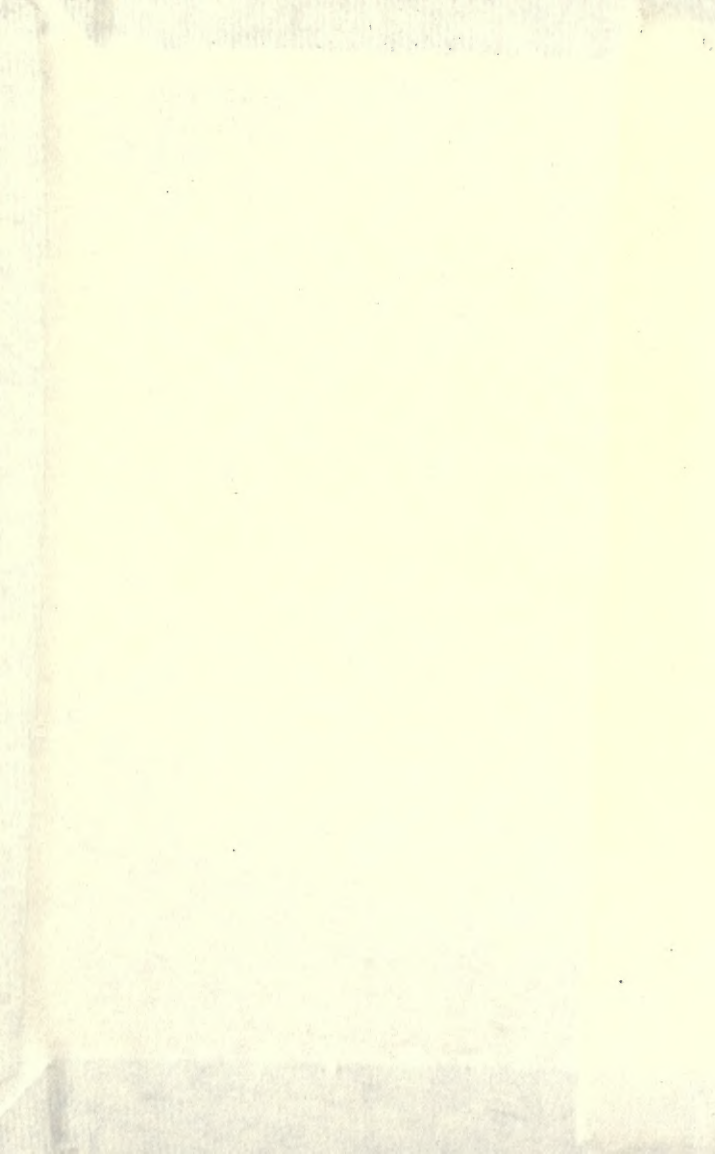

WYCLIFFE COLLEGE LIBRARY

3 1761 02870 2165

Digitized by the Internet Archive
in 2006 with funding from
Microsoft Corporation

Las P. Sheraton
Wycliffe College
Toronto.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM.

Cantabrigiae:

PRELI ACADEMICI TYPIS EXCUDERANT

C. J. CLAY, A.M. ET FILII.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM

TEXTUS STEPHANICI A.D. 1550,

CUM VARIIS LECTIONIBUS EDITIONUM BEZAE, ELZEVIRI,
LACHMANNI, TISCHENDORFII, TREGELLESII,
WESTCOTT-HORTII, VERSIONIS ANGLICANAE
EMENDATORUM,

CURANTE

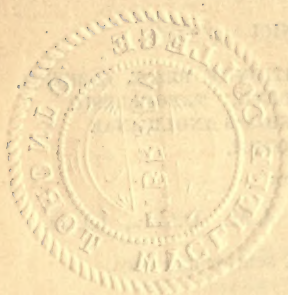
F. H. A. SCRIVENER, A.M., D.C.L., LL.D.

ACCEDUNT PARALLELA S. SCRIPTURAE LOCA.

8083

CANTABRIGIAE, DEIGHTON, BELL ET SOC:
LONDINI, WHITTAKER ET SOC: G. BELL ET FILII.
M.DCCC.LXXXVII.

45203120 ✓

PRAEFATIO.

I. PRAE manibus habes, lector Deo per Christum dilecte, illius celeberrimae Novi Foederis editionis exemplar (uti speramus) fidissimum, quam Robertus Stephanus A.D. 1550 Parisiis prodidit: exceptis dumtaxat manifestis preli Stephanici vitiis (quae tamen omnia, praeter spirituum et accentuum errores, in marginem nostrum inferiorem relegata notavimus): punctis etiam et sectionum majorum, seu *pericoparum*, divisionibus fere ad Bengelii, Lloydii, recentiorum, arbitrium castigatis. Notandum est vero nos pro *καγώ, κακεῖ* et similibus Stephani formis *καγώ, κακεῖ* κ.τ.λ.; pro *αὐτοῦ, αὐτῶ, αὐτὸν* tantum non ubique* *αὐτοῦ, αὐτῶ, αὐτὸν* adhibuisse: pro *Ἀβραὰμ* (quod Stephanus unà cum plurimis N. F. codicibus ex LXX virali versione passim sibi vindicavit) *Ἀβραὰμ* scripsisse: *ρρ* in mediâ voce potius quàm *ῥῥ*, *ζην* potius quàm *ζην* a Stephano plerumque usitatum, dedisse: haec quidem postrema nescimus an verius.

At ne post tot virorum doctorum curas in textu N. F. adornando nuper exercitatas, sacrarum literarum studiosis parum consuluisse videremur, si nuda libri Stephanici verba, sine suppellectili criticâ quantulâcumque in lucem proderemus; lectiones variantes ex aliis editionibus praestantioribus septem diligenter excerptas, ad calcem singularum paginarum subiecimus: locos textûs Stephanici ita in dubium vocatos typo minutiore, crassiore, nigriore insignivimus; nisi varietas ipsa accentus, puncta, hujusmodi nugae respiceret, aut e merâ unius vel alterius officinae negligentia plane oriretur.

* ἐφ' αὐτῶν Apoc. ix. 11 necessario retinendum duximus. Cf. etiam Matt. xxiii. 4; Marc. vi. 4; Joan. vii. 53, xix. 12. Nuperrimi autem editores interdum spiritum asperum revocârunt: e.g. Matt. vi. 34; Luc. xii. 17, 21; Eph. ii. 15; Phil. iii. 21; 1 Joan. v. 10; Apoc. viii. 6, xviii. 7.

Praecipuum autem editioni Elzevirianae; Lugduni Batavorum A.D. 1624 impressae, laborem impendimus, quippe quae, non optimo sanè jure, *textum ab omnibus receptum* praebere sit judicata. Hujus editionis locos a Stephanicâ nostrâ diversos Millius (*Proleg. N. T.* § 1307) XII tantum; Tischendorfius (*Proleg. N. T.* p. LXXXV. A.D. 1859) CL describit. Nos, censu habito, lectiones CCLXXXVI inter utramque differre invenimus, istarumque rerum curiosis indicamus.

N. F. editiones a Theodoro Bezâ per annos plus triginta (A.D. 1565, 1582, 1589, 1598) elaboratae, cum alias ob causas notatu sunt dignae, tum quod fontes unde duxerint librarii Elzeviriani, a Stephano dissidentes, luculenter ostendunt. Vellemus quidem omnes omnium Bezae editionum lectiones variantes hâc in opusculo studiosae juventutis oculis subdidisse; nunc autem, spatii exclusi iniquis, primam et ultimam tantum ejus editiones nos in lectorum fructum adhibere posse vehementer dolemus.

Hactenus de vetustioribus. Reliquum est ut eorum merita leviter perstringamus, quorum hominum operâ usi theologi hodierni in sanctarum Scripturarum volumen, novis instructi subsidiis atque uberiore materiae copiâ, incumbunt: Lachmannum intelligimus, Tischendorfius, Tregellesium, recentiorum. Horum enim editiones tam anxîâ curâ excussimus, ut ne minimam quidem verborum a textu Stephanico discrepantiam scientes negligereamus*.

Agmen ducit Carolus Lachmannus (*N. T. Berolini*, 1842—50), ingenii viribus et elegantîâ doctrinae haud pluribus impar; editor N. F. audacior quam limatior: cujus textum, a recepto longè decedentem, tantopere judicibus quibusdam subtilioribus placuisse jamdudum miramur: quippe qui, abjectâ tot caeterorum codicum Graecorum ope, perpauca antiquissimis (nec iis integris,

* N tamen quod vocant ἐφελευστικὸν et οὕτως ante consonantem, formas ferè semper ab his criticis usitatas, taciti praetermisimus.

nec per eum satis accurate collatis) innixus, libros sacros ad saeculi post Christum quarti normam restituisse sibi videatur; versionum porro (cujuslibet codicis aetatem facile superantium) Syriacae atque Aegyptiacarum contemptor, neutrius linguae peritus; Latinarum contra nimius fautor, prae Bentleio ipso Bentleianus.

Longè aliam ingreditur viam Aen. F. Constantinus Tischendorfius, cujus editio N. T. septima nuperrimè (A.D. 1859) Lipsiae prodiit. Hujus viri industriam mirabilem, per viginti annorum sudorem, itinera, indagations testatam, nos dignis laudibus prosequi nec licet nec necesse est. Nemo vivus—si Millium Wetsteniumque excipias, nemo mortuus—tam immensam lectionum ex optimis libris manu scriptis collectarum farraginem, e tenebris produxit. In textu autem sacro ad pristinam sinceritatem restituendo veremur ne minus feliciter versatus sit, siquidem verae rei criticae leges nondum sunt stabilitae, et ipse criticus vacillantis judicii crimine vix aut ne vix quidem absolvendus. Unum pro certo constat, Tischendorffii editiones duas praestantissimas (A.D. 1849, 1859 Lipsienses) inter se locis non minus MCCXCVI discrepare, quorum locorum DXXV cum Elzeviriano textu nunc demum (A.D. 1859) amice conjurare, aliâ lectione prius (A.D. 1849) ab auctore praelatâ.

Opus diu imperfectum a S. P. Tregellesio optime tentatum non est cur multis disceptemus. Fasciculum Matthaei Marci que Evangelia complectentem, codicibus Graecis antiquissimis, versionibus, Patribus denuo examinatis, A.D. 1857 publici juris fecit: caetera adhuc desiderantur. Libellum etiam *Ἀποκαλύψεως*, quem A.D. 1844 edidit, in lectoris nostri gratiam discussimus. De textu Tregellesiano hoc solum addemus, illum de placitis vel Lachmanni, vel Tischendorffii, vel utriusque, haud saepe recedere.

Haec sunt quae ad instituti nostri rationes explicandas idonea duximus. Valeas, lector *θεόφιλε*: fruaris

labore nostro, tenui eo quidem, at nec parvo nec ingrato. Foveas, perscruteris τὰ ἱερὰ γράμματα, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Dabam ad Cenionis Ostia,

III Kal. Octobr. A.D. 1859.

II. Lenibus Abbatis Transatlantici, Gebhardtii Estoni, doctorum aliorum, admonitionibus correpti, immo potius eruditi, mendas prioribus nostris editionibus inhaerentes pro viribus correximus; Tregellesii varias lectiones tandem integras suis quasque sedibus supplēvimus; Tischendorffii textum ad octavam ejus recensionem, locis IIIMDV a septimâ discrepantem, sedulo accommodavimus. Editores ipsos, eheu! quos viros, natu fere aequales, indole et famâ satis dispares, ambo semper in adversum nitentes, ambo piis laboribus infractos, intra hoc biennium mors abripuit immatura. Cujus duumviratûs nos adhuc superstites, in eodem stadio haud aequis passibus procurrimus, studia haec sacra nisi cum vitâ, si ita fert Dei voluntas, nequaquam deposituri.

Hendonî, in agro Trinobantium,

Kal. Novembr. A.D. 1876.

III. In hâc tertiâ recensione parandâ, editorem, quippe gravi morbo implicitum, feliciter adjuvit W. F. R. Shilleto, A.M., Collegii Christi apud Cantabrigienses olim Scholaris Discipulus, enixe laudis paternae aemulus. Huic viro debemus collationem libri Stephanici (1550) cum Novo Foedere a B. F. Westcott et F. J. A. Hort (A.D. 1881) (benigne concedentibus editoribus ipsis), tot laboribus per viginti annos exhaustis, adornato; necnon textum ab Anglicae versionis Emendatoribus (*Revisers*, ut vocant) approbatum, Westcott-Hortii placitis forsân nimis arcte consanguineum; neglectis tamen plerumque (ita certe volunt emendatores) verborum ordine et formis orthographicis, si sensum aut leviter aut nihil attingere viderentur.

De praeclaro illo Westcott-Hortiano opere hoc unum dicam. Pudet profecto duorum hominum ingenium subtile, plenam (immo abundantem) doctrinae supellectilem, industriam, sagacitatem elevare. Valent quidem hae virtutes, tam rarae quàm eximiae, ad invidiam vel potius admirationem lectoris excitandam: τὸν ἡττω λόγον κρείττω ποιεῖν, ut meum fert iudicium, non valent. Legibus Lachmannianis ab initio misere emancipati, ad metam adhuc a veritate remotiorem quàm Lachmannus ipse tandem progressi, splendidum peccatum, non κτῆμα εἰς αἰεὶ, in lucem emiserunt.

Porro, editionis Oxoniensis (A.D. 1827) exemplum secuti, in margine paginae interiore numeros majorum capitum seu τίτλων adjecimus, unà cum numeris capitum minorum, aut (si mavis) sectionum Ammoniarum, suppositis etiam canonibus Eusebianis, quorum tabula ad calcem Praefationis nostrae imprimitur. Hae Orientalis Ecclesiae divisiones antiquae, Graecorum manuscriptorum collatoribus, ut scimus experientiâ docti, haud mediocriter sunt profuturæ*.

Denique, in margine paginae exteriore, copiam solito pleniorum locorum sanctae Scripturae parallelorum addidimus, ratione habitâ praecipue eorum locorum quae Harmoniam Evangeliorum conficere, vel usum verborum, Novo Foederi proprium, illustrare videantur.

Sat prata biberunt. Jamque vale. Quinquagesimus fere agitur annus, dum, quantum per aliena negotia licuit, his sacris studiis liberum animum incumbimus. Nec nos incepti piget nec consilii. Faxit modo Deus, misericordiarum Pater, ταῦτα τὰ ῥήματα ζωῆς αἰωνίου, et te, lector, et me, tanto dono indignissimum, in vitam vere aeternam salvos perducant.

Hendoni, in agro Trinobantium,

III Kal. Octobr. A.D. 1886.

F. H. A. SCRIVENER.

* De historia et ratione harum divisionum et canonum, consulas (si placet) librum nostrum *A Plain Introduction to the Criticism of the New Testament*, pp. 55—60 (et Index II) tertiae editionis.

Catalogus siglarum in notulis criticis adhibitarum.

S	editionis Stephani (1550) lectionem indicat.
B Bezae (1565, interdum 1598)
E Elzeviri (1624).....
L Lachmanni (1842—50).....
L	<i>marg.</i> Lachmanni marginis interioris....
T Tischendorfii (1865—72).....
Tr Tregellesii (1857—72).....
Tr	<i>marg.</i> .. Tregellesii marginis
WH B. F. Westcott et F. J. A. Hort (1881).....
WH	<i>marg.</i> ejusdem libri marginis
R Revised Version of English N. T. (1611)...1881
R	<i>marg.</i> ejusdem libri marginis

[L], [T], [Tr], [WH] lectionem ab LTTrWH uncis inclusam innuit, hoc modo in dubium vocatam: at [[WH]] per duplices uncas a WH notatam, lectionem illorum judicio tantum non abrogat.

Ap. in WH *marg.* ad Appendicem horum editorum criticam lectorem revocat. At *Ap.*† textum quasi incertum vel corruptum damnat.

+ aliquid textui Stephanico adjectum denotat,
— aliquid subtractum.

In locis S.S. parallelis.

var. lect. indicat lectionem in quibusdam libris a textu Stephanico discrepantem. Cf. (i.e. Confer) indicat duo vel plura loca non arctissime conjungi. Vid. (i.e. Vide) refert ad alium locum ubi verbum aut res uberius exponitur.

N.B. Loca parallela, Evangeliiis Synopticis communia, in S. Matthaei Evangelio potissimum quaerat lector studiosus.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΚΑΝΟΝΩΝ

ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΩΝ ΣΤΜΦΩΝΙΑΣ.

Εὐσέβιος Καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

ἈΜΜΩΝΙΟΣ μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν εἰσαγοχὼς τὸ διὰ τεσσάρων ἡμῖν καταλέλοιπεν εὐαγγέλιον, τῷ κατὰ Ματθαῖον τὰς ὁμοφώνους τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν περικοπὰς παραθεῖς, ὡς ἐξ ἀνάγκης συμβῆναι τὸν τῆς ἀκολουθίας εἰρμὸν τῶν τριῶν διαφθαρῆναι, ὅσον ἐπὶ τῷ ὕφει τῆς ἀναγνώσεως. Ἵνα δὲ σωζομένου καὶ τοῦ τῶν λοιπῶν δι' ὅλου σώματός τε καὶ εἰρμοῦ εἰδέναι ἔχοις τοὺς οἰκείους ἐκάστου εὐαγγελιστοῦ τόπους, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἡνέχθησαν φιλαλήθως εἰπεῖν, ἐκ τοῦ πονήματος τοῦ προειρημένου ἀνδρὸς εἰληφῶς ἀφορμὰς καθ' ἑτέραν μέθοδον κανόνας δέκα τὸν ἀριθμὸν διεχάραξά σοι τοὺς ὑποτεταγμένους. Ὡν ὁ μὲν πρῶτος περιέχει ἀριθμοὺς ἐν οἷς τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν οἱ τέσσαρες, Ματθαῖος Μάρκος Λουκᾶς Ἰωάννης. Ὁ δεύτερος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Μάρκος Λουκᾶς. Ὁ τρίτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Λουκᾶς Ἰωάννης. Ὁ τέταρτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Μάρκος Ἰωάννης. Ὁ πέμπτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Λουκᾶς. Ὁ ἕκτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Μάρκος. Ὁ ἕβδομος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Ἰωάννης. Ὁ ὄγδοος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Λουκᾶς Μάρκος. Ὁ ἔννατος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Λουκᾶς Ἰωάννης. Ὁ δέκατος, ἐν ᾧ περὶ τινων ἕκαστος αὐτῶν ἰδίως ἀνέγραψεν.

Αὕτη μὲν οὖν ἡ τῶν ὑποτεταγμένων κανόνων ὑπόθεσις· ἡ δὲ σαφὴς αὐτῶν διήγησίς ἐστιν ἥδε. Ἐφ' ἐκάστῳ τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ἀριθμὸς τις πρόκειται κατὰ μέρος, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου, εἴτα δευτέρου καὶ τρίτου καὶ καθεξῆς προῶν δι' ὅλου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βιβλίου. Καθ' ἕκαστον δὲ ἀριθμὸν ἵποσημείωσις διὰ κινναβάρεως πρόκειται, δηλοῦσα ἐν ποίῳ τῶν δέκα κανόνων κείμενος ὁ ἀριθμὸς τυγχάνει· οἷον εἰ μὲν Α', δῆλον ὡς ἐν τῷ πρώτῳ· εἰ δὲ Β', ἐν τῷ δευτέρῳ· καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τῶν δέκα. Εἰ οὖν ἀναπτύξας ἐν τι τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ὅποιονδήποτε βουλευθείης ἐπιστῆναι τινι ᾧ βούλει κεφαλαίῳ, καὶ γνῶναι τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασι, καὶ τοὺς οἰκείους ἐν ἐκάστῳ τόπους εὐρεῖν ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἡνέχθησαν,

ἥς ἐπέχεις περικοπῆς ἀναλαβὼν τὸν προκείμενον ἀριθμὸν, ἐπιζητήσας τε αὐτὸν ἔνδον ἐν τῷ κανόνι ὃν ἡ διὰ τοῦ κινναβάρεως ὑπόσημείωσις ὑποβέβληκεν, εἴσῃ μὲν εὐθὺς ἐκ τῶν ἐπὶ μετώπου τοῦ κανόνα προγραφῶν, ὅπουσιν καὶ τίνες τὰ παραπλήσια εἰρηκασιν· ἐπιστήσας δὲ καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν εὐαγγελίων ἀριθμοῖς τοῖς ἐν τῷ κανόνι ᾧ ἐπέχεις ἀριθμῷ παρακειμένοις, ἐπιζητήσας τε αὐτοὺς ἔνδον ἐν τοῖς οἰκείοις ἐκάστου εὐαγγελίου τόποις, τὰ παραπλήσια λέγοντας εὐρήσεις.

Α. Κανὼν ἄρῳτος, ἐν ᾧ οἱ τέσσαρες.

MT.	MP.	Λ.	ΙΩ.	MT.	MP.	Λ.	ΙΩ.
η	β	ζ	ι	σπδ	ρξε	σξς	ξε
ια	δ	ι	ς	σπδ	ρξε	σξς	ξζ
ια	δ	ι	ιβ	σπθ	ρο	σοε	ρκς
ια	δ	ι	ιδ	σζα	ροβ	σοθ	ρνς
ια	δ	ι	κη	σζδ	ροε	σπα	ρξα
ιδ	ε	ιγ	ιε	σζε	ρος	σπβ	μβ
κγ	κζ	ιζ	μς	σζε	ρος	σπβ	νζ
κγ	κζ	λδ	μς	τ	ρπα	σπε	οθ
κγ	κζ	με	μς	τ	ρπα	σπε	ρνη
ο	κ	λζ	λη	τβ	ρπγ	σπς	ρξ
πζ	ρλθ	σν	ρμα	τδ	ρπδ	σπθ	ρο
ζη	ζς	ρις	ρκ	τς	ρπς	σζ	ρξβ
ζη	ζς	ρις	ρια	τς	ρπς	σζ	ροδ
ζη	ζς	ρις	μ	τι	ρζα	σζς	ξθ
ζη	ζς	ρις	ρκθ	τιγ	ρζδ	σζδ	ροβ
ζη	ζς	ρις	ρλα	τιδ	ρζε	σζα	ρξς
ρλγ	λζ	οζ	ρθ	τιδ	ρζε	σζα	ρξη
ρμα	ν	ιθ	νθ	τιε	ρζς	σζβ	ροε
ρμβ	να	κα	λε	τιη	ρζθ	τ	ρος
ρμζ	ξδ	ζγ	μθ	τκ	σ	τβ	ροη
ρξς	πβ	ζδ	ιζ	τκε	σδ	τι	ρπδ
ρξς	πβ	ζδ	οδ	τκς	σε	τια	ρπη
σθ	ριθ	σλδ	ρ	τκς	σε	τιγ	ρζδ
σια	ρκα	σλη	κα	τκη	σς	τιδ	ρζς
σκ	ρκβ	σλθ	οζ	τλα	σθ	τιε	ρζς
σκ	ρκθ	σμβ	πε	τλβ	σι	τιη	ρζς
σκ	ρκβ	σξα	πη	τλδ	σιβ	τκα	σα
σμδ	ρλθ	σν	ρμα	τλε	σιδ	τκδ	ρζθ
σμδ	ρλθ	σν	ρμς	τλς	σιε	τις	ρζη
σοδ	ρνς	σξ	κ	τλς	σιε	τιθ	ρζη
σοδ	ρνς	σξ	μη	τμγ	σκγ	τκθ	σδ
σοδ	ρνς	σξ	ζς	τμη	σκς	τλβ	σς
σος	ρνη	οδ	ζη	τμθ	σκη	τλγ	ση
σπ	ρξβ	σξθ	ρκβ	τνβ	σλα	τλς	σθ
σπδ	ρξε	σξς	νε	τνβ	σλα	τλς	σια
σπδ	ρξε	σξς	ξγ				

B. Κανὼν δεύτερος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς.

MT.	MP.	Λ.	MT.	MP.	Λ.	MT.	MP.	Λ.
ιε	ς	ιε	ρκγ	λδ	ρμζ	σκε	ρλδ	σμε
κα	ι	λβ	ρλ	λε	πβ	σκς	ρλγ	σμη
λα	ρβ	ρπε	ρλα	λς	ος	σκη	ρλε	ρλζ
λβ	λθ	ρλγ	ρλε	λη	ση	σκη	ρλε	σμη
λβ	λθ	οθ	ρλζ	μδ	ρξζ	σμβ	ρλζ	σλζ
ν	μα	νς	ρμγ	νζ	ι	σμβ	ρλζ	σμη
ξβ	ιγ	δ	ρμδ	νθ	ιβ	σμη	ρλη	σμη
ξβ	ιγ	κδ	ρμθ	ξς	λε	σμη	ρμγ	σθ
ξγ	ιη	λγ	ρμθ	ξς	μγ	σμη	ρμγ	σνγ
ξζ	ιε	κς	ρνγ	ξθ	λς	σμη	ρμδ	σνδ
ξθ	μζ	πγ	ρξδ	οθ	ρμδ	σνα	ρμς	σνε
οα	κα	λη	ρξη	πγ	ι	σνγ	ρμκ	σδ
οβ	κβ	λθ	ρξη	πγ	ςς	σνη	ρν	σνζ
οβ	κβ	ρπς	ρο	πε	ις	σνθ	ρνα	σνη
ογ	κγ	μ	ροβ	πζ	ιη	σξδ	ρνε	ρνε
οδ	μθ	πε	ροδ	ια	ιθ	σξθ	ρνδ	σκη
ος	νβ	ρξθ	ρος	ιγ	ρα	σρα	μβ	σλ
οθ	κθ	πς	ροη	ι	ρβ	σση	ρξ	σξγ
π	λ	μδ	ροη	ι	σιζ	σπα	ρξγ	σξη
πβ	νγ	πζ	ροθ	ιθ	ρλζ	σπε	ρξς	σξε
πβ	νγ	ρι	ρλ	ρε	ρλε	σπε	ρξς	σξζ
πγ	νδ	πζ	ρλβ	ρς	σις	σς	ροζ	σπ
πγ	νδ	ριβ	ρλγ	ρζ	ρκα	σς	ροζ	σπδ
πε	νε	πη	ρλγ	ρζ	σιη	τα	ρπβ	σπς
πε	νε	ριδ	ρλδ	ρη	ρνβ	τη	ρπθ	τε
πη	ρμα	ρμη	ρλδ	ρη	σιθ	τιβ	ρλγ	σλθ
πη	ρμα	σνα	ρλε	ρθ	σκ	τις	ρλζ	σλγ
λβ	μ	π	ρλη	ρι	σκα	τις	ρλη	σλε
λδ	πς	λζ	ρλθ	ρια	ρογ	τκβ	σβ	τθ
λδ	πς	ρμς	σα	ριβ	σκβ	τλη	σιη	τκβ
ργ	α	ο	σγ	ριδ	σο	τλθ	σιθ	τκε
ριδ	κδ	μα	σε	ρις	σκδ	τμ	σκ	τκζ
ρις	κε	μβ	στ	ριζ	σλβ	τμβ	σκβ	τκγ
ρις	κε	ρξε	ση	ριη	σλγ	τμδ	σκδ	τκη
ρις	κε	ροζ	σιζ	ρκζ	σμ	τμς	σκε	τλ
ρκα	λβ	ρκζ	σιθ	ρκη	σμα	τνγ	σλβ	τλζ
ρκβ	λγ	ρκθ	σκγ	ρλ	σμη	τνδ	σλγ	τλη

Γ. Κανὼν τρίτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς.

MT.	Λ.	ΙΩ.	MT.	Λ.	ΙΩ.	MT.	Λ.	ΙΩ.
α	ιδ	α	ι	νη	ρλθ	ριβ	ριθ	ξα
α	ιδ	γ	ις	σια	ρε	ριβ	ριθ	ος
α	ιδ	ε	ρια	ριθ	λ	ριβ	ριθ	πζ
ζ	ς	β	ρια	ριθ	ριδ	ριβ	ριθ	ι
ζ	ς	κε	ρια	ριθ	ρμη	ριβ	ριθ	ρμβ
νθ	ξγ	ρις	ριβ	ριθ	η	ριβ	ριθ	ρνδ
ξδ	ξε	λζ	ριβ	ριθ	μδ	ρμς	ιβ	μζ
ι	νη	ριη						

Δ. Κανὼν τέταρτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς.

MT.	MP.	ΙΩ.	MT.	MP.	ΙΩ.	MT.	MP.	ΙΩ.
ιη	η	κς	σις	ρκε	ρλγ	σλθ	ρπ	ργ
ριζ	κς	λγ	σις	ρκε	ρλς	τς	ρπη	ρξδ
ρις	κς	λε	σις	ρκε	ρν	τκα	σα	ρπ
ρν	ξς	να	σος	ρνθ	λη	τκα	σα	ρλβ
ρξα	ος	κγ	σοθ	ρξα	οβ	τκγ	σγ	ρπγ
ρξα	ος	νγ	σοθ	ρξα	ρκα	τκθ	ςς	ρπε
σδ	ριε	λα	σπς	ρξη	ρνβ	τκθ	ςς	ρπς
σδ	ριε	ρλε	σλγ	ροδ	ρς	τλγ	σια	σγ
σις	ρκε	ρκη	σλς	ροη	ο			

Ε. Κανὼν πέμπτος, ἐν ᾧ οἱ δύο.

MT.	Λ.	MT.	Λ.	MT.	Λ.	MT.	Λ.
γ	β	νε	ρο	ρι	ριη	σκη	ρλθ
ι	η	νς	ξα	ριθ	ρκς	σλα	ροθ
ιβ	ια	νη	ξ	ρκε	ξβ	σλα	σιε
ις	ις	ξ	ροα	ρκς	ρκη	σλβ	ρμβ
κε	μς	ξα	ξδ	ρκη	ρλβ	σλδ	ρλς
κς	μη	ξε	ροβ	ρκθ	ρλ	σλς	ρλε
κη	μς	ξς	ξς	ρλβ	πα	σλς	ρλη
λ	μθ	ξη	ρε	ρλδ	ρκ	σλη	ρμ
λδ	ρλδ	θη	ρη	ρλη	ρξη	σμ	ρμα
λς	ρξβ	πδ	ρια	ρνς	νς	σμα	ροε
λη	νγ	πς	ρθ	ρνη	σκς	σνε	σβ
μ	νβ	λγ	ρμε	ρξβ	ρξα	σνς	σε
μα	νε	λε	ρξ	ροε	σ	σνς	σιγ
μγ	ρκγ	λς	ρπβ	ρπβ	ρπς	σξα	ςς
μς	ρνγ	λς	ρπδ	ρπβ	ρπθ	σξβ	σιβ
μς	ρλδ	ρβ	ξθ	ρπγ	ρλη	σξε	ρνς
μη	ρλα	ρδ	οα	ρπς	ρλη	σξς	ρνε
μθ	ρν	ρε	ρλγ	ρλς	σοβ	σξς	ρνς
να	νθ	ρς	ογ	σιγ	σλε	σξς	ρνη
νγ	ρκε	ρη	ριε	σκα	ρπα	σο	σκθ
νδ	νδ					σοβ	σλα

ς. Κανὼν ἕκτος, ἐν ᾧ οἱ δύο.

MT.	MP.	MT.	MP.	MT.	MP.	MT.	MP.
θ	γ	ρνς	οβ	σκδ	ρλα	σλ	ροα
ις	ς	ρνθ	ογ	σμς	ρμ	σλβ	ρογ
κ	θ	ρξ	ος	σμς	ρμβ	σλη	ροθ
κβ	ια	ρξγ	οη	σν	ρμε	τε	ρπε
μδ	ρκς	ρξε	π	σνβ	ρμς	τθ	ρλ
ος	ξγ	ρξθ	πδ	σνδ	ρμθ	τια	ρλβ
ρ	λη	ρογ	πθ	σξ	ρνβ	τλ	ση
ρλθ	με	ρπ	ρ	σξγ	ρνγ	τλς	σις
ρμε	ξ	ρπθ	ργ	σοε	ρνς	τμα	σκα
ρμη	ξε	σβ	ριγ	σπβ	ρξδ	τμς	σκς
ρνβ	ξη	σιδ	ρκ.	σπς	ρξς	τν	σκθ
ρνδ	οα	σιε	ρκδ	σπη	ρξθ		

Z. Κανὼν ἑβδομος, ἐν ᾧ οἱ δύο.

MT.	ΙΩ.	MT.	ΙΩ.
ε	πγ	ρκ	πβ
ιθ	ιθ	ρπε	σιε
ιθ	λβ	σζ	ρα
ιθ	λδ		

H. Κανὼν ὄγδοος, ἐν ᾧ οἱ δύο.

Λ.	MP.	Λ.	MP.	Λ.	MP.	Λ.	MP.
κγ	ιβ	κη	ιζ	ρ	οε	σοζ	σις
κε	ιδ	πδ	μη	ργ	ιζ	τλε	σλ
κζ	ις	πθ	νς	σμζ	ρλς	τλθ	σλε
κζ	κη	ζα	ξα				

Θ. Κανὼν ἑννατος, ἐν ᾧ οἱ δύο.

Λ.	ΙΩ.	Λ.	ΙΩ.	Λ.	ΙΩ.	Λ.	ΙΩ.
λ	σιθ	σοδ	σλα	τζ	ρπς	τμ	σιγ
λ	σκβ	τγ	ρπβ	τζ	ρι	τμ	σιζ
σξβ	ριγ	τγ	ρπς	τιβ	ρπβ	τμα	σκα
σξβ	ρκδ	τγ	ρι	τιβ	ρπς	τμα	σκυ
σοδ	σκζ	τζ	ρπβ	τιβ	ρι	τμα	σκε
σοδ	σκη						

I. Κανὼν δέκατος, ἐν ᾧ ἰδίως ἕκαστος περί τινων εἰρήκασιν.

MT.	MT.	MT.	MT.	MP.	MP.	Λ.	Λ.
β	πα	ρξζ	σλγ	ιθ	ρλβ	λα	ρμθ
δ	πθ	ροα	σλε	λα	ρπς	ν	ρνα
ς	ζα	ροζ	σλθ	μγ	σιγ	να	ρνδ
ιγ	ιθ	ρπα	σμε	μς	σλδ	ξζ	ρνθ
κδ	ρα	ρπδ	σξη	νη	σλς	ξη	ρξγ
κζ	ρς	ρπς	σογ	ξβ		οβ	ρξδ
κθ	ρθ	ρπη	σπγ	ο	Λ:	οε	ρξς
λγ	ριγ	ρζα	τγ	οδ	α	ρδ	ροδ
λε	ριε	ρζς	τιθ	πα		ρς	ρος
λζ	ριη	σ	τκδ	πη	γ	ρζ	ροη
λθ	ρκδ	σι	τκζ	ι	ε	ριγ	ρπ
μβ	ρκς	σιβ	τμε	ιβ	θ	ριζ	ρπγ
με	ρλς	σιη	τνα	ιδ	ιη	ρκβ	ρπη
νβ	ρμ	σκβ	τνε	ρα	κ	ρκδ	ρι
νς	ρνα	σκζ		ρδ	κβ	ρλα	ριβ
οε	ρνε	σλ		ρκγ	κθ	ρμγ	ρις

Λ.	Λ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.
σα	σπγ	δ	με	πδ	ρκε	ρνθ	σζ
σγ	σπη	ζ	ν	πς	ρκζ	ρξγ	σι
ση	σς	θ	νβ	πθ	ρλ	ρξε	σιβ
σι	σζη	ια	νδ	ιβ	ρλβ	ρξζ	σιδ
σιδ	τα	ιγ	νς	ιδ	ρλδ	ρξθ	σις
σκγ	τδ	ις	νη	ιζ	ρλς	ροα	σιη
σκε	τς	ιη	ξ	ιθ	ρλη	ρογ	σκ
σκζ	τη	κβ	ξβ	ιβ	ρμ	ροζ	σκδ
σλς	τις	κδ	ξδ	ιδ	ρμγ	ροθ	σκς
σνβ	τκ	κζ	ξς	ρς	ρμδ	ρπα	σκη
σνς	τκς	κθ	ξη	ρη	ρμε	ρπθ	σλ
σνθ	τλα	λα	οα	ρι	ρμς	ργα	σλβ
σξδ	τλδ	λγ	ογ	ριβ	ρμθ	ργγ	
σοα	τμβ	λς	οε	ρις	ρνα	ργε	
σογ		λθ	οη	ριζ	ρνγ	σ	
σος		μα	π	ριθ	ρνε	σβ	
σση		μγ	πα	ρκγ	ρνζ	σε	

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ¹.

^α 1 ^αΒΙΒΛΟΣ γενέσεως ἸΗΣΟΥ Χριστοῦ, ^βυἱοῦ Δα-
^γ 2 βιδ², υἱοῦ Ἀβραάμ. ^γἈβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ·
 Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε
 3 τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ. ^αἸούδας δὲ
 ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ·
 Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑσρώμ· Ἑσρώμ³ δὲ ἐγέννη-
 4 σε τὸν Ἀράμ· Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ·
 Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσών
 5 δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών· Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν
 Βοὺξ⁴ ἐκ τῆς Ραχάβ· Βοὺξ⁴ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβηδ⁵
 6 ἐκ τῆς Ρούθ· Ὠβηδ⁵ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· Ἰεσ-
 σαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβιδ² τὸν βασιλέα· Δαβιδ² δὲ
 ὁ βασιλεὺς⁶ ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα⁷ ἐκ τῆς τοῦ
 7 Οὐρίου· Σολομῶν δὲ ἐγέννησε τὸν Ροβοάμ· Ρο-
 βοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησε
 8 τὸν Ἀσά· Ἀσά⁸ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσα-
 φάτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε
 9 τὸν Ὀζιαν⁹· Ὀζίας¹⁰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωά-
 θαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχαζ· Ἀχαζ¹¹ δὲ ἐγέννησε
 10 τὸν Ἐζεκιάν¹²· Ἐζεκίας¹³ δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ·
 Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών· Ἀμών¹⁴ δὲ ἐγέν-
 11 νησε τὸν Ἰωσίαν¹⁵· Ἰωσίας¹⁶ δὲ ἐγέννησε τὸν
 Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοι-
 12 κείας Βαβυλῶνος· Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν
 Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σα-

^α ver.
 1—15, Luc.
 3. 23—38.
^β 2 Sam. 7.
 12—16. Ps.
 132. 11.
 Act. 13. 23.
 Rom. 1. 3.
 Rev. 22. 16.
^γ Gen. 21.
 2; 25. 26;
 29. 35.
^δ Gen. 38.
 27, &c.
 1 Chr. 2. 5,
 9.
^ε Num. 7.
 12. 1 Chr.
 2. 10.
^ς Ruth 4.
 17. 1 Chr.
 2. 10, 11, 12.
⁷ 1 Sam. 16.
 1; 17. 12.
⁸ 2 Sam. 12.
 24.
^ι ver. 7—10,
 1 Chr. 3.
 10—14.
^κ 1 Reg.
 11. 43; 14.
 31; 15. 8.
 2 Chr. 14. 1.
^ι 1 Reg. 15.
 24. 2 Reg.
 8. 16, 24.
 2 Chr. 17.
 1; 21. 1.
^μ 2 Reg.
 15. 7, 38;
 16. 20.
 2 Chr. 26.
 23; 27. 9;
 28. 27.
^ν 2 Reg. 20.
 21; 21.
 18, 24.
 2 Chr. 32.
 33; 33.
 20, 25.
^ο 2 Reg. 23.
 30, 34; 24.
 6. 2 Chr.
 36. 1, 4, 8.
^ρ 1 Chr. 3.
 17, 19.
 Ezra 3. 2;
 5. 2.
 Agg. 1. 1.

¹ Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον LTr. Κατὰ Ματθαῖον TWH.
 —ἀγιον B. ² Δανειδ LTrWH: Ἀβραάμ *passim* S. ³ Ἑσρώμ.
 Ἑσρώμ WH. ⁴ Βοὺξ LTr, Βοὺς TWH. ⁵ Ἰωβηδ LTrWH.
⁶ —ὁ βασιλεὺς LTrWHR. ⁷ Σολομῶνα TTrWH. ⁸ Ἀσάφ.
 Ἀσάφ LTrWHR. ⁹ Ὀζεῖαν LTrWH. ¹⁰ Ὀζεῖας LTrWH.
¹¹ Ἀχας· Ἀχας WH. ¹² Ἐζεκιάν L. ¹³ Ἐζεκιίας L. ¹⁴ Ἀμώς.
 Ἀμώς LTrWHR. ¹⁵ Ἰωσειαν LTrWH. ¹⁶ Ἰωσειας

λαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ· Ζοροβάβελ 13
 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν
 Ἐλιακεὶμ· Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ· Ἀζώρ 14
 δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν
 Ἀχείμ· Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ· Ἐλιούδ δὲ 15
 ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν
 Ματθάν· Ματθάν¹ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ 16 β
 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς
 ἐγεννήθη ἸΗΣΟΥΣ ὁ λεγόμενος Χριστός.

Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαβίδ², 17
 γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβίδ² ἕως τῆς μετοι-
 κεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ
 τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ
 δεκατέσσαρες.

^a Luc. 1. 27,
24, 35.

“ΤΟΥ δὲ Ἰησοῦ³ Χριστοῦ ἡ γέννησις⁴ οὕτως ἦν. 18 γ

^b Deut. 24.
1

μηστευθείσης γὰρ⁵ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ
 Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς, εὐρέθη ἐν γαστρὶ
 ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἀγίου. ^bἸωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ 19 δ
 αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγμα-
 τίσαι⁶, ἐβουλήθη λάθρα⁷ ἀπολῦσαι αὐτήν. ταῦτα 20
 δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδού, ἄγγελος Κυρίου κατ’
 ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων, “Ἰωσήφ, υἱὸς Δαβίδ², μὴ
 φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ⁸ τὴν γυναῖκά σου· τὸ
 γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἔστιν Ἀγίου.

^c Luc. 1. 31;
2. 21. Act.
4. 12; 10.
43; 13. 38,
39.

“τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰη- 21
 σοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν
 ἁμαρτιῶν αὐτῶν.” Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πλη- 22

^d Esa. 7.
14.

^e Esa. 8. 8.

ρωθῇ τὸ ῥῆθὲν ὑπὸ τοῦ⁹ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου,
 λέγοντος, ^d“Ἰδού, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέ- 23
 ξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι¹⁰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμη-
 νουήλ,” ὃ ἔστι μεθερμηνεύμενον, Μεθ’ ἡμῶν ὁ¹¹
 Θεός. Διεγερθεὶς¹² δὲ ὁ¹³ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου 24
 ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου· καὶ

¹ Μαθθάν· Μαθθάν LTTTrWH. ² Δαυεὶδ LTTTrWH. ³ — Ἰησοῦ
 Tr[WH]R marg., Χριστοῦ Ἰησοῦ WH marg. ⁴ γένεσις LTTTr
 WHR. ⁵ — γὰρ LTTTrWHR. ⁶ δειγματίζειν LTTTrWH.

⁷ λάθρα LWH. ⁸ Μαρίαν WH (non marg.). ⁹ — τοῦ
 LTTTrWH. ¹⁰ καλέσεις B. ¹¹ — ὁ L. ¹² ἐγερθεὶς LTTTrWHR.

¹³ — ὁ T[WH].

25 παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ¹ ἔτεκε τὸν² υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον³.

^a καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΝ.

Α'. 2 ^ε ^ς Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου⁴ τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι⁵ ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα⁶, λέγοντες, “Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ^a τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.” Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης⁴ ὁ βασιλεὺς⁶ ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ’ αὐτοῦ· καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ’ αὐτῶν, ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπον⁷ αὐτῷ, “Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου, “Καὶ σύ, Βηθλεὲμ, γῇ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ.” Τότε Ἡρώδης⁴, λάθρα⁸ καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ’ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε, “Πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε⁹ περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως καὶ γὼ ἔλθω ἐν προσκυνήσω αὐτῷ.” Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἔλθων ἔστη¹⁰ ἐπάνω οὗ ᾧ τὸ παιδίον. ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα· καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εὑρον¹¹ τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν⁷ προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ⁸ σμύρναν. καὶ⁹ χρηματισθέντες κατ’ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη⁴, δι’ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

^a Confer ver. 21.
^b Luc. 2. 4, 6, 7.
^c Luc. 1. 5.

^d Num. 24. 17. Rev. 22. 16.

^e Mic. 5. 2. Joan. 7. 42.

^f Ps. 72. 10.
^g Isa. 60. 6.
^h Ps. 45. 8.
Joan. 19. 39.
ⁱ ver. 22.
Act. 10. 22.

¹ [οὗ] WH. ² — τὸν LTT^r WH^r. ³ — αὐτῆς τὸν πρωτότοκον LTT^r WH^r. ⁴ Ἡρώδου sic passim WH. ⁵ Ἱεροσόλυμα passim WH. ⁶ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης LTT^r WH. ⁷ εἶπαν TWH. ⁸ λάθρα LWH. ⁹ ἐξετάσατε ἀκριβῶς LTT^r WH. ¹⁰ ἐστάθη LTT^r WH. ¹¹ εἶδον LTT^r WH^r.

Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου 13 φαίνεται κατ' ὄναρ¹ τῷ Ἰωσήφ, λέγων, “Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοί· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό.” Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν 14 μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ 15 τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ² Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, “Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.” Τότε 16 Β'. Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πάσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετούς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν 17 ὑπὸ³ Ἱερεμίου* τοῦ προφήτου, λέγοντος, ^δ“Φωνὴ ἐν 18 Ῥαμὰ⁴ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ⁵ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολλός, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε⁶ παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.” Τελευτήσαντος 19 δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται⁷ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, λέγων, “Ἐγερθεὶς 20 παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.” Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέ- 21 λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν⁸ εἰς γῆν Ἰσραὴλ. ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασι- 22 λεύει ἐπὶ⁹ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ¹⁰, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ 23 ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην ^εΝαζαρέτ¹¹. ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, Ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

^a Ose. 11. 1.

^b Jer. 31. 15.

^c ch. 4. 13.
Luc. 1. 26;
2. 39.
Joan. 1. 45.

¹ κατ' ὄναρ ἐφάνη L WH marg., κατ' ὄναρ φαίνεται Tr. ² — τοῦ LTr WH. ³ διὰ LTr WHR. * Ἱερεμίου WH. ⁴ Ῥαμὰ TW WH.

⁵ — θρῆνος καὶ LTr WHR. ⁶ ἠθέλησεν LTr marg. ⁷ φαίνεται κατ' ὄναρ LTr WH. ⁸ εἰσῆλθεν LTr WH. ⁹ — ἐπὶ LT[Tr] WH.

¹⁰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου (Ἡρώδου WH passim) LTr WH.

¹¹ Ναζαρέθ BLTr (non WH).

Γ'. 3 ^α Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης¹

ξ ὁ βαπτιστής, κηρύσσων^β ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας,

γ 2 καὶ² λέγων, ^α "Μετανοεῖτε· ^{αδ} ἡγγικε γὰρ ἡ βασιλεία

η 3 τῶν οὐρανῶν." Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ³ Ἡσαΐ-

α του⁴ τοῦ προφήτου, λέγοντος, ^α "Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ

ἐρήμῳ, ^α "Ετοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· ^ε εὐθείας ποι-

θ 4 εἰτε τὰς τρίβους αὐτοῦ." Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης¹ εἶχε

5 ⁹ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ^θ ζώνην

δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή αὐτοῦ

ἦν⁵ ^α ἀκρίδες καὶ ^β μέλι ἄγριον.

5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ

πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου·

6 καὶ ἐβαπτίζοντο⁶ ἐν τῷ Ἰορδάνῳ⁷ ὑπ' αὐτοῦ, ^κ ἔξομο-

ι 7 λογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἰδὼν δὲ πολλοὺς

ε τῶν Ἰφαισαίων καὶ ^μ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ

βάπτισμα αὐτοῦ⁸, εἶπεν αὐτοῖς, ^α "Γεννήματα ἐχιδνῶν,

τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν⁹ ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

8, 9 ποιήσατε οὖν καρποὺς⁹ ^π ἀξίους⁹ τῆς μετανοίας· καὶ μὴ

⁹ δόξετε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, ^ρ Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ·

λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τού-

ι 0 των ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ¹⁰ ἡ ἀξίη

πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κείται· ⁸ πᾶν οὖν δένδρον

μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ

ια ι ι βάλλεται. Ἐγὼ μὲν ^β βαπτίζω ὑμᾶς¹¹ ἐν ὕδατι ^α εἰς

μετάνοιαν· ^α ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός

μου ἐστίν, ⁹ οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστά-

σαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ⁸ ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ καὶ

ιβ ι 2 ^α πυρί. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ

ε τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ ^δ συνάξει τὸν σίτον αὐτοῦ εἰς τὴν

ἀποθήκην¹², τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει ^ε πυρὶ ἀσβέ-

στω."

ιγ ι 3 ^α Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς⁹ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας

ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην¹³, τοῦ βαπτισθῆ-

¹ Ἰωάννης WH.

² —καὶ LT[Tr]WHR.

³ διὰ LTTTrWHR.

⁴ Ἡσαίου L, Ἡσαίου WH.

⁵ ἢν αὐτοῦ LTTTrWH.

⁶ + [πάν-

τες] L.

⁷ + ποταμῷ LTTTrWHR.

⁸ —αὐτοῦ LT[Tr]WH.

⁹ καρπὸν ἀξίον LTTTrWHR.

¹⁰ —καὶ LTTTrWHR.

¹¹ ὑμᾶς

βαπτίζω LTTTrWH.

¹² + αὐτοῦ LTTTrWH marg.

¹³ Ἰωάννην

WH.

^a ver.

1—12.

Marc. 1.

3—8. Luc.

3. 2—17.

^b Josh. 15.

61. Jud.

1. 16.

^c cap. 4. 17.

^d cap. 10. 7.

Cf. Dan. 2.

44.

^e Esa. 40. 3.

Joan. 1. 23.

^f Luc. 1. 17.

76.

^g 2 Reg. 1.

8. Cf. Zech.

13. 4.

^h Lev. 11.

22.

ⁱ 1 Sam.

14. 25, 26.

^k Act. 19.

18.

^l cap. 23.

13—15.

^m cap. 22.

23.

ⁿ cap. 12.

34; 23. 33.

^o 1 Thess.

1. 10.

^p Act. 26.

20.

^q 1 Cor. 11.

16; 14. 37.

^r Joan. 8.

33, 39.

^s cap. 7. 19.

^t Joan. 1.

26. Act.

1. 5.

^u ver. 8.

Act. 13. 24;

19. 4.

^v Joan. 1.

15.

^w Joan. 1.

27.

^x Joan. 1.

33.

^y Act. 2.

3. 4.

^z cap. 13.

30.

^c Marc. 9.

43, 48.

^d ver.

13—17.

Marc. 1.

9—11. Luc.

3. 21, 22.

^e cap. 2. 22.

ναι ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰωάννης¹ διεκώλυεν αὐτόν, ¹⁴
λέγων, “Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,
καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με;” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ¹⁵
εἶπε πρὸς αὐτόν², “Ἀφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον
ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην.” Τότε
ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ βαπτισθεὶς³ ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη ¹⁶ ^{ιδ}
εὐθὺς⁴ ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδού, ἀνεφύχθησαν⁵ αὐτῷ⁶ ^α
οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε ^α τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ⁷ καταβαῖνον
ὡσεὶ περιστεράν, καὶ⁸ ἐρχόμενον ἐπ’ αὐτόν. καὶ ¹⁷
ἰδού, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα, “Οὗτός ἐστιν
ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός⁹, ἐν ᾧ εὐδόκησα¹⁰.”

Ἐν τούτῳ¹¹ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ ⁴ ^{ιε}
Πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ ² ^{ιδ} ^β
νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα¹² καὶ νύκτας τεσ-
σαράκοντα¹³, ὕστερον ἐπέειπεν. καὶ προσελθὼν αὐτῷ¹⁴ ³
ὁ πειράζων εἶπεν¹⁴, “Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ¹⁵ ἵνα οἱ
λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, ⁴
“Γέγραπται, ‘Οὐκ ἐπ’ ἄρτι μόνῳ ζήσεται¹⁶ ἄνθρωπος,
ἀλλ’ ἐπὶ¹⁷ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος
Θεοῦ.’” Τότε παραλαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς ⁵
τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν¹⁸ αὐτόν ἐπὶ τὸ πτερύγιον
τοῦ ἱεροῦ, καὶ λέγει¹⁹ αὐτῷ, “Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, ⁶
βάλε σεαυτὸν κάτω· Ἰ γέγραπται γάρ, ‘Ὅτι τοῖς ἀγ-
γέλοις αὐτοῦ ἐντελείται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν
ἀρουσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα
σοῦ.’” Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Πάλιν γέγραπται, ⁷
‘Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.’” Ἄλλιν ⁸
παραλαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν
λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ
κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ λέγει²⁰ αὐτῷ, “Ταῦτα ⁹
πάντα σοι²¹ δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.”

Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ὑπαγε²² Σατανᾶ· γέ- ¹⁰

¹ — Ἰωάννης LT[Tr]WH. ² (ν) αὐτῷ LTr marg. WH (non marg.). ³ βαπτισθεὶς δὲ LTTrWH. ⁴ εὐθὺς ἀνέβη LTTrWH.

⁵ ἠνεφύχθησαν LWH. ⁶ — αὐτῷ [L]TWH (non marg.) R marg.

⁷ πνεῦμα Θεοῦ TWH. ⁸ — καὶ LT[Tr]WH. ⁹ μου, ὁ ἀγαπητός ἐν

WH marg. ¹⁰ ἠεδοκῆσα T. ¹¹ [ὁ] WH. ¹² τεσσαράκοντα TTr

WH. ¹³ τεσσαράκοντα (TrWH) νύκτας T. ¹⁴ + αὐτῷ LTTrWHR

(priorē αὐτῷ omisso, TTrWHR). ¹⁵ εἰπὼν WH. ¹⁶ + ὁ LTTr

WHR. ¹⁷ ἐν LTr. ¹⁸ ἕστησεν LTTrWHR. ¹⁹ εἶπεν L.

²⁰ εἶπεν LTTrWHR. ²¹ σοι πάντα TTrWH. ²² + ὀπίσω μου [L].

^a Cf. Joan.
1. 32, 33.
1 Joan. 5.
6, 8.

^b ver. 1—11,
Marc. 1.
12, 13.
Luc. 4.
1—13.

^c 1 Thess.
3. 5.

^d Deut. 8.
3.

^e Neh. 11.
1, 18.
cap. 27. 53.

^f Ps. 91.
11, 12.

^g Deut. 6.
16.

^h Luc. 4.
5—8.

ⁱ 1 Chr. 21.
1. Job 1. 6.
1 Cor. 7. 5.

γραπται γάρ, ^α“Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, ^{ιζ} καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.” Τότε ἀφήσιν αὐτὸν ⁵ ὁ διάβολος· καὶ ἰδού, ἄγγελοι προσήλθον καὶ διηκύνουν αὐτῷ.

^{ιη} 12 ἈΚΟΥΣΑΣ δὲ ὁ Ἰησοῦς ¹ ὅτι ^δ Ἰωάννης παρεδόθη, ^δ 13 ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ καταλιπὼν τὴν ⁵ ^ε Ναζαρέτ, ἔλθων κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ ³ ^α τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλεὶμ, ¹⁴ ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαίου ⁴ τοῦ προφήτου, ¹⁵ λέγοντος, “Γῇ Ζαβουλὼν καὶ γῇ Νεφθαλεὶμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ¹⁶ ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς ⁵ μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.”

^Δ. 17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν, ^κ “Μετανοεῖτε· ⁹ ἤγγικε γάρ ⁶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.” ⁵ 18 Ἀπεριπατῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ⁷ ^α παρὰ ^ι τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς ⁸. ^{κα} 19 καὶ λέγει αὐτοῖς ⁹, “Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ^β 20 ὑμᾶς ἀλιεῖς ⁸ ἀνθρώπων.” Οἱ δὲ εὐθέως ^κ ἀφέντες τὰ ^{κβ} 21 δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβάς ἐκείθεν, ⁵ εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ ²² δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. οἱ δὲ εὐθέως ^κ ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

^{κγ} 23 Καὶ ^ι περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς ¹⁰, ^{ιμ} διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ ^ν κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ ^ο θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἀπῆλθεν ¹¹

¹ — ὁ Ἰησοῦς TTTrWHR.

TTTrWH. ³ Καφαρναοὺμ LTTTrWH.

WH. ⁵ σκοτία (σκότει T) φῶς εἶδεν LTTTrWH.

marg. ⁷ — ὁ Ἰησοῦς LTTTrWHR.

TWH. ⁹ + [ὁ Ἰησοῦς] L.

L, ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ (—ὁ Ἰησοῦς WH, TR marg., non text.) TWHR, [ὁ Ἰησοῦς] ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ Tr.

² Ναζαρεθ B, Ναζαρεθ L, Ναζαρά

⁴ Ἡσαίου L, Ἡσαίου

⁶ ἤγγικεν WH

⁸ ἀλειεῖς secundis curis

¹⁰ ὁ Ἰησοῦς ὅλη τῇ Γαλιλαίᾳ

¹¹ ἐξῆλθεν Tr marg.

^a Deut. 6. 13; 10. 20.

^b cap. 14. 3.

Marc. 1. 14.

Luc. 3. 20;

4. 14.

Joan. 4. 43.

^c cap. 2. 23.

Luc. 4. 16.

^d ver. 18.

cap. 8. 24.

^e Esa. 9.

1, 2.

^f Marc. 1.

15.

^g cap. 3. 2;

10. 7.

^h ver.

18—22.

Marc. 1.

16—20.

Cf. Luc. 5.

2—11.

Joan. 1.

40—42.

ⁱ cap. 15.

29. Joan.

6. 1.

^k cap. 19.

27.

^l cap. 9. 35.

Marc. 1. 23.

Luc. 4. 31,

33.

^m cap. 13.

54. Marc.

1. 21, 39.

Luc. 4. 15.

Joan. 6. 59;

18. 20.

ⁿ Marc. 1.

14.

^o Marc. 1.

34.

ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ ¹ δαιμονιζομένους, καὶ ² σελληνιαζομένους, καὶ ³ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολ- 25
λοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ⁴ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

ἸΔΩΝ δὲ τοὺς ὄχλους ⁵ ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ 5 Ε'.
καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον ⁶ αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ- κδ
τοῦ· καὶ ἰανοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτούς, 2
λέγων, ⁷ Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι· ὅτι αὐ- 3
τῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ⁸ μακάριοι ⁹ οἱ 4
πενθοῦντες· ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. ¹⁰ μακά- 5
ριοι οἱ πραεῖς· ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. 6
¹¹ μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην· 7
ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. ¹² μακάριοι οἱ ἐλεήμονες· 8
ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. ¹³ μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ 9
καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. μακάριοι οἱ 10
εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ ¹⁴ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται. ¹⁵ μα- 11
κάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης· ὅτι αὐτῶν
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ¹⁶ μακάριοί ἐστε, ὅταν 12
ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἰπωσι πᾶν πονηρὸν
ῥῆμα ¹⁷ καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ¹⁸, ἕνεκεν ἐμοῦ. ¹⁹ χαίrete καὶ 13
ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

²⁰ Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας ²¹ τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ²² 13
μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει
ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ²³ ἕξω, καὶ ²⁴ καταπατεῖσθαι ὑπὸ
τῶν ἀνθρώπων. ²⁵ Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· 14
οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη·
²⁶ οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν 15
μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς
ἐν τῇ οἰκίᾳ· οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν 16

^a cap. 8. 16,
23, 33; 9.
32; 12. 22;
15. 22.

^b cap. 17.

15.
^c cap. 8. 6;
9. 2, 6.

^d Marc. 5.

20; 7. 31.

^e Marc. 3.

13. Cf.

Luc. 6. 17.

^f Job 3. 1.

Ps. 78. 2.

Act. 10. 34;

18. 14.

^g ver. 3—12,

cf. Luc. 6.

20—23.

^h Esa. 61.

2, 3.

ⁱ Ps. 37. 11.

^k Esa. 55.

1, 2; 65. 13.

^l Marc. 11.

25. Jac. 2.

13.

^m Ps. 24.

4. Heb. 12.

14. 1 Cor.

13. 12.

1 Joan. 3.

2, 3.

ⁿ 1 Pet. 3.

14.

^o 1 Pet. 4.

14.

^p Act. 5.

41; 13. 52.

Jac. 1. 2.

Act. 7. 52.

^q Marc. 9.

50. Luc.

14. 34, 35.

^r Phil. 2.

15.

^s Marc. 4.

21. Luc. 8.

16; 11. 33.

^t 1 Pet. 2.

12.

¹ — καὶ LTr [Tr marg.] WHR. ² προσῆλθον TTr WH. ³ — αὐτῷ L [WH].
⁴ vv. 4, 5, transponunt L (non marg.) TTr WH marg. E marg. ⁵ — αὐτοὶ T [LTr WH]. ⁶ — ῥῆμα LTr WHR.
⁷ — ψευδόμενοι L [Tr marg.]. ⁸ ἅλα T secundis curis. ⁹ βληθὲν LTr WHR.
¹⁰ — καὶ LTr WHR.

τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ ^aδοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

λγ 17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ^bἀλλὰ πληρῶ-

λδ 18 σαι. ^cἌμην γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἧ μία κεφαλαί¹ οὐ μὴ παρέλθῃ

λε 19 ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν² πάντα γένηται. ^dὅς ἐάν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ

διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὅς δ' ἂν ποιήσῃ

καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐάν μὴ

περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν³ πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν

21 βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ^eἘκούσατε ὅτι ἐρρήθη⁴ τοῖς ἀρχαίοις, ^fΟὐ φονεύσεις· ὅς δ' ἂν φονεύσῃ, ^gἔνοχος

22 ἔσται τῇ κρίσει· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ^hπᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ⁵ ⁱἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὅς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακά⁶, ^jἔνοχος ἔσται

τῷ ^kσυνεδρίῳ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ, Μωρέ, ^lἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ἐὰν οὖν προσφέρῃς ^mτὸ

23 δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κακεῖ⁷ μνησθήῃς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπαγε, πρῶτον

24 διαλλάγῃθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.

λς 25 ⁿἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ^oἕως ὅτου εἴ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ⁸, μήποτε σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῷ⁹ τῷ

26 ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. Ἄμην λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχα-

λζ 27 τον κοδράντην. ^pἘκούσατε ὅτι ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις¹⁰, ^qΟὐ μοιχεύσεις· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ^rπᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς¹¹ ἤδη ἐμοίχευσεν

¹ κερέα WH.² [ἂν] WH.³ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη TWH.⁴ ἐρρήθη LTr.⁵ —εἰκῇ LT[Tr]Tr marg. WH.R text. (non marg.).⁶ ρακά T.⁷ καὶ ἐκεῖ Tr marg.⁸ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ LTr

WH.R.

⁹ —σε παραδῷ LT[Tr]WH.R marg.¹⁰ ἐρρήθη LTr.

—τοῖς ἀρχαίοις LTrWH.R.

¹¹ αὐτὴν LTr, —αὐτῆς T, [αὐτὴν] WH.^a Joan. 15.^b 2 Cor.^c 9. 13. Phil.^d 1. 11.^e Rom. 10.^f 4.^g Luc. 16.^h 17.ⁱ Jac. 2. 10.^j ver. 27, 31, 33, 38, 43.^k Ex. 20. 13.^l Deut. 6. 17.^m 1 Joan. 3.ⁿ 15.º ver. 22.^p cap. 26. 66.^q Marc. 3.^r 29; 14. 64.^s 1 Cor. 11.^t 27. Heb.^u 2. 15. Jac.^v 2. 10.^w cap. 10.^x 17; 26. 59.^y Joan. 11.^z 47. Act. 4.^{aa} 15.^{ab} cap. 18. 9.^{ac} Marc. 9. 47.^{ad} Jac. 3. 6.^{ae} cap. 23.^{af} 19.^{ag} Luc. 12.^{ah} 58, 59.^{ai} Ps. 32. 6.^{aj} Esa. 55. 6.^{ak} Ex. 20. 14.^{al} Deut. 5. 18.^{am} Job 31. 1.^{an} Prov. 6. 25.

^a cap. 18. 9.
Marc. 9. 47.

αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ¹. ^a εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ 29
δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ·
συμφέρι γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου,
καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. καὶ 30
^b εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν
καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρι γάρ σοι ἵνα ἀπόληται
ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ
εἰς γέενναν².

^b cap. 18. 8.
Marc. 9.

43.
^c vid. ver.

21.
^d Deut. 24.

1.
^e cap. 19. 9.

Marc. 10.
11, 12.

Luc. 16. 18.
Cf. 1 Cor.

7. 11.
^f Rom. 7. 3.

^g Lev. 19.
12.

^h Num. 30.
2.

ⁱ Jac. 5. 12.
^k 1 Cor. 5.

1; 6. 7; 15.
29.

^l Esa. 66. 1.
^m cap. 23.

22.
ⁿ Ps. 48. 2.

^o ver. 39.
cap. 6. 13;

13. 19, 38.
Joan. 17.

15. Eph.
6. 16.

2 Thess. 3.
3. 1 Joan.

2. 13, 14;
3. 12; 5. 18,

19.
^p Ex. 21. 24.

Lev. 24. 20.
Deut. 19.

21.
^q 1 Cor. 6.

7.
^r ver.

39—42.
Luc. 6.

29, 30.
^s cap. 27.

32. Marc.
5. 21.

^t Prov. 21.
26.

^u Deut. 15.
8, 10. Ps.

37. 26.
Luc. 6. 34,

35.
^v Lev. 19.

18.
^w Luc. 6.

27.

^c Ἐρρέθη³ δέ, ὅτι⁴ ^a ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα 31
αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον· ^e ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, 32
ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ⁵ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς
λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι⁶. καὶ ^f ὅς ἂν
ἀπολελυμένην γαμήσῃ⁷, μοιχᾶται. ^c Πάλιν ἠκούσατε 33
ὅτι ἔρρεθη³ τοῖς ἀρχαίοις, ^g Οὐκ ἐπιορκήσεις, ^h ἀποδώσεις
δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ⁱ μὴ 34
ὁμόσαι ^k ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ^l ὅτι θρόνος ἐστὶ
τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ^m ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν 35
ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ⁿ ὅτι πόλις ἐστὶ
τοῦ μεγάλου βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου 36
ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν
ποιῆσαι⁸. ἔστω⁹ δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὐ οὐ· 37
τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ^o τοῦ πονηροῦ ἐστίν. ^c Ἠκού- 38
σατε ὅτι ἔρρεθη³, ^p Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ
ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ^q μὴ ἀντι- 39 λη
στῆναι^o τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ραπίσει ἐπὶ¹⁰ τὴν ε
δεξιάν σου σιαγόνα¹¹, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην·
καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου 40
λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε 41 θ
^s ἀγγαρεύσει μίλιον ἓν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. ^t τῷ 42 ι
αἰτοῦντί σε δίδου¹². καὶ ^u τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανεί-
σασθαι¹³ μὴ ἀποστραφῆς. ^c Ἠκούσατε ὅτι ἔρρεθη³, 43
^x Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν
ἐχθρόν σου· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ^y ἀγαπάτε τοὺς ἐχ- 44 μ

¹ εἰς αὐτοῦ L.

² εἰς γέενναν ἀπέλθῃ LTTTrWHR.

³ ἔρρηθη LTr.

⁴ — ὅτι LTTTrWH.

⁵ πᾶς ὁ ἀπολύων LTTTrWHR.

⁶ μοιχευθῆναι

LTTTrWHR. ⁷ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας LTr marg. at [, καὶ ὅς

ἂν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται] WH.

⁸ ποιῆσαι ἢ μέλαιναν

LTTTrWH. ⁹ ἐστὶ LWH marg. R marg.

¹⁰ ραπίζει εἰς LTTTr

(non marg.)WHR.

¹¹ σιαγόνα σου LTr, — σου T, [σου] WH.

¹² δὸς LTTTrWH.

¹³ δανίσασθαι TWH.

θροὺς ὑμῶν, ^αεὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς
 ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς¹, καὶ ^βπροσεύχεσθε ὑπὲρ
 45 τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ ²διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως
 γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι
 τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς,
 46 καὶ ^αβρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ^εἐὰν γὰρ ἀγαπή-
 σῃτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ
 47 καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ³ ποιοῦσι; καὶ ἐὰν ἀσπά-
 σῃσθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποι-
 48 εῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω⁴ ποιοῦσιν; ἔσεσθε
 οὖν ὑμεῖς ^γτέλειοι, ὥσπερ⁵ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς
 οὐρανοῖς⁶ τέλειός ἐστι.

μβ 6 ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ⁷ τὴν ἐλεημοσύνην⁸ ὑμῶν μὴ ποι-
 εῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐ-
 τοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ
 2 ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς⁹ οὐρανοῖς. ^δὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημο-
 σύνην, μὴ σαλπίσσης ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑπο-
 κριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις,
 ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ^εἀμὴν λέγω
 3 ὑμῖν, ^αἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σοὺ δὲ ποιοῦντος
 ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ
 4 δεξιὰ σου, ὅπως ἡ σου ἡ ἐλεημοσύνη¹⁰ ἐν τῷ κρυπτῷ·
^βκαὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς¹¹
 5 ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ¹². Καὶ ὅταν προσεύχη,
 οὐκ ἔσῃ¹³ ὥσπερ¹⁴ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς
 συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶ-
 τες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν¹⁵ φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις·
^γἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι¹⁶ ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.
 6 σὺ δέ, ὅταν προσεύχη, ^δεἰσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν¹⁷ σου,
 καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου
 τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· ^εκαὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ
 7 κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ¹⁸. Προσευχόμενοι

^α 1 Cor. 4.
 13.
^β Luc. 23.
 34. Act. 7.
 60.
^γ Luc. 6. 35.

^δ Act. 14.
 17.
^ε Luc. 6.
 32.

^γ Gen. 6. 9;
 17. 1. Lev.
 11. 44; 19.
 2; 20. 7, 26.
 Job 1. 1.
 cap. 19. 21.
 1 Cor. 2. 6.
 Phil. 3. 15.
 Col. 1. 28;
 4. 12. Jac.
 1. 4; 3. 2.
 1 Pet. 1. 15,
 16.
^δ Cf. Luc.
 6. 36.
^ε Rom. 12.
 8.
^β ver. 5, 16.
^γ Luc. 6. 24.
 Phil. 4. 18.
 Philem. 15.

^δ ver. 6, 18.

^δ Esa. 26.
 20. Cf.
 Dan. 6. 10.

1 — εὐλογεῖτε usque ad μισοῦντας ὑμᾶς LTrWHR. 2 — ἐπη-
 ρεαζόντων ὑμᾶς καὶ LTrWHR. 3 οὕτως LTrWHR marg.
 4 ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ LTrWHR. 5 ὥς LTrWHR. 6 οὐράνιος LTr
 WHR. 7 + δὲ T [Tr marg. WH]. 8 δικαιοσύνην LTrWHR.
 9 — τοῖς T. 10 ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ἢ T. 11 — αὐτὸς LTrWHR.
 12 — ἐν τῷ φανερῷ LTrWHR. 13 προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε LTr
 WHR. 14 ὥς LTrWHR. 15 — ἂν LTrWHR. 16 — ὅτι LTr
 WH. 17 ταμεῖόν TWH. 18 — ἐν τῷ φανερῷ LTrWHR.

^a Cf. 1 Reg. 18. 26, 29.
Eccles. 5. 2.

^b ver. 32.

^c ver. 9—13,
Luc. 11.
2—4.

^d Esa. 29.
23. Cf.
1 Pet. 3. 15.
^e Joan. 17.
6.

^f cap. 26.
42.

Luc. 22. 42.
Act. 21. 14.
^g Prov. 30.
8.

^h Eccius.
28. 2.

ver. 15.
cap. 18. 35.
Jac. 2. 13.
ⁱ cap. 26.

41. Marc.
14. 38.
Luc. 22. 40,
46.

^j Vid. cap.
5. 37.

^m 1 Chr. 29.
11. 2 Chr.
20. 6.

ⁿ Marc. 11.
25. 26.

Luc. 6. 37.
Eph. 4. 32.

^o Esa. 58. 5.
^p Vid. ver.
2.

^q 2 Sam. 12.
20. Dan.
10. 3.

Zech. 7. 5.
^r ver. 4. 6.

^s Prov. 23.
4. 1 Tim.
6. 9, 10.

^t Cf. Jac.
5. 2, 3.

^u cap. 24.
43. Luc.
12. 39.

^v cap. 19.
21.

^w Luc. 12.
33, 34.

^x Cf. Col. 1.
5.

δὲ μὴ βαπτολογήσητε¹, ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· ^aδοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· ^bοἷδε γὰρ ^cὁ πατήρ ὑμῶν ὧν 8
χρεῖαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. ^cοὕτως 9
οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς, ^dἀγιασθήτω ^eτὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ^fἡ βασιλεία 10
σου· ^gγενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ
τῆς ^hγῆς· ^gτὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν 11
σήμερον· καὶ ^hἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς 12
καὶ ἡμεῖς ἀφίμεν ⁱτοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ ⁱμὴ 13
εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς
ἀπὸ ^jτοῦ πονηροῦ. ^mὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ
δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν ⁿ. ⁿἘὰν γὰρ 14 μδ
ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφή-
σει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ^hἐὰν δὲ μὴ 15
ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν⁷, οὐδὲ
ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. ^oὍταν 16 με
δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ ⁸οἱ ὑποκριταὶ σκυ-
θρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν⁹,
ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμήν
λέγω ὑμῖν, ὅτι¹⁰ ^pἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ 17
νηστεύων ^qἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσ-
ωπόν σου νύψαι· ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις 18
νηστεύων¹¹, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ¹².
^rκαὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ¹³ ἀποδώσει
σοι ἐν τῷ φανερῷ¹⁴.

^sΜὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου 19 μς
^tσῆς καὶ βρώσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται ^uδιορύσ-
σουσι καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν ^xθησαυροὺς 20
ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρώσις ἀφανίζει, καὶ
ὅπου κλέπται οὐ ^vδιορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν.
^wὅπου γὰρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν¹⁴, ἐκεῖ ἔσται καὶ 21

¹ βαπταλογήσητε TWH. ² + [ὁ θεός] WH.R marg. ³ ἐλθάτω
TTr marg. WH. ⁴ —τῆς LTrWHR. ⁵ ἀφήκαμεν LTrWHR.

⁶ —ὅτι σοῦ ἐστιν ad finem versus LTrWHR text. (non marg.).
⁷ —τὰ παραπτώματα αὐτῶν TWH]. ⁸ ὡς LTrWHR. ⁹ αὐτῶν
L. ¹⁰ —ὅτι LTrWH. ¹¹ νηστεύων τοῖς ἀνθρώποις LWH marg.

¹² κρυφαίως LTrWH. ¹³ — ἐν τῷ φανερῷ LTrWHR. ¹⁴ σου
LTrWHR. ¹⁵ —καὶ LWH].

- 22 ἡ καρδιά ὑμῶν¹. ^αὉ λύχνος τοῦ σώματος ἐστὶν ὁ
 ὀφθαλμός². εἰν οὖν³ ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἢ⁴,
 23 ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν⁵ ἔσται· εἰν δὲ ὁ ὀφθαλ-
 μός σου πονηρὸς ἢ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν⁶
 ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ
 24 σκότος πόσον; ^εΟὐδεὶς δύναται δυσι κυρίοις δου-
 λεῖν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπή-
 σει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.
 25 οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ ^{μθ}μαμμωνᾷ⁷. ^εδιὰ τοῦτο
 λέγω ὑμῖν, μὴ ^εμεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε
 καὶ⁸ τί πίητε⁹. μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσθησθε.
 οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείον ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα
 26 τοῦ ἐνδύματος; ^εἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνά-
 γουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
 τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;
 27 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν ^εμεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν
 28 ἡλικίαν αὐτοῦ ^επῆχυν ἓνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί ^εμε-
 रिμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐ-
 29 ξάνει¹⁰. οὐ κοπιᾷ¹¹, οὐδὲ νήθει¹². λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι
 οὐδὲ ^εΣολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο
 30 ὥς ἐν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον
 ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς
 οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγό-
 31 πιστοι; μὴ οὖν ^εμεριμνήσητε, λέγοντες, Τί φάγωμεν,
 32 ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα
 τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ¹³. ^μοἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
 33 ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων· ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν
 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην¹⁴ αὐτοῦ, ^εκαὶ
 34 ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν· μὴ οὖν ^εμεριμνή-
 σητε¹⁵ εἰς τὴν αὔριον· ἢ γὰρ αὔριον ^εμεριμνήσει τὰ¹⁶
 ἐαυτῆς¹⁷. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

^a ver. 22,
 23, Luc.
 11. 34, 35.

^b cap. 20.
 15. Marc.
 7. 22.

^c Luc. 16.
 13. Cf.
 Rom. 6. 16.

^d Luc. 16.
 9, 11, 13.
^e ver.
 25—33,
 Luc. 12.
 22—31.

^f ver. 27, 28,
 31, 34.
 cap. 10. 19;
 13. 22.
 Luc. 10. 41;
 12. 11, 22.
 1 Cor. 7.

33, 34.
 Phil. 4. 6.
 Cf. Ps. 55.
 22. 1 Pet.

5. 7.
^g Cf. Job
 38. 41.
 Ps. 147. 9.

^h Eph. 4.
 13.
ⁱ Cf. Ps. 39.
 5.

^k 1 Reg. 10.
 4—7.

^l cap. 8. 26;
 14. 31; 16.
 8. Luc. 12.
 28.

^m ver. 8.

ⁿ 1 Reg. 3.
 11—14.
 Marc. 10.
 29, 30.
 1 Tim. 4. 8.

¹ σου LTTTrWHR. ² + σου L. ³ — οὖν T. ⁴ ἢ ὁ ὀφθαλμός
 σου ἀπλοῦς LTWH, ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός [σου] ἀπλ. Tr marg. ⁵ φω-
 τινὸν WH. ⁶ σκοτινὸν WH. ⁷ μαμμωνᾷ LTTTrWH. ⁸ ἢ LTrR.
⁹ — καὶ τί πίητε T, [ἢ τί πίητε] WH. ¹⁰ αὐξάνουσιν LTTTrWH.
¹¹ κοπιῶσιν LTWH, κοπιούσιν Tr. ¹² νήθουσιν LTTTrWH.
¹³ ἐπιζητοῦσιν LTTTrWH. ¹⁴ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν βασιλείαν
 (— τοῦ Θεοῦ) L. — τοῦ Θεοῦ tantum TWHR. ¹⁵ μεριμνήσετε E.
¹⁶ — τὰ LTTTrWHR. ¹⁷ αὐτῆς WH.

^a ver. 1—5,
Luc. 6. 37,
38, 41, 42
Cf. 1 Cor. 4.
4, 5. Jac.
5. 9.
^b Rom. 2. 1,
3; 14. 10.
Jac. 2. 13;
4. 11, 12.
^c Marc. 4.
24.

^d Cf. cap.
15. 26.

^e ver. 7—11,
Luc. 11.
9—13.
cap. 18.
19; 21. 22.
Marc. 11.
24. Joan.
14. 13; 15.
7, 16; 16.
23, 24.
Jac. 1. 5, 6.
1 Joan. 3.
22; 5. 14,
15.
^f cap. 12.
34.

^g Luc. 6. 31.
Cf. Tobit 4.
16. Rom.
13. 8, 10.
Gal. 5. 14.
1 Tim. 1. 5.
^h cap. 22.
40.
ⁱ Luc. 13.
24.
^k Ps. 16. 11.

^l Mic. 3.
5—7. cap.
24. 11, 24.
Marc. 13.
22.

Luc. 6. 26.
Act. 13. 6.
2 Pet. 2. 1.
1 Joan. 4.
1. Vid.
Rev. 16. 13.

^a ΜΗ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθήτε· ^b ἐν ᾧ γὰρ κρίματι ¹⁷ ^ν
κρίνετε, κριθήσεσθε· ^c καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντι- ² ^β
μετρηθήσεται ¹ ὑμῖν. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν ³ ^{να}
τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ^ε
ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς ἔρεῖς τῷ ⁴
ἀδελφῷ σου, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ ² τοῦ ὀφ-
θαλμοῦ σου· καὶ ἰδού, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;
ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ ⁵
σου³, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ
τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. ^a Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον ⁶ ^{νβ}
τοῖς κυσί· μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμ-
προσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν ⁴ αὐτοὺς
ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.
^e Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρησете· ⁷ ^{νγ}
κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν ⁸ ^ε
λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι
ἀνοιγήσεται ⁵. ἢ τίς ἐστιν ⁶ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ⁹
ἐὰν ⁷ αἰτήσῃ ⁸ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει
αὐτῷ; καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ ⁹, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; ¹⁰
εἰ οὖν ὑμεῖς, Ἰσπανοὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ ¹¹
διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν
αὐτόν; ^g Πάντα οὖν ὅσα ἂν ¹⁰ θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν ¹² ^{νδ}
οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· ^h οὗτος ^ε
γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
ⁱ Εἰσελθετε ¹¹ διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ¹³ ^{νε}
ἡ πύλη ¹², καὶ εὐρύχωρος ^k ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν
ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσέρχόμενοι δι' αὐτῆς·
ὅτι ¹³ στενὴ ἡ πύλη ¹⁴, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπά- ¹⁴
γουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὕρισκοντες
αὐτήν. Προσέχετε δὲ ¹⁵ ἀπὸ ^l τῶν ψευδοπροφητῶν, ¹⁵ ^{νε}
οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων,

¹ μετρηθήσεται LTrWHR.

² ἐκ LTrWHR.

³ ἐκ τοῦ ὀφ-

θαλμοῦ σου τὴν δοκὸν LTrWH.

⁴ καταπατήσωσιν LTrWH.

⁵ ἀνοίγεται LTr (non marg.) WH marg.

⁶ —ἐστιν LTrWH.

⁷ —ἐὰν LTrWHR.

⁸ αἰτήσῃ LTrWHR.

⁹ ἢ καὶ ἰχθὺν

αἰτήσῃ LTrWHR.

¹⁰ ἐὰν TWH.

¹¹ εἰσελθετε LTrWH.

¹² —ἡ πύλη LTrWH (non marg.) R marg.

¹³ τί LTrR marg.

¹⁴ [ἡ πύλη] LT.

¹⁵ —δὲ LTrWHR.

^{νζ} 16 ἔσωθεν δέ εἰσι ^ε αὐτοὶ ἀρπαγες. ^ε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ^{νη} 17 ἀκανθῶν σταφυλὴν¹, ἣ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ². τὸ δέ 18 σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν³, οὐδὲ δέν- 19 δρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν³. ^ε πᾶν⁴ δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ 20 βάλλεται. ἄραγε ἀπὸ⁵ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπι- γνώσεσθε αὐτούς.

^{νθ} 21 ^γ Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ^ξ ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ 22 θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν⁶ οὐρανοῖς⁷. ^ε ἴ πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, ^ε οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν⁸, ^ε καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις 23 πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ^ε ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ 24 ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. ^ε Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους⁹, καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιωσώ 25 αὐτὸν¹⁰ ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ¹¹ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον¹² οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσ- 26 ἔπεσον¹² τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελί- 27 ωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθή- 28 σεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ¹³ ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον¹⁴ οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν¹⁵ τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς 29 μεγάλη. Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν¹⁶ ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ^ε ἐξέπλησσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ

^a Ezek. 22. 27. Act. 20. 29. Cf. Joan. 10. 12. ^b ver. 20. cap. 12. 33. Luc. 6. 43. 44. Cf. Jac. 2. 18.

^c cap. 3. 10. Joan. 15. 2, 6.

^d Luc. 6. 46. Cf. Ose. 8. 2. ^e cap. 12. 50. Rom. 2. 13. Jac. 1. 22. ^f cap. 25. 11, 12. Luc. 13. 25, 27. ^g Cf. 1 Cor. 13. 2. ^h Marc. 9. 38. Act. 19. 13. ⁱ Ps. 101. 4, 8. ^k cap. 25. 41. ^l ver. 24—27. Luc. 6. 47—49.

^m cap. 13. 54; 22. 33. Marc. 1. 22; 6. 2; 11. 18. Luc. 4. 32. Cf. Act. 13. 12.

¹ σταφυλὰς LTTTrWH. ² ποιεῖ καλοὺς WH marg. ³ ἐνεγκεῖν T his, WH primum tantum. ⁴ + [οὖν] L. ⁵ ἐκ L. ⁶ + τοῖς LTTTrWH. ⁷ + οὗτος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν WH marg. ⁸ ἐπροφητεύσαμεν LTTTrWH. ⁹ [τούτους] LTTTrWH. ¹⁰ ὁμοιωθήσεται LTTTr (non marg.) WHR. ¹¹ αὐτοῦ τὴν οἰκίαν LTTTrWH. ¹² προσέπεισαν L, προσέπεσαν TTr (etiam ἦλθαν Tr WH)WH. ¹³ αὐτοῦ τὴν οἰκίαν LTTTrWH. ¹⁴ ἦλθαν WH (non T). ¹⁵ προσέρρηξαν L marg. ¹⁶ ἐτέλεσεν LTTTrWHR.

^a Marc. 1.
22. Cf.
Joan. 7. 46.

διδασκῇ αὐτοῦ· ^a ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν 29
ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς¹.

^b ver. 2—4,
Marc. 1.
40—44.
Luc. 5.
12—14.
^c cap. 9. 18;
15. 25; 20.
20. Joan.
9. 38. Cf.
cap. 18. 26.
Act. 10. 25.
^d cap. 9.
30; 12. 16;
17. 9.
Marc. 1.
34; 3. 12;
5. 43; 7. 36;
8. 26.
^e Luc. 17.
14.
^f Lev. 14.
2—4, 10,
21, 22.
^g cap. 10.
18. Jac. 5.
3.
^h ver. 5—13,
Luc. 7.
1—10.
ⁱ cap. 4. 24.
^k Cf. ver.
16. Ps. 107.
20.

ΚΑΤΑΒΑΝΤΙ δὲ αὐτῷ² ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολού- 8 5'.
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. ^b καὶ ἰδού, λεπρὸς ἐλθὼν³ 2 ξγ
^c προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, “Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι β
με καθαρῖσαι.” Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐ- 3
τοῦ ὁ Ἰησοῦς⁴, λέγων, “Θέλω, καθαρῖσθητι.” Καὶ
εὐθὺς ἐκαθαρίσθη⁵ αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ λέγει αὐτῷ 4
ὁ Ἰησοῦς, ^d “Ὁρα μὴδενὶ εἶπης· ἀλλ’ ^e ὕπαγε, σεαυτὸν
^f δεῖξον τῷ ἱερεῖ, ^g καὶ προσένεγκε⁷ τὸ δῶρον ὃ προσέ-
ταξε Μωσῆς⁸, ^h εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.”

^h Εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ⁹ εἰς Καπερναοὺμ¹⁰, προσῆλ- 5 Ζ'.
θεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος¹¹ παρακαλῶν αὐτόν, καὶ λέγων, 6 ξδ
“Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ ^γ παραλυ-
τικός, δεινῶς βασανιζόμενος.” Καὶ¹² λέγει αὐτῷ ὁ 7
Ἰησοῦς¹³, “Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.” Καὶ 8
ἀποκριθεὶς¹⁴ ὁ ἑκατόνταρχος¹¹ ἔφη, “Κύριε, οὐκ εἰμὶ
ικανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ^κ ἀλλὰ
μόνον εἰπὲ λόγον¹⁵, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ 9
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν¹⁶, ἔχων ὑπ’
ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι,
καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ
τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.” Ἀκούσας 10
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν¹⁷,
“Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην 11
πίστιν¹⁸ εὑρον. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ^{ιι} πολλοὶ ἀπὸ ἀνα- 11 ξε
τολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσιν, καὶ ἀνακληθήσονται μετὰ ^ε
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· ^{οἱ} δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ^ο ἐκβληθήσονται¹⁹ 12
^p εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ^{opq} ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς

ⁱ ver. 13.
cap. 9. 2.
22, 29; 15.
28. Marc.
10. 52.
Luc. 7. 9;
17. 19.
Act. 3. 16;
14. 9. Jac.
6. 15.
^m Mal. 1.
11. Luc.
13. 29.
Eph. 3. 6.
ⁿ cap. 9.
15; 13. 38.
^o Luc. 13.
23.
^p cap. 22.
13; 25. 30.
^q cap. 13.
42, 50; 24.
51.

¹ + αὐτῶν LTTTrWHR, + καὶ οἱ Φαρισαῖοι LWH marg. ² καὶ κατα-
βάντος αὐτοῦ L, καταβάντος δὲ αὐτοῦ TrWH. ³ προσελθὼν LTTTr
WHR. ⁴ — ὁ Ἰησοῦς LTTTrWHR. ⁵ ἐκαθερίσθη TWH. ⁶ ἀλλὰ
ELTTTrWH. ⁷ προσένεγκον LTTTrWH. ⁸ Μωϋσῆς LTTTrWH.
⁹ εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ LTTTrWHR. ¹⁰ Καπερναοὺμ LTTTrWH.
¹¹ ἑκατοντάρχης T. ¹² — καὶ L[Tr]WH. ¹³ — ὁ Ἰησοῦς LT[Tr]
WHR. ¹⁴ ἀποκριθεὶς δὲ LTTTr (non marg.) WH. ¹⁵ λόγῳ
LTTTrWHR. ¹⁶ + τασσόμενος L[WH]R marg. ¹⁷ + αὐτῷ L [Tr
marg.]. ¹⁸ παρ’ οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ LTTTrWH.R
marg. ¹⁹ ἐξελεύσονται TWH marg.

- ^{ξς} 13 καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.” Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ
^ε ἑκατοντάρχῳ¹, “Ὑπαγε, καὶ² ὡς³ ἐπίστευσας γεννηθή-
 τω σοι.” Καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ³ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ⁴.
 Η'. 14 ^δ Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν
^{ξζ} 15 πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν, καὶ
^β ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός.
 Θ'. 16 καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτοῖς⁵. Ὁψίας δὲ γενο-
 μένης προσήνεγκαν αὐτῷ⁶ δαιμονιζομένους πολλούς·
 καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα⁷ λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς
 17 κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν
 διὰ Ἡσαίου⁸ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Ὑψιὸς τὰς
 ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.
 18 Ἴδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους⁹ περὶ αὐτόν,
 Ι'. 19⁹ ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.¹⁰ καὶ προσελθὼν
^{ξη} εἰς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, “Διδάσκαλε, ἀκολου-
^ε 20 θήσω σοι, ὅπου ἂν ἀπέρχῃ.” Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ
 Ἰησοῦς, “Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πε-
 τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ
 21 ἀνθρώπου οὐκ ἔχει, πού τὴν κεφαλὴν κλίνει.”¹¹ Ἐτε-
 ρος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ⁸ εἶπεν αὐτῷ, “Κύριε,
 ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πα-
 22 τέρα μου.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς⁹ εἶπεν¹⁰ αὐτῷ, “Ἀκολουθεῖ
 μοι, καὶ ἄψες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νε-
 ΙΑ'. 23 κρούς.”¹² Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ¹¹ πλοῖον, ἠκολού-
^{ξθ} 24 θησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδού, σεισμὸς
^β μέγας ἐγένετο¹ ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον κα-
 25 λυπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. καὶ
 προσελθόντες οἱ μαθηταὶ¹² αὐτοῦ¹³ ἤγειραν αὐτόν, λέ-
 26 γοντες, “Κύριε, σῶσον ἡμᾶς¹⁴, ἀπολλύμεθα.” Καὶ
 λέγει αὐτοῖς, “Τί δειλοὶ ἐστέ, ὀλιγόπιστοι;” Τότε
 ἐγερθεὶς¹⁵ ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ,
 27 καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύ-

^a Vid. ver. 10.

^b ver. 14—16, Marc. 1. 29—34. Luc. 4. 38—41.

^c 1 Cor. 9. 5.

^d ver. 28, 33. Vid. cap. 4. 24. ^e Cf. ver. 8.

^f Esa. 53. 4.

^g Marc. 4. 35. Luc. 8. 22.

^h ver. 19—22, Luc. 9. 57—60.

ⁱ Cf. 1 Reg. 19. 20.

^k ver. 23—27, Marc. 4. 36—41. Luc. 8. 22—25. ^l cap. 4. 13.

^m Vid. cap. 6. 30. ⁿ Ps. 104. 7.

¹ ἑκατοντάρχῃ LTr WH. ² —καὶ LT[Tr] WHR. ³ —αὐτοῦ LTr WHR.
⁴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης L. ⁵ αὐτῷ LTr WHR.
⁶ Ἡσαίου L, Ἡσαίου WH. ⁷ ὄχλον (—πολ.) LTr marg. WH text., [πολλοὺς] WH marg. ⁸ —αὐτοῦ LTr WHR.
⁹ —Ἰησοῦς T. ¹⁰ λέγει LTr WHR. ¹¹ —τὸ LTr WHR.
¹² —οἱ μαθηταὶ [L] Tr WHR. ¹³ —αὐτοῦ LTr WHR. ¹⁴ —ἡμᾶς LTr [Tr marg.] WHR.

μασαν, λέγοντες, “Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ¹ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ²;”

“Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ³ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν 28 IB’ τῶν Γερασηνῶν⁴, ὑπήντησαν αὐτῷ⁵ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης· καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν, λέγοντες, “Τί ἡμῖν καὶ σοί, 29 Ἰησοῦ⁵, υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἡλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;”⁶ Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ’ αὐτῶν ἀγέλη χοίρων 30 πολλῶν βοσκομένη. οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν 31 αὐτόν, λέγοντες, “Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν⁶ εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.” Καὶ εἶπεν 32 αὐτοῖς⁷, “Ὑπάγετε.” Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπηλθον⁸ εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων⁹· καὶ ἰδοὺ, ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων¹⁰ κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. οἱ δὲ βόσ- 33 κοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν¹¹ δαιμονιζομένων. καὶ ἰδοὺ, 34 πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν¹¹ τῷ¹² Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτόν, ἀπαρέκαλεσαν ὅπως¹³ μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

ΚΑΙ ἐμβὰς εἰς τὸ¹⁴ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς 9 ὁ¹⁵ τὴν ἰδίαν πόλιν. καὶ ἰδοὺ, προσέφερον¹⁵ αὐτῷ⁹ παρα- 2 ἰΓ’ λυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς ἡ τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ, “Θάρσει, τέκνον, ἀφέωνταί¹⁶ σοι αἱ ἁμαρτίαι σου¹⁷.” Καὶ ἰδοὺ, 3 τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον¹⁸ ἐν ἑαυτοῖς, “Οὗτος βλασφημεῖ.” Καὶ ἰδὼν¹⁹ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις 4 αὐτῶν εἶπεν, “Ἰνατί²⁰ ὑμεῖς²¹ ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰ- 5 πεῖν, Ἀφέωνται²² σοι²³ αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, “Εγεί-

^a ver. 28—34, Marc. 5. 1—17. Luc. 8. 26—37. ^b ver. 16, 33. Cf. Marc. 5. 2. Luc. 8. 27. ^c 2 Sam. 16. 10; 19. 22. 1 Reg. 17. 18. 2 Reg. 3. 13. Marc. 1. 24. Luc. 4. 34. Joan. 2. 4.

^d 1 Reg. 17. 18. Luc. 5. 8. Act. 16. 39.

^e cap. 4. 13. ^f ver. 2—8, Marc. 2. 3—12. Luc. 5. 18—26. ^g ver. 6. Vid. cap. 4. 24. ^h ver. 22. 29. Vid. cap. 8. 10. ⁱ ver. 22. cap. 14. 27. Marc. 6. 50; 10. 49. Joan. 16. 33. Act. 23. 11. ^k Jac. 5. 15. ^l cap. 12. 25. Luc. 6. 8; 9. 47. Joan. 2. 25.

¹ —καὶ L. ² αὐτῷ ὑπακούουσιν LTrWh. ³ ἐλθόντος αὐτοῦ LTrWh. ⁴ Γερασηνῶν L, Γαδαρηνῶν TTrWHR. ⁵ —Ἰησοῦ LTrWh. ⁶ ἀπόστειλον ἡμᾶς LTrWHR. ⁷ + [ὁ Ἰησοῦς] L. ⁸ ἀπηλθον LTrWh. ⁹ τοὺς χοίρους LTrWHR. ¹⁰ —τῶν χοίρων LTrWHR. ¹¹ ὑπάντησιν LTrWh. ¹² τοῦ TWh marg. ¹³ ἵνα L. ¹⁴ —τὸ LTrWHR. ¹⁵ προσφέρουσιν L. ¹⁶ ἀφίενται LTrWh. ¹⁷ σου αἱ ἁμαρτίαι (—σοι) LTrWHR. ¹⁸ εἶπαν LWh. ¹⁹ εἰδὼς LTrWh (non marg.) R (non marg.). ²⁰ Ἰνα τί Wh. ²¹ —ὕμεῖς LTrWHR. ²² ἀφίενται LTrWh. ²³ σου LTrWhR.

6 ραι¹ καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας,” (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ,) “Ἐγερθεῖς² ἄρὸν σου^a τὴν κλίνην, καὶ ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.” Καὶ 8 ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι θαύμασαν³, καὶ ὁδοῦσαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

ΙΔ'. 9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τῷ τελώνιον, ^aΜατθαῖον⁴ λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, “Ἀκολουθεῖ μοι.” Καὶ ἀναστὰς 10 ἠκολούθησεν⁵ αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου⁶ ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ⁷ ἰδού, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς 11 αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι εἶπον⁸ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “Διατί⁹ μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν 12 ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς¹⁰ ἀκούσας εἶπεν αὐτοῖς¹¹, “Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες 13 ἱατροῦ, ἀλλ'¹² οἱ κακῶς ἔχοντες. Ὑπορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν, ^g“Ἐλεον¹³ θέλω, καὶ οὐ θυσίαν.”^h οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ'¹⁴ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν¹⁵.”

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου¹⁶, λέγοντες, “Διατί¹⁷ ἡμεῖς καὶ^h οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν 15 πολλά¹⁷, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι;” Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Μὴ δύνανταιⁱ οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος¹⁸ πενθεῖν, ἐφ'^j ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστίν^m ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν 16 ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ 17 χεῖρον σχίσμα γίνεται. οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκούς παλαιούς· εἰ δὲ μῆγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί,

^a ver. 2.

^b cap. 15.
31. Luc. 2.
20; 7. 16;
13. 13; 23.
47. Act. 4.
21; 11. 18;
21. 20.
14—22.

^c ver. 9—17,
Marc. 2.
14—22.
Luc. 5.
27—38.

^d cap. 10. 3.
Marc. 3. 18
(cf. 2. 14).
Luc. 6. 15
(cf. 5. 27,
29). Act. 1.
13.

^e cap. 11.
19. Luc.
15. 2.

^f cap. 12. 7.^g Ose. 6. 6.^h Luc. 15. 7.

ⁱ 1 Tim. 1.
15.

^k Luc. 18.
12.

^l Vid. cap.
8. 12.

^m Joan. 3.
29.

¹ ἔγειρε LTTTr WH.

βῆθησαν LTTTr WHR.

² ἔγειρε LTr WH (non marg.).⁴ Ματθαῖον LTTTr WH.³ ἐφο-

ἠκολούθει T.

⁶ ἀνακειμένου αὐτοῦ L.⁷ — καὶ T.⁸ ἔλεγον LTTTr WH.⁹ Διὰ

τί WH.

¹⁰ — Ἰησοῦς LT[Tr] WHR.¹¹ — αὐτοῖς LTTTr WHR.¹² ἀλλὰ LTr (ita vulg) WH.¹³ Ἐλεος LTTTr WH.¹⁴ ἀλλὰ T WH.¹⁵ — εἰς μετάνοιαν LTTTr WHR.¹⁶ Ἰωάννου WH.¹⁷ — πολλά

LTWH (non marg.) R marg.

¹⁸ νυμφίου WH marg.

^a Job 32.
19.

καὶ ^a ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἄσκοι ἀπολούνται¹. ἀλλὰ βάλλουσιν² οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινούς, καὶ ἀμφότερα³ συντηροῦνται.

^b ver.
18—26,
Marc. 5.
22—43.
Luc. 8.
41—56.
^c Vid. cap.
8. 2.

Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδού, ἄρχων⁴ 18 ἸΕ'. ἐλθὼν⁵ προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, “Ὅτι⁶ ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ’ αὐτήν, καὶ ζήσεται.” Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς 19 ἸΣ'. ἠκολούθησεν⁷ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

^d Lev. 15.
25,

Καὶ ἰδού, γυνή^a αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελ- 20 θοῦσα ὀπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, “Ἐὰν μόνον ἄψωμαι 21 τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς⁸ ἐπι- 22 στραφείς⁹ καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπε, “Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.” Καὶ ἐσώθη ἡ γυνή ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν 23 οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς ἀλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον, λέγει αὐτοῖς¹⁰, “Ἀναχωρεῖτε· 24 οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει.” Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ¹¹ Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰς- 25 ἐλθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. καὶ ἐξηλθεν ἡ φήμη αὕτη¹¹ εἰς ὅλην τὴν 26 γῆν ἐκείνην.

^e Vid. ver. 2.

^f 2 Chr. 35.
25,

^g Cf. Act.
20. 10.
^h Cf. Act.
9. 40.

Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν 27 ἸΖ'. αὐτῷ¹² δύο τυφλοί, κρίζοντες καὶ λέγοντες, “Ἐλέη- 28 σον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβὶδ¹³.” Ἐλθόντι δὲ εἰς¹⁴ τὴν οἰκίαν, 29 προσήλθον¹⁴ αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι¹⁵,” Λέγουσιν αὐτῷ, “Ναί, Κύριε.” Τότε ἥψατο τῶν 30 ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, “Κατὰ¹⁶ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.” Καὶ ἀνέψχθησαν¹⁶ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεβριμήσατο¹⁷ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, “Ὅ-

ⁱ cap. 12.
23; 15. 22;
20. 30, 31.
Cf. cap. 1. 1.
^k cap. 13. 1,
36.
^l cap. 20.
34. Cf.
Joan. 9. 6.

^m Vid. cap.
8. 4.

¹ ἀπόλλυνται LTrWHR. ² βάλλουσιν transfert L in locum ante καινούς. ³ ἀμφότεροι LTrWH. ⁴ +eis LTr[WH]. ⁵ προσελθὼν L, εἰσελθὼν TWH marg. ⁶ —ὅτι T. ⁷ ἠκολούθει LTrWH (non marg.). ⁸ —Ἰησοῦς T. ⁹ στραφεὶς LTrWHR. ¹⁰ ἔλεγεν (—αὐτοῖς) LTrWHR. ¹¹ αὐτῆς Tr marg. WH marg. ¹² —αὐτῷ L[Tr]WH (non marg.). ¹³ υἱὸς Δαυεὶδ LTrWH marg. (vise text.). ¹⁴ προσήλθαν LTrWH. ¹⁵ ποιῆσαι τοῦτο L, at τοῦτο δύναμαι ποιῆσαι WH marg. ¹⁶ ἠνέψχθησαν LTrWH. ¹⁷ ἐνεβριμήθη LTrWH.

31 ράτε μηδεὶς γινωσκέτω.” Οἱ δὲ ἐξελθόντες ^α“διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

ΙΗ'. 32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, ^βπροσῆνεγκαν αὐτῷ

33 ἄνθρωπον ¹ κωφὸν ^οδαιμονιζόμενον. καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, “²Οτι οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ.” ^αΟἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, “Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια ³.”

ο5 35 ΚΑΙ ^βπεριῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, ^γδιδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ ^δθεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ ⁴.

ο3 36 ^αἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ^βἔσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι ⁵ καὶ ἐρριμμένοι ⁶ ὥσει ⁷ ^κπρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ^ο37 “Ο μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.”

ΙΘ'. 10 ^αΚαὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ ^βθεραπεύειν πᾶσαν νόσον ^γ2 καὶ πᾶσαν μαλακίαν. ^δΤῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος ^εὉ Σίμων ὁ λεγόμενος ^ςΠέτρος, καὶ ^ζὉ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ^η8. ^θὉ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ^ιὉ Ἰωάννης ^κ9 ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. ^λ3 Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ ^μΜατθαῖος ^ν10 ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου ^ξ11, καὶ Λεββαῖος ^ο4 ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος ^π12. Σίμων ὁ ^ρΚανανίτης ^ς13, καὶ ^τἸούδας ^θ14 Ἰσκαριώτης ^ι15 ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

πα 5 ^αΤούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγείλας αὐτοῖς, λέγων, “Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε, ^β6 καὶ εἰς πόλιν ^γ“Σαμαρειτῶν ^δ16 μὴ εἰσέλθῃτε· πορεύεσθε

^α Marc. 1. 45.

^β Cf. cap. 12. 22.
^γ Luc. 11. 14.
^δ Vid. cap. 4. 24.

^α Cf. cap. 10. 25; 12. 24. Marc. 3. 22. Luc. 11. 15.
^β Marc. 6. 6. Luc. 13. 22.
^γ Vid. cap. 4. 23.
^δ cap. 10. 1.

^α cap. 14. 14.
^β Marc. 6. 34.
^γ Num. 27. 17. Ezek. 34. 5. Zech. 10. 2.
^δ Luc. 10. 2. Cf. Joan. 4. 35.

^ε Marc. 3. 13—15;
^ς 6. 7. Luc. 6. 13; 9. 1.

^α ver. 2—4, Marc. 3. 16—19. Luc. 6. 14—16.
^β Act. 1. 13.
^γ ch. 4. 18. Joan. 1. 40, 42.

^δ cap. 16. 18.
^ε cap. 4. 21.
^ς Vid. cap. 9. 9.

^α Cf. Luc. 6. 15.
^β Act. 1. 13.
^γ Marc. 6. 7. Luc. 9. 2.
^δ 2 Reg. 17. 24. Ezra 4. 10. Luc. 9. 52; 17. 16. Joan. 4. 9. Cf. Act. 1. 8.

¹ — ἄνθρωπον L[Tr] WHR.

² — ὅτι BLTTrWH.

³ *Uncinis*

inclusit ver. 34 WH.

⁴ — ἐν τῷ λαῷ LTrWHR.

⁵ ἔσφυμένοι

LTrWHR.

⁶ ἐρριμμένοι L, ἐριμμένοι TTrWH.

⁷ ὡς Tr.

⁸ + καὶ LTrWH.

⁹ Ἰωάννης WH.

¹⁰ Ματθαῖος LTrWH.

¹¹ Ἀλ-

φαίου WH.

¹² — Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς LTrWHR, — ὁ ἐπικληθεὶς Θαδ-
δαῖος T, αὐτὸς Λεββαῖος (pro Θαδδαῖος) WH marg.

¹³ Καναναῖος

LTrWHR.

¹⁴ + ὁ ELTWH.

¹⁵ Ἰσκαριῶθ L.

¹⁶ Σαμαριτῶν T.

* cap. 15.

24.

* Ps. 119.

176. Esa.

53. 6. Jer.

50. 6—17.

* cap. 3. 2;

4. 17. Luc.

9. 2; 10. 9.

* Joan. 15.

25. Rom.

3. 24.

2 Cor. 11. 7.

Gal. 2. 21.

Rev. 21. 6;

22. 17.

* Cf. Act. 8.

20; 20. 33.

7 ver. 9—15.

Marc. 6.

8—11.

Luc. 9.

3—5.

* Luc. 22.

35.

* Luc. 10. 7.

2 Cor. 9. 4.

7—14.

1 Tim. 5. 18.

* Luc. 10. 8.

* 1 Sam.

25. 6.

* Ps. 35. 13.

* Act. 13.

51; 18. 6.

Cf. Neh. 5.

13.

* cap. 11. 24.

* Luc. 10. 3.

* Gen. 3. 1.

* Rom. 16.

19. Phil.

2. 15. Cf.

1 Cor. 14. 20.

* Vid. cap.

5. 22.

* cap. 23.

34. Act. 22.

19; 26. 11.

* Marc. 13.

9. Luc. 12.

11. Cf.

Act. 16. 19.

Jac. 2. 6.

* cap. 8. 4.

* ver. 19—

22, cf. Marc.

13. 11—13.

Luc. 21.

12—17.

* Vid. cap.

6. 25.

* Ex. 4. 12.

Jer. 1. 7.

* Luc. 12.

12. Act. 4.

8; 13. 9.

Cf. 2 Cor.

13. 3.

* Cf. ver.

35, 36.

δὲ μᾶλλον πρὸς ^ατὰ ^βπρόβατα τὰ ἀπολωλὸτα οἴκου
 Ἰσραὴλ. πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, ^γλέγοντες, ^δὅτι 7
 ἡγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ἀσθενοῦντας 8
 θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε¹,
 δαιμόνια ἐκβάλλετε. ^αδωρεὰν ἐλάβετε, ^αδωρεὰν δότε.
^εΜὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκόν 9 πβ
 εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, μὴ ^σπήραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο 10 β
 χιτῶνας, μηδὲ ^σὑποδήματα, μηδὲ ^βράβδον². ^βἄξιός γάρ
 ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστιν³. ^γΕἰς ἣν δ' ἂν 11 πγ
 πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθῃτε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ
 ἄξιός ἐστι· κακεῖ μέναιτε, ἕως ἂν ἐξέλθῃτε. εἰσερχό- 12 πδ
 μένοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ^βἀσπάσασθε αὐτήν. καὶ ἐὰν 13 ε
 μὲν ἢ ἡ οἰκία ἁγία, ἐλθέτω⁴ ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν·
 ἐὰν δὲ μὴ ἢ ἁγία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν ^γπρὸς⁵ ὑμᾶς ἐπι-
 στραφήτω. καὶ ὅς ἐάν⁶ μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ 14 πε
 ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι⁷ τῆς οἰκίας ἢ
 τῆς πόλεως ἐκείνης, ^γἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν⁸ τῶν
 ποδῶν ὑμῶν. ^βἄμην λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται 15
 γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων⁹ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ
 πόλει ἐκείνῃ.

“Ἰδοὺ, ^γἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ 16 πς
 λύκων· γίνεσθε οὖν ^γφρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις¹⁰, καὶ ^γἀκέ-
 ραιοι ὡς αἱ περιστεραί. προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώ- 17 πς
 πων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς ^γσυνέδρια, καὶ ^γἐν
 ταῖς ^γσυναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· ^γκαὶ 18
 ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν
 ἐμοῦ, ^γεἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ^γὅταν 19 πη
 δὲ παραδιδῶσιν¹¹ ὑμᾶς, μὴ ^γμεριμνήσητε πῶς ἢ τί
 λαλήσητε· ^γδοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί
 λαλήσετε¹². ^γοὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστέ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ 20
 τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
^βΠαραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ 21

¹ νεκροὺς ἐγείρετε ante λεπροὺς legunt LTrWHR.

² ῥάβδους S

L marg. ³ — ἐστιν LTrWH.

⁴ ἐλθάτω TrWH.

⁵ ἐφ'

WH text., non marg.

⁶ ἂν LTrWH.

⁷ + ἐξω LTrWHR.

⁸ + ἐκ LTrWH marg.

⁹ Γομόρρας Tr.

¹⁰ ὁ ὄφης WH marg.

¹¹ παραδῶσιν LTrWH.

¹² δοθήσεται γὰρ ad finem versus

uncinis includit L, fin. λαλήσητε TrWH.

- πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται¹ τέκνα ἐπὶ γονεῖς,
 22 καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. ^aκαὶ ἔσεσθε μισούμενοι ^acap. 24. 9.
 ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ^bὁ δὲ ὑπομείνας εἰς Cf. Joan.
 π^θ 23 τέλος, οὗτος σωθήσεται. ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν 15. 18, 19,
 4 τῇ πόλει ταύτῃ, ^aφεύγετε εἰς τὴν ἄλλην². ἀμὴν γὰρ 21.
 λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ³ Ἰσραὴλ, ^acap. 24.
 4 24 ^cἕως ἂν⁴ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ὅυκ ἔστι μα- 13. Cf.
 7 θητῆς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν Rev. 2. 26.
 25 κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ ^cCf. cap.
 διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. 23. 34.
 4a ^dεἰ τὸν οἰκοδεσπότην⁵ ^aΒεελζεβούλ⁶ ἐκάλεσαν⁷, πόσω ^dCf. cap.
 4b 26 μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς⁸ αὐτοῦ; Μὴ οὖν φοβηθῇτε 12. 15. Act.
 β αὐτούς· ^eοὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀπο- 8. 1; 9. 25,
 30 κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ 30; 14. 6;
 27 ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὁ 17. 10, 14.
 28 εἰς τὸ οὗς ἀκούετε, κηρύττετε ἐπὶ τῶν ὀνμάτων. ^eκαὶ ^ecap. 16.
 μὴ φοβηθῇτε⁹ ἀπὸ τῶν ἀποκτείνοντων¹⁰ τὸ σῶμα, 28.
 τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτείνειν· φοβήθητε¹¹ ^fLuc. 6. 40.
 δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ¹² ψυχὴν καὶ σῶμα ^fJoan. 13.
 29 ἀπολέσαι ἐν γένει. οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου 16; 15. 20.
 πωλεῖται; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ^gVid. cap.
 30 ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν· ^mὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς 9. 34.
 31 κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημέναι εἰσὶ. μὴ οὖν φοβη- ^h2 Reg. 1.
 4d 32 θῇτε¹³. ⁿπολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. Πᾶς 2. cap. 12.
 β οὖν ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ- 24. Marc.
 33 πων, ὁμολογήσω καὶ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς 3. 22. Luc.
 μου τοῦ ἐν¹⁴ οὐρανοῖς. ^pὅστις δ' ἂν¹⁵ ἀρνήσῃται με 11. 15.
 ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ ἐν¹⁶ ⁱMarc. 4.
 4e 34 ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν¹⁷ οὐρανοῖς. ^qΜὴ 22. Luc. 8.
 νομίσῃτε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· 17.
 35 οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον ^kver.
 γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ 26—33,
 θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ Luc. 12.
 2—9.

¹ ἐπαναστήσεται WH marg.² ἐτέραν LTrWHR: L addit [, καὶ ἐν τῇ ἐτέρᾳ διώκωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην], at WH marg. addit καὶ ἐκ ταύτης διώκωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην.³ —τοῦ LTr[WH]. ⁴ —ἂν TWH.⁵ τῷ οἰκοδεσπότη LWH marg. ⁶ Βεελζεβούλ WH.⁷ ἐπεκάλεσαν LTrWHR. ⁸ τοῖς οἰκιακοῖς LWH marg. ⁹ φοβεῖσθε LTr.¹⁰ ἀποκτενόντων LTr. ¹¹ φοβεῖσθε TWH. ¹² [καὶ] L. ¹³ φοβεῖσθε LTrWH.¹⁴ + τοῖς L[Tr]WH. ¹⁵ δὲ LTrWH (non marg.).¹⁶ καὶ ἐν αὐτῷ LTrWH. ¹⁷ + τοῖς L[Tr]WH.^m 1 Sam.

14. 45.

2 Sam. 14.

11. 1 Reg.

1. 52. Luc.

21. 18.

Act. 27. 34.

ⁿ Cf. cap.

12. 12.

^p Rev. 3. 5.^r 2 Tim. 2.

12. Cf.

Marc. 8.

38. Luc. 9.

26.

^q ver. 34,

35,

Luc. 12.

51—53.

^r Mic. 7. 6.

Cf. ver. 21.

^a Cf. Luc.
14. 26.

^b cap. 16.
24. Marc.
8. 34. Luc.
9. 23; 14.
27.

^c cap. 16.
25. Marc.
8. 35. Luc.
9. 24; 17.
33. Joan.
12. 25.

^d Cf. cap.
18. 5. Luc.
10. 16.
Joan. 13.
20. Gal. 4.
14.

^e Marc. 9.
37.
Luc. 9. 48.
Cf. Joan.
12. 44, 45.
^f 1 Reg. 17.
10; 18. 4.

^g 2 Reg. 4. 8.
^h cap. 25.
40. Marc.
9. 41. Cf.
Heb. 6. 10.
ⁱ ver. 2—19,
Luc. 7.
18—35.

^k cap. 14. 3.
^l Joan. 6.
14; 11. 27.
Cf. Ps. 118.
26.

^m Esa. 29.
18; 35. 5;
42. 7.

ⁿ Esa. 35.
6. Cf. Esa.
61. 1. Luc.
4. 18.

^o Esa. 8.
14, 15. cap.
13. 21, 57;
24. 10; 26.
31. Marc.

6. 3. Joan.
6. 61; 16. 1.
^p cap. 3. 1.
Luc. 1. 80.

^q Cf. Eph.
4. 14.

τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ 36
οἰκιακοὶ αὐτοῦ. ^a Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ 37 ⁴⁵
ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα
ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ^b ὃς οὐ λαμβάνει ¹ 38
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ² ὀπίσω μου, οὐκ
ἔστι μου ἄξιος. ^c ὁ εὐρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπο- 39 ⁴⁵
λέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν-
εκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν. ^d Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμέ 40 ⁴⁷
δέχεται· καὶ ὁ ἐμέ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστεί-
λαντά με. ^e Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφή- 41 ⁴⁷
του μισθὸν προφήτου λήψεται ³. καὶ ὁ δεχόμενος
δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήψεται ³.
^g καὶ ὃς ἐὰν ⁴ ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον 42 ^ρ
ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθόν ⁵ αὐτοῦ.”

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων 11 ^{ρα}
τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ δι-
δάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

^a Ὁ ΔΕ Ἰωάννης ⁶ ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ 2 ^{Κ’}.
ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο ⁷ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ^{ρβ}
εἶπεν αὐτῷ, “Σὺ εἶ ⁸ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶ- 3 ^ε
μεν;” Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Πο- 4
ρευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ⁸, ἃ ἀκούετε καὶ βλέ-
πετε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ ⁹ ^m χωλοὶ περιπατοῦσι· 5
λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ ⁹ ^m κωφοὶ ἀκούουσι· ¹⁰ νεκροὶ
ἐγείρονται, καὶ ⁹ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακά- 6
ριός ἐστιν, ὃς ἐὰν ¹¹ μὴ ⁿ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.” Τούτων 7
δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις
περὶ Ἰωάννου ¹², “Τί ἐξήλθετε ⁵ εἰς τὴν ἔρημον θεά-
σασθαι; ^p κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ 8
τί ἐξήλθετε ¹³ ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ¹⁴
ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς
οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσὶν ¹⁵. ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ¹³ ἰδεῖν; 9

¹ ἂν μὴ ᾄρῃ L marg.

² ἀκολουθήσῃ L marg.

³ λήψεται

LTrWH.

⁴ ἂν LTr.

⁵ ἀπόληται ὁ μισθός WH marg.

⁶ Ἰωάννης WH.

⁷ διὰ LTrWHR.

⁸ Ἰωάννης WH.

⁹ [καὶ]

L (Tr primo tantum loco), WH marg. om. καὶ primo tantum loco.

¹⁰ + [καὶ] L, + καὶ TTrWHR.

¹¹ ἂν LTrWH.

¹² Ἰωάννου WH.

¹³ ἐξήλθατε LTrWH (etiam ver. 8; ἄνθρωπον ἰδεῖν T secundis curis).

¹⁴ —ἱματίοις [L]TTrWHR.

¹⁵ —εἰσὶν TWH.

- ^απροφήτην¹; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προ-
 ργ 10 φήτου· οὗτος γάρ² ἐστὶ περὶ οὗ γέγραπται, ^δ· Ἰδοὺ,
 β ἔγω³ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
 σου, ὃς⁴ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
 ρδ 11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ^εἐν γεννητοῖς γυναι-
 κῶν μείζων Ἰωάννου⁵ τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος
 ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν⁶.
 ρε 12 ^εἌπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου⁵ τοῦ βαπτιστοῦ ἕως
 13 ἄρπαξουσιν αὐτήν. ^απάντες γὰρ οἱ προφήται καὶ ὁ
 ρς 14 νόμος ἕως Ἰωάννου⁵ προεφήτευσαν⁷. καὶ εἰ θέλετε
 δέξασθαι, αὐτός ἐστιν ^εἩλίας⁸ ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.
 ρς 15, 16 ^εὉ ἔχων ὦτα ἀκούειν⁹, ἀκουέτω. ^σΤίνι δὲ ὁμοιώσω
 τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδαρίοις¹⁰ ἐν ἀγο-
 ραῖς καθημένοις¹¹, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἐταίροις αὐ-
 17 τῶν, καὶ λέγουσιν¹², Ὑλῆσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχή-
 σασθε· ἐθρηνησαμεν ὑμῖν¹³, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
 18 Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης¹⁴ ^ημῆτε ἐσθίων ^ιμῆτε πίνων, καὶ
 19 λέγουσι, ^ηΔαιμόνιον ἔχει. ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 που ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν, Ἰδοὺ, ἄνθρωπος
 φάγος καὶ οἰνοπότης,¹⁵ ^μτελωνῶν φίλος καὶ ^νἁμαρτω-
 λῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων¹⁵ αὐτῆς.
 ρη 20 Τότε ἤρξατο ὀνειδιῆσαι τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ
 ε 21 πλείσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. ^οΟὐαὶ
 σοι, Χοραζὶν¹⁶, οὐαὶ σοι, ^πΒηθσαϊδάν¹⁷, ^ρὅτι εἰ ἐν Τύρῳ
 καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν
 ὑμῖν, πάλαι ἂν ^σἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.
 22 ^ςπλὴν λέγω ὑμῖν, ^τΤύρῳ καὶ ^θΣιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται
 23 ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν. Καὶ σύ, ^ιΚαπερναούμ¹⁸,
^υἢ¹⁹ ἕως τοῦ²⁰ οὐρανοῦ ὑψωθείσα²¹, ^ςἕως ἁδου καταβι-
 1; προφήτην ἰδεῖν; TTr marg. WH, ἰδεῖν; προφήτην; R (text.,
 non marg.). 2 — γάρ T[LTTr] WHR. 3 [ἐγὼ] L. 4 καὶ L.
 5 Ἰωάννου WH. 6 ἐστὶν αὐτοῦ L marg. 7 ἐπροφήτευσαν LTTr WH.
 8 Ἡλίας SE, Ἡλείας T, Ἡλείας WH. 9 — ἀκούειν T[Tr] WH R
 marg. 10 παιδίους LTTr WHR. 11 καθημένοις ἐν ἀγοραῖς L,
 καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς TTr WH. 12 ἀ προσφωνοῦντα τοῖς
 ἐταίροις λέγουσιν LTTr (ἐτέρους TTr WH) WHR. 13 — ὑμῖν LTTr
 WHR. 14 Ἰωάννης WH. 15 ἔργων TTr (non marg.) WHR (non
 marg.). 16 Χοραζὶν TTr WH. 17 Βηθσαιῶν LTTr. 18 Κα-
 περναούμ LTTr WH. 19 μὴ LTTr WHR. 20 — τοῦ LTTr WH.
 21 ὑψώθησιν; LTTr WHR.

^α cap. 14.
^β 21. 26.
^γ Luc. 1. 76.
^δ Mal. 3. 1.
^ε Cf. Marc.
 1. 2.

^ε Job 14. 1.
^δ Luc. 16.
 16.
^ε Mal. 4. 5.
 cap. 17.
 10—13.
 Marc. 9.
 11—13.
 Luc. 1. 17.
 Joan. 1. 21.
^ζ cap. 13. 9,
 43. Marc.
 4. 9, 23;
 7. 16. Luc.
 8. 8; 14. 35.
 Rev. 13. 9.
 Cf. Rev. 2.
 7, 11, 17, 29;
 3. 6, 13, 22.
^η Marc. 4.
 30. Luc.
 13. 18, 20.
^θ cap. 3. 4.
^ι Luc. 1. 15.
^κ Joan. 7.
 20.
^ι Vid. cap.
 9. 11.
^μ cap. 5.
 46, 47; 18.
 17; 21. 32.
^ν Marc. 2.
 15, 16.
 Luc. 5. 30;
 15. 1.
^ο ver.
 21—23.
 Luc. 10.
 13—15.
^π Joan. 1.
 44.
^ρ cap. 15.
 21. Marc.
 3. 8; 7. 24.
 31. Luc. 6.
 17; 10. 13,
 14. Act.
 12. 20.
^ς Jonah 3.
 6.
^τ ver. 24.
 cap. 10. 15.
^θ cap. 4. 13.
 Luc. 4. 23,
 31.
^ι Cf. Gen.
 11. 4. Esa.
 14. 13.
^κ Esa. 14.
 15. Ezek.
 26. 20; 31.
 14; 32. 18,
 24.

^a ver. 22.
Cf. Thren.
4. 6.

^a ver.
25—27,
Luc. 10. 21,
22.

^c cap. 17. 4;
22. 1. Luc.
14. 3. Cf.
Act. 3. 12.

^d Rom. 14.
11; 15. 9.
^e Luc. 23.

^f Joan.
11. 41; 12.
27, 28.

^g Act. 17.
24.

^h Job 37.
24. 1 Cor.

1. 19—27.

ⁱ Ps. 8. 2.

cap. 21. 16.

^k Cf. 1 Cor.
14. 20.

^k cap. 28.

18. Joan.

3. 35; 13.

3; 17. 2.

1 Cor. 15.

27.

^l Joan. 7.

29; 8. 19;

10. 15; 17.

25.

^m Cf. Joan.

7. 37.

ⁿ Cf. Luc.

11. 46.

^o Joan. 13.

15. Eph.

4. 20. Phil.

2. 5. 1 Pet.

2. 21.

1 Joan. 2.

6.

^p Zech. 9.

9. 2 Cor.

10. 1. Phil.

2. 7, 8.

^q Jer. 6. 16.

^r 1 Joan. 5.

3.

^s ver. 1—8,

Marc. 2.

23—28.

Luc. 6.

1—5.

Deut. 23.

25.

^t Cf. ver. 10;

Luc. 13. 14;

14. 3. Joan.

5. 10; 7. 23;

9. 16.

^u 1 Sam. 21.

6.

^v Cf. 1 Sam. 21. 1, 2.

^w Ex. 25. 30.

Lev. 24. 5—8.

^x Lev. 24. 9.

^y Num.

28. 9, 10. 1 Chr. 9. 32.

Cf. Joan. 7. 22, 23.

^z ver. 41, 42. Cf. Agg. 2. 9.

Mal. 3. 1.

βασθήσῃ¹. ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο² αἱ δυνάμεις αἱ ρθ
 γινόμεναι ἐν σοί³, ἔμειναν⁴ ἄν μέχρι τῆς σήμερον. ^aπλὴν 24
 λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν
 ἡμέρα κρίσεως, ἢ σοί.” ^bἘν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ^cἀπο- 25
 κριθεῖς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ^a“Ἐξομολογοῦμαί σοι, ^eπάτερ,
^dκύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ^eἀπέκρυψας⁵ ταῦτα
 ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ^fἀπεκάλυψας αὐτὰ
^gἡπίοις. ναὶ ^hὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία⁶ 26
 ἔμπροσθέν σου. ⁱΠάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ 27
 πατρός μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ
 πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, ^jεἰ μὴ ὁ
 υἱός, καὶ ^kὃ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι⁷. ^mΔεῦτε 28
 πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ ⁿπεφορτισμένοι,
 καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ’ 29
 ὑμᾶς, καὶ ^oμάθετε ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι ^pπραῶς⁸ εἰμι καὶ
 ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ ^qεὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς
 ψυχαῖς ὑμῶν. ^rὉ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ 30
 φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.”

ἘΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ^aἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάβ- 12
 βασι⁹ διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέ- ριδ
 νασαν, καὶ ^bἤρξαντο τίλλειν στάχυν καὶ ἐσθίειν. οἱ 2
 δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον¹⁰ αὐτῷ, “Ἰδού, οἱ μαθηταί
 σου ποιοῦσιν, ^cὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.” Ὁ 3
 δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Οὐκ ἀνέγνωτε τί ^dἐποίησε Δαβὶδ¹¹,
 ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς¹² καὶ ^eοἱ μετ’ αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλ- 4
 θεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ ^fτοὺς ἄρτους τῆς προ-
 θέσεως ἔφαγεν¹³, οὓς¹⁴ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ
 τοῖς μετ’ αὐτοῦ, ^gεἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; ^hἩ οὐκ 5
 ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι ⁱτοῖς σάββασι οἱ ἱερεῖς ἐν ριε
 τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοι εἰσι;
 λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ^jτοῦ ἱεροῦ μείζων¹⁵ ἐστὶν ὧδε. εἰ δὲ 6, 7

¹ καταβῆσθ LTrWHR (non marg.).

² ἐγενήθησαν LTrWH.

³ ἐν σοὶ γινόμεναι L.

⁴ ἔμειναν LTrWH.

⁵ ἐκρυψας LTrWH.

⁶ εὐδοκία ἐγένετο LTrWH.

⁷ ὁ υἱὸς ἀποκαλύψη L marg.

⁸ πραῶς

LTrWH.

⁹ σαββάτοις L.

¹⁰ εἶπαν LTrWH.

¹¹ Δαυεὶδ

LTrWH.

¹² —αὐτὸς LTrWHR.

¹³ ἔφαγον LTrWH marg.

¹⁴ ὁ L (οὓς marg.) TTrWH.

¹⁵ μείζων LTrWH.

^a ἐγνώκετε τί ἐστίν, ^b “Ἐλεον ¹ θέλω καὶ οὐ θυσίαν,” οὐκ
8 ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. κύριος γάρ ἐστι
καὶ ² τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.”

ΚΑ'.9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ὦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν
10 αὐτῶν. καὶ ἰδού, ἄνθρωπος ἦν τὴν ³ χεῖρα ἔχων ^a ἑξήραν.
^β καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, “Εἰ ἔξεστι τοῖς
σάββασι θεραπεύειν ⁴ ;” ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Τίς ἔσται ⁵ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος,
ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς
σάββασι εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγε-
12 ρεῖ ⁶ ; ⁷ πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε
13 ἔξεστι τοῖς σάββασι ⁷ καλῶς ποιεῖν.” Τότε λέγει τῷ
ἀνθρώπῳ, “Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου ⁸ .” Καὶ ἐξέ-

14 τεινε, καὶ ἀποκατεστάθῃ ⁹ ὑγίης ὡς ἡ ἄλλη. ⁹ Οἱ δὲ
Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες ¹⁰ ,

15 ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ^a ἀνε-
χώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι ¹¹

16 πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας. καὶ ^b ἐπετί-
μησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερόν αὐτὸν ποιήσωσιν.

17 ὅπως ¹² πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἑσαίου ¹³ τοῦ προφή-
18 του, λέγοντος, ¹² Ἰδοὺ, ὁ παῖς μου, ὃν ἠρέτισα ¹⁴ . ὁ

ἀγαπητός μου, ^m εἰς ὃν ¹⁵ εὐδόκησεν ¹⁶ ἡ ψυχὴ μου. ⁿ θήσω
τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν

19 ἀπαγγελεῖ. οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγᾶσει. οὐδὲ ἀκούσει
20 τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. κάλαμον

συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λῖνον ¹⁷ τυφόμενον
21 οὐ σβέσει. ἕως ἂν ἐκβάλῃ ^o εἰς νίκος τὴν κρίσιν. ^p καὶ
ἐν ¹⁸ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθιγ ἑλπιούσι.

ΚΒ'.22 ^q Τότε προσηνέχθη ¹⁹ αὐτῷ ^r δαιμονιζόμενος ^s τυφλὸς καὶ
1 κωφός ²⁰ . καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν τυφλὸν

¹ Ἐλεος LTTTrWH.² —καὶ LTTTrWHR.³ —ἦν τὴν LTTTrWHR. ⁴ θεραπεύσαι T.⁵ —ἔσται Tr[WH].⁶ ἐγείρει L.⁷ σαββάτοις L.⁸ σου τὴν χεῖρα LTTTrWH.⁹ ἀποκατεστάθῃ

LTTTrWH.

¹⁰ ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ'

αὐτοῦ LTTTrWHR.

¹¹ —ὄχλοι LT[Tr]WHR.¹² ἵνα LTTTrWH.¹³ Ἑσαίου I., Ἑσαίου WH.¹⁴ ἠρέτισα Tr.¹⁵ —εἰς L (ita

vult T) WH, at ἐν φ Tr.

¹⁶ ἠυδόκησεν TTr.¹⁷ λῖνον LTrWH.¹⁸ —ἐν LTTTrWHR.¹⁹ προσήνεγκαν LTr marg. WH (non

marg.).

²⁰ δαιμονιζόμενον τυφλὸν καὶ κωφόν LTr marg. WH

(non marg.).

^a cap. 9. 13.^b Ose. 6. 6.^c ver.

9—14.

Marc. 3.

1—6. Luc.

6. 6—11.

^d Joan. 5.

3.

^e Cf. ver. 2.^f Cf. cap.

10. 31.

^g Joan. 10.

39; 11. 53.

^h Marc. 3.

7. Vid.

cap. 10. 23.

ⁱ cap. 19. 2.^k Marc. 8.

30. Luc. 4.

41; 9. 21.

Vid. cap. 8.

4.

^l Esa. 42.

1—3.

^m cap. 3.

17; 17. 5.

ⁿ Cf. Esa.

61. 1. Luc.

4. 18.

Joan. 3. 34.

^o 1 Cor. 15.

54.

^p Esa. 42. 4.

Rom. 15.

^q ver. 22,

24,

Luc. 11. 14,

15.

^r Vid. cap.

4. 24.

^s Cf. cap. 9.

32.

^a Joan. 4.
29; 7. 26,
31.
^b Vid. cap.
9. 27.
^c Cf. cap. 9.
34.
^d Vid. cap.
10. 25.
^e Vid. cap.
9. 4.
^f ver.
25—29,
Marc. 3.
25—27.
Luc. 11.
17—22.
^g ch. 4. 10.
^h Cf. Act.
19. 13.
ⁱ Cf. 2 Kin.
2. 3.

^k Esa. 49.
24.

^l Esa. 53.
12.
^m Luc. 11.
23. Cf.
Marc. 9. 40.
Luc. 9. 50.
ⁿ ver. 31,
32,
cf. Marc.
3. 28—30.
Luc. 12. 10.
^o 1 Tim. 1.
13.

^p Cf. Heb.
6. 4; 10.
26. 1 Joan.
5. 16.
^q Eph. 1.
21.
^r Vid. cap.
7. 16.
^s cap. 3. 7;
23. 33.
^t cap. 7. 11.
^u ver. 34, 35,
cf. Luc. 6.
45. Eph.
4. 29.

καὶ ¹ κωφὸν καὶ ² λαλεῖν καὶ βλέπειν. καὶ ἐξίσταντο ²³ ρκ
πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, ^a “Μῆτι οὗτός ἐστιν ^b ὁ
υἱὸς Δαβὶδ ³,” Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, ²⁴ ρκα
^c “Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ ^d Βεελ-
ζεβούλ ⁴ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.” ^e Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ²⁵ ρκβ
τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, ^f “Πᾶσα βασιλεία
μερισθεῖσα καθ’ ἑαυτῆς ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις
ἡ οἰκία μερισθεῖσα καθ’ ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται. καὶ ²⁶
εἰ ὁ ^g Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ’ ἑαυτὸν ἐμε-
ρίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; καὶ ²⁷
εἰ ἐγὼ ἐν ^d Βεελζεβούλ ⁴ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ^h οἱ υἱοὶ
ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν
ἔσονται κριταί ⁶. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ⁷ ἐκβάλλω ²⁸
τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ’ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ. ^k ἡ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν ²⁹
τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι ⁸, ἐὰν μὴ
πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρόν; ^l καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
διαρπάσει ⁹. ^m ὁ μὴ ὢν μετ’ ἐμοῦ, κατ’ ἐμοῦ ἐστι. ³⁰
καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ’ ἐμοῦ, σκορπίζει. ⁿ Διὰ τοῦτο ³¹ ρκγ
λέγω ὑμῖν, Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσε-
ται ¹⁰ τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος βλασφημία
οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις ¹¹. καὶ ὅς ἂν ¹² εἴπῃ ³²
λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ^o ἀφεθήσεται
αὐτῷ· ὅς δ’ ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ
Ἁγίου, ^p οὐκ ἀφεθήσεται ¹³ αὐτῷ, ^q οὔτε ἐν τούτῳ τῷ
αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. ^r Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον ³³ ρκδ
καλόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἡ ποιήσατε
τὸ δένδρον σαπρόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν·
ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. ^s Γεννή- ³⁴
ματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, ^t πονηροὶ
ὄντες; ^u ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ
στόμα λαλεῖ. ^v ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ ³⁵ ρκε
^e

¹ — τυφλὸν καὶ LTrWHR. ² — καὶ LTrWHR. ³ Δαυεὶδ
LTrW. ⁴ Βεεζεβούλ WH. ⁵ — ὁ Ἰησοῦς LTrWHR. ⁶ κριταί
ἔσονται ὑμῶν LTrWH. ⁷ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ LTrWH.
⁸ ἀρπάσαι LTrWH, ἀρπάσαι Tr. ⁹ ἀρπάσει L, διαρπάσῃ T.
¹⁰ + ὑμῖν WH marg. R marg. ¹¹ — τοῖς ἀνθρώποις LTrWHR.
¹² ἐὰν LTrWH. ¹³ οὐ μὴ ἀφεθῇ LWH marg.

θησαυροῦ τῆς καρδίας¹ ἐκβάλλει τὰ² ἀγαθὰ· καὶ ὁ
 ρκς 36 πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλ-
 λει πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἄργόν, ὃ
 ἐὰν³ λαλήσωσιν⁴ οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ
 37 λόγον⁵ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου
 δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.”
 ΚΓ'. 38 Τότε ἀπεκρίθησάν⁶ τινες τῶν γραμματέων καὶ
 ρκς Φαρισαίων⁷, λέγοντες, “Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ
 ρκη 39 σου σημεῖον ἰδεῖν.” “Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς,
 “Γενεὰ πονηρὰ καὶ⁸ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ
 σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ
 40 τοῦ προφήτου. ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ
 τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως
 41 τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Ἰ⁹ Ἄνδρες Νινευίται⁷
 ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης,
 καὶ κατακρινούσιν αὐτήν· ὅτι¹⁰ μετενόησαν εἰς τὸ
 42 κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, ¹πλείον Ἰωνᾶ ὧδε. ^m βασι-
 λισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς
 γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ
 τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶν-
 ρκθ 43 τος⁸· καὶ ἰδοὺ, ¹πλείον Σολομῶντος⁸ ὧδε. ⁿ Ὅταν δὲ τὸ
 ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχε-
 ται δι' ὁ ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ
 44 εὐρίσκει. τότε λέγει, Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου⁹,
 ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἔλθὼν εὐρίσκει σχολάζοντα,¹⁰ σε-
 45 σαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ
 παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἔτερα¹¹ πνεύματα πο-
 νηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ. ^p καὶ
 γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν
 πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πο-
 νηρᾷ.”

ρλ 46 ^q Ἐτι δὲ¹² αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ
 β

¹ — τῆς καρδίας LTrWHR.

² — τὰ LTrWH marg. R.

³ — ἐὰν LTrWH.

⁴ λαλήσουσιν TTrWH.

⁵ (-σαν) + αὐτῶ

LTrWHR.

⁶ — καὶ Φαρισαίων L.

⁷ Νινευίται TTrWH.

⁸ Σολομῶνος LTrWH.

⁹ εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω LTrWH.

¹⁰ + καὶ [LWH]T.

¹¹ ἔτερα ἑπτὰ L marg.

¹² — δὲ LTr

(λαλοῦντος δὲ αὐτοῦ T marg.) WHR.

^a Rom. 14.

¹² Heb.

¹³ 17.

¹ Pet. 4. 5.

^b Act. 17.

³¹.

^c Jac. 3.

²—12.

^d cap. 16. 1.

Marc. 8.

¹¹, 12.

Luc. 11. 16.

Joan. 2. 18.

¹ Cor. 1. 22.

^e ver.

³⁹—42.

Luc. 11.

^f cap. 16. 4.

^g Marc. 8.

³⁸.

Jac. 4. 4.

^h Jonah 1.

ⁱ Jonah 1.

².

^h Jonah 3.

⁵.

ⁱ ver. 6.

^m 1 Reg.

10. 1.

² Chr. 9. 1.

ⁿ ver.

43—45.

Luc. 11.

24—26.

^c Ps. 63. 1.

Jer. 2. 6.

^p 2 Pet. 2.

20. Cf.

Heb. 6. 4.

^q ver.

46—50.

Marc. 3.

31—35.

Luc. 8.

19—21.

^a cap. 13.
55. Marc.
6. 3. Joan.
2. 12. Act.
1. 14.
^b Joan. 7.
3, 5, 10.
1 Cor. 9. 5.
Gal. 1. 19.

^c cap. 7. 21.

^d Cf. Heb.
2. 11.

^e ver. 36.
cap. 9. 28.
^f ver. 1—15.
Marc. 4.
1—12.
Luc. 8.
4—10.
^g Cf. Luc.
5. 3.

^h Joan. 15.
6.
ⁱ Jer. 4. 3.

^k ver. 23.
Gen. 26.
12.
^l ver. 43.
Vid. cap. 11.
15.

^m Cf. 1 Cor.
2. 10. Col.
1. 27.
1 Joan. 2.
20, 27.

ⁿ cap. 25.
29. Marc.
4. 25. Luc.
8. 18; 19.
26.
Cf. Joan.
15. 2. Jac.
4. 6.

καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ¹ εἰστήκεισαν² ἔξω, ζητοῦντες
αὐτῷ λαλῆσαι. εἶπε δέ τις αὐτῷ, “Ἰδού, ἡ ^aμήτηρ 47
σου καὶ ^{a,b}οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασι, ζητοῦντές σοι
λαλῆσαι.” ³Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι⁴ αὐτῷ, 48
“Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου; καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί
μου;” Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ⁵ ἐπὶ τοὺς μαθη- 49
τὰς αὐτοῦ εἶπεν, “Ἰδού, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί
μου. ^cὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός 50
μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ^aἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ
καὶ μήτηρ ἐστίν.”

ἘΝ δὲ⁶ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ⁷ τῆς 13 ^ρλα
^aοἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν· ^fκαὶ συνήχθησαν 2 ^β
πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ^gὥστε αὐτὸν εἰς τὸ⁸ πλοῖον
ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν
εἰστήκει⁹. καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβο- 3 ΚΔ'.
λαῖς, λέγων, “Ἰδού, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεί-
ρειν. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ^hαὐτὸς μὲν ἔπεσε 4
παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἦλθε¹⁰ τὰ πετεινά, καὶ ¹¹κατέφαγεν
αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ 5
εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ
μὴ ἔχειν βάθος¹² γῆς· ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἔκαυμα- 6
τίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ^hἐξηράνθη. ἄλλα 7
δὲ ἔπεσεν ⁱἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαί,
καὶ ἀπέπνιξαν¹³ αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν 8
τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ^kἐκατόν, ὃ δὲ
ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. ^lὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν¹⁴ 9
ἀκουέτω.” Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ¹⁵ εἶπον¹⁶ 10
αὐτῷ, “Διατί¹⁷ ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;” ^mὉ δὲ 11
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς¹⁸, “^cΟτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι
τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκεῖνοις
δὲ οὐ δέδοται. ⁿὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ 12 ^ρλβ
περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθή-
σεται ἀπ’ αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς 13 ^ρλγ
^a

1 — αὐτοῦ [L]R. 2 ἰστήκεισαν WH. 3 *Uncinis hunc versum includit T, omittunt WH text. (non marg.) R marg.* 4 λέγοντι LTrWH. 5 — αὐτοῦ T[WH]. 6 — δὲ LTrWH. 7 ἐκ LTr, — ἀπὸ Tr ([ἐκ] s. [ἀπὸ] Tr marg.), — ἀπὸ WH, at ἐκ WH marg. 8 — τὸ LTrWH. 9 ἰστήκει WH. 10 ἦλθον LTrWH marg. 11 ἐλθόντα τὰ πετεινά WH text. (non marg.). 12 + τῆς L. 13 ἐπνιξαν TWH marg. 14 — ἀκούειν T[Tr]WH (non marg.). 15 + αὐτοῦ L. 16 εἶπαν TTrWH. 17 Διὰ τί WH. 18 — αὐτοῖς TWH (non marg.).

- λαλῶ, ὅτι ^α βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ
 14 ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιούσι¹. καὶ ἀναπληροῦνται ἐπ'²
 αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαίου³, ἡ λέγουσα, ^δ· Ἀκοῇ
 ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνήτε· καὶ βλέποντες βλέψετε,
 15 καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ
 τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ⁴ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς
 ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφ-
 θαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συν-
 ρλδ 16 ὦσι, καὶ ^ε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι⁵ αὐτούς.· ^α Ὑμῶν
 δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα
 17 ὑμῶν⁶, ὅτι ἀκοί⁷. ἀμὴν γὰρ⁸ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ
 προφηῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ
 οὐκ εἶδον⁹. καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
 ρλε 18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος¹⁰.
 β 19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον⁹ τῆς βασιλείας καὶ μὴ
 συνιέντος, ἔρχεται ^β ὁ πονηρὸς, καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρ-
 μένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν
 20 σπαρεῖς. Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν
 ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων
 21 αὐτόν· οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ ^γ πρόσκαιρός
 ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον,
 22 εὐθὺς ^δ σκανδαλίζεται. Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπα-
 ρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ ^ε μέριμνα
 τοῦ αἰῶνος τούτου¹¹ καὶ ^ζ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου¹²
 23 πνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. Ὁ δὲ ἐπὶ
 τὴν γῆν τὴν καλὴν¹³ σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον
 ἀκούων καὶ συνιών¹⁴. ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ
 ὁ¹⁵ μὲν ^ο ἑκατόν, ὁ¹⁵ δὲ ἐξήκοντα, ὁ¹⁵ δὲ τριάκοντα.”
 ρλς 24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων,
 ε 25 “Ὡμοιωθῇ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπεί-
 ροντι¹⁶ καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ἐν δὲ τῷ
 καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ

^α Jer. 5. 21.
 Ezek. 12. 2.
 Cf. Esa. 42.
 19, 20.
^β Esa. 6. 9,
 10. Joan.
 12. 40.
 Act. 28. 26,
 27. Rom.
 11. 8.

^ε Luc. 17.
 4; 22. 32.
 Act. 3. 19;
 28. 27.
^δ ver. 16,
 17,
 Luc. 10. 23,
 24. Cf. cap.
 16. 17.

^ε Joan. 8.
 56. Heb.
 11. 13.
 1 Pet. 1.
 10—12.
^ζ ver.
 18—23,
 Marc. 4.
 13—20.
 Luc. 8.
 11—15.

^θ ver. 38.
 cap. 4. 23;
 8. 12.
^α Vid. cap.
 5. 37.

^β 2 Cor. 4.
 18. Heb.
 11. 25. Cf.
 Joan. 5. 35.
^γ ver. 57.

Vid. cap.
 11. 6.
^δ Vid. cap.
 6. 31.

^ε 2 Tim. 4.
 10.
^ζ Cf. cap.
 19. 23, &c.
 1 Tim. 6.
 9, 10, 17.

^θ ver. 8.
^ι Cf. Marc.
 4. 26—29.

¹ συνιούσιν LTrWH.
² — ἐπ' LTrWHR.

³ Ἡσαίου WH.

⁴ ὠσιν [αὐτῶν] L.

⁵ ἱάσωμαι LTrWHR.

⁶ — ὑμῶν L[TrWH].

⁷ ἀκούουσιν LTrWH.

⁸ — γὰρ T.

⁹ εἶδαν LTrWH, ἴδαν T.

¹⁰ σπείραντος LTrWH.

¹¹ — τούτου

LTrWHR.

¹² συν- TWH.

¹³ καλὴν γῆν LTrWH.

¹⁴ συνιείς LTrWH.

¹⁵ δ LTrWH.

¹⁶ σπείραντι LTrWH.

ἔσπειρε¹ ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, 26 τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. προσελθόντες δὲ οἱ 27 δούλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας² ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ³ ζιζάνια; Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρω- 28 πος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δούλοι⁴ εἶπον αὐτῷ⁵, Θέ- λεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; Ὁ δὲ ἔφη⁶, 29 Οὐ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσῃτε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφοτέρω 30 μέχρι⁷ τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ⁸ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἔρω τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δῆσατε αὐτὰ εἰς⁹ δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά·
 “τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε¹⁰ εἰς τὴν ἀποθήκην μου.”

¹¹ Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, 31 ρλζ
 “Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν¹² ἐκκόκκῳ σινά-
 πεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ
 αὐτοῦ· ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμά- 32
 των· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μείζον τῶν λαχάνων ἐστί, καὶ
 γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν¹³ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
 καὶ κατασκηνοῦν¹⁴ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.”

¹⁵ Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς¹⁶, “Ὁμοία 33 ρλη
 ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβούσα
 γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου¹⁷ σάτα τρία, ἕως οὗ
 ἐξυμώθη ὅλον.”

¹⁸ Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς 34 ρλθ
 τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ¹⁹ ἐλάλει αὐ-
 τοῖς· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ²⁰ τοῦ προφήτου, 35 ρμ
 λέγοντος, ²¹ “Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου·
 ἔρεῖξομαι κεκρυμμένα²² ἀπὸ καταβολῆς κόσμου²³.”

Τότε ἀφῆς τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ 36
 Ἰησοῦς²⁴· καὶ προσῆλθον²⁵ αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,

¹ ἐπέσπειρεν LTrWHR.

² ἔσπειρες Tr.

³ — τὰ LTr

WHR.

⁴ — δούλοι WH.

⁵ αὐτῷ λέγουσιν LTrWHR, λέγουσιν

αὐτῷ T.

⁶ φησὶν LTrWHR.

⁷ ἕως LTrWH text. (ἀχρι v.

μέχρι WH marg.).

⁸ — τῷ LTrWH.

⁹ [εἰς] TrWH.

¹⁰ συναγάγετε LTrWH (non marg.).

¹¹ κατασκηνοῦν LTrWHR.

¹² [ἐλάλησεν αὐτοῖς] WH.

¹³ οὐδὲν LTrWHR.

¹⁴ + Ἡσαίου

T, + Ἡσαίου WH marg.

¹⁵ — κόσμου LTrWHR marg.

¹⁶ — ὁ

Ἰησοῦς LTrWHR.

¹⁷ προσῆλθαν LTrWH.

^a cap. 3. 12.

^b ver. 31,

32,

Marc. 4.

30—32.

Luc. 13. 18,

19.

^c cap. 17.

20. Luc.

17. 6.

^d Ps. 104.

12. Ezek.

17. 23; 31.

6. Dan. 4.

12.

^e Luc. 13.

20, 21.

^f Gen. 18.

6.

^g Marc. 4.

33, 34.

^h Ps. 78. 2.

ⁱ Cf. Rom.

16. 25, 26.

1 Cor. 2. 7.

^k cap. 25.

34. Luc.

11. 50.

Heb. 4. 3;

9. 26. Rev.

13. 8; 17. 8.

Cf. Joan.

17. 24.

Eph. 1. 4.

1 Pet. 1. 20.

^l Vid. ver.

1.

- λέγοντες, ^α“Φράσον¹ ἡμῖν ^βτὴν παραβολὴν τῶν
 37 ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ-
 τοῖς², “Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς
 38 τοῦ ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ
 καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ ^ατῆς βασιλείας·
 39 τὰ δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ υἱοὶ ^οτοῦ πονηροῦ· ^ιὁ δὲ ἐχθρὸς
 ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ³ὁ διάβολος· ^οὁ δὲ θερισμὸς
^ασυντέλεια τοῦ ⁴αἰῶνός ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι
 40 εἰσιν. ὥσπερ οὖν ^εσυλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ ^ιπυρὶ
 κατακαίεται⁵, οὕτως ἔσται ἐν τῇ ^ασυντελείᾳ τοῦ αἰῶνος
 41 τούτου⁶. ^κἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγ-
 γέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας
 αὐτοῦ ^ιπάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν
 42 ἀνομίαν, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ
 πυρός· ^μἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
 43 ὀδόντων. ^ντότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος
 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ^οὉ ἔχων ὦτα
 ἀκούειν⁷ ἀκουέτω.
 44 “Πάλιν⁸ ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
^ρῥησανρῶ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρὼν ἄνθρωπος
 ἔκρυψε· καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, ^σκαὶ πάντα
 ὅσα ἔχει πωλεῖ⁹, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.
 45 “Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
 46 ἀνθρώπῳ¹⁰ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· ὃς
 εὐρῶν¹¹ ἔνα ^τπολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν ^θπέπρακε
 πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.
 47 “Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
 σαγῆνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ^ιἐκ παντὸς
 48 γένους συναγαγούσῃ· ἣν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβά-
 σαντες¹² ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ ¹³καθίσαντες, συνέλεξαν
 49 τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα¹⁴, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον· οὕτως

^α cap. 18.
 31 (var.
 lect.). Cf.
 cap. 15. 16.
^β ver.
 24—30.

^γ Vid. cap.
 8. 12.
^δ ver. 19.
^ε Vid. cap.
 5. 37.
^ς Joan. 8.
 44. Act.
 13. 10.
^ζ 1 Joan. 3.
 8, 10.
^η Joel 3. 13.
 Rev. 14. 15.
^θ ver. 40,
 49. cap.
 24. 3; 28.
^ι Heb.
 9. 26. Cf.
 Dan. 12.
 13.

^κ Joan. 15.
 6.
^λ cap. 24.
 30, 31.
^μ cap. 16.
 23; 18. 7.
 Rom. 9. 33.
 Cf. ver. 49.
^ν ver. 50.
 Vid. cap. 8.
 12.
^ξ Cf. Prov.
 4. 18. Dan.
 12. 3. Sap.
 3. 7.

^ο Vid. ver.
 9.
^π Prov. 2.
 4.
^ρ ver. 46.
 Cf. Prov.
 23. 23.
^σ Job 28.
 18.

^τ Cf. cap.
 22. 10.

¹ Διασάφησον LTr (non marg.) WHR. ² —αὐτοῖς LTrWHR.
³ ἐστὶν ὁ σπείρας αὐτὰ L. ⁴ —τοῦ LTrWHR. ⁵ καίεται
 Tr. ⁶ —τούτου LTrWHR. ⁷ —ἀκούειν T[LTr]WHR (non
 marg.). ⁸ —πάλιν TTr[L]WHR. ⁹ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει
 LTrWH (πάντα marg. non text. WH). ¹⁰ —ἀνθρώπῳ WH (non
 marg.). ¹¹ εὐρῶν δὲ LTrWHR. ¹² +αὐτὴν L[Tr marg.].
¹³ καὶ ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν L (non marg.). ¹⁴ ἄγγη TTrWH.

^a Vid. ver.
39.
^b cap. 25.
32. Cf. ver.
41.
^c Vid. ver.
42.

^d cap. 23.
34.
^e Vid. cap.
28. 19.

^f Cant. 7.
13.

^g ver.
54—58,
Marc. 6.
1—6.
^h Cf. Luc.
4. 16, 23.
ⁱ Vid. cap.
4. 23.
^k Vid. cap.
7. 23.
^l Cf. Luc.
4. 22.
Joan. 6. 42.
^m Vid. cap.
12. 46.
ⁿ Vid. ver.
21.
^o Luc. 4. 24.
Joan. 4. 44.
Cf. Jer. 11.
21; 12. 6.
^p Cf. cap.
17. 20.

^q ver.
1—12,
Marc. 6.
14—29.
ver. 1, 2,
Luc. 9.
7—9.
^r Luc. 3. 1,
19. Act.
13. 1.
^s cap. 16.
14.
^t 1 Cor. 12.
6, 11. Gal.
2. 8; 3. 5.
Eph. 1. 11,
20; 2. 2.
Phil. 2. 13.
^u Cf. cap. 4.
12; 11. 2.
Joan. 3. 24.
^v Luc. 3. 1.
^w Lev. 18.
16; 20. 21.

ἔσται ἐν ^aτῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ^bἀφοριούσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλανθμός καὶ ὁ βρυγμός τῶν ὀδόντων.” Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ¹, “Συνήκατε ταῦτα πάντα;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Ναί, κύριε ².” Ὁ δὲ ³ εἶπεν αὐτοῖς, “Διὰ τοῦτο πᾶς ^aγραμματεὺς ^gμαθητευθεὶς εἰς ⁴τὴν βασιλείαν ⁵τῶν οὐρανῶν ὁμοίως ἔστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ ^fκαινὰ καὶ παλαιά.”

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν· ^gκαὶ ἐλθὼν ^hεἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ⁱἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ^kἐκπλήττεσθαι ⁶αὐτοὺς καὶ λέγειν, “Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; ⁷οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ^lἡ ^mμήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ ⁿοἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσῆς ⁸καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι ⁹πρὸς ἡμᾶς εἰσὶ; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;” Καὶ ⁿἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ^o“Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ⁹αὐτοῦ ¹⁰καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.” Καὶ οὐκ ⁹ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, ^pδιὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

^qΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν ^rἩρώδης ¹¹ὁ τετράρ- **14** ^{κε}χης ¹²τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, ²“Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ¹³ὁ Βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ³ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.” Ὁ γὰρ Ἡρώδης ¹¹κρατήσας τὸν Ἰωάννην ¹⁴ἔδησεν αὐτόν ¹⁵καὶ ^uἔθετο ἐν φυλακῇ ¹⁶, διὰ Ἡρωδιάδα ¹⁷τὴν γυναῖκα ^uΦιλίππου ¹⁸τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ἔλεγε ⁴γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης ¹⁹, ^v“Οὐκ ἔξεστὶ σοι ἔχειν αὐτήν.”

¹ — Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς LITr WHR. ² — κύριε LITr WHR.
³ λέγει I. WH marg. ⁴ — εἰς TTr WHR, αὐτὸν L. ⁵ τῇ βασιλείᾳ LITr WHR. ⁶ ἐκπλήσσεισθαι LITr WH. ⁷ οὐχ LITr WH.
⁸ Ἰωσήφ LITr WHR. ⁹ + ἰδία T. WH marg. ¹⁰ — αὐτοῦ LITr WH. ¹¹ Ἡρώδης WH. ¹² τετραάρχης TWH. ¹³ Ἰωάννης WH. ¹⁴ Ἰωάννην WH. ¹⁵ — αὐτόν TWHR. ¹⁶ ἐν τῇ (—τῇ TWH) φυλακῇ ἀπέθετο LITr WH. ¹⁷ Ἡρωδιάδα WH. ¹⁸ Φιλίππου T. ¹⁹ ὁ (—ὁ T) Ἰωάννης (Ἰωάννης WH) αὐτῷ LTWH.

5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτείνειν, ^αἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ^{ρμς} 6 ὅτι ὡς ^δπροφήτην αὐτὸν εἶχον. γενεσιῶν δὲ ἀγομένων ¹ τοῦ Ἡρώδου², ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος³ 7 ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ⁴. ὅθεν μεθ'⁵ ὄρκου 8 ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν⁶ αἰτήσῃται. Ἡ δὲ ^επροβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, “Δός μοι,” φησὶν, “ὥδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου⁷ τοῦ 9 Βαπτιστοῦ.” Καὶ ἐλυπήθη⁸ ὁ βασιλεὺς, διὰ δὲ⁹ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι. 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν¹⁰ Ἰωάννην¹¹ ἐν τῇ φυ- 11 λακῇ. καὶ ἤνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ 12 ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦσαν τὸ σῶμα¹², καὶ ἔθαιψαν αὐτό¹³. καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. ^{ρμς} 13 ^ακαὶ ἀκούσας¹⁴ ὁ Ἰησοὺς ἀνεχώρησεν ἐκείθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι 14 ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ¹⁵ ἀπὸ τῶν πόλεων. καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοὺς¹⁶ εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ ἐ- σπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς¹⁷, καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. **ΚΣ'** 15 Ὁψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον¹⁸ αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ¹⁹, λέγοντες, “Ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν²⁰. ἀπόλυσον²¹ τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώ- 16 ματα.” Ὁ δὲ Ἰησοὺς²² εἶπεν αὐτοῖς, “Οὐ χρειάν 17 ἔχουσιν ἀπελθεῖν· ἴδότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.” Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, “Οὐκ ἔχομεν ὥδε εἰ μὴ²³ πέντε 18 ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.” Ὁ δὲ εἶπε, “Φέρετέ μοι 19 αὐτούς ὥδε²⁴.” Καὶ κελεύσας²⁵ τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆ- ναι ἐπὶ τοὺς χόρτους²⁶, καὶ²⁶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἠ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐυλό- γησε²⁷. καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους,

^a cap. 21.
26. Luc.
20. 6. Cf.
cap. 21. 46.
^b Vid. cap.
11. 9.

^c Act. 19.
33 (var.
lect.).

^d ver.
13—21,
Marc. 6.
32—44.
Luc. 9.
10—17.
Joan. 6.
1—13. Cf.
cap. 15.
32—38.
^e cap. 9, 36.

^f 2 Reg. 4.
42—44.
^g cap. 16. 9.

^h Marc. 7.
34. Joan.
17. 1.
ⁱ 1 Sam. 9.
13. cap.
26. 26.
Marc. 8. 7.
Luc. 24. 30.
Cf. cap. 15.
36. 1 Cor.
14. 16.

¹ γενεσίαις δὲ γενομένοις LTTTr WHR.

² Ἡρώδου WH.

³ Ἡρω-
διάδος WH.

⁴ Ἡρώδῃ WH.

⁵ μετὰ WH.

⁷ Ἰωάννου WH.

⁸ λυπηθεὶς LTTTr WH.

⁹ — δὲ LTTTr WH.

¹⁰ — τὸν LTTTr WH.

¹¹ Ἰωάννην WH.

¹² πτώμα LTTTr WHR.

¹³ ἀπτόν L marg. TTTr WHR.

¹⁴ ἀκούσας δὲ LTTTr WHR.

¹⁵ περὶ L marg. TWH marg.

¹⁶ — ὁ Ἰησοὺς LTTTr WHR.

¹⁷ αὐτοῖς LTTTr (αὐτοῦς S) WH.

¹⁸ προσῆλθαν LTr WH.

¹⁹ — αὐ-
τοῦ LTTTr WHR.

²⁰ παρήλθεν ἥδη TWH marg.

²¹ + οὖν TWH
marg.

²² — Ἰησοὺς T.

²³ ὥδε αὐτούς LTTTr ([ὥδε] Tr
marg.) WH.

²⁴ ἐκέλευσεν WH marg.

²⁵ τοῦ χόρτου LTTTr

²⁶ — καὶ LTTTr WH (non marg.).

²⁷ ὑλόγησεν LTr.

οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ 20
 ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμά-
 των, δώδεκα ^a κοφίνους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν 21
 ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παι-
 δίων ¹. ^b Καὶ εὐθὺς ² ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς ³ τοὺς μαθη- 22 ΚΖ΄.
 τὰς αὐτοῦ ⁴ ἐμβῆναι εἰς τὸ ⁵ πλοῖον, καὶ προάγειν ρμη
5
 αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. καὶ 23 ρμθ
β
 ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ^c ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν
 προσεύξασθαι. Ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.
 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν ⁶, βασανιζό- 24 ρν
δ
 μενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.
^d Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε ⁷ πρὸς αὐτοὺς 25
 ὁ Ἰησοῦς ⁸, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης ⁹. καὶ ἰδόντες 26
 αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ¹⁰ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ¹¹ περιπατοῦντα
^e ἐταράχθησαν, λέγοντες, “⁹ Ὅτι φάντασμα ἐστὶ.”
 καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. εὐθὺς ¹² δὲ ἐλάλησεν 27
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ¹³, λέγων, “⁹ Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι, ⁹ μὴ
 φοβεῖσθε.” Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε ¹⁴, 28 ρνα
ι
 “Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σε ἔλθειν ¹⁵ ἐπὶ τὰ
 ὕδατα.” Ὁ δὲ εἶπεν, “Ἐλθέ.” ^h Καὶ καταβάς ἀπὸ 29
 τοῦ πλοίου ὁ ¹⁶ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα,
 ἔλθειν ¹⁷ πρὸς τὸν Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον 30
 ἰσχυρὸν ¹⁸ ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι
 ἔκραξε, λέγων, “Κύριε, σῶσόν με.” Εὐθὺς δὲ ὁ 31
 Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ
 λέγει αὐτῷ, “⁹ Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;” Καὶ 32 ρνβ
5
 ἐμβάντων ¹⁹ αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος·
 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες ²⁰ ^k προσεκύνησαν αὐτῷ, 33
 λέγοντες, “Ἀληθῶς ^l Θεοῦ υἱὸς εἶ.”
^m Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ²¹ εἰς ²² τὴν γῆν ²³ ⁿ Γεννη- 34
 σαρέτ ²⁴. καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου 35 ρνγ
β

¹ παιδίων καὶ γυναικῶν L. ² —εὐθὺς T[WH]. ³ —ὁ Ἰησοῦς LTTTrWHR. ⁴ —αὐτοῦ TTrWHR. ⁵ —τὸ Tr.WH (non marg.).

⁶ σταδίου πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπέχειν Tr (non marg.) R (marg.).
⁷ —μέσον τῆς θαλάσσης ἦν WH (non marg.). ⁸ ἦλθεν LTTTrWHR.

⁹ —ὁ Ἰησοῦς LTTTrWHR. ¹⁰ τὴν θάλασσαν LTTTrWHR. ¹¹ οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν LWH, ἰδόντες δὲ αὐτὸν (—οἱ μαθηταὶ) T.

¹² τῆς θαλάσσης LTTTrWHR. ¹³ εὐθὺς LTTTrWHR. ¹⁴ ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς L, —ὁ Ἰησοῦς T[Tr marg.]. [ὁ Ἰησοῦς] αὐτοῖς WH. ¹⁵ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ LWH. ¹⁶ ἐλθεῖν πρὸς σε LTTTrWHR. ¹⁷ —ὁ LTTTrWHR.

¹⁸ καὶ ἦλθεν TTr marg. WH (non marg.) R marg. ¹⁹ —ισχυρὸν TWHR (text., non marg.). ²⁰ ἀναβάντων LTTTrWHR. ²¹ —ἐλθόντες T[Tr marg.]WHR. ²² ἦλθαν WH.

²³ ἐπὶ TTTTrWHR. ²⁴ +εἰς TTTTrWHR. ²⁵ γεννησαρέθ L.

^a cap. 16. 9.

Marc. 6.

43; 8. 19.

Luc. 9. 17.

Joan. 6. 13.

^b ver.

22—33.

Marc. 6.

45—51.

Joan. 6.

15—21.

^c Luc. 6.

12; 9. 28.

^d Cf. Marc.

13. 35.

^e Cf. Luc.

24. 37.

^f Vid. cap.

9. 2.

^g cap. 17. 7.^h Cf. Joan.

21. 7.

ⁱ Vid. cap.

6. 30.

^k Cf. cap. 8.

2.

^l Ps. 2. 7.

cap. 4. 3, 6;

8, 29; 26.

68. Marc.

1. 1. Luc.

1. 35.

Joan. 1. 34;

5. 25; 6. 69;

9. 55; 10.

36; 20. 31.

Act. 9. 20.

Rom. 1. 4.

2 Cor. 1.

19. 1 Joan.

4. 15; 5. 5.

Cf. cap. 16.

16; 26. 63.

^m ver.

34—36.

Marc. 6.

53—56. Cf.

Joan. 6. 24,

25.

ⁿ Cf. Luc.

5. 1.

ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ^a πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας· καὶ παρεκάλουν αὐτόν¹, ἵνα μόνον^b ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο, διεσώθησαν.

ΚΗ'. 15^a ΤΟΤΕ προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ² ἀπὸ Ἱεροσολύ-
 ρνε^δ 2 μων γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι³, λέγοντες, “Διατί⁴ οἱ
 5 μαθηταὶ σου παραβαίνουνσι^e τὴν παράδοσιν τῶν πρεσ-
 βυτέρων; ὅτι γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν⁵, ὅταν
 3 ἄρτον ἐσθίωσιν.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς,
 “Διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ
 4 διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; Ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο, λέ-
 γων⁶, “Τίμα τὸν πατέρα σου⁷, καὶ τὴν μητέρα·” καί,
 5 ὡς⁸ “Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω·”
 5 ὑμεῖς δὲ λέγετε, “Ὁς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ,
 Δῶρον, ὃ ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς, καὶ⁹ οὐ μὴ⁹ τιμῇ⁹
 6 τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ¹⁰. καὶ ἡκυρώσατε
 τὴν ἐντολὴν¹¹ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.
 7 Ὑποκριταί, καλῶς προεφήτευσεν¹² περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας¹³,
 8 λέγων, “Ἐγγίξει μοι¹⁴ ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν,
 καὶ¹⁴ τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδιά αὐτῶν πόρρω
 9 ἀπέχει ἀπ’ ἐμοῦ. μάτην δὲ σέβονται με, διδάσκοντες
 10 διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.” Καὶ προσ-
 καλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, “Ἀκούετε καὶ
 11 συνίετε. “οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ
 τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στό-
 ρνε^δ 12 ματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.” Τότε προσελ-
 θόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ¹⁵ εἶπον¹⁶ αὐτῷ, “Οἶδας ὅτι
 οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθη-
 13 σαν;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, “Πᾶσα ὁ φύτιεα, ἣν οὐκ
 ἐφύτευσεν ὁ πατὴρ μου ὁ οὐράνιος, ἔκριζωθήσεται.

^a cap. 4. 24.^b cap. 9. 20.^c Cf. Marc.

3. 10. Luc.

6. 19. Act.

5. 15.

^d ver.

1—20.

Marc. 7.

1—23.

^e Gal. 1. 14.

Col. 2. 8.

^f Luc. 11.

38.

^g Ex. 20.

12. Deut.

5. 16. cap.

19. 19.

Eph. 6. 2.

^h Ex. 21.

17. Lev.

20. 9.

Prov. 20.

20.

ⁱ 1 Tim. 5.

4.

^k Gal. 3. 17.^l Esa. 29.

13.

^m Col. 2.

22.

ⁿ Cf. Act.

10. 14, 15.

^o Cf. Esa.

60. 21; 61.

3. Joan.

15. 2.

^p Jude 12.¹ [αὐτὸν] WH.² —οἱ LTrWHR.³ Φαρισαῖοι καὶ γραμ-

ματεῖς TTrWHR.

⁴ Διὰ τί WH.⁵ —αὐτῶν T[Tr]WHR.⁶ εἶπεν LTrWHR.⁷ —σου LTrWHR.⁸ —καὶ LTrWHR.⁹ τιμῇ LTrWHR.¹⁰ —ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ L[Tr marg.]

WH.R (text., non marg.).

¹¹ τὸν λόγον LTrWHR text., τὸν

νόμον TWH.R marg.

¹² ἐπροφήτευσεν LTrWHR.¹³ Ἡσαΐας L.¹⁴ —Ἐγγίξει μοι

εἰ τῷ στόματι αὐτῶν καὶ LTr

WHR.

¹⁵ —αὐτοῦ L[Tr marg.]WHR.¹⁶ λέγουσιν LTr

WH.

^a cap. 23.
16, 24. Cf.
Esa. 56. 10.
^b Luc. 6.
39.
Cf. cap.
13. 36.

^c cap. 16. 9.
^d Rom. 1.
21, 31; 10.
19.

^e Cf. 1 Cor.
6. 13.

^f cap. 12.
34. Jac. 3.
6.

^g Gen. 6. 5;
8. 21.

^h Jac. 2. 4.
Cf. Ps. 56.
5.

ⁱ 1 Cor. 6.
9, 18.

^j Eph. 4. 31.
^k Marc. 7.
2, 5.

^l ver.
21—28.

Marc. 7.
24—30.

^m Vid. cap.
11. 21.

ⁿ Cf. Marc.
7. 26.

^o Vid. cap.
9. 27.

^p Vid. cap.
4. 24.

^q Luc. 2. 29.

^r cap. 10. 6.
Cf. Act. 13.
46. Rom.
15. 8.

^s Vid. cap.
8. 2.

^t Cf. cap. 7.
6.

^u Vid. cap.
8. 10.

^v cap. 9. 22.

^w ver.
29—31,
cf. Marc.
7. 31—37.

^x cap. 4. 18.
Joan. 6. 1.

ἄφετε αὐτούς· ^a ὁδηγοὶ εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν¹. ^b τυφλὸς δὲ 14 ρν5
τυφλὸν ἔαν ὁδηγῇ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦν-
ται.” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, ^c “Φράσον 15 ρν5
ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην².” Ὁ δὲ Ἰησοῦς³ εἶ- 16 5
πεν, ^d “Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ^e ἀσύνετοί ἐστε; οὐπω⁴ νο- 17
εῖτε, ^f ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν
κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; ^g τὰ δὲ 18
ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξ-
έρχεται, καὶ ἐκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ^h ἐκ γὰρ τῆς 19
καρδίας ἐξέρχονται ⁱ διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοι-
χεῖαι, ^k πορνείαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, ^l βλασφημί-
αι. ταῦτά ἐστι τὰ κοινούντα τὸν ἄνθρωπον.” ^m τὸ δὲ 20
ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.”

ⁿ Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ 21 ΚΘ.
μέρη Ὀτύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ, ^p γυνὴ Χαναναία 22
ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἐκραύγασεν ^q αὐτῷ⁶,
λέγουσα, “Ἐλέησόν με, κύριε, ^r υἱὲ Δαβὶδ⁷. ἡ θυγάτηρ
μου κακῶς ^s δαιμονίζεται.” Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ 23
λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων⁸
αὐτόν, λέγοντες, “Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει
ὀπισθεν ἡμῶν.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, “Οὐκ 24 ρνη
ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα
οἴκου Ἰσραὴλ.” Ἡ δὲ ἐλθοῦσα ^t προσεκύνη⁹ αὐτῷ, 25 ρ:θ
λέγουσα, “Κύριε, βοήθει μοι.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 26 5
εἶπεν, “Οὐκ ^u ἔστι καλὸν¹⁰ λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν
τέκνων, καὶ ^v βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.” Ἡ δὲ εἶπε¹¹, 27
“Ναί, κύριε· καὶ γὰρ¹² τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν
ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων
αὐτῶν.” Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, “Ὡ 28
γύναι, ^w μεγάλη σου ἡ πίστις· γεννηθήτω σοι ὡς θέ-
λεις.” Καὶ ^x ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας
ἐκείνης.

^y Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε παρὰ ^z τὴν θά- 29 Α΄.

¹ τυφλοὶ εἰσιν ὁδηγοὶ LTrWH non marg. (etiam [τυφλῶν] Tr
marg. WH marg., —τυφλῶν R). ² —ταύτην LTrWH R.

³ —Ἰησοῦς LTrWH R. ⁴ οὐ LTrWH R. ⁵ ἐκραζεν LTrWH
at ἐκραξεν L marg. TWH marg. ⁶ —αὐτῷ LTrWH R.

⁷ υἱὸς Δαβὶδ LTrWH (υἱὲ WH marg.). ⁸ ἠρώτων LTrWH.
⁹ προσεκύνησεν L marg. Tr marg. ¹⁰ ἐξέστιν LT. ¹¹ εἶπεν

E. ¹² [γὰρ] WH.

λασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκά-
 30 θητο ἐκεῖ. καὶ προσήλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχον-
 τες μεθ' ἑαυτῶν ^αχωλούς, ^ατυφλούς, ^ακωφούς, ^βκυλλούς¹,
 καὶ ἑτέροους πολλούς, καὶ ἔρριψαν² αὐτοὺς παρὰ τοὺς
 31 πόδας τοῦ Ἰησοῦ³ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· ὥστε τοὺς
 ὄχλους⁴ θαυμάσαι, βλέποντας ^ακωφούς λαλοῦντας⁵,
^βκυλλούς ὑγίεις^{6,7}, ^αχωλούς περιπατοῦντας, καὶ ^ατυφλοὺς
 ΛΑ'. 32 βλέποντας· καὶ ^εἰδόξασαν⁸ τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ. ^εὉ δὲ
 ῥξ
 5 Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε,
 “Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη⁹ ἡμέρας¹⁰
 τρεῖς προσμένονσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι.
 καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς ἵησταις οὐ θέλω, μήποτε ἐκ-
 33 λυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.” Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ¹¹, “Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι,
 34 ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;” Καὶ λέγει αὐτοῖς
 ὁ Ἰησοῦς, “Πόσους ἄρτους ἔχετε;” Οἱ δὲ εἶπον,
 35 “Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.” Καὶ ἐκέλευσε τοῖς
 36 ὄχλοις¹² ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ λαβὼν¹³ τοὺς
 ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας,¹⁴ εὐχαριστήσας ἔκλασε,
 καὶ ἔδωκε¹⁵ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ¹⁶, οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ
 37 ὄχλῳ¹⁷. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν·
 καὶ ἦραν¹⁸ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ
 38 ^θσφυρίδας¹⁹ πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν²⁰ τετρα-
 κισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων²¹.
 39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη²² εἰς τὸ πλοῖον,
 ρξα 16 καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια ^βΜαγδαλά²³. ^εΚαὶ προσελθόν-
 δ τες οἱ²⁴ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώ-
 τησαν²⁵ αὐτὸν· ^εσημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδείξαι αὐτοῖς.
 ρξβ 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ^ε26 ^ε“Ὀψίας γενομένης
 3 λέγετε, Εὐδία· πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός. καὶ πρῶτ,
 Σήμερον χειμῶν· πυρράζει γὰρ ^μστυγνάζων ὁ οὐρανός.
¹ κυλλούς, τυφλοὺς, κωφούς, WH. ² ἔρριψαν TWH. ³ αὐτοῦ
 LTTTrWHR. ⁴ τὸν ὄχλον TWH (non marg.) R. ⁵ ἀκούοντας
 WH marg. ⁶ —κυλλοὺς ὑγίεις [Tr marg.] WH (non marg.).
⁷ +καὶ LTTTr (etiam [κυλλοὺς ὑγίεις] Tr marg.) WHR. ⁸ ἐδόξα-
 ζον TWH marg. ⁹ [ἤδη] WH. ¹⁰ ἡμέραι LTTTrWHR. ¹¹ —αὐ-
 τοῦ T[LTTr]WHR. ¹² παραγγείλας τῷ ὄχλῳ (τοῖς ὄχλοις L marg.)
 LTTTrWHR. ¹³ ἔλαβεν LTTTrWHR. ¹⁴ +καὶ LTWHR.
¹⁵ ἐδίδου TTr (non marg.) WHR. ¹⁶ —αὐτοῦ T[LTTr]WHR.
¹⁷ τοῖς ὄχλοις TTrWHR. ¹⁸ ἦραν post κλασμάτων ponunt LTTTr
 WH. ¹⁹ σφυρίδας WH. ²⁰ +ὥς WH marg. ²¹ παιδίων
 καὶ γυναικῶν TWH (marg.). ²² ἀνέβη Tr (non marg.).
²³ Μαγδαλάν LTTTrWHR. ²⁴ [οἱ] WH. ²⁵ ἐπηρώτων TWH marg.
²⁶ Ab ὀψίας usque ad fin. ver. 3 uncinis includit T, abrogat WH,
 omittit R marg.

^a cap. 11. 5.
 Cf. Esa. 35.
 5.

^b ver. 31.
 cap. 18. 8.
 Marc. 9.
 43.

^c Vid. cap.
 9. 8.

^d Esa. 29.
 23. Luc. 1.
 68. Act.
 13. 17.

^e ver.
 32—39.
 Marc. 8.
 1—10. Cf.
 cap. 14.
 18—21.

^f cap. 26.
 27. Luc.
 22. 17, 19.

Joan. 6. 11,
 23. Act.
 27. 35.

Rom. 14. 6.
 1 Cor. 10.
 30; 11. 24.

1 Tim. 4.
 3, 4. Vid.
 cap. 14. 19.

^g Vid. cap.
 16. 10.
^h Josh. 19.

38. Cf.
 Marc. 8.
 10.

ⁱ ver.
 1—12,
 Marc. 8.
 11—21.

^k Vid. cap.
 12. 38.

^l Cf. Luc.
 12. 54, 55.
^m Marc. 10.

22.

^a Luc. 12.

56.

^b cap. 12.

39.

^c Jonah 1.

17.

^d ver. 11.

Luc. 12. 1.

^e 1 Cor. 5.

6, 7, 8.

Gal. 5. 9.

^f Vid. cap.

6. 30.

^g cap. 15.

16.

^h cap. 14.

17.

ⁱ Vid. cap.

14. 20.

^k cap. 15.

34.

^l cap. 15.

37. Marc.

8. 8, 20.

Act. 9. 25.

^m ver.

13—16.

Marc. 8.

27—29.

Luc. 9.

18—20.

ⁿ cap. 14. 2.

Marc. 6.

14. Luc.

9. 7.

^o Marc. 6.

15. Luc.

9. 8.

^p ver. 20.

Joan. 11.

27.

^q Vid. cap.

14. 33.

^r Ps. 42. 2.

cap. 26. 63.

Act. 14. 15.

Rom. 9. 26.

2 Cor. 3. 3;

6. 16.

1 Thess. 1.

9.

1 Tim. 3.

15; 4. 10.

Heb. 3. 12;

9. 14; 10.

31; 12. 22.

Rev. 7. 2.

^s Cf. cap.

13. 16.

^t Joan. 1.

43; 21.

15—17.

^u 1 Cor. 15.

50. Gal. 1.

16. Eph.

6. 12. Heb.

2. 14.

^v 1 Cor. 2.

10.

^w 1 Cor. 12.

3.

ὑποκριταί¹, "τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;² ^b γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ ⁴ ρεγ ⁵ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ὁ Ἰωάνη τοῦ προφήτου³." Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἀπῆλθε.

Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ⁴ εἰς τὸ πέραν ⁵ AB'. ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν⁵. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ- ⁶ ρεδ ^β τοῖς, "Ορατε καὶ ^a προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων." Οἱ δὲ διελογίζοντο ⁷ ρε ⁵ ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες, "Ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν." Γινὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς⁶, "Τί διαλογίζεσθε ⁸ ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε⁷; ⁹ οὐπὼ νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε ^h τοὺς πέντε ἄρτους ⁹ τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους ⁱ κοφίνους ἐλάβετε; οὐδὲ ^k τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πό- ¹⁰ σας ^j σπυρίδας ⁸ ἐλάβετε; πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ¹¹ ἄρτου⁹ εἶπον ὑμῖν ^d προσέχειν ¹⁰ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων;" Τότε συνῆκαν, ὅτι ¹² οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου¹¹, ἀλλ' ¹² ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

^m Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας¹³ τῆς ¹³ ΔΓ'. Φιλίππου ἡρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων, "Τίνα ¹⁴ ρε ^α με¹⁴ λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;" Οἱ δὲ εἶπον¹⁵, ⁿ "Οἱ μὲν Ἰωάννην¹⁶ τὸν Βαπ- ¹⁴ τιστὴν· ὁ ἄλλοι¹⁷ δὲ Ἠλίαν¹⁸. ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν, ὃς ἔνα τῶν προφητῶν." Λέγει αὐτοῖς¹⁹, "Ὑμεῖς δὲ ¹⁵ τίνα με λέγετε εἶναι;" Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος ¹⁶ εἶπε, "Σὺ εἶ²⁰ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος." Καὶ ἀποκριθεὶς²⁰ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, "Μακάριος εἶ, ¹⁷ ρε ^ξ Σίμων Βάρ Ἰωάν²¹, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα ² οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ² ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς²² οὐρανοῖς. Καγὼ ¹⁸

¹ — ὑποκριταί LTTTrWHR. ² + καὶ L. ³ — τοῦ προφήτου LTTTrWHR. ⁴ — αὐτοῦ LTTTrWHR. ⁵ λαβεῖν ἄρτους WH marg. ⁶ — αὐτοῖς LTTTrWHR. ⁷ ἔχετε LWH. ⁸ σφυρίδας LWH. ⁹ ἄρτων LTTTrWHR. ¹⁰ ; προσέχετε δὲ LTTTrWHR. ¹¹ τῶν ἄρτων LTrR, [τῶν ἄρτων] WH, αὐτῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων T. ¹² ἀλλὰ TTrWH. ¹³ Καισαρίας T secundis curis, WH. ¹⁴ — με TTr[LTTr marg.] WH.R. (non marg.). ¹⁵ εἶπαν LTTTrWH. ¹⁶ Ἰωάννη WH. ¹⁷ οἱ L. ¹⁸ Ἠλίαν SE passim, Ἠλείαν T, Ἠλείαν WH. ¹⁹ + [ὁ Ἰησοῦς] L. ²⁰ ἀποκριθεὶς δὲ LTTTrWHR. ²¹ Βαριωνά LTWH. ²² — τοῖς L[Tr WH].

δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ ^α Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ
 πέτρᾳ ^β οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ^γ πύλαι
 19 ᾧδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς, καὶ ^δ δώσω σοὶ ^ε τὰς
 κλείς ^ς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ^ζ ὃ ἐὰν ^η δῇσῃς
 ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ^θ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ
 ἐὰν ^ι λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐ-
 20 ρανοῖς.” ^κ Τότε διεστείλατο ^λ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ^μ
 ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ^ν ὁ
 Χριστός.
 21 Ἀπὸ τότε ^ξ ἤρξατο ὁ ^ο Ἰησοῦς ^π δεικνύειν τοῖς μαθη-
 ταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ^ρ ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα ^ς,
 καὶ ^τ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέ-
 ων καὶ γραμματέων, καὶ ^θ ἀποκτανθῆναι, καὶ ^ι τῇ τρίτῃ
 22 ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέ-
 23 τρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων ^κ, “Ἰλεώς σοι, κύριε·
 οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.” Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ
 Πέτρῳ, ^λ “Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, ^μ σκάνδαλόν μου
 εἶ ^ν. ὅτι σὺ ^ξ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώ-
 24 πων.” Τότε ὁ ^ο Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
 25 “Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω
 ἑαυτόν, καὶ ^π ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ^ρ ἀκολου-
 26 θείτω μοι. ὃς ^ς γὰρ ἂν ^τ θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶ-
 σαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν
 27 αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὕρήσει αὐτήν· ^θ τί γὰρ ὠφελεῖται ^ι
 ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν
 αὐτοῦ ζημιωθῇ; ^κ ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα
 28 τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ^λ μέλλει γὰρ ^μ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 που ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ^ν μετὰ
 τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· ^ξ καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ
 29 κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ^ο εἰσὶ
 τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων ^π, οἵτινες οὐ μὴ ^ρ γεύσονται

¹ — καὶ TWHR.

² κλειδας LTrWH.

³ ὁ ἂν LTr, at ὅσα

ἀν L marg.

⁴ δεδεμένα L marg.

⁵ ἀν Tr.

⁶ ἐπετίμησεν

LWH marg.

⁷ — αὐτοῦ LTrWHR.

⁸ — Ἰησοῦς LTrWHR.

⁹ — ὁ L[Tr] WH.

¹⁰ + Χριστὸς WHR marg.

¹¹ εἰς Ἱερο-

σόλυμα ἀπελθεῖν LTrWH.

¹² αὐτῷ ἐπιτιμᾶν L, at λέγει αὐτῷ

ἐπιτιμῶν WH marg.

¹³ εἰ ἐμοῦ LTr (non marg.) WHR.

¹⁴ [ὁ] WH.

¹⁵ ἐὰν LTrWH.

¹⁶ ὠφεληθήσεται LTrWHR.

¹⁷ + ὅτι LTrWH.

¹⁸ ἐστῶτων LTrWH.

^α Vid. cap.

10. 2.

^β Eph. 2.

20.

^γ Fsa. 38.

10.

^δ Esa. 22.

22. Rev.

1. 18; 3. 7.

^ε Cf. cap.

18. 18.

Joan. 20.

23.

^ς Cf. Marc.

8. 30. Luc.

9. 21. Vid.

cap. 17. 9.

^θ ver. 16.

^η ver.

21—23.

Marc. 8.

31—9. 1.

Luc. 9.

22—27.

^ι cap. 20.

18.

^κ cap. 17.

12, 22, 23.

Marc. 9. 12.

Luc. 17. 25.

^λ cap. 20.

19; 27. 63.

Cf. cap. 17.

9.

^μ cap. 4.

10.

^ν Vid. cap.

13. 41.

^ξ Rom. 8.

5. Phil. 3.

19.

^ο Vid. cap.

10. 38.

^π Joan. 8.

12; 12. 26;

21. 19.

^ρ Vid. cap.

10. 39.

^ς Cf. Ps. 49.

7, 8

^τ Dan. 7.

13. cap.

19. 28; 24.

30; 26. 64.

Act. 1. 11.

1 Thess.

1. 10.

2 Thess. 1.

10. Rev.

1. 7.

^υ cap. 25.

31.

1 Thess. 4.

16.

2 Thess. 1.

7.

^ξ Dan. 7.

10. Zech.

14. 5. Jude

14.

1 Pet. 1. 17.

^ς Ps. 62. 12. Rom. 2. 6; 14. 12. 2 Cor. 5. 10. Eph. 6. 8. Col. 3. 25. Rev. 2. 23; 20. 12; 22. 12. ^τ Joan. 8. 52. Heb. 2. 9.

^a Cf. cap.
10. 23; 23.
36; 24. 34.
^b Luc. 23.
42.
^c ver. 1—8,
Marc. 9.
2—8. Luc.
9. 28—36.
d cap. 26.
37. Marc.
5. 37.

^e Vid. cap.
11. 26.

^f Cf. Marc.
9. 5. Luc.
9. 33.

^g 2 Pet. 1.
17, 18.

^h Vid. cap.
12. 18.

ⁱ Dan. 8.
18; 9. 21;
10. 10, 18.
^k cap. 14.
27.

^l ver.
9—13,
Marc. 9.
9—13.
^m cap. 16.
20. Vid.
cap. 8. 4.
ⁿ Cf. cap.
16. 21.
^o Vid. cap.
11. 14.
^p Mal. 4. 5,
6. Luc. 1.
16, 17.
^q Act. 3.
21. Cf.
Act. 1. 6.
^r Cf. cap.
14. 3, 10.
^s ver. 22.
23. Vid.
cap. 16. 21.

θανάτου, ^a ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ^b ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.”

^c ΚΑΙ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν **17** ^{ΔΔ}.

^d Πέτρον καὶ ¹ ^a Ἰάκωβον καὶ ² Ἰωάννην ³ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ ² πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. καὶ ἰδού, ὤφθησαν ³ αὐτοῖς ³ Μωσῆς ⁴ καὶ Ἡλίας ⁵, μετ' αὐτοῦ συλλαλῶντες ⁶. ^a ἀπο- ⁴ κριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ, “Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ⁷ ποιήσωμεν ⁷ ὧδε τρεῖς σκηνάς ⁸, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ ⁹ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίᾳ ¹⁰.” Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ⁹ νεφέλη φωτεινὴ ¹¹ ἐπεσκή- ⁵ ασεν αὐτούς· καὶ ἰδού, ⁹ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, ^h “Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα ¹². αὐτοῦ ἀκούετε ¹³.” Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ¹⁴ ⁶ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ ⁷ προσελθὼν ¹⁵ ὁ Ἰησοῦς ⁴ ἤψατο ¹⁶ αὐτῶν, καὶ ¹⁷ εἶπεν, “Ἐγέρθητε καὶ ^k μὴ φοβεῖσθε.” Ἐπάραντες δὲ τοὺς ⁸ ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν ¹⁸ Ἰησοῦν ^{μόνον}.

² Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ ¹⁹ τοῦ ὄρους, ἐνετεί- ⁹ λατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, ^m “Μηδενὶ εἶπῃτε τὸ ὄραμα, ⁿ ἕως οἱ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ ²⁰.” Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ²¹, λέγοντες, ¹⁰ ^{ρογ} “Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι ^o Ἡλίαν ²² δεῖ ἐλθεῖν ⁵ πρῶτον;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς ²³ ^a ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ²⁴, ¹¹ ^p “Ἡλίας ⁵ μὲν ἔρχεται πρῶτον ²⁵, καὶ ² ἀποκαταστήσει πάντα· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἡλίας ⁵ ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ¹² ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ²⁶ ^r ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσ-

¹ + τὸν WH marg. ² Ἰωάννη WH. ³ ὤφθη LTr WH. ⁴ Μωϋσῆς LTr WH. ⁵ Ἡλ. SE, Ἡλείας T, Ἡλείας WH. ⁶ συλ(συν T WH) λαλοῦντες μετ' αὐτοῦ LTr (non marg.) WH. ⁷ ποιήσω LTr WH. ⁸ σκηνὰς τρεῖς WH marg. ⁹ Μωϋσεὶ LTr WH. ¹⁰ Ἡλίᾳ μίαν LTr (Ἡλείᾳ T, Ἡλείᾳ WH) WH. ¹¹ φωτεινὴ WH. ¹² ηὐδόκησα LTr. ¹³ ἀκούετε αὐτοῦ LTr WH. ¹⁴ ἔπεσαν LTr WH. ¹⁵ προσῆλθεν LTr WH. ¹⁶ καὶ ἀψάμενος LTr WH, καὶ ἤψατο Tr. ¹⁷ —καὶ LTr WH. ¹⁸ αὐτόν WH (non marg.). ¹⁹ ἐκ LTr WH. ²⁰ ἐγέρθη LTr WH (non marg.). ²¹ —αὐτοῦ LTr WH. ²² Ἡλείαν T, Ἡλείαν WH. ²³ —Ἰησοῦς LTr WH. ²⁴ —αὐτοῖς LTr WH. ²⁵ —πρῶτον LTr WH. ²⁶ ἀλλὰ Tr WH.

13 χεῖν ὑπ' αὐτῶν." Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταί, ὅτι περὶ Ἰωάννου¹ τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

ΛΕ'. 14 ^αΚαὶ ἐλθόντων αὐτῶν² πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν

ροδ 15 αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτῷ³, καὶ λέγων, "Κύ-

β 16 ριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι^δ σεληνιάζεται καὶ κακῶς

πάσχει⁴. πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολ-

16 λάκις εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς

μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεύ-

17 σαι." Ἀποκριθεὶς δὲ⁵ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, "ὦ γενεὰ

ἄπιστος καὶ⁶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ'

ὑμῶν⁶; ἕως πότε^α ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν

18 ὧδε." Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν

ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ

ροε 19 τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ

ε 20 Ἰησοῦ⁸ κατ' ἰδίαν εἶπον⁷, "Διατί⁸ ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθη-

20 μεν ἐκβαλεῖν αὐτό;" Ὁ δὲ Ἰησοῦς⁹ εἶπεν¹⁰ αὐτοῖς,

11 "Διὰ τὴν ἀπιστίαν¹¹ ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν,

12 ἕαν ἔχητε πίστιν¹² ὥς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε¹³ ἐν

ὄρει τούτῳ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν¹² ἐκεῖ, καὶ μεταβήσε-

21 ται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ ὑμῖν. ^κτοῦτο δὲ τὸ γένος

οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ¹³."

ροδ 22 ^λἈναστρεφόμενων¹⁴ δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ,

β 23 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ^μ"Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-

θρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀπο-

κτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται¹⁵."

Καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Λδ'. 24 ^νἘλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ¹⁶, προσῆλθον

ροδ 25 οἱ^ο τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον¹⁷,

25 "Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ¹⁸ δίδραχμα;" Λέ-

γει, "Ναί." Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν¹⁹ εἰς τὴν οἰκίαν,

προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, ^ρ"Τί σοι δοκεῖ,

¹ Ἰωάννου WH.

² —αὐτῶν LTTTrWHR.

³ αὐτόν LTTTrWHR.

⁴ ἔχει LTr (non marg.) WH (non marg.).

⁵ [τότε] ἀποκρι-

θεὶς WH marg.

⁶ μεθ' ὑμῶν ἔσομαι LTTTr.

⁷ εἶπαν WH.

⁸ Διὰ τί WH.

⁹ —Ἰησοῦς LTTTrWHR.

¹⁰ λέγει LTTTrWHR.

¹¹ ὀλιγοπιστίαν LTTTrWHR.

¹² Μετάβα ἐνθεν LTTTrWH.

¹³ Vers. 21 omittunt Tr marg. WH.R (text., non marg.).

¹⁴ uncinis includit Tr text.

¹⁵ Συστρεφόμενων LTTTr (non

marg.) WH.R marg.

¹⁶ ἀναστήσεται LWH marg.

¹⁷ Καθαρ-

ναοὺμ LTTTrWH.

¹⁸ εἶπαν LTTTrWH.

¹⁹ —τὰ T.

θόντα LTrWH marg., ἐλθόντα TrWH text.

^a ver.

14—19,

Marc. 9.

14—28.

ver. 14—18,

Luc. 9.

37—42.

^b cap. 4. 24.

^c Phil. 2.

15.

^d Act. 18.

14. 2 Cor.

11. 1, 4, 19,

20. Eph.

4. 2. Col.

3. 13.

^e Cf. Marc.

9. 28.

^f Cf. cap.

13. 58.

Joan. 11.

40.

^g cap. 21.

21, 22.

Marc. 11.

23. Luc.

17. 6.

^h Vid. cap.

13. 31.

ⁱ 1 Cor. 13.

2.

^k (var.

lect.)

Marc. 9. 29.

^l ver. 22, 23,

Marc. 9.

30—32.

Luc. 9.

43—45.

^m ver. 12.

Marc. 9.

33. Cf.

cap. 19. 1.

ⁿ Ex. 30.

13; 38. 26.

^p cap. 18.

12; 21. 28.

* Rom. 13.

7.

b cap. 22.
17, 19.c cap. 5, 29,
30; 18. 6, 8,
9. Marc.
9. 42, 43, 45,
47. Luc.
17. 2.
Joan. 6. 61.
1 Cor. 8.
13.

d cap. 17.

24.

e ver. 1—5,
Marc. 9.
33—37.
Luc. 9.
46—48.

f Cf. cap.

13. 15.

g cap. 19.

14. Marc.

10. 15.

Luc. 18. 17.

Cf. 1 Cor.

14. 20.

1 Pet. 2. 2.

h Vid. cap.

10. 40.

i ver. 10,

14.

k Vid. cap.

13. 41.

l Luc. 17. 1.

Cf. 1 Cor.

11. 19.

m Cf. cap.

26. 24.

n Vid. cap.

5. 30.

o Vid. cap.

15. 30.

p Vid. cap.

5. 29.

Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων¹ λαμβάνουσι
 ἄτελήν ἢ² κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἄλ-
 λοτρίων;³ Δέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος⁴, “Ἀπὸ τῶν ἄλλο- 26
 τρίων⁵.” Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἀραγε ἐλεύθεροί
 εἰσιν οἱ υἱοί. ἵνα δὲ μὴ⁶ σκανδαλίσωμεν⁷ αὐτούς, 27
 πορευθεὶς εἰς τὴν⁸ θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ
 τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ
 στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατήρα· ἐκείνον λαβὼν δὸς
 αὐτοῖς ἀντὶ ἑμοῦ καὶ σοῦ.”

α⁹ Ἐν ἐκείνῃ⁶ τῇ ὥρᾳ⁷ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ 18 ΛΖ'.
 Ἰησοῦ, λέγοντες, “Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ ροθ
 βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;” Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ 2 β
 Ἰησοῦς⁸ παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ 3
 εἶπεν, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἴσπραφῇτε καὶ
 γένησθε ὡς τὰ παῖδια, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν
 βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπεινώσῃ⁹ ἑαυ- 4
 τὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ
 βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. καὶ ὅς ἐάν¹⁰ δέξηται παιδίον 5
 τοιοῦτον ἐν¹¹ ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἢ ἐμὲ δέχεται· ὅς δ' 6 ροθ
 ἂν¹² σκανδαλίσῃ¹³ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόν- β
 των εἰς ἐμέ, συμφέρεи αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μύλος
 ὀνικὸς ἐπὶ¹² τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ
 ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ 7
 τῶν σκανδάλων· ἡ ἀνάγκη γάρ ἐστιν¹³ ἔλθῃν τὰ σκάν-
 δαλα. πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ¹⁴, δι' οὗ τὸ
 σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου 8 ρπ
 σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὰ¹⁵ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· 5
 καλὸν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν ὁ χωλὸν ἢ κυλ-
 λὸν¹⁶, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς
 τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. ¹² καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκαν- 9
 δαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν
 σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο

¹ τίνος WH marg.² εἰπόντος δὲ LTr WHR.³ ἄλλοτρίων,

LTr WHR.

⁴ σκανδαλίζωμεν TWH marg.⁵ —τὴν LTr WH.⁶ + δὲ WH marg.⁷ ἡμέρα LTr marg.⁸ —ὁ Ἰησοῦς TTr WHR.⁹ ταπεινώσει LTr WH.¹⁰ ἂν LTr.¹¹ ἐν παιδίον τοιοῦτον

LT (τοιοῦτο TWH) Tr WH.

¹² περὶ LTr WHR.¹³ —ἐστιν

LTr WH.

¹⁴ —ἐκείνῳ LTr WH.¹⁵ αὐτὸν LTr WHR.¹⁶ κυλλὸν ἢ χλωλὸν LTr WHR.

ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι ^αεἰς τὴν γέενναν τοῦ
 ρπα 10 πυρός. Ὁρατε μὴ καταφρονήσητε ^βἐνὸς τῶν μικρῶν
 τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ^γοἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐ-
 ρανοῖς ^δδιὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πα-
 ΑΗ' 11 τρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ^εἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 ρπβ 12 που σῶσαι τὸ ἀπολωλός ^ς. ^ζΤί ὑμῖν δοκεῖ; ^ηἐὰν γένη-
 ταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἐν
 ἐξ αὐτῶν· οὐχὶ ἀφείλ ^θτὰ ἑνενηκονταεννέα ^ι, ἐπὶ τὰ
 13 ὄρη ^κπορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ ἐὰν γέ-
 νηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ'
 αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἑνενηκονταεννέα ^λ τοῖς μὴ
 14 πεπλανημένοις. οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν
 τοῦ πατρὸς ὑμῶν ^μτοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται
 ρπγ 15 ^νεἰς ^ξτῶν μικρῶν τούτων. ^οἘὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σέ ^ς
 ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε καὶ ^ρἔλεξον αὐτὸν μεταξὺ
 σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐὰν σου ἀκούσῃ, ^σἔκέρδησας
 ρπδ 16 τὸν ἀδελφόν σου· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ
 σου ^τἑτι ἓνα ἢ δύο, ^θἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων
 17 ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. ^ιἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν,
 εἰπέ ^κτῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακού-
 ρπε 18 σῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικός καὶ ^λὁ τελώνης. Ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ^μὅσα ἐὰν ^νῃς ^ξῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδε-
 μένα ἐν τῷ ^οοὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσῃτε ἐπὶ τῆς γῆς,
 ρπς 19 ἔσται λελυμένα ἐν τῷ ^ςοὐρανῷ. πάλιν ^τλέγω ὑμῖν,
 ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ^θἐπὶ τῆς γῆς περὶ
 παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, ^ιγενήσεται αὐ-
 20 τοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὐ γάρ
 εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ
 εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.”

ρπζ 21 Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε ^α16, “Κύριε,
 ποσάκις ἁμαρτήσῃ εἰς ἐμὲ ^βὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω

^α Vid. cap.

5. 22.

^β cap. 10.

42. ver. 6,

14. Cf.

Zech. 13. 7.

^γ Act. 12.

15. Cf. Ps.

34. 7.

^δ (var. lect.)

Luc. 19. 10.

^ε cap. 17.

25; 21. 28;

26. 66.

^ς ver.

12—14,

Luc. 15.

4—7.

^ρ Luc. 17.

3. 2 Thess.

3. 15. Cf.

Lev. 19. 17.

Eccles. 19.

13. Jac. 5.

19.

^λ 1 Cor. 9.

19—22.

1 Pet. 3. 1.

^ι Deut. 19.

15. Joan.

8. 17.

2 Cor. 13.

1. 1 Tim.

5. 19. Heb.

10. 28.

^κ Cf.

2 Thess. 3.

14. 15.

^λ Vid. cap.

11. 19.

^μ Cf. cap.

16. 19.

Joan. 20.

23.

^ν Vid. cap.

7. 7.

^ο ver. 15.

¹ [ἐν τῷ οὐρανῷ] LWH marg.

text. (non marg.).

³ ἀφήσει LTrWH.

⁵ + καὶ LTrWH.

⁷ ἐν LTrWH.

⁹ — καὶ LTrWH R.

¹¹ εἰπὼν TWH.

¹³ — τῷ LT[Tr]WH.

¹⁵ συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν WH.

¹⁶ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ LTrR.

² v. 11 deest in LTrWH.R

⁴ ἐνενήκοντα ἐννέα

⁶ μου LTrWH (non marg.)

⁸ — εἰς σέ LT[Tr marg.] WH.R

¹⁰ μετὰ σεαυτοῦ T, μετὰ σοῦ legi-

tur post δύο apud LWH marg.

¹² ἂν LTr.

¹⁴ ἀμὴν L, πάλιν ἀμὴν Tr, Πάλιν [ἀμὴν]

WH.

¹⁵ συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν WH, συμφωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν TTr.

¹⁶ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ LTrR, ὁ Πέτρος εἶπεν [αὐτῷ] WH.

^a Luc. 17.

4.

^b Gen. 4.

24.

^c cap. 25.

19.

^d Luc. 7.

42.

^e Ex. 21. 2.

Lev. 25. 39.

^f 2 Reg. 4.

1. Neh. 5.

5.

^g Vid. cap.

8. 2.

^h cap. 20. 2,

9, 10, 14;

22. 19.

Marc. 6.

37; 12. 15;

14. 5. Luc.

7. 41; 10.

35; 20. 24.

Joan. 6. 7;

12. 5. Rev.

6. 6.

ⁱ cap. 13. 36

(var. lect.).

^k Cf.

1 Joan. 4.

11.

^l cap. 6. 12,

14, 15.

Marc. 11.

26 (var.

lect.).

αὐτῷ; ^a ἕως ἐπτάκις;” Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Οὐ ²²
λέγω σοι ἕως ἐπτάκις, ἀλλ’ ¹ ἕως ^b ἑβδομηκοντάκις ἐπτά.
Διὰ τοῦτο ὁμοιωθήη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώ- ²³ ΔΘ’
πῷ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε ^c συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν ^{ρπη}
δούλων αὐτοῦ. ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσ- ²⁴ ^ι
ἤνεχθη ² αὐτῷ εἰς ³ ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. ^a μὴ ²⁵
ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύ-
ριος αὐτοῦ ⁴ ^e πρᾶθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ⁵ καὶ ⁷ τὰ
τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε ⁶, καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν ²⁶
οὖν ὁ δούλος ⁷ ^g προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε ⁸, μα-
κροθύμησον ἐπ’ ἐμοί ⁹, καὶ πάντα σοι ¹⁰ ἀποδώσω.
σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ¹¹ ἀπέ- ²⁷
λυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ¹² ἀφήκεν αὐτῷ. Ἐξελ- ²⁸
θὼν δὲ ὁ δούλος ἐκεῖνος ¹³ εὑρεν ἓνα τῶν συνδούλων
αὐτοῦ, ὃς ὥφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν ^h δηνάρια, καὶ κρατή-
σας αὐτὸν ἐπνιγε, λέγων, Ἀπόδος μοι ¹⁴ ὃ τι ¹⁵ ὀφεί-
λεις. πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας ²⁹
αὐτοῦ ¹⁶ παρεκάλει αὐτόν, λέγων, Μακροθύμησον ἐπ’
ἐμοί ¹⁷, καὶ πάντα ¹⁸ ἀποδώσω σοι. ὁ δὲ οὐκ ᾔθελεν, ³⁰
ἀλλὰ ¹⁹ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτόν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ²⁰
ἀποδῶ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐ- ³¹
τοῦ ²¹ τὰ γινόμενα ²² ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόν-
τες ²³ διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν ²⁴ πάντα τὰ γενό-
μενα. Τότε προσκαλεσάμενος αὐτόν ὁ κύριος αὐτοῦ ³²
λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν
ἐκείνην ἀφήκᾰ σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· ³³ οὐκ ἔδει ³⁴
καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ ²⁴ σε
ἠλέησα; καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν ³⁴
αὐτόν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ²⁵ ἀποδῶ πᾶν τὸ
ὀφειλόμενον αὐτῷ ²⁶. ²⁷ Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ³⁵

¹ ἀλλὰ LTr WH.² προσήχθη LTr WH.³ εἰς αὐτῷ TWH.⁴ — αὐτοῦ TTr WH.⁵ — αὐτοῦ TWH.⁶ ἔχει LTr WH.⁷ — Κύριε LTr WH.⁸ ἐμέ Tr.⁹ σοι *prost* ἀποδώσω¹⁰ legunt LTr WH.¹¹ — ἐκείνου L, [Tr marg. WH].¹² δάμιον¹³ — ἐκεῖνος L.¹⁴ — μοι LTr WH.¹⁵ εἰ τι¹⁶ — εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ LTr WH.¹⁷ ἐμέ LTr.¹⁸ — πάντα [L] TTr WH.¹⁹ ἀλλ’ BE.²⁰ — οὐ LTr WH.²¹ οὖν αὐτοῦ οἱ σύνδουλοι L, οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ TTr WH.²² ἐκείνων LTr WH.²³ καγὼ LTr WH.²⁴ — οὐ L[WH].²⁵ — αὐτῷ LTr WH.

ἐπουράνιος¹ ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν²·”

- ρπθ⁵ 19 ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ^αμετῆρην ἀπὸ τῆς³ β³ Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς
2^ο τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ
^αἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν
Μ'. 3 αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον⁴ αὐτῷ οἱ⁵ Φαρισαῖοι
πειράζοντες αὐτόν, καὶ λέγοντες αὐτῷ⁶, ^ε“Εἰ ἔξεστιν
ἀνθρώπῳ⁷ ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν
4 αἰτίαν;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς⁸, ^ς“Οὐκ ἀνέ-
γνωτε ὅτι ὁ ποιήσας⁹ ἀπ’ ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θήλυ ἐποί-
5 ησεν αὐτούς, καὶ εἶπεν, ^ς“Ἔνεκεν¹⁰ τούτου καταλείψει
ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καὶ προσκο-
ληθήσεται¹¹ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἕσονται οἱ δύο εἰς
6 σάρκα μίαν;” ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία·
ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέλευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.”
7 Λέγουσιν αὐτῷ, “Τί οὖν Μωσῆς¹² ἐνετείλατο^δ δοῦναι
8 βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολύσαι αὐτήν¹³;” Λέγει
αὐτοῖς, “^οΟτι Μωσῆς¹² πρὸς τὴν^κ σκληροκαρδίαν ὑμῶν
ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολύσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ’
9 ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. ^ιλέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι¹⁴ ὃς ἂν
ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ¹⁵, καὶ
γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται¹⁶. καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμή-
10 σας μοιχᾶται¹⁷.” Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ¹⁸,
^ι“Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς
11 γυναικός, οὐ συμφέρει γαμήσαι.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς,
^μ“Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τούτον¹⁹, ^νἀλλ’^ο οἷς
12 δέδοται· εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς
ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι,² οἵτινες εὐνου-
χίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι,

¹ οὐράνιος LTr.² —τὰ παραπτώματα αὐτῶν LTrWHR.³ —τῆς E.⁴ προσῆλθον WH.⁵ —οἱ LTrWH.R (non marg.).⁶ —αὐτῷ LTrWHR.⁷ —ἀνθρώπῳ LTrWHR.⁸ —αὐτοῖς LTrWHR.⁹ κτίσας TrWHR marg.¹⁰ Ἔνεκα LTrWH.¹¹ κολληθήσεται LTrWH.¹² Μωσῆς LTrWH.¹³ —αὐτήν LTrWH (non marg.).¹⁴ —ὅτι LTrWH marg.¹⁵ παρεκ-
τός λόγου πορνείας LWH marg. R marg.¹⁶ ποιεῖ αὐτὴν μοιχευ-
θῆναι WH marg. R marg., at —εἰ tantum TTrWH text.¹⁷ —καὶ ὁ ἀπολ. ad fin. vers. T[Tr]WH text. (non marg.) R marg., at
γαμῶν Tr marg.¹⁸ —αὐτοῦ TWHR.¹⁹ —τούτον [L] WH.^a ver.

1—9.

Marc. 10.

1—12.

^b Cf. cap.

17. 24.

^c Cf. Luc.

9. 51; 17.

11. Joan.

10. 40; 11.

7.

^d cap. 12.

15.

^e cap. 5. 31.^f Gen. 1.

27; 5. 2.

^g Gen. 2.

24. Eph.

5. 31.

^h Mal. 2.

15. 1 Cor.

6. 16.

ⁱ Deut. 24.

1—4.

^k Marc. 16.

14.

^l Vid. cap.

5. 32.

^m Cf. 1 Cor.

7. 2, 7, 9.

ⁿ Cf. cap.

20. 23.

^o cap. 13.

11.

^p 2 Reg. 20.

18.

^a Cf. 1 Cor.
7. 32, 34.

^a οἷτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.”

^b ver.
13—15,
Marc. 10.
13—16.
Luc. 18.
15—17.
^c Vid. cap.
18. 3.

^b Τότε προσηνέχθη¹ αὐτῷ παῖδιά, ἵνα τὰς χεῖρας¹³ ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξῃται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς· ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν², “Ἀφετε τὰ παῖδιά, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με³. τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.” Καὶ ἐπιθεὶς¹⁵ αὐτοῖς τὰς χεῖρας⁴, ἐπορεύθη ἐκείθεν.

^a ver.
16—29,
Marc. 10.
17—30.
Luc. 18.
18—30.
Cf. Luc. 10.
25—28.
^c Lev. 18. 5.
Neh. 9. 29.
Ezek. 20.
21.
^f Ex. 20.
12—16.
Deut. 5.
16—20.
^g Vid. cap.
15. 4.
^h Lev. 19.
18. cap. 22.
39. Rom.
13. 9. Gal.
6. 14. Jac.
2. 8.
ⁱ Vid. cap.
5. 43.
^k Luc. 12.
33. Cf.
Luc. 16. 9.
Act. 2. 45;
4. 34, 35.
^m cap. 6. 19.
ⁿ Cf. cap.
13. 22.
^o Marc. 10.
24, 25.
1 Tim. 6. 9,
10.
^p cap. 23.
24.

^a ΚΑΙ ἰδού, εἰς προσελθὼν εἶπεν αὐτῷ⁵, “Διδάσκαλε ἰδμα⁶. ἀγαθέ⁶, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω⁷ ζωὴν αἰώνιον;” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, “Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός⁸. εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν⁹, τήρησον¹⁰ τὰς ἐντολάς.” Λέγει¹¹ αὐτῷ, “Ποίᾳ¹²,” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε¹³, “Τό, οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις¹⁴. οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις· τίμα τὸν πατέρα σου¹⁵ καὶ τὴν μητέρα· καί, ἡ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.” Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, “Πάντα²⁰ ταῦτα¹⁶ ἐφύλαξά μιν¹⁷ ἐκ νεότητός μου¹⁸. τί ἔτι ὑστερῶ;” Ἐφῆ¹⁹ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Εἰ θέλεις ἰτέλειος²¹ εἶναι, ὑπάγε, κὼλῃσόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δὸς²⁰ πτωχοῖς· καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ²¹. καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.” Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον^{22, 23}, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “Ἀμὴν²³ λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως²⁴ πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι²⁵ ὁ κάμηλον διὰ τρυπήματος²⁶ ῥαφίδος διελθεῖν²⁷, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ²⁸ εἰσ-

¹ προσηνέχθησαν LTTTrWH. ² + αὐτοῖς TWH marg. ³ πρὸς ἐμέ T. ⁴ τὰς χεῖρας αὐτοῖς LTTTrWH. ⁵ αὐτῷ εἶπεν LTTTrWH. ⁶ —ἀγαθέ LTTTrWH (non marg.). ⁷ ἔχω LTTTrWH, αὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω L marg. ⁸ Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἰς ἐστὶν ὁ ἀγαθός LTTTrWH (non marg.). ⁹ εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν LTTTrWH. ¹⁰ τήρει LTr (non marg.) WH (non marg.). ¹¹ εἶφη L. ¹² ποίᾳ; φησὶν (—λέγει αὐτῷ) TWH marg. ¹³ εἶφη LWH (non marg.). ¹⁴ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις L marg. ¹⁵ —σου LTTTrWH. ¹⁶ Ταῦτα πάντα LTrWH (non marg.). ¹⁷ ἐφύλαξα LTTTrWH. ¹⁸ —ἐκ νεότητός μου LTTTrWH. ¹⁹ λέγει LWH marg. ²⁰ + τοῖς LTr[WH]R. ²¹ οὐρανοῖς L marg. TrWH. ²² — τὸν λόγον T. ²³ + [τοῦτον] LWH. ²⁴ πλούσιος δυσκόλως LTTTrWH. ²⁵ + ὅτι TWH marg. ²⁶ τρυπήματος WH (non marg.). ²⁷ εἰσελθεῖν TTr (non marg.) WH (non marg.). ²⁸ τῶν οὐρανῶν LTTTr (non marg.).

- 25 **ελθὲν**¹. Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ² ἐξε-
πλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, “Τίς ἄρα δύναται
26 σωθῆναι;” Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
“Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ
Θεῷ πάντα δυνατὰ³ ἐστὶ⁴.”
- 27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, “Ἰδοῦ,
ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί
ρ45 28 ἄρα ἔσται ἡμῖν;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ
παλιῇ⁵ γενεᾷ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
ρ45 29 θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσσθε⁶ καὶ ὑμεῖς⁷ ἐπὶ δώδεκα
θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ.
καὶ ἵπας⁸ ὅς⁹ ἀφήκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς,
ἢ πατέρα, ἢ μητέρα¹⁰, ἢ γυναῖκα¹¹, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροῦς¹²,
ἐνεκεν τοῦ ὀνόματός μου¹³, ἑκατονταπλασίονα λήψεται¹⁴,
ρ40 30 καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. ἅ πολλοὶ δὲ ἔσονται
MB. 20 πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. Ὁμοία γάρ
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσ-
πότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῳ μισθώσασθαι ἐργάτας
2 εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν
ἐργατῶν ἐκ¹⁵ κτηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς
3 εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν¹⁶
τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ
4 ἀργούς· κακείνοις¹⁷ εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. οἱ δὲ
5 ἀπηλθον. Πάλιν¹⁸ ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἑννάτην¹⁹
6 ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως. Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην
ὥραν²⁰ ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας ἀργούς²¹, καὶ
λέγει αὐτοῖς, Τί ὥδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν
7 ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώ-
σατο. λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
- ¹ -εἰσελθεῖν TWH (non marg.), at post πλούσιον ponunt L[Tr]. ² -αὐτοῦ LTrWHR. ³ δυνατὰ πάντα T. ⁴ -ἐστὶ LTrWHR. ⁵ παλιγ. TWH. ⁶ καθήσεσθε WH. ⁷ αὐτοὶ TTr (non marg.) WH marg. ⁸ ὅστις LTrWHR. ⁹ -οἰκίας, ἢ TTr (non marg.) WH (non marg.). ¹⁰ ἢ γονεῖς L marg. ¹¹ -ἢ γυναῖκα LTrWHR (non marg.). ¹² ἢ οἰκίας TTrWH marg. ¹³ ἐνεκα (ἐνεκεν WH) τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος TWH. ¹⁴ πολλαπλασίονα λήψεται (λήψ- R) LTrWHR marg. ¹⁵ -τὴν LTrWHR. ¹⁶ καὶ ἐκείνοις TWH. ¹⁷ + δὲ TTr (at [δε] Tr marg.) + [δε] WH. ¹⁸ ἐνάτην LTrWHR. ¹⁹ -ὥραν LTrWHR. ²⁰ -ἀργούς LTrWHR.

^a Gen. 18.
¹⁴ Job 42.
² Jer. 32.
¹⁷ Zech.
⁸ 6. Luc.
¹ 37.
^b cap. 4. 20.

^c Vid. cap.
16. 27.
^d Luc. 22.
³⁰ Rev.
³ 21. Cf.
cap. 20. 21.
^e Cf. 1 Cor.
6. 2.
^f Marc. 10.
²⁹ 30. Cf.
Luc. 18. 29,
30.
^g Luc. 18.
29 (var.
lect.).
^h cap. 20.
16 (var.
lect.).
Marc. 10.
31. Luc.
13. 30.
ⁱ cap. 21.
28, 33.
^k ver. 9, 10,
13. Vid.
cap. 18. 28.

^l Cf. 1 Cor.
15. 8.

^a Lev. 19.

13.

^b Luc. 8. 3.

Gal. 4. 2.

^c Vid. ver.

2.

^d Jonah 4.

18. Luc.

12. 55.

Jac. 1. 11.

^e cap. 22.

12; 26. 50.

^f cap. 25.

25.

^g Deut. 15.

9. Vid.

cap. 6. 23.

^h Vid. cap.

19. 30.

ⁱ cap. 22.

14.

^k ver.

17—19.

Marc. 10.

32—34.

Luc. 18.

31—33.

^l Vid. cap.

16. 21.

^m cap. 27.

2. Act. 2.

23; 3. 13;

21. 11.

Cf. Joan.

13. 32.

ⁿ ver.

20—28.

Marc. 10.

35—45.

^o cap. 4. 21.^p Vid. cap.

8. 2.

ἀμπελῶνα¹, καὶ ὃ ἐὰν ἡ δίκαιον λήψετε². ^a Οὐσίας δὲ 8
γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ^b ἐπι-
τρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος
αὐτοῖς³ τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως
τῶν πρώτων. καὶ ἐλθόντες⁴ οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην 9
ᾠραν ἔλαβον ἀνὰ ^c δηνάριον. ἐλθόντες δὲ⁵ οἱ πρώτοι 10
ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήψονται⁶. καὶ ἔλαβον καὶ
αὐτοὶ ἀνὰ ^c δηνάριον⁷. λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ 11
τοῦ οἰκοδεσπότου, λέγοντες, "Ὅτι⁸ οὗτοι οἱ ἔσχατοι 12
μίαν ᾠραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς⁹ ἐποίη-
σας, τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν
^a καύσωνα.¹⁰ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἐν αὐτῶν¹¹, ^c Εταῖρε, 13
οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ ^c δηναρίου συνέφώνησάς μοι¹²; ἄρον 14
^f τὸ σὸν καὶ ὑπαγε. θέλω δὲ¹³ τοῦτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι
ὥς καὶ σοί· ἡ¹⁴ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω¹⁵ ἐν τοῖς 15
ἐμοῖς; εἰ¹⁶ ὁ ^g ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ
ἀγαθός εἰμι; οὕτως ^h ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρώτοι, καὶ 16
οἱ πρώτοι ἔσχατοι· ⁱ πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ
ἐκλεκτοί¹⁷."

^k **ΚΑΙ** ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς¹⁸ εἰς Ἱεροσόλυμα παρέ- 17 σα
λαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς¹⁹ κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, β
καὶ²⁰ εἶπεν αὐτοῖς, "Ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσό- 18
λυμα, καὶ ^j ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι· καὶ κατακρινούσιν αὐ-
τὸν θανάτῳ²¹, καὶ ^m παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν 19
^l εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· ^k καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται²²."

"Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ ^o τῶν υἱῶν Ζεβε-20 ΜΙΥ.
δαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, ^p προσκυνούσα καὶ αἰτοῦ- σβ
σά τι παρ' ²³ αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, "Τί θέλεις;" 21 5

¹ + [μου] L. ² — καὶ ὃ *ad fin. vers.* LTr WHR. ³ — αὐτοῖς
T[Tr] WH (*non marg.*). ⁴ ἐλθόντες δὲ LWH. ⁵ καὶ ἐλθόντες
Tr WHR.

⁶ πλείον λήψονται LTr WH, λήψονται tantum T.

⁷ τὸ [τὸ WH] ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοὶ TTr WH (*at* καὶ αὐτοὶ [τὸ] ἀνὰ
δηνάριον Tr marg.). ⁸ — ὅτι LTr WH. ⁹ αὐτοὺς ἡμῖν L (*text.*
non marg.) TTr marg. WH (*non marg.*). ¹⁰; L. ¹¹ ἐν αὐτῶν

εἶπεν TWH (*non marg.*). ¹² συνέφώνησά σοι Tr marg. ¹³ [ἐγὼ]
WH marg. ¹⁴ — ἡ LTr WHR. ¹⁵ ὃ θέλω ποιῆσαι LTr WH.

¹⁶ ἡ BELTTr WHR. ¹⁷ πολλοὶ γὰρ *ad fin. vers. deest* in TWH
(*non marg.*) R, *unicinis includit* Tr. ¹⁸ Μέλλων δὲ ἀναβαίνειν

ὁ (—ὁ WH) Ἰησοῦς Tr marg. WH (*non marg.*). ¹⁹ — μαθητὰς
TTr [WH]. ²⁰ καὶ ἐν τῇ ὁδῷ LTr WH (*non marg.*) WHR. ²¹ εἰς

θάνατον T, [θανάτῳ] WH. ²² ἐγερθήσεται TTr (*non marg.*)
WH (*non marg.*) R. ²³ ἀπ' LTr (*non marg.*) WH (*non marg.*).

- Λέγει αὐτῷ¹, “Εἰπὲ ἵνα ^a καθίσωσιν οὗτοι² οἱ δύο υἱοί μου, εἰς ἐκ δεξιῶν σου³, καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων⁴, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.” Ἀποκριθεὶς δὲ⁵ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. ^b δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι⁶.” Λέγουσιν αὐτῷ, “Δυνάμεθα.”
- 23 Καὶ⁷ λέγει αὐτοῖς, “Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε⁸. τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ⁹ ἐξ εὐωνύμων μου¹⁰, οὐκ ἔστιν ἐμὸν¹¹ δοῦναι, ^a ἀλλ’ οἷς ^c ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου.” Καὶ ἀκούσαντες¹² οἱ δέκα ἡγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, “Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν ^d κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. ^e οὐχ οὕτως δὲ¹³ ἔσται¹⁴ ἐν ὑμῖν· ἀλλ’ ὅς ἐάν¹⁵ θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας¹⁶ γενέσθαι, ἔστω¹⁷ ὑμῶν ^f διάκονος· καὶ ὅς ἐάν¹⁸ θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι¹⁹ πρῶτος, ἔστω²⁰ ὑμῶν ^g δοῦλος· ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ ^h δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ ⁱ πολλῶν.”
- ΜΔ'. 29 ^o ΚΑΙ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱερειχῶ²¹, ἡκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδού, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν, λέγοντες, “Ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε²², υἱὸς²³ Δαβὶδ²⁴.” Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν. οἱ δὲ μείζον ἔκραζον²⁵, λέγοντες, “Ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε²⁶, υἱὸς²³ Δαβὶδ²⁴.” Καὶ στὰς ὁ²⁷ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτούς, καὶ εἶπε, “Τί θέλετε²⁸ ποιῆσω ὑμῖν;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Κύριε, ἵνα ἀνοιχ-

^a Cf. cap. 19. 28.

^b cap. 26. 39, 42. Joan. 18. 11. Cf. Esa. 51. 22. ^c Act. 12. 2. Rev. 1. 9.

^d Cf. cap. 19. 11. ^e cap. 25. 34.

^f ver. 25—28, cf. Luc. 22. 25—27. ^g 1 Pet. 5. 3.

^h cap. 23. 11. ⁱ cap. 22. 13.

^j cap. 22. 3. ^k Joan. 13. 4, 13—15. Phil. 2. 7. Cf. 2 Cor. 8. 9.

^l Esa. 53. 10. Dan. 9. 26. Joan. 11. 51, 52.

^m Rom. 4. 25. 1 Tim. 2. 6. Tit. 2. 14. 1 Pet. 1. 18, 19.

ⁿ Esa. 53. 11, 12. cap. 26. 28. Heb. 2. 10; 9. 28.

^o ver. 29—34. Marc. 10. 46—52. Luc. 18. 35—43. Cf. cap. 9. 27—31.

^p Vid. cap. 9. 27.

¹ ἢ δὲ εἶπεν WH marg.

² [οὗτοι] L.

³ —σου LTWH.

⁴ + σου LTrWHR.

⁵ ὁ δὲ S errore.

⁶ —καὶ τὸ βάπτισμα,

⁷ —καὶ LTTrWHR.

⁸ —καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε LTTrWHR.

⁹ ἢ WH marg. ¹⁰ —μου LTTr (ἢ ἐξ εὐων. Tr marg.) WHR.

¹¹ + τοῦτο TWH marg. ¹² ἀκούσαντες δὲ TTr marg. ¹³ —δὲ LTTrWHR.

¹⁴ ἔστιν LTTrWH.

¹⁵ ἂν LTTrWH.

¹⁶ μέγας ἐν ὑμῖν WH marg.

¹⁷ ἔσται LTTrWHR.

¹⁸ ἂν LTTrWH.

¹⁹ εἶναι ὑμῶν WH marg.

²⁰ ἔσται LTTrWHR.

²¹ Ἱερειχὼ E,

Ἱερειχὼ T, Ἱερειχὼ WH.

²² Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς LTTrWHR,

—Κύριε T.

²³ υἱὲ LTTr marg. WH.

²⁴ Δαβιδ LTTrWH.

²⁵ ἔκραξαν LTTrWH.

²⁶ Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς LTTrWHR marg.

²⁷ [ὁ] WH.

²⁸ + [ἵνα] L.

θῶσιν¹ ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί².” Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ³⁴
^a cap. 9. 29. Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν³ αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέ-
 βλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί⁴, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

^b ΚΑΙ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς²¹ ΜΕ’.

Βηθφαγῇ⁵ πρὸς⁶ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ⁷ Ἰησοῦς ^{σ5}
 ἀπέστειλε δύο μαθητάς, λέγων αὐτοῖς, “Πορεύθητε⁸ ^{2 β}
 εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι⁹ ὑμῶν· καὶ εὐθέως¹⁰ εἰρή-
 σετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ’ αὐτῆς· λύσαντες
 ἀγάγετέ¹¹ μοι. καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἴπη τι, ἐρεῖτε, “Οτι ὁ³

Κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει· εὐθέως¹² δὲ ἀποστελεῖ αὐ-
 τοὺς.” ^aΤοῦτο δὲ ὅλον¹³ γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ^{4 σ5}
 ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, ⁵“Εἶπατε τῇ θυ-
 γατρὶ Σιών, Ἰδοῦ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι, πραῦς
 καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ¹⁴ πῶλον υἱὸν ὑποζυ-
 γίου.” Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες ^{6 σ7}

καθὼς προσέταξεν¹⁵ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἤγαγον τὴν ὄνον ^{7 β}
 καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω¹⁶ αὐτῶν τὰ ἱμά-
 τια αὐτῶν¹⁷, καὶ ἐπεκάθισεν¹⁸ ἐπάνω αὐτῶν. ὁ δὲ ⁸

πλείστος ὄχλος ⁹ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ
 ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων,
 καὶ ἐστρώννουν¹⁹ ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προά- ^{9 σθ}
 γοντες²⁰ καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, ^a

^h“Ὡσαννὰ²¹ τῷ υἱῷ Δαβὶδ²². εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
 ἐν ὀνόματι Κυρίου· Ὡσαννὰ²¹ ^kἐν τοῖς υἱίστοις.”

Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ· εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰσείσθη ^{10 σi}
 πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα, “Τίς ἐστιν οὗτος;” Οἱ δὲ ^{11 i}
 ὄχλοι ἔλεγον, “Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης²³, ὁ
^mἀπὸ Ναζαρεθ²⁴ τῆς Γαλιλαίας.”

ⁿ ΚΑΙ εἰσῆλθεν ὁ²⁵ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ²⁶, ^{12 σa}
 καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ^a

¹ ἀνογῶσιν LTrWH. ² οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν LTrWH. ³ ὁμ-
 μάτων LTrWH. ⁴ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ LTrWH. ⁵ Βηθ-
 φαγῇ TWH. ⁶ εἰς LTr (non marg.) WH. ⁷ —ὁ TWH.
⁸ Πορεύεσθε LTrWH. ⁹ κατέναντι LTrWH. ¹⁰ εὐθὺς TWH.
¹¹ ἀγετέ LTrWH marg. ¹² εὐθὺς TTrWH. ¹³ —ὅλον LTr
 WH. ¹⁴ + ἐπὶ LTrWH. ¹⁵ συνέταξεν LTrWH. ¹⁶ ἐπ’
 LTrWH. ¹⁷ αὐτῶν TTr [LTr marg.] WH. ¹⁸ ἐπεκάθισαν
 BE. ¹⁹ ἔστρωσαν L marg. T. ²⁰ + αὐτὸν LTrWH. ²¹ Ὡσαννὰ LT.
²² Δαυεὶδ LTrWH. ²³ ὁ προφήτης Ἰησοῦς
 LTrWH. ²⁴ Ναζαρεθ BELTrWH. ²⁵ —ὁ LTrWH.
²⁶ —τοῦ Θεοῦ LTr ([τοῦ θεοῦ] Tr marg.) WH (non marg.) R
 marg.

^b ver. 1—9,
 Marc. 11.
 1—10.
 Luc. 19.
 29—38.
^c cap. 24. 3;
 26. 30.
 Joan. 8. 1.
 Act. 1. 12.

^d ver. 4—9,
 Joan. 12.
 12—15.
^e Esa. 62.
 11.
^f Zech. 9. 9.

^g 2 Reg. 9.
 13.

^h Ps. 118.
 25, 26.
ⁱ cap. 23.
 39.
^k Luc. 2.
 14.

^l ver. 46.
 Luc. 7. 16,
 39; 13. 33;
 24. 19.
 Joan. 1.
 21; 4. 19;
 6. 14; 7.
 40; 9. 17.
^m cap. 2.
 23.
ⁿ ver.
 12—16,
 Marc. 11.
 15—18.
 Luc. 19.
 45—47. Cf.
 Joan. 2. 13.

ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας αὐτῶν κολλυβιστῶν
κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων β τὰς
13 περιστεράς. καὶ λέγει αὐτοῖς, “Γέγραπται, ^α“Ὁ οἶκος
μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν
Μ5'.14 ἐποιήσατε ¹ ἀσπῆλαιον ληστῶν.” Καὶ προσῆλθον
σιβ αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν
σιγ 15 αὐτούς. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας ² κράζοντας
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, “Ὡσαννὰ ³ τῷ υἱῷ Δα-
16 βιδ ⁴,” ἠγανάκτησαν, καὶ εἶπον ⁵ αὐτῷ, “Ἀκούεις τί
οὗτοι λέγουσιν;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, “Ναί·
οὐδέποτε ἀνέγνωτε, ⁶“Ὅτι ⁷ἐκ στόματος ⁸νηπίων καὶ
σιδ 17 θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;” καὶ καταλιπὼν αὐ-
5 τοὺς ⁹ἑξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς ¹⁰Βηθανίαν, καὶ
ἠυλίσθη ἐκεῖ.
ΜΖ'.18 ¹¹Πρωίας ¹²δὲ ἐπανάγων ¹³εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασε·
19 καὶ ἰδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν,
καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ
λέγει αὐτῇ, ¹⁴“Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς
τὸν αἰῶνα.” Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκὴ.
20 Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες, “Πῶς
σιε 21 παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκὴ;” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
5 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ¹⁵ἐὰν ἔχητε
πίστιν, ¹⁶καὶ μὴ ¹⁷διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς
ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ τῷ ὄρει τούτῳ εἶπητε, ¹⁸Ἀρθητι
22 καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· καὶ
σι5 ¹⁹πάντα ὅσα ²⁰ἂν ²¹αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύ-
8 οντες, λήψετε ²².”
ΜΗ'.23 ²³ΚΑΙ ἔλθοντι αὐτῷ ²⁴εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον ²⁵αὐτῷ
σιζ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ,
β λέγοντες, “Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς
24 σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;” Ἀποκριθεὶς δὲ ²⁶ὁ

^a Cf. Ex.
30, 13.

^b Lev. 1.
14; 5, 7;
12, 8.

^c Esa. 56, 7.

^d Jer. 7, 11.

^e Cf. Luc.
19, 39, 40.

^f Ps. 8, 2.
^g cap. 11.
25.

^h Marc. 11.
19.

ⁱ cap. 26, 6.

Marc. 11.

1, 11, 12.

Luc. 19.

29; 24, 50.

Joan. 11, 1.

18; 12, 1.

^k ver.

18—22.

Marc. 11.

12—14;

20—24.

^l cap. 17.

20.

^m Joan. 14.

12.

ⁿ Act. 10.

20. Rom.

4, 20; 14.

23. Jac. 1.

6.

^o Vid. cap.

7, 7.

^p ver.

23—27.

Marc. 11.

27—33.

Luc. 20.

1—8.

Cf. Act. 4.

7.

¹ ποιείτε LTr WHR.

LT. ⁴ Δαυεὶδ LTr WH.

² + τοὺς LTr WHR.

⁵ εἶπαν LTr WH.

³ Ὡσαννὰ

(non marg.) WH.

⁷ ἐπαναγῶν Tr marg. WH (non marg.).

⁶ Πρωί Tr

⁸ + Οὐ LTr marg. WH.

⁹ εἰάν Tr.

¹⁰ λήψετε LTr WH.

¹¹ ἐλθόντος αὐτοῦ LTr WHR.

¹² προσῆλθαι WH.

¹³ —δὲ L,

[δὲ] WH.

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον
 ἓνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ
 ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τὸ βάπτισμα¹ Ἰωάννου² πόθεν²⁵
 ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;” Οἱ δὲ διελογί-
 ζοντο παρ’³ ἑαυτοῖς, λέγοντες, “Ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ
 οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, Διατί⁴ οἷν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
 ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, ^αφοβούμεθα τὸν ὄχλον·²⁶
 πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ^δὡς προφήτην⁵.” Καὶ²⁷
 ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον⁶, “Οὐκ οἶδαμεν.” Ἐφη
 αὐτοῖς καὶ αὐτός, “Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
 ἐξουσίᾳ⁷ ταῦτα ποιῶ. ^εΤί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος⁸ ²⁸ΜΘ’
 εἶχε τέκνα δύο⁹, καὶ¹⁰ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε, ^{σιη}
 Τέκνον, ἴπαγε, σήμερον ἐργάζου ^αἐν τῷ ἀμπελῶνί
 μου¹¹. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐ θέλω· ὕστερον²⁹
 δὲ¹² ^εμεταμελήθεις, ἀπῆλθε¹³. Καὶ προσελθὼν¹⁴ τῷ³⁰
 δευτέρῳ¹⁵ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγώ,
 κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε¹⁶. Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησέ τὸ³¹
 θέλημα τοῦ πατρός;” Λέγουσιν αὐτῷ¹⁷, “Ὁ πρῶ-
 τος¹⁸.” Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 ὅτι οἱ ^ζτελῶναι καὶ αἱ ^ηπόρνοι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς
 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάν-³²
 νης¹⁹ ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ,
^ηοἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς
 δὲ ἰδόντες οὐ²⁰ ^εμετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι
 αὐτῷ.

“Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ^ιἄνθρωπός τις²¹ ³³Ν’
 ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ^κἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ^{σιθ}
 φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὥρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν,
 καὶ ^λῥοδόμησε πύργον, καὶ ^μἐξέδοτο²² αὐτὸν γεωργοῖς,
 καὶ ^νἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρ-³⁴
 πῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωρ-
 γούς, ^ολαβεῖν τοὺς καρπούς αὐτοῦ· καὶ λαβόντες οἱ³⁵

^a cap. 14. 5.^b ver. 46.
Vid. cap.
11. 9.^c cap. 17.
25; 18. 12;
26. 66.^d ver. 33.
cap. 20. 1.^e ver. 32.
cap. 27. 3.
2 Cor. 7. 8.
10. Heb. 7.
21.^f Cf. Luc.
7. 29. Vid.
cap. 11. 19.
^g Cf. Luc.
7. 37—50.^h Luc. 3.
12.ⁱ ver.
33—46.
Marc. 12.
1—12.
Luc. 20.
9—19.
^k Ps. 80. 8.
Esa. 5. 1.
Jer. 2. 21.
^l Esa. 5. 2.
^m Cant. 8.
11.
ⁿ cap. 25.
14, 15.
Luc. 15. 13.
^o Cant. 8.
12.¹ + τὸ LTrWH. ² Ἰωάνου WH. ³ ἐν LTrWH (non marg.).
⁴ Διὰ τί WH. ⁵ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην (Ἰωάννην WH)
LTrWH. ⁶ εἶπαν TWH. ⁷ ποῖα ἐν ἐξουσίᾳ B. ⁸ + τις L.
⁹ δύο τέκνα TWH marg. ¹⁰ —καὶ TWH (non marg.). ¹¹ —μου
TTrWH (non marg.) R. ¹² —δὲ [L]T (WH in ver. 30).
¹³ Ἐγώ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθεν WH. ¹⁴ προσελθὼν δὲ LTrWH.
¹⁵ ἐτέρῳ T. ¹⁶ Οὐ θέλω· ὕστερον μεταμελήθεις ἀπῆλθεν WH.
¹⁷ —αὐτῷ LTrWH. ¹⁸ ὕστερος LTrWH. ¹⁹ Ἰωάννης (Ἰω-
άνης WH) πρὸς ὑμᾶς LTrWH. ²⁰ οὐδὲ LTrWH. ²¹ —τις
LTrWH. ²² ἐξέδοτο TWH.

- γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ^a ἔδειραν, ὃν δὲ
 36 ^b ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ^c ἐλιθοβόλησαν. ^d πάλιν ἀπέστειλεν
 ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν
 37 αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς
 τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
 38 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, ^e Οὗτός
 ἐστὶν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ
 39 κατὰσχωμεν ^f τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ· καὶ λαβόντες
 αὐτὸν ^g ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν.
 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει
 41 τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Κακοὺς
 κακῶς ἀπολέσει αὐτούς· καὶ ^h τὸν ἀμπελῶνα ἐκδόσε-
 42 ται ⁱ ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ
 τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.” Λέγει αὐτοῖς
 ὁ Ἰησοῦς, “Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς,
^k Ἰλίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
 ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο
 43 αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;” Διὰ
 τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ^l ἀρθήσεται ἀφ’ ὑμῶν ἡ βασι-
 λεῖα τοῦ Θεοῦ, καὶ ^m δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς
 44 καρποὺς αὐτῆς. ⁿ καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον
 συνθλασθήσεται· ^o ἐφ’ ὃν δ’ ἂν πέσῃ, ^p λικμήσει αὐτόν ^q.”
- σκ
 α 45 Καὶ ἀκούσαντες ^r οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς
 παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει·
 46 καὶ ^s ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ^t ἐφοβήθησαν τοὺς
 ὄχλους ^u, ἐπειδὴ ^v ὡς ^w προφήτην αὐτὸν εἶχον.

ΝΑ'. 22 ΚΑΙ ^x ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν
 σκα 2 παραβολαῖς ^y, λέγων, ^z “Ὡμοιωθή ἡ βασιλεία τῶν οὐ-
 ρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ
 3 υἱῷ αὐτοῦ· καὶ ^{aa} ἀπέστειλε τοὺς ^{ab} δούλους αὐτοῦ καλέ-
 σαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ
 4 ἤθελον ἐλθεῖν. ^{ac} Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους ^{ad} δούλους,
 λέγων, Εἰπατε τοῖς κεκλημένοις, Ἰδού, τὸ ἄριστόν

¹ σχῶμεν LTTTrWHR.

² ἐκδώσεται LTTTrWH.

³ —ὅτι WH

marg. ⁴ v. 44 deest in TR marg., uncinis includunt LWH, etiam Tr in margine.

⁵ ἀκούσαντες δὲ TTr marg. WH marg.

⁶ τὸν ὄχλον L marg.

⁷ ἐπεὶ TTrWH.

⁸ εἰς LTTTrWHR.

⁹ ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς LTTTrWHR.

^a Heb. 11.

36. Cf.

² Chr. 24.

19; 36. 15,

16.

^b 1 Thess.

2. 15.

Heb. 11.

37. Cf.

² Chr. 24.

21.

^c cap. 22. 6;

23. 37.

^d cap. 22. 4.

^e Heb. 1. 2.

^f Heb. 13.

12.

^g ver. 43.

cap. 8. 11,

12. Cf.

Act. 13. 46;

18. 6; 23.

28.

^h Ps. 118.

22, 23.

Act. 4. 11.

1 Pet. 2. 7.

Cf. Esa. 28.

16.

ⁱ (var. lect.)

Luc. 20. 18.

^k Cf. Esa.

8. 14, 15.

Rom. 9. 33.

1 Pet. 2. 8.

^l Dan. 2.

44, 45.

Amos 9. 9.

^m Marc. 11.

18. Luc.

19. 47.

Joan. 7. 30.

ⁿ ver. 26.

Cf. cap. 14.

5.

^o cap. 11.

25.

^p ver.

2—14,

cf. Luc. 14.

16—24.

Rev. 19.

7—9.

^q Cf. Prov.

9. 3, 5.

^r cap. 20.

27.

^a Cf.
Prov. 9. 2.

^b Act. 14.
5. 1 Thess.
2. 2.
^c Vid. cap.
21. 35.

^d cap. 10.
11, 13.
Act. 13. 46.
Rev. 3. 4.
^e Ezek. 21.
21. Obad.
14.

^f Cf. cap.
13. 38, 47.

^g Cf. 2 Reg.
10. 22.
^h cap. 20.
13; 26. 50.

ⁱ cap. 20.
26.

^k Vid. cap.
8. 12.

^l cap. 20.
14 (var.
lect.).
^m Rev. 17.
14.

ⁿ ver.
15—32.
Marc. 12.
13—27.
Luc. 20.
20—35.
^o Marc. 3.
6. Cf.
Marc. 8.
15. Luc.
23. 7.
^p Cf. Jac.
2. 1, 9.

Jud. 16.
^q ver. 19.
cap. 17. 25.
^r Luc. 2. 1;
3. 1.

μου ἡτοίμασα¹, ^aοἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυ-
μένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. Οἱ 5
δὲ ἀμελήσαντες ἀπήλθον, ὁ μὲν² εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν,
ὁ δὲ³ εἰς⁴ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατή- 6
σαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ⁵ ὕβρισαν καὶ⁶ ἀπέκτειναν.
Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς⁷ ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ 7
στρατεύματα⁸ αὐτοῦ ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους,
καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε. Τότε λέγει τοῖς 8
δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ
κεκλημένοι οὐκ ἦσαν^a ἄξιοι. πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς 9
ὁδικοὺς τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν⁷ εὑρήτε, καλέσατε
εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δούλοι ἐκείνοι 10
εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους⁸ εὑρον, ἵπονη-
ροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος⁹ ἀνακει-
μένων. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς 11 σκβ
ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον⁹ οὐκ ἐνδεδυμένον
ἐνδυμα γάμου· καὶ λέγει αὐτῷ, ^hἘταῖρε, πῶς εἰσῆλθες 12
ὧδε μὴ ἔχων ἐνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφिमώθη. τότε 13
εἶπεν ὁ βασιλεὺς¹⁰ τοῖςⁱ διακόνοις, Δῆσαντες αὐτοῦ
πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν καὶ¹¹ ἐκβάλετε¹² ^kεἰς τὸ
σκοτὸς τὸ ἐξώτερον· ^kἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
βρυγμὸς τῶν ὁδόντων. Ἐπολλοὶ γὰρ εἰσι^m κλητοί, 14
ὀλίγοι δὲ^m ἐκλεκτοί.”

Ἦν τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλα- 15 NB'
βον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀπο- 16 σκγ β
στέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν
ὁ^o Ἡρωδιανῶν¹³, λέγοντες¹⁴, “Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι
ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδά-
σκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός,^p οὐ γὰρ βλέπεις
εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. εἰπέ¹⁵ οὖν ἡμῖν, τί σοι 17
δοκεῖ¹⁶; ἔξεστι δοῦναι^q κῆνσον^r Καίσαρι, ἢ οὐ;” Γινούς 18
δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε, “Τί με πει-

¹ ἡτοίμακα LTrWHR.

² ὁ μὲν LTrWH.

³ ὁ δὲ LTrWH.

⁴ ἐπὶ LTrWHR.

⁵ ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας L, ὁ δὲ βασι-
λεὺς (ἀκούσας) TTrWHR.

⁶ τὸ στρατεύμα Tr marg.

⁷ εἰς LTrWH.

⁸ οὗς T secundis curis WH.

⁹ νυμφῶν TTr

marg. WH.

¹⁰ ὁ βασιλεὺς εἶπεν LTr (non marg.) WHR.

¹¹ —ἀρατε αὐτὸν καὶ LTrWHR.

¹² + αὐτὸν LTrWHR.

¹³ Ἡρωδιανῶν WH.

¹⁴ λέγοντας LTr (non marg.) WHR.

¹⁵ εἰπὸν TTr marg. WH.

¹⁶ ἡμῖν τί σοι δοκεῖ WH.

19 ^αράζετε, ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ
 20 ^ακῆνσου.” Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ ^δδηνάριον. καὶ
 λέγει αὐτοῖς ¹, “Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπι-
 21 γραφή;” Λέγουσιν αὐτῷ ², “Καίσαρος.” Τότε λέγει
 αὐτοῖς, ^α“Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι· καὶ
 22 τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.” Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν·
^ακαὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον ³.

ΝΓ'. 23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ ^αΣαδδουκαῖοι,
 οἱ ⁴λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν
 24 αὐτόν, λέγοντες, “Διδάσκαλε, Μωσῆς ⁵εἶπεν, ^α‘Ἐάν
 τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ⁶ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελ-
 φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα
 25 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.’ Ἦσαν δὲ παρ’ ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελ-
 φοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας ⁷ἐτελεύτησε· καὶ μὴ
 ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ
 26 αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν
 27 ἑπτὰ. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ⁸ἡ γυνή.
 28 ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει ⁹, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή;
 29 πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
 εἶπεν αὐτοῖς, “Πλανᾶσθε, μὴ ⁹εἰδότες τὰς γραφάς,
 30 μηδὲ ¹⁰τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει
 οὔτε ¹¹γαμοῦσιν, οὔτε ¹²ἐγαμίζονται ¹⁰, ἀλλ’ ὡς ἄγγελοι
 31 τοῦ Θεοῦ ¹¹ἐν ¹²οὐρανῷ εἰσι. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως
 τῶν νεκρῶν, οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ
 32 Θεοῦ, λέγοντος, ¹³‘Εγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ
 Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;’ Οὐκ ἔστιν ὁ ¹³Θεὸς
 33 Θεὸς ¹⁴νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.” Καὶ ἀκούσαντες οἱ
 ὄχλοι ¹⁵ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

ΝΔ'. 34 ¹⁶Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς
 σκδ 35 Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἐπηρώτη-
 36 37 ¹⁷σαν εἰς ἐξ αὐτῶν ¹⁸νομικός, πειράζων αὐτόν, καὶ λέγων ¹⁵,
 “Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;” Ὁ δὲ

^α ver. 18.
^δ Vid. cap.
 18. 28.

^α Rom. 13.
 7.

^α Marc. 12.
 12.

^α cap. 3. 7.
 Act. 23. 8.

^α Deut. 25.
 5.

^α Joan. 20.
 9.

^α 1 Cor. 6.
 14.

^α cap. 24.
 38. Luc.
 17. 27.

^α Ex. 3. 6.
 Act. 7. 32.
 Cf. Heb.
 11. 16.

^α Vid. cap.
 7. 28.

^α ver.
 34—40.
 Marc. 12.
 28—31. Cf.
 Luc. 10.
 25—28.

^α Luc. 7.
 30; 10. 25;
 11. 45, 46;
 52; 14. 3.
 Tit. 3. 13.

¹ + ὁ Ἰησοῦς LTrWH marg. ² — αὐτῷ TWH. ³ ἀπῆλθον
 LTrWH. ⁴ — οἱ LTrWH. ⁵ Μωϋσῆς LTrWH. ⁶ + ἵνα L.
⁷ γήμας LTrWH. ⁸ — καὶ T[Tr]WH. ⁹ ἀναστήσει οὖν
 LTrWH. ¹⁰ γαμίζονται LTrWH. ¹¹ — τοῦ T, — τοῦ Θεοῦ
 LTrWH, E (non marg.). ¹² + τῷ LTrWH. ¹³ — ὁ T[WH].
¹⁴ — Θεὸς LTrWH. ¹⁵ — καὶ λέγων LTrWH.

^a Deut. 6.
5.

^b Lev. 19.
18. Vid.
cap. 19. 19.
^c Cf. Rom.
13. 10.
^d cap. 7. 12.
^e ver.

41—45.
Marc. 12.
35—37.
Luc. 20.
41—44.
^f Vid. cap.

1. 1.
^g Rev. 1.
10; 4. 2.
Cf. 2 Sam.
23. 2.

^h Ps. 110. 1.
Act. 2. 34.
35. Heb.
1. 13. Cf.
1 Cor. 15.
25. Heb.
10. 13.

ⁱ Marc. 12.
34. Luc.
14. 6; 20.
40.

^k ver. 1—7,
Marc. 12.
38, 39.
Luc. 20. 45,
46.

^l Cf. Ezra
7. 6, 10, 25.
Neh. 8. 4.
^m Cf. Rom.
2. 19—23.
ⁿ Luc. 11.

46. Cf.
Act. 15. 10.
^o cap. 6. 1,
2, 5, 16.
^p Ex. 13. 9.
Deut. 6. 8;
11. 18.

^q Num. 15.
38. Deut.
22. 12. Cf.
cap. 9. 20.
^r Luc. 11.

43; 14. 7.
Cf. 3 Joann.
9.

Ἰησοῦς¹ εἶπεν² αὐτῷ, ^a“Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ με- 38 γάλη³ ἐντολή. δευτέρα δὲ⁴ ὁμοία⁵ αὐτῇ⁶, ^bἈγαπήσεις 39 τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ^cἐν ταύταις ταῖς δυσὶν 40 ἐντολαῖς ὅλος ^dὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ^e.”

^fΣυνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐ- 41 NE. τοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, “Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ 42 σκε Χριστοῦ; τίνος υἱὸς ἐστι;” Λέγουσιν αὐτῷ, ^g“Τοῦ β Δαβίδ⁸.” Λέγει αὐτοῖς, “Πῶς οὖν Δαβίδ⁸ ^hἐν πνεύ- 43 ματι κύριον αὐτὸν καλεῖ⁹; λέγων, ⁱ“Εἶπεν ὁ¹⁰ Κύριος 44 τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον¹¹ τῶν ποδῶν σου.” Εἰ οὖν 45 Δαβίδ⁸ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι;” ^jΚαὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι¹² λόγον· οὐδὲ 46 σκε ἐτόλμησέ τις ἀπ’ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι β αὐτὸν οὐκέτι.

^kTOTE ὁ¹³ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς 23 NS. μαθηταῖς αὐτοῦ, λέγων, ^l“Ἐπὶ τῆς Μωσέως¹⁴ καθ- 2 σκε ἑδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι· ^m πάντα οὖν ὅσα ἂν¹⁵ εἰπωσιν ὑμῖν τηρεῖν¹⁶, τηρεῖτε καὶ 3 ποιεῖτε¹⁷. κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· ⁿλέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι. ^oδεσμεύουσι γὰρ¹⁸ φορτία βαρέα 4 σκε καὶ δυσβάστακτα¹⁹, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ^p τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ²⁰ δακτύλῳ αὐτῶν²¹ οὐ θέλουσι ^q κινήσαι αὐτά. πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι^o πρὸς 5 σκε τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. ^rπλατύνουσι δὲ²² τὰ β φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ ^sμεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν²³. ^tφιλοῦσιν τε²⁴ τὴν πρωτοκλισίαν 6 ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ ^uτὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς

¹ — Ἰησοῦς LTT^rWH^r.

² — καὶ πρώτη LTT^rWH^r.

³ αὕτη WH text. (non marg.) R (non marg.).

⁴ — δε LTT^rWH.

⁵ ὁμοίως WH marg.

⁶ αὐτῇ WH text. (non marg.) R (non marg.).

⁷ κρέματα καὶ οἱ προφῆται LTT^rWH^r.

⁸ Δαβίδ LTT^rWH.

⁹ καλεῖ αὐτὸν κύριον LTT^rWH.

¹⁰ — ὁ LTT^rWH.

¹¹ ὑποκάτω LTT^rWH.

¹² ἀποκριθῆναι αὐτῷ LTT^rWH.

¹³ [ὁ] WH.

¹⁴ Μωϋσέως LTT^rWH.

¹⁵ ἐάν TWH.

¹⁶ — τηρεῖν LTT^rWH.

¹⁷ ποιήσατε καὶ τηρεῖτε LTT^rWH.

¹⁸ δε LTT^rWH.

¹⁹ — καὶ δυσβάστακτα T[Tr]WH (non marg.) R marg.

²⁰ αὐτοῖς δὲ τῷ LTT^rWH.

²¹ αὐτῶν LTT^rWH.

²² γὰρ LTT^rWH.

²³ — τῶν ἱματίων αὐτῶν LTT^rWH.

²⁴ δε LTT^rWH.

7 συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς,
καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ^αῤαββί, ῤαββί¹.
σλ 8 ^δ ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε, ῤαββί². εἰς γὰρ ἔστιν ὑμῶν ὁ
καθηγητὴς³, ὁ Χριστός⁴. πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί
9 ἔστε. καὶ ^απατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς.
^ε εἰς γὰρ ἔστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν⁵, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς⁶.
10 μηδὲ κληθῆτε, καθηγηταί. εἰς γὰρ ὑμῶν ἔστιν ὁ καθη-
σλα 11 γητὴς⁷, ὁ Χριστός. ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν
^ε 12 διάκονος. ὁστις δὲ ὑψώσει ἑαυτόν, ταπεινωθήσεται.
καὶ ὁστις ταπεινώσει ἑαυτόν, ὑψωθήσεται.
13 “Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ ^βΦαρισαῖοι, ὑποκριταί,
ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει
μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψετε περισσότερον
σλβ 14 κρίμα.⁸ ^βΟὐαὶ⁹ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
^ε ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν
ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε,
σλγ 15 οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ
^ε ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι
περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα
^κπροσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτόν υἱὸν
16 γεέννης διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοί,
οἱ λέγοντες, ^αὩς ἂν ὁμόση ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν·
ὅς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
17 μωροὶ καὶ τυφλοί· ^ατίς¹⁰ γὰρ μείζων¹¹ ἐστίν, ὁ χρυσός,
18 ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων¹² τὸν χρυσόν; καί, ^αὩς ἔαν¹³
ὁμόση ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὅς δ' ἂν
19 ὁμόση ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. μωροὶ
καὶ¹⁴ τυφλοί· τί γὰρ μείζον, ὁ τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσια-
20 στήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; ὁ οὖν ὁμόσας ἐν τῷ
^βθυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω
21 αὐτοῦ· καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῷ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ

^α Vid. Joan.
1. 39.

^β Jac. 3. 1.

^γ (var.
lect.)

Joan. 13.
13.

^δ Mal. 1. 6.

^ε cap. 6. 9;

7. 11.

^ζ cap. 20.
26.

^η Luc. 14.
11; 18. 14.

Cf. Prov.
29. 23.

Ezek. 21.
26.

^θ Jac. 4.
6. 1 Pet.

5. 5.

^ι cap. 3. 7.

^κ Luc. 11.
52.

^λ Act. 2.
10; 6. 5;

13. 43.

^μ ver. 24.

cap. 15. 14.

^ν Cf. cap.
5. 33.

^ξ Cf. Ex.
30. 29.

^ο cap. 5. 23.

^π Ex. 29.
37.

¹ ῤαββεί TWH (deest unum ῤαββί etiam apud LTrWHR).

² ῤαββεί TWH.

³ διδάσκαλος LTrWHR.

⁴ —ὁ Χριστός

LTrWHR. ⁵ ὑμῶν ὁ πατὴρ LTrWH.

⁶ οὐράνιος LTrWHR.

⁷ ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἔστιν εἰς LTrWH.

⁸ v. 13 omittunt

LTrWH.R (non marg.), post v. 14 ponunt BE (—δὲ v. 13 BE,

at ⁹ + δὲ v. 14 post Οὐαὶ BELTrWH).

¹⁰ τί L.

¹¹ μείζον

L. ¹² ἁγιάσας LTrWHR.

¹³ ἂν LTrWH.

¹⁴ —μωροὶ

καὶ TTrWH (non marg.) R, [μωροὶ καὶ] L.

^a 1 Reg. 8.
13. 2 Chr.
6. 2. Ps.
26. 8; 132.
14.
^b Vid. cap.
5. 34.
^c Luc. 11.
42.

^d Cf. 1 Sam.
15. 22.
^e Vid. ver.
16.
^f cap. 19.
24.

^g Luc. 11.
39.
^h Cf. cap.
15. 20.
ⁱ 1 Cor. 7.
5.
^k Marc. 7.
4.

^l Luc. 11.
44.
^m Act. 23.
8.
ⁿ Num. 19.
16.
^o Eph. 5. 3.

^p Luc. 11.
47.

^q Cf. Luc.
11. 48.
Act. 7. 51,
52.
^r 1 Thess.
2. 16. Cf.
Gen. 15. 16.
Dan. 8. 23.
^s cap. 3. 7;
12. 34.
^t ver.
34-36.
cf. Luc. 11.
49-51.
^u cap. 13.
52.

^a ἐν τῷ κατοικοῦντι¹ αὐτόν· καὶ ὁ ὁμόςας ἐν τῷ²²
οὐρανῷ ὁμνύει^b ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ
καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

“Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκρι-²³ σλδ
ταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον
καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου,
τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον² καὶ τὴν πίστιν·³ ταῦτα³
ἔδει ποιῆσαι, κακεῖνα μὴ ἀφίεναι⁴. ὁδοῖοι τυφλοί,²⁴ σλε
οἱ⁵ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον κατα-
πίνοντες. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,²⁵ σλ5
ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε⁶ τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου
καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν⁷ ἐξ⁶ ἀρπαγῆς
καὶ⁴ ἀκрасίας. Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον²⁶
τὸ ἐντὸς⁸ τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος⁷, ἵνα γένη-
ται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν⁸ καθαρὸν.

“Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκρι-²⁷ σλξ
ταί, ὅτι παρομοιάζετε⁹ τάφοις^m κεκονισμένοις, οἵτινες
ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
ὅστέων νεκρῶν καὶ^o πάσης ἀκαθαρσίας. οὕτω καὶ²⁸
ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι,
ἔσωθεν δὲ μεστοί¹⁰ ἐστε¹⁰ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.
^p Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί,²⁹ σλη
^p ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ^e
κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, καὶ λέγετε, Εἰ³⁰
ἦμεν¹¹ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν
ἦμεν¹¹ κοινωνοὶ αὐτῶν¹² ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.
^q ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν φονευ-³¹
σάντων τοὺς προφήτας· καὶ^r ὑμεῖς πληρώσατε¹³ τὸ³² σλθ
μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. ὅφεις, ἑγεννήματα ἐχιδ-³³
νῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;
^t Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ¹⁴, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προ-³⁴ σμ
φήτας καὶ σοφοὺς καὶ^u γραμματεῖς· καὶ¹⁵ ἐξ αὐτῶν^e

¹ κατοικήσαντι TrWH marg. ² τὸ ἔλεος LTrWH. ³ +δὲ
LTrWHR. ⁴ ἀφίεναι LTrWHR. ⁵ οἱ LTrWH. ⁶ -ἐξ
L[Tr]. ⁷ -καὶ τῆς παροψίδος T[WH]. ⁸ αὐτοῦ LTrWHR.
⁹ ὁμοιάζετε LTr (non marg.) WH marg. ¹⁰ ἐστε μεστοὶ LTr
WH. ¹¹ ἡμεθα LTrWH. ¹² αὐτῶν κοινωνοὶ LTrWH.
¹³ πληρώσατε WH marg. ¹⁴ Ἰδοὺ WH marg. ¹⁵ -καὶ
LTrWHR.

^a ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν ^b μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ ^c διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυνόμενον ¹ ἐπὶ τῆς γῆς, ^a ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ ² τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου ^c υἱοῦ Βαραχίου, ^d ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ ^e τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ ^f θυσιαστηρίου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ^g ἥξει ταῦτα πάντα ³ ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. ^h Ἰερουσαλήμ ⁴, Ἰερουσαλήμ ⁴, ἡ ^a ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ⁱ ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις ⁵ τὰ νοσσία ⁶ ἐαυτῆς ⁷ ὑπὸ τὰς πτέρυγας ⁷, καὶ οὐκ ἠθέλησατε; ἰδοὺ, ^h ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος ⁸. λέγω γὰρ ὑμῖν, Οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε, ὁ Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.”

^{σμβ} ^β 24 ^a ΚΑΙ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοὺς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ⁹. καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ Ἰησοὺς ¹⁰ εἶπεν αὐτοῖς, “Οὐ ¹¹ βλέπετε πάντα ταῦτα ¹²; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ^g οὐ μὴ ἀφέθῃ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ ¹³ καταλυθῇ· ³ σεται.” Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ ¹⁴ κατ' ἰδίαν, λέγοντες, “Εἰπὲ ¹⁵ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς ^a παρουσίας, καὶ τῆς ¹⁶ ^b συντελείας τοῦ αἰῶνος;” Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοὺς εἶπεν αὐτοῖς, ⁵ “Ὑ Βλέπετε, μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. ^a πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ ^b πολλοὺς πλανήσουσι ¹⁷. Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων. ὁράτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα ¹⁸ γενέσθαι. ἀλλ' ² οὐπω ἐστὶ

¹ ἐκχυνόμενον LTTTrWH.² Ἀβελ WH.³ πάντα ταῦτα

LTr (non marg.) WH marg.

⁴ Ἰερουσαλήμ WH: sic passim.⁵ ὄρνις ἐπισυνάγει LTTTrWH.⁶ —ἐαυτῆς LR, at αὐτῆς T, [αὐτῆς]

TrWH.

⁷ +[αὐτῆς] LTr marg.⁸ —ἐρημος LWH (non marg.) R marg.⁹ ἀπὸ (ἐκ L) τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο LTTTrWHR.¹⁰ ἀποκριθεὶς LTTTrWHR.¹¹ [οὐ] Tr marg.¹² ταῦτα πάντα LTTTrWH.¹³ —μὴ LTTTrWHR.¹⁴ +[αὐτοῦ] L.¹⁵ εἰπόν WH.¹⁶ —τῆς LTTTrWH.¹⁷ πλανήσουσιν ELTTTrWH.¹⁸ —πάντα LTTTrWHR.^a ver. 37.

Vid. cap.

21. 35.

^b Vid. cap.

10. 17.

^c Cf. cap.

10. 23.

^d Gen. 4. 4,

8. Heb.

11. 4.

^e Cf. Zech.

1. 1.

^f 2 Chr. 24.

21.

^g 2 Reg. 6.

2, &c. cap.

27. 5.

Luc. 1. 9.

^h Ex. 40. 6,

29. 2 Reg.

16. 14.

Ezek. 40.

47.

ⁱ Cf. cap.

16. 28.

^k ver.

37—39.

Luc. 13. 34,

35.

¹ 2 Esdras

1. 30. Cf.

Deut. 32.

12.

^m Ruth 2.

12.

ⁿ Cf. Esa.

64. 11.

^o cap. 21. 9.

Ps. 118. 26.

^p ver. 1—51,

Marc. 13.

1—37.

Luc. 21.

5—36.

^q Luc. 19.

44.

^r Vid. cap.

21. 1.

^s ver. 27, 37,

39.

1 Cor. 15. 23.

1 Thess. 2.

19; 3. 13;

4. 15; 5. 23.

^t Vid. cap.

13. 39.

^u Jer. 29. 8.

Eph. 5. 6.

Col. 2. 8.

2 Thess. 2.

3. 1 Joan.

3. 7.

^v ver. 24.

Jer. 14. 14;

23. 21. 25.

Cf. 1 Joan.

2. 18; 4. 3.

^y ver. 11.^z 2 Thess.

2. 2. Cf.

Jer. 4. 27;

5. 18.

^a 2 Chr. 15.
^b Esa. 19. 2.
^c Act. 11.
^d 28.
^e Act. 2. 24.
^f cap. 10.
^g 17. 21.
^h Rev. 2.
ⁱ 10.
^j Joan. 16.
^k 2.
^l cap. 10.
^m 22. Joan.
ⁿ 15. 18—20.
^o Vid. cap.
^p 11. 6.
^q ver. 24.
^r Vid. cap.
^s 7. 15.
^t ver. 5.
^u cap. 10.
^v 22.
^w cap. 4. 23.
^x Rom. 1.
^y 8. Col. 1.
^z 6. 23.
^{aa} Luc. 2. 1;
^{ab} 4. 5. Act.
^{ac} 11. 28; 17.
^{ad} 6. 31; 19.
^{ae} 27. Rom.
^{af} 10. 18.
^{ag} Heb. 1. 6;
^{ah} 2. 5. Rev.
^{ai} 3. 10; 16.
^{aj} 14.
^{ak} cap. 8. 4;
^{al} 10. 18.
^{am} Dan. 9.
^{an} 27; 11. 31;
^{ao} 12. 11.
^{ap} Joan. 11.
^{aq} 48. Act. 6.
^{ar} 13. 14; 21.
^{as} 28.
^{at} Cf. Dan.
^{au} 9. 23, 25.
^{av} Luc. 17.
^{aw} 31.
^{ax} cap. 10.
^{ay} 27. Luc.
^{az} 5. 19; 12.
^{ba} 3. Act. 10.
^{bb} 9. Cf.
^{bc} 1 Sam. 9.
^{bd} 25. 2 Sam.
^{be} 11. 2.
^{bf} (var. lect.)
^{bg} cap. 5. 40.
^{bh} Luc. 23.
^{bi} 29.
^{bj} ver. 29.
^{bk} Dan. 12. 1.
^{bl} ver. 24.
^{bm} 31. Cf.
^{bn} Esa. 65. 8,
^{bo} 9.
^{bp} Luc. 17.
^{bq} 23.
^{br} Vid. ver. 4.
^{bs} 2 Thess. 2. 9—11. Rev. 13. 13, 14; 16. 14; 19. 20.

τὸ τέλος. ^a Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ¹ ἔθνος, καὶ γ
^b βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται ^c λιμοὶ καὶ λοι-
^d μοί², καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ 8
^e ὧδίνων. ^f Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς ^g εἰς θλίψιν³, 9 ^{σμεδ}
^h καὶ ⁱ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ^j ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ ^α
^k πάντων τῶν⁴ ἔθνων διὰ τὸ ὄνομά μου. καὶ τότε 10 ^{σμε}
^l ⁱ σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώ-
^m σουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους· καὶ πολλοὶ ^k ψευδο- 11
ⁿ προφήται ἐγερθήσονται, καὶ ^l πλανήσουσι πολλούς·
^o καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγῇσεται ἡ 12
^p ἀγάπη τῶν πολλῶν. ^m ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος 13
^q σωθήσεται. καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο ⁿ τὸ εὐαγγέλιον 14 ^{σμεδ}
^r τῆς βασιλείας ^o ἐν ὅλῃ ^p τῇ οἰκουμένῃ ^q εἰς μαρτύριον
^s πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. καὶ τότε ἤξει τὸ τέλος. ^r Όταν 15 ^{σμε}
^t οὖν ^u ἴδῃτε ^r τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, ^t τὸ ῥηθὲν διὰ
^u Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἐστὸς⁵ ^u ἐν τόπῳ ἁγίῳ· (^u ὁ
^v ἀναγινώσκων νοείτω·⁶) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέ- 16 ^{σμη}
^w τωσαν ἐπὶ⁷ τὰ ὄρη· ^w ὁ ^x ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ κατα- 17 ^β
^x βαίνετω ^x ἄραι τι⁸ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ ἐν τῷ 18
^y ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεφάτω ὀπίσω ἄραι ^y τὰ ἱμάτια¹⁰ αὐτοῦ.
^z οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζού- 19 ^{σμεδ}
^{aa} σαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα 20 ^β
^{ab} μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἐν¹¹ σαβ-
^{ac} βάτῳ. ^{ab} Ἔσται γὰρ τότε ^{ab} θλίψις μεγάλη, οἷα οὐ γέ- 21 ^{σνα}
^{ad} γονεν¹² ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ
^{ae} γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκείναι 22 ^{σνβ}
^{af} οὐκ ἂν ἐσώθῃ πᾶσα σὰρξ· ^{af} διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς
^{ag} κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκείναι. ^{ag} Τότε ἐάν τις 23 ^{σνγ}
^{ah} ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστός, ἡ ὧδε, μὴ πιστεύ-
^{ai} σῃτε¹³. ^{ah} Ἐγερθήσονται γὰρ ^{ah} ψευδόχριστοι καὶ ^h ψευ- 24 ^{σνδ}
^{aj} δοπροφήται, καὶ ^{aj} δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα,
^{ak} ὥστε πλανῆσαι¹⁴, εἰ δυνατόν, καὶ ^{ak} τοὺς ἐκλεκτούς.
^{al} Ἰδοὺ, προεῖρηκα ὑμῖν. ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ, 25
^{am} 26 ^{σνε}

¹ ἐπ' T. ² —καὶ λοιμοὶ LTr ([Tr marg.]) WHR. ³ θλίψιν
 LTr passim. ⁴ —τῶν E. ⁵ ἐστὼς BE. ⁶ νοείτω; Tr.
⁷ εἰς LTr WH (non marg.). ⁸ καταβάτω LTr WH. ⁹ τὰ LTr
 WHR. ¹⁰ τὸ ἱμάτιον LTr WHR. ¹¹ —ἐν LTr WHR.
¹² οὐκ ἐγένετο T. ¹³ πιστεύετε L. ¹⁴ πλανᾶσθαι L marg.

^a Cf. 1 Joan. 2. 18; 4. 1. 2 Joan. 7. ^f Cf. Deut. 13. 1—3.
^b ver. 5. ^c Luc. 18. 7.

^α ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί, μὴ ἐξέλθῃτε· Ἰδοὺ, ἐν τοῖς
^{σνδ} 27 ταμείοις, μὴ πιστεύσῃτε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ
^ε ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν,
 οὕτως ἔσται καὶ ¹ ἡ ^ο παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
^{σνζ} 28 που. ὅπου γὰρ ² ἐὰν ᾖ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ
^ε 29 αἰετοί. Εὐθέως δὲ μετὰ ^ο τὴν θλίψιν τῶν ἡμε-
^{σνθ} 30 ρῶν ἐκείνων, ὃ ἡλῖος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη
^β οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ ^ο οἱ ἀστέρες πεσοῦνται
 ἀπὸ ³ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σα-
 λευθήσονται. καὶ τότε φανήσεται ⁴ τὸ σημεῖον τοῦ
 υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ ⁴ οὐρανῷ· καὶ τότε ⁵ ἔκψον-
 ται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ⁶ ὕψονται τὸν υἱὸν
 τοῦ ἀνθρώπου, ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρα-
 31 νοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. καὶ ἀποστελεῖ
 τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ ⁷ σάλπιγγος φωνῆς ⁶ μεγά-
 λης, καὶ ἐπισυνάξουσιν ⁸ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ^ο ἐκ τῶν
 τεσσάρων ἀνέμων, ⁹ ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ⁷ ἄκρων
 αὐτῶν.

32 “Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν
 ἦδῃ ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλός, καὶ τὰ φύλλα
 33 ἐκφύῃ ⁸, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· οὕτω καὶ
 ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε πάντα ταῦτα ⁹, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς
 34 ἐστὶν ² ἐπὶ θύραις. ἤ μὴν λέγω ὑμῖν ¹⁰, οὐ μὴ παρέλθῃ
 35 ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν ¹¹ πάντα ταῦτα ¹² γένηται. ὁ
 οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται ¹³, ⁴ οἱ δὲ λόγοι μου
 NH' 36 οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ
^{σξ} τῆς ¹⁴ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἀγγελοὶ τῶν οὐρανῶν,
^ε 37 εἰ ¹⁵ μὴ ¹⁶ ὁ πατὴρ μου ¹⁶ μόνος. Ὡσπερ δὲ ¹⁷ αἱ ἡμέραι
 τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ¹⁸ ἡ ^ο παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ
 38 ἀνθρώπου. ὥσπερ ¹⁹ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ²⁰ ταῖς
 πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, τρώγοντες καὶ πίνοντες,
² γαμοῦντες καὶ ἐγκαμίζοντες ²¹, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε

¹ —καὶ LTrWHR.

² —γὰρ LTrWHR.

³ ἐκ T.

⁴ —τῷ

LTrWHR.

⁵ —τότε T.

⁶ —φωνῆς TWH (non marg.) R

marg. ⁷ + τῶν LTr[WH].

⁸ ἐκφυῇ LTr.

⁹ ταῦτα πάντα

TTr (non marg.).

¹⁰ + ὅτι LTrWH.

¹¹ [ἀν] WH.

¹² ταῦτα

πάντα Tr marg.

¹³ παρελεύσεται LTrWHR.

¹⁴ —τῆς LTr

WHR. ¹⁵ + οὐδὲ ὁ υἱὸς LTWHR (text., non marg.).

¹⁶ —μου

LTrWHR.

¹⁷ γὰρ LTrWH.

¹⁸ —καὶ LTrWHR.

¹⁹ ὡς

LTWH, ὡς Tr.

²⁰ + ἐκείναις L[TrWH] R.

²¹ γαμίσκοντες L,

γαμίζοντες TWH, [ἐκ]γαμίζοντες Tr marg.

^a Act. 21.
38.

^b Luc. 17.
24.

^c ver. 37,

39,

vid. ver. 8.

^d Luc. 17.

37. Cf. Job

39. 30.

^e ver. 21.

^f Esa. 13.

10, 24. 23.

Ezek. 32. 7.

Joel 2. 10,

31; 3. 15.

Act. 2. 20.

Cf. Amos

5. 20; 8. 9.

Zeph. 1. 15.

Rev. 6. 12;

8. 12.

^g Rev. 6.

13.

^h Dan. 7.

13.

ⁱ ver. 3.

Rev. 1. 7.

^k Vid. cap.

16. 27.

cap. 26. 64.

^l cap. 13.

41.

^m Esa. 27.

13. 1 Cor.

15. 52.

1 Thess. 4.

16.

ⁿ ver. 22.

^o Dan. 7. 2.

Rev. 7. 1.

^p Deut. 4.

32.

^q Jac. 5. 9.

Rev. 3. 20.

^r Cf. cap.

16. 28.

^s Ps. 102.

26. Esa.

51. 6. cap.

5. 18.

2 Pet. 3. 10.

^t Ps. 119.

89. Esa.

40. 8.

^u Act. 1. 7.

^v Zech. 14.

7.

^w Luc. 17.

26. 27.

^x cap. 22.

30.

^a Gen. 6. 9 ;
7. 5.

^a Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἥλθεν 39
ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ¹
ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

^b Luc. 17.
36 (var.
lect.).
^c Luc. 17.
35.

^b "Τότε δύο ἔσονται² ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ³ εἰς παραλαμ- 40 σξβ
βάνεται, καὶ ὁ³ εἰς ἀφίεται. ὁ δύο ἀλήθουσιν^a ἐν τῷ 41 ε
μύλωνι⁴. μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται.

^d Ex. 11. 5.
Esa. 47. 2
^e ver. 43.

^e "Τρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποία ὥρα⁵ ὁ 42 σξγ
κύριος ὑμῶν ἔρχεται· ὁ ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾗδει 43 σξδ
ὁ οἰκοδεσπότης ποία φυλακῇ ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, β
ἐγρηγόρησεν ἅν, καὶ οὐκ ἂν εἴασε⁶ διορυγῆναι⁶ τὴν

Luc. 12. 37.
Act. 20. 31.
1 Cor. 16.

οἰκίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο⁷ καὶ ὑμεῖς γίνεσθε⁸ ἔτοιμοι· 44
ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε⁷, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

13. Col. 4.
2. 1 Thess.
5. 6, 10.

^m Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ ὁ φρόνιμος, ὃν 45 σξε
κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ⁸ ἐπὶ τῆς θεραπείας⁹ αὐτοῦ,

1 Pet. 5. 8.
Rev. 3. 2,
3; 16. 15.

τοῦ διδόναι¹⁰ αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ; ὁ μακάριος 46 σξς
ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ε

cap. 25. 13.
^g Luc. 12.
39.

ποιοῦντα οὕτως¹¹. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι 47
τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ 48 σξξ

^h 1 Thess.
5. 2. 2 Pet.
3. 10. Rev.
3. 3; 16. 15.

εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος¹² ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ὅτι Χρο-
νίζει ὁ κύριός μου¹³ ἐλθεῖν¹⁴, καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς 49

ⁱ Vid. cap.
6. 19.
^k Luc. 12.
40.

συνδούλους¹⁵, ἐσθίειν¹⁶ δὲ καὶ πίνειν¹⁷ μετὰ τῶν μεθυόν-
των, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου⁸ ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ 50

^m ver.
45—51,
Luc. 12.
42—46.

προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομή- 51
σει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν

ⁿ 1 Cor. 4.
2. Heb. 3.
25. 21, 23.

θῇσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
ὀδόντων.

^o cap. 7. 24;
10. 16; 25.
2.

"ΤΟΤΕ ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν 25 ΝΘ'.

^p Rev. 16.
15.

"δέκα παρθένοις, αἰτίνες λαβοῦσαι τὰς² λαμπάδας³ σξη
αὐτῶν¹⁸ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν¹⁹ τοῦ νυμφίου²⁰. πέντε 2 ε
δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν²¹ ὁ φρόνιμοι²², καὶ αἱ²³ πέντε μωραὶ²⁴.

^q Cf. cap.
25. 21, 23.
^r cap. 25. 5.

¹ — καὶ LTrWHR. ² ἔσονται δύο LTWH. ³ — ὁ LTrWHR.

25. 21, 23.
^s Cf. ch.
25. 21, 23.

⁴ μύλῳ LTrWHR. ⁵ ἡμέρᾳ LTrWHR. ⁶ διορυχθῆναι TTrWH.

^t Cf. 2 Pet.
3. 12.

⁷ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ LTrWH. ⁸ — αὐτοῦ LTrWHR. ⁹ οἰκετείας

^u Vid. cap.
8. 12.

LTrWHR. ¹⁰ δοῦναι LTrWH. ¹¹ οὕτως ποιοῦντα LTrWH.

Joan. 3. 29.
Rev. 19. 7;
21. 2, 9.

¹² — ἐκεῖνος T. ¹³ μου ὁ κύριος LTrWH. ¹⁴ — ἐλθεῖν LTr

WHR. ([Tr marg.]) WHR. ¹⁵ + αὐτοῦ LTrWHR. ¹⁶ ἐσθίειν LTr

WHR. ¹⁷ πίνειν LTrWHR. ¹⁸ ἐαυτῶν LTWH. ¹⁹ ὑπάν-
τησιν LTrWH. ²⁰ + καὶ τῆς νύμφης WH marg. ²¹ ἐξ αὐτῶν

ἦσαν LTrWH. ²² μωραὶ LTrWHR. ²³ — αἱ ELTrWHR.

²⁴ φρόνιμοι LTrWHR.

- 3 αἵτινες¹ μωραί, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἐαυτῶν², οὐκ
 4 ἔλαβον μεθ' ἐαυτῶν ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον
 ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν³ μετὰ τῶν λαμπάδων
 5 αὐτῶν⁴. ἁχρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν
 6 πᾶσαι καὶ ἑκάθευδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ
 γέγονεν, Ἰδοὺ, ὁ νυμφίος ἔρχεται⁵, ἐξέρχεσθε εἰς
 7 ἀπάντησιν αὐτοῦ⁶. Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρ-
 θένοι ἐκείναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν⁷.
 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον⁸, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ
 ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ ἁλαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.
 9 Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι, Μήποτε
 οὐκ⁹ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ¹⁰ μᾶλλον
 10 πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἐαυταῖς. ἀπερ-
 χομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ
 αἱ ἑτοιμοὶ εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ
 11 ἔκλεισθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ¹¹ αἱ λοι-
 παὶ παρθένοι, ἠλέγουσαι, Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν.
 12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα
 13 ὑμᾶς. Ἐγγηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν
 οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται¹².
 14 Ὡςπερ γὰρ ἄνθρωπος ἁποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς
 ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα
 15 αὐτοῦ· καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε ἁτάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ
 δὲ ἓν, ὁ ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἁπέδη-
 16 μυσεν εὐθέως¹³. πορευθεὶς δὲ¹⁴ ὁ τὰ πέντε ἁτάλαντα
 λαβὼν ἐργάσατο¹⁵ ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν¹⁶ ἄλλα
 17 πέντε ἁτάλαντα¹⁷. ὥσαύτως καὶ¹⁸ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε
 18 καὶ αὐτὸς¹⁹ ἄλλα δύο. ὁ δὲ τὸ ἐν²⁰ λαβὼν ἀπελθὼν
 ὠρυξεν ἐν τῇ γῇ²¹, καὶ ἀπέκρυψε²² τὸ ἀργύριον τοῦ
 19 κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν²³ ἔρχεται ὁ

^a cap. 24. 48.^b 1 Thess. 5. 6.^c Cf. Luc. 12. 35.^d Vid. ver. 1.^e cap. 24. 44.^f cap. 22. 2. ^g Luc. 13. 25.^h cap. 7. 22. ⁱ cap. 7. 23.^k Vid. cap. 24. 42.^l ver.

14—30, cf. Luc. 19. 12—27.

^m ver. 15. cap. 21. 33.

Cf. Marc. 13. 34.

ⁿ cap. 18. 24.º Rom. 12. 6. 1 Cor.

12. 11. Eph. 4. 7.

¹ αἱ δὲ L, αἱ γὰρ TWHR, αἱ γὰρ Tr.—ἐαυτῶν T. ³ —αὐτῶν LTrWH.⁵ —ἐρχεται LTTTrWHR. ⁶ —αὐτοῦ TWH.⁷ ἐαυτῶν LTrWH.⁸ εἶπαν TTrWH. ⁹ οὐ μὴ LTrWH (non marg.) R. ¹⁰ —δὲ LTrWHR. ¹¹ —καὶ L[Tr]. ¹² —ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεταιLTTTrWHR. ¹³ Jungunt TWHR εὐθέως cum vers. 16.¹⁴ —δὲ T[LTr]WHR. ¹⁵ ἠργάσατο TWH.¹⁶ ἐκέρδησενLTrWH. ¹⁷ —ἁτάλαντα LTrWH. ¹⁸ —καὶ T[LTr marg.]WH (non marg.). ¹⁹ —καὶ αὐτὸς LTTTrWHR. ²⁰ +ἁταλαν-τον L. ²¹ γῇ TTrWHR. ²² ἐκρυψεν LTTTrWH. ²³ πολὺν

χρόνον LTTTrWH.

^a cap. 18.
23.

^b ver. 23.
Cf. Luc. 16.
10.
^c Vid. cap.
24. 45, 47.

^d 1 Sam. 25.
3.
^e Cf. Esa.
23. 25.

^f cap. 20.
14.

^g Rom. 12.
11.

^h Vid. cap.
13. 12. Cf.
Luc. 12. 48.

ⁱ Luc. 17.
10.

^k Vid. cap.
8. 12.

^l Vid. cap.
16. 27. Cf.
Zech. 14. 5.

^m Cf. Rom.
14. 10.
2 Cor. 5. 10.
ⁿ cap. 13.
49.

κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ ^aσυναίρει μετ' αὐ-
τῶν λόγον¹. καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα 20
λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων,
Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα
πέντε τάλαντα²· ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς³. Ἔφη δὲ⁴ 21
αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Ἐὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ,
^bἐπὶ ὀλίγα ἡς ^cπιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν 22
δὲ⁵ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν⁶ εἶπε, Κύριε, δύο
τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα
ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς⁷. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, 23
^bΕὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ^bἐπὶ ὀλίγα ἡς ^cπιστός⁸, ἐπὶ
πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον 24
εἰληφὼς εἶπε, Κύριε, ἔγνων σε ὅτι ^aσκληρὸς εἶ ἄν-
θρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ ^cσυνάγων
ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα 25
τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε, ^fἔχεις τὸ σόν. Ἀπο- 26
κριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Πονηρὲ δοῦλε⁹
καὶ ^gὀκνηρέ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ
συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; ἔδει οὖν σε¹⁰ βαλεῖν τὸ 27
ἀργύριόν¹¹ μου τοῖς τραπεζίταις¹². καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκο-
μισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ 28
τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.
^hΤῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσε- 29 ^{σοα}
ται· ἀπὸ δὲ τοῦ¹³ μὴ ἔχοντος, καὶ ὁ ἔχει, ἀρθήσεται ^β
ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ τὸν ⁱἀχρεῖον δοῦλον· ^kἐκβάλλετε¹⁴ εἰς 30 ^{σοβ}
τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. ^kἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ ^ε
βρηνγμὸς τῶν ὀδόντων.

^l“Οταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ 31 ^{ΞΑ'}
αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι¹⁵ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, ^{σογ}
τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καὶ ^mσυναχθή- 32 ^ε
σεται¹⁶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ⁿἀφοριεῖ¹⁷

¹ λόγον μετ' αὐτῶν LTTTrWH. ² [τάλαντα] Tr. ³ —ἐπ' αὐτοῖς
LTTTrWH. ⁴ —δὲ LTTTrWH. ⁵ —δὲ TWH. ⁶ —λαβὼν
LTTTrWH. ⁷ —ἐπ' αὐτοῖς LTTTrWH. ⁸ πιστός ἡς WH
marg. ⁹ Δοῦλε πονηρὲ L. ¹⁰ σε οὖν TTrWH. ¹¹ τὰ
ἀργύριά TWH. ¹² τραπεζίταις TWH. ¹³ τοῦ δὲ (—ἀπὸ)
LTTTrWH. ¹⁴ ἐκβάλετε LTTTrWH. ¹⁵ —ἅγιοι LTTTrWH.
¹⁶ συναχθήσονται LTTTrWH. ¹⁷ ἀφορίσει TWH.

- αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ
 33 πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει τὰ μὲν πρό-
 βατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.
 34 “Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ,
 Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονο-
 μήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ κα-
 35 ταβολῆς κόσμου. ἔπεινασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι
 φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ἕξενος ἤμην, καὶ
 36 συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἡσθέ-
 νησα, καὶ ἔπεσκεψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ
 37 ἦλθετε¹ πρὸς με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ
 δίκαιοι, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν² πεινῶντα,
 38 καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δέ
 σε εἶδομεν³ ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ
 39 περιεβάλομεν; πότε δέ σε εἶδομεν ἀσθενῆ⁴, ἢ ἐν
 40 φυλακῇ, καὶ ἦλθομεν πρὸς σε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
 βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἔφ' ὅσον
 ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου⁵ τῶν ἐλαχί-
 στων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.
 41 “Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Ὁ Πορεύεσθε ἀπ'
 ἐμοῦ, οἱ⁶ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ
 ἡτοιμασμένον⁷ τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
 42 ἔπεινασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἔδίψησα,
 43 καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγά-
 γετέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενής,
 44 καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκεψασθέ με. Τότε
 ἀποκριθήσονται αὐτῷ⁸ καὶ αὐτοί, λέγοντες, Κύριε,
 πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ
 γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσα-
 45 μέν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων, Ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν
 46 ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται
 οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν
 αἰώνιον.”

¹ ἦλθατε LTTTrWH.² εἶδομεν TrWH.³ εἶδαμεν WH.⁴ ἀσθενούντα L (non marg.) TTrWH.⁵ [τῶν ἀδελφῶν μου] L.⁶ —οἱ T[Tr marg.] WHR.⁷ ὁ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου WH⁸ + [καὶ] WH.⁹ —αὐτῷ LTTTrWHR.^a Ezek. 34.
17, 20.^b ver. 40.
Luc. 19. 38.

Rev. 17. 14;

19. 16. Cf.

Esa. 6. 5.

^c 1 Reg. 2.

19. Ps. 45.

9.

^d 1 Pet. 3.

9. Rev.

21. 7. Cf.

Rom. 8. 17.

^e cap. 20.

23. 1 Cor.

2. 9. Heb.

11. 16.

/ Luc. 12.

32; 22. 29.

Jac. 2. 5.

^f Vid. cap.

13. 35.

^g Esa. 58. 7.

Ezek. 18. 7.

16. Jac. 2.

15, 16.

^h Job 31.

32. Rom.

12. 13.

Heb. 13. 1,

2. Cf.

ⁱ Joan. 5.^k Eccclus. 7.

35.

^l Jac. 1. 27.^m 2 Tim. 1.

16.

ⁿ Vid. cap.

10. 42. Cf.

Prov. 19.

17. Heb.

6. 10.

^o cap. 7. 23.

Cf. Ps. 6. 8.

Luc. 13. 27.

^p Jud. 7.

Cf. Marc.

9. 48. Luc.

16. 24.

^q Cf. Rev.

12. 7.

^r 2 Pet. 2.

4. Jud. 6.

^s Job 22. 7.^t cap. 8. 15;

27. 55.

Luc. 8. 3.

^u Cf. 1 Cor.

8. 12.

^v Dan. 12.

2. Cf.

Joan. 5. 29.

Act. 24. 15.

^w Rom. 2.

7; 5. 21; 6.

23.

^a cap. 7. 28.
^b ver. 2—5,
 Marc. 14.
 1, 2. Luc.
 22. 1, 2.
^c Joan. 11.
 55; 13. 1.
^d Joan. 11.
 47, 53. Cf.
 Pa. 2. 2.
^e ver. 58,
 69. Marc.
 14. 54, 66;
 15. 16.
 Luc. 11. 21;
 22. 55.
 Joan. 18.
 15. Cf.
 Rev. 11. 2.
^f ver. 57.
 Luc. 3. 2.
 Joan. 11.
 49; 18. 13,
 14, 24, 28.
^g Act. 4. 6.
^h cap. 27. 24.
ⁱ ver. 6—13,
 Marc. 14.
 3—9. Cf.
 Joan. 12.
 1—8.
 Etiam Luc.
 7. 37—39.
^j Vid. cap.
 21. 17.
^k Cf. Marc.
 14. 5.
 Joan. 12. 5.
^l Deut. 15.
 11.
^m Joan. 13.
 33.
ⁿ Joan. 19.
 40.
^o Act. 10. 4.
^p ver.
 14—16,
 Marc. 14.
 10, 11.
 Luc. 22.
 3—6.
^q cap. 10. 4.
 ver. 25, 47.
 cap. 27. 3.
 Joan. 6.
 71; 12. 4;
 13. 26.
 Act. 1. 16.
^r Zech. 11.
 12. Cf.
 Gen. 23. 16.
^s Ex. 21. 32.
^t ver.
 17—19,
 Marc. 14.
 12—16.
 Luc. 22.
 7—13.
^u Ex. 12.
 18.

ΚΑΙ ἐγένετο ^a ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας ^{σοδ} 26
 τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
^b “Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, 2
 καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται εἰς τὸ σταυρω-
 θῆναι.” ^a Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ- 3 ^{σοε}
 ματεῖς ⁵ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν
 τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα ³, καὶ συνε- 4
 βουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλω ³, καὶ
 ἀποκτείνωσιν. ἔλεγον δέ, “Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ⁵ ἵνα μὴ 5
 θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.”

^b Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ ⁶ ^{EB'}
 Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλά- 7 ^{σοδ}
 βαστρον μύρον ἔχουσα ⁴ βαρυτίμου ⁵, καὶ κατέχευεν ἐπὶ
 τὴν κεφαλὴν ⁶ αὐτοῦ ἀνακειμένου. ἰδόντες δὲ οἱ μαθη- 8
 ται αὐτοῦ ⁷ ἠγανάκτησαν, λέγοντες, “Εἰς τί ἡ ἀπώ-
 λεια αὐτῇ; ἡ δύνατο ⁸ γὰρ τοῦτο τὸ μύρον ⁹ πραθῆναι 9
^k πολλοῦ, καὶ δοθῆναι ¹⁰ πτωχοῖς.” Γινὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς 10
 εἶπεν αὐτοῖς, “Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί;
 ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο ¹¹ εἰς ἐμέ. πάντοτε γὰρ 11
 τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. ^m ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
 ἔχετε. βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ 12 ^{σοδ}
 σώματός μου πρὸς τὸ ⁿ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. ἀμὴν 13 ^δ
 λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο
 ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη,
^o εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.”

^p Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰού- 14 ^{σοη}
 δας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, εἶπε, “Τί 15 ^β
 θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ γὰρ ¹² ὑμῖν παραδώσω αὐτόν;”
 Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ ³ τριάκοντα ἀργύρια ¹³. καὶ ἀπὸ 16
 τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

^t Τῇ δὲ πρώτῃ ^u τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ 17 ^{ΞΓ'}
 τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ ¹⁴, “Ποῦ θέλεις ἐτοιμά-
 σωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;” Ὁ δὲ εἶπεν, “Ὑπά- 18

1 — καὶ οἱ γραμματεῖς LTTTrWHR. 2 Καϊάφα WH. 3 δόλω
 κρατήσωσιν LTTTrWH. 4 ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρον LTTTrWH.
 5 πολυτίμου LTTTr marg. 6 τῆς κεφαλῆς LTTTrWHR. 7 — αὐ-
 τοῦ LTTTrWHR. 8 ἐδύνατο TWH. 9 — τὸ μύρον LTTTrWHR.
 10 + τοῖς L. 11 ἠργάσατο TWH. 12 καὶ ἐγὼ T. 13 στατήρας
 WH marg. 14 — αὐτῷ LTTTrWHR.

γατε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἶπατε αὐτῷ,
 Ὁ διδάσκαλος λέγει, ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστι¹.
 πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.”

19 Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ
 Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

20 Ὁ ψίας δὲ γενομένης ὁ ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα².

σοθ 21 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, ὁ ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι

8 22 εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.” Καὶ λυπούμενοι σφόδρα

σπ α ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν³, “Μήτι ἐγώ

σπα 23 εἰμι, κύριε;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, ὁ ἔμβάψας

β μετ’ ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα⁴, οὗτός με παρα-

σπβ 24 δώσει. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, ὁ καθὼς

5 γέγραπται περὶ αὐτοῦ. ὁ οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ,

δι’ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται ὁ καλὸν ἦν

σπγ 25 αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος.” Ἀπο-

6 κριθεὶς δὲ ὁ Ἰούδας ὁ παραδίδους αὐτὸν εἶπε, “Μήτι

ἐγώ εἰμι, ῥαββί⁵;” Λέγει αὐτῷ, ὁ Σὺ εἶπας.”

ΞΔ. 26 Ὁ ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν⁶ ἄρ-

σπδ τον, καὶ ὁ εὐλογήσας, ἔκλασε καὶ ἐδίδου⁷ τοῖς μαθη-

α ταῖς, καὶ⁸ εἶπε, “Λάβετε, φάγετε. ὁ τοῦτό ἐστι τὸ

σπε 27 σῶμά μου.” Καὶ λαβὼν τὸ⁹ ποτήριον, καὶ¹⁰ ὁ εὐχα-

β ριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, “Πίετε ἐξ αὐτοῦ

28 πάντες. ὁ τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ¹¹ τῆς και-

νῆς¹² διαθήκης, ὁ τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον¹³ ὁ εἰς

29 ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι¹⁴ οὐ μὴ πῖω ἀπ’

ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος¹⁵ τῆς ἀμπέλου, ἕως

τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ’ ὑμῶν καὶνόν¹⁶

ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.”

σπς 30 Ὁ καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς ὁ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

σπξ 31 τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Πάντες ὑμεῖς ὁ σκανδα-

λισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. ὁ γέγραπται

σπη γάρ, ὁ Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται¹⁷

5

¹ ἔστιν SBEWH.

² εἰς ἕκαστος LTrWH.

³ ῥαββί TWH.

⁴ —καὶ LTrWH.R.

⁵ L[TrWH].

⁶ —τὸ LTrWH.

⁷ —ἐκχυνόμενον LTrWH.

⁸ —ὅτι LTrWH.

⁹ —καὶνόν Ttr marg.

¹⁰ δια-

¹¹ +μαθητῶν LTrWH.R (non marg.).

¹² τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ LTrWH.R.

¹³ —τὸν LTrWH.R.

¹⁴ —τὸν LTrWH.R (non marg.).

¹⁵ —καὶ

¹⁶ —καὶνῆς TWH.R (non

¹⁷ —καὶνῆς TWH.R (non

¹⁸ —καὶνῆς TWH.R (non

¹⁹ —καὶνῆς TWH.R (non

²⁰ Joan. 7.

²¹ 6, 8. Cf.

²² Joan. 8. 20.

²³ ver.

²⁴ 20—24.

²⁵ Marc. 14.

²⁶ 17—21.

²⁷ Luc. 22.

²⁸ 14.

²⁹ Luc. 22.

³⁰ 21. Joan.

³¹ 13. 21.

³² Luc. 22.

³³ 23. Joan.

³⁴ 13. 22.

³⁵ Joan. 13.

³⁶ 26. Cf. Ps.

³⁷ 41. 9.

³⁸ Joan. 13.

³⁹ 18.

⁴⁰ ver. 31,

⁴¹ 54, 56.

⁴² Marc. 9. 12.

⁴³ Luc. 24.

⁴⁴ 25—27, 46.

⁴⁵ Act. 17. 2.

⁴⁶ 3; 26. 22.

⁴⁷ 23. 1 Cor.

⁴⁸ 15. 3.

⁴⁹ 1 Pet. 1.

⁵⁰ 10, 11.

⁵¹ Luc. 22.

⁵² 22.

⁵³ Cf. cap.

⁵⁴ 18. 7.

⁵⁵ Joan. 17.

⁵⁶ 12.

⁵⁷ Vid. ver.

⁵⁸ 14.

⁵⁹ ver. 64.

⁶⁰ ver.

⁶¹ 26—29.

⁶² Marc. 14.

⁶³ 22—25.

⁶⁴ Luc. 22.

⁶⁵ 18—20.

⁶⁶ 1 Cor. 11.

⁶⁷ 23—25.

⁶⁸ Vid. cap.

⁶⁹ 14. 19.

⁷⁰ Cf. 1 Cor.

⁷¹ 10. 16.

⁷² Vid. cap.

⁷³ 15. 36.

⁷⁴ Vid. cap.

⁷⁵ 20. 28. Cf.

⁷⁶ Rom. 5. 15.

⁷⁷ Ex. 24. 8.

⁷⁸ ver.

⁷⁹ 30—35.

⁸⁰ Marc. 14.

⁸¹ 26—31.

⁸² Vid. cap.

⁸³ 21. 1.

⁸⁴ Vid. cap.

⁸⁵ 11. 6.

⁸⁶ Zech. 13.

⁸⁷ Cf.

⁸⁸ Joan. 16.

⁸⁹ 32.

^a cap. 28.
7, 10, 16.
Marc. 16. 7.

^b Cf. Luc.
22. 31, 33.
Joan. 21.
15.

^c Luc. 22.
34. Joan.
18. 38.

^d ver. 75.
Cf. Marc.
14. 30.

^e Luc. 22.
33. Joan.
18. 37.

^f ver.
36—46.
Marc. 14.
32—42.

^g Luc. 22.
40—46.
^h Cf. Luc.
22. 39.

ⁱ Joan. 18. 1.
^k Vid. cap.
17. 1.

^l Phil. 2.
26.
^m Cf. Joan.
12. 27.

ⁿ ver. 40.
41. Vid.
cap. 24. 42.

^o Heb. 5.
7, 8.
^p ver. 42.

^q cap. 20. 22.
^r ver. 42.

^s Joan. 5. 30;
6. 38. Phil.
2. 8.

^t Vid. cap.
6. 13.

^u Vid. cap.
6. 10.

^v Luc. 9. 32.

^w 2 Cor. 12.
8.

τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης.^a “μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, 32
προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.” Ἀποκριθεὶς δὲ 33 σπθ

^b ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, “Εἰ καὶ¹ πάντες σκανδαλι-
σθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσο-
μαι.” Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι 34

ἐν ταύτῃ τῇ νυκτί, ^aπρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρεῖς
ἀπαρνήσῃ με.” Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, “Κἂν δέη 35 σ₄
με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι.”
⁵

Ὅμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον².

ΤΟΤΕ ἔρχεται μετ’ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς ^gεἰς χωρίον 36 σ_{4α}
λεγόμενον Γεθσημανῆ³, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς⁴,
^a

“Καθίστατε αὐτοῦ, ἕως οὗ⁵ ἀπελθὼν προσεύξωμαι
ἐκεῖ⁶.” Καὶ παραλαβὼν τὸν ^hΠέτρον καὶ ^hτοὺς δύο 37
υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἁδμονεῖν.

τότε λέγει αὐτοῖς, ^k“Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου 38 σ_{4γ}
ἕως θανάτου· μέναιτε ὥδε καὶ ἡγρηγορεῖτε μετ’ ἐμοῦ.”
^δ

Καὶ προελθὼν⁷ μικρόν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ 39 σ_{4δ}
^a

^mπροσευχόμενος, καὶ λέγων, “Πάτερ μου⁸, εἰ δυνατόν
ἐστι, ⁿπαρελθέτω⁹ ἀπ’ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· ὁ πλὴν
οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ’ ὡς σύ.” Καὶ ἔρχεται πρὸς 40 σ_{4ε}
^a

τοὺς μαθητάς, καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ
λέγει τῷ Πέτρῳ, “Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν
^β

ἡγρηγορῆσαι μετ’ ἐμοῦ; ἡγρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, 41
ἵνα¹⁰ μὴ ^pεἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα
^{σ_{4ς}}

πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.” Πάλιν ἐκ δευτέρου 42
ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων¹¹, “Πάτερ μου, ⁿεἰ οὐ
^δ
⁵

δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον¹² ⁿπαρελθεῖν ἀπ’ ἐμοῦ¹³, ἐὰν
μὴ αὐτὸ πίω, ^qγενηθήτω τὸ θέλημά σου.” Καὶ 43
^{σ_{4η}}

ἐλθὼν εὐρίσκει αὐτοὺς πάλιν¹⁴ καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ
αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. Καὶ ἀφείς αὐτούς, 44
^{σ_{4θ}}

ἀπελθὼν πάλιν¹⁵, προσηύξατο ^εἐκ τρίτου¹⁶, τὸν αὐτὸν
λόγον εἰπὼν¹⁷. τότε¹⁸ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς 45
^δ

¹ — καὶ LTr WHR. ² εἶπαν WH. ³ Γεθσημανεῖ LTr, Γεθ-
σημανεῖ TWH. ⁴ + αὐτοῦ LTr marg. R. ⁵ + ἂν L, [οὐ] WH.

⁶ ἐκεῖ προσεύξωμαι LTr WHR. ⁷ προσελθὼν TTr WH marg.

⁸ — μου T[Tr]. ⁹ παρελθάτω LTr WH. ¹⁰ γρηγορεῖτε, καὶ
προσεύχεσθε ἵνα R marg. ¹¹ [λέγων] WH. ¹² — τὸ ποτήριον
LTr WHR. ¹³ — ἀπ’ ἐμοῦ TTr[L] WHR. ¹⁴ πάλιν εὗρεν
αὐτοὺς LTr WHR. ¹⁵ πάλιν (, R) ἀπελθὼν LTr WHR.

¹⁶ [ἐκ τρίτου] LTr marg. ¹⁷ + πάλιν TWHR. ¹⁸ εἰπὼν.

πάλιν τότε WH marg.

αὐτοῦ¹, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Καθεύδετε τὸ² λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ³, ἡγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν. ἰδοὺ, ἡγγικεν ὁ παραδιδούς με.”

ΞΕ⁴⁷ Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, ὁ Ἰούδας εἰς τῶν
 τ δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ’ αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μα-
 α χαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέ-
 τα 48 ρων τοῦ λαοῦ. ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς
 β σημεῖον, λέγων, “Ὁν ἂν⁴ φιλήσω, αὐτός ἐστι·
 49 κρατήσατε αὐτόν.” Καὶ εὐθέως, προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ
 50 εἶπε, “Χαῖρε, ῥαββί⁵,” καὶ ἠκατέφιλῃσεν αὐτόν. ὁ δὲ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “Ἐταῖρε, ἐφ’ ᾧ⁶ πάρει;⁷” Τότε
 προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν,
 τβ 51 καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ,
 α ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ,
 καὶ πατάξας τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ
 τγ 52 τὸ ὠτίον. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἀπόστρε-
 ψόν σου τὴν μάχαιραν⁸ εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· ἅ πάντες
 γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρᾳ⁹ ἀπολοῦνται.
 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι¹⁰ παρακαλέσαι τὸν πα-
 τέρα μου, καὶ ἡ παραστήσει μοι πλείους¹¹ ἢ¹² δώδεκα
 54 λεγιῶνας¹³ ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί,
 ὅτι οὕτω δεῖ γενέσθαι;”

τδ 55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις,
 α “Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθετε¹⁴ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων
 συλλαβεῖν με; καθ’ ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς¹⁵ ἡκαθεξόμην
 τε 56 διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ¹⁶, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. τοῦτο
 5 δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν
 προφητῶν.” Τότε οἱ μαθηταὶ¹⁷ πάντες ἀφέντες αὐ-
 τὸν ἔφυγον.

τς 57 Ὁ οἱ δὲ¹⁸ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον¹⁹ πρὸς

^a Joan. 12
27; 13. 1.

^b ver.
47—56,
Marc. 14.
43—50.
Luc. 22.
47—53.
Joan. 18.
3—11.
^c Vid. ver.
14.
^d Marc. 14.
45. Luc. 7.
38, 45; 15.
20. Act.
20. 37.
^e cap. 20.
13; 22. 12
^f Cf. Joan.
18. 10.
^g Luc. 22.
38.
^h Cf. Gen.
9. 6. Rev.
13. 10.
ⁱ cap. 4. 11.
Cf. Joan.
18. 36.
^k Marc. 5.
9, 15. Luc.
8. 30.
^l Vid. ver.
24. Cf. Ps.
88. 8, 18.
Esa. 53. 7,
8, 10.

^m Luc. 2.
46. Joan.
8. 2.
ⁿ Marc. 12
35. Luc.
19. 47; 21.
37. Joan.
7. 28; 8.
20; 18. 20.
^o ver.
57—68,
Marc. 14.
53—65.
Joan. 18.
12, 13,
19—24.
^p Luc. 22.
54.
^q Act. 16.
40 (var.
lect.).

¹ — αὐτοῦ LTrWHR. ² [τὸ] Tr, — τὸ WH. ³ + γὰρ WH
 marg. ⁴ εἰς T. ⁵ ῥαββεί TW. ⁶ ὁ LTrWHR. ⁷ (non ;)
 WH. ⁸ τὴν μάχαιράν σου LTrWHR. ⁹ μαχαίρῃ LTrWHR.
¹⁰ ἄρτι transferunt Tr (non marg.) WHR in locum post παρα-
 στήσει μοι. ¹¹ πλείω LTrWHR. ¹² — ἢ Tr [L] WH. ¹³ λε-
 γιώνων T, λεγιῶνας WH. ¹⁴ ἐξήλθατε LTrWHR. ¹⁵ — πρὸς
 ὑμᾶς T [Tr] WHR. ¹⁶ ἡκαθεξόμην ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων L, ἐν τῷ
 ἱερῷ ἡκαθεξόμην διδάσκων TTrWHR. ¹⁷ + αὐτοῦ [L] WH marg.

* Vid. ver. 3.
 * Cf. Joan. 18. 15.
 * Vid. ver. 3.
 * cap. 5. 25.
 Joan. 7. 82, 45, 46; 18. 3; 19. 6.
 Act. 5. 22, 26.
 * Vid. cap. 5. 22.
 / Ps. 27. 12; 35. 11.
 / Deut. 19. 15.
 * Joan. 2. 19. Cf.
 Act. 6. 14.
 * Cf. cap. 16. 21.
 * Esa. 53. 7.
 cap. 27. 12, 14.
 Joan. 19. 9.
 i ver.
 63—66, cf. Luc. 22. 67—71.
 * Cf. Lev. 5. 1.
 1 Sam. 14. 24, 26.
 Marc. 5. 7.
 * Vid. cap. 16. 16.
 * Vid. cap. 14. 33.
 * ver. 25.
 * cap. 24.
 30. Vid. cap. 16. 27.
 * Num. 14. 6.
 Act. 14. 14.
 * Vid. cap. 21. 23.
 * Vid. cap. 5. 21.
 * ver. 67, 68, cf. Luc. 22. 63—65.
 Joan. 18. 22. ver. 69—75.
 Marc. 14. 66—72.
 Luc. 22. 56—62.
 Joan. 18. 16, 18.
 25—27.
 * Esa. 50. 6.
 cap. 27. 30.
 Marc. 10. 34.
 * cap. 5. 39.

α Καϊάφαν¹ τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ² μακρόθεν, ἕως ἡσυχίας τοῦ ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς³ καὶ οἱ πρεσβύτεροι⁴ καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι⁵, καὶ οὐχ εὗρον· καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων⁷, οὐχ εὗρον· ὕστερον δὲ προσελθόντες ὁ δύο ψευδομάρτυρες⁹ εἶπον¹⁰, “Οὗτος ἔφη, ἡ δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν¹¹.” Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, “Οὐδὲν ἀποκρίνη;¹² τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;” ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς¹³ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, “Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.” Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Σὺ εἶπας.¹⁴ πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ’ ἄρτι ὅψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.” Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε¹⁵ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων, “Ὅτι ἐβλασφήμησε· τί ἐτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ¹⁷. τί ὑμῖν δοκεῖ;” Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον¹⁰, “Ἐνοχος θανάτου ἐστί.” Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐράπισαν¹⁸, λέγοντες, “Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παῖσας σε;”

ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο¹⁹ ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ προσ-ἦλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα, “Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.” ὁ δὲ ἡρνήσατο ἐμ-προσθεν πάντων, λέγων, “Οὐκ οἶδα τί λέγεις.”

1 Καϊάφαν WH. 2 — ἀπὸ T[WH]. 3 ὁ ἀρχιερεὺς L marg.
 4 — καὶ οἱ πρεσβύτεροι LTr WHR. 5 θανατώσουσιν LTr.
 6 — καὶ LTr WHR. 7 προσελθόντων ψευδομαρτύρων LTr WHR.
 8 — οὐχ εὗρον TTr[L] WHR. 9 — ψευδομάρτυρες TTr WHR.
 10 εἶπαν WH. 11 — αὐτόν Tr[Tr marg.] WH αὐτὸν οἰκοδομῆσαι L marg. TTr marg. 12 om.; LT. 13 — ἀποκριθεὶς Tr WHR. 14 εἶπας; WH marg. 15 διέρρηξεν WH. 16 — Ὅτι LTr WH. 17 — αὐτοῦ TTr[LTr marg.] WHR. 18 ἐράπισαν LTr WH. 19 ἐκάθητο ἔξω LTr WH.

- ^α ⁷¹ Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν¹ εἰς τὸν ^α πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ^α ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς² ἐκεῖ, “Καὶ³ οὗτος ἦν μετὰ
⁷² Ἰησοῦ ^β τοῦ Ναζωραίου.” Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ’⁴
⁷³ ὅρκον, “Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.” Μετὰ μικρὸν
 δὲ προσελθόντες ^ο οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, “Ἀλη-
 θῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δηλόν
⁷⁴ σε ποιεῖ⁵.” Τότε ἤρξατο καταναθεματίζειν⁶ καὶ ὀμνύειν,
 “Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.” Καὶ εὐθὺς⁷ ἀλέκτωρ
⁷⁵ ἐφώνησε. καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ⁸
^β Ἰησοῦ εἰρηκότος αὐτῷ⁹, “Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνή-
 σαι, τρεῖς ἀπαρνήσῃ με.” καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλανσε
 πικρῶς.
- ²⁷ ^α ΠΡΩΙΑΣ δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάν-
 τες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ
² τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν· καὶ δῆσαντες
 αὐτὸν ^α ἀπήγαγον, καὶ ^β παρέδωκαν αὐτὸν¹⁰ Ποντίῳ¹¹
 Πιλάτῳ¹² τῷ ἡγεμόνι.
- ³ Τότε ἰδὼν ^α Ἰούδας ὁ παραδιδούς¹³ αὐτόν, ὅτι κατε-
 κρίθη, ^β μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε¹⁴ τὰ τριάκοντα ἀργύ-
⁴ ρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς¹⁵ πρεσβυτέροις, λέγων,
 “Ἡμαρτον παραδούς αἷμα ^α ἁθῶν¹⁶.” Οἱ δὲ εἶπον¹⁷,
⁵ “Τί πρὸς ἡμᾶς; ^ο σὺ ὄψει¹⁸.” Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια
⁶ ἐν ^β τῷ ναῷ¹⁹, ἀνεχώρησε· καὶ ^α ἀπελθὼν ἀπήγγεατο. Οἱ
 δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπον²⁰, “Οὐκ
 ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν ^γ κορβανᾶν²¹, ἐπεὶ τιμὴ
⁷ αἵματός ἐστι.” Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἡγόρασαν
 ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς
⁸ ξένοις. διὸ ^α ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος,
⁹ ἕως τῆς σήμερον. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ^β Ἰερε-
 μίου²² τοῦ προφήτου, λέγοντος, ^α “Καὶ ἔλαβον τὰ
 τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν

^α Luc. 16.
^{20.} Act.
^{10. 17; 12.}
^{13, 14; 14.}
^{13.} Rev.
^{21. 12, 13,}
^{15, 21, 25;}
^{22. 14}
^β Luc. 18.
^{37.} Joan.
^{18. 6; 19.}
^{19.}
^γ Cf. Luc.
^{22. 59.}
^{Joan. 18.}
^{26.}

^α Vid. ver.
^{34.}

^α Marc. 15.
^{1.}
^γ Luc. 22.
^{66.}

^γ Luc. 23.
^{1.} Joan.
^{18. 28.}
^α Vid. cap.
^{20. 19.}
^γ Luc. 3. 1;
^{13. 1.}
^α Vid. cap.
^{26. 14.}
^γ Vid. cap.
^{21. 29.}
^α cap. 26.
^{15.}

^α ver. 24.
^ο ver. 24.
^β Vid. cap.
^{23. 35.}
^γ 2 Sam.
^{17. 23.} Cf.
^{Act. 1. 18.}
^γ Cf. Marc.
^{12. 41. 43.}
^{Luc. 21. 1.}
^{Joan. 8. 20.}
^α Act. 1. 19.
^γ Cf. cap.
^{28. 15.}
^α Cf. cap.
^{16. 14.}
^α Zech. 11.
^{12, 13.}

¹ — αὐτὸν Tr[L] WH. ² αὐτοῖς Tr marg. ³ — Καὶ T[Tr
 marg.] WH. ⁴ μετὰ LTTr WH. ⁵ ὁμοιάζει WH marg.
⁶ καταθεματίζειν LTTr WH. ⁷ εὐθὺς Tr WH. ⁸ — τοῦ LTTr
 WH. ⁹ — αὐτῷ TTr[L] WH. ¹⁰ — αὐτὸν LTTr WH.
¹¹ — Ποντίῳ TTr WH (non marg.) R. ¹² Πιλάτῳ TWH.
¹³ παραδούς LTTr WH (non marg.). ¹⁴ ἐστρεψεν TTr WH.
¹⁵ — τοῖς LTTr WH. ¹⁶ ἁθῶν LTWH marg., δίκαιον Tr marg.
 WH text. R marg. ¹⁷ εἶπαν WH. ¹⁸ ὄψη LTTr WH. ¹⁹ εἰς
 τὸν ναὸν TTr WH. ²⁰ εἶπαν LTTr WH. ²¹ κορβᾶν L marg.
 Tr marg. ²² Ἰερემίου ELTr.

ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἔδωκαν¹ αὐτὰ εἰς 10
τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος·

“Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη² ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ 11 ΤΚ
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων, “Σὺ εἶ ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων;” ^αὉ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ³, “Σὺ
λέγεις.” Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν 12 ΤΚα
ἀρχιερέων καὶ τῶν^δ πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος⁶, “Οὐκ ἀκούεις πόσα 13
σοῦ καταμαρτυροῦσι;” Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς 14
οὐδὲ ἐν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

“Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ 15 ΤΚβ
ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ᾗθελον. εἶχον δὲ τότε δέσμιον 16 β
ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. συνηγμένων οὖν 17 ΤΚγ
αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος⁶, “Τίνα θέλετε⁷ ἀπο-
λύσω ὑμῖν;⁸ Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον
Χριστόν;” ἤδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκεν αὐτόν. 18

Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε 19 ΤΚδ
πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, “Μηδὲν σοι
καὶ ^ετῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον
^ηκατ’ ὄναρ δι’ αὐτόν.” Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ- 20 ΤΚε
τεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βα-
ραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ἀποκριθεὶς δὲ 21

ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς, “Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο
ἀπολύσω ὑμῖν;” Οἱ δὲ εἶπον⁹, “¹⁰Βαραββᾶν.” Λέ- 22 ΤΚς
γει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος⁶, “Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν
λεγόμενον Χριστόν;” Λέγουσιν αὐτῷ¹¹ πάντες,
^α

“Σταυρωθήτω.” Ὁ δὲ ἡγεμὼν¹² ἔφη, ^κ“Τί γὰρ κα- 23

κὸν ἐποίησεν;” Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες,
“Σταυρωθήτω.” Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος⁶, ὅτι οὐδὲν ὠφε- 24 ΤΚζ
λεῖ, ^ι

ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ,
^μἀπενύφατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι¹³ τοῦ ὄχλου, λέγων,
^ν“¹⁴Θωῶς¹⁴ εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος ^ρτοῦ δικαίου¹⁵ τούτου·
^οὕμεῖς ὄψεσθε.” Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, 25

¹ ἔδωκα WH marg. R marg. ² ἑστᾶθη LTr WH. ³ — αὐτῷ
TWH text., non marg. ⁴ λέγεις; WH marg. ⁵ — τῶν TWH R.
⁶ Πιλάτος passim LTr, Πειλάτος TWH. ⁷ ἐθέλετε B. ⁸ + [τὸν]
Tr marg. WH. ⁹ εἶπαν TTr WH. ¹⁰ + τὸν TTr WH.
¹¹ — αὐτῷ LTr WH R. ¹² — ἡγεμῶν TTr WH R, αὐτὸς λέγει αὐτοῖς ὁ
ἡγεμὼν Tr marg. ¹³ κατέναντι LTr WH (non marg.). ¹⁴ ἀθῶς
LT WH. ¹⁵ — τοῦ δικαίου T[Tr] WH text. (non marg.) R marg.
αὐτὸν [τοῦ δικαίου] L.

^α ver.
11—14.
Marc. 15.
2—5. Luc.
23. 2, 3.
Joan. 18.
29—38.
^δ Luc. 22.
70. 1 Tim.
6. 13.
^ε Vid. cap.
26 63.

^α ver.
15—26.
Marc. 15.
6—15.
Luc. 23.
18—25. Cf.
Joan. 18.
39—19. 16.
^ε Rom. 16.
7.

^ι Joan. 19.
13. Act.
12. 21; 18.
12, 16, 17;
25. 6, 10, 17.
^ρ ver. 24.
^λ cap. 1. 20;
2, 12, 13, 19,
22. Cf.
Gen. 20. 6;
31. 11.
Num. 12. 6.
Job 33. 15.
^ι Act. 3. 14.

^κ Act. 3. 13.

^ι cap. 26. 5.

^μ Cf. Deut.
21. 6—8.
^ν ver. 4.

“Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ’ ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.”

τκη 26 Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββάν· τὸν δὲ Ἰησοῦν
 α ὁ φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

τκθ 27 ΤΟΤΕ οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες
 δ τὸν Ἰησοῦν εἰς ^ατὸ πραιτώριον, ^εσυνήγαγον ἐπ’ αὐτὸν

28 ὅλην τὴν σπείραν· καὶ ἐκδύσαντες ¹αὐτόν, περιέθηκαν

29 αὐτῷ ^εχλαμύδα κοκκίνην²· καὶ ^επλέξαντες στέφανον ἐξ
 ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν³ αὐτοῦ, καὶ κάλα-
 μον ἐπὶ τὴν δεξιὰν⁴ αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμ-
 προσθεν αὐτοῦ, ^βἐνέπαιζον⁵ αὐτῷ, λέγοντες, “Χαῖρε, ὁ

30 βασιλεὺς⁶ τῶν Ἰουδαίων.” καὶ ^εἐμπτύσαντες εἰς αὐτόν,
 ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν

τλ 31 αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ^εἐνέπαιξαν αὐτῷ, ^εἔδυσαν⁷ αὐτὸν τὴν
 χλαμύδα, καὶ ⁸ἐνέδυσαν αὐτόν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· ^βκαὶ

τλα 32 ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι. ^{im}Ἐξέρχόμενοι δὲ
 α εὗρον⁹ ἄνθρωπον⁹ Κυρηναῖον⁹, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον
 ἡγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

τλβ 33 ΚΑΙ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ¹⁰,

α 34 ⁹⁸ἔστι λεγόμενος κρανίου τόπος¹², ἔδωκεν αὐτῷ πιεῖν¹³

τλγ ⁹⁸μετὰ ⁹⁸χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ

δ 35 ἤθελε¹⁵ πιεῖν¹³. Σταυρώσαντες δὲ αὐτόν, ^εδιμερίσαντο

α τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες¹⁶ κλῆρον· ἵνα πληρωθῇ τὸ
 ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου, “Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου
 ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον¹⁷.”

36, 37 Καὶ καθήμενοι ^εἐτήρουν αὐτόν ἐκεῖ. Καὶ ἐπέθηκαν
 τλε ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν^ε αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμ-
 α μένην, ^ε“Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
 τλδ 38 δαίων.”

α Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ, δύο λησταί,
 ε εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων.

τλζ 39 ^εΟἱ δὲ παραπορευόμενοι ^εἐβλασφήμουν αὐτόν, ^ακι-

40 νοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, ^ε“Ὁ κατα-
 λύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν,

¹ ἐνέδυσαντες LWH marg. R marg.

² ἐθηκαν αὐτῷ LTrWH.

³ τῆς κεφαλῆς TTrWHR.

⁴ ἐν τῇ δεξιᾷ LTrWH.

⁵ ἐνέπαιζαν TTr marg. WH.

⁶ βασιλεὺς LTrWH non marg.

⁷ ἐκδύσαντες T.

⁸ —καὶ T.

⁹ +εἰς T.

¹⁰ Γολγοθᾶ TrWH.

¹¹ ὁ LTrWH.

¹² κρανίου τόπος λεγόμενος LTrWH.

¹³ πεῖν T.

¹⁴ οἶνον LTrWH.

¹⁵ ἠθέλησεν LTrWH.

¹⁶ βαλόντες LTrWH.

¹⁷ —ἵνα πληρωθῇ κ.τ.λ. ad fin. vers. LTrWH.

^a Josh. 2

19. Cf.

Act. 5. 28.

^b Esa. 53. 5.

Cf. Luc. 23.

16. Joan.

19. 1.

^c ver.

27—32.

Marc. 15.

16—21.

^d Joan. 18.

28, 33; 19. 9.

Act. 23. 35.

Phil. 1. 13.

^e Joan. 19.

2; 3.

^f Marc. 15.

16, Joan.

18. 3, 12;

Act. 10. 1;

21. 51; 27.

1.

^g Rev. 17.

4; 18. 12.

16. Cf.

Luc. 23. 11.

^h ver. 31,

41. cap.

20. 19.

ⁱ Vid. cap.

26. 67.

^k Esa. 53. 7.

^l ver.

32—50.

Marc. 15.

22—37.

^m Vid. Heb.

13. 12.

Cf. Num.

15. 35. cap.

21. 39.

ⁿ Luc. 23.

26.

^o Act. 2. 10;

6. 9; 11.

20; 13. 1.

^p Vid. cap.

5. 41.

^q Luc. 23.

33. Joan.

19. 17.

^r Ps. 69. 21.

^s Act. 8. 23.

^t Luc. 23.

34. Joan.

19. 23, 24.

^u Ps. 22. 18.

^v ver. 54.

^w Act. 25.

18, 27.

^x Cf. Luc.

23. 38.

Joan. 19.

19. Cf.

ver. 42.

^y Luc. 23.

32, 33.

Joan. 19.

18. Cf.

Esa. 53. 12.

^z Ps. 22. 7;

^{aa} Vid. cap. 26. 61.

^a ver. 43.
cap. 26. 63.
Cf. Sap. 2.
18.

^b ver. 29.

^c Luc. 23.
35.

^d Joan. 1.
50; 12. 13.
Cf. ver. 37.
Luc. 23. 37.
^e Ps. 22. 8.

^f Cf. Luc.
23. 39—43.

^g Luc. 23.
44.

^h Act. 3. 1.
Cf. 1 Reg.
18. 29.

ⁱ Ps. 22. 1.

^k Luc. 23.
36. Joan.
19. 29, 30.
^l Ps. 69. 21.

^m Luc. 23.
46. Cf.
Joan. 19.
30.

ⁿ Marc. 15.
38. Luc.
23. 45.

^o Ex. 26. 31,
33. 2 Chr.
3. 14.

^p ver. 54.
^q 1 Cor. 15.
6, 18, 20.

1 Thess. 4.
13, 14, 15.

Cf. Joan.
11. 11, (13).

Act. 7. 60;
13. 36.

1 Cor. 7.
39; 11. 30;
15. 51.

2 Pet. 3. 4.
^r Vid. cap.
4. 5.

^s Marc. 15.
39.

^t ver. 36.

σώσον σεαυτόν· ^aεἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ¹, ²κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.” Ὁμοίως δὲ καὶ³ οἱ ἀρχιερεῖς ⁴¹τληβ
^bἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων β
ἔλεγον, “^c“ Ἀλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι.” ⁴²
εἰ⁵ ^dβασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστὶ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν⁶ αὐτῷ⁷. ^οπέποιθεν ἐπὶ τὸν ⁴³
Θεόν⁸. ῥυσάσθω νῦν αὐτόν⁹, εἰ θέλει αὐτόν. εἶπε
γάρ, “^οΟτι Θεοῦ εἰμι υἱός.” ^οΤὸ δ’ αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ ⁴⁴τληβ
οἱ ¹⁰συσταυρωθέντες¹¹ αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτῷ¹².

^οἈπὸ δὲ ἑκτῆς ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν ⁴⁵τμ
γῆν ἕως ὥρας ^hἐννάτης¹³. περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ⁴⁶β
ἄνεβόησεν¹⁵ ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, “^οἩλί, ^{τμα}
^οἩλί¹⁶, λαμὰ¹⁷ σαβαχθανί¹⁸,” τοῦτ’ ἐστὶ, “^οΘεέ μου,
Θεέ μου, ἱνατί¹⁹ με ἐγκατέλιπες;” Τινες δὲ τῶν ἐκεῖ ⁴⁷
ἑστῶτων²⁰ ἀκούσαντες ἔλεγον, “^οΟτι Ἡλίαν²¹ φωνεῖ
οὗτος.” Καὶ εὐθέως δραμὼν εἰς ἐξ αὐτῶν, καὶ ⁴⁸τμβ
λαβὼν σπόγγον, ^κπλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς κα-
λάμῳ, ^εἐπότιζεν αὐτόν· οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον²², “^οΑφες, ⁴⁹
ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας²³ σῶσων αὐτόν²⁴.”

Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ^οκράζας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκε ⁵⁰τμγ
τὸ πνεῦμα. α

^οΚαὶ ἰδού, ^οτὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς ⁵¹τμδ
δύο²⁵ ἀπὸ²⁶ ἄνωθεν ἕως κάτω· ^οκαὶ ἡ γῆ ἐσεισθή, καὶ β
αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν· καὶ τὰ μνημεῖα ἀνέώχθησαν, ⁵²τμε
καὶ πολλὰ σώματα τῶν ^κκεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη²⁷,
καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων, μετὰ τὴν ἔγερσιν ⁵³
αὐτοῦ, εἰσηλθον εἰς ^οτὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθη-
σαν πολλοῖς.

^οὉ δὲ ἑκατόνταρχος²⁸ καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ ^ετηροῦντες ⁵⁴τμς
τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες ^οτὸν σεισμόν καὶ τὰ γινόμενα²⁹, β

¹ Θεοῦ εἶ LTTr marg. WH marg. ² +καὶ LT. ³ —δὲ καὶ

[L]T, [δὲ] καὶ Tr, —δὲ WHR, [καὶ] WH. ⁴ σῶσαι; R marg.

⁵ —εἰ TTrWHR. ⁶ πιστεύομεν L, πιστεύσωμεν T. ⁷ ἐπ’

αὐτόν TTr (non marg.) WHR. ⁸ τῷ Θεῷ L (non marg.) WH

marg. ⁹ —αὐτόν T[Tr]WH. ¹⁰ συνσταυρωθέντες LTTrWH.

¹¹ +σὺν LTTrWH. ¹² αὐτόν LTTrWH. ¹³ ἐνάτης LTTrWH.

¹⁴ ἐνάτην LTTrWH. ¹⁵ ἐβόησεν L marg. TrWH. ¹⁶ Ἡλί

ἡλί L, ἡλεὶ ἡλεὶ T, ἑλωὶ ἑλωὶ WH text. ἡλεὶ ἡλεὶ WH marg.

¹⁷ λημὰ L, λεμὰ TTrWH (non marg.). ¹⁸ σαβαχθανί L, σαβαχ-

θανεὶ TTrWH text, at ζαφθανεὶ marg. ¹⁹ ἱνα τί WH. ²⁰ ἐσ-

τηκότων TTrWH. ²¹ Ἡλίαν E, Ἡλείαν T, Ἡλείαν WH. ²² εἶπαν

LTTrWH (non marg.). ²³ Ἡλίας SE, Ἡλείας T, Ἡλείας WH.

²⁴ WH text. (inter []) R marg. addunt ἄλλος δὲ λαβὼν

λόγχην ἐνύεν αὐτοῦ τὴν πλευράν, καὶ ἐξηλθεν ὑδὼρ καὶ αἷμα.

²⁵ εἰς δύο post κατὰ legunt TTrWH. ²⁶ —ἀπὸ T, ἀπ’ Tr, [ἀπ’]

WH. ²⁷ ἠγέρθησαν LTTrWH. ²⁸ ἑκατοντάρχης T. ²⁹ γινόμε-
μενα LTTrWH.

ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, “^α Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς¹ ἦν οὗτος.”

τμζ 55

^β Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ^α ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἰτίνες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ^α διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν ^β Μαρία² ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσή³ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

ΞΗ'. 57 ^γ ὍψΙΑΣ δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος

ἀπὸ Ἀριμαθαίας⁴, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς

^α 58 ἐμαθήτευσε⁵ τῷ Ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ⁶, ᾗτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλάτος⁷

τμθ 59 ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα⁸. καὶ λαβὼν τὸ

^α σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ⁹ σινδόνι καθαρᾷ,

60 καὶ ^β ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ^δ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας ^ε λίθον μέ-

τν 61 γαν¹⁰ τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν. ἦν δὲ ἐκεῖ

⁵ Μαρία¹¹ ἡ Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

τνα 62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν ¹ παρασκευήν,

^α συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πι-

63 λάτον¹², λέγοντες, “Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκείνος ὁ

^α πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.

64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς

τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ¹³

νυκτὸς¹⁴ κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ, ^β Ἥγέρ-

65 θη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη ^α πλάνη

66 χείρων τῆς πρώτης.” ^γ Εἶπε δὲ¹⁵ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος⁷,

“Ἐχετε ^δ κουστωδιάν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἱ-

66 δατε.” Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφάλισαντο τὸν τάφον,

^ρ σφραγίσαντες ^ε τὸν λίθον μετὰ τῆς ^δ κουστωδιάς.

τνβ 28 ^α ^γ ὍψΕδ¹⁶ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαβ-

βάτων, ἦλθε ^β Μαρία² ἡ Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μα-

2 ρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδού, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ^γ ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ,

¹ υἱὸς Θεοῦ L (non marg.) Tr (non marg.) WH marg. ² Μα-

ρίαμ WH marg. ³ Ἰωσήφ TTr marg. WH (non marg.) ⁴ Ἀριμαθαίας WH. ⁵ ἐμαθητεύθη LTTr WH (non marg.). ⁶ Πειλάτῳ TWH. ⁷ Πειλάτος WH. ⁸ —τὸ σῶμα T[Tr] WH R. ⁹ + ἐν Tr[WH]. ¹⁰ + ἐπὶ L. ¹¹ Μαρίαμ TWH. ¹² Πειλάτον TWH. ¹³ —αὐτοῦ TWH (non marg.). ¹⁴ —νυκτὸς LTTr WH R. ¹⁵ —δὲ LTTr WH (non marg.) R. ¹⁶ [δὲ] Tr marg., ὅψε σαββάτων cum cap. xxvii conjuncto.

^α ver. 43. Cf. Luc. 23, 47.

^β ver. 55, 56, Marc. 15, 40, 41. Luc. 23, 49. Cf. Joan. 19, 25.

^γ Ps. 38, 11. ^δ Vid. cap. 25, 44.

^ε cap. 28, 1. Marc. 16, 9. Luc. 8, 2. Joan. 20, 1.

^ζ cap. 20, 20. ^η ver. 57—61.

^θ ver. 57—61. Marc. 15, 42—47. Luc. 23, 50—56.

^ι Joan. 19, 38—42. ^κ Esa. 53, 9.

^λ Esa. 22, 16.

^μ Marc. 16, 4. ver. 66. cap. 28, 2.

^ν Marc. 15, 46. Luc. 23, 54.

^ξ Joan. 19, 14, 31, 42.

^ο 2 Cor. 6, 8. Cf. ver. 64.

^π Vid. cap. 16, 21.

^ρ ver. 66. cap. 28, 11.

^σ Dan. 6, 17.

^τ ver. 1—8, Marc. 16, 1—8. Luc. 24, 1—10.

^υ Cf. Joan. 20, 1—8. ^φ cap. 27, 56, 61.

^χ Cf. Luc. 24, 4. Joan. 20, 12.

^a cap. 27.
60, 66.
^b Dan. 10.
6.
^c Dan. 7. 9.
Marc. 9. 8.
Joan. 20.
12. Act. 1.
10.
^d Vid. cap.
11. 25.

^e cap. 27.
63. Cf.
cap. 12. 40;
16. 21; 17.
23.
^f ver. 10.
16. cap. 26.
32: Marc.
16. 7.

^g Cf. Marc.
16. 9.
Joan. 20.
14.
^h 2 Reg. 4.
27.
ⁱ ver. 17.
Vid. cap. 8.
2.
^k Cf. Joan.
20. 18.
^l Joan. 20.
17. Cf. Pa.
22. 22.
Rom. 8. 29.
Heb. 2. 11,
12, 17.
^m cap. 27.
65, 66.

ⁿ cap. 27. 1.
^o Act. 12.
20.

^p (var. lect.)
cap. 9. 31.
Marc. 1. 45.
^q Cf. cap.
27. 8.

¹ προσελθὼν ἀπεκύλισε ^a τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας ², καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ³ ἦν δὲ ἡ ἰδέα ⁴ αὐτοῦ ὡς ἀστρα- 3
πή, καὶ ^c τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὥσει ^d χιῶν. ἀπὸ δὲ 4
τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγέ-
νοντο ὥσει ^e νεκροί. ^f Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε 5 τνγ β
ταῖς γυναῖξί, “Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι
^g Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. οὐκ ἔστιν ὧδε 6
^h ἡγέρθη γάρ, ⁱ καθὼς εἶπε. δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον
ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος ^j. καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε 7
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν·
καὶ ἰδού, ^k προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν
ὄψεσθε. ἰδού, εἶπον ὑμῖν.” Καὶ ἐξελθούσαι ^l ταχὺ 8 τνδ β
ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης,
ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ὡς δὲ ἐπο- 9 τνε
ρεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ^m, καὶ ἰδού, ⁿ ὁ ^o
^p Ἰησοῦς ἀπήντησεν ^q αὐταῖς, λέγων, “Χαίρετε.” Αἱ
δὲ προσελθούσαι ^r ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ
^s προσεκύνησαν αὐτῷ. τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· 10
“Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ^t ἀπαγγεῖλατε ^u τοῖς ἀδελ-
φοῖς μου, ἵνα ^v ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κακεῖ ^w 11
με ὄψονται.”

Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού, τινὲς ^x τῆς κουστῶ- 11
δίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν ^y τοῖς ἀρχιε-
ρεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. καὶ συναχθέντες μετὰ 12
τῶν πρεσβυτέρων, συμβουλίον τε λαβόντες, ἀργύρια
ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, λέγοντες, “Εἰπατε, 13
“Ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἐκλεψαν αὐ-
τὸν ἡμῶν κοιμωμένων, καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ 14
τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς ^z πείσομεν αὐτόν ^{aa}, καὶ ὑμᾶς ἀμε-
ρίμνους ποιήσομεν.” Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ^{ab} ἀργύρια 15
ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ ^{ac} διεφημίσθη ^{ad} ὁ λόγος
οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις ^{ae} μέχρι τῆς σήμερον ^{af}.

¹ + καὶ TTrWHR. ² - ἀπὸ τῆς θύρας LTrWHR. ³ εἰδέα
TTrWH. ⁴ ὡς LTrWH. ⁵ ἐγενήθησαν ὡς LTrWH. ⁶ - ὁ
Κύριος T[Tr]WH text. (non marg.) R. ⁷ ἀπελθούσαι TTrWHR.
⁸ - ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ LTrWHR.
⁹ - ὁ TWH. ¹⁰ ἀπήντησεν TTrWH. ¹¹ καὶ ἐκεῖ T. ¹² ἀνήγ-
γειλαν T. ¹³ ὑπὸ LTrWH marg. ¹⁴ - αὐτόν T[Tr]WH.
¹⁵ - τὰ WH (non marg.). ¹⁶ ἐφημίσθη TWH marg. ¹⁷ + ἡμέρας
LTr[WH].

- 16 Οἱ δὲ ἑνδεκα μαθηταὶ ἔπορευθῆσαν εἰς τὴν Γαλι-
 17 λαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. καὶ
 ἰδόντες αὐτόν, ὁ προσεκύνησαν αὐτῷ¹. οἱ δὲ ἐδίστα-
 18 σαν. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς,
 λέγων, ὅτι Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ
 19 ἐπὶ² γῆς. ἁπορευθέντες οὖν³ μαθητεύσατε πάντα τὰ
 ἔθνη, ὡς βαπτίζοντες⁴ αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς
 20 καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες
 αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ
 ἰδοὺ, ἡ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς
 συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν⁵.”

^a ver. 7.
^b ver. 9.
^c Vid. cap.
 11. 27. Cf.
 Dan. 7. 14.
 Rom. 14. 9.
 Eph. 1. 10.
 20—22.
 Phil. 2. 9.
 10. Col. 2.
 10. Heb.
 2. 8. 1 Pet.
 3. 22.
^d Marc. 16.
 15, 16.
^e cap. 13.
 52. Cf.
 Act. 14. 21.
 Luc. 24.
 47.
^f Rom. 6. 3.
 1 Cor. 1. 13.
 15. Gal. 3.
 27.
^g Josh. 1. 5.
 Jer. 1. 8,
 19. Act.
 18. 10.
^h Vid. cap.
 13. 39.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ⁷.

- 1 ἈΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ
 2 Θεοῦ⁸. ὡς⁹ γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις¹⁰, ὅτι Ἰδοὺ, ἐγὼ¹¹
 ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς
 3 κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου¹². ὣς Φωνὴ
 βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ¹³, Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου.
 4 εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.” Ἐγένετο Ἰωάν-
 νης^{14, 15} βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ¹⁶ κηρύσσων ὅτι βαπ-
 5 τισμα μετανοίας¹⁷ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπο-
 ρεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ
 Ἱεροσολυμίται¹⁷. καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες¹⁸ ἐν τῷ Ἰορ-
 δάνῃ ποταμῷ ὑπὲρ αὐτοῦ¹⁹, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρ-
 6 τίας αὐτῶν. ἦν δὲ^{20, 21} Ἰωάννης¹⁴ ἐνδεδυμένος τρίχας

^a Vid.
 Matt. 14.
 33 (var.
 lect.).
^b Mal. 3. 1.
 Matt. 11.
 10. Luc. 7.
 27.
^c ver. 3—8,
 Matt. 3.
 1—12.
 Luc. 3.
 2—17.
^d Esa. 40. 3.
 Joan. 1. 23.
^e Act. 2.
 38; 13. 24;
 19. 4.
^f Col. 1. 14.
 Cf. Eph. 1.
 7.

¹ — αὐτῷ LTr WHR.

² + τῆς LTr [WH].

³ — οὖν T [LTr].

⁴ βαπτίζαντες Tr (non marg.) WH marg.

⁵ — Ἀμήν LTr WHR.

⁶ + Κατὰ Μαθαῖον Tr.

⁷ Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον LTr, Κατὰ

Μάρκον TWH, — ἅγιον B.

⁸ — υἱοῦ τοῦ Θεοῦ TR marg., υἱοῦ

θεοῦ WH marg. (om. text.), — τοῦ LTr.

⁹ καθὼς TTr WHR.

¹⁰ τῷ ([τῷ] Tr) Ἡσαΐα (Ἡσ. L, Ἡσαΐα WH) τῷ προφῆτῃ L (non

marg.) TTr WHR.

¹¹ — ἐγὼ LTr WH.

¹² — ἔμπροσθέν σου

LTr WHR.

¹³ Jungit Tr ἐν τῇ ἐρήμῳ cum ἐτοιμάσατε.

¹⁴ Ἰωάννης WH.

¹⁵ + ὁ TTr WHR.

¹⁶ [καὶ] Tr (omittunt WH Tr

marg.).

¹⁷ Ἱεροσολυμείται T, Ἱεροσολυμείται WH.

¹⁸ πάντες,

καὶ ἐβαπτίζοντο LTr WH (πάντες· καὶ ἐβαπτίζοντο R).

¹⁹ ὑπὲρ αὐ-

τοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ L marg. TTr (non marg.) WH.

²⁰ καὶ

ἦν L (non marg.) TTr (non marg.) WH.

²¹ + ὁ TTr WH.

καμήλου, καὶ ζώην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν
αὐτοῦ, καὶ ἑσθίων¹ ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Καὶ 7
ἐκήρυσσε, λέγων, “Ἐρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου
ὀπίσω μου², οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κῦψας λῦσαι τὸν
ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ μὲν³ ἐβάπτισα 8
ὑμᾶς ἐν⁴ ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν⁵ Πνεύ-
ματι Ἀγίῳ.” ^aΚαὶ⁶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ- 9
ραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ὁ Ναζαρεθ⁷ τῆς Γαλιλαίας,
καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην⁸. καὶ 10
εὐθὺς⁹ ἀναβαίνων ἀπὸ¹⁰ τοῦ ὕδατος, εἶδε ὁ σχιζομέ-
νους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα ὡσεὶ¹¹ περιστερὰν
καταβαῖνον ἐπ’¹² αὐτόν· καὶ φωνὴ ἐγένετο¹³ ἐκ τῶν 11
οὐρανῶν, “Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ¹⁴ εὐ-
δόκησα.” ^aΚαὶ εὐθὺς¹⁵ τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει 12
εἰς τὴν ἔρημον. καὶ ἦν ἐκεῖ¹⁶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας 13
τεσσαράκοντα¹⁷, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ
ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
αὐτῷ.

^aΜΕΤΑ δὲ¹⁸ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην¹⁹, ἦλθεν 14
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἵκνηρυσσων^a τὸ εὐαγ-
γέλιον τῆς βασιλείας²⁰ τοῦ Θεοῦ, καὶ λέγων²¹, ἡ^a “Ὅτι 15
πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἡγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ· ἑμετανοεῖτε, καὶ ἑπιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.”

^aΠεριπατῶν δὲ²² παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι- 16
λαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ²³, βάλλοντας²⁴ ἀμφίβληστρον²⁵ ἐν τῇ θαλάσῃ·
ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς²⁶. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Δεῦτε 17
ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς²⁶ ἀνθρώ-
πων.” Καὶ εὐθὺς²⁷ ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν²⁸, ἦκο- 18

¹ ἑσθίων TTr WH. ² [μου] WH. ³ — μὲν TTr WHR, [μὲν] L.
⁴ — ἐν TTr marg. WH, [ἐν] Tr. ⁵ [ἐν] LTr WH, — ἐν WH. ⁶ [Καὶ]
L, — Καὶ WH marg. ⁷ Ναζαρεθ BTr (non marg.). ⁸ εἰς τὸν
Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου L (non marg.) TTr WH (Ἰωάννου WH).
⁹ εὐθὺς TTr WH. ¹⁰ ἐκ LTr WHR. ¹¹ ὡς LTr WHR. ¹² εἰς L
(non marg.) TTr WH. ¹³ — ἐγένετο T[WH]. ¹⁴ σοι L (non
marg.) TTr WHR. ¹⁵ εὐθὺς L. ¹⁶ — ἐκεῖ LTr WHR.
¹⁷ τεσσαράκοντα ἡμέρας TTr WH, τεσσαράκοντα ἡμέρας L marg.
¹⁸ Καὶ μετὰ LTr (non marg.) WH. ¹⁹ Ἰωάννην WH. ²⁰ — τῆς
βασιλείας [L] TTr WHR. ²¹ — καὶ λέγων T, [καὶ] λέγων Tr marg.,
[καὶ λέγων] WH. ²² καὶ παράγων LTr WHR. ²³ τοῦ Σίμωνος
L R, Σίμωνος TTr WH. ²⁴ ἀμφιβάλλοντας LTr WHR. ²⁵ — ἀμ-
φίβληστρον TTr WHR. ²⁶ ἀλιεῖς TWH. ²⁷ εὐθὺς TWH. ²⁸ — αὐ-
τῶν LTr WHR.

^a ver.
9—11,
Matt. 3.
13—17.
Luc. 3. 21,
22.
^a Matt. 2.
23.
^a Esa. 64. 1.

^a ver. 12,
13,
Matt. 4.
1—11.
Luc. 4.
1—13.

^a Vid.
Matt. 4. 12.
Matt. 4.
17, 23.
Rom. 1.
1; 15. 16.
2 Cor. 11. 7.
1 Thess. 2.
2, 8, 9.
^a Cf. Dan.
9. 25.
Joan. 7. 8.
Rom. 5. 6.
Gal. 4. 4.
Eph. 1. 10.
1 Tim. 2. 6.
Tit. 1. 3.
^a Act. 20.
21.
^a ver.
16—20,
Matt. 4.
18—22.
Cf. Luc. 5.
2—11.
Joan. 1.
40—42.

δ
α

ε
α

5
β

5
ε
η
θ
5

ι
β

19 λούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν¹ ὀλίγον, εἶδεν
 5 Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην² τὸν ἀδελ-
 φὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας
 20 τὰ δίκτυα. καὶ εὐθέως³ ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες
 τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν
 μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

4β 21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ⁴. καὶ εὐθέως⁵
 7 τοῖς σάββασιν⁶ εἰσελθὼν⁷ εἰς⁸ τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε⁹.
 17 22 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. ἦν γὰρ δι-
 2 δάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ
 Α' 23 γραμματεῖς⁷. Καὶ⁸ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄν-
 18 24 θρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε, λέγων,
 7 “Ἐὰν⁹, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες
 ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά¹⁰ σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.”
 25 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων¹¹, “Φιμώθητι,
 26 καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ.” Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦ-
 μα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράξαν¹² φωνῇ μεγάλῃ, ἐξήλ-
 27 θεν ἐξ¹³ αὐτοῦ. καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες¹⁴, ὥστε
 συζητεῖν¹⁵ πρὸς¹⁶ αὐτούς¹⁷, λέγοντας, “Τί ἐστι τοῦτο;
 τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ’ ἐξουσίαν¹⁸ καὶ
 τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπα-
 28 κούουσιν αὐτῷ;” Ἐξῆλθε δὲ¹⁹ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς²⁰
 21 εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

Β' 29 Καὶ εὐθέως²² ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον²³
 18 εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου
 18 30 καὶ Ἰωάννου²⁴. ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυ-
 18 ρέσσουσα. καὶ εὐθέως²⁵ λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.
 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτήν, κρατήσας τῆς χειρὸς
 αὐτῆς²⁶. καὶ ἀφῆκεν αὐτήν ὁ πυρετὸς εὐθέως²⁷, καὶ

¹ — ἐκεῖθεν TTr[L]WHR.² Ἰωάννην WH.³ εὐθὺς TTrWH.⁴ Καφαρναούμ LTrWH.⁵ — εἰσελθὼν T[Tr]WH marg.⁶ ἐδί-

δασκεν εἰς τὴν συναγωγὴν TWH marg., at — τὴν tantum BE.

⁷ + [αὐτῶν] L.⁸ + εὐθὺς T[Tr] marg.]WHR.⁹ — Ἐὰν LTr

WHR.

¹⁰ οἶδαμεν TTr marg. WH marg.¹¹ — λέγων T[WH].¹² φωνῆσαν TTrWHR.¹³ ἀπ’ L.¹⁴ ἅπαντες TTrWH.¹⁵ συζητεῖν LTrWH.¹⁶ — πρὸς TWH (non marg.).¹⁷ αὐ-

τούς BEWH, ἑαυτούς LTrWH marg. R.

¹⁸ ; διδαχὴ καινὴ

(. Tr) κατ’ ἐξουσίαν LTrWHR, διδαχὴ καινὴ κατ’ ἐξουσίαν. T.

¹⁹ καὶ ἐξῆλθεν LTrWH.²⁰ [εὐθὺς] Tr.²¹ + πανταχοῦ T[Tr]

WHR.

²² εὐθὺς LTrWH.²³ ἐξελθὼν ἦλθεν LTrWH marg.

R marg., at ἦλθεν WH text.

²⁴ Ἰωάννου WH.²⁵ εὐθὺς LT

TrWH.

²⁶ — αὐτῆς LT[Tr]WH.²⁷ — εὐθέως TTrWHR.^a Matt. 4.

13. ver.

21—28.

Luc. 4.

31—37.

^b ver. 39.^c Vid. Matt.

4. 23.

^d Vid. Matt.

7. 28, 29.

^d Vid. Matt.

8. 29.

^e Cf. Act.

19. 15.

^f Joan. 6.

69 (var.

lect.). Cf.

Luc. 1. 35.

Act. 3. 14.

^g Matt. 12.

16. &c.

^h Cf. Act.

16. 17, 18.

ⁱ cap. 9. 26.^k cap. 5. 7.

Cf. Act. 8.

7.

^l Act. 17.

19. Cf.

Heb. 13. 9.

^m ver.

29—34.

Matt. 8.

14—16.

Luc. 4.

38—41.

ⁿ ver. 21,

23.

^a Cf. Luc.
4. 40.

^b Matt. 4.
23.

^c ver. 44.
Vid. Matt.
8. 4.

^d ver.
35—38,
Luc. 4. 42,
43.

^e Matt. 14.
23. Luc. 5.
16; 6. 12;
9. 28.

^f Esa. 61. 1.

^g Vid. ver.
21.

^h ver.
40—44,
Matt. 8.
2—4. Luc.
5. 12—14.
ⁱ Matt. 17.
14. cap.
10. 17.

^k Matt. 9.
30.

^l Cf. Luc. 5.
15.
^m Matt. 9.
31; 28. 15
(var. lect.).

διηκόνει αὐτοῖς. ^a Ὁψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ¹ ὁ 32 Γ'.
ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας
καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγ- 33
μένη ἦν² πρὸς τὴν θύραν. καὶ ^b ἐθεράπευσε πολλοὺς 34
κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· καὶ δαιμόνια πολλὰ
ἐξέβαλε, καὶ ^c οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾗδει-
σαν αὐτόν³.

^d Καὶ πρῶτὶ ἔννυχον⁴ λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ 35
ἀπῆλθεν⁵ εἰς ἔρημον τόπον, κακεῖ⁶ προσήνχετο. καὶ 36
κατεδίωξαν⁷ αὐτὸν ὁ⁸ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ 37
εὐρόντες αὐτόν⁹, λέγουσιν αὐτῷ, “^e Ὅτι πάντες ζητοῦ-
σί σε¹⁰.” Καὶ λέγει αὐτοῖς, “^f Αἰσώμεν¹¹ εἰς τὰς 38
ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κακεῖ¹² κηρύξω· ^g εἰς τοῦτο
γὰρ ἐξεληλύθα¹³.” Καὶ ἦν¹⁴ ^g κηρύσσων ἐν ταῖς συνα- 39
γωγαῖς¹⁵ αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαι-
μόνια ἐκβάλλων.

^h Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν 40 Δ'.
καὶ ⁱ γονυπετῶν αὐτόν¹⁶, καὶ ¹⁷ λέγων αὐτῷ, “¹⁸ Ὅτι¹⁸, ἐὰν
θέλῃς, δύνασαι με καθαρῖσαι.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς¹⁹ 41 β.
σπλαγχνισθεὶς²⁰, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ²¹,
καὶ λέγει αὐτῷ²², “²³ Θέλω, καθαρίσθητι.” Καὶ εἰπόν- 42
τος αὐτοῦ²³, εὐθέως²⁴ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα,
καὶ ἐκαθαρίσθη²⁵. Καὶ ^k ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐ- 43
θέως²⁶ ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ, “²⁷ Ὁρα, μη 44
δενὶ μηδὲν²⁷ εἰπῆς· ἀλλ'²⁸ ὕπαγε, σεαυτὸν δείξον τῷ
ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ᾧ
προσέταξε Μωσῆς²⁹, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.” Ὁ δὲ 45
ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ ^m διαφημίζειν
τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερώς εἰς

¹ ἔδυσε LTrWH. ² ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη LTrWH.
³ [Χριστὸν εἶναι] WH text., Χριστὸν εἶναι R marg. ⁴ ἔννυχα
LTrWH. ⁵ [καὶ ἀπῆλθεν] WH. ⁶ καὶ ἐκεῖ L. ⁷ κατε-
δίωξεν TWH. ⁸ —ὁ T[Tr]WH. ⁹ εὗρον αὐτόν καὶ TTr (non
marg.) WHR. ¹⁰ σε ζητοῦσιν L. ¹¹ + ἀλλαχοῦ TTr[Tr marg.]
WHR. ¹² καὶ ἐκεῖ WH. ¹³ ἐξῆλθον TTrWHR. ¹⁴ ἦλθεν
TTr (non marg.) WHR. ¹⁵ εἰς τὰς συναγωγὰς LTrWHR.
¹⁶ —καὶ γονυπετῶν αὐτόν LTr marg. [Tr]R marg., [καὶ γονυπετῶν]
WH —αὐτόν tantum TWH. ¹⁷ —καὶ TWH. ¹⁸ Κύριε L
marg. ¹⁹ Καὶ L (non marg.) TTr (non marg.) WHR.
²⁰ ὀργισθεὶς WH marg. ²¹ αὐτοῦ ἥψατο LTrWH. ²² —αὐτῷ
T. ²³ —εἰπόντος αὐτοῦ LTrWHR. ²⁴ εὐθὺς TTrWH. ²⁵ ἐκα-
θερίσθη TWH. ²⁶ εὐθὺς LTrWH. ²⁷ —μηδὲν L[Tr].
²⁸ ἀλλὰ LTrWH. ²⁹ Μωϋσῆς LTrWH.

^a πόλιν¹ εἰσελθεῖν· ἀλλ' ² ἔξω ἐν ³ ἐρήμοις τόποις ἦν⁴,
καὶ ^b ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν⁵.

2 Καὶ πάλιν εἰσῆλθεν⁶ εἰς ^c Καπερναοὺμ⁷ δι' ἡμερῶν·
3 καὶ ⁸ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν⁹ ἐστι· καὶ εὐθέως¹⁰ ^b συνή-
χθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς
E' **3** τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. ^a Καὶ ἔρ-
χονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες¹¹, αἰρόμενον
4 ὑπὸ τεσσάρων· καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσει¹² αὐτῷ
διὰ τὸν ὄχλον, ^c ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν,
καὶ ἐξορύναντες χαλῶσι τὸν κράββατον¹³, ἐφ' ¹⁴ ᾧ¹⁴ ὁ
5 παραλυτικὸς κατέκειτο. ἰδὼν δὲ¹⁵ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν
αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, “Τέκνον, ἀφέωνται¹⁶ σοι
6 αἱ ἁμαρτίαι σου¹⁷.” Ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων
ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις
7 αὐτῶν, “Τί¹⁸ οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας;¹⁹ τίς
8 δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός;” Καὶ
εὐθέως²⁰ ἐπιγνούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι
οὕτως²¹ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν²² αὐτοῖς²³, “Τί
9 ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν
εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, Ἀφέωνται²⁴ σοι²⁵
αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, Ἐγείραι²⁶, καὶ²⁷ ἄρον σου τὸν
10 κράββατον²⁸, καὶ περιπάτει²⁹; ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξου-
σίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς³⁰
11 ἁμαρτίας, (λέγει τῷ παραλυτικῷ,) Σοὶ λέγω, ἐγει-
ραι³¹, καὶ³² ἄρον τὸν κράββατόν¹³ σου, καὶ ὑπαγε εἰς
12 τὸν οἶκόν σου.” Καὶ ἡγέρθη εὐθέως, καὶ³³ ἄρας τὸν
κράββατον¹³, ἐξῆλθεν ἐναντίον³⁴ πάντων· ὥστε ἐξίστα-

¹ εἰς πόλιν φανερώς TWH marg. ² ἀλλὰ LTrWH. ³ ἐπ' TTrWH. ⁴ [ἦν] LWH. ⁵ πάντοθεν LTWH, παντόθεν Tr. ⁶ εἰσῆλθεν πάλιν L, εἰσελθὼν πάλιν TTrWH. ⁷ Καφαρναοὺμ LTTrWH. ⁸ — καὶ TTr[L]WHR. ⁹ ἐν οἴκῳ LTTrWH (non marg.). ¹⁰ —εὐθέως T[LTTr]WHR. ¹¹ πρὸς αὐτὸν φέροντες παραλυτικὸν LTTr, φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν TTr marg. WHR. ¹² προσενέγκαι TTr marg. WH.R marg. ¹³ κράββατον LTTrWH. ¹⁴ ὅπου L (non marg.) TTrWH. ¹⁵ καὶ ἰδὼν TTr marg. WHR. ¹⁶ ἀφιένται L (non marg.) TTrWH. ¹⁷ σου αἱ ἁμαρτίαι TTr WHR, at σοι αἱ ἁμαρτίαι [σου] L. ¹⁸ ὅτι Tr marg. WH marg. ¹⁹; βλασφημεῖ. LTTrWHR. ²⁰ εὐθὺς LTTrWH. ²¹ —οὕτως L[WH] ([Tr marg.], sequente [αὐτοῖ]). ²² λέγει TTrWHR. ²³ [αὐτοῖς] WH. ²⁴ Ἀφιένται L (non marg.) TTrWH. ²⁵ σου TTr (non marg.) WHR. ²⁶ Ἐγείρει LT, Ἐγείρου TrWH. ²⁷ [καὶ] TrWH. ²⁸ τὸν κράββατόν σου LTTrWH. ²⁹ ὑπαγε T. ³⁰ ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι LTTrWH marg. R (at ἀφιέναι ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς Tr marg. WH text.). ³¹ ἐγείρει LTTrWH. ³² —καὶ TTr[L]WHR. ³³ καὶ εὐθὺς TTrWHR. ³⁴ ἐμπροσθεν TTr marg. WH.

^a 2 Cor. 11. 26.

^b cap. 2, 2, 13; 3. 7. Luc. 5, 15, 17.

^c Matt. 9. 1. Cf. cap. 1. 45; 3. 20.

^d ver. 3—12, Matt. 9. 2—8, Luc. 5. 18—26.

^e Cf. Luc. 5. 19.

^f Ps. 32. 5. Esa. 43. 25.

σθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας¹, “Ὅτι οὐδέποτε οὕτως² εἶδομεν³.”

^a Vid. cap. 1. 45.

^b ver. 14—22, Matt. 9. 9—17. Luc. 5. 27—38. ^c Cf. Matt. 9. 9. ^d ver. 16. Vid. Matt. 11. 19.

^e (var. lect.) Cf. Act. 23. 9.

^f Matt. 9. 11. Luc. 15. 2. Cf. Act. 11. 3. Gal. 2. 12.

^g 1 Tim. 1. 15.

Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ⁴ τὴν θάλασσαν· καὶ ^aπᾶς ¹³ 5'.
ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. ^{κα}
^b Καὶ παραγών εἶδε ^cΛευὴν⁵ τὸν τοῦ Ἀλφαίου⁶, καθή- ¹⁴ β.
μενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, “Ἀκολουθεί
μοι.” Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγέ- ¹⁵ κβ
νετο⁷ ἐν τῷ⁸ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ^β
καὶ πολλοὶ ^dτελώναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ
Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί,
καὶ ἠκολούθησαν⁹ αὐτῷ. καὶ ^eοἱ¹⁰ γραμματεῖς καὶ οἱ ¹⁶
Φαρισαῖοι¹¹, ¹² ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίωντα¹³ μετὰ τῶν τελ-
ωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν¹⁴, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
“Τί¹⁵ ὅτι μετὰ τῶν ^dτελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν¹⁶ ^fἐσθίει
καὶ πίνει¹⁷;” Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, ¹⁷ κγ
“¹⁸ Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ’ οἱ ^β
κακῶς ἔχοντες. οὐκ¹⁹ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ^g ἀλλὰ
ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν²⁰.”

Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου²¹ καὶ οἱ τῶν Φαρι- ¹⁸
σαίων²² νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ,
“Διατί²³ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου²¹ καὶ οἱ ²⁴ τῶν Φαρισαίων
νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ²⁵ οὐ νηστεύουσι;” Καὶ ¹⁹
εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ
νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ’ αὐτῶν ἐστί, νηστεύειν;
ὅσον χρόνον μεθ’ ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον²⁶, οὐ δύναν-
ται νηστεύειν· ^h ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ ²⁰
αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις²⁷. καὶ ²⁸ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκου²⁹ ἀγνά- ²¹
φον ἐπιράπτει³⁰ ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ³¹. εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ

¹ [λέγοντας] LWH. ² οὕτως οὐδέποτε TTr (non marg.) WH.
³ εἶδαμεν LTTTr WH. ⁴ εἰς T. ⁵ Λευεὶν TWH (Ἰάκωβον WH
marg.). ⁶ Ἀλφαίου WH. ⁷ γίνεται TTr (non marg.) WH.
⁸ —ἐν τῷ T[Tr] WHR. ⁹ ἠκολούθουν TTr (non marg.) WHR.
¹⁰ —οἱ T. ¹¹ τῶν Φαρισαίων L marg. TTr (non marg.) WHR
(text. non marg.). ¹² + [καὶ] L, + καὶ TTr. ¹³ ὅτι ἐσθίει
LWHR, ὅτι ἦσθιεν TTr. ¹⁴ ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν LTr WHR.
¹⁵ —τί TTr WHR. ¹⁶ ἁμαρτωλῶν καὶ τῶν τελωνῶν L (non marg.)
Tr. ¹⁷ [καὶ πίνει] LTr marg., om. WH (non marg.) R marg.
¹⁸ + [ὅτι] WH. ¹⁹ οὐ γὰρ L marg. ²⁰ —εἰς μετάνοιαν LTTTr
WHR. ²¹ Ἰωάννου WH. ²² Φαρισαῖοι LTTTr WHR. ²³ Διὰ τί
WH. ²⁴ + μαθηταὶ TTr [Tr marg.] WHR. ²⁵ [μαθηταὶ] WH.
²⁶ ἔχουσιν τὸν νυμφίον μεθ’ ἑαυτῶν (μετ’ αὐτῶν TTr WH) LTTTr WH.
²⁷ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ LTTTr WHR. ²⁸ —καὶ LTTTr WHR. ²⁹ ῥάκου
LTr marg. ³⁰ ἐπιράπτει TTr WH. ³¹ ἱματίον παλαιόν
LTTTr WHR.

^h Luc. 17. 22.

πλήρωμα¹ αὐτοῦ² τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον
 22 σχίσμα γίνεται καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς
 ἀσκούς παλαιούς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει³ ὁ οἶνος ὁ νέος⁴
 τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχέεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπο-
 λύνονται⁵. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς⁶ βλη-
 τέον⁷.”

ΚΔ Β 23 ^αΚαὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάβ-
 βασι⁸ διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ
 24 αὐτοῦ⁹ ὁδὸν ποιεῖν¹⁰ ^βτίλλοντες τοὺς στάχνας. καὶ οἱ
 Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, “Ἴδε, τί ποιοῦσιν ἐν¹¹ τοῖς
 25 σάββασιν, ὃ οὐκ ἔξεστι;” Καὶ αὐτὸς¹² ἔλεγεν¹³ αὐ-
 τοῖς, “Οὐδέποτε ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε Δαβὶδ¹⁴, ὅτε
 26 πῶς¹⁵ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ^γἈβιάθαρ
 τοῦ¹⁶ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφα-
 γεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν ^δεἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι¹⁷, καὶ
 ΚΕ Β 27 ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι;” Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς,
 “Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, ^εοὐχ ^ςὁ
 28 ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. ὥστε κύριός ἐστιν ὁ
 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.”

Ζ'. 3 ^ρΚΑΙ εἰσῆλθε ^ηπάλιν εἰς τὴν¹⁹ συναγωγὴν, καὶ ἦν²⁰
 2 ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένῃν ἔχων τὴν χεῖρα, καὶ ^ιπαρε-
 τήρουν²¹ αὐτὸν εἰ²² τοῖς σάββασιν θεραπεύσει²³ αὐτόν, ^κἵνα
 3 κατηγορήσωσιν²⁴ αὐτοῦ. καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξη-
 ραμμένῃν ἔχοντι τὴν χεῖρα²⁵, “^νἘγειρα²⁶ εἰς τὸ μέσον.”
 4 Καὶ λέγει αὐτοῖς, “^νἘξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆ-
 σαι²⁷, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι;”
 5 Οἱ δὲ ἐσιώπων. καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς ^ιμετ'
 ὀργῆς, συλ²⁸ λυπούμενος ἐπὶ τῇ ^νπωρώσει τῆς καρδίας
 αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, “^νΕκτεινον τὴν χεῖρά

¹ + ἀπ' LTWH. ² [αὐτοῦ] Tr.

WHR. ⁴ — ὁ νέος LTTrWHR.

(non marg., ubi [ἐκχέεται]) WHR.

T, *uncinis includunt* TrWH.

⁸ αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν δια(παρα TWH marg.) πορεύεσθαι LTTr

WHR. ⁹ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο LTTrWH.

¹⁰ ὁδοποιεῖν LTTr marg. WH marg. ¹¹ — ἐν LTTrWHR.

¹² — αὐτὸς TTTr WHR, [αὐτὸς] L. ¹³ λέγει LTTrWH.

¹⁴ Δαυεὶδ LTTrWH. ¹⁵ [πῶς] TrWH.

¹⁶ — τοῦ LTTr[Tr marg.] WHR (non marg.).

¹⁷ τοὺς ἱερεῖς TTTr marg. WH. ¹⁸ + καὶ TTTrWHR.

¹⁹ — τὴν T[Tr]WH. ²⁰ — ἦν L[Tr].

²¹ παρατηροῦντο LTTr marg. ²² + ἐν T.

²³ θεραπεύει T. ²⁴ κατηγοροῦσιν LTTr.

²⁵ τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηρὰν LTTrWHR, τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι T.

²⁶ Ἐγειρε LTTrWH. ²⁷ ἀγαθὸν ποιῆσαι T. ²⁸ συν- TWH.

^α ver.
 23—28,
 Matt. 12.
 1—8. Luc.
 6. 1—5.
^β Deut. 23.
 25.

^γ 1 Chr. 24.
 6. Cf.
 1 Sam. 21.
 1; 2 Sam.
 8. 17.
^δ Ex. 29. 32.
 Lev. 8. 31;
 24. 5—9.
^ε Ex. 23. 12.
 Deut. 5. 14.
^ς Cf. Col. 2.
 16.

^ρ ver. 1—6,
 Matt. 12.
 9—14.
 Luc. 6.
 6—11.
^η cap. 1. 23,
 39.
^ι Luc. 14. 1;
 20. 20 (var.
 lect.).
^κ Luc. 11.
 54 (var.
 lect.).
^ν Rev. 6. 16.
 11. Rom. 11.
 25. Eph.
 4. 18. Cf.
 cap. 6. 52.

σου¹.” Καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη² ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὲς ὡς ἡ ἄλλη³. Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρι- 6
σαῖοι εὐθέως⁴ μετὰ τῶν Ἑρωδιανῶν⁵ συμβούλιον
ἔπολουν⁶ κατ’ αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

ΚΑΙ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ⁷ 7
πρὸς⁸ τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας ἠκολούθησαν⁹ αὐτῷ¹⁰, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰου-
δαίας¹¹, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων¹¹, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδου- 8
μαίας, καὶ ἔπεραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ¹² περὶ Τύρον
καὶ Σιδῶνα,¹³ πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες¹⁴ ὅσα¹⁵ ἐποίει¹⁶,
ἦλθον¹⁷ πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα 9
πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ
θλίβωσιν αὐτόν. πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε 10
ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον¹⁸ μᾶσ-
τιγας· καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν 11
ἐθεώρει, προσέπιπτεν¹⁸ αὐτῷ, καὶ ἔκραξε¹⁹, λέγοντα²⁰,
“Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.” Καὶ πολλὰ ἐπετίμα 12
αὐτοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φανερόν ποιήσωσι^{21,22}. Καὶ 13
ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν
αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. καὶ ἐποίησε δώδεκα²³, 14
ἵνα ὦσι μετ’ αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κη-
ρύσσειν, καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, 15
καὶ²⁴ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.²⁵ καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι 16
ὄνομα²⁶ Πέτρον· καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, 17
καὶ Ἰωάννην²⁷ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπ-
έθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα²⁸ Βοανεργές²⁹, ὃ ἐστίν, Υἱοὶ
βροντῆς· καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολο- 18
μαῖον, καὶ Ματθαῖον³⁰, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν
τοῦ Ἀλφαίου³¹, καὶ Θαδδαῖον³², καὶ Σίμωνα τὸν ἑκα-

^a Vid. Matt. 22. 16.

^b cap. 15. 1.

^c Matt. 12. 15.

^d Vid. cap. 1. 45.

^e Matt. 4. 25.

^f Luc. 6. 17.

^g Esa. 34. 5,

6. Ezek.

35. 15; 36.

5.

^h Vid. Matt. 11. 21.

ⁱ cap. 6. 56;

8. 22. Vid.

Matt. 14. 36.

^k cap. 5. 29,

34. Luc.

7. 21.

^l Luc. 4. 41.

^m Vid.

Matt. 8. 4.

ⁿ Matt. 5. 1.

Vid.

Matt. 10. 1.

^o Matt. 10. 1.

Luc. 9. 1.

^p ver.

16—19.

Matt. 10. 2—4.

Luc. 6. 14—16.

Act. 1. 13.

^q Vid. Matt. 9. 9.

^r Cf. Luc. 6. 15.

Act. 1. 13.

^s — σου T[Tr] WH (marg.).

^t ἀπεκατεστάθη LTTTr WH.

^u — ὑγιὲς ὡς ἡ ἄλλη LTTTr WH.

^v εὐθέως TTr WH.

^w Ἑρωδιανῶν WH.

^x ἐποίησαν T, ἐδίδουν Tr (non marg.) WH (non marg.).

^y μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν L (non marg.) TTr WH.

^z εἰς LTTTr marg.

^{aa} ἠκολούθησεν LTTTr WH.

^{ab} — αὐτῷ TTr [L] WH.

^{ac} ἠκολούθησ. in fin. vers. transferunt TWH marg., etiam vers. 8. Ἱεροσολύμων WH.

^{ad} — οἱ TTr [L] WH.

^{ae} — (pro,) WH marg.

^{af} ἀκούοντες LTTTr (non marg.) WH.

^{ag} ἅ L marg.

^{ah} ποιεῖ Tr (non marg.) WH (non marg.).

^{ai} ἦλθαν WH.

^{aj} ἐθεώρουν, προσέπιπτον LTTTr WH.

^{ak} λέγοντες TWH marg.

^{al} ποιῶσιν TTr.

^{am} +, ὅτι ᾔδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι L.

^{an} + οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν WH, R marg.

^{ao} — θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ TTr [Tr marg.] WH.

^{ap} + καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα TWH, R marg.

^{aq} ὄνομα τῷ Σίμωνι L marg. TTr (non marg.) WH (καὶ ἐπέθ. ὄν. τῷ Σ.).

^{ar} Ἰωάννην WH.

^{as} ὄνομα WH (non marg.).

^{at} ἐπέθηκεν... Υἱοὶ Βροντῆς WH.

^{au} Βοανηργές LTTTr WH.

^{av} Μαθθαῖον LTTTr WH.

^{aw} Ἀλφαίου WH.

^{ax} Λεββαῖον WH marg.

κς

δ

κς

α

κη

η

κθ

β

λ

β

19 νανίτην¹, καὶ Ἰουδαν Ἰσκαριώτην², ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

λα 20 Καὶ ἔρχονται³ εἰς ὁῖκον· καὶ συνέρχεται πάλιν⁴ ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε⁵ ἄρτον φα-

21 γεῖν. καὶ ἀκούσαντες⁶ οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆ-

λβ 22 σαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ, “Ὅτι ἐξέστη.” Καὶ οἱ
β γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων⁶ καταβάντες ἔλεγον,
“Ὅτι Ἰβελζεβούλ⁷ ἔχει,” καὶ “Ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι

λγ 23 τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.”⁸ Καὶ προσ-
β καλεσάμενος αὐτούς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς,

24 “Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; καὶ

ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται στα-

25 θῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη· καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν

26 μερισθῇ, οὐ δύναται⁸ σταθῆναι ἢ οἰκία ἐκείνη⁹. καὶ εἰ

ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται¹⁰, οὐ

27 δύναται σταθῆναι¹¹, ἀλλὰ τέλος ἔχει. ¹² οὐ δύναται

οὐδεὶς¹³ τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν¹⁴

αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῇσῃ,

λδ 28 καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. Ἄμην λέγω
β ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς

τῶν ἀνθρώπων¹⁵, καὶ¹⁶ βλασφημίαι ὅσας¹⁷ ἂν¹⁸ βλασ-

29 φημήσωσιν· ὅς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα

τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ'¹⁹

30 ἔνοχός ἐστιν²⁰ αἰωνίου κρίσεως²¹.” ὅτι ἔλεγον, “Πνεῦ-

λε 31 μα ἀκάθαρτον ἔχει.”²² Ἐρχονται οὖν²³ οἱ ἀδελφοὶ καὶ
β ἡ μήτηρ αὐτοῦ²³, καὶ ἔξω ἐστῶτες²⁴ ἀπέστειλαν πρὸς

32 αὐτόν, φωνοῦντες²⁵ αὐτόν. καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ

αὐτόν²⁶. εἶπον δὲ²⁷ αὐτῷ, “Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ

^a Vid. Matt. 26. 14.

^b cap. 7. 17; 9. 28. Cf.

cap. 2. 1. ^c cap. 6. 81.

^d Cf. ver. 31.

^e 2 Cor. 5. 13. Cf.

Joan. 10. 20. Vid.

Act. 26. 24. ^f Vid. Matt.

10. 25. ^g Vid.

Matt. 9. 34. ^h ver.

23—27, Matt. 12.

25—29, Luc. 11.

17—22.

ⁱ ver. 28—30, Matt. 12.

31, 32, Luc. 12. 10.

^k Vid. Matt. 5. 21.

^l ver. 31—35, Matt. 12.

46—50, Luc. 8.

19—21.

¹ Κανααῖον LTT^rWHR.

² Ἰσκαριώθ LTT^rWH.

³ ἔρχεται

TWHR.

⁴ + ὁ LTr[WH]R.

⁵ μηδὲ LTT^rWHR.

⁶ Ἱεροσο-

λύμων WH.

⁷ Βεεζεβούλ WH.

⁸ δυνήσεται L marg. TTrWHR.

⁹ ἡ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι (στήναι TTrWH) L (non marg.) TTrWH.

¹⁰ ἐμερίσθη, καὶ T, καὶ μεμερίσθη Tr marg. WHR.

¹¹ στήναι TTrWH.

¹² + ἀλλ' TTr[Tr marg.]WHR.

¹³ οὐδεὶς δύναται LTr.

¹⁴ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη TTr (non marg.) WHR.

¹⁵ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα LTT^rWHR.

¹⁶ + αἱ LTT^rWHR.

¹⁷ ὅσα LTT^rWHR.

¹⁸ ἐὰν TTrWH.

¹⁹ ἀλλὰ LTT^rWH.

²⁰ ἔσται TTr marg.

²¹ ἁμαρτή- ματος LTT^r (ἁμαρτίας Tr marg.) WHR.

²² Καὶ ἔρχονται LTT^rWHR, καὶ ἔρχεται T.

²³ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ LTT^rWHR.

²⁴ στήκοντες TTrWH.

²⁵ καλοῦντες LTT^rWH.

²⁶ περὶ αὐτὸν ὄχλος LTT^rWH.

²⁷ καὶ λέγουσιν LTT^rWHR.

ἀδελφοί σου¹ ἔξω ζητοῦσί σε.” Καὶ ἀπεκρίθη αὐ- 33
τοῖς, λέγων², “Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου ἢ³ οἱ ἀδελφοί
μου⁴.” Καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν⁵ 34
καθημένους, λέγει, “Ἴδε⁶, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελ-
φοί μου. ὃς γὰρ⁷ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα⁸ τοῦ Θεοῦ, 35
οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή μου⁹ καὶ μήτηρ
ἐστί.”

^a ver.
1—12,
Matt. 13.
1—15. Luc.
8. 4—10.

^b cap. 12.
38.

^c ver. 23.
Matt. 11.
15.
^d ver. 34.

^a ΚΑΙ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· 4 λς
καὶ συνήχθη¹⁰ πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς¹¹, ὥστε αὐτὸν
ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον¹² καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν¹³.
καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλάς,^b καὶ ἔλε- 2 Θ.
γεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, “Ἀκούετε. ἰδοὺ, ἐξήλ- 3
θεν ὁ σπείρων τοῦ¹⁴ σπείραι· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεί- 4
ρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ¹⁵ καὶ κατέφαγεν αὐτό. ἄλλο δέ¹⁶ ἔπεσεν 5
ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ¹⁷ ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ
εὐθέως¹⁸ ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος¹⁹ γῆς·
ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος²⁰ ἐκαυματίσθη²¹, καὶ διὰ τὸ μὴ 6
ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς²² τὰς ἀκάν- 7
θας· καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαί, καὶ συνέπνιξαν αὐτό,
καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε. καὶ ἄλλο²³ ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν 8
τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ
αὐξάνοντα²⁴, καὶ ἔφερεν ἐν²⁵ τριάκοντα, καὶ ἐν²⁶ ἐξή-
κοντα, καὶ ἐν²⁶ ἑκατόν.” Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς²⁷, ^c “Ὁ 9
ἔχων²⁸ ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω²⁹.” “Ὅτε δέ³⁰ ἐγένετο ^d κατα- 10
μόνας³¹, ἠρώτησαν³² αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώ-
δεκα τὴν παραβολήν³³. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, “Ὑμῖν 11

¹ + καὶ αἱ ἀδελφαί σου LT[Tr marg.] WH marg. ² ἀποκριθεὶς
αὐτοῖς λέγει L marg. TTr (non marg.) WHR. ³ καὶ L (non
marg.) TTr WHR. ⁴ —μου [Tr] WH. ⁵ τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ
LTTr WHR. ⁶ Ἰδοὺ LTTr marg. ⁷ —γὰρ LT[Tr] WH (non
marg.). ⁸ τὰ θελήματα WH marg. ⁹ —μου LTTr WHR.
¹⁰ συνάγεται LTTr WHR. ¹¹ πλείστος TTr WHR. ¹² εἰς τὸ (—τὸ
TTr WHR) πλοῖον ἐμβάντα LTTr WHR. ¹³ ἦσαν TTr WHR.
¹⁴ —τοῦ LT[Tr] WH. ¹⁵ —τοῦ οὐρανοῦ LTTr WHR. ¹⁶ καὶ
ἄλλο L (non marg.) TTr WHR. ¹⁷ + [καὶ] LTTr WH. ¹⁸ εὐθέως
LTTr WH. ¹⁹ + τῆς L. ²⁰ καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος L (non
marg.) TTr WHR. ²¹ ἐκαυματίσθησαν L marg. Tr (non marg.)
WH marg. ²² ἐπὶ L marg. ²³ ἄλλα TTr marg. WHR.
²⁴ αὐξανόμενον LTTr, αὐξανόμενα WHR. ²⁵ εἰς TTr (en sic
marg.) WHR. ²⁶ εἰς TTr (en Tr marg.) R, ἐν WH (εἰς...εἰς v.
ἐν...ἐν WH marg.). ²⁷ —αὐτοῖς LTTr WHR. ²⁸ ὃς ἔχει LTTr
WHR. ²⁹ + καὶ ὁ συνίων συνιέτω WH marg. ³⁰ καὶ ὅτε
LTTr WHR. ³¹ κατὰ μόνας LTTr WH. ³² ἠρώτων LTTr WHR,
ἠρώτουν T. ³³ τὰς παραβολὰς TTr WHR.

δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον¹ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ·
 ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω², ἐν παραβολαῖς τὰ³ πάντα γίνεται·
 ἵνα⁴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες
 ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ
 ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα⁴.” Καὶ λέγει αὐτοῖς,
 “Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην;⁵ καὶ πῶς πάσας
 τὰς παραβολὰς γνῶσεσθε; ὁ σπείρων τὸν λόγον
 σπείρει. οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου σπεί-
 ρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως⁶ ἔρχεται
 ὁ Σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν
 ταῖς καρδίαις αὐτῶν⁷. καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως⁸ οἱ ἐπὶ
 τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ, ὅταν ἀκούσωσι τὸν λό-
 γον, εὐθέως⁹ μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, καὶ
 οὐκ ἔχουσι ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν·
 εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον,
 εὐθέως¹⁰ σκανδαλίζονται. καὶ οὗτοι¹¹ εἰσιν οἱ εἰς¹² τὰς
 ἀκάνθας σπειρόμενοι, οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον
 ἀκούοντες¹³, καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου¹⁴, καὶ
 ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι
 εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι¹⁵ τὸν λόγον, καὶ ἄκαρ-
 πος γίνεται. καὶ οὗτοι¹⁶ εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν
 καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ
 παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, ἐν¹⁷ τριάκοντα, καὶ
 ἐν¹⁸ ἑξήκοντα, καὶ ἐν¹⁸ ἑκατόν.” Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς,
 “Μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται²⁰, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ
 ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην;²¹ οὐχ ἵνα ἐπὶ²² τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ²³;
 οὐ γάρ ἐστὶ τι²⁴ κρυπτόν, ὃ²⁵ ἐὰν μὴ²⁶ φανερωθῇ·
 οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ’ ἵνα εἰς φανερόν ἔλθῃ²⁷.
 εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.” Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς,
 “Βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρη-
 θήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούον-

^a 1 Cor. 5.
 12, 13.
 Col. 4. 5.
 1 Thess. 4.
 12. (1 Tim.
 3. 7.)
^b Esa. 6. 9,
 10.
^c ver.
 13—20.
 Matt. 13.
 18—23.
 Luc. 8.
 11—15.

^d Vid. Matt.
 4. 10.

^e Vid. Matt.
 5. 15.

^f Vid. Matt.
 10. 26.

^g Vid. ver.
 9.

^h Luc. 8. 13.

ⁱ Vid. Matt.
 7. 2.

¹ — γνῶναι LTr (τὸ μυστήριον δέδοται TTrWHR). ² ἔξωθεν
 WH marg. ³ — τὰ T. ⁴ — τὰ ἁμαρτήματα TTr[LTr marg.]
 WHR. ⁵ ταύτην, LTrWHR. ⁶ εὐθέως TTrWHR. ⁷ ἐν αὐτοῖς L
 marg. T, εἰς αὐτοὺς Tr (non marg.) WHR. ⁸ ὁμοίως εἰσιν TTr
 marg. 8. [ὁμοίως]. ⁹ εὐθέως LTrWHR. ¹⁰ εὐθέως TTrWHR.
¹¹ ἄλλοι LTrWHR. ¹² ἐπὶ T. ¹³ ἀκούσαντες TTrWHR.
¹⁴ — τούτου LTrWHR. ¹⁵ συμπνίγουσιν TWH. ¹⁶ ἐκείνοι TTr
 (non marg.) WHR. ¹⁷ ἐν TTr (non marg.) WH (non marg.) R.
¹⁸ [ἐν] WH text. ([ἐν]...[ἐν] WH marg.), ἐν R. ¹⁹ + ὅτι TWH.
²⁰ ἔρχεται ὁ λύχνος LTrWHR. ²¹ κλίνην, WH. ²² “MSS. ὑπὸ”
 WH marg. ²³ τεθῇ LTrWHR. ²⁴ — τι Tr [LTr marg.] WH
 (non marg.). ²⁵ — ὃ LTrWHR. ²⁶ + ἵνα LT[Tr marg.] WHR.
²⁷ ἔλθῃ εἰς φανερόν TTrWHR.

^a Vid. Matt.
13. 12.

^b Cf. Matt.
13. 24—30.

^c Luc. 2. 37.
Act. 20. 31;
26. 7.
² Thess. 3.
8 (var. lect.). Vid.
cap. 5. 5.
^d Joel 3.
13. Cf.
Rev. 14. 15.

^e ver.
30—32.
Matt. 13.
31, 32.
Luc. 13. 18,
19.
^f Vid. Matt.
11. 16.

^g Matt. 13.
34.

^h Cf. Joan.
16. 25.

ⁱ ver. 10.
^k Cf. 2 Pet.
1. 20.

^l Matt. 8.
18.

^m ver.
36—41.
Matt. 8.
23—27.
Luc. 8.
22—25.

ⁿ 2 Reg. 7.
7, 10. Cf.
Joan. 4. 6.
^o Cf. Act.
27. 14.

σιν¹. “ὅς γὰρ ἂν ἔχη², δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὅς οὐκ 25 μβ
β
ἔχει, καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ’ αὐτοῦ.”

Καὶ ἔλεγεν, ^b“Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, 26 μγ
ὡς ἂν³ ἄνθρωπος βάλλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ 27 ι
καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται ^cνύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπό-
ρος βλαστάνῃ⁴ καὶ μηκύνηται⁵ ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.
αὐτομάτῃ γὰρ⁶ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, 28
εἶτα⁷ στάχυν, εἶτα⁷ πλήρη σίτον⁸ ἐν τῷ στάχυϊ. ὅταν 29
δὲ παραδῶ⁹ ὁ καρπός, εὐθέως¹⁰ ^d ἀποστέλλει τὸ δρέπα-
νον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.”

^e Καὶ ἔλεγε, ^f“Τίτι¹¹ ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ 30 μδ
β
Θεοῦ; ¹² ἡ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν¹³; ὡς 31 β
κόκκῳ¹⁴ σινάπεως, ὅς, ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρό-
τερος¹⁵ πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ¹⁶ τῶν ἐπὶ τῆς
γῆς^{17, 18} καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται πάντων 32
τῶν λαχάνων μείζων¹⁹, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους,
ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατασκηνοῦν²⁰.” Καὶ ^gτοιαύταις παραβολαῖς 33 με
ς
πολλαῖς²¹ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἡδύναντο²²
ἀκούειν· ^hχωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· ⁱκατ’ 34 μς
ι
ιδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ²³ ^kἐπέλυε πάντα.

ΚΑΙ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενο- 35 Ι’.
μένης, ^l“Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.” ^mΚαὶ ἀφέντες τὸν 36 μς
β
ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ⁿὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ.²⁴
καὶ ἄλλα δὲ²⁵ πλοίαρια²⁶ ἦν²⁷ μετ’ αὐτοῦ. καὶ γίνεται 37
λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλῃ²⁸. τὰ δὲ²⁹ κύματα ^oἐπέβαλλεν
εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἡδὴ γεμίζεσθαι³⁰. καὶ ἦν 38
αὐτὸς³¹ ἐπὶ³² τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύ-
δων· καὶ διεγείρουσιν³³ αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ,

¹ — τοῖς ἀκούουσιν LTTTrWHR. ² ἔχει LTTTrWHR. ³ — ἂν
TTTrWHR. ⁴ βλαστᾷ LTTTrWH. ⁵ μηκύνεται Tr marg.
⁶ — γὰρ LTTTrWHR. ⁷ εἶπεν TWH. ⁸ πλήρης σίτος LTTTr.
⁹ παραδοῖ LTTTrWH. ¹⁰ εὐθύς TTTrWH. ¹¹ Πῶς L marg. TTTr
(non marg.) WHR. ¹² Θεοῦ, WH. ¹³ τίνι αὐτὴν παραβολῇ
θῶμεν L (non marg.) TTTr (non marg.) WHR. ¹⁴ κόκκον LTr.
¹⁵ μικρότερον ὃν LTTTrWHR. ¹⁶ — ἐστὶ LTTTrWHR. ¹⁷ [τῶν ἐπὶ
τῆς γῆς] L. ¹⁸ γῆς—WH, αὐτῆς R. ¹⁹ μείζων (μείζον L marg.
TTTr marg. WHR) πάντων τῶν λαχάνων LTTTrWHR. ²⁰ κατα-
σκηνοῖν WH. ²¹ [πολλαῖς] Tr marg. ²² ἐδύναντο LTr.
²³ ἰδίους μαθηταῖς TTTr marg. WHR. ²⁴ πλοῖον, WH. ²⁵ — δὲ
LTrWHR. ²⁶ πλοῖα LTTTrWHR. ²⁷ ἦσαν T. ²⁸ μεγάλη
ἀνέμου LTTTrWH. ²⁹ καὶ τὰ LTTTrWHR. ³⁰ ἡδὴ γεμίζεσθαι τὸ
πλοῖον LTTTrWHR. ³¹ αὐτὸς ἦν Tr marg. WHR. ³² ἐν LTTTr
WHR. ³³ ἐγείρουσιν TTTrWHR.

39 “Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;” Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσῃ, “Σιώπα, πεφίμωσο.” Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνῃ μεγάλη. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Τί δει-
40 λοὶ ἐστε οὕτω; πῶς οὐκ¹ ἔχετε πίστιν;” Καὶ ἐφοβή-
41 θησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, “Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θά-
λασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ²;

ΙΑ'. 5 “ΚΑΙ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν
2 χώραν τῶν Γαδαρηνῶν³. καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ⁴ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως⁵ ἀπήντησεν⁶ αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων
3 ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις⁷. καὶ οὔτε⁸ ἀλύσειν⁹ οὐδέ τις
4 ἡδύνατο¹⁰ αὐτὸν δῆσαι, διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσει διεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι, καὶ οὐδεὶς
5 αὐτὸν ἴσχυε¹¹ δαμάσαι· καὶ διαπαντὸς¹² ἐνυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν¹³ ἦν κράζων
6 καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν δὲ¹⁴ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε καὶ¹⁵ προσεκύνησεν αὐτῷ¹⁶, καὶ
7 κράξας φωνῇ μεγάλῃ εἶπε¹⁷, “Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν Θεόν, μή
8 με βασανίσῃς.” ἔλεγε γὰρ αὐτῷ, “Ἐξελθε, τὸ πνεῦ-
9 μα τὸ ἀκάθαρτον, ἐκ¹⁸ τοῦ ἀνθρώπου.” Καὶ ἐπρωτὰ¹⁹ αὐτόν, “Τί σοι ὄνομα²⁰;

10 ὅτι πολλοὶ ἐσμεν.” Καὶ παρεκάλει²¹ αὐτὸν πολλά, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ²² ἔξω τῆς χώρας. ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ ὄρη²³ ἀγέλη χοίρων

^a ver. 1—17, Matt. 8. 28—34. Luc. 8. 26—37. ^b Cf. Matt. 8. 28.

^c 1 Thess. 2. 9; 3. 10. 2 Thess. 3. 8 (var. lect.). 1 Tim. 5. 5. 2 Tim. 1. 3. Cf. Lam. 2. 18. Rev. 4. 8. Vid. cap. 4. 27. ^d Vid. Matt. 8. 2. ^e cap. 1. 26. ^f Luc. 8. 28. Act. 16. 17. Heb. 7. 1. ^g Act. 19. 13. 1 Thess. 5. 27 (var. lect.). Cf. Matt. 26. 63. ^h ver. 15. Vid. Matt. 26. 53.

¹ ; οὕτω LTrWHR.

² αὐτῷ ὑπακούει T, ὑπακούει αὐτῷ TrWH.

³ Γερασσηνῶν LTr, Γεργεσηνῶν Tr marg. WHR.

⁴ ἐξελθόντος

αὐτοῦ LTrWHR.

⁵ —εὐθέως L, εὐθὺς T [TrWH].

⁶ ὑπὴν-

τησεν LTrWH.

⁷ μνήμασιν LTrWHR.

⁸ οὐδέ LTrWHR.

⁹ ἀλύσει L (non marg.) TTrWHR.

¹⁰ οὐκέτι ([οὐκέτι] Tr

marg.) οὐδεὶς ἐδύνατο LTrWHR (ἡδ. R).

¹¹ ἴσχυεν αὐτόν

LTrWH.

¹² διὰ παντὸς LWH (R).

¹³ μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς

ὄρεσιν LTrWHR.

¹⁴ καὶ ἰδὼν TTr (non marg.) WHR.

¹⁵ αὐτόν Tr marg. WH.

¹⁶ λέγει LTrWHR.

¹⁷ ἀπὸ L marg.

¹⁸ ἐπρωτῶτησεν L marg.

¹⁹ ὄνομά σοι LTrWH.

²⁰ λέγει αὐτῷ

Λεγὼν LTrWHR (Λεγε- R).

²¹ +ἐστιν LWH marg.

²² πα-

ρεκάλουν L marg.

²³ ἀποστείλῃ αὐτοὺς L marg., αὐτὰ ἀποστείλῃ

TTrWH.

²⁴ τῷ ὄρει LTrWHR, αὐτὸ L marg. ἀγέλη χοίρων μεγάλη

βοσκομένων πρὸς τῷ ὄρει.

μεγάλη βοσκομένη· καὶ παρεκάλεσαν¹ αὐτὸν πάντες¹² οἱ δαίμονες², λέγοντες, “Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.” Καὶ ἐπέτρεψεν¹³ αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς³. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν δὲ⁴ ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ. Οἱ¹⁴ δὲ⁵ βόσκοντες τοὺς χοίρους⁶ ἔφυγον, καὶ ἀνήγγειλαν⁷ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς. καὶ ἐξῆλθον⁸ ἰδεῖν τί ἐστὶ τὸ γεγονός· καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν,¹⁵ καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ⁹ ἰματισμένον καὶ ὁσφρονούντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν¹⁰ λεγῶνα¹⁰. καὶ ἐφοβήθησαν· καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς¹⁶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. ^aκαὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελ-¹⁷θεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. ^cΚαὶ ἐμβάντος¹¹ αὐτοῦ εἰς¹⁸ τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθείς, ἵνα ἦ μετ’ αὐτοῦ¹⁹. ὁ δὲ¹³ Ἰησοῦς¹⁴ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ¹⁹ λέγει αὐτῷ, “Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀνάγγειλον¹⁵ αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος¹⁶ ἐποίησε¹⁷, καὶ ἠλέησέ σε.” Καὶ ἀπῆλθε καὶ ἤρξατο²⁰ κηρύσσειν ἐν τῇ Ἰδεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

⁹ΚΑΙ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν²¹ εἰς τὸ πέραν¹⁸, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ’ αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. ^bΚαὶ ἰδοὺ¹⁹, ἔρχεται εἰς τῶν²² ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτόν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ παρεκάλει²⁰ αὐτόν²³ πολλά, λέγων, “Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν^k ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας²¹, ὅπως²² σωθῇ καὶ

¹ παρεκάλουν L marg. Tr marg.

WHR, [πάντες] οἱ δ. L.

² — πάντες οἱ δαίμονες TTr

WHR, [πάντες] οἱ δ. L.

³ — εὐθέως ὁ Ἰησοῦς TTr[L] WHR.

⁴ — (, pro ‘) ἦσαν δὲ TTr[L] WHR.

⁵ καὶ οἱ LTr WHR.

⁶ ἀν-
τοὺς LTr WHR.

⁷ ἀνήγγειλαν LTr WHR.

⁸ ἦλθον LTr WHR.

⁹ — καὶ LTr WHR.

¹⁰ λεγῶνα LTr WH.

¹¹ ἐμβαί-
νοντος LTr WHR.

¹² μετ’ αὐτοῦ ἢ LTr WH.

¹³ καὶ LTr WHR.

¹⁴ — Ἰησοῦς TTr[L] WHR.

¹⁵ ἀπάγγειλον L (non marg.) TTr WHR.

¹⁶ ὁ Κύριός σοι TTr WH.

¹⁷ πεποίηκεν LTr WHR.

¹⁸ εἰς τὸ πέραν πάλιν T.

¹⁹ — ἰδοὺ TTr[L] WHR.

²⁰ παρακαλεῖ TTr WH (non marg.) R.

²¹ τὰς χεῖρας αὐτῇ LTr WH.

²² ἵνα LTr WHR.

^a Cf. Luc. 8. 27.

^b Luc. 8. 35. 2 Cor. 5. 13.

^c ver. 9.

^d Vid. Act. 16. 39.

^e ver.

18—20.

Luc. 8. 38,

39.

^f Matt. 4.

25. cap. 7.

31.

^g Matt. 9.

1? Luc. 8.

40?

^h ver.

22—43.

Matt. 9.

18—26.

Luc. 8.

23; 16. 18.

41—56.

ⁱ ver. 35,

36, 38.

Luc. 13. 14.

Act. 13. 15;

18. 8, 17.

^k cap. 6. 5;

7. 32; 8.

23; 16. 18.

Luc. 4. 40;

13. 13.

Act. 9. 17;

28. 8.

24 ζήσεται¹.” Καὶ ἀπῆλθε μετ’ αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

ΙΓ'. 25 Καὶ γυνή τις² οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα³,
26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανή-
σασα τὰ παρ’ ἑαυτῆς⁴ πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα,
27 ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, ἀκούσασα⁵ περὶ
τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ
28 ἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγε γάρ, “Ὅτι κὰν τῶν ἱματίων
29 αὐτοῦ ἄψωμαι⁶, σωθήσομαι.” Καὶ εὐθέως⁷ ἐξηράνθη
ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι
30 ἴαται ἀπὸ τῆς⁸ αἵματιγος. καὶ εὐθέως⁹ ὁ Ἰησοὺς ἐπι-
γινούς ἐν ἑαυτῷ¹⁰ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν,
ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε, “Τίς μου ἤψατο τῶν
31 ἱματίων;” Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, “Βλέ-
πεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου
32 ἤψατο;” Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσα-
33 σαν. ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα⁹, εἰδυῖα ὁ
γέγονεν ἐπ’¹⁰ αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ
34 εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ¹¹ εἶπεν αὐτῇ,
“Θυγάτερ¹², ὃ ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὑπάγε εἰς εἰρή-
35 νην, καὶ ἴσθι ὑγιὲς ἀπὸ τῆς¹³ αἵματιγός σου.” Ἐτι
αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ¹⁴ ἀρχισυναγώγου,
λέγοντες, “Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι
36 σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;” Ὁ δὲ Ἰησοὺς εὐθέως¹⁵
ἀκούσας¹⁴ τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ¹⁶ ἀρχισυνα-
37 γώγῳ, “Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.” Καὶ οὐκ ἀφῆ-
κεν οὐδένα αὐτῷ¹⁵ συνακολουθῆσαι¹⁶, εἰ μὴ¹⁷ Ἰπέρρον
καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην¹⁸ τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου.
38 καὶ ἔρχεται¹⁹ εἰς τὸν οἶκον τοῦ¹⁷ ἀρχισυναγώγου, καὶ
θεωρεῖ θόρυβον,²⁰ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλὰ.
39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, “Τί¹⁸ θορυβεῖσθε καὶ

^a ver. 34.
Vid. cap. 3.
10.
^b Luc. 6. 19.

^c Matt. 9.
22. cap.
10. 52.
Luc. 7. 50;
8. 48; 17.
19; 18. 42.
^d Vid. ver.
22.
^e Luc. 7. 6;
8. 49.

^f Vid. Matt.
17. 1.
^g cap. 3. 17.

^h Act. 20.
10.

¹ ζήσῃ L (non marg.) TTrWHR. ² — τις LTrWHR. ³ δώ-
δεκα ἔτη TTr marg. WH. ⁴ αὐτῆς LTrWH (non marg.). ⁵ + τὰ
TTr marg.] WHR. ⁶ εἰάν ἄψωμαι κὰν τῶν ἱματίων αὐτοῦ TTr
marg. WHR. ⁷ εὐθὺς TTrWH. ⁸ εὐθὺς TTrWH. ⁹ + διὸ
πεποιήκει λάθρα WH marg. ¹⁰ — ἐπ’ TTr[L]WHR. ¹¹ + Ἰη-
σοὺς L. ¹² Θυγάτηρ LTrWH. ¹³ — εὐθέως TTr[L]WHR.
¹⁴ παρακούσας TTr (non marg.) WHR. ¹⁵ μετ’ αὐτοῦ TTr (non
marg.) WHR. ¹⁶ ἀκολουθῆσαι L. ¹⁷ + τὸν TTrWH.
¹⁸ Ἰωάννην WH. ¹⁹ ἔρχονται LTrWHR. ²⁰ + καὶ LTrWHR.

^a Cf. Joan.
11. 11.

^b ver. 37.

^c Luc. 7. 14.
^d Act. 9. 40.
Cf. Joan.
11. 43.

^e cap. 7. 36;
8. 15; 9. 9.
^f Vid. Matt.
8. 4.
^g ver 1—6,
Matt. 13.
54—58. Cf.
Luc. 4. 16.

^h Vid. Matt.
7. 28.

ⁱ Cf. Matt.
13. 55.
Joan. 6. 42.
^k Vid. Matt.
12. 46.

^l Vid. Matt.
11. 6.
^m Cf. Luc.
4. 24. Vid.
Matt. 13.
57.

ⁿ Gen. 19.
22. cap. 9.
23.

^o Vid. cap.
5. 23.
^p Esa. 59.
16.
^q Matt. 9.
35. Luc.
13. 22.

^r Vid. Matt.
10. 1, 5.
^s Cf. Luc.
10. 1.

κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ ^aκαθεύδει.”
Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ¹ἐκβαλὼν ἅπαντας ², 40
παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέ-
ρα καὶ ^bτοὺς μετ’ αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ
παιδίον ἀνακείμενον ³. καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ 41
παιδίου, λέγει αὐτῇ, “Ταλιθά ⁴, κούμ ⁵.” ὁ ἔστι μεθ-
ερμηνευόμενον, ^c“Τὸ κοράσιον, (σοὶ λέγω) ^dἐγειραι ^e.”
Καὶ εὐθέως ⁷ ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν 42
γὰρ ἑτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν ⁸ ἐκστάσει μεγά-
λῃ. καὶ ^eδιεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ^fἵνα μηδεὶς γνῶ ⁹ 43
τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

^gΚΑΙ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν ¹⁰ εἰς τὴν πατρίδα 6 ^ν
αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
καὶ γενομένου σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ δι- 2
δάσκειν ¹¹. καὶ ¹²πολλοὶ ἀκούοντες ¹³ ^hἐξεπλήσσοντο,
λέγοντες, “Πόθεν τούτῳ ταῦτα; ¹⁴ καὶ τίς ἡ σοφία ἡ
δοθεῖσα αὐτῷ ¹⁵, ὅτι ¹⁶καὶ ¹⁷δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν
χειρῶν αὐτοῦ γίνονται ¹⁸; ⁱοὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ 3
^kυῖός ¹⁹Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ ²⁰Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ ²¹καὶ
Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ
ὧδε πρὸς ἡμᾶς;” Καὶ ^lἔσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
ἔλεγε δὲ ²²αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ^m“^oΟτι οὐκ ἔστι προφήτης 4 ^{να}
ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ²³, καὶ ἐν τοῖς συγ-
γενέσι ^{24, 25} καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ²⁶.” Καὶ ⁿοὐκ ἠδύνατο ²⁷ 5
ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι ²⁸, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώ-
στοις ^oἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσεν. καὶ ^pθαύμαζε ²⁹ 6
διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν· ^qκαὶ περιῆγε τὰς κώμας ^{νβ}
κύκλῳ διδάσκων. ^β

^rΚΑΙ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς 7 ^{ΙΔ’}
^sἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν ^{νγ}
^β

¹ αὐτὸς δὲ LTr WHR. ² πάντας LTr WHR. ³ —ἀνακει-
μενον TTr [L] WHR. ⁴ Ταλιθά WH. ⁵ κούμ TWH, κούμ Tr
(non marg.). ⁶ ἐγειρε LTr WH. ⁷ εὐθὺς TTr WH. ⁸ + εὐθὺς
T[Tr] WHR. ⁹ γνοί LTr WH. ¹⁰ ἔρχεται TTr (non marg.)
WHR. ¹¹ διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ TTr WH. ¹² + οἱ T[Tr
marg.] WH, R marg. ¹³ ἀκούσαντες Tr marg. ¹⁴ ταῦτα, WH.
¹⁵ τούτῳ TTr (non marg.) WHR. ¹⁶ —ὅτι LTr WHR.
¹⁷ + [αἱ] Tr marg. WHR. ¹⁸ γινόμεναι Tr (non marg.) WHR.
¹⁹ + τῆς TTr [Tr marg.] WH. ²⁰ καὶ ἀδελφός LTr WHR.
²¹ Ἰωσήτος LTr WH. ²² καὶ ἔλεγεν L (non marg.) TTr WHR.
²³ αὐτοῦ LTr WH, ἑαυτοῦ T. ²⁴ συγγενέσιν TTr WH. ²⁵ + αὐ-
τοῦ TTr [L] WHR. ²⁶ αὐτοῦ LTr WH. ²⁷ ἐδύνατο TTr WH.
²⁸ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν LTr WHR. ²⁹ θαύμασεν TWH (non
marg.).

- 8 πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. ^a καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ
 9 πήραν, μὴ ἄρτον¹, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν· ἀλλ'²
^δ ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ “μὴ ἐνδύσηθε³ δύο
 νδ 10 χιτῶνας.” Καὶ ἔλεγεν⁴ αὐτοῖς, “Ὅπου ἐὰν⁵ εἰσέλ-
 β θητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε ἐκεῖθεν.
 νε 11 καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται⁶ ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν,
 β ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑπο-
 κάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, ^ε εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν
 νς 12 ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.”⁷ Καὶ ἐξελθόντες
 η 13 ἐκήρυσσον⁸ ἵνα μετανοήσωσι⁹· καὶ δαιμόνια πολλὰ
 ἐξέβαλλον¹⁰, καὶ ^α ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους
 καὶ ἐθεράπευον.
 ΙΕ'. 14 ^ε Καὶ ἦκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης¹¹, (φανερὸν γὰρ
 νς ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ,) καὶ ἔλεγεν¹², “Ὅτι Ἰωάννης¹³ ὁ
 β βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη¹³, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦ-
 15 σιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.” ^ζ Ἄλλοι¹⁴ ἔλεγον, “Ὅτι
 ‘Ἠλίας¹⁵ ἐστίν.” ἄλλοι δὲ ἔλεγον, “Ὅτι προφήτης
 νη 16 ἐστίν¹⁶, ἢ¹⁷ ὡς εἰς τῶν προφητῶν.” Ἀκούσας δὲ ὁ
 ‘ Ἡρώδης¹¹ εἶπεν¹⁸, “Ὅτι¹⁹ ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάν-
 νη²⁰, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς²¹ ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν²².” Αὐτὸς
 νθ 17 γὰρ ὁ Ἡρώδης¹¹ ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην²⁰,
 β καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐν τῇ²³ φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα²⁴ τὴν
 γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν
 18 ἐγάμησεν. ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης²⁵ τῷ Ἡρώδῃ²⁶, “Ὅτι
 οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.”
 19 Ἡ δὲ Ἡρωδιάς²⁷ ^θ ἐνέειχεν αὐτῷ, καὶ ἠθελεν²⁸ αὐτὸν
 20 ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ ἠδύνατο. ^ι ὁ γὰρ Ἡρώδης¹¹ ἔφο-

^a ver. 8—11, Matt. 10. 9—16. Luc. 9. 3—5. Cf. Luc. 10. 4—11. ^b Act. 12. 8.

^c Vid. Matt. 8. 4.

^d Jac. 5. 14.

^e ver. 14—29, Matt. 14. 1—12, ver. 14—16, Luc. 9. 7—9. ^f cap. 8. 28. Vid. Matt. 16. 14.

^g Gen. 49. 23 (LXX). Luc. 11. 53. ^h Cf. Matt. 21. 26.

¹ ἄρτον μὴ πήραν TTrWHR. ² ἀλλὰ LTrWH. ³ ἐνδύσασθαι BEL marg. Tr marg. WH (non marg.). ⁴ λέγει L marg. ⁵ ἂν LTr. ⁶ ὅς ἂν τόπος μὴ δέξηται TTr (non marg.) WH, at ἐὰν pro ἂν tantum L. ⁷ ἀμὴν λέγω κ.τ.λ. ad fin. vers. deest in TTrWHR, uncinis includit L. ⁸ ἐκήρυξαν TTrWHR. ⁹ μετανοώσιν LTr (non marg.) WH. ¹⁰ ἐξέβαλον Tr marg. ¹¹ Ἡρώδης WH. ¹² ἔλεγον L (non marg.) Tr marg. WH (non marg.). R marg. ¹³ ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν LTrWHR. ¹⁴ + δὲ LTrWHR. ¹⁵ Ἠλίας SE, Ἡλείας T, Ἡλείας WH. ¹⁶ — ἐστίν TTr[L] WH. ¹⁷ — ἢ LTrWHR. ¹⁸ ἔλεγεν TTrWHR. ¹⁹ — Ὅτι LTrWHR. ²⁰ Ἰωάννην WH. ²¹ — ἐστίν· αὐτὸς TTr[L] WH. ²² — ἐκ νεκρῶν T[Tr] WH. ²³ — τῇ LTrWHR. ²⁴ Ἡρωδιάδα WH. ²⁵ Ἰωάννης WH. ²⁶ Ἡρώδῃ WH. ²⁷ Ἡρωδιάς WH. ²⁸ ἐξήτει LTr marg.

^a cap. 12.
37. Cf. cap.
4. 16.

^b 1 Reg. 3.
15. Esther
1. 3; 2. 18.
^c Rev. 6.
15.

^d Rev. 18.
23.

^e Act. 25.
23. Rev.
19. 18.

^f Luc. 19.
47. Act.
13. 50; 17.
4; 25. 2;
28. 7, 17.

^g Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

ⁱ Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^j Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^k Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^l Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^m Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

ⁿ Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^o Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^p Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^q Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^r Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^s Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^t Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^u Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^v Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^w Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^x Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^y Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^z Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^{aa} Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^{ab} Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^{ac} Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^{ad} Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^{ae} Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^{af} Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^{ag} Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^{ah} Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

^{ai} Luc. 3. 1.
^h Esther 5.
3, 6; 7. 2.

βεῖτο τὸν Ἰωάννην¹, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ
ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ,
πολλὰ ἐποίει², καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουε. καὶ γενομένης²¹ ἡμέρας
εὐκαίρου, ὅτε³ Ἡρώδης⁴ τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ⁵
ᾠδεῖπνον ἐποίει⁶ τοῖς⁶ μεγιστάσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς⁶ χιλι-
άρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς⁷ Γαλιλαίας, καὶ εἰσελθού-²²
σης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς⁶ τῆς Ἡρωδιάδος⁷, καὶ ὀρχη-
σαμένης, καὶ ἀρεσάσης⁸ τῷ Ἡρώδῃ⁹ καὶ τοῖς συνανα-
κειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς¹⁰ τῷ κορασίῳ, “Αἰτησὼν
με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί.” καὶ ὤμοσεν αὐτῇ,²³
“Ὅτι ὁ¹¹ ἐάν με αἰτήσῃς, δώσω σοί, ἕως ἡμίσεος τῆς
βασιλείας μου.” Ἡ δὲ¹² ἐξελθούσα εἶπε τῇ μητρὶ²⁴
αὐτῆς, “Τί αἰτήσομαι¹³,” Ἡ δὲ εἶπε, “Τὴν κεφαλὴν
Ἰωάννου¹⁴ τοῦ Βαπτιστοῦ¹⁵.” Καὶ εἰσελθούσα εὐθέως¹⁶
μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο, λέγουσα,
“Θέλω ἵνα μοι δῶς ἐξ αὐτῆς¹⁷ ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν
Ἰωάννου¹⁴ τοῦ Βαπτιστοῦ.” Καὶ περίλυπος γενό-²⁶
μενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανα-
κειμένους¹⁸ οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀτετῆσαι¹⁹. καὶ εὐθέως²⁰
ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα²¹ ἐπέταξεν ἐν-
εχθῆναι²² τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ²³. ὁ δὲ²⁴ ἀπελθὼν ἀπεκε-²⁸
φάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφα-
λὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ·
καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ²⁹
ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον²⁵, καὶ ἦραν τὸ
πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ²⁶ ἐν τῷ²⁷ μνημείῳ.

Ἐκείνη ἡμέρᾳ συναγόνται²⁸ οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν,³⁰ ὅσοι
καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ²⁸ ὅσα ἐποίησαν καὶ
ᾠδεῖπνον²⁹ ἐδίδασκαν. καὶ εἶπεν³⁰ αὐτοῖς, “Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ³¹
κατ’ ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε³¹ ὀλίγον.”

¹ Ἰωάννην WH. ² ἠπόρει TTr marg. WH.R (non marg.). ³ ὅ
τε L.

⁴ Ἡρώδης WH. ⁵ ἐποίησεν LTr (non marg.) WHR.

⁶ [αὐτῆς] Tr marg., αὐτοῦ WH.R marg. ⁷ Ἡρωδιάδος WH.

⁸ ἤρσεν L (non marg.) TTr (non marg.) WHR. ⁹ Ἡρώδῃ WH.

¹⁰ εἶπεν δὲ ὁ βασιλεὺς L, ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν TTr WHR. ¹¹ — ὁ
WH (non marg.). ¹² καὶ TTr (non marg.) WHR. ¹³ αἰτή-
σωμαι LTr WHR. ¹⁴ Ἰωάνου WH. ¹⁵ βαπτίζοντος TTr WHR.

¹⁶ εὐθὺς LTr WH. ¹⁷ ἐξ αὐτῆς δῶς μοι LTr WHR. ¹⁸ ἀνακειμένους
TTr WHR. ¹⁹ ἀτετῆσαι αὐτὴν TTr (non marg.) WH. ²⁰ εὐθὺς
TTr WH. ²¹ σπεκουλάτωρα LTr WH. ²² ἐνέγκαι TTr (non
marg.) WHR. ²³ + [ἐπὶ πίνακι] L. ²⁴ καὶ L (non marg.)
TTr WHR. ²⁵ ἦλθον TTr WH. ²⁶ αὐτὸν T. ²⁷ — τῷ
BELTTr WHR. ²⁸ — καὶ LTr WHR. ²⁹ — ὅσα T. ³⁰ λέγει
TTr WHR. ³¹ ἀναπαύσασθε TTr WHR.

^a Luc. 9. 10.

^b Matt. 10.
2. Luc. 6.
13; 17. 5;
22; 14; 24.
10.

^c Luc. 6.
13; 17. 5;
22; 14; 24.
10.

^d Luc. 6.
13; 17. 5;
22; 14; 24.
10.

^e Luc. 6.
13; 17. 5;
22; 14; 24.
10.

^f Luc. 6.
13; 17. 5;
22; 14; 24.
10.

^g Luc. 6.
13; 17. 5;
22; 14; 24.
10.

^h Luc. 6.
13; 17. 5;
22; 14; 24.
10.

ⁱ Luc. 6.
13; 17. 5;
22; 14; 24.
10.

^j Luc. 6.
13; 17. 5;
22; 14; 24.
10.

^k Luc. 6.
13; 17. 5;
22; 14; 24.
10.

^l Luc. 6.
13; 17. 5;
22; 14; 24.
10.

^m Luc. 6.
13; 17. 5;
22; 14; 24.
10.

ⁿ Luc. 6.
13; 17. 5;
22; 14; 24.
10.

Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί,
 32 καὶ ^αοὐδὲ φαγεῖν ἡνυκάριον¹. ^βκαὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον
 33 τόπον τῷ πλοίῳ² κατ' ἰδίαν. Καὶ εἶδον³ αὐτοὺς ὑπά-
 γοντας ^γοἱ ὄχλοι⁴, καὶ ἐπέγνωσαν⁵ αὐτὸν⁶ πολλοί.
 καὶ περὶ ἃ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ,
 καὶ προῆλθον αὐτούς, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν⁷.
 15'. 34 καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς⁸ πολὺν ὄχλον, καὶ
 ἔγ⁹ ^δἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς⁹, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ
 5 ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλὰ.
 ἔδ 35 Καὶ ἦδη ὥρας πολλῆς γενομένης¹⁰, προσελθόντες αὐ-
 α τῷ¹¹ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ¹² λέγουσιν¹³, “Ὅτι ἔρημός ἐστιν
 36 ὁ τόπος, καὶ ἦδη ὥρα πολλή· ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα
 ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ¹⁴ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγο-
 ράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους¹⁵. τί γὰρ¹⁶ φάγωσιν οὐκ
 37 ἔχουσιν¹⁷.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, “Δότε
 αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.” Καὶ ^ελέγουσιν αὐτῷ, “Ἀπελ-
 θόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων ^ςδηναρίων¹⁸ ἄρτους, καὶ
 38 δώμεν¹⁹ αὐτοῖς φαγεῖν;” Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, “Πό-
 σους ἄρτους ἔχετε²⁰; ὑπάγετε καὶ²¹ ἴδετε.” Καὶ
 39 γνόντες λέγουσι²², “Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.” Καὶ
 ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλίνειν²³ πάντας συμπόσια συμ-
 40 πόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. καὶ ἀνέπεσον²⁴ πρασιαὶ
 41 πρασιαί, ἀνὰ²⁵ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ²⁵ πεντήκοντα. καὶ λα-
 βὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ^ηἀνα-
 βλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε· καὶ κατέκλασε
 τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ²⁶ ἵνα
 παραθῶσιν²⁷ αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε
 42, 43 πᾶσι· καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ
 ἦσαν κλασμάτων²⁸ δώδεκα· ^ικοφίνους²⁹ πλήρεις³⁰, καὶ

^α cap. 3. 20.
^β ver.
 32—44,
 Matt. 14.
 13—21.
 Luc. 9.
 10—17.
 Joan. 6.
 5—13. Cf.
 cap. 8. 1—9.
^γ ver. 45.
^δ Matt. 9.
 36.

^ε Cf. Joan.
 6. 7.
^ς Cf. Num.
 11. 13, 21,
 22. 2 Reg.
 4. 43.
^ς Vid.
 Matt. 18.
 28.

^η Vid.
 Matt. 14.
 19.

^ι Vid.
 Matt. 14.
 20.

¹ ενυκαῖρουν LTr WH. ² εν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον L WHR, at [τῷ πλοίῳ] Tr marg. ³ εἶδαν WH. ⁴ —οἱ ὄχλοι LTr WHR. ⁵ ἐγνωσαν LTr WH (non marg.). ⁶ —αὐτὸν LTr WHR, αὐτοὺς T. ⁷ —καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν LTr WHR (καὶ συνῆλθον αὐτοῦ WH marg. post ἐκεῖ). ⁸ —ὁ Ἰησοῦς TTr WHR, at [ὁ Ἰησοῦς] εἶδεν L. ⁹ αὐτοῖς LTr WHR. ¹⁰ γενομένης T WH marg. ¹¹ —αὐτῷ T. ¹² [αὐτοῦ] L. ¹³ ἔλεγον TTr WHR. ¹⁴ ἔγγιστα WH marg. ¹⁵ —ἄρτους TTr [L] WHR. ¹⁶ —γὰρ TTr [L] WHR. ¹⁷ —οὐκ ἔχουσιν TTr [L] WHR. ¹⁸ δηναρίων διακοσίων LTr WH. ¹⁹ δώσωμεν LTr WHR, δώσωμεν TTr marg. ²⁰ ἔχετε ἄρτους Tr marg. WH. ²¹ —καὶ TTr [L] WHR. ²² +ν [αὐτῷ] LTr marg. ²³ ἀνακλιθῆναι L WH (non marg.) R. ²⁴ ἀνέπεσαν TTr WH. ²⁵ κατὰ LTr WH. ²⁶ —αὐτοῦ TTr WHR. ²⁷ παρατιθῶσιν TTr marg. WH. ²⁸ κλάσματα Tr marg. WHR. ²⁹ κοφίνων TTr marg. WHR. ³⁰ πληρώματα TTr WHR.

^a ver.
45—51,
Matt. 14.
22—32.
Joan. 6.
15—21.
^b ver. 32,
51.
^c cap. 8. 22.
Cf. Luc. 9.
10. Joan.
6. 17.
^d Luc. 9.
61; 14. 33.
Act. 18. 18,
21. 2 Cor.
2. 13.

^e Luc. 24.
28.

^f Vid.
Matt. 9. 2.

^g Cf. cap. 8.
17, 21.
^h cap. 8. 17.
Joan. 12.
40. Rom.
11. 7.
2 Cor. 3. 13.
Vid. cap. 3.
5.
ⁱ ver.
53—56,
Matt. 14.
34—36.
Cf. Joan. 6.
24, 25.

^k Vid. cap.
3. 10.

^l Vid. cap.
5. 34.

ἀπὸ τῶν ἰχθύων. καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους 44
ὥσ¹ πεντακισχίλιοι ἄνδρες. ² Καὶ εὐθέως² ἠνάγ- 45 ξε
κασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς ³ τὸ πλοῖον, καὶ
προάγειν εἰς τὸ πέραν ⁴ πρὸς Βηθσαιδάν³, ἕως αὐτὸς
ἀπολύσῃ⁴ τὸν ὄχλον. καὶ ⁵ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, 46 ξε
ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ ὁψίας γε 47 β
νομένης, ἦν⁵ τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ 48 ξ
αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν⁶ αὐτοὺς βασα- 48
νιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος
αὐτοῖς· καὶ⁷ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρ-
χεται πρὸς αὐτούς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης·
⁸ καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν 49
περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης⁸, ἔδοξαν φάντασμα
εἶναι⁹, καὶ ἀνέκραξαν· πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον¹⁰, καὶ 50
ἐταράχθησαν. καὶ εὐθέως¹¹ ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ
λέγει αὐτοῖς, ¹² “Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.”
Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς ¹³ τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν 51 ξη
ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ¹² ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταν-
το, καὶ ἐθαύμαζον¹³. ¹⁴ οὐ γὰρ συνήκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· 52
ἦν γὰρ¹⁴ ἡ καρδιά αὐτῶν¹⁵ ¹⁶ ἡ πεπωρωμένη.
¹⁷ **ΚΑΙ** διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν¹⁶ Γενησα- 53 ξεθ
ρέτ¹⁷, καὶ προσωρμίσθησαν. καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν 54 β
ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως¹⁸ ἐπιγνόντες αὐτόν¹⁹, περιδρα-
μόντες²⁰ ὅλην τὴν περίχωρον²¹ ἐκείνην, ²² ἤρξαντο ἐπὶ
τοῖς κραββάτοις²³ τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου
ἤκουον ὅτι ἐκεῖ²⁴ ἐστι. καὶ ὅπου ἂν²⁵ εἰσεπορεύετο εἰς 56
κώμας ἢ²⁶ πόλεις ἢ²⁶ ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς²⁷ ἐτίθουν²⁸
τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα κἂν
τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου²⁹ αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι
ἂν ἤπτοντο²⁹ αὐτοῦ, ³⁰ ἐσώζοντο.

¹ — ὥσ¹ LTr WHR. ² εὐθὺς TTr WH. ³ Βηθσαιδάν WH.
⁴ ἀπολύει LTr WHR. ⁵ + πάλαι WH marg. ⁶ ἰδὼν LTr
WHR. ⁷ — καὶ LTr WHR, [καὶ] Tr marg. ⁸ ἐπὶ τῆς θαλάσσης
περιπατοῦντα T WHR. ⁹ ὅτι φάντασμα ἐστίν T WHR. ¹⁰ εἶδαν
TTr WH. ¹¹ καὶ εὐθὺς LTr (at ὁ δὲ εὐθὺς L marg. TTr marg.
WHR). ¹² — ἐκ περισσοῦ [Tr] WHR. ¹³ — καὶ ἐθαύμαζον
TTr [LTr marg.] WHR. ¹⁴ ἀλλ' ἦν TTr (non marg.) WHR.
¹⁵ αὐτῶν ἡ καρδιά LTr WH. ¹⁶ ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς T WHR.
¹⁷ Γενησαρέτ LTr WHR. ¹⁸ εὐθὺς TTr WH. ¹⁹ + [οἱ ἄνδρες
τοῦ τόπου ἐκείνου] L. ²⁰ περιέδραμον TTr WHR. ²¹ χώραν L
marg. TTr WHR. ²² + καὶ TTr WHR. ²³ κραβάττοις LTr WH.
²⁴ — ἐκεῖ LT [Tr] WHR. ²⁵ ἐάν T. ²⁶ + εἰς TTr [L] WHR.
²⁷ πλατεῖαις WH marg. ²⁸ ἐτίθεσαν TTr WH. ²⁹ ἤψαντο L
(non marg.) TTr (ἤπτοντο Tr marg.) WHR.

1^α **ΚΑΙ** συναγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ
 2 τινες τῶν γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων·
 3 καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ² κοιναῖς χερσί,
 4 τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας^{3,4} ἄρτους ἐμέψαντο^{5,6}
 5 (οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ
 6 πυγμῇ⁷ νύφονται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦν-
 7 τες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἀπὸ⁸ ἀγο-
 8 ρᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται⁹, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα
 9 πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς
 10 ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν¹⁰·) ἐπει-
 11 τα¹¹ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμμα-
 12 τεῖς, “Διατί¹² οἱ μαθηταὶ σου οὐ περιπατοῦσι¹³ κατὰ
 13 τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις¹⁴
 14 χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς¹⁵ εἶπεν
 15 αὐτοῖς, “Ὅτι¹⁶ καλῶς προεφήτευσεν¹⁷ Ἡσαΐας¹⁸ περὶ
 16 ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται¹⁹, “Ὁὗτος ὁ λαὸς²⁰
 17 τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ²¹, ἡ δὲ καρδιά αὐτῶν πόρρω ἀπέχει
 18 ἀπ’ ἐμοῦ. μάτην δὲ σέβονταιί με, διδάσκοντες διδασκα-
 19 λίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.” Ἀφέντες γὰρ²² τὴν ἐντο-
 20 λὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων,
 21 βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων, καὶ ἄλλα παρόμοια
 22 τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε²³.” Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, “Κα-
 23 λῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παρά-
 24 δοσιν ὑμῶν τηρήσητε²⁴. Μωσῆς²⁵ γὰρ εἶπε, “Τίμα
 25 τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου” καί, “ὁ κακο-
 26 λογὼν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω” ὑμεῖς
 27 δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπῃ ἀνθρώπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ,
 28 “Κορβὰν²⁶, (ὃ ἐστι, δῶρον), ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῇ²⁷.
 29 καὶ²⁸ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ
 30 αὐτοῦ²⁹ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ²⁹, ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ
 31 Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν³⁰ ἢ παρεδώκατε καὶ παρόμοια

^a ver.
 1—23,
 Matt. 15.
 1—20.
^b ver. 5.
 Act. 10. 14,
 28; 11. 8.
 Rom. 14.
 14. Heb.
 10. 29.
 Rev. 21. 27
 (var. lect.).

^c Heb. 9. 10.
 Cf. Joan. 2.
 6.
^d Matt. 23.
 25, 26.
 Luc. 11. 39.

^e Esa. 29.
 13.

^f Cf. Tit. 1.
 14.

^g Ex. 20.
 12, &c.
^h Ex. 21.
 17.

ⁱ Lev. 1. 2,
 &c. (Heb.).
 Cf. Matt.
 27. 6.

1 Ἱεροσολύμων WH. 2 + ὅτι TTr WHR. 3 ἐσθίουσιν TTr WHR.
 4 + τοὺς LTr WHR. 5 — ἐμέψαντο LTr WHR.
 6 — WH, . R. 7 πυκνὰ T. 8 ἀπ’ LTr WH. 9 ἀντίσυνται WH (non marg.) R marg. 10 — καὶ κλινῶν TWH (non marg.) R (non marg.).
 11 καὶ LTr WHR. 12 Διὰ τί WH. 13 οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταὶ σου TTr (non marg.) WH. 14 κοιναῖς L (non marg.) TTr WHR. 15 — ἀποκριθεὶς TTr WHR. 16 — Ὅτι T [LTr] WH.
 17 ἐπροφήτευσεν LTr WH. 18 Ἡσαΐας L, Ἡσαΐας WH. 19 + ὅτι T [Tr marg.] WH. 20 Ὁ λαὸς οὗτος LWH. 21 ἀγαπᾷ WH marg. 22 — γὰρ LTr WHR. 23 βαπτισμοὺς ad fin. vers. omittunt TWHR, uncinis includit Tr. 24 στηρίξτε WH marg. 25 Μωϋσῆς LTr WH. 26 Κορβὰν WH. 27, WHR. 28 — καὶ LTr WHR. 29 — αὐτοῦ LTr WH. 30 + τῇ μωρῇ WH marg.

τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.” Καὶ προσκαλεσάμενος ¹⁴
πάντα¹ τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, “Ἀκούετε² μου
πάντες, καὶ συνίετε³. οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώ- ¹⁵
που εἰσπορευόμενον εἰς αὐτόν, ὃ δύναται αὐτὸν κοι-
νῶσαι⁴. ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ’ αὐτοῦ⁵, ἐκεῖνά⁶ ἐστι
τὰ κοινούντα τὸν ἄνθρωπον. “εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ¹⁶
ἀκούτω.”⁷ Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς⁸ οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ¹⁷ οβ
ἐπηρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβο- ⁵
λῆς⁹. καὶ λέγει αὐτοῖς, “Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ¹⁸
ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον
εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι; ὅτι ¹⁹
οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ’ εἰς τὴν
κοιλίαν· καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα¹⁰ ἐκπορεύεται¹¹, ἀκαθαρί- ²⁰
ζον¹² πάντα τὰ βρώματα.” Ἐλεγε δέ, “Ὅτι τὸ ἐκ ²⁰
τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκείνο κοινῶι τὸν ἄν-
θρωπον. ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ²¹
οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορ-
νεῖαι, φόνοι, κλοπαί¹³, πλεονεξίαι, ²²
πονηρίαι, δόλος, ²²
ἀσέλγεια, ὁφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφα-
νία, ἀφροσύνη. πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ²³
ἐκπορεύεται, καὶ κοινῶι τὸν ἄνθρωπον.”

Ἄ καὶ ἐκεῖθεν¹⁴ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια¹⁵ ²⁴ Τύ-
ρου καὶ Σιδῶνος¹⁶. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν¹⁷ οἰκίαν,
οὐδένα ἤθελε¹⁸ γινῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη¹⁹ λαθεῖν. ἀκού- ²⁵ ΙΘ’
σασα γὰρ²⁰ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον
αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα²¹ προσέπεσε πρὸς
τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἦν δὲ ἡ γυνὴ²² Ἑλληνίς, Συροφοί- ²⁶
νισσα²³ τῷ γένει· καὶ ἡρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ^{ογ}
ἐκβάλλῃ²⁴ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν²⁵ ²⁷ 5
αὐτῇ, “Ἀφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ

¹ Vid.
Matt. 11.
15.

² Vid. cap.
3. 20.

³ Cf. Matt.
15. 15.

⁴ Cf. Luc.
11. 41.
Act. 10. 15;
11. 9.

⁵ Rom. 1.
29.

⁶ Act. 3. 26.

⁷ 2 Cor. 12.
21. Gal. 5.
19. Eph.
4. 19.

⁸ 2 Pet. 2. 7,
18. Jud. 4.

⁹ Cf. Rom.
13. 13.

¹⁰ 1 Pet. 4. 3.

¹¹ Vid.
Matt. 6. 23.

¹² 2 Cor. 11.
1, 17, 21.

¹³ ver.
24—30.

¹⁴ Matt. 15.
21—28.

¹⁵ ver. 31.
Vid. Matt.
11. 21.

¹⁶ Cf. Rom.
1. 16.

¹⁷ Cf. Matt.
15. 22.

¹ πάλιν LTrWHR. ² ἀκούσατέ LTrWHR. ³ σύνετε LTrWHR.

⁴ κοινῶσαι αὐτόν TWH. ⁵ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενα LTrWHR.

⁶ —ἐκεῖνα T[Tr]WHR. ⁷ v. 16 omittunt TWH.R (non marg.), uncinis includi Tr. ⁸ +τὸν T. ⁹ τὴν παρα-
βολὴν LTrWHR. ¹⁰ ὁχετὸν WH marg.

¹¹ καθαρίζων LTrWHR. ¹² πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, μοιχεῖαι TTr (non marg.) WHR. ¹³ Ἐκεῖθεν δὲ TTr marg. WHR.

¹⁴ ὅρια LTrWHR. ¹⁵ —καὶ Σιδῶνος T[Tr marg. WH]R marg.

¹⁶ —τὴν LTrWHR. ¹⁷ ἠθέλησεν T. ¹⁸ ἠδυνάσθη TWH.

¹⁹ ἀλλ’ (ἀλλὰ) T εὐθὺς ἀκούσασα TTrWHR. ²⁰ ἡ δὲ γυνὴ ἦν LTWH, ἡ γυνὴ δὲ ἦν Tr. ²¹ Συροφονίκισσα LTWH text., Σύρα Φοινίκισσα TrWH marg.

²² ἐκβάλλῃ LTrWHR. ²³ καὶ ἔλεγεν LTrWHR.

καλόν ἐστι¹ λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν
 28 τοῖς κυναρίοις².” Ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ,
 “Ναί, κύριε³. καὶ γὰρ⁴ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τρα-
 29 πέξης ἐσθίει⁵ ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν παιδίων.” Καὶ
 εἶπεν αὐτῇ, “Διὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὕπαγε· ἐξελή-
 30 λυθε τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου⁶.” Καὶ ἀπελ-
 θοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὔρε τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυ-
 θός, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης⁷.

Κ'. 31 ^{οδ} ^ι “ΚΑΙ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων⁸ Τύρου καὶ Σιδῶ-
 νος, ἦλθε πρὸς⁹ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ
 32 μέσον τῶν ὁρίων^α Δεκαπόλεως. καὶ φέρουσιν αὐτῷ
^ε κωφὸν⁹ ^ε μογιλάλον¹⁰, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα
 33 ἑπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. καὶ ἁπολαβόμενος αὐτὸν
 ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους
 αὐτοῦ¹¹ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ ἑπτύσας ἤψατο τῆς
 34 γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἠναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν,
^κ ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ, ^ι “Ἐφφαθά,” ὃ ἐστι, “Δια-
 35 νοίχθητι.” Καὶ εὐθέως¹² διηνοίχθησαν¹³ αὐτοῦ αἱ
 ἀκοαί· καὶ¹⁴ ἐλύθη ὁ δεσμός τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ
^{οε} 36 ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ ^η ^μ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα ^ν μηδενὶ
 εἰπωσιν¹⁵. ὅσον δὲ αὐτὸς¹⁶ αὐτοῖς διεστέλλετο, ^ο ¹⁷ μάλ-
 37 λον περισσότερον ἐκήρυσσον· καὶ ^ρ ὑπερπερισσῶς ἐξε-
 πλήρουντο, λέγοντες, “Καλῶς πάντα πεποίηκε.”¹⁸ καὶ
 τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς¹⁹ ἀλάλους λαλεῖν.”

ΚΑ'. 8 ^{οδ} ^ς ² “ΕΝ ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου²⁰ ὄχλου ὄν-
 2 τος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ὁ
 3 Ἰησοῦς²¹ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ²² λέγει αὐτοῖς, “Σπλαγ-
 χνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον· ὅτι ἡδὴ ἡμέρας²³ τρεῖς²⁴ προσ-
 3 μένουσί μοι²⁵, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἐὰν ἀπο-
 λύσω αὐτοὺς νήστευσι²⁶ εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται

¹ ἐστιν καλόν LTTTrWH. ² τοῖς κυναρίοις βαλεῖν TTr (non marg.) WH. ³ Κύριε, ἀλλὰ WH marg. ⁴ —γὰρ TTr[L] WHR. ⁵ ἐσθίουσιν LTTTrWH. ⁶ ἐκ τῆς θυγατρὸς σου τὸ δαιμόνιον TTr marg. WH. ⁷ τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός L (non marg.) TTr WHR. ⁸ ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς LTTTrWHR. ⁹ + καὶ LTTTrWHR. ¹⁰ μογιλάλον Tr (non marg.). ¹¹ —αὐτοῦ T. ¹² —εὐθέως TTr[LTr marg.] WHR. ¹³ ἠνοίγησαν LTTTrWH. ¹⁴ + εὐθὺς T. ¹⁵ λέγωσιν TTr (non marg.) WH. ¹⁶ —αὐτὸς LTTTrWH. ¹⁷ + αὐτοὶ LTTTrWH. ¹⁸ + ὡς (prose pepoieken,) WH marg. ¹⁹ —τοὺς TTr WHR. ²⁰ πάλιν πολλοῦ LTTTrWHR. ²¹ —ὁ Ἰησοῦς LTTTrWHR. ²² —αὐτοῦ TTrWH. ²³ ἡμέραι LTTTrWHR. ²⁴ ἡμέραις τρισὶν WH marg. ²⁵ —μοι L[Tr] WH marg. ²⁶ νήστις T.

^a ver. 31, 32, 37, cf. Matt. 15. 29—31. ^b ver. 24. ^c Matt. 4. 18. ^d Matt. 4. 25. cap. 5. 20. ^e Esa. 35. 5, 6. Cf. Matt. 9. 32. Luc. 11. 14. ^f Vid. cap. 5. 23. ^g cap. 8. 23. ^h Cf. Matt. 20. 34. ⁱ Vid. Matt. 14. 19. ^k cap. 8. 12. ^l Cf. cap. 5. 41. ^m Vid. cap. 5. 43. ⁿ Vid. Matt. 8. 4. ^o Cf. Matt. 9. 31. cap. 1. 45. ^p cap. 10. 26. ^q ver. 1—9, Matt. 15. 32—38. Cf. cap. 6. 34—44.

ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ¹ αὐτῶν² μακρόθεν ἤκασι³.” Καὶ⁴
ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, “Πόθεν τού-
τους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ’ ἐρημίας;”
Καὶ ἐπηρώτα⁵ αὐτούς, “Πόσους ἔχετε ἄρτους;” Οἱ⁶
δὲ εἶπον⁷, “Ἑπτὰ.” Καὶ παρήγγειλε⁸ τῷ ὄχλῳ ἀνα-
πεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους,
⁹ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδον τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι⁹· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ· καὶ⁷
εἶχον¹⁰ ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ¹¹ εὐλογήσας¹² εἶπε παρα-
θεῖναι καὶ αὐτά¹³· ἔφαγον δέ¹⁴, καὶ ἐχορτάσθησαν·⁸
^δ καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σφυρίδας¹⁵.
ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες¹⁶ ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέ-⁹
λυσεν αὐτούς.

^c Καὶ εὐθὺς¹⁷ ἐμβὰς¹⁸ εἰς^a τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μα-¹⁰
θητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά·^c καὶ¹¹ ὅς
ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο¹⁹ συζητεῖν αὐτῷ,
^f ζητοῦντες παρ’ αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πει-
ράζοντες αὐτόν· καὶ^g ἀναστενάξας^h τῷ πνεύματι αὐτοῦ²⁰¹² οἷ
λέγει, “Τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ²¹; ἀμὴν
λέγω ὑμῖν²², εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον.”
Καὶ ἀφείς αὐτούς, ἐμβὰς²³ πάλιν εἰς τὸ πλοῖον²⁴, ἀπῆλ-¹³
θεν εἰς τὸ πέραν.

Καὶ ἐπελάβοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα¹⁴
ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ’ ἐαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶⁱ διε-¹⁵ KB’
στέλλετο αὐτοῖς, λέγων, “Οἱ²⁵ βλέπετε ἀπὸ^{οθ}
^k τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης^l Ἡρώδου²⁶.”^β
Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες²⁷, “Ὅτι¹⁶ π
ἄρτους οὐκ ἔχομεν²⁸.” Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς²⁹ λέγει¹⁷⁵
αὐτοῖς, “Τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε;

¹ καὶ τινες LTr (non marg.) WHR. ² + ἀπὸ TTr WHR.
³ ἤκουσι BE, εἰσὶν Tr marg. WH. ⁴ + ὅτι TTr WH. ⁵ ἠρώτα
TTr WH. ⁶ εἶπαν TTr WH. ⁷ παραγγέλλει LTr WHR.
⁸ + [καὶ] LTr marg. ⁹ παρατιθῶσιν TTr WH. ¹⁰ εἶχαν
LTr WH. ¹¹ + ταῦτα L. ¹² + αὐτὰ TTr WHR. ¹³ παρα-
τεθῆναι καὶ αὐτὰ L, παρέθηκεν (-εἶπε) T, αὐτὰ καὶ ταῦτα παρατιθέναι
Tr WHR. ¹⁴ καὶ ἔφαγον LTr WHR. ¹⁵ σφυρίδας L WH.
¹⁶ -οἱ φαγόντες T [Tr] WHR. ¹⁷ εὐθὺς LTr WH. ¹⁸ + αὐτὸς
[L] WH marg. ¹⁹ συν- LTr WH. ²⁰ [αὐτοῦ] Tr marg.
²¹ ζητεῖ σημεῖον LTr WHR. ²² -ὕμιν [Tr marg.] WH (non
marg.). ²³ πάλιν ἐμβὰς LTr WHR. ²⁴ -εἰς τὸ πλοῖον T WHR,
-τὸ tantum L, [εἰς πλοῖον] Tr. ²⁵ + [καὶ] L. ²⁶ Ἡρώδου
WH. ²⁷ -λέγοντες LTr WH. ²⁸ ἔχουσιν LTr (non marg.)
WH. ²⁹ -ὁ Ἰησοῦς T [Tr] WH.

^a Vid.
Matt. 14.
19.

^b ver. 20.
Vid. Matt.
16. 10.

^c Matt. 15.
39.
^d cap. 3. 9.
^e ver.
11—21,
Matt. 16.
1—12.
^f 1 Cor. 1.
22. Cf.
Joan. 6. 30.
Vid. Matt.
12. 38.
^g cap. 7. 34.
^h Joan. 11.
33.

ⁱ Vid. cap.
5. 43.

^k Vid.
Matt. 16. 6.
^l Vid.
Matt. 22.
16.

οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ συνιέτε; ἔτι¹ ἁ πεπωρωμένην ἔχετε
 18 τὴν καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε;²
 καὶ ὧτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε;²
 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχι-
 λίους,³ πόσους ὁ κοφίνους πλήρεις κλασμάτων⁴ ἤρατε;”
 20 Λέγουσιν αὐτῷ, “Δώδεκα.” ἁ“Ὅτε δὲ⁵ τοὺς ἑπτὰ⁶
 εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, ὁ πόσων σπυρίδων⁷ πληρώ-
 ματα κλασμάτων ἤρατε;” Οἱ δὲ εἶπον⁸, “Ἐπτά.”
 21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ἁ“Πῶς⁹ οὐ¹⁰ συνιέτε;”

^a Vid. cap.
6. 52.

^b cap. 6. 41,
44.

^c Vid.
Matt. 14.
20.

^d ver. 6, 9.
^e ver. 8.

ΚΓ'.²² ΚΑΙ ἔρχεται¹¹ εἰς Βηθσαϊδάν¹². καὶ φέρουσιν αὐτῷ
 πα τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ὅτι αὐτοῦ ἄψηται.
 23 καὶ ἡ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν¹³
 αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ ἡ πύσας εἰς τὰ ὄμματα
 αὐτοῦ, ἡ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ¹⁴, ἐπηρώτα αὐτὸν εἰ τι
 24 βλέπει¹⁵. καὶ ἀναβλέψας ἔλεγε¹⁶, “Βλέπω τοὺς ἀν-
 25 θρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας.” Εἰτα
 πάλιν ἐπέθηκε¹⁷ ἡ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
 τοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι¹⁸. καὶ ἀποκατ-
 26 εστάθη¹⁹, καὶ ἐνέβλεψε²⁰ τηλαυγῶς²¹ ἅπαντας²². καὶ ἀπέ-
 στειλεν αὐτὸν εἰς τὸν²³ οἶκον αὐτοῦ, λέγων, “Μηδὲ²⁴
 εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἰπῇς τινὶ ἐν τῇ
 κώμῃ²⁵.”

^f cap. 6. 45.

^g Vid. cap.
3. 10.

^h cap. 7. 33.

ⁱ Joan. 9. 6.

^k Vid. cap.
5. 23.

^l ver. 23.

^m Vid.
Matt. 8. 4.

ΚΔ'.²⁷ “Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς
 πα τὰς κώμας Καισαρείας²⁶ τῆς Φιλιππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ
 ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς²⁷, “Τίνα
 28 με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;” Οἱ δὲ ἀπεκρίθη-
 σαν^{28, 29}, “³⁰· Ἰωάννην³¹ τὸν Βαπτιστὴν· ὁ καὶ ἄλλοι
 29 ἥλιον³². ἄλλοι δὲ ἓνα³³ τῶν προφητῶν.” Καὶ αὐτὸς
 λέγει αὐτοῖς³⁴, “Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;”

ⁿ ver.
27—29,
Matt. 16.
13—16.
Luc. 9.
18—20.

^o cap. 6. 15.

¹ — ἐτι L (ita vult T) TrWHR. ² —; WH. ³ + καὶ T. ⁴ κλασ-
 μάτων πλήρεις LTrWH. ⁵ Καὶ ὅτε L marg., ὅτε καὶ T, ὅτε
 [δὲ] Tr., ὅτε WH (ὅτε καὶ WH marg.). ⁶ + [ἀρτους] L. ⁷ σφυ-
 ρίδων WH. ⁸ καὶ λέγουσιν T, καὶ λέγουσιν αὐτῷ Tr marg. WHR.
⁹ — Πῶς TWHR. ¹⁰ οὐπω L (non marg.) TTrWHR. ¹¹ ἐρ-
 χονται LTrWHR. ¹² Βηθσαιδάν WH text., Βηθανίαν WH marg.,
 Βηθσαιδὰ R. ¹³ ἐξήνεγκεν TTr (non marg.) WHR. ¹⁴ αὐτοῦ
 Tr marg. ¹⁵ βλέπει T marg., βλέπει; WH text. (non
 marg.) R. ¹⁶ εἶπεν L marg. ¹⁷ ἔθηκεν Tr (non marg.) WH.
¹⁸ διεβλεψεν TTr (non marg.) WHR. ¹⁹ ἀπεκατεστάθη L, ἀπε-
 κατέστη TTrWH. ²⁰ ἐνέβλεπεν LTrWHR. ²¹ τηλαυγῶς TWH
 marg. ²² ἅπαντα LTrWH. ²³ — τὸν LTrWHR. ²⁴ Μη T.
²⁵ — μηδὲ εἰπῇς ad fin. vers. T[Tr marg.] WHR (WH marg. habet
 Μηδὲν εἰπῇς εἰς τὴν κώμην). ²⁶ Καισαρίας T secundis curis WH.
²⁷ [αὐτοῖς] Tr. ²⁸ εἶπαν TTr marg. WH, εἶπον R. ²⁹ + αὐτῷ
 λέγοντες LTrWHR. ³⁰ + ὅτι TWH. ³¹ Ἰωάννην WH. ³² Ἡλείαν
 T, Ἡλείαν WH. ³³ ὅτι εἰς LTrWHR. ³⁴ ἐπηρώτα αὐτοῦς L
 (non marg.) TTrWHR.

1' Αποκριθεὶς δὲ² ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, “Σὺ εἶ ὁ Χριστός.” ^aΚαὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέ- 30 πγ
β
γῶσι³ περὶ αὐτοῦ.

^bΚΑΙ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν 31
τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
ἀπὸ⁴ τῶν πρεσβυτέρων καὶ⁵ ἀρχιερέων καὶ⁵ γραμ-
ματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας
ἀναστῆναι· καὶ ^aπαρρησιά τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ 32 πδ
5
προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος⁶ ἤρξατο ἐπιτιμᾶν
αὐτῷ. ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, 33
^aἐπετίμησε τῷ⁷ Πέτρῳ, λέγων⁸, “Ὑπαγε ὀπίσω μου,
Σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν
ἀνθρώπων.”

Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθη- 34 πε
β
ταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, “Ὅστις⁹ θέλει ὀπίσω μου
ἐλθεῖν¹⁰, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἁράτω τὸν σταυ-
ρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν¹¹ θέλῃ 35
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ¹² σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν. Ὃς δ' ἂν
ἀπολέσῃ¹³ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ¹⁴ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ¹⁵ τοῦ
εὐαγγελίου, οὗτος¹⁶ σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελήσῃ¹⁷ 36
¹⁸ ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ¹⁹ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζη-
μιωθῇ²⁰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει²¹ ἄνθρωπος ἀν- 37
τάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ὃς γὰρ ἂν²² ἐπαισχυ- 38 πς
β
θῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ
μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐπαισχυνησεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων ^bτῶν ἁγίων.” Καὶ 9 πς
β
ἔλεγεν αὐτοῖς, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσὶ τινὲς τῶν
ᾧδε²³ ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου,
ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν¹ ἐν
δυνάμει.”

^a ver. 33.
cap. 9. 25.
Vid. Matt.
12. 16.

^b ver.
31—9. 1,
Matt. 16.
21—28.
Luc. 9.
22—27.

^c Matt. 17.
22; 20. 18.
cap. 9. 21,
31; 10. 33.
Luc. 9. 22;
18. 32; 24.
7.

^d Joan. 10.
24; 11. 14;
16. 25, 29;
18. 20.

^e Vid.
Matt. 10.
38.

^f Vid.
Matt. 10.
39.

^g Cf. Ps.
49. 7.

^h Rom. 1.
16. 2 Tim.
1. 8, 12, 16.
Heb. 11. 16.
1 Joan. 2.
28. Vid.

Matt. 10.
33.

ⁱ Matt. 12.
39.

^k Matt. 25.
31 (var.
lect.).

Luc. 9. 26.
Act. 10. 22.
Rev. 14. 10.

^l Cf. Matt.
24. 30; 26.
64.

¹ + καὶ L. ² — δὲ LTrWHR. ³ εἵπωσιν L. ⁴ ὑπὸ
LTrWHR. ⁵ + τῶν LTrWHR. ⁶ ὁ Πέτρος αὐτὸν LTrWH.
⁷ — τῷ LTrWH. ⁸ καὶ λέγει TTr (non marg.) WHR. ⁹ εἰ
τις LTrWHR. ¹⁰ ἀκολουθεῖν TTr (non marg.). ¹¹ ἐὰν
TTrWH. ¹² ἐαυτοῦ ψυχὴν WH (non marg.). ¹³ ἀπολέσει
TTrWH. ¹⁴ ἐαυτοῦ ψυχὴν T (error) Tr. ¹⁵ [ἐμοῦ καὶ] WH.
¹⁶ — οὗτος LTrWHR. ¹⁷ ὠφελεῖ L marg. TWH (non marg.) R.
¹⁸ + τὸν LTrWH marg. ¹⁹ κερδήσαι TWHR. ²⁰ ζημιωθῆναι
TWHR. ²¹ τί γὰρ δοῖ TTrWHR. ²² ἐὰν LTrWH. ²³ ᾧδε
τῶν TTrWHR.

ΚΕ'. 2 "Καὶ μεθ' ¹ ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν ² Ἰωάννην ³, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ ³ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο ⁴ στίλβοντα, ⁵ λευκὰ λίαν ὡς χιῶν ⁵, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται ⁶ λευκάναι. καὶ ὥφθη αὐτοῖς Ἑλίας ⁷ σὺν Μωσῇ ⁸, καὶ ἦσαν ⁹ συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, "Ραββί ¹⁰, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς ¹¹, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ ¹² μίαν, καὶ Ἑλίᾳ ¹³ μίαν." Οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσῃ ¹⁴. ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι ¹⁵. καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθε ¹⁶ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα ¹⁷, "Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε ¹⁸." Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ ¹⁹ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ²⁰ ἑαυτῶν ²⁰.

9 Καταβαίνοντων δὲ ²¹ αὐτῶν ἀπὸ ²² τοῦ ὄρους, ¹ διεστέιλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγῆσονται ἃ εἶδον ²³, εἰ ² μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς, ²⁴ συζητοῦντες τί ³ ἐστι τό, ἐκ νεκρῶν ἀναστήναι. Καὶ ἐπηρώτων ²⁵ αὐτόν, λέγοντες, "Οτι ²⁶ λέγουσιν ²⁷ οἱ γραμματεῖς, ²⁸ ὅτι Ἑλίαν ²⁹ δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;" Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν ²⁹ αὐτοῖς, ⁴ "Ἑλίας ⁷ μὲν ³⁰ ἔλθων πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ ³¹ πάντα· καὶ ⁵ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ³² ἵνα ⁶ πολλὰ πάθῃ καὶ ⁷ ἐξουδενωθῇ ^{33, 34}. ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ ⁸ Ἑλίας ⁷ ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν ³⁵, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν."

* ver. 2—8, Matt. 17. 1—8. Luc. 9. 28—36.

^b Vid. Matt. 28. 3.

^c Cf. cap. 14. 40.

^d Matt. 3. 17; 17. 5. cap. 1. 11. Luc. 3. 22; 9. 35.

^e 2 Pet. 1. 17. Cf. Eas. 42. 1.

^f ver. 9—13, Matt. 17. 9—13.

^g Vid. cap. 5. 43.

^h Vid. Matt. 11. 14.

ⁱ Mal. 4. 5.

^j Vid. Matt. 26. 24.

^k cap. 8. 31. Vid. Matt. 16. 21.

^l Luc. 23. 11. Act. 4. 11.

¹ μετὰ LTr WH. ² —τὸν LTr WH (non marg.). ³ Ἰωάννην WH.

⁴ ἐγένοντο LTr. ⁵ —ὡς χιῶν TTr WHB. ⁶ + οὕτως TTr WHR.

⁷ Ἑλείας T, Ἑλείας WH. ⁸ Μωσῇ LT WH. ⁹ Μωϋσῇ T.

¹⁰ Ραββί T WH. ¹¹ τρεῖς σκηνάς LTr WH. ¹² Μωσῇ LT WH, Μωϋσῇ T.

¹³ Ἑλεία T, Ἑλεία WH. ¹⁴ ἀποκριθῇ TTr WHR. ¹⁵ ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο LTr WHR.

¹⁶ ἐγένετο TTr marg. WHR. ¹⁷ —λέγουσα TTr WHR.

¹⁸ ἀκούετε αὐτοῦ L (non marg.) TTr WH. ¹⁹ εἰ μὴ L WH (non marg.) R.

²⁰ μεθ' (μετὰ L marg.) ἑαυτῶν εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον L marg. WH text. (non marg.). ²¹ καὶ καταβαίνοντων LTr (non marg.) WHR.

²² ἐκ LTr marg. WH (non marg.). ²³ ἃ εἶδον διηγῶνται L (non marg.) TTr (non marg.) WH.

²⁴ συν- LTr WH. ²⁵ ἐπηρώτησαν L marg. ²⁶ Οτι L.

²⁷ + οἱ Φαρισαῖοι καὶ T[L]. ²⁸ Ἑλείαν T, Ἑλείαν WH. ²⁹ ἔφη TTr (non marg.) WHR.

³⁰ —μὲν T[Tr]. ³¹ ἀποκαθιστάνει LTr, ἀποκατρίβει WH.

³²; LT. ³³ ἐξουδενωθῇ LTr WH, ἐξουθενωθῇ T. ³⁴; WHR. ³⁵ ἠθέλον TTr WH.

^a ver.
14—28,
Matt. 17.
14—19.
Luc. 9.
37—42.
^b cap. 14.
33; 16. 5, 6.

^c Matt. 7. 6.

^d Vld. ver.
26.

^e Luc. 17. 5,
6. Vid.
cap. 6. 5.

^f ver. 15.

^a Καὶ ἔλθων¹ πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶδεν² ὄχλον πολὺν³ 14
περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς⁴ συζητοῦντας αὐτοῖς⁵.
καὶ εὐθέως⁶ ἴπας ὁ ὄχλος ἰδὼν⁷ αὐτόν, ἔξεθαμβήθη⁸, 15
καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. καὶ ἐπηρώ- 16
τησε τοὺς γραμματεῖς⁹, “Τί³ συζητεῖτε πρὸς αὐ-
τούς⁹,” Καὶ ἀποκριθεὶς¹⁰ εἰς ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπε¹¹, 17 ΚΣ’.
“Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα 18
πνεῦμα ἄλαλον. καὶ ὅπου ἂν¹² αὐτὸν καταλάβῃ, 18 β
^c ῥήσσει αὐτόν¹³. καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας
αὐτοῦ¹⁴, καὶ ξηραίνεται. καὶ εἶπον¹⁵ τοῖς μαθηταῖς
σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.” Ὁ δὲ 19
ἀποκριθεὶς αὐτῷ¹⁶, λέγει, “ὦ γενεὰ ἄπρωτος, ἕως
πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;
φέρετε αὐτὸν πρὸς με.” Καὶ ἤνεγκαν αὐτόν πρὸς 20
αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα¹⁷ ^a ἐσπάραξεν¹⁸
αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.
Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, “Πόσος χρόνος 21
ἐστίν, ὡς¹⁹ τοῦτο γέγονεν αὐτῷ;” Ὁ δὲ εἶπε, “²⁰ Παι-
διόθεν. καὶ πολλάκις αὐτόν καὶ εἰς πῦρ²¹ ἔβαλε καὶ 22
εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν. ἀλλ’²² εἴ τι δύνασαι²³,
βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ’ ἡμᾶς.” Ὁ δὲ 23
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “²⁴ Τό²⁴, εἰ δύνασαι²³ πιστεῦσαι²⁵,
πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.” Καὶ²⁶ εὐθέως²⁷ κράξας 24
ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρῶν²⁸ ἔλεγε, “Πισ-
τεύω, Κύριε²⁹, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.” Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰη- 25
σοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει³⁰ ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι
τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, “Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον
καὶ κωφόν³¹, ἐγὼ σοι ἐπιτάσσω³², ἔξελθε ἐξ³³ αὐτοῦ,

¹ ἐλθόντες TTr (non marg.) WHR. ² εἶδον TTr (non marg.)
R, εἶδαν WH. ³ συν- LTr WH. ⁴ πρὸς αὐτοὺς TTr WHR.
⁵ εὐθέως TTr WH. ⁶ ἰδόντες LTr WH. ⁷ ἐξεθαμβήθησαν LTr
WH. ⁸ αὐτοὺς L (non marg.) TTr WHR. ⁹ αὐτοὺς BE.
¹⁰ ἀπεκρίθη αὐτῷ LTr WHR. ¹¹ — εἶπε LTr WHR. ¹² ἂν
LTr WH. ¹³ — αὐτόν T. ¹⁴ — αὐτοῦ TTr [L] WHR. ¹⁵ εἶπα
TTr (non marg.) WH. ¹⁶ αὐτοῖς LTr WHR. ¹⁷ τὸ πνεῦμα
εὐθέως LTr WHR. ¹⁸ συνεσπάραξεν LTr marg. WHR. ¹⁹ ἐξ
οὗ Tr marg. ²⁰ + ἐκ LTr WHR. ²¹ καὶ εἰς πῦρ αὐτόν TTr
marg. WHR. ²² ἀλλὰ T. ²³ δύνη LTr WH. ²⁴ τὸ WH
marg. ²⁵ — πιστεῦσαι (δύνη; T) TTr WHR, [πιστεῦσαι] Tr
marg. ²⁶ — Καὶ T [LTr] WHR. ²⁷ εὐθέως TTr WH. ²⁸ — μετὰ
δακρῶν LTr WH (non marg.) R (non marg.). ²⁹ — Κύριε
LTr WHR. ³⁰ + ὁ T. ³¹ ἄλαλον καὶ κωφόν πνεῦμα LTr WH.
³² ἐπιτάσσω σοι TTr (non marg.) WH. ³³ ἀπ’ L.

26 καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν." Καὶ κράξαν¹, καὶ
πολλὰ² σπαράξαν³ αὐτόν³, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὥσεί
27 νεκρός, ὥστε⁴ πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. ὁ δὲ
Ἰησοῦς κρατήσας αὐτόν τῆς χειρὸς⁵, ἤγειρεν αὐτόν·
καὶ ἀνέστη.

^a ver. 20.
cap. 1. 26.

^b Vid. cap.
3. 20. Cf.
Matt. 17.
19.
^c Matt. 17.
21 (var.
lect.).

^d ver.
30—32.
Matt. 17.
22, 23.
Luc. 9.
43—45.
^e Vid. cap.
8. 31.
^f Luc. 2. 50;
9. 45; 18.
34. Joan.
12. 16.

^g Matt. 17.
24.
^h ver.
33—37,
Matt. 18.
1—5. Luc.
9. 46—48.
ⁱ Luc. 22.
24. Cf.
ver. 50.
^k Matt. 20.
26, 27; 23.
11. cap.
10. 43.
Luc. 22. 26,
16. cap. 10.
16.

^m ver. 42.
Vid. Matt.
10. 42.

ⁿ ver.
33—40,
Luc. 9. 49,
50.
^o Vid.
Matt. 7. 22.

28 Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν⁶ εἰς⁷ οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν⁷, "Ὅτι⁸ ἡμεῖς οὐκ ἠδυνή-
29 θημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;" Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Τοῦτο
τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεθῆναι, εἰ μὴ ἐν προσ-
ευχῇ καὶ νηστείᾳ⁹."

30 ^aΚΑΙ ἐκείθεν¹⁰ ἐξελθόντες παρεπορεύοντο¹¹ διὰ τῆς
31 Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ᾔθελεν ἵνα τις γνῶ¹². ἐδίδασκε
γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς¹³, "Ὅτι^o ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,
καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ
32 ἡμέρᾳ¹⁴ ἀναστήσεται." Ὅι δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ
ἐφοβοῦντο αὐτόν ἐπερωτῆσαι.

ΚΖ'. 33 ^gΚαὶ ἦλθεν¹⁵ εἰς Καπερναοὺμ¹⁶. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γε-
48 νόμενος, ἐπηρώτα αὐτοὺς, ^h"Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς¹⁷
34 διελογίζεσθε;" Οἱ δὲ ἐσιώπων· ⁱπρὸς ἀλλήλους γὰρ
35 διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ¹⁸, τίς μείζων. καὶ καθίσας
ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, ^k"Εἴ τις θέλει
πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων
36 διάκονος." Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν
μέσῳ αὐτῶν· καὶ ^lἐναγκαλισάμενος αὐτό, εἶπεν αὐτοῖς·
45 37 "Ὅς ἐὰν¹⁹ ^mἐν²⁰ τῶν τοιούτων παιδίων²¹ δέξηται ἐπὶ τῷ
^aὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἐὰν¹⁹ ἐμὲ δέξηται²²,
οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με."

45 38 ⁿἈπεκρίθη δὲ²³ αὐτῷ ὁ²⁴ Ἰωάννης²⁵, λέγων²⁶, "Διδάσ-
^ηκαλε, εἰδομέν²⁷ τινα²⁸ τῷ ὀνόματί σου^o ἐκβάλλοντα

¹ κράζας LTTTrWHR. ² σπαράζας LTTTrWHR. ³ —αὐτόν
TTTr[L]WHR. ⁴ +τοὺς LTTTrWHR. ⁵ τῆς χειρὸς αὐτοῦ
LTTTrWHR. ⁶ εἰσελθόντος αὐτοῦ LTTTrWHR. ⁷ κατ' ἰδίαν
ἐπηρώτων αὐτόν LTTTrWHR. ⁸ Ὅτι L. ⁹ —καὶ νηστεία
T[Tr marg.] WH (non marg.) R (non marg.). ¹⁰ Κάκειθεν
LTTTrWH. ¹¹ ἐπορεύοντο L (non marg.). Tr (non marg.) WH
(non marg.). ¹² γνῶ LTTTrWH. ¹³ [αὐτοῖς] Tr marg. WH.
¹⁴ μετὰ τρεῖς ἡμέρας LTTTrWH. ¹⁵ ἦλθον LTTTrWHR. ¹⁶ Κα-
περναοὺμ LTTTrWH. ¹⁷ —πρὸς ἑαυτοὺς LTTTrWHR. ¹⁸ [ἐν τῇ
ὁδῷ] LTr marg. ¹⁹ ἀν LTTTrWH. ²⁰ [ἐν] WH. ²¹ τῶν
παιδίων τούτων L. ²² δέχεται L marg. TTr (non marg.) WHR.
²³ ἀπεκρίθη [δὲ] L, αὐτῷ TTrWHR. ²⁴ —ὁ L. ²⁵ Ἰωάννης WH.
²⁶ —λέγων TWHR. ²⁷ εἶδαμεν WH. ²⁸ +ἐν ELTTTrWHR.

δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν¹. καὶ ἐκωλύσαμεν²
αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν³.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, 39

^a Cf. Num.
11. 28.

^b Cf. Luc.
11. 23.

Vid. Matt.
12. 30.

^c Vid.
Matt. 10.
42.

^d 1 Pet. 4.
14.

^e ver. 43, 47.
Vid. Matt.
17. 27.

^f Matt. 18.
6. Luc. 17.
2.

^g ver. 37.
Vid. Matt.
10. 42.

^h Matt. 5.
30.

ⁱ Vid.
Matt. 15.
30.

^k Matt. 3.
12.

^l ver. 46
(var. lect.),
48. Esa.
66. 24.

^m Matt. 18.
8.

ⁿ Matt. 5.
29; 18. 9.

^o Vid.

Matt. 5. 22.
^p Cf. Matt.
25. 46.

^q Lev. 2. 13.
Ezek. 43.
24.

^r Vid.
Matt. 5. 13.
Cf. Col. 4.
6.

^s Rom. 12.
18. 2 Cor.
13. 11.

1 Thess. 5.
13. Cf.
ver. 34.

Heb. 12. 14.

“Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει
δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ
κακολογῆσαί με. ^b ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ’ ὑμῶν⁴, ὑπὲρ 40
ὑμῶν⁴ ἐστιν. ^c ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδα- 41 47
τος ^d ἐν τῷ⁵ ὀνόματί μου⁶, ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ^e οὐ μὴ ἀπολέσῃ⁷ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.
Καὶ ^f ὃς ἂν ^g σκανδαλίσῃ ^h ἓνα τῶν μικρῶν ⁱ τῶν πισ- 42 48
τευόντων εἰς ἐμέ¹⁰, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περι-
κεῖται λίθος μυλικὸς¹¹ περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ
βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. ^k Καὶ ἐὰν ^l σκανδαλίξῃ¹² 43 ρ
σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν σοι ἐστὶ¹³ 5
^m κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν¹⁴, ἢ τὰς δύο χεῖρας
ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς ⁿ τὸ πῦρ τὸ ἄσβε-
στον, ^o ὅπου ὁ σκῶληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ 44 ρα
σβέννυται.¹⁵ καὶ ^p ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίξῃ σε, 45 ρ
ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν ^q ἐστὶ σοι ^r εἰσελθεῖν εἰς
τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι
εἰς τὴν γέενναν¹⁸, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον¹⁹, ^s ὅπου ὁ σκῶ- 46
ληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.¹⁵ ^t καὶ 47
ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς σου ^u σκανδαλίξῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν·
καλὸν σοι ἐστὶ²⁰ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι
^v εἰς τὴν²¹ γέενναν τοῦ πυρός²², ^w ὅπου ὁ σκῶληξ αὐτῶν 48
^x οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. ^y Πᾶς γὰρ πυρὶ 49
ἀλισθῆσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἀλλ’ ἀλισθῆσεται²³. ^z κα- 50 ρβ
λὸν τὸ ἅλας²⁴. ἐὰν δὲ τὸ ἅλας²⁴ ἀναλον γένηται, ἐν
τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας²⁵, καὶ
^a εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.”

¹ — ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν WHR (at WH marg. habet, legens μεθ’ ἡμῶν).

² ἐκωλύομεν TTr (non marg.) WHR. ³ — ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν Tr marg. [Tr] WH marg., at ἡκολουθεῖ TWHR.

⁴ ὑμῶν ETTTr WHR. ⁵ — τῷ LTTTr WHR. ⁶ — μου LTr WHR.

⁷ + ὅτι TTr [L] WHR. ⁸ ἀπολέσει LTr (non marg.). ⁹ + τούτων LTTTr [Tr marg.] WHR.

¹⁰ — εἰς ἐμέ TWH.R marg., at τῶν πιστῶν ἐχόντων [εἰς ἐμέ] Tr marg. ¹¹ μυλὸς ὀνικός LTTTr WHR.

¹² σκανδαλίξῃ L marg. TWH (non marg.) R. ¹³ ἐστὶν σε LTTTr WHR.

¹⁴ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν LTTTr WH. ¹⁵ vv. 44, 46 omittunt TWHR, uncinis includit Tr. ¹⁶ + [γὰρ] L. ¹⁷ ἐστὶν σε LTTTr WHR.

¹⁸ γέεναν S. ¹⁹ — εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον TTr [L] WHR. ²⁰ σε ἐστὶν T, σέ ἐστιν Tr (non marg.) WH (R).

²¹ — τὴν [Tr marg.] WH (non marg.). ²² — τοῦ πυρός LTTTr WHR, at [τὴν] γέενναν [τοῦ πυρός] Tr marg. ²³ — καὶ πᾶσα θυσία ἀλλ’ ἀλισθῆσεται TTr marg. [Tr] WH text. R (text. non marg.): πᾶσα γὰρ θυσία ἀλλ’ ἀλισθῆσεται WH marg. ²⁴ ἅλα T. ²⁵ ἅλα LTTTr WH.

ργ **10** **ΚΑΚΕΙΘΕΝ**¹ ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς
 5 Ἰουδαίας, διὰ τοῦ² πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ³συμπο-
 ρεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ ὥς εἰώθει, πά-
 ΚΗ· **2** λιν ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ προσελθόντες οἱ⁴ Φαρι-
 σαῖοι⁵ ἐπηρώτησαν⁶ αὐτόν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα
 3 ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
 4 αὐτοῖς, “Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς⁷ ;” Οἱ δὲ εἶπον⁸,
 “Μωσῆς ἐπέτρεψε⁹ βιβλίον ἀποστασίον γράψαι, καὶ
 5 ἀπολῦσαι.” Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ¹⁰ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
 “Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν
 6 ἐντολὴν ταύτην· ¹¹ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ
 7 θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς¹² ὁ Θεός¹². ¹³ἔνεκεν τούτου κατα-
 λείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα¹³,
 καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ¹⁴,
 8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶ
 9 δύο, ἀλλὰ μία σὰρξ. ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄν-
 ρδ **10** θρωπος μὴ χωριζέτω.” Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ¹⁵ πάλιν οἱ
 11 μαθηταὶ αὐτοῦ¹⁶ περὶ τοῦ αὐτοῦ¹⁷ ἐπηρώτησαν¹⁸ αὐτόν.
 ρε **11** καὶ λέγει αὐτοῖς, ¹⁹“Ὃς ἐὰν¹⁹ ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα
 β **12** αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾷται ἐπ’ αὐτήν· ²⁰καὶ
 ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ²⁰ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ²⁰ γαμηθῇ
 ἄλλῃ²¹, μοιχᾷται.”
 ρς **13** ²²Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἄψῃται αὐτῶν²².
 β **14** οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν²³. ἰδὼν
 δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἀφετε
 τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ²⁴ μὴ κωλύετε αὐτά·
 15 τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· ²⁵ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ὅς ἐὰν²⁵ μὴ δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ
 16 Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.” Καὶ
 ἐναγκαλισάμενος αὐτά, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτά,
 ἠνόλογε αὐτά²⁶.

^a ver.
 1—12.
 Matt. 19.
 1—9.
^b cap. 1. 21 ;
 2. 13 ; 4. 2 ;
 6. 2, 6, 34 ;
 12. 35 ; 14.
 49.

^c Deut. 24.
 1. Jer. 3.
 1. Matt.
 5. 31.

^d cap. 13.
 19. Rom.
 1. 20.
 2 Pet. 3. 4.
^e Gen. 1.
 27 ; 6. 2.
^f Gen. 2.
 24.

^g Vid.
 Matt. 5. 32.
 Cf. Luc. 16.
 18.

^h ver.
 13—16.
 Matt. 19.
 13—15.
 Luc. 18.
 15—17.

ⁱ Vid.
 Matt. 18. 3.

^k cap. 9. 36.

¹ Καὶ ἐκείθεν LTTrWH. ² καὶ LTTrWHR. ³ συν· TWH.
⁴ —οἱ LTTrWHR. ⁵ [προσελθόντες Φαρισαῖοι] WH. ⁶ ἐπηρώτων
 LTTrWHR. ⁷ Μωσῆς LTTrWH. ⁸ εἶπαν LTTrWH.
⁹ ἐπέτρεψεν Μωσῆς LTTrWH. ¹⁰ ὁ δὲ TTr (non marg.) WHR.
¹¹ [αὐτούς] WH. ¹² —ὁ Θεός TTr (non marg.) [L]WHR.
¹³ +αὐτοῦ T. ¹⁴ τῇ γυναικὶ L, αὐτὴ —καὶ προσκ. ad fin. vers.
 T[Tr marg.]WH.R marg. ¹⁵ εἰς τὴν οἰκίαν LTTrWHR.
¹⁶ —αὐτοῦ TTr[L]WHR. ¹⁷ τούτου LTTrWHR. ¹⁸ ἐπηρώτων
 TTr marg. WHR. ¹⁹ ἂν LTTrWH. ²⁰ αὐτὴ ἀπολύσασα (—καὶ
 sequens) TTrWHR. ²¹ γαμήσῃ ἄλλον LTTrWHR. ²² αὐτῶν
 ἀψῃται WH. ²³ αὐτοῖς L marg. TTr marg. WHR. ²⁴ —καὶ
 TTrWHR. ²⁵ ἂν LTTrWH. ²⁶ εὐλόγει L, αὐτὴ κατηνόγει
 (κατενόλοι TWH) τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτά TTrWHR.

^a ver.
17—30.
Matt. 19.
16—29.
Luc. 18.
18—30.
^b Vid. cap.
1. 40.

^c Ex. 20.
13—16. Cf.
Rom. 13. 9.
^d Ex. 20. 12.

^e ver. 27.
Matt. 19.
26. Joan.
1. 43.

^f Matt. 16.
3.

^g ver. 32.

^h Job 31.
24. Ps. 49.
6; 52. 7.
Prov. 11.
28. 1 Tim.
6. 17.
ⁱ Cf. Matt.
19. 23, 24.
^k cap. 7. 37.

^a Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν ¹⁷ΚΘ'.
εἰς καὶ ^b γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν, “Διδάσ-
καλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζῶν αἰώνιον κληρονο-
μήσω;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “Τί με λέγεις ¹⁸
ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός. τὰς ἐντο- ¹⁹
λὰς οἶδας, ^cΜὴ μοιχεύσης· μὴ φονεύσης¹. μὴ κλέψης·
μὴ ψευδομαρτυρήσης· μὴ ἀποστερήσης· ^dτίμα τὸν
πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα².” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ²⁰
εἶπεν ⁴ αὐτῷ, “Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ⁵ ἐφυλαξάμην ⁶
ἐκ νεότητός μου.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς ^e ἐμβλέψας αὐτῷ ²¹ ρη
ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “^f Ἐν σοὶ ⁷ ὑστερεῖ·
ὑπάγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς τοῖς ⁸ πτωχοῖς,
καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολουθεῖ
μοι, ἄρας τὸν σταυρόν⁹.” Ὁ δὲ ⁹ στυγνάσας ἐπὶ τῷ ²² ρθ
λόγῳ ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα
πολλά. Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς ²³
μαθηταῖς αὐτοῦ, “Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα
ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται.”
Οἱ δὲ μαθηταὶ ^g ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ²⁴
Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, “Τέκ-
να¹⁰, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς ^h πεποιοῦτας ⁱ ἐπὶ τοῖς
χρήμασιν¹¹ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.
εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς ¹² τρυμαλιᾶς τῆς ²⁵
ῥαφίδος εἰσελθεῖν¹³, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.” Οἱ δὲ ^k περισσῶς ἐξεπλήσ- ²⁶
σοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτούς¹⁴, “Καὶ τίς δύναται
σωθῆναι;” ^e Ἐμβλέψας δὲ ¹⁵ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει, ²⁷
“Παρὰ ἀνθρώποις ¹⁶ ἀδύνατον, ἀλλ’ οὐ παρὰ τῷ ¹⁷ Θεῷ.”
πάντα γὰρ δυνατὰ ἐστί¹⁸ παρὰ τῷ ¹⁹ Θεῷ.” Καὶ ²⁰
ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν ²¹ αὐτῷ, “^j Ἰδού, ἡμεῖς ἀφή-
καμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν ²² σοι.” Ἀποκριθεὶς ²⁹ ρι
β

¹ Μὴ φονεύσης, μὴ μοιχεύσης L (non marg.) Tr marg. WHR (Μὴ μοιχεύσης, Μὴ πορνεύσης WH marg.). ² + σου LT.
³ — ἀποκριθεὶς T[Tr marg.] WHR. ⁴ ἐφῆ TTr (non marg.) WHR. ⁵ πάντα ταῦτα L (non marg.). ⁶ ἐφυλάξα L. ⁷ σε TTr marg. WHR. ⁸ — τοῖς LTr[WH] R. ⁹ — ἄρας τὸν σταυρόν TTr[L] WHR. ¹⁰ τέκνια L. ¹¹ — τοῖς LTrTr marg. R, at — τοὺς πεποιοῦτας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν T[Tr marg.] WH.R marg. ¹² — τῆς LTrWH (non marg.) R. ¹³ διελθεῖν BEL (non marg.) TTr (non marg.) WHR. ¹⁴ αὐτόν Tr marg. WHR (non marg.). ¹⁵ — δὲ TTr WHR. ¹⁶ + [τοῦτο] L. ¹⁷ — τῷ TTr WH. ¹⁸ — ἐστί TTr[Tr marg.] WH. ¹⁹ [τῷ] WH, at WH marg. habet ἀδύνατον ἐστὶν παρὰ δὲ τῷ θεῷ δυνατόν. ²⁰ — Καὶ LTr WHR. ²¹ λέγειν ὁ Πέτρος TTr marg. WH. ²² ἠκολουθήκαμεν LTr WHR.

δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν¹, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστίν, ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα², ἢ γυναῖκα³, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν
30 ἐμοῦ καὶ⁴ τοῦ εὐαγγελίου, ἔὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν⁵ ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς καὶ μητέρας⁶ καὶ τέκνα καὶ ἀγρούς, ^αμετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον⁶. ὅποιοι δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ⁷ ἔσχατοι πρῶτοι.”

ρια 31
β
ριβ 32
β
ἮΣΑΝ δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα⁸. καὶ ἡ⁹ πρὸ ἄγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ⁹ ἔθαμβοῦντο, καὶ⁹ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν. “Ὅτι, ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα⁸, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς¹⁰ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαΐξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ¹¹ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ¹¹, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν¹². καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ¹³ ἀναστήσεται.”

Λ'. 35
ριγ
5
Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης¹⁴ οἱ¹⁵ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες¹⁶, “Διδάσκαλε, θέλομεν
36 ἵνα ὁ ἔὰν αἰτήσωμεν¹⁷, ποιήσης ἡμῖν.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Τί θέλετε ποιῆσαι με¹⁸ ὑμῖν;” Οἱ δὲ εἶπον¹⁹ αὐτῷ, “Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου²⁰ καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων²¹ σου²² καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ²³ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι;” Οἱ δὲ

¹ — δὲ tantum LTr, at ἔφη ὁ Ἰησοῦς TTr marg. WHR, seu καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Tr marg. ² ἡ μητέρα ἢ πατέρα L (non marg.) TTr WHR. ³ — ἡ γυναῖκα LTr WHR. ⁴ + ἕνεκεν TTr [LWH] R. ⁵ μητέρα LTr WH marg. ⁶ WH marg. habet in ver. 29, 30 ὃς δὲ ἀφῆκεν οἰκίαν καὶ ἀδελφάς καὶ ἀδελφούς καὶ μητέρα καὶ τέκνα καὶ ἀγρούς μετὰ διωγμοῦ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον λήμψεται. ⁷ — οἱ L [WH]. ⁸ Ἱεροσόλυμα WH. ⁹ οἱ δὲ TTr WHR. ¹⁰ — τοῖς L. ¹¹ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν LTr WHR. ¹² — αὐτόν T [LTr] WHR. ¹³ μετὰ τρεῖς ἡμέρας LTr WHR. ¹⁴ Ἰωάννης WH. ¹⁵ + [δύο] WH. ¹⁶ + αὐτῷ TTr [L] WHR. ¹⁷ + σε LTr WHR. ¹⁸ ποιήσω LTr WH text., με ποιήσω TWH marg. ¹⁹ εἶπαν LTr WH. ²⁰ σου ἐκ δεξιῶν TTr WH. ²¹ ἀριστερῶν Tr WH (σου ἐξ ἀριστερῶν T). ²² — σου Tr [L] WHR. ²³ ἡ LTr WHR.

^a Cf. Matt. 19. 28, 29,

^b Cf. Matt. 6. 33.

^c Luc. 18. 30.

^d 2 Cor. 12. 10.

^e 2 Thess. 1. 4.

^f 2 Tim. 3. 11.

^g Cf. Act. 14. 22.

^h Vid. Matt. 19. 30.

ⁱ ver. 32—34.

^j Matt. 20. 17—19.

^k Luc. 18. 31—33.

^l Cf. Luc. 9. 51.

^m ver. 24.

ⁿ Vid. cap. 8. 31.

^o cap. 14. 65; 16. 19.

^p Luc. 18. 32. Vid. Matt. 26. 67.

^q ver. 35—45.

^r Matt. 20. 20—28.

^s Luc. 12. 50.

εἶπον¹ αὐτῷ, “Δυνάμεθα.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Τὸ μὲν² ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πείσθε· καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ³ ἐξ εὐωνύμων μου⁴, 40 οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ’ οἷς ἡτοίμασται.” Καὶ 41 ριδ
β ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου⁵. “Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐ- 42 τοὺς⁶ λέγει αὐτοῖς, “Οἴδατε ὅτι ὃ οἱ δοκοῦντες ἀρχίει τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτω δὲ ἔσται⁷ 43 ἐν ὑμῖν· ἀλλ’ ὃς ἐὰν⁸ θέλῃ γενέσθαι μέγας⁹ ἐν ὑμῖν, ἔσται¹⁰ διάκονος ὑμῶν¹¹. καὶ ὃς ἂν¹² θέλῃ ὑμῶν¹³ γε- 44 νέσθαι¹⁴ πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ 45 ριε
δ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.”

“Καὶ ἔρχονται¹⁵ εἰς Ἱερικὴν¹⁶. Ἔκαὶ ἐκπορευομένου 46 ΛΑ’. αὐτοῦ ἀπὸ Ἱερικῆς¹⁶, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ριε
β ὄχλου ἱκανοῦ, ¹⁷ υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ὁ ¹⁸ τυφλὸς¹⁹ ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν¹⁹. καὶ ἀκούσας 47 ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός²⁰ ἐστίν²¹, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν, “Ὁ υἱὸς²² Δαβὶδ²³, Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.” Καὶ 48 ἐπετίμων αὐτῷ πολλοί, ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, “Υἱὲ Δαβὶδ²³, ἐλέησόν με.” Καὶ 49 στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι²⁴. καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ, “Ῥάρει· ἔγειραι²⁵, φωνεῖ σε.” Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀνα- 50 στας²⁶ ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἀποκριθεὶς λέγει 51 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς²⁷, “Τί θέλεις ποιήσω σοί²⁸,” Ὁ δὲ

^a ver.
42—45,
cf. Luc. 22
25—27.
^b Gal. 2. 2,
6, 9. Cf.
Matt. 3. 9.
1 Cor. 11.
13; 14. 37.
^c Matt. 20.
25. Act.
19. 16.
1 Pet. 5. 3.
^d Vid. cap.
9. 35.

^e ver.
46—52,
Matt. 20.
29—34.
Luc. 18.
35—43.
^f Cf. Luc.
18. 35; 19.
1.

^g Vid.
Matt. 9. 2.

¹ εἶπαν LTTGr WH. ² —μὲν TTr WHR. ³ ἢ LTTGr WHR.
⁴ —μου LTTGr WHR. ⁵ Ἰωάννου WH. ⁶ καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς LTTGr WHR. ⁷ ἐστίν LTTGr WHR. ⁸ ἂν LTTGr WH.
⁹ μέγας γενέσθαι L marg. TTr WH. ¹⁰ ἔστω WH marg. ¹¹ ὑμῶν διάκονος LTTGr WH. ¹² ἐὰν Tr. ¹³ ἐν ὑμῖν LTr marg. WHR.
¹⁴ εἶναι LTr (non marg.) WHR. ¹⁵ ἔρχεται L (non marg.) Tr marg. ¹⁶ Ἱερικὴν T, Ἱερικὴν WH. ¹⁷ +ὁ LTTGr WHR. ¹⁸ —ὁ LTTGr WHR. ¹⁹ +προσαίτης (—προσαίτων) TTr WHR. ²⁰ ὁ Ναζαρηνός LTTGr WHR. ²¹ ἐστίν ὁ Ναζαρηνός WH marg. ²² υἱὲ LTTGr WH. ²³ Δαυεὶδ LTTGr WH. ²⁴ φωνήσατε αὐτὸν TTr WHR. ²⁵ ἔγειρε LTTGr WH. ²⁶ ἀναπηδήσας LTTGr WHR. ²⁷ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν TTr WHR. ²⁸ σοὶ θέλεις ποιήσω TWH.

52 τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, “^α“Ραββονί¹, ἵνα ἀναβλέψω.” ^βΟ δέ² Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “^γΥπαγε· ἡ ^δπίστις σου σέσωκέ σε.” Καὶ εὐθέως³ ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ⁴ ἐν τῇ ὁδῷ.

ΑΒ·11 ^αΚΑΙ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ⁵, εἰς Βηθφαγὴ καὶ ^βΒηθανίαν⁶ πρὸς τὸ ὄρος τῶν⁷ ἔλαιων, ἀποστέλλει⁸ 2 δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Υπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως⁹ εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ^γἐφ’ ὃν οὐδεὶς¹⁰ ἀνθρώπων κεκάθικε¹¹· λύσαντες αὐτὸν¹² 3 ἀγάγετε¹³. καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο¹⁴; εἶπατε, “Ὅτι¹⁵ ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει· καὶ εὐθέως¹⁶ 4 αὐτὸν ἀποστέλει^{17,18} ὥδε.” Ἀπῆλθον δέ¹⁹, καὶ εὗρον τὸν²⁰ πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν²¹ θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ 5 ἀμφοδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς, “Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν 6 πῶλον;” Οἱ δὲ εἶπον²² αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο²³ ὁ 7 Ἰησοῦς· καὶ ἀφήκαν αὐτούς. ^δκαὶ ἤγαγον²⁴ τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον²⁵ αὐτῷ τὰ ἱμάτια 8 αὐτῶν²⁶, καὶ ἐκάθισεν ἐπ’ αὐτῷ²⁷. πολλοὶ δέ²⁸ ^ετὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν²⁹. ἄλλοι δὲ στοιβάδας³⁰ 9 ἔκοπτον³¹ ἐκ τῶν δένδρων³², καὶ ἐστρώννουν εἰς τὴν 10 ὁδόν³³. καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες³⁴, ^ς“Ὡσαννὰ³⁵· ^ζεὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος 11 ἐν ὀνόματι Κυρίου. εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου³⁶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ³⁷. ^ηὩσαννὰ³⁵ ἐν τοῖς ὑψίστοις.” ^θΚαὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱε-

^α Joan. 20. 16 (var. lect.).
^β Vid. Matt. 8. 10. & cap. 5. 34.

^γ ver. 1—10, Matt. 21. 1—9. Luc. 19. 29—38.
^δ Vid. ver. 11.

^ε Cf. Luc. 23. 53.

^ς ver. 7—10, Joan. 12. 12—15.
^ζ 2 Reg. 9. 13.

^η Ps. 118. 25. 26.
^θ Matt. 23. 39.

^ι Matt. 21. 10, 12.

¹ Ραββονί LTr WH text. (Κύριε ραββεῖ WH marg.). ² Καὶ ὁ Tr marg. WH. ³ εὐθὺς TTr WH. ⁴ αὐτῷ LTr WHR. ⁵ Ἱεροσόλυμα LTr, Ἱεροσόλυμα WH. ⁶ καὶ εἰς Βηθανίαν LTr WH marg., [εἰς Βηθφαγὴ] Tr marg. ⁷ τὸ WH marg. ⁸ ἀπέστειλεν L. ⁹ εὐθὺς TTr WH. ¹⁰ + οὕτω LTr WHR, at ἀνθρώπων οὕτω T. ¹¹ ἐκάθισεν Tr marg. WHR. ¹² λύσατε αὐτὸν καὶ LTr WHR. ¹³ φέρετε TTr WHR. ¹⁴ λύετε τὸν πῶλον L marg. ¹⁵ — Ὅτι LTr [Tr marg.] WHR. ¹⁶ εὐθὺς LTr WH. ¹⁷ ἀποστέλλει LTr WHR. ¹⁸ + πάλιν TTr [Tr marg.] WHR, at WH marg. habet ἀποστέλλει πάλιν αὐτόν. ¹⁹ Καὶ ἀπῆλθον LTr WHR. ²⁰ — τὸν LTr WHR. ²¹ — τὴν Tr WH. ²² εἶπαν TWH. ²³ εἶπεν L (non marg.) TTr WHR. ²⁴ φέρουσιν TTr WHR. ²⁵ ἐπιβάλλουσιν LTr WHR. ²⁶ ἐαυτῶν WH marg. ²⁷ αὐτόν LTr WHR. ²⁸ Καὶ πολλοὶ TTr WH. ²⁹ ἐν τῇ ὁδῷ L marg. ³⁰ στοιβάδας LTr WHR. ³¹ κόψαντες TTr (non marg.) WHR. ³² ἀγρῶν TTr WHR. ³³ — καὶ ἐστρώννουν εἰς τὴν ὁδόν TTr WHR. ³⁴ — λέγοντες TTr [L] WHR. ³⁵ ὡσαννὰ LT. ³⁶ — ἐν ὀνόματι Κυρίου LTr WHR. ³⁷ Δαβείδ LTr WH.

ροσόλυμα¹ ὁ Ἰησοῦς, καὶ² εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας³ ἤδη οὐσης τῆς ὥρας⁴, ἐξῆλθεν εἰς⁵ Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

⁶Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθα-¹²ΛΓ' νίας, ἐπέινασε· καὶ ἰδὼν συκὴν⁵ μακρόθεν, ἔχουσιν¹³ φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα εὐρήσει τι⁶ ἐν αὐτῇ· καὶ ἔλθων ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα⁷. οὐ γὰρ ἦν καιρὸς⁸ σύκων. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς⁹ εἶπεν αὐτῇ, ¹⁴“Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα¹⁰ μηδεὶς¹¹ καρπὸν φάγοι.” Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ¹⁵Καὶ ἔρχονται ¹⁶εἰς Ἱεροσόλυμα¹. καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς¹² εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ¹³ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψε· καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ ¹⁷σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. καὶ ἐδίδασκε, λέγων ¹⁸αὐτοῖς¹⁵, ¹⁹“Οὐ γέγραπται, “Οτι¹⁶ ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν”; ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν¹⁷ σπήλαιον ληστῶν.” Καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς¹⁸, καὶ¹⁹ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν¹⁹. ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν²⁰, ὅτι πᾶς²¹ ὁ ὄχλος ²²ἐξεπλήσσετο²³ ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

Καὶ ὅτε²³ ὁψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο²⁴ ἔξω τῆς πό-¹⁹λεως. Καὶ πρῶτ' παραπορευόμενοι²⁵, εἶδον τὴν συκὴν ²⁰ἐξηραμμένην ἐκ ριζῶν. καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος ²¹λέγει αὐτῷ, “Ραββί²⁶, ἴδε, ²²ἡ συκὴ ἣν κατηράσω ἐξήρανται.” Καὶ ἀποκριθεὶς²⁷ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, ²³“Ἐχετε¹ πίστιν Θεοῦ. ἀμὴν γὰρ²⁸ λέγω ὑμῖν, ὅτι ²⁴ὅς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ἀρθητι, καὶ βλῆθητι εἰς

¹ Ἱεροσόλυμα WH. ² —ὁ Ἰησοῦς, καὶ LTrWHR. ³ ὁψὲ TTr marg. WH (non marg.). ⁴ [τῆς ὥρας] WH marg. ⁵ + ἀπὸ LTrWHR. ⁶ τι εὐρήσει LTrWHR. ⁷ + [μόνα] L. ⁸ + ὁ (ante καιρὸς) LTr marg., at ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν TTrWHR. ⁹ —ὁ Ἰησοῦς LTrWHR. ¹⁰ εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ LTrWHR. ¹¹ οὐδεὶς B. ¹² —ὁ Ἰησοῦς LTrWHR. ¹³ + τοὺς LTrWHR. ¹⁴ καὶ ἔλεγεν TTr (non marg.) WHR. ¹⁵ —αὐτοῖς [L] WH (non marg.). ¹⁶ —“Οτι L. ¹⁷ αὐτὸν ἐποιήσατε L marg., at πεποιήκατε αὐτόν TTrWHR. ¹⁸ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς LTrWHR. ¹⁹ ἀπολέσωσιν LTrWHR. ²⁰ [αὐτόν] L. ²¹ πᾶς γὰρ TTr (non marg.) WHR. ²² ἐξεπλήσσοντο T. ²³ ὅταν TTr (non marg.) WHR. ²⁴ ἐξεπορεύοντο LTrWHR (non marg.) R marg. ²⁵ παραπορευόμενοι πρῶτ' LTrWHR. ²⁶ Ραββεί TWH. ²⁷ + ὁ LTrWHR. ²⁸ —γὰρ LT[Tr]WHR.

^a ver. 1, 12. Vid. Matt. 21. 17. ^b ver. 12—14, 20—24. Matt. 21. 18—22. ^c Cf. Luc. 13. 6.

^d ver. 15—18. Matt. 21. 12—16. Luc. 19. 45—47. Cf. Joan. 2. 14—16.

^e Esa. 56. 7. Cf. 1 Reg. 8. 29.

^f Jer. 7. 11.

^g cap. 12. 12. Joan. 7. 19. Vid. Matt. 21. 46.

^h Vid. Matt. 7. 28. ⁱ Matt. 21. 17. Cf. ver. 11.

^k ver. 14.

^l Eph. 3. 12. Phil. 3. 9. ^m Vid. Matt. 17. 20.

15 ρκα
α

18 ρκβ
α

19 ρκγ

22 ρκδ

23 5

τὴν θάλασσαν, καὶ ^α μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ¹ ὅτι ^α ² λέγει ³ γίνεται· ἔσται αὐτῷ ὁ ^β εἶπαι ⁴. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ⁵ Πάντα ὅσα ἂν ⁶ προσευχόμενοι ⁶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε ⁷, ΛΔ'. ²⁵ καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν ⁸ στήκητε ⁸ προσευχόμενοι, ⁹ ἀφίετε ⁹ εἰ τι ἔχετε κατὰ τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. 26 ¹⁰ εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν ⁹.
ΛΕ'. ²⁷ ΚΑΙ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα ¹⁰. ⁹ καὶ ἐν τῷ ¹¹ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, 28 καὶ λέγουσιν ¹¹ αὐτῷ, ¹² “Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ ¹³ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ¹³, ἵνα ταῦτα 29 ποιῇς;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς ¹⁴ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐπερωτήσω ὑμᾶς καὶ γὼ ¹⁵ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἔρω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 30 Τὸ βάπτισμα ¹⁶ Ἰωάννου ¹⁷ ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι.” Καὶ ἐλογίζοντο ¹⁸ πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, “Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἔρεῖ, 32 Διατί ¹⁹ οὖν ²⁰ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἀλλ’ ἐὰν ²¹ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, ²² ἐφοβοῦντο τὸν λαόν ²³. ἅπαντες ²⁴ γὰρ εἶχον ²⁵ τὸν Ἰωάννην ²⁶, ὅτι ὄντως ²⁷ προφήτης ἦν. 33 καὶ ἀποκριθέντες λέγουσι τῷ Ἰησοῦ ²⁸, “Οὐκ οἶδαμεν.” Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς ²⁹ λέγει αὐτοῖς, “Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.”

ΛΣ'. ¹² ΚΑΙ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν ³⁰, “Ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος ³¹, καὶ περιέθηκε φραγμόν, καὶ ὠρυξεν ³² ὑπολήνιον, καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ

¹ πιστεύῃ TTr marg. WHR. ² δ TTr WHR. ³ λαλεῖ LTr (non marg.) WHR. ⁴ —δ εἶπαι TTr WHR. ⁵ —ἀν LTr WH. ⁶ προσεύχεσθε καὶ L (non marg.) TTr WHR. ⁷ ἐλάβετε LTr WHR. ⁸ στήκετε LTr WH. ⁹ *omittunt v. 26* TTr WHR. (non marg.), at —τοῖς tantum L. ¹⁰ Ἱεροσόλυμα WH. ¹¹ ἐλεγον TTr WHR. ¹² ἢ TTr marg. WHR. ¹³ ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην LTr (non marg.) WH. ¹⁴ —ἀποκριθεὶς TTr WHR. ¹⁵ καὶ γὼ ὑμᾶς L, —καὶ γὼ TTr WHR, ὑμᾶς [καὶ γὼ] Tr marg. ¹⁶ + τὸ LTr WHR. ¹⁷ Ἰωάννου WH. ¹⁸ διελογίζοντο LTr WHR. ¹⁹ Διὰ τί WH. ²⁰ —οὖν LTr [WH]. ²¹ ἀλλὰ LTr WHR. ²²; (pro,) WH text. R marg. ²³ τὸν ὄχλον Tr marg. WH. ²⁴ πάντες L. ²⁵ ἤδεισαν WH marg. ²⁶ Ἰωάννην WH. ²⁷ ὄντως ὅτι TTr WHR. ²⁸ τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν L marg. TTr (non marg.) WHR. ²⁹ [ἀποκριθεὶς] ὁ Ἰησοῦς L, at —ἀποκριθεὶς TTr WHR, ὁ Ἰησοῦς [ἀποκριθεὶς] Tr marg. ³⁰ λαλεῖν LTr WHR. ³¹ ἄνθρωπος ἐφύτευσεν TTr marg. WH.

α Jac. 1. 6.

β Vid. Matt. 7. 7.

γ Matt. 6. 5. Luc. 18. 11.

δ Vid. Matt. 6. 14. Cf. Eccles. 28. 2.

ε Col. 3. 13.

ς Matt. 6. 15; 18. 35.

ζ ver. 27—33.

η Matt. 21. 23—27.

θ Luc. 20. 1—8.

ι Cf. Ex. 2. 14. Act. 4. 7.

κ ver. 1—12.

λ Matt. 21. 33—46.

μ Luc. 20. 9—19. Cf. Jer. 2. 21.

ν Joel 3. 13.

ἐξέδοτο¹ αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε. καὶ ἀπέ- 2
 στείλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα
 παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ² τοῦ ἀμπε-
 λῶνος· οἱ δὲ³ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν³
 κενόν· καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦ- 4
 λον· κακείνον λιθοβολήσαντες⁴ ἐκεφαλαιώσαν⁵, καὶ
 ἀπέστειλαν ἡτιμωμένον⁶. καὶ πάλιν⁷ ἄλλον ἀπέστειλε· 5
 κακείνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς⁸ μὲν
 δέροντες, τοὺς⁸ δὲ ἀποκτείνοντες⁹. ἔτι οὖν¹⁰ ἕνα υἱόν 6
 ἔχων¹¹ α^a ἀγαπητὸν αὐτοῦ¹², ἀπέστειλε καὶ¹³ αὐτὸν πρὸς
 αὐτοὺς ἔσχατον¹⁴, λέγων, Ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν
 μου. ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτούς¹⁵, Ὅτι 7
 οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν,
 καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. καὶ λαβόντες αὐτόν 8
 ἀπέκτειναν¹⁶, καὶ ἐξέβαλον¹⁷ ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. τί 9
 οὖν¹⁸ ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ
 ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα
 ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; ^b Λίθον, 10
 ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς
 κεφαλὴν γωνίας. παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ 11
 ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.” Καὶ ἐζήτουν 12 ρκθ
 αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνω-
 σαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· ^a καὶ
 ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον¹⁹.

^c Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινες τῶν Φαρισαίων 13 ΔΖ'.
 καὶ τῶν Ἑρωδιανῶν²⁰, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ. οἱ 14 ρλ
 δε²¹ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ, “Διδάσκαλε, οἶδαμεν β
 ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ
 βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας
 τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις.” ²² ἔξεστι κῆνσον Καί-

¹ ἐξέδοτο TWH. ² τῶν καρπῶν TTrWHR. ³ καὶ L (non marg.) TTr (non marg.) WHR. ⁴ —λιθοβολήσαντες LTrWHR. ⁵ ἐκεφαλαιώσαν TWHR. ⁶ ἡτίμησαν LTrR, ἡτίμασαν TTr marg. WH. ⁷ —πάλιν LTrWHR. ⁸ οὓς LTrWH. ⁹ ἀποκτείνοντες LTr, ἀποκτείνοντες WH. ¹⁰ —οὖν TTr[L]WHR. ¹¹ ἔχων υἱόν LTr marg., εἶχεν, υἱόν TTrWHR. ¹² —αὐτοῦ LTrWHR. ¹³ —καὶ TTr[LTr marg.]WHR. ¹⁴ ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς LTr (non marg.) WHR. ¹⁵ εἶπαν L, at πρὸς αὐτοὺς εἶπαν TTr (non marg.) WH. ¹⁶ ἀπέκτειναν αὐτόν TTr (non marg.) WHR. ¹⁷ +αὐτόν LTrWHR. ¹⁸ —οὖν T[Tr marg.]WH. ¹⁹ ἀπῆλθαν WH. ²⁰ Ἑρωδιανῶν WH. ²¹ Καὶ L (non marg.) TTrWHR. ²² +εἰπέ οὖν ἡμῖν L.

^a Matt. 3.
17; 12. 18;
17. 6. Luc.
20. 13.

^b Ps. 118.
22, 23.

^c Vid. cap.
11. 18.

^d Matt. 22.
22.

^e ver.
13—27,
Matt. 22.
15—32.
Luc. 20.
20—38.
Luc. 11.
54.

- 15 σαρι δοῦναι¹ ἢ οὐ; δώμεν, ἢ μὴ δώμεν;" Ὁ δὲ εἰδώς²
αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς, "Τί με πειράζετε;
16 φέρετέ μοι ἄδηνάριον, ἵνα ἴδω." Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ
λέγει αὐτοῖς, "Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;"
17 Οἱ δὲ³ εἶπον⁴ αὐτῷ, "Καίσαρος." Καὶ ἀποκριθεὶς
ὁ⁵ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς⁶, "'Απόδοτε τὰ Καίσαρος⁷
Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ." Καὶ ἐθαύμασαν⁸
ἐπ' αὐτῷ.
18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, ὁ οἵτινες λέ-
γουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν⁹ αὐτόν,
19 λέγοντες, "Διδάσκαλε, ὁ Μωσῆς¹⁰ ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι
εάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα,
καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ¹¹, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ¹², καὶ ἐξαύαστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ
20 αὐτοῦ. ἐπτά¹³ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε
21 γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ
δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς
22 ἀφῆκε¹⁴ σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· καὶ ἔλαβον
αὐτήν¹⁵ οἱ ἐπτά, καὶ¹⁶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἐσχάτη¹⁷
23 πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή¹⁸. ἐν τῇ οὖν¹⁹ ἀναστάσει,
ὅταν ἀναστῶσι²⁰, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἐπτά
24 ἔσχον αὐτήν γυναῖκα." Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς²¹, "Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες²² τὰς γρα-
25 φάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ; ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν
ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε γαμίσκονται²³, ἀλλ'
26 εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ²⁴ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. περὶ δὲ τῶν
νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ
Μωσέως²⁵, ἀπὸ τῆς²⁶ βάτου, ὡς²⁷ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός,

^a Vid.
Matt. 18.
28.

^b Act. 23.
8.

^c Deut. 25.
5, 6.

^d Luc. 20.
37. Cf.
Rom. 11. 2.

¹ δοῦναι κῆνον Καίσαρι LTrWH (ἐπικεφάλαιον WH marg. pro κῆνον). ² ἰδὼν T. ³ [οἱ δὲ] L. ⁴ εἶπαν TTrL text. WH, at λέγουσιν L marg. ⁵ ὁ δὲ LTrWH. ⁶ [αὐτοῖς] Tr marg., αὐτοῖς WH. ⁷ Τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε TTrWH. ⁸ ἐθαύμαζον LTr, ἐξεθαύμαζον TWH. ⁹ ἐπηρώτων L (non marg.) TTrWH. ¹⁰ Μωσῆς LTrWH. ¹¹ μὴ ἀφῇ τέκνον TTr marg. WH, at τέκνον μὴ ἀφῇ L marg. ¹² αὐτοῦ TTrWH. ¹³ + οὖν E. ¹⁴ μὴ καταλίπων L marg. TTrWH. ¹⁵ ἐλαβον αὐτήν TTr[L] WH. ¹⁶ καὶ TTrWH. ¹⁷ ἐσχάτον LTrWH. ¹⁸ καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν LTrWH. ¹⁹ οὖν TTrWH. ²⁰ ὅταν ἀναστῶσιν Tr[L] WH. ²¹ ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς TTrWH. ²² γινώσκοντες Tr marg. ²³ γαμίσκονται LTrWH. ²⁴ οἱ LT[Tr]WH (non marg.) R, at [οἱ ἄγγελοι] Tr marg. ²⁵ Μω-
σέως LTrWH. ²⁶ τοῦ LTrWH (βάτου R). ²⁷ πῶς TTrWH.

^a Ex. 3. 6.

^b Vid.
Matt. 22.
32.

^c ver.
28—31.
Matt. 22.
34—40.
Cf. Luc. 10.
25—28.
^d Cf. Luc.
20. 39.
^e Deut. 6.
4. 5.
^f Deut. 10.
12.

^g Lev. 19.
18. Vid.
Matt. 19.
19.

^h ver. 29
(var. lect.).
ⁱ Deut. 4.
35.
^k Luc. 2.
47. Col. 1.
9.

^l 1 Sam. 15.
22. Hos.
6. 6. Mic.
6. 6—8.
Matt. 9.
13; 12. 7.
^m Ps. 40. 6.
Heb. 10.
6. 8.

ⁿ ver. 34, 38,
39,
Matt. 22.
46; 23. 1—7.
Luc. 20. 40,
45, 46.
^o ver.
35—37.
Matt. 22.
41—45.
Luc. 20.
41—44.
Vid. Matt.
26. 55.
Vid. etiam
cap. 10. 1.
^p Ps. 110.
1. Vid.
Matt. 22.
44.

λέγων, ^a“Εγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ ¹ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ ¹ Θεὸς Ἰακώβ”; ^bΟὐκ ἔστιν ὁ ² Θεὸς νεκρῶν, 27 ἀλλὰ Θεὸς ³ ζώντων· ὑμεῖς οὖν ⁴ πολὺ πλανᾶσθε.”

“Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐ- 28 ΔΘ'. τῶν ⁵ συζητούντων, ^aεἰδὼς ⁶ ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη ⁷, ρλα τῶν ἐπηρώτησεν αὐτόν, “Ποία ἐστὶ πρώτη πασῶν ἐντο- ⁵ λή ⁸;” “Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη ⁹ αὐτῷ ¹⁰, “^c“Ὅτι πρώτη 29 πασῶν τῶν ἐντολῶν ¹¹, ^e“^c“Ακουε, Ἰσραήλ· Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ¹² Κύριος ^h εἰς ἐστί. ^f καὶ ἀγαπήσεις Κύριον 30 τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς ¹³ καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου ¹⁴, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου.” αὕτη πρώτη ἐντολή ¹⁵. καὶ ¹⁶ 31

δευτέρα ὁμοία ¹⁷ αὕτη ¹⁸, ^g“^c“Αγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.” Μείζων τούτων ἄλλη ἐντολή οὐκ ἔστι.” Καὶ ¹⁹ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, “Καλῶς, διδάσκαλε, 32 ρλβ ἐπ’ ἀληθείας εἶπας ²⁰, ὅτι ^hεἰς ἐστὶ Θεός ²¹, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλην αὐτοῦ. καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης 33 τῆς ²² καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης ^k τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ²³, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, ^lπλείον ²⁴ ἐστὶ πάντων τῶν ^m ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν ²⁵ θυσιῶν.” Καὶ ὁ Ἰησοῦς 34 ἰδὼν αὐτόν ²⁶, ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, “Οὐ μακρὰν εἶ ²⁷ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.” ⁿΚαὶ ρλγ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. β

“Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ 35 Μ'. ἱερῷ, “Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς ρλδ υἱὸς ἐστὶ ²⁸ Δαβὶδ ²⁹; αὐτὸς γὰρ ³⁰ Δαβὶδ ²⁹ εἶπεν ἐν τῷ 36 β Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ, ^p“Εἶπεν ³¹ ὁ ³² Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ³³ ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς

¹ — ὁ LTrWHR. ² — ὁ LTrWH (non marg.) R. ³ — Θεὸς LTrWHR. ⁴ — ὑμεῖς οὖν T[Tr]WHR. ⁵ συν- LTrWHR. ⁶ ἰδὼν LTr (non marg.). ⁷ ἀπεκρίθη αὐτοῖς TTr (non marg.) WH. ⁸ πρώτη πάντων ἐντολή L, at ἐντολὴ πρώτη πάντων L marg. TTrWHR. ⁹ ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς L marg. TTrWHR. ¹⁰ — αὐτῷ T[Tr]WHR. ¹¹ πάντων [ἐντολή ἐστίν] L, at ἐστὶν tantum TTr WHR, [πάντων ἐντολή] ἐστίν Tr marg. ¹² ἡμῶν, WH marg. R. ¹³ — τῆς WH (non marg.). ¹⁴ [καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου] Tr marg. ¹⁵ — αὕτη πρώτη ἐντολή T[Tr marg.]WHR. ¹⁶ — καὶ TTr[L]WHR. ¹⁷ — ὁμοία T[Tr marg.]WHR. ¹⁸ αὕτῃ LTr. ¹⁹ — Καὶ WH (non marg.). ²⁰ εἶπες TWH. ²¹ — Θεὸς LTr WHR. ²² — τῆς WH (non marg.). ²³ — καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς T[Tr marg.]WHR. ²⁴ περισσσότερον TTr (non marg.) WHR. ²⁵ — τῶν LTrWH. ²⁶ [αὐτόν] Tr. ²⁷ [εἶ] WH. ²⁸ ἐστὶν post Δαβὶδ TTrWH. ²⁹ Δαβὶδ LTrWHR. ³⁰ — γὰρ T[LTr]WHR. ³¹ λέγει Tr (non marg.). ³² — ὁ LTrWH. ³³ κάθισον Tr (non marg.) WH marg.

37 σου ὑποπόδιον¹ τῶν ποδῶν σου.² Αὐτὸς οὖν² Δαβιδ³ λέγει αὐτὸν κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶ⁴·” Καὶ⁵ ὁ πολὺς ὄχλος⁶ ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.

ρλε 38^β “Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ⁵, “Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ⁷ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ⁸ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατεσθλόντες⁹ τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν⁷, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήψονται⁸ περισσότερον κρίμα.”

ΜΑ΄. 41^α “Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς⁹ κατέναντι¹⁰ τοῦ⁷ γαζοφυλάκιον ἔθεώρει πῶς ὁ ὄχλος⁹ βάλλει¹¹ χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλὰ·
42 καὶ ἔλθουσα¹¹ μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὃ
43 ἐστὶ¹² κοδράντης. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει¹² αὐτοῖς, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι¹³ ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλείον πάντων βέβληκε¹³ τῶν
44 βαλόντων¹⁴ εἰς τὸ⁷ γαζοφυλάκιον. πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς¹⁴ ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν¹⁵ βίον αὐτῆς.”

ρλζ 13^β “ΚΑΙ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἰς¹⁵ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, “Διδάσκαλε, ἶδε, 2 ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.” Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς¹⁶ εἶπεν αὐτῷ, “Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ¹⁷ λίθος ἐπὶ λίθῳ¹⁸, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ¹⁹.” Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων²⁰ αὐτὸν κατ’ ἰδίαν²¹ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης²²
ρλη 4 καὶ Ἀνδρέας, “Εἰπέ²³ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ

^α cap. 4. 1 (var. lect.).
^β cap. 6. 20.
^γ ver.

38—40.
Matt. 23.
1, 2, 6, 7.
Luc. 20.
45—47.
^δ Luc. 11.
43.

^ε ver.
41—44.
Luc. 21.
1—4.
^ς ver. 43.
Luc. 21. 1.
Joan. 8. 20.
Cf. Matt. 27. 6.
^ζ Cf. 2 Reg. 12. 9.
^η Matt. 10. 9.
^θ Matt. 5. 26.
^ι Cf. 2 Cor. 8. 12.
^κ Phil. 4. 11.
^λ Luc. 8. 43; 15. 12, 30.

^μ ver.
1—37,
Matt. 24.
1—51.
Luc. 21.
5—36.
^ν 1 Reg. 9. 7, 8. Mic. 3. 12. Luc. 19. 44.

^ρ Vid. Matt. 17. 1.

¹ ὑποκάτω WH, R marg. ² —οὖν TTr[L] WHR. ³ Δαυεὶδ LTr WH. ⁴ αὐτοῦ ἐστὶν υἱὸς TTr WH, αὐτὸν υἱὸς αὐτοῦ seu υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶν Tr marg. ⁵ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν TTr WHR. ⁶ κατέσθοντες Tr WH. ⁷ + καὶ ὀρφανῶν WH marg. ⁸ λήμψονται LTr WH. ⁹ —ὁ Ἰησοῦς TTr[L] WHR. ¹⁰ ἀπέναντι Tr (non marg.) WH marg. ¹¹ ἐλθούσα δὲ Tr marg. ¹² εἶπεν LTr WHR. ¹³ ἔβαλεν LTr WHR. ¹⁴ βαλλόντων LTr WHR. ¹⁵ + ἐκ Tr [Tr marg.]. ¹⁶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς L, —ἀποκριθεὶς TTr WHR. ¹⁷ + ὥδε LTr WHR. ¹⁸ λίθον TTr WHR. ¹⁹ + καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλος ἀναστήσεται ἀνεν χειρῶν WH marg. ²⁰ ἐπηρώτα TTr WHR. ²¹ + ὁ T. ²² Ἰωάννης WH. ²³ Εἰπὸν LTr WH.

^a Vid.
Matt. 24. 4.

^b Vid.
Joan. 8. 24.

^c 2 Joan. 8.

^d Vid.
Matt. 10.
17, 18.

^e ver.
11—13,
Matt. 10.
19—22.
Luc. 21.
12—17.

^f Ezek. 38.
21.

^g Mic. 7. 5,
6.

^h Dan. 9.
27; 11. 31;
12. 11.

ⁱ Dan. 9.
23, 25.

τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι¹;"
 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς² αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν³, ^a "Βλέ- 5
 πετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ⁴ ἐλεύσονται 6
 ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ
 πολλοὺς πλανήσουσιν. ὅταν δὲ ἀκούσητε⁵ πολέμους 7
 καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ⁶ γενέσθαι·
 ἀλλ' οὐπω τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ⁷ 8
 ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ⁸ ἔσονται
 σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ⁹ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταρα-
 χαί¹⁰. ἀρχαί¹¹ ὠδίνων ταῦτα. ^cΒλέπετε δὲ ὑμεῖς 9 ρλθ
 ἑαυτούς. ^d παραδώσουσι γὰρ¹² ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ
 εἰς συναγωγὰς¹³ δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ
 βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, ^eεἰς μαρτύριον
 αὐτοῖς· καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον¹⁴ κηρυχθῆ- 10 ρμ
 ναι τὸ εὐαγγέλιον. ὅταν δὲ ἀγάγωσιν¹⁵ ὑμᾶς παραδι- 11 -⁵
 δόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε¹⁶. ρμα
 ἀλλ' ὃ ἂν¹⁷ δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο
 λαλεῖτε· οὐ γὰρ ἔστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ
 Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. ^f παραδώσει δὲ¹⁸ ἀδελφὸς ἀδελφὸν 12
 εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· ^gκαὶ ἐπαναστήσονται
 τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς· καὶ 13
 ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὲρ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὃ
 δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

"Ὅταν δὲ ἴδῃτε^h τὸ βδέλνγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ 14 ρμβ
 ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου¹⁹, ἐστὸς²⁰ ὅπου οὐ δεῖ·
 (ὃ ἄναγινώσκων νοείτω·) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευ-
 γέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· ὃ δὲ²¹ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ 15
 καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν²², μηδὲ εἰσελθῆτω²³ ἀραῖ τι²⁴
 ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὧν²⁵ μὴ 16

¹ ταῦτα πάντα συντ. LTr marg., at ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα
 TTr WHR. ² ἀποκριθεὶς TTr WHR. ³ ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς
 LTr WH. ⁴ γὰρ T[Tr marg.] WHR. ⁵ ἀκούετε Tr (non
 marg.), ἀκούητε WH marg. ⁶ γὰρ T[Tr] WHR. ⁷ ἐπ' TWH.
⁸ καὶ TTr WHR. ⁹ καὶ T[Tr] WHR. ¹⁰ καὶ ταραχαί
 LTr WHR. ¹¹ ἀρχὴ LTr WHR. ¹² γὰρ T[Tr] Tr marg.
 WH. ¹³ BE, at, LTr, nihil TWHR. ¹⁴ πρῶτον δεῖ LTr WH.
¹⁵ καὶ ὅταν ἄγωσιν LTr WHR. ¹⁶ μηδὲ μελετᾶτε TTr [L] WHR.
¹⁷ ἂν L. ¹⁸ καὶ παραδώσει LTr WHR. ¹⁹ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ
 Δανιὴλ τοῦ προφήτου TTr [L] WHR. ²⁰ ἐστὼς BE, ἐστηκὸς L,
 ἐστηκότα TTr WHR. ²¹ δὲ L[Tr] WH (non marg.). ²² εἰς
 τὴν οἰκίαν T[L] WHR. ²³ εἰσελθάτω LTr WH. ²⁴ τι ἀραι
 Tr WH. ²⁵ ὧν LTr WHR.

ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.

^{ρμδ} 17 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις

^β 18 ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ

^{ρμε} 19 γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν¹ χειμῶνος. ἔσονται γὰρ αἱ

^{ρμς} 20 ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις², οἷα οὐ γέγονε τοιαύτη³ ἀπ'

^β ἀρχῆς κτίσεως ἧς³ ἔκτισεν ὁ Θεός, ἕως τοῦ νῦν, καὶ

^{ρμς} 20 οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσε⁴ τὰς

⁵ ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς

ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας.

^{ρμη} 21 Καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ⁵, Ἰδοὺ⁶, ὧδε ὁ Χριστός,

^β 22 ἢ⁷ ἰδοὺ⁸, ἐκεῖ, μὴ πιστεύσητε⁹. ἐγερθήσονται γὰρ¹⁰

^{ρμθ} ψευδόχριστοι καὶ^δ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι¹¹

⁵ σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν,

23 καὶ¹² τοὺς ἐκλεκτούς. ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ¹³,^ε προεῖ-

^{ρν} 24 ρηκα ὑμῖν πάντα. Ἄλλ'¹⁴ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις,

^β μετὰ τὴν θλίψιν¹⁵ ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται,

25 καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ

οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες¹⁶, καὶ

^{ρνα} 26 αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. καὶ

^β αὐτότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν

27 νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης¹⁷. καὶ τότε

ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ¹⁸, καὶ ἐπισυνάξει

τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ¹⁹ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ'

ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

28 “Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν

αὐτῆς ἦδη ὁ κλάδος²⁰ ἀπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφυῇ²¹ τὰ

29 φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· οὕτω

καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδῃτε²² γινόμενα, γινώσκετε²³ ὅτι

30 ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ

παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ πάντα ταῦτα²⁴ γένῃ-

¹ — ἡ φυγὴ ὑμῶν LTrWHR.

² θλίψις LTr *passim*.

³ ἦν

LTrWH.

⁴ ἐκολόβωσεν ὁ (—ὁ TTr *marg.* WH) κύριος L *marg.*

TTr *marg.* WH.

⁵ εἶπῃ ὑμῖν Tr *marg.*

⁶ Ἰδοὺ TTrWH.

⁷ — ἡ TWH, at καὶ Tr *marg.*

⁸ ἰδε LTrWHR.

⁹ πιστεύετε L (non *marg.*) TTrWH.

¹⁰ δε T.

¹¹ ποιήσουσιν T.

¹² — καὶ T[Tr]WHR.

¹³ — ἰδοὺ TTr (non *marg.*) [L]WH.

¹⁴ Ἄλλὰ LTrWH.

¹⁵ θλίψιν LTr.

¹⁶ ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ

πίπτοντες LTrWHR.

¹⁷ καὶ δόξης πολλῆς L.

¹⁸ — αὐτοῦ

TTr[L]WHR.

¹⁹ — αὐτοῦ TTr[WH].

²⁰ ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς

LTrWH.

²¹ ἐκφυῇ BETWHR.

²² ἴδῃτε ταῦτα LTrWH.

²³ γινώσκειται Tr *marg.*

²⁴ ταῦτα πάντα TTr (non *marg.*) WHR.

^a Vid. cap. 10. 6.

^b Vid. Matt. 7. 15.

^c 2 Pet. 3. 17.

^d cap. 14. 62. Vid. Matt. 16. 27.

ται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται¹. οἱ δὲ λόγοι 31
μου οὐ μὴ² παρέλθωσι³.

“Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ⁴ τῆς ὥρας, οὐδ-32 ΜΓ’.
εἰς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι⁵ οἱ⁶ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, ρνβ
εἰ μὴ ὁ πατήρ.

“Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε⁷, ὅτι οὐκ οἶ- 33 ρνγ
δατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν⁸. ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος 34 ρνδ
ἀφείς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δούς τοῖς δούλοις αὐτοῦ
τὴν ἐξουσίαν, καὶ⁹ ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ
θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορή. γρηγορεῖτε οὖν. 35 ρνε
οὐκ οἶδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, β
ὅψέ, ἢ μεσονυκτίου¹⁰, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ· μὴ 36
ἐλθὼν ἐξαίφνης¹¹ εὗρη ὑμᾶς καθεύδοντας. ἀ¹² δὲ ὑμῖν 37
λέγω, πᾶσι λέγω, γρηγορεῖτε.”

ἮΝ δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· 14 ρνς
καὶ ἐξήτουν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς
αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· ἔλεγον δέ¹⁴, 2 ρνς
“Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται¹⁵ τοῦ λαοῦ.”

Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος 3 ΜΔ’.
τοῦ λεπρού, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα
ἀλάβαστρον¹⁶ μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ¹⁶
συντρίψασα τὸ¹⁷ ἀλάβαστρον, κατέχευεν αὐτοῦ κατὰ¹⁸
τῆς κεφαλῆς. ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς 4
ἐαυτούς¹⁹, καὶ λέγοντες²⁰, “Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ
μύρου γέγονεν; ἡδύνατο γὰρ τοῦτο²¹ πρᾶθῆναι ἐπάνω 5
τριάκοντων²² δηνariών²³, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς.” καὶ
ἐνεβριμῶντο²³ αὐτῇ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, “Ἀφετε 6
αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἐργά-
σατο²⁴ εἰς ἐμέ²⁵. πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε 7
μεθ’ ἐαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθε αὐτούς²⁶ εὖ

¹ παρελεύσεται L marg. Tr marg.

² —μὴ WH (non marg.).

³ παρελεύσονται TTr WH. ⁴ ἢ LTr WH. ⁵ ἄγγελος Tr marg.

WH marg. ⁶ —οἱ TTr WH. ⁷ —καὶ προσεύχεσθε LT [Tr]

WH. R marg. ⁸ [ἐστίν] WH. ⁹ —καὶ LTr WH. ¹⁰ + ἢ

TTr WH. ¹¹ μεσονυκτίου TTr WH. ¹² ἐξαίφνης WH. ¹³ δ

LTr WH. ¹⁴ γὰρ LTr WH. ¹⁵ ἐσται θόρυβος TTr WH.

¹⁶ —καὶ T [Tr marg.] WH. ¹⁷ τὸν LT, τὴν Tr WH. ¹⁸ —κατὰ

LTr WH. ¹⁹ οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ διεπονούντο καὶ ἔλεγον WH

marg. ²⁰ —καὶ λέγοντες T [Tr] WH (vid. marg.) R. ²¹ + τὸ

μύρον LTr WH. ²² δηνariών τριακῶν LTr WH (non

marg.). ²³ ἐνεβριμῶντο T. ²⁴ ἡργάσατο T WH. ²⁵ ἐν ἐμοί

LTr WH. ²⁶ αὐτοῖς LTr WH, —αὐτοὺς T, etiam [πάντοτε] εὖ

ποιῆσαι Tr marg. WH.

^a Luc. 21.
36. Eph.
6. 18. Heb.
13. 17.
^b Cf. Matt.
25. 14.

^c ver. 37.
Vid. Matt.
24. 42.

^d Cf. Matt.
14. 25.
^e cap. 14.
30, 68, 72.

^f ver. 1, 2,
Matt. 26.
2—5. Luc.
22. 1, 2.

^g ver. 3—9,
Matt. 26.
6—13. Cf.
Joan. 12.
1—8.
^h Joan. 12.
3.

ⁱ Cf. Matt.
26. 9.
^k Vid.
Matt. 18.
28.
^l Joan. 11.
33, 38.

^{ρνθ}_δ 8 ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ὁ εἶχεν¹ αὐτῇ²,
ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα³ εἰς τὸν
9 ἐνταφιασμόν. ἀμὴν⁴ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν⁵ κηρυχθῇ
τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο⁶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ
ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.”

^{ρξ}_β 10 “Καὶ ὁ⁷ Ἰούδας ὁ⁷ Ἰσκαριώτης⁸, ⁹εἰς τῶν δώδεκα,
ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν¹⁰ αὐ-
11 τοῖς. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο
αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως αὐτὸν
παραδῷ¹¹.

ΜΕ¹. 12 “ΚΑΙ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα
ἔθνον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, “Ποῦ θέλεις
13 ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;” Καὶ
ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς,
“Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρω-
πος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,
14 καὶ ὅπου ἂν¹² εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ,
“Ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ ἐστι τὸ ⁹κατάλυμα¹³,
15 ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ
αὐτὸς ὑμῖν δείξει ¹⁴ἀνώγειον¹⁴ μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον¹⁵.
16 ¹⁶ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν.” Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ¹⁷, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς
εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 “Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα·
Μ5¹. 18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς¹⁸,
^{ρξ}_α “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ¹⁸ὁ
^δ_β 19 ἐσθίων¹⁹ μετ’ ἐμοῦ.” Οἱ δὲ²⁰ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ
^α λέγειν αὐτῷ εἰς καθ’²¹ εἰς, “Μή τι ἐγώ;” Καὶ ἄλλος,
^{ρξ}_γ 20 “Μή τι ἐγώ;²²” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς²³ εἶπεν αὐτοῖς, “Εἰς
^β ἐκ²⁴ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ’ ἐμοῦ²⁵ εἰς τὸ²⁶

^a ver. 10,
11.

Matt. 26.
14—16.

Luc. 22.
3—6.

^b Vid.
Matt. 26.
14.

^c Joan. 6.
71.

^d ver.
12—16,
Matt. 26.
17—19.

Luc. 22.
7—13.

^e Ex. 12. 17.
Deut. 16. 5.

^f 1 Cor. 5.
7.

^g Luc. 2. 7;
22. 11.

^h Luc. 22.
12. Cf.

Act. 1. 13.

ⁱ ver.

17—21,
Matt. 26.

20—24.
Luc. 22. 14,
21.

^k Joan. 13.
18.

^l Joan. 8. 9
(var. lect.).

¹ ἔσχεν LTrWHR.

² —αὕτη T[LTr]WHR.

³ τὸ σῶμα

μου LTr (non marg.) WH.

⁴ + δὲ TTr[L]WHR.

TWH.

⁶ —τοῦτο TTr[L]WHR.

⁷ —ὁ LTrWHR.

⁸ Ἰσ-

καριώθ TWH.

⁹ + ὁ TTrWHR.

¹⁰ παραδοῖ αὐτὸν L, at

αὐτὸν παραδοῖ TTrWH.

¹¹ αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ LTrWH.

¹² ἂν LTr.

¹³ + μου TTr[LTr marg.]WHR.

¹⁴ ἀνάγειον

LTrWHR.

¹⁵ [ἐτοιμον] L.

¹⁶ + καὶ TTrWH (κάκει T).

¹⁷ —αὐτοῦ T[Tr]WHR.

¹⁸ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν TTr marg. WH.

¹⁹ τῶν ἐσθιόντων WH marg.

²⁰ —Οἱ δὲ TWHR.

²¹ κατὰ TTr

marg. WH.

²² —Καὶ ἄλλος, Μή τι ἐγώ; TTr[Tr marg.]WHR.

²³ —ἀποκριθεὶς LTrWHR.

²⁴ —ἐκ T[Tr marg.]WH.

²⁵ + τὴν

χεῖρα L.

²⁶ + [ἐν] WH.

τρυβλίον. ¹ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς ²¹ ρξδ
 γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ² ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ,
 δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν³
 αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος.”

^a ver.
 22—25,
 Matt. 26.
 26—29.
 Luc. 22. 17,
 19, 20, 18.
 1 Cor. 11.
 23—25.

^a Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς⁴ ἄρτον ²² ρξε
 εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε, “Λά-
 βετε, φάγετε⁵. τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.” Καὶ λαβὼν ²³ ρξς
 τὸ⁶ ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον
 ἐξ αὐτοῦ πάντες· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Τοῦτό ἐστι τὸ ²⁴
 αἷμά μου, τὸ⁷ τῆς καινῆς⁸ διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν
 ἐκχυνόμενον⁹. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῶ ²⁵
 ἐκ τοῦ γεννήματος¹⁰ τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας
 ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
 Θεοῦ.”

^b ver.
 26—31,
 Matt. 26.
 30—35.

^b Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. ²⁶ ρξς
 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ὅτι πάντες σκανδαλ- ²⁷ ρξη
 ισθήσεσθε ἐν ἡμέραις¹¹ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ¹². ὅτι γέγραπ-
 ται, ^c Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ
 πρόβατα¹³. Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ²⁸
 ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.” Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, ²⁹ ρο
 “Καὶ εἰ¹⁴ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ’ οὐκ ἐγώ.”
 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι¹⁵ ³⁰
 σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ¹⁶, πρὶν ἢ^a ἄδῃς ἁλέκτορα
 φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με¹⁷.” Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ¹⁸ ³¹ ροα
 ἔλεγε¹⁰ μᾶλλον²⁰, “Ἐάν με δέῃ²¹ συναποθανεῖν σοι,
 οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι²².” Ὡσαύτως δὲ²³ καὶ πάντες
 ἔλεγον.

^c Zech. 13.
 7. Joan.
 16. 32.

^d Cf. Matt.
 26. 34, 75.
^e ver. 68,
 72. cap.
 13. 36.

^f ΚΑΙ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ²⁴ ὄνομα Γεθση- ³² ροβ
 μανῆ²⁵. καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “Καθίσατε
 ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς ὡς ὑμεῖς.”

^f ver.
 32—42,
 Matt. 26.
 36—46.
 Luc. 22.
 40—46.

¹ + ὅτι T[Tr] WHR. ² -τῷ B. ³ -ἦν T[LTr] WH. ⁴ -ὁ
 Ἰησοῦς T[LTr] WHR. ⁵ -φάγετε LTTTr WHR. ⁶ -τὸ
 LTTTr WHR. ⁷ -τὸ T[L] WHR. ⁸ -καινῆς TTr WHR (non
 marg.). ⁹ ὑπὲρ πολλῶν ἐκχυν(ν)όμενον LR, ἐκχυνόμενον
 ὑπὲρ πολλῶν TTr WH. ¹⁰ γεννήματος TTr WH. ¹¹ -ἐν ἡμέραις
 TTr WHR. ¹² -ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ TTr[L] WHR. ¹³ διασκορ-
 πισθήσονται τὰ πρόβατα L, τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται TTr WH.
¹⁴ Εἰ καὶ TTr WHR. ¹⁵ + σὺ LTTTr WH. ¹⁶ ταύτῃ τῇ νυκτὶ
 L (non marg.) TTr WHR. ¹⁷ με ἀπαρνήσῃ LTTTr WH. ¹⁸ ἐκ-
 περισσῶς LTTTr WHR. ¹⁹ ἐλάλει L (non marg.) TTr WHR.
²⁰ -μᾶλλον LTTTr WHR. ²¹ δέῃ με LTr WH. ²² ἀπαρνήσωμαι T.
²³ [δὲ] WH. ²⁴ ὃ L. ²⁵ Γεθσημανεὶ LTr, Γεθσημανεὶ TWH.

ρξδ
 ρξε
 ρξς
 ρξη
 ρξθ
 ρο
 ροα
 ροβ
 ρογ
 ρ

- 33 ὦδε, ἕως προσεύξομαι¹.” Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ τὸν² Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην³ μετ’ ἐαυτοῦ⁴.
- ροδ 34 Καὶ ἤρξατο⁵ ἔκθαμβεῖσθαι καὶ⁶ ἀδημονεῖν. καὶ λέγει δ αὐτοῖς, “Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου·
- ροε 35 μέινετε ὦδε καὶ γρηγορεῖτε.” Καὶ προσελθὼν⁷ μικρόν, α ἐπεσεν⁸ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο, ἵνα, εἰ δυνατόν
- 36 ἐστί, παρέλθῃ ἀπ’ αὐτοῦ⁹ ἡ ὥρα· καὶ ἔλεγεν, “¹⁰ Ἄβ-βᾶ¹¹, ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι. παρένεγκε τὸ ποτή-ριον ἀπ’ ἐμοῦ τούτο¹². ὁ ἀλλ’ οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί
- ροσ 37 σύ.” Καὶ ἔρχεται καὶ εὕρισκει αὐτοὺς καθεύδοντας, α ρος β καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, “Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυ-38
- ροη 38 σας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; γρηγορεῖτε καὶ προσ-δ εὔχεσθε, ἵνα⁹ μὴ εἰσέλθῃτε¹⁰ εἰς πειρασμόν. ¹¹ τὸ μὲν
- ροθ 39 πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.” Καὶ πάλιν 5 40 ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν¹¹. καὶ ὑποστρέψας¹² εὗρεν αὐτοὺς πάλιν¹³ καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν¹⁴ βεβαρημένοι¹⁵, ¹⁶ καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι¹⁶.
- ροπ 41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Καθεύ-δ δ δετε τὸ¹⁷ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἀπέχει· ἦλθεν ὁ ὦρα· ἰδοὺ, παραδίδεται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς
- 42 χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ὁ παραδιδούς με ἤγγικε¹⁸.”
- ροπα 43 ¹⁹ Καὶ εὐθέως¹⁹, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται²⁰ α Ἰούδας²¹, εἰς ὧν²² τῶν δώδεκα, καὶ μετ’ αὐτοῦ ὄχλος
- πολὺς²³ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιε-ρέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν²⁴ πρεσβυτέρων.
- ροπβ 44 δεδῶκει δὲ ὁ παραδιδούς²⁵ αὐτὸν²⁶ σύσσημον αὐτοῖς, β λέγων, “²⁷ Ὁν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστί· κρατήσατε
- 45 αὐτόν, καὶ ἀπαγάγετε²⁷ ἀσφαλῶς.” Καὶ ἐλθὼν, εὐ-

^a Vid. cap. 9. 15.
^b Phil. 2. 26.

^c ver. 41. Joan. 12. 27. Cf. Luc. 22. 53.
^d Rom. 8. 15. Gal. 4. 6.
^e Joan. 6. 38.

^f Vid. Matt. 6. 13.
^g Gal. 5. 17.

^h Cf. cap. 9. 6.

ⁱ ver. 43—50, Matt. 26. 47—56. Luc. 22. 47—53. Joan. 18. 3—11.

¹ προσεύξομαι Tr marg. ² — τὸν LTr WH marg. ³ τὸν Ἰωάννην WH. ⁴ μετ’ αὐτοῦ LTr WH. ⁵ προσελθὼν Tr WH marg. ⁶ ἐπιπτεν Tr marg. WH. ⁷ Ἀββά WH. ⁸ τοῦτο ἀπ’ ἐμοῦ LTr WH. ⁹ γρηγορεῖτε, καὶ προσεύχεσθε ἵνα R marg. ¹⁰ ἐλθῇτε T WH. ¹¹ [τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν] WH. ¹² πάλιν ἐλθὼν I WH, ατ ἐλθὼν Tr, [πάλιν] ἐλθὼν Tr marg. ¹³ — πάλιν LTr WH. ¹⁴ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ T WH. ¹⁵ καταβαρυνόμενοι LTr WH. ¹⁶ ἀποκριθῶσιν αὐτῷ LTr WH. ¹⁷ — τὸ LTr [WH]. ¹⁸ ἤγγισεν T. ¹⁹ εὐθὺς LTr WH. ²⁰ + ὁ LTr [WH]. ²¹ + ὁ Ἰσκαριώτης LT [Tr]. ²² — ὧν LTr WH. ²³ — πολὺς Tr [LT marg.] WH. ²⁴ — τῶν T. ²⁵ παραδούς L marg. ²⁶ σύν- T. ²⁷ ἀπάγετε LTr WH.

θέως¹ προσελθὼν αὐτῷ λέγει, “Ραββί, ραββί².” καὶ
^aκατεφίλησεν αὐτόν. Οἱ δὲ ἐπέβαλον³ ἐπ’ αὐτόν τὰς 46
 χεῖρας αὐτῶν⁴, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

Εἰς δέ τις⁵ τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν 47 ρπγ
 μάχαιραν ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ
 ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον⁶. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 48 ρπδ
 εἶπεν αὐτοῖς, “Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθετε⁷ μετὰ μαχαι-
 ρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ’ ἡμέραν ἡμῖν 49
 πρὸς ὑμᾶς⁸ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ⁸
 με· ἀλλ’ ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.” Καὶ ἀφέν- 50 ρπε
 τες αὐτὸν πάντες ἔφυγον⁹. Καὶ εἰς τις νεανίσκος¹⁰ 51 ρπς
 ἠκολούθει¹¹ αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμ-
 νοῦ. καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι¹². ὁ δὲ κατα- 52
 λιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ’ αὐτῶν¹³.

ΚΑΙ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· 53 ρπξ
 καὶ συνέρχονται αὐτῷ¹⁴ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς¹⁵. Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ 54 ρπη
 μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ¹⁶ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν
 τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν¹⁶ συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρ-
 ετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ¹⁷ φῶς. Οἱ δὲ 55 ρπθ
 ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ
 Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ οὐχ
 εὗρισκον¹⁸. πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ’ αὐτοῦ, 56
 καὶ ἴσαι¹⁹ αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. καὶ τινες ἀνα- 57 ρι
 στάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ’ αὐτοῦ, λέγοντες, “Ὅτι 58
 ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι ἐγὼ καταλύσω
 τὸν ναὸν τοῦτον τὸν ἡεροποίητον, καὶ διὰ τριῶν
 ἡμερῶν ἄλλον ἡεροποίητον οἰκοδομήσω²⁰.” Καὶ 59
 οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. Καὶ ἀναστὰς 60
 ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ²¹ μέσον ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν,
 λέγων, “Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν;²² τί²³ οὗτοί σου κατα-

¹ εὐθὺς LTrWH.² ‘Ραββί semel LTrR, ‘Ραββεί semel TWH.³ ἐπέβαλαν TWH.⁴ τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτόν L, τὰς χεῖρας αὐτῷTTrWH. ⁵ —τις LTr[WH]. ⁶ ὠτάριον LTrWH. ⁷ ἐξ-ἤλθατε LTrWH. ⁸ ἐκρατεῖτέ Tr marg. WH marg. ⁹ ἐφυγονπάντες TTrWH. ¹⁰ νεανίσκος τις LTrWHR. ¹¹ συνηκολούθειLTrWHR. ¹² —οἱ νεανίσκοι LTrWHR. ¹³ —ἀπ’ αὐτῶνTTr[WH marg.]WHR. ¹⁴ —αὐτῷ T[Tr marg.]WH (nonmarg.). ¹⁵ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι L. ¹⁶ συν- TWH.¹⁷ —τὸ E. ¹⁸ ἠύρισκον LTrWH. ¹⁹ ἴσαι SETR. ²⁰ ἀνα-στήσω ἡεροποίητον WH marg. ²¹ —τὸ LTrWH. ²² —;LT. ²³ + ὅτι WH marg.^a 2 Sam.
20. 9. Vid.
Matt. 26.
49.^b Vid. cap.
10. 1.
^c Job 19.
13. Ps. 88.
8, 18.^d Luc. 22.
54. ver.
53—65,
Matt. 26.
57—68.
Joan. 18.
12, 13,
19—24.
^e Cf. ver.
68.
^f ver. 66.
Vid. Matt.
26. 3.
^g ver. 67.
Joan. 18.
18.^h cap. 15.
29.
ⁱ Act. 7.
48; 17. 24.
Heb. 9. 11,
24.
^k 2 Cor. 5.
1.

61 μαρτυροῦσιν;” ^α“Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο ¹.

^βΠάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ,

62 “Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;” Ὁ δὲ

^{ρ4α} Ἰησοῦς εἶπεν, “Εγὼ εἰμι. καὶ ^οὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ

ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν ² τῆς δυνάμεως, καὶ

^{ρ4β} ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.” Ὁ δὲ

^{ρ4γ} ἀρχιερεὺς διαρρήξας ³ τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει, “Τί

^β ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; ἡκούσατε τῆς βλασ-

φημίας ⁴. τί ὑμῖν φαίνεται;” Οἱ δὲ πάντες κατέκρι-

^{ρ4δ} ναν αὐτὸν εἶναι ^α ἔνοχον ⁵ θανάτου. ^οΚαὶ ἤρξαντό τινες

ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ ^σπερικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐ-

τοῦ ⁶, καὶ ^ηκολαφίζειν ⁷ αὐτόν, ^οκαὶ λέγειν αὐτῷ, “Προ-

φήτευσον.” καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλ-

λον ⁸.

MZ'.66 ^ιΚαὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν ^κτῇ αὐλῇ κάτω ⁹, ἔρχεται

^{ρ4ε} 67 μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν

^α Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει, “Καὶ

68 σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ἦσθα ¹⁰.” Ὁ δὲ

ἡρνήσατο, λέγων, “Οὐκ ¹¹ οἶδα, οὐδὲ ¹² ἐπίσταμαι τί

^{ρ4ς} σὺ ¹³ λέγεις ¹⁴.” Καὶ ^ιἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον.

^α 69 καὶ ^μἀλέκτωρ ἐφώνησε ¹⁵. Καὶ ἡ ^νπαιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν

πάλιν ἤρξατο λέγειν ¹⁶ τοῖς παρεστηκόσιν ¹⁷, “^οΟτι

70 οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.” Ὁ δὲ πάλιν ἡρνεῖτο. Καὶ

μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ,

“^αἈληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ

71 λαλιά σου ὁμοιάζει ¹⁸.” Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν

καὶ ὀμνύειν ¹⁹, “^οΟτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον,

^{ρ4ζ} 72 ὃν λέγετε.” Καὶ ²⁰ ^μἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

^β Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος οὗ ²¹ εἶπεν

¹ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδὲν TTrWHR.

(non marg.) TTrWH. ³ διαρρήξας WH.

⁵ ἔνοχον εἶναι TTrWH.

⁷ κολαφίζειν *errore* T.

⁹ κάτω ἐν τῇ αὐλῇ TTrWHR.

¹¹ οὐτε L (non marg.) TTrWHR.

¹³ σὺ τί LTrWHR.

¹⁵ καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν [L] om.

WH.R marg. ¹⁶ ἤρξατο πάλιν λέγειν TWH text. R, at εἶπεν pro

πάλ. ἤρξ. λέγ. Tr marg. WH marg. ¹⁷ παρεστῶσιν TTrWH.

¹⁸ —καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει LTrWHR.

²⁰ + εὐθὺς LTr[Tr marg.]WHR.

²¹ τὸ ῥῆμα ὡς LTrWHR.

² ἐκ δεξιῶν καθήμενον L

⁴ τὴν βλασφημίαν

⁶ αὐτοῦ τὸ πρόσωπον

⁸ ἔλαβον LTrWHR.

τοῦ Ἰησοῦ LTr

¹² οὐτε L (non

¹⁴ ἐπίσταμαι· σὺ

¹⁹ ὀμνύειν LTrWH.

²⁰ τὸ ῥῆμα ὡς LTrWHR.

²¹ τὸ ῥῆμα ὡς LTrWHR.

^α Cf. Act.

8. 32.

^β ver.

61—63.

Luc. 22.

67—71.

^ο cap. 13.

26.

^α Vid.

Matt. 5. 21.

^ο Luc. 22.

63, 64.

^ι Vid. cap.

10. 34.

^σ Cf. Esther

7. 8.

^α Job 16.

10.

^ι ver.

66—72.

Matt. 26.

69—75.

Luc. 22.

56—62.

Joan. 18.

16, 18,

25—27.

^κ Vid. ver.

54.

^ι Cf. ver.

54.

^μ ver. 30.

72. Joan.

13. 38.

^ν Act. 12.

13.

αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς¹, ἀπαρνήσῃ με τρίς².” καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

“ΚΑΙ εὐθέως³ ἐπὶ τὸ⁴ πρῶν⁵ συμβούλιον ποιήσαντες⁶ 15 ρ₄η
β
οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ⁷ γραμματέων,
καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, ἀδήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπή- ρ₄θ
α
νεγκαν καὶ⁸ παρέδωκαν τῷ⁹ Πιλάτῳ⁸. καὶ ἐπηρώτησεν α
α
αὐτὸν ὁ Πιλάτος⁹, “Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;”
Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ¹⁰, “Σὺ λέγεις.¹¹” Καὶ 3
σα
κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλὰ· ὁ δὲ Πιλάτος⁹ δ
πάλιν ἐπηρώτησεν¹² αὐτόν, λέγων¹³, “Οὐκ ἀποκρίνη
οὐδέν; ἴδε, πόσα σου καταμαρτυροῦσιν¹⁴.” Ὁ δὲ 5
Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν
Πιλάτον¹⁵.

Ἐκ τῆς ἐορτῆς ἀπέλυεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον, ὃν 6
σβ
περ ᾔτουντο¹⁶. ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ 7
σγ
τῶν συστασιαστῶν¹⁷ δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει
φόνον πεποιήκεισαν. καὶ ἀναβοήσας¹⁸ ὁ ὄχλος ἤρξατο δ
αἰτεῖσθαι, καθὼς αἶ¹⁹ ἐποίει αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλάτος⁹ 9
ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, “Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν
βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;” Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ 10
φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς²⁰. οἱ δὲ 11
σδ
ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βα-
α
αββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς· ὁ δὲ Πιλάτος⁹ ἀποκριθεὶς 12
σε
πάλιν²¹ εἶπεν²² αὐτοῖς, “Τί οὖν θέλετε²³ ποιήσω ὃν λέ-
γετε^{24, 25} βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;” Οἱ δὲ πάλιν ἔκρα- 13
ξαν²⁶, “Σταύρωσον αὐτόν.” Ὁ δὲ Πιλάτος⁹ ἔλεγεν 14
αὐτοῖς, “Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν²⁷;” Οἱ δὲ περισσο-
τέρως²⁸ ἔκραξαν²⁹, “Σταύρωσον αὐτόν.” Ὁ δὲ Πιλά- 15
σε
τος⁹ βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι³⁰, ἀπέ-
α
λυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν
Ἰησοῦν, ἵφραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ.

¹ δὶς φωνῆσαι LTr (non marg.) WH. ² τρίς με ἀπαρνήσῃ
LTr WH. ³ εὐθὺς TTr WH. ⁴ ἐπὶ τὸ LTr WH. ⁵ ἐτοι-
μάσαντες TWH marg. ⁶ + τῶν T. ⁷ - τῷ LTr WH.
⁸ Πειλάτῳ TWH. ⁹ Πειλάτος TWH. ¹⁰ αὐτῷ λέγει TTr WH.
¹¹ λέγεις; WH marg. ¹² ἐπηρώτα L marg TTr (non marg.)
WH. ¹³ - λέγων T[WH]. ¹⁴ κατηγοροῦσιν LTr WH.
¹⁵ Πειλάτον TWH. ¹⁶ ὃν παρητοῦντο TTr marg. WH. ¹⁷ στα-
σιαστῶν LTr WH. ¹⁸ ἀναβάς LTr (non marg.) WH.
¹⁹ - αἶ TWH. ²⁰ [οἱ ἀρχιερεῖς] WH. ²¹ πάλιν ἀποκριθεὶς
LTr WH. ²² ἔλεγεν TTr WH. ²³ - θέλετε [Tr] WH.
²⁴ - ὃν λέγετε LTr [Tr marg.], [ὃν] λέγετε WH. ²⁵ + τὸν LTr
WH. ²⁶ + λέγοντες L. ²⁷ ἐποίησεν κακὸν TTr (non marg.)
WH. ²⁸ περισσῶς LTr WH. ²⁹ ἔκραζον LTr marg.
³⁰ ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ T.

^a Matt. 27.

1.

^b cap. 8. 6.^c Luc. 22.

66.

^d Matt. 27.

2.

^e Luc. 23.

1. Joan.

18. 28.

^f ver. 2—5,

Matt. 27.

11—14.

Luc. 23. 2.

3. Joan.

18. 29—38.

^g ver.

6—15,

Matt. 27.

15—26.

Luc. 23.

18—25.

Joan. 18.

39—19. 16.

^h Act. 3. 14.ⁱ Joan. 19.

1.

^{σζ} 16 ^δ "Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς ^δ αὐλῆς,
^δ ὃ ἐστὶ πραιτώριον, καὶ ¹συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖ-
 17 ραν, καὶ ἐνδύουσιν ² αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτι-
 18 θέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον, καὶ
 ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν, "Χαῖρε, βασιλεῦ ³ τῶν
 19 Ἰουδαίων." καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ,
 καὶ ^εἐνέπτυνον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύ-
^{ση} 20 νουν αὐτῷ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν
^ς τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ
^{σθ} ἴδια ⁴. καὶ ἐξάγουσιν ⁵ αὐτόν, ἵνα σταυρώσωσιν ⁶ αὐτόν ⁷.
^α 21 καὶ ^δ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηνάιον,
 ἐρχόμενον ἀπ' ⁸ ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ
 "Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
^α 22 ^ζΚΑΙ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ ⁹Γολγοθὰ ⁹ τόπον, ὃ ἐστὶ
^{σζ} 23 μεθερμηνεύμενον ¹⁰, ^{9h}Κρανίου τόπος ¹¹. Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ
^{σζα} 24 πιεῖν ¹² ἰσχυρὸν οἶνον· ὃ ¹³ δὲ οὐκ ἔλαβε. Καὶ
^δ σταυρώσαντες αὐτόν ¹⁴, διεμέριζον ¹⁵ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
^{σιβ} 25 βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτά, τίς τί ἄρῃ. ¹⁶ ἦν δὲ ὥρα
^α 26 τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν ¹⁶ αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ
^{σιγ} τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, "Ὁ βασιλεὺς τῶν
^ι 27 Ἰουδαίων." Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο ληστὰς,
^{σιδ} 28 ἓνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. καὶ ἐπλη-
^α ρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα, "Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη." ¹⁷
^{σιε} 29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινούν-
^α τες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, "Οὐὰ ¹⁸, ὃ κατα-
^{σις} λύων τὸν ναόν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν ¹⁹,
^ς 30 σῶσον σεαυτόν, καὶ κατάβα ²⁰ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ."
^{σιη} 31 Ὁμοίως δὲ ²¹ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλή-
^β λους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον, "Ἄλλους ἔσωσεν,
 32 ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. ²² ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς
 τοῦ ²³ Ἰσραὴλ ²⁴ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα

^a ver.

16—21.

Matt. 27.

27—32.

^δ Vid.

Matt. 26. 3.

^ε Vid. cap.

10. 34.

^δ Vid.

Matt. 5. 41.

^ε Rom. 16.

13?

^ζ ver.

22—37.

Matt. 27.

32—50.

⁹ Joan. 19.

17.

¹⁶ Luc. 23.

33.

¹⁶ Ex. 30. 23.

Esther 2.

12. Ps. 45.

8. Prov.

7. 17.

Cant. 1. 13.

Matt. 2. 11.

Joan. 19.

39.

¹⁶ Cf. Joan.

19. 14.

¹ cap. 14.

58.

¹ συν- TWH.² ἐνδιδύσκουσιν LTTTrWH.³ ὁ βασιλεὺς Trmarg. ⁴ αὐτοῦ LWH, at τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ T.⁵ ἀγούσινL. ⁶ σταυρώσουσιν LTTTr.⁷ — αὐτόν T.⁸ ἀπὸ LTr.⁹ τὸν Γολγοθὰν T, τὸν Γολγοθὰν WH, [τὸν] Γολγοθὰ Tr.¹⁰ με-

θερμηνεύμενος Tr marg. WH (non marg.).

¹¹ Τόπος WH.¹² — πιεῖν TTrWHR.¹³ δς TTr (non marg.) WH.¹⁴ σταυροῦ-

σιν αὐτόν, καὶ TTrWHR.

¹⁵ διαμερίζονται LTTTrWHR.¹⁶ ἐφύ-

λασσον WH marg.

¹⁷ v. 28 deest in TWH.R (non marg.),

uncinis includit Tr.

¹⁸ Οὐὰ T.¹⁹ οἰκοδομῶν (+ ἐν [WH:R])

τρὶς ἡμέρας LTTTrWHR.

²⁰ καταβάς LTTTrWHR.²¹ — δέ

LTTTrWHR.

²² σῶσαι; R marg.²³ — τοῦ LTTTr[Tr marg.]

WH.

²⁴ L (Ἰσραὴλ S).

ἰδωμεν καὶ πιστεύσωμεν¹.” Καὶ οἱ συνεσταυρωμέ-
νοι² αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Γενομένης δὲ³ ὥρας ἑκτῆς, 33
σκοτός ἐγένετο ἐφ’ ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης⁴.
καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ⁵ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ με- 34
γάλλῃ, λέγων⁶, “Ἐλωί, Ἐλωί⁷, λαμμά⁸ σαβαχθανί⁹,”
ὅ ἐστι μεθερμηνεύομενον, “Ὁ Θεός μου, ὁ Θεός 35
μου¹⁰, εἰς τί με ἐγκατέλιπες¹¹,” Καὶ τινὲς τῶν παρεστη-
κότων¹² ἀκούσαντες ἔλεγον, “Ἰδοὺ¹³, Ἡλίαν¹⁴ φωνεῖ.”
^b Δραμὼν δὲ εἰς¹⁵, καὶ¹⁶ γεμίσας σπύγγον ὀξους, περι- 36
θείς τε¹⁷ καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων, “Ἀφετε,
ἰδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας¹⁸ καθελεῖν αὐτόν.”

“Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείδς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσε. 37
καὶ^a τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ¹⁹ 38
ἄνωθεν ἕως κάτω. “Ἰδὼν δὲ ὁ^m κεντυρίων ὁ παρεστη- 39
κὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτω²⁰ κράξας²¹ ἐξέπνευσεν,
εἶπεν, “Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος²² υἱὸς ἦν Θεοῦ²³.”
^f Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν 40
αἷς ἦν²⁴ καὶ Μαρία²⁵ ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ²⁶
τοῦ²⁷ Ἰακώβου^g τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσὴ²⁸ μῆτηρ, καὶ
^h Σαλώμῃ, αἱ καὶ²⁹, ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν 41
αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ
συναναβαῖσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα³⁰.

ἸΚαὶ ἡδὴ ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστι 42
προσάββατον³¹, ἦλθεν³² Ἰωσήφ ὁ³³ ἀπὸ Ἀριμαθαίας³⁴, 43
εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦνⁱ προσδεχόμενος
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς³⁵
Πιλάτον³⁶, καὶ ᾗτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ 44
Πιλάτος ἐθαύμασεν³⁷ εἰ ἡδὴ τέθνηκε· καὶ προσκαλε-
σάμενος τὸν^m κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι³⁸

¹ + αὐτῷ L. ² + σὺν LTWH. ³ καὶ γενομένης LTrWHR.
⁴ ἐνάτης LTrWH. ⁵ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ LTr (non marg.) WH.
⁶ — λέγων TTrWHR. ⁷ Ἐλωί ἐλωί LT, Ἐλωί ἐλωί WH. ⁸ λεμά
LT, λαμά TrWHR. ⁹ σαβαχθανεὶ TTrWH. ¹⁰ [ὁ θεός μου] WH.
¹¹ ἐγκατέλιπές με L (non marg.). TTrWH text., ὠνείδισάς με WH
marg. ¹² παρεστώτων T, αὐτῶν TTrWH. ¹³ Ἰδε
TTrWH. ¹⁴ Ἡλείαν T, Ἡλείαν WH. ¹⁵ τις TTrWHR.
¹⁶ — καὶ L[Tr]WHR. ¹⁷ — τε LTrWHR. ¹⁸ Ἡλείας T, Ἡλείας
WH. ¹⁹ ἀπὸ LTWH. ²⁰ οὕτως BEWHR. ²¹ — κράξας T[Tr]
WH.R (non marg.). ²² οὗτος ὁ ἄνθρωπος LTrWH. ²³ Θεοῦ ἦν
Tr marg. WH. ²⁴ — ἦν T[Tr]WHR, αὐτῇ καὶ Tr marg. ²⁵ Μα-
ριάμ WH. ²⁶ [ἡ] Tr. ²⁷ — τοῦ LTrWH. ²⁸ Ἰωσήτος
LTrWH. ²⁹ — καὶ LT[Tr]WHR, αὐτῇ καὶ Tr marg. ³⁰ Ἱε-
ροσόλυμα WH. ³¹ — πρὸς σάββατον LTr, αὐτῇ πρὸ σάβ. (sic) Tr
marg. ³² ἐλθὼν LTrWHR. ³³ — ὁ WH (non marg.).
³⁴ Ἀριμαθαίας WH. ³⁵ + τὸν TTrWH. ³⁶ Πειλάτον TWH.
³⁷ Πειλάτος ἐθαύμαζεν T (Πειλάτος tantum WH). ³⁸ ἡδὴ LTr
(non marg.) WH (non marg.) R marg.

^a Ps. 22. 1.^b Luc. 23.
^c 36. Joan.
19. 29.^e Luc. 23.
46. Joan.
19. 30.
^d Matt. 27.
51. Luc.
23. 45.
^c Matt. 27.
54. Luc.
23. 47.^f ver. 40,
41.
Matt.
27. 55, 56.
Luc. 23. 49.
Cf. Joan.
19. 25.
^g Cf. Luc.
19. 3.
^h cap. 16. 1.
Cf. Matt.
27. 56.ⁱ ver.
42—47,
Matt. 27.
57—61.
Luc. 23.
50—56.
Joan. 19.
38—42.
^j Act. 13.
50; 17. 12.
^k Luc. 2.
25, 38.
^m ver. 39.

45 ἀπέθανε· καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο
σκη 46 τὸ σῶμα¹ τῷ Ἰωσήφ. καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ²
α καθελὼν αὐτόν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι, καὶ κατέθηκεν³
αὐτὸν ἐν μνημείῳ⁴, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας·
καὶ προσεκύλισε⁵ λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.

σκη 47 ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ^αΜαρία Ἰωσή⁵ ἐθεώ-
5 ρουν τοῦ τίθεται⁶.

σλ 16 ^βΚΑΙ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, ^γΜαρία ἡ Μαγ-
η δαληνὴ καὶ ^αΜαρία ἡ τοῦ⁸ Ἰακώβου καὶ ^δΣαλώμη
^εἡγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.

σλα 2 καὶ λίαν πρῶτὴ τῆς μιᾶς⁹ σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ
α 3 μνημεῖον¹⁰, ἀνατείλαντος¹¹ τοῦ ἡλίου. καὶ ἔλεγον πρὸς
ἐαυτάς, “Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν¹² τὸν λίθον ἐκ¹² τῆς θύρας
4 τοῦ μνημείου;” Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι
5 ἀποκεκύλισται¹³ ^αὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. καὶ

ἔεισελθοῦσαι¹⁴ εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθή-
μενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον⁹ στολὴν λευκὴν·

σλβ 6 καὶ ἐξεθαμβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, “Μὴ¹⁵ ἐκθαμ-
βείσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυ-
ρωμένον· ἡγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου

7 ἔθηκαν αὐτόν. ἄλλ’¹⁵ ὑπάγετε, εἵπατε τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι¹⁶ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλι-
σλγ 8 λαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.” Καὶ
β ἐξελθοῦσαι ταχὺ¹⁶ ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ¹⁷

αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν¹⁸ εἶπον,
ἐφοβοῦντο γάρ¹⁹.

9 ²⁰Ἀναστὰς δὲ πρῶτὴ πρώτῃ σαββάτου ^αἐφάνη πρῶ-
τον Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, ^βἀφ’²¹ ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ
10 δαιμόνια. ^γἐκείνη²² πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ’

σλδ 11 αὐτοῦ γενομένοις, ^δπενθοῦσι καὶ κλαίουσι. καὶ οἱ
α ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ’ αὐτῆς^ο ἠπίστησαν.

σλε 12 Μετὰ δὲ ταῦτα ^ρδυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ^αἐφανε-

¹ πτώμα LTrWHR. ² — καὶ LTrWHR. ³ ἔθηκεν LTrWHR.
⁴ μνήματι TWH. ⁵ ἡ Ἰωσήτος LTrWH (ἡ habet R). ⁶ τέ-
θεται LTrWHR. ⁷ + [ἡ] WH. ⁸ — τοῦ T[TrWH]. ⁹ μι-
τῶν LTr, τῇ μιᾷ τῶν TR, [τῇ] μιᾷ [τῶν] Tr marg., [τῇ] μιᾷ τῶν WH.
¹⁰ μνήμα T. ¹¹ ἀνατέλλοντος WH marg. ¹² ἀπὸ LTr (non
marg.). ¹³ ἀνακεκύλισται LTrWHR. ¹⁴ ἐλθοῦσαι Tr marg.
WH marg. ¹⁵ ἀλλὰ LTrWH. ¹⁶ — ταχὺ LTrWHR.
¹⁷ γὰρ LTrWHR. ¹⁸ — οὐδὲν L, errore credo. ¹⁹ + κατὰ
Μάρκον Tr, + ***** WH. ²⁰ vv. 9—20 non Marci esse censent
TR marg. ²¹ παρ’ LTr (non marg.) WHR. ²² + δὲ LR.

^a cap. 16. 1.

^b ver. 1—8,
Matt. 28.
1—8. Luc.
24. 1—10.
Cf. Joan.
20. 1—8.
^c cap. 15.
40.
^d Luc. 23.
56. Joan.
19. 40.
^e Matt. 27.
60. cap.
15. 46.

^f Cf. Joan.
20. 11, 12.
^g Rev. 6.
11; 7. 9.
^h Vid. cap.
9. 15.

ⁱ Matt. 26.
32; 28. 7,
10, 16.
cap. 14. 23.

^k Joan. 20.
14. Cf.
Matt. 28. 9.
^l Luc. 8. 2.
^m Joan. 20.
18.
ⁿ Joan. 16.
20.
^o Luc. 24.
11.
^p Luc. 24.
13.
^q ver. 14.
Joan. 21. 1,
14.

^a Luc. 9. 29. ^b Luc. 24. 33—35. ^c Luc. 24. 36. Joan. 20. 19, 26. 1 Cor. 15. 5. ^d ver. 12. ^e Matt. 19. 8. cap. 10. 5. ^f ver. 11, 13. ^g Matt. 28. 19. ^h Col. 1. 23. Cf. Act. 1. 8. Rom. 10. 18. ⁱ Rom. 8. 22. ^k Joan 3. 18, 36. ^l Joan. 3. 5. Act. 2. 38. ^m Act. 16. 31. 1 Pet. 3. 21. ⁿ ver. 11. Luc. 24. 11, 41. Act. 28. 24. Rom. 3. 3. 2 Tim. 2. 13. 1 Pet. 2. 7. Cf. 2 Thess. 2. 12. ^o Luc. 1. 3. 1 Tim. 4. 6. 2 Tim. 3. 10. ^p cap. 9. 38. Luc. 10. 17. Act. 5. 16; 8. 7; 16. 18; 19. 12. ^q Act. 2. 4; 10. 46; 19. 6. 1 Cor. 12. 10, 28, 30; 13. 1; 14. 2, 4, &c. ^r Luc. 10. 19. Act. 28. 3—5. ^s Act. 9. 12, 17. Vid. cap. 5. 23. Cf. Jac. 5. 14, 15. ^t Matt. 14. 14. cap. 6. 5, 13. ^u Act. 1. 3. ^v Luc. 9. 51. Joan. 6. 62. Act. 1. 2, 9. ^w Matt. 22. 44. Act. 2. 33; 7. 55. Rom. 8. 34. Eph. 1. 20. Col. 3. 1. Heb. 1. 3; 8. 1; 10. 12; 12. 2. 1 Pet. 3. 22. ^x Heb. 2. 3, 4. Cf. 1 Cor. 3. 9. ^{aa} cap. 4. 14. Luc. 1. 2. ^{bb} Act. 2. 43; 4. 30; 5. 12; 14. 3. Rom. 15. 19. 2 Cor. 12. 12. ^{cc} Rom. 4. 21; 14. 5. Col. 4. 12 (var. lect.). 2 Tim. 4. 5, 17. Cf. Col. 2. 2. 1 Thess. 1. 5. Heb. 6. 11; 10. 22. ^{dd} Joan. 15. 27. Cf. Marc. 1. 1. ^{ee} Cf. Heb. 2. 3. 2 Pet. 1. 16. 1 Joan. 1. 1. ^{ff} Act. 26. 16. 1 Cor. 4. 1. ^{gg} Act. 15. 25, ^{hh} Act. 11. 4; 18. 23.

ρώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. κακεῖ- 13
 νοι ὁ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκεί-
 νοις ἐπίστευσαν. Ὑστερον¹ ἀνακειμένοις αὐτοῖς 14 σλς
 τοῖς ἑνδεκα ἔφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν [η' S.]
 αὐτῶν καὶ ἔσκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν
 ἐγγεγερμένον² οὐκ ἐπίστευσαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 15
^g «Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, ἡ κηρύξατε τὸ
 εὐαγγέλιον³ πάσῃ τῇ κτίσει. ὁ πιστεύσας καὶ βαπτι- 16
 σθεὶς⁴ σωθήσεται· ὁ δὲ ἄπιστῆσας κατακριθήσεται.
 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσι ταῦτα ὁ παρακολουθήσει⁵. 17
^p ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· ὁ γλώσσῃς
 λαλήσουσι καιναῖς⁴. ^r ὁ φεῖς ἀροῦσι· καὶ θανάσιμόν 18
 τι πῶσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ⁶. ἐπὶ ἄρρωστους
 χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἔξουσιν.»

Ὁ μὲν οὖν⁷ Κύριος⁸, μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς, 19
^x ἀνελήφθη⁹ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἑκάθισεν ἐκ δεξιῶν
 τοῦ Θεοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, 20
^z τοῦ Κυρίου συνεργούντος, καὶ ^{aa} τὸν λόγον βεβαιούν-
 τος^{bb} διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. Ἀμήν¹⁰. 11

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ¹².

ἘΠΕΙΔΗ ΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι 1 α
 διήγησιν περὶ τῶν^{cc} πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγ-
 μάτων, καθὼς παρέδωκαν ἡμῖν οἱ^{dd} ἀπ' ἀρχῆς^{ee} αὐτόπται 2
 καὶ^{ff} ὑπηρεταὶ γενομένοι^{aa} τοῦ λόγου, ^{gg} ἔδοξε καμοί, 3
 ὁ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, ^{hh} καθεξῆς
 1 + δὲ LTr[Tr marg. WH] R. 2 + ἐκ νεκρῶν L[Tr marg. WH].
 3 παρακολουθήσει ταῦτα L, ἀκολουθήσει ταῦτα TrWH (non marg.).
 4 —καιναῖς Tr[Tr marg.] WH (non marg.) R marg. 5 + καὶ ἐν
 ταῖς χερσὶν Tr[Tr marg. WH]. 6 βλάβῃ LTrWH. 7 [οὖν]
 Tr marg. 8 + Ἰησοῦς LTr[Tr marg. WH] R. 9 ἀνελήμφθη
 LTrWH. 10 —Ἀμήν BELTr[T] WH (non marg.). 11 + τὸ
 κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις αφ4, κεφαλαίοις σλς S
 (qui nihil habet ad fin. Matthæi), at + κατὰ Μάρκον Tr iterum.
 Mirè addit WH, ex auctoritate codicum paucorum, nec fide
 dignorum, ΑΛΛΩΣ. [[Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν
 Πέτρον συντόμως ἐξηγγείλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς
 ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἀκρι δόσεως ἐξαπέστειλεν δι' αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ
 ἀσφαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας.], versibus 9—20 ab ejus-
 modi signis ([]) simili modo abrogatis. 12 Εὐαγγέλιον
 κατὰ Λουκᾶν LTr, Κατὰ Λουκᾶν TWH, —ἀγιον B.

Rom. 8. 34. Eph. 1. 20. Col. 3. 1. Heb. 1. 3; 8. 1; 10. 12; 12. 2. 1 Pet. 3. 22.
^x Heb. 2. 3, 4. Cf. 1 Cor. 3. 9. ^{aa} cap. 4. 14. Luc. 1. 2. ^{bb} Act. 2. 43; 4. 30; 5.
 12; 14. 3. Rom. 15. 19. 2 Cor. 12. 12. ^{cc} Rom. 4. 21; 14. 5. Col. 4. 12 (var. lect.).
 2 Tim. 4. 5, 17. Cf. Col. 2. 2. 1 Thess. 1. 5. Heb. 6. 11; 10. 22. ^{dd} Joan. 15. 27.
 Cf. Marc. 1. 1. ^{ee} Cf. Heb. 2. 3. 2 Pet. 1. 16. 1 Joan. 1. 1. ^{ff} Act. 26. 16.
 1 Cor. 4. 1. ^{gg} Act. 15. 25, ^{hh} Act. 11. 4; 18. 23.

- 4 σοι γράψαι, ^aκράτιστε ^bΘεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν
^cκατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.
- 5 ἘΓΕΝΕΤΟ ^dἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου ¹τοῦ ²βασιλέως
 τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ^eἐξ ἐφημε-
 ρίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ³ἐκ τῶν θυγατέρων
- 6 Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἑλισάβετ ⁴. ἦσαν δὲ
^fδίκαιοι ἀμφοτέροι ἐνώπιον ⁵τοῦ Θεοῦ πορευόμενοι ἐν
 πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιομασί τοῦ Κυρίου
- 7 ἀμεμπτοι. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ^hἡ Ἑλι-
 σάβετ ⁴ ἦν ⁶στεῖρα, καὶ ἀμφοτέροι προβεβηκότες ἐν
- 8 ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερα-
 τεύειν αὐτὸν ⁷ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι ⁷
- 9 τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυ-
 10 μιάσαι ⁸ εἰσελθὼν εἰς ⁹τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου· καὶ πᾶν
 τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν ⁹ προσευχόμενον ⁹ ἔξω τῇ ὥρᾳ
- 11 τοῦ θυμιάματος. ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου,
 ἐστὼς ἐκ δεξιῶν ^a τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος·
- 12 καὶ ἔταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν
 13 ἐπ' αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, “Μὴ
 φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ
 ἡ γυνὴ σου Ἑλισάβετ ⁴ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ ⁶καλέ-
- 14 σεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην ¹⁰. καὶ ἔσται χαρὰ σοι
 καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει ¹¹ αὐτοῦ
- 15 χαρήσονται. ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ ¹²Κυρίου·
 καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίνει, καὶ Πνεύματος
 Ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ¹³ ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ.
- 16 καὶ πολλοὺς τῶν νιῶν Ἰσραὴλ ¹⁴ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κυ-
 17 ριον τὸν Θεὸν αὐτῶν· καὶ αὐτὸς προελεύσεται ¹⁵ ἐνώπιον
 αὐτοῦ ¹⁶ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου ¹⁴, ¹⁷ ἐπιστρέψαι
 καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν ¹⁸ φρονήσει
 δικαίων, ἐτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον.”
- 18 Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, “Κατὰ τί
 γινώσκομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή

- ^a Act. 23.
^b 26; 24. 3;
^c 26. 25.
^d Act. 1. 1.
^e Act. 18.
^f 25. Rom.
^g 2. 18.
^h 1 Cor. 14.
ⁱ 19. Gal. 6. 6.
^j ¹ Matt. 2. 1.
^k ² 1 Chr. 24.
^l 10, 19.
^m Gen. 7. 1.
ⁿ cap. 2. 25.
^o Phil. 2.
^p 15; 3. 6.
^q 1 Thess. 2.
^r 10; 3. 13;
^s 5. 23.
^t ^u ver. 36.
^v Cf. Judic.
^w 13. 2.
^x 1 Sam. 1. 2.
^y Cf. Gen.
^z 18. 11.
^{aa} ¹ 1 Chr. 24.
^{ab} 19. 2 Chr. 8.
^{ac} 14; 31. 2.
^{ad} ¹ Ex. 30. 7.
^{ae} 8. 1 Sam.
^{af} 2. 28.
^{ag} 1 Chr. 23.
^{ah} 13. 2 Chr.
^{ai} 29. 11.
^{aj} ¹ Ex. 30.
^{ak} 1—6.
^{al} ¹ Vid.
^{am} Matt. 23.
^{an} 35.
^{ao} ¹ Ps. 141. 2.
^{ap} Cf. Rev. 5.
^{aq} 8; 8. 3, 4.
^{ar} ¹ Lev. 16.
^{as} 17.
^{at} ¹ Ex. 30. 6;
^{au} 40. 26, 27.
^{av} ¹ Cf. Judic.
^{aw} 6. 22; 13.
^{ax} 22. Dan.
^{ay} 10. 8, 17.
^{az} ver. 29.
^{ba} cap. 2. 9.
^{bb} Act. 10. 4.
^{bc} Rev. 1. 17.
^{bd} ¹ ver. 60, 63.
^{be} ¹ Num. 6. 8.
^{bf} Judic. 13. 4.
^{bg} Matt. 11.
^{bh} 18.
^{bi} cap. 7. 33.
^{bj} ¹ Jer. 1. 5.
^{bk} Gal. 1. 15.
^{bl} ¹ Vid.
^{bm} Matt. 17.
^{bn} 11.
^{bo} ¹ Mal. 3. 1.
^{bp} Vid. Matt.
^{bq} 11. 14.
^{br} ¹ Eph. 1. 8.
^{bs} ¹ Cf. Gen.
^{bt} 17. 17.

¹ Ἡρώδου WH.² — τοῦ TTrWHR.³ γυνὴ αὐτοῦ L (non

marg.) TTrWHR.

⁴ Ἑλειςάβετ WH.⁵ ἐναντίον TTrWHR.⁶ ἦν (+ ἡ T[Tr]WH) Ἑλειςάβετ LTrWH.⁷ ἐναντίον Tr marg.⁸ θυμιάσαι LTrWH.⁹ ἦν τοῦ λαοῦ LTrWH.¹⁰ Ἰωάννην Tr

WH.

¹¹ γενέσει LTrWHR.¹² — τοῦ T[Tr]WH (non marg.).¹³ προελεύσεται WH marg. R marg.¹⁴ Ἡλίου SE, Ἡλεία TTr

marg., Ἡλεία WH.

* ver. 26.
Dan. 8. 16;
9. 21.
δ Rev. 8. 2.

* Cf. Ezek.
3. 26; 24.
27.

* ver. 62.

* 2 Reg. 11.
5. 1 Chr.
9. 25.
δ Phil. 2.
17. Act.
13. 2. Heb.
8. 6; 9. 21;
10. 11.
δ ver. 24.
A Gen. 30.
23. Esa. 4.

1. Cf.
1 Sam. 1. 6.
δ Vid.
Matt. 2. 23.
δ Matt. 1.
18.
δ Matt. 1.
16, 20. cap.
2. 4.
δ Eph. 1. 6.
Cf. Ps. 45.
2.
δ Judic. 6.
12.

* Vid. ver.
12.
δ Act. 7. 46.
Heb. 4. 16.
δ Esa. 7. 14.
δ Cf. Matt.
1. 21, 25.
cap. 2. 21.
δ ver. 35.
76. cap. 6.
35. Act. 7.
48. Vid.
Marc. 5. 7.
δ 2 Sam. 7.
11—13, 16.
Ps. 89. 4;
132. 11.
Esa. 9. 6,
7; 16. 5.
Jer. 23. 5.
ver. 69.
Act. 2. 30.

μον προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.” Καὶ ἀπο- 19
κριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, “Ἐγὼ εἰμι ὁ Γαβριήλ ὁ
παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆ-
σαι πρὸς σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. καὶ ἰδού, 20
ἔσθῃ σιώπων καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέ-
ρας γένηται ταῦτα· ἀνθ’ ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς
λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν
αὐτῶν.” Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· 21
καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ¹.
ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο² λαλῆσαι αὐταῖς· καὶ ἐπέ- 22
γινωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἐώρακεν ἐν τῷ ναῷ· ^aκαὶ αὐτὸς
ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός. καὶ ἐγένετο 23
^cὥς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς ἰερατείας αὐτοῦ,
ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς 24
ἡμέρας συνέλαβεν Ἑλισάβετ³ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ
περιέκρυβεν ἑαυτὴν ἑμῆνας πέντε, λέγουσα, “Ὅτι 25
οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ⁴ Κύριος ἐν ἡμέραις, αἷς ἐπέειδεν
^bἀφελεῖν τὸ⁵ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.”

ἘΝ δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος 26
ὁ Γαβριήλ ὑπὸ⁶ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ
ὄνομα Ἰαζαρέτ⁷, πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην⁸ 27
ἀνδρί, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβίδ⁹. καὶ τὸ
ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγε- 28
λος¹⁰ πρὸς αὐτὴν εἶπε, “Χαῖρε, ^mκεχαριτωμένη· ⁿὁ
Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν¹¹.” Ἡ δὲ 29
ἰδοῦσα¹² ^oδιεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ¹³, καὶ διελογί-
ζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. Καὶ εἶπεν ὁ 30
ἄγγελος αὐτῇ¹⁴, “Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· ^pεὑρες γὰρ
χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. καὶ ἰδού, ^qσυλλήψῃ¹⁵ ἐν γαστρὶ, 31
καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ ^rκαλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ^sὑψίστου κληθήσεται· 32
καὶ ^tδώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβίδ⁹

¹ ἐν τῷ ναῷ αὐτὸν Tr marg. WH. ² ἐδύνατο LTTTrWH. ³ Ἑ-
λισάβετ WH. ⁴ —ὁ LTTTrWH (non marg.). ⁵ —τὸ TTrWH.
⁶ ἀπὸ TTrWH. ⁷ Ναζαρέθ ELTTTr marg. ⁸ ἐμνηστευμένην
LTTTrWH. ⁹ Δαυεὶδ LTTTrWH. ¹⁰ [ὁ ἄγγελος] T, —ὁ ἄγγελος
WHR, ὁ ἄγγελος post αὐτὴν ponit T. ¹¹ —εὐλογημένη σὺ ἐν
γυναιξίν T[Tr]Tr marg. WH (non marg.) R (non marg.).
¹² —ἰδοῦσα TTrWH. ¹³ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη TTrWH.
¹⁴ πρὸς αὐτὴν L marg. ¹⁵ συλλήψῃ LTTTrWH.

- 33 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον
 Ἰακώβ^a εἰς τοὺς αἰῶνας, ^a καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ
 34 ἔσται τέλος.” Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον,
 35 “Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;” Καὶ
 ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, ^b “Πνεῦμα Ἅγιον
 ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις^c ὑψίστου ἐπισκιάσει
 σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον^d ἅγιον κληθήσεται ^e υἱὸς
 36 Θεοῦ. καὶ ἰδού, Ἐλισάβετ² ἡ συγγενής³ σου, καὶ
 αὐτὴ συνελήφυα⁴ υἱὸν ἐν γήρα⁵ αὐτῆς· καὶ οὗτος
 37 μὴν ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ^e τῇ καλουμένῃ στείρα· ὅτι οὐκ
 38 ἄδυνατήσκει παρὰ τῷ Θεῷ⁶ πᾶν ῥῆμα.” Εἶπε δὲ
 Μαριάμ, “Ἰδού, ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ
 τὸ ῥημά σου.” Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ’ αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
 39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ⁷ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις
 ἐπορεύθη⁸ εἰς τὴν ὄρεινὴν⁸ μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν
 40 Ἰούδα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ
 41 ἡσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ². καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ
 Ἐλισάβετ² τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας⁹, ἐσκίρτησε τὸ
 βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ^h ἐπλήσθη Πνεύματος
 42 Ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ², καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ¹⁰ μεγάλῃ,
 καὶ εἶπεν, “Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ εὐλογη-
 43 μένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι
 τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς με¹¹;
 44 ἰδού γάρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς
 τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος
 45 ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ ^k μακαρία ἡ πιστεύσασα,¹² ὅτι
 ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυ-
 ρίου.”
 46 Καὶ εἶπε Μαριάμ, ^{mn} “Μεγαλύνει^o ἡ ψυχὴ μου τὸν
 47 Κύριον, καὶ ^p ἡγαλλίασε^o τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ ^q τῷ Θεῷ
 48 ^p τῷ σωτήρί μου· ὅτι ^r ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν
 τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδού γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν^{ks} μακαριονῶσί
 49 με πᾶσαι αἱ γενεαί· ὅτι ^s ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα¹³ ὁ

^a Dan. 2.
44; 7. 14,
18, 27.

^b Matt. 1.
18, 20.

^c Vid. ver.
32.

^d Vid.
Matt. 14.
33. Cf.
Marc. 1.
24.

^e Vid. ver.
7.

^f Vid.
Matt. 19.
26.

^g ver. 65.
Josh. 20. 7;
21. 11.

^h ver. 67.

ⁱ Cf. Judic.
5. 24. ^q

^k Joan. 20.
29. Cf.
ver. 20, 48.
^l Act. 27.
25.

^m ver.
46—53,
1 Sam. 2.
1—10.
ⁿ Ps. 84. 2,
3.

^o 1 Thess.
5. 23.

^p Ps. 35. 9.
Hab. 3. 18.
^q 1 Tim. 1.
1; 2. 3.

^r Tit. 1. 3;
2. 10; 3. 4.
Jud. 25.
^s 1 Sam. 1.
11. Ps.
138. 6.

^t Ps. 72. 17.
Mal. 3. 12.

^u Ps. 71.
19; 126. 2.

¹ + ἐκ σου [L] R marg.

LTWHR. ⁴ συνελήφεν Tr (non marg.) WHR.

LTTrWH.

⁵ τοῦ θεοῦ L marg. TTrWHR.

⁸ ὄρεινῃ WH.

⁹ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ LTTrWH.

¹⁰ κραυγῇ TTr (non marg.) WHR.

WH.R marg.

¹¹ πρὸς ἐμέ TWH.

¹² — ,

¹³ μεγάλα LTTrWHR.

^a Ps. 99. 3;
111. 9.
^b Esa. 57. 15.
^c Ps. 103.
17.
^d Ps. 98. 1;
118. 15.
^e Cf. Ps. 38.
10.
^f Ps. 75. 7;
113. 7. Cf.
Job 5. 11.
Ezek. 21.
26.
^g Act. 8. 27.
^h Ps. 34. 10.
ⁱ Job 22.
9.
^j Esa. 41.
8; 44. 21;
49. 3.
^k Ps. 98. 3.
^l Gen. 17.
19. Ps.
132. 11.
Gal. 3. 16.
^m Gen. 19.
19.
ⁿ Gen. 17.
12. Lev.
12. 3. cap.
21. Phil.
3. 5.
^o ver. 13,
63.
^p ver. 22.
^q ver. 20.
^r Cf. Ex. 20.
18. Deut.
4. 12. Job
4. 10.
1 Tim. 4. 3.
^s cap. 2. 28;
24. 53 (var.
lect.).
^t cap. 7. 16.
Act. 2. 43.
^u ver. 39.
^v Act. 11.
21.
^w ver. 41.
^x Joel 2.
28.

δυνατός, καὶ ἁγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ τὸ ἔλεος 50
αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.
^c ἔποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· ^d διεσκόρπισεν 51
ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν. ^e καθεῖλε ἰδυνά- 52
στας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὑψώσε ταπεινούς. ^f πεινῶντας 53
ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἔξαπέστειλε κε-
νούς. ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, ^g μνησθῆναι 54
ἐλέους, ^h καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, 55
τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.”
ⁱ Ἐμεινε δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὥσει ^j μῆνας τρεῖς· καὶ 56
ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ^k ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν 57
αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν· καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι 58
καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ
ἔλεος αὐτοῦ μετ’ αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ 59
ἐγένετο ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ^l, ἦλθον ^m περιτεμεῖν τὸ
παιδίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν· καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ 60
αὐτοῦ εἶπεν, “Οὐχί, ὁ ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης ⁿ.”
Καὶ εἶπον ^o πρὸς αὐτήν, “Ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ἐν τῇ 61
συγγενείᾳ ^p σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.”
^q Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι κα- 62
λεῖσθαι αὐτόν ^r. καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψε, λέ- 63
γων, “Ἰωάννης ^s ἐστὶ τὸ ^t ὄνομα αὐτοῦ.” καὶ ἐθαύ-
μασαν πάντες. ^u Ἀνεψύχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα- 64
χρῆμα ^v καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ^w εὐλογῶν τὸν
Θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περι- 65
οῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ ^x τῇ ὀρεινῇ ^y τῆς Ἰουδαίας
διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἔθεντο 66
πάντες οἱ ἀκούσαντες ^z ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες,
“Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται;” Καὶ ^{aa} χεῖρ Κυρίου
ἦν μετ’ αὐτοῦ. Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ^{ab} ἐπλή- 67
σθη Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ^{ac} προεφῆτευσεν ^{ad}, λέγων,

¹ — τὸ B. ² καὶ γενεὰς TTrWHR. ³ ὡς LTrWHR.
⁴ Ἐλισάβετ WH. ⁵ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ LTrWH. ⁶ ἦλθον WH.
⁷ Ἰωάννης TTrWH. ⁸ εἶπαν TTrWH. ⁹ ἐκ τῆς συγγενείας
LTrWHR. ¹⁰ αὐτὸ LTrWH. ¹¹ — τὸ TrWH. ¹² ὀρεινῇ
WH. ¹³ ἀκούοντες Tr marg. ¹⁴ + γὰρ LTrWHR. ¹⁵ ἐπρο-
φήτευσεν LTrWH.

68 ^a “Εὐλογητὸς Κύριος ^{a b} ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ^c ἐπε-
 69 σκέψατο καὶ ἐποίησε ^d λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ· καὶ
^e ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν, ^f ἐν τῷ ¹ οἴκῳ Δαβὶδ ²
 70 τοῦ ³ παιδὸς αὐτοῦ· (^g καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος
 71 ^h τῶν ἁγίων ^{h i} τῶν ⁴ ἀπ’ αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ) σωτη-
 ρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν
 72 μισούντων ἡμᾶς· ^k ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων
 73 ἡμῶν, καὶ ^l μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, ^m ὅρκον
 74 ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦ-
 ναι ἡμῖν, ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν ⁵ ἐχθρῶν ἡμῶν ⁶
 75 ῥυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ ⁿ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιο-
 σύνη ἐνώπιον αὐτοῦ ^o πάσας τὰς ⁷ ἡμέρας ⁸ τῆς ζωῆς ⁸
 76 ἡμῶν. Καὶ σύ ⁹, παιδίον, προφήτης ^p οὐσίτου κλη-
 θήσῃ· ^q προπορεύσῃ γὰρ ^r πρὸ προσώπου ¹⁰ Κυρίου, ² ἐτοι-
 77 μάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ· τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ
 78 λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν ¹¹, ^r διὰ σπλάγχνα
 ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ^s ἐπεσκέψατο ¹² ἡμᾶς ^t ἀνατολὴν
 79 ἐξ ὕψους, ^u ἐπιφάναι ^v τοῖς ἐν σκότει καὶ ^w σκιᾷ θανάτου
 καθημένοις· τοῦ ^x κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς
 80 ^y ὁδὸν ^z εἰρήνης.” ^a Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥξανε καὶ ἐκραται-
 οὔτο πνεύματι· καὶ ^b ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις, ἕως ἡμέρας
 ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ.

Α'. 2 ¹ ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε
 δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογραφῆσθαι
 2 ^c πᾶσαν τὴν οἰκουμένην· αὕτη ἡ ¹³ ἀπογραφὴ ^d πρώτη
 3 ἐγένετο ¹⁴ ^e ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου ¹⁵. καὶ
 ἐπορεύοντο πάντες ἀπογραφῆσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν
 4 ^f ἰδίαν ¹⁶ πόλιν. ^g Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ^h ἀπὸ τῆς Γαλι-
 λαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρέτ ¹⁷, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ⁱ εἰς
 πόλιν Δαβὶδ ¹⁸, ἣτις καλεῖται Βηθλεέμ, ^j διὰ τὸ εἶναι
 5 αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ ^k πατριᾶς Δαβὶδ ¹⁸, ἀπογράψασθαι ¹⁹
 σὺν Μαριὰμ ^k τῇ μεμνηστευμένῃ ²⁰ αὐτῷ γυναικί ²¹, οὕσῃ

¹ — τῷ LTTTrWH.

² Δαυεὶδ LTTTrWH.

³ — τοῦ LTTTrWH.

⁴ — τῶν TTrWH.

⁵ — τῶν LTTTrWH.

⁶ — ἡμῶν TTr[LTTr

⁷ πᾶσαις ταῖς ἡμέραις L marg. Tr marg. WH (non

⁸ τῆς ζωῆς LTTTrWHR. ⁹ + δὲ TTrWHR. ¹⁰ ἐνώ-

¹¹ πιον WH. ¹² ἡμῶν Tr marg. ¹³ ἐπισκέπεται Tr marg. WHR

(non marg.). ¹⁴ — ἡ LTTTrWHR. ¹⁵ ἐγένετο πρώτη T.

¹⁶ Κυρίνου L, Κυρείνου Tr marg. WH marg. ¹⁷ ἐαυτοῦ LTTTr

(non marg.) WHR. ¹⁸ Ναζαράθ L, Ναζαρέθ ETTTr marg.

¹⁹ Δαυεὶδ LTTTrWH. ²⁰ ἀπογράφεσθαι L. ²¹ ἐμνηστευμένῃ

LTTTrWH. ²² — γυναικί LTTTrWHR.

^a 1 Reg. 1.

^b Ps. 41.

^c 13; 72. 18;

^d 106. 48.

^e Vid.

^f Matt. 15.

^g 31.

^h cap. 7. 16.

ⁱ cap. 2. 38.

^j Heb. 9. 12.

^k 1 Sam. 2.

^l 1. Ps. 132.

^m 17. Ezek.

ⁿ 29. 21.

^o Vid. ver.

^p 32.

^q Rom. 1. 2.

^r Act. 3. 21.

^s Joan. 9.

^t 32. Act.

^u 15. 18.

^v Mic. 7. 20.

^w Ps. 105. 8,

^x 9; 106. 45.

^y Gen. 22.

^z 16—18.

^a Eph. 4.

^b 24.

^c 1 Thess. 2.

^d 10.

^e ver. 32.

^f ver. 17.

^g Vid. Matt.

^h 11. 10.

ⁱ Matt. 3. 3.

^j Cf. Col. 3.

^k 12.

^l Mal. 4. 2.

^m Eph. 5. 14.

ⁿ 2 Pet. 1. 19.

^o Esa. 9. 2.

^p Esa. 42.

^q 7.

^r 1 Thess.

^s 3. 11.

^t Rom. 3.

^u 17.

^v Vid. cap.

^w 2. 14.

^x cap. 2. 40.

^y Matt. 3.

^z 1; 11. 7.

^a cap. 4. 5.

^b Vid. Matt.

^c 24. 14.

^d cap. 3. 1.

^e ver. 42.

^f cap. 18. 31;

^g 19. 28.

^h Joan. 11.

ⁱ 55.

^j cap. 1. 26.

^k Joan. 7.

^l 42. Cf.

^m 1 Sam. 16.

ⁿ 1, 4.

^o Act. 1. 27.

^p Act. 3. 25.

^q Eph. 3. 15.

^r Matt. 2. 1.

¹ ἐγκύψ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλή- 6 β
σθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ ἔτεκε τὸν 7 ε
υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἔσπαργάνωσεν αὐτόν,
καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἂν τῇ² φάτνῃ· διότι οὐκ ἦν
αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ³ καταλύματι.

Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραν- 8 Β',
λῶντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ γ
τὴν ποίμνην αὐτῶν. καὶ ἰδοὺ³, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη 9
αὐτοῖς, καὶ ἡ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς·⁴ καὶ
ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγε- 10
λος, “Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γάρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν
χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ· ὅτι ἐτέχθη 11
ὑμῖν σήμερον⁵ σωτήρ, ὃς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν
πόλει **Δαβὶδ**⁴. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ⁵ σημεῖον· εὐρήσετε 12
βρέφος ἐσπαργανωμένον, ⁶ κείμενον⁷ ἂν τῇ⁸ φάτνῃ.”
Καὶ **ἐξαίφνης**⁹ ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλήθος στρα- 13
τιαῶς οὐρανοῦ¹⁰, αἰνοῦντων τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων,
“**Δόξα** ἂν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς¹¹ εἰρήνῃ·¹² ἂν ἀν- 14
θρώποις εὐδοκία¹¹.” Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ’ 15
αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι¹²
οἱ ποιμένες εἶπον¹³ πρὸς ἀλλήλους, “**Διέλθωμεν** δὴ
ἔως Βηθλεέμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός,
ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.” Καὶ ἦλθον¹⁴ σπεύ- 16
σαντες, καὶ ἀνεῦρον¹⁵ τὴν τε **Μαριάμ** καὶ τὸν Ἰωσήφ,
καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἂν τῇ φάτνῃ. ἰδόντες δὲ 17
διεγνώρισαν¹⁶ περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐ-
τοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες οἱ ἀκού- 18
σαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν
ποιμένων πρὸς αὐτούς. ἡ δὲ **Μαριάμ**¹⁷ πάντα συνε- 19
τήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, ¹⁸ συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς. καὶ ἐπέστρεψαν¹⁹ οἱ ποιμένες, ²⁰ δοξάζοντες καὶ 20
αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον²⁰,
καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

¹ ἐν- WH.² -τῇ LTrWHR.³ -ἰδοὺ T[Tr]WHR.⁴ Δαβὶδ LTrWHR.⁵ [τὸ] Tr marg., -τὸ WH (non marg.).⁶ + καὶ [L]TrWHR.⁷ -κείμενον T.⁸ -τῇ LTrWHR.⁹ ἐξαίφνης WH.¹⁰ οὐρανοῦ Tr (non marg.) WH marg.¹¹ εὐ-¹² δοκίας LTr (non marg.) WH (non marg.) R (non marg.): omnes, puncto post εἰρήνην sublato.¹³ -καὶ οἱ ἄνθρωποι T[LTr]¹⁴ WHR.¹⁵ ἦλθον L marg. TWH.¹⁶ ἀνευ-¹⁷ ραν TTrWH.¹⁸ ἐγνώρισαν LTrWHR.¹⁹ Μαρία LTrWHR (non²⁰ marg.).²⁰ συν- TWH.²¹ ὑπέστρεψαν LTrWHR.²² ἰδον T.^a ver. 12, 16.^b Vid. Marc. 14. 14.^c cap. 24. 4. Cf. Act. 12. 7.^d cap. 9. 31. ^e Vid. cap. 1. 12.^f Esa. 9. 6.^g Joan. 4. 42 (var. lect.). Cf. Matt. 1. 21.^h Matt. 21. 9.ⁱ cap. 1. 79. Ps. 135. 10. Esa. 57. 19. Agg. 2. 9. Act. 10. 36. Rom. 5. 1. Eph. 2. 14. 17. Col. 1. 20.^k (var. lect.) Cf. cap. 3. 22. Eph. 1. 9. Phil. 2. 13.^l ver. 51. Cf. Ps. 119. 11.^m Vid. Matt. 9. 8.

21 ΚΑΙ ὅτε ἐπλήσθησαν ^αἡμέραι ὁκτὼ τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον ¹, καὶ ^βἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, ^δτὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι ² αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 ΚΑΙ ὅτε ἐπλήσθησαν ^ααἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν ³, κατὰ τὸν νόμον Μωσέως ⁴, ἀνήγαγον αὐτὸν

23 εἰς Ἱεροσόλυμα ⁵, παραστήσαι τῷ Κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν ⁶νόμῳ Κυρίου, ^α“Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖ-

24 γον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται.” καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν ⁷νόμῳ Κυρίου,

“Ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσούς ⁸ περιστερῶν.”

Ι'. 25 Καὶ ἰδού, ἦν ἄνθρωπος ⁹ ἐν Ἱερουσαλήμ ¹⁰, ᾧ ὄνομα Συμεών ¹¹, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ^δδίκαιος καὶ ^εεὐλαβής,

^βπροσδεχόμενος ^απαράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ Πνεῦμα

26 Ἅγιον ἦν ¹² ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν αὐτῷ ^κκεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, ^ιμὴ ἰδεῖν θάνατον

27 πρὶν ἢ ¹³ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς

γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, ^ετοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ

28 τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέ-

ξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ ¹⁴, καὶ ^μεὐλόγησε

29 τὸν Θεόν, καὶ εἶπε, “Νῦν ^αἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου,

30 ^οδέσποτα, ^ρκατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι ^εεἶδον οἱ

31 ὀφθαλμοί μου ^ατὸ σωτήριόν σου, ^δὃ ἠτοίμασας κατὰ

32 πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· φῶς ^εεἰς ἀποκάλυψιν

33 ἐθνῶν, καὶ δόξαν ^αλαοῦ σου Ἰσραὴλ.” Καὶ ἦν ¹⁵

Ἰωσήφ ¹⁶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ¹⁷ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς

34 λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συ-

μεών, καὶ εἶπε πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ,

“Ἰδού, οὗτος ^κκεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολ-

λῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ^βἀντιλεγόμενον·

35 (καὶ σοῦ ^δδε ¹⁸ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία·)

¹ αὐτόν LTrWH.

² συλλημφθῆναι LTrWH.

³ αὐτῆς BE.

⁴ Μωσέως LTrWH.

⁵ Ἱεροσόλυμα WH.

⁶ + τῷ L.

⁷ + τῷ LTrWH.

⁸ νεοσσούς TWH.

⁹ ἄνθρωπος ἦν L marg.

Tr marg. WH.

¹⁰ Ἱερουσαλήμ WH.

¹¹ Συμεών B.

¹² ἦν

¹³ ἢ ἂν T, ἂν Tr, ἢ seu [ἦ] ἂν Tr marg., [ἦ]

ἂν WH.

¹⁴ -αὐτοῦ T[LTr]WH.

¹⁵ + ὁ LTrWH.

¹⁶ πα-

τήρ αὐτοῦ TTrWH.

¹⁷ -αὐτοῦ TrWH.

¹⁸ -δε [LTr]WH

(non marg.).

^α Vid. cap.

1. 59.

^β cap. 1. 31.

^ε Lev. 12.

2-6. ver.

27. Cf.

Gal. 4. 4.

^δ Ex. 12. 2.

^ε Lev. 12. 8.

^ζ cap. 1. 6.

^η Act. 2. 5;

8. 2.

^θ ver. 38.

Marc. 15.

43.

^ι Esa. 40. 1.

cap. 6. 24.

Phil. 2. 1.

2 Thessa. 2.

16.

^κ Heb. 8. 5;

11. 7. Vid.

Matt. 2. 12.

^ι Vid.

Joan. 8. 52.

^μ Vid. cap.

1. 64.

^ν Matt. 15.

23.

^ο Act. 4. 24.

^ρ ver. 26.

^σ Esa. 52.

10.

^τ cap. 3. 6.

Act. 28. 28.

^υ Ps. 98. 2.

^φ Esa. 42. 6;

49. 6.

Act. 13. 47;

26. 23.

^ψ ver. 10.

^ω Phil. 1.

17. 1 Thessa.

3. 8.

^ζ Act. 23.

22.

^a cap. 5. 22;
6. 8; 9. 46,
47; 24. 38.

^b 1 Cor. 11.
5. Cf. Act.
21. 9.
^c Josh. 19.
24.

^d Matt. 6.
16—18.
cap. 5. 33.
Act. 13. 2;
14. 23.
2 Cor. 6. 5;
11. 27.
^e Phil. 3. 3.
^f Marc. 4.
27.

^g Vid. cap.
1. 68.
^h Cf. ver. 25.
ⁱ ver. 51.
cap. 4. 16.
Vid. Matt.
2. 23.

^k cap. 1. 80.
^l ver. 52.
^m Cf.
1 Sam. 1. 8.
ⁿ Ex. 23.
15. Deut.
16. 1—6.
Joan. 2. 13,
23.
^o Vid. ver.
4.
^p Ex. 12. 15.

^q cap. 23.
49.

^r Vid.
Matt. 26.
55.
^s Joan. 3.
10. Cf. cap.
5. 17.
^t cap. 8. 56.
Act. 2. 7,
12.

^u Vid.
Marc. 12.
38.

ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν ^a διαλο-
γισμοί.”

Καὶ ἦν ¹ Ἀννα ^b προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ ³⁶ Δ'.
φυλῆς ^c Ἀσὴρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς,
ζήσασα ^d ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ^e ἀπὸ τῆς παρθενίας
αὐτῆς· καὶ αὕτη ³ χήρα ὡς ⁴ ἐτῶν ὀγδοηκοντατεσ- ³⁷
σάρων ⁵, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ ⁶ τοῦ ἱεροῦ, ^g νηστεύουσα
καὶ δεήσασα ^h λατρεύουσα ⁱ νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ ³⁸
αὕτη ⁷ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ
Κυρίῳ ⁸, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς ^j προσδεχο-
μένοις ^k λύτρωσιν ἐν ⁹ Ἱερουσαλὴμ ¹⁰. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ³⁹
ἅπαντα ¹¹ τὰ ¹² κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ^l ἐπέστρεψαν ¹³ εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν ¹⁴ ¹⁵ Ναζαρέτ ¹⁵. ⁴⁰ Τὸ
δὲ παιδίον ἠῤῥαυε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι ¹⁶, πλη-
ρούμενον σοφίας ¹⁷· καὶ ¹⁸ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

ΚΑΙ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ ^m κατ' ἔτος εἰς ⁴¹
Ἱερουσαλὴμ ¹⁰ ⁿ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένετο ⁴²
ἐτῶν δώδεκα, ^o ἀναβάντων ¹⁸ αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα ¹⁹
κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων ^p τὰς ἡμέ- ⁴³
ρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, ^q ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ
παῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ ¹⁰. καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ
μήτηρ ²⁰ αὐτοῦ. νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ ⁴⁴
εἶναι ²¹, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν
τοῖς συγγενέσι ²² καὶ ἐν ²³ τοῖς ² γνωστοῖς· καὶ μὴ εὗ- ⁴⁵
ρόντες αὐτόν ²⁴, ^r ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ¹⁰, ζητούν-
τες ²⁵ αὐτόν. Καὶ ἐγένετο μεθ' ²⁶ ἡμέρας τρεῖς, εὗρον ⁴⁶
αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, ^s καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν ² διδασκά-
λων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς.
^t ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ ^u συν- ⁴⁷
έσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες ⁴⁸
αὐτόν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ

¹ Ἀννα WH. ² μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ LTTTrWH, αὐτὴ ἔτη ἑπτὰ
μετὰ ἀνδρὸς Tr marg. ³ αὐτῇ TTrWHR. ⁴ ὡς LTTTrWHR.
⁵ ὀγδοήκοντα τεσσάρων BELTTTrWH. ⁶ — ἀπὸ TTrWH. ⁷ — αὕτη
LTTTrWHR. ⁸ θεῶ L (non marg.) TTrWHR. ⁹ — ἐν LTTTr
WHR. ¹⁰ Ἱερουσαλὴμ WH. ¹¹ πάντα TTrWHR. ¹² — τὰ T.
¹³ ἐπέστρεψαν TTr marg. WH. ¹⁴ πόλιν αὐτῶν LTTTrWH.
¹⁵ Ναζαρέθ ETTTr (non marg.). ¹⁶ — πνεύματι LTTTrWHR.
¹⁷ σοφία L marg. Tr (non marg.) WH. ¹⁸ ἀναβαινόντων
LTTTrWHR. ¹⁹ — εἰς Ἱεροσόλυμα T[Tr]Tr marg. WHR. ²⁰ ἐγ-
νωσαν οἱ γονεῖς L (non marg.) TTrWHR. ²¹ εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ
LTTTrWH. ²² συγγενεύσιν WH. ²³ — ἐν LTTTrWHR. ²⁴ — αὐ-
τόν TTr[L]. ²⁵ ἀναζητοῦντες L (non marg.) TTrWHR.
²⁶ μετὰ TTrWH.

εἶπε¹, “Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδού, ^αὁ

^a Cf. ver. 49.

49 πατήρ σου καὶ γὰρ² ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν³ σε.” Καὶ

εἶπε πρὸς αὐτούς, “Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε

50 ὅτι ἐν τοῖς ^{αδ} τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναι με;” Καὶ

^b Joan. 2.

51 ^α αὐτοὶ οὐ συνήκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ

16.

^c Vid.

Marc. 9. 32.

^d ver. 39.

κατέβη μετ’ αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς ^α Ναζαρέτ⁴. καὶ ἦν

^e ver. 19.

ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ^α ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει

52 πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα⁵ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ

Ἰησοῦς προέκόπτε⁶ σοφία καὶ ^α ἡλικία⁷, καὶ ^α χάριτι

^f Matt. 6.

27. cap. 19.

3. Eph. 4.

13.

^g ver. 40.

Εἰ. 3 ἘΝ ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβε-

5 ρίου Καίσαρος, ^α ἡγεμονεύοντος⁸ ^α Ποντίου Πιλάτου⁹ τῆς

^h cap. 2. 2.

ⁱ Vid.

Matt. 27. 2.

^k ver. 19.

cap. 9. 7.

Vid. Matt.

14. 1.

^l Matt. 14.

3 (var.

lect.).

Marc. 6. 17.

^m Vid.

Matt. 26. 3.

ⁿ ver.

2—17,

Matt. 3.

1—12.

Marc. 1.

3—5.

^o cap. 1. 13.

^p Esa. 40.

3, 4, 5.

γ Ἰουδαίας, καὶ τετραρχούντος¹⁰ τῆς Γαλιλαίας ^α Ἡρώ-

δου¹¹, ^α Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχούντος¹⁰

τῆς Ἰουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσα-

2 νίου τῆς Ἀβιληνῆς¹² τετραρχούντος¹⁰, ἐπ’ ἀρχιερέων¹³

^α Ἀννα¹⁴ καὶ ^α Καϊάφα¹⁵, ^α ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ ^α Ἰω-

§ 3 ἀννην¹⁶ τὸν τοῦ¹⁷ Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ἦλθεν

α εἰς πᾶσαν τὴν¹⁸ περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων

4 βάπτισμα μετανοίας εἰς ἅφεςιν ἁμαρτιῶν· ὡς γέ-

γραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἑσαίου¹⁹ τοῦ προφήτου,

λέγοντος²⁰, ^α Ὁ φωνῇ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε

τὴν ὁδὸν Κυρίου· εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, ^α καὶ πᾶν ὄρος καὶ βου-

νὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν²¹,

6 καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. ^α καὶ ὄψεται ^α πᾶσα

^q Act. 2. 17.

η. 7 σὰρξ ^α τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ. Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκ-

^r Vid. cap.

2. 30.

πορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ’ αὐτοῦ, “Γεν-

νήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς

8 μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους²²

^s cap. 5. 21;

13. 25, 26;

14. 9.

τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ^α ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς,

Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι

δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείραι τέκνα

¹ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ LTrWH.

² καὶ ἐγὼ WH.

³ ζητοῦμέν WH.

⁴ Ναζαρέθ ETr (non marg.).

⁵ τὰ ῥήματα

πάντα [ταῦτα] L, at — ταῦτα tantum T[Tr marg.] WH.

⁶ + ἐν

τῇ T, + τῇ WH.

⁷ ἡλικία καὶ σοφία Tr (non marg.).

⁸ ἐπι-

τροπεύοντος WH marg.

⁹ Πιλάτου T WH.

¹⁰ τετραρχούντος

T WH.

¹¹ Ἡρώδου WH.

¹² Ἀβιληνῆς WH.

¹³ ἐπὶ

ἀρχιερέως LTrWH.

¹⁴ Ἀννα WH.

¹⁵ Καϊάφα L, Καϊάφα WH.

¹⁶ Ἰωάννην TrWH.

¹⁷ — τοῦ LTrWH.

¹⁸ — τὴν LTrWH.

¹⁹ Ἑσαίου L, Ἑσαίου WH.

²⁰ — λέγοντος LTrWH.

²¹ εὐ-

θείας LTrWH.

²² ἀξίους καρποὺς Tr marg. WH marg.

τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν 9
δένδρων κείται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν
καλὸν¹ ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.”

Καὶ ἐπρωτῶν αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, ^a“Τί οὖν 10 5.
ποιήσομεν²,” Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει³ αὐτοῖς, ^b“Ὁ ἔχων 11 θ
δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων
βρώματα ὁμοίως ποιείτω.” ^cἮλθον δὲ καὶ τελῶναι 12
βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον⁴ πρὸς αὐτόν, “Διδάσκαλε,
^aτί ποιήσομεν⁵,” Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, ^a“Μηδὲν 13
πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πρᾶσσετε.” Ἐπ- 14
ηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατενόμενοι, λέγοντες, ^a“Καὶ
ἡμεῖς τί ποιήσομεν⁶,” Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς⁷, “Μη-
δένα διασεύσητε, μηδέ⁸ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκείσθε
τοῖς ὁψωνίοις ὑμῶν.”

Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων 15
πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου⁹,
^fμήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης¹⁰ 16 i
ἅπασιν λέγων¹¹, ^g“Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς¹².
ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς
λύσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς
ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ 17 ia
πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαρίει¹³ τὴν ἄλωνα
αὐτοῦ· καὶ συνάξει¹⁴ τὸν σίτον εἰς τὴν ἀποθήκην
αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.”

^h Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο 18
τὸν λαόν. Ὁ δὲ ⁱἩρώδης¹⁵ ὁ τετράρχης¹⁶, ^kἐλεγχόμενος 19 iβ
ὑπ’ αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος¹⁷ τῆς γυναικὸς Φιλίππου¹⁸ β
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε
πονηρῶν ὁ Ἡρώδης¹⁵, προσέθηκε καὶ¹⁹ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, 20
καὶ²⁰ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην²¹ ἐν τῇ²² φυλακῇ.

^mἘγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, 21 γ
καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ ⁿπροσευχομένου, ἀνεψ-
^a

¹ [καλὸν] LWH. ² ποιήσομεν LTrWHR. ³ ἔλεγεν LTrWHR. ⁴ εἶπαν LTrWHR. ⁵ ποιήσωμεν LTrWHR. ⁶ τί ποιήσομεν (ποιήσωμεν TTr marg. WHR) καὶ ἡμεῖς L (non marg.) TTrWHR. ⁷ εἶπεν αὐτοῖς LTrWH. ⁸ μηδένα T. ⁹ Ἰωάννου TrWH. ¹⁰ Ἰωάννης TrWH. ¹¹ λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης (Ἰωάννης WH) TTr marg. WH. ¹² + εἰς μετόνοιν L. ¹³ διακαθαῖραι L marg. TTr marg. WHR. ¹⁴ συναγαγεῖν TWH. ¹⁵ Ἡρώδης WH. ¹⁶ τετράρχης TWH. ¹⁷ Ἡρωδιάδος WH. ¹⁸ -Φιλίππου LTrWHR. ¹⁹ [καὶ] L. ²⁰ -καὶ T[Tr marg.]WHR. ²¹ Ἰωάννην TrWH. ²² -τῇ LTrWHR.

^a ver. 12.
14. Act. 2.
37; 16. 30;
22. 10.
^b Esa. 58. 7.
Eph. 4. 28.
Jac. 2. 15,
16.
^c cap. 7. 29.
Cf. Matt.
21. 32.
^d Cf. cap.
19. 8.

^e 1 Cor. 9.
7. 2 Cor.
11. 8.

^f Joan. 1.
19. 20.
^g ver. 16,
17,
Matt.
3. 11, 12.
Marc. 1. 7,
8.

^h Cf. Joan.
20. 30; 21.
25.
ⁱ ver. 1.
^k Matt. 14.
3. 4. Marc.
6. 17.

^l Cf. Joan.
3. 24. Vid.
Matt. 4. 12.
^m ver. 21,
22,
Matt.
3. 13-17.
Marc. 1.
9-11.
ⁿ cap. 9. 28,
29.

- 22 χθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ
 Ἅγιον σωματικῶς εἶδει ὥστε¹ περιστεράν ἐπ' αὐτόν,
 καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν², ^a "Σὺ εἶ
 ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ ἡδόκησα^{3,4}." Καὶ
 23 αὐτὸς ἦν ὁ⁵ Ἰησοῦς ὥστε ἐτῶν τριάκοντα ἄρχόμενος⁶,
 24 ὢν, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς⁷ Ὁυσήφ, τοῦ Ἑλ⁸, τοῦ
 Ματθάτ⁹, τοῦ Λευ¹⁰, τοῦ Μελχ¹¹, τοῦ Ἰαννά¹², τοῦ
 25 Ἰωσήφ, τοῦ Ματθαίου¹³, τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναούμ, τοῦ
 26 Ἑσλ¹⁴, τοῦ Ναγκαί, τοῦ Μαάθ, τοῦ Ματθαίου¹⁵, τοῦ
 27 Σεμε¹⁶, τοῦ Ἰωσήφ¹⁷, τοῦ Ἰούδα¹⁸, τοῦ Ἰωαννά¹⁹, τοῦ
 Ῥησά, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρί²⁰,
 28 τοῦ Μελχ²¹, τοῦ Ἀδδ²², τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἐλμω-
 29 δάμ²³, τοῦ Ἡρ²⁴, τοῦ Ἰωσή²⁵, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ
 30 Ἰωρείμ, τοῦ Ματθάτ²⁶, τοῦ Λευ²⁷, τοῦ Συμεών, τοῦ
 31 Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωνάν²⁸, τοῦ Ἐλιακείμ, τοῦ
 Μελεά²⁹, τοῦ Μαϊνάν³⁰, τοῦ Ματθαθά, τοῦ Ναθάν³¹,
 32 τοῦ Δαβίδ³², τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ὠβήδ³³, τοῦ Βοόξ³⁴,
 33 τοῦ Σαλμών³⁵, τοῦ Ναασσών, τοῦ Ἀμιναδάβ³⁶, τοῦ
 34 Ἀράμ³⁷, τοῦ Ἑσρώμ³⁸, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα, τοῦ
 Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα³⁹, τοῦ
 35 Ναχώρ, τοῦ Σαρούχ⁴⁰, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλέκ⁴¹, τοῦ
 36 Ἐβέρ⁴², τοῦ Σαλά, τοῦ Καϊνάν⁴³, τοῦ Ἀρφαξάδ, τοῦ
 37 Σήμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ
 Ἐνώχ⁴⁴, τοῦ Ἰαρέδ⁴⁵, τοῦ Μαλελεήλ⁴⁶, τοῦ Καϊνάν⁴⁷,
 38 τοῦ Ἐνῶς, τοῦ Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

Ζ'. 4 ἸΗΣΟΥΣ ΔΕ Πνεύματος Ἀγίου πλήρης⁴⁸ ὑπέστρε-

1 ὡς LTrWHR. 2 —λέγουσαν LTrWHR. 3 εὐδόκησα LTrWHR. 4 Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γενένηκά σε WH marg.
 5 —ὁ TTrWH. 6 ἀρχόμενος ὥστε ἐτῶν τριάκοντα L marg. TTrWHR. 7 ὢν υἱὸς, ὡς ἐνομίζετο LTrWHR (ὡς ἐνομ. R). 8 Ἑλ ER, Ἥλεϊ TTrWH. 9 Μαθθάτ T. 10 Λευεὶ TTrWH. 11 Μελχεὶ TTrWH. 12 Ἰανναὶ LTrWHR. 13 Μαθθαίου Tr. 14 Ἑσλεί TTrWH. 15 Ματαθίου Tr marg. 16 Σεμοὶν L marg., Σεμεῖν TTrWHR. 17 Ἰωσήφ L marg. TTrWHR. 18 Ἰωδά TTrWHR. 19 Ἰωαννάν LTrWHR. 20 Νηρεὶ TTrWH. 21 Μελχεὶ TTrWH. 22 Ἀδδεὶ TTrWH. 23 Ἐλμαδάμ L, Ἐλμαδάμ TTrWHR. 24 Ἡρ L. 25 Ἰησοῦ LTrWHR. 26 Μαθθάτ T, Μαθθάτ TrWH. 27 Λευεὶ TTrWH. 28 Ἰωνάμ TTrWHR. 29 Μελεά TTrWH. 30 [τοῦ Μεννά] L, τοῦ Μεννά TTrWHR. 31 Ναθάμ L marg. TWH. 32 Δαυεὶδ LTrWHR. 33 Ἰωβήδ LTr, Ἰωβήλ WH. 34 Βοός LTrWH. 35 Σαλά TTr marg. WH R marg. 36 —Ἀμιναδάβ WH marg. partim. 37 Ἀδμεῖν, τοῦ Ἀρνεὶ (loco Ἀράμ) TWH marg. partim (Ἀδάμ pro Ἀδμεῖν WH marg.), at Ἀρνεὶ tantum Tr marg., Ἀράμ LTrR marg. 38 Ἑσρών BEL (non marg.) Tr marg., Ἑσρών WH. 39 Θάρα WH. 40 Σαρούχ LTrWH. 41 Φάλεξ L marg., Φάλεκ L text. TrWH. 42 Ἐβερ Tr, Ἐβερ WH. 43 Καϊνάμ TTr marg. WH. 44 Ἐνώχ WH. 45 Ἰάρεθ L, Ἰάρεθ TWH. 46 Μαλελεήλ T. 47 Καϊνάμ TWH. 48 πλήρης Πνεύματος ἁγίου LTrWHR.

^a Vid. Marc. 9. 7. Cf. cap. 2. 14.

^b Matt. 4. 17. Act. 1. 1. 22. Cf. Num. 4. 3.

^c ver. 23—27. cf. Matt. 1. 16, 15, 14, 13.

^d Matt. 1. 12.

^e 2 Sam. 5. 14. 1 Chr. 3. 5; 14. 4. Zech. 12. 12.

^f ver. 32—34. Matt. 1. 6, 5, 4, 3, 2, 1.

^g ver. 34—36. Gen. 11. 26—10. 1 Chr. 1. 1, 27—24.

^h ver. 36—38. Gen. 5. 32, 33.

1 Chr. 1. 4—1. 13. ⁱ ver. 1—13, Matt. 4. 1—11. Marc. 1. 12, 13.

^a Rev. 1.
10; 4. 2.

ψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἦγετο ^a ἐν τῷ Πνεύματι
εἰς τὴν ἔρημον ¹ ἡμέρας τεσσαράκοντα ^{2,3} πειραζόμενος 2
ὑπὸ τοῦ διαβόλου· καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς 15
e
ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθειςὼν αὐτῶν, ὕστε-
ρον ⁴ ἐπείνασε. καὶ εἶπεν ⁵ αὐτῷ ὁ διάβολος, “Εἰ υἱὸς 3
εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος.”
Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν ⁶, λέγων ⁷, “Γέγραπ- 4
ται, ^{b,c} “Οτι οὐκ ἐπ’ ἄρτι μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος,
ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ ⁸.” Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν 5
ὁ διάβολος ⁹ εἰς ὄρος ὑψηλὸν ¹⁰ ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς
βασιλείας ^a τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου· καὶ 6
εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, ^c “Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν
ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ πα-
ραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν ¹¹ θέλω δίδωμι αὐτήν· σὺ οὖν 7
ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου ¹², ἔσται σου πάντα ¹³.”
Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ¹⁴ ὁ Ἰησοῦς, “Ὑπαγε 8
ὀπίσω μου, Σατανᾶ ¹⁵. γέγραπται γάρ ¹⁶, ^f “Προσκυνή-
σεις Κύριον τὸν Θεόν σου ¹⁷, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύ-
σεις.” Καὶ ἤγαγεν ¹⁸ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ ¹⁹, καὶ 9
^g ἔστησεν αὐτόν ²⁰ ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ
εἶπεν αὐτῷ ²¹, “Εἰ ὁ ²² υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
ἐντεῦθεν κάτω· γέγραπται γάρ, ^h “Οτι τοῖς ἀγγέλοις 10
αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε·” καὶ 11
“ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀρουσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς
λίθον τὸν πόδα σου.” Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ 12
ὁ Ἰησοῦς ²³, “^q “Οτι εἴρηται, ⁴ “Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον
τὸν Θεόν σου.” Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν 13
ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ’ αὐτοῦ ^k ἄχρι καιροῦ.

ΚΑΙ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ 14
15
4
Πνεύματος ⁱ εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ^m καὶ φήμῃ ἐξῆλθε

^b Deut. 4.

³.
^c Matt. 4.
8—10.

^d Vid. cap.

2. 1.
^e Rev. 13. 2.
Cf. 1 Joan.
5. 19.

^f Deut. 6.
13.

^g Matt. 4.
5—7.

^h Ps. 91. 11,
12.

ⁱ Deut. 6.
16.

^k Act. 13.
11.

^j Vid.
Matt. 4. 12.
^m ver. 37.

¹ ἐν τῇ ἐρήμῳ L (non marg.) TTr WHR. ² τεσσαράκοντα TTr WH. ³ ἡμέρας τεσσαράκοντα, R. ⁴ — ὕστερον LTr WHR. ⁵ εἶ-
πεν δὲ LTr WHR. ⁶ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς LTr WH. ⁷ — λέγων
TTr WHR. ⁸ — ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ T[Tr] WHR. ⁹ — ὁ
διάβολος TTr WHR. ¹⁰ — εἰς ὄρος ὑψηλὸν TTr[L] WHR. ¹¹ ἂν
LTr WH. ¹² ἐμοὶ LTr WHR. ¹³ πάντα LTr WHR. ¹⁴ εἶπεν
αὐτῷ LTr marg. WH (non marg.: post Ἰησοῦς prouunt TWH, at
[ὁ] tantum WH marg.). ¹⁵ — ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ TTr[L]
WHR. ¹⁶ — γάρ LTr WHR. ¹⁷ Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις
L (non marg.) Tr WHR. ¹⁸ ἤγαγεν δὲ TTr (non marg.) WHR.
¹⁹ Ἱερουσαλὴμ WH. ²⁰ — αὐτόν T[Tr] WH. ²¹ [αὐτῷ] WH.
²² — ὁ LTr WHR. ²³ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Tr marg.

- 15 καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἔδιδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων. καὶ ἦλθεν εἰς τὴν¹ Ναζαρέτ², οὗ ἦν τεθραμμένος³. καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἠνέστη ἀναγνῶναι. καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἑσαίου τοῦ προφήτου⁴. καὶ ἠναπτύξας⁵ τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν⁶ τόπον οὗ ἦν γεγραμμένος, ἡ Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ. οὐ ἕνεκεν⁷ ἔχρισέ με ἑυαγγελίζεσθαι⁸ πτωχοῖς, ἀπέσταλκέ με ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν⁹. κηρύξαι¹⁰ αἰχμαλώτοις ἄφεςιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν. ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει. ἡ κηρύξαι¹⁰ ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν. Καὶ ἠπτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισεν· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ¹¹ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν¹² ἀτενίζοντες αὐτῷ.
- 21 Ἦρξάτο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς, Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ¹⁴ υἱὸς Ἰωσήφ¹⁵; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρί, θεράπευσον σεαυτόν. ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερναούμ¹⁶, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.
- 24 Εἶπε δέ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστὶν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ¹⁷. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἑλίου¹⁹ ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πάσαν τὴν γῆν. καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἑλίας¹⁹, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα²¹ τῆς Σιδωνός²² πρὸς γυν-

^a Vid. Matt. 4. 23.

^b cap. 2. 39, 51. ver. 23. Matt. 4. 13. Cf. Marc. 6. 1, 2. ^c Act. 13. 14—16; 17. 2.

^d Esa. 61. 1, 2. ^e Cf. Matt. 11. 5; 12. 18.

^f Lev. 25. 10. Cf. 2 Cor. 6. 2. ^g ver. 17. ^h Act. 13. 5.

ⁱ Ps. 45. 2.

^k Cf. Matt. 13. 55. Marc. 6. 3. Joan. 6. 42.

^l ver. 31. Cf. Matt. 13. 54. Marc. 2. 1. Joan. 4. 46—54.

^m Matt. 13. 57. Marc. 6. 4. ⁿ Deut. 33. 24. Act. 10. 35. ^o 1 Reg. 17. 1; 18. 1. Jac. 5. 17. ^p 1 Reg. 17. 9.

¹ — τὴν LTr WH.

² Ναζαρά TWH, Ναζαρέθ ETr marg.

³ ἀνατεθραμμένος TWH marg.

⁴ τοῦ προφήτου Ἑσαίου (Ἑσ. L, Ἑσαίου WH) L (non marg.) TTr WHR.

⁵ ἀνοίξας LTr WHR.

⁶ — τὸν T[WH].

⁷ εἵνεκεν LTr WH.

⁸ εὐαγγελίσασθαι LTr WHR.

⁹ — ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν TTr [L] WHR.

¹⁰ κηρύξαι LT.

¹² ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ L, αὐτοὶ οἱ ὀφθ.

¹¹ ἐν τῇ συν. ἦσαν TTr (non marg.) WHR.

¹³ οὐχὶ LTr WH.

¹⁴ [ὁ] Tr.

¹⁵ ὁ (— ὁ TTr marg. WH) υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος L marg.

¹⁶ TTr marg. WH.

¹⁸ εἰς τὴν (— τὴν LTr) Καφαρναούμ LTr WH.

¹⁷ εἰ αὐτοῦ T.

¹⁹ + ὅτι T.

¹⁹ Ἑλίου et Ἑλίας SE, Ἑλείου et Ἑλίας T, Ἑλείου et Ἑλίας WH.

²⁰ — ἐπὶ LTr WH (non marg.).

²¹ Σάρεφθα Tr marg.

²² Σιδωνίας LTr WHR.

^a 2 Reg. 5.
1, 14.

^b Num. 15.
35. Act. 7.
58.

^c Joan. 8.
59 (var.
lect.). Cf.
Joan. 10.
39.

^d ver.
31—37.
Marc. 1.
21—25.

^e Vid.
Matt. 11.
23.

^f Matt. 4.
23.

^g Vid.
Matt. 7. 28,
29.

^h ver. 36.

ⁱ Vid.
Matt. 8. 29.
^k ver. 39.

^l ver. 14.

^m ver.
38—41.
Matt. 8.
14—16.
Marc. 1.
29—34.
ⁿ Matt. 4.
24.

^o ver. 35,
41. cap. 8.
24. Matt.
8. 26.
Marc. 4. 39.
^p Cf. Marc.
1. 32.

ναίκα χήραν. καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ^a ἐπὶ Ἐλισ- 27
σαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ ¹. καὶ οὐδεὶς αὐτῶν
ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Νεεμὰν ² ὁ Σύρος.” Καὶ ἐπλή- 28
σθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες
ταῦτα, καὶ ἀναστάντες ³ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς 29
πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως τῆς ³ ὀφρύος τοῦ
ὄρους, ἐφ’ οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ὠκοδόμητο ⁴, εἰς τὸ ⁵
κατακρημνίσαι αὐτόν· αὐτὸς δὲ ⁶ διελθὼν διὰ μέσου 30
αὐτῶν ἐπορεύετο.

^a ΚΑΙ κατήλθεν εἰς ^e Καπερναοὺμ ⁶ πόλιν τῆς Γαλι- 31 κγ
λαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. καὶ 32 η
^g ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ^h ἔξουσία κδ
ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρω- 33 β
πος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε
φωνῇ μεγάλῃ, λέγων ⁷, “Ἐα, ⁱ τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ 34 Η’
Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ κε
ἅγιος τοῦ Θεοῦ.” Καὶ ^k ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 35 η
λέγων, “Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ ⁸ αὐτοῦ.” Καὶ
ρίψαν ⁹ αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξήλθεν 36
ἀπ’ αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο θάμβος 36
ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγον-
τες, “Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ^h ἔξουσία καὶ δυνάμει
ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχον-
ται; ¹⁰” Καὶ ^l ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα 37
τόπον τῆς περιχώρου.

^m Ἀναστὰς δὲ ἐκ ¹¹ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν 38 Θ’
οἰκίαν Σίμωνος· ἡ ¹² πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν ⁿ συν- κς
εχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ β
αὐτῆς. καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ^o ἐπετίμησε τῷ πυ- 39
ρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ¹³ ἀναστᾶσα
διηκόνει αὐτοῖς.

^p Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ¹⁴ ὅσοι εἶχον ἀσθε- 40 Ι’

¹ ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου (Ἐλισαίου Tr WH, Ἐλισσαίου R)
τοῦ προφήτου LTr WHR.

² Ναϊμὰν LTr WH.

³ — τῆς TTr WHR.

⁴ ὠκοδόμητο αὐτῶν TTr WH.

⁵ ὥστε LTr WHR.

⁶ Καπερναοὺμ LTr WH.

⁷ — λέγων T[Tr] WHR.

⁸ ἀπ’ LTr WHR.

⁹ ῥίψαν LT.

¹⁰ οὗτος; ὅτι... ἐξέρχονται.

¹¹ ἀπὸ TTr WHR.

¹² — ἡ LTr WHR.

¹³ καὶ παραχρῆμα L marg. Tr marg.

¹⁴ ἅπαντες Tr marg. WH (non marg.).

κζ 41 νούντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν·
 ὁ δὲ ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ^ατὰς χεῖρας ἐπιθεῖς ¹ ἰθεράπευ-
 σεν ² αὐτούς. ἐξήρχετο ³ δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν,
 η ⁴ κράζοντα ⁴ καὶ λέγοντα, “Ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ⁵ ὁ
 υἱὸς τοῦ Θεοῦ.” Καὶ ⁶ ἐπιτιμῶν ⁶ οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν,
 κη 42 ὅτι ᾗδειςαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι. Ὁ Γενομένης δὲ
 η ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ
 ὄχλοι ἐζήτουν ⁶ αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ ⁷ κατ-
 43 εἶχον αὐτόν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ’ αὐτῶν. ὁ δὲ
 εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν
 εὐαγγελίσασθαι με δεῖ ⁷ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
 44 ὅτι εἰς ⁸ τοῦτο ἀπέσταλμαι ⁹.” Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν
 ταῖς συναγωγαῖς ¹⁰ τῆς Γαλιλαίας ¹¹.

κθ 5 ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ⁹ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ
 λ ¹² τοῦ ¹² ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἐστῶς
 2 παρὰ τὴν λίμνην ¹³ Γεννησαρέτ· καὶ εἶδε ¹³ δύο πλοῖα ¹⁴
 ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἄλιαις ¹⁵ ἀποβάντες ἀπ’
 3 αὐτῶν ¹⁶ ἀπέπλυναν ¹⁷ τὰ δίκτυα. ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν
 πλοίων, ὃ ἦν τοῦ ¹⁸ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς
 γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· ¹⁹ καὶ καθίσας ¹⁹ ἐδίδασκεν ἐκ
 ΙΑ’ 4 τοῦ πλοίου ²⁰ τοὺς ὄχλους. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν,
 λ ²¹ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα, ²¹ “Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος,
 θ ²² καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.” Καὶ
 ἀποκριθεὶς ὁ ²¹ Σίμων εἶπεν αὐτῷ ²², ²² “Ἐπιστάτα, δι’
 ὅλης τῆς ²³ νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ
 6 δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον ²⁴.” Καὶ τοῦτο
 ποιήσαντες, ²⁵ συνέκλεισαν ἰχθύων πλήθος ²⁵ πολὺ· διε-
 7 ρήγγυντο ²⁶ δὲ τὸ δίκτυον ²⁴ αὐτῶν, καὶ κατένευσαν ²⁷ τοῖς
 μετόχοις τοῖς ²⁷ ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας
 συλλαβεῖσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον ²⁸, καὶ ἐπλησαν ἅμ-

¹ ἐπιθεῖς L (non marg.) TTr (non marg.) WH. ² ἰθερά-
 πευεν TTr (non marg.) WH (non marg.). ³ ἐξήρχοντο TTr
 marg. WH marg. ⁴ κραυγάζοντα LTr marg. ⁵ —ὁ Χριστὸς
 LTr WHR. ⁶ ἐπεζήτουν LTr WHR. ⁷ δεῖ με LTr marg.
 WH marg. ⁸ ἐπὶ LTr (non marg.) WHR. ⁹ ἀπεστάλην
 LTr WHR. ¹⁰ εἰς τὰς συναγωγὰς TTr (non marg.) WHR.
¹¹ Ἰουδαίας Tr marg. WH (non marg.) R marg. ¹² καὶ L marg.
 TTr (non marg.) WHR. ¹³ ἰδεν T. ¹⁴ πλοῖα δύο L marg.,
 πλοῖα δύο WH, δύο πλοῖα TTr marg. WH marg. ¹⁵ ἀλείψι
 TWH. ¹⁶ ἀπ’ αὐτῶν ἀποβάντες TTr WH, ἀποβάντες [ἀπ’ αὐτῶν] Tr
 marg. ¹⁷ ἐπλυνον LTr WHR, ἐπλυναν TWH marg. ¹⁸ —τοῦ
 LTr WH. ¹⁹ καθίσας δὲ L marg. TTr marg. WHR. ²⁰ ἐν τῷ
 πλοίῳ ἐδίδασκεν TWH. ²¹ —ὁ TTr WH. ²² —αὐτῷ TWHR.
²³ —τῆς LTr WHR. ²⁴ τὰ δίκτυα L marg. TTr (non marg.)
 WHR. ²⁵ πλήθος ἰχθύων TTr WH. ²⁶ διερχόμενοι L, at διε-
 ρήσσετε (διερῆ. TTr WH) δὲ τὰ δίκτυα (τὸ δίκτυον Tr marg.) αὐτῶν
 L marg. TTr WHR. ²⁷ —τοῖς TTr [L] WHR. ²⁸ ἦλθαν TWH.

^a Vid.
 Marc. 5. 23.

^b Marc. 3.

11 (var.

lect.).

^c ver. 35.

^d Vid.

Matt. 12.

16.

^e ver.

42—44,

Marc. 1.

35—39.

^f Rom. 1.

18.

^g Thess. 2.

6, 7.

^h ver.

1—11,

cf. Matt. 4.

18—22.

Marc. 1.

16—20.

Joan. 1. 40,

42. Cf.

Matt. 14. 34.

ⁱ Num. 34.

11. Deut.

3. 17.

Josh. 12. 3;

13. 27.

^j Cf. Matt.

13. 2.

Marc. 4. 1.

^k Cf. Joan.

21. 6.

^l cap. 8. 24,

45; 9. 83,

49; 17. 13.

^m Cf. Joan

21. 3.

ⁿ Job 41. 6.

φότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰδὼν δὲ 8 λα
 Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ¹ Ἰησοῦ,
 λέγων, ^a“Ἐξέλθε ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι,
 Κύριε.” Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας 9
 τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἧ² συνέ-
 λαβον· ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην³, υἱοὺς 10
 Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε
 πρὸς τὸν Σίμονα δ⁴ Ἰησοῦς, “Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ
 νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ^bἰσχυρῶν.” Καὶ καταγαγόντες τὰ 11
 πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ^cἀφέντες ἅπαντα⁵, ἠκολούθησαν
 αὐτῷ.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πό- 12 IB’
 λεων, ^aκαὶ ἰδού, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν⁶ τὸν
 Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων,
 “Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι.” Καὶ 13
 ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, εἰπὼν⁷, “Θέλω,
 καθαρίσθητι.” Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ’
 αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· 14
 “ἀλλὰ ἀπελθὼν δείξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσ-
 ἐνεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε
 Μωσῆς⁸, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς⁹.” ^cΔιήρχετο δὲ μάλ- 15 λδ
 λον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολ-
 λοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ’ αὐτοῦ¹⁰ ἀπὸ τῶν
 ἀσθενειῶν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς 16 λε
 ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος. β

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν 17 λς
 διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι¹¹ Φαρισαῖοι καὶ ⁹νομο-
 διδάσκαλοι, ^bοἳ ἦσαν ἐληλυθότες¹² ἐκ πάσης κώμης τῆς
 Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ¹³. καὶ ^dδύνα-
 μιν Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς¹⁴. ^eκαὶ ἰδού, ἄνδρες 18 II’
 φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος,
 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι¹⁵ ἐνώπιον
 αὐτοῦ· καὶ μὴ εὐρόντες διὰ¹⁶ ποίας εἰσενέγκωσιν 19
 α

¹ γόνασιν (-τοῦ) LTr WH. ² ὦν Tr WH (non marg.) R. ³ Ἰωάν-
 νην Tr WH. ⁴ -ὁ [Tr] WH. ⁵ πάντα LTr WH. ⁶ ἰδὼν δὲ TTr
 marg. WHR. ⁷ λέγων LTr WHR. ⁸ Μωυσῆς LTr WH. ⁹ ἵνα
 εἰς μαρτύριον ἧ ὑμῖν τοῦτο WH marg. ¹⁰ -ὑπ’ αὐτοῦ LTr WHR.
¹¹ +οἱ L. ¹² συνεληλυθότες L (non marg.). ¹³ Ἱερουσαλήμ
 WH. ¹⁴ αὐτόν TTr marg. WH R (non marg.). ¹⁵ +[αὐτόν]
 WH. ¹⁶ -διὰ LTr WHR.

^a Vid.
 Matt. 8. 34.

^b 2 Tim. 2.
 26.
^c cap. 18.
 28. Cf. ver.
 28.

^d ver.
 12—14.
 Matt. 8.
 2—4.
 Marc. 1.
 40—44.

^e Cf. Marc.
 1. 45.

1 Marc. 1.
 35.

⁹ Act. 5. 34.
 1 Tim. 1. 7.
 Cf. cap. 2.
 46.

^a Vid.
 Marc. 1. 45.
^d Marc. 5.
 30. cap. 6.
 19; 8. 46.
^e ver.
 18—26.
 Matt. 9.
 2—8.

Marc. 2.
 3—12.

αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ ^ατὸ δῶμα, ^βδιὰ τῶν κεράμων καθήκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ¹, “Ἀνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.” Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, “Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφίεναι ἁμαρτίας², εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ Θεός;” Ἐπιγνούς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς ^αδιαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς³ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, Ἐγείραι⁴ καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου⁵ ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας,” εἶπε τῷ παραλελυμένῳ⁶, “Σοὶ λέγω, ἔγειραι⁴, καὶ ἄρας τὸ κλινιδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.” Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ’ ᾧ⁷ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ ^εἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες, “^εὍτι εἶδομεν⁸ παράδοξα σήμερον.”

ΙΔ'. 27 Καὶ ^ςμετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ^θἰθαῖσατο⁹ τελώνην, ὀνόματι ^δΔευτὴν¹⁰, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ἀκολούθει μοι.” Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα¹¹, ἀναστὰς ἠκολούθησεν¹² αὐτῷ. Καὶ ἐποίησε ^ηδοχὴν μεγάλην ὃ ¹³Δευτὴς¹⁴ αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὁ ^ιὄχλος τελωνῶν πολὺς¹⁵, καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ’ αὐτῶν¹⁶ κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον ^θοἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι¹⁷ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, “^ιΔιατί¹⁸ μετὰ¹⁹ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ ^βπίνετε;” Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ²⁰Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς,

^α 1 Sam. 9. 25, 26. Vid. Matt. 24. 17. ^β Cf. Marc. 2. 4.

^ε Vid. cap. 3. 8.

^δ Vid. cap. 2. 35.

^ε cap. 7. 16. Cf. ver. 8.

^ς ver. 27—38, Matt. 9. 9—17. Marc. 2. 14—22. ^θ Vid. Matt. 9. 9. ^η cap. 14. 13. ^ι Cf. cap. 15. 1. ^θ Marc. 2. 16 (var. lect.). Act. 23. 9. ^ι Vid. Matt. 11. 19.

¹ — αὐτῷ LTTTrWHR.

² ἁμαρτίας ἀφίεναι L (non marg.) TTr WH. ³ — ἀποκριθεὶς L[Tr]. ⁴ Ἐγείρει LTTTrWH. ⁵ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει L marg. TTrWH. ⁶ παραλυτικῷ LWH marg. ⁷ ὁ TTrWH. ⁸ εἶδομεν WH. ⁹ εἶδεν L marg.

¹⁰ Δευτὴν TTrWH. ¹¹ πάντα LTTTrWHR. ¹² ἠκολούθει L (non marg.) TTrWHR. ¹³ — ὁ LTTTrWH. ¹⁴ Δευτὴς TTrWH.

¹⁵ πολὺς τελωνῶν LTTTrWH. ¹⁶ αὐτοῦ WH marg. ¹⁷ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν LTTTrWHR, at [αὐτῶν] Tr. ¹⁸ Διὰ τί WH. ¹⁹ + τῶν LTTTrWHR. ²⁰ [ὁ] WH.

^a Cf. Joan.
9. 39, 41.

^b cap. 2. 37.

^c ver. 1—5,
Matt. 12.
1—8.
Marc. 2.
23—28.

“Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ’¹ οἱ
κακῶς ἔχοντες. ^a οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ³²
ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.” Οἱ δὲ εἶπον² πρὸς αὐτόν, ³³
“Διατί³ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου⁴ ^b νηστεύουσιν πυκνά, καὶ
^b δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ
δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;⁵” Ὁ δὲ⁶ εἶπε πρὸς αὐ- ³⁴
τούς, “Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ
ὁ νυμφίος μετ’ αὐτῶν ἐστί, ποιῆσαι νηστεύειν⁷; ἐλεύ- ³⁵
σονται δὲ ἡμέραι,⁸ καὶ⁹ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ αὐτῶν ὁ
νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.”
Ἐλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, “^cΟτι οὐδεὶς ³⁶
ἐπίβλημα ¹⁰ ἱματίου καινοῦ ¹¹ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον
παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει¹², καὶ τῷ
παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ^{13, 14} ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.
καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκούς παλαιούς· εἰ ³⁷
δὲ μήγε, ῥήξει¹⁵ ὁ νέος οἶνος¹⁶ τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς
ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται· ἀλλὰ οἶνον ³⁸
νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς βλητέον, καὶ ἀμφότεροι συν-
τηροῦνται¹⁷. καὶ¹⁸ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν εὐθέως¹⁹ θέλει ³⁹
νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστότερός²⁰ ἐστιν.”²¹”

^cΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ²² διαπο- ⁶ μα
ρεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν²³ σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχνας, καὶ ἥσθιον²⁴, ψύχοντες
ταῖς χερσὶ²⁵. τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον²⁶ αὐτοῖς²⁷, ²
“Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν²⁸ τοῖς σάββασι;”
Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς²⁹, “Οὐδὲ ³
τοῦτο ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησε Δαβὶδ³⁰, ὅποτε³¹ ἐπέinaσεν
αὐτὸς καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ ὄντες³²; ὡς³³ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ⁴
οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
ἔλαβε, καὶ³⁴ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ³⁵ τοῖς μετ’ αὐτοῦ,

¹ ἀλλὰ LTTTrWH. ² εἶπαν LTTTrWH. ³ — Διατί T[Tr] WHR.
⁴ Ἰωάννου TrWH. ⁵ πίνουσιν. TWHR. ⁶ + Ἰησοῦς TTrWH.
⁷ νηστεύσαι TTr (non marg.) WH. ⁸ ἡμέραι R. ⁹ [καὶ] L.
¹⁰ + ἀπὸ TTr[L] WHR. ¹¹ + σχίσας TTrWHR. ¹² σχίζει L
(non marg.) TTr (non marg.) WHR. ¹³ συμφωνήσει LTTTr (non
marg.) WHR. ¹⁴ + τὸ TTrWHR. ¹⁵ ῥήσσει L marg. ¹⁶ ὁ
οἶνος ὁ νέος LTTTrWH. ¹⁷ — καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται T[Tr] WHR.
¹⁸ — καὶ WH (non marg.). ¹⁹ — εὐθέως TTr[Tr marg.] WHR.
²⁰ χρηστός TTr (non marg.) WH. R (non marg.). ²¹ Uncinis in-
cludit ver. 39 WH. ²² — δευτεροπρώτῳ Tr[LTr marg.] WH
(non marg.) R (non marg.). ²³ — τῶν LTTTrWHR. ²⁴ καὶ
ἥσθιον τοὺς στάχνας Tr (non marg.) WH. ²⁵ + [ν αὐτῶν] L.
²⁶ εἶπαν WH. ²⁷ — αὐτοῖς TTr[L] WHR. ²⁸ — ποιεῖν ἐν LTrWH,
— ἐν TR. ²⁹ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτοὺς LTr marg., ὁ Ἰησ. πρὸς
αὐτ. εἴπ. T., at [ὃ] tantum WH. ³⁰ Δαυίδ LTTTrWH. ³¹ ὅτε
LTrWHR. ³² — ὄντες LTr[Tr marg.] WH. ³³ πῶς L (non
marg.), [ὡς] TrWH. ³⁴ λαβὼν LTrWHR. ³⁵ — καὶ LTrWH.

οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς·”

5 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, “Ὅτι¹ κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου².”

IE'. 6 Ἐγένετο δὲ καὶ³ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ^a εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ

7 ἄνθρωπος⁴, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. παρετήρουν⁵ δὲ αὐτὸν⁶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ

ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει⁷. ἵνα εὗρωσι κατηγορίαν⁸

8 αὐτοῦ. ^b αὐτὸς δὲ ᾗδει τοὺς^c διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶπε⁹ τῷ ἀνθρώπῳ¹⁰ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα,

“Ἐγείραι¹¹, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον.” Ὁ δὲ¹² ἀνα-

9 στάς ἔστη. Εἶπεν οὖν¹³ ὁ¹⁴ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς,

“Ἐπερωτήσω¹⁵ ὑμᾶς, τί¹⁶ ἔξεστι τοῖς σάββασιν¹⁷,

ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπο-

10 λέσαι;” Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς, εἶπε τῷ

ἀνθρώπῳ¹⁸, “Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου.” Ὁ δὲ ἐποίη-

σεν οὕτω¹⁹. καὶ ἀποκατεστάθη²⁰ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιής²¹

11 ὥς ἡ ἄλλη²². αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διε-

λάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν²³ τῷ Ἰησοῦ.

μγ 12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν²⁴ εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ

15'. 13 προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσε-

φώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἔκλεξάμενος ἀπ'

14 αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ⁹ ἀποστόλους ὠνόμασε, ^b Σίμωνα

ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν

αὐτοῦ,²⁵ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην²⁶, ^c Φίλιππον καὶ Βαρ-

15 θολομαῖον,²⁵ Ματθαῖον²⁷ καὶ Θωμᾶν,²⁸ Ἰάκωβον τὸν

τοῦ²⁹ Ἀλφαίου³⁰ καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλω-

16 τήν,²⁵ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην³¹, ὃς

με 17 καὶ³² ἐγένετο προδότης· καὶ ^k καταβὰς μετ' αὐτῶν,

^a ver. 6—11, Matt. 12. 9—14. Marc. 3. 1—6.

^b Vid. Matt. 9. 4. ^c Vid. cap. 2. 35.

^d 2 Tim. 3. 9.

^e Matt. 14. 23. Marc. 1. 35. cap. 5. 16; 9. 28.

^f Vid. Matt. 10. 1 & Act. 1. 2. ^g Vid. Marc. 6. 30.

^h ver. 14—16, Matt. 10. 2—4.

Marc. 3. 16—19. Act. 1. 13.

ⁱ Vid. Matt. 9. 9. ^j ver. 12.

¹ ὅτι [Tr] WH. ² τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου WH text. (non marg.), —καὶ WH (non marg.) R. ³ —καὶ LTTTr WHR.

⁴ ἄνθρωπος ἐκεῖ TTr WHR. ⁵ παρετηροῦντο LTTTr WHR. ⁶ —αὐτὸν LTTTr. ⁷ θεραπεύει LTTTr WH (non marg.). ⁸ κατηγορεῖν TTr (non marg.) WHR. ⁹ εἶπεν δὲ L marg. TTr WHR.

¹⁰ ἀνδρὶ TTr WH. ¹¹ Ἐγείρε LTTTr WH. ¹² καὶ LTTTr WHR. ¹³ δὲ LTTTr WHR. ¹⁴ [ὁ] WH. ¹⁵ Ἐπερωτῶ TTr WHR. ¹⁶ εἰ LTTTr WHR (at ὑμᾶς τί· E). ¹⁷ τῷ σαββάτῳ L (non marg.) TTr WHR.

¹⁸ εἶπεν αὐτῷ LTTTr WHR. ¹⁹ —οὕτω TTr WHR. ²⁰ ἀποκατεστάθη LTTTr WH. ²¹ —ὑγιής LTTTr WHR. ²² —ὥς ἡ ἄλλη TTr WHR.

²³ ποιήσαιεν LTTTr WH. ²⁴ ἐξελθεῖν αὐτὸν TTr WHR. ²⁵ +καὶ LTTTr [Tr marg.] WHR. ²⁶ Ἰωάννην Tr WH.

²⁷ Ματθαῖον LTTTr WH. ²⁸ +καὶ T [WH] R. ²⁹ —τὸν τοῦ TTr WHR. ³⁰ Ἀλφαίου WH. ³¹ Ἰσκαριώθ LTTTr WH. ³² —καὶ LT [Tr] WHR.

^a Cf. Matt.

5. 1.

^b Matt. 4.

25. Marc.

3. 7, 8.

^c Vid.

Matt. 11.

21.

^d Matt. 4.

24.

^e Heb. 12.

15 (var.

lect.). Cf.

Act. 5. 16.

^f Vid.

Matt. 14.

36.

^g Vid. cap.

5. 17.

^h Marc. 5.

30.

ⁱ Joan. 6.

5; 17. 1.

^k ver.

20—23.

cf. Matt. 5.

3—12.

^l Jac. 2. 5.

^m Cf. Joan.

16. 2.

ⁿ Esa. 66.

5.

^o cap. 1. 44.

^p Amos 6.

1. Jac. 5.

1.

^q Vid.

Matt. 6. 2.

^r Vid. cap.

2. 25.

^s Esa. 65.

13.

^t Prov. 14.

13.

^u Cf. Joan.

15. 19; 17.

14. 1 Joan.

4. 5.

^v Jer. 5. 31.

^w Vid.

Matt. 7. 15.

^x ver. 35.

Matt. 5. 44.

^y Prov. 25.

21, 22.

Rom. 12.

20, 21.

^z Rom. 12.

14. 1 Cor.

4. 12.

1 Pet. 3. 9.

^{aa} 1 Pet. 3.

16.

^d ver.

29, 30.

Matt. 5.

39—42.

^a ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος¹ μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ^b πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ², καὶ τῆς παραλίου^c Τύρον καὶ Σιδῶνος, οἱ ἦλθον³ ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, ^a καὶ οἱ ὀχλούμενοι⁴ ὑπὸ⁵ πνευμάτων ¹⁸ ἀκαθάρτων, καὶ⁶ ἐθεραπεύοντο. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ¹⁹ ἐξῆτει⁷ ἄπτεσθαι αὐτοῦ· ὅτι ^g δύναμις παρ' αὐτοῦ ^h ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας.

Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς ²⁰ ^{IZ'} μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγε, ^k “Μακάριοι ^l οἱ πτωχοί, ὅτι ^{μς} ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. μακάριοι οἱ ²¹ ^{μζ} πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. μακάριοί ἐστε, ὅταν μισή- ²² ^ε σωσιν⁸ ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ^{μθ} ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ^e ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν, ἔνεκα⁹ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. χαίρετε¹⁰ ²³ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ὀσκιρτήσατε· ἰδοὺ γάρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα¹¹ γὰρ ἐποιοῦν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Πλὴν ²⁴ ^ν οὐαὶ ὑμῖν¹² τοῖς πλουσίοις, ὅτι ^ι ἀπέχετε¹³ τὴν παράκλη- σιν ὑμῶν. οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι¹⁴, ²⁵ ὅτι πεινά- σετε. οὐαὶ ὑμῖν¹⁵, ²⁶ οἱ γελῶντες νῦν, ^{να} ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. οὐαὶ ὑμῖν¹⁶, ^ι ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἰπωσι¹⁷ ²⁶ πάντες¹⁸ οἱ ἄνθρωποι· ²⁷ ^{νβ} κατὰ ταῦτα¹¹ γὰρ ἐποιοῦν τοῖς ^ε ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

“Ἄλλ¹⁷ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, ²⁷ ^{νβ} Ἀγαπάτε τοὺς ^ε ἐχθροὺς ὑμῶν, ²⁸ ^ε καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, ²⁸ ^ε εὐλόγεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν¹⁸, καὶ¹⁹ προσεύ- ²⁹ ^{νγ} χεσθε ὑπὲρ²⁰ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. ^ε τῷ τύποντί σε ²⁹ ^ε ἐπὶ²¹ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύ- σης. παντὶ δὲ τῷ²² αἰτοῦντί σε, δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ ³⁰

¹ + πολὺς TWHR.

² Ἱερουσαλὴμ WH.

³ ἦλθον WH.

⁴ ἐνοχλούμενοι TTrWHR.

⁵ ἀπὸ LTrWHR.

⁶ —, καὶ LTr

WHR.

⁷ ἐξήτουν L marg. TTr (non marg.) WH.

⁸ μισή-

σουσιν L marg.

⁹ ἔνεκεν L.

¹⁰ χάριτε LTrWHR.

¹¹ τὰ

αὐτὰ LTrWHR, ταῦτα L marg.

¹² + νῦν T[Tr]WHR.

¹³ — ὑμῖν

TTrWHR.

¹⁴ — ὑμῖν LTrWHR.

¹⁵ εἰπωσιν ὑμᾶς T.

¹⁶ [πάν-

τες] Tr marg.

¹⁷ Ἀλλὰ LTrWH.

¹⁸ ὑμᾶς L (non marg.)

TTrWH.

¹⁹ — καὶ LTrWHR.

²⁰ περὶ TTr marg. WH.

²¹ — εἰς T.

²² — δὲ τῷ T[L]WHR, αὐτ[ὸν] τῷ Tr, [δὲ τῷ] Tr marg.

- ^{νδ} 31 αἵροντος τὰ σά, μὴ ἀπαίτει. καὶ ^α καθὼς θέλετε ἵνα
^ε ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ¹ ποιεῖτε αὐτοῖς
^{νε} 32 ὁμοίως. καὶ ^β εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία
^ε ὑμῖν χάρις ἐστὶ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγα-
 33 πῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. ^ο καὶ ² ἐὰν ἀγαθοποιῇτε τοὺς
 ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ ³; καὶ
 34 γὰρ ⁴ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. ^ε καὶ ἐὰν δανεί-
 ζητε ⁵ παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν ⁶, ποία ὑμῖν χάρις
 ἐστὶ ⁷; καὶ γὰρ ⁸ οἱ ⁹ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανεί-
 35 ζουσιν ¹⁰, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα ¹¹. ^ο πλὴν ἀγαπᾶτε
 τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανεῖζετε ¹²
 μηδὲν ¹³ ἀπελπίζοντες ¹⁴. καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πο-
 λὺς ¹⁵, ^ς καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ¹⁶ τοῦ ¹⁷ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρη-
 36 στός ἐστίν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. ¹⁸ γίνεσθε
 οὖν ¹⁷ οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ¹⁸ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρ-
^{νς} 37 μων ἐστὶ. ¹⁹ καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ ¹⁹ μὴ κριθῇτε. ²⁰ μὴ
^β καταδικάζετε ²¹, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῇτε ²². ἀπολύετε,
 38 καὶ ἀπολυθήσεσθε· ²³ διδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέ-
 τρον καλόν, πεπιεσμένον καὶ ²³ σεσαλευμένον καὶ ²³
 ὑπερεκχυνόμενον ²⁴ δώσουσιν ²⁵ εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. τῷ
 γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ ²⁵ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ²⁶ ὑμῖν.
^{νς} 39 Εἶπε δὲ ²⁷ παραβολὴν αὐτοῖς, ^ο “Μήτι δύναται τυφ-
^ε λὸς τυφλὸν ὀδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον
^{νη} 40 πεσοῦνται ²⁸; ²⁹ οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον
^γ αὐτοῦ ²⁹. κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος
^{νθ} 41 αὐτοῦ. ² τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
^ε τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφ-
 42 θαλμῷ οὐ κατανοεῖς; ἢ ³⁰ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ
 ἀδελφῷ σου, Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν

^α Matt. 7. 12.^β Matt. 5. 46.^ο 1 Pet. 2. 19, 20.^δ Cf. Matt. 5. 42.^ε ver. 27.^ς Cf. Matt. 5. 45.^ο Vid. cap. 1. 32.¹⁸ Cf. Matt. 5. 48. Eph. 5. 1.¹⁹ Jac. 5. 11.²⁰ ver. 37—39.²¹ Matt. 7. 1, 2.²² Vid. Matt. 6. 14.²³ Prov. 19. 17.²⁴ Ps. 79. 12.²⁵ Esa. 65. 6, 7. Jer. 32. 18.²⁶ Matt. 15. 14.²⁷ Matt. 10. 24. Joan. 15. 20.²⁸ ver. 41, 42.²⁹ Matt. 7. 3—5.¹ —καὶ ὑμεῖς [LT^r marg.] WH (non marg.).³ ἐστὶν χάρις L. ⁴ —γὰρ T[Tr marg.] WH.⁵ δανείζετε L marg. Tr, δανίστητε TWH.⁶ λαβεῖν Tr marg. WHR. ⁷ [ἐστίν] WH.⁸ —γὰρ T[Tr] WHR. ⁹ —οἱ LTTrWHR.¹⁰ δανίζουσιν TWH.¹² δανίζετε TWH. ¹³ μηδένα TWH marg. R marg.¹⁴ ἀφελπί-
ζοντες L. ¹⁵ + [ἐν τοῖς οὐρανοῖς] L. ¹⁶ —τοῦ LTTrWH.¹⁷ οὖν
LTTrWHR. ¹⁸ —καὶ T[LTTr] WHR.¹⁹ ἵνα L (non marg.).²⁰ +καὶ T[Tr marg.] WHR. ²¹ δικάζετε Tr marg.²² δι-
κασθῇτε Tr marg. ²³ —καὶ LTTrWHR.²⁴ ὑπερεκχυνόμενον
LTTrWH. ²⁵ ᾧ γὰρ μέτρῳ L (non marg.) TTrWHR.²⁶ μετρη-
θήσεται L marg. WH marg. ²⁷ +καὶ LTTrWHR.²⁸ ἐμ-
πεσοῦνται L (non marg.) TTrWHR.²⁹ —αὐτοῦ LTTrWHR.³⁰ —ἢ T[Tr] WH.

^a ver. 43,
44,
Matt. 7. 16,
18, 20.
Vid. Matt.
7. 16.
^b Vid.
Matt. 12.
33, 34, 35.

τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου
δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν
δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις
ἐκβαλεῖν¹ τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελ- 43 ξ
φοῦ σου. ^aοὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν
σαπρὸν· οὐδὲ² δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν.
^{ba} ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· 44 ξa
οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου
τρυγῶσι σταφυλὴν³. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγα- 45 ξβ
θοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ⁴ προφέρει τὸ ἀγαθόν·
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος⁵ ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ
τῆς καρδίας αὐτοῦ⁶ προφέρει τὸ πονηρόν· ^bἐκ γὰρ
τοῦ⁷ περισσεύματος τῆς⁸ καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα
αὐτοῦ⁹.

^c Vid.
Matt. 7. 21.
Cf. Mat. 1.
6.
^d ver.
47—49.
Matt. 7.
24—27.

^c“Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ^a 46 ξγ
λέγω; ^aπᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν 47 γ
λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν
ὅμοιος. ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, 48
ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν
πέτραν· πλημμύρας¹¹ δὲ γενομένης, προσέρρηξεν¹² ὁ
ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλευσθαι
αὐτήν· τεθεμελιωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν¹³. ὁ δὲ ἀκούσας 49
καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι¹⁴
οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ἢ προσέρρηξεν¹²
ὁ ποταμός, καὶ εὐθέως ἔπεσε¹⁵, ^cκαὶ ἐγένετο τὸ ρῆγμα
τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.”

^c Amos 6.
11.

ἘΠΕΙ ΔΕ¹⁶ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ρήματα αὐτοῦ ⁷ ΙΗ'.
εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, ^fεἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ¹⁷. ξε
Ἐκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἡμελλε 2 γ
τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ^gἐντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ 3
Ἰησοῦ, ^hἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν

^f ver. 1—10,
Matt. 8.
5—13.

^g Phil. 2. 29.

^h Cf. Matt.
8. 5.

¹ ἐκβαλεῖν *transferunt* TTr marg. WH *ad fin. vers.* ² + πάλιν T[LTr] WH. ³ σταφυλὴν τρυγῶσιν TTr WH. ⁴ — αὐτοῦ T [Tr marg.] WH. ⁵ — ἀνθρώπος TTr[L] WH. ⁶ — θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ TTr[L] WH. ⁷ — τοῦ LTr WH. ⁸ — τῆς LTr WH. ⁹ τὸ στόμα αὐτοῦ λαλεῖ L. ¹⁰ δ WH marg. ¹¹ πλημμύρης TTr WH. ¹² προσέρρηξεν TTr WH. ¹³ διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομεῖ(-ῇ) TWHR σθαι αὐτήν TTr WH (*text., non marg.*). ¹⁴ οἰκοδομοῦντι L. ¹⁵ εὐθὺς συνέπεσεν TTr WH. ¹⁶ Ἐπειδὴ LTr (non marg.) WH (non marg.) R. ¹⁷ Καφarnaοὺμ LTr WH.

4 Ιουδαίων, ἐρωτῶν αὐτόν, ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν
 δοῦλον αὐτοῦ. οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν
 παρεκάλουν¹ αὐτὸν² σπουδαίως, λέγοντες, “³ Ὅτι ἄξιός
 5 ἐστὶν ᾧ παρέξει² τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν,
 6 καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν.” Ὁ δὲ
 Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακ-
 ρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ³ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν⁴ ὁ
 ἐκατόνταρχος φίλους⁵, λέγων αὐτῷ⁶, “Κύριε, μὴ⁷ σκύλ-
 λου· οὐ γὰρ εἰμι ἱκανὸς⁷ ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου
 7 εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σε ἐλθεῖν·
 8 ἀλλὰ εἰπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται⁸ ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ
 ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων
 ὑπ’ ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι,
 καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ
 9 τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.” Ἀκούσας
 δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν· καὶ στραφεὶς
 τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, “Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ
 10 ἐν τῷ Ἰσραὴλ ὅσοι αὐτὴν πίστιν εὑρον.” Καὶ ὑπο-
 στρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον⁹ εὑρον τὸν
 ἀσθενοῦντα¹⁰ δοῦλον ὑγιαίνοντα.

ΙΘ'. 11 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῇ¹¹ ἐξῆς, ἐπορεύετο¹² εἰς πόλιν κα-
 λουμένην Ναὶν.¹³ καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ¹⁴ οἱ μαθηταὶ
 12 αὐτοῦ ἱκανοί¹⁵, καὶ ὄχλος πολὺς. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ
 πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδού, ἐξεκομίζετο τεθνηκώς¹⁶,
 υἱὸς¹⁷ ἀ μονογενῆς¹⁷ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη¹⁸ ἦν χήρα¹⁹.
 13 καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς²⁰ σὺν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν
 αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ’ αὐτῇ²¹, καὶ εἶπεν
 14 αὐτῇ, “Μὴ κλαῖε.” Καὶ προσελθὼν ἤψατο²² τῆς
 σοροῦ· οἱ δὲ βασταύζοντες ἔστησαν· καὶ εἶπε, “Νεα-
 15 νίσκε²³, σοὶ λέγω, ἡ ἐγέρθητι.” Καὶ ἀνεκάθισεν²⁴ ὁ νε-
 κρός, καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν²⁴ αὐτὸν τῇ μητρὶ

^a Phil. 2.
 28. ² Tim.
 1. 17.
 Titus 3. 13.

^b Marc. 5.
 35. cap. 8.
 49. Cf.
 Matt. 9. 36
 (var. lect.).

^c Vid.
 Matt. 8. 10.
 Cf. ver. 50.

^d cap. 8.
 42; 9. 38.
^e Act. 11.
 24, 26; 19.
 26.
^f ver. 19.
^g 2 Sam. 3.
 31.

^h cap. 8. 54.
 Vid. Marc.
 5. 41.

¹ ἠρώτων T. ² παρέξη LTr WHR. ³ - ἀπὸ T. ⁴ - πρὸς αὐτὸν TWH. ⁵ φίλους ὁ ἐκατόνταρχος (-τοντάρχης TWH) L marg. TTr WH. ⁶ - αὐτῷ T. ⁷ ἱκανὸς εἰμι L marg. TTr (non marg.) WH. ⁸ ἰαθήτω TTr (non marg.) WH. ⁹ εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες LTr WHR. ¹⁰ - ἀσθενοῦντα LTr [Tr marg.] WHR. ¹¹ τῷ L marg. Tr (non marg.) WH (non marg.) R (non marg.). ¹² ἐπορεύθη TTr marg. WHR. ¹³ Ναὶν, WH. ¹⁴ [αὐτῷ] Tr marg. ¹⁵ - ἱκανοὶ Tr [LTr marg.] WHR. ¹⁶ [τεθνηκώς] L. ¹⁷ μονογενῆς υἱὸς L marg. TTr WH. ¹⁸ αὕτη WHR. ¹⁹ αὐτῇ χήρα B, - ἦν BE [Tr marg.]. ²⁰ + ἦν ET [Tr] WHR. ²¹ αὐτὴν T. ²² Νεανίσκε, νεανίσκε WH marg. ²³ ἐκάθισεν L marg. WH marg. ²⁴ ἀπέδωκεν L marg.

^a cap. 5. 26.
Vid. cap. 1.
65.
^b Vid.
Matt. 9. 8.
^c ver. 39.
Vid. Matt.
21. 11.
^d cap. 1. 68.

^e ver.
18—35,
Matt. 11.
2—19.
^f (var. lect.)
Marc. 16. 19
(Stephani
textus).
ver. 13.
cap. 10. 1;
11. 39; 12.
42; 13. 15;
17. 5, 6; 18.
6; 19. 8;
22. 61; 24.
34. Joan.
4. 1 (var.
lect.).
^g Vid.
Marc. 3. 10.

αὐτοῦ. ^a ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας¹, καὶ ^b ἐδόξαζον τὸν 16
Θεόν, λέγοντες, “^c Ὅτι ^d προφήτης μέγας ἐγήγερται² ἐν
ἡμῖν,” καὶ “^e Ὅτι ^f ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐ-
τοῦ.” Καὶ ἐξήλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ 17 ^{ξη}
περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν³ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

^e ΚΑΙ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ⁴ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ 18 Κ'.
πάντων τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς 19 ^{ξθ}
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης⁵ ἔπεμψε πρὸς τὸν
Ἰησοῦν⁶, λέγων, “Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον⁷ προσ-
δοκῶμεν;” Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες 20
εἶπον⁸, “Ἰωάννης⁵ ὁ Βαπτιστῆς ἀπέσταλκεν⁹ ἡμᾶς
πρὸς σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον¹⁰ προσδο-
κῶμεν;” Ἐν αὐτῇ¹¹ δὲ¹² τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς 21
ἀπὸ νόσων καὶ ^g μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν
καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ¹³ βλέπειν. καὶ 22
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς¹⁴ εἶπεν αὐτοῖς, “Πορευθέντες
ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ⁴ ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι¹⁵
τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ
καθαρίζονται, ¹⁶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται,
πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν 23
μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.” Ἀπελθόντων δὲ τῶν 24
ἀγγέλων Ἰωάννου¹⁷, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους
περὶ Ἰωάννου¹⁷, “Τί ἐξεληλύθατε¹⁸ εἰς τὴν ἔρημον θεά-
σασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ 25
τί ἐξεληλύθατε¹⁸ ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις
ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ
ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσὶν. ἀλλὰ τί ἐξελη- 26
λύθατε¹⁸ ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ πε-
ρισσότερον προφήτου. οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, 27 ^{ο β}
^h “Ἰδοὺ, ἐγὼ¹⁹ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσ-
ώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσ-
θέν σου.” Λέγω γὰρ²⁰ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς 28 ^{οα}

^h Mal. 3. 1.
Vid. Marc.
1. 2.

¹ πάντας Tr WH (non marg.). ² ἠγγέρθη LTTTr WHR. ³ — ἐν
T[LTTr] WHR. ⁴ Ἰωάννῃ T, Ἰωάνει Tr WH. ⁵ Ἰωάνης Tr WH.
⁶ κύριον L marg. TTr WHR. ⁷ ἕτερον Tr (non marg.) WH.
⁸ εἶπαν LTTTr WH. ⁹ ἀπέστειλεν WH. ¹⁰ ἕτερον Tr marg. WH
marg. ¹¹ ἐκεῖνη L marg. TTr (non marg.) WHR. ¹² — δὲ
LTTTr Tr marg.] WHR. ¹³ — τὸ LTTTr WHR. ¹⁴ — ὁ Ἰησοῦς
TTr[L] WHR. ¹⁵ — ὅτι L[Tr] WHR. ¹⁶ + [καὶ] Tr marg.,
+ καὶ WHR. ¹⁷ Ἰωάνου Tr WH. ¹⁸ ἐξήλθατε LTr WHR. ¹⁹ — ἐγὼ
LTTTr WH. ²⁰ — γὰρ TTr WHR.

οβ 29 γυναικῶν προφήτης¹ Ἰωάννου² τοῦ Βαπτιστοῦ³ οὐδεὶς
 ἔστιν. ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ
 30 μεῖζων αὐτοῦ ἐστί.” Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ
 οἱ τελῶναι^α ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν,^β βαπτισθέντες^γ τὸ
 31 ὄγ 31 βάπτισμα Ἰωάννου^δ. οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ^ε νομικοὶ
 ἔτην βουλήν τοῦ Θεοῦ^ς ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπ-
 32 τισθέντες ὑπ’ αὐτοῦ. εἶπε δὲ ὁ Κύριος⁴, “Τίνι οὖν
 ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι
 33 εἰσὶν ὅμοιοι; ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ
 καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγου-
 34 σιν⁵, Ἡυλλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρη-
 νήσαμεν ὑμῖν⁶, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. ἐλήλυθε γὰρ
 Ἰωάννης⁷ ὁ Βαπτιστῆς μῆτε⁸ ἄρτον ἐσθίων⁹ ἢ μῆτε¹⁰
 35 οἶνον πίνων¹¹, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει. ἐλήλυθεν
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων¹² καὶ πίνων, καὶ λέγετε,
 Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος¹³
 36 καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ^α ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν
 τέκνων αὐτῆς πάντων¹⁴.”

ΚΑ'. 36 Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγη
 οδ 37 μετ’ αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν¹⁵ τοῦ Φαρι-
 38 σαίου ἀνεκλίθη¹⁶.^α Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἣτις
 39 ἦν¹⁷ ἁμαρτωλός,¹⁸ ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνάκειται¹⁹ ἐν τῇ οἰκίᾳ
 τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, καὶ
 σταῖσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω²⁰ κλαίουσα,
 ἥρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν²¹, καὶ
 ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε²², καὶ^β κατ-
 39 ἐφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. ἰδὼν
 δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ
 λέγων, “Οὗτος,^γ εἰ ἦν²³ προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς
 καὶ ποταπὴ ἡ γυνή, ἣτις ἄπτεται αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρ-
 τωλός ἐστι.”

¹ —προφήτης L[Tr] WHR.

² Ἰωάννου Tr WH.

³ —τοῦ Βαπ-
τιστοῦ TTr WHR.

⁴ —εἶπε δὲ ὁ Κύριος LTr WHR.

⁵ λέγοντες TTr, α λέγει WHR.

⁶ —ὑμῖν TTr WHR.

⁷ Ἰωάννης Tr WH.

⁸ μὴ TWHR.

⁹ ἐσθίων (ἐσθίων T) ἄρτον LTr WH.

¹⁰ μηδὲ T.

¹¹ πίνων οἶνον LTr WH.

¹² ἐσθίων LWH.

¹³ φίλος τελωνῶν LTr WH.

¹⁴ πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς LTr WH text. (non marg.),
αὐτῶν τέκνων αὐτῆς [πάντων] Tr marg.

¹⁵ τὸν οἶκον LTr WH.

¹⁶ κατεκλίθη LTr WHR.

¹⁷ ἣτις ἦν ἐν τῇ πόλει L (non marg.)
TTr WHR.

¹⁸ +καὶ LTr WHR.

¹⁹ ἀνάκειται LTr WHR.

²⁰ ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ LTr WHR.

²¹ τοῖς δάκρυσιν transferunt LTr WH in locum ante ἥρξατο.

²² ἐξέμαξεν TR.

²³ +[ὁ] Tr marg. WH, +ὁ R marg.

^α ver. 35.

^β cap. 3. 12.

Cf. Matt.

21. 32.

^γ Act. 18.

25; 19. 3.

^δ Vid.

Matt. 22.

35.

^ε Act. 13.

36; 20. 27.

^ς Marc. 7.

9. Gal. 2.

21. Heb.

10. 28.

^ζ Vid. cap.

1. 15.

^λ ver.

37—39.

cf. Matt.

26. 6—13.

Marc. 14.

3—9.

Joan. 12.

1—8. Cf.

Matt. 21.

32.

^μ ver. 44.

Joan. 11. 2;

12. 3.

^ν ver. 45.

Vid. Matt.

26. 49.

^ξ Vid. ver.

16.

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν, “Σί- 40
μων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.” Ὁ δὲ φησι, “Διδάσκαλε,
εἰπέ¹.” “Δύο χρεωφιλέται² ἦσαν δανειστή³ τινι· ὁ 41
εἰς ὧφειλε ^aδηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντή-
κοντα. ^bμὴ ἐχόντων δὲ⁴ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις 42
^cἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν⁵, εἰπέ⁶, πλείον αὐτόν ἀγα-
πήσει⁷,” Ἀποκριθεὶς δὲ⁸ ὁ⁹ Σίμων εἶπεν, “Ὑπολαμ- 43
βάνω ὅτι ὧ τὸ πλείον ἐχαρίσατο.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ,
“Ὅρθως ἔκρινας.” Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, 44
τῷ Σίμωνι ἔφη, “Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα;
εἰσηλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ^dἔδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας 45
μου¹⁰ οὐκ ἔδωκας. αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου
τοὺς πόδας, καὶ ^eταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς¹¹ αὐτῆς
ἐξέμαξε. ^fφίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δέ, ἀφ’ ἧς 46
εἰσηλθόν, οὐ διέλιπε¹² καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας¹³.
^gἐλαῖω τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ 47
ἤλειψέ μου τοὺς πόδας¹⁴. οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφέν-
ται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς¹⁵ αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολὺ· 48
ὧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.” Εἶπε δὲ αὐτῇ, 49
^h“Ἀφένονται σου αἱ ἁμαρτίαι.” Καὶ ἤρξαντο οἱ 50
συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, “Τίς οὗτός ἐστιν¹⁶
ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν;” Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, 51
^k“Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ^lπορεύου εἰς εἰρήνην.”

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεζῆς, καὶ αὐτὸς διώδενε κατὰ 8 ^{oe}
πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ 2
^mγυναϊκές τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμά-
των πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη
ⁿΜαγδαληνῇ, ὁ ἀφ’ ἧς δαιμόνια ἐπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ 3
^pἸωάννα¹⁷ γυνὴ Χουζᾶ^q ἐπιτρόπου ^rἩρώδου¹⁸, καὶ Σου-
σάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες ^sδιηκόνουν αὐτῷ¹⁹
ἀπὸ²⁰ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

¹ Διδάσκαλε, εἰπέ, φησὶν TTr WH. ² χρεωφιλέται LTr WH.
³ δανιστῇ T WH. ⁴ —δὲ TTr [L] WHR. ⁵ [αὐτῶν] Tr marg.
⁶ —, εἰπέ LTr WHR. ⁷ ἀγαπήσει αὐτόν LTr WH. ⁸ —δὲ
TTr [L] WHR. ⁹ —ὁ T [Tr] WH. ¹⁰ μου ἐπὶ τοὺς πόδας T WH
marg., μοι ἐπὶ πόδας Tr WH text. ¹¹ —τῆς κεφαλῆς LTr WHR.
¹² διέλειπεν T WH marg. ¹³ τοὺς πόδας μου L. ¹⁴ τοὺς πόδας
μου LTr WH. ¹⁵ αὐτῇ αἱ ἁμαρτίαι L, αὐτῆς αἱ ἁμ. T. ¹⁶ ἐστιν
οὗτος L. ¹⁷ Ἰωάννα Tr WH. ¹⁸ Ἡρώδου WH. ¹⁹ αὐτοῖς TTr
WHR (non marg.). ²⁰ ἐκ LTr WHR.

^a Vid.
Matt. 18.
28.
^b Matt. 18.
25.
^c Rom. 8.
32. Eph.
4. 32. Col.
2. 13.

^d Gen. 18.
4; 19. 2;
43. 24.
Judic. 19.
21. 1 Tim.
5. 10.
^e ver. 38.
^f 2 Sam. 15.
5.

^g Ps. 23. 5.
Eccles. 9. 8.
Vid. Matt.
6. 17.

^h Matt. 9.
2. Marc.
2. 5. cap.
5. 20. Cf.
1 Joan. 2.
12.
ⁱ Cf. Matt.
9. 3.
Marc. 2. 7.
cap. 5. 21.
^k Vid.
Marc. 5.
34. Cf.
ver. 9.
^l cap. 8. 48.
^m Matt. 27.
55. Marc.
15. 41.
cap. 23. 49.
Act. 1. 14.
ⁿ Vid.
Matt. 27.
56.
^o Marc. 16.
9.

^p cap. 24.
10.
^q Vid.
Matt. 20. 8.
^r cap. 23. 7.
^s Vid.
Matt. 25.
44.

KB' 4 ^α Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν
 5 ^{οδ} ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς,
 6 ^β “Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ·
 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὃ¹ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν,
 καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατ-
 7 ἔφαγεν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν² ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ
 8 φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἱκμάδα. καὶ ἕτερον
 9 ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ³ συμφυεῖσαι αἱ
 10 ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ⁴ τὴν
 γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατοντα-
 πλασίονα.” Ταῦτα λέγων ἐφώνει, ^δ “Ὁ ἔχων ὧτα
 11 ἀκούειν ἀκουέτω.” Ἐπηρεώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ
 12 αὐτοῦ, λέγοντες⁵, “Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὐτῆ⁶ ;” Ὁ δὲ
 εἶπεν, “Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασι-
 13 λείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα
 βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνῶσιν.
 14 ^α Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος
 15 τοῦ Θεοῦ· οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες⁷,
 εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς
 16 καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. οἱ δὲ
 ἐπὶ τῆς πέτρας⁸, οἱ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχον-
 ται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι⁹ ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς
 17 καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίσταν-
 ται. τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ
 ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ
 18 ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι³ συμπνίγονται, καὶ οὐ
 19 τελεσφοροῦσι. τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν
 οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν
 λόγον κατέχουσιν, καὶ καρποφοροῦσιν⁴ ἐν ὑπομονῇ.
 20 ^{οθ} “Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψα καλύπτει αὐτὸν σκεύει,
 21 ^β ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ’¹⁰ ἐπὶ λυχνίας ἐπιτί-
 22 ^π θησιν¹¹, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς. Ὁ
 23 ^β γάρ ἐστι κρυπτόν, ὃ οὐ φανερόν γενήσεται· οὐδὲ
 ἀπόκρυφον, ὃ οὐ γνωσθήσεται¹² καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ.

^a ver. 4—10,
 Matt. 13.
 1—15.
 Marc. 4.
 1—12.

^b Vid.
 Matt. 11.
 15.

^c ver.
 11—15,
 Matt. 13.
 18—23.
 Marc. 4.
 18—20.

^d Rom. 2.
 7. Heb. 10.
 36.
^e Vid.
 Matt. 5. 15.

^f cap. 12. 2.
 Marc. 4. 22.
 Vid. Matt.
 19. 26.

¹ ὁ B. ² κατέπεσεν TTr WHR. ³ συν- TWH. ⁴ εἰς LTTTr WHR.
⁵ —, λέγοντες LTTTr WHR. ⁶ αὕτη εἴη ἡ παραβολή TTr marg. WH.
⁷ ἀκούσαντες TTr (non marg.) WHR. ⁸ τὴν πέτραν TWH marg.
⁹ αὐτοὶ WH marg. ¹⁰ ἀλλὰ Tr. ¹¹ τίθησιν LTTTr WHR.
¹² μὴ γνωσθῇ LTTr WHR.

^a Marc. 4.
24. Cf. ver.
11—15.
^b Vid.
Matt. 13.
12.
^c cap. 24.
37.
^d ver.
19—21.
Matt. 12.
46—50.
Marc. 3.
31—35.

^e Cf. cap.
11. 28.
^f ver.
22—25.
Matt. 8.
23—27.
Marc. 4.
36—41.
^g Matt. 8.
18.
^h ver. 23.
33. cap. 5.
1.
ⁱ ver. 45.
Vid. cap.
5. 5.
^k Vid. cap.
4. 39.
^l Jac. 1. 6.

^m ver.
26—37.
Matt. 8.
28—34.
Marc. 5.
1—17.
ⁿ Cf. Matt.
8. 28 (var.
lect.).
^o Cf. Marc.
5. 15.
^p Marc. 3.
11; 5. 33;
7. 25. cap.
5. 8. ver.
47. Joan.
11. 32.
^q Vid.
Marc. 5. 7.

^a βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ^b ὃς γὰρ ἂν ¹ ἔχη, δοθήσεται 18 πα
αὐτῷ· ^b καὶ ὃς ἂν ² μὴ ἔχη, καὶ ὁ ^c δοκεῖ ἔχειν, ὀρθήσε- ε
ται ἀπ' αὐτοῦ.”

^d Παρεγένοντο ³ δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ ⁴ καὶ οἱ ἀδελ- 19 πβ
φοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ δια β
τὸν ὄχλον. καὶ ἀπηγγέλη ⁵ αὐτῷ, λεγόντων ^{6,7}, “Ἡ μή- 20
τηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε
θέλοντες ⁸.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς ⁹, 21
“Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ ^ο ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν ¹⁰.”

Καὶ ἐγένετο ¹¹ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ^ι καὶ αὐτὸς ἐνέβη 22 ΚΓ’.
εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς πγ
αὐτούς, “Διέλθωμεν ^ι εἰς τὸ πέραν ^β τῆς λίμνης.” καὶ β
ἀνῆχθησαν. πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε. καὶ κατέ- 23
βη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην ¹², καὶ συνεπλη-
ροῦντο, καὶ ἐκινδύνεον. προσελθόντες δὲ διήγειραν 24
αὐτόν, λέγοντες, “Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύ-
μεθα.” Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ¹³ ^κ ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ ^ι τῷ
κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο
γαλήνη. εἶπε δὲ αὐτοῖς, “Ποῦ ἐστιν ¹⁴ ἡ πίστις 25
ὑμῶν;” Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς
ἀλλήλους, “Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις
ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;”

^m ΚΑΙ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν ⁿ τῶν Γαδαρηνῶν ¹⁵, 26
ἧτις ἐστὶν ἀντιπέραν ¹⁶ τῆς Γαλιλαίας. ἐξελθόντι δὲ 27 ΚΔ’.
αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ¹⁷ ἀνὴρ τις ¹⁸ ἐκ τῆς
πόλεως, ὃς εἶχε ¹⁹ δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ
^ο ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο ²⁰, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν,
ἀλλ’ ἐν τοῖς μνήμασιν. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ²¹ 28
ἀνακράξας, ² προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλη εἶπε,
“Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ ² τοῦ Θεοῦ ²² τοῦ ὑψίστου;
δέομαί σου, μή με βασανίσῃς.” Παρήγγελλε ²³ γὰρ τῷ 29

¹ ἂν γὰρ TTr WH. ² ἐὰν L. ³ Παρεγένετο TTr WH. ⁴ + αὐτοῦ
T. ⁵ ἀπηγγέλη δὲ LTr WHR. ⁶ — λεγόντων, LTr WHR.
⁷ + ὅτι T. ⁸ θέλοντές σε Tr (non marg.) WH. ⁹ αὐτοῖς L
(non marg.). ¹⁰ — αὐτόν LTr WHR. ¹¹ Ἐγένετο δὲ LTr
WHR. ¹² εἰς τὴν λίμνην ἀνέμου L marg. WH marg. ¹³ διε-
γερθεὶς TTr (non marg.) WHR. ¹⁴ — ἐστιν LTr WHR. ¹⁵ Γε-
ρασηνῶν LTr WHR text., Γεργεσηνῶν TR marg., vel Γαδαρηνῶν
R marg. ¹⁶ ἀντιπέρα LTr, ἀντίπερα T WH. ¹⁷ — αὐτῷ T [Tr]
WHR. ¹⁸ τις ἀνὴρ Tr marg., [tis] ἀνὴρ WH marg. ¹⁹ ἔχων
TTr marg. WHR. ²⁰, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον,
TTr (non marg.) WHR. ²¹ — καὶ LTr WHR. ²² [τοῦ Θεοῦ]
WH. ²³ Παρήγγειλε BETr marg. WH marg.

πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου·
 πολλοῖς γὰρ χρόνοις^δ συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο¹
 αἰλύσει καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσων²
 τὰ δεσμὰ ἡλαύνετο ὑπὸ³ τοῦ δαίμονος⁴ εἰς τὰς ἐρήμους.
 30 ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων,⁵ “Τί σοι
 ἐστὶν ὄνομα⁶,” Ὁ δὲ εἶπε, ⁷“Λεγεών⁷.” ὅτι δαιμόνια
 31 πολλά εἰσῆλθεν⁸ εἰς αὐτόν. καὶ παρεκάλει⁹ αὐτόν ἵνα
 32 μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς^ο τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ἦν δὲ
 ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων¹⁰ ἐν τῷ ὄρει·
 καὶ παρεκάλουν¹¹ αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκεί-
 33 νους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. ἐξελθόντα δὲ
 τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθεν¹² εἰς τοὺς
 χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ¹ εἰς
 34 τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες
 τὸ γεγενημένον¹³ ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες¹⁴ ἀπήγγειλαν
 35 εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν
 τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον¹⁵ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον¹⁶
 καθήμενον τὸν ἄνθρωπον¹⁷ ἀφ’ οὗ τὰ δαιμόνια ἐξελη-
 λύθει¹⁸, ἱματισμένον καὶ ὡφρονοῦντα, ¹⁹παρὰ τοὺς
 36 πόδας τοῦ¹⁹ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. ἀπήγγειλαν δὲ
 αὐτοῖς καὶ²⁰ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεὶς.
 37 καὶ ἠρώτησαν²¹ αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώ-
 ρου τῶν Γαδαρηνῶν²² ἀπελθεῖν ἀπ’ αὐτῶν, ὅτι φόβῳ
 μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ²³ πλοῖον
 38 ὑπέστρεψεν. ²⁴Ἰδεῖτο²⁴ δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ’ οὗ ἐξελη-
 λύθει τὰ δαιμόνια²⁵, εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσε δὲ
 39 αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς²⁶, λέγων, “Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν
 σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι²⁷ ὁ Θεός.” Καὶ
 ἀπῆλθε, καθ’ ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίη-
 σεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

^a Cf. cap. 20. 9.^b Act. 6. 12; 19. 29.^c Cf. Marc. 5. 5. ver. 27.^d Vid. Matt. 26. 53.^e Rom. 10. 7. Rev. 9. 1, 2, 11; 11. 7; 17. 8; 20. 1, 3.^f ver. 22.^g Vid. Marc. 5. 15
^h cap. 10. 39.ⁱ ver. 38, 39,
Marc. 5. 18—20.¹ ἐδεσμεύετο TTrWHR.² διαρρήσων LTrWHR.³ ἀπὸ Trmarg. WH (non marg.). ⁴ δαιμονίου L (non marg.) TTrWHR.⁵ λέγων, LWHR.⁶ ὄνομά ἐστιν LTrWHR.⁷ Λεγεών TTrWH. ⁸ εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλά LTrWHR.⁹ παρε- ¹⁰ βοσκομένη L (non marg.) Tr marg. WHκάλουν LTrWHR. ¹¹ παρεκάλεισαν LTrWHR.¹² εἰσῆλθον LTrWHR. ¹³ γεγονὸς LTrWHR.¹⁴ —ἀπελθόντες LTrWHR.¹⁵ ἦλθον TrWH. ¹⁶ εὗραν TrWH.¹⁷ τὸν ἄνθρω- ¹⁸ ἐξῆλθεν TWHR.πον καθήμενον L marg. ¹⁹ [τοῦ] WH.²⁰ —καὶ LTrWHR. ²¹ ἠρώτησεν LTrWHR.²² Γαδαρηνῶν LTrWHR text., Γεργεσηνῶν TR marg., vel Γαδαρηνῶν R marg.²³ —τὸ LTrWHR. ²⁴ ἰδεῖτο L, ἰδεῖτο TrWH.²⁵ τὰ δαι- ²⁶ —ὁ Ἰησοῦς TTr[L]WHR.²⁷ σοι ἐποίησεν LTrWHR.

^a Matt. 9.
1? Marc.
5. 21?
^b cap. 9. 11
(var. lect.).
Act. 2. 41;
18. 27; 21.
17 (var.
lect.); 24.
3; 28. 30.
^c ver.
41—56.
Matt. 9.
18—26.
Marc. 5.
22—43.
^d Vid. cap.
7. 12.

^e Marc. 12.
44. cap.
15. 12, 30.

^f ver. 24.

^g Vid. cap.
5. 17.

^h Vid. ver.
28.

ⁱ cap. 7. 50.
^k Vid.
Marc. 5. 34.

^l Vid. cap.
7. 6.

^a ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν¹ τῷ ὑποστρέψαι² τὸν Ἰησοῦν, ⁴⁰ΚΕ'.
^b ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσ- πε
δοκῶντες αὐτόν. β

^c Καὶ ἰδού, ἦλθεν ἀνὴρ ^ψ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς³ ⁴¹
ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς
πόδας τοῦ⁴ Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν
οἶκον αὐτοῦ· ὅτι θυγάτηρ ^a μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ⁴²
ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκειν. Ἐν δὲ τῷ ὑπά-
γειν⁵ αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. Καὶ γυνή⁴³ ΚΕ'.
οὔσα ἐν ρύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις εἰς
ιατροὺς⁶ προσαναλώσασα ὅλον τὸν ^e βίον^{7,8} οὐκ ἴσχυ-
σεν ὑπ'⁹ οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα ὀπισ- ⁴⁴
θεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ
παραχρῆμα ἔστη ἡ ρύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ ⁴⁵
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, “Τίς ὁ ἀψάμενός μου;” Ἀρνούμενων
δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ¹⁰, ^f “Ἐπι-
στάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ
λέγεις, Τίς ὁ ἀψάμενός μου;” ¹¹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, ⁴⁶
“Ἦψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνω^g δύνάμιν ἐξελθοῦσαν¹²
ἀπ' ἐμοῦ.” Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ⁴⁷
ἦλθε, καὶ ^h προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο
αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ¹³ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ,
καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, “Θάρσει¹⁴, ⁴⁸
θύγατερ¹⁵, ἡ ^k πίστις σου σέσωκέ σε· ^h πορεύου εἰς εἰρή-
νην.” Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεται τις παρὰ¹⁶ τοῦ ⁴⁹
ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ¹⁷, “^o Οτι τέθνηκεν ἡ θυγά-
τηρ σου· μὴ¹⁸ σκύλλε τὸν διδάσκαλον.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς ⁵⁰
ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων¹⁹, “Μὴ φοβοῦ· μόνον
πίστευε²⁰, καὶ σωθήσεται.” Εἰσελθὼν²¹ δὲ εἰς τὴν ⁵¹
οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα²², εἰ μὴ Πέτρον
καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην²³, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς

¹ Ἐν δὲ Tr (non marg.) WHR. ² ὑποστρέφειν L marg. TTr marg. WHR. ³ οὗτος L (non marg.) Tr (non marg.) WH (non marg.). ⁴ -τοῦ T[Tr] WH. ⁵ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι LTr marg. ⁶ ἱατροῖς LTrR. ⁷ +αὐτῆς L. ⁸ Ab ἱατροῖς usque ad βίον uncinis includit Tr marg., omittunt WH.R marg. ⁹ ἀπ' LTrR WHR. ¹⁰ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ LTrR text., at καὶ οἱ σὺν αὐτῷ uncinis includit Tr marg., omittunt WH.R marg. ¹¹ -καὶ λέγεις ad fin. vers. T[Tr] WHR. ¹² ἐξεληλυθυῖαν TTr WHR. ¹³ -αὐτῷ LTrR WHR. ¹⁴ -Θάρσει LTrR WHR. ¹⁵ θυγάτηρ Tr WH. ¹⁶ ἀπὸ L. ¹⁷ -αὐτῷ T[Tr] WHR. ¹⁸ μηκέτι LTrR (non marg.) WH. ¹⁹ -λέγων LTrR[Tr marg.] WHR. ²⁰ πίστευσεν TTr (non marg.) WH. ²¹ ἐλθὼν LTrR WHR. ²² τινὰ σὺν αὐτῷ LTrR WHR. ²³ Ἰωάννην (Ἰωάννη Tr WH) καὶ Ἰάκωβον LTrR WHR.

52 καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον δὲ πάντες, καὶ ^αἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπε, “Μὴ κλαίετε· οὐκ ¹ἀπέθανεν, 53 ἀλλὰ καθεύδει.” Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι 54 ἀπέθανεν. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ ²κρατή-
σας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων, “Ἡ παῖς, 55 ^βἐγείρου ³.” Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι ⁴φα-
56 γεῖν. καὶ ^εἐξόστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρηγγει-
λεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

ΚΖ. 9 ^δΣΥΓΚΑΛΕΣΑΜΕΝΟΣ δὲ ^δτοὺς δώδεκα μαθητὰς

^{π5} αὐτοῦ ^ε, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν ⁷ καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα
^β 2 τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν· καὶ ^αἀπέστείλεν
αὐτοὺς ^εκηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ^δἰᾶσθαι

^{π5} 3 τοὺς ἀσθενοῦντας ⁸. ^ζκαὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Μηδὲν
^β αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν· μήτε ῥάβδους ⁹, μήτε πῆραν, μήτε
ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνά ¹⁰ δύο χιτῶνας ἔχειν.
4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖ-

^{πη} 5 θεν ἐξέρχεσθε. καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ¹¹ ὑμᾶς, ἐξερ-
^β χόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ ¹² τὸν κονιορτὸν
ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε ¹³, εἰς μαρτύριον ἐπ’
^{π0} 6 αὐτούς.” ^ηἘξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας,
^η εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

⁴ 7 ^ιἮκουσε δὲ ¹⁴Ἡρώδης ¹⁵ ὁ τετράρχης ¹⁶ τὰ γινόμενα ¹⁷
^β ὑπ’ αὐτοῦ ¹⁷ πάντα· καὶ ¹⁸διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό
8 τινων, “⁹Οτι Ἰωάννης ¹⁸ ἐγήγερται ¹⁹ ἐκ νεκρῶν.” ὑπό
τινων δέ, “⁹Οτι Ἡλίας ²⁰ ἐφάνη.” ἄλλων δέ, “⁹Οτι
9 προφήτης εἰς ²¹ τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.” Καὶ εἶπεν ²² ὁ ²³
¹⁴Ἡρώδης ¹⁴, “Ἰωάννην ²⁴ ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ
ἐστίν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ²⁵ ἀκούω τοιαῦτα;” ²⁶Καὶ
ἐζήτηε ἰδεῖν αὐτόν.

^{4α} 10 Καὶ ὑποστρέψαντες ²⁷ οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο

^η 1 οὐ γὰρ L (non marg.) TrWHR. 2 —ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ LTrWHR. 3 ἐγείρει LTrWH. 4 δοθῆναι αὐτῇ Tr marg. 5 Συν- TWH. 6 —μαθητὰς αὐτοῦ TTr, [ἀποστόλους] Tr marg. WHR. 7 δύναμιν αὐτοῖς WH marg. 8 —τοὺς ἀσθενοῦντας TWH.R marg., at τοὺς ἀσθενεῖς L[Tr]. 9 ῥάβδον LTrWHR. 10 [ἀνά] Tr, —ἀνά WHR. 11 δέξωνται LTrWHR. 12 —καὶ Tr[L] WHR. 13 ἀποτινάσσετε TTr marg. WH. 14 Ἡρώδης WH. 15 τετράρχης TWH. 16 γινόμενα L marg. 17 —ὑπ’ αὐτοῦ TTr[L] WHR. 18 Ἰωάννης TrWH. 19 ἠγέρθη LTrWHR. 20 Ἡλίας SE, Ἡλείας T, Ἡλείας WH. 21 τις TWHR, τις Tr. 22 εἶπεν δὲ LTrWHR. 23 —ὁ LTr[WH]. 24 Ἰωάννην TrWH. 25 —ἐγὼ T[Tr] WHR.

^a Matt. 11. 17. cap. 23. 27.

^b Vid. cap. 7. 14.

^c Vid. cap. 2. 47.

^d Vid. Matt. 10. 1, 5, 8. Marc. 3. 13—15; 6. 7. Cf. cap. 10. 1, 9. ^e Vid. Matt. 10. 7. ^f ver. 3—5, Matt. 10. 9—14. Marc. 6. 8—11. Cf. cap. 10. 4—11.

^g Matt. 10. 14. Act. 13. 51.

^h Marc. 6. 12.

ⁱ ver. 7—9, Matt. 14. 1, 2. Marc. 6. 14—16. ^k Vid. cap. 3. 1. ^l Act. 2. 12; 5. 24; 10. 17.

^m cap. 23. 8.

ⁿ Vid. Marc. 6. 30.

^a ver.
10—17,
Matt. 14.
13—21.
Marc. 6.
32—44.

Joan. 6.
1—13.
^b Cf. Marc.
6. 45.

^c Vid. cap.
8. 40.

^d cap. 24.
29.

^e cap. 19. 7.

^f Vid.
Matt. 14.
20.

^g ver.
18—20,
Matt. 16.
13—16.
Marc. 8.
27—29.

^h Cf. Joan.
6. 14.

ⁱ Cf. Joan.
6. 68, 69.

^k Cf. Matt.
16. 20.

^l Vid.
Matt. 12.
16.

^m ver.
22—27,
Matt. 16.
21—28.
Marc. 8.
31—9. 1.
ⁿ Vid.
Marc. 8. 31.
Cf. ver. 44.

αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν· ^a καὶ παραλαβὼν αὐτούς, ὑπεχώ- 4β
ρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης γ
^b Βηθσαιᾶ ². οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ· 11
καὶ ^c δεξιόμενος ³ αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασι-
λείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας
ἰᾶτο. Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο ^d κλίνειν· προσελθόντες δὲ 12 ΚΗ'.
οἱ δώδεκα εἶπον ^e αὐτῷ, “Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα 4γ
ἀπελθόντες ⁵ εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ⁶ ἀγροὺς
⁷ καταλύσωσι, καὶ εὐρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν
ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν.” Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, “Δότε 13
αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν ⁷.” Οἱ δὲ εἶπον ⁸, “Οὐκ εἰσὶν
ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι ⁹ καὶ δύο ἰχθύες ¹⁰, εἰ μῆτι
πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν
τοῦτον βρώματα.” Ἦσαν γὰρ ¹¹ ὥσεί ἄνδρες πεντακισ- 14
χίλιοι. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, “Κατα-
κλίνατε αὐτούς κλισίας ¹² ἀνὰ πεντήκοντα.” Καὶ 15
ἐποίησαν οὕτω, καὶ ἀνέκλιναν ¹³ ἅπαντας ¹⁴. Λαβὼν δὲ 16
τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ κατέκλασε,
καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι ¹⁵ τῷ ὄχλῳ. καὶ 17
ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἦρθη τὸ πε-
ρισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων ^f κόφινοι δώδεκα.

^g ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον 18 ΚΘ'.
καταμόνας ¹⁶, συνῆσαν ¹⁷ αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτη- 4δ
σεν αὐτούς, λέγων, “Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι ¹⁸ α
εἶναι;” Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον ¹⁹, “Ἰωάννην ²⁰ τὸν 19
Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἑλῖαν ²¹. ἄλλοι δέ, ὅτι ^h προ-
φήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.” Εἶπε δὲ αὐτοῖς, 20
“Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέ-
τρος ²² εἶπε, “Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.” ^k Ὁ δὲ ⁱ ἐπιτι- 21
μήσας αὐτοῖς παρηγγελε μηδενὶ εἰπεῖν ²³ τοῦτο, ^m εἰπὼν, 22
ⁿ “Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ
¹ πόλιν καλουμένην ΤΤr WHR. ² Βηθσαιᾶ WH. ³ ἀποδεξιόμε-
νος LTTTr WHR. ⁴ εἶπαν WH. ⁵ πορευθέντες LTTTr WHR.
⁶ — τοὺς T[Tr] WHR. ⁷ φαγεῖν ὑμεῖς LTTTr marg. WH (non
marg.). ⁸ εἶπαν LTTTr WH. ⁹ ἄρτοι πέντε TWH (non marg.).
¹⁰ ἰχθύες δύο LTTTr WH. ¹¹ δὲ T. ¹² + ὥσει [LTTr] WHR.
¹³ κατέκλιναν TTTr WHR. ¹⁴ πάντας WH marg. ¹⁵ παρα-
τιθέναι TTTr WH. ¹⁶ κατὰ μόνας LTTTr WH. ¹⁷ συνήντησαν WH
marg. ¹⁸ οἱ ὄχλοι λέγουσιν TTTr (non marg.) WH. ¹⁹ εἶπαν
LTTTr WH. ²⁰ Ἰωάννην Tr WH. ²¹ Ἑλῖαν SE, Ἑλῖαν T,
Ἑλῖαν WH. ²² Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς TTTr WH. ²³ λέγει
LTTTr WHR.

ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι¹.”

- 45 23 Ἐλεγε δὲ πρὸς πάντας, “Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου
β ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω² ἑαυτὸν, καὶ ^αἀράτω τὸν σταυρὸν
24 αὐτοῦ³ καθ’ ἡμέραν³, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ^δὅς γὰρ ἂν⁴
θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ^εὅς δ’
ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος
25 σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελεῖται⁵ ἄνθρωπος, κερδῆσας
τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ^αζημιωθείς;
45 26 ὅς ^γγὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους⁶,
β τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν
ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων
47 27 ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶ τινες τῶν
β ὧδε⁷ ἐστηκότων⁸, οἳ οὐ μὴ γεύσονται⁹ θανάτου, ὥς
ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.”

- Δ'. 28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὥσπερ ἡμέραι
ὀκτώ, καὶ¹⁰ παραλαβὼν τὸν¹¹ Πέτρον καὶ Ἰωάννην¹²
29 καὶ Ἰάκωβον, ^αἀνέβη εἰς τὸ ὄρος ^βπροσεύξασθαι. καὶ
ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτόν, τὸ εἶδος τοῦ προσ-
ώπου αὐτοῦ ^γἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς
30 ἑξαστράπτων. Καὶ ἰδού, ἄνδρες δύο συνελάλουν
31 αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς¹³ καὶ Ἑλίας¹⁴. οἳ ὀφθέντες
^δἐν δόξῃ ἔλεγον¹⁵ τὴν ^εἐξοδὸν αὐτοῦ, ἣν ἐμελλε¹⁶ πλη-
32 ροῦν ἐν Ἱερουσαλὴμ¹⁷. ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
ἦσαν ^ββεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον¹⁸
τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶ-
33 τας αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς
ἀπ’ αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, “Ἐπι-
στάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν
σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοί, καὶ Μωσεί μίαν¹⁹, καὶ μίαν
34 Ἑλίας¹⁴.” ^βμὴ εἰδὼς ὁ λέγει. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος,

^α Vid.
Matt. 10.

^β 1 Cor. 15.
31.

^γ Vid.
Matt. 10.
39.

^δ 1 Cor. 3.
15. 2 Cor.
7. 9. Phil.
3. 8.

^ε Vid.
Matt. 10.
33.

^ς Vid.
Marc. 8. 38.

^α ver.
28—36.
Matt. 17.
1—8.

Marc. 9.
2—8.

^β Matt. 14.
23. cap. 6.
12.

^γ cap. 3. 21.
^δ Marc. 16.
12.

^ε cap. 2. 9.
^ς 2 Pet. 1.
15.

^α Dan. 8.
18; 10. 9.
Matt. 26.
43. Marc.
14. 40.

^β ver. 49.
Vid. cap.
5. 5.

^γ Cf. Marc.
9. 6.

¹ ἀναστῆναι LTr marg. WH marg.

LTr WH (ἀπαρνησάσθω WH marg.) R.

² ἑαυτὸν T. ³ ὠφελεῖ WH marg.

⁴ ἐάν T. ⁵ [λόγους] Tr marg. ⁶ αὐτοῦ

TTTr WH. ⁷ ἐστώτων LTr (non marg.). ⁸ γεύσονται LTr

WH. ⁹ — καὶ [L] WH (non marg.). ¹⁰ — τὸν LTr WH.

¹¹ Ἰωάννην Tr WH. ¹² Μωσῆς LTr WH. ¹³ ἡλ.

T. ἡλεί. WH. ¹⁴ + [δὲ] L. ¹⁵ ἡμελλεν TWH. ¹⁶ Ἱερουσαλὴμ

WH. ¹⁷ εἶδαν TWH. ¹⁸ μίαν Μωσεί LTr WH.

² ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω

³ — καθ’ ἡμέραν L.

⁴ αὐτοῦ

⁵ γεύσονται LTr

⁶ — τὸν LTr WH.

⁷ ἡλ.

⁸ ἡλ.

⁹ ἡλ.

¹⁰ μίαν Μωσεί LTr WH.

ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίασεν¹ αὐτούς· ἐφοβήθησαν
 δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν² εἰς τὴν νεφέλην. καὶ φωνή³⁵
 ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, ^α“Οὗτός ἐστιν ὁ
 υἱός μου ὁ ἀγαπητός³· αὐτοῦ ἀκούετε.” Καὶ ἐν τῷ³⁶
 γενέσθαι τὴν φωνήν, εὐρέθη ὁ⁴ Ἰησοῦς μόνος. ^οΚαὶ
 αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις
 ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακασιν⁵.
 Ἐγένετο δὲ ἐν⁶ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ⁷, ^ακατελθόντων αὐτῶν³⁷ ⁴⁰
 ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. Καὶ³⁸ ^β
 ἰδοῦ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε⁸, λέγων, “Δι-
 δάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψον⁹ ἐπὶ τὸν υἱόν μου,
 ὅτι ^ομονογενὴς ἐστὶ μοι¹⁰. καὶ ἰδοῦ, πνεῦμα λαμβάνει³⁹
 αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης¹¹ κρᾶζει, καὶ σπαράσσει αὐτόν
 μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις¹² ἀποχωρεῖ ἀπ’ αὐτοῦ, συντρί-
 βον¹³ αὐτόν. καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου, ἵνα⁴⁰
 ἐκβάλλωσιν¹⁴ αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.” Ἀποκρι-⁴¹
 θείς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “^οΩ γενεὰ ἄπιστος καὶ διε-
 στραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι
 ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου¹⁵.” Ἐτι δὲ προσ-⁴²
 ερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτόν τὸ δαιμόνιον καὶ
 συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι
 τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν
 αὐτόν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες⁴³ ^ρ
 ἐπὶ τῇ ^ημεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. ^οΠάντων δὲ θαυμα-
 ζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν¹⁶ ὁ Ἰησοῦς¹⁷, ^ηεἶπε
 πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, “^οΘέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα⁴⁴ ^{ρα}
 ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.” ^οΟἱ δὲ⁴⁵ ^β
 ἡγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον
 ἀπ’ αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο
 ἐρωτῆσαι¹⁸ αὐτόν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. ^οΕἰσηλθε⁴⁶ ^{ΑΒ’}.
 δὲ ^οδιαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τό, τίς ἂν εἴη μείζων ^{ρβ}
^β

^α Vid.
 Marc. 9. 7.
^β (var.
 lect.) Ps.
 89. 3. Esa.
 42. 1; 49. 7.
^γ Matt. 17.
 9. Marc.
 9. 9, 10.

^δ ver.
 37—42.
 Matt. 17.
 14—18.
 Marc. 9.
 14—27.

^ε Vid. cap.
 7. 12.

12 Pet. 1.
 16.

^ρ ver.
 43—45.
 Matt. 17.
 22, 23.
 Marc. 9.
 30—32.
^η Cf. ver.
 22.

^ο cap. 1.
 66; 21. 14.
^η Vid.
 Marc. 9.
 32.

^ι ver.
 46—48.
 Matt. 18.
 1—5.

Marc. 9.
 33—37.
^ο ver. 47.
 Vid. cap.
 2.

¹ ἐπεσκίασεν L marg. TTr (non marg.) WH. ² εἰσελθεῖν αὐ-
 τοὺς TTr (non marg.) WHR. ³ ἐκλεγεγμένος L marg. TTr WHR
 (non marg.). ⁴ —ὁ LTr WH. ⁵ ἑώρακαν TTr WH. ⁶ —ἐν
 T[Tr] WH. ⁷ διὰ τῆς ἡμέρας WH marg. ⁸ ἐβόησεν LTr WHR.
⁹ ἐπίβλεψαι T, ἐπιβλέψαι Tr WHR. ¹⁰ μοι ἐστὶν LTr WH.
¹¹ ἐξέφηνε WH. ¹² μόλις Tr marg. WH. ¹³ συντρίβον LTr
 WH. ¹⁴ ἐκβάλλωσιν LTr WHR. ¹⁵ τὸν υἱόν σου ὧδε Tr marg.
¹⁶ ἐποίει LTr WHR. ¹⁷ —ὁ Ἰησοῦς TTr WHR. ¹⁸ ἐπερω-
 τῆσαι L.

47 αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ^αἰδὼν¹ τὸν ^βδιαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου², ἔστησεν αὐτὸ
 48 παρ' εαυτῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Ὅς ^γἐὰν³ δέξεται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ^δἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ^δἐὰν⁴ ἐμὲ δέξεται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ^εὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτος ἔσται⁵ μέγας.”

ργ 49 ^η “Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ^ζἸωάννης⁷ εἶπεν, “Ἐπιστάτα, εἰδομέν⁸ τινα ἐπὶ⁹ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ¹⁰ δαιμόνια· καὶ ἐκωλύσαμεν¹¹ αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ
 50 μεθ' ἡμῶν.” Καὶ εἶπε¹² πρὸς αὐτὸν ὁ ^ιἸησοῦς, “Μὴ κωλύετε· ^θὅς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν¹⁴, ὑπὲρ ἡμῶν¹⁴ ἔστιν.”

ρδ 51 ^κἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ ^λσυμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ^μἀναλήψεως¹⁵ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ^ντὸ πρόσωπον αὐτοῦ¹⁶ ἔστηριξε¹⁷· τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ¹⁸. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην¹⁹· ^ξΣαμαρειτῶν²⁰, ὥστε²¹
 53 ἐτοιμάσαι αὐτῷ. καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ¹⁸.
 54 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ²²· ^οἸάκωβος καὶ Ἰωάννης⁷ εἶπον²³, “Κύριε, θέλεις εἰπωμέν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ²⁴
 55 τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς, ^πὥς καὶ Ἡλίας ἐποίησε²⁵.” Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν,
 56 “Οὐκ οἴδατε οἷου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς· ^ρὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι²⁶.” Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

ΛΓ'. ρε 57 ^ςἘγένετο δὲ²⁷ πορευομένων αὐτῶν, ^τἐν τῇ ὁδῷ ^εεἰπέ τις πρὸς αὐτόν, “Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν²⁸ ἀπέρ-
 58 χῃ, Κύριε²⁹.” Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ^θἸησοῦς, “Αἱ ἀλώ- πεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ

^α Vid. Matt. 9. 4.
^β ver. 46.

^γ Vid. Matt. 10. 40.

^δ cap. 22. 26.

^ε ver. 49, 50, Marc. 9. 48—50.
^ζ ver. 33.

^θ Vid. cap. 11. 23.

^λ Act. 2. 1.
^μ 1 Tim. 3. 16.

^ν Vid. Marc. 16. 19.

^ξ 2 Reg. 8. 11; 12. 17. Esa. 50. 7. Jer. 42. 15. Ezek. 6. 2.

^ο Cf. Matt. 19. 1. Marc. 10. 32.

^π Vid. Matt. 10. 5. ^ρ Cf. Joan. 4. 9.

^ς Cf. Marc. 3. 17.

^τ 2 Reg. 1. 10, 12.

^θ Vid. cap. 19. 10. Cf. Joan. 3. 17; 12. 47.

^ι ver. 51. ^κ ver. 57—60, Matt. 8. 19—22.

¹ εἰδὼς TTr marg. WH (non marg.). ² παιδίον TrWHR.

³ ἂν LWH. ⁴ ἂν TWH. ⁵ ἐστὶν L (non marg.) TTr (non marg.) WHR.

⁶ —ὁ LTrWH. ⁷ Ἰωάννης TrWH. ⁸ εἰδομέν WH.

⁹ ἐν Tr marg. WHR. ¹⁰ —τὰ LTrWHR. ¹¹ ἐκωλύομεν L marg. Tr marg. WHR.

¹² εἶπεν δὲ L (non marg.) TTrWHR. ¹³ —ὁ TWH. ¹⁴ ὑμῶν LTrWHR. ¹⁵ ἀναλήψεως LTrWHR.

¹⁶ —αὐτοῦ [LTr] WH. ¹⁷ ἔστηριξεν TTrWH. ¹⁸ Ἱερουσαλήμ WH.

¹⁹ πόλιν T. ²⁰ Σαμαριτῶν T. ²¹ ὥς L marg. WH.

²² —αὐτοῦ T[Tr] WH. ²³ εἶπαν TTrWH. ²⁴ ἐκ L.

²⁵ —ὥς καὶ Ἡλίας ἐποίησε TTr[Tr marg.] WH (non marg., Ἡλίας WH) R (non marg.).

²⁶ Omittunt LTrWH (non marg.) R (non marg.) ab καὶ εἶπεν v. 55 usque ad σῶσαι v. 56 (WH marg. habet ποῖον pro οἷον et —ὑμεῖς ver. 55: ἐν ver. 56 —γάρ, [ἀνθρώπων], toto versu etiam inter uncinos posito).

²⁷ Καὶ TTrWHR. ²⁸ ἐὰν LTr. ²⁹ —, Κύριε LTrWHR.

³⁰ [ὁ] WH.

^a Cf. 1 Reg.
19. 20.

^b Vid. Marc.
6. 46.

^c Cf. Phil.
3. 13.

^d Vid. cap.
7. 19.
^e Ex. 24. 1,
9. Num.
11. 16. Cf.
cap. 9. 2.
^f Cf. Marc.
6. 7.
^g Vid.
Matt. 9. 37,
38.

^h Matt. 10.
16.
ⁱ ver. 4—11,
cf. Matt.
10. 9—14.
Marc. 6.
8—11.
cap. 9. 3—5.

^k 1 Cor. 10.
27.
^l Vid.
Matt. 10.
10.
^m Cf. Matt.
10. 11.

ⁿ Cf. cap. 9.
2.

κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει
τοῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.” Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον, 59
“Ἀκολουθεῖ μοι.” Ὁ δὲ εἶπε, “Κύριε,¹ ἀπείτρεψόν
μοι ἀπελθόντι πρῶτον² θάψαι τὸν πατέρα μου.” Εἶπε 60
δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς³, “Ἀφες τοὺς νεκροὺς θάψαι
τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.” Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, “Ἀκο- 61 ρς⁴
λουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἀπείτρεψόν μοι ἀπο-
τάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.” Εἶπε δὲ πρὸς 62
αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς⁵, “Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν⁶ τὴν χεῖρα
αὐτοῦ⁷ ἐπ’ ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω⁸, εὐθετός
ἐστίν εἰς τὴν βασιλείαν⁹ τοῦ Θεοῦ.”

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ⁹ ἑτέρους 10 ΛΔ’.
ἐβδομήκοντα¹⁰, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἄνα δύο¹¹ πρὸ ρς¹
προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ
ἔμελλεν¹² αὐτὸς ἔρχεσθαι¹³. Ἐλεγεν οὖν¹⁴ πρὸς αὐτούς, 2 ρη
“Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεή-
θητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλῃ
ἐργάτας¹⁵ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. Ὑπάγετε· ἰδού, 3 ρθ
ἐγώ¹⁶ ἂν ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. ἢ 4 ε
βαστάζετε βαλάντιον¹⁷, μὴ πῆραν, μὴδὲ¹⁸ ὑποδήματα· ρι
καὶ¹⁹ μηδὲνα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσσησθε. Εἰς ἣν δ’ 5 ρια
ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε²⁰, πρῶτον²¹ λέγετε, Εἰρήνη ᾧ τῷ
οἴκῳ τούτῳ. καὶ ἐὰν μὲν²² ἢ ἐκεῖ^{23, 24} υἱὸς εἰρήνης, 6
ἐπαναπαύσεται²⁵ ἐπ’ αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ριβ
ἐφ’ ὑμᾶς ἀνακάμψει. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, 7 β
ἐσθλόντες²⁶ καὶ πίνοντες^κ τὰ παρ’ αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ ριγ
ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι²⁷. ἢ μὴ μεταβαίνετε
ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. καὶ εἰς ἣν δ’²⁸ ἂν πόλιν εἰσέρ- 8
χησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα
ὑμῖν, καὶ ἑθεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ 9

¹ — Κύριε T[Tr marg.] WH (non marg.). ² πρῶτον ἀπελθεῖν L,
πρῶτον ἀπελθόντι TTr WH. ³ — ὁ Ἰησοῦς TTr[L] WH. ⁴ ὁ
Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν LTr, at [πρὸς αὐτὸν] ὁ Ἰησοῦς Tr marg. WH.
⁵ ἐπιβάλλον LWH marg. ⁶ — αὐτοῦ [Tr] WH (non marg.).
⁷ WH marg. habet εἰς τὰ ὀπίσω βλέπων καὶ ἐπιβάλλον τὴν χεῖρα
αὐτοῦ ἐπ’ ἄροτρον. ⁸ τῇ βασιλείᾳ LTr WH. ⁹ — καὶ [Tr] WH R.
¹⁰ + δύο [L][WH] R marg. ¹¹ + [δύο] WH. ¹² ἔμελλεν
LTr WH. ¹³ εἰσέρχεσθαι L marg. ¹⁴ δὲ LTr WH. ¹⁵ ἐκ-
βάλλῃ ἐργάτας L, ἐργάτας ἐκβάλλῃ TTr (non marg.) WH. ¹⁶ — ἐγώ
LTr WH. ¹⁷ βαλάντιον LTr WH. ¹⁸ μὴ TTr (non marg.)
WH. ¹⁹ — καὶ T. ²⁰ εἰσέλθῃτε οἰκίαν TTr WH, at οἰκίαν
εἰσέλθῃτε L. ²¹ πρῶτον, cum preced. R marg. ²² — μὲν
LTr WH. ²³ ἐκεῖ ἢ L marg. Tr marg. WH (non marg.).
²⁴ + ὁ BE. ²⁵ ἐπαναπαύσεται T WH. ²⁶ ἐσθλόντες LTr WH.
²⁷ — ἐστι LTr WH. ²⁸ — δ’ LTr WH.

^{ριδ} 10 ^β "λέγετε αὐτοῖς, "Ἦγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχῃσθε¹, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἶπατε,
 11 Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν² ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς³ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
^{ριε} 12 λέγω δὲ⁴ ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
^ε 13 ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. "Οὐαὶ σοι, Χωραζὶν⁵, οὐαὶ σοι, Βηθσαϊδᾶ⁶. ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο⁷ αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαί ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμεναι⁸ μετενόησαν.
 14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. καὶ σύ, Καπερναούμ⁹, ἡ¹⁰ ἕως τοῦ¹¹
^{ρις} 16 οὐρανοῦ ὑψωθείσα,¹² ἕως¹³ ἁδου καταβιβασθήσῃ¹⁴. α¹⁵ "Ο ἀκούων ὑμῶν¹⁶ ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθетὼν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ.
^ε 17 ὅ δὲ ἐμὲ ἀθетὼν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με." Ὑπέστρεψαν δὲ¹⁷ οἱ ἐβδομήκοντα¹⁸ μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, "Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται
 18 ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου." Εἶπε δὲ αὐτοῖς, "Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἄστραπην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ¹⁹ πε-
 19 σόντα. ἰδοὺ, ἰδιδωμί²⁰ ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πάσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς²¹ οὐ μὴ ἀδικήσῃ²².
 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ μᾶλλον²³ ὅτι τὰ ὀνόματα
^{ριη} 21 ὑμῶν ἐγγράφη²⁴ ἐν τοῖς οὐρανοῖς." Ἡ²⁵ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἡγαλλιάσατο²⁶ τῷ πνεύματι²⁷ ὁ Ἰησοῦς²⁸, καὶ εἶπεν, "Ἐξομολογούμαι σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυσας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πα-

^a Vid. Matt. 10. 7.

^b Cf. Matt. 10. 15; 11. 24.
^c ver. 13—15, Matt. 11. 21—23.

^d Vid. Matt. 10. 40.

^e Cf. Joan. 12. 48.
^f 1 Thess. 4. 8.

^g Joan. 5. 23.

^h ver. 1.

ⁱ Vid. Marc. 16. 17.

^j Joan. 12. 31. Rev. 12. 8, 9. Cf. Col. 2. 15.

^k Rev. 9. 1.

^l Vid. Marc. 16. 18. Cf. Ps. 91. 13.

^m Ex. 32. 23. Esa. 4. 3. Ezek. 13. 9. Dan. 12. 1. Phil. 4. 3. Heb. 12. 23.

ⁿ Rev. 3. 5; 13. 8; 17. 8; 20. 12.

^o 15; 21. 27; 22. 19.

^p ver. 21, 22, Matt. 11. 25—27.

^q Cf. Esa. 53. 11.

¹ εἰσέλεθτε LTTTrWHR.

² —ἐφ' ὑμᾶς LTTTrWHR.

⁴ —δὲ Tr[L]WHR.

⁵ Χωραζὶν EL, Χωραζὶν TTrWH.

⁶ Βηθσαϊδᾶ L marg. Tr marg., Βηθσαϊδᾶ WH.

⁷ ἐγενήθησαν LTTTrWHR.

⁸ καθήμενοι LTTTrWHR.

⁹ Καπερναοῦμ LTTTrWH.

¹⁰ μὴ ἐπ' ὑψωθείσῃ; L (non marg.) TTr (non marg.) WH.

¹¹ —τοῦ LTTTrWH.

¹² + τοῦ TrWH.

¹³ καταβήσῃ Tr marg. WH (non marg.).

¹⁴ ὑμῶν ἀκούων L marg.

¹⁵ + δύο [LWH]R marg.

¹⁶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς ἄστραπην WH marg.

¹⁷ δέδωκα L marg. TTrWHR.

¹⁸ ἡμᾶς T errore.

¹⁹ ἀδικήσει BELTTrWH (non marg.).

²⁰ —μᾶλλον LTTTrWHR.

²¹ ἐγ' (ἐν- TWH) γέγραπται TTrWHR.

²² + ἐν T.

²³ + τῷ ἀγίῳ LTTTrWHR.

²⁴ —ὁ Ἰησοῦς LTTTrWHR.

τῆρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία¹ ἔμπροσθέν σου.”
 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε², “Πάντα πα- 22 ριθ
 ρεδόθη μοι³ ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς γινώ-
 σκει τίς ἐστὶν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ
 πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἂν⁴ βούληται ὁ υἱὸς
 ἀποκαλύψαι.” ^αΚαὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς 23 ρκ
 κατ’ ἰδίαν εἶπε, “Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέπον-
 τες ἃ βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προ- 24
 φῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε,
 καὶ οὐκ εἶδον⁵. καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ
 ᾔκουσαν.”

^a ver. 23,
 24,
 Matt. 13.
 16, 17.

^b ver.
 25—28,
 cf. Matt.
 22. 34—40.
 Marc. 10.
 17—19,
 cf. etiam
 Matt. 19.
 16—19.
^c Vid.
 Matt. 22.
 35.
^d Deut. 6.
 5.
^e Lev. 19.
 18.
^f Lev. 18. 5.
 Rom. 10. 6.
 Cf. Matt.
 19. 17.
^g cap. 16.
 15.
^h cap. 18.
 31; 19. 28.
ⁱ Cf. Josh.
 16. 1.

^b Καὶ ἰδού, ^ενομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν, 25 ΔΕ’.
 καὶ⁶ λέγων, “Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον ρκα
 κληρονομήσω;” Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, “Ἐν τῷ 26 β
 νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;” Ὁ δὲ ἀπο- 27
 κριθεὶς εἶπεν, “Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου⁷, ἐξ
 ὅλης τῆς⁸ καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου,
 καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος⁹ σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς δια-
 νοίας¹⁰ σου· ^εκαὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.”
 Εἶπε δὲ αὐτῷ, “Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, 28
 καὶ ζήσῃ.” Ὁ δὲ ^gθέλων δικαιοῦν¹¹ ἑαυτὸν εἶπε πρὸς 29 ρκβ
 τὸν Ἰησοῦν, “Καὶ τίς ἐστὶ μου πλησίον;” Ὑπολα- 30
 βὼν δὲ¹² ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “Ἀνθρωπὸς τις^h κατέβαινεν
 ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ¹³ εἰς Ἱερικὴν¹⁴, καὶ ἰλυσταῖς περιέ-
 πεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, καὶ πληγὰς ἐπιθέν-
 τες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα¹⁵. κατὰ 31
 συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν¹⁶ τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ,
 καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ Λευί- 32
 τῆς¹⁷, γενόμενος¹⁸ κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν¹⁹
 ἀντιπαρῆλθε²⁰. ^hΣαμαρεῖτης²¹ δὲ τις ὁδεύων ἦλθε κατ’ 33
 αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτόν²² ἐσπλαγχνίσθη· καὶ προσελ- 34

^k Cf. cap. 9.
 52, 53.

¹ εὐδοκία ἐγένετο LTrWH. ² —Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς
 εἶπε BETrWHR. ³ μοι παρεδόθη LTrWH. ⁴ ἂν LTrWH.
⁵ ἰδαν T, εἶδαν TrWH. ⁶ —καὶ T[Tr]WHR. ⁷ —σου WH
 marg. ⁸ —τῆς [Tr]WH (non marg.). ⁹ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ
 σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ L (non marg.) TTrWHR. ¹⁰ ἐν
 ὅλῃ τῇ διανοίᾳ LTrWHR. ¹¹ δικαιοῦσαι LTrWHR. ¹² —δὲ
 TWHR. ¹³ Ἱερουσαλὴμ WH. ¹⁴ Ἱερειχὼ T, Ἱερειχὼ WH.
¹⁵ —τυγχάνοντα LTrWHR. ¹⁶ [ἐν] WH. ¹⁷ Λευεῖτης TTrWH.
¹⁸ —γενόμενος TrWHR. ¹⁹ + αὐτόν L. ²⁰ ἀντιπαρῆλθεν SBE
 Δε. ²¹ Σαμαρεῖτης T. ²² —αὐτόν T[LT]WHR.

θὼν κατέδωκε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον
καὶ οἶνον· ἐπιβιάσας δὲ¹ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος,
ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον², καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.
35 καὶ ἐπὶ τὴν αὐριον ἐξελθὼν³, ἐκβαλὼν δύο ἄδηνάρια
ἔδωκε⁴ τῷ πανδοχεῖ⁵, καὶ εἶπεν αὐτῷ⁶, Ἐπιμελήθητι
αὐτοῦ· καὶ ὁ τι⁷ ἂν προσδαπανήσης, ἐγὼ ἐν τῷ
36 ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν⁸ τούτων
τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον⁹ γεγονέναι τοῦ ἐμπε-
37 σόντος εἰς τοὺς ληστάς;” Ὁ δὲ εἶπεν, “Ὁ ποιήσας
τὸ ἔλεος μετ’ αὐτοῦ.” Εἶπεν οὖν¹⁰ αὐτῷ ὁ¹¹ Ἰησοῦς,
“Πορεύου, καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως.”

ΛΖ'. 38 ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν¹² τῷ πορεύεσθαι αὐτοῦς, καὶ¹³
αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνή δέ τις ὀνόματι
39 ὁ Μάρθα ὕπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον¹⁴ αὐτῆς¹⁵. καὶ
τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία¹⁶, ἥ¹⁷ καὶ παρακαθί-
σασα¹⁸ ἄπαρ¹⁹ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ²⁰ ἤκουε τὸν
40 λόγον αὐτοῦ. ἡ δὲ Μάρθα περισπᾶτο περὶ πολλήν
διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, “Κύριε, οὐ μέλει σοι
ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλιπε²¹ διακονεῖν;
41 εἰπέ²² οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.” Ἀποκρι-
θεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς²³, “Μάρθα, Μάρθα,
42 ἡμεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ²⁴ περὶ πολλά²⁵. ἑνὸς δέ ἐστι
χρεῖα²⁶. Μαρία²⁷ δὲ²⁸ τὴν ἁγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο,
ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ’²⁹ αὐτῆς.”

^a Vid.
Matt. 18.
28.

^b Joan. 11.
1, 19, 20;
12. 1, 2.
^c cap. 19. 6.
Act. 17. 7.
Jac. 2. 25.
^d cap. 8. 35.
Cf. Act. 22.
3.

^e cap. 12.
11. Vid.
Matt. 6. 25.
^f Ps. 27. 4.
Cf. Joan. 6.
27.
^g Ps. 16. 5.

^h ver. 2—4.
cf. Matt. 6.
9—13.

ΛΗ'. 11 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσ-
ρκγ ευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, “Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύ-
χεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης³⁰ ἐδίδάξε τοὺς μαθητὰς
2 αὐτοῦ.” ἌΕἰπε δὲ αὐτοῖς, “³¹Ὅταν προσεύχησθε³², λέ-
γετε, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς³³, ἁγιασθήτω τὸ
ὄνομά σου· ἐλθέτω³⁴ ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ

¹ καὶ ἐπιβιάσας L. ² πανδοκίον T. ³ —ἐξελθὼν LTTTrWHR.
⁴ ἔδωκεν δύο ἀδηνάρια WH marg. ⁵ πανδοκεῖ T. ⁶ —αὐτῷ
TTr[L]WHR. ⁷ ὅτι WH. ⁸ —οὖν T[LTTr]WHR. ⁹ πλησίον
δοκεῖ σοι TTrWH. ¹⁰ δὲ LTTTrWHR. ¹¹ [ὁ] WH. ¹² ἔν
δὲ Tr (non marg.) WHR. ¹³ —καὶ [LTTr]WHR. ¹⁴ τὴν
οἰκίαν TTr marg. WH (non marg.). ¹⁵ —αὐτῆς T[LTTr]WH.
[εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς] WH marg. ¹⁶ Μαριάμ TWH. ¹⁷ [ἡ] WH.
¹⁸ παρακαθεσθεῖσα TTrWHR. ¹⁹ πρὸς L marg. TTrWHR. ²⁰ κυρίον
L (non marg.) TTr (non marg.) WHR. ²¹ κατέλειπεν TrWHR.
²² εἰπόν TTr marg. WH. ²³ κύριος L marg. TTr marg. WHR.
²⁴ μεριμνᾷς καὶ (—μεριμνᾷς καὶ WH marg. R marg.) θορυβάζῃ
LTTTrWHR. ²⁵ WH marg. R marg. omittunt ab μεριμνᾷς usque
ad περὶ πολλά. ²⁶ ὀλίγων δέ ἐστιν χρεῖα ἢ ἐνός WH text. R
marg. (etiam omittit ὀλίγων...ἐνός WH marg. R alter marg.).
²⁷ Μαριάμ WH. ²⁸ γὰρ TTr marg. WH text., at —δὰ WH marg.
R marg. ²⁹ —ἀπ’ T[LTTr]WH. ³⁰ Ἰωάννης TrWH. ³¹ προσ-
εύχεσθε Tr marg. ³² —ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς TTrWH. R (non
marg.). ³³ ἐλθάτω TTrWH.

^a Act. 17.
11.

^b cap. 13. 4.

^c Marc. 13.
25.

^d Cf. cap.
18. 5.

^e ver. 9—13,
Matt. 7.
7—11.

^f Cf. cap.
18. 7, 8.

^g ver. 14,
15,
Matt. 12.
22, 24.
Cf. etiam
Matt. 9. 32.
Marc. 7. 32.
^h Cf. Matt.
9. 34.
ⁱ Vid.
Matt. 10.
25.
^k Matt. 16.
1. Cf. ver.
29.
^l Vid.
Matt. 12.
38.

θέλημά σου¹, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς². τὸν 3
ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν^a τὸ καθ' ἡμέ-
ραν· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ 4
αὐτοὶ ἀφίμεν^b παντὶ ὁφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγ-
κης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ
πονηροῦ⁴.” Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει 5 ρκδ
φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν^c μεσονυκτίου, καὶ
εἴπη⁵ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ 6
φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με, καὶ οὐκ ἔχω
ὁ παραθήσω αὐτῷ· κακεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη, 7
Μή μοι κόπους πάρεχε· ἡδὴ ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ
τὰ παιδιά μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ
δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ 8
οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, ^dδιὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον⁶,
^dδιὰ γε τὴν ἀναλδειαν⁷ αὐτοῦ, ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ
ὅσων χρήζει. Καγὼ ὑμῖν λέγω, ^eἈιτεῖτε, καὶ δοθή- 9 ρκε
σεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοι-
γήσεται⁸ ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ 10
ζητῶν εὐρίσκει· καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται⁹. τίνα 11
δὲ¹⁰ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ¹¹ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον
ἐπιδώσει αὐτῷ¹²; εἰ¹³ καὶ¹⁴ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν
ἐπιδώσει αὐτῷ¹⁵; ἢ καὶ ἐὰν¹⁶ αἰτήσῃ¹⁷ ὠόν, μὴ¹⁸ ἐπιδώ- 12
σῃ αὐτῷ σκορπίον; ^fεἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχον- 13
τες οἴδατε ἀγαθὰ δόματα¹⁹ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν,
πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ²⁰ ὁ²¹ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα
“Ἁγίου²² τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;”

^g Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν²³ κωφόν· 14 ΛΘ'.
ἐγένετο δέ, τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος²⁴, ἐλάλησεν ὁ ρκς
κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. ^hτινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν 15
εἶπον²⁵, “Ἐν²⁶ Βεελζεβούλ^{26, 27} ἄρχοντι τῶν δαιμονίων
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.” ^eἌλλοι δὲ ^hπειράζοντες²⁸ ἔση- 16 ρκη
ν

¹ — γενηθήτω τὸ θέλημά σου TTr WH R (non marg.). ² — ὡς ἐν
οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς TTr [L] WH R (non marg.), (— τῆς L).
³ ἀφίμεν LTr WH. ⁴ — ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ
TTr WH R. ⁵ εἶπε L. ⁶ φίλον αὐτοῦ TTr WH. ⁷ ἀνα-
δειαν TWH. ⁸ ἀνοιγήσεται T. ⁹ ἀνοιγήσεται LT, ἀνοίγεται
Tr marg. WH marg. ¹⁰ + ἐξ LTr WH R. ¹¹ αἰτήσῃ τὸν πατέρα
WH marg. ¹² — ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ [Tr marg.]
WH (non marg.) R marg. ¹³ ἢ LTr WH. ¹⁴ — εἰ καὶ WH, [ἢ καὶ]
Tr marg., [ἢ καὶ] WH marg. ¹⁵ αὐτῷ ἐπιδώσει L marg. TTr WH.
¹⁶ — ἐὰν TTr WH R. ¹⁷ αἰτήσῃ ETr WH R. ¹⁸ — μὴ [Tr
marg.] WH. ¹⁹ δόματα ἀγαθὰ LTr WH. ²⁰ + ὑμῶν L. ²¹ [ὁ]
WH. ²² ἀγαθὸν δόμα WH marg. ²³ [καὶ αὐτὸ ἦν] Tr, — καὶ
αὐτὸ ἦν Tr marg. WH R. ²⁴ ἐκβληθέντος LTr marg. ²⁵ εἶπαν
Tr WH. ²⁶ Βεεζεβούλ WH. ²⁷ + τῷ LTr WH R.

^{ρκθ} 17 μείον παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ¹. Ἄντὸς δὲ
^β εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα² εἶπεν αὐτοῖς, “Πᾶσα
 βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα³ ἐρημοῦται· καὶ
 18 οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει· εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ'
 ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐ-
 τοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβούλ⁴ ἐκβάλλειν με τὰ
 19 δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ⁴ ἐκβάλλω τὰ
 δαιμόνια, οἱ⁵ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ
 20 τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. εἰ δὲ ὁ ἐν δακτύλῳ
 Θεοῦ⁷ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ
 21 βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος
 φυλάσσει τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ὁ ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ
 22 ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ἐπὰν δὲ ὁ⁸ ἰσχυρότερος αὐτοῦ
 ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει,
 ἐφ' ἣ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκύλα⁹ αὐτοῦ διαδίδωσιν.
 23 ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστὶ· καὶ ὁ μὴ συνάγων
^{ρλθ} 24 μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα
^ε ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων
 τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὐρίσκον¹⁰ λέγει,
 25 Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ
 26 ἐλθὼν εὐρίσκει¹¹ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε
 πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα
 πονηρότερα ἑαυτοῦ¹², καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ·
 καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα
 τῶν πρώτων.”

Μ'. 27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ὁ ἐπάρασά
^{ρλα} τις γυνὴ φωνήν¹³ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ, ἡ “Μακαρία
^ε ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλα-
 28 σας.” Αὐτὸς δὲ εἶπε, “Μενοῦνγε¹⁴ μακάριοι οἱ ἀκού-
 οντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν¹⁵.”
 ΜΑ'. 29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισμένων ἤρξατο λέγειν, ἡ “Ἡ
^{ρλβ} γενεὰ αὕτη¹⁶ πονηρὰ ἐστὶ· ἡ σημεῖον ἐπιζητεῖ¹⁷, καὶ

¹ ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ LTTTrWHR.

² τὰ διανοήματα

αὐτῶν L.

³ διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν TWH marg.

Βεελζεβούλ WH.

⁴ οἱ L.

⁵ αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ LTT marg. WH

text., αὐτοὶ κριταὶ ὑμῶν TrWH marg., αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν

T. ⁷ + ἐγὼ [TrWH] R. ⁸ - ὁ LTTTrWHR. ⁹ σκύλα BLTWH.

¹⁰ + [τότε] LTT marg., + [τότε] WH text., + τότε WH marg.

¹¹ + [σχολεύοντα] Tr marg. WH. ¹² ἕτερα πνεύματα πονηρότερα

ἑαυτοῦ ἑπτὰ TTTTrWH. ¹³ φωνὴν γυνὴ LTTTrWHR. ¹⁴ - γε

TTTrWHR. ¹⁵ - αὐτόν LTTTrWHR. ¹⁶ + γενεὰ LTTTrWHR.

¹⁷ ζητεῖ TTTTrWHR.

^a ver.

17-22,

Matt. 12.

25-29.

Marc. 3.

23-27.

^b Ex. 8. 19.

^c Prov. 11.

16.

^d Vid.

Matt. 26. 3.

^e Matt. 12.

30. Cf.

Marc. 9. 40.

cap. 9. 50.

^f ver.

24-26,

Matt. 12.

43-45.

^g Act. 2.

14; 14. 11;

22. 22.

^h cap. 12.

13.

ⁱ Cf. 2 Chr.

9. 7.

^k Cf. cap. 8.

21. Joan.

13. 17.

Jac. 1. 25.

^l Lev. 22.

31.

^m ver.

29-32,

Matt. 12.

39-42.

ⁿ Cf. ver.

16.

σημείον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου¹. καθὼς γὰρ ἐγένετο² Ἰωνᾶς σημεῖον 30 τοῖς Νινευίταις³, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται 31 ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος⁴, καὶ ἰδοῦ, πλείον Σολομῶντος⁴ ᾧδε. ἄνδρες Νινευῖ⁵ ἀναστή- 32 σονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινούσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοῦ, πλείον Ἰωνᾶ ᾧδε.

^a Vid.
Matt. 5. 15.

^b ver. 34,
35,
Matt. 6. 22,
23.

^a “Οὐδέις δὲ⁶ λύχνον ἄψας εἰς κρυπτόν⁷ τίθησιν, 33 ρλγ
οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ’⁸ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ β
εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος⁹ βλέπωσιν. ^b ὁ λύχνος τοῦ 34 ρλδ
σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός¹⁰. ὅταν οὖν¹¹ ὁ ὀφθαλ-
μός σου ἀπλοῦς ᾖ, καὶ¹² ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν¹³
ἐστίν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτει-
νόν¹⁴. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. 35
εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν¹³, μὴ ἔχον τι 36
μέρος¹⁵ σκοτεινόν¹⁴, ἔσται φωτεινόν¹³ ὅλον, ὡς ὅταν ὁ
λύχνος¹⁶ τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.”

^c Vid. cap.
14. 12.
^d Matt. 15.
2. Marc.
7. 3.

^e Vid. cap.
7. 19.
^f Matt. 23.
25. Marc.
7. 4.

^g cap. 12.
20. 1 Cor.
15. 36.

^h cap. 12.
33. Cf. cap.
16. 9.

ⁱ Cf. Marc.
7. 19.
^k Tit. 1. 15.
^l Matt. 23.
23.

^m cap. 18.
12.

Ἐν δὲ τῷ λαλήσαι¹⁷, ἡρώτα¹⁸ αὐτὸν Φαρισαῖός 37 MB'.
τις¹⁹ ὅπως ἁριστήσῃ παρ’ αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπε-
σεν. ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι^a οὐ πρῶτον 38
ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἁρίστου. εἶπε δὲ ὁ Ἐκκύριος πρὸς 39 ρλε
αὐτόν, ^c “Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἐξῶθεν τοῦ πο-
τηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν
ὑμῶν γέμει ἄρπαγῆς καὶ πονηρίας. ^d ἄφρονες, οὐχ ὁ 40
ποιήσας τὸ ἐξῶθεν καὶ τὸ ἔσωθεν²⁰ ἐποίησε; ^e πλὴν τὰ 41
ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην· ^f καὶ ἰδοῦ, ^g πάντα καθαρά
ὑμῖν ἐστίν. ἀλλ’²¹ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι 42 ρλς
^m ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν

¹ — τοῦ προφήτου LTrWHR. ² + [ὁ] WH. ³ τοῖς Νινευί-
(-εἰ- TWH)ταις σημεῖον TTrWH. ⁴ Σολομῶνος LTrWHR.
⁵ Νινευῖται LTr, Νινευῖται TWH. ⁶ — δὲ TTrWHR. ⁷ κρυπ-
τὴν ELTr, κρύπτην WHR. ⁸ ἀλλὰ BE. ⁹ φῶς LTr (non
marg.) WHR. ¹⁰ + σου LTrWHR. ¹¹ — οὖν LTrWHR.
¹² — καὶ L. ¹³ φωτεινόν WH. ¹⁴ σκοτεινόν WH. ¹⁵ μέρος
τι LTrWH ([τι] μέρος WH marg.). ¹⁶ + ἐν WH marg. ¹⁷ + αὐ-
τόν L. ¹⁸ ἐρωτᾷ LTrWHR, ἐρώτα Tr. ¹⁹ — τις TTrWHR,
²⁰ ἔσωθεν καὶ τὸ ἐξῶθεν L marg. Tr marg. ²¹ ἀλλὰ TWH.

λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην
 τοῦ Θεοῦ· ταῦτα¹ ἔδει² ποιῆσαι, κακεῖνα μὴ ἀφί-
 ρλζ 43 ναι³. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπάτε τὴν
 β πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς δ' ἀ-
 ρλη 44 σπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς⁴. οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς
 ε καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί⁵, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ⁶
 ᾄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ⁷ περιπατοῦντες ἐπάνω
 ρλθ 45 οὐκ οἶδασιν.” Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει
 ε αὐτῷ, “Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.”
 ΜΓ. 46 Ὁ δὲ εἶπε, “Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτί-
 ζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ
 ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορ-
 ρμ 47 τίοις. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν
 ε προφητῶν, οἱ δὲ⁸ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.
 48 ἄρα μαρτυρεῖτε⁹ καὶ συνενδοκεῖτε¹⁰ τοῖς ἔργοις τῶν
 πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς,
 ρμα 49 ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα¹¹. διὰ τοῦτο
 ε καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἰδοὺ ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς
 προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτε-
 50 νοῦσι καὶ ἐκ¹² διώξουσιν· ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάν-
 των τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυνόμενον¹³ ἀπὸ καταβολῆς
 51 κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ἀπὸ τοῦ¹⁴ αἵματος
 “Ἀβελ¹⁵ ἕως τοῦ¹⁴ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου
 μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναί, λέγω
 ρμβ 52 ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ
 ε ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε¹⁶ τὴν κλεῖδα τῆς γνῶ-
 σεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθετε¹⁷, καὶ τοὺς εἰσερχομένους
 ρμγ 53 ἐκωλύσατε.” Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς¹⁸,
 ε ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέ-
 54 χειν, καὶ ἀποστοματίζιν αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνε-
 δρεύοντες αὐτόν¹⁹, καὶ²⁰ ζητοῦντες²¹ θηρεύσαι τι ἐκ τοῦ
 στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ²²·²³

¹ + δὲ Tr[L] WHR.² δεῖ L marg.³ παρῆναι LTrWH.⁴ + [καὶ τὰς πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις] L.⁵ — γραμματεῖς

καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί TTr[L] WHR.

⁶ μνημεῖα tantum WHmarg. ⁷ — οἱ L[Tr marg.].⁸ καὶ οἱ T.WHR. ¹⁰ μὴ συνενδοκεῖν WH marg.¹¹ — αὐτῶν τὰ μνημεῖα

TTr[LTr marg.] WHR.

¹² διώξουσιν [Tr]Tr marg. WHR.¹³ ἐκ-

χυνόμενον LTr marg. WH marg.

¹⁴ ἐκ-τοῦ LTrWH. ¹⁵ Ἀβελ WH.¹⁶ ἤρατε WH text., ἐκρύψατεWH marg. ¹⁷ εἰσῆλθετε LTrWH.¹⁸ Κακεῖθεν ἐξελθόντος

αὐτοῦ TTr (non marg.) WHR.

¹⁹ αὐτόν T.WHR. ²¹ — ζητοῦντες T[Tr] WHR.²⁰ — καὶ LTrT

T[Tr] WHR.

²² — ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ²³ WH marg. sic habet ver. 53, 54 Λέγοντος δὲ αὐ-
 τοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ ἤρξαντο οἱ Φαρισαῖοι
 καὶ οἱ νομικοὶ δεινῶς ἔχειν καὶ συνβάλλειν αὐτῷ περὶ πλειόνων, ζη-
 τοῦντες ἀφορμὴν τινα λαβεῖν αὐτοῦ ἵνα εὕρωσιν κατηγορήσαι αὐτοῦ.^a Vid.
 Matt. 23. 6.
^b Marc. 12.
 39. cap.
 20. 46. Cf.
 cap. 14. 7.
^c Matt. 23.
 27.^d ver. 46,
 52,
 vid. Matt.
 22. 35.^e Vid.
 Matt. 23. 4.
^f Cf. Matt.
 11. 28.^g Matt. 23.
 29.^h Cf. Matt.
 23. 31.ⁱ ver.
 49—51,
 cf. Matt. 23.
 34—36.^k 1 Cor. 1.
 24. 30.
 Col. 2. 3.Cf. Prov.
 8. 12, 22,
 23, 30.^l 2 Chr. 36.
 15. 16.
^m 1 Thess.2. 15.
ⁿ Vid.Matt. 13.
 35.
^o Matt. 23.
 14.^p Vid.
 Marc. 6. 19.^q Act. 23.
 21.^r Cf. Marc.
 12. 13.
 Joan. 8. 6.^s Marc. 3. 2
 (var. lect.).

^a Cf. Act.
26. 12.

^b Matt. 16.
6, 11.
Marc. 8. 15.
^c Matt. 23.
28.

^d ver. 2—9,
Matt. 10.
26—33.
^e Vid. cap.
8. 17.

^f Vid.
Matt. 24.
17.
^g Joan. 15.
13—15.

^h Heb. 10.
31.

ⁱ Cf. Matt.
10. 29.

^k Cf. Matt.
25. 31.

^l Vid.
Matt. 12.
31, 32.
Marc. 3. 28,
29.

^m Matt. 10.
18, 19. Cf.
Marc. 13.
11. cap. 21.
14.

ⁿ Tit. 3. 1.
^o Rom. 13.
1.

^p ver. 22.
Vid. Matt.
6. 25. Cf.
cap. 10. 41.

^q Vid.
Matt. 10.
20.

^r cap. 11.
27.

^s Mic. 6. 8.
Rom. 2. 1,
3; 9. 20.

^t Cf. Act. 7.
27.

^a Ἐν οἷς ἐπισυναχθεῖσὼν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, **12ΜΔ'.**
ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ρμδ
β
μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, ¹ ^b “Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ
τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων², ^c ἣτις ἐστὶν ὑπόκρισις.
^d οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστίν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφ- 2 ρμε
θήσεται, ^e καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ' ὧν 3
ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται·
καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κη-
ρυχθήσεται ἐπὶ ^f τῶν δωματίων. Λέγω δὲ ὑμῖν ^g τοῖς 4
φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων³ τὸ
σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν⁴ τι
ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβή- 5
θητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔξουσίαν ἔχοντα⁵ ἐμβα-
λεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω ὑμῖν, ^h τοῦτον φοβή-
θητε. ⁱ Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται⁶ ἀσσαρίων δύο; 6
καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν 7
πᾶσαι ἡρίθμηνται. μὴ οὖν⁷ φοβεῖσθε· πολλῶν
στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν 8 ρμ5
β
ὁμολογήσῃ⁸ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ^k ἔμπροσθεν
τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώ- 9
πιον⁹ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν
ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ· καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν 10 ρμζ
β
υἶον τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ^l τῷ δὲ εἰς τὸ
^m Ἅγιον Πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται.
ⁿ ὅταν δὲ προσφέρωσιν¹⁰ ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ 11 ρμη
β
τὰς ^o ἀρχὰς καὶ τὰς ^o ἑξουσίας, μὴ ^p μεριμνᾶτε¹¹ πῶς
ἢ τί¹² ἀπολογήσῃσθε, ἢ τί εἶπητε· ^q τὸ γὰρ Ἅγιον 12
Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ᾠρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.”
Εἶπε δέ τις αὐτῷ ^r ἐκ τοῦ ὄχλου¹³, “Διδάσκαλε, εἰπέ 13 ΜΕ'.
τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονο- ρμθ
μίαν.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ^s “Ἀνθρωπε, ^t τίς με κατέ- 14

¹ Πρῶτον BER marg.

² τῶν Φαρισαίων post ὑπόκρισις po-

nunt Tr marg. WH.

³ ἀποκτεινόντων LTr.

⁴ περισσόν LTr

marg. ⁵ ἔχοντα ἔξουσίαν LTr WH.

⁶ πωλοῦνται TTr

(non marg.) WH.

⁷ οὖν TTr [L] WHR.

⁸ ὁμολογήσῃ Tr

marg. WH.

⁹ ἔμπροσθεν L.

¹⁰ εἰσφέρωσιν TTr WHR, φέ-

ρωσιν Tr marg.

¹¹ μεριμνήσῃτε L marg. TTr (non marg.)

WHR.

¹² — ἢ τί [Tr] Tr marg. [WH].

¹³ ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ

TTr marg. WHR.

15 στησε δικαστήν¹ ἢ μεριστήν ἐφ' ὑμᾶς;” Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, ^a“Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς² πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ αὐτοῦ Μ5'. 16 ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ³.” Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς, λέγων, “Ἀνθρώπου τινὸς πλου- 17 σίου εὐφόρησεν⁴ ἡ χώρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ⁵, λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς 18 καρπούς μου; καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς⁶ ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω 19 ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά⁶ μου⁷ καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, καὶ ἔρω τῇ ψυχῇ μου, °Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε⁸, °εὐφραίνου. 20 εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός⁹, °Ἀφρων, °ταύτη τῇ νυκτὶ °τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν¹⁰ ἀπὸ σου· °ἂ δὲ ἡτοίμασας, 21 τίνι ἔσται; οὕτως °ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ¹¹, καὶ °μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν¹².”

^{μν} 22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ¹³, °“Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω¹⁴, μὴ °μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν¹⁵, τί φάγητε· 23 μὴ δὲ τῷ σώματι¹⁶, τί ἐνδύσῃσθε. ἡ¹⁷ ψυχὴ πλεῖον 24 ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. Κατανοήσατε °τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ¹⁸ σπείρουσιν, οὐδὲ¹⁹ θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον οὐδὲ °ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέ- 25 ρετε τῶν πετεινῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν °ἡλικίαν αὐτοῦ²⁰ πῆχυν ἓνα²¹; 26 εἰ οὖν οὕτε²² ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν²³ 27 μεριμνᾶτε; Κατανοήσατέ τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει²⁴. λέγω δὲ ὑμῖν,²⁵ οὐδὲ Σολομὼν²⁶ ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. 28 εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἄγρῳ σήμερον ὄντα²⁷, καὶ αὔριον

¹ κριτὴν LTTGrWHR.² πάσης LTTGrWHR.³ αὐτῷ L (non marg.) TTrWH.⁴ εὐφόρησεν L.⁵ αὐτῷ WH.⁶ τὰ γενήματα BE, at τὸν σίτον Tr (non marg.) WH (non marg.) R.⁷ —μου Tr (non marg.) WH (non marg.) R.⁸ κείμενα usque ad pie inter uncinos ponit WH.⁹ κύριος L marg.¹⁰ αἰτοῦσιν TrWH.¹¹ αὐτῷ T, αὐτῷ WH.¹² οὕτως usque ad πλουτῶν inter uncinos ponit WH.¹³ [αὐτοῦ] LWH.¹⁴ λέγω ὑμῖν Tr (non marg.) WH (non marg.) R.¹⁵ —ὑμῶν LTTTrWHR.¹⁶ + ὑμῶν [LWH] R.¹⁷ + γὰρ [L]TrWHR.¹⁸ οὕτε TTrWHR.¹⁹ οὕτε TTrWHR.²⁰ ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι Tr marg. WH (non marg.).²¹ —ἓνα T[Tr] Tr marg. WHR.²² οὐδὲ (pro οὕτε) LTTTrWHR.²³ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν τί WH marg.²⁴ οὕτε νήθει οὕτε ὑφαίνει TWH marg., at [αὐξάνει] tantum Tr marg.²⁵ + [ὅτι] L.²⁶ Σολομὼν SBEL.²⁷ ἐν ἄγρῳ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον TTr marg. WHR, at τὸν χόρτον σήμερον ἐν ἀγρῷ ὄντα LTr.^a 1 Cor. 5. 10; 6. 9. Eph. 5. 5. Col. 3. 5. 1 Tim. 6. 6—11.^b ver. 24.^c Eccles. 11.

9. 1 Cor.

15. 32.

^d Vid. Luc.

15. 23.

^e Jer. 17.

11. Vid.

cap. 11. 40.

^f Jac. 4. 14.^g Job 27. 8.^h Ps. 39. 6.ⁱ Matt. 6.

19. 20. Cf.

ver. 32.

^k Cf. 1 Tim.

6. 18, 19.

Jac. 2. 5.

^l ver.

22—31.

Matt. 6.

25—33.

^m Vid.

ver. 11.

ⁿ Job 38.

41.

^o Vid. cap.

2. 52.

^a Vid.
Matt. 6. 80.

^b Esa. 41.
10. 13, 14;
43. 5; 44. 2.
^c Esa. 40.
11. Zech.

13. 7.
Joan. 21.
15-17.
Act. 20. 28.
^d Matt. 11.
26. cap.

10. 21.
Eph. 1. 5, 9.
Phil. 2. 13.
^e Vid.
Matt. 25.
34.

^f Vid.
Matt. 19.
21.
^g cap. 11.
41.

^h Cf. ver.
21.
ⁱ Matt. 6.
20. 21.
^k Eph. 6.
14. 1 Pet.

1. 13.
^l Cf. Matt.
25. 7.
^m Cf. 2 Pet.

3. 12.
ⁿ Rev. 3.
20.
^o Vid.
Matt. 24.
42.

^p cap. 17. 8.
Joan. 13. 4.
^q ver. 39,
40.
Matt.
24. 43, 44.

^r Vid.
Matt. 6. 19.
^s ver. 47.
^t Marc. 13.
33. cap.

21. 34-36.
^u Cf. ver.
47, 48.
^v Vid. cap.
7. 19.

^w ver.
42-46.
Matt. 24.
45-51.
^x cap. 16.
1, 3 8.

1 Cor. 4. 2.

εἰς κλίβανον βαλλόμενοι, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν¹,
πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ^aὀλιγόπιστοι; Καὶ ὑμεῖς μὴ 29
ζητεῖτε τί φάγητε, ^ητί πίνητε· καὶ μὴ μετεωρί-
ζεσθε. ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπι- 30
ζητεῖ². ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῆζετε τούτων.
πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ³, καὶ ταῦτα 31
πάντα⁴ προστεθήσεται ὑμῖν. ^δμὴ φοβοῦ, ^ετὸ μικρὸν 32 ^{ρνα}
ποίμινον· ὅτι ^αεὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν
^ετὴν βασιλείαν. ^ζΠωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, 33 ^{ρnb}
καὶ ^θδότε ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια⁶ ^β
μὴ παλαιούμενα, ^ηθησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς, ^ιὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς δια-
φθείρει· ^κὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ 34
ἡ καρδιά ὑμῶν ἔσται. ^λἜστωσαν ὑμῶν ^{αἰ}ὀσφύες⁷ 35 ^{ρnc}
περιεζωσμέναι, καὶ ^βοἱ λύχνοι καίόμενοι· καὶ ὑμεῖς 36 ^ε
ὅμοιοι ἀνθρώποις ^γπροσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν,
πότε ἀναλύσει⁸ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα, ἐλθόντος καὶ
^δκρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ 37 ^{ρnc}
δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἔλθων ὁ κύριος⁹ εὐρήσει ^εᾠρηγο-
ροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ^ζπεριζώσεται καὶ ἀνα-
κλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. καὶ 38
ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ¹⁰ ἐν τῇ τρίτῃ
φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὖρη οὕτω¹¹, μακάριοί εἰσιν οἱ
δοῦλοι¹² ἐκεῖνοι¹³. ^ητοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾗδε ὁ 39 ^{ρnc}
οἰκοδεσπότης ποία ὥρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐρηγό-
ρησεν ἄν, καὶ¹⁴ οὐκ ἂν¹⁵ ἀφῆκε ^θδιορυγῆναι¹⁶ τὸν οἶκον
αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς οὖν¹⁷ γίνεσθε ^ιἑτοιμοί· ὅτι ^κᾗ ὥρα 40
οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.” Εἶπε δὲ 41
αὐτῷ¹⁸ ὁ Πέτρος, “Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν
ταύτην λέγεις, ^λἥ καὶ πρὸς πάντας;” Εἶπε δὲ¹⁹ ^αὁ Κύ- 42 ^{ρnc}
ριος, ^β“Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς ^γοἰκονόμος καὶ²⁰ φρόνι-
μος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐ-
¹ ἀμφιάζει LWH, ἀμφιέζει TTr. ² καὶ TTrWHR. ³ ἐπι-
ζητοῦσιν TTrWH. ⁴ αὐτοῦ L (non marg.) TTrWH, R (non marg.).
⁵ πάντα TTr[L]WHR. ⁶ βαλάντια LTrWH. ⁷ αἰ ὀσφύες
ὑμῶν L. ⁸ ἀναλύσῃ LTrWHR. ⁹ ὁ κύριος ἐλθὼν Tr marg.
¹⁰ κὰν ἐν τῇ δευτέρᾳ κὰν TTrWHR, at καὶ ἐὰν [ἐλθῇ] ἐν τῇ δευτέρᾳ
[φυλακῇ] καὶ Tr marg. ¹¹ WH marg. habet καὶ ἐὰν ἐλθῇ τῇ
ἐσπερινῇ φυλακῇ καὶ εὐρήσει, οὕτως ποιήσει, καὶ ἐὰν ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ
τῇ τρίτῃ. ¹² -οἱ δοῦλοι T[Tr]WHR. ¹³ -ἐκεῖνοι T.
¹⁴ -ἐρηγόρησεν ἄν, καὶ T[Tr] marg.] WH marg. ¹⁵ -ἂν Tr
(non marg.) WH (non marg.) R. ¹⁶ διορυχθῆναι TTr marg.
WH. ¹⁷ -οὖν LTrWHR. ¹⁸ -αὐτῷ LTrWHR. ¹⁹ Καὶ
εἶπεν TTr (non marg.) WHR. ²⁰ ὁ L (non marg.) TTrR,
at, ὁ WH, R marg.

43 τοῦ, ^a τοῦ¹ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ ² σιτομέτριον; μακάριος
ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσκει
44 ποιοῦντα οὕτως. ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι
ρην 45 τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ³ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ
εἴπῃ ὁ δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ
κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξεται τύπτειν τοὺς παῖ-
δας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ με-
46 θύσκεσθαι· ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν
ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ᾧ ἡ οὐ γινώσκει·
καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ ^b τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν
ρην 47 ἀπίστων θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δούλος ὁ γνοὺς τὸ
θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ⁴, καὶ ^c μὴ ἐτοιμάσας μηδὲ⁵
ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, ^d δαρήσεται πολλάς·
48 ^e ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, ^f δαρήσεται
ὀλίγας. ^g παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται
παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον
ρξ 49 αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς⁶ τὴν γῆν,
ε 50 καὶ τί θέλω εἰ ἡδὴ ἀνήφθη; ^h βάπτισμα δὲ ἔχω βαπ-
51 τισθῆναι, καὶ πῶς ⁱ συνεχόμαι ἕως οὗ⁷ τελεσθῇ;⁸
^j δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ;
52 οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ διαμερισμόν. ἔσονται γὰρ
ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἐν⁹ διαμεμερισμένοι,
53 τρεῖς ἐπὶ δυσί, καὶ δύο ἐπὶ τρισί. διαμερισθήσεται¹⁰
^k πατήρ ἐφ'¹¹ υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ
θυγατρὶ¹², καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρὶ¹³. πενθερὰ ἐπὶ τὴν
νύμφην αὐτῆς¹⁴, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς¹⁵.
ρξα 54 Ἐλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, ^l Ὅταν ἴδῃτε^m τὴν¹⁶ νε-
ε φέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ¹⁷ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε,¹⁸
55 Ὁμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται οὕτω. καὶ ὅταν νότον
πνέοντα, λέγετε, Ὅτι ⁿ καύσων ἔσται· καὶ γίνεται.
56 Ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ¹⁹
οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν²⁰ τούτου πῶς οὐ δο-
57 κιμάζετε²¹; τί δὲ καὶ ^o ἀφ' ἑαυτῶν ^p οὐ κρίνετε τὸ δι-

^a Prov. 31.
15.

^b Rev. 21.
8.

^c ver. 40.

^d Deut. 25.
2, 3.

^e Lev. 5. 17.
Num. 15.
29, 30. Cf.
Rom. 1. 19,
20; 2. 14,
15.

^f Cf. Matt.
25, 29.

^g Marc. 10.
38.

^h Act. 18. 5.
2 Cor. 5. 14.

Phil. 1. 23.
ⁱ ver.

51-53,
Matt. 10.
34, 35.

^k Mic. 7. 6
Matt. 10.
21.

^l Cf. Matt.
16. 2.

^m 1 Reg.
18. 44.

ⁿ Vid.
Matt. 20.
12.

^o Matt. 16.
3 (var.

lect.).

^p cap. 21.
30.

^q Joen. 7.
24. Cf.

1 Cor. 11.
13.

¹ - τοῦ L[Tr].
marg. Tr marg.

² - τὸ Tr[Tr marg. WH].
³ αὐτῷ L

⁴ αὐτοῦ LTrWHR.
⁵ ἡ TWHR, αὶ [ἡ

⁶ ἐπὶ LTrWHR.
⁷ ὅπου LTrWHR.

⁸ . pro; WHR.
⁹ ἐν οἴκῳ L (non marg.) TTr (non marg.)

WHR.
¹⁰ διαμερισθῆσονται WHR. *Jungunt* LTrTr τρισὶν διαμερι-

θῆσονται. τρισὶν, WH.
¹¹ ἐπὶ TTrWH.
¹² θυγατέρα LTrWHR.

¹³ τὴν μητέρα LT (-τὴν T) TrWHR.
¹⁴ - αὐτῆς T.
¹⁵ - αὐτῆς

TTrWHR.
¹⁶ - τὴν LTrTrWHR.
¹⁷ ἐπὶ TTr marg. WHR.

¹⁸ + ὅτι TTr[L]WHR.
¹⁹ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς Tr marg.

²⁰ καιρὸν δὲ WH (non marg.).
²¹ οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν Tr (non

marg.) WHR.

^a ver. 58,
59,
Matt.
5. 25, 26.
Cf. ver. 13,
14.

^b Marc. 12.
42. cap.
21. 2.

^c Vid.
Matt. 27. 2.

^d Cf. Act.
28. 4.

^e Neh. 3.
15. Esa. 8.
6. Joan.
9. 7, 11.
/ Matt. 6.
12; 18. 24.
cap. 11. 4.

^f Matt. 21.
19. Cf.
Marc. 11.
12, 13.

^h Matt. 3.
10; 7. 19.
cap. 3. 9.

ⁱ (Con-
struction)
Ex. 32. 32.
Dan. 3. 15.
cap. 19. 42.

^k Act. 16.
16. Cf.
ver. 16.

καιον; ^aὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' 58 ρξβ
ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' ^ε
αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ
κριτὴς σε παραδῶ ² τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε
βάλλῃ ³ εἰς φυλακὴν. λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖ- 59
θεν, ἕως οὗ ⁴ καὶ τὸ ἔσχατον ^δ λεπτόν ἀποδῶς."

ΠΑΡΗΣΑΝ δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλ- 13MZ'

λοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα ^ε Πιλά- ρξγ
τος ⁵ ἔμξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς 2 ^ε

ὁ Ἰησοῦς ⁶ εἶπεν αὐτοῖς, "Δοκεῖτε, ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι
οὔτοι ^δ ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγέ-
νοντο, ὅτι τοιαῦτα ⁷ πεπόνθασιν; οὐχί, λέγω ὑμῖν· 3
ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῇτε ⁸, πάντες ὡσαύτως ⁹ ἀπολεισθε.
ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ¹⁰ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος 4

ἐν τῷ ^ε Σιλωάμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε, ὅτι
οὔτοι ¹¹ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας ¹² ἀνθρώπους
τοὺς κατοικοῦντας ἐν ¹³ Ἱερουσαλὴμ ¹⁴; οὐχί, λέγω ὑμῖν· 5
ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῇτε ¹⁵, πάντες ὁμοίως ¹⁶ ἀπολεισθε."

^γ Ἐλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· "Συκὴν εἶχε τίς ἐν 6 ρξδ
τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην ¹⁷. καὶ ἦλθε καρπὸν
ζητῶν ¹⁸ ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν. εἶπε δὲ πρὸς τὸν 7
ἀμπελουργόν, ⁹ Ἰδοῦ, τρία ἔτη ¹⁹ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν
ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὗρίσκω· ^h ἔκκοψον ²⁰ αὐτήν·
ἵνα τί ²¹ καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει 8
αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως
οὔτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω κοπρίαν ²². ^ι καὶ 9
μὲν ποιήσῃ καρπὸν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ²³ ἐκκό-
ψεις αὐτήν."

³ Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν ²⁴ τοῖς ἱεροῖς ΜΗ'.

σάββασι· καὶ ἰδού, γυνὴ ἦν ²⁵ ^κ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθε- 11 ρξε
νείας ἔτη δέκα καὶ ²⁶ ὀκτώ, καὶ ἦν ²⁷ συγκύνπτουσα, καὶ β

¹ [ἀπ'] WH. ² παραδώσει LTrWHR. ³ βαλεῖ LTrWHR.
⁴ —οὗ TTrWH. ⁵ Πειλάτος TWH. ⁶ —ὁ Ἰησοῦς TTr[LTr]WH.
[marg.] WH. ⁷ ταῦτα TTr (non marg.) WH. ⁸ μετα-
νοήσατε L (non marg.). ⁹ ὁμοίως LTrWHR. ¹⁰ —καὶ T
[LTr]WH. ¹¹ αὐτοὶ LTrWHR. ¹² + τοὺς LTrWHR.
¹³ —ἐν TrWHR. ¹⁴ Ἱερουσαλὴμ WH. ¹⁵ μετανοήσατε LTr
(non marg.) WH (non marg.). ¹⁶ ὡσαύτως TTr (non marg.)
WHR. ¹⁷ πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ LTrWHR.
¹⁸ ζητῶν καρπὸν LTrWHR. ¹⁹ + ἀφ' οὗ TTrWHR. ²⁰ + οὖν L.
²¹ ἵνα τί WH. ²² κόπρια ELTrWH text. (κόφινον κοπρίων WH
marg.). ²³ εἰς τὸ μέλλον' (, Tr, —WH) εἰ δὲ μήγε (μὴ γε
LTr) TTr (non marg.) WH. ²⁴ [ἐν] Tr marg. ²⁵ —ἦν
LTrWHR. ²⁶ —καὶ T[LTr]WH. ²⁷ συν- TWH.

- 12 μὴ δυναμένη ἀνακύψαι^α εἰς τὸ παντελές. ἰδὼν δὲ^α
αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ, “Γύ-
13 ναι, ἀπολέλυσαι^β τῆς ἀσθενείας σου.” Καὶ^β ἐπέθηκεν
αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα^γ ἀνωρθώθη^γ, καὶ^γ
14 ἔδοξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ^δ ἄρχισυνάγωγος,
ἀγανακτῶν ὅτι^δ τῷ σαββάτῳ^δ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς,
ἔλεγε τῷ ὄχλῳ,^ε “Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ ἐργά-
ζεσθαι· ἐν ταύταις^ε οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ^ε
15 μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.” Ἀπεκρίθη οὖν^ς αὐτῷ^ς
ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, “Ὑποκριτά^ς, ἕκαστος ὑμῶν τῷ^ς
σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βῶν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ^ς
16 τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν^ς ποτίζει; ταύτην δέ,
ἑνυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν^ς ἔδωκεν ὁ Σατανᾶς,
ἰδοὺ, δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ^ς
17 δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;” Καὶ^ς
ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀν-
τικείμενοι αὐτῷ· καὶ^ς πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι
τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ’ αὐτοῦ.
- ΜΘ’. 18 “Ἐλεγε δέ^ς, “Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ^ς
19 Θεοῦ; καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; Ὅμοία ἐστὶ κόκκῳ^ς
σινάπεως, ὃν^ς λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον
ἑαυτοῦ· καὶ ἠῤῥησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα^ς,
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς^ς
20 κλάδοις αὐτοῦ.” Καὶ πάλιν εἶπε, “Τίνι ὁμοιώσω^ς
21 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; Ὅμοία ἐστὶ ζύμη, ἣν λα-
βοῦσα γυνὴ ἐνέκρυσεν^ς εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως
οὗ ἐζυμώθη ὅλον.”
- ρξθ 22 ΚΑΙ διεπορεύετο^ς κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσ-
23 κων, καὶ^ς πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ^ς. εἶπε
δέ τις αὐτῷ, “Κύριε, εἰ ὀλίγοι^ς οἱ σωζόμενοι;” Ὁ^ς
24 δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ^ς
τῆς στενῆς πύλης^ς. ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητή-
25 σουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν^ς. Ἀφ’ οὗ ἂν^ς

^α Heb. 7. 25.^β Vid. Marc. 5. 23.^γ cap. 17. 15; 18. 43. Vid. Matt. 9. 8.^δ Vid. Marc. 5. 22.^ε cap. 14. 3. Vid. Matt. 12. 2.^ς Ex. 20. 9. Ezek. 46. 1.^ς Vid. cap. 7. 19.^ς cap. 14. 5.^ς cap. 19. 9.^ς Cf. ver. 11. 2 Cor. 12. 7.^ς Vid. Matt. 4. 10.^ς cap. 19. 43.^ς ver. 18, 19, Matt. 13. 31, 32.^ς Marc. 4. 30—32.^ς ver. 20. Vid. Matt. 11. 16.^ς ver. 20. Vid. Matt. 11. 16.^ς Matt. 13. 33.^ς Matt. 9. 35. Marc. 6. 6. cap. 8. 1.^ς cap. 9. 51, 53; 17. 11; 19. 23. Cf. ver. 33.^ς Act. 2. 47. 1 Cor. 1. 18. 2 Cor. 2. 15.^ς Matt. 7. 13.^ς Matt. 7. 22.¹ + ἀπὸ LT. ² ἀνωρθώθη LTTTr. ³ + ὅτι T[Tr marg.] WH.⁴ αὐταῖς LTTTrWHR. ⁵ δὲ LTTTrWHR. ⁶ Ὑποκριταὶ LTTTrWHR.⁷ ἀπάγων Tr marg. WH (non marg.). ⁸ Ἐλεγεν οὖν L marg. TTr (non marg.) WHR. ⁹ δ BE. ¹⁰ —μέγα T[LTTr]WHR.¹¹ ἐκρυσεν TTrWHR. ¹² Ἱεροσόλυμα L marg. T. ¹³ θύρας L (non marg.) TTrWHR.¹⁴ Jungit R marg. οὐκ ἰσχύσουσιν, ἀφ’ οὗ. Sic forsan WH.

^a Matt. 25.
10.
^b Vid. cap.
3. 8.

^c Matt. 7.
22; 25. 11.

^d ver. 27.
Matt. 7.
23; 25. 12.

^e Cf. Ex.
24. 11.

^f Ps. 6. 8.
Matt. 25.
41.

^g Vid.
Matt. 8. 11,
12.

^h Vid.
Matt. 19.
30.

ⁱ Cf. Matt.
19. 1.
Marc. 10. 1.
^k cap. 3. 1;
9. 7; 23. 7.

^l Heb. 2.
10; 5. 9;
7. 28.

^m Act. 20.
15; 21. 26.

ⁿ Vid.
Matt. 21.
11.

^o Cf. ver.
22.

^p ver. 84,
35,
Matt.
23. 37—39.

^q Cf. Ezek.
10. 18, 19;
11. 23.

^r Ps. 118.
26. Cf.
cap. 19. 88.

ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ^a ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ^b ἄρξῃσθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες, Ὁ Κύριε, Κύριε¹, ἀνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, ^c Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ· τότε ^d ἄρξῃσθε² λέγειν, Ὁ Εὐαγγέλιον σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. καὶ ἐρεῖ, ^e Δέγω³ ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς⁴, πόθεν ἐστέ· ^f ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ⁵ ἐργάται τῆς⁶ ἀδικίας. Ὁ ἐκεῖ ^g ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὀψῇσθε⁷ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω· ^h καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ ⁱ δυσμῶν, καὶ ἀπὸ⁸ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακληθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. καὶ ἰδοὺ, ^j εἰσὶν ³⁰ ῥογβ ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσι πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.”

Ἐν αὐτῇ⁹ τῇ ἡμέρᾳ¹⁰ προσήλθόν¹¹ τινες Φαρισαῖοι, ³¹ ΝΑ'. λέγοντες αὐτῷ, “Ἐξέλθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι ³² ῥοδ Ἡρώδης¹² θέλει σε ἀποκτείνειν.” Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ³³ “Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ¹³ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ¹⁴ τελειοῦμαι. πλὴν δεῖ με ³⁴ ῥοε σήμερον καὶ αὔριον καὶ ³⁵ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ³⁶ προφήτην ἀπολέσθαι ὁ ἔξω Ἱερουσαλήμ¹⁵. ³⁷ Ἱερουσαλήμ¹⁵, Ἱερουσαλήμ¹⁵, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν¹⁶, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις¹⁷ τὴν¹⁸ ἐαυτῆς νοσσιᾶν¹⁹ ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ, ³⁸ ἀφίεται ³⁹ ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος²⁰. ἀμὴν δὲ λέγω²¹ ὑμῖν, ὅτι²² οὐ μὴ με ἴδῃτε²³ ἕως ἂν²⁴ ἤξῃ²⁵, ὅτε²⁶ εἴπητε, Ὁ Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.”

¹ — Κύριε TTr[L] WHR.

² ἄρξῃσθε Tr marg. WH marg.

³ λέγων WH.

⁴ — ὑμᾶς Tr[L] WHR.

⁵ — οἱ TTr WHR.

⁶ — τῆς LTr WHR.

⁷ ὀψεσθε TTr (non marg.) WH marg.

⁸ — ἀπὸ T[L] Tr.

⁹ ταύτῃ Tr marg.

¹⁰ ὥρα TTr marg. WHR.

¹¹ προσήλθόν TTr WH.

¹² Ἡρώδης WH.

¹³ ἀποτελῶ LTr WHR.

¹⁴ + [ἡμέρα] LTr marg.

¹⁵ Ἱερουσαλήμ WH.

¹⁶ — WH.

¹⁷ ὄρνιξ T.

¹⁸ τὰ L (non marg.).

¹⁹ νοσσία L (non marg.).

²⁰ — ἔρημος LTr WHR.

²¹ λέγω δὲ (— δὲ T[WH]) LTr WHR.

²² — ὅτι Tr[L] WHR.

²³ ἴδῃτε με LTr WH.

²⁴ — ἂν TTr WHR.

²⁵ — ὅτε [Tr] WHR.

²⁶ ἤξει LT[Tr], — ἤξει WHR.

ροσ⁵ 14 ΚΑΙ ἐγένετο ^α ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος
 τῶν ἀρχόντων τῶν¹ Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρ-
 NB' 2 τον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν ^β παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδού,
 3 ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ
^α ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς ^α νομικοὺς καὶ
 Φαρισαίους, λέγων², ^α “Εἰ³ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θερα-
 4 πεύειν^{4, 5};” Οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰά-
 ρος⁵ 5 σato αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε. καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς
 β εἶπε⁶, ^α “Τίνος ὑμῶν ὄνος⁷ ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσείται⁸,
 καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν⁹ τῇ¹⁰ ἡμέρᾳ τοῦ
 6 σαββάτου;” ^α Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐ-
 τῷ¹¹ πρὸς ταῦτα.

NT' 7 Ἐλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν,
 ροη ^α ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων
 8 πρὸς αὐτούς, ^α “Ὅταν κληθῇς ὑπὸ τινος εἰς γάμους,
 9 μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε ἐντι-
 ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ τόπον·
 καὶ τότε ^α ἄρξῃ μετ'¹² αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον
 10 κατέχειν. ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπυσον¹³ εἰς
 τὸν ἔσχατον τόπον· ^α ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε,
 εἴπῃ¹⁴ σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται
 ροθ 11 σοι δόξα ἐνώπιον¹⁵ τῶν συνανακειμένων σοί. ὅτι
^α ¹ πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν
 ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.”

ρπ 12 Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκώτι αὐτόν, ^α “Ὅταν ποιῇς
^α ¹ ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ
 τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ
 γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοὶ σε ἀντικαλέ-
 13 σωσι¹⁶, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα¹⁷. ἀλλ' ὅταν
 ποιῇς ^α ¹ δοχήν¹⁸, ^α ¹ καλεῖ¹⁹ πτωχοὺς, ἀναπήρους¹⁹, χωλοὺς,
 14 τυφλοὺς· καὶ μακάριος ἔσῃ· ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀντα-

^α Cf. cap.
7. 36.

^β Marc. 3.
2. cap. 20.
20 (var.
lect.). Cf.
cap. 17. 20.
^γ Vid.
Matt. 11.
25.
^δ Vid.
Matt. 22.
35.
^ε cap. 13.
14. Vid.
Matt. 12. 2.
^ς cap. 13.
15.
^ζ Cf. Matt.
22. 46.

^α Vid.
Matt. 23. 6.
Cf. cap. 11.
43.

^α Vid. cap.
3. 8.

^α Prov. 25.
6, 7.

¹ cap. 18.
14. Vid.
Matt. 23.
12.

^α Matt. 22.
4. cap. 11.
37, 38.
Joan. 21.
12, 15.

^α cap. 5. 29.
^β Neh. 8.
10, 12.
Esther 9.
22.
^γ ver. 21.

¹ [τῶν] WH. ² [λέγων] L. ³ — Εἰ TTrWHR. ⁴ θερα-
 πεύσαι LTrWHR. ⁵ + ἢ οὐ TTr[L]WHR. ⁶ εἶπεν πρὸς
 αὐτοὺς LTr marg., — ἀποκριθεὶς tantum TrWHR. ⁷ υἱὸς LTr
 WH.R marg. ⁸ πεσείται LTrWHR. ⁹ — ἐν Tr[L]. ¹⁰ — τῇ
 TWHR. ¹¹ — αὐτῷ TTrWHR. ¹² μετὰ LTrWHR. ¹³ ἀνά-
 πυσσε LTrWHR. ¹⁴ ἐρεῖ TTr (non marg.) WHR. ¹⁵ + πάντων
 LTrWHR. ¹⁶ ἀντικαλέσωσίν σε L (non marg.) TTrWHR.
¹⁷ ἀνταπόδομά σοι TTrWHR. ¹⁸ δοχήν ποιῇς WH. ¹⁹ ἀνα-
 πείρους LTrWHR.

^a 1 Cor. 15.
23.
1 Thess. 4.
16. Cf.
Joan. 11.
24. Rev.
20. 4, 5.
^b Rev. 19.
9.
^c ver.
16—24.
cf. Matt.
22. 2—14.

ποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ¹ σοι ^a ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.”

Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν ¹⁵ αὐτῷ, ^b “Μακάριος, ὃς² φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ^c “Ἀνθρωπὸς τις ἐποί- ¹⁶ ΝΔ’ ησε³ δεῖπνον μέγα⁴, καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέ- ¹⁷ ρπα στείλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε⁵, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστι⁶ πάντα⁷. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες⁸. ¹⁸ ⁹ ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν ἡγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκη¹⁰ ἐλθεῖν¹¹ καὶ ¹² ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπε, Ζεύγη βοῶν ἡγόρασα ¹⁹ πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπε, Γυναιῖκα ἔγνημα, ²⁰ ^a καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ²¹ ὁ δούλος ἐκεῖνος¹³ ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἐξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ ^b τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους¹⁴ καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς¹⁵ εἰσάγαγε ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δούλος, ²² Κύριε, γέγονεν ὡς¹⁶ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ ²³ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον, Ἐξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ^c ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου¹⁷. λέγω γὰρ ὑμῖν, ^d ὅτι οὐδεὶς ²⁴ τῶν ἀνδρῶν ἐκεῖνων τῶν κεκλημένων γεύσεταιί μου τοῦ δεῖπνου.”

Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στρα- ²⁵ ρβ φεῖς εἶπε πρὸς αὐτούς, ^a “Εἴτις¹⁸ ἔρχεται πρὸς με, καὶ ²⁶ ^e οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ¹⁹, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ²⁰ ^b καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται μου μαθητὴς εἶναι²¹. καὶ ²² ^c ὅστις οὐ²² ^m βαστάζει ²⁷

^a Cf. Deut.
33. 9.
Matt. 10.
37.
^b Mal. 1. 3.
Matt. 6. 24.
cap. 16. 13.
Rom. 9. 13.
^c Joan. 12.
25. Act.
20. 24.
Rev. 12. 11.
^d Vid.
Matt. 10.
38.
^e Joan. 19.
17.

¹ δὲ T. ² ὅστις TTrWHR, ὅσ[τις] Tr marg. ³ ἐποίει TTr (non marg.) WHR. ⁴ μέγαν L. ⁵ ἐρχεσθαι WH marg. ⁶ εἰσιν TWH marg. ⁷ — πάντα T[LTr]WHR. ⁸ πάντες παραιτεῖσθαι LTrWHR. ⁹ + [καὶ] L. ¹⁰ ἀνάγκη ἔχω L. ¹¹ ἐξελθῶν TTr (non marg.) WHR. ¹² — καὶ TTrWHR. ¹³ — ἐκεῖνος LTrWHR. ¹⁴ ἀναπεύρους LTrWH. ¹⁵ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς LTrWHR. ¹⁶ ὁ TTr (non marg.) WHR. ¹⁷ μου ὁ οἶκος TTrWH. ¹⁸ εἴ τις WH. ¹⁹ αὐτοῦ LTr. ²⁰ τε L (non marg.) TrWHR. ²¹ εἶναί μου μαθητὴς TTr (non marg.) WH. ²² — καὶ TWHR.

τὸν σταυρὸν αὐτοῦ¹, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ
 ΝΕ'. 28 δύνатаί μου εἶναι² μαθητής. τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων
 ρπγ πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει
 29 τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ³ πρὸς⁴ ἀπαρτισμόν; ἵνα
 μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος
 ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίξιν
 30 αὐτῷ⁵, λέγοντες, Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο
 31 οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἰσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἡ τίς βα-
 σιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἐτέρῳ βασιλεῖ⁶ εἰς πό-
 λεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευέται⁷ εἰ δυνατός
 ἐστίν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι⁸ τῷ μετὰ εἴκοσι
 32 χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ
 πόρρῳ ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς⁹
 ρπδ 33 εἰρήνην. οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσ-
 34 σεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύνатаί μου
 35 εἶναι¹⁰ μαθητής. Καλὸν¹¹ τὸ ἅλας¹². ἀεὶ δὲ¹³ τὸ ἅλας¹²
 36 μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν, οὔτε
 εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὅ
 37 ἔχων ὦτα ἀκούειν¹⁴ ἀκουέτω.”

ρπς 15 ἮΣΑΝ δὲ ἐγγιζόντες αὐτῷ¹⁵ πάντες οἱ⁹ τελῶναι καὶ
 2 οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ¹⁶ διεγόγγυζον οἱ¹⁶
 Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες, “Ὅτι οὗτος
 ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ¹⁷ συνεσθίει αὐτοῖς.”

Νς'. 3 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων,
 ρπς 4 “Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ
 5 ἀπολέσας¹⁷ ἓξ αὐτῶν¹⁸, οὐ καταλείπει τὰ ἑννενηκον-
 6 ταεννέα¹⁹ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ²⁰ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολω-
 7 λός, ἕως εὕρῃ αὐτό; καὶ εὕρων²¹ ἐπιτίθουσιν ἐπὶ τοὺς
 8 ὧμους ἑαυτοῦ²⁰ χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, ²¹συν-
 9 καλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς,
 10 “Συγχάρητέ μοι, ὅτι²² εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπο-
 11 λωλός. λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται²³ ἐν τῷ

^a Vid.
 Marc. 6. 46.
^b Cf. Phil.
 3. 7. Heb.
 11. 26.
^c Marc. 9.
 50.
^d Vid.
 Matt. 5. 13.
^e Vid.
 Matt. 11.
 15.
^f Cf. cap. 5.
 29.
^g Vid.
 Matt. 11.
 19.
^h cap. 19. 7.
ⁱ Act. 11. 3.
 Gal. 2. 12.
 Vid. Matt.
 9. 11.
^k ver. 4—7,
 Matt. 18.
^l Ezek. 34.
 12—14.
^m Ex. 3. 1.
 1 Sam. 17.
 28.
ⁿ Ezek. 34.
 4, 11, 12, 16.
^o Esa. 40.
 11.
^p 1 Pet. 2.
 25.

¹ ἑαυτοῦ LTr marg. WHR.

² —τὰ TTr WHR.

³ —τὰ TTr WHR. ⁴ εἰς LTr WHR.

⁵ αὐτῷ ἐμπαίξιν LTr WH.

⁶ ἐτέρῳ βασιλεῖ συμ (συν WH) βαλεῖν LTr WH.

⁷ βου-
 λεύσεται L marg. T WHR.

⁸ ὑπαντῆσαι LTr WHR.

⁹ πρὸς
 (—τὰ) WH text., εἰς vel τὰ πρὸς WH marg.

¹⁰ εἶναί μου LTr WH.

¹¹ + οὖν T[Tr] WHR.

¹² ἅλα T.

¹³ + καὶ LTr WHR.

¹⁴ —ἀκούειν T errore.

¹⁵ αὐτῷ ἐγγιζόντες LTr WHR.

¹⁶ + τε LTr WHR.

¹⁷ ἀπολέσῃ Tr (non marg.).

¹⁸ ἐξ αὐτῶν ἐν TTr (non marg.) WHR.

¹⁹ ἐνε-
 νήκοντα ἐννέα LTr WH.

²⁰ αὐτοῦ TTr WHR.

²¹ συν- T WH (at συγκαλεῖται Tr marg.).

²² ἔσται transferunt TTr marg.

WH in locum post οὐρανῷ.

^a Cf. Matt.
9. 18. cap.
5. 32.

οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῶ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννενη-
κονταεννέα¹ ^a δίκαιοις, οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσι μετα-
νοίας. * Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, εἰάν ἀπο- 8 ρπθ
λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ
τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως ὅτου² εὕρῃ; καὶ 9
εὕρουσα συγκαλεῖται³ τὰς φίλας καὶ τὰς⁴ γείτονας,
λέγουσα, ⁵ Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὔρον τὴν δραχμὴν ἣν
ἀπώλεσα. οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται⁶ ἐνώπιον 10 ρπθ
^b τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῶ μετα-
νοοῦντι.”

^b Matt. 18.
10. cap.
16. 22.
Act. 12. 7,
15. Heb.
1. 13, 14;
2. 16, &c.
^c Deut. 21.
17.

Εἶπε δέ, “ Ἀνθρωπὸς τις εἶχε δύο υἱούς· καὶ εἶπεν ¹¹ NZ.
ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, ^c δός μοι τὸ ἐπι- ¹² ρ4
βάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ⁷ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν
^d βίον. καὶ μετ’ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα⁸ ¹³
ὁ νεώτερος υἱὸς ^e ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ
ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ^f ἀσώτως.
δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυ- ¹⁴
ρὸς⁹ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο
ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολι- ¹⁵
τῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς
ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι ¹⁶
τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ¹⁰ τῶν κερατίων ὧν ἦσθιον οἱ
χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. ^g Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλ- ¹⁷
θὼν εἶπε¹¹, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύ-
ουσιν¹² ἄρτων, ἐγὼ δὲ¹³ λιμῷ¹⁴ ἀπόλλυμαι; ἀναστὰς ¹⁸
πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ,
Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου·
καὶ¹⁵ ^h οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν ¹⁹
με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς ²⁰
τὸν πατέρα ἑαυτοῦ¹⁶. * Ἐτι δὲ αὐτοῦ μακράν ἀπέχον-
τος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη,
καὶ ⁱ δραμὼν ^k ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ
^l κατεφίλησεν αὐτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός¹⁷, Πάτερ, ²¹

^d ver. 30.
Vid. cap. 8.
43.
^e Cf. Matt.
21. 33.
^f Eph. 5. 18.
Tit. 1. 6.
1 Pet. 4. 4.

^g Cf. Act.
12. 11.

^h Cf. cap. 7.
6, 7.

ⁱ Cf. Jac. 4.
8.
^k Gen. 45.
14; 46. 29.
Act. 20. 37.
^l 2 Sam. 14.
33. cap. 7.
38, 45.
Vid. Matt.
26. 49.

¹ ἐνενήκοντα ἐννέα LTTTrWH. ² οὐ TrWH. ³ συγκαλεῖ
TWH, συγκαλεῖ Tr marg. R. ⁴ - τὰς LTTTrWH. ⁵ συν-
TWH. ⁶ γίνεται χαρὰ TTrWHR. ⁷ ὁ δὲ LTrWHR. ⁸ πάντα
LTrWH (non marg.). ⁹ ἰσχυρὰ LTTTrWH. ¹⁰ χορτασθῆναι
ἐκ Tr marg. WH text. R, at γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἐκ WH
marg. ¹¹ ἔφη TTr marg. WHR. ¹² περισσεύονται Tr (non
marg.) WHR. ¹³ + ὥδε Tr. ¹⁴ + ὥδε LTr [Tr marg.] WHR.
¹⁵ - καὶ LTTTrWHR. ¹⁶ αὐτοῦ LTTTr (non marg.). ¹⁷ ὁ υἱός
αὐτῷ Tr marg. WH.

ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ¹
 22 οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου². Εἶπε δὲ ὁ
 πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ,³ Ἐξενέγκατε^{a b} τὴν⁴
 στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε^c
 δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς^d
 23 τοὺς πόδας· καὶ ἐνέγκαντες^e τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν
 24 θύσατε, καὶ φαγόντες^f εὐφρανθῶμεν· ὅτι οὗτος ὁ υἱὸς
 μου^g νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε^h. καὶ ἀπολωλὼς ἦνⁱ, καὶ^j
 25 εὐρέθη. Καὶ ἡρξάντο^k εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς
 αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος
 26 ἤγγισε^l τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν· καὶ
 προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων αὐτοῦ^m, ἐπυνθάνε-
 27 το τίⁿ εἶη ταῦτα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι ὁ ἀδελφός
 σου ἦκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατὴρ σου τὸν μόσχον τὸν
 28 σιτευτόν, ὅτι ὑγαίνοντα αὐτόν ἀπέλαβεν. Ὀργίσθη
 δέ, καὶ οὐκ ᾔθελεν^o εἰσελθεῖν. ὁ οὖν^p πατὴρ αὐτοῦ
 29 ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ
 πατρί^q, Ἰδοὺ, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέ-
 ποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδω-
 30 κας ἔριφον^r, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου^s εὐφρανθῶ. ὅτε
 δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος^t ὁ καταφαγὼν σου τὸν^u βίον
 μετὰ^v πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν
 31 σιτευτόν^w. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, ἅ σὺ πάντοτε μετ'
 32 ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν. εὐφρανθῆναι
 δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος^x νεκρὸς
 ἦν, καὶ ἀνέζησε^y. καὶ^z ἀπολωλὼς ἦν^{aa}, καὶ εὐρέθη.^{ab}

ΝΗ. 16 *ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ^{ac}, “Ἄν-
 θρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ
 οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα
 2 αὐτοῦ. καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο
 ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας
 3 σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ^{ad} ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπε δὲ ἐν

¹ — καὶ LTrWHR.

σου] WH text. R marg.

LTrWHR.

WH marg.

⁹ — αὐτοῦ BELTrWHR.

L marg.

WH marg.

TrWHR.

LTrWHR.

WHR.

² + [· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων

³ + ταχὺ L[Tr]WHR.

⁵ φέρετε TTr (non marg.) WHR.

⁷ ἦν ἀπολωλὼς LTrWHR.

¹⁰ + ἄν Tr[L]WHR.

¹³ + αὐτοῦ LTrWHR.

¹⁵ + τῶν LTrWH marg. R.

¹⁷ ἔζησεν TrWHR.

¹⁹ — καὶ T.

²¹ δύνῃ TTr (non marg.)

⁴ — τὴν

⁶ ἔζησεν L marg.

¹¹ ᾔδελθσεν

¹⁴ ἐρίφιον

¹⁶ σιτευτὸν μόσχον

¹⁸ — καὶ T.

¹⁹ — ἦν

²⁰ — αὐτοῦ TTrWHR.

^a Zech. 3.

^{4.}

^b Gen. 41.

^{42.}

^c Ezek. 16.

^{10.}

^d ver. 24,

29, 32.

cap. 12. 10;

16. 19.

^e ver. 32.

Cf. Rom.

11. 15.

Eph. 2. 1.

Col. 2. 13.

^f Prov. 29.

^{3.}

^g ver. 12.

^h Joan. 8.

35.

ⁱ ver. 3, 8.

Vid. cap.

12. 42.

ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρείται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. ἔγνω ν τί ποιήσω, ἵνα, 4 ὅταν μετασταθῶ¹ τῆς οἰκονομίας, ἀδέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν². Καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα ἕκα- 5 στον τῶν χρεωφειλετῶν³ τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ⁴, ἔλεγε τῷ πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; Ὁ δὲ εἶπεν, 6 Ἐκατὸν βάτους ἐλαίου. Καὶ⁵ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα⁶, καὶ καθίσας ταχέως γράψον⁷ πεντήκοντα. Ἐπειτα ἑτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; 7 Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐκατὸν κόρους σίτου. Καὶ⁸ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα⁹, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, 8 ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι ὅι οἱ υἱοὶ¹⁰ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ¹¹ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν¹² ἑαυτῶν εἰσι. Καὶ γὰρ¹³ ὑμῖν λέγω, Ποιήσατε 9 ἑαυτοῖς¹⁴ φίλους ἐκ τοῦ¹⁵ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν ἐκλίπητε¹⁶, ἀδέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς¹⁷. Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστι, 10 καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἀδικος καὶ ἐν πολλῷ ἀδικός ἐστιν. εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ¹⁸ μαμωνᾶ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ 11 ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ¹⁹ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον²⁰ τίς ὑμῖν δώσει²¹; Οὐδεὶς²² οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ 13 ρ4a γὰρ τὸν ἓνα²³ μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ²⁴ μαμωνᾶ²⁵.

Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ²⁶ οἱ Φαρισαῖοι²⁷ φιλάρ- 14 ρ4b γυροι ὑπάρχοντες, καὶ²⁸ ἐξεμυκτηρίζον αὐτόν. καὶ 15 εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐστε²⁹ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι³⁰ τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστιν³¹. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται 16 ρ4γ

¹ + ἐκ TTr[L] WHR.

² ἐαυτῶν TTr (non marg.) WHR.

³ χρεωφειλετῶν LTr, χρεωφειλετῶν WH.

⁴ αὐτοῦ Tr marg.

⁵ ὁ δὲ LTr WHR.

⁶ τὰ γράμματα L (non marg.) TTr WHR.

⁷ γράψον ταχέως WH marg.

⁸ — Καὶ LTr WHR.

⁹ — τὴν B.

¹⁰ Καὶ ἐγὼ TTr WH.

¹¹ ἐαυτοῖς ποιήσατε TTr marg. WH.

¹² ἐκ-

¹³ λίπη L (non marg.) TTr WHR.

¹⁴ + [αὐτῶν] L.

¹⁵ ἡμέτερον WH (non marg.) R marg.

¹⁶ δώσει ὑμῖν TTr WH (non marg.) R.

¹⁷ — ἐστιν LTr WHR.

¹⁸ — καὶ TTr WHR.

^a (Con-
structio)
ver. 9.
cap. 6. 38;
12. 20, 48;
17. 21, 23.

^b cap. 20.

³⁴.

^c Matt. 12.

³².

^d Joan. 12.

³⁶. Eph.

⁵. 8.

¹ Thess. 5.

⁵.

^e Cf. cap.

11. 41; 12.

³³.

^f Cf. Matt.

25. 21.

^g ver. 11,

13,

Matt. 6. 24.

^h Cf. Matt.

19. 21.

ⁱ Act. 10. 7.

Rom. 14. 4.

¹ Pet. 2. 13.

^j Vid. cap.

14. 26.

^k ver. 9, 11.

Matt. 6. 24.

^l 2 Tim. 3.

².

^m cap. 23.

³⁵.

ⁿ cap. 10.

²⁹. Cf.

cap. 18. 9,

14.

^o 1 Sam.

16. 7.

^p Ps. 7. 9.

Prov. 21. 2.

Rom. 8. 27.

^q Prov. 16.

⁵.

^r Matt. 11.

12, 13.

ἔως¹ Ἰωάννου². ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐ-
 ρ4δ 17 αγγελίζεται, καὶ ^απᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. ^βΕὐκοπώ-
^ατερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν,
 ρ4ε 18 ἢ ^γτοῦ νόμου μίαν κεραίαν³ πεσεῖν. ^οΠᾶς ὁ ἀπολύων
 β τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει· ^ακαὶ
 πᾶς⁴ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.
 ΝΘ'. 19 Ἄνθρωπος δέ⁵ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο
 ρ45 ^επορφύραν καὶ βύσσον, ^ςεὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν
^ε20 λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν⁶ ὀνόματι Λάζαρος, ^ςος⁷
 21 ἐβέβλητο πρὸς τὸν ^ηπυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος⁸ καὶ
 ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν⁹ πιπτόν-
 των ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ
 22 κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον¹⁰ τὰ ἔλκη αὐτοῦ. ἐγένετο
 δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν
 ὑπὸ ^κτῶν ἀγγέλων ^ιεἰς τὸν κόλπον τοῦ¹¹ Ἀβραάμ·
 23 ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ
^μᾧ^α ἔπαρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βα-
 σάνοις, ὁρᾷ τὸν¹² Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λά-
 24 ζαρον ^ιἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς φωνήσας
 εἶπε, ^πΠάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λά-
 ζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ
 ὕδατος, ^οκαὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ^ρὅτι ὀδυνῶ-
 25 μαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον,
 μνήσθητι ὅτι ^αἀπέλαβες σὺ¹³ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ
 ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ^δδε¹⁴
 26 παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι. καὶ ἐπὶ¹⁵ πᾶσι τού-
 τοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
 ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν¹⁶ πρὸς ὑμᾶς, μὴ
 δύνωνται, μηδὲ οἱ¹⁷ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.
 27 Εἶπε δέ, Ἐρωτῶ οὖν σε¹⁸, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν
 28 εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε ἀδελ-
 φούς· ὅπως ^ρδιαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ

^α Cf. cap.

15. 1.

^β Matt. 5.

18.

^γ Vid.

Matt. 5. 32.

^δ Cf. Marc.

10. 12.

^ε Rev. 18.

12.

^ς Vid. cap.

15. 23.

^ο Cf. Act.

3. 2.

^η Vid.

Matt. 26.

71.

^ι Rom. 7.

7; 8. 37.

^κ Vid. cap.

15. 10.

^ι Cf. Joan.

13. 23.

^μ Ps. 16.

10. Act. 2.

27.

^π ver. 30.

cap. 3. 8;

19. 9.

^ο Zech. 14.

12.

^ρ Esa. 66.

24. Cf.

Matt. 25.

41.

^ς cap. 6. 24.

Cf. Job 21.

13.

^τ Act. 2.

40; 8. 25;

10. 42; 18.

5; 20. 21.

23. 24; 23.

11; 28. 23.

1 Thess. 4.

6. 1 Tim.

5. 21.

2 Tim. 2.

14; 4. 1.

Heb. 2. 6.

¹ μέχρι TTrWHR.² Ἰωάνου TrWH.³ μίαν κεραίαν WH,

κεραίαν μίαν WH marg.

⁴ — πᾶς LTrWHR.⁵ [δὲ] Tr marg.⁶ — ἦν TTr[L]WHR.⁷ — , δὲ TTr[L]WHR.⁸ εἰλκωμένος

LTrWHR.

⁹ — ψυχίων τῶν T[L]WHR, [τῶν ψυχίων] τῶν Tr.¹⁰ ἐπέλειχον LTrWHR.¹¹ — τοῦ LTrWHR.¹² — τὸν LTrWHR.¹³ — σὺ TTrWHR.¹⁴ ὧδε LTrWHR.¹⁵ ἐν L

marg. TTr marg. WHR.

¹⁶ ἐνθεν LTrWHR.¹⁷ — οἱ LWHR.¹⁸ σε οὖν LTrWH.

ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασιάνου· λέγει¹ 29
 αὐτῷ² Ἀβραάμ, ἔχουσι Μωσέα³ καὶ τοὺς προφήτας·
^δ ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, ^επάτερ 30
 Ἀβραάμ· ἀλλ' εἴαν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς
 αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ ἂν Μωσῆς⁴ 31
 καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδέ⁵, εἴαν τις ἐκ
 νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.”

Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς⁶, ὅτι Ἄνεδκετόν ἐστι 17 ρ45
 τοῦ⁷ μὴ ἔλθειν τὰ σκάνδαλα⁸. οὐαὶ δὲ⁹ δι' οὗ ἔρχεται.
 λυσιτελεῖ αὐτῷ¹ εἰ μύλος ὀνικός¹⁰ περίκειται περὶ τὸν 2
 τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ
 ἵνα ⁹σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων¹¹. προσέχετε 3 ρ47
 ἑαυτοῖς. ἢ εἴαν δὲ¹² ἁμάρτη εἰς σέ¹³ ὁ ἀδελφός σου, ἐπι-
 τίμησον αὐτῷ· καὶ εἴαν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. καὶ 4 ρ4θ
 εἴαν ^κἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτη¹⁴ εἰς σέ, καὶ ¹⁵ἐπτάκις
 τῆς ἡμέρας¹⁶ ^ιἐπιστρέψῃ ἐπὶ σέ¹⁷, λέγων, Μετανοῶ,
 ἀφήσεις αὐτῷ.”

Καὶ εἶπον¹⁸ οἱ ^μἀπόστολοι ^ντῷ Κυρίῳ, ὅτι Ἐπρόσθε 5 σ
 ἡμῖν πίστιν.” Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, “Εἰ εἴχετε¹⁹ πίστιν, 6 ε
²ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν ⁹τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ²⁰,
^νἘκρίζωθι, καὶ φυτεύθῃ ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ
^υἡγήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ²¹ ὑμῶν δοῦλον ἔχων 7 σα
 ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ
 ἀγροῦ ἐρεῖ²² εὐθέως, Παρελθὼν²³ ἀνάπεσαι²⁴. ἀλλ' 8
 οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἐτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ ^επεριζω-
 σάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πῖω· καὶ μετὰ
 ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ χάριν ἔχει²⁵ τῷ 9
 δούλῳ ἐκεῖνῳ²⁶, ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ²⁷;
 οὐ δοκῶ²⁸. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσῃτε πάντα τὰ 10

¹ + δὲ LTrWHR.

² -αὐτῷ T (ita vult) [Tr]WHR.

³ Μωσέα LTrWH.

⁴ Μωσῆς LTrWH.

⁵ οὐδ' LTrWH.

⁶ + αὐτοῦ LTrWHR.

⁷ -τοῦ E.

⁸ τὰ σκάνδαλα μὴ ἔλθειν TTr

WHR. ⁹ πλὴν οὐαὶ LTr (non marg.) WHR.

¹⁰ λίθος μυλικός

LTrWHR.

¹¹ τῶν μικρῶν τούτων ἓνα TTr (non marg.) WHR.

¹² -δὲ LTrWHR.

¹³ -εἰς σέ LTrWHR.

¹⁴ ἁμαρτήσῃ

LTrWH.

¹⁵ + [εἴαν] L.

¹⁶ -τῆς ἡμέρας LTrWHR.

¹⁷ πρὸς σε LTrWHR.

¹⁸ εἶπαν LTrWH.

¹⁹ ἔχετε TTrWHR.

²⁰ [ταύτῃ] WH.

²¹ [ἐξ] Tr.

²² + αὐτῷ [L]TrWHR.

²³ Εὐθέως παρελθὼν LTrWHR.

²⁴ ἀνάπεσε LTrWHR.

²⁵ ἔχει

χάριν L (non marg.) TTrWH.

²⁶ -ἐκεῖνῳ LTrWHR.

²⁷ -αὐτῷ LTrWHR.

²⁸ -οὐ δοκῶ TTr[LTr marg.] WHR.

διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε, "Ὅτι¹ δούλοι ἀχρεῖοί
ἐσμεν· ὅτι² ὁ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιθήκαμεν."

Ἑ.

11 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν³ εἰς Ἱερου-
σαλήμ⁴, καὶ αὐτὸς ἐδιήρχετο διὰ μέσου⁵ Σαμαρείας⁶
12 καὶ Γαλιλαίας. καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα
κώμην, ἀπήντησαν⁷ αὐτῷ⁸ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, ⁹οἱ
13 ἔστησαν⁹ πόρρωθεν· καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνήν, λέγοντες,
14 "Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς." Καὶ ἰδὼν εἶπεν
αὐτοῖς, "Πορευθέντες ἑπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱε-
ρεῦσι." Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρί-
15 σθησαν. εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε,
16 μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ ἔπεσεν
ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν
17 αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης¹⁰. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν, "Οὐχί¹¹ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ
18 δὲ¹² ἑννέα ποῦ; οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες ¹³δοῦ-
19 ναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος;" Καὶ
εἶπεν αὐτῷ, "Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέ-
σωκέ σε."

σβ 20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, ¹⁴πότε ἔρχεται
ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν,
"Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρή-
21 σεως· οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἢ, Ἰδοὺ ἐκεῖ. ἰδοὺ
σγ 22 γάρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν." Εἶπε
δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς¹⁵, ¹⁶"Ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε
ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
σδ 23 που ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. ¹⁷καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ
β 24 ὧδε, ἢ, Ἰδοὺ ἐκεῖ¹⁸. μὴ ἀπέλθῃτε, μηδὲ¹⁹ διώξητε. ὥσπερ
ε γάρ ἡ ἀστραπή ἡ²⁰ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ'²¹ οὐρανὸν
εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται καὶ²² ὁ υἱὸς
σδ 25 τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ²³. πρῶτον δὲ δεῖ
β αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς
σζ 26 γενεᾶς ταύτης. καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις

¹ - Ὅτι L.

² - ὅτι LTrWHR.

³ - αὐτὸν T[Tr]WHR.

⁴ Ἱερουσαλήμ WH.

⁵ μέσου LTrWHR.

⁶ Σαμαρείας TWH.

⁷ ἀπήντησαν TWH marg.

⁸ - αὐτῷ L[Tr]WH.

⁹ ἀνέστησαν

WH (non marg.).

¹⁰ Σαμαρείτης T.

¹¹ Οὐχί LTrWH.

¹² - δὲ

L[Tr]WH.

¹³ pro; R text. (non marg.).

¹⁴ - ἰδοὺ

T[Tr]WHR.

¹⁵ + αὐτοῦ L.

¹⁶ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε TTr

WH marg. R (ἰδοὺ ἐκεῖ ἢ Ἰδοὺ ὧδε WH text.).

¹⁷ ἀπέλθῃτε

¹⁸ μηδὲ WH.

¹⁹ - ἢ T[Tr]WHR.

²⁰ ὑπὸ τὸν LTrWHR.

²¹ ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ L[Tr marg.] WH

²² - καὶ TTr[L]WHR.

(non marg.) R marg.

^a Matt. 25.

³⁰ Cf.

Job 22. 2,

3; 35. 7.

Rom. 11. 35.

^b cap. 9.

51; 18. 31.

^c Cf. Matt.

19. 1.

Joan. 4. 3,

4.

^d Lev. 13.

45. 46.

^e Vid. cap.

5. 5.

^f Lev. 14.

2-4.

Matt. 8. 4.

cap. 5. 14.

^g cap. 13. 13.

^h 1 Cor. 14.

25.

ⁱ Vid.

Matt. 10. 5.

^k Josh. 7.

19. 1 Sam.

6. 5. Esa.

42. 12.

Jer. 13. 16.

Joan. 9. 24.

Act. 12. 23.

Rom. 4. 20.

Rev. 11. 13;

14. 7; 16.

9; 19. 7.

^l Esa. 61. 5.

^m cap. 18.

42. Vid.

Matt. 8. 10.

ⁿ cap. 19.

11. Act. 1. 6.

^o Cf. cap.

14. 1.

^p ver. 23.

Vid. cap.

16. 4.

^q Matt. 9.

15. Marc.

2. 20. cap.

5. 35.

^r Cf. Joan.

8. 56.

^s Matt. 24.

28. Marc.

13. 21. Cf.

cap. 21. 8.

^t Matt. 24.

27. Cf.

Ezek. 1. 14

1 Thess. 5.

3.

^u 1 Cor. 1.

8; 5. 5, &c.

(var. lect.).

^v Marc. 8.

31. cap. 9.

22. Vid.

Matt. 16.

21.

^w ver. 26,

27.

Matt. 24. 37,

38, 39.

^a Gen. 6. 5,
8.
^b Vid.
Matt. 22.
30.

^c Gen. 19.
16, 24.
1 Cor. 1. 7.
2 Thess. 1.
7. 1 Pet. 1.
7.

^d Matt. 24.
17, 18.
Marc. 13.
15, 16. Cf.
cap. 21. 21.

^e Gen. 19.
26.
^f Vid.
Matt. 10.
39.

^g (var.
lect.) Act.
20. 28. Cf.
1 Thess. 5.
9. 2 Thess.
2. 14.

Heb. 10. 39.
1 Pet. 2. 9.
^h Act. 7. 19.
ⁱ Matt. 24.
41.

^j Matt. 24.
28. Cf.
Job 39. 30.

^k cap. 21.
36. Rom.
12. 12.
Eph. 6. 18.
Col. 4. 2.

1 Thess. 5.
17. Cf.
cap. 11.
5-9.

1 Pet. 4. 7.
^m 2 Cor. 4.
1, 16. Gal.
6. 9. Eph.
8. 13.

2 Thess. 3.
13 (var.
lect.).
ⁿ ver. 4.
cap. 20. 13.
Heb. 12. 9.

^o Matt. 24.
40.

^a τοῦ¹ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ² υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου. ἦσθιον, ἔπινον, ^b ἐγάμον, ^b ἐξεγαμίζον- 27
το³, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσηλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν,
καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας⁴.
ὁμοίως καὶ ὡς⁵ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λῳτ· ἦσθιον, 28 ^{σθ}
ἔπινον, ἡγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ψκοδόμουν· ^c ἦ 29 ^ι
δὲ ἡμέρα ἐξῆλθε Λῳτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ
θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας⁴. κατὰ 30
ταῦτα⁶ ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκα-
λύπτεται. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ^d ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ 31 ^{σθ}
δόματος, καὶ τὰ σκευὴ αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ κατα-
βάτω ἄραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ⁷ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ
ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. ^e μνημονεύετε τῆς γυναι- 32 ^{σι}
κὸς Λῳτ. ^f ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ^g σῶσαι⁸, 33 ^ι
ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν⁹ ἀπολέσῃ¹⁰ αὐτήν¹¹, ^h ζωογο-
νήσει αὐτήν. λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο 34 ^{σιβ}
ἐπὶ κλίνης μιᾶς¹². ὁ¹³ εἰς παραληφθήσεται¹⁴, καὶ ὁ ἕτε-
ρος ἀφεθήσεται. ⁱ δύο ἔσονται¹⁵ ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ 35
αὐτό· ¹⁶ μία παραληφθήσεται¹⁴, καὶ ἡ¹⁷ ἑτέρα ἀφεθή-
σεται.” ¹⁸ Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, “Ποῦ, 37 ^{σιγ}
κύριε;” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ^k “Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ
συναχθήσονται¹⁹ οἱ αἰετοί²⁰.”

^{*} ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ²¹ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν 18 ^{ΞΑ'}
^l πάντοτε προσεύχεσθαι²², καὶ μὴ ^m ἐκκακεῖν²³, λέγων, 2 ^{σιδ}
“Κριτὴς τις ἦν ἐν τινι πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβού-
μενος, καὶ ἄνθρωπον ⁿ μὴ ἐντρεπόμενος. χήρα δὲ²⁴ ἦν 3
ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, λέγουσα,
Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. Καὶ οὐκ 4
ἠθέλησεν²⁵ ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα²⁶ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ,
Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ²⁷ ἐν-

¹ - τοῦ LTrWH. ² - τοῦ E. ³ ἐγαμίζοντο LTrWHR.

⁴ πάντας LTrWH (non marg.). ⁵ καθὼς TrWHR. ⁶ ταῦτα

L, τὰ αὐτὰ TrWHR. ⁷ - τῷ TrWH. ⁸ περιποιήσασθαι

TrWHR. ⁹ ἂν (pro ἐὰν) Tr, at ds δ' ἂν (καὶ praeced. omissio)

WHR. ¹⁰ ἀπολέσει TrWH. ¹¹ - αὐτήν Tr[L]WHR.

¹² [μιᾶς] LWH. ¹³ - ὁ LTr. ¹⁴ παραληφθήσεται LTr

WH. ¹⁵ ἔσονται δύο LTr (non marg.) WHR. ¹⁶ + ἡ

ELT[Tr]WH. ¹⁷ ἡ δὲ TrWHR. ¹⁸ + v. 36 ὁ δύο ἔσονται ἐν

τῷ ἀγρῷ, ὁ εἰς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται BER marg.

¹⁹ + [καὶ] L, at ²⁰ καὶ οἱ αἰετοὶ ἐπισυναχθήσονται TrWHR.

²¹ - καὶ LT[Tr]WHR. ²² + αὐτοὺς LTrWHR. ²³ ἐκκακεῖν

LTrR, ἐκκακεῖν TrWH. ²⁴ + τις E. ²⁵ ἠθέλεν LTrWHR.

²⁶ ταῦτα δὲ TrWH. ²⁷ οὐδὲ ἄνθρωπον LTrWHR.

5 τρέπομαι· ^aδιὰ γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη
6 ^bὑπωπιάζῃ με.” Εἶπε δὲ ^cὁ Κύριος, “^dἈκούσατε τί ^eὁ
7 κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· ὁ ^fδὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ ^g1
τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βουόντων πρὸς
αὐτὸν ^h2 ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ ⁱ3 μακροθυμῶν ^j4 ἐπ’ αὐ-
8 τοῖς; λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν
^k5 ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα
^l6 εὕρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;”

ΕΒ'. 9 Εἶπε δὲ καὶ ^a4 πρὸς τινὰς ^b5 τοὺς ^c6 πεποιοῦντας ἐφ’
ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ^d7 ἔξουθενούντας ^e8 τοὺς λοι-
10 πούς, τὴν παραβολὴν ταύτην· “^f9 Ἀνθρωποὶ δύο ^g10 ἀνέ-
βησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ ^h11 εἰς Φαρισαῖος,
11 καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ὁ Φαρισαῖος ⁱ12 σταθεὶς πρὸς
ἑαυτὸν ταῦτα ^j13 προσηύχετο, ‘Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι,
ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ ^k14 οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ^l15 ἄρ-
παγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἧ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης ^m16.
12 Ἰηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ⁿ17 ἀποδεκατῶ ^o18 πάντα ὅσα
13 κτῶμαι. Καὶ ὁ ^p19 τελώνης μακρόθεν ^q20 ἔστως οὐκ ἤθε-
λεν ^r21 οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι ^s22.
ἀλλ’ ^t23 ἔτυπεν εἰς ^u24 τὸ στήθος αὐτοῦ ^v25, λέγων, ‘Ὁ Θεός,
14 ^w26 ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν, ^x27 κατέβη
οὗτος ^y28 δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ ^z29 ἐκεῖνος ^{aa}30.
ὅτι ^{ab}31 πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ^{ac}32 ταπει-
νῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.”

15 ^{ad}33 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν
^{ae}34 ἀπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν ^{af}35 αὐτοῖς.
16 ὁ δὲ ^{ag}36 Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν ^{ah}37, “^{ai}38 Ἀφετε
τὰ παιδιὰ ἐρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά.
17 τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἀμὴν
^{aj}39 λέγω ὑμῖν, ὅς ἐάν ^{ak}40 μὴ ^{al}41 ἀδέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.”

¹ ποιήσῃ LTrWHR.² αὐτῷ TTrWHR.³ μακροθυμεί

LTrWHR.

⁴ [καὶ] L.⁵ ἔξουθενούντες Tr marg.⁶ —ὁ

LTrWH (non marg.).

⁷ ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν L marg. Tr (non

marg.) WH (non marg.) R, at —πρὸς ἑαυτὸν T.

⁸ ὡς LTrWH⁹ ὁ τελώνης οὗτος L marg.¹⁰ ἀποδεκατεύω TWH.¹¹ ὁ δὲ L marg. TTr marg. WHR.¹² ἐπάραι εἰς τὸν οὐρανὸν L

marg. TTrWHR.

¹³ —εἰς LTrWHR.¹⁴ ἑαυτοῦ TrWH.¹⁵ + [ὅτι] L.¹⁶ παρ’ ἐκεῖνον LTrWH, ἢ γὰρ ἐκεῖνος TTr marg.¹⁷ καὶ ὁ L.¹⁸ ἐπετίμων LTrWHR.¹⁹ προσκαλέσατο (+ αὐτὰ

TTr[WH]R) λέγων L marg. TTr (non marg.) WHR.

²⁰ ἀν

LTrWHR.

^a Cf. cap. 11. 8.^b 1 Cor. 9. 27.^c Vid. cap. 7. 19.^d (Con-structio) cap. 16. 8.^e Jac. 2. 4.^f Rev. 6. 10.^g Matt. 24. 22. Rom.^h 8. 38. Col. 3. 12. Tit.ⁱ 1. 1.^j Jac. 5. 7. Cf. cap. 11.^k 13.^l 2 Pet. 3. 9.^m Heb. 10. 37.ⁿ Cf. cap. 17. 5.º ver. 14. Cf. cap. 16.^p 15.^q 2 Cor. 1. 9.^r Rom. 14. 3, 10.^s 1 Reg. 10. 5. 2 Reg.^t 20. 5, 8. Act. 3. 1.^u Vid. Marc. 11. 25.^v 1 Cor. 5. 10, 11; 6. 10.^w Matt. 9. 14.^x cap. 11. 42.^y Ezra 9. 6. “cap. 23.^z 48.^{aa} Ezek. 16. 63. Cf.^{ab} Heb. 2. 17. 1 Joan. 2.^{ac} 2; 4. 10. “cap. 14.^{ad} 11. Vid. Matt. 23.^{ae} 12.^{af} ver. 15—17.^{ag} Matt. 19. 13—15.^{ah} Marc. 10. 13—16.^{ai} Vid. Matt. 18. 3.

^a ver.
18—30.
Matt. 19.
16—29.
Marc. 10.
17—30.
Cf. cap. 10.
25—28.
^b Matt. 9.
18. Joan.
3. 1.
^c Ex. 20.
12—16.
Deut. 5.
16—20.
^d Tit. 3. 13.

^e cap. 5. 11.

^f Cf. Matt.
19. 29, 30.

^g Marc. 10.
30. Cf.
Job 42. 10.

^h ver.
31—33.
Matt. 20.
17—19.
Marc. 10.
32—34.
ⁱ Vid. cap.
2. 4.
^k Cf. cap. 9.
31; 17. 11.
^l Ps. 22.
Esa. 52.
13—53. 12,
&c.
^m cap. 23. 1.
Act. 3. 13.

“Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ^b ἄρχων, λέγων, “Διδάσ- 18ΞΓ'.
καλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομή- σιη
σω;” Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Τί με λέγεις 19 β
ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς, ὁ ¹ Θεός. τὰς 20
ἐντολὰς οἶδας, ^c Μὴ μοιχεύσης· μὴ φονεύσης· μὴ
κλέψης· μὴ ψευδομαρτυρήσης· τίμα τὸν πατέρα σου
καὶ τὴν μητέρα σου.” Ὁ δὲ εἶπε, “Ταῦτα πάντα 21
ἐφυλαξάμην ³ ἐκ νεότητός μου ⁴.” Ἀκούσας δὲ ταῦτα ⁵ 22 σιθ
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “Ἔτι ἔν σοι ^d λείπει· πάντα β
ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος ^e πτωχοῖς, καὶ ἔξεις
θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ ⁷. καὶ δεῦρο, ἀκολουθε μοι.”
Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο ⁸. ἦν γὰρ 23 σκ
πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ ⁹ Ἰησοῦς περι- 24 β
λυπον γενόμενον ¹⁰ εἶπε, “Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρή-
ματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ ¹¹. Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι, κάμηλον διὰ τρυμα- 25
λιᾶς ῥαφίδος ¹² εἰσελθεῖν ¹³, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.” Εἶπον ¹⁴ δὲ οἱ ἀκούσαντες, 26
“Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;” Ὁ δὲ εἶπε, “Τὰ ἀδύ- 27
νατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ ¹⁵.”
Εἶπε δὲ ὁ ¹⁶ Πέτρος, “Ἰδού, ἡμεῖς ^e ἀφήκαμεν πάντα, 28
καὶ ¹⁷ ἠκολουθήσαμεν σοι.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 29 σκα
“Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ^f ὅτι ¹⁸ οὐδεὶς ἐστίν ὃς ἀφῆκεν οἰ- β
κίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα ¹⁹, ἢ τέκνα, ^g ἕνεκεν ²⁰
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὃς οὐ ²¹ μὴ ἀπολάβῃ ²² ^g πολ- 30
λαπλάσιον ²³ ^g ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ
ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.”

^h ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐ- 31 σκβ
τούς, “Ἰδού, ⁱ ἀναβαίνομεν ^k εἰς Ἱερουσόλυμα ²⁴, καὶ τε- β
λεσθήσεται πάντα ^l τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν
τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. ^m παραδοθήσεται γὰρ τοῖς 32

¹ —ὁ T[WH]. ² —σου LTrWHR. ³ ἐφύλαξα LTr (non
marg.) WH. ⁴ —μου T[Tr]WH. ⁵ —ταῦτα LTrWHR.
⁶ δὸς L. ⁷ τοῖς (—τοῖς T, [τοῖς] WH) οὐρανοῖς L (non marg.)
TTr (non marg.) WHR. ⁸ ἐγενήθη TTrWHR. ⁹ [ὁ] WH.
¹⁰ —περίλυπον γενόμενον T[Tr]WHR. ¹¹ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ εἰσπορεύονται TTr (non marg.) WH. ¹² τρήματος βελόνης
LTrWHR. ¹³ διελθεῖν LTr marg. ¹⁴ εἶπαν TWH. ¹⁵ παρὰ
(+ τῷ T[Tr]WH) θεῷ ἐστίν LTrWH, at ἐστίν παρὰ θεῷ L marg.
¹⁶ —ὁ T. ¹⁷ ἀφέντες τὰ ἴδια LTrWHR. ¹⁸ —ὅτι T. ¹⁹ γυ-
ναῖκα ἢ ἀδελφούς ἢ γονεῖς TTr marg. WHR. ²⁰ εἕνεκεν TWH.
²¹ οὐχὶ TWH. ²² λάβῃ L (non marg.) Tr marg. WH (non
marg.). ²³ ἐπταπλασίονα WH marg. ²⁴ Ἱερουσαλήμ TTr,
Ἱερουσαλήμ WH.

33 ἐμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώσαντες ^{αβ} ἀποκτενοῦσιν
 σκγ 34 αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.” ^ε Καὶ
 αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ^α ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο
 κεκρυμμένον ἀπ’ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

ΞΔ. 35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχώ¹,
 σκδ τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν².
 β 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί³
 37 εἶη τοῦτο. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, “Ὅτι Ἰησοῦς ὁ
 38 Ναζωραῖος παρέρχεται.” Καὶ ἐβόησε, λέγων, “Ἰη-
 39 σοῦ, υἱὲ Δαβὶδ⁴, ἐλέησόν με.” Καὶ οἱ προάγοντες⁵
 ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ⁶. αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλ-
 40 λον ἔκραζεν, “Υἱὲ Δαβὶδ⁴, ἐλέησόν με.” Σταθεὶς
 δὲ ὁ⁷ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν·
 41 ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων⁸,
 “Τί σοι θέλεις ποιήσω;” Ὁ δὲ εἶπε, “Κύριε, ἵνα
 42 ἀναβλέψω.” Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “Ἀνάβλε-
 43 ψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.” Καὶ παραχρῆμα
 ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ^δ δοξάζων τὸν Θεόν·
 καὶ ^ε πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

ΞΕ. 19 ΚΑΙ ^κ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ⁹. καὶ ἰδού,
 σκε 2 ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενός Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν
 3 ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν¹⁰ πλούσιος· καὶ ἐζήτηι ἰδεῖν
 τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχ-
 4 λου, ὅτι ^ι τῇ ἡλικίᾳ ^μ μικρὸς ἦν. καὶ προδραμὼν¹¹ ἔμ-
 προσθεν ἀνέβη ἐπὶ ^ν συκομωραῖαν¹², ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι
 5 εἰ¹³ ἐκείνης ἡμελλε διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ
 τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ¹⁴ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ¹⁵
 εἶπε πρὸς αὐτόν, “Ζακχαῖε, σπεύσας κατὰβηθι· σή-
 6 μερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με ὀμείναι.” Καὶ
 7 σπεύσας κατέβη, καὶ ^ρ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. καὶ
 ἰδόντες ἅπαντες¹⁶ ^σ διεγόγγυζον, λέγοντες, “Ὅτι παρὰ

¹ Ἱερειχώ T, Ἱερειχώ WH. ² ἐπαιτῶν LTrWH. ³ + ἂν
 [LTr] WH marg. ⁴ Δαυεὶδ LTrWH. ⁵ παράγοντες L marg.
⁶ σιγήσῃ LTrWH. ⁷ —ὁ [Tr] WH. ⁸ —λέγων T[Tr] WH. ⁹ Ἱερειχώ T, Ἱερειχώ WH. ¹⁰ αὐτὸς (+ [ἦν] L) LTrWH
 text. R, ἦν (—οὗτος) TWH marg., [οὗτος] ἦν Tr marg.
¹¹ + εἰς τὸ TWH. ¹² συκομωρεῖαν ETrWH, συκομωρεῖαν L.
¹³ —δε LTrWH. ¹⁴ [ὁ] WH. ¹⁵ —εἶδεν αὐτόν, καὶ TTr[Tr
 marg.] WH. ¹⁶ πάντες LTrWH.

^a Vid.
 Marc. 10.
 34.

^b Vid.
 Marc. 8.
 31.

^c Vid.
 Marc. 9.
 32.

^d cap. 9. 45.

^e ver.
 35—43,
 Matt. 20.
 29—34.
 Marc. 10.
 46—52. Cf.
 cap. 19. 1.
^f Vid.
 Matt. 26.
 71.

^g Vid. cap.

17. 19.

^h Vid. cap.

13. 13.

ⁱ cap. 13.

17; 19. 37.

^k cap. 18.

35. Cf.

Matt. 20.

29. Marc.

10. 46.

^l Vid. cap.

2. 52.

^m Marc. 15.

40.

ⁿ 1 Reg. 10.

27. 1 Chr.

27. 28.

2 Chr. 1.

15; 9. 27.

Ps. 78. 47.

Esa. 9. 10.

Non ut

cap. 17. 6.

^o Joan. 1.

38. 40.

Act. 15. 10.

^p Vid. cap.

10. 38.

^q cap. 15. 2.

^a cap. 9. 12.

^b Vid. cap. 7. 19.

^c Cf. cap. 3. 10—14.

^d Ex. 22. 1. 2 Sam. 12. 6.

^e cap. 3. 8; 13. 16; 16. 24. Cf.

Rom. 4. 11, 12, 16.

Gal. 3. 7. f Matt. 18. 11 (var. lect.).

cap. 9. 56 (var. lect.).

^g Cf. Ezek. 34. 11.

Matt. 15. 24.

^h Vid. cap. 17. 20.

ⁱ ver. 12—27, cf. Matt. 25. 14—30.

^k Matt. 25. 1.

^l Cf. Joan. 1. 11.

^m cap. 16. 10.

ⁿ Joan. 11. 44. Act. 19. 12.

^o 2 Sam. 1. 16. Job 15. 6.

ἀμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε ^aκαταλῦσαι.” Σταθεὶς δὲ 8

Ζακχαῖος εἶπε πρὸς ^bτὸν Κύριον, “Ἰδού, τὰ ἡμίση¹

τῶν ὑπαρχόντων μου², κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς³. καὶ

εἴ τινός τι ^cἐσκοφάμηται, ἀποδίδωμι ^d“τετραπλοῦν.”

Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ^eἸησοῦς, “Ὅτι σήμερον σωτη- 9

ρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι ^fκαὶ αὐτὸς υἱὸς

Ἀβραάμ ἐστιν⁵. Ἥλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ^gἵνα

ζητῇσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.”

ἈΚΟΥΟΝΤΩΝ δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε ^h 11

παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλήμ⁶,

καὶ ⁱδοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρήμα μέλλει ἡ βασιλεία

τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι· εἶπεν οὖν, “Ἀνθρωπὸς τις ^j 12

εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἐαυτῷ

βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. καλέσας δὲ δέκα δού- ^k 13

λους ἐαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ^lδέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς

αὐτούς, Πραγματεύσασθε⁷ ἕως⁸ ἔρχομαι. Ὅι δὲ πο- ^m 14

λῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσ-
βείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον

βασилεῦσαι ἐφ’ ἡμᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελ- ⁿ 15

θεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνη-
θῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε⁹ τὸ

ἀργύριον, ἵνα γνῶ¹⁰ τίς τί διεπραγματεύσατο¹¹. παρε- ^o 16

γένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσ-
ειργάσατο δέκα ^pμνᾶς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὖ¹³, ἀγαθὲ ^q 17

δούλε· ὅτι ^rἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν
ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, ^s 18

λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου¹⁴ ἐποίησε πέντε μνᾶς. Εἶπε ^t 19

δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω¹⁵ πέντε πόλεων.

Καὶ¹⁶ ἕτερος ἦλθε, λέγων, Κύριε, ἰδού, ἡ μνᾶ σου, ^u 20

ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν ^vσουδαρίῳ· ἐφοβούμην γάρ ^w 21

σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἵρεις ὁ οὐκ ἔθηκες,

καὶ θερίζεις ὁ οὐκ ἔσπειρας. Λέγει δὲ¹⁷ αὐτῷ, ^x 22

Ἐκ

1 ἡμίσεια L, ἡμίσειά TTr, ἡμίσιά WH. 2 μὲν τῶν ὑπαρχόντων

TTr WH. 3 τοῖς ([τοῖς] WH) πτωχοῖς δίδωμι TTr (non marg.) WH.

4 [ὁ] WH. 5 —ἐστιν T, [ἐστιν] WH. 6 εἶναι αὐτὸν Ἱερουσαλήμ L,

αὐτὸ εἶναι Ἱερουσαλήμ (Ἱερου- WH) αὐτὸν TTr WH. 7 Πραγματεύ-
σασθαι WH (non marg.). 8 ἐν ᾧ LTTTr WH. 9 δέδωκε L

(non marg.) TTr WH. 10 γνῶ LTTTr WH. 11 τί διεπραγματεύ-
σαντο Tr WH. 12 δέκα προσηργάσατο (προσεργ. Tr) LTTTr WH.

13 Εὖγε LTTTr WH (non marg.). 14 Ἡ μνᾶ σου, κύριε TTr WH.

15 ἐπάνω γίνου TTr marg. WH. 16 + ὁ LTTTr WH. 17 —δὲ

TTr WH.

τοῦ στόματός σου κρίνω¹ σε, πονηρὲ δούλε. ἤδεις
ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος ἀσθηρὸς εἰμι, αἶρων ὃ οὐκ ἔθνηκα,
23 καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα.² καὶ διατί³ οὐκ ἔδωκας
τὸ ἀργύριόν μου⁴ ἐπὶ τὴν⁵ τράπεζαν, καὶ ἐγὼ⁶ ἐλθὼν
24 σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό⁷; Καὶ τοῖς παρεστῶσιν
εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς
25 δέκα μνᾶς ἔχοντι. (Καὶ εἶπον⁸ αὐτῷ, Κύριε, ἔχει
σλ 26 δέκα μνᾶς). Λέγω γὰρ⁹ ὑμῖν, ὅτι ἅπαντὶ τῷ ἔχοντι
β δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρ-
σλα 27 θήσεται ἀπ' αὐτοῦ¹⁰. Πλὴν¹¹ τοὺς ἐχθροὺς μου ἐκεί-
νους¹², τοὺς μὴ θελήσαντάς¹³ με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐ-
τούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε¹⁴ ἔμπροσθεν
σλβ 28 μου.” Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀνα-
βαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα¹⁴.

ΞΗ'. 29 ΚΑΙ ἐγένετο ὥς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴν¹⁵ καὶ Βη-
θανίαν¹⁶ πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν¹⁷, ἀπέ-
30 στείλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ¹⁸, εἰπὼν¹⁹, “Υπάγετε
εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὐρή-
σετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώ-
31 πων ἐκάθισε.²⁰ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις
ὑμᾶς ἐρωτᾷ, Διατί³ λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ²¹, “Ὅτι
σλγ 32 ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει.” Ἀπελθόντες δὲ οἱ
β 33 ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· λυόντων δὲ
αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον²² οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐ-
34 τούς, “Τί λύετε τὸν πῶλον;” Οἱ δὲ εἶπον²³, “Ὁ
35 Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει.” Καὶ ἤγαγόν αὐτὸν πρὸς
τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιρρίψαντες²⁴ ἑαυτῶν²⁵ τὰ ἱμάτια
36 ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. πορευο-
μένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώνουν τὰ ἱμάτια αὐτῶν²⁶ ἐν
σλδ 37 τῇ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ κατα-
βάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο²⁷ ἅπαν τὸ
α πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν

^a Vid.
Matt. 13.
12.

^b ver. 14.

^c Matt. 22.
7. cap. 20.
16.

^d Vid.
Marc. 10.
32 & vid.
cap. 2. 4.
^e ver.
29—38.
Matt. 21.
1—9.
Marc. 11.
1—10.
Vid. Matt.
21. 17.

^f ver.
35—38.
Joan. 12.
12—15.

^g Vid. cap.
18. 43.

¹ κρίνω WH. ²; TWH. ³ διὰ τί WH. ⁴ μου τὸ ἀργύριον
LTrWH. ⁵ —τὴν LTrWH. ⁶ καὶ γὰρ LTrWH. ⁷ αὐτὸ
ἔπραξα LTrWH. ⁸ εἶπαν LTrWH. ⁹ —γὰρ T[LT]WH.
¹⁰ —ἀπ' αὐτοῦ T[LT marg.] WH. ¹¹ τοὺτους TTr (non marg.)
WH. ¹² θέλοντας Tr marg. ¹³ + αὐτοὺς TTr[Tr marg.]
WH. ¹⁴ Ἱεροσόλυμα WH. ¹⁵ Βηθφαγὴ L. ¹⁶ Βηθανία
Tr marg., Βηθανιά WH. ¹⁷ ἐλαιῶν LTr. ¹⁸ —αὐτοῦ T[Tr]
WH. ¹⁹ λέγων LTrWH. ²⁰ + καὶ TTr[Tr marg.] WH.
²¹ —αὐτῷ TTr[L] WH. ²² εἶπαν LTrWH. ²³ + ὅτι LTr
WH. ²⁴ ἐπιρρίψαντες LTrWH. ²⁵ αὐτῶν LTrWH.
²⁶ ἐαυτῶν TrWH. ²⁷ ἤρξατο Tr marg.

^a Cf. Joan.
12. 17, 18.
^b Ps. 118.
^c Cf.
cap. 13. 35.
^e Vid.
Matt. 25.
34.
^d cap. 2. 14.
^e Cf. Matt.
21. 15, 16.
^f Hab. 2.
11.
^g Joan. 11.
35.

^h (Con-
structio)
Vid. cap.
13. 9.
ⁱ Eccles. 9.
14. Esa.
29. 3; 37.
33. Jer. 6.
6. Ezek. 4.
2; 26. 8.
^k Jer. 6. 3.
cap. 21. 20.
^l cap. 21. 6.
^m Ps. 137.
9. Ose. 13.
16.

ⁿ Matt. 24.
2. Vid.
Marc. 13.
2.

^o Cf. Dan.
9. 24.
^p 1 Pet. 2.

12. Cf.
Jer. 6. 6.
^q ver.
45—47.
Matt. 21.
12—16.
Marc. 11.
15—18.

^r Esa. 56. 7.
^s Jer. 7. 11.

^t cap. 20. 1.
^u Vid.

Matt. 26.
55.

^v Vid.
Matt. 21.
45.

^w Vid.
Marc. 6.
21.

^x Cf. cap.
20. 19.

^y ver. 1—8,
Matt. 21.
23—27.

Marc. 11.
27—33.

^z Act. 4. 1;
6. 12.

φωνῇ μεγάλη ^aπερὶ πασῶν ¹ ὧν εἶδον δυνάμεων, λέ- 38
γοντες, ^b“Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ^c βασιλεὺς ἐν ὀνό-
ματι Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ³, καὶ ^dδόξα ἐν ὑψί-
στοις.” ^eΚαὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου 39 σλε
εἶπον⁴ πρὸς αὐτόν, “Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς
μαθηταῖς σου.” Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς⁵, “Λέ- 40
γω ὑμῖν, ὅτι⁶, ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν⁷, οἱ λίθοι κεκρά-
ξονται⁸.” Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ^gἐκλαυσεν 41 σλθ
ἐπ’ αὐτῇ⁹, λέγων, “Ὅτι εἰ ἔγνων καὶ σύ¹⁰, καὶ γε¹¹ ἐν 42
τῇ ἡμέρᾳ σου¹² ταύτῃ¹³, τὰ πρὸς εἰρήνην σου¹⁴. ἡνὺν δὲ
ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου· ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ 43
σέ, καὶ ⁱπεριβαλοῦσιν¹⁵ οἱ ἐχθροὶ σου χάρακά σοι, καὶ
^kπερικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, καὶ 44
^lἐδαφιοῦσί σε καὶ ^mτὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ ⁿοὐκ ἀφή- σλθ
σουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ¹⁶. ἀνθ’ ὧν οὐκ ἔγνων β
ὁ τὸν καιρὸν ^pτῆς ἐπισκοπῆς σου.”

^qΚαὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν, ᾗρξατο ἐκβάλλειν τοὺς 45 σλη
πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας¹⁷, λέγων αὐτοῖς, 46 α
“Γέγραπται, ^r18“Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ἐστίν¹⁹.”
ἡμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.”

Καὶ ἦν ^u διδάσκων τὸ καθ’ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· ^zοἱ 47 σλθ
δὲ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ^xἐζήτουν αὐτὸν ἀπο- α
λέσαι, καὶ ^yοἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ· ^zκαὶ οὐχ εὗρισκον²⁰ 48
τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ᾧπας ἐξεκρέματο²¹ αὐτοῦ
ἀκούων.

^aΚΑΙ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων²², ^bδιδάσ- 20ΞΘ.
κοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομέ- σμ
νου, ^cἐπέστησαν οἱ ἄρχιερεῖς²³ καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν β
τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον²⁴ πρὸς αὐτόν, λέγοντες²⁵, 2
“Εἰπέ²⁶ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσία ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς

¹ πάντων LTr. ² —ἐρχόμενος T, ὁ ἐρχόμενος, ὁ WH text., ὁ νοῖ
ὁ ἐρχόμενος WH marg. ³ ἐν οὐρανῷ εἰρήνην TTr (non marg.) WH.
⁴ εἶπαν LTr WH. ⁵ —αὐτοῖς T[Tr] WHR. ⁶ [ὅτι] Tr, —ὅτι
WH (non marg.). ⁷ σιωπήσουσιν LTr WHR. ⁸ κρᾶξουσιν
TTr (non marg.) WHR. ⁹ αὐτὴν LTr WH. ¹⁰ —καὶ σύ
WHR. ¹¹ —καὶ γε Tr[L] WHR, at [καὶ γε] ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ
σὺ Tr marg. ¹² —σου LTr WHR. ¹³ + καὶ σὺ WHR.
¹⁴ —σου [LTr] WHR (εἰρήνην—WH). ¹⁵ περιβαλοῦσιν L marg.
TWH (non marg.). ¹⁶ λίθον ἐπὶ λίθῳ (λίθον TTr WHR) ἐν σοὶ
LTr WHR. ¹⁷ —ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας TTr WHR. ¹⁸ + ὅτι
L (non marg.) Tr marg. ¹⁹ καὶ ἐστὶ ὁ οἶκος μου οἶκος προσευ-
χῆς L marg. TTr (non marg.) WHR. ²⁰ ἠύρισκον LTr WH.
²¹ ἐξεκρέμετο WH. ²² —ἐκείνων LTr WHR. ²³ ἱερεῖς T.
²⁴ εἶπαν TTr WH. ²⁵ λέγοντες πρὸς αὐτόν LT WHR, at —λέγοντες
Tr, [λέγοντες] πρὸς αὐτόν Tr marg. ²⁶ Εἰπὼν TTr WH.

3 ἔστιν ὁ δούς σοί τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ¹ Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ ἓνα ² λόγον, καὶ εἰπατέ μοι. Τὸ βάπτισμα ³ Ἰωάννου ⁴ ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;” Οἱ δὲ συνελογίσαντο ⁵ πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, “Ὅτι εἰπώμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἔρει ⁶, Διὰ τί ⁷ οὐκ ⁸ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἰπώμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς ⁹ καταλιθάσει ἡμᾶς. ^a πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην ¹⁰ προφήτην ^a εἶναι.” Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.”

Ο'. 9 ^b Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν ¹¹ τὴν παραβολὴν ταύτην. “Ἀνθρώπος τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα ¹², καὶ ἐξέδοτο ¹³ αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε ^c χρόνους ἱκανούς. καὶ ἐν ¹⁴ καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δούλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσιν ¹⁵ αὐτῷ. οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν ¹⁶ κενόν. καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον ¹⁷ δούλον· οἱ δὲ κακῶς οὖν δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν ¹² κενόν. καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον ¹⁸. οἱ δὲ καὶ τοῦτον ¹⁹ τραυματίσαντες ἐξέβαλον. εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἵσως τοῦτον ἰδόντες ²⁰ ἐντραπήσονται. ¹⁴ Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο ²¹ πρὸς ἑαυτούς ²², λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δευτε ²³, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γέννηται ²⁴ ἡ κληρονομία. Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.” Ἀκούσαντες δὲ ²⁵ εἶπον ²⁶, ^g “Μὴ γένοιτο.” Ὁ δὲ ^h ἐμβλέψας

^a Matt. 14.
5. Cf. cap.
7. 29.

^b ver.
9—19,
Matt. 21.
33—46.
Marc. 12.
1—12.
^c Cf. cap. 8.
29.

^d Matt. 3.
17; 12. 18;
17. 5.
Marc. 1. 11.
^e Vid. cap.
18. 2.

^f Vid. cap.
19. 27.

^g (Gr.)
Rom. 3. 4,
6, 31; 6. 2,
15; 7. 7,
13; 9. 14;
11. 1, 11.
1 Cor. 6. 15.
Gal. 2. 17;
3. 21; 6. 14.
^h cap. 22.
61.

1. (pro;) WH. 2 — ἓνα LTrGr WHR. 3 + τὸ T. 4 Ἰωάννου Tr WH. 5 συνελογίζοντο L. 6 + ἡμῖν L. 7 Διὰ τί WH. 8 — οὖν TTr[L] WHR. 9 ὁ λαὸς ἅπας L marg. TTr (non marg.) WHR. 10 Ἰωάννην Tr WH. 11 λέγειν πρὸς τὸν λαὸν L. 12 — τις LTrGr WHR, ἀτ' Ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος L. 13 ἐξέδοτο T WH. 14 — ἐν LTrGr WHR. 15 δώσουσιν LTrGr WHR. 16 ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες TTr marg. WH. 17 ἕτερον πέμψαι LTrGr (non marg.) WH. 18 τρίτον πέμψαι LTrGr (non marg.) WH. 19 κακῶς οὖν L. 20 — ἰδόντες LTrGr [Tr marg.] WHR. 21 διελογίσαντο L. 22 ἀλλήλους TTr WHR. 23 — δευτε LTrGr WHR. 24 ἔσται L marg. 25 οἱ δὲ ἀκούσαντες L (non marg.). 26 εἶπαν LTrGr WH.

αὐτοῖς εἶπε, “Τί οὖν ἐστὶ τὸ γεγραμμένον τοῦτο,
 “Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγε-
 νήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;” ^δ Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ’ ἐκείνον 18
 τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ’ ὃν δ’ ἂν πέσῃ, λικ-
 μήσει αὐτόν.” ^ε Καὶ ἐξήτησαν ¹ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 19 ΟΑ’.
 γραμματεῖς ² ἐπιβαλεῖν ἐπ’ αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ σμβ
 τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ
 ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε ³.

Καὶ ^δ παρατηρήσαντες ⁴ ἀπέστειλαν ⁵ ἑκαθέτους, ὑπο- 20 σμγ
 κρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἑπιλάβωνται
 αὐτοῦ λόγον ⁶, εἰς τὸ ⁷ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ⁸ ἀρχῇ καὶ
 τῇ ⁹ ἐξουσίᾳ ¹⁰ τοῦ ἡγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, 21
 λέγοντες, “Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ
 διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ’ ἐπ’
 ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. ἔξοστιν 22
 ἡμῖν ¹¹ Καίσαρι ¹² φόρον δοῦναι, ἢ οὐ;” Κατανοήσας 23
 δὲ αὐτῶν τὴν ¹³ πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς, “Τί με
 πειράζετε; ¹⁴ ἐπιδείξατέ ¹⁵ μοι ἰδενάριον. ¹⁶ τίνος ἔχει 24
 εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν;” Ἀποκριθέντες ¹⁷ δὲ εἶπον ¹⁸,
 “Καίσαρος.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς ¹⁹, “Ἀπόδοτε τοί- 25
 νυν ²⁰ τὰ Καίσαρος ²¹ Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ
 Θεῷ.” Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἑπιλαβέσθαι αὐτοῦ ²² ῥήματος 26
 ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρί-
 σει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντι- 27 ΟΒ’.
 λέγοντες ²⁸ ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν ²⁹ αὐτόν,
 λέγοντες, “Διδάσκαλε, Μωσῆς ³⁰ ἔγραψεν ἡμῖν, ³¹ ἐάν 28
 τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος
 ἄτεκνος ἀποθάνῃ ³², ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
 γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖ- 29

¹ ἐξήτησαν L (non marg.) Tr marg. ² γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιε-
 ρεῖς LTr (non marg.) WHR. ³ εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην
 LTr WH. ⁴ ἀποχωρήσαντες Tr marg. WH marg. ⁵ ἐν- T WH.
⁶ λόγον Tr. ⁷ ὥστε LTr WHR. ⁸ ἡμᾶς Tr WHR. ⁹ -τί
 με πειράζετε; Tr [Tr marg.] WHR. ¹⁰ δείξατε LTr WHR.
¹¹ + [οἱ δὲ εἰδείξαν. καὶ εἶπεν] L. ¹² οἱ Tr Tr marg. WHR.
¹³ εἶπαν Tr WH. ¹⁴ πρὸς αὐτούς Tr WH. ¹⁵ Τοῖνυν ἀπόδοτε
 Tr WHR. ¹⁶ + τῷ Tr. ¹⁷ τοῦ Tr marg. WHR. ¹⁸ λέγοντες
 L marg. Tr WHR. ¹⁹ ἐπηρώτων WH marg. ²⁰ Μωυσῆς
 LTr WH. ²¹ ἢ L (non marg.) Tr WHR.

^a Ps. 118.
^b Matt. 21.
^c 44 (var.
 lect.). Cf.
 Dan. 2. 34,
 35.
^d Cf. cap.
 19. 47, 48.

^d Marc. 3.
^e Luc. 6.
^f 7; 14. 1.
^g Act. 9. 24.
^h ver.
ⁱ 20-38,
 Matt. 22.
^j 15-32.
^k Marc. 12.
^l 13-27.
^m ver. 26.
ⁿ cap. 12.
^o 11. 1 Cor.
^p 15. 24.
^q Matt. 27.
^r 2. Act. 23.
^s 24, 26, 33;
^t 24. 1, 10;
^u 26. 30.
^v cap. 23. 2.
^w Rom. 13. 6,
 7.
^x 1 Cor. 3.
^y 19. 2 Cor.
^z 4. 2; 11. 3.
^{aa} Eph. 4. 14.
^{ab} Vid.
^{ac} Matt. 18.
^{ad} 28.

^m Deut. 25.
ⁿ 5.

30 κα ἀπέθανεν ἄτεκνος· καὶ ἔλαβεν¹ ὁ δεύτερος τὴν
 31 γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος². καὶ ὁ τρίτος
 ἔλαβεν αὐτήν³. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ⁴ οὐ κατέ-
 32 λιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον· ὕστερον δὲ πάντων⁵
 33 ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή⁶. ἐν τῇ οὖν⁷ ἀναστάσει, τίνος
 αὐτῶν γίνεται⁸ γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυ-
 34 ναῖκα.” Καὶ ἀποκριθεὶς⁹ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Οἱ
 υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐγαμίσκονται^{10,11}.
 35 οἱ δὲ¹² καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ
 τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
 36 ἐγαμίσκονται¹². οὔτε¹³ γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται¹⁴.
 ἰσάγγελοι γάρ εἰσι, καὶ υἱοὶ εἰσι τοῦ¹⁵ Θεοῦ¹⁶, τῆς
 37 ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί,
 καὶ Μωσῆς¹⁷ ἐμήνυσεν¹⁸ ἐπὶ τῆς βάτου¹⁹, ὥς λέγει Κυ-
 ριον τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ τὸν¹⁹ Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ
 38 τὸν¹⁹ Θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ
 39 ζώντων. πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.” Ἀποκριθέντες
 δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπον²⁰, “Διδάσκαλε, καλῶς
 40 εἶπας.”²¹ Ὁὐκ ἔτι²¹ δὲ²² ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν
 οὐδέν.
 Οἱ⁴¹ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, “Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν
 42 υἱὸν Δαβὶδ²³ εἶναι²⁴; καὶ αὐτὸς²⁵ Δαβὶδ²³ λέγει ἐν βί-
 43 βλῳ²⁶ ψαλμῶν, Ἐἶπεν ὁ²⁷ Κύριος τῷ κυρίῳ μου,
 43 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
 44 ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.” Δαβὶδ²³ οὖν κύριον αὐ-
 45 τὸν²⁸ καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ²⁹ ἔστιν;” Ἀκούοντος
 46 δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ³⁰,
 “Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελούντων
 περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν
 ταῖς ἀγοραῖς, καὶ³¹ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγ-

cap. 16. 8.

b Act. 5. 41.
2 Thess. 1.
5.c Cf. Rom.
8. 23.
1 Cor. 15.
52.
d Marc. 12.
26.
e Ex. 3. 6.f Rom. 6.
11; 14. 8.
Gal. 2. 19.
g Cf. Marc.
12. 28. Cf.
etiam
Matt. 22.
34.h Matt. 22.
46.
i ver. 40,
45, 46,
Matt. 23.
1-7.
Marc. 12.
34, 38, 39.
k ver.
41-44,
Matt. 22.
41-45.
Marc. 12.
35-37.
l Ps. 110. 1.m Vid. cap.
11. 43. Cf.
cap. 14. 7,
8.

1 - ἔλαβεν TTr [Tr marg.] WHR. 2 - τὴν γυναῖκα ad fin. vers.
 TTr [Tr marg.] WHR. 3 + [ὡσαύτως] L. 4 + καὶ E. 5 - δὲ
 πάντων LTr WHR. 6 καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν TTr (non marg.) WH.
 7 ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ TTr marg. WH. 8 ἔσται R. 9 - ἀποκριθεὶς
 LTr WHR. 10 γαμίσκονται LTr WHR, at 11 WH marg.
 γεννῶνται καὶ γεννῶσιν, 12 γαμίζονται LTr WH text. R, γα-
 μίσκονται WH marg. 13 οὐδὲ LTr WHR. 14 μέλλουσιν WH
 marg. 15 - τοῦ TTr WH. 16 τῷ θεῷ WH marg. 17 Μωσῆς
 WH. 18 Βάτου R. 19 - τὸν LTr WHR. 20 εἶπας LTr WH.
 21 Οὐκέτι LTr WHR. 22 γὰρ TTr (non marg.) WHR. 23 Δαυ-
 εὶδ LTr WH. 24 εἶναι Δαυεὶδ υἱὸν TTr marg. WH. 25 αὐτοῦ
 γὰρ TTr marg. WHR. 26 + τῶν L. 27 - ὁ LTr WH.
 28 αὐτὸν κύριον Tr WH. 29 αὐτοῦ υἱὸς TTr WH. 30 - αὐτοῦ
 TTr WH.

γαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατεσθί- 47 ^{σμζ}
ουσι¹ τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ²
προσέχονται³. οὗτοι λήψονται⁴ περισσώτερον κρί-
μα⁵.”

^a ANABΛΕΨΑΣ δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα 21 ^{ΟΔ}.
αὐτῶν εἰς ^b τὸ γαζοφυλάκιον^c πλουσίους· εἶδε δὲ καὶ 2
τινα⁷ χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο ^c λεπτά⁸,
καὶ εἶπεν, “Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἢ πτωχὴ 3
αὕτη⁹ πλείον¹⁰ πάντων ἔβαλεν· ἅπαντες¹¹ γὰρ οὗτοι ἐκ 4
τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ
Θεοῦ¹², αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα¹³
τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε.”

^a ΚΑΙ τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις 5 ^{σμη}
καλοῖς καὶ ἀναθήμασι¹⁴ κεκόσμηται, εἶπε, “Ταῦτα ἂ 6 ^β
θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται
λίθος ἐπὶ λίθῳ¹⁵, ὃς οὐ καταλυθήσεται.” Ἐπηρώ- 7 ^{σμη}
τησαν δὲ αὐτόν, λέγοντες, “Διδάσκαλε, πότε οὖν ^β
ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον, ὅταν μέλλῃ ταῦτα
γίνεσθαι;”

Ὁ δὲ εἶπε, “Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ 8 ^{ΟΕ}.
ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἴ λέγοντες, “Ὅτι¹⁶
ἐγὼ εἰμι· καί, ⁹ Ὁ καιρὸς ἤγγικε. μὴ οὖν¹⁷ πορευ-
θῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ὅταν δὲ ἀκούσῃτε πολέμους καὶ 9
ἁκαταστασίας, μὴ ¹⁰ ἔπτοθηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι
πρῶτον, ἀλλ’ οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.” Τότε ἔλεγεν 10
αὐτοῖς, “Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ¹⁸ ἔθνος, καὶ βασι-
λεία ἐπὶ βασιλείαν· σεισμοὶ τε μεγάλοι κατὰ τόπους 11
καὶ¹⁹ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ²⁰ ἔσονται, ¹² φόβητρά²¹ τε καὶ
σημεῖα ἀπ’ οὐρανοῦ μεγάλα²² ἔσται. Πρὸ δὲ τούτων 12 ^{σν}
ἀπάντων²³ ^a ἐπιβαλοῦσιν ἐφ’ ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν,

^a ver. 1—4,
Marc. 12.
41—44.
^b Vid.
Marc. 12.
41.
^c Vid. cap.
12. 59.

^a ver.
5—36.
Matt. 24.
1—51.
Marc. 13.
1—37.
^c cap. 19.
44.

¹ Cf. cap.
17. 23.
² Cf. Matt.
3. 2; 4. 17.
Marc. 1.
15.
³ 1 Cor. 14.
33. 2 Cor.
6. 5; 12. 20.
Jac. 3. 16.
⁴ cap. 24.
37.

⁵ Esa. 19.
17 (Septua-
gint.).

⁶ ver.
12—17,
Matt. 10.
17—22.
Marc. 13.
11—13.

¹ οἱ κατεσθίνοντες L. ² μακρὰ S. ³ προσευχόμενοι L. ⁴ λήμ-
ψονται LTrWh. ⁵ κρίμα L. ⁶ εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα
αὐτῶν TTr (non marg.) WHR. ⁷ [καί] τινα L, τινα TTr WHR.
⁸ λεπτά δύο L marg. Tr WH. ⁹ αὕτη ἢ πτωχὴ L (non marg.) Tr
(non marg.) WH. ¹⁰ πλείω LT. ¹¹ πάντες LTr marg. WHR.
¹² — τοῦ Θεοῦ T[Tr] WHR. ¹³ πάντα LTr WHR. ¹⁴ ἀναθέ-
μασιν LT. ¹⁵ + ὡς L WHR. ¹⁶ — ὅτι T[LTr] WH. ¹⁷ — οὖν
LTr WHR. ¹⁸ ἐπ’ LTr WH. ¹⁹ καὶ κατὰ τόπους TTr (non
marg.) WHR. ²⁰ λοιμοὶ καὶ λιμοὶ LTr (non marg.) WH (non
marg.). ²¹ φόβητρά LTr WH. ²² ἀπ’ οὐρανοῦ σημεῖα μεγάλα
L WH, at WH marg. σημεῖα μεγάλα ἀπ’ οὐρανοῦ. ²³ πάντων
LTr WHR.

- καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς¹ συναγωγὰς καὶ ἄφυλα-
 κάς, ἀγομένους² ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν
 13 τοῦ ὀνόματος μου. ὁ ἀποβήσεται δὲ³ ὑμῖν εἰς μαρτύ-
 σνα 14 ριον. ὁ θέσθε⁴ οὖν εἰς τὰς καρδίας⁵ ὑμῶν, μὴ ἄπρομε-
 β 15 λετᾶν ἀπολογηθῆναι· ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν ὅστομα
 καὶ σοφίαν, ἣ⁶ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστη-
 16 ναι⁶ πάντες⁷ οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. παραδοθήσεσθε
 δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ
 17 φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν· καὶ ἔσεσθε μι-
 18 σούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· καὶ ὁ θρῖξ⁸
 19 ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ἐν τῇ ἡ ὑπο-
 σνβ 20 μονῇ ὑμῶν κτήσασθε⁸ τὰς ψυχὰς ὑμῶν. ὅταν δὲ
 ἴδῃτε κυκλομένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν⁹ Ἱερουσα-
 λὴμ¹⁰, τότε γινώτε¹¹ ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.
 σνγ 21 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ
 β οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρεῖτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς
 22 χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. ὅτι ἡμέραι
 ἐκδικήσεως αὐταῖ εἰσι, τοῦ πληρωθῆναι¹² πάντα τὰ
 σνδ 23 γεγραμμένα. οὐαὶ δὲ¹³ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ
 β ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται
 σνε 24 γὰρ ὁ ἀνάγκη μεγάλη¹⁴ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὄργη ἐν¹⁵ τῷ
 β τῷ
 σνδ 24 λαῷ τούτῳ. καὶ πεσοῦνται ὅστοματι μαχαίρας¹⁵, καὶ
 αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη¹⁶. καὶ ἡ Ἱερου-
 σαλὴμ¹⁰ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι^{17,18} πλη-
 σνζ 25 ρωθῶσι¹⁹ καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσται²⁰ σημεῖα ἐν ἡλίῳ
 β καὶ σελήνῃ καὶ ἀστροῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἡ συνοχὴ
 ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ἡ χούσης²¹ θαλάσσης καὶ σάλου,
 26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας
 τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις
 σνθ 27 τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε ὄψονται τὸν
 β υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ²² μετὰ δυνά-
 μews καὶ δόξης πολλῆς.

¹ + τὰς TTrWHR. ² ἀγαγομένους TTrWHR. ³ —δὲ T[Tr]WHR. ⁴ θέτε LTrWHR. ⁵ ἐν ταῖς καρδίαις LTrWHR. ⁶ ἀντιστῆναι οὐδὲ (at ἡ TWHR) ἀντειπεῖν LTrWHR, ἀντιστῆναι [ἡ ἀντειπεῖν] Tr, [ἀντειπεῖν ἢ] ἀντιστῆναι Tr marg. ⁷ ἀπαντες TTrWH (non marg.). ⁸ κτήσεσθε LTrWHR. ⁹ —τὴν LTrWH. ¹⁰ Ἱερουσαλὴμ WH. ¹¹ γινώσεσθε Tr marg. ¹² πληρωθῆναι LTrWHR. ¹³ —δὲ LTrWHR. ¹⁴ —ἐν LTrWHR. ¹⁵ μαχαίρας TTrWH. ¹⁶ τὰ ἔθνη πάντα L (non marg.) TTr (non marg.) WH. ¹⁷ ἄχρις L. ¹⁸ + οὐ LTrWH. ¹⁹ + [καὶ ἔσονται] WH. ²⁰ ἔσονται LTrWHR. ²¹ ἡ χούσης LTrR, ἡ χούς WH. ²² νεφέλαις L marg.

^a 2 Cor. 11. 23. Cf. Act. 4. 3; 5. 18; 12. 4; 16. 24. ^b Cf. Phil. 1. 13, 14. ^c cap. 9. 44. ^d Cf. cap. 12. 11. ^e Ex. 4. 12. ^f Act. 6. 10.

^g Vid. Matt. 10. 30. ^h Rom. 5. 3, 4. Jac. 1. 3, 4. Cf. Matt. 10. 22; 24. 13. ⁱ Vid. cap. 19. 43. ^k Dan. 9. 27. ^l Joan. 4. 35. Jac. 5. 4. Cf. cap. 17. 31. ^m Esa. 63. 4. ⁿ Dan. 9. 24—27.

^o 1 Cor. 7. 26. 2 Cor. 12. 10. ^p 1 Thess. 3. 7. ^q ver. 25. ^r Gen. 34. 26. Heb. 11. 34. ^s Rev. 11. 2. Cf. Esa. 63. 4. ^t Dan. 8. 13. ^u Cf. Dan. 12. 7. ^v Rom. 11. 25. ^w 2 Cor. 2. 4. ^x Dan. 7. 13. Rev. 14. 14.

^c Rom. 8.
23. Eph.
4. 30.

“Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ 28
ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπο-
λύτρωσις ὑμῶν.”

^b cap. 12.
57.

^c Cf. cap.
16. 17.

^d Cf. Rom.

13. 13.

1 Thess. 5.

6. 1 Pet.

4. 7.

^c 1 Thess.

5. 7.

1 Cor. 6.

3. 4.

^d 1 Thess.

5. 3. Cf.

cap. 12. 40.

^a Ps. 69. 22.

Eccles. 9.

12. Esa.

24. 17.

Rom. 11. 9.

1 Tim. 6. 9.

ⁱ Vid.

Marc. 13.

33.

^k Vid. cap.

18. 1.

ⁱ Rev. 6. 17.

^m Vid.

Matt. 26.

55.

ⁿ Joan. 8.

1. 2.

^o Matt. 21.

17. Marc.

11. 19.

cap. 22. 30.

Cf. Joan.

18. 2.

^p ver. 1, 2,

Matt. 26.

2—5.

Marc. 14.

1. 2.

^q ver. 3—6,

Matt. 26.

14—16.

Marc. 14.

10. 11.

^r Joan. 13.

27. Cf.

Act. 5. 3.

^s ver. 52.

Act. 4. 1;

5. 24, 26.

Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, “Ἴδετε τὴν συκὴν 29
καὶ πάντα τὰ δένδρα. ὅταν προβάλῃσιν ἤδη, βλέ- 30
ποντες ^b ἀφ’ ἐαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς ¹ τὸ θέρος
ἐστίν. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε ταῦτα γινόμενα, 31
γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστίν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, 32
ἕως ἂν ² πάντα γένηται. ^o ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ- 33
σονται ³, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελθῶσι ⁴. Προσ- 34 ^{συνθ}
έχετε δὲ ἑαυτοῖς, ^a μήποτε βαρυνθῶσιν ⁵ ὑμῶν αἱ καρ-
δίαι ⁶ ἐν κραιπάλῃ ⁷ καὶ ^e μέθῃ καὶ μερίμναις ^f βιωτικαῖς,
καὶ αἰφνίδιος ἐφ’ ὑμᾶς ⁸ ἐπιστῇ ⁸ ἡ ἡμέρα ἐκείνη· ὥς 35
^h παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται ⁹ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους
ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ⁱ ἀγρυπνεῖτε οὖν ¹⁰ ἐν 36
^k παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιωθῇτε ¹¹ ἐκφυγεῖν
ταῦτα πάντα ¹² τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ ^l σταθῆναι
ἐμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.”

“Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ^m ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ¹³. ⁿ τὰς δὲ 37
νύκτας ἐξερχόμενος ἠυλίζετο ¹⁴ εἰς τὸ ὄρος τὸ καλού-
μενον ἐλαιῶν ¹⁴. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ⁿ ὠρθριζε πρὸς αὐ- 38
τὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

^p ἮΓΓΙΖΕ δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη 2205⁵.
πάσχα· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, 2 ^{σε}
τό, πῶς ἀνέλῳσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. ^a

^q Εἰσῆλθε δὲ ὁ ¹⁵ ^r Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλού- 3 ^a
μενον ¹⁶ Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα· ^{σεβ}
καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι ¹⁷ καὶ τοῖς ¹⁸ 4 ^{σεγ}
^s στρατηγοῖς, τό, πῶς αὐτόν παραδῶ αὐτοῖς ¹⁹. καὶ ἐχά- 5 ^β

¹ ἐγγὺς [ἤδη] Tr marg.

² [ἂν] WH.

³ παρελεύσεται L

marg. ⁴ παρελεύσονται LTr WHR.

⁵ βαρυνθῶσιν LTr WHR.

⁶ αἱ καρδίαι ὑμῶν LTr (non marg.) WH.

⁷ κραιπάλῃ WH.

⁸ ἐπιστῇ ἐφ’ ὑμᾶς αἰφνίδιος (ἐφνίδιος WH) L marg. TTr WH, at

αἰφνίδιος ἐπιστῇ ἐφ’ ὑμᾶς L.

⁹ ἐκείνη ὥς παγὶς· ἐπεισελεύσεται

γὰρ L (non marg.) TTr WHR, at γὰρ ἐπεισελεύσεται L marg., at

ὥς παγὶς γὰρ ἐπ[ε]ισ[ε]λεύσεται Tr marg.

¹⁰ δὲ L (non marg.)

TTr (non marg.) WHR.

¹¹ κατισχύσητε TTr (non marg.) WHR.

¹² πάντα ταῦτα L marg.

¹³ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ L marg.

Tr (non marg.) WH marg.

¹⁴ ἐλαιῶν LTr.

¹⁵ —ὁ

LTr WH.

¹⁶ καλούμενον TTr WHR.

¹⁷ + καὶ τοῖς γραμμα-

τεῦσιν L.

¹⁸ —τοῖς TTr WHR.

¹⁹ αὐτοῖς παραδῶ αὐτόν L

(non marg.) TTr (non marg.) WH.

- 6 ρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐξωμολόγησε¹, καὶ ἐζήτηε εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι² αὐτὸν αὐτοῖς ἅπερ ὄχλου³.
- 7 Ὁ⁴ ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν⁴ ᾗ ἔδει θύεσθαι
8 τὸ πάσχα· καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην⁵, εἰ-
9 πών, “Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα
10 φάγωμεν.” Οἱ δὲ εἶπον⁶ αὐτῷ, “Ποῦ θέλεις ἐτοιμά-
11 σωμεν⁷ ;” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἰδού, εἰσελθόντων
12 ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κερά-
13 μιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν
14 οἰκίαν οὗ⁸ εἰσπορεύεται· καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότη
15 τῆς οἰκίας⁹, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστι τὸ
16 ἀκατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
17 φάγω; Κακεῖνος ὑμῖν δείξει ἁνώγειον¹⁰ μέγα ἐστρω-
18 μένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε.” Ἀπελθόντες δὲ εὗρον κα-
19 θῶς εἴρηκεν¹¹ αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
- 20 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα¹²
21 ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Επι-
22 θυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ’
23 ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκ-
24 ἐτι¹³ οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ¹⁴, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν
25 τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.”¹⁵ Καὶ δεξάμενος¹⁶ ποτήριον,
26 εὐχαριστήσας εἶπε, “Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε
27 ἑαυτοῖς¹⁷. Ἐγὼ γὰρ ὑμῖν, ὅτι¹⁸ οὐ μὴ πίνω¹⁹ ἀπὸ τοῦ
28 γεννήματος²⁰ τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου²¹ ἡ βασιλεία τοῦ
29 Θεοῦ ἔλθῃ.” Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἐκλα-
30 σε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, “Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά
31 μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν²²
32 ἐμὴν ἀνάμνησιν.” Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον²³ μετὰ
33 τὸ δειπνήσαι, λέγων, “Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ²⁴ καινὴ
34 διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνό-

^a Cf. Matt. 26. 5.
^b ver. 13, Matt. 26. 17—19.
^c Act. 3. 1, 4. 11; 4. 13, 19; 8. 14.
^d Gal. 2. 9.

^e Vid. Marc. 14. 14.
^f Marc. 14. 15.

^g Matt. 26. 20. Marc. 14. 17.
^h Vid. Marc. 6. 30.

ⁱ Cf. ver. 18, 30.

^j ver. 19. Vid. Matt. 15. 36.
^k ver. (17), 18—20, Matt. 26. 26—29.
^l Marc. 14. 22—25.
^m 1 Cor. 11. 23—25.

ⁿ Jer. 31. 31. 1 Cor. 11. 25.
^o 2 Cor. 3. 6. Heb. 8. 8, 13; 9. 15.

¹ —καὶ ἐξωμολόγησε L. ² ἵνα παραδῷ L marg. ³ ἅπερ ὄχλου αὐτοῖς L (non marg.) TTr (non marg.) WH. ⁴ —ἐν Tr WH. ⁵ Ἰωάννην Tr WH. ⁶ εἶπαν LTTr WH. ⁷ + [σοι] L. ⁸ εἰς ἣν LTTr WHR. ⁹ + λέγοντες WH marg. ¹⁰ ἀνώγειον LTTr WH. ¹¹ εἰρήκει L (non marg.) TTr WHR. ¹² —δώδεκα LTTr WHR. ¹³ —οὐκέτι [LTr] WHR. ¹⁴ αὐτὸ LTTr WHR. ¹⁵ ver. 17 et 18 forsitan post ver. 19 et postea om. ver. 20 Tr marg. ¹⁶ + τὸ L. ¹⁷ εἰς ἑαυτούς LTTr WHR. ¹⁸ —ὅτι Tr WH. ¹⁹ + ἀπὸ τοῦ νῦν T[Tr] WHR. ²⁰ γεννήματος LTTr WH. ²¹ οὐ Tr WH. ²² —τὴν T errore. ²³ καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως TTr (non marg.) WHR text.

^a ver.
 21—23.
 Matt. 26.
 21—24.
 Marc. 14.
 18—21.
 Cf. Joan.
 13, 18, 21,
 22, 26.
^b Act. 2.
 23; 4. 28;
 10. 42; 17.
 31. Rom.
 1. 4.
^c Marc. 9.
 33, 34.
 cap. 9. 46.
^d ver.
 25—27,
 cf. Matt.
 20. 25—28.
 Marc. 10.
 42—45.
^e cap. 9. 48.
 Marc. 9.
 35.
 1 Pet. 5. 5.
^f Act. 15.
 22. Heb.
 13. 7, 17,
 24.
^g Cf. cap.
 12. 37.
^h Cf. Joan.
 13. 4, 5.
ⁱ Cf. Matt.
 24. 47.
^j Vid.
 Matt. 25.
 54.
^k Cf. ver.
 16. cap.
 14. 15.
 Rev. 19. 9.
^l Vid.
 Matt. 19.
 28.
^m Act. 26. 7.
 Jac. 1. 1.
ⁿ Vid. cap.
 7. 19.
^o Job 1.
 6—12;
 2. 1—6.
 2 Cor. 2.
 11. 1 Pet.
 5. 8.
^p Amos 9. 9.
^q Joan. 17.
 9, 11.
^r Vid.
 Matt. 13.
 15.
^s ver. 33, 34,
 Matt. 26.
 33—35.
 Marc. 14.
 29, 31.
 Joan. 13.
 38.
^t ver. 61.
^u Matt. 10.
 10. Marc.
 6. 8. cap.
 9. 3; 10. 4.

μενον^{1,2}. ^a Πλὴν ἰδοῦ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με²¹ σξη
 μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. καὶ ὁ μὲν υἱὸς³ τοῦ²² β
 ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὀρισμένον⁴. πλὴν οὐαὶ
 τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ παραδίδονται." Καὶ αὐτοὶ²³ σξη
 ἤρξαντο⁵ συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς, τό, τίς ἄρα εἷη ἐξ^a
 αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν. ^c Ἐγένετο δὲ καὶ²⁴ ΟΖ'.
 φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τό, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. σο
^a ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύ-²⁵ β
 ουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται
 καλοῦνται. ^e ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν²⁶
 ὑμῖν γενέσθω⁶ ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ
 διακονῶν. τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακο-²⁷ σοα
 νῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ^f ἐγὼ δὲ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν⁷ ι
 ὡς ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς δὲ ἔστε οἱ διαμεμενηκότες²⁸
 μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· ἀγὰρ διατίθεμαι²⁹
 ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, ὁ βασιλείαν⁸,
^h ἵνα ἐσθίητε⁹ καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ³⁰
 βασιλείᾳ μου, καὶ ὁ καθίσσηθε¹⁰ ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες σοβ
 τὰς δώδεκα φυλάς¹¹ τοῦ Ἰσραὴλ." Εἶπε δὲ ὁ Κύριος¹², 31 ΟΗ'.
 "Σίμων, Σίμων, ἰδοῦ, ὁ Σατανᾶς¹³ ἐξητήσατο ὑμᾶς, σογ
^j τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σίτον· ἐγὼ δὲ ἐδέηθην περὶ³²
 σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ¹³ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε σοδ
^k ἐπιστρέψας στηρίξῃς¹⁴ τοὺς ἀδελφούς σου." ^l Ὁ δὲ³³ θ
 εἶπεν¹⁵ αὐτῷ, "Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς³³ σοε
 φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι." Ὁ δὲ εἶπε,³⁴ α
 "Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ¹⁶ φωνήσῃς σήμερον ἀλέκ-
 τωρ, ^m πρὶν ἢ¹⁷ τρεῖς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με¹⁸." Καὶ³⁵ σοσ
 εἶπεν αὐτοῖς, ⁿ Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ¹⁹ β
 βαλαν-
 τίου¹⁹ καὶ ^o πῆρας καὶ ^p ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑστερή-
 σατε;" Οἱ δὲ εἶπον²⁰, "Οὐδενός²¹." Εἶπεν οὖν²² αὐ-³⁶
 τοῖς, "Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον²³ ἀράτω, ὁμοίως

¹ ἐκχυνόμενον LTrWH. ² Ab τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον ver.
 19 usque ad ἐκχυν. ver. 20 inter duplices uncas ponit WH
 ([[]]). Omittit R marg. ³ ὅτι ὁ υἱὸς μὲν TTrWHR, at καὶ ὁ
 υἱὸς μὲν L marg. Tr marg. ⁴ κατὰ τὸ ὀρισμένον πορεύεται
 LTrWHR. ⁵ συν- LTrWH. ⁶ γενέσθω TTrWHR. ⁷ ἐν
 μέσῳ ὑμῶν εἰμι TTrWHR. ⁸ μου βασιλείαν, WH (non marg.)
 R marg. ⁹ ἐσθίητε LTrWH. ¹⁰ καθίσσεσθε LR, καθήσεσθε
 TTrWH marg., καθήσεσθε Tr marg., καθήσεσθε WH. ¹¹ τὰς δώδεκα
 φυλάς κρίνοντες Tr marg. WH. ¹² — Εἶπε δὲ ὁ κύριος T[Tr] WHR.
¹³ ἐκλείπῃ LTrWHR. ¹⁴ στηρίξον LTrWH. ¹⁵ εἶπεν δὲ
 αὐτῷ L marg. ¹⁶ — μὴ TTrWHR. ¹⁷ ἕως LTrWHR. ¹⁸ με
 ἀπαρνήσῃ εἰδέναι LTrWHR. ¹⁹ βαλάντιον LTrWH. ²⁰ εἶπαν
 LTrWH. ²¹ Οὐθενός TTrWH. ²² ὁ δὲ εἶπεν TR, εἶπεν δὲ Tr
 (non marg.) WH. ²³ βαλλάντιον LTrWH.

καὶ πῆραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων¹ πωλησάτω τὸ ἱμάτιον
 σοξ 37 αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω¹ μάχαιραν. λέγω γὰρ ὑμῖν,
 ὅτι ἔτι² τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν
 ἐμοί, τό³, “Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.” καὶ γὰρ⁴
 σοη 38 τὰ⁵ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.” Οἱ δὲ εἶπον⁶, “Κύριε,
 ἰδού, ^εμάχαιραι ὥδε δύο.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἰκα-
 νόν ἐστι.”
 σοθ 39 ΚΑΙ ἐξελθὼν ἐπορεύθη ^ακατὰ τὸ ἔθος ^εεἰς τὸ ὄρος
 τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ⁷ οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ⁸. Ἰγνόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς,
 40 “Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.” Καὶ
 41 αὐτὸς ^βἀπεσπάσθη ἀπ’ αὐτῶν ὥσπερ λίθον βολήν, καὶ
 42 ἔβη τὰ γόνατα προσηύχετο, λέγων, “Πάτερ, εἰ βού-
 λει παρενεγκεῖν⁹ τὸ ποτήριον τοῦτο¹⁰ ἀπ’ ἐμοῦ· πλην
 43 μὴ τὸ θέλημά μου, ^αἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω^{11,12}.” Ὡφθῆ
 44 δὲ αὐτῷ ^βἄγγελος ἀπ’¹³ οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. καὶ
 Ἰγνόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ^γἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο
 45 δὲ¹⁴ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὥσπερ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες¹⁵
 ἐπὶ τὴν γῆν¹⁶. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς,
 46 ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς¹⁷, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμέν-
 οὺς¹⁸ ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Τί καθεύ-
 δετε; ἀναστάντες ^δπροσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε
 εἰς πειρασμόν.”
 σπε 47 ^ε“Ἐτι δὲ¹⁹ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ὄχλος, καὶ ὁ λεγό-
 μενος Ἰούδας, εἰς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτῶν²⁰,
 σπ 48 καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλήσαι αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς²¹
 49 εἶπεν αὐτῷ, “Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
 50 που παραδίδως;” Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτόν τὸ ἐσό-
 μενον εἶπον²² αὐτῷ²³, “Κύριε, εἰ πατάξομεν ^εἐν μα-
 50 χαίρᾳ²⁴,” Καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δούλον
 τοῦ ἀρχιερέως²⁵, καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ οὖς²⁶ τὸ δεξιόν.

^a Esa. 53.

12.

^b Cf. Joan.

19. 30.

^c ver. 49.

Cf. Matt.

26. 51.

^d cap. 21.

37. Joan.

18. 2.

^e Matt. 21.

1; 26. 30.

Marc. 14.

26.

^f ver.

40--46,

Matt. 26.

36--46.

Marc. 14.

32--42.

^g ver. 46.

Vid. Matt.

6. 13.

^h Act. 21. 1.ⁱ Act. 7. 60;

9. 40; 20.

36; 21. 5.

Cf. Eph. 3.

14.

^j Vid.

Matt. 6. 10.

^k Cf. Matt.

4. 11.

^l Joan. 12.

27. Heb.

5. 7.

^m Act. 12.

5; 26. 7.

1 Pet. 1. 22;

4. 8.

ⁿ ver.

47--53,

Matt. 26.

47--56.

Marc. 14.

43--50.

Joan. 18.

3--11.

¹ ἔχων,...ἀγορασάτω, R marg.² -ἔτι LTrWHR.³ -τό

L (non marg.).

⁴ [γὰρ] LTr.⁵ τὸ TTrWHR.⁶ εἶπαν

LTrWH.

⁷ [καὶ] WH.⁸ -αὐτοῦ TTrWHR.⁹ παρένεγκε

LTrWH, παρενέγκαι T.

¹⁰ τοῦτο τὸ ποτήριον TTrWHR.¹¹ γε-

νέσθω TTrWHR.

¹² WH marg. habet (post Πάτερ,) μὴ τὸ

θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω· εἰ βούλει παρένεγκε τοῦτο τὸ

ποτήριον ἀπ’ ἐμοῦ.

¹³ ἀπὸ τοῦ LTrWH (non marg.).¹⁴ καὶ

ἐγένετο TWH (non marg.).

¹⁵ καταβαίνοντος T.¹⁶ vv. 43, 44,

uncinis includit L (ἰδρῶς Tr, etiam ἐπὶ τῆς γῆς Tr marg.), inter

duplices uncios ponit WH: omittit R marg.

¹⁷ + αὐτοῦ E.¹⁸ κοιμωμένους αὐτοὺς TTrWH.¹⁹ -δὲ LTrWHR.²⁰ αὐτοὺς

LTrWH.

²¹ Ἰησοῦς δὲ TTrWH.²² εἶπαν LTrWH.²³ -αὐτῷ TTrWHR.²⁴ μαχαίρῃ TTrWH.²⁵ τοῦ ἀρχιερέως

τὸν δούλον TTr (non marg.) WH.

²⁶ τὸ οὖς αὐτοῦ LTrWH.

ἀποκριθεὶς δὲ ὁ¹ Ἰησοῦς εἶπεν, “Ἐατε ἕως τούτου.”⁵¹ σπη
 Καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ², ἰάσατο αὐτόν.
 Εἶπε δὲ ὁ³ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ’⁴ 52 σπη
 αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ ἄστρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσ-
 βυτέρους, “Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξεληλύθατε⁵ μετὰ μα-
 χαίρων καὶ ξύλων; καθ’ ἡμέραν ὄντος μου μεθ’ ὑμῶν 53
 ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ’ ἐμέ. ἀλλ’⁶
 αὕτη ὑμῶν ἐστίν⁷ ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.”

ἘΣΥΛΛΑΒΟΝΤΕΣ δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγα- 54 σγ
 γον⁸ αὐτὸν⁹ εἰς τὸν οἶκον¹⁰ τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέ-
 τρος ἠκολούθει μακρόθεν. ἀψάντων¹¹ δὲ πῦρ ἐν μέσῳ 55 σγ α
 τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων¹² αὐτῶν¹³, ἐκάθητο ὁ
 Πέτρος ἐν μέσῳ¹⁴ αὐτῶν. Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη 56
 τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ,
 εἶπε, “Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.” Ὁ δὲ ἠρνήσατο 57 σδ β
 αὐτόν¹⁵, λέγων, “Τύνη, οὐκ οἶδα αὐτόν¹⁶.” Καὶ μετὰ 58 α
 βραχὺ ἄτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, “Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν
 εἶ.” Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν¹⁷, “Ἀνθρωπε, οὐκ εἰμί.”
 Καὶ διαστάσης ὥσπερ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις¹⁸ διῡσχυρί- 59
 ζετο, λέγων, “Ἐπ’ ἀληθείας καὶ οὗτος μετ’ αὐτοῦ
 ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.” Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, 60
 “Ἀνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις.” Καὶ παραχρῆμα,
 ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ὁ¹⁹ ἀλέκτωρ· καὶ δι 61 σγ γ
 στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπε-
 μνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου²⁰ τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν
 αὐτῷ, “Ὅτι, πρὶν²¹ ἀλέκτορα φωνῆσαι²², ἀπαρνήσῃ
 με τρίς.” Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος²³ ἐκλαυσε 62
 πικρῶς²⁴.

Ὁ Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν²⁵ ἐνέπαι- 63 σδ δ
 ζον αὐτῷ, δέροντες· καὶ περικαλύψαντες αὐτόν, ἔτυπ- 64 α
 τον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ²⁶ ἐπηρώτων αὐτόν²⁷, λέ-

^a Vid. ver.
4.

^b Marc. 14.
35, 41.
Joan. 12.
27; 16. 4.
^c Col. 1. 13.
Cf. Act. 26.
18. Eph.
6. 12.
^d Matt. 26.
57. Marc.
14. 53.
^e Matt. 26.
58. Marc.
14. 54.
Joan. 18.
15.
^f Vid.
Matt. 26. 3.
^g ver.
56—62.
Matt. 26.
69—75.
Marc. 14.
66—72.
Joan. 18.
16—18.
25—27.
^h Cf. Joan.
18. 26.
ⁱ Cf. Matt.
26. 73.
^k Act. 12.
15.
^l Vid. cap.
7. 19.
^m cap. 20.
17.
ⁿ ver. 34.

^o ver.
63—65,
cf. Matt.
26. 67, 68.
Marc. 14.
65. Joan.
18. 22, 23.

¹ [ὁ] WH. ² — αὐτοῦ TTr WHR. ³ — ὁ LTr WH. ⁴ πρὸς T. ⁵ ἐξήλθατε LTr WH (ἐξήλθετε R). ⁶ ἀλλὰ Tr. ⁷ ἐστὶν ὑμῶν LTr WH. ⁸ [καὶ εἰσήγαγον] Tr marg. ⁹ — αὐτὸν LTr WHR. ¹⁰ τὴν οἰκίαν TTr WH. ¹¹ περιψάντων TTr (non marg.) WHR. ¹² περικαθισάντων L (non marg.), συγκαθισάντων TWH. ¹³ — αὐτῶν LTr WHR. ¹⁴ μέσος TTr WH. ¹⁵ — αὐτὸν LTr WHR. ¹⁶ Οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι TTr (non marg.) WHR. ¹⁷ ἔφη TTr WHR. ¹⁸ — ὁ LTr WHR. ¹⁹ ῥήματος Tr marg. WHR. ²⁰ + [ἡ] Tr marg. ²¹ + σήμερον TTr WHR. ²² — ὁ Πέτρος TTr WHR. ²³ [καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἐκλαυσεν πικρῶς] WH. ²⁴ αὐτὸν LTr WHR. ²⁵ — ἐτύπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ TTr [L] WHR. ²⁶ — αὐτόν TTr WH.

γοντες, “Προφήτευσον, τίς ἐστὶν ὁ παίσας σε;”

65 Καὶ ἕτερα πολλὰ ^α βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

σ4ε 66 ^β Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ ^ο πρεσβυτέριον
τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον ¹

σ45 67 αὐτὸν εἰς τὸ ^α συνέδριον ἑαυτῶν ², ὁ λέγοντες, “Εἰ σὺ εἶ
ὁ Χριστός, εἰπέ ³ ἡμῖν.” Εἶπε δὲ αὐτοῖς, “Ἐὰν ὑμῖν

68 εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν δὲ καὶ ⁴ ἔρωτήσω, οὐ

σ45 69 μὴ ἀποκριθῆτέ μοι ⁵, ἢ ἀπολύσητε ⁶. ἀπὸ τοῦ νῦν ⁷
^α ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ^γ καθήμενος ἐκ δεξιῶν

σ4η 70 τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.” Εἶπον ⁸ δὲ πάντες, “Σὺ
οὐκ εἶ ⁹ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;” Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη,

σ4θ 71 ^h “Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι. ⁹” Οἱ δὲ εἶπον ¹⁰, “Τί
^β ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρίας ¹¹; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν
ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.”

τ 23 ^α ^{τα} ^ι ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ ^η ^θ ^ι ^κ ^λ ^μ ^ν ^ξ ^ο ^π ^ρ ^σ ^τ ^υ ^φ ^χ ^ψ ^ω ^α ^β ^γ ^δ ^ε ^ς ^ζ

^a cap. 8. 27.^b Matt. 14.

1. Marc.

6. 14.

^c Act. 18.

28.

^d Vid.

Marc. 9.

12.

^e Cf. Matt.

27. 28.

Marc. 15.

17.

^f Act. 10.

30. Jac. 2.

2. 3.

^g Act. 4.

27. Cf. Pa.

2. 2.

^h cap. 24.

20.

ⁱ ver. 2.^k Act. 4. 9;

12. 19; 24.

8; 28. 18.

^l ver. 4. 22.^m Cf. Matt.

27. 26.

Joan. 19. 1.

ⁿ (var.

lect.) Matt.

27. 15.

Marc. 15.

6. Joan.

18. 39.

^o ver.

18—25.

Matt. 27.

16—25.

Marc. 15.

2—5. Cf.

Joan. 18.

39—19. 16.

^p Act. 21.

36; 22. 22.

^q Act. 3. 14.

θέλων ¹ ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν, ² διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ ³ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἡλπίζε τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· 9 αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἰστήκεισαν ⁴ δὲ οἱ 10 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, ⁵ εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ⁶ ἔξουθενήσας δὲ αὐτὸν ⁷ ὁ Ἡρώδης ⁸ σὺν τοῖς 11 στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, ⁹ περιβαλὼν αὐτὸν ¹⁰ ἔσθητα ¹¹ λαμπράν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ ¹². ἐγένοντο δὲ φίλοι ¹³ ὁ τε Πιλάτος ¹⁴ καὶ ὁ Ἡρώδης ¹⁵, 12 ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς ¹⁶. Πιλάτος ¹⁷ δὲ ¹⁸ συγκαλε- 13 σάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ¹⁹ ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν, εἶπε πρὸς αὐτούς, “Προσηνέγκατέ μοι τὸν 14 ἄνθρωπον τοῦτον, ὥς ²⁰ ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ²¹ ἀνακρίνας ²² οὐδὲν ²³ εὑρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὦν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης ²⁴ ἀνέπεμψα ²⁵ γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν ²⁶, 15 καὶ ἰδοὺ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ. ²⁷ παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.” ²⁸ Ἀνάγκην 16 δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἓνα. ²⁹ ἀνέκραξαν ³⁰ 17 δὲ ³¹ παμπληθεῖ, λέγοντες, ³² “Ἄιρε τοῦτον, ἀπόλυσον 18 δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν.” ³³ ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ 19 γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ ³⁴ φόνον βεβλημένος εἰς φυλακὴν ³⁵. Πάλιν οὖν ³⁶ ὁ Πιλάτος ³⁷ προσεφώνησε ³⁸, 20 θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. οἱ δὲ ἐπεφώνουν, 21 λέγοντες, “Σταύρωσον, σταύρωσον ³⁹ αὐτόν.” ⁴⁰ Ὁ δὲ 22 τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, “Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; ⁴¹ οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὑρον ἐν αὐτῷ· παιδεύ- 23 σας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.” Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς 24 μεγάλαις, αἰτοῦμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι ⁴². καὶ κατ- 25 ἰσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων ⁴³. Ὁ δὲ ⁴⁴ 26

¹ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων LTr WHR.² —πολλὰ TTr WHR.³ ἰστήκεισαν WH.⁴ + καὶ TWH marg.⁵ Ἡρώδης WH.⁶ —αὐτὸν T[LTTr] WHR.⁷ ἐσθήτα E.⁸ Πιλάτῳ TWH.⁹ Πι-
λάτος TWH.¹⁰ Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλάτος L marg. TTr WHR.¹¹ αὐτούς TTr, αὐτοῦς WH.¹² συν- TWH.¹³ οὐδὲν TTr WH.¹⁴ ἀνέπεμψεν TTr marg. WHR.¹⁵ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς TTr marg.¹⁶ Deest v. 17 in TTr WHR, uncinis includit L, post ver. 19 ponunt [Tr marg.] R marg. alter hoc loco, at κατὰ ἑορτὴν ἀπολύειν αὐτοῖς ἓνα [Tr marg.].¹⁷ ἀνέκραγον TTr (non marg.) WH.¹⁸ παν- TWH.¹⁹ βληθεῖς (βεβλημένος Tr marg.) ἐν τῇ φυλακῇ TTr WHR.²⁰ δὲ LTr WHR.²¹ προσεφώνησεν αὐτοῖς LWHR.²² Σταύρου, σταύρου LTr WH.²³ σταυρώσαι WH marg.²⁴ —καὶ τῶν ἀρχιερέων TTr marg. [LTTr] WHR.²⁵ καὶ LTr WHR.

- 25 Πιλάτος¹ ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἷτημα αὐτῶν· ἀπέ-
λυσε δὲ αὐτοῖς² τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλη-
μένον εἰς τὴν³ φυλακὴν, ὃν ᾗτουντο·⁴ τὸν δὲ Ἰησοῦν
παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.
- 26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον⁵ αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός
τινος Κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου⁶ ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν
Π'. 27 αὐτῷ τὸν σταυρόν, φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. Ἦκο-
τις 28 λούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναι-
κῶν αἱ καὶ⁷ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. στρα-
φείς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ⁸ Ἰησοῦς εἶπε, “Θυγατέρες
Ἱερουσαλὴμ⁹, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς
29 κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. ὅτι ἰδού, ἔρχονται
ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι, Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ¹⁰ κοι-
λῖαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἐθίλασαν¹¹.
30 τότε ἄρξονται¹² λέγειν τοῖς ὄρεσι, Πέσετε¹² ἐφ' ἡμᾶς·
31 καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς. ὅτι, ἂν ἐν τῷ¹³
ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ἱερῷ τί γένηται;”
τις 32 Ἡγοῦντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι¹⁴ σὺν αὐτῷ
ἀναιρεθῆναι.
- 33 Καὶ ὅτε ἀπῆλθον¹⁵ ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον
α Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακοῦρ-
τιθ 34 γους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ¹⁶ ἀριστερῶν. ¹⁷ ὁ δὲ
τκ Ἰησοῦς ἔλεγε, “Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασιν τί
ποιοῦσι.”¹⁸ Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβα-
ι 35 λον κλῆρον¹⁸. καὶ¹⁹ ἐιστήκει¹⁹ ὁ λαὸς θεωρῶν. ῥῚ Εὐμεν-
τιβ κτήριζον δὲ καὶ²⁰ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς²¹, λέγοντες,
β “Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ
τκγ 36 Χριστός, ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός²².” Ἐνέπαιζον²³ δὲ αὐτῷ
β καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι²⁴ καὶ²⁴ ὄξος προσ-
37 φέροντες αὐτῷ, καὶ λέγοντες, “Εἰ²⁵ σὺ εἶ²⁵ ὁ βασιλεὺς
τκδ 38 τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.” ῥῚ Ἦν δὲ καὶ ἐπιγρα-

¹ Πειλάτος TWH. ² — αὐτοῖς TTr[L] WHR. ³ — τὴν LTTr WHR. ⁴ ἀπῆγον Tr marg. WH marg. ⁵ Σίμωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον LTTr WHR. ⁶ ἀπὸ L. ⁷ — καὶ LTTr WHR. ⁸ — ὁ TTr WH. ⁹ Ἱερουσαλὴμ WH. ¹⁰ + αἱ TTr WHR. ¹¹ ἐθρῆψαν LTTr WHR. ¹² Πέσατε TTr WH. ¹³ [τῷ] Tr WH (non marg.). ¹⁴ κακοῦργοι δύο WH. ¹⁵ ἦλθον LTTr, ἦλθαν WH. ¹⁶ — ἐξ T error. ¹⁷ Ab initio v. 34 usque ad ποιοῦσιν uncinis includit L, inter duplices uncas (¶ ¶) ponit WH, omittit R marg. ¹⁸ κλήρους L marg. TTr marg. ¹⁹ ἱσθίκει WH. ²⁰ — καὶ LT. ²¹ — σὺν αὐτοῖς TTr[L] WHR. ²² ὁ ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ L marg., τοῦ Θεοῦ, ὁ ἐκλεκτός TTr marg. WHR. ²³ ἐνέπαιζαν TTr marg. WH. ²⁴ — καὶ TTr[L] WHR. ²⁵ [Εἰ] L.

φῇ γεγραμμένη¹ ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς², “Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων³.”

“Εἰς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἔβλασφήμει⁴ αὐτόν, λέγων⁵, “Εἰ⁵ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁσῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα⁶ αὐτῷ, λέγων⁶, “Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἀποποιῶν ἔπραξε.” Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ, “Μνησθητί μου, Κύριε⁸, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ⁹ σου.” Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς¹⁰, “Ἀμὴν λέγω σοι¹¹, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.”

“Ἦν δὲ¹² ὥσεί ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης¹³. καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη¹⁴ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον· καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, “Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι¹⁵ τὸ πνεῦμά μου.” Καὶ ταῦτα¹⁶ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος¹⁷ τὸ γινόμενον ἔδοξασε¹⁸ τὸν Θεόν, λέγων, “Ὅντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.” Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες²⁰ τὰ γινόμενα, ὁ τύπτοντες ἑαυτῶν²¹ τὰ στήθη ὑπέστρεφον. εἰστήκεισαν²² δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ^{23, 24} μακρόθεν, καὶ γυναῖκες καὶ συνακολουθήσασαι²⁶ αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

ΚΑΙ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτὴς ὑπάρχων²⁷, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος²⁸ (οὗτος οὐκ ἦν συγκα-

¹ — γεγραμμένη T^WH^R, at ἐπιγεγραμμένη L[Tr]. ² — γράμμασιν usque ad Ἑβραϊκοῖς TTr[LTr marg.] WH^R. ³ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος L (non marg.) TTr (non marg.) WH^R ([οὗτος] L), at [οὗτος ἐστίν] ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων L marg. ⁴ — λέγων T[Tr] WH. ⁵ Οὐχί...Χριστός; L marg. TTr WH^R. ⁶ ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἐφῆ TTr WH^R. ⁷ — τῷ (Ἰησοῦ cum sequent.) TTr WH^R. ⁸ — Κύριε TTr[L] WH^R, at [Κύριε] μνησθητί μου L marg. ⁹ εἰς τὴν βασιλείαν L marg. Tr marg. WH (non marg.) R marg. ¹⁰ — ὁ Ἰησοῦς T[Tr] WH^R. ¹¹ σοι λέγω TTr WH. ¹² Καὶ ἦν ἡδὴ L (non marg.) TTr WH^R ([ἡδὴ] Tr). ¹³ ἐνάτης LTTr WH. ¹⁴ — τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος· ἐσχίσθη δὲ T, τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος, ἐσχίσθη δὲ WH text. R, [καὶ] ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, ἐσχίσθη δὲ WH marg. ¹⁵ παρατίθεμαι LTTr WH^R. ¹⁶ καὶ τοῦτο L (non marg.) Tr marg., τοῦτο δὲ L marg. TTr WH^R. ¹⁷ ἑκατοντάρχης TTr WH. ¹⁸ ἔδοξεν L (non marg.) TTr (non marg.) WH^R. ¹⁹ συν-T WH. ²⁰ θεωρήσαντες L (non marg.) TTr WH^R. ²¹ — ἑαυτῶν TTr WH^R. ²² ἰστήκεισαν WH. ²³ αὐτῷ LTTr WH^R. ²⁴ + ἀπὸ LT[Tr marg.] WH^R. ²⁵ + αἱ WH marg. ²⁶ συνακολουθοῦσαι TTr WH^R. ²⁷ + καὶ T. ²⁸ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, — WH text., at ἀγαθός, — δίκαιος WH marg.

τατεθειμένος¹ τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν,) ἀπὸ
 Ἀριμαθαίας² πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καὶ³ προσε-
 52 δέχετο καὶ αὐτὸς⁴ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οὗτος
 προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ⁵ ᾗτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
 τλγ 53 καὶ καθελὼν αὐτὸ⁶ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ
 α ἔθηκεν αὐτὸ⁷ ἐν μνήματι λαξευτῷ, ὃ οὐκ ἦν οὐδέπω
 τλδ 54 οὐδεὶς⁸ κείμενος. καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευή⁹, καὶ
 ε σάββατον ἐπέφωσκε.

^a cap. 2. 25,
38.

^b Cf. Marc.
11. 2.
^c Vid.
Matt. 27.
62.

^d ver. 49.
Matt. 28. 1.
^e Marc. 15.
47.

^f Marc. 16.
1. cap. 24.
1.

^g Ex. 20.
10.

^h ver.
1—10.
Matt. 28.
1—8.

Marc. 16.
1—8. Cf.
Joan. 20.
1—8.

ⁱ Joan. 20.
1. Cf.
Matt. 27.
60. Marc.
15. 46.

^k Act. 1. 21.
^l Act. 1. 10.
Cf. Matt.
28. 2.

^m cap. 2. 9.
Act. 12. 7.

ⁿ ver. 37.
^o Heb. 7. 8.
Rev. 1. 18.

Cf. Joan. 6.
57.

^p Matt. 17.
23. Cf.
ver. 44.

^q Vid.
Marc. 8.
31.

^r Matt. 20.
19.

^s ver. 46.
Matt. 16.
21.

^t Joan. 2.
22.

55 Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ^{10,11} γυναῖκες, αἷτινες
 ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ¹² ἐκ τῆς Γαλιλαίας,¹³ ἐθεά-
 σαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ.
 56 ὑποστρέψασαι δὲ ᾗτοίμασαν ἄρώματα καὶ μύρα.

τλε
 η
 τλδ
 α 24 λήν, ἡ τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὀρθρου βαθείας¹⁴, ἦλθον
 ἐπὶ τὸ μνήμα¹⁵, φέρουσαι ἅ ᾗτοίμασαν ἄρώματα, καὶ
 2 τινες σὺν αὐταῖς¹⁶. εὑρον δὲ¹⁷ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμέ-
 3 νον ἀπὸ τοῦ μνημείου, καὶ εἰσελθούσαι¹⁸ οὐχ εὑρον τὸ
 4 σῶμα τοῦ κυρίου¹⁹ Ἰησοῦ²⁰. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖ-
 σθαι²¹ αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδού, δύο ἄνδρες²² ἐπέστη-

τλζ
 β 5 σταν αὐταῖς²³ ἐνέσθησεν²⁴ ἄστραπτούσαις²⁵. ἐμφόβων
 δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον²⁶ εἰς
 τὴν γῆν, εἶπον²⁷ πρὸς αὐτάς, “Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ
 6 τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ’²⁸ ἡγέρθη²⁹. μνησθητε
 7 ὅτι³⁰ ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὣν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων,
 “Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου³¹ παραδοθῆναι εἰς χεῖ-
 ρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ

τλη
 β 8 τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.” Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥη-
 9 μάτων αὐτοῦ· καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου³²,

¹ συν- WH text., συνεκατατιθέμενος TWH marg., at συνεκατατιθέ-
 μενος L marg. Tr marg.

² Ἀριμαθαίας WH. ³ —καὶ LTr WHR. ⁴ —καὶ αὐτὸς LTr WHR. ⁵ Πιλάτῳ TWH. ⁶ —αὐτὸ
 LTr WHR. ⁷ αὐτὸν L (non marg.) TTr WHR. ⁸ οὐδεὶς οὐκ

LTr WHR, οὐδεὶς οὐδέπω T. ⁹ παρασκευῆς LTr WHR. ¹⁰ —καὶ
 LTr WHR. ¹¹ + αἱ LTr WHR, at δύο Tr marg. WH marg.

¹² —αὐτῷ T[Tr] WHR. ¹³ + αὐτῷ T[Tr marg.] WHR. ¹⁴ βα-
 θέως LTr WHR. ¹⁵ ἐπὶ τὸ μνήμα ἦλθον T, ἐπὶ τὸ μν. ἦλθον Tr

marg. WH. ¹⁶ —καὶ τινες σὺν αὐταῖς LTr WHR. ¹⁷ εἰσελ-
 θούσαι δὲ LTr WHR. ¹⁸ [τοῦ κυρίου] Tr marg. ¹⁹ —τοῦ

κυρίου Ἰησοῦ [WH] R marg. ²⁰ ἀπορεῖσθαι LTr WHR. ²¹ ἄν-
 δρες δύο LTr WH. ²² αὐτοῖς T errore. ²³ ἐσθήσεν E, ἐσθήτη

LTr WHR. ²⁴ ἀστραπτούση LTr WHR. ²⁵ τὰ πρόσωπα
 TTr WHR. ²⁶ εἶπαν LTr WH. ²⁷ ἀλλὰ TTr WH. ²⁸ —οὐκ

ἔστιν ὧδε ἀλλὰ ἡγέρθη [WH] R marg. ²⁹ ὅσα L marg. ³⁰ τὸν
 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ TTr WHR. ³¹ [ἀπὸ τοῦ μνημείου] WH,
 omittit R marg.

^a Matt. 27.
56. Marc.
15. 40.
^b cap. 8. 3.
^c Vid.
Marc. 6.
30.

^d Marc. 16.
11. ver.
41. Vid.
Marc. 16.
16.
^e Joan. 20.
3—6.

^f Joan. 19.
40; 20.
^g Joan. 20.
5—7.
^h Marc. 16.
12.

ⁱ Joan. 20.
14; 21. 4.
Cf. ver. 31.

^k Joan. 19.
25.

^l Vid.
Matt. 21.
11.
^m Act. 7.
22.
ⁿ Cf. Act.
2. 22.
^o cap. 23.
13, 35.
Joan. 7. 26,
48; 12. 42.
Act. 3. 17;
4. 5, 8; 13.
27. Cf.
1 Cor. 2. 8.
^p cap. 1. 68.

ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα¹ τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς
λοιποῖς. ἦσαν δὲ² ἡ Μαгдаληνὴ Μαρία καὶ Ὑῶάννα³ 10 τλθ
καὶ ἡ Μαρία Ἰακώβου,⁴ καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, 7
αἱ⁵ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ ἐφά- 11
νησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὥσπερ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν⁶,
καὶ ἠπίσταντο αὐταῖς. ⁸ ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν 12
ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κεί-
μενα⁹ μόνα· καὶ ἀπήλθε πρὸς ἑαυτὸν¹⁰ θαυμάζων τὸ
γεγονός.

Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ 13 ΠΠ'.
τῇ ἡμέρᾳ¹¹ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα
ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ¹², ἥ ὄνομα Ἑμμαοῦς· καὶ αὐτοὶ 14
ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβη-
κότων τούτων. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀμιλεῖν αὐτοὺς καὶ 15
συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ¹³ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπο-
ρεύετο αὐτοῖς· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ 16
μὴ ἐπιγινῶναι αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, “Τίνες 17
οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους
περιπατοῦντες, καὶ ἔστε σκυθρωποὶ¹⁴,” Ἀποκριθεὶς 18
δὲ ὁ¹⁷ εἰς¹⁸, ὃ ὄνομα¹⁹ Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν,
“Σὺ μόνος παροικεῖς ἐν²⁰ Ἱερουσαλὴμ¹², καὶ οὐκ ἔγνως
τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;” Καὶ 19
εἶπεν αὐτοῖς, “Ποῖα;” Οἱ δὲ εἶπον²¹ αὐτῷ, “Τὰ περὶ
Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου²², ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης,
ἠδυνατός ἐν ἔργῳ καὶ²³ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ
παντός τοῦ λαοῦ· ὅπως τε παρέδωκεν αὐτόν²⁴ οἱ ἀρχ- 20
ιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα²⁵ θανάτου,
καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν· ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐ- 21
τός ἐστιν²⁶ ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραὴλ. ἀλλὰ
γε²⁶ σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει
σήμερον²⁷, ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναῖκές 22

¹ πάντα ταῦτα T. ² [ἦσαν δὲ] Tr. ³ Ἰωάννα Tr WH. ⁴ + ἡ
LTTTr WHR. ⁵ Ἰακώβου· WHR. ⁶ — αἱ LTTTr WHR. ⁷ ταῦτα
LTTTr WHR. ⁸ v. 12 deest in TR marg., uncinis includunt
LTr, duplicibus uncis ([]) WH. ⁹ — κείμενα Tr WHR.
¹⁰ αὐτόν Tr, αὐτὸν WH. ¹¹ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι
TTr marg. WHR. ¹² Ἱερουσαλὴμ WH. ¹³ συν- LTTTr WH.
¹⁴ [καὶ] WH. ¹⁵ — ὁ TTr WH. ¹⁶; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί.
TTr (non marg.) WHR. ¹⁷ — ὁ LTTTr WHR. ¹⁸ + [ἐξ αὐτῶν]
L. ¹⁹ ὀνόματι L marg. TTr WHR. ²⁰ — ἐν TTr WHR. ²¹ εἶπαν
TTr WH. ²² Ναζαρηνοῦ L marg. TTr (non marg.) WHR.
²³ + [ἐν] L. ²⁴ αὐτόν παρέδωκεν L. ²⁵ κρίμα L. ²⁶ + καὶ
LTTTr WHR. ²⁷ — σήμερον T[Tr] WHR.

- τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, ^a“γενόμεναι ὁρθηραι”¹
 23 ἐπὶ τὸ μνημεῖον· ^aκαὶ μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ,
 ἦλθον², λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέαι,
 24 οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. ^aκαὶ ἀπῆλθον³ τινες τῶν σὺν
 ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω καθὼς καὶ⁴ αἱ
 25 γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.” Καὶ αὐτὸς
 εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ^a“Ὡς ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρ-
 26 δια τοῦ πιστεῦν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφη-
 27 ται· οὐχὶ ταῦτα ἔδει ^aπαθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ ^aεἰσελ-
 28 θεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;” Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ ^aΜω-
 σέως⁵ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευεν^{6,7}
 αὐτοῖς ^aἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ⁸.
 28 Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· ^aκαὶ
 29 αὐτὸς προσεποιεῖτο⁹ πορρωτέρω¹⁰ πορεύεσθαι. καὶ
^aπαρεβιάσαντο αὐτόν, λέγοντες, “Μεῖνον μεθ’ ἡμῶν,
 30 ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστί, καὶ ^aκέκλικεν¹¹ ἡ ἡμέρα.” Καὶ
 εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
 κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ’ αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον
 31 εὐλόγησε¹², καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς. ^aαὐτῶν δὲ
 διηνοιχθήσαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν·
 32 καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ’ αὐτῶν. Καὶ εἶπον¹³
 πρὸς ἀλλήλους, ^a“Οὐχὶ ἡ καρδιά ἡμῶν καιομένη ἦν¹⁴
 ἐν ἡμῖν¹⁵, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ¹⁶ ὡς ^aδιῆνοι-
 33 γεν ἡμῖν τὰς γραφάς;” Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ
 ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ¹⁷, καὶ ^aεὗρον συνη-
 34 θροισμένους¹⁸ τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέ-
 γοντας, ^a“Ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως¹⁹, καὶ ^aᾤφθη
 35 Σίμωνι.” Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ
^aὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν ^aτῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
 36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, ^aαὐτὸς ὁ Ἰησοῦς²⁰
 ἕστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Εἰρήνη

τμ
θ

¹ ὁρθηραι LTrWHR.² ἦλθαν WH.³ ἀπῆλθαν WH.⁴ —καὶ LTrWHR.⁵ Μωυσέως LTrWHR.⁶ διηρμήνευεν LTrmarg., διηρμήνευσεν TTrWHR. ⁷ ἦν ἀρξάμενος ἀπὸ Μωυσέως καὶπάντων τῶν προφητῶν ἐρμήνευεν WH marg. ⁸ αὐτοῦ E, αὐτοῦLTr. ⁹ προσεποιήσατο L (non marg.) TTrWH. ¹⁰ πορρωτέρων LLTrWH. ¹¹ + ἥδη TTr[LTr marg.] WH. ¹² ἐβλόγησεν L.¹³ εἶπαν TTrWH. ¹⁴ ἦν ἡμῶν κεκαλυμμένη WH marg. ¹⁵ [ἐνἡμῖν] Tr, —ἐν ἡμῖν WH (non marg.). ¹⁶ —καὶ LTrWHR.¹⁷ Ἱερουσαλήμ WH. ¹⁸ ἠθροισμένους LTrWHR. ¹⁹ ὄντωςἠγέρθη ὁ Κύριος LTrWHR. ²⁰ —ὁ Ἰησοῦς LTrWHR.^a ver. 1, 2,
4, 5, 9, 12.^b Gal. 3. 1,
3.^c ver. 7, 44,
46. Act. 3.
18. Vid.
Matt. 26.
24.^d Heb. 2. 9,
10. 1 Pet.

1. 11.

^e Cf. Act.

7. 35.

^f Gen. 3.

15; 12. 3,

&c. Num.

21. 9.

Deut. 18.

15.

^g 2 Sam. 7.

12—16.

Esa. 7. 14;

9. 6; 50. 6;

52. 13—53.

12; 61. 1.

Jer. 23. 5.

6. Dan. 7.

13, 14; 9.

24—27.

Mic. 5. 2.

Zech. 6. 12;

9. 9; 12.

10; 13. 7.

Mal. 3. 1;

4. 2. Cf.

ver. 44.

Act. 13. 27.

^h Marc. 6.

48.

ⁱ Act. 16.

15.

^k cap. 9. 12.^l Vid.

Matt. 14.

19.

^m Cf. ver.

16.

ⁿ Cf. cap.

4. 30.

^o Ps. 39. 3.^p ver. 45.

Act. 17. 3.

^q Marc. 16.

13.

^r Cf. Act.

1. 14.

^s Vid. cap.

7. 19.

^t 1 Cor. 15.

5.

^u ver. 30,

31.

^v Act. 2.

42, 46; 20.

7. 11.

1 Cor. 10.

16; 11. 24.

9 Marc. 16.

14. Joan.

20. 19.

^a cap. 21. 9.
^b Cf. ver. 5.
^c Cf. Matt. 14. 26.
^d Marc. 6. 49.
^e Rom. 14. 1.
^f Vid. cap. 2. 35.
^g Joan. 20. 20, 27.
^h 1 Joan. 1. 1.
ⁱ Ps. 22. 16.
^j Marc. 16. 16.
^k Act. 12. 14.
^l Joan. 21. 5.
^m Act. 10. 41.
ⁿ ver. 6.
^o Vid. ver. 27.
^p Ps. 2; 16. 8—10; 22; 69; 72; 110; 118. 22—26.
^q ver. 32.
^r Cf. Act. 16. 14. 1 Joan. 5. 20.
^s ver. 25, 44.
^t ver. 7.
^u Act. 5. 31.
^v 1 Joan. 2. 12.
^w Matt. 28. 19. Cf. Esa. 2. 2; 49. 6. Ose. 2. 23. Mic. 4. 2. Mal. 1. 11.
^x Act. 1. 22 (var. lect.).
^y Cf. ver. 49.
^z Act. 1. 8, 22; 2. 32; 3. 15; 4. 33; 5. 32; 10. 39, 41; 13. 31.
^{aa} 1 Pet. 5. 1.
^{ab} Act. 1. 4.
^{ac} Cf. Joan. 14. 26.
^{ad} Act. 1. 8.
^{ae} cap. 1. 78.
^{af} Cf. Act. 1. 12.
^{ag} Vid. Matt. 21. 17.
^{ah} Marc. 16. 19.
^{ai} Act. 1. 2, 9.
^{aj} 1 Tim. 3. 16.
^{ak} Cf. Joan. 20. 17.
^{al} Eph. 4. 8—10.
^{am} Heb. 4. 14.

ὑμῖν^{1,2}.^a Ἰπποθθέντες³ δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι 37
 ἑδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Τί 38
 τεταραγμένοι ἐστέ; καὶ διατί⁴ ὁ διαλογισμοὶ ἀναβαί-
 νουσιν ἐν ταῖς καρδίαις⁵ ὑμῶν; ἰδετε τὰς χεῖράς μου 39
 καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι⁶. ἑψηλαφή-
 σατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σὰρκα⁷ καὶ ὀστέα οὐκ
 ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.” Καὶ τοῦτο εἰπὼν 40
 ἐπέδειξεν⁸ αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.⁹ ἔτι δὲ 41 τμα
θ
 ἀπιστούντων αὐτῶν^h ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων¹⁰,
 εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;” Οἱ δὲ 42
 ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, καὶ ἀπὸ μελισ-
 σίου κηρίου¹¹. καὶ λαβὼν^k ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. 43
 Εἶπε δὲ αὐτοῖς¹², “Οὗτοι οἱ λόγοι¹³, οὓς ἐλάλησα 44 τμα
ε
 πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὧν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι
 πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως¹⁴ καὶ¹⁵ προ-
 φήταις καὶ ᾠδαῖς περὶ ἐμοῦ.” Τότε ὁ διήνοιξεν 45
 αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ εἶπεν 46
 αὐτοῖς,^p “Ὅτι οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει¹⁶ ἁπαθεῖν
 τὸν Χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ
 ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἕμετά- 47
 νοιαν καὶ¹⁷ ἄφесιν ἁμαρτιῶν εἰς⁸ πάντα τὰ ἔθνη, ἁρξά-
 μενον¹⁸ ἀπὸ Ἱερουσαλήμ¹⁹. ὑμεῖς δὲ ἐστε²⁰ μάρτυρες 48
 τούτων. καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ²¹ ἀποστέλλω²² ὑμῶν ἐπαγγελίαν 49
 τοῦ πατρὸς μου ἐφ’ ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίστατε ἐν τῇ
 πόλει Ἱερουσαλὴμ²³, ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἰδύναμιν²⁴ ἐξ
 ὕψους²⁴.”
 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἕξω²⁵ ἕως εἰς²⁶ ὁ Βηθανίαν· καὶ 50
 ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ 51
 ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, ὁ διέστη ἀπ’

¹ — καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν TR marg., *duplucibus uncis* (H. J.) *includit* WH. ² + [ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε] L. ³ ἱπο-
 θέντες Tr marg. WH marg. ⁴ [διὰ] Tr marg., διὰ τί WH.
⁵ τῇ καρδίᾳ L (non marg.) TTrWHR. ⁶ ἐγὼ εἰμι αὐτός L (non
 marg.) TTrWHR. ⁷ σάρκας T. ⁸ ἔδειξεν LTrWHR. ⁹ v. 40
deest in TR marg., *uncinis includit* Tr, *duplucibus* [WH].
¹⁰ καὶ θαυμαζόντων ἀπὸ τῆς χαρᾶς L. ¹¹ — καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου
 LT[Tr] WH (at καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου WH marg.) R text. (non
 marg.). ¹² πρὸς αὐτούς L marg. TTrWHR. ¹³ + μου TTr[L]
 WHR. ¹⁴ Μωσέως LTTrWH. ¹⁵ + [τοῖς] Tr, — τοῖς WH.
¹⁶ — καὶ οὕτως ἔδει TTr[L] WHR. ¹⁷ εἰς TWH (non marg.) R
 marg. ¹⁸ ἁρξάμενον L marg., ἁρξάμενοι TTrWHR (WH marg.
 R marg. ἔθνη *jungunt* Ἱερ. cum ὑμῖς). ¹⁹ Ἱερουσαλήμ WH.
²⁰ — δὲ ἐστε TWH, — δὲ R, [ἐστε] Tr. ²¹ καὶ γὰρ T. ²² ἐξαπο-
 στέλλω TTrWHR. ²³ — Ἱερουσαλὴμ LTTrWHR. ²⁴ ἐξ ὕψους
 δύναμιν TTr (non marg.) WHR. ²⁵ — ἕξω TTr[L] WHR.
²⁶ πρὸς L (non marg.) TTrWHR.

52 αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν¹. καὶ αὐτοὶ
^a προσκυνήσαντες αὐτόν², ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ³
 53 ^b μετὰ χαρᾶς μεγάλης· καὶ ἦσαν ^c διαπαντός⁴ ἐν τῷ
 ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ ^d εὐλογοῦντες⁵ τὸν Θεόν. Ἀμήν^{7, 8}.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

ΑΓΙΟΝ⁹ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ¹⁰.

^a 1 ἘΝ ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν ⁹ πρὸς τὸν
^γ 2 Θεόν, καὶ ^h Θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς
 3 τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ
 4 ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν¹¹. ^k ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν¹², καὶ ἡ
 5 ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ^m τὸ φῶς ἐν τῇ
 σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ ⁿ κατέλαβεν.
^β 6 Ἐγένετο ἄνθρωπος^o ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνο-
^γ 7 μα αὐτῷ ^p Ἰωάννης¹³. οὗτος ἦλθεν ^q εἰς μαρτυρίαν, ἵνα
 μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι
 8 δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρ-
^γ 9 τυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ
^γ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον¹⁴ ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
 10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ
^δ 11 ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς¹⁵ ^u τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ
^ε 12 ἴδιοι ^v αὐτὸν οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον¹⁶ αὐτόν,
^z ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν ^a τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, ^z τοῖς
 13 πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἱ ^b οὐκ ἐξ αἱμάτων,
 οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀν-
 δρός, ἀλλ' ^c ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.
^ε 14 Καὶ ὁ λόγος ^a σὰρξ ἐγένετο, καὶ ^o ἐσκήνωσεν ἐν
^γ ἡμῖν, (καὶ ^z ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς

¹ — καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν T[WH] cum uncis duplicibus R marg. ² — προσκυνήσαντες αὐτόν T[WH] cum uncis duplicibus R marg. ³ Ἱερουσαλὴμ WH. ⁴ διὰ παντός LWH. ⁵ — αἰ-
 νοῦντες καὶ [Tr] WHR, — αἰνοῦντες καὶ seu — καὶ εὐλογοῦντες Tr
 marg. ⁶ — καὶ εὐλογοῦντες T, αἰ αἰνοῦντες WH marg. ⁷ — Ἀμήν
 TTr[L] WHR. ⁸ + Τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις
 β, κεφαλαίοις τμβ S, + κατὰ Λουκᾶν Tr. ⁹ — Ἁγίου BE.
¹⁰ Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην LTr (Ἰωάννην Tr), Κατὰ Ἰωάννην T,
 Κατὰ Ἰωάννην WH. ¹¹ — Ὁ γέγονεν, LTr WH text. (non marg.)
 R marg. (Tr WHR sine.). ¹² ἐστὶν L (non marg.) TTr marg.
 WH marg. ¹³ Ἰωάννης Tr WH. ¹⁴ ἄνθρωπον, R marg.
¹⁵ εἰς WH marg. ¹⁶ ἔλαβαν Tr.

^a 1 Joan. 5. 1.

^a cap. 11. 52. Cf. Gal. 3. 26.

^b 1 Pet. 1. 23.

^c Jac. 1. 18. 1 Joan. 2. 29.

^d Rom. 1. 3. Gal. 4. 4.

^e Phil. 2. 7, 8.

^f Heb. 2. 14. 1 Joan. 4. 2. 2 Joan. 7.

^g Rev. 21. 8.

^h Luc. 9. 32.

ⁱ 2 Pet. 1. 16, 17. Cf. cap. 17. 22, 24.

^a Matt. 23.

^b 9, 17.

^c Cf. Ps.

^d 33. 21.

^e Esa. 66. 14.

^f Joan. 16.

^g 22; 20. 20.

^h Act. 2. 46;

ⁱ 8. 8, 39; 13.

^j 52. 1 Pet.

^k 1. 8.

^l Act. 2. 46;

^m 3. 1; 5. 25,

ⁿ 42.

^o Vid. cap.

^p 1. 64.

^q Gen. 1. 1.

^r 1 Joan. 1.

^s 1. Cf. Col.

^t 1. 17. Rev.

^u 3. 14; 21.

^v 6; 22. 13.

^w ver. 14.

^x Rev. 19. 13.

^y 1 Joan. 1.

^z 2. Cf. cap.

^a 17. 5.

^b Rom. 9.

^c 5. Phil. 2.

^d 6.

^e Ps. 33. 6.

^f Prov. 8. 12,

^g 22—30.

^h ver. 10.

ⁱ 1 Cor. 8. 6.

^j Col. 1. 16.

^k Heb. 1. 2.

^l cap. 5. 26;

^m 11. 25; 14.

ⁿ 6. 1 Joan.

^o 1. 1, 2; 5.

^p 11.

^q cap. 8. 12;

^r 9. 5; 12. 46.

^s Cf. cap.

^t 3. 19.

^u cap. 12.

^v 35. Cf.

^w Eph. 3. 18.

^x Mal. 3. 1.

^y ver. 33.

^z Matt. 3.

^a 1. Marc.

^b 1. 4. Luc.

^c 3. 2.

^d ver. 15,

^e 19. 32.

^f cap. 3. 26;

^g 5. 33.

^h ver. 12.

ⁱ Act. 19. 4.

^j ver. 20.

^k Esa. 40. 6.

^l 1 Joan. 2.

^m 8.

ⁿ cap. 16.

^o 32.

^p cap. 13. 1.

^q Cf. Luc.

^r 19. 14.

^s Cf. cap. 3. 6.

^t 1 Tim. 3. 16.

^u cap. 2. 11.

^a ver. 16,
17. Rom.
5. 21; 6.
14.

^b ver. 17.
cap. 8. 32;
14. 6.

Eph. 4. 21,
2 Joan. 1.

^c ver. 7, 19.
^d ver. 27.

30. Matt.
3. 11.

^e Eph. 1.
23; 3. 19;

4. 13. Col.
1. 19; 2. 9.

^f cap. 7. 19.
Cf. Act. 7.

38.
^g Ex. 33.

20. cap. 5.
37; 6. 46.

Col. 1. 15.
1 Tim. 1.

17; 6. 16.
1 Joan. 4.

12, 20.
^h cap. 3. 16,

18. 1 Joan.
4. 9.

ⁱ Cf. cap. 3.
11; 7. 16;

8. 23; 12.
49; 14. 24.

^k Luc. 3.
15.

^l ver. 8.
cap. 3. 28.

Act. 13. 25.
^m Vid.

Matt. 11.
14.

ⁿ Deut. 18.
15, 18.

ver. 25.
Vid. Matt.

21. 11.
^o Matt. 3.

3. Marc.
1. 3.

^p Esa. 40.
3.

^q Matt. 3.
11. Marc.

1. 7. Luc.
3. 16. Act.

1. 5.
^r Matt. 3.

11.
^s (var.

lect.) Cf.
Josh. 15. 6,

61; 18. 22.
Judic. 7. 24.

^t cap. 3. 26;
10. 40.

μονογενοῦς παρα πατρός,) πλήρης ^a χάριτος καὶ ^b ἀλη-
θείας.

Ἰωάννης¹ ^c μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε λέγων, 15 ⁵
“Οὗτος ἦν ὃν εἶπον², ^d “Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος,
ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.” Καὶ³ 16 ^ξ
ἐκ τοῦ ^e πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν
καὶ ^a χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ^f ὁ νόμος διὰ Μωσέως⁴ 17
ἐδόθη, ^g ἡ χάρις καὶ ^b ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἐγένετο. ^h Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ^h ὁ ⁵ μονογενὴς 18 ^η
υἱός⁶, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ⁱ ἐξη-
γήσατο. Καὶ αὕτη ἐστὶν ^j ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου⁷, 19 ^θ
ὅτε ἀπέστειλαν⁸ οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων⁹ ἱερεῖς
καὶ Λευῖτας¹⁰, ^k ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν, “Σὺ τίς εἶ;”
^l Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγη- 20
σεν, “^m Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ¹¹ ὁ Χριστός.” Καὶ ἠρώτησαν 21
αὐτόν, “Τί οὖν; ⁿ Ἡλίας¹² εἶ σύ¹³,” Καὶ¹⁴ λέγει, “Οὐκ
εἰμὶ.” ^o “Ὁ προφήτης εἶ σύ;” Καὶ ἀπεκρίθη, “Οὐ.”
Εἰπον¹⁵ οὖν¹⁶ αὐτῷ, “Τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισιν δώμεν 22
τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;” ^p Ἐφη, 23
“^q Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, “Εὐθύνατε¹⁷ τὴν
ὁδὸν Κυρίου·” καθὼς εἶπεν ^r Ἡσαΐας¹⁸ ὁ προφήτης.”
Καὶ οἱ¹⁹ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων· καὶ 24 ^{ια}
ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ εἶπον¹⁵ αὐτῷ, “Τί οὖν βαπτί- 25 ^ι
ζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστός, οὔτε²⁰ Ἡλίας¹⁹, οὔτε²⁰ ⁿ ὁ
προφήτης;” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης¹ λέγων, 26 ^{ιβ}
^q “Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ²¹ ὑμῶν ἔστηκεν²²,
ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. αὐτός ἐστιν²³ ^a ὁ²⁴ ὀπίσω μου ἐρ- 27
χόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν²⁵. ^r οὐ²⁶ ἐγὼ²⁶ οὐκ
εἰμὶ²⁷ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδή-
ματος.” Ταῦτα ἐν ^s Βηθαβαρᾷ²⁸ ἐγένετο ^t ἐπέραν τοῦ 28 ^{ιγ}
Ἰορδάνου, ὅπου ἦν²⁹ Ἰωάννης¹ βαπτίζων.

¹ Ἰωάννης TrWH. ² λέγων—οὗτος ἦν ὁ εἰπών— WH text. R
marg., at WH marg. λέγων Οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ vel λέγων Οὗτος
ἦν ὃν εἶπον· Ὁ. ³ ὅτι L (non marg.) TrWH. ⁴ Μωσέως
LTrWH. ⁵ —ὁ TrWH (non marg.) R marg. ⁶ θεός L marg.
TrWH (non marg.) R marg. ⁷ Ἰωάνου TrWH. ⁸ + πρὸς
αὐτὸν LTrWH. ⁹ Ἱεροσολύμων WH. ¹⁰ Λευεΐτας TrWH.
11 ἐγὼ οὐκ εἰμὶ LTrWH. ¹² Ἡλίας SE, Ἡλίας T, Ἡλίας WH.
13 Ἡλίας εἶ (—σύ) T, σὺ Ἡλίας εἶ TrWH [σὺ] text., οὖν σύ; Ἡλ.
εἶ; WH marg. ¹⁴ —καὶ T. ¹⁵ εἶπαν LTrWH. ¹⁶ —οὖν L.
17 βοῶντος, ἐν τῇ ἐρήμῳ εὐθύνατε Tr. ¹⁸ Ἡσαΐας L, Ἡσαΐας WH.
19 —οἱ TrWH. ²⁰ οὐδὲ LTrWH. ²¹ —δὲ TrWH.
22 στήκει L marg. TTr (non marg.) WH. ²³ —αὐτός ἐστιν
TTr[L] WH. ²⁴ —ὁ [Tr] WH (οἶδατε, ὀπίσω WH). ²⁵ —ὃς
ἔμπροσθέν μου γέγονεν TTr[L] WH. ²⁶ —ἐγὼ TTr[L] WH.
27 + ἐγὼ T[TrWH]. ²⁸ Βηθαβαρᾷ E, Βηθανία LTrWH, at R
marg. Βηθαβαρᾷ vel Βηθαβαρᾷ. ²⁹ + ὁ LTrWH.

- 29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης¹ τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει, “Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὃ ἂν αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. οὗτός ἐστι περὶ² οὗ ἐγὼ εἶπον, “Ὅπισω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ’ ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, ὅτι διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ³ ἐν τῷ⁴ ὕδατι βαπτίζων.”⁵ Καὶ ἔμαρτύρησεν Ἰωάννης⁶ λέγων, “Ὅτι τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ⁷ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ’ αὐτόν. καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ’ ὃ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ’ ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ’ αὐτόν, οὗτός⁸ ἐστὶν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι.⁹ Ἀγίω. καὶ γὰρ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς¹⁰ τοῦ Θεοῦ.”
- 35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει¹¹ ὁ¹² Ἰωάννης¹³, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει, “Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ¹⁴.” Καὶ¹⁵ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ¹⁶ λαλοῦντος, καὶ ἤκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. στραφεῖς δὲ¹⁷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, “Τί ζητεῖτε;” Οἱ δὲ εἶπον¹⁸ αὐτῷ, “Ῥαββί¹⁹,” (ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον²⁰ Διδάσκαλε,) “ποῦ ὁ μένεις;” Λέγει αὐτοῖς, “Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε²¹.” Ἦλθον^{22, 23} καὶ εἶδον²⁴ ποῦ μένει· καὶ παρ’ αὐτῷ ὤκεινον τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην· ὥρα δὲ²⁵ ἦν ὡς δεκάτῃ. Ἦν²⁶ Ἄνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου²⁷, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. εὕρισκε οὗτος πρῶτος²⁸ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἰδίον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, “Εὕρήκαμεν τὸν Μεσσίαν,” (ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, ὁ²⁹ Χριστός·) καὶ³⁰ ἤγαγεν αὐτὸν

¹ Ex. 12. 3.

Esa. 53. 7.

ver. 36.

Act. 8. 32.

1 Pet. 1. 19.

Rev. 5. 6, 8,

12, 13; 6. 1.

16.

² 1 Joan. 3.

5.

³ ver. 15.⁴ cap. 7. 4.

Cf. cap. 21.

1, 14.

⁵ Luc. 1. 17,

76, 77.

⁶ ver. 7.⁷ Cf. Matt.

3. 16.

Marc. 1. 10.

Luc. 3. 22.

⁸ ver. 6.⁹ Matt. 3.

11. Marc.

1. 8. Luc.

3. 16. Act.

1. 5.

¹⁰ Cf. ver. 50.

Vid. Matt.

14. 33.

¹¹ ver. 44.

cap. 2. 1.

¹² Cf. cap.

18. 4, 7; 20.

15.

¹³ ver. 50.

Vid. Matt.

23. 7.

¹⁴ Vid. Luc.

19. 5.

¹⁵ ver. 41,

42,

cf. Matt. 4.

18—22.

Marc. 1.

16—20.

Luc. 5.

2—11.

¹⁶ Vid.

Matt. 10. 2.

¹⁷ Dan. 9.

25. cap. 4.

25.

¹ —ὁ Ἰωάννης LTTTrWHR.² (ν) ὑπὲρ LTTTrWHR.³ ἐγὼ

ἦλθον L marg.

⁴ —τῷ LTTTrWHR.⁵ Ἰωάννης TrWH.⁶ ὡς

LTTTrWHR.

⁷ αὐτός L marg.⁸ ὁ ἐκλεκτός WH marg.⁹ ἱσθῆκει WH.¹⁰ —ὁ LTTTrWH.¹¹ + [ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν

τοῦ κόσμου] L.

¹² —Καὶ T.¹³ οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ L

marg. TWHR, οἱ δύο αὐτοῦ μαθηταὶ Tr marg.

WH marg.

¹⁴ —δὲ

T.

¹⁵ εἶπαν LTTTrWH.¹⁶ Ῥαββί TWH.¹⁷ μεθερμηνεού-

μενον LTTTrWHR.

¹⁸ ὤψεσθε TTTTrWHR.¹⁹ ἦλθον TTTTrWH.²⁰ + οὖν TTTTr[L]WHR.²¹ εἶδαν LTTTrWHR.²² —δὲ LTTTr

WHR.

²³ + [δὲ] L.²⁴ Ἰωάννου TrWH.²⁵ πρῶτον LTTTrWHR.²⁶ —ὁ LTTTrWHR.²⁷ —καὶ TTTTr[L]WHR.

^a Vid.
Marc. 10.
21.

^b Vid.
Matt. 16.
17.

^c cap. 21.
15-17.

^d 1 Cor. 1.
12; 3. 22;
9. 5; 16. 5.
Gal. 1. 18
(var. lect.);
2. 9, 11, 14.
^e Matt. 16.
18.

^f ver. 35.
cap. 2. 1.
^g cap. 2. 11.

Vid. Luc.
23. 5. Cf.
ver. 28.

^h Matt. 10.
3. Marc.
3. 18. Luc.
6. 14. ver.
45, 46, 49.

cap. 6. 5;
12. 21, 22;
14. 8, 9.

Act. 1. 13.
ⁱ Matt. 11.
21.

^k Luc. 24.
27, 44.
Luc. 3. 23.

cap. 6. 42.
^m Vid.

Matt. 2. 23.
ⁿ Cf. cap. 7.
41, 52.

^o Ps. 73. 1.
Rom. 9. 4, 6.
^p Ps. 32. 2.

^q ver. 39.
^r Vid. ver.
34.

^s Zeph. 3.
15. cap.
12. 13.

Vid. Matt.
27. 42.
Ezek. 1. 1.

Act. 7. 56;
10. 11.

Rev. 19. 11.
^t Gen. 28.
12.

^u Dan. 7.
13. Matt.
16. 27; 19.
28; 24. 30;
26. 64.

cap. 5. 27.
Act. 7. 56.
Rev. 1. 13;
14. 14.

^v ver. 11.
cap. 4. 46;
21. 2.

^w Matt. 22. 2.

πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ^a ἐμβλέψας δὲ ¹ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς
εἶπε, “Σὺ εἶ ^b Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάν^a. σὺ κληθήσῃ ^c Κη-
φᾶς.” ὁ ἐρμηνεύεται ^d Πέτρος.

Ἦ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ³ ἐξελθεῖν ^e εἰς τὴν 44 ^{ιη}
Γαλιλαίαν· καὶ εὗρίσκει ^f Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ⁴,
“Ἀκολουθεῖ μοι.” Ἦν δὲ ^h ὁ Φίλιππος ἀπὸ ⁱ Βηθ- 45
σαϊδά ⁵, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. Εὗρίσ- 46
κει ^j Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ, “Ὁν
^k ἔγραψε Μωσῆς ⁶ ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὐρή-
καμεν, Ἰησοῦν τὸν ⁷ υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ ^m τὸν ἀπὸ Ναζα-
ρέτ⁸.” Καὶ ⁹ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναὴλ, “Ἐκ Ναζαρέτ⁸ 47
δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι;” Λέγει αὐτῷ ¹⁰ Φίλιππος,
“Ἐρχου καὶ ἴδε.” Εἶδεν ὁ ¹¹ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ 48
ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, “Ἴδε
ὁ ἀληθῶς Ἰσραηλῆτης ¹², ἐν ¹³ ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.” Λέγει 49
αὐτῷ Ναθαναὴλ, “Πόθεν με γινώσκεις;” Ἀπεκρίθη
ὁ ¹³ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Πρὸ τοῦ σε ⁿ Φίλιππον
φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκὴν, εἰδόν σε.” Ἀπε- 50
κρίθη ¹⁴ Ναθαναὴλ καὶ λέγει ¹⁵ αὐτῷ ¹⁶, “^q“Ραββί ¹⁷, σὺ εἶ
^r ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ^s ὁ βασιλεὺς ¹⁸ τοῦ Ἰσραὴλ.”
Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ὅτι εἰπὼν σοι, 51
¹⁹ Εἰδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μέλλω τού-
των ᾄψαι ²⁰.” Καὶ λέγει αὐτῷ, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω 52
ὑμῖν, ἀπ’ ἄρτι ²¹ ᾄψεσθε ἔτον οὐρανὸν ἀνεωγότα, καὶ
^u τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαί-
νοντας ἐπὶ ^x τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.”

ΚΑΙ ἡμέρα τῇ τρίτῃ ²² γάμος ἐγένετο ἐν ^y Κανᾷ ²³ 2 ^{Α’}.
τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ.
ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς 2
τὸν γάμον. καὶ ὑστερήσαντος οἴνου ²⁴, λέγει ἡ μήτηρ 3
τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, “Οἶνον οὐκ ἔχουσι²⁵.” Λέγει 4

¹ - δὲ TTrWHR.

WHR. Ἰωάννου T.

³ - ὁ Ἰησοῦς LTrWHR.

⁵ Βηθσαϊδά WH.

⁶ Μωσῆς LTrWHR.

⁷ - τὸν

LT[Tr]WHR.

⁸ Ναζαρέθ BE.

⁹ - Καὶ T.

¹⁰ + ὁ LTrWH.

¹¹ - ὁ LTrWH.

¹² Ἰσραηλῆτης TTrWH.

¹³ - ὁ LTrWH.

¹⁴ + αὐτῷ TTr[L]WHR.

¹⁵ - καὶ λέγει TTr[L]WHR.

¹⁶ - αὐ-

τῷ LTrWHR.

¹⁷ Ραββί TWH.

¹⁸ ὁ βασιλεὺς εἶ L, βασιλεὺς

εἶ TTrWHR.

¹⁹ + ὅτι LTrWHR.

²⁰ ᾄψη LTrWHR.

²¹ - ἀπ’

ἄρτι LTrWHR.

²² τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ L marg. TrWH marg.

²³ Κανὰ BELTTr, Κανὰ WH.

²⁴ οἶνον οὐκ εἶχον, ὅτι συνετελέσθη

ὁ οἶνος τοῦ γάμου. (· WH marg.) εἶτα TWH marg.

²⁵ οἶνος οὐκ

ἔστιν T.

²⁶ + καὶ Tr[L]WHR.

- αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Τί ἐμοὶ καὶ σοί, ^β γύναι; ^γ οὐπω ἤκει
 5 ἡ ὥρα μου.” Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνους,
 6 “Ὁ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.” Ἦσαν δὲ ἐκεῖ
 ὑδρίαί λίθιναι ¹ ἔξ κείμεναι ² κατὰ ^α τὸν καθαρισμόν τῶν
 7 Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ ^α μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. λέ-
 γει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος.”
 8 Καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. Καὶ λέγει αὐτοῖς,
 “Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ.”
 9 Καὶ ³ ἤνεγκαν. ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ
 ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν·
 (οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἡντληκότες τὸ ὕδωρ·)
 10 φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος, καὶ λέγει αὐτῷ,
 “Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ
 ὅταν ^β μεθυσθῶσι, τότε ⁴ τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας
 11 τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.” Ταύτην ἐποίησε τὴν ⁵
 ἀρχὴν ^α τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Ἰερουσαλὴμ τῆς Γαλι-
 λαίας, καὶ ⁶ ἐφάνέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευ-
 σαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
 12 ΜΕΤΑ τοῦτο ¹ κατέβη εἰς Καπερναούμ ⁷, αὐτὸς καὶ
 13 ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ^α οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ⁸, καὶ ^α οἱ μαθη-
 ταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν ⁹ οὐ πολλὰς ἡμέρας.
 14 Καὶ ἐγγὺς ἦν ² τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη
 15 εἰς Ἱεροσόλυμα ¹⁰ ὁ Ἰησοῦς. ^α καὶ εὔρεν ἐν τῷ ἱερῷ
 16 τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστεράς,
 17 καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. καὶ ποιήσας φρα-
 γέλλιον ἐκ ³ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ,
 18 τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας. καὶ τῶν κολλυβιστῶν
 19 ἐξέχεε τὸ κέρμα ¹¹, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε ¹². καὶ
 20 τοῖς τὰς περιστεράς πωλοῦσιν εἶπεν, “Ἀρατε ταῦτα
 21 ἐντεῦθεν· ¹³ μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου
 22 οἶκον ἐμπορίου.” Ἐμνήσθησαν δὲ ¹⁴ οἱ μαθηταὶ αὐ-
 23 τοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, “Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου

¹ λίθιναι ὑδρίαί L (non marg.) TTrWHR.

² κείμεναι transferunt TTr in locum post Ἰουδαίων WHR.

³ οἱ δὲ L marg. TTrWHR.

⁴ —τότε T[LTr]WHR.

⁵ (ν) —τὴν LTTTrWHR.

⁶ (cf. ver. 1). ⁷ Καπερναούμ LTTTrWH.

⁸ —αὐτοῦ Tr[L]WHR.

⁹ ἔμειναν L marg.

¹⁰ Ἱεροσόλυμα WH.

¹¹ τὰ κέρματα L marg. TrWHR.

¹² ἀνέστρεψεν WH (non marg.).

¹³ + [καὶ] L.

¹⁴ —δὲ TTr[L]WHR.

^α 2 Sam.

16. 10; 19.

22. 1 Reg.

17. 18.

2 Reg. 3.

13. Vid.

Matt. 8. 29.

^β cap. 19.

26.

^γ Vid. cap.

7. 6.

^δ Cf. Marc.

7. 4. cap.

3. 25.

^ε 2 Chr. 4. 5

(Septua-

gint.).

^ζ cap. 4. 46.

^η Gen. 43.

34 (Sep-

tuagint.).

Hag. 1. 6

(Septua-

gint.).

Matt. 24.

49. Luc.

12. 45.

Act. 2. 15.

1 Cor. 11.

21. Eph.

5. 18.

1 Thess. 5.

7. Rev. 17.

2. 6.

^κ ver. 23.

^ι ver. 1.

^ι cap. 1. 14.

^ι cap. 4. 47.

49. 61; 6.

17. Cf.

Matt. 4. 13.

^κ Vid.

Matt. 12.

46.

^κ ver. 2. 17.

^ο ver. 23.

Luc. 2. 41.

^ρ cap. 5. 1

(var. lect.);

6. 4; 11. 55.

Cf. Luc. 2.

41. ver.

23.

^ρ ver.

14—16,

cf. Matt.

21. 12—16.

Marc. 11.

15—18.

Luc. 19.

45—47.

^σ Deut. 16.

1—6. Mal.

3. 1—3.

^τ Act. 27.

32.

^τ Luc. 2. 49.

^υ Ps. 69. 9.

^a Vid. Matt. 12. 38.
^b Matt. 26. 61; 27. 40.
^c Marc. 14. 58; 15. 29.
^d Cf. cap. 10. 18.
^e Ezra 5. 16.
^f Cf. 1 Cor. 6. 19.
^g Luc. 24. 8. cap. 12. 16.
^h Cf. cap. 14. 26.
ⁱ Ps. 16. 10.
^j Cf. cap. 20. 9.
^k Vid. ver. 13.
^l cap. 11. 45.
^m ver. 11. cap. 3. 2;
ⁿ 1. 45, &c.
^o cap. 6. 61.
^p Vid. Matt. 9. 4.
^q cap. 7. 30.
^r cap. 7. 26, 48.
^s Vid. Luc. 18. 18.
^t cap. 12. 42.
^u ver. 26.
^v Vid. cap. 1. 38.
^w Act. 10. 38. Cf. cap. 9. 33;
^x 14. 10, 11.
^y Act. 2. 22.
^z Cf. ver. 5.
^{aa} 2 Cor. 5. 17.
^{ab} Gal. 4. 9.
^{ac} 1 Pet. 1. 3, 23, seu ver. 7. 31. cap. 19. 11.
^{ad} Jac. 1. 17;
^{ae} 3. 15, 17.
^{af} Matt. 19. 24 (var. lect.); 21. 31.
^{ag} Marc. 9. 47; 10. 14, 15.
^{ah} 1 Cor. 15. 50.
^{ai} Marc. 16. 16.
^{aj} Cf. Ezek. 36. 25, 27.
^{ak} Act. 2. 38.
^{al} Cf. cap. 1. 13.

σου κατέφαγέ¹ με.² Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι 18 ^{κγ}
καὶ εἶπον³ αὐτῷ, ^δ “Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι
ταῦτα ποιεῖς;” Ἀπεκρίθη δ⁴ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 19 ^{κδ}
αὐτοῖς, ^ε “Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν⁵ τρισὶν ἡμέ-
ραις ἐγερῶ αὐτόν.” Εἶπον⁶ οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, “Τεσ- 20
σαράκοντα⁷ καὶ ἐξ ἑτεσιν⁸ οἰκοδομήθη⁹ ὁ ναὸς οὗτος,
καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;” Ἐκεῖνος δὲ 21
ἔλεγε¹⁰ ἐπεὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. ὅτε οὖν 22
ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι
τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς¹¹. καὶ ἐπίστευσαν¹² τῇ γραφῇ, καὶ
τῷ λόγῳ ᾧ¹³ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. ὥς δὲ ἦν ἐν¹⁴ Ἱεροσο- 23
λύμοις¹⁵ ἔν τῳ πάσχα, ἐν¹⁶ τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευ-
σαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ¹⁷ θεωροῦντες αὐτοῦ¹⁸ τὰ σημεῖα
ἃ ἐποίει. αὐτὸς δὲ ὁ¹⁹ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἐαυτὸν²⁰ 24
αὐτοῖς, ²¹ διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας· καὶ ὅτι οὐ²²
χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ²³ ἀνθρώπου·
²⁴ αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

ἮΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, ²⁵ Νικόδημος 3 Γ'.
ὄνομα αὐτῷ, ²⁶ ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. οὗτος ἦλθε πρὸς 2
τὸν Ἰησοῦν²⁷ νυκτός, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ²⁸ “Ραββί²⁹, οἶδαμεν
ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦ-
τα³⁰ τὰ σημεῖα δύναται³¹ ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, ³² εἰ μὴ ἢ ὁ
Θεὸς μετ’ αὐτοῦ.” Ἀπεκρίθη δ³³ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 3
αὐτῷ, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, εἰ μὴ τις γεννηθῇ³⁴
³⁵ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν³⁶ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.”
Λέγει πρὸς αὐτὸν δ³⁷ Νικόδημος, “Πῶς δύναται ἄν- 4
θρωπος γεννηθῆναι γέροντων ὢν; μὴ δύναται εἰς τὴν
κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτέρον εἰσελθεῖν καὶ
γεννηθῆναι;” Ἀπεκρίθη δ³⁸ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν ἀμὴν 5
λέγω σοι, εἰ μὴ τις γεννηθῇ³⁹ ⁴⁰ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύ-
ματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ⁴¹. “τὸ γεγεννημένον⁴² ἐκ τῆς σαρκός, σὰρξ ἐστὶ· 6

¹ καταφάγεται LTT^rWHR. ² εἶπαν LTT^rWH. ³ —ὁ LTT^r
WH. ⁴ [ἐν] TrWH. ⁵ Τεσσαράκοντα TTrWH. ⁶ οἰκοδομήθη
TWH. ⁷ —αὐτοῖς LTT^rWHR. ⁸ ὃν LTT^rWH. ⁹ + τοῖς
LTT^rWH. ¹⁰ Ἱεροσολύμοις WH. ¹¹ [ἐν] LTr. ¹² —ὁ
LTT^rWH. ¹³ αὐτὸν LTT^rR, αὐτὸν WH. ¹⁴ —τοῦ L. ¹⁵ αὐτὸν
LTT^rWH. ¹⁶ Ραββεί TWH. ¹⁷ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα
LTT^rWH. ¹⁸ —ὁ LTT^rWH. ¹⁹ —ὁ Tr[WH]. ²⁰ —ὁ
LTT[TrWH]. ²¹ τῶν οὐρανῶν T. ²² γεγεννημένον E.

καὶ τὸ γεγεννημένον¹ ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμά ἐστι.
 7 μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι
 8 ἄνωθεν. ^aτὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν
 αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' ² οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ³
 ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ⁴
 9 πνεύματος." Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ,
 10 "Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;" Ἀπεκρίθη ὁ⁵ Ἰη-
 σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Σὺ εἶ ὁ ^aδιδάσκαλος τοῦ Ἰσ-
 11 ραήλ, ⁶ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι,
 ὅτι ⁷ ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ⁸ ὁ ἑώρακαμεν μαρτυροῦ-
 12 μεν· καὶ ⁹ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ
 ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς, ἐὰν εἴπω
 13 ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ ^a οὐδεὶς ἀναβέ-
 βηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ^b ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
 14 βάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ^c ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ⁶. καὶ
 ἰκαθὼς Μωσῆς⁷ ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως
 15 ἔψωθῆναι δεῖ⁸ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ^a ὁ
 πιστεύων εἰς αὐτὸν⁹ μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ¹⁰ ἔχῃ ζωὴν
 16 αἰώνιον. οὕτω γὰρ ^a ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον,
^b ὥστε ^a τὸν υἱὸν αὐτοῦ¹¹ ^a τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ
 πιστεύων ^a εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ¹² ἔχῃ ζωὴν
 17 αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ¹³
 εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ^a ἵνα σωθῇ
 18 ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ^a ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνε-
 ται· ὁ δὲ¹⁴ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίσ-
 τευκεν εἰς τὸ ὄνομα ^a τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
 19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι ^a τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν
 κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκό-
 20 τος, ἢ τὸ φῶς· ^a ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν¹⁵ τὰ ἔργα. πᾶς
 γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχε-
 21 ται πρὸς τὸ φῶς, ^a ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ^a ὁ
 δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα
 "φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασ-
 μένα."

¹ γεγεννημένον E.² ἀλλὰ Tr.³ ἢ L.⁴ + τοῦ ὕδατος

καὶ WH marg.

⁵ -ὁ LTrWH.⁶ -ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ WH

(non marg.) R marg.

⁷ Μωσῆς LTrWH.⁸ δεῖ ὑψωθῆναι

L marg.

⁹ ἐπ' αὐτὸν L (text.), ἐν αὐτῷ L marg. TTrWHR.¹⁰ -μὴ ἀπόληται, ἀλλ' TTr[L]WHR.¹¹ -αὐτοῦ TWH.¹² ἀλλὰ

TrWH.

¹³ -αὐτοῦ T[Tr]WHR.¹⁴ -δὲ T[LTr]WHR.¹⁵ αὐτῶν πονηρὰ LTrWH.^a Vid. ver.

3.

^b Eccles.

11. 5.

Ezek. 37. 9.

^c Cf. cap. 6.

52, 60.

^d Luc. 2.

46.

^e Cf. cap. 9.

30.

^f Cf. cap. 1.

18; 7. 16;

12. 49; 14.

24.

^g ver. 32.^h Prov. 30.ⁱ Cf. Act.

2. 34. Eph.

4. 9.

^j ver. 31.

cap. 6. 38,

42, 62.

1 Cor. 15.

47. Cf.

Rom. 10. 6.

^k Cf. cap. 7.

34.

^l Cf. Num.

21. 9.

^m cap. 8.

28; 12. 32.

ⁿ cap. 5. 24;

6. 27; 20.

31. 1 Joan.

5. 13. Cf.

ver. 16

(var. lect.).

^o Rom. 5. 8.

Eph. 2. 4.

2 Thess. 2.

16. 1 Joan.

4. 10. Rev.

1. 5.

^p 1 Joan. 4.

9.

^q ver. 18.

cap. 1. 18

(var. lect.).

1 Joan. 4.

9.

^r cap. 8. 11,

15; 12. 47.

Cf. Luc. 19.

10.

^s 1 Joan. 4.

14.

^t ver. 36.

cap. 5. 24.

^u cap. 1. 4.

5, 9; 12. 46.

^v cap. 7. 7.

Eph. 5.

11, 13.

^w 1 Joan. 1.

6.

^x Eph. 5. 8,

13.

* cap. 2. 2,
12.

^b cap. 4. 1.

^c Ezek. 19.
10.

^d Vid.
Matt. 4. 12.
Cf. cap. 5.
35.

^e Vid. cap.
2. 6.
^f ver. 2.

^g Vid. cap.
1. 28.

^h Vid. cap.
1. 7.

ⁱ 1 Cor. 4.
7. Heb. 5.
4.

^k cap. 6. 65.
Cf. Jac. 1.
17.

^l Vid. cap.
1. 20.

^m Judic. 14.
20. Cant.
5. 1.

ⁿ Matt. 9.
15. Vid.
Matt. 25. 1.

^o cap. 15.
11; 16. 24;
17. 13.

^p Phil. 2. 2.
1 Joan. 1.
4. 2 Joan.
12.

^q ver. 3.
^r Cf. cap. 8.
23.

^s ver. 13.
^t ver. 11.

^u cap. 6. 27.
Rom. 15.
28. 2 Cor.
1. 22.

^v Eph. 1. 13;
4. 30.

^w Rev. 7.
3—8.

^x Cf. Ezek.
4. 11, 16.

^y cap. 5. 20.
Vid. Matt.
28. 18.

^z Vid.
Matt. 11.
27.

^a ver. 16.
^b Act. 14.
2.

^c Vid. Luc.
7. 19 (var.
lect.).

Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ αἱ μαθηταὶ αὐ- 22
τοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν. καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ'
αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης² βαπτίζων 23 ^{κε}
ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ^γ
ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. αὐτῷ γὰρ 24 ^{κε}
ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ³ Ἰωάννης². Ἐγέ- 25 ^δ
νετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου⁴ μετὰ ^{κς}
Ἰουδαίων⁵ ἐπερὶ καθαρισμοῦ· καὶ ἦλθον⁶ πρὸς τὸν 26 ^ι
Ἰωάννην⁷ καὶ εἶπον⁸ αὐτῷ, “Ραββί⁹, ὃς ἦν μετὰ σου
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἵδε οὗτος
βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.” Ἀπε- 27
κρίθη Ἰωάννης² καὶ εἶπεν, “Οὐ δύναται ἄνθρωπος
λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾗ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ. αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον¹⁰, Οὐκ 28 ^{κη}
εἰμι ἐγώ¹¹ ὁ Χριστός, ἀλλ’ ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμι
ἔμπροσθεν ἐκείνου. ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος 29 ^{κθ}
ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὃ ἐστηκεν καὶ
ἀκούων αὐτοῦ, ἡ χαρὰ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμ-
φίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἣ ἐμὴ πεπλήρωται. ἐκείνον 30
δεῖ ἀξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. ὁ² ἄνωθεν ἐρχό- 31
μενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ
τῆς γῆς ἐστί, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστὶ¹², καὶ¹³ ὁ ἐώρακε 32
καὶ ἤκουσε, τοῦτο¹⁴ μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐ-
τοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, 33
ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. ὃν γὰρ ἀπέ- 34
στεilen ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ
ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεός¹⁵ τὸ Πνεῦμα. ὁ πατὴρ 35 ^λ
ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐ- ^γ
τοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ 36 ^{λα}
δὲ¹⁶ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ’ ἡ ὀργὴ
τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ’ αὐτόν.”

Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος¹⁷, ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι, 4
ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ¹⁸

¹ + [ὁ] WH. ² Ἰωάννης TrWH. ³ —ὁ T[Tr]WH. ⁴ Ἰωάννου
TrWH. ⁵ Ἰουδαίου LTrWH (non marg.) R. ⁶ ἦλθον TrWH.
⁷ Ἰωάννην TrWH. ⁸ εἶπαν TrWH. ⁹ Ραββεῖ TrWH. ¹⁰ + [ἐγώ]
WH. ¹¹ Ἐγὼ οὐκ εἰμι L (non marg.). ¹² —ἐπάνω πάντων
ἐστὶ, TWH marg. R marg. ¹³ —καὶ [L] TTrWH. ¹⁴ —τοῦτο
TrWH marg. ¹⁵ —ὁ Θεός TTr marg. [LTr] WH. ¹⁶ —δὲ T.
¹⁷ Ἰησοῦς TTr marg. ¹⁸ —ἢ Tr marg. [WH].

λβ
ς
λγ
Ε'.

- 2 Ἰωάννης¹. (καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν,
3 ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ) ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ
4 ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ὁ δὲ αὐτὸν διέρ-
5 χεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας². ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν
τῆς Σαμαρείας² λεγομένην Συχάρ³, πλησίον τοῦ χω-
6 ρίου⁴ ὃ⁴ ἔδωκεν Ἰακώβ⁵ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἦν δὲ
ἐκεῖ πηγή τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ
τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο⁶ οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα
7 ἦν ὥσε⁶ ἕκτη. Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας² ἀν-
τλήσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Δός μοι πιεῖν⁷.”
8 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν,
9 ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. Λέγει οὖν⁸ αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ
Σαμαρεῖτις⁹, “Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν¹⁰
αἰτεῖς, οὗσης γυναικὸς Σαμαρεῖτιδος¹¹,” οὐ γὰρ¹² συγ-
10 χρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις¹³. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
καὶ εἶπεν αὐτῇ, “Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ
τίς ἐστίν ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν¹⁴, σὺ ἂν ᾔτησας
11 αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἅν σοι ὕδωρ ζῶν.” Λέγει αὐτῷ
ἡ γυνὴ¹⁵, “Κύριε, οὕτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ
12 ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν⁸ ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ
μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν
τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ,
13 καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;” Ἀπεκρίθη ὁ¹⁶ Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτῇ, ἡ “Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου,
14 διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πίη ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ
δώσω αὐτῷ, οὐ¹⁷ μὴ διψήσῃ¹⁷ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ
ὕδωρ ὃ¹⁸ δώσω αὐτῷ¹⁹, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος
15 ἀλλομένου¹ εἰς ζωὴν αἰώνιον.” Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ
γυνή, “Κύριε, ^κδός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ,
16 μηδὲ ἔρχωμαι²⁰ ἐνθάδε ἀντλεῖν.” Λέγει αὐτῇ ὁ²¹
Ἰησοῦς²², “Ὑπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου²³, καὶ
17 ἔλθ' ἐνθάδε.” Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν²⁴, “Οὐκ

^a cap. 2. 11,

^b Cf. Luc.
17. 11.

^c ver. 12.
Gen. 33.
19. Josh.

^d Vid.
Marc. 4. 36.

^e Ezra 4. 3,
10. Ecclus.
50. 25, 26.
Cf. Luc. 9.
53. cap. 8.
48. Vid.
Matt. 10. 5.
^f Eph. 2. 8.
Cf. Heb. 6.

^g cap. 7. 38.
Rev. 21. 6;
22. 17. Cf.
Jer. 2. 13.
Ezek. 47. 1.
Zech. 14. 8.
cap. 6. 51.

^h Cf. cap. 6.
35, 54.

ⁱ Vid. cap.
6. 27.

^k Cf. cap. 6.
33, 34.

¹ Ἰωάννης TrWH. ² Σαμαρίας TWH. ³ Σιχάρ E. ⁴ οὐ LTr
marg. ⁵ + [τῷ] WH. ⁶ ὥς LTrWHR. ⁷ πεῖν TrTrWH.

⁸ -οὖν T. ⁹ Σαμαρεῖτις T. ¹⁰ πίν L, πείν TrTrWH. ¹¹ γυν-
ναικὸς Σαμαρεῖ(-ί- T)τιδος οὗσης LTrTrWH. ¹² συγχ- [WH].

¹³ -οὐ γὰρ ad fin. vers. T[WH]R marg. ¹⁴ πείν TrTrWH.

¹⁵ -ἡ γυνή WH (non marg.). ¹⁶ -ὁ LTrTrWH. ¹⁷ διψήσει
LTrTrWHR. ¹⁸ + ἐγὼ TR. ¹⁹ ab οὐ μὴ usque ad δώσω αὐτῷ

uncinis includit L. ²⁰ διέρχωμαι TWHR, ἔρχομαι Tr, at διέρχ.
seu ἐρχομαι Tr marg. ²¹ -ὁ LTWH. ²² -Ἰησοῦς T[L]WH,

[ὁ Ἰησοῦς] Tr. ²³ σου τὸν ἄνδρα Tr marg. WH. ²⁴ + αὐτῷ
[LWH]R.

ἔχω ἄνδρα¹.” Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Καλῶς εἶπας²,
³ Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω³. πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ 18
 νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σὺν ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρη-
 κας.” Λέγει αὐτῇ ἡ γυνή, “Κύριε, θεωρῶ ὅτι ^aπρο- 19
 φήτης εἶ σύ. ^bοἱ πατέρες ἡμῶν ἐν ^cτούτῳ τῷ ὅρει⁴ 20
 προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, ^aὅτι ἐν Ἱεροσολύ-
 μοις⁵ ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν⁶.” Λέγει 21
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Γύναι, πίστευσόν μοι⁷, ὅτι ^eἔρχεται
 ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν ^cτῷ ὅρει τούτῳ οὔτε ^fἐν Ἱεροσολύ-
 μοις⁵ προσκυνήσετε τῷ πατρί. ^gὑμεῖς προσκυνεῖτε ὁ 22
 οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἶδαμεν· ὅτι ^hἡ
 σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλ’⁸ ^eἔρχεται ὥρα 23
 καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσ-
 κυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν ⁱπνεύματι καὶ ^kἀληθείᾳ· καὶ
 γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνούντας
 αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνούντας 24
 αὐτόν⁹, ἐν ⁱπνεύματι καὶ ^kἀληθείᾳ δεῖ πρόσκυνεῖν¹⁰.”
 Λέγει αὐτῇ ἡ γυνή, “Οἶδα ὅτι Ἰησοῦς ἐρχεται.” 25
 (ὁ λεγόμενος Χριστός·) “ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ^mἀναγ-
 γελεῖ ἡμῖν πάντα¹¹.” Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “ⁿΕγὼ 26
 εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.” Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον¹² ^oοἱ μαθη- 27
 ταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν¹³ ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει·
 οὐδεὶς μέντοι εἶπε, “Τί ζητεῖς;” ἢ, “Τί λαλεῖς μετ’
 αὐτῆς;”

Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλ- 28
 θεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, “Δεῦτε, 29
 ἴδετε ἄνθρωπον, ^mὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα¹⁴ ἐποίησα·
^qμήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;” ¹⁵Ἐξῆλθον οὖν¹⁶ ἐκ 30
 τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

Ἐν δὲ¹⁷ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταί, λέ- 31
 γοντες, “^r“Ραββί¹⁸, φάγε.” Ὁ δὲ εἰπὲν αὐτοῖς, “Ἐγὼ 32
 βρώσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.” ^sἘλεγον 33

^a Vid. Matt. 21. 11.
^b Gen. 33. 18, 20.
^c Deut. 11. 29. Josh. 8. 33.
^d Judic. 9. 7. Ecclus. 50. 26.
^e Deut. 12. 5. Cf. Luc. 9. 53. ^e ver. 23.
^f cap. 5. 25, 28; 16. 2, 32.
^g Zeph. 2. 11. Mal. 1. 11.
^h Tim. 2. 8. ⁱ Cf. 2 Reg. 17. 28—34.
^j Act. 17. 23.
^k Esa. 2. 3. Rom. 3. 1, 2; 9. 4, 5.
^l ver. 24.
^m Eph. 2. 18. Phil. 3. 3 (var. lect.).
ⁿ Ps. 145. 18.
^o cap. 1. 42. Deut. 18. 18. Cf. ver. 29.
^p Vid. cap. 8. 24. Cf. cap. 9. 35, 37.
^q ver. 8.
^r ver. 17, 18.
^s Vid. Matt. 12. 23.

^t Vid. cap. 1. 38.

¹ ἄνδρα οὐκ ἔχω T. ² εἶπες TWH. ³ ἔχεις L marg. ⁴ τῷ ὅρει τούτῳ L (non marg.) TTrWH. ⁵ Ἱεροσολύμοις WH. ⁶ πρόσκυνεῖν δεῖ LTrWH. ⁷ Πίστενέ μοι γύναι L marg. TTrWH. ⁸ ἀλλὰ LTrWH. ⁹ —αὐτόν T. ¹⁰ πρόσκυνεῖν δεῖ T. ¹¹ ἅπαντα TTrWH. ¹² ἦλθαν TTrWH. ¹³ ἐθαύμαζον LTrWH. ¹⁴ ἅ TTr marg. WH. ¹⁵ + [καὶ] L. ¹⁶ —οὖν LTrWH. ¹⁷ —δὲ TTr[L] WH. ¹⁸ Ραββεῖ TWH.

οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, ^a“Μήτις ἤνεγκεν
 34 αὐτῷ φαγεῖν;” Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ^b“Ἐμὸν
 βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ¹ ^cτὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
 35 με, καὶ ^dτελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς λέγετε,
 ὅτι ἐτι τετράμηνόν² ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται;
 ἰδού, λέγω ὑμῖν, Ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν,
 καὶ θεάσασθε ^eτὰς χώρας, ὅτι Ἰλευκαὶ εἰσι πρὸς θε-
 36 ρισμὸν ἤδη³. καὶ ^fὁ θερίζων ^gμισθὸν λαμβάνει, καὶ
 συνάγει ^hκαρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ⁱὁ σπείρων
 37 ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος
 ἐστὶν ὁ⁶ ἀληθινός, ὅτι ^kἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ
 38 ἄλλος ὁ θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα⁷ ὑμᾶς θερίζειν ^lὁ
 οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς
 39 εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.” ^mἘκ δὲ τῆς
 πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν
 Σαμαρειτῶν⁸, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρού-
 40 σης, ⁿ“Ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα⁹ ἐποίησα.” Ὡς οὖν
 ἦλθον¹⁰ πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται¹¹, ἠρώτων αὐτὸν με-
 41 ναι παρ’ αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ
 42 πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ
 τε γυναικὶ ἔλεγον, “Ὅτι¹² οὐκέτι¹³ διὰ τὴν σὴν λα-
 λιάν¹⁴ πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν
 ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ^oὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ
 Χριστός¹⁵.”

λδ 43 Μετὰ δὲ ^pτὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, ^qκαὶ
 44 ἀπῆλθεν¹⁶ εἰς τὴν Γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ ὁ¹⁷ Ἰησοῦς
 ἐμαρτύρησεν, ὅτι ^rπροφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν
 45 οὐκ ἔχει. Ὅτε¹⁸ οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέ-
 ξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, ^sπάντα ἑωρακότες ^tἃ¹⁹ ἐποί-
 ησεν ἐν Ἱεροσολύμοις²⁰ ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ
 ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

γ 46 Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς²¹ πάλιν εἰς τὴν ^uΚανᾶ²² τῆς
 Γαλιλαίας, ^vὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις²³

^a Cf. ver.
 11, 15.
^b Job 23.
 12.
^c cap. 5. 30;
 6. 38.
^d cap. 5. 36;
 17. 4.

^e Vid. Luc.
 21. 21.
^f Cf. Matt.
 9. 37. Luc.
 10. 2.
^g 1 Cor. 9.
 17, 18.
^h Rom. 1.
 13; 15. 28.
 Phil. 4. 17.
ⁱ Esa. 9. 3.
 Cf. Amos
 9. 13.
^k Cf. Job
 31. 8.
^l Josh. 24.
 13.
^m Cf. Act.
 8. 5—17, 25.
ⁿ ver. 29.

^o 1 Joan. 4.
 14. Cf.
 1 Tim. 4.
 10. Luc. 2.
 11. Act. 5.
 31; 13. 23.
^p ver. 40.
^q Matt. 4.
 12, 13.
^r Vid.
 Matt. 13.
 57.
^s Cf. cap. 2.
 23.

^t Vid. cap.
 2. 1.
^u cap. 2. 9.

¹ ποιήσω LTrWHR. ² τετράμηνός LTrWHR. ³ (· WH.R
 marg.) ἤδη TTr marg. WH.R marg. ⁴ —καὶ TTr[L]WHR. ⁵ —καὶ
 TrWHR. ⁶ —ὁ BTrWHR. ⁷ ἀπέσταλκα T. ⁸ Σαμαριτῶν T.
⁹ ἃ TTr (non marg.) WHR. ¹⁰ ἦλθον οὖν Tr marg. ¹¹ Σα-
 μαριταὶ T. ¹² [ὅτι] LWH. ¹³ οὐκ ἐτι S. ¹⁴ λαλιάν σου Tr
 marg. WH marg. ¹⁵ —ὁ Χριστός LTrWHR. ¹⁶ —καὶ
 ἀπῆλθεν TTr[L]WHR. ¹⁷ —ὁ LTrWH. ¹⁸ ὥς T. ¹⁹ ὅσα
 LTrWHR. ²⁰ Ἱεροσολύμοις WH. ²¹ —ὁ Ἰησοῦς LTrWHR.
²² Κανὰ WH. ²³ Ἦν δὲ τις TWH marg.

^a ver. 49.

^b Luc. 4. 23.

^c ver. 3, 54.

^d ver. 49,

51. cap. 2.

12.

^e Dan. 4. 2,

3; 6. 27.

Matt. 24.

24. Marc.

13. 22.

Act. 2. 19,

22, 43; 4.

30; 5. 12;

6. 8; 7. 36;

14. 3; 15.

12. Rom.

15. 19.

2 Cor. 12.

12.

2 Thess. 2.

9. Heb. 2.

4.

^f Cf. Marc.

5. 35. Luc.

8. 49. cap.

11. 21, 32.

^g cap. 2. 11.

^h ver. 45,

46.

ⁱ (var.

lect.) Vid.

cap. 2. 13.

^k Neh. 3.

32; 12. 39.

^l cap. 19.

13, 17, 20;

20. 16 (var.

lect.).

Rev. 9. 11;

16. 16. Cf.

Act. 21. 40.

^m Matt. 12.

10. Luc.

6. 6, 8.

ⁿ ver. 7.

^a βασιλικός¹, οὗ ὁ υἱὸς ἡσθένει^b ἐν Καπερναούμ². οὗτος 47
ἀκούσας ὅτι ^c Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα αὐτόν³
ἵνα ^d καταβῇ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἡμελλε γὰρ
ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, “Ἐὰν 48
μὴ ^e σημεῖα καὶ ^e τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε.⁴”
Λέγει πρὸς αὐτόν ὁ ^a βασιλικός¹, “Κύριε, ^a κατάβηθι 49
πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.” Λέγει αὐτῷ ὁ 50
Ἰησοῦς, “Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ.” Καὶ ⁵ ἐπίστευ-
σεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ⁶ εἶπεν αὐτῷ ⁷ Ἰησοῦς,
καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ ^a καταβαίνοντος, οἱ 51
δούλοι αὐτοῦ⁸ ἀπήντησαν⁹ αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν¹⁰ λέ-
γοντες¹¹, “Ὅτι ὁ παῖς σου¹² ζῇ.” Ἐπύθετο οὖν παρ’ 52
αὐτῶν τὴν ὥραν¹³ ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον¹⁴
αὐτῷ, “Ὅτι χθὲς¹⁵ ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτόν ὁ
πυρετός.” Ἐγνώ οὖν ὁ πατήρ, ὅτι ἐν¹⁶ ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, 53
ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ὅτι¹⁷ ὁ υἱός σου ζῇ.”
Καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. τοῦτο¹⁸ 54
πάλιν ⁹ δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ^e ἐλθὼν
ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

ΜΕΤΑ ταῦτα ἦν¹⁹ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη 5 ^{λη}
ὁ ²⁰ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα²¹. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱερο- 2 ^a
σολύμοις²¹ ἐπὶ ^k τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ²², ἣ ἐπιλε-
γομένη²³ Ἑβραϊστὶ²⁴ Βηθεσδὰ²⁵, πέντε στοὰς ἔχουσα.
ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ²⁶ τῶν ἀσθενούντων, 3
τυφλῶν, χωλῶν, ^m ξηρῶν,²⁷ ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος
κίνησιν. ἄγγελος γὰρ²⁸ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ 4
κολυμβήθρᾳ, ⁿ καὶ ἐτάρασσε τὸ ²⁹ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμ-
βὰς μετὰ τὴναραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὲς ἐγένετο, ^φ
δήποτε³⁰ κατέχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος 5 ^{Ζ’}
ἐκεῖ τριακονταοκτὼ³¹ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ³². τοῦτον 6

¹ βασιλικός WH marg. ² Καπερναούμ LTr WH. ³ — αὐ-
τόν TTr [L] WHR. ⁴ WH marg. ⁵ — καὶ T [LTr] WHR.

⁶ ἐν LTr WH. ⁷ + ὁ LTr WH. ⁸ — αὐτοῦ T. ⁹ ὑπῆλ-
θσαν LTr WHR. ¹⁰ καὶ ἀγγείλαν T. — καὶ ἀπήγγειλαν [Tr] WHR.

¹¹ — λέγοντες T. ¹² αὐτοῦ LTr WHR. ¹³ τὴν ὥραν παρ αὐτῶν
LTr WH. ¹⁴ εἶπον οὖν TTr (non marg.) WHR (εἶπαν WH).

¹⁵ ἐχθὲς LTr WH. ¹⁶ — ἐν T [Tr] WHR. ¹⁷ — ὅτι LTr WHR.

¹⁸ + δὲ Tr [Tr marg. WH]. ¹⁹ + ἡ Tr marg. ²⁰ — ὁ LTr WH.

²¹ Ἱεροσ- WH. ²² qu. κολυμβήθρα Tr marg. ²³ τὸ λεγόμενον
T. ²⁴ Ἑβραϊστὶ WH. ²⁵ Βηθσαιδὰ L marg., Βηθσαιδὰ T

WH text., Βηθσαιδὰ WH marg., Βηθσαιδὰ vel Βηθσαιδὰ R marg.

²⁶ — πολὺ TTr [L] WHR. ²⁷ Ab ἐκδεχομένων v. 3 usque ad
fin. v. 4 omitunt TTr WHR (non marg.).

²⁸ R marg. ²⁹ ἐτάρασσετο τὸ L marg. ³⁰ οἰώδηποτον L.

³¹ τριακοντα καὶ (—καὶ Tr [LTr marg. WH]) ὀκτὼ LTr WH.

³² + αὐτοῦ TTr [L] WHR.

ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν
 ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, “Θέλεις ὑγίης γενέσ-
 7 θαι;” ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενὼν, “Κύριε, ἀνθρωπον
 οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ¹ με εἰς
 τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ²
 8 ἐμοῦ καταβαίνει.” Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ³“Ἐγει-
 ραι³, ἄρον τὸν κράββατόν⁵ σου, καὶ περιπάτει.”
 9 Καὶ εὐθέως⁶ ἐγένετο ὑγίης ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἤρε τὸν
 κράββατον⁵ αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. ⁷Ἦν δὲ σάββατον
 10 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ
 τεθεραπευμένῳ, “Σάββατόν ἐστιν· ⁸οὐκ ἔξεστί σοι
 11 ἄραι τὸν κράββατον^{5,8}.” ⁹Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, “Ὁ
 ποιήσας με ὑγίῃ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἄρον τὸν κρά-
 12 βατόν⁵ σου, καὶ περιπάτει.” Ἠρώτησαν οὖν¹⁰ αὐ-
 τόν, “Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι, Ἄρον τὸν
 13 κράββατόν⁵ σου¹¹, καὶ περιπάτει;” Ὁ δὲ λαθεῖς¹² οὐκ
 ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὅχλου ὄντος
 14 ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὗρίσκει αὐτὸν ὁ¹³ Ἰησοῦς
 ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ἴδε ὑγίης γέγονας·
 μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι¹⁴ γένηται.”
 15 ¹⁵Ἀπηλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε¹⁶ τοῖς Ἰου-
 δαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγίῃ.
 16 Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι¹⁷,
 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτείνειν¹⁸, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν
 17 σαββάτῳ. ὁ δὲ Ἰησοῦς¹⁹ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, “Ὁ
 πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ ἐγὼ ἐργάζομαι.”
 18 Διὰ τοῦτο οὖν²⁰ μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι
 ἀποκτείνειν, ὅτι οὐ μόνον ἔλκε τὸ σάββατον, ἀλλὰ
 καὶ πατέρα ἰδίων ἔλεγε τὸν Θεόν,²¹ ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν
 19 τῷ Θεῷ. ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς²¹ καὶ εἶπεν²² αὐτοῖς,
 “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς⁴ ποιεῖν

^a ver. 4
(var. lect.).

^b Matt. 9.
^c Marc.
2. 11. Luc.
5. 24.

^c cap. 9. 14.

^d Neh. 13.
19. Jer. 17.
21, 22.
cap. 7. 23;
9. 16. Vid.
Matt. 12. 2.

^e cap. 8. 11.
^f Cf. Ezra
9. 14.
1 Cor. 11.
30.

^g (var.
lect.) cap.
7. 1, 19.

^h Phil. 2. 6.
Cf. cap. 19,
7.

ⁱ ver. 30.
cap. 8. 28.

¹ βάλλῃ LTTTrWHR. ² πρὸς S. ³ Ἐγειρε LTTTrWH.
⁴ + [καὶ] L. ⁵ κράββατον LTTTrWH. ⁶ —εὐθέως T. ⁷ + καὶ
 T[LTr]WHR. ⁸ + σου L. ⁹ + ὃς δὲ LTrWHR. ¹⁰ —οὖν
 TTr marg. [LTr]WHR. ¹¹ —τὸν κράββατόν σου T[Tr]WHR.
¹² ἀσθενῶν T. ¹³ [ὁ] WH. ¹⁴ σοί τι LTTTrWHR. ¹⁵ + [καὶ]
 L. ¹⁶ εἶπεν L marg. TWH (non marg.). ¹⁷ οἱ Ἰουδαῖοι τὸν
 Ἰησοῦν L (non marg.) TTrWHR. ¹⁸ —καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀπο-
 κτείνειν TTr[L]WHR. ¹⁹ —Ἰησοῦς. TWH. ²⁰ —οὖν T.
²¹ [ὁ Ἰησοῦς] WH. ²² ἔλεγεν TTr marg. WH.

^α μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς
 35 σωθῆτε. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ ^δ φαί-
 νων, ^ε ὑμεῖς δὲ ἠθέλησατε ἀγαλλιασθῆναι ¹ ^α πρὸς ὥραν
 36 ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μεῖζον ²
 τοῦ Ἰωάννου ³. ^ε τὰ γὰρ ἔργα ^α ἔδωκε ⁴ μοι ὁ πατὴρ
⁵ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ^α ἐγὼ ⁵ ποιῶ, μαρ-
 37 τυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατὴρ με ἀπέσταλκε· καὶ ⁹ ὁ
 πέμψας με πατὴρ, ^α αὐτὸς ⁶ μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ.
 οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε ⁷ πώποτε, ^ε οὔτε εἶδος αὐ-
 38 τοῦ ἐωράκατε. καὶ ^κ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μέ-
 νοντα ἐν ὑμῖν ⁸, ὅτι ¹ ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ
 39 ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ^μ Ἐρευνᾶτε ⁹ τὰς γραφάς, ὅτι
 ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ^ν ἐκεῖ-
 40 ναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε
 41 ἐλθεῖν πρὸς με, ^ο ἵνα ζωὴν ἔχητε. ^ρ Δόξαν παρὰ ἀν-
 42 θρώπων οὐ λαμβάνω· ἀλλ' ¹⁰ ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν
 43 ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ¹¹ ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ ἐλή-
 λυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐ λαμβά-
 νετε με· ² εἰς ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
 44 ἐκεῖνον λήψεσθε ¹². πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι,
 δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ ^ρ τὴν δόξαν
 45 τὴν παρὰ ^τ τοῦ μόνου Θεοῦ ¹³ οὐ ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε
 ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν
 ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, ^μ Μωσῆς ¹⁴, ^ε εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.
 46 ^ε εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῇ ¹⁵, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· ^π περὶ
 47 γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. ^ε εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου ^κ γράμ-
 μασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύ-
 σετε ¹⁶;”

^μ 5 ^α 6 META ταῦτα ἀπῆλθεν ⁹ ὁ Ἰησοῦς πέραν ^ρ τῆς θα-
 2 λάσσης τῆς Γαλιλαίας ^α τῆς Τιβεριάδος· καὶ ἠκολού-
 θει ¹⁷ αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐώρων ¹⁸ αὐτοῦ ¹⁹ τὰ σημεῖα
^μ 3 ^γ ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος

¹ ἀγαλλιασθῆναι LTr (non marg.) WH, ατ πρὸς ὥραν ἀγαλλιασθῆ-
 ναι L marg. ² μεῖζον LTr. ³ Ἰωάννου TrWH. ⁴ δέδωκεν
 TTrWHR. ⁵ -ἐγὼ LTrWHR. ⁶ ἐκεῖνος L marg. TTr
 (non marg.) WHR. ⁷ πώποτε ἀκηκόατε LTrWHR. ⁸ ἐν
 ὑμῖν μένοντα L marg. TTr (non marg.) WHR. ⁹ ἐρευνᾶτε
 TTrWH. ¹⁰ ἀλλὰ LTrWH. ¹¹ οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ
 θεοῦ T. ¹² λήψεσθε LTrWH. ¹³ -Θεοῦ [LTr marg. WH] R
 marg. ¹⁴ Μωσῆς LTrWH. ¹⁵ Μωσεί LTrWH. ¹⁶ πισ-
 τεύετε θεοῦ πιστεύσητε Tr marg., πιστεύετε WH text., πιστεύετε
 WH marg. ¹⁷ ἠκολούθει δὲ LTrWHR. ¹⁸ ἐθεώρουν LTrWHR.
¹⁹ -αὐτοῦ LTrWHR.

^α 1 Joan. 5.
⁹ 2 Pet. 1.
¹⁹ Cf. cap. 3.
²⁴ Cf. Matt.
¹³ 21.
^ε cap. 10.
²⁵ 38; 14.
¹¹ 15; 24.
⁷ Vid. cap.
⁴ 34.
^ρ ver. 32.
^α cap. 8. 18.
^κ Cf. Matt. 9.
¹⁷ 17; 5.
^ε Vid. cap.
¹ 18.
^κ cap. 8. 37.
¹ Joan. 1.
¹⁰ ver. 46.
⁴⁷ Cf. Act.
¹⁷ 11.
^π Cf. Luc.
²⁴ 27.
^ο cap. 10.
¹⁰ ver. 44.
^{cap.} 7. 18;
⁸ 50, 54;
¹² 43. Cf.
¹ Thessa. 2.
⁶ Cf. Matt.
²⁴ 5.
^ρ cap. 17. 3.
¹ Tim. 1.
¹⁷ Jud.
²⁵ Cf. Luc.
¹⁶ 29.
^ε Cf. Rom.
² 17.
^κ Deut. 18.
¹⁵ Luc.
²⁴ 27, 44.
^ρ cap. 7. 15.
^κ Act. 26. 24.
² Tim. 3.
¹⁵ ver.
¹ -13.
¹³ -21.
¹³ Marc. 6.
³² -44.
¹⁰ Luc. 9.
¹⁰ -17.
^ρ Matt. 4.
¹⁸ 15; 29.
^α cap. 21. 1.
^κ Cf. ver. 23.

ὁ¹ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθ²ητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐ-
 τοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα³ ἢ ἑορτῇ τῶν Ἰουδαίων. 4 μη
π
H.
μθ
α
 ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμούς⁴, καὶ θεασά- 5
 μενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει
 πρὸς τὸν⁵ Φίλιππον, ^α“Πόθεν ἀγοράσομεν⁶ ἄρτους,
 ἵνα φάγωσιν οὗτοι;” Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐ- 6
 τόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν. ἀπεκρίθη⁷ 7
 αὐτῷ⁸ Φίλιππος, “Διακοσίων ἰδναριῶν ἄρτοι οὐκ
 ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν⁹ βραχύ τι¹⁰
 λάβῃ.” Λέγει αὐτῷ εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 8
 Ὁ⁹ Ανδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, “Ἔστι παιδά- 9
 ριον ἐν¹¹ ᾧδε, ὃ¹² ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο
 ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσούτους;” Εἶπε 10
 δὲ¹³ ὁ Ἰησοῦς, “Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπε-
 σεῖν.” ἦν δὲ χόρτος πολὺς¹⁴ ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσον¹⁵
 οὖν οἱ¹⁶ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὥσε¹⁷ πεντακισχίλιοι.
 ἔλαβε δὲ¹⁸ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας 11
 διέδωκε¹⁹ τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ²⁰ τοῖς ἀνακειμέ-
 νοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ᾔηθελον. ὥς 12
 δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “Συν-
 αγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι
 ἀπόληται.” Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα 13
 ἰκοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κρι-
 θίνων, ἃ ἐπερίσσευσεν²¹ τοῖς βεβρωκόσιν. οἱ οὖν ἄν- 14 ν
ι
 θρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον²² ὁ Ἰησοῦς²³, ἔλεγον,
 “Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης²⁴ ὃς ἐρχόμενος
 εἰς τὸν κόσμον²⁵.” Ἰησοῦς οὖν γνούς ὅτι μέλλουσιν 15
 ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐτόν, ὅτι ποιήσωσιν αὐτόν²⁶
 βασιλέα, ²⁷ἀνεχώρησεν²⁸ πάλιν εἰς²⁹ τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.
 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 16 θ’
να
δ
 ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ²⁷ πλοῖον, ἤρ- 17

^a Vid. cap.
2. 13.
^b Luc. 6.
20. cap.
17. 1.

^c ver. 7.
Vid. cap.
1. 44.
^d Cf. Marc.
6. 37.
^e 2 Cor. 13.
5. Rev. 2.
^f Vid.
Matt. 18.
28.

^g cap. 1. 41.

^h cap. 21. 9,
10, 13.

ⁱ Cf. ver. 4.

^k ver. 23.
Vid. Matt.
15. 36.

^l Vid.
Matt. 14.
20.

^m Vid.
Matt. 21.
11. Cf.
Luc. 9. 19.
ⁿ cap. 11.
27 (var.
lect.). Vid.
Matt. 11. 3.
^o cap. 18.
36, 37.
^p ver.
15–21.
Matt. 14.
22–33.
Marc. 6.
45–51.
^q ver. 3.

¹ —ὁ LTTTrWH. ² ἐκαθέζετο T. ³ [τὸ πάσχα] WH. ⁴ τοὺς
ὀφθαλμούς ὁ Ἰησοῦς LTTTrWH. ⁵ —τὸν LTTTrWH. ⁶ ἀγοράσωμεν
BLTTTrWHR. ⁷ ἀποκρίνεται T. ⁸ + ὁ T. ⁹ —αὐτῶν
LTTTrWHR. ¹⁰ —τι Tr [LTr marg.] WH. ¹¹ —ἐν TTr[L] WHE.
¹² ὅς LTTTrWH. ¹³ —δὲ TTr[L] WHR. ¹⁴ πολὺς χόρτος L marg.
¹⁵ ἀνέπεσαν LTTTrWH. ¹⁶ —οἱ WH marg. ¹⁷ ὥς TTrWHR.
¹⁸ + (ν) οὖν LTTTrWHR. ¹⁹ εὐχαρίστησεν καὶ ἔδωκεν T.
²⁰ —τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ LTTTrWHR. ²¹ ἐπερίσσευσαν
LTTTrWH. ²² ἃ ἐποίησεν σημεῖα L marg. Tr marg. WH (non
marg.) R marg. ²³ —ὁ Ἰησοῦς TTrWHR. ²⁴ εἰς τὸν κόσμον
ἐρχόμενος T. ²⁵ —αὐτόν LTTTrWH. ²⁶ φεύγει T. ²⁷ —τὰ
TTrWHR.

χοντο πέραν τῆς θαλάσσης^α εἰς Καπερναούμ¹. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει², καὶ οὐκ³ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς
 18 ὁ Ἰησοῦς⁴, ἣ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος
 19 διηγείρετο⁵. ἐληλακότες οὖν ὡς⁶ σταδίου⁷ εἰκοσι-
 πέντε⁸ ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπα-
 20 τοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου
 21 “Εγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.” ἤθελον οὖν λαβεῖν
 αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο⁹
 ἐπὶ τῆς γῆς¹⁰ εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 Τῇ ἐπαύριον^δ ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσ-
 σης, ἰδὼν¹¹ ὅτι πλοiάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ^ε ἐν
 ἐκείνῳ εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ¹², καὶ ὅτι^α οὐ
 συνεισηλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ
 πλοiάριον¹³, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον,
 23 ἄλλα¹⁴ δὲ¹⁵ ἦλθε¹⁶ πλοiάρια¹⁷ ἐκ Τιβεριᾶδος ἐγγὺς τοῦ
 τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ
 24 Κυρίου· ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν
 ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν καὶ¹⁸ αὐτοὶ εἰς
 τὰ πλοiα¹⁹, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναούμ¹, ζητοῦντες
 25 τὸν Ἰησοῦν. καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσ-
 σης, εἶπον αὐτῷ, “Ραββί²⁰, πότε ὧδε γέγονας;”
 26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, “Ἀμὴν ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ἑζητείτε με, οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ’
 27 ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. ἐργά-
 ζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν
 βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς
 τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει²¹. τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ
 28 ἐσφράγισεν ὁ Θεός.” Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, “Τί
 29 ποιούμεν²², ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;” Ἀπε-
 κρίθη ὁ²³ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Τοῦτό ἐστι τὸ
 ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεῦσητε²⁴ εἰς ὃν ἀπέστειλεν

^α Cf. Marc.
6. 45. ver.
21. Vid.
cap. 2. 12.

^δ ver. 2.

^ε Marc. 3.
9. cap. 21.
8.
^α ver. 15,
16.

^ε Cf. ver. 1.

^ζ ver. 11.

^δ ver. 24,
25,
vid. Matt.
14. 34. Cf.
ver. 59.
Marc. 6. 53.
^α Vid. cap.
1. 38.
^ε ver. 24.
^κ Esa. 55. 2.
Cf. Luc. 10.
42.

^ι ver. 40,
47, 54.
cap. 8. 16;
4. 14.
^ν Vid. cap.
3. 33. Cf.
Ezek. 9. 4.
Rom. 4. 11.
1 Cor. 9. 2.
2 Tim. 2.
19.
^ν 1 Cor. 15.
58. Rev. 2.
26.
^ο cap. 3. 17.

¹ Καπερναούμ LTTTr WH.

² κατέλαβεν δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία T.

³ οὐπω L (non marg.) TTr WHR.

⁴ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς T WH

⁵ διεγείρετο Tr WH.

⁶ ὡσεὶ L.

⁷ στάδια T.

⁸ εἰκοσι

⁹ πέντε LTTTr WH.

¹⁰ τὴν γῆν T.

¹¹ εἶδον LTTTr WH (non marg.) R.

¹² —ἐκεῖνον εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ

μαθηταὶ αὐτοῦ LTTTr WHR.

¹³ πλοῖον LTTTr WHR.

¹⁴ ἀλλὰ

¹⁵ —δὲ TTr WHR.

¹⁶ ἦλθον T.

¹⁷ πλοῖα LTr

marg. WH.

¹⁸ —καὶ LTTTr WHR.

¹⁹ πλοiάρια LTTTr WHR.

²⁰ Ραββεί T WH.

²¹ διδωσιν ὑμῖν T.

²² ποιῶμεν BELTTTr WHR.

²³ —ὁ T.

²⁴ πιστεύητε TTr WHR.

^a Vid.
Marc. 8. 11.

^b Ex. 16. 15.
Num. 11.
7—9.

Rev. 2. 17.
ver. 49, 58.

^c Neh. 9.

15. Ps. 78.
24, 25; 105.
40. Cf.

1 Cor. 10. 3.

^d ver. 35,
42, 48, 50,
58.

^e Cf. cap. 4.
15.

^f cap. 4. 14.

^g ver. 26.

^h ver. 39.
cap. 17. 2,
3, 6, 9, 24.

ⁱ cap. 10.
28, 29.

^k ver. 42,
62. Vid.

cap. 3. 13.
ⁱ Vid. cap.

5. 30.
Marc. 14.
36.

^m Vid. cap.
4. 34.

ⁿ cap. 17.
12; 18. 9.

^o ver. 40,
44, 54. Cf.

1 Cor. 6. 14.
^p cap. 12.

45.
^q ver. 47.

Vid. ver.
27.

^r ver. 52.

^s ver. 35, 38,
48, 50, 58.

^t cap. 1. 46.
Cf. Matt.

13. 54, 55.
Marc. 6. 2,
3. Luc. 4.

22.
^u cap. 7. 27,
28.

ἐκεῖνος.” Εἶπον οὖν αὐτῷ, “Τί οὖν ποιεῖς σὺ ση- 30 νγ
μεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; δ
οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, 31 νδ
καθὼς ἐστι γεγραμμένον, “Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδω-
κεν αὐτοῖς φαγεῖν.” Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 32
“Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ Μωσῆς¹ δέδωκεν² ὑμῖν
τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ’ ὁ πατήρ μου δι-
δωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
ὁ γὰρ ἄρτος³ τοῦ Θεοῦ ἐστίν⁴ ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ 33
οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδούς⁵ τῷ κόσμῳ.” Εἶπον οὖν 34
πρὸς αὐτόν, “Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον
τοῦτον.” Εἶπε δὲ⁶ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ^{as} “Εγὼ εἰμι ὁ 35 νε
ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς με⁶, οὐ μὴ πεινά-
σῃ⁷. ^f καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ διψήσῃ⁸ πώ-
ποτε. ἀλλ’ ^g εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐώρακά τε με⁹, καὶ οὐ 36
πιστεύετε. ^h πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, ἐπὶ ἐμέ 37 νς
ἤξει· καὶ ⁱ τὸν ἐρχόμενον πρὸς με¹⁰ οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω·
ὅτι ^k καταβέβηκα ἐκ¹¹ τοῦ οὐρανοῦ, ^j οὐχ ἵνα ποιῶ¹² τὸ 38 νς
θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ ^m τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.
τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός¹³, 39 νη
ἵνα ^h πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, ⁿ μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ
ὁ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν¹⁴ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. τοῦτο δέ¹⁵ 40
ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με¹⁶, ἵνα πᾶς ^p ὁ θεωρῶν
τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ^q ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον,
καὶ ὁ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ^{17,18} τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.”
^r Εὐλογῶν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, 41 νθ
“Εγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ^k ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.” καὶ 42 α
ἔλεγον, “Οὐχ¹⁹ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ,
ὃς ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς
οὖν²⁰ λέγει οὗτος²¹, ^a ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέ-
βηκα;” Ἀπεκρίθη οὖν²² ὁ²³ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ- 43 ξ
τοῖς, “Μὴ γογγύζετε μετ’²⁴ ἀλλήλων. οὐδεὶς δύναται 44 ι

¹ Μωσῆς LTrWH. ² ἔδωκεν LTrWH (non marg.) R.

³ + ὁ T. ⁴ διδούς ζωὴν L marg. ⁵ οὖν T, —δὲ Tr[L]WHR.

⁶ ἐμέ TTr (non marg.) WH. ⁷ πεινάσει LTr marg. ⁸ διψήσει

LTrWHR. ⁹ —με T[L]WH. ¹⁰ ἐμέ T. ¹¹ ἀπὸ LTrWHR.

¹² ποιήσω T. ¹³ —πατρός LTrWHR. ¹⁴ —ἐν TrWHR.

¹⁵ γάρ LTrWHR. ¹⁶ πατρός μου L (non marg.) TTrWHR.

¹⁷ [ἐγὼ] L. ¹⁸ + ἐν LT. ¹⁹ Οὐχὶ Tr (non marg.) WH

(non marg.). ²⁰ νῦν TTr (non marg.) WHR. ²¹ —οὗτος

Tr[L]WHR. ²² —οὖν TTr[L]WHR. ²³ —ὁ TTrWH.

²⁴ μετὰ Tr.

ἐλθεῖν πρὸς με¹, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με
^α ἐλκύσῃ αὐτόν, ^β καὶ ἐγὼ ^γ ἀναστήσω αὐτόν ^δ τῇ ἐσχάτῃ
 45 ἡμέρᾳ· ἔστι γεγραμμένον ^ε ἐν τοῖς προφήταις, ^α· Καὶ
 ἔσονται πάντες ^ε διδασκοὶ τοῦ ^δ Θεοῦ. Πᾶς οὖν ^ε ὁ
 ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρὸς
 ξα 46 με^θ. οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἐώρακεν⁷, εἰ μὴ ^θ ὁ ὢν
 γ 47 παρὰ τοῦ⁸ Θεοῦ, οὗτος ἐώρακε τὸν πατέρα⁹. ἀμὴν
 ξβ 48 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστευὼν εἰς ἐμέ¹⁰, ^η ἔχει ζωὴν
 49 αἰώνιον. ^ι ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. ^κ οἱ πατέρες
 α 49 ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ¹¹, καὶ ἀπέθανον.
 ξδ 50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων,
 51 ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ¹ καὶ μὴ ἀποθάνῃ¹². ἐγὼ ^{ιμ} εἰμι ὁ
 51 ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ^ν ἐὰν τις
 φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ¹³ ἄρτου, ζήσεται¹⁴ εἰς τὸν αἰῶνα.
 καὶ ὁ ἄρτος ὁ ἐν ἐγὼ δώσω, ^ο ἡ σὰρξ μου ἐστίν¹⁵, ἣν
 ξε 52 ἐγὼ δώσω¹⁶ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. ^π Ἐμάχοντο
 οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι¹⁷ λέγοντες, ^ρ· Πῶς δύ-
 53 νатаι οὗτος ἡμῖν¹⁸ δοῦναι τὴν σάρκα¹⁹ φαγεῖν; Ἐἶπεν
 οὖν αὐτοῖς ὁ²⁰ Ἰησοῦς, ^σ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν
 μὴ φάγητε ^ο τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ
 54 πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ
 τρώγων μου ^ο τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ^ε ἔχει
 ζωὴν αἰώνιον, ^β καὶ ἐγὼ ²¹ ἀναστήσω αὐτόν ²² τῇ ἐσχάτῃ
 55 ἡμέρᾳ. ^ο ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς²³ ἐστὶ βρώσις, καὶ
 56 τὸ αἷμά μου ἀληθῶς²³ ἐστὶ πόσις. ^ο ὁ τρώγων μου
 τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ^ε ἐν ἐμοὶ μένει,
 57 καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστείλε με ^ο ὁ ζῶν πατήρ,
 καὶ ἐγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, καὶ κεῖνος
 58 ^π ζήσεται²⁴ δι' ἐμέ. οὗτός ἐστιν ^ι ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ²⁵
 οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ^κ ἔφαγον οἱ πατέρες
 ὑμῶν²⁶ τὸ μάννα²⁷, καὶ ἀπέθανον· ^ο ὁ τρώγων τούτον

^α Hos. 11.⁴ cap. 12.³² ver. 65.^δ ver. 39,⁴⁰, 54.^ε Act. 13.⁴⁰; 15. 15.^δ Esa. 54.¹³.^ε 1 Thess.⁴ 9.^γ Vid. cap.¹ 18.^σ cap. 7. 29.^η ver. 40.^κ Vid. ver. 27.^ι ver. 33, 35,⁴¹, 50, 51,⁵⁸.^κ ver. 31, 58.^ι cap. 11.²⁶.^μ Cf. cap.⁴ 10.^ν ver. 58.^ο ver.⁵³—56.^π ver. 67.^ρ Luc. 22. 19.^σ Cf. ver.⁴¹ cap.¹⁰ 19.^τ ver. 60.^κ Cf. cap. 3.⁹.^σ Cf. cap. 4.¹³, 14.^κ Vid. ver.²⁷.^ι cap. 15. 4.⁵. 1 Joan.³ 24; 4.¹⁵, 16.^κ Cf. Luc.²⁴ 5. Cf.^{cap} 5. 26.¹ ἐμέ Tr (non marg.) WH marg.² καὶ γὰρ LTTTrWH.³ + ἐν

LTTTrWH.

⁴ —τοῦ LTTTrWH.⁵ —οὖν LTTTrWH.⁶ ἐμέ

Tr (non marg.) WH.

⁷ ἐώρακέν τις

LTTTrWH.

⁸ [τοῦ] WH.⁹ Θεόν T.¹⁰ —εἰς ἐμέ, T[Tr]WH.¹¹ ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα L

(non marg.) TTrWH.

¹² ἀποθνήσκῃ Tr marg. WH marg.¹³ τοῦ ἐμοῦ T.¹⁴ ζήσει TWH.¹⁵ Transfert T ἡ σὰρξ μου

ἐστίν ad fin. vers.

¹⁶ —ἣν ἐγὼ δώσω LTTTrWH.¹⁷ οἱ Ἰου-

δαῖοι πρὸς ἀλλήλους L (non marg.) Tr marg.

¹⁸ ἡμῖν οὗτος T.¹⁹ + αὐτοῦ L[Tr marg. WH].²⁰ [ὁ] WH.²¹ καὶ γὰρ LTTTrWH.²² + [ἐν] L.²³ ἀληθῆς LTTTrWH.²⁴ ζήσει LTTTrWH.²⁵ ἐξ LTTTrWH.²⁶ —ὑμῶν LTTTrWH.²⁷ —τὸ μάννα TTrWH.

τὸν ἄρτον, ζήσεται¹ εἰς τὸν αἰῶνα.” Ταῦτα εἶπεν 59

^a ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν ^b Καπερναούμ^{2,3}.

^c Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 60

^d εἶπον⁴, “Σκληρὸς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος⁵. τίς δύναται

αὐτοῦ ἀκούειν;” ^f Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι 61

γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν

αὐτοῖς, “Τοῦτο ὑμᾶς ^g σκανδαλίζει; ἐὰν οὖν θεωρῇτε 62 ξθ

τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ^h ἀναβαίνοντα ὅπου ⁱ ἦν τὸ α

πρότερον; ^k τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ 63 ο

οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· ^l τὰ ῥήματα ^m ἃ ἐγὼ λαλῶ⁶ ὑμῖν, δ

πνεῦμά ἐστι καὶ ζωὴ ἐστίν. ⁿ ἄλλ’⁷ εἰσὶν ἐξ ὑμῶν 64 οα

τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν.” ^o ^p Ἥιδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ ι

Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ ^q τίς ἐστίν οβ

ὁ παραδώσων αὐτόν. Καὶ ἔλεγε, “Διὰ τοῦτο εἴρηκα 65 δ

ὑμῖν, ὅτι “οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με⁸, ^r ἐὰν μὴ ^s ἡ ογ

δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς μου⁹.” ^t Ἐκ τούτου¹⁰ 66 ι

^u πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ¹¹ εἰς τὰ ὀπίσω,

καὶ οὐκ ἔτι¹² μετ’ αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν οὖν 67

ὁ Ἰησοῦς ^v τοῖς δώδεκα, “Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπά-

γειν;” ^w Ἀπεκρίθη οὖν¹³ αὐτῷ ^x Σίμων Πέτρος, “Κύριε, 68 οδ

πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ^y ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· α

καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν, καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ 69

^z ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς¹⁴ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος¹⁵.” Ἀπε- 70 οε

κρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς¹⁶, ^{aa} “Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώ-

δεκα ^{ab} ἐξελεξάμην,¹⁷ καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς¹⁸ διάβολός ἐστιν;¹⁷”

^{ac} Ἐλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος ^{ad} Ἰσκαριώτην¹⁸. οὗτος 71

γὰρ ἡμέλλεν¹⁹ αὐτὸν παραδιδόναι²⁰, ^{ae} εἰς ὧν²¹ ἐκ τῶν

δώδεκα.

ΚΑΙ²² περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα²³ ἐν τῇ Γαλι-

λαίᾳ· ^{af} οὐ γὰρ ᾗθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι

^{ag} ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν. Ἦν δὲ ἐγγὺς 2

^a Vid.
Matt. 4. 23.

^b ver. 24.

^c ver. 66.

Cf. ver. 64.

^d ver. 52.

^e Jud. 15.

^f ver. 64.

Vid. cap. 2.

^g Vid.

Matt. 11. 6

& 17. 27.

^h Vid.

Marc. 16.

ⁱ ver. 38.

^j 2 Cor. 3.

^k ver. 68.

^l ver. 68.

^m cap. 13.

11.

ⁿ ver. 44.

cap. 3. 27.

^o cap. 19.

12.

^p ver. 70.

71. Matt.

10. 2.

^q cap. 1. 42.

43. Cf.

Matt. 16.

16. Luc. 9.

20.

^r Act. 5. 20.

^s (var. lect.)

Luc. 4. 34.

Vid. Marc.

1. 24.

^t cap. 13.

18; 15. 16.

19.

^u cap. 13. 2.

27. Cf. cap.

17. 12.

^v cap. 13.

26.

^w Vid.

Matt. 26.

14.

^x cap. 11.

54.

^y ver. 19.

cap. 5. 16

(var. lect.).

¹ ζήσει TTrWH.

WH marg.

² Καφαρναούμ LTrWH.

³ + σαββάτω

WH marg.

⁴ εἶπεν WH.

⁵ ὁ λόγος οὗτος LTrWH.

⁶ λε-

λάληκα LTrWH.

⁷ ἀλλὰ TrWH.

⁸ ἐμέ T.

⁹ - μου LTr

WHR.

¹⁰ + οὖν T.

¹¹ ἐκ (- ἐκ T[L]) τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

ἀπῆλθον LTrWH.

¹² οὐκέτι BELTrWH.

¹³ - οὖν LTr

WHR.

¹⁴ ὁ ἅγιος LTrWHR.

¹⁵ - τοῦ ζῶντος LTrWHR.

¹⁶ - ὁ Ἰησοῦς T *mero errore*.

¹⁷ ἐξελεξάμην;... ἐστίν WH.

¹⁸ Ἰσ-

καριώτου LTrWHR.

¹⁹ ἔμελλεν LTrWH.

²⁰ παραδιδόναι

αὐτόν LTrWH.

²¹ - ὧν LTrWHR.

²² - Καὶ T.

²³ μετὰ

ταῦτα περιεπάτει ὁ ([ὁ] TrWH) Ἰησοῦς LTrWHR.

- 3 ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. εἶπον οὖν
 πρὸς αὐτὸν ^οοἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, “Μετάβηθι ἐντεῦθεν,
 καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ ^οοἱ μαθηταί σου
 4 θεωρήσωσι¹ τὰ ἔργα σου² ἃ ποιεῖς· οὐδεὶς γὰρ ἐν
 κρυπτῷ τι³ ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς⁴ ἐν παρρησίᾳ εἶναι.
 εἰ ταῦτα ποιεῖς, ^αφανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.”
 5 “Οὐδὲ γὰρ ^οοἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.
 6 Λέγει οὖν⁵ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω
 πάρεστιν· ^ςὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν
 7 ἔτοιμος. οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ^ςἐμὲ δὲ
 μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι ^ατὰ ἔργα
 8 αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν
 ταύτην⁶. ἐγὼ οὐπω⁷ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην,
 9 ὅτι ^ςὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς⁸ οὐπω πεπλήρωται.” ταῦτα δὲ⁹
 εἰπὼν αὐτοῖς¹⁰, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.
 10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν ^οοἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς
 ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτήν¹¹, οὐ φανερώς, ἀλλ’¹² ὡς¹³ ἐν
 11 κρυπτῷ. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ
 12 ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, “Ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος;” Καὶ γογ-
 γυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν¹⁴ ἐν τοῖς ὄχλοις¹⁵. ^οοἱ μὲν
 ἔλεγον, “Ὅτι ἀγαθὸς ἐστίν.” ἄλλοι δὲ¹⁶ ἔλεγον,
 13 “Οὐ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.” Οὐδεὶς μέντοι
 παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, ^δδιὰ τὸν φόβον τῶν
 Ἰουδαίων.
 14 Ἡδὴ δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ^αἀνέβη ὁ¹⁷ Ἰησοῦς
 15 εἰς τὸ ἱερόν, ^οκαὶ ἐδίδασκε. καὶ ἐθαύμαζον¹⁸ οἱ Ἰου-
 δαῖοι λέγοντες, “Πῶς οὗτος ^ςγράμματα οἶδε, μὴ με-
 16 μαθηκώς;” Ἀπεκρίθη¹⁹ αὐτοῖς ὁ²⁰ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν,
 “Ἡ ἐμὴ ^ςδιδασχὴ οὐκ ἔστιν ἐμή, ἀλλὰ τοῦ πέμψαν-
 17 τός με· ἐάν τις ^ςθέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, ^ςγνώ-
 σεται περὶ τῆς διδασχῆς, πότερον ἐκ τοῦ²¹ Θεοῦ ἐστίν,
 18 ἢ ἐγὼ ἀπ’ ἐμαυτοῦ λαλῶ. ὁ ἀφ’ ἐαυτοῦ λαλῶν,

^a Lev. 23.

34.

^b ver. 5, 10.

Vid. Matt.

12. 46.

^c Cf. cap. 6.

66.

^d Cf. cap. 1.

31.

^e Matt. 13.

57. Marc.

3. 21.

^f cap. 2. 4.

Cf. ver. 8, 30.

Matt. 26.

18. cap. 8,

20.

^g cap. 15.

18, 23, 24.

Cf. cap. 17.

14.

^h cap. 3. 19.ⁱ Luc. 2. 4.^k Vid.

Marc. 1. 15.

^l cap. 11.

56.

^m Cf. ver.

40, 43.

ⁿ cap. 19.

38; 20. 19.

Cf. cap. 9.

22; 12. 42.

^o Vid. ver.

28.

^p Vid. cap.

5. 47.

^q Act. 17.

19. Cf.

cap. 1. 18.

Vid. cap. 3.

11.

^r cap. 8. 44.^s Ps. 25. 9.

Dan. 12. 10.

Phil. 3. 15.

Cf. cap. 8.

43.

¹ θεωρήσουσιν TTrWH.² σου ([σου] WH) τὰ ἔργα LWH(non marg.). ³ τι ἐν κρυπτῷ LTrWH. ⁴ αὐτὸ LTr marg. WHmarg. R marg. ⁵ -οὖν T. ⁶ -ταύτην LTrWHR. ⁷ οὐκTTrWH marg. R marg. ⁸ ἐμὸς καιρὸς LTrWH. ⁹ -δὲTTr. ¹⁰ αὐτὸς TTr marg. WH marg. ¹¹ εἰς τὴν ἑορτήν, τότεκαὶ αὐτὸς ἀνέβη LTrWHR. ¹² ἀλλὰ LTrWH. ¹³ -ὡς T.¹⁴ περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς LTrWHR, ἦν περὶ αὐτοῦ πολὺς T. ¹⁵ τῷὄχλῳ T. ¹⁶ -δὲ T[Tr marg. WH]. ¹⁷ -ὁ LTrWH.¹⁸ ἐθαύμαζον οὖν LTrWHR. ¹⁹ + οὖν LTrWHR. ²⁰ -ὁ

TTrWH.

²¹ -τοῦ T.

^a Vid. cap. 5. 41.

^b cap. 1. 17.

^c ver. 1. Vid. Marc. 11. 18.

^d cap. 8. 48, 52; 10. 20. Matt. 11. 18.

^e ver. 23. cap. 5. 2-9.

^f Lev. 12. 3. ^g Gen. 17. 10.

^h Vid. Matt. 12. 5.

ⁱ Vid. cap. 5. 10.

^j Matt. 12. 2. ^k cap. 5. 16.

^l Esa. 11. 3. cap. 8. 15.

^m Cf. 2 Cor. 10. 1.

ⁿ Luc. 12. 57.

^o ver. 31. 48. Matt. 12. 23.

^p ver. 48. Vid. Luc. 24. 20.

^q cap. 6. 42. Cf. ver. 42.

^r cap. 19. 9. ^s ver. 14.

cap. 8. 20; 18. 20.

Vid. Matt. 26. 55.

^t Cf. cap. 5. 32; 8. 26, 55.

^u cap. 6. 46. Vid. Matt. 11. 27.

^v Vid. Matt. 21. 46.

^w ver. 44. ^x ver. 6.

^y cap. 8. 30; 10. 42; 11. 45; 12. 11.

^z Matt. 12. 23.

^a τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθὴς ἐστὶ, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. ^b οὐ Μωσῆς ¹ δέδωκεν ² ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; ^c τί με ζητεῖτε ἀποκτείνειν;” Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε ³, ^d “Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτείνειν;” Ἀπεκρίθη ὁ ⁴ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ^e “Ἐν ἔργον ἐποίησα; καὶ πάντες θαυμάζετε. διὰ τοῦτο ⁵ Μωσῆς ⁶ δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως ⁶ ἐστίν, ^g ἀλλ’ ἐκ τῶν πατέρων· καὶ ^h ἐν ⁷ σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. εἰ περιτομήν λαμβάνει ⁸ ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ⁹ ὁ νόμος ⁹ Μωσέως ⁶, ^k ἐμοὶ χολάτε ὅτι ^o ὄλον ἄνθρωπον ὑγίῃ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; ^l μὴ κρίνετε κατ’ ὄψιν, ἀλλὰ ^m τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε ¹⁰.” Ἐλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν ¹¹, “Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτείνειν; καὶ ἶδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. ⁿ μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν ^o οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ¹² ὁ Χριστός; ἀλλὰ ^p τοῦτον οἷδαμεν ^q πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται ¹³, ^q οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.” Ἐκραξεν οὖν ^r ἐν τῷ ²⁸ ^{os} ^γ ¹⁴ Ἰησοῦς καὶ λέγων, “Κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ’ ἐμαντοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ^s ἀλλ’ ἐστὶν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· ἐγὼ δὲ ¹⁵ οἶδα αὐτόν, ὅτι ^t παρ’ αὐτοῦ εἰμί, ²⁹ ³⁰ ^α ³¹ ^{οη} ³² ^ι ³³ ^{οθ} ^α ³⁴ ^α ³⁵ ^α ³⁶ ^α ³⁷ ^α ³⁸ ^α ³⁹ ^α ⁴⁰ ^α ⁴¹ ^α ⁴² ^α ⁴³ ^α ⁴⁴ ^α ⁴⁵ ^α ⁴⁶ ^α ⁴⁷ ^α ⁴⁸ ^α ⁴⁹ ^α ⁵⁰ ^α ⁵¹ ^α ⁵² ^α ⁵³ ^α ⁵⁴ ^α ⁵⁵ ^α ⁵⁶ ^α ⁵⁷ ^α ⁵⁸ ^α ⁵⁹ ^α ⁶⁰ ^α ⁶¹ ^α ⁶² ^α ⁶³ ^α ⁶⁴ ^α ⁶⁵ ^α ⁶⁶ ^α ⁶⁷ ^α ⁶⁸ ^α ⁶⁹ ^α ⁷⁰ ^α ⁷¹ ^α ⁷² ^α ⁷³ ^α ⁷⁴ ^α ⁷⁵ ^α ⁷⁶ ^α ⁷⁷ ^α ⁷⁸ ^α ⁷⁹ ^α ⁸⁰ ^α ⁸¹ ^α ⁸² ^α ⁸³ ^α ⁸⁴ ^α ⁸⁵ ^α ⁸⁶ ^α ⁸⁷ ^α ⁸⁸ ^α ⁸⁹ ^α ⁹⁰ ^α ⁹¹ ^α ⁹² ^α ⁹³ ^α ⁹⁴ ^α ⁹⁵ ^α ⁹⁶ ^α ⁹⁷ ^α ⁹⁸ ^α ⁹⁹ ^α ¹⁰⁰ ^α ¹⁰¹ ^α ¹⁰² ^α ¹⁰³ ^α ¹⁰⁴ ^α ¹⁰⁵ ^α ¹⁰⁶ ^α ¹⁰⁷ ^α ¹⁰⁸ ^α ¹⁰⁹ ^α ¹¹⁰ ^α ¹¹¹ ^α ¹¹² ^α ¹¹³ ^α ¹¹⁴ ^α ¹¹⁵ ^α ¹¹⁶ ^α ¹¹⁷ ^α ¹¹⁸ ^α ¹¹⁹ ^α ¹²⁰ ^α ¹²¹ ^α ¹²² ^α ¹²³ ^α ¹²⁴ ^α ¹²⁵ ^α ¹²⁶ ^α ¹²⁷ ^α ¹²⁸ ^α ¹²⁹ ^α ¹³⁰ ^α ¹³¹ ^α ¹³² ^α ¹³³ ^α ¹³⁴ ^α ¹³⁵ ^α ¹³⁶ ^α ¹³⁷ ^α ¹³⁸ ^α ¹³⁹ ^α ¹⁴⁰ ^α ¹⁴¹ ^α ¹⁴² ^α ¹⁴³ ^α ¹⁴⁴ ^α ¹⁴⁵ ^α ¹⁴⁶ ^α ¹⁴⁷ ^α ¹⁴⁸ ^α ¹⁴⁹ ^α ¹⁵⁰ ^α ¹⁵¹ ^α ¹⁵² ^α ¹⁵³ ^α ¹⁵⁴ ^α ¹⁵⁵ ^α ¹⁵⁶ ^α ¹⁵⁷ ^α ¹⁵⁸ ^α ¹⁵⁹ ^α ¹⁶⁰ ^α ¹⁶¹ ^α ¹⁶² ^α ¹⁶³ ^α ¹⁶⁴ ^α ¹⁶⁵ ^α ¹⁶⁶ ^α ¹⁶⁷ ^α ¹⁶⁸ ^α ¹⁶⁹ ^α ¹⁷⁰ ^α ¹⁷¹ ^α ¹⁷² ^α ¹⁷³ ^α ¹⁷⁴ ^α ¹⁷⁵ ^α ¹⁷⁶ ^α ¹⁷⁷ ^α ¹⁷⁸ ^α ¹⁷⁹ ^α ¹⁸⁰ ^α ¹⁸¹ ^α ¹⁸² ^α ¹⁸³ ^α ¹⁸⁴ ^α ¹⁸⁵ ^α ¹⁸⁶ ^α ¹⁸⁷ ^α ¹⁸⁸ ^α ¹⁸⁹ ^α ¹⁹⁰ ^α ¹⁹¹ ^α ¹⁹² ^α ¹⁹³ ^α ¹⁹⁴ ^α ¹⁹⁵ ^α ¹⁹⁶ ^α ¹⁹⁷ ^α ¹⁹⁸ ^α ¹⁹⁹ ^α ²⁰⁰ ^α ²⁰¹ ^α ²⁰² ^α ²⁰³ ^α ²⁰⁴ ^α ²⁰⁵ ^α ²⁰⁶ ^α ²⁰⁷ ^α ²⁰⁸ ^α ²⁰⁹ ^α ²¹⁰ ^α ²¹¹ ^α ²¹² ^α ²¹³ ^α ²¹⁴ ^α ²¹⁵ ^α ²¹⁶ ^α ²¹⁷ ^α ²¹⁸ ^α ²¹⁹ ^α ²²⁰ ^α ²²¹ ^α ²²² ^α ²²³ ^α ²²⁴ ^α ²²⁵ ^α ²²⁶ ^α ²²⁷ ^α ²²⁸ ^α ²²⁹ ^α ²³⁰ ^α ²³¹ ^α ²³² ^α ²³³ ^α ²³⁴ ^α ²³⁵ ^α ²³⁶ ^α ²³⁷ ^α ²³⁸ ^α ²³⁹ ^α ²⁴⁰ ^α ²⁴¹ ^α ²⁴² ^α ²⁴³ ^α ²⁴⁴ ^α ²⁴⁵ ^α ²⁴⁶ ^α ²⁴⁷ ^α ²⁴⁸ ^α ²⁴⁹ ^α ²⁵⁰ ^α ²⁵¹ ^α ²⁵² ^α ²⁵³ ^α ²⁵⁴ ^α ²⁵⁵ ^α ²⁵⁶ ^α ²⁵⁷ ^α ²⁵⁸ ^α ²⁵⁹ ^α ²⁶⁰ ^α ²⁶¹ ^α ²⁶² ^α ²⁶³ ^α ²⁶⁴ ^α ²⁶⁵ ^α ²⁶⁶ ^α ²⁶⁷ ^α ²⁶⁸ ^α ²⁶⁹ ^α ²⁷⁰ ^α ²⁷¹ ^α ²⁷² ^α ²⁷³ ^α ²⁷⁴ ^α ²⁷⁵ ^α ²⁷⁶ ^α ²⁷⁷ ^α ²⁷⁸ ^α ²⁷⁹ ^α ²⁸⁰ ^α ²⁸¹ ^α ²⁸² ^α ²⁸³ ^α ²⁸⁴ ^α ²⁸⁵ ^α ²⁸⁶ ^α ²⁸⁷ ^α ²⁸⁸ ^α ²⁸⁹ ^α ²⁹⁰ ^α ²⁹¹ ^α ²⁹² ^α ²⁹³ ^α ²⁹⁴ ^α ²⁹⁵ ^α ²⁹⁶ ^α ²⁹⁷ ^α ²⁹⁸ ^α ²⁹⁹ ^α ³⁰⁰ ^α ³⁰¹ ^α ³⁰² ^α ³⁰³ ^α ³⁰⁴ ^α ³⁰⁵ ^α ³⁰⁶ ^α ³⁰⁷ ^α ³⁰⁸ ^α ³⁰⁹ ^α ³¹⁰ ^α ³¹¹ ^α ³¹² ^α ³¹³ ^α ³¹⁴ ^α ³¹⁵ ^α ³¹⁶ ^α ³¹⁷ ^α ³¹⁸ ^α ³¹⁹ ^α ³²⁰ ^α ³²¹ ^α ³²² ^α ³²³ ^α ³²⁴ ^α ³²⁵ ^α ³²⁶ ^α ³²⁷ ^α ³²⁸ ^α ³²⁹ ^α ³³⁰ ^α ³³¹ ^α ³³² ^α ³³³ ^α ³³⁴ ^α ³³⁵ ^α ³³⁶ ^α ³³⁷ ^α ³³⁸ ^α ³³⁹ ^α ³⁴⁰ ^α ³⁴¹ ^α ³⁴² ^α ³⁴³ ^α ³⁴⁴ ^α ³⁴⁵ ^α ³⁴⁶ ^α ³⁴⁷ ^α ³⁴⁸ ^α ³⁴⁹ ^α ³⁵⁰ ^α ³⁵¹ ^α ³⁵² ^α ³⁵³ ^α ³⁵⁴ ^α ³⁵⁵ ^α ³⁵⁶ ^α ³⁵⁷ ^α ³⁵⁸ ^α ³⁵⁹ ^α ³⁶⁰ ^α ³⁶¹ ^α ³⁶² ^α ³⁶³ ^α ³⁶⁴ ^α ³⁶⁵ ^α ³⁶⁶ ^α ³⁶⁷ ^α ³⁶⁸ ^α ³⁶⁹ ^α ³⁷⁰ ^α ³⁷¹ ^α ³⁷² ^α ³⁷³ ^α ³⁷⁴ ^α ³⁷⁵ ^α ³⁷⁶ ^α ³⁷⁷ ^α ³⁷⁸ ^α ³⁷⁹ ^α ³⁸⁰ ^α ³⁸¹ ^α ³⁸² ^α ³⁸³ ^α ³⁸⁴ ^α ³⁸⁵ ^α ³⁸⁶ ^α ³⁸⁷ ^α ³⁸⁸ ^α ³⁸⁹ ^α ³⁹⁰ ^α ³⁹¹ ^α ³⁹² ^α ³⁹³ ^α ³⁹⁴ ^α ³⁹⁵ ^α ³⁹⁶ ^α ³⁹⁷ ^α ³⁹⁸ ^α ³⁹⁹ ^α ⁴⁰⁰ ^α ⁴⁰¹ ^α ⁴⁰² ^α ⁴⁰³ ^α ⁴⁰⁴ ^α ⁴⁰⁵ ^α ⁴⁰⁶ ^α ⁴⁰⁷ ^α ⁴⁰⁸ ^α ⁴⁰⁹ ^α ⁴¹⁰ ^α ⁴¹¹ ^α ⁴¹² ^α ⁴¹³ ^α ⁴¹⁴ ^α ⁴¹⁵ ^α ⁴¹⁶ ^α ⁴¹⁷ ^α ⁴¹⁸ ^α ⁴¹⁹ ^α ⁴²⁰ ^α ⁴²¹ ^α ⁴²² ^α ⁴²³ ^α ⁴²⁴ ^α ⁴²⁵ ^α ⁴²⁶ ^α ⁴²⁷ ^α ⁴²⁸ ^α ⁴²⁹ ^α ⁴³⁰ ^α ⁴³¹ ^α ⁴³² ^α ⁴³³ ^α ⁴³⁴ ^α ⁴³⁵ ^α ⁴³⁶ ^α ⁴³⁷ ^α ⁴³⁸ ^α ⁴³⁹ ^α ⁴⁴⁰ ^α ⁴⁴¹ ^α ⁴⁴² ^α ⁴⁴³ ^α ⁴⁴⁴ ^α ⁴⁴⁵ ^α ⁴⁴⁶ ^α ⁴⁴⁷ ^α ⁴⁴⁸ ^α ⁴⁴⁹ ^α ⁴⁵⁰ ^α ⁴⁵¹ ^α ⁴⁵² ^α ⁴⁵³ ^α ⁴⁵⁴ ^α ⁴⁵⁵ ^α ⁴⁵⁶ ^α ⁴⁵⁷ ^α ⁴⁵⁸ ^α ⁴⁵⁹ ^α ⁴⁶⁰ ^α ⁴⁶¹ ^α ⁴⁶² ^α ⁴⁶³ ^α ⁴⁶⁴ ^α ⁴⁶⁵ ^α ⁴⁶⁶ ^α ⁴⁶⁷ ^α ⁴⁶⁸ ^α ⁴⁶⁹ ^α ⁴⁷⁰ ^α ⁴⁷¹ ^α ⁴⁷² ^α ⁴⁷³ ^α ⁴⁷⁴ ^α ⁴⁷⁵ ^α ⁴⁷⁶ ^α ⁴⁷⁷ ^α ⁴⁷⁸ ^α ⁴⁷⁹ ^α ⁴⁸⁰ ^α ⁴⁸¹ ^α ⁴⁸² ^α ⁴⁸³ ^α ⁴⁸⁴ ^α ⁴⁸⁵ ^α ⁴⁸⁶ ^α ⁴⁸⁷ ^α ⁴⁸⁸ ^α ⁴⁸⁹ ^α ⁴⁹⁰ ^α ⁴⁹¹ ^α ⁴⁹² ^α ⁴⁹³ ^α ⁴⁹⁴ ^α ⁴⁹⁵ ^α ⁴⁹⁶ ^α ⁴⁹⁷ ^α ⁴⁹⁸ ^α ⁴⁹⁹ ^α ⁵⁰⁰ ^α ⁵⁰¹ ^α ⁵⁰² ^α ⁵⁰³ ^α ⁵⁰⁴ ^α ⁵⁰⁵ ^α ⁵⁰⁶ ^α ⁵⁰⁷ ^α ⁵⁰⁸ ^α ⁵⁰⁹ ^α ⁵¹⁰ ^α ⁵¹¹ ^α ⁵¹² ^α ⁵¹³ ^α ⁵¹⁴ ^α ⁵¹⁵ ^α ⁵¹⁶ ^α ⁵¹⁷ ^α ⁵¹⁸ ^α ⁵¹⁹ ^α ⁵²⁰ ^α ⁵²¹ ^α ⁵²² ^α ⁵²³ ^α ⁵²⁴ ^α ⁵²⁵ ^α ⁵²⁶ ^α ⁵²⁷ ^α ⁵²⁸ ^α ⁵²⁹ ^α ⁵³⁰ ^α ⁵³¹ ^α ⁵³² ^α ⁵³³ ^α ⁵³⁴ ^α ⁵³⁵ ^α ⁵³⁶ ^α ⁵³⁷ ^α ⁵³⁸ ^α ⁵³⁹ ^α ⁵⁴⁰ ^α ⁵⁴¹ ^α ⁵⁴² ^α ⁵⁴³ ^α ⁵⁴⁴ ^α ⁵⁴⁵ ^α ⁵⁴⁶ ^α ⁵⁴⁷ ^α ⁵⁴⁸ ^α ⁵⁴⁹ ^α ⁵⁵⁰ ^α ⁵⁵¹ ^α ⁵⁵² ^α ⁵⁵³ ^α ⁵⁵⁴ ^α ⁵⁵⁵ ^α ⁵⁵⁶ ^α ⁵⁵⁷ ^α ⁵⁵⁸ ^α ⁵⁵⁹ ^α ⁵⁶⁰ ^α ⁵⁶¹ ^α ⁵⁶² ^α ⁵⁶³ ^α ⁵⁶⁴ ^α ⁵⁶⁵ ^α ⁵⁶⁶ ^α ⁵⁶⁷ ^α ⁵⁶⁸ ^α ⁵⁶⁹ ^α ⁵⁷⁰ ^α ⁵⁷¹ ^α ⁵⁷² ^α ⁵⁷³ ^α ⁵⁷⁴ ^α ⁵⁷⁵ ^α ⁵⁷⁶ ^α ⁵⁷⁷ ^α ⁵⁷⁸ ^α ⁵⁷⁹ ^α ⁵⁸⁰ ^α ⁵⁸¹ ^α ⁵⁸² ^α ⁵⁸³ ^α ⁵⁸⁴ ^α ⁵⁸⁵ ^α ⁵⁸⁶ ^α ⁵⁸⁷ ^α ⁵⁸⁸ ^α ⁵⁸⁹ ^α ⁵⁹⁰ ^α ⁵⁹¹ ^α ⁵⁹² ^α ⁵⁹³ ^α ⁵⁹⁴ ^α ⁵⁹⁵ ^α ⁵⁹⁶ ^α ⁵⁹⁷ ^α ⁵⁹⁸ ^α ⁵⁹⁹ ^α ⁶⁰⁰ ^α ⁶⁰¹ ^α ⁶⁰² ^α ⁶⁰³ ^α ⁶⁰⁴ ^α ⁶⁰⁵ ^α ⁶⁰⁶ ^α ⁶⁰⁷ ^α ⁶⁰⁸ ^α ⁶⁰⁹ ^α ⁶¹⁰ ^α ⁶¹¹ ^α ⁶¹² ^α ⁶¹³ ^α ⁶¹⁴ ^α ⁶¹⁵ ^α ⁶¹⁶ ^α ⁶¹⁷ ^α ⁶¹⁸ ^α ⁶¹⁹ ^α ⁶²⁰ ^α ⁶²¹ ^α ⁶²² ^α ⁶²³ ^α ⁶²⁴ ^α ⁶²⁵ ^α ⁶²⁶ ^α ⁶²⁷ ^α ⁶²⁸ ^α ⁶²⁹ ^α ⁶³⁰ ^α ⁶³¹ ^α ⁶³² ^α ⁶³³ ^α ⁶³⁴ ^α ⁶³⁵ ^α ⁶³⁶ ^α ⁶³⁷ ^α ⁶³⁸ ^α ⁶³⁹ ^α ⁶⁴⁰

- στειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς¹ ὑπηρέτας², ἵνα
 πιάσωσιν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς³ ὁ Ἰησοῦς, ὃς· Ἔτι
 μικρὸν χρόνον⁴ μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν
 πέμψαντά με. ἡζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὐρήσετε⁵. καὶ
 ὅπου εἰμί ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. Εἶπον οὖν
 οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, ὅτι· Ποῦ οὗτος μέλλει⁶ πο-
 ρεῦσθαι, ὅτι ἡμεῖς⁷ οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς
 τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι,
 καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ
 λόγος⁸ ὃν εἶπε, ἡζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὐρήσετε⁹.
 καί, Ὅπου εἰμί ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς
 εἰστήκει¹⁰ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε¹¹ λέγων, Ἐάν τις
 διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με¹² καὶ πινέτω. ὁ πιστεύων εἰς
 ἐμέ, ὡς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας
 αὐτοῦ ρεύσουσιν¹³ ὕδατος ζῶντος. Τοῦτο δὲ εἶπε
 ὁ περὶ τοῦ Πνεύματος¹⁴ οὗ¹⁵ ἐμμελλον¹⁶ λαμβάνειν οἱ πισ-
 τεύοντες¹⁷ εἰς αὐτόν. οὐπω γὰρ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον^{17,18},
 ὅτι ὁ¹⁹ Ἰησοῦς οὐδέπω²⁰ ἔδοξάσθη. πολλοὶ οὖν ἐκ
 τοῦ ὄχλου²¹ ἀκούσαντες τὸν λόγον^{22,23}, ἔλεγον²⁴, Οὐ-
 τὸς ἐστὶν ἀληθῶς ὁ προφήτης. Ἄλλοι²⁵ ἔλεγον,
 Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ἄλλοι²⁶ δὲ²⁷ ἔλεγον, Μὴ
 γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; οὐχὶ²⁸ ἡ
 γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ²⁹, καὶ ἀπὸ
 Βηθλεέμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ²⁹, ὁ Χριστὸς ἔρ-
 χεται³⁰. Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄκλῳ ἐγένετο³¹ δι' αὐτόν.
 τινὲς δὲ ἠθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἄλλ' οὐδεὶς
 ἐπέβαλεν³² ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. ἦλθον οὖν οἱ ὑπη-
 ρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον
 αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διατί³³ οὐκ ἡγάγετε αὐτόν; Ἀπε-

^a ver. 45.
^{46.} Vid.
^{Matt.} 26.
^{58.}
^b cap. 12.
^{35;} 13, 33;
^{14.} 19; 16.
^{16—19.}
^c cap. 16, 5,
^{10,} 17, 28.
^{Cf.} cap. 14.
^{12,} 28; 20.
^{17.}
^d ver. 36.
^{cap.} 8, 21;
^{13.} 33.
^e Cf. cap. 3.
^{13.}
^f Cf. cap. 8.
^{22.}
^g Jac. 1. 1.
¹ Pet. 1. 1.
^{Cf.} Ps. 147.
^{2.} Esa. 11.
^{12;} 56, 8.
^{Zeph.} 3. 10.
^h cap. 12. 20.
^{Act.} 14. 1.
^{Rom.} 1. 16.
¹ Cor. 1. 22,
^{24.}
ⁱ Lev. 23.
^{36.} Num.
^{29.} 35.
^{Neh.} 8. 18.
^k Cf. Matt.
^{11.} 28.
^{cap.} 4. 14.
^l Cf. Esa.
^{12.} 3.
^{Ezek.} 47. 1.
^m Cf. Prov.
^{18.} 4.
ⁿ Vid. cap.
^{4.} 10.
^o Esa. 44. 3.
^{Cf.} 1 Cor.
^{12.} 13.
^{Gal.} 3. 14.
^p Joel 2.
^{28.} Act. 2.
^{16—18.}
^q Act. 2. 4,
^{33.}
^r Act. 19. 2.
^s Cf. cap.
^{14,} 16, 17;
^{16.} 7.
^t cap. 12.
^{16,} 23; 13.
^{31;} 17. 1.
^{Act.} 3. 13.
^u Cf. ver. 12.
^{Vid.} Matt.
^{21.} 11.
^v ver. 52. Cf.
^{cap.} 1. 47.
^v Luc. 2. 4.
^{Vid.} Matt.
^{2.} 6.
^w Sam. 16. 1.
^{11.} 19.
^x Cf. ver. 27.
^y Cf. ver. 30.

¹ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι LTrWHR.

² ὑπηρέτας *post* ἀπέ-

στειλαν T. ³ — αὐτοῖς LTrWHR. ⁴ χρόνον μικρὸν LTrWH.

⁵ + με L[Tr marg.] WHR. ⁶ μέλλει οὗτος T. ⁷ — ἡμεῖς T.

⁸ ὁ λόγος οὗτος LTrWH. ⁹ + με L[Tr marg.] WHR. ¹⁰ ἵσ-

τῇκει WH. ¹¹ ἔκραζεν T. ¹² — πρὸς με T. ¹³ ρεύσουσι E.

¹⁴ ὁ T² marg. WH marg. ¹⁵ ἡμελλον T. ¹⁶ πιστεύσαντες

LTrWHR. ¹⁷ — Ἅγιον L[Tr] WH.R (non marg.). ¹⁸ + δε-

δομένον LR marg. ¹⁹ — ὁ LTrWH. ²⁰ οὐπω LTrWHR.

²¹ ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν LTrWHR. ²² τῶν λόγων LTrWHR.

²³ + τούτων LTrWHR. ²⁴ + [ὅτι] Tr marg. WH. ²⁵ + [δὲ]

L. ²⁶ οἱ LTrWH. ²⁷ — δὲ T. ²⁸ οὐχ LTrWH. ²⁹ Δαυεὶδ

LTrWH. ³⁰ ἔρχεται ὁ Χριστὸς LTrWHR. ³¹ ἐγένετο ἐν

τῷ ὄκλῳ LTrWHR. ³² ἔβαλεν LT (errore) TrWH. ³³ Διὰ

τί WH.

^a ver. 32.^b Vid.

Matt. 7. 29.

^c Cf. ver. 12.^d ver. 26.

Cf. 1 Cor.

1. 20, 26, 28.

^e cap. 3. 1;

19. 39.

^f Deut. 17. 6;

19. 15. Cf.

Act. 23. 3.

^g Deut. 1.

18. Prov.

18. 13.

^h ver. 41.ⁱ Cf. 2 Reg.

14. 25 cum

Josh. 19. 13.

^k Vid.

Matt. 21. 1.

^l Cf. Luc.

21. 37, 38.

^m ver. 20.

Vid. Matt.

26. 55. Cf.

cap. 7. 14.

Act. 5. 21.

ⁿ Matt. 5. 1.º Num. 5. 13.^p Lev. 20.

10. Deut.

22. 22.

^q Deut. 22.

24. Ezek.

16. 38, 40.

^r Matt. 16.

1; 19. 3;

22. 18, 35.

Marc. 8.

11; 10. 2;

12. 15.

Luc. 10. 25;

11. 16.

^s Vid. Luc.

11. 54.

^t ver. 10.

Cf. Luc. 13.

11.

^u Rom. 2. 22.^x (var. lect.)

Deut. 17. 7.

^y Marc. 14.

19.

κρίθησαν ^aοἱ ὑπηρέται, ^b“Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ¹
 ἄνθρωπος, ὥς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.” Ἀπεκρίθησαν ²
 οὖν ³αὐτοῖς ⁴οἱ Φαρισαῖοι, “Μὴ καὶ ὑμεῖς ^cπεπλά-
 νησθε; ^dμή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐ- ⁴⁸
 τόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ’ ^eὁ ὄχλος οὗτος ὁ ⁴⁹
 μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρατος ^fεἰσι.” Λέ- ⁵⁰
 γει ^gΝικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς ⁷πρὸς
 αὐτόν ^{8, 9}, εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν, ^h“Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει ⁵¹
 τὸν ἄνθρωπον, εἰ μὴ ⁱἀκούσῃ παρ’ αὐτοῦ πρότερον ¹⁰,
 καὶ γινῶ τί ποιεῖ;” Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον ¹¹αὐτῷ, ⁵²
^h“Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον ¹² καὶ
 ἴδε, ¹³ ὅτι ⁱπροφῆτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας ¹⁴ οὐκ ἐγγίγεται ¹⁵.”
¹⁶ Καὶ ἐπορεύθη ¹⁷ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ⁵³
 ἸΗΣΟΥΣ δὲ ἐπορεύθη εἰς ^kτὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. ⁸
 Ὕρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο ¹⁸ εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ ²
 λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν. ^m καὶ ⁿ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς ¹⁹.
 ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτόν ²⁰ ³
 γυναῖκα ἐν ²¹ μοιχείᾳ ²² κατελημμένην, καὶ στήσαντες αὐ-
 τήν ἐν μέσῳ, λέγουσιν αὐτῷ, “Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ ⁴
 κατελήφθη ²⁴ ὁ ἑπαντοφώρ ²⁵ μοιχευομένη. ² ἐν δὲ τῷ νόμῳ ⁵
 Μωσῆς ἡμῖν ²⁶ ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας ^q λιθοβολεῖσθαι ²⁷.
 σὺ οὖν ²⁸ τί λέγεις ²⁹;” Τοῦτο δὲ ἔλεγον ῥηιράζοντες αὐτόν, ⁶
 ἵνα ^r ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ ³⁰. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας,
 τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν ³¹ εἰς τὴν γῆν· ὥς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶν- ⁷
 τες αὐτόν ³², ἀνακύψας ³³ εἶπε πρὸς αὐτούς ³⁴, “Ὁ ἀναμάρ-
 τητος ὑμῶν, πρῶτος ^z τὸν ³⁵ λίθον ἐπ’ αὐτῇ βαλέτω ³⁶.” καὶ ⁸
 πάλιν κάτω κύψας ^{37, 38} ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. οἱ δέ, ἀκού- ⁹
 σαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι ³⁹, ἐξήρχοντο ⁴⁰
^y εἰς καθεῖς ⁴¹, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν
 ἐσχάτων ⁴², καὶ κατελήφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς ⁴³, καὶ ἡ γυνὴ
 ἐν μέσῳ ἐστῶσα ⁴⁴. ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μεθένα ¹⁰

¹ ἐλάλησεν οὕτως LTrWHR. ² — ὥς οὗτος ὁ ἄνθρωπος L[Tr]WHR, at + λαλεῖ post
 οὗτος T. ³ — οὖν T. ⁴ [αὐτοῖς] TrWH. ⁵ ἀλλὰ LTrWHR. ⁶ ἐπάραιτο LTrWHR.
⁷ — νυκτὸς LTrWHR. ⁸ — ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν T. ⁹ + πρότερον LTrWHR.
¹⁰ πρῶτον παρ’ αὐτοῦ LTrWHR. ¹¹ εἶπαν LTrWHR. ¹² ἐρεύνησον TrWH.
¹³ ἴδε· ὅτι R marg. ¹⁴ ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφῆτης LTrWHR. ¹⁵ ἐγγίγεται LTr
 WHR. ¹⁶ A cap. vii. v. 53 usque ad cap. viii. v. 11 in textu prorsus omittunt
 LTrT, at in notis criticis LTr textum Stephani e codicibus emendant, inter
 duplices uncus ([]) ad finem Evangelii ablegat WH, inter uncus ([]) ponit R
 text., recusat marg. ¹⁷ ἐπορεύθησαν LTrWHR. ¹⁸ ἦλθεν WH marg., παρα-
 γεινεται L. ¹⁹ [καὶ πᾶς...αὐτοῖς] WH. ²⁰ — πρὸς αὐτόν TrWHR. ²¹ ἐπὶ LTrWHR.
²² ἐπὶ ἀμαρτία γυναῖκα WH marg. ²³ εἶπον WH marg. ²⁴ κατελήφθη SBE, κα-
 τελήπηται LWHR, εἰληπηται WH marg. ²⁵ ἐπ’ αὐτοφώρ WH. ²⁶ ἡμῖν [ἡμῖν] WH
 Μωσῆς TrWH. ²⁷ λιθάειν LTrWHR. ²⁸ δὲ νῦν L, δὲ WH marg. ²⁹ + περὶ
 αὐτῆς WH marg. R. ³⁰ [τοῦτο δὲ...κατηγορεῖν αὐτοῦ] LWH. ³¹ κατέγραψεν LTrWH
 (non marg.) R. ³² — αὐτόν L[WH]. ³³ ἀνέκυψεν καὶ LTrWH. ³⁴ αὐτοῖς LTr[WH].
³⁵ — τὸν LTr[WH] R. ³⁶ ἐπ’ αὐτὴν βαλέτω λίθον LWH, ἐπ’ αὐτὴν [τὸν] λίθον
 βαλέτω WH marg., λίθον ἐπ’ αὐτὴν βαλέτω Tr. ³⁷ κατακύψας LWH (non marg.).
³⁸ + τῷ δακτύλῳ LWH marg. R. ³⁹ —, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι LTr
 WHR, at ἕκαστος δὲ τῶν Ἰουδαίων L. ⁴⁰ ἐξήρχετο L. ⁴¹ καθ’ εἰς BEWH, at — εἰς
 καθεῖς LTr. ⁴² — ἕως τῶν ἐσχάτων L[Tr]WH, at substituit L ὥστε πάντας ἐξελεῖν.
⁴³ — ὁ Ἰησοῦς LWH (non marg.). ⁴⁴ οὕσα LTrWHR.

10 θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός¹, εἶπεν αὐτῇ², “Ἡ γυνή³,
 ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου⁴, οὐδεὶς σε κατέ-
 11 κρινεν;” Ἡ δὲ εἶπεν, “Οὐδεὶς, Κύριε.” Εἶπε δὲ αὐτῇ⁵
 ὁ Ἰησοῦς⁶, “Οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου⁷ καὶ⁸
 12 ὁ μηκέτι ἁμάρτανε.”
 Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε⁹ λέγων, “Ἐγὼ
 εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου·¹⁰ ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί¹¹, οὐ μὴ
 13 περιπατήσει¹² ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ’ ἐξεῖ τὸ φῶς τῆς
 ζῶης.” Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, “Σὺ περὶ
 14 σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀλη-
 θής.” Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Κὰν
 ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία
 15 μου¹². ὅτι οἶδα¹³ ὅθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς
 16 δὲ¹⁴ οὐκ οἰδατε πόθεν ἔρχομαι, καὶ¹⁵ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς
 κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε·¹⁶ ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. καὶ
 ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής¹⁵ ἐστίν· ὅτι
 17 ὁ μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ’ ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ¹⁶.
 18 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται¹⁷, ὅτι “δύο
 19 ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστίν. ἐγὼ εἰμι ὁ
 μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ, καὶ ὁ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ
 20 πέμψας με πατήρ.” Ἐλεγον οὖν αὐτῷ, “Ποῦ ἐστὶν
 ὁ πατήρ σου;” Ἀπεκρίθη ὁ¹⁸ Ἰησοῦς, “Οὔτε ἐμὲ
 21 οἰδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου·¹⁹ εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν
 22 πατέρα μου ᾔδειτε ἂν²⁰.” Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλη-
 23 σεν ὁ Ἰησοῦς²⁰ ἐν τῷ²¹ γαζοφυλακίῳ, ὁ διδάσκων ἐν τῷ
 ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίστανεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει
 ἡ ὥρα αὐτοῦ.

^a Cf. ver. 15. Vid. cap. 3. 17. ^b cap. 5. 14. ^c Vid. cap. 1. 4. Cf. Ps. 36. 9. Esa. 9. 2; 42. 6. Mal. 4. 2. Luc. 1. 79; 2. 32. cap. 12. 35. Act. 26. 18. 2 Cor. 4. 4, 6; 6. 14. Eph. 5. 8. Col. 1. 12, 13. 1 Thess. 5. 5. 1 Pet. 2. 9. ^d Vid. Matt. 16. 24. ^e Cf. cap. 5. 31. ^f Rev. 3. 14. ^g ver. 42. cap. 13. 3; 16. 28, 30; 17. 8. ^h cap. 7. 28; 9. 29. ⁱ Vid. cap. 7. 24. Cf. 1 Sam. 16. 7. Job 10. 4. ^k cap. 12. 47. ^l cap. 5. 30. ^m ver. 29. cap. 16. 32. ⁿ Num. 35. 30. Deut. 19. 15. Vid. Matt. 18. 16. ^o cap. 5. 37. Cf. 1 Joan. 5. 9. ^p cap. 7. 28, 29; 16. 3. Cf. ver. 55. ^q cap. 14. 7. Vid. Matt. 11. 27. ^r Vid. Marc. 12. 41. ^s ver. 2. Vid. cap. 7. 28. ^t Cf. cap. 2. 4; 7. 6, 8, 30. ^u cap. 7. 34; 13. 33. ^v ver. 24. Ezek. 3. 18; 33. 8. ^w Cf. cap. 7. 35. ^x cap. 3. 31.

¹ — καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός L[Tr] WHR. ² τῇ γυναικί (-εἰ L) LWH marg. ³ Γύναι TrWH text., — Ἡ γυνή LWH marg. ⁴ — ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου L[Tr] WHR. ⁵ — αὐτῇ LTrWHR. ⁶ — ὁ Ἰησοῦς L. ⁷ ὑπάγε L. ⁸, ἀπὸ τοῦ νῦν (pro καὶ) LWHR. ⁹ αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ ([ὁ] TrWH) Ἰησοῦς LTrWH. ¹⁰ μοι LTrWH. ¹¹ περιπατήσῃ LTrWHR. ¹² ἡ μαρτυρία μου ἀληθής ἐστίν L marg. Tr marg. WH marg. ¹³ — δὲ T. ¹⁴ ἡ TTrWHR. ¹⁵ ἀληθινή LTrWH. ¹⁶ — πατήρ T[WH]. ¹⁷ γεγραμμένον ἐστίν T. ¹⁸ — ὁ LTrWH. ¹⁹ ἂν ᾔδειτε LTrWH. ²⁰ — ὁ Ἰησοῦς LTrWHR. ²¹ ἔλεγεν LTrWHR.

^a 1 Joan. 4.

5.

^b cap. 17.

14, 16.

^c Vid. ver.

21.

^d ver. 28,

58. Marc.

13. 6. cap.

4. 26; 13.

19. Cf. Ex.

3. 14. Psa.

43. 12, 13.

^e Cf. cap. 7.

28. Cf.

Rom. 3. 4.

^f ver. 40,

55. cap.

15. 15.

^g Vid. cap.

3. 14.

^h cap. 5. 19,

30. Cf.

cap. 1. 18.

ⁱ Cf. cap.

10. 38.

^k ver. 16.^l Vid. cap.

7. 31.

τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ
κόσμου τούτου¹ ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἀμαρτίαις ὑμῶν. ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ
εἰμι², ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν.” Ἐλε-
γον οὖν αὐτῷ, “Σὺ τίς εἶ;” Καὶ³ εἶπεν αὐτοῖς ὁ⁴
Ἰησοῦς, “Τὴν ἀρχὴν ὁ⁵ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν.⁶ πολλὰ
ἐχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν. ἀλλ’ ὁ πέμψας
με ἀληθής ἐστι, καὶ γὰρ ἡκουσα παρ’ αὐτοῦ, ταῦτα
λέγω⁷ εἰς τὸν κόσμον.” Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πα-
τέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς⁸ ὁ Ἰησοῦς,
“Ὅταν ὑψώσῃτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώ-
σεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι². καὶ ἅπ’ ἐμαντοῦ ποιῶ οὐδέν,
ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου⁹, ταῦτα λαλῶ.
καὶ ὁ πέμψας με, μετ’ ἐμοῦ ἐστιν. οὐκ ἀφήκέ με
μόνον ὁ πατήρ¹⁰, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάν-
τοτε.” Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν
εἰς αὐτόν.

Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας
αὐτῷ Ἰουδαίους, “Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ
τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ. καὶ γνώσεσθε
τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ὁ ἐλευθερώσει ὑμᾶς.”
Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ¹¹, “Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ
οὐδεὶς δεδουλεύκαμεν πώποτε. πῶς σὺ λέγεις, ὅτι
ἐλεύθεροι γενήσεσθε;” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
“Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρ-
τίαν, δοῦλός ἐστι τῆς ἀμαρτίας¹³. ὁ δὲ δοῦλος οὐ
μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα. ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν
αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὥντως ἐλεύ-
θεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε.
ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ
χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἐγὼ δὲ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου¹⁵,
λαλῶ. καὶ ὑμεῖς οὖν ὁ ἐώρακατε¹⁶ παρὰ τῷ πατρί¹⁷

¹ τούτου τοῦ κόσμου LTrWH.

LTrWHR.

⁴ [ὁ] TrWH.² ἐγὼ εἰμί WH marg.⁵ ὅτι SWH.R marg.³ — Kai

WH

(non marg.) R marg.

⁷ λαλῶ LTrWHR.⁸ — αὐτοῖς LTr

WHR, at [αὐτοῖς] Tr marg.

⁹ — μου LTrWHR.¹⁰ — ὁ πατήρ

LTrWHR.

¹¹ πρὸς αὐτόν LTrWHR.¹² — ὁ L[TrWH].¹³ [τῆς ἀμαρτίας] WH.¹⁴ ἃ ἐγὼ LT (ita vult) TrWHR,

ἐγὼ ἃ Tr

marg.

¹⁵ — μου LTrWHR.¹⁶ ἃ ἠκούσατε LTrWHR.¹⁷ τοῦ πατρὸς LTrWHR.^m cap. 15.

7. 8. Cf.

Col. 8. 16.

ⁿ Vid. cap.

1. 14.

^o ver. 36.

Rom. 6. 18,

22; 8. 2.

Cf. 1 Cor.

7. 22.

2 Cor. 3. 17.

Gal. 5. 1,

13. Jac. 1.

25; 2. 12.

^p ver. 37,

39. Matt.

3. 9. Cf.

Rom. 9. 7.

^q Rom. 6.

16, 20.

2 Pet. 2. 19.

^r Gen. 21.

Gal. 4.

30.

^s Luc. 15.

31.

^t ver. 40.

Cf. cap. 5.

16, 18.

^u cap. 5. 38.

1 Joan. 1.

10.

^v Cf. cap. 5.

19.

^w ver. 41,

44.

39 ὑμῶν¹, ποιεῖτε².” Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον³ αὐτῷ,
 “Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι.” Λέγει αὐτοῖς ὁ⁴
 Ἰησοῦς, “Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε⁵, τὰ ἔργα τοῦ
 40 Ἀβραάμ ποιεῖτε⁶ ἂν⁷. νῦν δὲ ὁζητεῖτέ με ἀπο-
 κτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα,
 ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ
 41 ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε⁸ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν.”
 Εἶπον⁹ οὖν⁹ αὐτῷ, “Ἡμεῖς ἔκ πορνείας οὐ γεγεννή-
 42 μεθα¹⁰. ὅνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.” Εἶπεν οὖν¹¹
 αὐτοῖς ὁ¹² Ἰησοῦς, “Εἰ ὁ Θεὸς¹³ πατὴρ ὑμῶν ἦν,
 ἠγαπάτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξήλθον καὶ
 ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ’ ἐμαντοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ’ ἐκεῖνός
 43 με ἀπέστειλε. διὰ¹⁴ τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώ-
 σκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
 44 ὑμεῖς ἐκ¹⁵ πατρὸς¹⁶ τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπι-
 θυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἄν-
 θρωποκτόνος ἦν ἀπ’ ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ
 ἔστηκεν¹⁶. ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλή-
 τὸ ψεῦδος, ἐκ¹⁷ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ
 45 ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω¹⁷,
 46 οὐ πιστεύετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶν ἑλέγχει με περὶ
 ἁμαρτίας; εἰ δὲ¹⁸ ἀλήθειαν λέγω, διὰ¹⁴ ὑμεῖς οὐ
 47 πιστεύετέ μοι; ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ
 Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ
 48 τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.” Ἀπεκρίθησαν οὖν¹⁹ οἱ Ἰουδαῖοι
 καὶ εἶπον³ αὐτῷ, “Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι
 49 Ὑσαμαρείτης²⁰ εἶ σύ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;” Ἀπεκρίθη
 Ἰησοῦς, “Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν
 50 πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. ἐγὼ δὲ οὐ
 ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.
 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμόν²¹
 τηρήσῃ, ἁθάναν οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.”

¹ — ὑμῶν LTrWHR.² WH marg, sic habet: ἐγὼ ἂν εἶρακα παρὰ τῷ πατρί μου [ταῦτα] λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἂν εἰράκατε παρὰ τῷ πατρί ὑμῶν ποιεῖτε.³ εἶπαν LTrWHR. ⁴ [ὁ] TrWH. ⁵ ἐστε LTrWHR.⁶ ποιεῖτε WH (non marg.) R marg. ⁷ — ἂν TrWHR. ⁸ εἶπαν TrWH. ⁹ — οὖν LTrWHR. ¹⁰ οὐκ ἐγεννήθημεν LTrWH (non marg.) R.¹¹ — οὖν LTrWHR. ¹² — ὁ LTrWH. ¹³ + ὁ L. ¹⁴ διὰ τί WH. ¹⁵ + τοῦ LTrWHR.¹⁶ οὐκ ἔστηκεν WHR (non marg.). Cf. Rev. 12. 4 WH. ¹⁷ + [ὑμῖν] L. ¹⁸ — δὲ LTrWHR. ¹⁹ — οὖν LTrWHR.²⁰ Σαμαρείτης T. ²¹ ἐμόν λόγον LTrWHR.^a ver. 33.^b Cf. Gal. 3.^c ver. 37.^d ver. 37.^e ver. 37.^f ver. 37.^g ver. 37.^h ver. 37.ⁱ ver. 37.^j ver. 37.^k ver. 37.^l ver. 37.^m ver. 37.ⁿ ver. 37.º ver. 37.^p ver. 37.^q ver. 37.^r ver. 37.^s ver. 37.^t ver. 37.^u ver. 37.^v ver. 37.^w ver. 37.^x ver. 37.^y ver. 37.^z ver. 37.^{aa} ver. 37.^{ab} ver. 37.^{ac} ver. 37.^{ad} ver. 37.^{ae} ver. 37.^{af} ver. 37.^{ag} ver. 37.^{ah} ver. 37.^{ai} ver. 37.^{aj} ver. 37.^{ak} ver. 37.^{al} ver. 37.^{am} ver. 37.^{an} ver. 37.^{ao} ver. 37.^{ap} ver. 37.^{aq} ver. 37.^{ar} ver. 37.as ver. 37.^{at} ver. 37.^{au} ver. 37.^{av} ver. 37.^{aw} ver. 37.^{ax} ver. 37.^{ay} ver. 37.^{az} ver. 37.^{ba} ver. 37.^{bb} ver. 37.^{bc} ver. 37.^{bd} ver. 37.^{be} ver. 37.

^a Vid. ver.

48.

^b ver. 51.^c Luc. 2. 26.

Ps. 89. 48.

Matt. 16.

28. Heb.

2. 9; 11. 5.

^d Cf. Zech.

1. 5.

^e Vid. ver.

50.

^f cap. 16.

14. Act. 3.

13. Heb.

5. 5.

^g Vid. ver.

19.

^h cap. 17.

25.

ⁱ ver. 44.

1 Joan. 1. 6.

^k ver. 51.

cap. 15. 10.

^l Vid. Matt.

13. 17.

^m Cf. Luc.

17. 22.

ⁿ Vid. ver.

24. Cf.

cap. 17. 5.

24. Col. 1.

17. Rev. 1.

8. 11.

^o cap. 10.

31; 11. 8.

^p cap. 12.

36.

^q (var.

lect.) Vid.

Luc. 4. 30.

^r cap. 9. 1.^s Vid. cap.

1. 38.

^t Cf. ver.

34.

^u Ex. 20. 5.^v Cf. cap.

11. 4.

^w cap. 11. 9;

12. 35. Cf.

Rom. 13.

12. Gal. 6.

10.

^x Vid. cap.

1. 4.

^y Cf. Matt.

9. 29; 20.

34. Marc.

7. 33; 8. 23.

Εἶπον¹ οὖν² αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, “Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι³ 52
^a δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται,
καὶ σὺ λέγεις, ^b Ἐὰν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, ^c οὐ
μὴ γέυσεται³ θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. μὴ σὺ μείζων 53
εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ^d ὅστις ἀπέθανε; καὶ
^d οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν σὺ⁴ ποιεῖς;”
Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, “Ἐὰν ἐγὼ ^e δοξάξω⁵ ἑμαυτόν, ἢ 54
δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων
με, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι Θεὸς ὑμῶν⁶ ἐστι, ^g καὶ οὐκ 55
ἐγνώκατε αὐτόν, ^h ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ ἐὰν⁷ εἴπω
ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὁμοῖος ὑμῶν⁸, ⁱ ψεύστης·
ἀλλ’⁹ οἶδα αὐτόν, καὶ ^k τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.
Ἀβραὰμ ὁ πατήρ ὑμῶν ^l ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ¹⁰ ^m τὴν 56
ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη.” Εἶπον¹ οὖν 57
οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, “Πεντήκοντα ἔτη οὕτω
ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας¹¹;” Εἶπεν αὐτοῖς ὁ¹² Ἰη- 58
σοῦς, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γε-
νέσθαι, ⁿ ἐγὼ εἰμι.” ^o Ἦσαν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν 59
ἐπ’ αὐτόν· ^p Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
ἱεροῦ, ^q διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ ^r παρήγεν οὕτω¹⁴.

Καὶ ^r παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 9 Γ'.
καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, 2
“^s “Ραββί¹⁵, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα
τυφλὸς γεννηθῇ;” Ἀπεκρίθη ὁ¹⁶ Ἰησοῦς, ^t “Οὔτε οὐ- 3
τος ἡμαρτεν ^u οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ’ ^v ἵνα φανε-
ρωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. ἐμὲ¹⁷ δεῖ ἐργάζεσθαι 4
τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με¹⁸ ^w ἕως¹⁹ ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται
νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ 5
κόσμῳ ᾧ, ^x φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου.” Ταῦτα εἰπὼν, 6
^a ἔπτυσσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος,
καὶ ἐπέχρισε^{20, 21} τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ
τυφλοῦ²², καὶ εἶπεν αὐτῷ, “^y Ὑπαγε νύχαι²³ εἰς τὴν 7

¹ Εἶπαν TWH.² —οὖν LTrWHR.³ γέυσεται LTrWHR.⁴ —σὺ LTrWHR.⁵ δοξάσω L (non marg.) TTrWH.⁶ ἡμῶν TTr (non marg.) WH marg.⁷ κἀν LTrWHR.⁸ ὑμῖν LTr⁹ ἑώρακες Tr marg., ἑώρακέν σε WH marg.¹⁰ εἶδῃ T.¹¹ ἑώρακες Tr marg., ἑώρακέν σε WH marg.¹² —ὁ TTrWH.¹³ —διελθὼν ad fin. capituli LTrWHR. R (non marg. sic legens καὶ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο, καὶ παρήγεν οὕτως).¹⁴ οὕτως BE.¹⁵ Ῥαββεί T.¹⁶ —ὁ LTrWHR.¹⁷ ἡμᾶς TTr (non marg.) WHR.¹⁸ ἡμᾶς T.¹⁹ ὥς Tr marg.²⁰ ἐπέθηκεν Tr marg.²¹ WH (non marg.).²² —τοῦ τυφλοῦ TTr[L] WHR.²³ [νύχαι] L.

“κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ,” ὃ ἐρμηνεύεται, ἀπεσταλ-
μένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ὁ ἦλθε βλέπων.

8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρό-
τερον ὅτι τυφλὸς¹ ἦν, ἔλεγον, “Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ

9 καθήμενος καὶ προσαιτῶν;” Ἄλλοι ἔλεγον, “Ὅτι
οὗτός ἐστιν.” ἄλλοι δέ², “Ὅτι³ ὁμοιος αὐτῷ ἐστιν.”

10 Ἐκεῖνος⁴ ἔλεγεν, “Ὅτι ἐγὼ εἰμι.” Ἐλεγον οὖν
αὐτῷ, “Πῶς⁵ ἀνεψχθησάν⁶ σου⁷ οἱ ὀφθαλμοί;”

11 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν⁸, “Ἄνθρωπος⁹ λεγόμενος
Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφ-
θαλμούς, καὶ εἶπέ μοι,¹⁰ Ὑπαγε εἰς^α τὴν κολυμβήθραν
τού¹¹ Σιλωάμ, καὶ νύψαι. ἀπελθὼν δέ¹² καὶ νύψα-

12 μενος, ἀνέβλεψα.” Εἶπον¹³ οὖν¹⁵ αὐτῷ, “Ποῦ ἐστὶν
ἐκεῖνος;” Λέγει, “Οὐκ οἶδα.”

13 Ἀγούσιν αὐτὸν πρὸς^κ τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε
14 τυφλόν. ἣν δὲ σάββατον, δε¹⁶ τὸν πηλὸν ἐποίησεν

15 ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. Ἰ^ς πάλιν
οὖν ἡρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν.

ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλ-
16 μούς μου¹⁷, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.” Ἐλεγον οὖν

ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, “Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι
παρὰ τοῦ Θεοῦ¹⁸, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ.” Ἄλλοι¹⁹

ἔλεγον, “Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα
17 σημεῖα ποιεῖν;” Καὶ ὁ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέ-

18 γουσι²⁰ τῷ τυφλῷ πάλιν, “Σὺ τί²¹ λέγεις περὶ αὐτοῦ,
ὅτι ἡνοῖξέ²² σου τοὺς ὀφθαλμούς;” Ὁ δὲ εἶπεν, “Ὅτι

18 ἡ προφήτης ἐστίν.” Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν^κ οἱ Ἰουδαῖοι
περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν²³ καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως οὗτου

19 ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, καὶ

^a ver. 11.
Neh. 8. 15.
Vid. Luc.
13. 4.
^b cap. 11.
37.
^c Cf. Act. 3.
10.

^d ver. 6, 7.

^e cap. 5. 9.

^f ver. 10.

^g cap. 5. 10.
Vid. Matt.
12. 2.

^h cap. 10.
19. Vid.
cap. 7. 43.

ⁱ Vid. Matt.
21. 11.
^k Cf. ver.
13.

¹ προσαιτῆς LTrWHR.

² —δέ TTr (non marg.) [L] WHR.

³ ἔλεγον Οὐχί, ἀλλ’ (ἀλλὰ TWH) TTr (non marg.) WHR, ἔλεγον
[Οὐχί, ἀλλ’] L text., ἔλεγον [ὅτι] L marg. ⁴ +δὲ L. ⁵ +οὖν
T[LWH]R. ⁶ ἡνεψχθησάν LTrWHR. ⁷ σοι BEL marg. ⁸ —καὶ
εἶπεν TTr[L] WHR. ⁹ +ὁ TTrWHR. ¹⁰ +ὅτι TTrWHR.

¹¹ τὸν LTrWHR. ¹² οὖν LTrWHR. ¹³ +[καὶ] Tr (non
marg.) WHR. ¹⁴ εἶπαν LTrWHR. ¹⁵ —οὖν LTrWHR,
[οὖν] Tr marg. ¹⁶ ἐν ἡμέρᾳ LTrWHR. ¹⁷ μου ἐπὶ τοὺς
ὀφθαλμούς LTrWHR. ¹⁸ Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος
L text. TTrWHR, at L marg. Tr marg. Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ
ἐστὶν παρὰ Θεοῦ. ¹⁹ +δὲ R[Tr marg. WH]. ²⁰ + (ν) οὖν
LTrWHR. ²¹ τί σὺ TrWHR. ²² ἡνέωξεν TrWH. ²³ ἦν
τυφλὸς L marg. TTr (non marg.) WH.

ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, “Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
 ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς
 οὖν ἄρτι βλέπει¹;” Ἀπεκρίθησαν² αὐτοῖς³ οἱ γονεῖς 20
 αὐτοῦ καὶ εἶπον⁴, “Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
 ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει, 21
 οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς,
 ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρωτή-
 σατε⁵, αὐτὸς περὶ αὐτοῦ⁶ λαλήσει.” Ταῦτα εἶπον⁷ οἱ 22
 γονεῖς αὐτοῦ, “ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ^δἦδη
 γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα εἰάν τις αὐτὸν
 ὁμολογήσῃ Χριστόν, ^εἄποσυνάγωγος γένηται. διὰ 23
 τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον⁸, “Ὅτι ^αἡλικίαν ἔχει,
 αὐτὸν ἐρωτήσατε⁹.” Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν 24
 ἄνθρωπον¹⁰ ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον¹¹ αὐτῷ, “Δὸς
 δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ^ςὁ ἄνθρωπος οὗτος¹²
 ἁμαρτωλὸς ἐστιν.” Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν¹³, 25
 “Εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι ^ςτυφλὸς
 ὢν¹⁴, ἄρτι βλέπω.” Εἶπον⁷ δὲ¹⁵ αὐτῷ πάλιν¹⁶, “Τί 26
 ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;”
 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ^α“Εἶπον ὑμῖν ἦδη, καὶ οὐκ ἤκού- 27
 σατε· τί¹⁷ πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε
 αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;” ¹⁸Ἐλοιδόρησαν οὖν¹⁹ αὐτόν, 28
 καὶ εἶπον²⁰, “Σὺ εἰ μαθητὴς²¹ ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ
 Μωσέως²² ἐσμὲν μαθηταί. ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωσῇ²³ 29
 λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν
 ἐστίν.” Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 30
 “Ἐν γὰρ τούτῳ²⁴ ²⁵θαυμαστόν ἐστιν, ^κὅτι ὑμεῖς οὐκ
 οἴδατε πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέωξέ²⁶ μου τοὺς ὀφθαλμούς.
 οἶδαμεν δὲ²⁷ ὅτι ^ιἁμαρτωλῶν ὁ Θεός²⁸ οὐκ ἀκούει· ἀλλ’ 31
 εἰάν τις θεοσεβῇς ἦ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ,

^a Vid. cap.
7. 13.

^b Cf. cap. 7.
45—52.

^c cap. 12.

^d 42; 16. 2.

^e ver. 21.

^f Vid. Luc.
17. 18.

^g ver. 16.

^h ver. 18,
24.

ⁱ ver. 15.

^j cap. 7. 23;
8. 14.

^k Cf. cap. 3.
10.

^l Job 27. 9.
Ps. 66. 18.
1^orov. 28. 9.

¹ βλέπει ἄρτι L (non marg.) TTrWHR.

³ — αὐτοῖς TTr[L]WHR.

⁴ εἶπαν TTrWH.

⁵ αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς (— αὐτὸς TTr) ἡλικίαν ἔχει LTTTrWHR.

⁶ εἰ αὐτοῦ TTr (non marg.) WHR.

⁷ εἶπαν WH.

⁸ εἶπαν LTTTrWH.

⁹ ἐπερωτήσατε TWH (non marg.).

¹⁰ τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου L (non marg.) TTrWHR.

¹¹ εἶπαν LTTTrWH.

¹² οὗτος ὁ ἄνθρωπος LTTTr marg. WH.

¹³ — καὶ εἶπεν LTTTrWHR.

¹⁴ ἡμῖν καὶ Tr marg.

¹⁵ οὖν LTTTrWHR.

¹⁶ — πάλιν LTTTrWHR, [πάλιν] Tr marg.

¹⁷ + οὖν WH marg.

¹⁸ + καὶ [Tr marg.] WHR, + οἱ δὲ Tr.

¹⁹ — οὖν LTTTrWHR.

²⁰ εἶπαν TWH.

²¹ μαθητὴς εἰ LTTTrWH.

²² Μωσέως LTTTrWH.

²³ Μωσεί LTTTrWH.

²⁴ τούτῳ γὰρ TTrWHR.

²⁵ + τὸ TTrWHR.

²⁶ ἡνοιξέν L(-ξέ) TTrWH.

²⁷ — δὲ LTTTrWHR.

²⁸ ὁ Θεὸς ἁμαρτωλῶν L (non marg.) TrWH.

² + οὖν LTWH.

⁴ εἶπαν TTrWH.

⁵ αὐτὸν ἐρωτήσατε,

⁶ εἰ αὐτοῦ TTr (non

⁷ εἶπαν WH.

⁸ εἶπαν LTTTrWH.

⁹ ἐπερω-

¹⁰ τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου L (non

¹¹ εἶπαν LTTTrWH.

¹² οὗτος ὁ ἄνθρωπος

¹³ — καὶ εἶπεν LTTTrWHR.

¹⁴ ἡμῖν καὶ Tr

¹⁵ οὖν LTTTrWHR.

¹⁶ — πάλιν LTTTrWHR, [πάλιν] Tr

¹⁷ + οὖν WH marg.

¹⁸ + καὶ [Tr marg.] WHR, + οἱ

¹⁹ — οὖν LTTTrWHR.

²⁰ εἶπαν TWH.

²¹ μαθητὴς εἰ

²² Μωσέως LTTTrWH.

²³ Μωσεί LTTTrWH.

²⁴ τούτῳ γὰρ TTrWHR.

²⁵ + τὸ TTrWHR.

²⁶ ἡνοιξέν L(-ξέ)

²⁷ — δὲ LTTTrWHR.

²⁸ ὁ Θεὸς ἁμαρτωλῶν L (non

- 32 ^a τούτου ἀκούει. ^b ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἤκούσθη, ὅτι
 33 ἦν οὗτος παρα τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.”
 34 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον ^a αὐτῷ, ^a “Ἐν ἁμαρτίαις σὺ
 ἐγεννήθης ὁλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς;” Καὶ ἐξέ-
 35 βαλον αὐτὸν ἔξω. Ἦκουσεν ^a ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον
 αὐτὸν ἔξω· καὶ εὐρὼν αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ ^a, “Σὺ πισ-
 36 τεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ^a;” Ἀπεκρίθη ἐκείνος
 καὶ εἶπε ^a, ^a “⁷ Τίς ἐστι, ⁸ Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐ-
 37 τόν;” Εἶπε δὲ ^a αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Καὶ ἑώρακας ¹⁰
 38 αὐτόν, καὶ ^a ὁ λαῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν.” Ὁ δὲ
 ἔφη, “Πιστεύω, Κύριε.” καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.
 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, ^a “Εἰς κρίμα ¹¹ ἐγὼ εἰς τὸν κόσ-
 μόν τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι,
 40 καὶ ^a οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται.” Καὶ ¹² ἤκουσαν
 ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα ¹³ οἱ ὄντες μετ’ αὐτοῦ ¹⁴, καὶ
 41 εἶπον ¹⁵ αὐτῷ, ^a “Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν;” Εἶπεν
 αὐτοῖς ὁ ¹⁶ Ἰησοῦς, “Εἰ τυφλοὶ ἦτε, ^a οὐκ ἂν εἶχετε
 ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε, Ὅτι βλέπομεν· ἡ οὖν ¹⁷
 ἁμαρτία ὑμῶν μένει.
- 10 “ἈΜΗΝ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος
 διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ
 ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος ^a κλέπτης ἐστὶ καὶ
 2 ληστής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ^a ποιμὴν
 3 ἐστὶ τῶν προβάτων. τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ
 τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια
 4 πρόβατα καλεῖ ¹⁸ κατ’ ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά. καὶ ¹⁹
 ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ²⁰ ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν
 πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι
 5 οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ. ἄλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκο-
 λουθήσωσιν ²¹, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ’ αὐτοῦ· ὅτι οὐκ
 6 οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.” Ταύτην τὴν

^a Ps. 34.
 15; 145. 18,
 19. Prov.
 15. 29.
^b Luc. 1.
 70.
^c ver. 16.
 Cf. cap. 3.
 2; 10. 21.
^d Cf. ver. 2.
 3.
^e 1 Joan. 5.
 13.
^f (var.
 lect.) Vid.
 Matt. 14.
 33.
^g Cf. Rom.
 10. 14.
^h Cf. cap. 4.
 26.
ⁱ Vid.
 Matt. 8. 2.
^k Vid. cap.
 5. 22.
^l Cf. Matt.
 9. 13.
 2 Cor. 2. 16.
^m Cf. Rom.
 2. 19.
ⁿ cap. 15.
 22. 24. Cf.
 Jac. 4. 17.

^o ver. 8.

^p ver. 11.

^q 3 Joan.
 15.

^r Cf. ver.
 12, 13.

^s cap. 3. 13,
 &c.

¹ ἠνέωξεν Tr WH.

² εἶπαν LTT WH.

³ - ὁ T[Tr] WH.

⁴ - αὐτῷ T[Tr] WHR.

⁵ ἄνθρωπον TWH.R marg.

⁶ - καὶ

εἶπε LTr marg., at [καὶ εἶπεν] WH text., om. ἀπεκρίθη ἐκείνος

[καὶ εἶπεν] WH marg.

⁷ + Καὶ TTr WHR.

⁸ ἔφη Tr marg.

WH. marg. ⁹ (εἶπεν) - δὲ LTT WHR.

¹⁰ ἑώρακας Tr.

¹¹ κρίμα

SB.L. ¹² - Καὶ TTr WHR.

¹³ - ταῦτα T.

¹⁴ μετ’ αὐτοῦ

ὄντες LTT WHR.

¹⁵ εἶπαν TWH.

¹⁶ [ὁ] WH.

¹⁷ - οὖν

TTr[L] WHR, at αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν μένουσιν Tr marg.

¹⁸ φωνεῖ

LTT WHR.

¹⁹ - καὶ TTr WHR, [καὶ] Tr marg.

²⁰ πάντα

LTT WHR.

²¹ ἀκολουθήσουσιν LTT WHR.

^a cap. 16.

25, 29.

² Pet. 2. 22.^b ver. 9.

Cf. Eph. 2.

18.

^c ver. 1.^d Num. 27.^e Deut.

31. 2.

1 Sam. 18.

18. 1 Reg.

3. 7. Act.

1. 21. Cf.

Act. 9. 28.

^f Ps. 23. 2.

Ezek. 34.

14.

^g cap. 5. 40.^h Rom. 5.

17.

ⁱ ver. 2.

Esa. 40. 11.

Ezek. 34.

12. Zech.

13. 7.

Heb. 13. 20.

1 Pet. 2. 25;

6. 4.

^j ver. 15,

17, 18.

1 Joan. 3.

16. Cf.

cap. 15. 13.

^k Vid.

Matt. 7. 15.

Cf. ver. 5.

^l Zech. 11.

17.

^m Esa. 9.

20.

ⁿ cap. 11.

52.

^o Zech. 13.

16.

^p ver. 27.

Nah. 1. 7.

2 Tim. 2. 19.

^q Vid.

Matt. 11.

27.

^r Esa. 56. 8.^s ver. 1.^t ver. 27.

cap. 18. 37.

Cf. 1 Joan.

4. 6.

^u Cf. Eph.

2. 13—18.

1 Pet. 2. 25.

^v Eccles.

12. 11.

Ezek. 34.

23; 37. 24.

Cf. cap. 17.

11. 21. 22.

^w Cf. Phil.

2. 9. Cf.

Luc. 23. 46.

^x Esa. 53. 7,

8, 12.

Heb. 2. 9.

1 Pet. 2. 23.

^y cap. 2. 19.

cap. 6. 52.

^a παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκείνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν¹ ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς² ὁ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν ἀμὴν 7
λέγω ὑμῖν, ὅτι⁴ ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλθον⁵, κλέπται εἰσὶ καὶ λησ- 8
ταί· ἀλλ’ οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. ἐγὼ 9
εἰμι ἡ θύρα· δι’ ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται,
καὶ⁶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ ἰνομὴν εὐρήσει.
ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ 10
καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ⁷ περισ-
σὸν ἔχωσιν. Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν 11
ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβά-
των. ὁ μισθωτὸς δέ⁸, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὐ οὐκ 12
εἰσὶ⁷ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον,
καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος
ἄρπάζει αὐτά, καὶ⁹ σκορπίζει τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισ- 13
θωτὸς φεύγει⁸, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ
περὶ τῶν προβάτων. ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· 14
καὶ⁹ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν⁹.
καθὼς⁹ γινώσκει με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ γινώσκω τὸν πα- 15
τέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβά-
των. καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς 16
αὐλῆς ταύτης· καὶ ἐκείνὰ με δεῖ¹⁰ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς
φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ¹¹ γενήσεται μία ποίμνη,
καὶ εἰς ποιμὴν. διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με¹² ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ 17
τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.
οὐδεὶς αἶρει¹³ αὐτήν ἀπ’ ἐμοῦ, ἀλλ’ ἐγὼ τίθημι αὐτήν 18
ἀπ’ ἐμαυτοῦ. ἀξουσὶαν ἔχω θῆναι αὐτήν, καὶ ἐξου-
σίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν
ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.” Σχίσμα οὖν¹⁴ πάλιν 19
ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους.
ἔλεγον δέ¹⁵ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, “Δαιμόνιον ἔχει καὶ 20
μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;” Ἄλλοι ἔλεγον, “Ταῦτα 21

¹ ἢ Tr. ² αὐτοῖς πάλιν L, — αὐτοῖς WH, — πάλιν αὐτοῖς T. ³ [ὁ] WH. ⁴ — ὅτι Tr [L] WHR. ⁵ ἦλθον πρὸ ἐμοῦ LTr WHR, — πρὸ ἐμοῦ T. ⁶ — δὲ T [Tr] WHR, at [δὲ] μισθωτὸς Tr marg. ⁷ ἐσ-
τιν LTr WH. ⁸ — τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει TTr [LTr
marg.] WHR. ⁹ γινώσκουσιν (—σι T WH) με τὰ ἐμά LTr WHR.
¹⁰ δεῖ με LTr WHR. ¹¹ γενήσονται Tr WHR. ¹² με ὁ πατήρ
LTr WHR. ¹³ ἤρεν WH (non marg.) R marg. ¹⁴ — οὖν
LTr WHR. ¹⁵ οὖν T.

Cf. Phil. 2. 7. ^b cap. 12. 49. ^c cap. 9. 16. Vid. cap. 7. 43. Cf.
^d Vid. cap. 7. 20. ^e Vid. Marc. 3. 21. Cf. Act. 25. 24.

τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· ἂ μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν¹·”

^a cap. 9. 33.
Cf. Ex. 4.
11. Ps.
146. 8.

22 ἘΓΕΝΕΤΟ δι² τὰ ³ἐγκαίνια ἐν τοῖς⁴ Ἱεροσολύ-
23 μοις⁵, καὶ⁶ χειμῶν ἦν· καὶ περιεπάτει ὁ⁷ Ἰησοῦς ἐν

24 τῷ ἱερῷ ἐν⁸ τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶντος⁹. ἐκύκλωσαν⁹
οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, “Ἐως πότε
τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπέ¹⁰

^b Act. 3.
11; 5. 12.

25 ἡμῖν· παρρησίᾳ.” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς¹¹ ὁ⁷ Ἰησοῦς, “Ἐλ-
πον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε. ἂ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν

^c cap. 16.
25. Vid.
Marc. 8. 31.
^d cap. 8. 56,
58.
^e ver. 38.
Vid. cap. 5.
36.

26 τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
27 τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν¹⁴. τὰ

^f ver. 16.
^g ver. 14.

28 πρόβατα τὰ ἐμὰ ἵτης φωνῆς μου ἀκούει¹⁵, ὁ καγὼ γι-
νῶσκω αὐτά· καὶ ἀκολουθοῦσί μοι, καγὼ ζωὴν αἰώ-
νιον δίδωμι αὐτοῖς¹⁶. καὶ ἂ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν

^h cap. 17.
12; 18. 9.
ⁱ cap. 6. 37.

29 ὁ πατήρ μου¹⁷ ὅς¹⁸ δέδωκέ μοι, ἡμεῖς¹⁹ πάντων¹⁹ ἐστί·
καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πα-

^k cap. 17. 2.
^l cap. 14.
28.

30, 31 τρός μου²⁰. ἢ ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμεν.” Ἐβάστα-
σαν οὖν²¹ πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν

^m cap. 17.
22. Cf.
cap. 14. 9.
ⁿ cap. 8. 59;
11. 8.

32 αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Πολλὰ καλὰ
ἔργα²² ἔδειξα ὑμῖν²³ ἐκ τοῦ πατρός μου²⁴. διὰ ποῖον

^o Lev. 24.
16. Cf.
cap. 19. 7.

33 αὐτῶν ἔργον λιθάζετε με²⁵·” Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ
Ἰουδαῖοι λέγοντες²⁶, “Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ ὀλιθάζο-

^p cap. 5. 18.

34 πος ὢν²⁷ ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ²⁸
Ἰησοῦς, “Οὐκ ἔστι γεγραμμένον²⁹ ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν,

^q cap. 12.
34; 15. 25.
Rom. 3. 19.
1 Cor. 14.
21.

35 ὅτι²⁸ “Ἐγὼ εἶπα²⁹, θεοὶ ἐστε· Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς,
πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο³⁰, καὶ οὐ δύναται

^r Ps. 82. 6.
^s cap. 17.
19. Cf.
Jer. 1. 5.
^t cap. 8. 17.

36 λυθῆναι ἢ γραφή· ὃν ὁ πατήρ ἡγίασε καὶ ἁπέστει-
λεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, “Ὅτι ὀβλασφημεῖς,

¹ ἀνοίξει TTrWH. ² τότε Tr marg. WH, R marg. ³ ἐν- TWH.
⁴ —τοῖς T (ita vult). ⁵ Ἱεροσολύμοις WH. ⁶ —καὶ TTrWHR.
⁷ [ὁ] TrWH. ⁸ Σολομῶνος LTr (τοῦ Σ. TrWH) WH. ⁹ ἐκύ-
κλωσαν Tr marg. WH marg. ¹⁰ εἰπὸν TWH. ¹¹ —αὐτοῖς T.
¹² ἀλλὰ LTrWH. ¹³ ὅτι οὐκ L marg. TTr (non marg.) WHR.
¹⁴ —καθὼς εἶπον ὑμῖν TTr[LTr marg.] WHR. ¹⁵ ἀκούουσιν
TTrWH. ¹⁶ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον TTr (non marg.) WH.
¹⁷ —μου T. ¹⁸ ὁ TTrWH (non marg.) R marg. ¹⁹ πάντων
μεῖζον TTrWH text. (πάντων μεῖζον WH marg.) R marg.
²⁰ —μου T[Tr] WHR. ²¹ —οὖν T[Tr] WHR. ²² ἔργα καλὰ LT.
²³ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν καλὰ WH text., ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν WH marg.
²⁴ —μου T[LT] WHR. ²⁵ με (ἐμὲ TTrWH) λιθάζετε L marg.
TTrWH. ²⁶ —λέγοντες LTrWHR. ²⁷ [ὁ] TWH. ²⁸ +ὅτι
LTrWHR. ²⁹ εἶπον L. ³⁰ ἐγένετο τοῦ Θεοῦ T.

" cap. 5. 17,
 18. Vid.
 Matt. 14.
 33. Cf.
 ver. 30.
 " cap. 15.
 24.
 " cap. 14.
 11.
 " ver. 25.
 " cap. 14.
 10, 11, 20;
 17. 21, 23.
 Cf. cap. 8.
 29.
 " cap. 7. 30.
 Vid. Matt.
 12. 14.
 " cap. 11.
 58.
 " Cf. cap. 8.
 59.
 " Cf. cap.
 11. 7.
 Matt. 19. 1.
 " Vid. cap.
 1. 28.
 " cap. 1.
 29—34; 3.
 27—30; 5.
 33.
 " Vid. cap.
 7. 31.
 " ver. 18.
 cap. 12. 1.
 Vid. Matt.
 21. 17.
 " ver. 19,
 20; 12. 2, 3.
 Luc. 10. 39,
 40, 41.
 " cap. 12. 3.
 Cf. Luc. 7.
 38.
 " Vid. Luc.
 7. 19.
 " ver. 5, 11,
 36.
 " ver. 40.
 Cf. cap. 9.
 3.
 " Cf. cap. 2.
 11.
 " cap. 8. 59;
 10. 31.
 " Cf. Luc.
 18. 33.
 " Vid. cap.
 9. 4. Cf.
 1 Joan. 2.
 10.
 " Jer. 1.
 13.

ὅτι εἶπον, "Υἱὸς τοῦ¹ Θεοῦ εἰμί; ^bεἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα 37
 τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετε μοι· εἰ δὲ ποιῶ, ^cκαὶ 38
 ἔμοι μὴ πιστεύητε², ^aτοῖς ἔργοις πιστεύσατε³. ἵνα
 γνῶτε καὶ πιστεύσητε⁴, ὅτι ^eἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, καὶ γὰρ
 ἐν αὐτῷ⁵.⁶ " Ἐζήτουν οὖν⁶ ^dπάλιν⁷ αὐτὸν⁸ πιάσαι· ^bκαὶ 39
 ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

ΚΑΙ ἀπῆλθε ^eπάλιν ^bπέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν 40 ⁴⁷
 τόπον ^aὅπου ἦν Ἰωάννης⁹ τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ^δ
 ἔμεινεν¹⁰ ἐκεῖ. καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ 41 ⁴⁸
 ἔλεγον, "Ὅτι Ἰωάννης⁹ μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν·
ⁱπάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης⁹ περὶ τούτου, ἀληθῆ
 ἦν." Καὶ ^mἐπίστευσαν πολλοὶ¹¹ ἐκεῖ εἰς αὐτόν¹². 42

" ἮΝ δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ ⁿΒηθανίας, ἐκ 11 ^{ΙΑ}.
 τῆς κώμης ^o13 Μαρίας καὶ ^oΜάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.
 ἦν δὲ ^pΜαρία¹⁴ ἥ ἀλείψασα τὸν ^qΚύριον μύρῳ, καὶ ^pἐκ- 2
 μάσασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ
 ἀδελφὸς Λάζαρος ἡσθένει. ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελ- 3
 φαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, "Κύριε, ἴδε ^rὃν φιλεῖς
 ἀσθενεῖ." Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, "Αὕτη ἡ 4
 ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ^sὑπὲρ τῆς
 δόξης τοῦ Θεοῦ, ^tἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι'
 αὐτῆς." ^rἮγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν 5
 ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. ὥς οὖν ἤκουσεν 6
 ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο
 ἡμέρας. Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς¹⁵, 7
 "Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν ⁱπάλιν." Λέγουσιν αὐτῷ 8
 οἱ μαθηταί, "Ῥαββί¹⁶, ^vνῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ
 Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ^vπάγεις ἐκεῖ;" Ἀπεκρίθη ὁ ¹⁷ 9
 Ἰησοῦς, "Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὥραι¹⁸ τῆς ἡμέρας; ^vεάν
 τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ
 φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ^vεάν δέ τις περι- 10
 πατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν
 ἐν αὐτῷ." Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, 11

¹ — τοῦ T. ² πιστεύετε T. ³ πιστεύετε LTTTrWHR. ⁴ γι-
 νώσκητε LTTTrWHR. ⁵ τῷ πατρί L (non marg.) TTrWHR.
⁶ — οὖν [TrWH]R. ⁷ — πάλιν T. ⁸ αὐτὸν πάλιν WH, [πάλιν]
 αὐτὸν WH marg. ⁹ Ἰωάννης TrWH. ¹⁰ ἔμεινεν LTr marg.
 WH (non marg.). ¹¹ πολλοὶ ἐπίστευσαν LTTTrWHR. ¹² εἰς
 αὐτὸν ἐκεῖ LTTTrWHR. ¹³ + τῆς T. ¹⁴ Μαριάμ TrWH.
¹⁵ + [αὐτοῦ] L. ¹⁶ Ῥαββεί TWH. ¹⁷ — ὁ LTTTrWH. ¹⁸ ὥραι
 εἰσιν LTTTrWH.

“Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύο-
 12 μαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.” Εἶπον¹ οὖν² οἱ μαθηταὶ
 13 αὐτοῦ³, “Κύριε, εἰ⁴ κεκοίμηται, σωθήσεται.” Εἰρήκει
 δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκείνοι δὲ
 14 τότε οὖν⁴ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς⁵ παρρησίᾳ, “Λάζαρος
 15 ἀπέθανε· καὶ χαίρω δι’ ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι
 16 οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ’⁵ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.” Εἶπεν
 οὖν⁶ Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς⁶ συμμαθη-
 ταῖς, “Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ’
 αὐτοῦ.”
 17 Ἐλθὼν⁷ οὖν ὁ Ἰησοῦς⁸ εὑρεν αὐτὸν ἑτέσσαρας
 18 ἡμέρας ἤδη⁹ ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ ἡ¹⁰ Βηθανία
 ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων¹¹, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε·
 19 καὶ πολλοὶ¹² ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς
 περὶ¹³ Μάρθαν καὶ Μαρίαν¹⁴, ἵνα¹⁴ παραμυθίσωνται
 20 αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν¹⁵. ἡ οὖν Μάρθα ὡς
 ἤκουσεν ὅτι ὁ¹⁶ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ·
 21 ἡ Μάρθα¹⁷ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. εἶπεν οὖν ἡ¹⁸
 Μάρθα πρὸς τὸν¹⁹ Ἰησοῦν, “Κύριε²⁰, εἰ ἤς ᾤδε, ὁ ἀδελ-
 22 φός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει²¹. ἀλλ’²² καὶ νῦν οἶδα ὅτι
 23 ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ Θεός.” Λέγει
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.”
 24 Λέγει αὐτῷ²³ Μάρθα, “Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται, ἔν τῇ
 25 ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.” Εἶπεν αὐτῇ ὁ
 Ἰησοῦς, “Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ
 26 πιστεύων εἰς ἐμέ, καὶ ἀποθάνῃ, ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ
 ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ² εἰς τὸν
 27 αἰῶνα. Πιστεύεις τούτῳ;” Λέγει αὐτῷ, “Ναί, Κύριε·
 ἔγωγ πεπίστευκα, ὅτι³ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ
 28 Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.” Καὶ ταῦτα²⁴

^a ver. 3.
^b ver. 13.
 Vid. Matt.
 27. 52. Cf.
 Marc. 5.
 39.

^c Vid.
 Marc. 8. 31.

^d cap. 20.
 24; 21. 2.
^e Matt. 10.
 3. Marc. 3.
 18. Luc. 6.
 15. cap.
 14. 5; 20.
 24—28.
 Act. 1. 13.
^f ver. 39.
 Cf. ver. 6.
^g ver. 1.

^h ver. 31.
 Job 2. 11.
 1 Thess. 2.
 11; 5. 14.

ⁱ Luc. 10.
 38, 39.
^k ver. 3.
^l ver. 32.
 Cf. cap. 4.
 49.

^m cap. 5.
 25, 28, 29.
 Vid. Luc.
 14. 14.

ⁿ Cf. cap. 5.
 21; 6. 39.
 1 Cor. 15.
 21.

^o cap. 14. 6.
 Col. 3. 4.
 Vid. cap. 1.
 4.

^p cap. 6. 51.
^q cap. 3. 16;
 6. 69.
 1 Joan. 4.
 16.

^r Matt. 16.
 16, 20.
^s cap. 6. 14
 (var. lect.).
^t Vid.
 Matt. 11. 3.

¹ εἶπαν WH. ² + αὐτῷ LTR. ³ —αὐτοῦ LTR, at αὐτῷ
 TrWH. ⁴ [οὖν] L. ⁵ ἀλλὰ LTrWH. ⁶ συν- TWH. ⁷ ἤλθεν
 LTr marg. ⁸ + καὶ LTr marg. ⁹ ἡδὴ ἡμέρας L marg. Tr
 (non marg.) WH, at —ἡδὴ T. ¹⁰ —ἡ TWH. ¹¹ Ἱεροσολύμων
 WH. ¹² πολλοὶ δὲ LTrWHR. ¹³ τὴν LTrWHR. ¹⁴ Μαρίας
 LTrWH. ¹⁵ —αὐτῶν TTrWHR. ¹⁶ —ὁ LTrWH.
¹⁷ Μαρίας WH (non marg.). ¹⁸ —ἡ L. ¹⁹ —τὸν T[Tr]WH.
²⁰ —Κύριε [Tr marg.] WH marg. ²¹ οὐκ ἂν ἀπέθανεν (ἐτεθνήκει
 Tr marg.) ὁ ἀδελφός μου LTrWHR. ²² —ἀλλὰ TTr[LTr marg.]
 WHR. ²³ + ἡ LTrWH. ²⁴ τοῦτο TTrWHR.

^a Cf. ver.

20.

^b Matt. 26.

18. Marc.

14. 14.

Luc. 22. 11.

^c ver. 19.^d Vid. Luc.

8. 28.

^e ver. 21.^f ver. 38.

Marc. 14. 5.

^g Marc. 8.

12. cap.

13. 21.

^h cap. 12.

27; 13. 21.

ⁱ Luc. 19.

41.

^k ver. 3, 5,

11.

^l cap. 9. 7.^m Esa. 22.

16.

ⁿ Matt. 27.

60. Marc.

15. 46.

Luc. 24. 2.

cap. 20. 1.

^o ver. 17.^p ver. 25,

26. Cf.

Matt. 17.

20.

^q ver. 4.

Cf. Rom. 6.

4.

^r Vid. cap.

17. 1.

^s cap. 12.

27, 28.

Vid. Matt.

11. 25.

εἰποῦσα ^a ἀπῆλθε, καὶ ἐφώνησε Μαρίαν¹ τὴν ἀδελ-
 φὴν αὐτῆς λάθρα², εἰποῦσα³, ^b “Ὁ διδάσκαλος πάρ-
 εστι καὶ φωνεῖ σε.” Ἐκεῖνη⁴ ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται⁵ 29
 ταχὺ καὶ ἔρχεται⁶ πρὸς αὐτόν. οὐπω δὲ ἐληλύθει 30
 ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ’ ἦν⁷ ἐν τῷ τόπῳ ^a ὅπου
 ὑπῆντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ^c οἱ ὄντες 31
 μετ’ αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ ^c παραμυθούμενοι αὐτήν,
 ἰδόντες τὴν Μαρίαν⁸ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν,
 ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες⁹, “Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ
 μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.” Ἡ οὖν Μαρία¹⁰ ὡς 32
 ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ¹¹ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ^d ἔπεσεν εἰς
 τοὺς πόδας αὐτοῦ¹², λέγουσα αὐτῷ, ^e “Κύριε, εἰ ἦς
 ὦδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου¹³ ὁ ἀδελφός.” Ἰησοῦς οὖν 33
 ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας
 αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ^f ἐνεβριμήσατο ^g τῷ πνεύ-
 ματι, καὶ ^h ἐτάραξεν ἑαυτόν, καὶ εἶπε, “Ποῦ τεθεί- 34
 κατε αὐτόν;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Κύριε, ἔρχου καὶ
 ἴδε.” Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, 35, 35
^k “Ἰδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.” Ἵτινες δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον¹⁴, 37
 “Οὐκ ἡδύνατο¹⁵ οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς
 τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;”
 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ^f ἐμβριμώμενος¹⁶ ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται 38
 εἰς τὸ μνημεῖον. ^m ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ ⁿ λίθος ἐπέκειτο
 ἐπ’ αὐτῷ. λέγει ὁ¹⁷ Ἰησοῦς, “Ἀρατε τὸν λίθον.” 39
 Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος¹⁸ Μάρθα, “Κύ-
 ριε, ἥδη ὄξει· ^o τεταρταῖος γάρ ἐστι.” Λέγει αὐτῇ ὁ 40
 Ἰησοῦς, “Οὐκ εἰπὸν σοι, ὅτι ^p εἰὰν πιστεύσῃς, ὤψει¹⁹
^q τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;” Ἦραν οὖν ^r τὸν λίθον, οὗ ἦν ὁ 41
 τεθνηκὼς κείμενος²⁰. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ^r ἦρε τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς ἄνω, καὶ εἶπε, ^s “Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι
 ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· 42

¹ Μαρίαν LTTTrWH. ² λάθρα LWH. ³ εἴπασα TrWH (*jungit*
 λάθρα εἰποῦσα R marg.). ⁴ + δὲ Tr[Tr marg.] WHR. ⁵ ἠγέρθη

LTrWHR. ⁶ ἤρχετο L marg. TrWHR. ⁷ + ἐτι LTr[Tr marg.]
 WHR. ⁸ Μαρίαν LTTTrWH. ⁹ δόξαντες TTrWHR. ¹⁰ Μα-

ρίαν TTrWH. ¹¹ —ὁ LTTTrWH. ¹² αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας
 TTrWH. ¹³ μου ἀπέθανεν TTrWH. ¹⁴ εἶπαν WH. ¹⁵ ἐδύνατο

LTTTrWH. ¹⁶ ἐμβριμωσάμενος L marg., ἐμβριμούμενος T.
¹⁷ —ὁ L[Tr]. ¹⁸ τετελευτηκότος LTWHR, τελευτηκότος Tr,

errore, ut videtur. ¹⁹ ὤψῃ LTTTrWH. ²⁰ —οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς
 κείμενος LTTTrWHR.

- ἀλλὰ ^αδιὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ^βἵνα πισ-
 43 τεύσωσιν ὅτι ^οσύ με ἀπέστειλας.” Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
 44 ^αφωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε, “Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.” Καὶ ¹
 ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς, ^δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς
 χεῖρας κειρίαις, καὶ ^εἡ ὄψις αὐτοῦ ^ςσουδαρίῳ περιεδέ-
 δετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ², “Λύσατε αὐτόν, καὶ
 ἀφετε ³ὑπάγειν.”
- 45 ^ηΠολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων ^ιοἱ ἐλθόντες πρὸς
 τὴν Μαρίαν ⁴, καὶ θεασάμενοι ^κἃ ^δἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ⁶,
 46 ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον
 πρὸς ^ιτοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον ⁷ αὐτοῖς ^αἃ ⁸ἐποίησεν
 47 ὁ ⁹Ἰησοῦς. ^μσυνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 Φαρισαῖοι ^νσυνῆδριον, καὶ ἔλεγον, ^ο“Τί ποιοῦμεν; ὅτι
 48 οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ ¹⁰. εἰ ἂν ἀφῶ-
 μεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ
 ἐλεύσονται ^ροἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ ²τὸν
 49 τόπον καὶ τὸ ἔθνος.” Εἰς δέ τις ἐξ αὐτῶν ^τΚαϊάφας ¹¹,
^ιἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς,
 50 “Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν· οὐδὲ διαλογίζεσθε ¹², ^ιὅτι
 συμφέρει ἡμῖν ¹³, ἵνα εἰς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ
 51 τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.” Τοῦτο
 δὲ ἀφ’ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ^ιἀρχιερεὺς ὢν τοῦ
 ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, ^κπροεφῆτευσεν ¹⁴ ὅτι ἔμελλεν ¹⁵ ὁ ¹⁶Ἰη-
 52 σοῦς ^αἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ ^ροὐχ ὑπὲρ
 τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ’ ἵνα καὶ ²τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ
 53 τὰ ^αδιεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. ἀπ’ ἐκείνης
 54 οὖν τῆς ἡμέρας ^βσυνεβουλεύσαντο ¹⁷ ἵνα ἀποκτείνωσιν
 αὐτόν. Ἰησοῦς οὖν ¹⁸ οὐκ ἔτι ¹⁹ ^απαρρησίᾳ περιεπάτει
 ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκείθεν εἰς τὴν
 55 πόλιν, κακεῖ διέτριβε ²¹ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ²². ἦν
 δὲ ἐγγὺς ^ιτὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ^ςἀνέβησαν

1 — Καὶ TTrWHR.

2 [ὁ] Ἰησοῦς αὐτοῖς Tr marg. WH.

3 + αὐτὸν T[Tr]WHR.

4 Μαρίαν LTrWH.

5 ὁ Tr (non

marg.) WH (non marg.) R (non marg.).

6 — ὁ Ἰησοῦς LTr

WHR.

7 εἶπαν TWH.

8 ὁ L (non marg.) Tr marg.

9 — ὁ

LTrWH.

10 ποιεῖ σημεῖα LTrWH (αὐτ. π. σημεῖα; WH).

11 Καϊά-

φας WH.

12 λογίσεσθε LTrWHR.

13 ὅμιν TTr (non marg.)

WHR.

14 ἐπροφῆτευσεν LTrWH.

15 ἔμελλεν LTr.

16 — ὁ

LTrWH.

17 ἐβουλεύσαντο LTr (non marg.) WHR.

18 ὁ οὖν

Ἰησοῦς Tr WH.

19 οὐκέτι LTrWH.

20 Ἐφραίμ LTWH.

21 ἔμενεν Tr (non marg.) WHR.

22 — αὐτοῦ TTrWHR.

^α cap. 12.

30.

^β cap. 17.

21.

^γ cap. 3. 17^δ Cf. Marc.

5. 41.

^ε cap. 19.

40.

^ς cap. 20. 7.^ζ Vid. Luc.

19. 20.

^η Vid. cap.

7. 31.

Cf.

Act. 9. 42.

^ι ver. 19.^κ cap. 2. 23^ι ver. 57.^μ Matt. 26.

3.

^ν Vid.

Matt. 5. 22.

^ο cap. 12.

19. Act. 4.

16.

^ρ Cf. cap. 6.

15; 18. 36,

37.

^ς Vid.

Matt. 24.

15.

^τ Vid.

Matt. 26. 3.

^ι ver. 51.^ι cap. 18. 13.^ι cap. 18.

14.

^κ Ex. 28.

30. Num.

27. 21.

1 Sam. 23.

9; 30. 7.

Ezra 2. 63.

Neh. 7. 65.

² Vid.

Matt. 20.

28.

³ Esa. 49.

6. 1 Joan.

2. 2.

² cap. 1. 12.

1 Joan. 3.

1, 2, 10; 5.

2.

^α cap. 10.

12.

^β ver. 47.

cap. 10. 39.

^γ Cf. cap. 7.

1.

^δ Vid.

Marc. 8. 32.

^ε Cf. 2 Chr.

13. 19.

^ς cap. 12.

1, 12; 13. 1.

Vid. cap. 2.

^ζ Luc. 2. 42.

^a 2 Chr. 30.
17, 18. Cf.
Act. 21. 24.
^b cap. 7. 11.

^c ver. 46.

^d ver. 1—8,
cf. Matt.
26. 6—13.
Marc. 14.
3—9. Cf.
Luc. 7.
37—39.

^e Vid. cap.
11. 1.

^f cap. 11.
55.

^g Luc. 10.
40.

^h cap. 19.
39.

ⁱ Marc. 14.
3.

^k Vid. cap.
11. 2.

^l Vid.
Matt. 26.
14.

^m Vid.
Matt. 18.
28. Cf.
Matt. 26. 9.

ⁿ cap. 13.
29.

^o cap. 19.
17; 20. 15.

^p Marc. 14.
8.

πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα¹ ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ
πάσχα, ^aἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. ^bἔξήτουν οὖν τὸν 56
Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον² μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστη-
κότες, “Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν
ἐορτήν;” Δεδώκεισαν δὲ καὶ³ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ^cοἱ 57
Φαρισαῖοι ἐντολήν⁴, ἵνα ἐάν τις γινῶ ποῦ ἐστί, μη-
νύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

^aΟ ΟΥΝ Ἰησοῦς πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα 12
ἦλθεν εἰς^e Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς⁵, ὃν
ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν⁶. ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δείπνον ἐκεῖ, 2
καὶ ἡ ^gΜάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἡν⁷ τῶν 3
συνανακειμένων⁸ αὐτῷ. Ἡ οὖν ^hΜαρία⁹ λαβοῦσα ^lλίτ- 3
ραν ⁱμύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ^kἤλειψε τοὺς
πόδας τοῦ¹⁰ Ἰησοῦ, καὶ ^hἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς
τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη¹¹ ἐκ τῆς
ὁσμῆς τοῦ μύρου. λέγει οὖν¹² εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν 4 12'
αὐτοῦ, ⁱἸούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης¹³, ὁ μέλλων αὐτὸν
παραδιδόναι, “Διατί¹⁴ τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη 5
τριακοσίων ^mδηνარიών, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;” Εἶπε δὲ 6
τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ'¹⁵
ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ ⁿτὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ¹⁶ τὰ
βαλλόμενα ^oἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, “^pΑφες 7
αὐτήν·¹⁷ εἰς τὴν ἡμέραν ^pτοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετή-
ρηκεν¹⁸ αὐτό. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' 8
ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.”

^rΕγὼ οὖν¹⁹ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ 9 12θ
ἐστί· καὶ ἦλθον²⁰ οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα
καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ^rὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.
ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ^rἵνα καὶ τὸν Λάζαρον 10
ἀποκτείνωσιν· ὅτι ^sπολλοὶ ^sδι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν 11
Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ ἐπαύριον²¹ ^sὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς ^sτὴν ἐορτήν, 12 ρ
ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς²² εἰς Ἱεροσόλυμα²³,

^q cap. 11.
41.

^r Cf. Luc.
16. 31.

^s Vid. cap.
7. 31.

^t Cf. ver. 42.
^u ver. 18.

^v ver.
12—15.

^w Matt. 21.
4—9.

^x Marc. 11.
7—10.

^y Luc. 19.
35—38.

^z Vid. cap.
11. 55.

¹ Ἱεροσόλυμα WH. ² ἔλεγον T. ³ —καὶ LTrWHR. ⁴ ἐν-
τολὰς TTr (non marg.) WHR.

⁵ —ὁ τεθνηκώς T[LT]r WHR. ⁶ + ὁ Ἰησοῦς LTr, + Ἰησοῦς TWHR.

⁷ + ἐκ TTr marg. WHR. ⁸ ἀνακειμένων σὺν LTrWHR.

⁹ Μαρίαμ Tr WH. ¹⁰ [τοῦ] ¹¹ ἐπλήσθη Tr marg.

¹² δὲ T[WH]R. ¹³ Ἰούδας ¹⁴ (Σίμωνος προὐ ὁ Tr marg.) Ἰσκαριώτης εἰς ἐκ (—ἐκ TrWHR) τῶν

μαθητῶν αὐτοῦ TTrWHR. ¹⁵ Διὰ τί WH. ¹⁶ ἀλλὰ B. ¹⁷ ἔχων

TTrWHR. ¹⁸ + (αὐτήν ἵνα R text., αὐτήν· ἵνα R marg.) ἵνα

LTrWHR. ¹⁹ + ὁ T[Tr marg.] WHR. ²⁰ ἦλθον WH.

²¹ + [ὁ] Tr marg., + ὁ WH.R marg. ²² —ὁ

LTrWHR, αὐτ' Ἰησοῦς ἔρχεται L marg. ²³ Ἱεροσόλυμα WH.

- 13 ἔλαβον τὰ βαῖα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξήλθον εἰς ὑπάν-
τησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον¹, ^{α2} “Ὡσαννά³. εὐλογημένος
ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ^δ ^δ βασιλεὺς τοῦ
14 Ἰσραὴλ.” Εὐρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ’
15 αὐτό, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον, ^ε “Μὴ φοβοῦ, θύγα-
τερ⁶ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται, καθήμενος
16 ἐπὶ πῶλον ὄνου.” ^α ταῦτα δὲ⁷ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ⁸ τὸ πρῶτον· ἀλλ’ ὅτε ^ε ἐδοξάσθη ὁ⁹ Ἰησοῦς,
τότε ^ζ ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ’ αὐτῷ γεγραμ-
17 μένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. ἐμαρτύρει οὖν ^θ ὁ
ὄχλος ὁ ὢν μετ’ αὐτοῦ, ὅτε¹⁰ τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν
18 ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ^η διὰ
τοῦτο καὶ¹¹ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε¹²
19 τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. οἱ οὖν Φαρι-
σαῖοι εἶπον¹³ πρὸς ἑαυτούς, ^ι “Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ
ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος¹⁴ ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλ-
θεν.”
- 10 20 Ἦσαν δέ τινες ^κ Ἕλληνες¹⁵ ^ι ἐκ τῶν ἀναβαινόντων,
21 ἵνα προσκυνήσωσιν¹⁶ ἐν τῇ ἑορτῇ· οὗτοι οὖν προσῆλ-
θον¹⁷ ^μ Φίλιππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ¹⁸ τῆς Γαλιλαίας,
καὶ ἡρώτων αὐτὸν λέγοντες, “Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰη-
22 σοῦν ἰδεῖν.” Ἐρχεται¹⁹ ^μ Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀν-
δρέᾳ· καὶ πάλιν²⁰ Ἀνδρέας καὶ ^μ Φίλιππος²¹ λέγουσι
23 τῷ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο²² αὐτοῖς λέγων,
24 “Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα ^ν δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ^ο ὁ κόκκος τοῦ
σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μέ-
25 νει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολλὸν καρπὸν φέρει. ^ρ ὁ φιλῶν
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει²³ αὐτήν· καὶ ^ρ ὁ μισῶν τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον
26 φυλάξει αὐτήν. ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις²⁴, ^ρ ἐμοὶ ἀκο-
λουθείτω· καὶ ^σ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ

^α Ps. 118.

25, 26.

^δ Vid. cap. 1. 50.^ε Zech. 9. 9.^α Vid.

Marc. 9. 32.

^ε ver. 23.

Vid. cap. 7.

39.

^ζ cap. 2. 22.^ζ Cf. Luc.

19. 37.

^η ver. 11.^ι Vid. cap.

11. 47.

^κ Act. 17. 4.

Vid. cap. 7.

35.

^ι 1 Reg. 8.

41—43.

Act. 8. 27.

^μ ver. 22.

Vid. cap. 1.

44.

^ν cap. 13. 1;

17. 1. Cf.

ver. 27.

Marc. 14.

41. cap.

13. 32.

^ο 1 Cor. 15.

36.

^ρ Vid.

Matt. 10.

39.

^ρ Vid. Luc.

14. 26.

^ρ Vid.

Matt. 16.

24.

^σ cap. 14. 3;

17. 24. Cf.

Phil. 1. 23.

1 Thess. 4.

17.

¹ ἐκραύγαζον LTr WHR.² + [λέγοντες] L.³ ὩσαννάLT. ⁴ + καὶ Tr [Tr marg.] WHR. ^δ θυγάτηρ LTTr WH.7—δὲ Tr [L] WHR. ⁸ αὐτοῦ post ἔγνωσαν ponunt TWH.⁹ —ὁ Tr WH. ¹⁰ ὅτι BELTr marg. ¹¹ —καὶ Tr, at [καὶ] Trmarg. ¹² ἤκουσαν LTTr WHR. ¹³ εἶπαν Tr WH. ¹⁴ + [ὅλος] TrTr marg. ¹⁵ Ἕλληνες τινες L (non marg.) Tr WH. ¹⁶ προσ-κυνήσουσιν LTTr. ¹⁷ προσῆλθαν WH. ¹⁸ Βηθσαϊδᾶ WH.¹⁹ + ὁ Tr WH. ²⁰ ἔρχεται LTTr (non marg.) WHR. ²¹ + καὶLTTr (non marg.) WHR. ²² ἀποκρίνεται Tr (non marg.)WHR. ²³ ἀπολλύει Tr (non marg.) WHR. ²⁴ τις διακονῇ

LTTr WH.

^a 1 Sam. 2.
30. Ps. 91.
15.

^b cap. 11.
33; 13. 21.
Cf. Matt.
26. 37.

Luc. 22. 44.
^c cap. 11.

41. Vid.
Matt. 11.
25.

^d Marc. 14.
35. Luc.
22. 53.

Vid. cap.
13. 1.

^e Cf. cap.
18. 37.

^f Matt. 3.
17; 17. 5.
Marc. 1.
11; 9. 7.

Luc. 3. 22;
9. 35.

^g cap. 11.
42.

^h cap. 16.
11.

ⁱ cap. 14.
30 (var.
lect.).

2 Cor. 4. 4.
Eph. 2. 2;
6. 12. Cf.

1 Joan. 4.
4; 5. 19.

^k Vid. Luc.
10. 18.
Col. 2. 15.

^l ver. 34.
Vid. cap. 3.
14.

^m Rom. 5.
13; 8. 32.

2 Cor. 5. 15.
1 Tim. 2. 6.

Heb. 2. 9.
1 Joan. 2. 2.

ⁿ cap. 6. 44.
^o cap. 18.

cap. 21. 19.
^p Vid. cap.
10. 34.

^q Ps. 89. 4;
110. 4.

Esa. 9. 7.
Ezek. 37.
25.

^r Vid. cap.
7. 33.

^s Vid. cap.
9. 4.

^t Vid. cap.
8. 12. Cf.
ver. 46.

^u cap. 1. 5.
Cf. Jer. 13.
16.

^v cap. 11.
10. 1 Joan.
1. 6; 2. 11.
Rom. 10. 16.

ἐμὸς ἔσται· καὶ¹ εἰάν τις ἐμοὶ διακονῇ, ^aτιμῇσει αὐτὸν
ὁ πατήρ.

“Νῦν ἡ ψυχὴ μου ^bτετάραται· καὶ τί εἴπω; ^cΠά- 27 ρδ
τερ, σῶσόν με ἐκ ^dτῆς ὥρας ταύτης.” ^eἀλλὰ διὰ τοῦτο
ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. ^fΠάτερ, ^gδόξασόν σου τὸ 28 ρη
ὄνομα.” Ἦλθεν οὖν ^hφωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, “Καὶ
ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω.” ⁱὉ οὖν³ ὄχλος ὁ 29

ἑστὼς⁴ καὶ⁵ ἀκούσας ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι. ἄλ-
λοι ἔλεγον, “Ἀγγελος αὐτῷ λελάληκεν.” Ἀπεκρίθη 30

ὁ⁶ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν⁷, ^g“Οὐ δι’ ἐμέ αὕτη ἡ φωνή⁸

γέγονεν, ἀλλὰ δι’ ὑμᾶς. ^hνῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου 31

τούτου· ⁱνῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ^kἐκβληθή-
σεται ἔξω· καὶ γὰρ ἐὰν⁹ ^lὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, ^mπάντας¹⁰ 32

ⁿἐλκύσω¹¹ πρὸς ἐμαυτόν.” Τοῦτο δὲ ἔλεγε, ^oσημαίνων 33

ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. ἀπεκρίθη¹² αὐτῷ 34

ὁ ὄχλος, “Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ^pἐκ τοῦ νόμου, ^qὅτι ὁ

Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις¹³,
^rὍτι δεῖ ^sὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν 35

οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;” Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ 36

Ἰησοῦς, ^t“Ἐτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ’ ὑμῶν¹⁴

ἐστί. περιπατεῖτε ^uἕως¹⁵ ^vτὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία

ὑμᾶς ^wκαταλάβῃ· καὶ ὁ ^xπεριπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ

οἶδε ποῦ ὑπάγει. ^yἕως¹⁵ τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς 36

τὸ φῶς, ἵνα ^zυἱοὶ φωτὸς γέννησθε.” Ταῦτα ἐλάλησεν

ὁ¹⁶ Ἰησοῦς, καὶ ^aἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ’ αὐτῶν.

Ἐποιοῦντα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἐμπροσ- 37

θεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· ἵνα ὁ λόγος 38

Ἡσαΐου¹⁷ τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε, ^bΚύριε,

τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων Κυρίου

τίνι ἀπεκαλύφθη;” Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πισ- 39 ρθ

τεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας¹⁷, ^cΤετύφλωκεν αὐ- 40 α

τῶν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ^dπεπώρωκεν¹⁸ αὐτῶν τὴν
καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι

¹ — καὶ LTrWHR. ² ταύτης; LTrR marg. ³ [οὖν] LTrWH.

⁴ ἐσθηκῶς L. ⁵ — καὶ T. ⁶ — ὁ TTrWH. ⁷ καὶ εἶπεν Ἰησοῦς

Tr marg. WH. ⁸ ἡ φωνὴ αὕτη LTrWH. ⁹ ἀν WH. ¹⁰ πάντα

WH marg. ¹¹ ἐλκύσω E. ¹² + οὖν T[Tr marg.] WHR.

¹³ λέγεις σὺ TTr (non marg.) WH. ¹⁴ ἐν ὑμῖν LTrWHR.

¹⁵ ὥς LTrWHR. ¹⁶ — ὁ LTrWH. ¹⁷ Ἡσ. L, Ἡσαί- WH.

¹⁸ ἐπώρωσεν TTrWHR.

^y Vid. Luc. 16. 8. ^z cap. 8. 59. ^a Cf. cap. 2. 23. ^b Esa. 53. 1.

^c Esa. 6. 10. Vid. Matt. 13. 14. ^d Vid. Marc. 6. 52.

τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιστραφῶσι¹, καὶ ἰάσωμαι² αὐτούς.

ρι 41 Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας³, "ὅτε⁴ εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ,

42 καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ· ὁμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν
ἄρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ⁵ διὰ

τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ⁶ ἀποσυνά-

43 γωγοὶ γένωνται. ἡγάπησαν γὰρ⁷ τὴν δόξαν τῶν ἀν-
θρώπων μᾶλλον ἢπερ⁸ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

ρια 44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν, "Ὁ πιστεύων εἰς
ἔμέ, οὐ πιστεύει εἰς ἔμέ, ἀλλ'⁹ εἰς τὸν πέμψαντά με·

α 45 καὶ ὁ¹⁰ θεωρῶν ἔμέ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἔγω
ριβ 46 φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα¹¹ πᾶς ὁ πιστεύων

47 εἰς ἔμέ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μένῃ. καὶ ἕάν τις μου
ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ πιστεύσῃ¹², ἔγω οὐ

κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον¹³ ἵνα κρίνω τὸν κόσμον,

48 ἀλλ'¹⁴ ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ὁ¹⁵ ἀθετῶν ἔμέ καὶ μὴ
λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν·

ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκείνος κρινεῖ αὐτόν· ἐν¹⁶ τῇ

49 ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαντοῦ οὐκ ἐλάλησα·
ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε¹⁷,

50 τί εἴπω καὶ τί λαλήσω· καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ
ζωὴ αἰωνίος ἐστίν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγώ¹⁸, καθὼς εἶρηκέ

μοι ὁ πατήρ, οὕτω λαλῶ."

13 ΠΡΟ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς

ὅτι ἐλήλυθεν¹⁹ αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσ-

μου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας²⁰ τοὺς ἰδίους

ριγ 2 τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἡγάπησεν αὐτούς²¹. καὶ
θ δείπνου γενομένου²², τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος

εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτόν

Is' 3 παραδῷ²³, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς²⁴, ὅτι πάντα δέδωκεν²⁵ αὐτῷ
ριδ γ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ²⁶ ἐξῆλθε καὶ

ριε 4 πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ
τῆθι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον²⁷ δίδέξωσεν ἑαυ-

¹ στραφῶσιν LTTTrWHR. ² ἰάσωμαι L (non marg.) TTrWHR.

³ Ἡσαΐας L, Ἡσαΐας WH. ⁴ ὅτι LTTTr (non marg.) WHR. ⁵ ὑπὲρ WH marg.

⁶ ἀλλὰ LTTTrWH. ⁷ φυλάξῃ LTTTrWHR. ⁸ — ἐν errore T. ⁹ δέδωκεν LTTTrWHR. ¹⁰ ἐγὼ λαλῶ LTTTrWHR.

¹¹ ἦλθεν LTTTrWHR. ¹² πατέρα, — ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἡγάπησεν αὐτούς, — καὶ WH marg. ¹³ γενομένου TTrWHR.

¹⁴ ἵνα παραδοῖ αὐτόν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης L marg. TTrWHR: L text. cum recept., sed legit παραδοῖ αὐτόν.

¹⁵ — ὁ Ἰησοῦς TTr[L]WHR. ¹⁶ ἔδωκεν TTrWHR.

¹⁷ — ὁ Ἰησοῦς TTr[L]WHR. ¹⁸ ἔδωκεν TTrWHR.

¹⁹ — ὁ Ἰησοῦς TTr[L]WHR. ²⁰ ἔδωκεν TTrWHR.

²¹ — ὁ Ἰησοῦς TTr[L]WHR. ²² ἔδωκεν TTrWHR.

²³ — ὁ Ἰησοῦς TTr[L]WHR. ²⁴ ἔδωκεν TTrWHR.

²⁵ — ὁ Ἰησοῦς TTr[L]WHR. ²⁶ ἔδωκεν TTrWHR.

²⁷ — ὁ Ἰησοῦς TTr[L]WHR. ²⁸ ἔδωκεν TTrWHR.

²⁹ Esa. 6. 1.

³⁰ Cf. ver. 45.

³¹ Vid. Luc. 20. 20.

³² ver. 11.

³³ Cf. cap. 7. 48.

³⁴ cap. 3. 2.

³⁵ Vid. cap. 7. 13.

³⁶ Cf. cap. 9. 22; 16. 2.

³⁷ Vid. cap. 5. 41.

³⁸ cap. 5. 44.

³⁹ Cf. ver. 41.

⁴⁰ cap. 7. 37.

⁴¹ Vid. Matt. 10. 40.

⁴² Cf. 1 Pet. 1. 21.

⁴³ cap. 5. 24.

⁴⁴ Cf. cap. 14. 1.

⁴⁵ cap. 14. 9.

⁴⁶ cap. 3. 19.

⁴⁷ Vid. cap. 1. 4.

⁴⁸ Cf. ver. 35.

⁴⁹ cap. 6. 40.

⁵⁰ cap. 8. 15.

⁵¹ Vid. cap. 3. 17.

⁵² Vid. Luc. 10. 16.

⁵³ Deut. 18. 18, 19.

⁵⁴ Cf. Rom. 2. 16.

⁵⁵ cap. 7. 16; 14. 31; 17. 8.

⁵⁶ cap. 10. 18.

⁵⁷ Cf. cap. 1. 18.

⁵⁸ cap. 3. 16.

⁵⁹ cap. 11. 55.

⁶⁰ Matt. 26. 2.

⁶¹ Vid. cap. 12. 23.

⁶² Cf. Matt. 26. 45.

⁶³ cap. 12. 27.

⁶⁴ ver. 3.

⁶⁵ cap. 16. 28.

⁶⁶ cap. 1. 11.

⁶⁷ Cf. Act. 4. 23.

⁶⁸ cap. 17. 11.

⁶⁹ ver. 27.

⁷⁰ Luc. 22. 8.

⁷¹ cap. 6. 70.

⁷² Vid. Matt. 11. 27.

⁷³ cap. 8. 42.

⁷⁴ Vid. Luc. 12. 37.

⁷⁵ Cf. Luc. 22. 27.

⁷⁶ cap. 21. 7.

* Cf. 2 Reg.
3. 11.
* ver. 4.

* ver.

12—15?

* Cf. 1 Cor.
6. 11. Eph.
5. 26. Tit.
3. 5. Heb.
10. 22.

* Gen. 18.

4; 19. 2;

24. 32; 43.

24. Judic.

19. 21.

* cap. 15. 3.

* cap. 6. 64.

* ver. 4.

* ver. 7.

* Cf. Matt.

20. 28.

* Luc. 6. 46.

* Matt. 23.

8. 10.

1 Cor. 8. 6;

12. 3.

Phil. 2. 11.

* 1 Tim. 5.

10.

* Jac. 5. 10.

Vid. Matt.

11. 29.

* cap. 15.

20. Vid.

Matt. 10.

24.

* 1 Cor. 8.

23. Phil.

2. 25. Cf.

Act. 14. 4.

14.

* Vid. Luc.

11. 28.

* Matt. 7.

24. Rev.

1. 3.

* ver. 10,

11.

* cap. 6. 70;

15. 16, 19.

* cap. 17.

12; 19. 24.

28. 36. Cf.

Matt. 1. 22.

Act. 1. 16.

* Ps. 41. 9.

Cf. ver. 26.

Matt. 23.

23. Marc.

14. 18.

Luc. 22. 21.

* cap. 14.

29; 16. 4.

Ezek. 24.

24.

* Vid. cap.

8. 24.

τόν· εἶτα ^αβάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο 5
νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν ^βτῷ
λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα 6
Πέτρον· καὶ ^γλέγει αὐτῷ ἐκεῖνος^δ, “Κύριε, σύ μου
νίπτεις τοὺς πόδας;” Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 7
αὐτῷ, “Ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ
^εμετὰ ταῦτα.” Λέγει αὐτῷ Πέτρος, “Οὐ μὴ νύψῃς 8
τοὺς πόδας μου^ς εἰς τὸν αἰῶνα.” Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς^ζ, “^ηΕὰν μὴ νύψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ’
ἐμοῦ.” Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος^ς, “Κύριε, μὴ τοὺς 9
πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κε-
φαλὴν.” Λέγει αὐτῷ ὁ^ς Ἰησοῦς, “Ὁ λελουμένος 10
οὐ χρεῖαν ἔχει^τ ἢ^θ τοὺς πόδας^ς νύσασθαι, ἀλλ’ ἔστι
καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστέ, ἀλλ’ οὐχὶ
πάντες.” ^θἮιδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ 11
τοῦτο εἶπεν, “^ιΟὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστέ.”

“Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ^{ιι}ἔλαβε τὰ 12
ἱμάτια αὐτοῦ, ^{ιιι}ἀναπεσὼν^{ιιι} πάλιν, εἶπεν^{ιιι} αὐτοῖς, “Τι-
νὼσκετε τί πεποιήκα ὑμῖν; ^{ιιι}ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ 13 ρις
διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε, ^{ιιι}εἰμὶ
γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ^{ιιι}ὁ κύριος 14 ρις
καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ^{ιιι}ἀλλήλων νίπ-
τειν τοὺς πόδας. ^{ιιι}ὁπόδειγμα γὰρ ἔδωκα^{ιι} ὑμῖν, ἵνα 15
καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιήτε. ἀμὴν 16 ριη
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ^{ιι}οὐκ ἔστι δούλος μείζων τοῦ κυρίου
αὐτοῦ, οὐδὲ ^{ιι}ἀπόστολος μείζων τοῦ ἐμπψαντος αὐτόν.
εἰ ταῦτα οἴδατε, ^ιμακάριοι ἐστέ ^ιεὰν ποιήτε αὐτά. 17
^ιοὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ ^ιοἶδα^ι οὓς^ι ἐξελεξά- 18 ριθ
μην· ^ιἀλλ’ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ^ι“Ὁ τρώγων μετ’
ἐμοῦ^ι τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν^ι ἐπ’ ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.^ι
ἀπ’ ἄρτι^ι ^ιλέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γέ- 19
νηται, ^ιπιστεύσητε^ι ὅτι ἐγὼ εἰμι^ι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω 20 ρκ
α

1 — καὶ TTr WHR. 2 — ἐκεῖνος LTr marg. [Tr] WHR. 3 μου
τοὺς πόδας L (non marg.) TTr WH. 4 Ἰησοῦς αὐτῷ LTr WH.
5 Πέτρος Σίμων Tr marg. 6 — ὁ T[Tr] WH. 7 οὐκ ἔχει χρεῖαν
LTr WH. 8 εἰ μὴ LTr WHR. 9 — ἢ τοὺς πόδας TR marg. [εἰ
μὴ τοὺς πόδας] WH. 10 + ὅτι LTr WHR. 11 — καὶ L[Tr
marg.]. 12 + καὶ LTr WHR. 13 ἀνέπεσεν TTr WHR.
14 ἀνέπεσεν, πάλιν εἶπεν WH (non marg.). 15 δέδωκα TR.
16 + [γάρ] L. 17 τίνας TTr (non marg.) WH. 18 μου Tr
(non marg.) WHR (non marg.). 19 ἐπῆρκεν T. 20 ἀπ᾿ ἄρτι T.
21 πιστεύσητε (πιστεύητε Tr WH) ὅταν γένηται L marg. TTr (non
marg.) WHR. 22 ἐγὼ εἰμὶ WH marg.

ὑμῖν, ^α“Ο λαμβάνων ἂν¹ τινὰ πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει·
ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.”

ρκα 21 δ Ταῦτα εἰπὼν δ² Ἰησοῦς ἔταράχθη τῷ πνεύματι,
καὶ ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν, ^α“Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,

ρκαβ 22 ὅτι ^α“εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.” ^α“Εβλεπον οὖν³ εἰς
ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἄπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.

ρκαγ 23 ἦν δὲ⁴ ἀνακείμενος ^αεἰς⁵ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἂν τῷ
24 κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἡγάπα δ⁶ Ἰησοῦς· νεύει οὖν

τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη⁷ περὶ οὗ
25 λέγει. ^αἐπιπεσὼν⁸ δὲ⁹ ἐκείνος¹⁰ ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ

26 Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, “Κύριε, τίς ἐστιν;” Ἀποκρί-
νεται¹¹ ὁ¹² Ἰησοῦς, ^α“Ἐκεῖνός ἐστιν ὃς ἐγὼ ^αβάψας¹³

τὸ ψωμίον ἐπιδώσω¹⁴.” Καὶ ^αἐμβάψας¹⁵ τὸ¹⁶ ψωμίον,
27 ^α17^α δίδωσιν^α Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ¹⁸. καὶ μετὰ τὸ

ρκαδ θ ρκε ψωμίον, ^ατότε εἰσηλθεν εἰς ἐκείνον ὁ Σατανᾶς. λέγει
οὖν αὐτῷ ὁ¹⁹ Ἰησοῦς, ^α“Ὁ ποιεῖς, ποιήσον τάχιον²⁰.”

28 Τοῦτο δὲ²¹ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν
29 αὐτῷ. τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ ^ατὸ γλωσσόκομον εἴ-
χεν ὁ²² Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ²³ Ἰησοῦς, ^α“Ἀγόρα-
σον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν.” ἢ τοῖς πτω-

30 χοῖς ἵνα τι δῷ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκείνος, εὐ-
θέως ἐξῆλθεν²⁴. ἦν δὲ νύξ ὅτε²⁵ ἐξῆλθε.

31 Λέγει ὁ²⁶ Ἰησοῦς, “Νῦν ^αἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ
32 ἀνθρώπου, καὶ ὁ²⁷ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. εἰ ὁ Θεὸς
ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ²⁸, καὶ ὁ²⁹ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν

33 ἑαυτῷ³⁰, καὶ ^αεὐθὺς δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ^αἔτι μικρὸν
μεθ’ ὑμῶν εἰμι. ζητήσετέ με, καὶ ^ακαθὼς εἶπον τοῖς

Ἰουδαίοις, ^α“Ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγώ³¹, ὑμεῖς οὐ δύνασθε
34 ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ^αἐντολήν καινὴν δίδωμι

ὑμῖν, ἵνα ^αἀγαπάτε ἀλλήλους· ^ακαθὼς ἡγάπησα ὑμᾶς,

¹ ἂν LTrWH.

² -ὁ TTrWH.

³ -οὖν T[Tr]WHR.

⁴ -δὲ TTrWHR.

⁵ + ἐκ LTrWH.

⁶ [ὁ] WH.

⁷ καὶ

λέγει αὐτῷ Εἰπὲ τίς ἐστιν LTrWH.

⁸ ἀναπεσὼν LTrWH.

⁹ οὖν T[Tr marg.], -δὲ TrWHR.

¹⁰ + οὕτως T[Tr]WHR.

¹¹ + οὖν [LTr marg.] WHR.

¹² [ὁ] TrWH.

¹³ ἐμβάψας

L, βάψω TrWHR.

¹⁴ καὶ δώσω αὐτῷ TTrWHR.

¹⁵ βάψας

οὖν L marg. TTrWHR.

¹⁶ [τὸ] WH.

¹⁷ + λαμβάνει καὶ

TTr[Tr marg.] WHR.

¹⁸ Ἰσκαριώτου TTrWHR.

¹⁹ -ὁ

TTrWH.

²⁰ τάχιον WH.

²¹ [δὲ] WH.

²² -ὁ LTrWH.

²³ -ὁ T[Tr]WH.

²⁴ ἐξῆλθεν εὐθὺς L (non marg.) TTrWHR.

²⁵ + οὖν BELTTrWHR (ὅτε οὖν ἐξῆλθεν cum v. 31 conjuncto).

²⁶ -ὁ TTrWH.

²⁷ -εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ [LTr]WHR.

²⁸ αὐτῷ TTr (non marg.) R, αὐτῷ WH.

²⁹ ἐγὼ ὑπάγω LTr

WHR.

^a Vid. Matt. 10. 40.

^b cap. 11.

^c 33; 12. 27.

^d Matt. 26.

^e 21. Marc.

^f 14. 18.

^g Act. 1. 17.

^h Matt. 26.

ⁱ 22. Luc.

^j 22. 23.

^k 2 Cor. 4.

^l 8. Gal. 4.

^m 20.

ⁿ cap. 21. 20.

^o Luc. 16.

^p 22.

^q cap. 19.

^r 26; 20. 2;

^s 21. 7.

^t (var. lect.)

cap. 21. 20.

^u Matt. 26.

^v 23. Marc.

^w 14. 20.

^x Luc. 22. 21.

^y Ruth 2.

^z 14.

^{aa} Cf. Matt.

^{ab} 26. 25.

^{ac} cap. 6. 71.

^{ad} Vid. Matt.

^{ae} 26. 14. Cf.

^{af} ver. 18.

^{ag} Luc. 22. 3.

^{ah} ver. 2.

^{ai} cap. 12. 6.

^{aj} Vid. cap.

^{ak} 7. 39.

^{al} cap. 14.

^{am} 13; 17. 4.

^{an} 1 Pet. 4. 11.

^{ao} Cf. 1 Pet. 1.

^{ap} 21.

^{aq} cap. 17. 1.

^{ar} 5.

^{as} Cf. cap.

^{at} 12. 23.

^{au} Matt. 26.

^{av} 11. Vid.

^{aw} cap. 7. 33.

^{ax} cap. 7. 34;

^{ay} 8. 21.

^{az} 1 Joan. 2.

^{ba} 7, 8.

^{bb} 2 Joan. 5.

^{bc} Cf. cap. 15.

^{bd} 12, 17.

^{be} 1 Joan. 3.

^{bf} 11, 23.

^{bg} Lev. 19.

^{bh} 18. Rom.

^{bi} 13. 8.

^{bj} Gal. 5. 14.

^{bk} 1 Thess. 4.

^{bl} 9. 1 Pet.

^{bm} 1. 22.

^{bn} 1 Joan. 4.

^{bo} 7, 10, 11, 21.

^{bp} Vid. Matt.

^{bq} 19. 19.

^{br} Eph. 5. 2

* Cf.

1 Joan. 4.
20.b ver. 33.
Cf. cap. 14.

3; 16. 5.

c cap. 7. 34.

d cap. 21.

18, 19. Cf.

2 Pet. 1. 14.

e ver. 37, 38,

Matt. 26.

33-35.

Marc. 14.

29-31.

Luc. 22. 33,

34.

f cap. 18.

27.

g Marc. 14.

72.

h ver. 27.

Cf. cap. 16.

22, 23.

i Cf. cap.

12. 44.

k Cf. cap.

13. 33, 36.

l ver. 18,

28.

m Vid. cap.

12. 26.

n Vid. cap.

11. 16.

o Heb. 9. 8;

10. 20. Cf.

Eph. 2. 18.

p cap. 1. 14,

17.

q Vid. cap.

1. 4 & 11.

r cap. 8. 19.

s 1 Joan.

2. 13.

t ver. 9.

Vid. cap. 1.

44.

u cap. 12.

45. Cf.

cap. 10. 30;

15. 24.

Col. 1. 15.

Heb. 1. 3.

v ver. 11,

20. Vid.

ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπάτε ἀλλήλους. ^a ἐν τούτῳ γνώσον- 35
ται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε
ἐν ἀλλήλοις." Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, "Κύριε, 36
ποῦ ὑπάγεις;" ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ¹ Ἰησοῦς, ^b "Ὅπου ²
ὑπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι. ^c ὕστερον δὲ
ἀκολουθήσεις μοι ³." Ἐλέγει αὐτῷ ὁ ⁴ Πέτρος, "Κύριε ⁵, 37 ρκς
διατί ⁶ οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ⁷ ἄρτι; τὴν ψυχὴν
μου ὑπὲρ σοῦ θήσω." Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ⁸ Ἰησοῦς, 38
"Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ⁹ ἕως οὗ ἀπαρ-
νήσῃ ¹⁰ με ¹¹ τρίς."

^h "Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· ἐπιστεύετε εἰς ¹¹ 14 ρκς
τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ 2
πατρός μου μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν
ὑμῖν· ^{k12} πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. καὶ ἐὰν 3
^l πορευθῶ καὶ ¹³ ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον ¹⁴, ¹ πάλιν ἔρχομαι
καὶ παραλήψομαι ¹⁵ ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν· ἵνα ^m ὅπου εἰμι
ἐγώ ¹⁶, καὶ ὑμεῖς ᾗτε. καὶ ὅπου ἐγώ ¹⁷ ὑπάγω οἴδατε, 4
καὶ ¹⁸ τὴν ὁδὸν οἴδατε ¹⁹." Λέγει αὐτῷ ⁿ Θωμᾶς, "Κύριε, 5
οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ ²⁰ πῶς δυνάμεθα τὴν
ὁδὸν εἰδέναι ²¹;" Λέγει αὐτῷ ὁ ²² Ἰησοῦς, "Εγώ εἰμι ²³ ὁ 6
ὁδὸς καὶ ²⁴ ἡ ἀλήθεια καὶ ²⁵ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς
τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. ²⁶ εἰ ἐγνώκετέ με ²⁷, καὶ τὸν 7
πατέρα μου ἐγνώκετε ἂν ²⁸. καὶ ²⁹ ἀπ' ἄρτι ³⁰ γινώσκετε
αὐτόν, καὶ ἑώρακατε αὐτόν." Λέγει αὐτῷ ³¹ Φίλιππος, 8
"Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν."
Λέγει αὐτῷ ὁ ³² Ἰησοῦς, "Τοσοῦτον χρόνον ³³ μεθ' 9
ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἐγνώκας με, ³⁴ Φίλιππε; ³⁵ ὁ ἑωρακὼς
ἐμέ, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ ³⁶ πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον
ἡμῖν τὸν πατέρα; ³⁷ οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, 10
καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστι; τὰ ῥήματα ³⁸ ἃ ἐγὼ λαλῶ ³⁹

1 - αὐτῷ ὁ LTrWHR. 2 + ἐγὼ T. 3 ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον
LTrWHR. 4 - ὁ LTr[WH]. 5 - Κύριε WH marg. 6 διὰ
τὴ WH. 7 ἀκολουθεῖν Tr WH. 8 ἀποκρίνεται LTrWHR.

9 φωνήσῃ LTrWHR. 10 ἀρνήσῃ L (non marg.) TrWHR.
11 πιστεύετε, εἰς WH marg. 12 + ὅτι LTrWHR. 13 - καὶ
L[Tr marg.]. 14 τόπον ὑμῖν Tr (non marg.) WH. 15 παρα-
λήψομαι LTrWHR. 16 [ἐγὼ] Tr marg. 17 [ἐγὼ] L. 18 - καὶ
Tr[Tr marg.] WH.R (non marg.). 19 - οἴδατε Tr[Tr
marg.] WH.R (non marg.). 20 - καὶ L (non marg.) TrWHR.

21 οἶδαμεν τὴν ὁδὸν L (non marg.) Tr (non marg.) WHR.
22 - ὁ TWH. 23 ἐγνώκατε ἐμέ T. 24 γνώσεσθε T, ἂν ᾗδετε Tr, R.
25 - καὶ Tr[Tr marg.] WHR. 26 ἀπάρτι Tr.

27 - αὐτόν [LTr] WH (non marg.). 28 [ὁ] WH. 29 τοσοῦτον
χρόνῳ LTr marg. WH marg. 30 - καὶ L[Tr] WHR. 31 λέγω

LTr (non marg.) WHR.

^a Cf. ver.
10.
^b Cf. cap. 1.
18. Vid.
cap. 8. 11.
^c cap. 7. 16.

^d Vid. ver.
16.
^e Cf. cap.
15. 26; 16.
7; Rom. 8.
9 cum
Luc. 24. 49.
Act. 2. 33.
^f cap. 16.
13. ¹ Joan.
2. 27. Cf.
1 Cor. 2. 10.
^g cap. 2. 22.
^h Luc. 24.
36. cap. 20.
19, 21, 26.
ⁱ cap. 16.
33. Col. 3.
15 (var.
lect.). Cf.
Phil. 4. 7.
^k ver. 1.
^l ver. 3. 18.
^m ver. 12.
ⁿ Cf. cap.
10. 29.
Phil. 2. 6.
^o cap. 13.
19.
^p Vid. cap.
12. 31.
^q cap. 17.
23.
^r Vid. cap.
12. 49.
^s Cf. cap.
13. 2 cum
cap. 18. 1.
^t Cf. cap.
10. 7, 9. 11.
^u ver. 1.
Vid. Matt.
7. 19. Cf.
Matt. 15.
13. Rom.
11. 17, 22.
2 Pet. 1. 8.
^v Cf. Matt.
13. 12.
^w cap. 13. 10.
^x Cf. cap.
17. 17.
Eph. 5. 26.
^y 1 Joan. 2.
6. Cf. Phil.
1. 11. Vid.
cap. 6. 56.
^z Cf. Rom.
6. 5.
^{aa} ver. 4.
^{ab} ver. 16.
Col. 1. 6.
^{ac} Matt. 13.
6, 40.

ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος
ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με
πατρός.

“Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ’ ὑμῖν μένων· ὁ δὲ
^aπαράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὁ πέμψει ὁ πα-
τήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὃς ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα,
καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν¹. ἡ εἰρήνην
ἀφίημι ὑμῖν, ἡ εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ κα-
θὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν· μὴ ταρασ-
σέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά, μηδὲ δειλιάτω. ἡκούσατε ὅτι
ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ
ἡγαπατέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι εἶπον,² ὅτι πορεύομαι πρὸς
τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ μου³ μέζων μου ἐστί. καὶ
οὖν εἰρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα ὅταν γένηται,
πιστεύσητε.

“Οὐκ ἔτι⁴ πολλὰ λαλήσω μεθ’ ὑμῶν· ἔρχεται
γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου⁵ ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ
ἔχει οὐδέν· ἅλλ’ ἵνα γνῶ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν
πατέρα, καὶ⁶ καθὼς ἐνετελειάτ⁷ μοι ὁ πατήρ, οὕτω
ποιῶ⁸· ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

“ΕΓΩ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ
μου ὁ γεωργός ἐστι. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον
καρπὸν, αἶρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθ-
αίρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν⁹ φέρῃ. ἡδὴ ὑμεῖς
καθαροὶ ἐστε, διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν.
μείνατε ἐν ἐμοί, καὶ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ
δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ’ ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μένῃ
ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μέ-
νητε¹¹. ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ
μένων ἐν ἐμοί, καὶ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν
πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.
ἐὰν μὴ τις μένῃ¹² ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα,
καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ¹³ καὶ εἰς¹⁴ πῦρ

¹ + ἐγὼ WH.

² —εἶπον, LTr WHR.

³ —μον TTr [L] WHR.

⁴ οὐκέτι LTr WH.

⁵ —τούτου LTr WHR.

⁶ [καὶ] L. ⁷ ἐντο-

λὴν ἔδωκέν LTr WH.

⁸, pro · Tr marg. (· WHR).

⁹ καρπὸν

πλείονα LTr WH.

¹⁰ μένῃ L marg. TWH.

¹¹ μένητε LTr

(non marg.) WH.

¹² μένῃ LTr WH.

¹³ αὐτὸ TTr marg.

¹⁴ + τὸ TTr WHR.

- ρλγ 7 βάλλουσι, καὶ καίεται. ἐὰν ^a μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ
 δ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ^b ὃ ἐὰν ¹ θέλητε αἰτήσεσθε ²,
 ρλδ 8 καὶ γενήσεται ὑμῖν. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ
 μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ γενήσεσθε ³ ἅμοι
 9 μαθηταί. ^a Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἠγά-
 10 πησα ὑμᾶς ⁴. μέναιτε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ἐὰν τὰς
 ἐντολάς μου τηρήσητε, ^a μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου·
^a καθὼς ἐγὼ ⁵ τὰς ἐντολάς τοῦ πατρός ⁶ μου ⁷ τηρήκα,
 11 καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. ^a ταῦτα λελάληκα ὑμῖν,
 ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνη ⁸, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν
 12 πληρωθῇ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ^a ἵνα ἀγαπᾶτε
 ρλε 13 ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. ^a μείζονα ταύτης
 δ ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις ⁹ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ
 ρλς 14 ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ὑμεῖς τὴν φίλοι μου ἐστέ, ^a ἐὰν
 15 ποιῇτε ὅσα ¹⁰ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. οὐκέτι ὑμᾶς
 λέγω ¹¹ δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ
 ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι ^a πάντα ἃ
 16 ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου, ^a ἐγνώρισα ὑμῖν. οὐχ
 ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ^a ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς,
 καὶ ἔθην ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ ^a καρπὸν φέ-
 ρητε, καὶ ^a ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη· ἵνα ^b ὁ ¹² τῷ ^a αἰτήσητε ¹³
 ρλς 17 τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δφ ¹⁴ ὑμῖν. ταῦτα
 ρλη 18 ἐντέλλομαι ὑμῖν, ^a ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Εἰ ^a ὁ
 κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν ¹⁵
 19 μεμίσηκεν. ^a εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν
 τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ^a ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ,
 ἀλλ' ^a ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ
 ρλθ 20 τοῦτο ^a μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνημονεύετε τοῦ λό-
 γου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, ^a Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων
 τοῦ κυρίου αὐτοῦ. ^a εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξου-
 σιν· εἰ ^b τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον
 ρμα 21 τηρήσουσιν. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν ¹⁶
^a διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι ^a οὐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με.

¹ ἂν L. ² αἰτήσασθε LTrWHR. ³ γένησθε LTrWH (non marg.) B marg. ⁴ ὑμᾶς ἠγάπησα (· WH marg., WH text.) L (non marg.) TrWH. ⁵ καὶ γὰρ T. ⁶ τοῦ πατρός (+ μου TWH marg.) τὰς ἐντολάς L marg. TTr marg. WH. ⁷ —μου L. ⁸ ἡ LTrWHR. ⁹ —τις T. ¹⁰ ἃ LTrWHR marg. R, δ T marg. WH. ¹¹ λέγω ὑμᾶς LTrWHR. ¹² ὅτι WH. ¹³ αἰτήτε Tr marg. WH marg. ¹⁴ δὴ Tr marg. ¹⁵ —ὑμῶν T. ¹⁶ εἰς ὑμᾶς L (non marg.) TTrWHR.

Ezek. 3. 7. ¹ 1 Pet. 4. 14, 16 (var. lect.). Cf. Matt. 10. 22. ² cap. 16. 3. Cf. cap. 8. 19, 55; 17. 25. Act. 3. 17. 1 Cor. 1. 21. Gal. 4. 8. 1 Joan. 3. 1 4. 8.

^a cap. 8. 31. Cf. Col. 3. 16. ^b ver. 16. Vid. Matt. 7. 7. ^c Esa. 61. 3. Vid. Matt. 5. 16. ^d cap. 17. 23, 24, 26. ^e Vid. cap. 14. 15. ^f cap. 8. 55. ^g cap. 10. 18. ^h cap. 17. 13. ⁱ Vid. cap. 3. 29. Cf. 2 Cor. 2. 3. Heb. 12. 2. ^k ver. 17. Cf. cap. 13. 34. ^l Rom. 5. 7. 8. Eph. 5. 2. ^m 1 Joan. 3. 16. Cf. cap. 10. 11. ⁿ Luc. 12. 4. ^o Cf. Matt. 12. 50. ^p cap. 3. 32; 8. 26, 40. ^q cap. 17. 8. 14, 26. Cf. 1 Cor. 2. 16. ^r ver. 19. cap. 6. 70; 13. 18. ^s ver. 5. 2 Joan. 8. ^t Matt. 24. 9. 1 Joan. 3. 13. ver. 23, 24. Vid. cap. 7. 7. ^u Cf. Matt. 10. 22. 1 Joan. 4. 5. ^v cap. 8. 23; 17. 14. Cf. Luc. 6. 26. Gal. 1. 4. Jac. 4. 4. ^w cap. 17. 14. ^x cap. 13. 16. Vid. Matt. 10. 24. ^y 1 Cor. 4. 12. 2 Cor. 4. 9. 2 Tim. 3. 12. ^z Vid. cap. 8. 51. Cf.

^a ver. 24.
^{cap.} 9. 41.
^b Act. 27.
^{30.}
^c cap. 5. 23.
^{Vid.} ver.
^{18.}
^d cap. 10.
^{37.}
^e Vid. cap.
^{5. 36.}
^f Cf. cap.
^{14. 9.}
^g Vid. cap.
^{10. 34.}
^h Ps. 35. 19;
^{69. 4.}
ⁱ Vid.
^{Matt.} 10. 8.
^k Vid. cap.
^{14. 16.}
^l Vid. cap.
^{14. 26.}
^m cap. 14.
^{17; 16. 13.}
ⁿ 1 Joan. 5.
^{6. Cf.}
^{1 Cor.} 12.
^{3.}
^o cap. 19.
^{85; 21. 24.}
^{1 Joan.} 1.
^{2; 4. 14.}
^p Cf. Luc. 24.
^{48. Act. 4.}
^{20.}
^q Luc. 1. 2.
^{1 Joan.} 2. 7.
^r Vid.
^{Matt.} 11. 6.
^s cap. 9.
^{22; 12. 42.}
^t Cf. Luc. 6.
^{22.}
^u ver. 25.
^{32. Vid.}
^v cap. 4. 21.
^w Matt. 24.
^{9. Cf. Esa.}
^{66. 5.}
^x cap. 15.
^{21. Vid.}
^{Luc.} 23. 34.
^y Cf. cap. 8.
^{19.}
^z Vid. Luc.
^{22. 53. Cf.}
^{cap. 13. 19.}
^{aa} ver. 10.
^{17. 28.}
^{bb} Vid. cap.
^{7. 33. Cf.}
^{cap. 13. 36;}
^{14. 5.}
^{cc} ver. 22.
^{dd} Cf. cap. 14.
^{1.}
^{ee} Cf. cap. 7.
^{39.}
^{ff} Vid. cap.
^{14. 26.}
^{gg} cap. 8. 46.
^{24.}

εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ^a ἁμαρτίαν οὐκ εἶ- 22 ρμγ
 χον¹. νῦν δὲ ^b πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρ-
 τίας αὐτῶν. ^c ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 23
^d εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ^e ἂ οὐδεὶς ἄλλος 24 ρμδ
 πεποίηκεν², ^a ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον¹. νῦν δὲ καὶ ^f ἐωρά-
 κασι, καὶ ^g μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου·
 ἀλλ' ^h ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ 25 ρμε
 αὐτῶν³, ⁱ "Οτι ἐμίσησάν με ὡς δωρεάν." ^j Όταν δὲ⁴ ἔλθῃ 26 ρμδ
^k ὁ παράκλητος, ^l ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς,
^m τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπο-
 ρεύεται, ⁿ ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· καὶ ^o ὑμεῖς δὲ 27
 μαρτυρεῖτε, ὅτι ^p ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε⁵.

"Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ ^q σκανδαλισθῆτε. 16
^r ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ^s ἔρχεται ὥρα, 2 ρμς
 ἵνα ^t πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς⁶, δόξῃ λατρεῖαν προσφέ-
 ρειν τῷ Θεῷ. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν⁷, "ὅτι οὐκ 3
 ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ· ἀλλὰ ταῦτα λελά- 4
 ληκα ὑμῖν, ἵνα ^u ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα⁸, μνημονεύητε αὐ-
 τῶν⁹, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς
 οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. νῦν δὲ ^v ὑπάγω πρὸς 5 ρμζ
 τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με,
 Ποῦ ὑπάγεις; ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ^w ἥ 6
 λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν 7
 ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω.
 εἰ μὴ γὰρ¹⁰ μὴ ἀπέλθω, ^x ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται¹¹
 πρὸς ὑμᾶς· ^y εἰ μὴ δὲ πορευθῶ, ^z πέμψω αὐτὸν πρὸς 8
 ὑμᾶς· καὶ¹² ἐλθὼν ἐκεῖνος ^{aa} ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ 8
 ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.
 περὶ ἁμαρτίας μὲν, ^{bb} ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ 9, 10
^{cc} δικαιοσύνης δέ, ὅτι ^{dd} πρὸς τὸν πατέρα μου¹³ ὑπάγω,
 καὶ οὐκ ἔτι¹⁴ θεωρεῖτέ με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ^{ee} ὁ 11
 ἀρχὼν τοῦ κόσμου τούτου ^{ff} κέκριται.

"Ἐτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν¹⁵, ἀλλ' οὐ δύνασθε 12

¹ εἶχουσαν LTrWH. ² ἐποίησεν LTrWHR. ³ ἐν τῷ νόμῳ
 αὐτῶν γεγραμμένος LTrWH. ⁴ - δὲ T[Tr]WH. ⁵ ἐστὲ WH.
⁶ [ὑμᾶς] WH. ⁷ - ὑμῖν LTrWHR. ⁸ + αὐτῶν LTrWHR.
⁹ [αὐτῶν] Tr. ¹⁰ + ἐγὼ L. ¹¹ οὐ μὴ ἐλθῇ Tr (non marg.) WH.
¹² ὑμᾶς. Καὶ WH (non marg.). ¹³ - μου TTrWHR. ¹⁴ οὐκέτι
 LTrWH. ¹⁵ ὑμῖν λέγειν L marg. TTr (non marg.) WH.

¹ Cor. 14. 24. Tit. 1. 9. Jac. 2. 9. Jud. 15 (var. lect.). ^a cap. 8.
^{24.} ^b Cf. Act. 17. 31. ^c cap. 12. 31. ^d Cf. Col. 2. 15. Heb. 2. 14.

- 13 ^a βασταίνει ^b ἄρτι. ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ ^c πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ^d ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν¹. οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ^e ἂν ^f ἀκούσῃ²
- 14 λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ ^g δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται³, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ^h Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμὰ ἐστὶ· διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται⁴, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ⁱ Μικρὸν καὶ οὐ⁵ θεωρεῖτέ με, καὶ ^j πάλιν μικρὸν καὶ ὤψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα⁶.
- 17 Εἶπον⁷ οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, “Τί ἐστὶ τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὤψεσθέ με; καί, ^k Ὅτι ἐγὼ⁸ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;” Ἔλεγον οὖν, “Τοῦτο τί ἐστίν⁹ ὃ λέγει, τὸ¹⁰ μικρόν; οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ¹¹.” ^l Ἐγὼ οὖν ὁ¹² Ἰησοῦς ὅτι ἠθελον αὐτὸν ἔρω-
ταῖν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὤψεσθέ με; ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ^m κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος χαρρήσεται· ὑμεῖς δὲ¹³ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ⁿ ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ^o ἡ γυνὴ ὅταν τίκῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι¹⁴ μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσ-
μον. καὶ ^p ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν¹⁵ ἔχετε¹⁶. πάλιν δὲ ὀψομαι ὑμᾶς, καὶ ^q χαρῆσεται ὑμῶν ἡ καρδιά, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει¹⁷ ἀφ' ὑμῶν. καὶ ^r ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ^s ἐρωτήσετε οὐδέν.¹⁸ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι¹⁹ ὅσα ἂν²⁰ αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν²¹. ἕως ἄρτι οὐκ ᾔτήσατε οὐδέν

^a Rev. 2 2, 3.
^b Cf. 1 Cor. 8, 2.
^c cap. 14, 17; 15, 26.
^d Act. 8, 31.
^e Vid. cap. 14, 26.
^f Vid. cap. 8, 54.
^g cap. 17, 10.
^h Vid. cap. 7, 33.
ⁱ Cf. cap. 14, 19.
^j 1 Joan. 2, 8.

^k ver. 5, 10, 28.

^l Cf. ver. 30.

^m Marc. 16, 10.

ⁿ Jer. 31, 13. Cf. Matt. 5, 4.
^o Ps. 48, 6.
^p Esa. 13, 8; 26, 17.
^q 1 Thess. 5, 8.

^r ver. 6.
^s Cf. 2 Cor. 6, 10.
^t Ps. 33, 21.
^u Esa. 66, 14.
^v Luc. 24, 52.
^w ver. 26.
^x cap. 14, 20.
^y ver. 19, 30. Cf. cap. 13, 36; 14, 5, 22.
^z Vid. Matt. 7, 7.
^{aa} cap. 14, 13.

¹ εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν LTrWH text., ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ TWH marg. ² - ἂν LTrWH. ³ ἀκούει TWH text., ἀκούσει TrWH marg. R. ⁴ λήμψεται LTrWH. ⁵ λαμβάνει L text. TTrWHR, λήμψεται L marg. ⁶ οὐκέτι L (non marg.) TWHR, οὐκ ἔτι Tr. ⁷ - ὅτι ἐγὼ ad fin. vers. TTrWHR, [ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα] L. ⁸ Εἶπαν WH. ⁹ - ἐγὼ LTrWHR. ¹⁰ τί ἐστὶν τοῦτο LTr (non marg.) WHR. ¹¹ - τὸ TrWH. ¹² [τί λαλεῖ] WH. ¹³ - οὖν ὁ TTrWHR. ¹⁴ - δὲ LTrWHR. ¹⁵ ἀλλὰ Tr. ¹⁶ οὐκέτι LTrWH. ¹⁷ νῦν μὲν λύπην LTrWHR. ¹⁸ ἔχετε L (non marg.). ¹⁹ ἀρεῖ L (non marg.) Tr (non marg.) WH (non marg.). ²⁰ οὐδέν. WH (non marg.). ²¹ - ὅτι TTr[L] WHR. ²² ἂν τι L text. TTrWHR, ὅ τι ἂν L marg. ²³ δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου TTrWHR.

^a Vid. cap.
3. 29.

^b Vid. ver.
1.

^c ver. 29.

cap. 10. 6.

² Pet. 2.

²² Cf.

Matt. 13.

³⁴ Marc.

⁴ 34.

^d ver. 29.

cap. 10. 24.

Vid. Marc.

⁸ 31.

^e ver. 23.

^f cap. 14.

²¹, 23.

^g ver. 30.

cap. 17. 8.

^h cap. 8. 14,

⁴²; 13. 1,

³; 17. 8.

ⁱ ver. 5.

^k Cf. ver.

19, 23.

cap. 2. 25.

^l Vid. ver.

1.

^m Cf. Matt.

26. 31.

Marc. 14.

²⁷.

ⁿ cap. 1.

11; 8. 44.

^o Esa. 63.

3, 5.

^p Vid. cap.

8. 16, 29.

^q Vid. cap.

14. 27.

^r Act. 14.

²².

^s Gen. 35.

17. Joel 2.

21, 22.

Vid. Matt.

9. 2.

^t 1 Joan. 5.

4, 5. Cf.

Rom. 8. 37.

Rev. 12. 11.

^u cap. 6. 5;

11. 41.

Vid. Matt.

14. 19.

^v Vid. cap.

12. 23.

^w ver. 5.

cap. 13. 32.

Vid. cap. 7.

ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψετε¹, ἵνα ἡ
χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη. ταῦτα ἐν παροιμίαις ²⁵ ρνα
^b λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ'² ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι³ ἐν
παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ⁴ παρρησίᾳ περὶ τοῦ
πατρὸς ἀναγγελῶ⁴ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ²⁶
ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ
ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ ²⁷
φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπισ-
τεύκατε⁵ ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ⁵ Θεοῦ⁶ ἐξῆλθον. ἡ ἐξῆλθον ²⁸
παρὰ⁷ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον·
πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν
πατέρα.”

Λέγουσιν αὐτῷ⁸ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, “Ἴδε νῦν⁹ ²⁹
παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.
ἡ νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα ³⁰
τίς σε^κ ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ πιστεύομεν⁹ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ
ἐξῆλθες.” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ¹⁰ Ἰησοῦς, “Ἄρτι ³¹ ρνβ
πιστεύετε; ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν¹¹ ἐλήλυθεν, ³² δ
ἵνα¹² σκορπισθῇτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ¹² μόνον
ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ’ ἐμοῦ
ἐστι. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα² ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ³³ ρνγ
ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ¹³ θλίψιν¹³ ἔξετε¹⁴. ἀλλὰ¹⁴ θαρσεῖτε,
ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.”

ΤΑΥΤΑ ἐλάλησεν ὁ¹⁵ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε¹⁶ τοὺς ὄφ- ¹⁷
θαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ¹⁷ εἶπε, “Πάτερ,
ἡ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· ὁδοῦσόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ¹⁸ ὁ
υἱός σου¹⁹ δοξάσῃ σε· καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν ²
πάσης σαρκός, ἵνα²⁰ πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ²⁰ αὐ-
τοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα ³
γινώσκωσι²¹ σε²¹ τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν
ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ἐγὼ σε²² ἐδόξασα ἐπὶ ⁴
τῆς γῆς·²² ἡ τὸ ἔργον ἐτελείωσα²³ ὃ δέδωκάς μοι ἵνα

¹ λήψετε LTr WH. ² —ἀλλ’ TTr [L] WHR. ³ οὐκέτι
LT WH. ⁴ ἀπαγγελῶ LTr WHR. ⁵ —τοῦ L. ⁶ πατρὸς
Tr (non marg.) WHR. ⁷ ἐκ L (non marg.) TTr WHR.
⁸ —αὐτῷ TTr [L] WHR. ⁹ + ἐν LTr WH. ¹⁰ —ὁ TTr WH.
¹¹ —νῦν LTr WHR. ¹² καμὲ TTr WH. ¹³ θλίψιν LTr. ¹⁴ ἐ-
χετε TTr WHR, ἔξετε S. ¹⁵ —ὁ T WH. ¹⁶ ἐπάρας L (non
marg.) TTr WHR. ¹⁷ —καὶ L (non marg.) TTr WHR. ¹⁸ —καὶ
LTr WHR. ¹⁹ —σου TTr WHR. ²⁰ δώσει Tr marg. WH. ²¹ γι-
νώσκουσιν TTr (non marg.). ²² γῆς, WHR. ²³ τελεώσας
LTr (non marg.) WHR.

³⁹. ² Vid. Matt. 11. 27. ³ Ver. 8, 18, 21, 23, 25. cap. 3. 17. ⁴ Vid. cap. 13. 31. ⁵ Vid. cap. 4. 34. Cf. Luc. 22. 37.

5 ποιήσω· καὶ νῦν ^a δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυ-
 τῷ, τῇ δόξῃ ἧ ¹ εἶχον ^b πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ
 6 σοί. ^c Ἐφανέρωσά σου ^d τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς
 δέδωκάς ^e μοι ἐκ τοῦ κόσμου· ^f σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ ^g ἀν-
 7 τὸς δέδωκας ^h. καὶ ⁱ τὸν λόγον σου τετήρικασι ^j. νῦν
 ἔγνωκαν ^k ὅτι ^l πάντα ὅσα δέδωκάς ^m μοι, παρὰ σου
 8 ἐστίν ⁿ. ὅτι ^o τὰ ῥήματα ^p ἃ δέδωκάς ^q μοι, ^r δέδωκα ἀν-
 τοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ^s ἀληθῶς, ^t ὅτι
 παρὰ σου ἐξῆλθον, καὶ ^u ἐπίστευσαν ὅτι ^v σύ με ἀπέ-
 9 στείλας. ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου
 10 ἐρωτῶ, ἀλλὰ ^w περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι ^x σοὶ εἰσι, καὶ
^y τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστὶ, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ ^z οὐδὲ δόξασ-
 11 μαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκ ἔτι ^{aa} εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ
^{ab} οὗτοι ^{ac} ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ ^{ad} πρὸς σε ἔρχομαι.
 πάτερ ἄγιε, τήρησον αὐτοὺς ^{ae} ἐν τῷ ὀνόματί σου, ^{af} οὓς ^{ag}
 12 δέδωκάς μοι, ^{ah} ἵνα ὧσιν ἐν, ^{ai} καθὼς ^{aj} ἡμεῖς. ὅτε ἤμην
 μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ ^{ak}, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ
 ὀνόματί σου· ^{al} οὓς ^{am} δέδωκάς μοι ^{an} ἐφύλαξα, καὶ ^{ao} οὐδ-
 13 εἰς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, ^{ap} εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,
^{aq} ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι,
 καὶ ^{ar} ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ^{as} ἔχωσιν τὴν χαρὰν
 14 τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς ^{at}. ^{au} ἐγὼ δέδωκα αὐ-
 τοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ^{av} ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτοὺς,
 ὅτι ^{aw} οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ
 15 τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ
 κόσμου, ἀλλ' ^{ax} ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ ^{ay} τοῦ πονηροῦ.
 16 ^{az} ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου
 17 οὐκ εἰμὶ ^{ba}. ^{bb} ἁγιάσον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου ^{bc}. ^{bd} ὁ
 18 λόγος ὁ σὸς ἀληθείᾳ ἐστὶ. ^{be} καθὼς ^{bf} ἐμὲ ἀπέστειλας
 εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὰρ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσ-
 19 μον· καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ^{bg} ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ^{bh} καὶ
 20 αὐτοὶ ὧσιν ^{bi} ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ τού-

^a cap. 13. 32.
^b ver. 24.
^c Cf. Prov. 8.
^d 23. cap. 1.
^e 1; 8. 58.
^f ver. 26.
^g Ps. 22. 22.
^h Matt. 6. 9.
ⁱ ver. 9.
^j cap. 6. 37.
^k Vid. cap.
^l 8. 51.
^m ver. 6, 9,
ⁿ 11.
^o Vid. cap.
^p 12. 49.
^q ver. 14,
^r 26. cap.
^s 15. 15.
^t cap. 16.
^u 27, 30.
^v ver. 21.
^w cap. 11. 42.
^x ver. 3, 18,
^y 21, 23, 25.
^z cap. 16. 15.
^{aa} 2 Thess.
^{ab} 1. 10.
^{ac} cap. 13. 1.
^{ad} Ex. 23.
^{ae} Phil.
^{af} 2. 9.
^{ag} ver. 21,
^{ah} 22. Cf.
^{ai} cap. 10. 16.
^{aj} Rom. 12. 5.
^{ak} Gal. 3. 28.
^{al} Eph. 1. 10.
^{am} cap. 10.
^{an} 30. Cf.
^{ao} Matt. 26. 24.
^{ap} cap. 6. 39;
^{aq} 18. 9.
^{ar} cap. 10. 28.
^{as} Cf. cap. 6.
^{at} 70. Matt.
^{au} 26. 24.
^{av} cap. 13. 18.
^{aw} cap. 15. 11.
^{ax} Vid. cap.
^{ay} 3. 29.
^{az} cap. 15.
^{ba} 19. Cf.
^{bb} Luc. 6. 26.
^{bc} cap. 7. 7.
^{bd} ver. 16.
^{be} cap. 8. 23.
^{bf} Vid.
^{bg} Matt. 5. 37.
^{bh} Cf. Gal. 1. 4.
^{bi} ver. 19.
^{ca} cap. 15. 3.
^{cb} Cf. Eph. 5.
^{cc} 26. 1 Pet.
^{cd} 1. 22.
^{ce} 2 Sam. 7.
^{cf} 28. Ps.
^{cg} 119. 160.
^{ch} Vid. cap.
^{ci} 10. 36.
^{cj} Cf. 1 Cor.
^{ck} 1. 2, 30.
^{cl} Heb. 10. 10.

¹ ἦν WH marg. ² ἔδωκας LTrWHR. ³ κάμοι Tr WH. ⁴ ἔδωκας LTr (non marg.) WHR. ⁵ τετήρηκαν LTrWHR. ⁶ ἔγνωκα Tr marg., ἔγνω WH marg. ⁷ ἔδωκας LWH (non marg.), ἔδωκας seu -kes Tr marg. ⁸ εἰσὶν TTrWH. ⁹ ἔδωκας LTrWHR (non marg.) R, ἔδωκας Tr marg. ¹⁰ [καὶ ἔγνωσαν] L. ¹¹ οὐκέτι LTrWH. ¹² αὐτοὶ TWH (non marg.). ¹³ καὶ γὰρ LTrWHR. ¹⁴ φ LTrWHR. ¹⁵ + καὶ Tr. ¹⁶ - ἐν τῷ κόσμῳ LTrWHR. ¹⁷ (om. .) φ TTrWHR. ¹⁸ + καὶ TTr[L]WHR. ¹⁹ ἐαυτοῖς TTrWHR. ²⁰ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου LTrWHR. ²¹ - σου LTrWHR. ²² - ἐγὼ T[LWH]. ²³ ὧσιν καὶ αὐτοὶ LTrWHR.

των δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευσόν-
των¹ διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· ἵνα πάντες ἐν²¹
ᾧσι· ^aκαθὼς σύ, πᾶτερ², ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν σοί, ἵνα
καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν³ ᾧσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ⁴
ὅτι ^bσύ με ἀπέστειλας. καὶ ἐγὼ⁵ τὴν δόξαν ἣν δέδω-²²
κάς⁶ μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ᾧσιν ἐν, ^aκαθὼς ἡμεῖς
ἐν ἔσμεν⁷. ^aἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ᾧσι²³
τετελειωμένοι εἰς ἐν, καὶ⁸ ^aἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι
^bσύ με ἀπέστειλας, καὶ ἡγάπησας αὐτούς, ^cκαθὼς ἐμέ
ἡγάπησας. Πᾶτερ⁹, οὗς¹⁰ δέδωκάς¹¹ μοι, θέλω ἵνα²⁴
^aὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ κεῖνοι ᾧσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι
^cτὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν ἔδωκάς¹² μοι, ὅτι ἡγάπησάς
με ^bπρὸ καταβολῆς κόσμου. 'Πᾶτερ¹³ δίκαιε, καὶ ὁ²⁵ ρνδ
κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ^bἐγὼ δέ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι γ
ἔγνωσαν ὅτι ^bσύ με ἀπέστειλας· καὶ ἐγνώρισα αὐ-²⁶ ρνε
τοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν
ἡγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾧ, καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς."

ΤΑΥΤΑ εἰπὼν ὁ¹⁴ Ἰησοῦς ^mἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθη-¹⁸ ρνς
ταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου¹⁵ ⁿτῶν Κέδρων¹⁶, ὅπου
ἦν κήπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ. ἦρδει δὲ καὶ Ἰουδάς, ὁ παραδιδούς αὐτόν, ² ρνς
τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ¹⁷ Ἰησοῦς ἐκεῖ
μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ¹⁸. ὁ οὖν Ἰουδάς λαβὼν τὴν ³ ρνη
^pσπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ¹⁹ Φαρισαίων ^aὑπη-
ρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ Ἰαμπάδων καὶ
ὀπλων. Ἰησοῦς οὖν²⁰ ^aεἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' ⁴ ρνθ
αὐτόν, ^aξεληθὼν εἶπεν²¹ αὐτοῖς, "Τίνα ζητεῖτε;" Ἀπε-⁵
κρίθησαν αὐτῷ, "Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον." Λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Ἐγὼ εἰμι²²." Εἰστίκει²³ δὲ καὶ
Ἰουδάς ὁ παραδιδούς αὐτόν μετ' αὐτῶν. Ὡς οὖν ⁶
εἶπεν αὐτοῖς, "Ὅτι²⁴ ἐγὼ εἰμι," ἀπήλθον²⁵ εἰς τὰ

¹ πιστευόντων LTrWHR.² πατήρ TTrWH.³ —ἐν TTr[L]

WHR.

⁴ πιστεύῃ TTr (non marg.) WH.⁵ καὶ γὰρ LTrWH.⁶ ἔδωκας LTr marg.⁷ —ἐσμεν TTrWHR.⁸ —καὶ LTrWHR.⁹ πατήρ LTrWH.¹⁰ ὁ TTr (non marg.) WH.¹¹ R (non marg.).¹² ἔδωκας L.¹³ δέδωκας LTr (non marg.) WH¹⁴ (non marg.) R.¹⁵ πατήρ LTrWH.¹⁶ —ὁ TTrWH.¹⁷ Χειμάρρου WH.¹⁸ τῶν κέδρων SWH.R marg., τοῦ Κεδρών LTr marg., τοῦ κέδρου TWH marg.¹⁹ —ὁ TTrWH.²⁰ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐκεῖ WH marg.²¹ + τῶν LTrR, + ἐκ τῶν T, + [ἐκ] τῶν WH.²² —ὁ TTr (non marg.).²³ ἐξῆλθεν καὶ λέγει LTrWHR.²⁴ —ὁ TTr (non marg.).²⁵ Ἰησοῦς TrWH, αὐτὸς Ἐγὼ εἰμι ὁ (—ὁ WH marg.) Ἰησοῦς L marg. WH marg.²⁶ —ὅτι LTrWHR.²⁷ ἀπήλθον LTrWH.

- 7 ὁπίσω, καὶ ἔπεσον¹ χαμαί. πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώ-
τησε², “Τίνα ζητεῖτε;” Οἱ δὲ εἶπον³, “Ἰησοῦν τὸν
8 Ναζωραῖον.” Ἀπεκρίθη ὁ⁴ Ἰησοῦς, “Εἶπον ὑμῖν,
ὅτι ἐγὼ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἀφετε τούτους ὑπά-
9 γειν.” ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος⁵ ὃν εἶπεν, “Ὅτι οὗς
10 δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.”⁶ Σίμων
οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν αὐτήν, καὶ
ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐ-
τοῦ τὸ ἄτιον⁷ τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ
11 Μάλχος. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, “Βάλε
τὴν μάχαιράν σου⁸ εἰς τὴν θήκην. ⁹τὸ ποτήριον ὃ
δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;”
12 “Ἡ οὖν¹⁰ σπείρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται
τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν
13 αὐτόν, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν¹¹ πρὸς Ἀνναν¹² πρῶτον.
ἦν γὰρ πενθερὸς¹³ τοῦ Καϊάφα¹⁴, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ
14 ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. ἦν δὲ¹⁵ Καϊάφας¹⁶ ὁ συμβουλευσας
τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ἀπολίσ-
15 θαι¹⁷ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. ¹⁸Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σί-
μων Πέτρος, καὶ ὁ¹⁹ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ μαθητής
ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς²⁰ τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισηλθε τῷ
16 Ἰησοῦ εἰς²¹ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως. ²²ὁ δὲ Πέτρος
εἰστήκει²³ πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητής
ὁ ἄλλος ὃς ἦν²⁴ γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ²⁵, καὶ εἶπε²⁶ τῇ
17 θυρωρῷ, καὶ εἰσηγάγε τὸν Πέτρον. λέγει οὖν²⁷ ἡ
παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ²⁸, “Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν
μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;” Λέγει ἐκεῖνος,
18 “Οὐκ εἰμί.” Εἰστήκεισαν²⁹ δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπη-
ρέται³⁰ ἄνθρακιὰν πεποικηκότες, ὅτι ψύχος³¹ ἦν, ³²καὶ
ἐθερμαίνοντο. ἦν δὲ μετ’ αὐτῶν ὁ Πέτρος³³ ἐστῶς
19 καὶ θερμαινόμενος. ³⁴Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν

^a ver. 5.^b cap. 17.^c Cf. Matt. 26. 51.^d Vid. Matt. 20. 22.^e ver. 12, 13, 19, 24, Matt. 26. 57—68.^f Marc. 14. 53—65.^g ver. 3, 14, 24, 28.^h Vid. cap. 11. 49.ⁱ cap. 11. 49, 51.^k Cf. Matt. 26. 58.^l Marc. 14. 54. Luc. 22. 54.^m Vid. Matt. 26. 3. ver. 16—18.ⁿ Matt. 26. 69, 70.º Marc. 14. 66, 68.^p Luc. 22. 55—57.^q Cf. Act. 12. 13.^r cap. 21. 9.^s Marc. 14. 54, 67.^t ver. 25, 19—21.^u Matt. 26. 59—68.^v Marc. 14. 55—65. Cf. Luc. 22. 67—71.¹ ἔπεσαν LTTTrWH. ² ἐπηρώτησεν αὐτοὺς LTrWH. ³ εἶπαν WH.⁴ —ὁ LTTTrWH. ⁵ ὠτάριον TTrWHR. ⁶ —σου LTTTrWHR.⁷ ἤγαγον [αὐτὸν] L, ἤγαγον TTrWHR. ⁸ Ἀνναν WH. ⁹ Καϊάφ.WH. ¹⁰ ἀποθανεῖν LTTTrWHR. ¹¹ —ὁ LT[Tr]WHR. ¹² γνωσ-τὸς ἦν L marg. WH marg. ¹³ ἰστήκει WH. ¹⁴ ὁ TTrWH.¹⁵ τοῦ ἀρχιερέως TTrWH. ¹⁶ τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς L(non marg.) TTrWH. ¹⁷ ἰστήκεισαν WH. ¹⁸ ψύχος LT.¹⁹ καὶ ὁ Πέτρος μετ’ αὐτῶν L (non marg.) TTrWH.

Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδα-
 χῆς αὐτοῦ. ἀπεκρίθη αὐτῷ¹ ὁ² Ἰησοῦς, “Εγὼ³ παρ- 20 ρο
 ρησίᾳ ἐλάλησα³ τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε⁴ ἐδίδαξα
 ἐν τῇ⁴ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε⁵ οἱ
 Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν.
 Τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον⁶ τοὺς ἀκηκοότας, τί 21 ροα
 ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.”
 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἰς τῶν ὑπηρετῶν παρεστη 22 ροβ
 κῶς⁷ ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών, “Οὕτως ἀπο-
 κρίνη τῷ ἀρχιερεῖ;” Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ⁸ Ἰησοῦς, 23 ρογ
 “Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ·
 εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;” Ἀπέστειλεν⁹ αὐτὸν ὁ 24 ροδ
 ἄννης¹⁰ δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν¹¹ τὸν ἀρχιερέα.
 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος· 25 ροε
 εἶπον οὖν αὐτῷ, “Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
 εἶ;” Ἠρνήσατο ἐκείνος, καὶ εἶπεν, “Οὐκ εἰμί.”
 Λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς 26
 ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, “Οὐκ ἐγὼ σε εἶδον
 ἐν τῷ κήπῳ μετ’ αὐτοῦ;” Πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ¹² 27
 Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

ἌΓΟΥΣΙΝ οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα¹⁸ εἰς 28 ρος
 τὸ πραιτώριον. ἦν δὲ πρωτὰ¹⁴, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσηλ-
 θον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μανθῶσιν, ἀλλ’ ἵνα¹⁵
 φάγωσι τὸ πᾶσχα. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος^{16,17} πρὸς 29
 αὐτούς, καὶ εἶπε¹⁸, “Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ¹⁹
 τοῦ ἀνθρώπου τούτου;” Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον²⁰ 30
 αὐτῷ, “Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός²¹, οὐκ ἂν σοι παρ-
 ἐδώκαμεν αὐτόν.” Εἶπεν οὖν²² αὐτοῖς ὁ²³ Πιλάτος¹⁶, 31
 “Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν
 κρίνατε αὐτόν²⁴.” Εἶπον οὖν²⁵ αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι,
 “Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.” ἵνα ὁ λόγος 32

¹ [αὐτῷ] L. ² —ὁ TTrWH. ³ λελάληκα LTrWH. ⁴ —τῇ
 LTrWH. ⁵ πάντοθεν BE, πάντες LTrWH. ⁶ ἐρωτᾷς;
 ἐρώτησον LTrWH. ⁷ παρεστηκώς τῶν ὑπηρετῶν LTrWH, αὐ
 τῶν παρεστῶτων ὑπηρετῶν L marg. Tr marg. ⁸ —ὁ LTrWH.
⁹ + οὖν BELT[Tr]WH. ¹⁰ Ἄννης WH. ¹¹ Καϊάφαν WH.
¹² —ὁ LTrWH. ¹³ Καϊάφα WH. ¹⁴ πρωτὴ LTrWH. ¹⁵ ἀλλὰ
 LTrWH. ¹⁶ Πειλάτος TWH. ¹⁷ + ἐξω LTrWH.
¹⁸ φησὶν LTrWH. ¹⁹ —κατὰ TWH. ²⁰ εἶπαν LTrWH.
²¹ κακὸν ποιῶν L marg. TTrWH. ²² [οὖν] L. ²³ —ὁ TrWH.
²⁴ —αὐτόν T. ²⁵ —οὖν LTrWH.

^a Vid.
 Marc. 8,
 31.
^b Vid.
 Matt. 4, 23,
 & 7, 28.
^c cap. 6, 59.
^d Matt. 26,
 56.
^e Esa. 45,
 19; 48, 16.
^f Cf. Matt.
 26, 67, 68.
^g Luc. 22,
 63—65.
^h 1 Reg. 22,
 24. Job
 16, 10.
ⁱ Lam. 3, 30.
^j Mic. 5, 1.
^k Matt. 5, 39.
^l cap. 19, 3.
^m 2 Cor. 11,
 20.
ⁿ Vid. ver.
 13.
^o ver. 16,
 18, 25—27,
 Matt. 26,
 69—75.
^p Marc. 14,
 66—72.
^q Luc. 22,
 56—62.
^r ver. 18.
^s Cf. Matt.
 26, 78.
^t Luc. 22, 58.
^u ver. 10.
^v ver. 1.
^w cap. 13,
 33.
^x Matt. 27,
 2. Marc.
 15, 1.
^y Luc. 23, 1.
^z ver. 33.
^{aa} cap. 19, 9.
^{ab} Vid. Matt.
 27, 27.
^{ac} Cf. Luc.
 22, 66.
^{ad} Cf. Act.
 10, 28.
^{ae} Cf. cap.
 19, 14.
^{af} ver.
 29—38,
 Matt. 27,
 11—14.
^{ag} Marc. 15,
 2—5.
^{ah} Luc. 23, 2,
 3.
^{ai} 1 Pet. 2,
 12, 14; 3,
 17; 4, 15.
^{aj} Joan. 11,
 3.
^{ak} cap. 13,
 18; 15, 25,

^a ver. 6.
Vid. cap.
18. 38.

^b ver. 2.

^c Vid.
Matt. 26.
65.

^d Lev. 24.
16.

^e Matt. 26.
63. Luc.
22. 70. Cf.
cap. 5. 18 ;
10. 33.
^f Vid.

Matt. 14.
33.

^g Cf. Matt.
27. 19.

^h cap. 18.
33.

ⁱ Vid. cap.
18. 28.

^k cap. 7. 27.
^l Vid.

Matt. 26.
63. Cf.

cap. 18. 37.
^m Cf. Rom.

13. 1.
ⁿ Cf. cap.

8. 3, 7, 31.
^o cap. 18.

14? Cf.

Act. 3. 13.
^p cap. 6. 66.

^q Luc. 23.
2, 3. Cf.

cap. 18. 33.
^r ver. 9.

^s Vid.
Matt. 27.

^t ver. 17.

20. Vid.
cap. 5. 2.

^u ver. 31.

42. Vid.
Matt. 27.

62.
^v Cf. Matt.

27. 45.
Marc. 15.

33. Luc.
23. 44.

^w Cf. Marc.

15. 25. Cf.
cap. 18. 28.

^x ver. 19.

21. 22.
^y Luc. 23.

18. Cf.
Act. 21. 36.

τοῖς, “^a Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γινώτε ὅτι ^a ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω¹.” Ἐξῆλθεν οὖν ὁ ⁵ ρπζ
^b Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν ^b τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ ^b τὸ δ
πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς, “^c Ἴδε³ ὁ ἄν-
θρωπος.” ^c Ὅτε οὖν εἶδον⁴ αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ⁶ ρπη
^c ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες⁵, “^d Σταύρωσον, σταύ-
ρωσον⁶.” Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος⁷, “^e Λάβετε αὐτὸν
ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ^e ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐ-
τῷ αἰτίαν.” Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ⁸ οἱ Ἰουδαῖοι, “^f Ἡμεῖς ⁷ ρ4α
νόμον ἔχομεν, καὶ ^f κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν⁹ ὀφείλει
ἀποθανεῖν, ὅτι ^f ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ¹⁰ ἐποίησεν.”

^g Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος⁷ τοῦτον τὸν λόγον, ⁸ ρ4β
^g μᾶλλον ἐφοβήθη, καὶ ^h εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον ⁹ δ
πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, ^h “Πόθεν εἰ σύ;” ⁱ Ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν ¹¹ 10 ρ4γ
αὐτῷ ὁ Πιλάτος⁷, “^j Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι
ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαι σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπο-
λῦσαι σε¹²;” Ἀπεκρίθη¹³ ὁ ¹⁴ Ἰησοῦς, ^m “Οὐκ εἶχες ¹⁵ 11
ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ’ ἐμοῦ¹⁶, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένος¹⁷
ⁿ ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ^o ὁ παραδιδούς¹⁸ μέ σοι μείζονα
ἁμαρτίαν ἔχει.” ^p Ἐκ τούτου ἐζήτηε ὁ Πιλάτος¹⁹ ἀπο- ¹²
λῦσαι αὐτόν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον²⁰ λέγοντες,
^q “Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἰ φίλος τοῦ Καίσαρος.
^q πᾶς ὁ βασιλέα αὐτὸν²¹ ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καί-
σαρι.” Ὁ οὖν Πιλάτος⁷ ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον²², ¹³
^r ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ²³ ^β ἡ-
ματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, ^s Ἐβραϊστὶ²⁴
δὲ Γαββαθᾶ²⁵. ἦν δὲ ^t παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ^ω ὥρα ¹⁴
δὲ ὥστ’ ^u ἔκτῃ· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, “^v Ἴδε ^z ὁ
βασιλεὺς ὑμῶν.” Οἱ δὲ ἐκραύγασαν²⁷, ^a “^z Ἄρον, ἄρον, ¹⁵ ρ4δ
^a

¹ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ LTrWH, αἰτίαν οὐχ εὐρίσκω T.

² [δ] TrWH. ³ Ἰδοὺ TTrWH. ⁴ ἴδον T. ⁵ —λέγοντες T.

⁶ + αὐτόν L[Tr marg.]. ⁷ Πειλάτος TWH. ⁸ —αὐτῷ T.

⁹ —ἡμῶν LTrWH. ¹⁰ υἱὸν Θεοῦ ἑαυτὸν LTrWH, ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ BE.

¹¹ —οὖν T. ¹² ἀπολύσαι σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαι σε LTr (non marg.) WH. ¹³ + αὐτῷ Tr[L]WH.

¹⁴ —ὁ LTrWH. ¹⁵ εἶχες T. ¹⁶ κατ’ ἐμοῦ οὐδεμίαν LTrWH.

¹⁷ δεδομένος σοι LTrWH. ¹⁸ παραδούς LTr marg. WH.

¹⁹ ὁ Πιλάτος (Πειλάτος TWH) ἐζήτηε LTrWH. ²⁰ ἐκραύγαζον LTr marg., ἐκραύγασαν TrWH. ²¹ ἑαυτὸν LTrWH. ²² τῶν λόγων τούτων LTrWH. ²³ —τοῦ LTrWH. ²⁴ Ἐβραϊστὶ WH. ²⁵ Γαββαθᾶ TrWH. ²⁶ ἦν ὥς LTrWH. ²⁷ ἐκραύ-
γασαν οὖν ἐκείνοι L marg. TTrWH.

^a Vid. cap. 13. 23.
^b cap. 2. 4.

^c Act. 21. 6.
Cf. cap. 1. 11; 16. 32.
^d ver. 24, 36.

^e Ps. 69. 21.
^f Matt. 27. 48. Marc. 15. 36.
Luc. 23. 36.
^g 1 Reg. 4. 33. Heb. 9. 19.

^h Cf. Luc. 22. 37.
cap. 17. 4.
ⁱ Cf. Matt. 27. 50.
Marc. 15. 37. Luc. 23. 46.
^k Deut. 21. 23. Josh. 8. 29; 10. 26, 27.
^l ver. 14, 42.
^m Ex. 12. 16.
ⁿ ver. 18.

^o 1 Joan. 5. 6, 8.
^p 1 Joan. 1. 1—3.
^q Vid. cap. 15. 27.

^r Ex. 12. 46. Num. 9. 12.
Cf. 1 Cor. 5. 7.
^s Ps. 34. 20.
Cf. Lev. 22. 24.

^t Zech. 12. 10.
^u ver. 38—42.
Matt. 27. 57—61.
Marc. 15. 42—47.
Luc. 23. 50—66.
^v cap. 7. 13; 20. 19.

^a ὃν ἡγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ¹, ^b “Τύναι, ἰδοὺ² ὁ υἱός σου.” Εἰτα λέγει τῷ μαθητῇ, ^c “Ἰδοὺ² ἡ μήτηρ σου.” Καὶ ἀπ’ ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς³ εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς⁴ 28 σγ
ὅτι πάντα ἤδη⁵ τετέλεσται, ^d ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει, ^e “Διψῶ.” Σκευὸς οὖν⁶ ἔκειτο ὄξους μεστόν· 29
^f οἱ δέ, πλησάντες σπόγγον ὄξους, καὶ ^g ὑσσώπῳ⁷ περι-
θέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ὅτε οὖν 30 σδ
ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ⁸ Ἰησοῦς⁹, εἶπε, ^h “Τετέλεσται.” καὶ
κλίνας τὴν κεφαλὴν, ⁱ παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ^k ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ 31 σε
τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπέλ^l παρασκευὴ ἦν¹⁰. ἦν
γὰρ ^m μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου¹¹ τοῦ σαββάτου· ἡρώ-
τησαν τὸν Πιλάτον¹², ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέ-
λη, καὶ ἀρθῶσιν. ἤλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ 32
μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ ⁿ τοῦ ἄλλου τοῦ
¹² συσταυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόν- 33
τες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη¹³ τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν
αὐτοῦ τὰ σκέλη· ἀλλ’ εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ 34
αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν¹⁴ ^o αἷμα καὶ
ῥῥωρ. καὶ ^p ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ^q ἀληθινὴ 35
αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ^r καὶ ἐκείνος¹⁵ οἶδεν ὅτι ἀληθὴ
λέγει, ἵνα¹⁶ ὑμεῖς πιστεύσητε¹⁷. ἐγένετο γὰρ ταῦτα, 36
^a ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ^s “Ὅστούνη¹⁸ οὐ συντριβήσεται
αὐτοῦ.” Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, ^t “Ὅψονται 37
εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.”

^u ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ἡρώτησε τὸν Πιλάτον¹⁸ ὁ¹⁹ Ἰω- 38 IH’
σηφ²⁰ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας²¹, ὃν μαθητὴς τοῦ²² Ἰησοῦ, σ5
κεκρυμμένος δὲ ^v διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα
ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος²³.
ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα²⁴ τοῦ Ἰησοῦ²⁵. ἦλθε δὲ 39 σζ

¹ — αὐτοῦ TTr[L] WHR. ² ἴδε LTr WH. ³ ὁ μαθητὴς αὐτὴν Tr WH. ⁴ Ἰησοῦς εἰδὼς L marg. WH marg. ⁵ ἤδη πάντα LTr WH. ⁶ — οὖν LTr WHR. ⁷ σπόγγον οὖν μεστόν τοῦ (— τοῦ T) ὄξους ὑσώπῳ (ὑσσ. TTr WH) LTr WHR. ⁸ [ὁ] WH. ⁹ — ὁ Ἰησοῦς T, [ὁ] Ἰησοῦς Tr. ¹⁰ ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν in locum ante ἵνα μὴ transferunt TTr WHR. ¹¹ ἐκείνη EWH marg. ¹² συν- LTr WH. ¹³ ἤδη αὐτὸν TTr (non marg.) WH. ¹⁴ ἐξ- ἦλθεν εὐθὺς L marg. TTr (non marg.) WHR. ¹⁵ καὶ ἐκείνος LTr WH. ¹⁶ + καὶ LTr WHR. ¹⁷ πιστεύητε TTr marg. (Tr text. errore, ut videtur) WH. ¹⁸ Πιλάτον T WH. ¹⁹ — ὁ LTr WH. ²⁰ — ὁ LTr WH. ²¹ Ἀριμαθαίας WH. ²² [τοῦ] WH. ²³ Πιλάτος T WH. ²⁴ ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτὸν (— τοῦ Ἰησοῦ) T. ²⁵ αὐτοῦ LTr WHR.

καὶ ^aΝικόδημος ὁ ἔλθων πρὸς τὸν Ἰησοῦν¹ νυκτὸς τὸ
 πρῶτον, φέρων μίγμα² ^bσμύρνης καὶ ^cἀλός ὡσεὶ³
 σθ 40 ^aλίτρας ἑκατόν. ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ,
 καὶ ^eἔδησαν αὐτὸ ἰοθονίοις ^gμετὰ τῶν ἀρωμάτων,
 41 ^eκαθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ^hἐνταφιάζειν. ἦν δὲ
 ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἐσταυρώθη, ⁱκῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ
 42 μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη⁴. ἐκεῖ οὖν
 διὰ ^kτὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ^lἐγγὺς ἦν τὸ
 μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.
 σθ 20 ^mΤῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ⁿΜαρία⁵ ἡ Μαγδαληνὴ
 ἔρχεται πρῶτῃ, σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον.
 καὶ βλέπει ^oτὸν λίθον ἡρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.
 σι 2 ^pτρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ
 πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ^qὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ
 λέγει αὐτοῖς, ^rἮραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου,
 3 καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.” Ἐξῆλθεν οὖν
^sὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ
 4 μνημεῖον. ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ^tἄλλος
 μαθητής προέδραμε ^uτάχιον⁷ τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε
 5 πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ ^vπαρακύψας βλέπει κεί-
 6 ^wμενα τὰ ἰοθόνια⁸, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν
^xΣίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ
 7 μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ἰοθόνια κείμενα, καὶ ^yτὸ σου-
 δάριον ^zὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν
 ἰοθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα
 8 τόπον. τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ^{aa}ἄλλος μαθητής ^{ab}ὁ
 ἔλθων πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίσ-
 9 ^{ac}τευσεν· οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ^{ad}ὅτι δεῖ
 10 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστήναι. ἀπῆλθον οὖν πάλιν
 σια 11 πρὸς ἑαυτοὺς¹⁰ οἱ μαθηταί. ^{ae}Μαρία⁵ δὲ εἰστήκει¹¹ πρὸς
^{af}τὸ μνημεῖον¹² κλαίουσα ἔξω¹³. ὡς οὖν ἔκλαιε, ^{ag}παρέ-
 12 ^{ah}κυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ ^{ai}δύο ἀγγέλους ἐν
^{aj}λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἓνα

^a cap. 3. 1;

7. 50.

^b Vid.

Marc. 15.

23.

^c Ps. 45. 8.

Prov. 7. 17.

Cant. 4. 14.

^d cap. 12. 3.^e cap. 11.

44.

^f Vid. Luc.

24. 12.

cap. 20.

5—7.

^g Marc. 16.

1. Luc. 24.

1.

^h Matt. 26.

12.

ⁱ 2 Reg. 21.

18, 26.

^k ver. 14,

31.

^l ver. 20, 41.^m ver. 1—8,

cf. Matt.

28. 1—8.

Marc. 16.

1—8. Luc.

24. 1—10.

ⁿ ver. 18.

Vid. cap.

19. 25.

^o Vid. Luc.

24. 2. cap.

11. 38.

^p Vid. cap.

13. 23.

^q Luc. 24.

12 (var.

lect.).

^r cap. 11.

44. Vid.

Luc. 19. 20.

^s ver. 4.^t ver. 4.^u ver. 4.^v ver. 4.^w ver. 4.^x ver. 4.^y ver. 4.^z ver. 4.^{aa} ver. 4.^{ab} ver. 4.^{ac} ver. 4.^{ad} ver. 4.^{ae} ver. 4.^{af} ver. 4.^{ag} ver. 4.^{ah} ver. 4.^{ai} ver. 4.^{aj} ver. 4.^{ak} ver. 4.^{al} ver. 4.^{am} ver. 4.^{an} ver. 4.^{ao} ver. 4.^{ap} ver. 4.^{aq} ver. 4.^{ar} ver. 4.as ver. 4.^{at} ver. 4.^{au} ver. 4.^{av} ver. 4.^{aw} ver. 4.^{ax} ver. 4.^{ay} ver. 4.^{az} ver. 4.^{ba} ver. 4.^{bb} ver. 4.^{bc} ver. 4.^{bd} ver. 4.^{be} ver. 4.^{bf} ver. 4.^{bg} ver. 4.^{bh} ver. 4.^{bi} ver. 4.^{bj} ver. 4.^{bk} ver. 4.^{bl} ver. 4.^{bm} ver. 4.^{bn} ver. 4.^{bo} ver. 4.^{bp} ver. 4.^{bq} ver. 4.^{br} ver. 4.^{bs} ver. 4.^{bt} ver. 4.^{bu} ver. 4.^{bv} ver. 4.^{bw} ver. 4.^{bx} ver. 4.^{by} ver. 4.^{bz} ver. 4.^{ca} ver. 4.^{cb} ver. 4.^{cc} ver. 4.^{cd} ver. 4.^{ce} ver. 4.^{cf} ver. 4.^{cg} ver. 4.^{ch} ver. 4.^{ci} ver. 4.^{cj} ver. 4.^{ck} ver. 4.^{cl} ver. 4.^{cm} ver. 4.^{cn} ver. 4.^{co} ver. 4.^{cp} ver. 4.^{cq} ver. 4.^{cr} ver. 4.^{cs} ver. 4.^{ct} ver. 4.^{cu} ver. 4.^{cv} ver. 4.^{cw} ver. 4.^{cx} ver. 4.^{cy} ver. 4.^{cz} ver. 4.da ver. 4.^{db} ver. 4.^{dc} ver. 4.^{dd} ver. 4.de ver. 4.^{df} ver. 4.^{dg} ver. 4.^{dh} ver. 4.^{di} ver. 4.^{dj} ver. 4.^{dk} ver. 4.^{dl} ver. 4.^{dm} ver. 4.^{dn} ver. 4.do ver. 4.^{dp} ver. 4.^{dq} ver. 4.^{dr} ver. 4.^{ds} ver. 4.^{dt} ver. 4.^{du} ver. 4.^{dv} ver. 4.^{dw} ver. 4.^{dx} ver. 4.^{dy} ver. 4.^{dz} ver. 4.^{ea} ver. 4.^{eb} ver. 4.^{ec} ver. 4.^{ed} ver. 4.^{ee} ver. 4.^{ef} ver. 4.^{eg} ver. 4.^{eh} ver. 4.^{ei} ver. 4.^{ej} ver. 4.^{ek} ver. 4.^{el} ver. 4.^{em} ver. 4.^{en} ver. 4.^{eo} ver. 4.^{ep} ver. 4.^{eq} ver. 4.er ver. 4.^{es} ver. 4.^{et} ver. 4.^{eu} ver. 4.^{ev} ver. 4.^{ew} ver. 4.^{ex} ver. 4.^{ey} ver. 4.^{ez} ver. 4.^{fa} ver. 4.^{fb} ver. 4.^{fc} ver. 4.^{fd} ver. 4.^{fe} ver. 4.^{ff} ver. 4.^{fg} ver. 4.^{fh} ver. 4.^{fi} ver. 4.^{fj} ver. 4.^{fk} ver. 4.^{fl} ver. 4.^{fm} ver. 4.^{fn} ver. 4.^{fo} ver. 4.^{fp} ver. 4.^{fq} ver. 4.^{fr} ver. 4.^{fs} ver. 4.^{ft} ver. 4.^{fu} ver. 4.^{fv} ver. 4.^{fw} ver. 4.^{fx} ver. 4.^{fy} ver. 4.^{fz} ver. 4.^{ga} ver. 4.^{gb} ver. 4.^{gc} ver. 4.^{gd} ver. 4.^{ge} ver. 4.^{gf} ver. 4.^{gg} ver. 4.^{gh} ver. 4.^{gi} ver. 4.^{gj} ver. 4.^{gk} ver. 4.^{gl} ver. 4.^{gm} ver. 4.^{gn} ver. 4.^{go} ver. 4.^{gp} ver. 4.^{gq} ver. 4.^{gr} ver. 4.^{gs} ver. 4.^{gt} ver. 4.^{gu} ver. 4.^{gv} ver. 4.^{gw} ver. 4.^{gx} ver. 4.^{gy} ver. 4.^{gz} ver. 4.^{ha} ver. 4.^{hb} ver. 4.^{hc} ver. 4.^{hd} ver. 4.^{he} ver. 4.^{hf} ver. 4.^{hg} ver. 4.^{hh} ver. 4.^{hi} ver. 4.^{hj} ver. 4.^{hk} ver. 4.^{hl} ver. 4.^{hm} ver. 4.^{hn} ver. 4.^{ho} ver. 4.^{hp} ver. 4.^{hq} ver. 4.^{hr} ver. 4.^{hs} ver. 4.^{ht} ver. 4.^{hu} ver. 4.^{hv} ver. 4.^{hw} ver. 4.^{hx} ver. 4.^{hy} ver. 4.^{hz} ver. 4.^{ia} ver

πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
καὶ¹ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, “Γύναι, τί κλαίεις;” 13 σιβ
Λέγει αὐτοῖς, “Ὅτι ἦραν² τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ
οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.” Καὶ³ ταῦτα εἰποῦσα ἐστρά- 14
φη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἠθεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα.
καὶ⁴ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ⁴ Ἰησοῦς ἐστί. λέγει αὐτῇ ὁ⁴ 15
Ἰησοῦς, “Γύναι, τί κλαίεις; ὅτινα ζητεῖς;” Ἐκείνη
δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, “Κύριε,
εἰ σὺ ἄ⁵ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτόν ἔθηκες⁵.
καγὼ αὐτόν ἀρῶ.” Λέγει αὐτῇ ὁ⁴ Ἰησοῦς, “Μα- 16
ρία⁶.” Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ⁷, “Ραβ-
βουνί⁸.” ὃ λέγεται, Διδάσκαλε. λέγει αὐτῇ ὁ⁴ 17
Ἰησοῦς, “Μὴ μου ἄπτου⁹, οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα
πρὸς τὸν πατέρα μου¹⁰. πορεύου δὲ πρὸς⁹ τοὺς ἀδελ-
φούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, ἂ¹¹ Αναβαίνω⁴ πρὸς τὸν πα-
τέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ¹² Θεόν μου καὶ Θεὸν
ὑμῶν.” Ἔρχεται Μαρία⁶ ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλ- 18
λουσα¹¹ τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἑώρακε¹² τὸν Κύριον, καὶ
ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

“Οὐσης οὖν ὀψίας, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν 19 σιγ
σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν
οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι¹⁴, “διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
δαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ
λέγει αὐτοῖς, “Εἰρήνῃ ὑμῖν.” Καὶ τοῦτο εἰπὼν 20
¹⁵ ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ¹⁵.
¹⁶ ἔχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. εἶπεν 21 σιδ
οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς¹⁶ πάλιν, “Εἰρήνῃ ὑμῖν.” καθὼς
ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καγὼ πέμπω¹⁷ ὑμᾶς.” Καὶ 22
τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς, “Λάβετε
Πνεῦμα Ἅγιον. ἂν¹⁸ τινων¹⁹ ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, 23 σιε
ἀφίενται²⁰ αὐτοῖς. ἂν¹⁸ τινων¹⁹ κρατῆτε, κεκράτην- 24 σις
ται.” “Θωμᾶς δέ, εἰς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος 25 σις

¹ — καὶ T.² ὅτι ἦραν WH text., Ὅτι ἦραν WH marg.³ — καὶ LTr WHR. ⁴ — ὁ LTr WH. ⁵ ἔθηκες αὐτόν LTr WH.⁶ Μαριάμ TTr WH. ⁷ + Ἑβραϊστί TTr [L] R, + Ἑβραϊστί WH.⁸ Ραββουνεί WH. ⁹ ἄπτου μου Tr marg. WH marg. ¹⁰ — μουLTr [LTr marg.] WHR. ¹¹ ἀγγέλλουσα LTr WHR. ¹² ἑώρακαL marg. TTr (non marg.) WHR. ¹³ — τῶν LTr WHR.¹⁴ — συνηγμένοι LTr WHR. ¹⁵ καὶ (— καὶ TR) τὰς χεῖρας καὶ τὴν

πλευρὰν αὐτοῖς LTr WHR, αὐτ Tr marg. ἔδειξεν [αὐτοῖς] καὶ τὰς

χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. ¹⁶ — ὁ Ἰησοῦς TTr [WH]. ¹⁷ ἀ-ποστέλλω Tr marg. ¹⁸ ἂν L. ¹⁹ τινος L marg. WH marg.²⁰ ἀφίενται L (non marg.) TTr WH, ἀφίονται WH marg.^a Marc. 16.⁹ Cf.

Matt. 28. 9.

^b cap. 21. 4.

Luc. 24. 16,

31.

^c Vid. cap.

18. 4.

^d cap. 12. 6;

19. 17.

^e (var.

lect.) Vid.

cap. 5. 2.

^f Marc. 10.

51.

^g Vid.

Matt. 28.

10.

^h Vid. Luc.

24. 51.

ⁱ Cf. cap. 7.

33.

^k 1 Cor. 3.

23. Eph. 1.

17.

^l Marc. 16.

10. Cf.

Matt. 28.

10. Luc.

24. 10, 22,

23.

^m Marc. 16.

14. Luc.

24. 36.

ⁿ cap. 7.

13; 19. 38.

^o ver. 21. 26.

Vid. cap.

14. 27.

^p ver. 27.

Vid. Luc.

24. 40 (var.

lect.)

^q Cf. Luc.

24. 52.

Vid. cap.

16. 22.

^r cap. 17.

18.

^s Gen. 2. 7.^t Matt. 16.

19; 18. 18.

Cf. 1 Cor.

5. 4, 5.

^u Vid. cap.

11. 16.

- Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν δ¹ Ἰησοῦς.
 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί, “Ἐωράκαμεν
 τὸν Κύριον.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν
 ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω
 τὸν δάκτυλόν μου² εἰς τὸν τύπον³ τῶν ἥλων, καὶ
 βάλω τὴν χεῖρά μου⁴ εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ
 26 πιστεύσω.”⁵ Καὶ μεθ' ἡμέρας ὁκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται
 ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔσθη εἰς τὸ
 27 μέσον καὶ εἶπεν, “Εἰρήνη ὑμῖν.” Εἵτα λέγει τῷ
 Θωμᾷ, “Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς
 χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς
 τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πισ-
 28 τός.” Καὶ⁶ ἀπεκρίθη ὁ⁷ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
 29 “Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.” Λέγει αὐτῷ δ⁸
 Ἰησοῦς, “Ὅτι ἐώρακάς με, Θωμᾶ⁹, πεπίστευκας.¹⁰
 “μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ ἐπίστευσαντες.”
 30 Ὁ Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα¹¹ σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰη-
 σοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ¹², ἃ οὐκ ἔστι γε-
 31 γραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ἑαυτὰ δὲ γέγραπται,
 ἵνα πιστεύσῃτε¹³ ὅτι ὁ¹⁴ Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ
 υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες¹⁵ ζωὴν¹⁶ ἔχητε¹⁷ ἐν
 τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
 21 ΜΕΤΑ ταῦτα¹⁸ ἐφάνέρωσεν ἑαυτὸν ὁ¹⁹ πάλιν δ²⁰ Ἰη-
 σοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ²¹ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριά-
 22δος· ἐφάνέρωσε δὲ οὕτως· ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος,
 καὶ²² Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ²³ Ναθαναὴλ²⁴ ὁ
 ἀπὸ Κανᾶ²⁵ τῆς Γαλιλαίας, καὶ²⁶ οἱ τοῦ²⁷ Ζεβεδαίου, καὶ
 3 ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. λέγει αὐτοῖς Σί-
 μων Πέτρος, “Ὑπάγω ἀλιεύειν.” Λέγουσιν αὐτῷ,
 “Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί.”²⁸ Ἐξῆλθον²⁹ καὶ
 ἀνέβησαν³⁰ εἰς τὸ πλοῖον εὐθὺς³¹, καὶ³² ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ

^a Cf. Ps. 22.
16.

^b Marc. 16.
14.

^c ver. 19,
21.

^d ver. 20.
Luc. 24. 39.

^e Luc. 1.
45.

^f 2 Cor. 5.
7. 1 Pet.

1. 8.
^g cap. 21.

25. Cf.
Luc. 3. 18.

^h Vid. cap.
2. 23.

ⁱ 1 Joan. 5.
13.

^k Vid.
Matt. 14.

33.
^l Vid. cap.

3. 15.
^m Act. 3. 6;

4. 10. Cf.
1 Cor. 6. 10.

ⁿ ver. 14.
Marc. 16.

12. 14.
cap. 1. 31;

7. 4.
^o cap. 20.

19. 26.
ver. 14.

^p cap. 6. 1.
^q Vid. cap.

11. 16.
^r cap. 1.

45—49.
^s Vid. cap.

2. 1.
^t Matt. 4.

21. Marc.
1. 19. Luc.

5. 10.
^u Cf. Luc.

5. 5.

¹ 2-ὁ LTTTr WH. ² μου τὸν δάκτυλον T. ³ τόπον LTTTr marg.

⁴ μου τὴν χεῖρα TTr WH. ⁵ -καὶ LTTTr WHR. ⁶ -ὁ LTTTr WH.

⁷ [ὁ] Tr WH. ⁸ -Θωμᾶ LTTTr WHR. ⁹ πεπίστευκας; WH.R

marg. ¹⁰ -αὐτοῦ LTTTr WH (non marg.) R. ¹¹ πιστεύητε

TTr marg. WH. ¹² -ὁ LTTTr WH. ¹³ + [αἰώνιον] L.

¹⁴ -ὁ TTr WH. ¹⁵ Ναθαναὴλ errore S. ¹⁶ Κανὰ WH. ¹⁷ νιοὶ

Tr marg. ¹⁸ + [καὶ] L. ¹⁹ ἐξῆλθον WH. ²⁰ ἀνέβησαν

LTTTr WHR. ²¹ -εὐθὺς LTTTr WHR.

^a cap. 20.
14. Luc.
24. 16.

^b Vid.
1 Joan. 2.
13.
^c Luc. 24.
41.

^d Cf. Luc.
5. 4, 6, 7.

^e ver. 20.
Vid. cap.
13. 23.

^f ver. 18.
Vid. cap.
13. 4.
^g 1 Sam. 19.
24. Esa.
20. 2.
Micah 1. 8.

^h Cf. Matt.
14. 29.
ⁱ cap. 6. 22.
^k cap. 18.
18.

^l ver. 10,
13. cap.
6. 9, 11.

^m ver. 15.
Vid. Luc.
14. 12.

ⁿ ver. 9.

^o ver. 1.

^p cap. 1. 43.

^q Vid.
Matt. 16.
17.

^r Cf. Matt.
26. 33.
Luc. 22. 31.

ἐπίασαν οὐδέν. πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης¹ ἔστη δ² 4
Ἰησοῦς εἰς³ τὸν αἰγιαλόν. ^aοὐ μέντοι ᾗδρισαν⁴ οἱ
μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστί. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη 5
σοῦς⁵, ^b“Παῖδιά, ^cμή τι προσφάγιον ἔχετε;” Ἀπε-
κρίθησαν αὐτῷ, “Οὐ.” Ὁ δὲ εἶπεν⁶ αὐτοῖς, “Βάλετε 6
εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρή-
σετε.” ^dἘβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι⁷ αὐτὸ ἐλκύσαι⁸ ἴσ-
χυσαν⁹ ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. λέγει οὖν ὁ 7 σκ
μαθητῆς ἐκεῖνος ^eὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ,
“Ὁ Κύριός ἐστι.” Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι
ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην ^fδιεζώσατο· ἦν γὰρ
^gγυμνός· καὶ ^hἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. ⁱοἱ 8
δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον· οὐ γὰρ ἦσαν
μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ’¹⁰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακο-
σίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς οὖν 9 σκα
ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν¹¹ ^kἀνθρακιὰν κειμέ-
νην καὶ ^lὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. λέγει αὐ- 10
τοῖς ὁ ^lἸησοῦς, “Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ^lὀψαρίων ὧν
ἐπίασατε νῦν.” Ἀνέβη¹³ Σίμων Πέτρος, καὶ ἐλκυσε 11 σκαβ
τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς¹⁴, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων¹⁵ θ
ἐκατὸν πεντηκοντατριῶν¹⁶. καὶ τοσούτων ὄντων, οὐκ
ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.

Λέγει αὐτοῖς ὁ ^lἸησοῦς, ^mΔεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς 12 σκα
δὲ¹⁷ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν, “Σὺ τίς θ
εἶ;” εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός¹⁸ ἐστιν· ἔρχεται οὖν ὁ ^lἸη 13 σκα
σοῦς, καὶ ⁿλαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, θ
καὶ τὸ ^lὀψάριον ὁμοίως. ^oτοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανε- 14 σκα
ρώθη ὁ ^lἸησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ²¹ ἔγερθεῖς ἐκ θ
νεκρῶν.

Ὅτε οὖν ^mἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ 15 σκα
Ἰησοῦς, ^p“Σίμων ^qἸωάν²², ἀγαπᾷς με ^rπλεον²³ τού- θ
των;” Λέγει αὐτῷ, “Ναί, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλω

¹ γενομένης TTr (non marg.) WHR. ² —ὁ LTr WH. ³ ἐπὶ
LTr marg. WH marg. ⁴ ἔγνωσαν Tr marg. ⁵ [ὁ Ἰησοῦς]
L, Ἰησοῦς TWH, [ὁ] Ἰησοῦς Tr. ⁶ λέγει T. ⁷ οὐκέτι LTr WHR.
⁸ ἐλκύσαι BELTWH. ⁹ ἴσχυον LTr WHR. ¹⁰ ἀλλὰ TTr WH.
¹¹ εἶδαν L marg. ¹² [ὁ] Tr WH. ¹³ + οὖν Tr [Tr marg.] WHR.
¹⁴ εἰς τὴν γῆν LTr WHR. ¹⁵ μεγάλων ἰχθύων L (non marg.)
Tr marg. ¹⁶ πεντήκοντα τριῶν LTr WH. ¹⁷ —δὲ [Tr] WH.
¹⁸ Χριστός errore B. ¹⁹ —οὖν ὁ LTr WHR. ²⁰ —ὁ LTr WH.
²¹ —αὐτοῦ LTr WHR. ²² Ἰωάννου LTr WHR, Ἰωάννου T.
²³ πλεον LTr WH.

- σκη 16 σε." Λέγει αὐτῷ, "Βόσκε τὰ ἀρνία μου." Λέγει
 αὐτῷ πάλιν¹ δεύτερον, "Σίμων Ἰωνᾶ², ἀγαπᾷς με;"
 Λέγει αὐτῷ, "Ναί, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε."
 σκθ 17 Λέγει αὐτῷ, "Ποίμαινε τὰ πρόβατά³ μου." Λέγει
 θ αὐτῷ τὸ τρίτον, "Σίμων Ἰωνᾶ², φιλεῖς με;" Ἐλυ-
 σλ πήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, "φιλεῖς
 με;" καὶ⁴ εἶπεν⁵ αὐτῷ, "Κύριε, σὺ πάντα⁶ οἶδας·
 σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε." Λέγει αὐτῷ ὁ⁷ Ἰησοῦς⁸,
 σλα 18 "Βόσκε τὰ πρόβατά⁹ μου. ἁμὴν ἁμὴν λέγω σοι,
 θ ὅτε ἡς νεώτερος ἑξῶννυες σεαυτόν, καὶ περιεπάτεις
 σλβ ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς
 σου, καὶ ἄλλος ἰσεῖ¹⁰, καὶ οἴσει¹¹ ὅπου οὐ θέ-
 19 λεις." Τούτο δὲ εἶπε, σημαίνων ὅ¹² ποιῶ θανάτῳ δοξά-
 σαι τὸν Θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ, "Ἄκο-
 20 λούθει μοι." Ἐπιστραφεὶς δὲ¹³ ὁ Πέτρος βλέπει
 τὸν μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς
 καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ
 21 εἶπε, "Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε;" Τούτον¹⁴
 ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, "Κύριε, οὗτος δὲ
 22 τί;" Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ἐὰν αὐτὸν θέλω¹⁵ μέ-
 νειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε; σὺ ἀκολουθεῖ μοι¹⁶."
 23 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος¹⁷ εἰς τοὺς ἀδελφούς,
 "Ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει." καὶ οὐκ
 εἶπεν¹⁸ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ',
 "Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε;¹⁹"
 24 ὉΥΤΟΣ ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ²⁰ μαρτυρῶν περὶ τού-
 των, καὶ²¹ γράψας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἰαληθὴς
 25 ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ²². ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ
 ὅσα²³ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ'
 ἕν, οὐδὲ²⁴ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι²⁵ τὰ γρα-
 φόμενα βιβλία. Ἀμήν²⁶.

^a Vid. Luc.
12. 32.

^b Matt. 2.
6. Act. 20.
28. 1 Cor.
9. 7. 1 Pet.
5. 2. Rev.
7. 17.
^c Cf. cap.
13. 38.
^d Vid. cap.
2. 25.
^e Cf. cap.
13. 36.
^f ver. 7.

^g Cf. cap.
12. 33; 18.
32.
^h 2 Pet. 1.
14.
ⁱ ver. 22.
Vid. Matt.
16. 24.
^k ver. 7.
^l cap. 13.
25 &
var. lect.

^m 1 Cor. 15.
6. Cf.
Phil. 1. 24,
25.
ⁿ Matt. 16.
27, 28.
1 Cor. 4. 5;
11. 26.
Rev. 2. 25.
Cf. Rev. 3.
11; 22. 7,
12, 20.
^o Act. 9, 30;
10. 23; 11.
1, &c.
^p cap.
19. 35.
Vid. cap.
15. 27.
^q 1 Joan. 3.
2, 14; 5.
15, 18—20.
^r 3 Joan.
12.

^s Vid. cap.
20. 30.
^t Cf. Amos
7. 10.

¹ πάλιν λέγει αὐτῷ L marg. ² Ἰωάννου LTrWHR, Ἰωάννου T.
³ προβάτια TTr marg. WH (non marg.). ⁴ [καὶ] L. ⁵ λέγει
 L marg. TTr marg. ⁶ πάντα σὺ LTrWHR. ⁷ —ὁ LTrWH.
⁸ —Ἰησοῦς T[Tr]. ⁹ προβάτια TTrWH (non marg.) R.
¹⁰ ζώσει σε Tr (non marg.) WH. ¹¹ + [σε] L. ¹² —δὲ
 LTrWHR. ¹³ + οὖν LTrWHR. ¹⁴ μοι ἀκολουθεῖ LTrWH.
¹⁵ οὗτος ὁ λόγος LTrWH. ¹⁶ οὐκ εἶπεν δὲ L marg. Tr (non
 marg.) WH. ¹⁷ —τί πρὸς σε; T. ¹⁸ + καὶ WH marg.
¹⁹ + ὁ LTrWH, at [ὁ] καὶ WH marg. ²⁰ αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν
 TTrWH. ²¹ Vers. 25 prorsus omittit T. ²² & LTrWHR.
²³ οὐδ' LTrWH. ²⁴ χωρῆσειν TrWHR. ²⁵ —Ἀμήν LTrWHR.
²⁶ Subscriptio deest in S WH, fin. + Κατὰ Ἰωάννην Tr.

ΠΡΑΞΕΙΣ

ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ¹ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ².

ΤΟΝ μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάν- 1 Α'.
των, ὃ^α Θεόφιλε, ὣν ἤρξατο ὁ³ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ
διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας^δ ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστό- 2
λοις^ε διὰ Πνεύματος Ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελή-
φθῃ⁴. ᾧ⁵ οἷς καὶ παρέστησεν ἐάντων ζῶντα μετὰ τὸ πα- 3
θεῖν αὐτόν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσ-
σαράκοντα⁶ ὅπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων ὅτι περὶ
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. καὶ συναλιζόμενος⁷ παρήγγ- 4
γειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων⁸ μὴ χωρίζεσθαι,
ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός, ἥ⁹ ἢ
ἡκούσατέ μου· ὅτι Ἰωάννης⁷ μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, 5
ὑμεῖς δὲ¹⁰ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι⁹ Ἀγίῳ, οὐ μετὰ
πολλὰς ταύτας ἡμέρας." Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες 6
ἐπηρώτων⁹ αὐτὸν λέγοντες, "Κύριε, ὅτι ἐν τῷ χρόνῳ
τούτῳ⁹ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραὴλ;"
Εἶπε δὲ¹⁰ πρὸς αὐτοὺς, "Οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γινῶναι⁹ χρό- 7
νους ἢ καιροὺς⁷ οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξου-
σίᾳ· ἀλλὰ λήψεσθε¹¹ δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου 8
Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μοι¹² μάρτυρες ἐν τε
Ἱερουσαλὴμ¹³ καὶ ἐν¹⁴ πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ¹⁵
καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς." Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλε- 9
πόντων αὐτῶν⁹ ἐπήρθη, καὶ νεφέλῃ ὑπέλαβεν αὐτὸν
ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. καὶ ὡς ἀτεινίζοντες ἦσαν 10
εἰς τὸν οὐρανόν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
δύο παρειστήκεισαν¹⁶ αὐτοῖς ἐν^δ ἐσθῇτι λευκῇ¹⁷, οἱ καὶ 11
εἶπον¹⁸, "Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες¹⁹
εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς²⁰ ἀφ'

^α Luc. 1. 8.

^β Matt. 23.

19. Marc.

16. 16.

Joan. 20.

21.

^ε cap. 10.

38.

^δ Luc. 6. 13.

Joan. 13.

18.

^ε ver. 9, 11,

22. Vid.

Marc. 16.

19 & 1 Tim.

3. 16. Cf.

Luc. 9. 51;

24. 51.

^ζ Matt. 28.

17. Marc.

16. 14.

Luc. 24. 34.

36. Joan.

20. 19, 26;

21. 1, 14.

1 Cor. 15.

5—7.

^ς cap. 8. 12;

19. 8. Cf.

cap. 23. 23.

^η Luc. 24.

49.

^θ cap. 2. 33.

Cf. Joan.

14. 16, 26;

15. 26.

Eph. 1. 13.

^ι (Con-

structio)

cap. 14. 22;

17. 3; 23.

22.

^κ Matt. 3.

11. Joan.

1. 26. cap.

11. 16.

^λ Joan. 1.

33.

^μ cap. 2.

1—4.

^ν Vid. Luc.

17. 20.

^ξ Matt. 17.

11. Marc.

9. 12.

^ο Dan. 2.

21.

1 Thess. 5.

1.

^π Matt. 24.

36. Marc. 13. 32.

Essa. 43. 12.

^ρ ver. 2. Vid. Luc. 24. 51.

Josh. 5. 13.

Dan. 9. 21; 10. 5; 12. 6, 7.

Zech. 1. 8, 11.

Marc. 16. 5.

Joan. 20. 12.

^σ cap. 2. 7; 13. 31.

^α cap. 4. 33.

^β cap. 8. 14. Cf. Matt. 10. 5.

^γ 1 Thess. 4. 17.

^δ ver. 22. Vid. Luc. 24. 48. Cf.

^ε Marc. 16. 15. Col. 1. 23.

^ζ Luc. 24. 4. Cf. cap. 10. 30.

^η Vid. Matt. 23. 3.

¹ — τῶν ἁγίων LTrWh, — ἁγίων R.

² — ἀποστόλων T.

³ — ὁ LTrWh.

⁴ ἀνελήμφθη LTrWh.

⁵ τεσσαράκοντα LTrWh.

⁶ Ἱεροσολύμων WH.

⁷ Ἰωάννης TrWh.

⁸ ἐν πνεύματι

βαπτισθήσεσθε LTrWh.

⁹ ἡρώτων LTrWh.

¹⁰ — δὲ

LTrWh. ¹¹ λήψεσθε LTrWh.

¹² μου LTrWhR.

¹³ Ἱε-

ρουσαλὴμ WH.

¹⁴ — ἐν L[TrWh].

¹⁵ Σαμαρίᾳ TrWh.

¹⁶ παρεστήκεισαν WH.

¹⁷ ἐσθήσει λευκαῖς LTrWhR.

¹⁸ εἰ-

παν LTrWh.

¹⁹ βλέποντες TrWhR.

²⁰ ἀναλημφθεὶς

LTrWh.

ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὁν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.”

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ¹ ἀπὸ ὁρῶν τοῦ καλουμένου Ἑλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ¹, σαββάτου ἔχον ὁδόν.

Β'. 13 Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶν² οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὃ³ τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης³ καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος⁴, Ἰάκωβος Ἀλφαίου* καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτής, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει⁵, σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ⁶ τῇ μητρὶ τοῦ⁷ Ἰησοῦ, καὶ σὺν⁸ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 ΚΑΙ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν⁹ εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων¹⁰ ὥς¹¹ ἑκατὸν εἴκοσιν¹². “Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην¹³, ἣν προεῖπε ὁ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος Δαβὶδ¹⁴, περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν¹⁵

17 Ἰησοῦν· ὅτι¹⁶ καθιριθμημένος ἦν σὺν¹⁷ ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. Οὗτος μὲν οὖν ἐκτίσματο χωρίον ἐκ τοῦ¹⁸ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα

19 τὰ σπλαγχνα αὐτοῦ,¹⁸ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ¹, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ¹⁹ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμά²⁰, τουτ-

20 ἐστὶ²¹ χωρίον αἵματος²². ἡ γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ Ψαλμῶν, ὅτι²³ Τενθητῶ ἡ ἔπανλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ. Καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐ-

21 τοῦ λάβοι²³ ἕτερος. Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ἐν²⁴ ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ’ ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπ-

¹ Ἱερουσαλὴμ WH.

² εἰς τὸ ὑπερῶν ἀνέβησαν LTTTrWHR.

³ Ἰωάννης (Ἰωάνης TrWH) καὶ Ἰάκωβος LTTTrWHR. ⁴ Ματθαῖος LTTTrWH. * Ἄλφ. WH. ⁵ καὶ τῇ δεήσει LTTTrWHR. ⁶ Μαρίας

TrWH. ⁷ [τοῦ] WH. ⁸ σὺν LT[Tr]. ⁹ ἀδελφῶν LTTTrWHR.

¹⁰ ἐπὶ τὸ αὐτὸ BELTTTrWH. ¹¹ ὥσεὶ T. ¹² εἴκοσι T.

¹³ ταύτην LTTTrWHR. ¹⁴ Δαυεὶδ LTTTrWH. ¹⁵ τὸν LTTTrWH. ¹⁶ ἐν LTTTrWHR. ¹⁷ τοῦ LTTTrWHR. ¹⁸ + ὁ T.

¹⁹ -ἰδίᾳ [Tr]WHR. ²⁰ Ἀκελδαμά L, Ἀχελδαμά TTr, Ἀχελ-

δαμά WH. ²¹ τουτ' ἐστὶν TTrWH. ²² Χωρίον Αἵματος WH.

²³ λαβέτω LTTTrWHR. ²⁴ -ἐν LTTTrWHR.

Matt. 26. 14—16. * Cf. cap. 21. 40. † Ps. 69. 25.

⁶ Vid. Joan. 10. 9. ‡ Luc. 24. 47 (var. lect.). ver. 1. Cf. Luc. 8. 23.

1. 1—4; cap. 13. 24.

^a Cf. cap. 3.

21. Phil.

8. 20.

1 Thess. 1.

10. Vid.

Matt. 16.

27.

^b Vid.

Matt. 21. 1.

Cf. Luc. 24.

50. 52.

^c cap. 9. 37.

39; 20. 8.

Cf. Marc.

14. 15.

Luc. 22. 12.

^d Matt. 10.

2—4.

Marc. 3.

16. 19.

Luc. 6.

14—16.

^e Vid.

Joan. 1. 44.

^f Vid.

Joan. 11.

16.

^g Vid.

Matt. 9. 9.

^h Luc. 6.

16. Joan.

14. 22.

ⁱ cap. 2. 42;

6. 4. Rom.

12. 12.

Col. 4. 2.

Cf. Eph. 6.

18.

^j Vid. Luc.

8. 2.

^k Vid. Matt.

12. 46. Cf.

Luc. 24. 33.

^m Num. 1.

2. Rev. 8.

4; 11. 13.

ⁿ ver. 20.

Cf. Joan.

13. 18; 17.

12.

^o cap. 4. 25;

28. 25.

Heb. 3. 7;

9. 8; 10. 15.

2 Pet. 1. 21.

^p Vid.

Matt. 26.

14.

^q Matt. 26.

47. Marc.

14. 43.

Luc. 22. 47.

Joan. 18. 3.

^r Joan. 6.

71; 13. 21.

^s ver. 25.

cap. 20. 24;

21. 19.

2 Cor. 4. 1.

^t Cf. Matt.

27. 5—8.

^u 2 Pet. 2.

15. Cf.

^v Ps. 109. 8.

^a ver. 2, 11.

^b Vid. ver. 8.

^c ver. 26.

^d cap. 6. 6;

13. 8.

^e cap. 15. 8.

Cf. 1 Sam.

16. 7.

Rom. 8. 27.

^f Vid. ver.

17.

^g Rom. 1.

5. 1 Cor.

9. 2. Gal.

2. 8.

^h Num. 26.

55. Josh.

14. 2.

Judic. 20. 9.

1 Sam. 10.

20; 14. 41.

1 Chr. 24.

5. 31. Neh.

10. 34; 11.

1. Prov.

16. 33.

ⁱ cap. 2. 14.

^k Luc. 9. 51.

Cf. cap. 21.

27.

^l Lev. 23.

15. cap.

20. 16.

1 Cor. 16. 8.

^m Cf. Heb.

2. 4.

ⁿ Matt. 8.

11.

^o cap. 4. 31;

9. 17; 13.

52. Cf.

cap. 1. 5, 8;

6. 3, 5; 11.

15.

^p Vid.

Marc. 16.

17.

^q 1 Cor. 12.

10. 11.

^r cap. 8. 2.

Luc. 2. 25.

^s Cf. ver. 2.

^t cap. 9. 22.

^u ver. 12.

Vid. Luc.

2. 47.

^v Vid. cap.

1. 11.

^w Esa. 21.

2. 2 Reg. 17.

6.

^x Gen. 14.

1. 9. Esa.

11. 11.

Dan. 8. 2.

^y cap. 7. 2.

^z 1 Pet. 1. 1.

τίσματος Ἰωάννου¹ ἕως² τῆς ἡμέρας^a ἧς ἀνελήφθη³ ἀφ' ἡμῶν, ^b μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν⁴ ἓνα τούτων." Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν ²³ καλούμενον Βαρσαβάν⁵, ὃς ἐπεκλήθη Ἰούστος, καὶ ^c Ματθίαν⁶. καὶ ^a προσευξάμενοι εἶπον⁷, "Σὺ Κύριε ²⁴ ^e καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα ὃν ἐξελέξω⁸ λαβεῖν τὸν κλῆρον⁹ τῆς ^f διακονίας ²⁵ ταύτης καὶ ^g ἀποστολῆς, ἐξ¹⁰ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον." Καὶ ^h ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν¹¹, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ ^c Ματθίαν¹², καὶ ¹³ συγκατεψηφίσθη μετὰ ⁱ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

ΚΑΙ ἐν τῷ^{k13} συμπληροῦσθαι¹³ τὴν ἡμέραν τῆς Πεν- ² Γ'. τηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν¹⁴ ἐπιτοαυτοί¹⁵. καὶ ² ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι¹⁶. καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς^m διαμεριζόμεναι ³ γλῶσσαι ὥσπερ πυρός, ἐκάθισέ τε¹⁷ ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ^o ἐπλήσθησαν ἅπαντες¹⁸ Πνεύματος Ἁγίου, ⁴ καὶ ἤρξαντο ^p λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, ^q καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι¹⁹. ⁵ Ἦσαν δὲ ἐν²⁰ ⁵ Ἱερουσαλὴμ²¹ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. γενομένης ⁶ δὲ ^r τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ ^s συνεχύθη· ὅτι ἤκουον* εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. ^t ἐξίσταντο δὲ πάντες²² καὶ ἐθαύμαζον, ⁷ λέγοντες πρὸς ἀλλήλους²³, "Οὐκ²⁴ ἰδοὺ πάντες²⁵ οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες ^u Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκού- ⁸ ομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθη- ^v μεν; Πάρθοι καὶ ^w Μῆδοι καὶ ^x Ἑλαμίται²⁶, καὶ οἱ κατοί- ⁹ κούντες τὴν ^y Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ ^z Καπ-

¹ Ἰωάνου TrWH. ² ἄχρι T. ³ ἀνελήμφθη LTrWH. ⁴ σὺν ἡμῖν γενέσθαι LTrWHR. ⁵ Βαρσαββάν LTrWHR. ⁶ Μαθθίαν TTrWH. ⁷ εἶπαν LTrWH. ⁸ ὃν ἐξελέξω (, WH) ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα LTrWHR, at ὃν ἓνα tantum pro ἓνα ὃν B. ⁹ τόπον LTrWHR. ¹⁰ ἀφ' LTrWHR. ¹¹ αὐτοῖς LTrWHR. ¹² Μαθθίαν TTrWH. ¹³ συν- TWH. ¹⁴ πάντες ὁμοῦ LTrWHR. ¹⁵ ἐπὶ τὸ αὐτὸ BELTrWH. ¹⁶ καθεζόμενοι L. ¹⁷ καὶ ἐκάθισεν LTrWHR. ¹⁸ πάντες LTrWHR. ¹⁹ ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς LTrWHR. ²⁰ [ἐν] WH, at eis WH marg. ²¹ Ἱερουσαλὴμ WH. ²² ἤκουσεν WH. ²³ — πρὸς ἀλλήλους LTrWHR. ²⁴ Οὐχ LTrWH marg., Οὐχὶ TrWH text. ²⁵ ἅπαντες LTR. ²⁶ Ἑλαμεῖται TWH.

- 10 παδοκίαν, ^a Πόντον καὶ τὴν ^a Ἀσίαν, ^d Φρυγίαν τε καὶ
^e Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς
κατὰ ἹΚυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰου-
11 δαῖοί τε καὶ ^g προσήλυτοι, ^h Κρήτες καὶ ⁱ Ἀραβες ἀκού-
ομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ
12 μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.” ^k Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἰδι-
πόρουν ¹, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, “Τί ἂν θέλοι ²
13 τοῦτο εἶναι;” Ἕτεροι δὲ ^m χλευάζοντες ³ ἔλεγον, “Ὅτι
γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσὶ.”
14 Σταθεῖς δὲ ⁴ Πέτρος σὺν ⁿ τοῖς ἑνδεκα, ^o ἐπῆρε τὴν
φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ^p ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς, “Ἄνδρες
Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ⁵ ἅπαντες ⁶,
^q τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥή-
15 ματά μου. οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι
16 ^r μεθύνουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ
τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ,
17 “Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἑσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός,
^s ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ^t ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ
^u προφητεῦσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ ^v αἱ θυγατέρες ὑμῶν
καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ ^w οἱ πρεσ-
18 βύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ⁷ ἐνυπνιασθήσονται. καὶ γε
ἐπὶ ^b τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ^x ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου,
19 καὶ ^y προφητεῦσουσι. καὶ δώσω ^a τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ
ἄνω, καὶ ^d σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ
20 ἀτμίδα καπνοῦ. ^e ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκό-
τος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ ⁸ ἔλθειν τὴν ⁹
21 ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανή ¹⁰. καὶ ἔσται,
^f πᾶς ὃς ἂν ¹¹ ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσε-
22 ται.” Ἄνδρες Ἰσραηλῖται ¹², ἀκούσατε τοὺς λόγους
τούτους· ^g Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ^h ἄνδρα ἀπὸ τοῦ
Θεοῦ ἀποδεδειγμένον ¹³ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ ^a τέρασι
καὶ ^d σημείοις, ^o οἷς ἐποίησε δι’ αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ

¹ διαποροῦντο TTrWHR.² θέλει LTTrWHR.³ διαχλευά-

ζοντες LTTrWHR.

⁴ + ὁ LTTrWH.⁵ Ἱερουσαλὴμ WH.⁶ πάντες LTTrWHR.⁷ ἐνυπνίου LTTrWHR.⁸ - ἡ LTTrWH

(non marg.) R.

⁹ - τὴν LTTrWHR.¹⁰ - καὶ ἐπιφανή T.¹¹ εἰς TrWH.¹² Ἰσραηλῖται TWH.¹³ ἀποδεδειγμένον ἀπὸ

τοῦ Θεοῦ L marg. TTrWHR.

^a cap. 9. 10.^b Jac. 1. 1, &c.^c cap. 11. 28.^d Cf. 1 Cor. 12. 10.^e Vid. Joan. 4. 48.^f Vid. Matt. 24. 29.^g Rom. 10. 13.^h cap. 10. 38.ⁱ Cf. cap. 3. 2.^a 1 Pet. 1.^b cap. 18.^c cap. 6. 9;

16. 6; 19.

10; 20. 4;

21. 27; 24.

18; 27. 2.

Rom. 16. 5

(var. lect.).

1 Cor. 16.

19. 2 Cor.

1. 8.

2 Tim. 1.

15. 1 Pet.

1. 1. Rev.

1. 4, 11.

^d cap. 16. 6;

18. 23.

^e cap. 13.

13; 14. 24;

15. 38; 27.

5.

^f cap. 6. 9;

11. 20; 13.

1. Vid.

Matt. 27.

32.

^g cap. 6. 5;

13. 43.

Vid. Matt.

23. 15.

^h cap. 27. 7,

12. 13, 21.

Titus 1. 5,

12.

ⁱ Gal. 1. 17.^k ver. 7.^l Vid. Luc.

9. 7.

^m cap. 17.

32. Cf.

1 Cor. 14.

23.

ⁿ cap. 1. 26.º Vid. Luc.

11. 27.

^p cap. 26.

25.

^q cap. 13. 38.^r Vid.

Joan. 2. 10.

^s Cf.

1 Thess. 5.

7.

^t Joel 2.

28—32.

Cf. Joan. 7.

39.

^u Esa. 32.

15; 44. 3.

Cf. ver. 13,

33. cap.

10. 45.

Rom. 5. 5.

Tit. 3. 6.

^x Luc. 3. 6.^y Vid. cap.

13. 1.

^z cap. 21. 9.^{aa} ver. 22.^{ab} Luc. 24.

^a Vid. Luc. 22. 22.
^b 2 Pet. 1. 2.
^c Vid. Matt. 20. 19.
^d 1 Tim. 1. 9 seu 1 Cor. 9. 21. Cf. Rom. 2. 12.
^e ver. 32.
^f cap. 3. 15, 26; 4. 10; 5. 30; 10. 40; 13. 80, 32, 34; 17. 31. Rom. 4. 24; 6. 4; 8. 11; 10. 9. 1 Cor. 6. 14; 15. 15. 2 Cor. 4. 14. Gal. 1. 1. Eph. 1. 20. (Cf. Eph. 2. 5.) Col. 2. 12. 1 Thess. 1. 10. Heb. 13. 20. 1 Pet. 1. 21. 2 Matt. 24. 8.
^g Cf. Joan. 20. 9.
^h Ps. 16. 8—11.
ⁱ Cf. Luc. 16. 23.
^k cap. 13. 35.
^l cap. 26. 26.
^m cap. 7. 8.
ⁿ Heb. 7. 4.
^o cap. 13. 86.
^p 1 Reg. 2. 10.
^q Neh. 3. 16.
^r Vid. Luc. 1. 32.
^s ver. 27.
^t Vid. Luc. 24. 48.
^u cap. 5. 31. Vid. Marc. 16. 19.
^v cap. 1. 4. Gal. 3. 14.
^w Vid. Joan. 14. 26.
^x ver. 17.
^y Cf. Joan. 3. 13.
^z Ps. 110. 1. Vid. Matt. 22. 44.
^{aa} Ezek. 36. 22, 37.

ὑμῶν, καθὼς καὶ¹ αὐτοὶ οἶδατε, τοῦτον τῇ ᾠρισμένῃ² 23
 βουλῇ καὶ ὁ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἐκδοτον ὁ λαβόντες³,
 διὰ χειρῶν⁴ ἀνόμων προσπῆξαντες ἀνείλετε⁵. ὅν ὁ⁶ 24
 Θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ῥωδῖνας τοῦ θανάτου⁷,
 καθότι ὅς ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ.
 Δαβὶδ⁸ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν, ᾠ Προωρόμην⁹ τὸν Κύ- 25
 ριον¹⁰ ἐνώπιόν μου διὰ παντός¹¹. ὅτι ἐκ δεξιῶν μου
 ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. διὰ τοῦτο εὐφράνθη¹² ἡ καρ- 26
 δία μου¹³, καὶ ἠγαλλίασατο ἡ γλῶσσά μου. ἔτι δὲ
 καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ'¹⁴ ἐλπίδι. ὅτι οὐκ 27
 ἔγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ᾄδου¹⁵, οὐδὲ δώσεις 28
 τὸν ὁσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς
 ζωῆς. πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώ-
 που σου. Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρ- 29
 ρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβὶδ¹⁶, ὅτι
 καὶ ἔτελεύτησε καὶ ἑτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστίν 30
 ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν
 ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεός,
 ἐκ καρποῦ τῆς ὁσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστή-
 σειν τὸν Χριστόν¹⁷, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου¹⁸ αὐτοῦ,
 προῖδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, 31
 ὅτι οὐ κατελείφθη¹⁹ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ²⁰ εἰς ᾄδου²¹, οὐδὲ²²
 ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. τοῦτον τὸν Ἰησοῦν 32
 ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες.
 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθεῖς, τὴν τε ἐπαγγελίαν 33
 τοῦ Ἁγίου Πνεύματος²³ λαβὼν παρὰ τοῦ πατρός,
 ἔξέχεε τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς²⁴ βλέπετε καὶ ἀκούετε. οὐ 34
 γὰρ Δαβὶδ²⁵ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός,
 Ἐῖπεν ὁ²⁶ Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν
 μου. ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν 35
 ποδῶν σου. Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω ὅτι πᾶς²⁷ οἶκος 36

1 — καὶ LTTTrWHR. 2 — λαβόντες LTTTrWHR. 3 χειρὸς
 LTTTrWHR. 4 ἀνείλετε LTTTrWH. 5 ᾄδου Tr marg. 6 Δαν-
 εῖδ LTTTrWH. 7 Προωρόμην LTTTrWH. 8 (-όν) + μου T.
 9 διαπαντός T. 10 ἠὺφράνθη LTTTrWH. 11 μου ἡ καρδία TTTTrWH.
 12 ἐφ' LTTTr (ἐλπίδι T). 13 ἐν- TWH. 14 ᾄδην LTTTrWH.
 15 — τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν LTTTrWHR. 16 τὸν
 θρόνον LTTTrWHR. 17 οὐτε ἐγ(έν- TWH) κατελείφθη LTTTrWHR.
 18 — ἡ ψυχὴ αὐτοῦ LTTTrWHR. 19 ᾄδην TWH. 20 οὐτε LTTTr
 WHR. 21 πνεύματος τοῦ ἁγίου LTTTrWH. 22 — νῦν LTTTrWHR.
 23 + καὶ T[Tr marg. WH]. 24 — ὁ TTTTrWH. 25 + ὁ I.

Ἰσραὴλ, ὅτι ^ακαὶ ¹Κύριον καὶ ^{αβ}Χριστὸν αὐτὸν ^δΘεὸς ἐποίησε³, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.”

- 37 Ἀκούσαντες δὲ ^εκατενύγησαν τῇ καρδίᾳ⁴, εἰπόν⁵ τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, ^α“Τί ποιήσωμεν⁶, ἄνδρες ἀδελφοί;” Πέτρος δὲ ἐφη⁷ πρὸς αὐτούς, ^ε“Μετανοήσατε,⁸ καὶ ^{εζ}βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ⁹ἐπὶ⁹ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ^εεἰς ἄφεσιν¹⁰ ἁμαρτιῶν¹¹. καὶ λήψεσθε¹² ^ητὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. ^ιὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ ^κτοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι ^ιτοῖς εἰς μακράν, ὅσους¹³ ^{αν} ^μπροσκαλέσεται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.” Ἐτέροις τε λόγοις πλείοσι ^νδιεμαρτύρητο¹⁴ καὶ παρεκάλει¹⁵ λέγων, “Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς ^οσκολιάς ταύτης.”
- 41 Οἱ μὲν οὖν ἁσμένως¹⁶ ^ρἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν· καὶ ^απροσετέθησαν¹⁷ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ⁹ψυχαὶ ὥσει τρισχίλια.
- 42 Ἦσαν δὲ ^ρπροσκαρτεροῦντες¹⁸ τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ ^ετῇ κοινωνίᾳ καὶ¹⁹ ^ετῇ κλάσει τοῦ ἄρτου²⁰
- 43 καὶ ταῖς προσευχαῖς. ἐγένετο²¹ δὲ πάσῃ ⁹ψυχῇ ^φφόβος, πολλὰ τε²² ^ατέρατα καὶ ^ασημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων
- 44 ἐγένετο^{23, 24}. ²⁵πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες²⁶ ἦσαν²⁷ ἐπιτο-
- 45 αὐτό²⁸, καὶ²⁹ ^νεἶχον ἅπαντα κοινά, καὶ ^ατὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι,
- 46 ^βκαθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχε· καθ’ ἡμέραν τε ^ρπροσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, ^κκλῶντές τε κατ’ οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ^{αδ}ἀγαλλιάσει
- 47 καὶ ἀφελότητι καρδίας, ^ααἰνοῦντες τὸν Θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ Κύριος ^απροσετίθει ^ετοὺς σωζομένους καθ’ ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ³⁰.

^α Vid.

Matt. 28.

18.

^β Vid. Luc.

2. 11.

^γ Rom. 11.

8. Cf. cap.

5. 33; 7. 54.

^δ Vid. Luc.

3. 10. Cf.

cap. 16. 30.

^ε Vid.

Marc. 1. 4.

Cf. Luc. 24.

47. cap. 3.

19; 5. 31;

10. 43; 13.

38; 20. 21;

26. 18.

^ζ Marc. 16.

16. Joan. 3.

5. cap. 13.

24; 22. 16.

^η cap. 10.

48 (var.

lect.).

^θ cap. 10.

45; 11. 17.

^ι Rom. 9. 4.^κ Esa. 44.

3; 54. 13.

cap. 3. 25.

^ι cap. 22.

21. Eph.

2. 13, 17.

^μ Rom. 8.

30.

^ν Vid. Luc.

16. 28.

^ο Deut. 32.

5. Phil. 2.

15. Cf.

1 Pet. 2. 18.

^ρ Vid. Luc.

8. 40.

^σ ver. 43.

cap. 7. 14;

27. 37.

Rom. 13. 1.

1 Pet. 3.

20.

^τ ver. 46.

Vid. cap.

1. 14.

^θ 1 Cor. 10.

16. Gal. 2.

9. Phil. 1.

5.

^ι Vid. Luc.

24. 35. Cf.

ver. 46.

^κ cap. 5. 5,

11; 19. 17.

Vid. Luc.

1. 65.

^λ ver. 19.

Vid. Marc.

16. 20. Cf.

1 Cor. 14. 6.

^ν cap. 4. 32.^ξ cap. 4. 34,

35. Vid.

Matt. 19.

21.

^α Vid. Luc.^ε Vid.¹ — καὶ BE.² αὐτὸν καὶ Χριστὸν LTrWHR.³ ἐποίησεν ὁ

θεὸς Tr marg. WH.

⁴ τὴν καρδίαν LTrWHR.⁵ εἰπάν WH.⁶ ποιήσωμεν TrWHR.⁷ — ἐφη LTrWHR.⁸ + φησίν, T.⁹ ἐν LTrWHR.¹⁰ + τῶν LTrWHR.¹¹ + ὑμῶν LTrWHR.¹² λήψεσθε LTrWH.¹³ οὗς L.¹⁴ διεμαρτύρητο LTrWHR.¹⁵ + αὐτοὺς LTrWHR.¹⁶ — ἁσμένως LTrWHR.¹⁷ + ἐν

LTrWHR.

¹⁸ + [ἐν] L.¹⁹ — καὶ LTrWHR.²⁰ ἄρτον,

WH marg.

²¹ ἐγένετο LTrWHR.²² δὲ Tr marg. WH.²³ Tr marg. transfert ἐγένετο in locum ante διὰ τῶν ἀπ.²⁴ + ἐν²⁵ Ἱερουσαλὴμ, φόβος τε ἦν μέγας ἐπὶ πάντας T.R. marg.²⁶ + καὶ T.²⁶ πιστεύσαντες T.WH.²⁷ — ἦσαν WH (non marg.).²⁸ ἐπὶ

τὸ αὐτὸ BELTrWH.

²⁹ — καὶ WH (non marg.).³⁰ — τῇ

ἐκκλησίᾳ LTrWHR (jungentes ἐπὶ τὸ αὐτὸ cum cap. II).

24. 52, 53.

^δ Vid. Joan. 16. 22.^ε ver. 41. cap. 5. 14; 11. 24.

Luc. 13. 23.

^ε Vid.

^a ver. 3, 4,
11. Vid.
Luc. 22, 8.
^b Vid. Luc.
18, 10.

^c Ps. 55, 17.
cap. 10, 3,
30. Vid.
Luc. 24, 53.
^d Matt. 27,
45.

^e cap. 14, 8.
^f Cf. Luc.
16, 20.
^g ver. 10.
Cf. Joan. 9,
8.

^h cap. 10, 4.

ⁱ Cf. 2 Cor.
6, 10.

^k ver. 16.
cap. 4, 10,
12. Vid.
Joan. 20,
31.

^l cap. 14,
10. Cf.
Esa. 35, 6.

^m cap. 4, 14,
16, 21.

ⁿ cap. 4, 13.

^o Joan. 9, 8.

^p cap. 5, 12.
Joan. 10,
23.

^q cap. 5, 8;
10, 46.
Vid. Matt.
11, 25.

^r 2 Pet. 1,
3, 6, 7; 3,
11.

^s cap. 5, 30;
22, 14.

^t Esa. 55, 5.
Vid. Joan.
7, 39 &

Joan. 8, 54.
^u ver. 26.

Matt. 12,
18. cap. 4,
27, 30.

¹ ΕΠΗΤΟΑΥΤΟ¹ δὲ ^a Πέτρος² καὶ ^a Ἰωάννης³ ^b ἀνέβαι- **3 Δ'.**
νον ^c εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς ^d τὴν
ἐνάτην⁴. καὶ τις ἀνὴρ ^e χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐ- ²
τοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο. ^f ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ὠραίαν,
^g τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων
εἰς τὸ ἱερόν. ^h ὃς ἰδὼν ^a Πέτρον καὶ ^a Ἰωάννην⁵ μέλλον- ³
τας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερόν, ἡρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν.
^h ἀτενίσας δὲ ^a Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ ^a Ἰωάννῃ⁶ εἶπε, ⁴
“Βλέψον εἰς ἡμᾶς.” Ὁ δὲ ἐπέιχεν αὐτοῖς, προσδο- ⁵
κῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. εἶπε δὲ Πέτρος, “Ἄρ- ⁶
γύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὁ δὲ ἔχω,
τοῦτό σοι δίδωμι. ^k ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ Ναζωραίου, ^l ἐγείραι⁷ καὶ ^h περιπάτει.” Καὶ πιάσας ⁷
αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε⁹. παραχρῆμα δὲ ἐστε-
ρεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις¹⁰ καὶ τὰ σφυρά¹¹, καὶ ^l ἐξάλ- ⁸
λόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς
εἰς τὸ ἱερόν, περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ ¹² αἰνῶν
τὸν Θεόν. καὶ ^m εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς¹³ περιπατοῦντα ⁹
καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν. ⁿ ἐπεγίνωσκόν τε¹⁴ αὐτὸν ὅτι ¹⁰
^o οὗτος¹⁵ ἦν ^g ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ
τῇ Ὠραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμ-
βους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

^m Κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ¹⁶ τὸν ^a Πέτρον ¹¹
καὶ ¹⁷ ^a Ἰωάννην⁵ συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς¹⁸
ἐπὶ ^p τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος¹⁹, ἔκθαμβοι.
ἰδὼν δὲ²⁰ Πέτρος ^q ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν, “Ἄν- ¹²
δρες Ἰσραηλῖται²¹, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν
τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ ^r εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι
τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ²² Ἰσαὰκ ¹³
καὶ ²² Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ^t ἐδόξασε ^u τὸν

¹ Ἐπὶ τὸ αὐτὸ BE.

WHR. ³ Ἰωάννης TrWH.

TrWH. ⁶ Ἰωάννη TrWH.

καὶ T[Tr marg.] WHR.

βάσεις αὐτοῦ LTrWH.

ὁ λαὸς αὐτὸν LTrWH.

¹⁶ αὐτοῦ LTrWH.

αὐτοῦ LTrWH.

²¹ Ἰσραηλῖται TWH.

² Incipit cap. III. Πέτρος δὲ in LTr

WHR. ⁴ ἐνάτην LTrWH.

⁷ ἐγείρει LTr text. ⁸ — ἐγείραι

⁹ + (ν) αὐτόν LTrWHR. ¹⁰ αἱ

¹¹ σφυδρά TWH. ¹² [καὶ] L. ¹³ πᾶς

¹⁴ δὲ LTrWHR. ¹⁵ αὐτὸς LT.

¹⁷ + τὸν LTrWH. ¹⁸ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς

¹⁹ Σολομῶντος Tr. ²⁰ + ὁ LTrWH,

²² + θεὸς L, + ὁ θεὸς T.

παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν· ^αὃν ὑμεῖς¹ παρεδώκατε, καὶ
 ἡρνήσασθε αὐτὸν² κατὰ πρόσωπον Πιλάτου³, ὃ κρίναν-
 14 τος ἐκείνου ἀπολύειν. Ὑμεῖς δὲ⁴ τὸν ἅγιον καὶ ὀρθότατον
 ἡρνήσασθε, καὶ ὥτησασθε ἄνδρα φονέα⁵ χαρισθῆναι
 15 ὑμῖν, τὸν δὲ ἄρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε· ὃν ὁ
 Θεὸς ἡγειρεν ἐκ νεκρῶν, ⁶οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν.
 16 καὶ ἐπὶ⁴ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν
 θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερώσε⁷ τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
 καὶ ὅτι⁸ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκλη-
 17 ρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. καὶ νῦν, ἀδελ-
 18 φοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ
 ἄρχοντες ὑμῶν· ὁ δὲ Θεὸς ἀπροκατήγγειλε⁹ διὰ
 στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ παθεῖν τὸν
 19 Χριστόν⁶, ἐπλήρωσεν οὕτω. μετανοήσατε οὖν καὶ
 ἑπιστρέψατε, εἰς⁷ τὸ ἐξαλειφθῆναι⁸ ὑμῶν τὰς ἁμαρ-
 20 τίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώ-
 20 που τοῦ Κυρίου, καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεκηρυγμένον⁹
 21 ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστόν¹⁰, ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι
 ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλάλησεν
 ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάντων¹¹ ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν
 22 ἀπ' αἰῶνος¹². Μωσῆς¹³ μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας¹⁴
 εἶπεν, ¹⁵ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ
 Θεὸς ὑμῶν¹⁵ ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ
 ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς.
 23 Ἔσται δέ, πᾶσα ψυχὴ, ἣτις ἂν¹⁶ μὴ ἀκούσῃ τοῦ προ-
 24 φήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται¹⁷ ἐκ τοῦ λαοῦ. Καὶ
 πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμονὴλ καὶ τῶν κα-
 θεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ προκατήγγειλαν¹⁸ τὰς ἡμέ-
 25 ρας ταύτας. ὑμεῖς ἐστὲ¹⁹ υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ
 τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς²⁰ πρὸς τοὺς πατέρας
 ἡμῶν²¹, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, ²²Καὶ τῷ σπέρματι

¹ + μὲν LTTTrWHR.
 TWH.

⁴ — ἐπὶ WH.

² — αὐτὸν LT[Tr]WHR.

⁵ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ L.

⁶ παρεῖν

⁷ πρὸς TWH.

⁸ ἐξαλειφθῆναι

⁹ παρεῖν

¹⁰ Χριστόν (, R)

¹¹ τῶν LTTTrWHR.

¹² ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν LTTTrWHR.

¹³ Μωσῆς

¹⁴ — γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας LTTTrWHR.

¹⁵ ἡμῶν

¹⁶ ἐάν T.

¹⁷ ἐξολοθρευθήσεται LTTTrWHR.

¹⁸ κατήγγειλαν LTTTrWHR.

¹⁹ + οἱ LTTTrWHR.

²⁰ ὁ θεὸς

²¹ ὑμῶν Tr (non marg.) WH (non

²² + ἐν LTTTrWHR.

¹ Luc. 1. 70.

² Deut. 18. 15.

³ cap. 13. 20.

⁴ Heb. 11. 32.

⁵ Vid. cap. 2. 39.

⁶ Deut. 18. 19.

⁷ Rom. 9. 4, 5.

⁸ Deut. 18. 19.

⁹ Rom. 9. 4, 5.

¹⁰ Deut. 18. 19.

¹¹ Rom. 9. 4, 5.

¹² Deut. 18. 19.

¹³ Rom. 9. 4, 5.

¹⁴ Deut. 18. 19.

¹⁵ Rom. 9. 4, 5.

¹⁶ Deut. 18. 19.

¹⁷ Rom. 9. 4, 5.

¹ Vid.

² Matt. 20.

³ Cf.

⁴ Joan. 19.

⁵ 11. ver. 26.

⁶ Matt. 27.

⁷ Cf.

⁸ Luc. 23. 4.

⁹ 14. 15.

¹⁰ Joan. 19.

¹¹ 12. 15; cap.

¹² 13. 28.

¹³ Cf. Marc.

¹⁴ 1. 24.

¹⁵ cap. 7. 52;

¹⁶ 22. 14.

¹⁷ 1 Joan. 2.

¹⁸ 1. Jac. 5.

¹⁹ 6.

²⁰ Matt. 27.

²¹ 20. Marc.

²² 15. 11.

²³ Luc. 23. 18,

²⁴ 19, 25.

²⁵ Joan. 18.

²⁶ 40.

²⁷ cap. 25.

²⁸ 11, 16.

²⁹ cap. 5. 31.

³⁰ Heb. 2. 10;

³¹ 12. 2.

³² Vid. cap.

³³ 2. 24.

³⁴ Vid. Luc.

³⁵ 24. 48.

³⁶ Vid. ver.

³⁷ 6.

³⁸ Vid.

³⁹ Matt. 8. 10.

⁴⁰ cap. 13.

⁴¹ Vid.

⁴² Luc. 23. 34.

⁴³ Cf. Joan.

⁴⁴ 15. 21; 16.

⁴⁵ 3. 1 Cor.

⁴⁶ 2. 8.

⁴⁷ 1 Tim. 1.

⁴⁸ 13.

⁴⁹ Vid. Luc.

⁵⁰ 24. 20.

⁵¹ Vid. Luc.

⁵² 24. 25.

⁵³ cap. 17. 3;

⁵⁴ 26. 22, 23.

⁵⁵ Vid. cap.

⁵⁶ 2. 38.

⁵⁷ Vid.

⁵⁸ Matt. 13.

⁵⁹ 15.

⁶⁰ Ps. 51. 1.

⁶¹ 9. Esa. 43.

⁶² 25; 44. 22.

⁶³ Col. 2. 14.

⁶⁴ (var.

⁶⁵ lect.) cap.

⁶⁶ 22. 14; 26.

⁶⁷ 16.

⁶⁸ Cf. cap. 1.

⁶⁹ 11.

⁷⁰ Matt. 17.

⁷¹ 11. Cf.

⁷² cap. 1. 6.

⁷³ Rom. 8. 21.

⁷⁴ 1 Sam. 3. 20.

⁷⁵ Gen. 22. 18.

^a Vid. Luc. 2. 4.
^b cap. 18. 46; 28. 28.
^c Rom. 1. 16; 2. 9; 15. 8, 9.
^d Vid. cap. 2. 24.
^e Vid. ver. 13.
^f ver. 25.
^g Rom. 11. 26.
^h Marc. 7. 22.
ⁱ Luc. 20. 1. cap. 6. 12.
^j cap. 5. 24, 26. Luc. 22. 4, 52.
^k Cf. 1 Chr. 9. 11. Neh. 11. 11.
^l Matt. 22. 23.
^m cap. 16. 18.
ⁿ cap. 17. 18. Cf. cap. 3. 15.
^o cap. 6. 18. Vid. Luc. 21. 12.
^p Cf. cap. 2. 41.
^q ver. 8, 26. Vid. Luc. 24. 20.
^r Luc. 3. 2. Vid. Matt. 26. 8.
^s Cf. Matt. 21. 23. Marc. 11. 28.
^t cap. 13. 9. Vid. Matt. 10. 20.
^u Vid. Luc. 23. 14.
^v cap. 3. 7, 8.
^w Vid. Marc. 10. 52.
^x Vid. cap. 3. 6.
^y Vid. cap. 2. 24.
^z Ps. 118. 22. Vid. Matt. 21. 42.
^{aa} Vid. Marc. 9. 12.
^{ab} Cf. Gal. 1. 7.
^{ac} 1 Tim. 2. 5.
^{ad} ver. 30.
^{ae} Cf. cap. 3. 6.
^{af} ver. 19. Vid. Luc. 22. 8.
^{ag} Phil. 1. 20. 1 Tim. 3. 13. Cf. cap. 9. 27, 29; 13. 46; 14. 3; 18. 26; 19. 8; 26. 26.
^{ah} 1 Thess. 2. 2

σου ^aἐνευλογηθήσονται ¹πάσαι ^aαἱ πατριαὶ τῆς γῆς.
 Ὑμῖν ^bπρῶτον ὁ Θεὸς ^aἀναστήσας ² ^aτὸν παῖδα αὐτοῦ 26
 Ἰησοῦν ³, ἀπέστειλεν αὐτὸν ^cεὐλογοῦντα ὑμᾶς, ^cἐν τῷ
 ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν ^dπονηριῶν ὑμῶν ⁴.

ΛΑΛΟΥΝΤΩΝ δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ^eἐπέστη- 4
 σαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς ⁵ καὶ ^fὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ
^gοἱ Σαδδουκαῖοι, ^hδιαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐ- 2
 τοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν ^mἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν
 ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν· καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς 3
 χεῖρας, καὶ ⁿἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν
 γὰρ ἑσπέρα ἤδη. πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν 4
 λόγον ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ^oὁ ἀριθμὸς τῶν
 ἀνδρῶν ὡσεὶ ⁷ ὁ χιλιάδες πέντε. Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν 5
 αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν ^pτοὺς ἄρχοντας καὶ ⁸πρεσ-
 βυτέρους καὶ ⁸γραμματεῖς εἰς ⁹Ἱερουσαλὴμ ¹⁰, καὶ ⁹Ἀν- 6
 ναν τὸν ἀρχιερέα καὶ ¹⁰Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην καὶ Ἀλέξ-
 ανδρον ¹¹, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ ¹². καὶ 7
 στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο, ¹³“Ἐν
 ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ¹³
 ὑμεῖς;” Τότε Πέτρος ¹⁴πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου 8
 εἶπε πρὸς αὐτούς, ¹⁵“Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύ-
 τεροι τοῦ Ἰσραὴλ ¹⁴, εἰ ἡμεῖς σήμερον ¹⁵ἀνακρινόμεθα 9
¹⁶ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος ¹⁶σέ-
 σωσται ¹⁵, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ 10
 λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ¹⁷ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
 Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ¹⁸ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν
 ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν
 ὑγιής. ¹⁹οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ²⁰ὃς ἐξουθενηθεὶς ὑφ’ ὑμῶν 11
 τῶν οἰκοδομούντων ¹⁸, ὃ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.
 καὶ ²¹οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὔτε ¹⁷γὰρ 12
²²ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν
 ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.”

Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Ἰησοῦ Πέτρου ²³παρρησίαν καὶ 13

¹ εὐλογηθήσονται WH. ² ἀναστήσας ὁ Θεὸς TTr marg. WH.
³ — Ἰησοῦν LTrWHR. ⁴ αὐτῶν LTr, [ὑμῶν] WH. ⁵ ἀρχιε-
 ρεῖς WH (non marg.) R marg. ⁶ — ὁ LT[Tr]WHR. ⁷ — ὡσεὶ
 T, at ὡς [LTr]WH. ⁸ + τοὺς LTrWHR. ⁹ ἐν LTrWHR.
¹⁰ Ἱερουσαλὴμ WH. ¹¹ Ἀννας (Ἀννας WH) ὁ ἀρχιερεὺς καὶ
 Καϊάφας (Καϊάφας WH) καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος LTrWHR.
¹² (καὶ Ἀννας.....ἀρχιερατικοῦ) WH. ¹³ τοῦτο ἐποιήσατε T.
¹⁴ — τοῦ Ἰσραὴλ LTrWHR. ¹⁵ σέσωσται T. ¹⁶ οἰκοδόμων
 LTrWH. ¹⁷ οὐδὲ LTrWHR.

¹⁸ ver. 29, 31. cap. 28. 31. 2 Cor. 3. 12; 7. 4. Eph. 6. 19 20.
¹⁹ Phil. 1. 20. 1 Tim. 3. 13. Cf. cap. 9. 27, 29; 13. 46; 14. 3; 18. 26; 19. 8; 26. 26.
²⁰ 1 Thess. 2. 2

Ἰωάννου¹, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμ-
ματοὶ εἰσι καὶ ἰδιώται, ἐθαύμαζον, ὁ ἐπεγίνωσκόν τε
14 αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν· ὁ τὸν δὲ² ἄνθρωπον
βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα τὸν τεθεραπευμένον,
Ε'. 15 οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. κελύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω
τοῦ³ συνεδρίου ἀπελθεῖν, ὁ συνέβαλον⁴ πρὸς ἀλλήλους,
16 λέγοντες, ὅτι ποιήσομεν⁵ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις;
ὅτι μὲν γὰρ ὁ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι
τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ⁶ φανερόν, καὶ οὐ δυνά-
17 μεθα ἀρνήσασθαι⁷. ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλείον διανε-
μηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῇ⁸ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς
μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδεὶ ἀνθρώ-
18 πων." Καὶ ὁ καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν αὐτοῖς⁹
τὸ⁹ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ
19 ὀνόματι τοῦ¹⁰ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης¹¹ ἀπο-
κριθέντες πρὸς αὐτοὺς εἶπον¹², ὁ Εἰ δίκαιόν ἐστιν
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ,
20 κρίνατε. ὁ οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ὁ εἶδομεν¹³ καὶ
21 ἡκούσαμεν, μὴ λαλεῖν." Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι
ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοιτες τὸ πῶς κολά-
σωνται αὐτούς, ὁ διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ὁ ἐδόξαζον
22 τὸν Θεὸν ὁ ἐπὶ τῷ γεγονότι. ἐτῶν γὰρ ἦν πλείονων
τεσσαράκοντα¹⁴ ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγεγόνει¹⁵ τὸ ση-
μεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.
23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ
ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
24 πρεσβύτεροι εἶπον¹⁶. οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυμαδὸν
ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπον¹⁷, ὁ Δέσποτα,
σὺ ὁ Θεὸς¹⁸ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
25 τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὁ διὰ στό-
ματος¹⁸ Δαβὶδ¹⁹ τοῦ²⁰ παιδός σου εἰπών, ὁ Ἰνατί ἐφρύ-
26 αζαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; παρέστησαν

^a 1 Cor. 14.
16, 23, 24.
2 Cor. 11. 6.
^b cap. 3. 10.
^c cap. 3. 11.

^d cap. 5. 21;
6. 12, 15; 22.
30; 23. 1;
24. 20.
Vid. Matt.
5. 22.
^e cap. 17.
18.
^f Vid.
Joan. 11.
47.
^g ver. 21.
cap. 3. 7, 8,
9.
^h cap. 5. 28.

ⁱ ver. 13.

^k cap. 5. 29.

^l Cf. Amos
3. 8. Joan.
15. 27.
1 Cor. 9.
16.
^m 1 Joan.
1. 1, 3.
ⁿ cap. 5. 13,
26.
^o Vid.
Matt. 9. 8.

^p cap. 24.
23. 1 Tim.
5. 8. Cf.
Joan. 1. 11;
13. 1.

^q Luc. 2.
29.
^r 2 Chr. 2.
12. Neh.
9. 6. Ps.
102. 25;
124. 8;
134. 5.
^s Vid. cap.
1. 16.

^t Ps. 2. 1, 2.

¹ Ἰωάννου TrWH. ² τε LTTTrWHR. ³ συνέβαλλον LTTTrWH.
⁴ ποιήσωμεν TTrWHR. ⁵ ἀπειλῇ LTTTrWHR. ⁶ Ἱερουσαλὴμ WH. ⁷ ἀρνεῖσθαι
LTTTrWHR. ⁸ — αὐτοῖς LTTTrWHR. ⁹ — τὸ LTrWH. ¹⁰ [τοῦ] WH. ¹¹ Ἰωάννης TrWH. ¹² εἶπον
(εἶπαν TrWH) πρὸς αὐτοὺς LTTTrWH. ¹³ εἶδαμεν LTTTrWH.
¹⁴ τεσσαράκοντα TTrWH. ¹⁵ γεγόνει LTTTrWH. ¹⁶ εἶπαν
LTTTrWH. ¹⁷ — ὁ Θεὸς LTTTrWHR. ¹⁸ ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν
διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος LTTTrWHR, Πν. Ἀγ. R etiam (R
marg. dubitat de loco). ¹⁹ Δαβὶδ LTTTrWH. ²⁰ — τοῦ
LTTTrWHR.

^a ver. 5.
^b Cf. Dan.
 9. 24, 25.
 Luc. 4. 18.
 cap. 10. 38.
 Heb. 1. 9.
^c ver. 30.
 Vid. cap. 3.
 13.
^d Luc. 23.
 12.
^e Vid.
 Matt. 20.
 19.
^f ver. 10.
 Matt. 26. 3.
^g cap. 2. 23.
^h Rom. 8.
 29. Vid.
 Luc. 22. 22.
ⁱ Cf. 2 Reg.
 19. 16.
^k Vid. ver.
 13.
^l cap. 5. 12.
 Vid. Marc.
 16. 20.
^m Vid.
 Joan. 4. 48.
ⁿ Cf. cap. 3.
 6.
^o cap. 16.
 26. Cf.
 cap. 2. 2.
^p Vid. cap.
 2. 4.
^q Phil. 1.
 14.
^r 2 Chr. 30.
 12.
^s Phil. 1.
 27.
^t cap. 2. 44.
^u cap. 1. 8.
^v Vid. Luc.
 24. 48.
^w Cf. 2 Cor.
 8. 14, 15.
^x Vid. cap.
 2. 45.
^y ver. 37.
 cap. 5. 2.
^z Cf. cap. 6.
 1.
^{aa} cap. 9. 27;
 11. 22, 25;
 30; 12. 25;
 13—15;
 1 Cor. 9. 6.
 Gal. 2. 1, 9,
 13. Col. 4.
 10.
^{ab} Luc. 2.
 25. cap.
 9. 31; 13.
 15; 15. 31.
 1 Cor. 14. 3.
 2 Cor. 1.
 3—7.
 1 Thess. 2.
 3. Cf. cap.
 2. 40; 11. 23; 20. 12.

οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ^aοἱ ἄρχοντες συνήχθησαν
 ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ ^bΧριστοῦ
 αὐτοῦ. ^cΣυνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας¹ ἐπὶ τὸν 27
 ἅγιον ^dπαῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, ^eἩρώδης² τε
 καὶ ^fΠόντιος Πιλάτος³, σὺν ἔθνεσι καὶ ^gλαοῖς Ἰσραὴλ,
 ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ^hἡ βουλή σου⁴ ⁱπροώρισε 28
 γενέσθαι. καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ^jἐπίδε⁵ ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς 29
 αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ ^kπαρρησίας
 πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, ^lἐν τῇ τὴν χεῖρά σου⁶ 30
 ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ ^mσημεῖα καὶ ⁿτέρατα γίνε-
 σθαι ^oδιὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.
 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ^pἔσαλευθή ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν 31
 συνηγμένοι, καὶ ^qἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος
 Ἀγίου⁷, καὶ ^rἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ
^kπαρρησίας.

ΤΟΥ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ^sἡ⁸ καρδιά 32
 καὶ ^tἡ⁹ ψυχὴ μία· καὶ οὐδὲ⁹ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων
 αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ^uἦν αὐτοῖς ἅπαντα¹⁰
 κοινά. καὶ μεγάλη ^vδυνάμει¹¹ ^wἀπεδίδουν¹² τὸ μαρτύριον 33
 οἱ ἀποστόλοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ^{12,13},
 χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. ^xοὐδὲ γὰρ 34
 ἐνδεής τις ὑπῆρχεν¹⁴ ἐν αὐτοῖς. ^yὅσοι γὰρ κτήτορες
 χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς
 τιμὰς τῶν πιπρασκομένων, καὶ ^zἐτίθουν παρὰ τοὺς 35
 πόδας τῶν ἀποστόλων· ^{aa}διεδίδοτο¹⁵ δὲ ἐκάστῳ¹⁶ καθότι
 αὐν τις χρεῖαν εἶχεν.

Ἰωσήφ¹⁶ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς ^{ab}Βαρνάβας ὑπὸ¹⁷ τῶν 36
 ἀποστόλων, ὃ ἐστι μεθερμηνεύμενον, υἱὸς ^{ac}παρα-
 κλήσεως, ^{ad}Λευίτης¹⁸, ^{ae}Κύπριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος 37
 αὐτῷ ἀγροῦ, ^{af}πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ^{ag}ἔθηκε
 παρὰ¹⁹ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων. Ἀνὴρ δέ τις 5

¹ + ἐν τῇ πόλει ταύτῃ LTrWHR. ² Ἡρώδης WH. ³ Πει-
 λάτος TWH. ⁴ — σου L[Tr] WH. ⁵ ἐπίδε L. ⁶ — σου LTrWH.
⁷ τοῦ ἁγίου πνεύματος LTrWHR (Ἀγ. Πν. R). ⁸ — ἡ LTrWHR.
⁹ οὐδ' BE. ¹⁰ πάντα LTr marg. WH. ¹¹ δυνάμει μεγάλῃ
 LTrWH. ¹² τοῦ κυρίου Ἰησοῦ [Χριστοῦ] τῆς ἀναστάσεως L, τῆς
 ἀναστ. Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου T, τοῦ κυρίου Ἰησοῦ τῆς ἀναστά-
 σεως WH. ¹³ + Χριστοῦ R marg. ¹⁴ ἦν LTrWHR.
¹⁵ διεδίδετο LTrWH. ¹⁶ Ἰωσήφ LTrWHR. ¹⁷ ἀπὸ LTr
 WHR. ¹⁸ Λευεΐτης TWH. ¹⁹ πρὸς T.

- 1 Ἀνανίας¹ ὀνόματι², σὺν Σαπφείρῃ³ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ,
 2 ἐπώλησε κτῆμα, καὶ ἔνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς,
 3 συνειδυίας⁴ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ⁵, καὶ ἐνέγκας
 4 μέρος τι⁶ παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.
 5 εἶπε δὲ⁷ Πέτρος, “Ἀνανία⁷, διατί⁸ ἐπλήρωσεν ὁ Σα-
 6 τανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε ἂν τὸ Πνεῦμα
 7 τοῦ Ἁγίου, καὶ ἄνοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ
 8 χωρίου; οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ
 9 ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ
 10 πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ
 11 Θεῷ.” Ἀκούων δὲ⁹ Ἀνανίας¹ τοὺς λόγους τούτους,
 12 πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας
 13 τοὺς ἀκούοντας ταῦτα¹⁰. ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι
 14 συνέστειλαν αὐτόν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. Ἐγέν-
 15 νετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διαστήματα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
 16 μὴ εἰδὺνὰ τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ¹¹
 17 ὁ¹² Πέτρος, “Εἰπέ μοι, εἰ ἔτοσούτου τὸ χωρίον ἀπέ-
 18 δοσθε;” Ἡ δὲ εἶπε, “Ναί, ἔτοσούτου.” Ὁ δὲ
 19 Πέτρος εἶπε¹³ πρὸς αὐτήν, “Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν
 20 πειράσαι¹⁴ τὸ πνεῦμα Κυρίου; ἰδοὺ, οἱ πόδες τῶν
 21 θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοί-
 22 σουσί σε.” Ἐπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ¹⁵ τοὺς πόδας
 23 αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι
 24 εὗρον¹⁶ αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς
 25 τὸν ἄνδρα αὐτῆς. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ’
 26 ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας
 27 ταῦτα.
 28 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο¹⁷ ση-
 29 μεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά¹⁸. καὶ ἦσαν ὁμοθυ-
 30 μαδὸν ἅπαντες¹⁹ ἐν ὁτῇ στοᾷ²⁰ Σολομώντος²¹. τῶν δὲ
 31 λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα²² κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἄλλ’²³ ἔμε-
 32 γάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· μᾶλλον δὲ προσετίθεντο²⁴

^a ver. 3.^b cap. 4. 35, 37.^c Cf. Luc.

22. 3.

1 Cor. 5. 5.

^d Cf. ver. 4. 9.^e ver. 10.^f ver. 11.

Vid. cap. 2. 43.

^g Ezek. 29.

5. cap. 8.

2. Cf.

Joan. 19.

40.

^h Vid. cap.

3. 12.

ⁱ Cf. ver. 2.^k cap. 15.

10.

^l Esa. 52. 7.

Nah. 1. 15.

^m Vid.

Marc. 16.

20.

ⁿ Vid. cap.

4. 30.

^o cap. 3. 11.

Joan. 10.

23.

^p cap. 10.

28.

^q ver. 26.

cap. 4. 21.

^r 2 Cor. 10.

15.

^s Vid. cap.

2. 47.

¹ Ἀνανίας WH.² ὀνόματι Ἀνανίας LTr marg.³ Σαπ-

φείρα LTr.

⁴ συνειδυίας LTr WH.⁵ — αὐτοῦ LTr WH.⁶ + ὁ LTr WH.⁷ Ἀνανία WH.⁸ διὰ τί WH.⁹ + ὁ LTr WH.¹⁰ — ταῦτα LTr WH.¹¹ πρὸς αὐτήν LTr WH.¹² — ὁ

LTr WH.

¹³ — εἶπε LTr WH.¹⁴ πολλὰ LTr WH.¹⁵ εὗραν Tr.¹⁶ ἐγένετο BELTr WH. R ?.¹⁷ πρὸς ἐν τῷ λαῷ

LTr WH.

¹⁸ πάντες LTr WH.¹⁹ Στοᾷ WH.²⁰ Σολο-

μῶνος Tr.

²¹ προσετίθεντο, R marg.

πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναι-
κῶν· ὥστε κατὰ¹ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθε- 15
νεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν² καὶ κραββάτων³, ἵνα
ἐρχομένου Πέτρου⁴ κἂν ἡ σκιά ἐπισκιάσῃ⁵ τινὲ αὐτῶν.
συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλήθος τῶν περίεξ πόλεων εἰς⁶ 16
Ἱερουσαλήμ⁶,⁷ φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους
ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο
ἅπαντες.

Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, 17 5'.
ἡ οὐσα⁸ αἵρεσις⁹ τῶν Σαδδουκαίων, ἑπλήσθησαν
ζήλου, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν⁷ ἐπὶ τοὺς 18
ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.
ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς⁸ νυκτὸς ἤνοιξε⁹ τὰς θύρας 19
τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπε, “Πορεύεσθε, 20
καὶ σταθέντες λαλεῖτε¹ ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα¹⁰ τὰ
ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.” Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον 21
ὑπὸ τὸν ὄρθρον¹ εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον. ἡ παρα-
γενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκά-
λεσαν¹⁰ τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον,
αἰτῆσαι αὐτούς. οἱ δὲ¹¹ ὑπηρεταὶ παραγενόμενοι¹⁰ οὐχ 22
εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγ-
γειλαν, λέγοντες, “Ὅτι τὸ μὲν¹¹ δεσμωτήριον εὗρο- 23
μεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύ-
λακας ἔξω¹² ἐστῶτας πρὸ¹³ τῶν θυρῶν· ἀνοίξαντες
δέ, ἔσω οὐδένα εὗρομεν.” Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λό- 24
γους τούτους ὃ τε ἱερεὺς καὶ¹⁴ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο
τοῦτο. παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς 25
λέγων¹⁵, “Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυ-
λακῇ, εἰσὶν¹ ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν
λαόν.” Τότε ἀπελθὼν² ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς² ὑπηρέ- 26
ταις, ἤγαγεν¹⁶ αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ

^a Vid.
Matt. 14.
86. Cf.
2 Reg. 4.
29. cap.
19. 12.
^b Vid.
Marc. 16.
17.
^c Cf. Luc.
6. 18.
^d cap. 15. 5;
24. 5, 14;
26. 5; 28.
22.
^e Matt. 22.
23.
^f cap. 13.
45.
^g Rom. 13.
13. Jac. 3.
14. 16. Cf.
cap. 7. 9;
17. 5.
^h cap. 4. 3.
Vid. Luc.
21. 12.
ⁱ cap. 12. 7.
^k cap. 12.
10; 16. 26.
^l ver. 21, 25,
42. cap. 2.
26. Vid.
Luc. 24. 53.
^m Joan. 8. 2.
ⁿ Joan. 6.
63. 68. Cf.
Phil. 2. 16.
^o cap. 4. 5.
6.
^p ver. 27,
34. 41.
Vid. cap. 4.
15.
^q ver. 26.
Vid. Matt.
26. 58.
^r ver. 26.
cap. 4. 1.
Luc. 22. 4,
52.
^s Vid. Luc.
9. 7.
^t ver. 13.
Cf. Luc. 20.
19.

¹ καὶ εἰς LTrWHR. ² κλιναρίων LTrWHR. ³ κραβάττων
LTrWHR. ⁴ ἐπισκιάσει Tr (non marg.) WH. ⁵ — εἰς LTr
([eis] Tr marg.) WH. ⁶ Ἱερουσαλήμ WH. ⁷ — αὐτῶν
LTrWHR. ⁸ — τῆς LTrWHR. ⁹ ἀνοίξας T. ¹⁰ παρα-
γενόμενοι ὑπηρέται LTrWHR. ¹¹ — μὲν LTrWHR. ¹² — ἔξω
LTrWHR. ¹³ ἐπὶ LTrWHR. ¹⁴ — ἱερεὺς καὶ ὁ LTrWHR.
¹⁵ — λέγων LTrWHR. ¹⁶ ἤγεν Tr marg. WH.

- 27 τὸν λαόν, ἵνα¹ μὴ λιθασθῶσιν. ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ^a συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ^a ἀρχιερεύς, λέγων, ^b“Οὐ² παραγγελία παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτου;³ καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ⁴ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ⁵ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ’ ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ⁵ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον⁶, ^a“Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. ⁶ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἡγείρεν Ἰησοῦν, ⁷ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· ⁸τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ⁸ σωτῆρα ὑψωσε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ,⁷ ἰδοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ⁹ἁμαρτιῶν. καὶ⁹ ἡμεῖς ἔσμεν αὐτοῦ μάρτυρες⁸ τῶν ῥημάτων τούτων,⁹ καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ¹⁰ τὸ Ἅγιον, ¹¹δὲ¹¹ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.”
- 33 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ¹²διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο¹² ἀνελεῖν αὐτούς. ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ⁹ συνεδρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι⁹ Γαμαλιήλ, ²νομοδιάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἕξω βραχύ τι τοὺς ἀποστόλους¹³ ποιῆσαι, εἶπέ τε πρὸς αὐτούς, ^a“Ἄνδρες Ἰσραηλῖται,¹⁴ ²προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ³ἀνέστη Θεοδᾶς, λέγων ⁴εἶναι τινα ἑαυτόν, ⁵ὃν προσεκολλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὥστε¹⁵ τετρακοσίων· ὃς ἀνῆρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. ⁶μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις⁷ τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν ἱκανόν¹⁶ ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ κείνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. καὶ τὰ¹⁷ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ¹⁸ἐλάσθε¹⁸ αὐτούς· ⁹ὅτι ἐὰν ἡ⁹ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, ¹⁹καταλυθήσεται· ²εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνασθε¹⁹

^a ver. 21, 34, 41.
^b cap. 4. 18.

^c Cf. Matt. 27. 25. cap. 2. 23, 35; 3. 14; 7. 52. ^d cap. 4. 19. ^e cap. 3. 13; 22. 14.

^f Vid. cap. 2. 24. ^g cap. 10. 39. Gal. 3. 13. ^h cap. 2. 33. ⁱ Vid. cap. 3. 15. ^j Luc. 2. 11.

^k Luc. 24. 47. ^l Vid. Luc. 24. 48. ^m Cf. cap. 2. 37; 7. 54. ⁿ cap. 22. 3. ^o Vid. Luc. 5. 17.

^p Luc. 12. 1; 17. 3; 21. 34. cap. 20. 28. ^q Cf. cap. 21. 38. ^r cap. 8. 9. Cf. Gal. 2. 6; 6. 8.

^s Luc. 2. 2.

^t Esa. 7. 7.

^u Prov. 21. 30. Esa. 8. 9, 10. Nah. 1. 9.

¹ — ἵνα LT (*ita vult*) TrWHR.

WHR, ³ LTTTrWH, R. ⁴ Ἱερουσαλὴμ WH.

LTTTrWH. ⁶ εἶπαν LTTTrWH.

αὐτῷ μάρτυρες ἔσμεν L, ἔσμεν ἐν αὐτῷ μάρτυρες Tr marg. WH

marg. (ἐν αὐτῷ vel ἔσμεν αὐτῷ WH marg.) R marg.: — αὐτοῦ

TTr. WH text. R text. ⁹ τούτων WH marg.

WHR. ¹¹ — ὁ WH marg. R marg.

marg.) WHR. ¹³ τοὺς ἀνθρώπους LTTTrWHR.

TWH. ¹⁵ προσεκλήθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς LTTTrWHR.

WHR. ¹⁷ [τὰ] WH.

σεσθε LTTTrWHR.

² — Οὐ LTTTr ([Οὐ] Tr marg.)

⁵ — ὁ

⁷ + τοῦ T[WH]R.

¹² ἐβούλοντο LTr (non

¹⁴ Ἰσραηλεῖται

¹⁶ — ἱκα-

¹⁸ ἄφετε LTTTrWHR.

¹⁹ δυνή-

* 2 Chr. 13.
 12 Cf.
 cap. 11. 17.
 * cap. 4. 18.
 * Cf. Luc.
 23. 16.
 * 1 Pet. 4.
 13—16.
 Vid. Matt.
 5. 12.
 * Vid. ver.
 21.
 * (var. lect.)
 Lev. 24. 11.
 Phil. 2. 9.
 3 Joan. 7.
 * Vid. Luc.
 20. 35.
 * Vid. ver.
 20.
 * cap. 8. 35;
 11. 20; 17.
 18.
 * ver. 7. cap.
 2. 41, 47;
 4. 4; 5. 14.
 * cap. 9. 29;
 11. 20 (var.
 lect.).
 * 2 Cor. 11.
 22. Phil.
 3. 5.
 * Cf. cap. 4.
 35.
 * ver. 4.
 cap. 11. 29;
 12. 25.
 Rom. 12. 7;
 15. 31.
 1 Cor. 12. 5.
 2 Cor. 8. 4;
 9. 1, 12, 13.
 * Cf. Deut.
 1. 12, 13.
 * cap. 10.
 22; 16. 2;
 22. 12.
 1 Tim. 5. 10.
 3 Joan. 12.
 * ver. 5. Vid.
 cap. 2. 4.
 * Vid. cap.
 1. 14.
 * cap. 11. 24.
 * cap. 8. 5,
 &c.; 21. 8.
 * Vid. cap.
 2. 10.
 * cap. 11. 26;
 13. 1, &c.
 * cap. 1. 24;
 13. 3.
 1 Tim. 4. 14.
 2 Tim. 1. 6.
 * cap. 12.
 24; 19. 20.
 * Rom. 1. 5.
 * Vid.
 Joan. 4. 48.
 * Vid. cap.
 2. 10.
 * cap. 18.
 24; 27. 6;
 28. 11.

καταλύσαι αὐτό¹, μήποτε καὶ ἄθεομάχοι εὗρεθῆτε.”
 Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ ὁ προσκαλεσάμενος τοὺς 40
 ἀποστόλους, ἑδείραντες ὁ παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ
 τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς². Οἱ 41
 μὲν οὖν ἐπορεύοντο ἁχαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ
 ὁ συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἠκατηξιώθησαν³
 αἰτιμασθῆναι. ὅ ἡ πᾶσάν τε ἡμέραν ἢ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ’ 42
 οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι
 Ἰησοῦν τὸν Χριστόν⁴.

ἘΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις ἡ πληθυνόντων τῶν 6 Ζ'.
 μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς
 τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἔν τῇ διακονίᾳ
 τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι 2
 δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον⁵, “Οὐκ
 ἄρεστόν ἐστιν ἡμᾶς, καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ
 Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. ἔπισκέψασθε οὖν⁶, ἀδελ- 3
 φοί⁷, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ, ἡ πλήρεις
 Πνεύματος Ἁγίου⁸ καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν⁹
 ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ 4
 τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγον προσκαρτερήσομεν.” Καὶ 5
 ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλῆθους· καὶ
 ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα ἡ πλήρη¹⁰ πίστεως καὶ
 Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον καὶ
 Νικάνορα, καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον
 προσήλυτον Ἀντιοχείᾳ, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν 6
 ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς
 χεῖρας. καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠῤῥαυε, καὶ ἐπληθύ- 7
 νετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ¹¹ σφό-
 δρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ δὲ πλήρης πίστεως¹² καὶ δυνάμεως 8
 ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ἀνέσ- 9
 τησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης¹³
 Λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ

¹ αὐτούς LTTTrWHR. Ab ὅτι εἰν ver. 38 usque ad καταλύσαι
 αὐτούς· in parenthesi WH. ² —αὐτούς TTrWHR. ³ κατη-
 ξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος (—αὐτοῦ) LTTTrWHR. ⁴ τὸν Χριστόν
 Ἰησοῦν LTTTrWHR. ⁵ εἶπαν LTTTrWH. ⁶ δὴ L, [δὴ] WH
 marg., δέ TTr marg. WH text. R marg. ⁷ —ἀδελφοί L.
⁸ —Ἁγίου LTTTrWHR. ⁹ καταστήσωμεν E. ¹⁰ πλήρει B.
 πλήρης L (πλήρης MSS., WH marg.). ¹¹ Ἱερουσαλὴμ WH.
¹² χάριτος LTTTrWHR. ¹³ τῶν λεγομένων T.

τῶν ἀπὸ ^αΚιλικίας καὶ ^βἈσίας^{1, 2} συζητοῦντες τῷ Στε-
 10 φάνῳ· καὶ οὐκ ἴσχυον ^αἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ
 11 πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε ^αὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας,
 “^αΟτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσ-
 12 φημα εἰς Μωσῆν³ καὶ τὸν Θεόν.” Συνεκίνησάν τε
 τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμ-
 ματεῖς, καὶ ^εἐπιστάντες ^γσυνήρπασαν αὐτόν, καὶ ἤγα-
 13 γον εἰς τὸ ^δσυνέδριον, ἔστησάν τε ^δμάρτυρας ψευδεῖς
 λέγοντας, “Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐκ παύεται ῥήματα
 βλάσφημα λαλῶν⁴ κατὰ ^ετοῦ τόπου τοῦ ἁγίου τού-
 14 του⁵ καὶ ^ετοῦ νόμου. ^αἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος,
 “Οτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει ^ετὸν τό-
 πον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει ^ετὰ ἔθνη ^απαρέδωκεν ἡμῖν
 15 Μωϋσῆς⁶.” Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες⁷ οἱ
 καθεζόμενοι ἐν τῷ ^δσυνεδρίῳ, εἶδον⁸ ^ετὸ πρόσωπον
 αὐτοῦ ὥσει πρόσωπον ἀγγέλου.

Η'. 7 Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, “Εἰ ἄρα⁹ ταῦτα οὕτως ἔχει;”

² Ὁ δὲ ἔφη, ^α“Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε.

^βὉ Θεὸς τῆς δόξης ᾤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν¹⁰ Ἀβραάμ
 ὄντι ἐν τῇ ^βΜεσοποταμίᾳ, ^γπρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν

³ ἐν Χαρράν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, ^γ“Ἐξέλθε ἐκ τῆς
 γῆς σου καὶ ἐκ¹¹ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς¹²

⁴ γῆν ἣν ἂν σοι δείξω.” Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλ-
 δαίων, κατέκησεν ἐν Χαρράν· ^γκατέκειθεν ^γμετὰ τὸ

ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, ^γμετώκισεν αὐτὸν εἰς
⁵ τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε· καὶ οὐκ

ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, ^γοὐδὲ βῆμα ποδός·
 καὶ ^εἐπηγγείλατο αὐτῷ δοῦναι¹³ εἰς κατάσχεσιν αὐτήν,

καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, ^γοὐκ ὄντος αὐτῷ
⁶ τέκνον. ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεός, ^γ“Οτι ἔσται τὸ

σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώ-
⁷ σουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν, ^βἐτη τετρακόσια. καὶ

^ατὸ ἔθνος, ᾧ ἐὰν¹⁴ δουλεύσωσι¹⁵, κρινῶ ἐγώ, εἶπεν ὁ

¹ — καὶ Ἀσίας L [Tr marg.].

² συν- LTr WH.

³ Μωσῆν

LTr WH.

⁴ λαλῶν ῥήματα TTr WH, at — βλάσφημα L WHR.

⁵ — τούτου LTr [WH].

⁶ Μωσῆς WH.

⁷ πάντες LTr WHR.

⁸ εἶδαν Tr WH.

⁹ — ἄρα LTr WHR.

¹⁰ ἡμῶν B.

¹¹ — ἐκ

Tr [L] WH (non marg.).

¹² + τὴν LTr WHR.

¹³ δοῦναι

αὐτῷ LTr WH.

¹⁴ ἂν LTr WH.

¹⁵ δουλεύουσιν TTr (non

marg.) WHR.

^α cap. 15.

23, 41; 21.

39; 22, 3;

23, 34; 27.

5. Gal. 1.

21.

^β Vid. cap.

2, 9.

^γ Luc. 21.

15.

^δ Cf. 1 Reg.

21, 10, 13.

^ε Luc. 20.

1. cap. 4.

1.

^ζ Luc. 8, 29;

cap. 19, 29.

^η ver. 15.

Vid. cap. 4.

15.

^θ cap. 7, 58.

^ι Vid.

Matt. 24.

15.

^κ cap. 21.

28; 25, 8.

^λ Matt. 26.

61. Cf.

Dan. 9, 26.

^μ cap. 15.

1; 21, 21;

26, 3; 28.

17.

^ν Judic. 13.

6. Eccles.

8, 1.

^ξ cap. 22, 1.

^ο Cf. 1 Cor.

2, 8. Jac.

2, 1.

^π cap. 2, 9.

^ρ Gen. 12, 1.

Cf. Gen.

11, 31, 32;

12, 2.

^σ Gen. 12.

4, 5.

^τ Deut. 2, 5.

^υ Gen. 12.

7; 13, 15;

15, 18; 17.

8.

^φ Gen. 15.

3; 18, 10.

^χ Gen. 15.

13.

^ψ Ex. 12, 40.

Gal. 3, 17.

Cf. Gen. 15.

16.

ver. 17.

^ω Gen. 15.

14.

^a Ex. 3. 12.
^b Gen. 17.
⁹—12.
^c Gen. 21.
²—4.
^d Gen. 25.
²⁶.
^e Gen. 29.
³¹—35; 30.
⁵—24; 35.
¹³, 23—26.
^f Vid. cap.
², 29.
^g Gen. 37.
¹¹. Cf.
^{cap.} 5. 17.
¹ Cor. 13.
⁴. Jac. 4.
².
^h Gen. 37.
²⁸. Ps.
¹⁰⁵. 17.
ⁱ Gen. 39.
², 21, 23.
^k Gen. 41.
³⁷—40.
^l Gen. 42.
⁶. Ps. 105.
²¹.
^m Gen. 41.
⁵⁴. Ps.
¹⁰⁵. 16.
ⁿ Gen. 42.
¹—3.
^o Gen. 43.
²—15.
^p Gen. 45.
⁴.
^q Gen. 45.
¹⁶.
^r Gen. 45.
⁹, 10, 27.
^s Vid. cap.
², 41.
^t Cf. Gen.
⁴⁶. 26, 27.
^{Ex.} 1. 5.
^{Deut.} 10.
²² cum
^{Gen.} 38. 12;
⁴⁶. 10, 20.
^u Gen. 46.
⁵, 28. Ps.
¹⁰⁵. 23.
^v Gen. 49.
³³.
^w Ex. 1. 6.
^x Gen. 50.
²⁵. Ex. 13.
¹⁹. Josh.
²⁴. 32.
^y Josh. 17.
⁷.
^z Cf. Gen.
²³. 16 cum
^{Gen.} 33. 19.
^{Josh.} 24.
³².
^{aa} ver. 7.
^{ab} Ex. 1. 7,
¹². Ps.
¹⁰⁵. 23, 24.
^{ac} Cf. cap. 13.
¹⁷.
^{ad} Ex. 1. 8.
^{ae} Ex. 2. 2.

Θεός¹. 'καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ ^aλατρεύ-
 σουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.' Καὶ ^bἔδωκεν αὐτῷ 8
 διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ^cἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ,
 καὶ ^dπεριέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ^eδ²
 Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ^eδ² Ἰακώβ τοὺς δώδεκα ^fπα-
 τριάρχας. καὶ οἱ ^fπατριάρχαι ^gζηλώσαντες ^hτὸν Ἰωσήφ 9
 ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ^hἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ,
 καὶ ⁱἐξελετο ³αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ 10
^kἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον ⁴Φαραὼ βα-
 σιλέως Αἰγύπτου, καὶ ^lκατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον
 ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ⁵ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ^mἦλθε δὲ 11
 λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπτου· καὶ Χαναάν, καὶ
 θλίψις ⁷μεγάλη· καὶ οὐχ εὔρισκον ⁸χορτάσματα οἱ
 πατέρες ἡμῶν. ⁿἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σίτα ἐν Αἰ- 12
 γύπτῳ ⁹, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον·
 καὶ ^oἐν τῷ δευτέρῳ ^pἀνεγνωρίσθη ¹⁰Ἰωσήφ τοῖς ἀδελ- 13
 φοῖς αὐτοῦ, καὶ ^qφανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος
 τοῦ ¹¹Ἰωσήφ. ^rἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο 14
 τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ ¹³, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν
 αὐτοῦ ¹⁴, ἐν ^sψυχαῖς ^tἐβδομηκοντα πέντε ¹⁵. ^uκατέβη δὲ ¹⁶
 Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον ¹⁷, καὶ ^zἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ ^vοἱ
 πατέρες ἡμῶν· καὶ ^zμετετέθησαν εἰς ^aΣυχέμ, καὶ ἐτέ- 16
 θησαν ἐν τῷ μνήματι ^δ ¹⁸ ὠνήσατο ^bἈβραάμ τιμῆς
 ἀργυρίου, παρὰ τῶν υἱῶν ^bἘμμόρ ¹⁹ τοῦ ^aΣυχέμ.
^oΚαθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὤμο- 17
 σεν ²¹ ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ^aἠψέησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπλη-
 θύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἄχρις ²² οὗ ^eἀνέστη βασιλεὺς 18
 ἕτερος ²³, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. ^eοὗτος κατασο- 19
 φισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας
 ἡμῶν ²⁴, ^gτοῦ ποιεῖν ἐκθετα τὰ βρέφη ²⁵ αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ
^hζωογονεῖσθαι. ⁱἘν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη ²⁶ Μωσῆς ²⁷, καὶ 20

¹ ὁ Θεὸς εἶπεν LTTGrWH.

² —ὁ LTTGrWH.

³ ἐξείλατο

LTTGrWH. ⁴ ἐναντι T.

⁵ + ἐφ' TWH marg.

⁶ Αἰγυπτον

LTTGrWHR. ⁷ θλίψις LTr.

⁸ ἠύρισκον TrWH.

⁹ σιτία

εἰς Αἰγυπτον LTTGrWHR.

¹⁰ ἐγνωρίσθη Tr (non marg.) WH

(non marg.). ¹¹ —τοῦ LTTGrWH.

¹² αὐτοῦ Tr marg.

¹³ Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ LTTGrWHR.

¹⁴ —αὐτοῦ LTTGrWHR.

¹⁵ ἐβδομηκονταπέντε E.

¹⁶ καὶ κατέβη LTTGr ([καὶ] Tr marg.)

WH marg. ¹⁷ [εἰς Αἰγυπτον] WH.

¹⁸ ᾧ LTTGrWH.

¹⁹ Ἐμ-

μόρ LTTGr, Ἐμμόρ WH.

²⁰ ἐν TrWHR, τοῦ ἐν L.

²¹ ὤμο-

λόγησεν LTTGrWHR.

²² ἄχρι LTTGrWH.

²³ + ἐπ' Αἰγυπτον

LTTGrWHR. ²⁴ —ἡμῶν LTTGrWH.

²⁵ τὰ βρέφη ἐκθετα LTTGrWH.

²⁶ ἐγεννήθη B.

²⁷ Μωυσῆς LTTGrWH.

^f Ex. 1. 10. Ps. 105. 25.

^g Ex. 1. 16—18, 22.

^h Luc. 17. 33.

Heb. 11. 23.

- ἦν ἁστέϊος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ
 21 οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ¹. ἐκτεθέντα δὲ αὐτόν², ἀνέ-
 λετο³ αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραώ, καὶ ἀνεθρέψατο
 22 αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς^{4,5}
 ὁ πάση σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ ἁδυνατός ἐν λόγοις
 23 καὶ ἐν⁶ ἔργοις⁷. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ⁸ τεσσαρα-
 κονταετῆς⁹ χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
 ἔπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τοὺς υἱούς Ἰσ-
 24 ραήλ. καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον, ἡμύνατο καὶ
 ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν
 25 Αἰγύπτιον. ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφούς αὐ-
 τοῦ⁹, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς
 26 σωτηρίαν¹⁰. οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. Ὁ¹¹ τῇ τε¹¹ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ
 ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλασεν¹² αὐτοὺς εἰς
 εἰρήνην, εἰπών, ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς¹³. ἵνα τί¹⁴
 27 ἀδικεῖτε ἀλλήλους; Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον
 ἀπόσωτο αὐτόν, εἰπών, ὅτι¹⁵ Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα
 28 καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς¹⁵; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις,
 29 ὃν τρόπον ἀνεῖλες χθὲς¹⁶ τὸν Αἰγύπτιον; Ἐφύγε δὲ
 Μωσῆς⁴ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν
 30 γῇ¹⁷ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. Καὶ πληρω-
 θέντων¹⁸ ἐτῶν τεσσαράκοντα¹⁷, ὤφθη αὐτῷ¹⁹ ἐν τῇ ἐρήμῳ
 τοῦ ὄρους Σινᾶ¹⁸ ὁ ἄγγελος Κυρίου¹⁹ ἐν φλογὶ πυρὸς
 31 βάτου. ὁ δὲ Μωσῆς⁴ ἰδὼν ἐθαύμασε²⁰ τὸ ὄραμα·
 προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἔγένετο φωνὴ
 32 Κυρίου πρὸς αὐτόν²¹, ὅτι²² Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου,
 ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ Θεὸς²² Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς²²
 Ἰακώβ. Ὁ²³ ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωσῆς⁴ οὐκ ἐτόλμα
 33 κατανοῆσαι. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, ὅτι²⁴ Ἀὔσον τὸ ὑπό-
 δημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν²⁵ ᾧ ἔστηκας,
 34 γῇ ἁγία ἐστίν. Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ

^a (Idioma)² Cor. 10. 4.Hebraic³

Gen. 10.

9; 23. 6;

30. 8.

1 Sam. 14.

15. 1 Chr.

12. 22.

Jonah 8. 8.

^b Ex. 2. 2.^c Cf. 1 Reg.

4. 30. Dan.

1. 4. 17.

^d Luc. 24.

19. cap.

18. 24.

^e 1 Cor. 2.

9.

^f Ex. 2. 11,

12.

^g Ex. 2. 13,

14.

^h ver. 35.

Cf. Luc. 12.

14.

ⁱ Ex. 2. 15.^k Gen. 37.

28. Judic.

6. 2.

^j Ex. 2. 22;

18. 3. 4.

^l ver. 23.

Ex. 7. 7.

^m Cf. Ex. 8.

1.

ⁿ Ex. 3. 2.^p Cf. 1 Reg.

19. 13.

cap. 9. 4.

^q Ex. 3. 6.

Vid. Matt.

22. 32.

^r cap. 3. 5.

Cf. Josh. 5.

15.

^s Ex. 3. 7.¹ — αὐτοῦ LTTTrWHR.² ἀνέλατο LTTTrWH.³ — ἐν LTTTrWHR.⁴ Μωσῆς LTTTrWH.⁵ — ἐν TTr.⁶ — ἐν LTTTrWHR.⁷ — αὐτοῦ LTTTrWHR.⁸ τεσσαρακονταετής

TTr (-ετής TrWH) WH.

⁹ — αὐτοῦ LTTTrWHR.¹⁰ σωτηρίαν

αὐτοῖς LTTTrWHR.

¹¹ δὲ BE.¹² συνήλασεν LTTTrWH.¹³ — ὑμεῖς LTTTrWHR.¹⁴ ἵνα τί WH.¹⁵ ἡμῶν LTTTrWH.¹⁶ Σινᾶ WH.¹⁷ τεσσαράκοντα TTrWH.¹⁸ — Κυρίου LTTTrWHR.¹⁹ ἐθαύμαζεν T.²⁰ — πρὸς αὐτόν

LTTTrWHR.

²¹ — ὁ Θεὸς LTTTrWHR.²² ἐφ' LTTTrWHR.

^a Ex. 3. 8.
^b Ex. 3. 10.
^c ver. 27.
^d Cf. Ex. 3.
 2; 14. 19;
 23. 20; 33.
 2. Num.
 20. 16.
^e Ex. 12.
 41; 33. 1.
 Heb. 8. 9.
^f Vid.
 Joan. 4. 48.
^g Ex. cap.
 7—12. Ps.
 78. 43—51;
 105. 27—36.
^h Ex. 14.
 21. 27—31.
 Ps. 78. 53;
 106. 9.
ⁱ Ex. 16. 1,
 &c.; 17.
 1—6.
^k ver. 42.
 Ex. 16. 35.
 Num. 14.
 33, 34.
 cap. 13. 18.
 Ps. 95. 10.
 Heb. 3. 9,
 17.
^l Deut. 18.
 15. cap. 3.
 22.
^m Ex. 19. 3,
 17, 18.
ⁿ Cf. ver.
 53. Esa.
 63. 9.
^o Deut. 5.
 27, 31; 33.
 4. Cf.
 Joan. 1. 17.
^p Rom. 3.
 2. Heb. 5.
 12. 1 Pet.
 4. 11.
^q Heb. 4. 12.
^r Ex. 16. 3.
 Num. 11. 4,
 6; 14. 4.
^s Ex. 32. 1.
^t Ex. 32.
 4—6.
 Deut. 9. 16.
 Ps. 106. 19.
^u Amos 6.
 13.
^v Esa. 2. 8.
 Jer. 1. 16;
 25. 6, 7.
^w Josh. 24.
 20.
^x Ps. 81. 12.
 Ezek. 20.
 39. Rom.
 1. 28.
^y Deut. 4.
 19. 2 Reg.
 17. 16; 21.
 3; 23. 5.
 Jer. 19. 13.
 Zeph. 1. 5.
^z Amos 5. 25—27.
 32. 35. Cf. Zeph. 1. 5.

μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν¹
 ἤκουσα. ^a καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτούς. ^b καὶ νῦν
 δεῦρο, ἀποστέλω^c σε εἰς Αἴγυπτον. Τούτον τὸν ³⁵
 Μωϋσῆν^d ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, ^e “Τίς σε κατέστησεν
 ἄρχοντα καὶ δικαστήν;” τοῦτον ὁ Θεὸς^f ἄρχοντα καὶ
 λυτρωτὴν ἀπέστειλεν ^g ἐν^h χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος
 αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. οὗτος ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας ³⁶
 τέρατα καὶ σημεῖα ⁱ ἐν γῇ^j Αἰγύπτου^k καὶ ^l ἐν ἐρυθρᾷ
 θαλάσῃ, καὶ ^m ἐν τῇ ἐρήμῳ ⁿ ἔτη τεσσαράκοντα^o. Οὗ- ³⁷
 τός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς^p ὁ εἰπὼν^q τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ,
 “Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος^r ὁ Θεὸς ὑμῶν^s ¹²
 ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν^t ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε^u.¹⁴”
^v Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ³⁸
 ἐρήμῳ ^w μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ
 ὄρει Σινᾶ^x καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο ^y λόγια
 ζῶντα δοῦναι ἡμῖν^z. ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσ- ³⁹
 θαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ’¹⁷ ¹ ἀπώσαντο, καὶ ἐστρά-
 φησαν¹⁸ ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, ² εἰπόντες ⁴⁰
 τῷ Ἀαρών, “Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται
 ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς⁹ οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ
 γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί γέγονεν¹⁹ αὐτῷ.” Καὶ ⁴¹
¹ ἔμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγα-
 γον θυσίαν τῷ εἰδῶλῳ, ² καὶ εὐφραίνοντο ³ ἐν τοῖς ἔρ-
 γοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. ⁴ Ἔστρεψε δὲ ὁ Θεός, καὶ ⁴²
⁵ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν ⁶ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ· καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν,
⁷ “Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ⁸ ἔτη τεσ-
 σαράκοντα⁸ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ; καὶ ἀνελά- ⁴³
 βετε τὴν σκηνὴν τοῦ ⁹ Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ
 θεοῦ ὑμῶν²⁰ ¹⁰ Ῥεμφάν²¹, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε
 προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βα-
 βυλῶνος.” ¹¹ Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν ἐν²² τοῖς ⁴⁴

¹ αὐτοῦ LTr (non marg.) WH.

² ἀποστέλλω LTrWHR.

³ Μωϋσῆν WH.

⁴ + καὶ LT[Tr]WHR.

⁵ ἀπέσταλκεν σὺν

LTrWHR.

⁶ τῇ LTr (non marg.) WH.

⁷ Αἰγύπτῳ

LTrWHR.

⁸ τεσσαράκοντα LTrWH.

⁹ Μωϋσῆς WH.

¹⁰ εἶπας LTrWH.

¹¹ — Κύριος LTrWHR.

¹² — ὑμῶν LTr

WHR.

¹³ ὑμῶν, R marg.

¹⁴ — αὐτοῦ ἀκούσεσθε LTrWHR.

¹⁵ Σινᾶ WH.

¹⁶ ὑμῖν WH (non marg.).

¹⁷ ἀλλὰ LTrWH.

¹⁸ + ἐν LTrWHR.

¹⁹ ἐγένετο LTr (non marg.) WHR.

²⁰ — ὑμῶν LTrWHR.

²¹ Ῥεμφάν LTrR, Ῥομφάν T, Ῥομφά WH.

²² — ἐν LTrWHR. R?

^c Lev. 18. 21; 20. 2—5. 1 Reg. 11. 7. 2 Reg. 23. 10. Jer.

^d Ex. 38. 21. Num. 9. 15; 17. 7, 8; 18. 2. 2 Chr. 24. 6.

πατράσιν ἡμῶν ἐν¹ τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ
 λαλῶν τῷ Μωσῇ², "ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον
 45 ὃν ἐωράκει· ἦν καὶ ὁ εἰσῆγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέ-
 ρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν,
 ὧν ἔξωσεν³ ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων
 46 ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαβὶδ⁴. ὃς εὗρε χάριν ἐνώ-
 πιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ᾔητήσατο εὑρεῖν ἡσκήνωμα τῷ
 47 Θεῷ⁵ Ἰακώβ. Ἡ Σολομῶν⁶ δὲ ᾠκοδόμησεν⁷ αὐτῷ οἶκον.
 48 Ἀλλ' οὐχ' ὁ ὑψιστος⁸ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς⁹ κατοί-
 49 κει, καθὼς ὁ προφήτης λέγει, "Ὁ οὐρανός μοι
 θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον
 οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει Κύριος· ἢ τίς τόπος
 50 τῆς καταπαύσεώς μου; οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησε
 51 ταῦτα πάντα;"² Σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμη-
 τοι τῇ καρδίᾳ¹⁰ καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς αἰεὶ τῷ Πνεύματι
 τῷ Ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὥς¹¹ οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς.
 52 τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίδξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ
 ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγέλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως
 "τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γεγέν-
 53 ησθε¹². οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον ὃς εἰς διαταγὰς ἀγ-
 γέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε."
 54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐ-
 55 τῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. Ὑπάρχων
 δὲ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρα-
 νόν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ
 56 Θεοῦ, καὶ εἶπεν, "Ἰδού, θεωρῶ τοὺς οὐρανούς ἀνεφγμέ-
 νους¹³, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα
 57 τοῦ Θεοῦ." Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ
 58 ὦτα αὐτῶν, καὶ ὠρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν· καὶ
 ἔκβαλοντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ
 μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πό-
 59 δας νεανίου καλουμένου Σαύλου, καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν

¹ Ex. 25. 9,
40; 26. 30;
27. 8. Heb.
8. 5.

² Josh. 3.

³ 14—17.

⁴ ver. 5.

Num. 32. 5.

⁵ Josh. 3.

10; 23. 9;

24. 18.

⁶ Chr. 20.

⁷ Ps. 44.

2; 78. 55;

80. 8.

⁸ 2 Sam. 7.

⁹ Vid. Luc.

1. 30. Cf.

cap. 13. 22.

¹⁰ 1 Reg. 8.

17. 1 Chr.

22. 7.

¹¹ Ps. 132. 5.

¹² 1 Reg. 8.

20. 2 Chr.

3. 1.

¹³ Cf. 1 Reg.

8. 27.

2 Chr. 2. 6.

¹ Vid. Luc.

1. 32.

² cap. 17.

³ Vid.

Marc. 14.

58.

⁴ Esa. 66. 1,

2. Cf. Ps.

11. 4.

Matt. 5. 34,

35.

⁵ Ex. 32. 9;

33. 3; 34. 9.

Deut. 9. 6;

13; 31. 27.

2 Chr. 30.

⁶ Ezek. 44.

7, 9. Cf.

Lev. 26. 41.

Deut. 10. 16.

Jer. 6. 10;

9. 26.

⁷ Esa. 63.

10.

⁸ Mal. 3. 7.

⁹ 2 Chr. 36.

16. Cf.

Matt. 5. 12;

23. 31.

¹⁰ Vid. cap.

3. 14.

¹¹ Cf. cap. 5.

28.

¹² Gal. 3. 19.

Cf. ver. 38.

¹³ 16; 37. 12.

¹⁴ Vid. Matt.

13. 12. Vid.

cap. 8. 1.

¹ ἐν transfert S in locum post διαδεξάμενοι.

² ἐξέωσεν L, ἐξέωσεν T.

³ Δαυεὶδ LTTTrWH.

⁴ οἶκος LTTTr

marg. (WH Appendix t).

⁵ Σαλωμών T.

⁶ οἰκοδόμησεν

TrWH.

⁷ —ναοὶς LTTTrWHR.

⁸ καὶ ἡ WH (non marg.).

⁹ καρδίαις LTTTrWHR, αὐτὴν καρδίαις WH marg.

¹⁰ ἐγένεσθε LTTTrWHR.

¹¹ διηνοιγμένους LTTTrWHR.

¹² Heb. 2. 2.

¹³ Cf. cap. 2. 37; 5. 33.

¹⁴ Vid. Marc. 16. 19.

¹⁵ Vid. Joan. 1. 52.

¹⁶ Vid. Lev. 24. 14—16. Num. 15. 35. 1 Reg. 21. 13. Cf. Heb.

¹⁷ 13. 12. Vid. cap. 6. 13. Cf. Deut. 13. 9, 10; 17. 7.

¹⁸ cap. 22. 20.

¹⁹ cap. 8. 1.

^a cap. 9. 14, 21; 22. 16.
 Rom. 10.
 12. 1 Cor.
 1. 2.
 2 Tim. 2. 22.
^b Ps. 31. 5.
^c Vid. Luc.
 22. 41.
^d Matt. 5.
 44; Luc.
 23. 34.
^e Vid.
 Matt. 27. 52.
^f cap. 7. 58.
^g ver. 4.
 cap. 11. 19.
 Vid. Matt.
 10. 23.
^h ver. 5.
 cap. 1. 8;
 9. 31.
ⁱ Vid. cap.
 5. 6.
^k Vid. cap.
 2. 6.
^l Gen. 23.
 2; 50. 10.
 2 Sam. 3. 31.
^m cap. 9. 1,
 13, 21; 22.
 4. 19; 26.
 10. 11.
 1 Cor. 15. 9.
 Gal. 1. 13.
 Phil. 3. 6.
 1 Tim. 1. 13.
ⁿ Cf. Jac. 2.
 6.
^o ver. 26.
 cap. 6. 5;
 21. 8.
^p ver. 25.
 Cf. Joan. 4.
 88, 89.
^q Vid.
 Marc. 16.
 17, 18.
^r Cf. Marc.
 1. 26.
^s ver. 39.
 Vid. Luc.
 24. 52.
^t ver. 11.
 cap. 13. 6.
 Cf. Mal. 3.
 5.
^u Vid. cap.
 5. 36.
^v Jer. 6. 13;
 31. 34.
 Jonah 3. 5.
 cap. 26. 22.
 Heb. 8. 11.
 Rev. 11. 18;
 13. 16; 19.
 5, 18; 20. 12.
^y Cf. cap.
 14. 11; 28.
 6.
^z ver. 9, 13.
 Cf. Gal. 3.
 1.
^{aa} Vid. cap.
 1. 8.

Στέφανον, ^aἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, “Κύριε Ἰη-
 σοῦ, ^bδέξαι τὸ πνεῦμά μου.” ^cΘεὸς δὲ τὰ γόνατα, 60
 ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, ^d“Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς
 τὴν ἁμαρτίαν ταύτην ^e.” Καὶ τοῦτο εἰπὼν ^fἐκοιμήθη.

^gΣαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναίρεσει αὐτοῦ.

8 Θ’.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ
 τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις ^h. πάντες τε ⁱ δι-
 σπάρῃσαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ ^kΣαμα-
 ρείας ^l, πλὴν τῶν ἀποστόλων. ^mσυνεκόμισαν δὲ τὸν 2
 Στέφανον ἄνδρες ⁿεὐλαβεῖς, καὶ ^oἐποίησαντο ^pκοπετὸν
 μέγαν ἐπ’ αὐτῷ. ^qΣαῦλος δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλη- 3
 σίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, ^rσύρων τε
 ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν. οἱ 4
 μὲν οὖν ^sδιασπαρέντες διήλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν
 λόγον.

^tΦΙΛΙΠΠΟΣ δὲ κατελθὼν ^uεἰς ^vπόλιν τῆς ^wΣαμα- 5
 ρείας ^x, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. προσεῖχόν 6
 τε ^y οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου
 ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ
 σημεῖα ^zἃ ἐποίει. πολλῶν ^{aa} γὰρ ^{ab}τῶν ἐχόντων ^{ac}πνεύ- 7
 ματα ἀκάθαρτα, βοῶντα μεγάλῃ φωνῇ ἐξήρχετο ^{ad}. πολ-
 λοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν.
^{ae}καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ^{af} ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἀνὴρ 8, 9 Γ’.
 δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ^{ag} ἐν τῇ πόλει ^{ah}μα-
 γεύων καὶ ^{ai}ἐξιστῶν ^{aj} τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας ^{ak}, λέγων
^{al}εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν. ^{am}ὃ προσεῖχον πάντες ^{an} ἀπὸ 10
 μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, ^{ao}“Οὗτός ἐστιν ἡ δύ-
 ναμις ^{ap} τοῦ Θεοῦ ^{aq} ἡ ^{ar}μεγάλη ^{as}.” Προσεῖχον δὲ αὐτῷ, 11
 διὰ τὸ ἱκανῶ χρόνῳ ταῖς ^{at}μαγείαις ^{au} ^{av}ἐξεστακέειν αὐ-
 τοὺς. ^{aw}Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζο- 12
 μένῳ ^{ax} τὰ ^{ay}περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
 ὀνόματος τοῦ ^{az}Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες
 τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, 13

¹ ταύτην τὴν ἁμαρτίαν LTrWH.

² Ἱεροσολύμοις WH.

³ δὲ

LTr[WH]R, — τε T.

⁴ Σαμαρίας TWH.

⁵ ἐποίησαν LTr

WHR.

⁶ + τὴν LTWHR.

⁷ δὲ LTrWHR.

⁸ πολλοὶ

LTrWHR.

⁹ φωνῇ μεγάλῃ (, E marg.) ἐξήρχετο LTrWHR.

¹⁰ προϋπῆρχεν WH.

¹¹ ἐγένετο δὲ πολλὰ χαρὰ LTrWHR.

¹² ἐξιστῶν LTrWHR.

¹³ Δύναμις...Μεγάλη WH.

¹⁴ + κα-

λουμένη LTrWHR.

¹⁵ μαγείαις TWH.

¹⁶ — τὰ LTrWHR.

¹⁷ — τοῦ LTrWHR.

καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· ^αθεω-
 ρῶν τε σημεῖα καὶ ^δδυνάμεις μεγάλας γινομένας, ^εἐξίσ-
 14 τατο. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ¹ἀπόστο-
 λοι, ὅτι δέδεκται ἡ ^αΣαμαρεία ²τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
 ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν ³Πέτρον καὶ ^εἸωάννην ⁴.
 15 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὥπως
 16 λάβωσι Πνεῦμα Ἅγιον. ⁵οὐπὼ γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ
 αὐτῶν ἐπιτεπτικός, ⁶μόνον δὲ ⁷βεβαπτισμένοι ὑπῆρ-
 17 χον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. τότε ⁸ἐπετίθουν ⁹
 τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ¹⁰ἐλάμβανον Πνεῦμα
 18 Ἅγιον. Θεασάμενος ⁷δὲ ὁ Σίμων, ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέ-
 σεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ Πνεῦμα
 19 τὸ Ἅγιον ⁸, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, λέγων,
 “Δότε καὶ μοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ὡς ⁹ἐπιθῶ
 20 τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ Πνεῦμα Ἅγιον.” Πέτρος δὲ
 εἶπε πρὸς αὐτόν, ¹⁰“Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς
 ἀπώλειαν, ὅτι ¹¹τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας ¹²διὰ χρη-
 21 μάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστι σοι ὁ μερὶς οὐδὲ ὁ κλῆρος ἐν
 τῷ λόγῳ τούτῳ. ¹³Ἡ γὰρ καρδιά σου οὐκ ἔστιν εὐθεία
 22 ἐνώπιον ¹⁴τοῦ Θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς ¹⁵κακίας
 σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ ¹⁶, εἰ ἄρα ἀφεθή-
 23 σεταιί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. εἰς γὰρ ¹⁷χολὴν
 24 ἐπικρίας καὶ ¹⁸σύνδεσμον ἀδικίας ὀρώ σε ὄντα.” Ἀπο-
 κριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε, ¹⁹“Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ
 πρὸς τὸν Κύριον, ὥπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν
 εἰρήκατε ²⁰.”
 25 Οἱ μὲν οὖν ²¹διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν
 λόγον τοῦ Κυρίου, ²²ὑπέστρεψαν ²³εἰς Ἱερουσαλὴμ ²⁴, πολ-
 λὰς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν ²⁵εὐηγγελίσαντο ²⁶.

IB' 26 ²⁷Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς ²⁸Φιλίππον, λέ-
 γων, “Ἀνάστηθι καὶ πορεύου ²⁹κατὰ μεσημβρίαν,
 ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ ³⁰

^a ver. 6, 7.^b cap. 2. 22;
19. 11.^c ver. 9, 11.^d cap. 1. 8.^e Vid. Luc.
22. 8.^f cap. 2. 38.^g Cf. cap.

19. 2.

^h cap. 19. 5.

Cf. cap. 10.

47, 48.

Matt. 28.

19.

1 Cor. 1.

13, 15.

ⁱ cap. 19. 6.

Heb. 6. 2.

^k cap. 2. 4.^l Cf. 2 Reg.

5. 16.

Dan. 5. 17.

Matt. 10. 8.

^m cap. 2. 38.ⁿ Esa. 55. 1.º Deut. 10.

9; 12. 12;

14. 27, 29;

18. 1. Cf.

Col. 1. 12.

^p 2 Reg. 10.

15. Ps. 78.

37.

^q Vid.

Rom. 1. 29.

^r Cf. Dan.

4. 27.

2 Tim. 2.

25.

^s Deut. 29.

18. Matt.

27. 34.

^t Heb. 12.

15.

^u Esa. 58.

6. Cf. Eph.

4. 3.

^v Cf. Ex. 8.

8, 28; 9.

28; 10. 17.

^y Vid. Luc.

16. 28.

^z ver. 40.

Cf. ver.

6—8.

Joan. 4. 38.

cap. 9. 32.

^a cap. 10. 3;

11. 13; 12.

7; 27. 28.

Cf. Judic. 6.

12; 13. 3.

^b ver. 5, 30,

&c.

^c Cf. cap.

22. 6.

¹ Ἱεροσολύμοις WH.² Σαμαρία TWH.³ —τὸν LTrWH.⁴ Ἰωάννη TrWH.⁵ οὐδέπω LTrWH.⁶ ἐπετίθεσαν LTrWH.⁷ ἰδὼν LTrWHR.⁸ —τὸ Ἅγιον I.T[Tr]WH.R marg.⁹ εἰαν

BELTTrWH.

¹⁰ ἐναντι LTrWHR.¹¹ κυρίου LTrWHR.¹² + ὅς πολλὰ κλαίον οὐ διελίμπανεν WH marg.¹³ ὑπέστρεφον

LTrWHR.

¹⁴ Ἱεροσόλυμα LTr, Ἱεροσόλυμα WH.¹⁵ Σα-

μαριτῶν T.

¹⁶ εὐηγγελίζοντο LTrWHR.¹⁷ πορεύθητι L.¹⁸ Ἱερουσαλὴμ WH.

^a Josh. 11.
22, &c.
^b Ps. 68. 31;
87. 4.
Zeph. 3. 10.
^c Jer. 38. 7.
^d Luc. 1.
52.
^e Ezra 7.
21.
^f Joan. 12.
20.

^g 2 Cor. 3.
2.
^h Cf. Rom.
10. 14.
ⁱ Joan. 16.
13.
^k 1 Reg. 20.
33. 2 Reg.
10. 15.
^l Esa. 53. 7,
8.
^m Joan. 1.
29.
ⁿ Cf. Matt.
26. 63.
Marc. 14.
61.

^o Vid.
Matt. 5. 2.
^p Luc. 24.
27. Cf.
cap. 17. 2;
18. 28; 28.
23.
^q Vid. cap.
5. 42.
^r cap. 10.
47.
^s Marc. 16.
16.
^t Vid.
Matt. 14.
33.
^u Matt. 1.
18 (var.
lect.).
^v 1 Reg. 18.
12. 2 Reg.
2. 16.
Ezek. 3. 12,
14; 8. 3;
11. 1, 24;
43. 5.

εἰς Ἀγάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. καὶ ἀναστὰς ἐπο- 27
ρεύθη· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὁ Αἰθίοψ εὐνοῦχος ἡ δυνάστης
Κανδάκης τῆς βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ
πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἔλγλυθει προσκυνήσων
εἰς Ἱερουσαλήμ, ἣν τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος 28
ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προφή-
την Ἡσαΐαν. εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, 29
“Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ.” Προσ- 30
δραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκον-
τος τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, καὶ εἶπεν, “Ἀρά γε 31
ᾔγνώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;” Ὁ δὲ εἶπε, “Πῶς γὰρ 32
ἂν δυνάμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με;” Παρεκάλεσέ
τε τὸν Φίλιππον ἀναβάνα καθίσαι σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ 32
περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη, “Ὡς
πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἄμνός ἐναντίον
τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ
στόμα αὐτοῦ. ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις 33
αὐτοῦ ἦρθη, τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται;
ὅτι αἵρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.” Ἀποκριθεὶς 34
δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπε, “Δέομαί σου, περὶ
τίνος ὁ προφήτης λέγει τούτου; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ
ἐτέρου τινός;” Ὁ ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα 35
αὐτοῦ, καὶ ἀρχάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, ἐν-
γελίσσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ 36
τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ· καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος,
“Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;” Εἶπε δὲ ὁ 37
Φίλιππος, “Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν.”
Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε, “Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ
εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.” Καὶ ἐκέλευσε στήναι 38
τὸ ἄρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ
τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.
ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, ἡ Πνεῦμα Κυρίου ἦρ- 39
πασε τὸν Φίλιππον· καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ

¹ — τῆς LTrWHR.

² — ὃς LTr[WH].

³ Ἱερουσαλήμ WH.

⁴ δὲ Tr marg. WH.

⁵ ἀνεγίνωσκέν τε L, — καὶ T[Tr].

⁶ Ἡ-

σαΐαν L, Ἡσαΐαν WH.

⁷ Ἡσαΐαν (Ἡσαΐαν L, Ἡσαΐαν WH) τὸν

προφήτην LTrWHR.

⁸ ὁδηγήσει TTrWHR.

⁹ κείραντος TWH

marg. ¹⁰ — αὐτοῦ LTrWHR. ¹¹ — δὲ LTrWHR. ¹² Deest

v. 37 in LTrWH text., R (non marg.). WH marg. habet εἶπεν δὲ

αὐτῷ [ὁ Φίλιππος] Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου [ἔξεστιν].

ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν

[Χριστόν].

εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ^αχαίρων.
 40 Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς ^δἈζωτον· καὶ διερχόμενος
^εεὐγγελλίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἔλθειν αὐ-
 τὸν ¹εἰς ^αΚαισαρίαν².

ΙΓ'. 9 ^α“Ο ΔΕ Σαῦλος ἔτι ³ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου
 εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν ^βτῷ ἀρχιερεῖ,
 2 ᾗτήσατο παρ’ αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς ^βΔαμασκὸν πρὸς
 τὰς συναγωγάς, ὅπως ἂν ⁴τινας εὐρῇ ^γτῆς ὁδοῦ ὄντας⁵
 ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερου-
 3 σαλήμ⁶. ^δἘν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξιν
 τῇ ^δΔαμασκῷ, καὶ ἑξαίφνης⁷ περιήστραψεν αὐτὸν ⁸φῶς
 4 ἀπὸ⁹ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε
^ιφωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, “Σαούλ, Σαούλ, τί με ^μδιώ-
 5 κεις;” Εἶπε δέ, “Τίς εἶ, Κύριε;” Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν¹⁰,
 “Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς¹¹ ὃν σὺ διώκεις· σκληρόν σοι
 6 πρὸς κέντρα λακτίζειν.” Τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε,
 “Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι;” Καὶ ὁ Κύριος πρὸς
 αὐτὸν ¹²¹³· ^α“Ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν, ^βκαὶ
 7 λαληθήσεται σοι ^οτί¹⁴ σε δεῖ ποιεῖν.” ^ρΟἱ δὲ ἄνδρες
 οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἰστήκεισαν¹⁵ ἔννοι¹⁶, ^αἀκούοντες
 8 μὲν τῆς φωνῆς, ^ρμηδένα δὲ θεωροῦντες. ᾗγέρθη δὲ
 ὁ¹⁷ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεψγμένων¹⁸ δὲ τῶν ὀφ-
 θαλμῶν αὐτοῦ, ^ροὐδένα¹⁹ ἔβλεπε, ^χχειραγωγούμενος δὲ
 9 αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς ^βΔαμασκόν. καὶ ἦν ἡμέρας
 τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.
 10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν ^βΔαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας²⁰,
 καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος ^νἐν ὁράματι²¹, “Ἀνα-
 11 νία²².” Ὁ δὲ εἶπεν, “Ἰδοὺ ἐγώ, Κύριε.” Ὁ δὲ Κύριος
 πρὸς αὐτόν, “Ἀναστὰς²³ πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν
 καλουμένην Εὐθείαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
 Σαῦλον ὀνόματι ^τΤαρσέα. ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται,

^α ver. 8.^β Josh. 11.

22, &c.

^γ ver. 25.^δ cap. 9. 30;

10. 1, 24;

11. 11; 12.

19; 18. 22;

21. 8, 16;

23. 23, 33;

25. 1, 4, 6,

13.

^ε ver. 13, 21.

Vid. cap. 8.

3.

^ζ Ps. 27. 12.

Cf. cap. 26.

11.

^η Cf. cap.

22. 5; 26.

10.

^θ Gen. 14.

15, &c.

2 Cor. 11.

32. Gal. 1.

17.

^ι cap. 19. 9,

23; 24. 22.

Cf. Esa. 30.

21; 35. 8.

Amos 8.

14. cap.

18. 25, 26;

22. 4; 24.

14. 2 Pet.

2. 2.

^κ ver. 3—8,

cap. 22.

6—12.

cap. 26.

12—18.

Cf. 1 Cor.

15. 8.

^λ Cf. cap. 7.

32.

^μ Cf. Esa.

63. 9.

Zech. 2. 8.

^ν Cf. Ezek.

3. 22.

^ξ ver. 16.

Cf. 1 Cor.

9. 16.

^ρ Cf. Dan.

10. 7.

^σ Cf. cap.

22. 9 cum

Joan. 12.

29.

^τ Cf. cap.

22. 11.

^θ cap. 13.

11.

^ι cap. 22. 12.^κ cap. 2. 17;

10. 3, 17;

19; 11. 5;

12. 9; 16.

9, 10; 18. 9.

^λ ver. 30.

cap. 11. 25;

21. 39; 22.

3.

¹ — αὐτὸν T errore.² Καισαρίαν TWH.³ ἐν· TWH.⁴ ἂν T.⁵ ὄντας τῆς ὁδοῦ TTr marg.⁶ Ἱερουσαλήμ WH.⁷ ἑξαίφνης

(ἐξέφνης) WH) τε LTrTWHR.

⁸ περιέστραψεν αὐτὸν E, αὐτὸν

περιέστραψεν L, αὐτὸν περιήστραψεν TTrWH.

⁹ ἐκ LTrTWHR.¹⁰ — κύριος εἶπεν LTrTWHR.¹¹ + [ὁ Ναζωραῖος] L.¹² De-

sunt omnia in LTrTWHR α v. 5 σκληρόν usque ad v. 6 πρὸς

αὐτόν. ¹³ + ἀλλὰ LTrTWHR.¹⁴ ὁ τι LTrTWHR, ὅτι WH.¹⁵ εἰστήκεισαν WH.¹⁶ ἐννοι LTrTWH.¹⁷ — ὁ LTrTWH.¹⁸ ἠνεψγμένων L, ἠνοιγμένων T.¹⁹ οὐδὲν LTrTWHR.²⁰ Ἀνα-

νίας WH.

²¹ ἐν ὁράματι ὁ κύριος LTrTWHR.²² Ἀνανία WH.²³ Ἀνάστα LWH (non marg.).

^a ver. 17.
 Vid. Marc.
 5. 23.
^b ver. 32.
 41. Matt.
 27. 52.
 cap. 26. 10.
 Rom. 1. 7;
 16. 2, 15.
 1 Cor. 1. 2,
 &c.
^c ver. 21.
 Vid. cap. 7.
 59.
^d Cf. cap.
 13. 2.
 Rom. 1. 1.
 Gal. 1. 15.
 Eph. 3. 7.
^e Rom. 9.
 22. 23.
^f cap. 22.
 21; 26. 17.
 Rom. 1. 5;
 11. 13; 15.
 16. Gal. 1.
 16; 2. 7—9.
 Eph. 3. 8.
 1 Tim. 2. 7.
 2 Tim. 1.
 11; 4. 17.
^g cap. 25.
 22, 23; 26.
 1, 32.
 2 Tim. 4. 16.
^h cap. 20.
 23; 21. 4.
 11.
 1 Thess. 3.
 3.
ⁱ ver. 6.
 Cf. 2 Cor.
 6. 4, 5; 12.
 23—28.
^k cap. 21. 13.
^l cap. 22. 13.
^m ver. 11.
ⁿ cap. 21.
 20.
^o Vid. cap.
 2. 4.
^p cap. 22. 16.
^q Cf. ver. 9.
^r Cf. cap.
 26. 20.
^s Vid. cap.
 13. 5.
^t Vid.
 Matt. 14.
 33.
^u Gal. 1.
 13, 23.
^v cap. 2. 6.
^w cap. 16. 10.
^x cap. 18. 5,
 28.
^y Cf. Gal. 1.
 17, 18.
^z cap. 20. 3,
 19; 23. 30.
^{aa} Vid. Luc.
 20. 20. Cf.
 2 Cor. 11.
 32, 33.

καὶ εἶδεν ἐν ὁράματι¹ ἄνδρα ὀνόματι Ἀνανίαν² εἰσελ-
 θόντα καὶ ^aἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα³, ὅπως ἀναβλέψῃ.
 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ⁴ Ἀνανίας⁵, “Κύριε, ἀκήκοα⁶ ἀπὸ
 πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε
^b τοῖς ἁγίοις σου⁷ ἐν Ἱερουσαλὴμ⁸. καὶ ὧδε ἔχει ἐξου-
 σίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικα-
 λουμένους τὸ ὄνομά σου.” Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ⁹
 Κύριος, “Πορεύου, ^aὅτι ^cσκεῦος ἐκλογῆς μοι ἐστίν⁹
 οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον¹⁰ ἔθνων¹¹
 καὶ ^gβασιλέων, νιῶν τε Ἰσραὴλ. ^hἐγὼ γὰρ ὑποδείξω
 αὐτῷ, ⁱὅσα δεῖ αὐτὸν ^kὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.”
 Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας⁵ καὶ εἰσηλθεν εἰς^m τὴν οἰκίαν,
 καὶ ^aἐπιθεὶς ἐπ’ αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπε, “Σαοὺλ ⁿἀδελ-
 φέ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι
 ἐν τῇ ὁδῷ ἧ ἡρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ ^oπλησθῇς
 Πνεύματος Ἁγίου.” Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν
 ὀφθαλμῶν αὐτοῦ¹² ὥσε¹³ λεπίδες, ἀνέβλεψέ τε παρα-
 χρῆμα¹⁴, καὶ ^pἀναστὰς ἐβαπτίσθη, καὶ ^qλαβὼν τροφήν
 ἐνίσχυσεν¹⁵. Ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος¹⁶ μετὰ τῶν ἐν
 Δαμασκῷ μαθητῶν ^rἡμέρας τινάς· καὶ εὐθέως ^tἐν ταῖς
 συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Χριστόν¹⁷, ὅτι οὗτός ἐστιν
ⁱὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες
 καὶ ἔλεγον, “Οὐχ οὗτός ἐστιν ^uὁ πορθήσας ἐν¹⁸ Ἱερου-
 σαλὴμ^{8c} τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο,¹⁹ καὶ ὧδε
 εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ
 ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς;¹⁹” Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυνα-
 μούτο, καὶ ^xσυνέχυνε²⁰ τοὺς²¹ Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦν-
 τας ἐν Δαμασκῷ, ^yσυμβιβάζων ^zὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
 Χριστός. ^aὥς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνε-
 βουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· ἐγνώσθη
 δὲ τῷ Σαύλῳ ^bἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. ^cπαρετήρουν τε²²

¹ — ἐν ὁράματι LITr marg. R, at ἄνδρα [ἐν ὁράματι] Tr WH.
² Ἀνανίαν (Ἀναν. WH) ὀνόματι LITr WHR. ³ τὰς χεῖρας LR, χεῖρας Tr, [τὰς] χεῖρας WH. ⁴ — ὁ LITr WH. ⁵ Ἀνανίας WH. ⁶ ἤκουσα LITr WHR. ⁷ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν LITr WH. ⁸ Ἱερουσαλὴμ WH. ⁹ ἐστίν μοι LITr WHR. ¹⁰ + τῶν L[WH] R. ¹¹ + τε LITr WHR. ¹² ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν LITr WH. ¹³ ὥς LITr WH. ¹⁴ — παρα- χρῆμα LITr WHR. ¹⁵ ἐνίσχύθη Tr marg. WH. ¹⁶ — ὁ Σαῦλος LITr WHR. ¹⁷ Ἰησοῦν LITr WHR. ¹⁸ εἰς T. ¹⁹ τὸ ὄνομα τοῦτο; ... ἀρχιερεῖς. R. ²⁰ συνέχυνεν T WH. ²¹ — τοὺς T WHR. ²² παρετήρουντο δὲ καὶ LITr WHR.

τὰς¹ πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὥπως αὐτὸν ἀνέ-
 25 λωσι· λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταί² νυκτός, ^δκα-
 θήκαν διὰ τοῦ τείχους^{3,4}, χαλάσαντες ἐν ὀσφυρίδι⁵.
 26 ^αΠαραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος⁶ εἰς⁷ Ἱερουσαλήμ⁸,
 ἐπειράτο⁹ κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες
 ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητῆς.
 27 ^εΒαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτόν, ἦγαγε πρὸς τοὺς
 ἀποστόλους, καὶ διηγῆσατο αὐτοῖς ^θπῶς ἐν τῇ ὁδῷ
 εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ ^θπῶς ἐν
 28 Δαμασκῷ ^ηἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ¹⁰ Ἰη-
 σοῦ. καὶ ἦν μετ' αὐτῶν ^ιεἰσπορευόμενος καὶ ἐκπο-
 29 ρευόμενος ἐν¹¹ Ἱερουσαλήμ⁸, καὶ ^ιἡ παρρησιαζόμενος
 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ¹³, ἐλάλει τε καὶ
 συνεζήτει πρὸς τοὺς ^κἙλληνιστάς· ^ιοἱ δὲ ἐπεχείρουν
 30 αὐτὸν ἀνελεῖν¹⁴. ἐπιγνόντες δὲ ^μοἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον
 αὐτὸν εἰς ^νΚαισάρειαν¹⁵, καὶ ^δἐξαπέστειλαν αὐτόν¹⁶ εἰς
 31 Ὑαρσόν. ^πΑἱ¹⁷ μὲν οὖν ἐκκλησίαι¹⁷ καθ' ὅλης τῆς
 Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας¹⁸ εἶχον¹⁷ εἰρή-
 νην, ^ροικοδομούμεναι¹⁷ καὶ πορευόμεναι¹⁷ τῷ φόβῳ τοῦ
 Κυρίου, καὶ τῇ ^ρπαρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
 ἐπληθύνοντο¹⁷.

ΙΔ'. 32 ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ^εΠέτρον διερχόμενον διὰ πάντων,
 κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας
 33 ^υΔύδδαν¹⁹. εὑρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα Αἰνέαν ὀνό-
 ματι²⁰, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κρᾶββάτῳ²¹,
 34 ὃς ἦν παραλελυμένος. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος,
 "Αἰνέα, ^ζἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ²² Χριστός· ἀνάστηθι
 35 καὶ στρώσον σεαυτῷ." Καὶ εὐθέως ἀνέστη· καὶ
 εἶδον²³ αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ^υΔύδδαν²⁴ καὶ
 τὸν ^υΣαρωνᾶν²⁵, οἵτινες ^ζἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

^α Luc. 18.
^β Cf. Josh.
 2. 15.
 1 Sam. 19.
 12. ver. 30.
 Vid. Matt.
 10. 23.
^γ Vid.
 Matt. 16.
 10.
^δ cap. 22.
 17—20; 26.
 20.
^ε Vid. cap.
 4. 36.
 1 Cf. Gal. 1.
 18, 19?
^θ ver. 3—6,
 20, 22.
^ι ver. 29.
 Cf. cap. 4.
 13.
^κ Vid.
 Joan. 10. 9.
^λ Vid. cap.
 6. 1.
^μ cap. 22.
 18.
^ν cap. 10.
 23; 11. 1,
 &c. Joan.
 21. 23.
^ξ Vid. cap.
 8. 40.
^ο Vid. ver.
 11. Cf.
 cap. 11. 25.
 Gal. 1. 21?
^π cap. 1. 8;
 8. 1; 16. 5.
^ρ cap. 20.
 32. Jud.
 20. Cf.
 Rom. 14.
 19.
^σ Vid. cap.
 4. 36.
^τ cap. 8. 25.
^υ ver. 13.
^φ 1 Chr. 8.
 12. Ezra 2.
 33. Neh. 7.
 37; 11. 35.
^ζ cap. 3. 6.
^η 1 Chr. 5.
 16; 27. 29.
 Cant. 2. 1.
 Esa. 33. 9;
 35. 2; 65.
 10.
^ι cap. 11.
 21. Cf.
 ver. 42.

¹ τὰ S errore.² οἱ μαθηταί αὐτοῦ LTTTrWHR.³ διὰ τοῦ

τείχους καθῆκαν LTTTrWHR.

⁴ + αὐτόν LTTTrWHR.⁵ σφυ-

ρίδι WH.

⁶ —ὁ Σαῦλος LTTTrWHR.⁷ ἐν L.⁸ Ἱερου-

σαλήμ WH.

⁹ ἐπειράσεν LTTTrWHR.¹⁰ —τοῦ LTTTrWH.¹¹ εἰς LTTTrWHR.¹² —καὶ LTTTrWHR.¹³ —Ἰησοῦ LTTTr

WHR.

¹⁴ ἀνελεῖν αὐτόν LTTTrWH.¹⁵ Καισάρειαν TWH.¹⁶ —αὐτόν L.¹⁷ Ἡ...ἐκκλησία...εἶχεν...οἰκοδομουμένη...πορευο-

μένη...ἐπληθύνετο LTTTrWHR.

¹⁸ Σαμαρίας TWH.¹⁹ Δύδδα

LTTTrWH.

²⁰ ὀνόματι Αἰνέαν LTTTrWH.²¹ κρᾶβάττον LTTTr

WHR.

²² —ὁ LTTTrWHR.²³ εἶδαν LTTTrWH.²⁴ Δύδδα

LTTTrWH.

²⁵ Σάρωνα BET, Σαρῶνα LWH, Σαρωνᾶ Tr.

* Josh. 19.
 46. 2 Chr.
 2. 16.
 Ezra 3. 7.
 Jonah 1. 3.
 ver. 38, 42,
 43. cap.
 10. 5. 8, 23,
 32; 11. 6,
 13.
 1 Tim. 2.
 10. 2 Cor.
 9. 8. Eph.
 2. 10. Col.
 1. 10.
 2 Thess. 2.
 17. 1 Tim.
 5. 10.
 2 Tim. 2.
 21; 3. 17.
 Tit. 1. 16;
 3. 1. Cf.
 Rom. 13. 3.
 Heb. 13. 21.
 c ver. 39.
 cap. 1. 13;
 20. 8.
 Num. 22.
 16 (Septua-
 gint.).
 Cf. Matt.
 9. 25.
 Vid. Luc.
 22. 41.
 Cf. Marc.
 5. 41.
 ver. 13.
 Cf. ver. 35.
 Joan. 11.
 45; 12. 11.
 cap. 10. 6.
 ver. 24.
 Vid. cap. 8.
 40.
 Vid.
 Matt. 27.
 27.
 ver. 7.
 2 Pet. 2. 9.
 ver. 22, 35.
 cap. 13. 16,
 26.
 ver. 17.
 19. Vid.
 cap. 9. 10.
 ver. 30.
 Vid. cap. 3.
 1.
 Vid. cap.
 8. 26.
 cap. 3. 4.
 Vid. Luc.
 1. 12.
 Rev. 8. 4.
 Cf. Dan. 10.
 12.
 Matt. 26.
 13. Cf.
 ver. 31.
 Heb. 6. 10.

Ἐν ᾧ Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά¹, 36
 ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν ὁ πλήρης
 ἀγαθῶν ἔργων² καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει· ἐγένετο 37
 δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀπο-
 θανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν³ ἐν⁴ ὑπερώῳ·
 ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδης⁵ τῇ ᾧ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ 38
 ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν
 δύο ἄνδρας πρὸς αὐτόν, παρακαλοῦντες ἄμὴ ὀκνήσαι⁶
 διελθεῖν ἕως αὐτῶν⁷. ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνήλθεν 39
 αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερώον,
 καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι
 καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει
 μετ' αὐτῶν οὕσα ἡ Δορκάς. ἔκβαλὼν δὲ ἔξω πάν- 40
 τας ὁ Πέτρος,⁸ ἵθεις τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ
 ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, ⁹εἶπε, “Ταβιθά¹, ἀνά-
 στηθι.” Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ
 ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισε. δούς δὲ αὐτῇ χεῖρα, 41
 ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἀγίους καὶ τὰς
 χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. γνωστὸν δὲ ἐγένετο 42
 καθ' ὅλης τῆς⁹ ᾧ Ἰόππης, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν¹⁰
 ἐπὶ τὸν Κύριον· ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μέναι¹¹ 43
 αὐτὸν¹² ἐν ᾧ Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

ἌΝΗΡ δέ τις ἦν¹³ ἐν Καίσαρείᾳ¹⁴ ὀνόματι Κορνή- 10 **ΙΕ΄.**
 λιος, ἑκατοντάρχης ἐκ¹⁵ σπειρῆς τῆς καλουμένης Ἰτα-
 λικῆς, ¹⁶εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν σὺν παντὶ 2
 τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε¹⁵ ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ
 λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διαπαντός¹⁶. ¹⁷εἶδεν ἐν 3
 ὁράματι φανερώς, ὥσει¹⁷ ὥραν ἐννάτην¹⁸ τῆς ἡμέρας,
 ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰ-
 πόντα αὐτῷ, “Κορνήλιε.” Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ 4
 ἔμφοβος γενόμενος εἶπε, “Τί ἐστὶ, Κύριε;” εἶπε
 δὲ αὐτῷ, “Αἱ προσεύχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι
 σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον¹⁹ τοῦ Θεοῦ.

¹ Ταβιθά WH.

² ἔργων ἀγαθῶν LTrWH.

³ ἔθηκαν αὐτήν

TTrWH marg., — αὐτήν WH (non marg.).

⁴ + τῷ L. ⁵ Λύδ-
 δας TTrWH.

⁶ ὀκνήσης LTrWH.

⁷ ἡμῶν LTrWH.

⁸ + καὶ LTrWH.

⁹ — τῆς [Tr] WH.

¹⁰ ἐπίστευσαν πολλοὶ

LTrWH.

¹¹ αὐτὸν ([αὐτὸν] Tr) ἡμέρας ἱκανὰς μέναι LTr.

¹² — αὐτὸν TWH.

¹³ — ἦν LTrWH.

¹⁴ Καίσαρια TWH.

¹⁵ — τε LTrWH.

¹⁶ διὰ παντός LTrWH.

¹⁷ + περὶ LTrWH.

¹⁸ ἐμπροσθεν LTrWH.

- 5 καὶ νῦν πέμψον εἰς ^a Ἰόππην ἄνδρας¹, καὶ μετάπεμψαι ^a ver. 8, 23,
6 Σίμωνα² ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ³² Vid.
^b παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θά- ^{cap. 9. 36.}
7 λασσαν· οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν³.” Ὡς ^b cap. 9. 43.
δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ⁴,
φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ⁵, καὶ στρατιώτην
8 εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἐξηγησά-
μενος αὐτοῖς ἅπαντα⁶, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν
9 ^a Ἰόππην. Ὁ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων⁷ καὶ ^c ver. 9—32,
τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα ^{cap. 11.}
10 προσεύξασθαι, ⁵ περὶ ὧραν ἔκτην. ἐγένετο δὲ πρόσ- ^{5—14.}
πεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ ¹ Vid.
11 ἐκείνων⁸, ἐπέπεσεν⁹ ἐπ’ αὐτὸν ἕκστασις καὶ θεωρεῖ ^{Matt. 24.}
τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ καταβαῖνον ἐπ’ αὐτὸν¹⁰ ^{17. Cf.}
σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς ^{2 Reg. 23.}
12 δεδεμένον, καὶ¹¹ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν ᾧ ὑπῆρχε ^{12. Jer.}
πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς¹² καὶ τὰ θηρία¹³ καὶ τὰ¹⁴ ^{19. 13; 32.}
13 ἐρπετὰ καὶ τὰ¹⁴ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο ^{29. Zeph.}
14 φάγε. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε, “Μηδαμῶς, Κύριε· ^{1. 5.}
^k ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν¹ κοινὸν ἢ¹⁵ ⁹ Ps. 55. 17.
^m ἀκάθαρτον.” ^h cap. 22.
15 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, ^{17.}
16 Θεὸς ἐκαθάρισεν¹⁶, σὺ μὴ κοίνου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ⁴ Vid. Joan.
ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν¹⁷ ἀνελήφθη¹⁸ τὸ σκεῦος εἰς τὸν ^{1. 52.}
οὐρανόν.
17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ ^o διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη ^p τὸ
ὄραμα ὃ εἶδε, καὶ¹⁹ ἰδοῦ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι
ἀπὸ²⁰ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν²¹
18 Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν ^q πυλῶνα· καὶ φωνή-
σαντες ἐπυνθάνοντο²², εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέ-
19 τρος ἐνθάδε ξενίζεται. Τοῦ δὲ Πέτρου ἐνθυμουμένου²³

¹ ἄνδρας εἰς Ἰόππην LTTTrWHR.² + τινι LTTTrWHR, at

[τινι] Tr marg.

³ —οὗτος ad fin. vers. LTTTrWHR.⁴ αὐτῷ

LTTTrWHR.

⁵ —αὐτοῦ LTTTrWHR.⁶ ἅπαντα αὐτοῖς LTTTr

WH.

⁷ αὐτῶν Tr marg.⁸ αὐτῶν LTTTrWHR.⁹ ἐγένετο LTTTrWHR.¹⁰ —ἐπ’ αὐτὸν LTTTrWHR.¹¹ —δεδεμένον

καὶ LTTTrWHR.

¹² τῆς γῆς post ἐρπετὰ ponunt LTTTrWHR.¹³ καὶ¹⁴ —καὶ τὰ θηρία LTTTrWHR.¹⁵ —τὰ LTTTrWHR.¹⁶ ἐκαθάρισεν Tr.¹⁷ εὐθὺς LTTTrWHR.¹⁸ ἀνε-

λήμφθη LTTTrWH.

¹⁹ —καὶ LTTTrWHR, [καὶ] Tr marg.²⁰ ὑπὸ Tr marg. WH.²¹ + τοῦ LTTTrWH.²² ἐπυνθοντο

WH (non marg.).

²³ διενθυμουμένου LTTTrWHR.^k Ezek. 4.

14. Cf.

Dan. 1. 8.

Matt. 15.

11.

^l ver. 28.

Vid. Marc.

7. 2.

^m Lev. 11.

2—47; 20.

25. Deut.

14. 4—20.

ⁿ Rom. 14.

14, 20.

1 Cor. 10.

25. 1 Tim.

4. 4. Tit.

1. 15. Cf.

Marc. 7. 15,

19.

^o Vid. Luc.

9. 7.

^p ver. 3.^q Vid.

Matt. 26.

71.

^a ver. 3.^b ver. 7.^c Vid.Matt. 21.
21.^d Cf. cap.
15. 7—9.^e Vid. ver.
2.^f Vid. cap.
6. 3.^g Matt. 2.
12, 22.

Luc. 2. 26.

^h Vid.
Marc. 8. 38.ⁱ cap. 11.
14.^k ver. 45.
Cf. cap. 11.
12.^l ver. 5.
Vid. cap. 9.
36.^m Vid. ver.
1.ⁿ Dan. 2.
46. cap.
16. 29.º Vid.Matt. 8. 2.
10; 22. 8, 9.^p Rev. 19.
Cf. cap. 14.
15.^q ver. 24.^r cap. 5. 13.
Cf. Joan. 4.
9; 18. 28.

cap. 11. 3.

^s ver. 14.
15. Cf.

cap. 15. 9.

^t ver. 9, 23,
24.^u Cf. ver. 3.

περὶ ^a τοῦ ὁράματος, εἶπεν αὐτῷ τὸ Πνεῦμα ¹, “² Ἰδοὺ, ἄνδρες ^b τρεῖς ² ζητοῦσί ³ σε· ἀλλὰ ἀναστὰς κατὰβηθι, ²⁰ καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, ^c μηδὲν διακρινόμενος· ^d διότι ⁴ ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.” Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς ²¹ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτόν ⁵, εἶπεν, “⁶ Ἰδοὺ, ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι’ ἣν πάρεστε;” οἱ δὲ εἶπον ⁶, “Κορνήλιος ²² ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ ^e φοβούμενος τὸν Θεόν, ^f μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ^g ἐχρηματίσθη ὑπὸ ^h ἀγγέλου ἁγίου, μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ.” Εἰσκαλεσάμενος οὖν ⁱ αὐτούς ²³ ἐξένισε. Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ Πέτρος ⁷ ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, ^k καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ τῆς ⁸ ^l Ἰόππης συνῆλθον ⁹ αὐτῷ. καὶ τῇ ¹⁰ ἐπαύριον εἰσῆλθον ¹¹ εἰς ²⁴ τὴν ^m Καισαρείαν ¹². ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, ¹³ συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.

Ὡς δὲ ἐγένετο ¹⁴ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντή- ²⁵ σας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, ⁿ πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας ^o προσεκύνησεν. ὁ δὲ Πέτρος αὐτόν ἤγειρε ¹⁵ λέγων, ²⁶ ^p “¹⁶ Ἀνάστηθι· ¹⁷ καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι.” Καὶ ²⁷ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθε, καὶ εὕρισκει συνεληλυθότας ^q πολλούς, ἔφη τε πρὸς αὐτούς, “²⁸ Ὑμεῖς ἐπί- ²⁹ στασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ ^r κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· ¹⁸ καὶ ἐμοὶ ¹⁷ ὁ Θεὸς ἔδειξε ¹⁸ μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· διὸ ²⁹ καὶ ἀναντιρρήτως ¹⁹ ἦλθον μεταπεμφθεῖς. πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με;” Καὶ ὁ Κορνή- ³⁰ λιος ἔφη, ²⁰ “²⁰ Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἡμῶν νηστεύων, καὶ ²⁰ ^u τὴν ἐνάτην ²¹ ὥραν ²² προσ-

¹ τὸ πνεῦμα αὐτῷ LTrWH marg. (— αὐτῷ WH text.). ² — τρεῖς T[Tr marg.], δύο WH text., [τρεῖς] WH marg. ³ ζητοῦντές TTr marg. WH. ⁴ ὅτι LTrWH. ⁵ — τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτόν LTrWH. ⁶ εἶπαν LTrWH. ⁷ ἀναστὰς LTrWH. ⁸ — τῆς LTrWH. ⁹ συνῆλθον WH. ¹⁰ τῇ δὲ LTrWH. ¹¹ εἰσῆλθεν LTrWH. R marg., εἰσῆλθαν TTr marg. ¹² Καισαρίαν TWH. ¹³ συν- TWH. ¹⁴ + τοῦ LTrWH. ¹⁵ ἤγειρεν αὐτόν LTrWH. ¹⁶ καὶ ἐγὼ TTrWH. ¹⁷ καί μοι LTrWH. ¹⁸ ἔδειξεν ὁ Θεός TTr marg. ¹⁹ ἀναντιρρήτως WH. ²⁰ — νηστεύων καὶ LTrWH. ²¹ ἐνάτην LTrWH. ²² — ὥραν LTrWH.

- ευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ, ^a ἀνὴρ ἔστη ^a Vid. cap. 1. 10.
 31 ἐνώπιόν μου ^{ab} ἐν ἑσθῇτι λαμπρᾷ, καὶ φησι, ‘Κορνή- ^b Vid. Jac. 2. 2.
 λιε, ^c εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύ- ^c Cf. ver. 4.
 32 ναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ^d πέμψον ^d ver. 5.
 οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικα-
 λεῖται Πέτρος· ^e οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος ^e ver. 6.
 βυρσέως παρὰ θάλασσαν· ὃς παραγενόμενος λαλήσει
 33 σοι.¹ Ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σε· ^f σύ τε καλῶς ^f 2 Pet. 1. 19. 3 Joan. 6.
 ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώ-
 πιον τοῦ Θεοῦ² πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστε-
 ταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.³”
 34 ^g Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν, “Ἐπ’ ἀλη- ^g Vid. Matt. 5. 2.
 θείας καταλαμβάνομαι, ὅτι ^h οὐκ ἔστι προσωπολήπτης⁴ ^h Deut. 1. 17; 10. 17.
 35 ὁ Θεός, ἀλλ’ ἐν παντὶ ἔθνει ⁱ ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ⁱ Prov. 24. 23. Rom. 3. 11. Jac. 2. 1, 9.
 36 ^k ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, ^j δεκτὸς αὐτῷ ἐστί. τὸν ^j Vid. ver. 2.
 λόγον ὃν⁵ ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελι- ^k Esa. 64. 5.
 37 ζόμενος ^m εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, (ⁿ οὗτός ἐστι πάν- ⁿ Luc. 4. 24.
 των Κύριος·)⁶ ὑμεῖς οἴδατε, τὸ ^o γενόμενον ῥῆμα καθ’ ^o Vid. Luc. 23. 14.
 ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ^p ἀρξάμενον ^{7, 8} ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ^p Rom. 10. 12.
 38 ^q μετὰ τὸ βάπτισμα ^q ἐκήρυξεν Ἰωάννης⁹. ^r Ἰησοῦν τὸν ^r Luc. 24. 47 (var. lect.).
 ἀπὸ Ναζαρέτ¹⁰, ὡς ^s ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεός ^s Πνεύματι ^s Matt. 4. 12. Marc. 1. 14.
 Ἀγίῳ καὶ ^t δυνάμει, ὃς διήλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος ^t cap. 2. 22.
 39 πάντας τοὺς καταδυναστευόμενους ὑπὸ τοῦ διαβό- ^u Vid. cap. 4. 26.
 λου, ὅτι ^v ὁ Θεὸς ἦν μετ’ αὐτοῦ· καὶ ^w ἡμεῖς ἔσμεν¹¹ ^v cap. 1. 2.
 μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν ^w Luc. 4. 18.
 Ἰουδαίων καὶ ἐν ^x Ἱερουσαλὴμ¹³. ^y ὃν ἀνείλον¹⁴ κρεμά- ^x Rom. 1. 4. 2.
 40 σαντες ἐπὶ ξύλου. ^z τοῦτον ὁ Θεὸς ἡγείρε¹⁵ τῇ τρίτῃ ^z Joan. 3. 2.
 41 ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῇ γενέσθαι· ^a οὐ παντὶ ^a ver. 41.
 τῷ λαῷ, ἀλλὰ ^b μάρτυσι τοῖς ^b προκεχειροτονημένοις ^b Vid. Luc. 24. 48.
 ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, ^c ὅτινες συνεφάγομεν καὶ συνε- ^c cap. 5. 30.
 42 πίομεν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· ^d Vid. cap. 2. 24.
 καὶ ^e παρηγγελεῖν ἡμῖν κηρύξαι¹⁶ τῷ λαῷ, καὶ ^e διαμαρ- ^e Cf. Joan. 14. 22.
 τύρασθαι, ὅτι αὐτός¹⁷ ἐστίν ὁ ^f ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ ^f Luc. 24. 43. Joan. 21. 12.
 Θεοῦ· ^g ὁ ὢν ἀρχὴ τῆς κτίσεως¹⁸.

¹ — ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι LTr[Tr marg.] WHR. ² σου Tr marg. ³ ἀπὸ τοῦ κυρίου L, ὑπὸ τοῦ κυρίου TTrWHR.

⁴ προσωπολήπτης LTrWH. ⁵ — ὃν L[Tr]WH (non marg.) R marg. (WH marg. ὃν ἀπέστειλεν..... Χριστοῦ (οὗτός ἐστι πάντων κύριος) ὑμεῖς οἴδατε, τὸ.....). ⁶ WH text. Χριστοῦ· οὗτός ἐστι πάντων κύριος. ὑμεῖς οἴδατε τὸ....., R habet (οὗτός ἐστι πάντων κύριος) — ὑμεῖς οἴδατε, τὸ. ⁷ ἀρξάμενος L marg. TTrWHR.

⁸ + [γάρ] L. ⁹ Ἰωάννης TrWH. ¹⁰ Ναζαρέθ ELTrWHR. ¹¹ — ἔσμεν LTrWHR. ¹² — ἐν TrWH, [ἐν] LTr marg. ¹³ Ἱε- ρουσαλὴμ WH.

¹⁴ καὶ ἀνείλαν LTrWHR (ἀνείλον R). ¹⁵ + ἐν T. ¹⁶ κηρύξαι LT. ¹⁷ οὗτός L (non marg.) WHR.

^a Vid. cap. 1. 10.

^b Vid. Jac. 2. 2.

^c Cf. ver. 4.

^d ver. 5.

^e ver. 6.

^f 2 Pet. 1. 19. 3 Joan. 6.

^g Vid.

Matt. 5. 2.

^h Deut. 1. 17; 10. 17.

ⁱ Prov. 24. 23. Rom. 3. 11. Jac. 2. 1, 9.

^j Vid. ver. 2.

^k Esa. 64. 5.

ⁿ Luc. 4. 24.

^o Vid. Luc. 23. 14.

^p Rom. 10. 12.

^r Luc. 24. 47 (var. lect.).

^s Matt. 4. 12. Marc. 1. 14.

^t cap. 2. 22.

^u Vid. cap. 4. 26.

^v cap. 1. 2.

^w Luc. 4. 18.

^x Rom. 1. 4.

^y Joan. 3. 2.

^z ver. 41.

^a Vid. Luc. 24. 48.

^b cap. 5. 30.

^c Vid. cap. 2. 24.

^d Cf. Joan. 14. 22.

^e Luc. 24. 43. Joan. 21. 12.

^f cap. 1. 2.

^g Vid. Luc. 16. 28.

^h Vid. Luc. 22. 22.

^a cap. 17.

31; 24. 25.

Vid. Joan.

5. 22.

^b 1 Tim. 4.

1. 1 Pet.

4. 5. Cf.

1 Thess. 4.

15.

^c cap. 26.

22.

^d Vid. cap.

2. 38.

^e cap. 11.

17; 13. 39;

15. 9.

Rom. 9. 33;

10. 11.

Gal. 3. 22.

^f cap. 11.

15; 15. 8.

^g ver. 23.

cap. 11. 2.

^h cap. 2. 38.

ⁱ Cf. cap. 2.

17.

^k cap. 19. 6.

Vid. Marc.

16. 17.

^j Vid. cap.

3. 12.

^m cap. 8. 36.

ⁿ cap. 11.

17; 15. 8.

Cf. cap. 8.

16.

^o cap. 2. 4.

^p Cf. 1 Cor.

1. 14—17.

^q cap. 2. 38

(var. lect.);

cap. 8. 16;

19. 5.

^r Vid. cap.

9. 30.

^s Luc. 2. 4.

^t Gal. 2. 12.

Col. 4. 11.

Tit. 1. 10.

^u Cf. cap.

10. 23.

^v Vid. Luc.

15. 2. Cf.

Marc. 2. 16.

^w cap. 18.

26; 28. 23.

^x cap. 18.

23. Luc. 1.

3.

^y ver.

5—14.

cap. 10.

9—32.

^z ver. 13.

Vid. cap.

9. 36.

^{aa} Vid. cap.

9. 10.

^{ab} Vid. cap.

10. 14.

Θεοῦ ^aκριτῆς ^bζώντων καὶ νεκρῶν. ^cτούτῳ πάντες οἱ ⁴³
προφηῆται μαρτυροῦσιν, ^dἄφεισιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ
τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ^eπάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐ-
τόν." Ἐτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ⁴⁴
^fἐπέπεσε¹ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς
ἀκούοντας τὸν λόγον. καὶ ἐξέστησαν ^gοἱ ἐκ περιτο- ⁴⁵
μῆς πιστοὶ ὅσοι² συνῆλθον³ τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ
τὰ ἔθνη ^hἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος⁴ ⁱἐκκέχυται.
^kἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγα- ⁴⁶
λυνόντων τὸν Θεόν. τότε ^jἀπεκρίθη ὁ⁵ Πέτρος,
^m"Μήτι τὸ ὕδωρ κωλύσαι δύναται⁶ τις τοῦ μὴ βαπ- ⁴⁷
τισθῆναι τούτους," οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔλα-
βον ^oκαθὼς⁷ καὶ ἡμεῖς;" ^pπροσέταξε⁸ αὐτοὺς⁹ ^qβαπ- ⁴⁸
τισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου¹⁰. τότε ἠρώτησαν
αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

^rΗΚΟΥΣΑΝ δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ ^sοἱ ἀδελφοὶ οἱ ¹¹115.
ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτε¹¹ ^tἀνέβη Πέτρος εἰς ²
Ἱεροσόλυμα¹², διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν ^uοἱ ἐκ περι-
τομῆς, λέγοντες, "Ὅτι ^vπρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ³
ἔχοντας εἰσῆλθες¹³, καὶ ^wσυνέφαγες¹⁴ αὐτοῖς." Ἀρ- ⁴
ξάμενος δὲ ὁ¹⁵ Πέτρος ^xἔξειτίθετο αὐτοῖς ^yκαθεξῆς
λέγων, "^zΕγὼ ἤμην ἐν πόλει ^{aa}Ἰόππῃ προσευ- ⁵
χόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ^{ab}ὄραμα, καταβαῖνον
σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς
καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ^{ac}ἦλθεν ἄχρις¹⁶ ἐμοῦ.
εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετρά- ⁶
ποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετά καὶ τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ἤκουσα δὲ¹⁷ φωνῆς λεγούσης ⁷
μοι, 'Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε.' εἶπον δέ, ⁸
^{ad}Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι πᾶν¹⁸ κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέ-
ποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου.' ἀπεκρίθη δέ μοι ⁹

¹ ἐπεσε (sic) L.

² οἱ LWH (non marg.).

³ συνῆλθον

TTTrWH.

⁴ πνεύματος τοῦ ἁγίου LTr marg. WH.

LTrWH.

⁶ δύναται κωλύσαι LTrWH.

⁷ ὡς LTrWH.

⁸ δὲ TTTrWH.

⁹ αὐτοῖς T.

¹⁰ ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ

βαπτισθῆναι LTrWH.

¹¹ ὅτε δὲ LTrWH.

¹² Ἱερουσαλήμ

LTr, Ἱερουσαλήμ WH.

¹³ εἰσῆλθες transferunt LTrWH

in locum post ὅτι (εἰσῆλθεν Tr text. WH text., εἰσῆλθες Tr

marg. WH marg.).

¹⁴ συνέφαγεν Tr (non marg.) WH (non

marg.).

¹⁵ —ὁ LTrWH.

¹⁶ ἄχρι LTrWH.

¹⁷ + καὶ

LTrWH.

¹⁸ —πᾶν LTrWH.

¹⁹ —μοι LTrWH.

φωνή ἐκ δευτέρου¹ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ^α“Α ὁ Θεὸς ἐκαθά-
 10 ρισε², σὺ μὴ κοίνου.’ τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ
 11 πάλιν ἀνεσπάσθη³ ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἰδού,
 ἐξ αὐτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ
 12 ἤμην⁴, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ ^δΚαισαρείας⁵ πρὸς με. εἶπε
 δέ μοι τὸ πνεῦμα⁶ συνελθεῖν αὐτοῖς, ^εμηδὲν διακρινό-
 μενον⁷. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ ^αοἱ ἐξ ἀδελφοὶ οὗτοι,
 13 καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός, ἀπήγγελλέ
 τε⁸ ἡμῖν πῶς εἶδε ^ετὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
 σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ⁹, ^ζ“Ἀπόστειλον εἰς Ἰόπ-
 πην ἄνδρας¹⁰, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλού-
 14 μενον Πέτρον, ^θὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς
 15 σωθήσῃ σὺ καὶ ^ηπᾶς ὁ οἶκός σου.’ ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί
 με λαλεῖν, ^ιἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ’ αὐτούς,
 16 ὥσπερ καὶ ἐφ’ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥή-
 ματος¹¹ Κυρίου, ὡς ἔλεγεν, ^κ“Ἰωάννης¹² μὲν ἐβάπτισεν
 ὕδατι, ^λὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.’
 17 Εἰ οὖν ^μτὴν ἴσην δωρεάν ^νἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ
 ἡμῖν, ^οπιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,
 18 ἐγὼ δὲ¹³ τίς ἡμην^π δυνατὸς κωλύσαι τὸν Θεόν;” Ἀκού-
 σαντες δὲ ταῦτα ^ρἡσύχασαν, καὶ ^σἐδόξαζον¹⁴ τὸν Θεόν,
 λέγοντες, ^τ“Ἀραγε¹⁵ καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς ^θτὴν
 μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν¹⁶.”
 19 Οἱ μὲν οὖν ^αδιασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς
 γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ¹⁷, διῆλθον ἕως ^βΦοινίκης καὶ
 “Κύπρου καὶ ^γἈντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον
 20 εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες
 “Κύπριοι καὶ ^δΚυρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες¹⁸ εἰς Ἀν-
 τιόχειαν, ἐλάλουν¹⁹ πρὸς τοὺς ^εἙλληνιστὰς²⁰ ^αεὐαγγε-
 21 λιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν. καὶ ^βἦν χεὶρ Κυρίου
 μετ’ αὐτῶν· πολὺς τε ἀριθμὸς²¹ πιστεύσας ^γἐπέστρεψεν

^α Cf. Marc.
7. 19.

^β Vid. cap.
8. 40.

^γ cap. 15. 9.

^δ Cf. cap.
10. 23, 45.

^ε Vid. cap.
8. 26.

^ζ ver. 5.

^θ cap. 10. 6
(var. lect.),
22.

^η cap. 10. 2;
16, 15,
31—34; 18.
8.

^ι cap. 10.

^κ Vid. cap.
2. 4.

^λ Vid. cap.
1. 5. Cf.

cap. 19. 2.

^μ Vid. cap.
2. 38.

^ν Vid. cap.
10. 47.

^ξ Vid. cap.
10. 43. Cf.

Eph. 1. 13.

^π Cf. cap. 5.
39.

^ρ cap. 21.
20 (var.

lect.). Vid.

Matt. 9. 8.

^σ Cf. 2 Cor.
7. 10.

^τ Vid. cap.
8. 1.

^θ cap. 15.
3; 21. 2.

^ι ver. 20.

Vid. cap. 4.
36.

^κ ver. 22,
26, 27.

Vid. cap.
13. 1.

^λ Vid. cap.
2. 10.

^μ Vid. cap.
6. 1.

^ν Vid. cap.
5. 42.

^ξ Luc. 1.
66.

^π cap. 9. 35,
(42).

¹ ἐκ δευτέρου φωνή Tr marg. WH (non marg.). ² ἐκαθέρισεν Tr.

³ ἀνεσπάσθη πάλιν LTTTrWH. ⁴ ἤμεν LTTTr (non marg.) WH (non marg.) R. ⁵ Καισαρείας TWH. ⁶ τὸ πνεῦμα μοι LTTTrWH.

⁷ διακρίναντα LTTTrWHR. ⁸ δὲ LTTTrWHR. ⁹ —αὐτῷ LTTTrWHR. ¹⁰ —ἄνδρας LTTTrWHR.

¹¹ + τοῦ LTTTrWH. ¹² Ἰωάννης TrWH. ¹³ —δὲ LTTTrWHR.

¹⁴ ἐδόξαζαν LTTTrWHR. ¹⁵ Ἀρα LTTTrWHR. ¹⁶ εἰς ζωὴν ἔδωκεν LTTTrWHR.

¹⁷ Στεφάνου Tr marg. ¹⁸ ἐλθόντες LTTTrWHR. ¹⁹ + καὶ LTTTrWHR. ²⁰ Ἑλλήνας LTTTrR (non marg.: WH marg. Ap.).

²¹ + ὁ LTTTrWHR.

* ver. 25,
30. Vid.
cap. 4. 36.
^b Vid. ver.
19.

^c cap. 13.
43; 14. 26;
15. 40.

Rom. 5. 15.
2 Cor. 6. 1.
Eph. 3. 2, 7.
Col. 1. 6.

Tit. 2. 11.
Heb. 12. 15.
1 Pet. 5. 12.

Jud. 4.
^d cap. 15.
32. Cf.

cap. 4. 36.
^e 2 Tim. 3.
10.

^f cap. 13.
43 (var.
lect.).

^g Luc. 23.
50.

^h cap. 6. 5.
ⁱ Vid. cap.
2. 47.

^k ver. 26.
Vid. Luc.
7. 12.

^l Vid. cap.
9. 11, 30.
^m cap. 9. 30.

ⁿ cap. 6. 1;
9. 26, 38;
11. 7, 8, 29,
&c.

^o cap. 26.
28. 1 Pet.
4. 16.

^p cap. 18.
22.

^q cap. 2. 17.
Vid. cap.
13. 1.

^r cap. 2. 18.
^s Matt. 24.
7.

^t Vid.
Matt. 24. 14.
^u cap. 18. 2.

^v cap. 12.
25. Vid.
cap. 6. 1.

^y ver. 1.
^z cap. 14.
23; 15. 2, 4,
6, 22, 23;

16. 4; 20.
17; 21. 18.
1 Tim. 5.

17, 19.
Tit. 1. 5.
Jac. 5. 14.

1 Pet. 5. 1.
2 Joan. 1.
3 Joan. 1.

^a Matt. 4.
21; 10. 2.
Cf. Matt.

20. 23.
^b Cf. cap. 24. 27; 25. 9.
^c Ex. 12. 15; 23. 15. cap. 20. 6. ^d Marc. 14. 1.

ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς 22
ἐκκλησίας τῆς¹ ἐν Ἱεροσολύμοις² περὶ αὐτῶν· καὶ
ἐξαπέστειλαν^a Βαρνάβαν διελθῆν³ ἕως^b Ἀντιοχείας.
ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν^c τὴν χάριν⁴ τοῦ Θεοῦ 23
ἐχάρη, καὶ^d παρεκάλει πάντας^e τῇ προθέσει τῆς καρ-
δίας^f προσμένειν⁵ τῷ Κυρίῳ· ὅτι ἦν ἀνὴρ^g ἀγαθὸς καὶ 24
^h πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ^h πίστεως. καὶⁱ προσε-
τέθη ὄχλος^k ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. Ἐξῆλθε δὲ εἰς^l Ταρσὸν 25
^m ὁ Βαρνάβας⁶ ⁿ ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὗρὼν αὐτὸν⁷ 26
ἤγαγεν αὐτὸν⁷ εἰς^b Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοῖς⁸
ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι
ὄχλον^k ἱκανόν, χρηματίζειν τε πρῶτον⁹ ἐν^b Ἀντιοχείᾳ
ⁿ τοὺς μαθητὰς Ὀχριστιανούς. Ἐν ταύταις δὲ ταῖς 27 ΙΖ'.
ἡμέραις^p κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων¹⁰ ^q προφήται εἰς
^b Ἀντιόχειαν. ἀναστὰς δὲ εἰς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἀγα- 28
βος, ἐστήμανε¹¹ ^r διὰ τοῦ Πνεύματος, ἑλμὸν μέγαν¹²
μέλλειν ἔσσεσθαι ἐφ'^s ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅστις¹³
καὶ¹⁴ ἐγένετο ἐπὶ^u Κλαυδίου Καίσαρος¹⁵. ⁿ τῶν δὲ 29
μαθητῶν καθὼς ἠϋπορεῖτό¹⁶ τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐ-
τῶν εἰς^x διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ^y ἀδελφοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες 30
πρὸς^z τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Ἀβαρνάβα καὶ
Σαῦλον.

ΚΑΤ' ἐκείνῳ δὲ τῷ καιρῷ ἐπέβαλεν Ἡρώδης¹⁷ ὁ 12 ΙΗ'.
βασιλεὺς¹⁸ τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς
ἐκκλησίας. ἀνείλε δὲ^a Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου¹⁹ 2
μαχαίρᾳ²⁰. ^b καὶ ἰδὼν²¹ ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις, 3
προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· ἦσαν δὲ²² ^c ἡμέραι
^d τῶν ἀζύμων· ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παρα- 4
δούς^e τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν
αὐτόν, βουλόμενος μετὰ^f τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν
τῷ λαῷ. ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· 5

¹ + οὔσης TTr ([οὔσης] Tr marg.) WHR. ² Ἱερουσαλήμ
LTTr, Ἱερουσαλήμ WH. ³ - διελθῆν LTTr WHR. ⁴ + τὴν
LTTr WHR. ⁵ + ἐν [WH] R marg. ⁶ - ὁ Βαρνάβας LTTr
WHR. ⁷ - αὐτὸν LTTr WHR. ⁸ αὐτοῖς καὶ LTTr WHR.
⁹ πρῶτως TTr WH. ¹⁰ Ἱερουσαλὺμων WH. ¹¹ ἐστήμαιν LWH
(non marg.). ¹² μεγάλην LTTr WH. ¹³ ἥτις LTTr WH.
¹⁴ - καὶ LTTr WHR. ¹⁵ - Καίσαρος LTTr WHR. ¹⁶ εὐπορεῖτο
LTTr WH. ¹⁷ Ἡρώδης WH. ¹⁸ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης T. ¹⁹ Ἰ-
ωάννου Tr WH. ²⁰ μαχαίρῃ TTr WH. ²¹ ἰδὼν δὲ LTTr WHR.
²² + αἱ L[Tr marg.].

^b Cf. cap. 24. 27; 25. 9. ^c Ex. 12. 15; 23. 15. cap. 20. 6. ^d Marc. 14. 1.
^e Vid. Luc. 21. 12. ^f Joan. 19. 23.

προσευχὴ δὲ ἦν ^αἐκτενής ¹ γινομένη ^β ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ ² αὐτοῦ.

^α Vid. Luc. 22. 44.
^β Cf. 2 Cor. 1. 11.
Eph. 6. 18.
^γ cap. 17. 5.

- 6 Ὅτε δὲ ἔμελλεν ³ αὐτὸν ^δπροάγειν ^{4,5} ὁ Ἡρώδης ⁶, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, ^αδεδεμένος ἀλύσει διισί, φύλακές τε πρὸ ^δ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. καὶ ἰδοὺ, ^εἄγγελος Κυρίου ^ζἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι. ^ηπατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, “Ἀνάστα ἐν τάχει.” Καὶ ^θἐξέπεσον ⁷ αὐτοῦ αἱ ^δ αλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. εἶπέ ⁸ τε ^δ ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν, “Περίζωσαι ⁹, καὶ ^ιὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου.” Ἐποίησε δὲ οὕτω. καὶ λέγει αὐτῷ, “Περι- ⁹ βαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολουθεῖ μοι.” Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ ¹⁰. καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶ τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ^κἐδόκει δὲ ὄραμα ¹⁰ βλέπειν. διελθόντες δὲ πρῶτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, ἦλθον ¹¹ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ^λἣτις αὐτομάτῃ ἠνοιχθη ¹² αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ¹¹ ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ’ αὐτοῦ. καὶ ὁ Πέτρος ^μγενόμενος ἐν αὐτῷ ¹³, εἶπε, “Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε ¹⁴ ὁ Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ^{ορ}ἐξέλετό ¹⁵ με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου ¹⁶ καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν ¹² Ἰουδαίων.” ^ρσυνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ¹⁷ Μαρίας τῆς μητρὸς ^ρἸωάννου ¹⁸ τοῦ ἐπικαλουμένου ^ρΜάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ ^σπροσευχόμενοι.
- 13 Κρούσαντος δὲ τοῦ Πέτρου ¹⁹ τὴν θύραν ^ττοῦ πυλῶνος, προσῆλθε ²⁰ ^υπαιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδῃ· καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ^αἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἠνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ¹⁴ ἐστάναι ²¹ τὸν Πέτρον πρὸ ^βτοῦ πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον ²², ^γ“Μαίρη.” Ἡ δὲ ^δδυσχυρίζετο ²³ οὕτως

^δ cap. 21. 33.
^ε ver. 15.
cap. 5. 19.
Vid. Luc. 15. 10 & cap. 8. 26.
^ζ Cf. Luc. 2. 9; 24. 4.
^η Cf. 1 Reg. 19. 7.
^θ cap. 16. 26.
^ι Marc. 6. 9.

^κ Cf. Ps. 126. 1.
^λ Vid. cap. 9. 10.

^μ cap. 5. 19; 16. 26.

^ν Cf. Luc. 15. 17.

^ο Ps. 34. 7; 91. 11.
Dan. 3. 28; 6. 22.
^ρ Ps. 33. 18, 19. 2 Cor. 1. 10.
^σ cap. 14. 6.
^τ ver. 25.
cap. 13. 5, 13; 15. 37, 39. Col. 4. 10. 2 Tim. 4. 11.
Philem. 24.
1 Pet. 5. 13.
^υ ver. 5.
^φ ver. 14.
Vid. Matt. 26. 71.
^ψ Marc. 14. 69. Cf. Joan. 18. 16.
^χ Luc. 24. 41.
^ζ cap. 26. 24.
^η Luc. 22. 59.

¹ ἐκτενῶς LTTWhR. ² περὶ LTTWhR. ³ ἔμελλεν TTTWh. ⁴ προσαγαγεῖν (προάγειν Tr) αὐτὸν LTTWh. ⁵ προσαγαγεῖν (προαγαγεῖν WH marg.) WH text. ⁶ Ἡρώδης WH. ⁷ ἐξέπεσαν LTTWh. ⁸ δὲ LTTWh. ⁹ Ζῶσαι LTTWhR. ¹⁰ — αὐτῷ LTTWh. ¹¹ ἦλθαν LTTWh. ¹² ἠνοιγῇ LTTWh. ¹³ ἐν αὐτῷ γενόμενος LTTWh. ¹⁴ + ὁ WH (non marg.: ὁ κύριος text., Κύριος marg.). ¹⁵ ἐξέλετό LTTWh. ¹⁶ Ἡρώδου WH. ¹⁷ + τῆς LTTWh. ¹⁸ Ἰωάννου TrWh. ¹⁹ αὐτοῦ LTTWhR. ²⁰ προσῆλθε WH marg. ²¹ ἐστάναι SBET. ²² εἶπαν LTTWh. ²³ διισχ- WH.

" ver. 7.
 Cf. Heb. 1.
 14. Vid.
 Matt. 18.
 10.
 b cap. 13.
 16; 19. 33;
 21. 40.
 c Cf. Matt.
 10. 3.
 Marc. 3. 18.
 Luc. 6. 15.
 cap. 1. 13;
 15. 13; 21.
 18. 1 Cor.
 15. 7. Gal.
 1. 19; 2. 9.
 12. Jac. 1.
 1. Jud. 1.
 d Joan. 21.
 23. cap. 11.
 29.
 e cap. 19. 3.
 f Vid. Luc.
 23. 14.
 g Vid. cap.
 8. 40.
 h cap. 21. 3,
 7. Vid.
 Matt. 11.
 21.
 i Gen. 10.
 19. Luc. 4.
 26. cap. 27. 3.
 k Matt. 28.
 14.
 l Cf. 1 Reg.
 5. 9. Ezra
 3. 7. Ezek.
 27. 17.
 m Vid.
 Matt. 27. 19.
 n Cf.
 2 Sam. 24.
 16. 2 Reg.
 19. 35.
 o Ps. 115. 1.
 Vid. Luc.
 17. 18.
 p Cf.
 2 Macc. 9.
 2.
 q Vid. cap.
 6. 7.
 r Vid. cap.
 4. 36.
 s Vid. cap.
 6. 1.
 t ver. 12.
 u cap. 6. 5;
 11. 19, 22;
 26. 27; 14.
 26; 16. 22,
 23, 30, 35;
 18. 22.
 Gal. 2. 11.
 z cap. 15.
 32. 1 Cor.
 14. 29, 32.
 37. Cf.
 cap. 2. 17;
 11. 27; 19.
 6; 21. 9.
 1 Cor. 11.
 4, 5; 13. 2, 8, 9.
 y 1 Cor. 12. 28, 29. Eph. 4. 11. Cf. Rom. 12. 6, 7. z Vid. cap. 2. 10.
 a Vid. Matt. 14. 1. b Vid. Luc. 1. 23. c ver. 3. Vid. Luc. 2. 37. d Rom. 1. 1. Gal. 1. 15.

ἔχειν. οἱ δ' ἔλεγον¹, "Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστίν²." Ὁ 16
 δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδον³
 αὐτόν, καὶ ἐξέστησαν. ^bκατασεύσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ 17
 σιγᾶν, διηγήσατο αὐτοῖς⁴ πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξή-
 γαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς. εἶπε δέ⁵, "Ἀπαγγεῖλατε
 ὁ Ιακώβω καὶ ^aτοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα." Καὶ ἐξελθὼν
 ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν 81
 ὁ τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ
 Πέτρος ἐγένετο. Ἡρώδης⁶ δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ 19
 μὴ εὐρών, ἄνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχ-
 θῆναι· καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν⁷
 ῥομαίαν⁸ διέτριβεν. Ἦν δὲ ὁ Ἡρώδης⁹ θυμομαχῶν 20
^bΤυρίοις καὶ ^cΣιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς
 αὐτόν, καὶ ^kπέισαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος
 τοῦ βασιλέως, ἡτοῦντο εἰρήνην, ⁱδιὰ τὸ τρέφεσθαι
 αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.
 Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ¹⁰ Ἡρώδης⁶ ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα 21
 βασιλικήν, καὶ ¹¹καθίσας ἐπὶ ^mτοῦ βήματος, ἐδημηγό-
 ρει πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει, "Θεοῦ φωνὴ 22
 καὶ οὐκ ἀνθρώπου." παραχρῆμα δὲ ⁿἐπάταξεν αὐτὸν 23
 ἄγγελος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ὤδωκε τὴν¹² δόξαν τῷ
 Θεῷ· καὶ ^pγενόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν. ²Ὁ δὲ 24
 λόγος τοῦ Θεοῦ¹³ ἤρξανε καὶ ἐπληθύνετο. ῥομαίαν⁸ 25
 δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ¹⁴ Ἱερουσαλὴμ¹⁵, πληρώ-
 σαντες ⁱτὴν διακονίαν, ¹⁶συμπααραλαβόντες καὶ ¹⁷Ἰωάν-
 νην¹⁸ τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

Ἦσαν δὲ τινες¹⁹ ἐν ῥομαίᾳ κατὰ τὴν οὔσαν 1310.
 ἐκκλησίαν ²⁰προφητῆται καὶ ²¹διδάσκαλοι, ὅτε ῥομαίαν⁸
 καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ
²²Κυρηναῖος, Μαναῆν τε ^aἩρώδου²⁰ τοῦ τετράρχου²¹ σύν-
 τροφος, καὶ Σαῦλος. ^bΛειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ 2
 Κυρίῳ καὶ ^cἡγιασμένοι, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον,
^d"Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν τε²² ῥομαίαν⁸ καὶ τὸν²³

¹ δὲ εἶπαν LWH marg., δὲ ἔλεγον TTr WH text. ² ἐστίν αὐτοῦ
 LTr WH. ³ εἶδαν LTr WH. ⁴ —αὐτοῖς T[Tr]. ⁵ τε
 LTr WHR. ⁶ Ἡρώδης WH. ⁷ —τὴν LT (ita vult) Tr WH. ⁸ [ὁ] WH.
⁹ Καισαρίαν TWH. ¹⁰ —ὁ Ἡρώδης LTr WHR. ¹¹ [ὁ] WH.
¹² —καὶ T[Tr] WHR. ¹³ —τὴν L. ¹⁴ θεοῦ WH marg.
¹⁵ εἰς WH (non marg.) R marg. ¹⁶ Ἱερουσαλὴμ WH. ¹⁷ συν-
 TWH. ¹⁸ —καὶ LTr WHR. ¹⁹ Ἰωάννην Tr WH. ²⁰ —τινες
 LTr WHR. ²¹ Ἡρώδου WH. ²² τετράρχου TWH. ²³ —τε
 LTr WHR.

- 3 Σαῦλον ^αεἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.” Τότε νηστεύσαντες καὶ ^βπροσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς
- 4 χεῖρας αὐτοῖς, ^γἀπέλυσαν. Οὗτοι¹ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ^δὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἀγίου², κατήλθον εἰς τὴν³ Σελεύκειαν⁴, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν⁵
- 5 Κύπρον. καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ^εἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων.
- 6 ἔχον δὲ καὶ ^ςἸωάννην⁶ ἡ ἱππρέτην. διελθόντες δὲ⁷ τὴν νῆσον ἄχρι ^ζΠάφου, εὗρόν⁸ τινα ^ημάγον ^θψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ὃ ὄνομα Βαρίσηους⁹, ὃς ἦν σὺν τῷ
- 7 ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ· οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπέζητησεν
- 8 ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ^ιἀντίστατο δὲ αὐτοῖς Ἑλύμας, ^κὃ μάγος· οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ· ζητῶν διαστρέφαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς
- 9 πίστεως. Σαῦλος δέ, ὃ καὶ Παῦλος, ^λπλησθεὶς Πνεύματος Ἀγίου, καὶ ^μᾠατενίσας εἰς αὐτὸν εἶπεν, “ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ^νῥαδιουργίας, ^ξυῖε διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ ^οδιαστρέφων ^πτὰς ὁδοὺς Κυρίου¹⁰ τὰς εὐθείας; καὶ νῦν ἰδού, ^ρχειρ τοῦ¹¹ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλός, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ^σἄχρι καιροῦ.” Παραχρῆμα δὲ ^τἐπέπεσεν¹² ἐπ’ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει
- 12 ^θχειραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν, ^ιἐκπλησσομένης¹⁴ ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.
- Κ'. 13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ^κΠάφου οἱ περὶ τὸν¹⁵ Παῦλον, ἦλθον εἰς ^αΠέργην τῆς ^βΠαμφυλίας. ^γἸωάννης¹⁶ δὲ ^δἀποχωρήσας ἀπ’ αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα¹⁷. αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς ^εΠέργης, παρεγένοντο εἰς ^ςἈντιόχειαν ^ζτῆς Πισιδίας¹⁸, καὶ εἰσελθόντες¹⁹ ^ηεἰς τὴν συναγωγὴν ^θτῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν. Μετὰ δὲ ^ιτὴν ἀνάγνωσιν τοῦ

^α Cf. cap. 9. 15.^β cap. 1. 24.^γ Vid. cap. 6. 6.^δ cap. 14. 26.^ε ver. 2.^ς Vid. cap. 4. 36.^ζ ver. 14.^η cap. 9. 20;^θ 14. 1; 17. 2;^ι 10, 17; 18.^κ 4, 19; 19. 8.^λ ver. 13.^μ Vid. cap. 12. 12.^ν Luc. 4. 20.^ξ Vid. cap. 8. 9.^ο Vid. Matt. 7. 15.^π ver. 8, 12;^ρ cap. 18. 12;^σ 19. 38.^τ 2 Tim. 3. 8.^θ Cf. Ex. 7. 11.^ι cap. 4. 8.^κ Vid. Matt. 10. 20.^λ cap. 3. 12.^μ cap. 18. 14.^ν Vid. Matt. 13. 38.^ξ Micah 3. 9.^ο Ose. 14. 9.^π 2 Pet. 2. 15.^ρ Ex. 9. 3.^σ 1 Sam. 5. 6,^τ 7, 11. Pa.^θ 32. 4.^ι Luc. 4. 13.^κ Cf. cap. 9. 8; 22. 11.^λ Vid. Matt. 7. 28.^μ ver. 6.^ν cap. 14. 25.^ξ Vid. cap. 2. 10.^ο cap. 15. 38.^π cap. 14. 19, 21.^ρ 2 Tim. 3. 11.^σ cap. 14. 24.^τ Vid. ver. 5.^θ cap. 16. 13.^ι cap. 15. 21.¹ αὐτοὶ LTrWH.² ἁγίου πνεύματος LTrWH.³ — τὴν

LTrWH.

⁴ Σελευκίαν TWH.⁵ Ἰωάννην TrWH.⁶ + ὄλην

LTrWHB.

⁷ + ἀνδρα LTrWHB.⁸ Βαρισηοῦ T, Βαρισηοῦς

WH.

⁹ — καὶ LTrWH.¹⁰ τοῦ κυρίου WH text., Κυρίου

WH marg.

¹¹ — τοῦ LTrWH.¹² τε TWH marg.¹³ ἐπεσεν

LTrWH.

¹⁴ ἐκπληττόμενος TrWH.¹⁵ — τὸν LTrWH.¹⁶ Ἰωάννης TrWH.¹⁷ Ἱεροσόλυμα WH.¹⁸ τὴν Πισιδίαν

LTrWHB.

¹⁹ ἐλθόντες TTr (non marg.) WHB.

^a ver. 27.
^b Luc. 4. 17.
^c Vid.
^d Marc. 5. 22.
^e Heb. 13.
^f 22. Vid.
^g cap. 4. 36.
^h Luc. 4. 16.
ⁱ Vid. cap. 12. 17.
^j ver. 26.
^k cap. 10. 2.
^l 22.
^m Vid.
ⁿ Matt. 15. 31.
^o Deut. 7. 6—8.
^p Cf. cap. 7. 17.
^q Ex. 13. 14, 16.
^r Vid. cap. 7. 36.
^s (var. lect.)
^t Deut. 1. 31.
^u Esa. 63. 9.
^v cap. 7. 45.
^w Deut. 7. 1.
^x Josh. 14. 1, 2; 19. 51.
^y Ps. 78. 55; 136. 21, 22.
^z (var. lect.) Cf. Judic. 11. 26. 1 Reg. 6. 1.
^{aa} Vid. cap. 3. 24.
^{ab} 1 Sam. 8. 5.
^{ac} 1 Sam. 10. 1.
^{ad} 1 Sam. 9. 1, 2.
^{ae} 1 Sam. 15. 23, 26, 28.
^{af} Cf. Ose. 13. 11.
^{ag} 1 Sam. 16. 13.
^{ah} 2 Sam. 2. 4; 5. 3.
^{ai} Ps. 89. 20.
^{aj} 1 Sam. 13. 14. Cf. cap. 7. 46.
^{ak} Ps. 132. 11.
^{al} Vid.
^{am} Joan. 4. 42.
^{an} cap. 1. 22; 19. 4.
^{ao} Matt. 3. 11.
^{ap} Marc. 1. 4.
^{aq} Luc. 3. 3.
^{ar} Hebraicæ
^{as} Amos 1. 1.
^{at} Zech. 8. 10.
^{au} 1 Thess. 1. 9; 2. 1.
^{av} Vid.
^{aw} Joan. 1. 20.
^{ax} Joan. 1. 27.
^{ay} cap. 3. 17.
^{az} Luc. 23. 34.
^{ba} Vid. Luc. 24. 20.

νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν ^b οἱ ἀρχισυνά-
 γωγοὶ πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες, “Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ
 ἔστι ^c λόγος ἐν ὑμῖν ^d παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν,
 λέγετε.” ^e Ἀναστάς δὲ Παῦλος, καὶ ^f κατασείσας τῇ 16
 χειρί, εἶπεν, “Ἄνδρες Ἰσραηλῖται ^g, καὶ ^h οἱ φοβού-
 μενοι τὸν Θεόν, ἀκούσατε. ⁱ ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου 17
 Ἰσραὴλ ^j ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν· καὶ ^k τὸν
 λαὸν ὑψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ^l, καὶ
^m μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς·
 καὶ ὡς ⁿ τεσσαρακονταετῇ ^o χρόνον ^p ἐτροποφόρησεν ^q αὐ- 13
 τοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ^r καθελὼν ^s ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ 19
 Χαναάν, ^t κατεκληροδότησεν ^u αὐτοῖς ^v τὴν γῆν αὐτῶν. ^w 10
 καὶ ^x μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα ^y 11, 20
 ἔδωκε κριτὰς ἕως ^z Σαμουὴλ τοῦ ^{aa} 12 προφήτου· καὶ κείμεν 21
 ἡγήσαντο βασιλέα, καὶ ^{ab} ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ^{ac} τὸν
 Σαοὺλ υἱὸν Κίς ^{ad} 13, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμὴν ^{ae} 14, ἔτη
 τεσσαράκοντα ^{af} 15. ^{ag} καὶ μεταστήσας αὐτόν, ^{ah} ἡγείρεν αὐ- 22
 τοῖς τὸν Δαβὶδ ^{ai} 16 εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας,
 “Εὗρον Δαβὶδ ^{aj} 17 τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ^{ak} ἄνδρα ^{al} 18 κατὰ τὴν
 καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.”
 Τούτου ^{am} 19 ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος ^{an} ^b κατ’ ἐπαγγελίαν 23
 ἡγείρε ^{ao} 20 τῷ Ἰσραὴλ ^{ap} σωτῆρα Ἰησοῦν, ^{aq} ἀπροκηρύξαντος 24
 Ἰωάννου ^{ar} 21 ^e πρὸ προσώπου ^{as} τῆς εἰσόδου αὐτοῦ ^{at} ^a βάπ-
 τισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ. ὡς δὲ 25
 ἐπλήρου ὁ ^{au} 22 Ἰωάννης ^{av} 23 τὸν δρόμον, ἔλεγε, “Τίνα με ^{aw} 24
 ὑπονοεῖτε εἶναι; ^{ax} οὐκ ^{ay} 25 εἰμὶ ἐγώ, ἀλλ’ ἰδοὺ, ἔρχεται
 μετ’ ἐμέ, ^{ba} οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν
 λῦσαι.” ^{bb} Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ 26
^{bc} οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεόν, ὑμῖν ^{bd} 26 ὁ λόγος τῆς
 σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη ^{be} 27. οἱ γὰρ κατοικοῦντες 27
 ἐν Ἱερουσαλὴμ ^{bf} 28 καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, ^{bg} τοῦτον ἀγ-

¹ (εἶ) + τις LTrWHR. ² (ν) ἐν ὑμῖν λόγος LTrWHR. ³ Ἰσ-
 ραηλῖται TWH. ⁴ Αἰγύπτου LTrWHR. ⁵ τεσσαρακονταετῇ
 TTr (ετῇ TrWH). ⁶ ἐτροποφόρησεν LTrW marg. R marg.
⁷ — καὶ WH (non marg.). WH marg. habet καὶ ὡς...ἐρήμῳ, καὶ
 καθελὼν. ⁸ κατεκληρονόμησεν LTrWHR. ⁹ — αὐτοῖς TTr
 WHR. ¹⁰ R, sine puncto WH. ¹¹ ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις
 καὶ πεντήκοντα, (TWH, TrR) καὶ μετὰ ταῦτα LTrWHR.
¹² — τοῦ TTrWHR. ¹³ Κίς LTrWHR. ¹⁴ Βενιαμὴν LTrWHR.
¹⁵ τεσσαράκοντα TTrWH. ¹⁶ τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖς LTrWHR.
¹⁷ Δαυεὶδ LTrWHR. ¹⁸ [ἄνδρα] WH. ¹⁹ τοῦτον B. ²⁰ ἡγάγεν
 LTrWHR. ²¹ Ἰωάννου TrWH. ²² — ὁ LT (ita vult) TrWH.
²³ Ἰωάννης TrWH. ²⁴ τί ἐμέ LTrWHR. ²⁵ εἶναι, οὐκ WH marg.
²⁶ ἡμῖν TTrWHR. ²⁷ ἐξαπεστάλη LTrWHR. ²⁸ Ἱε-
 ρουσαλὴμ WH.

νοήσαντες, καὶ ^ατὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ
 πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ^αἐπλή-
 28 ρωσαν· καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ^βἥτι-
 29 σαντο ¹ Πιλάτον ² ἀναιρεθῆναι αὐτόν. ^γὥς δὲ ἐτέλεσαν
 ἅπαντα ³ τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα ⁴, ^ακαθελόντες ἀπὸ
 30 τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. ^δὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν
 31 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ^εὃς ὥφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους ^ς τοῖς
 συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσα-
 λήμ ⁵, ^ςοἵτινές ⁶ εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.
 32 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα ^κτὴν πρὸς τοὺς πατέ-
 ρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκ-
 πεπλήρωκε τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν ⁷, ^ςἀναστήσας Ἰη-
 33 σοῦν· ὥς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται ⁸,
 34 ^ι‘Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.’ ^μΟτι
 δὲ ^ςἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ^ημηκέτι μέλλοντα
 ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν, ^ν‘Οτι
 35 ὁδώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ ⁹ τὰ πιστά.’ διὸ ¹⁰ καὶ ἐν
 ἐτέρῳ λέγει, ^ρ‘Οὐ δώσεις τὸν ὀσιόν σου ἰδεῖν δια-
 36 φθοράν.’ Δαβὶδ ⁹ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας ^ςτῇ
 τοῦ Θεοῦ βουλῇ ^ςἐκοιμήθη, καὶ ^ςπροσετέθη ^ςπρὸς τοὺς
 37 πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν. ^ςὁ δὲ ὁ Θεὸς
 38 ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. ^πΓνωστὸν οὖν ἔστω
 ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι ²διὰ τούτου ὑμῖν ^ςἄφεσις
 39 ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· καὶ ¹¹ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ
 ἠδυνήθητε ἐν τῷ ¹²νόμῳ Μωσέως ¹³ δικαιοθῆναι, ²ἐν
 40 τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται. βλέπετε οὖν μὴ
 ἐπέλθῃ ἐφ’ ὑμᾶς ¹⁴ ^ατὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις,
 41 ^β‘Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφα-
 νίσθητε· ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ¹⁵ ἐν ταῖς ἡμέραις
 ὑμῶν, ἔργον ᾧ ¹⁶ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἕάν τις ἐκδιηγῇ-
 ται ὑμῖν.’”
 42 Ἐξιόντων δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων ¹⁷,
 παρεκάλουν τὰ ἔθνη ¹⁸ εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαλη-

^α ver. 15.
 Cf. Luc. 24.
 27, 41.

^β Vid. cap.
 3. 14. Cf.
 Luc. 23. 23.
^γ Cf. cap.
 26. 22.
^δ Luc. 23.
 53.

^ε cap. 5. 30.
^ς ver. 32,
 34. 37.
 Vid. cap. 2.
 24.

^ς cap. 1. 3.
^η Vid. cap.
 1. 11.

^ι Vid. Luc.
 24. 48.

^κ cap. 26. 6.
 Rom. 4. 13;

15. 8.
 Cf. ver. 23.

Rom. 9. 4.
 Gal. 3. 16.

^ι Ps. 2. 7.
 Heb. 1. 5;

5. 5.
^μ Joan. 20.
 9.

^ν ver.
 35—37.

^ο Esa. 55. 3.
^ρ Ps. 16. 10.

cap. 2. 27.
^ς cap. 20.

27. Luc.
 7. 30.

^τ Vid.
 Matt. 27.
 52.

² 2 Sam. 7.
 12. 1 Reg.

2. 10. Cf.
 cap. 2. 29.

^ς Judic. 2.
 10.

^α cap. 2. 14.
^β Luc. 24.

47. 1 Joan.
 2. 12.

^γ Vid. cap.
 2. 38.

^δ Vid. cap.
 10. 43. Cf.

Rom. 2. 13;
 3. 20, 28.

Gal. 2. 16;
 3. 11.

Eph. 2. 9.
 2 Tim. 1. 9.

Tit. 3. 5.
^α Joan. 6.

45. cap.
 15. 15. Cf.

cap. 7. 42.
^β Esa. 20.
 14.

¹ ἦτησαν τὸν WH marg.

passim. ³ πάντα LTrWHR.

marg. ⁵ Ἱερουσαλήμ WH.

WH) R. ⁷ ἡμῶν LTrWHR.

at τῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ πρώτῳ L, τῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ

δευτέρῳ WH. ⁹ Δαυεὶδ LTrWHR.

¹¹ —καὶ LTrTr]. ¹² —τῷ LTrWHR. ¹³ Μωυσέως LTrWHR.

¹⁴ —ἐφ’ ὑμᾶς LTrWHR ([ἐφ’ ὑμᾶς] T marg.). ¹⁵ ἐργάζομαι

ἐγὼ LTrWHR. ¹⁶ δ LTrWHR.

¹⁸ —τὰ ἔθνη LTrWHR.

² Πειλᾶτον TWH, Πιλᾶτον Tr

⁴ γεγραμμένα περὶ αὐτοῦ WH

⁶ + νῦν LTrTr ([νῦν] Tr marg.

⁸ τῷ πρώτῳ ψαλμῷ γέγ. TrTr,

¹⁰ διότι LTrTrWHR.

θῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. λυθείσης δὲ τῆς 43
 συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ
 αὐτῶν σεβομένων^δ προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρ-
 νάβᾳ· οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς, ἔπειθον αὐ-
 τοὺς ἐπιμένειν^ε τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

Τῷ δὲ^ε ἐρχομένῳ^ς σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ 44
 πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ^ε. ἰδόν- 45
 τες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου,
 καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ^ε Παύλου λεγομένοις^ε,
 ἀντιλέγοντες καὶ^ε βλασφημοῦντες. παρρησιασάμε- 46
 νοι δὲ^ε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον^ε, “Ὑμῖν
 ἦν ἀναγκαῖον^ε πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ
 Θεοῦ· ἔπειδ^ε δὲ^ε ἀπωθεῖσθε αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους
 κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα
 εἰς τὰ ἔθνη. οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος, 47
 “Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτη-
 ρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.” Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη 48
 ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ Κυρίου^ε, καὶ
 ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.
 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι’^ε ὅλης τῆς χώρας. 49
 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν αὐτὰς σεβομένας γυναῖκας 50
 καὶ^ε τὰς εὐσχήμονας καὶ^ε τοὺς πρώτους τῆς πόλεως,
 καὶ ἐπῆγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν^ε
 Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐ-
 τῶν. οἱ δὲ^ε ἐκτιναζάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν 51
 αὐτῶν^ε ἐπ’ αὐτούς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. οἱ δὲ^ε μαθη- 52
 ταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ^ε Πνεύματος Ἀγίου.

ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν^ε Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν 14ΚΑ’.
 αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλη-
 σαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλή-
 νων πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ^ε ἀπειθοῦντες^ε Ἰουδαῖοι ἐπῆ- 2
 γειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν

¹ προσμένειν LTrWHR. ² τε WH marg. ³ ἐρχομένῳ LWH
 marg. ⁴ κυρίου LTrWHR (non marg.) WH marg. R marg.
⁵ —τοῦ LTrWHR. ⁶ λαλουμένοις LTrWHR. ⁷ —ἀντιλέγοντες
 καὶ LTrWHR. ⁸ τε LTrWHR. ⁹ εἶπαν LTrWHR. ¹⁰ ἐπεὶ
 δὲ WH marg. ¹¹ —δὲ LTrWHR. ¹² Θεοῦ Tr marg. WH
 text. (non marg.) R text. (non marg.). ¹³ καθ’ T. ¹⁴ —καὶ
 LTrWHR. ¹⁵ —τὸν LTrWHR. ¹⁶ —αὐτῶν LTrWHR.
¹⁷ τε LTrWHR (non marg.). ¹⁸ ἀπειθήσαντες LTrWHR.

^c ver. 50.
 cap. 17. 4,
 17. Cf.
 cap. 16. 14;
 18. 7.
^d Vid. cap.
 2. 10.
^e cap. 18. 4
^d (var.
 lect.) cap.
 11. 23.
^e Vid. cap.
 11. 23.
^f Vid. cap.
 5. 17.
^g cap. 18. 6.
 1 Tim. 1.
 20. 1 Pet.
 4. 4. 2 Pet.
 2. 12.
^h Cf. cap. 4.
 13.
ⁱ Vid. cap.
 3. 26. Cf.
 Matt. 15.
 24.
^k Cf. Matt.
 21. 41, 43.
^l Vid.
 Matt. 22. 8.
^m cap. 18. 6;
 22. 21. Vid.
 Luc. 2. 32.
ⁿ Esa. 42.
 6; 49. 6.
^o Cf.
 2 Thess. 1.
 12.
^p cap. 17.
 12. Marc.
 15. 43.
^q Vid.
 Marc. 6. 21.
^r 2 Tim. 3.
 11.
^s Vid.
 Matt. 10.
 14.
^t Luc. 9. 5.
^u cap. 14. 1,
 19, 21; 16.
 2. 2 Tim.
 3. 11.
^v Vid.
 Matt. 5. 12
 & Luc. 24.
 52.
^w Vid. cap.
 2. 4.
^x Vid. cap.
 13. 5.
^y Vid.
 Joan. 7. 35.
^z Joan. 3.
 36.

3 ἀδελφῶν. ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν ^aπαρρη-
 σιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ ^bτῷ μαρτυροῦντι ¹τῷ λόγῳ
 τῆς χάριτος αὐτοῦ, καὶ ²διδόντι ³σημεῖα καὶ ^eτέρατα
 4 γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἰσχίσθη δὲ τὸ
 5 πλήθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰου-
 6 δαίοις, οἱ δὲ σὺν ^aτοῖς ἀποστόλοις. Ὡς δὲ ἐγένετο
 ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν
 6 αὐτῶν, ^bὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, ⁱσυνιδόντες
^kκατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, ^mΛύστραν
 7 καὶ ⁿΔέρβην, καὶ τὴν περίχωρον, κακεῖ ἦσαν εὐαγγε-
 λιζόμενοι ⁵.

ΚΒ'. 8 Καί τις ἀνὴρ ἐν ^mΛύστροις ^oἀδύνατος ⁶τοῖς ποσὶν
 ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ⁷,
 9 ὃς οὐδέποτε περιπεπατῆκει ⁸. οὗτος ἤκουε ⁹τοῦ Παύ-
 λου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι
 10 ²πίστιν ἔχει ¹⁰ τοῦ σωθῆναι, εἶπε μεγάλη τῇ ¹¹φωνῇ,
 “¹²Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός.” Καὶ
 11 ^rἤλλετο ¹³καὶ περιεπάτει. Οἱ δὲ ¹⁴ὄχλοι ἰδόντες ὃ
 ἐποίησεν ὁ ¹⁵Παῦλος, ⁱἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Ἰου-
 12 καονιστὶ λέγοντες, “Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις
 12 κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς.” ἐκάλουν τε τὸν μὲν ¹⁶Βαρ-
 νάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς
 13 ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ὁ δὲ ¹⁷ἱερεὺς τοῦ Διὸς
 τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν ¹⁸, ταύρους καὶ στέμ-
 ματα ἐπὶ ^uτοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις
 14 ^zᾗθελε θύειν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνά-
 15 βας καὶ Παῦλος, ^vδιαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν ¹⁹
¹⁵εἰσεπήδησαν ²⁰ εἰς τὸν ὄχλον, κρίζοντες καὶ λέγοντες,
 “Ἄνδρες, ^zτί ταῦτα ποιεῖτε; ^zκαὶ ἡμεῖς ^aὁμοιοπαθεῖς
 ἐσμὲν ὑμῖν ²¹ ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ^bἀπὸ
 τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ ^dτὸν ²²Θεὸν τὸν

1 + ἐπὶ T.

2 —καὶ LTTTrWHR.

3 διδόντος T.

4 + εἰς L.

5 εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν LTTTrWH.

6 ἀδύνατος ἐν Λύστροις T secundis curis, WH.

7 —ὑπάρχων LTTTrWHR.

8 περιεπατῆκει E, περιεπάτησεν LTTTrWHR.

9 ἤκουσεν LTTTr.

10 ἔχει πίστιν LTTTrWH.

11 —τῇ LTTTrWHR.

12 + Σοὶ λέγω ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ L.

13 ἤλατο LTTTrWHR.

14 τε LTTTr marg. WHR.

15 —ὁ LTTTrWHR.

16 —μὲν LTTTrWHR.

17 ὁ τε LTTTrWHR.

18 —αὐτῶν LTTTrWHR.

19 αὐτῶν WH (marg. αὐτῶν).

20 ἐξεπήδησαν LTTTrWHR.

21 ὑμῖν ἐσμὲν L marg.

22 —τὸν LTTTrWHR.

a Cf. cap.

4. 13.

b cap. 15. 8.

c cap. 20.

32.

d Vid.

Mare. 16.

20.

e Vid.

Joan. 4. 48.

f Cf. cap.

17. 4; 19.

9; 28. 24.

g ver. 14.

1 Cor. 9. 1.

i Vid. Joan.

13. 16.

k Vid.

Matt. 22. 6.

l cap. 12.

12.

m Vid.

Matt. 10.

23.

n ver. 11.

o ver. 8, 21.

p cap. 16. 1.

q 2 Tim.

3. 11.

r ver. 20.

s cap. 16. 1;

20. 4.

t cap. 3. 2.

u Vid.

v Matt. 8. 10.

w Mare. 10.

52.

x cap. 3. 8.

y Vid. Luc.

11. 27.

z Cf. cap. 8.

10; 28. 6.

u Vid.

Matt. 26.

71.

x Cf. Dan.

2. 46.

y Vid.

Matt. 26.

65.

z Cf. cap.

10. 26.

a Jac. 5. 17.

b Deut. 32.

21. 1 Sam.

12. 21.

Jer. 14. 22.

Cf. 1 Cor.

8. 4.

c cap. 15.

19; 26. 20.

1 Thess. 1.

9.

d Vid.

Matt. 16.

16.

^a Pa. 146. 6.
 Rev. 14. 7.
 Cf. cap. 17.
 24.
^b Cf. cap.
 17. 30.
 1 Pet. 4. 3.
^c Ps. 81. 13.
^d Cf. cap.
 17. 27.
 Rom. 1. 19,
 20.
^e Lev. 26. 4.
 Deut. 11.
 14; 28. 12.
 Job 5. 10;
 28. 26.
 Ps. 65. 10.
 Ezek. 34.
 26. Joel 2.
 23. Matt.
 5. 45.
^f Ps. 67. 6;
 85. 12.
 Ezek. 34.
 27. Joel 2.
 24. Zech.
 8. 12.
^g Ps. 104.
 27.
^h Ps. 104.
 15.
ⁱ ver. 21.
 Vid. cap.
 13. 14.
^k ver. 1, 21.
 Vid. cap.
 13. 51.
^l 2 Cor. 11.
 25. Cf.
 ver. 5.
 2 Tim. 3.
 11.
^m ver. 6.
ⁿ Vid.
 Matt. 28.
 19.
^o cap. 15.
 32, 41; 18.
 23.
^p cap. 15.
 32.
^q Col. 1.
 23. cap.
 13. 43.
^r (Con-
 structio)
 Vid. cap. 1.
 4.
^s Joan. 16.
 33.
 1 Thess. 3.
 3. 2 Tim.
 3. 12.
 1 Pet. 2. 21.
 Cf. Marc.
 10. 30.
 Luc. 22. 28.
 Rom. 8. 17.
 Phil. 1. 29.
^t 2 Cor. 8.
 19.
^u Vid. cap. 11. 30.
^v Vid. cap. 13. 13.
^w Vid. cap. 2. 10.
^x Vid. cap. 13. 1.
^y cap. 13. 3.
^z cap. 15. 40.
 Vid. cap. 11. 23.
^{aa} cap. 15. 4.
 Cf. cap. 21. 19.
 2 Cor. 2. 12.
 Col. 4. 8.
 Rev. 3. 8.

ζῶντα, ^aὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν
 θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. ^bὃς ἐν ταῖς παρ- 16
 ὤχημέναις γενεαῖς εἶασε πάντα τὰ ἔθνη ^cπορεύεσθαι
 ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. ^dκαὶ τοι γε ^eοὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ^f 17
 ἀφῆκεν ἀγαθοποιῶν ^g, οὐρανόθεν ἡμῖν ^hεὐετούς διδούς
 καὶ ⁱκαιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν ^jτροφῆς καὶ
^kεὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν ^l. Καὶ ταῦτα λέ- 18
 γοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν
 αὐτοῖς.

Ἐπῆλθον ^mδὲ ἀπὸ ⁿἈντιοχείας καὶ ^oἸκονίου Ἰου- 19
 δαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ ἰλιθιάσαντες
 τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες ^p
 αὐτὸν τεθνάναι ^q. κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθη- 20
 τῶν ^r, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ
 ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς ^sΔέρβην. εὐ- 21
 αγγελισάμενοι ^t ^uτε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ ^vμαθητεύ-
 σαντες ἱκανούς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν ^wΛύστραν καὶ ^x 11
^yἸκόνιον καὶ ^z ^{aa}Ἀντιόχειαν. ^{ab}ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυ- 22
 χὰς τῶν μαθητῶν, ^{ac}παρακαλοῦντες ^{ad}ἐμμένειν τῇ πίσ-
 τει, καὶ ^{ae}“ὅτι ^{af}διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελ-
 θεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.” ^{ag}χειροτονήσαντες 23
 δὲ αὐτοῖς ^{ah}πρεσβυτέρους κατ’ ἐκκλησίαν ^{ai}, ^{aj}προσευξά-
 μενοι μετὰ ^{ak}ἡνστησιῶν, ^{al}παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς
 ὃν πεπιστεύκεισαν. καὶ διελθόντες τὴν ^{am}Πισιδίαν, 24
 ἦλθον ^{an} ^{ao}εἰς ^{ap}Παμφυλίαν· καὶ λαλήσαντες ἐν ^{aq}Πέργῃ ^{ar} 15
 τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς ^{as}Ἀττάλειαν ^{at}. καὶ ἐκείθεν 26
 ἀπέπλευσαν εἰς ^{au}Ἀντιόχειαν, ὃθεν ἦσαν ^{av}παραδεδο-
 μένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
^{aw}παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, 27
 ἀνήγγειλαν ^{ax} ^{ay}ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ’ αὐτῶν, καὶ
 ὅτι ^{az}ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως. διέτριβον δὲ 28
 ἐκεῖ ^{ba} ^{bb}χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

¹ — γε LTrWHR. ² αὐτὸν LTr, αὐτὸν WH. ³ ἀγαθουργῶν
 LTrWHR. ⁴ ὑμῖν LT[Tr]WHR. ⁵ ὑμῶν LTrWHR.
⁶ ἐπῆλθαν LTrWHR. ⁷ νομίζοντες LTrWHR. ⁸ τεθνηκέναι
 LTrWH. ⁹ τῶν μαθητῶν αὐτὸν LTrWH. ¹⁰ εὐαγγελιζόμενοι
 LTr marg. ¹¹ + εἰς LTrWH (at [eis] WH secundo loco) R.
¹² κατ’ ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους LTrWH. ¹³ ἦλθαν WH.
¹⁴ + τὴν TrWH. ¹⁵ εἰς τὴν Πέργην TWH marg. ¹⁶ Ἀτταλιαν
 TWH. ¹⁷ ἀνήγγελλον LTrWHR. ¹⁸ — ἐκεῖ LTrWHR.

^u Vid. cap. 11. 30. ^v Vid. Luc. 2. 37. ^w cap. 20. 32. ^x cap. 13.
 14. ^y cap. 13. 13. ^z Vid. cap. 2. 10. ^{aa} Vid. cap. 13. 1. ^{ab} cap. 13. 3.
^{ac} cap. 15. 40. ^{ad} Vid. cap. 11. 23. ^{ae} cap. 15. 4. ^{af} Cf. cap. 21. 19. ^{ag} 1 Cor. 16. 9.

ΚΑΙ 15 **ΚΑΙ** **ΤΙΝΕΣ** **ΚΑΤΕΛΘΟΝΤΕΣ** **ΑΠΟ** **ΤΗΣ** **Ἰουδαίας**, **ἐδίδα-**
σκον **τοὺς** **ἀδελφούς**, ^α“**Ὅτι** **ἐὰν** **μὴ** **περιτέμνησθε**¹ **τῷ**
ἔθει² **Μωϋσέως**, **οὐ** **δύνασθε** **σωθῆναι**.” **Γενομένης**
οὖν³ **στάσεως** **καὶ** **ᾠς** **ζητήσεως**⁴ **οὐκ** **ὀλίγης** **τῷ** **Παύλῳ**
καὶ **τῷ** **Βαρνάβᾳ** **πρὸς** **αὐτούς**, ^α**ἔταξαν** **ἀναβαίνειν**
Παῦλον **καὶ** **Βαρνάβαν** **καὶ** **τινας** **ἄλλους** **ἐξ** **αὐτῶν**
πρὸς **τοὺς** **ᾠ** **ἀποστόλους** **καὶ** **πρεσβυτέρους** **εἰς** **Ἱερου-**
σαλήμ⁵, **περὶ** **τοῦ** **ζητήματος** **τούτου**. **οἱ** **μὲν** **οὖν**
ᾠ **προπεμφθέντες** **ὑπὸ** **τῆς** **ἐκκλησίας**, **διήρχοντο** **τὴν**⁶
ᾠ **Φοινίκην** **καὶ** **Σαμάρειαν**⁷, **ᾠ** **ἐκδιηγούμενοι** **τὴν** **ἐπιστρο-**
φὴν **τῶν** **ἐθνῶν**. **καὶ** **ἐποίουν** **χαρὰν** **μεγάλην** **πᾶσι**
τοῖς **ἀδελφοῖς**. **παραγενόμενοι** **δὲ** **εἰς** **Ἱερουσαλήμ**⁸,
ᾠ **ἀπεδέχθησαν**⁹ **ὑπὸ**¹⁰ **τῆς** **ἐκκλησίας** **καὶ** **τῶν** **ᾠ** **ἀποστό-**
λων **καὶ** **τῶν** **πρεσβυτέρων**, **ἀνήγγειλάν** **τε** **ὅσα** **ὁ** **Θεὸς**
ἐποίησε **μετ’** **αὐτῶν**. **ἐξανέστησαν** **δέ** **τινες** **τῶν** **ᾠ** **ἀπὸ**
τῆς **αἰρέσεως** **τῶν** **Φαρισαίων** **πεπιστευκότες**, **λέγον-**
τες, ^α“**Ὅτι** **δεῖ** **περιτέμνειν** **αὐτούς**, **παραγγέλλειν** **τε**
τηρεῖν **τὸν** **νόμον** **Μωϋσέως**.”
Συνήχθησαν **δὲ**¹¹ **οἱ** **ἀπόστολοι** **καὶ** **οἱ** **πρεσβύτεροι**
ἰδεῖν **περὶ** **τοῦ** **λόγου** **τούτου**. **πολλῆς** **δὲ**¹² **ᾠ** **συζητήσεως**
γενομένης, **ἀναστὰς** **Πέτρος** **εἶπε** **πρὸς** **αὐτούς**, ^α“**Ἄν-**
δρες **ἀδελφοί**, **ὑμεῖς** **ἐπίστασθε** **ὅτι** **ᾠ** **ἀφ’** **ἡμερῶν**
ἀρχαίων **ὁ** **Θεὸς** **ἐν** **ἡμῖν** **ἐξελέξατο**¹³ **διὰ** **τοῦ** **στόματός**
μου **ἀκοῦσαι** **τὰ** **ἔθνη** **τὸν** **λόγον** **τοῦ** **εὐαγγελίου**, **καὶ**
πιστεῦσαι¹⁴. **καὶ** **ὁ** **καρδιογνώστης** **Θεὸς** **ᾠ** **ἐμαρτύρησεν**
αὐτοῖς, **ᾠ** **δοὺς** **αὐτοῖς**¹⁵ **τὸ** **Πνεῦμα** **τὸ** **Ἅγιον**, **καθὼς** **καὶ**
ἡμῖν. **καὶ** **οὐδὲν**¹⁶ **διέκρινε** **μεταξὺ** **ἡμῶν** **τε** **καὶ** **αὐτῶν**,
τῇ **πίστει** **καθαρίσας** **τὰς** **καρδίας** **αὐτῶν**. **νῦν** **οὖν** **τί**
πειράζετε **τὸν** **Θεόν**, **ᾠ** **ἐπιθεῖναι** **ᾠ** **ζυγὸν** **ἐπὶ** **τὸν** **τρά-**
χηλον **τῶν** **μαθητῶν**, **ὃν** **οὔτε** **οἱ** **πατέρες** **ἡμῶν** **οὔτε**
ἡμεῖς **ἰσχύσαμεν** **βαστάσαι**; **ἀλλὰ** **ᾠ** **διὰ** **τῆς** **χάριτος**¹⁷
Κυρίου **Ἰησοῦ** **Χριστοῦ**¹⁸ **πιστεύομεν** **σωθῆναι**, **καθ’**
ὃν **τρόπον** **καὶ** **κεῖνοι**.” **Ἐσίσγησε** **δὲ** **πᾶν** **τὸ** **πλῆθος**,

^a ver. 5.
Gal. 5. 2.
Cf. 1 Cor.
7. 18.
^b Lev. 12. 8.
Vid.
cap. 6. 14.
^c (var. lect.)
ver. 7.
^d Cf. Gal.
2. 2.
^e ver. 4, 6,
22, 23.
Vid. cap.
11. 30.
^f cap. 20.
38; 21. 5.
Rom. 15.
24. 1 Cor.
16. 6, 11.
2 Cor. 1. 16.
Tit. 3. 13.
3 Joan. 6.
Cf. cap. 17.
15.
^g cap. 11.
19; 21. 2.
^h ver. 12.
Cf. cap. 14.
27; 21. 19.
ⁱ cap. 21. 17
(var. lect.).
^k Vid. cap.
5. 17.
^l ver. 7—9,
cf. cap. 10.
20.
^m Cf. ver.
21. cap.
21. 16.
ⁿ Vid. cap.
1. 24.
^o cap. 14. 3.
^p Vid. cap.
10. 47.
^q cap. 10.
44; 11. 15,
17.
^r cap. 11.
12. Cf.
cap. 10. 23.
^s Cf. cap.
10. 43.
^t Ps. 51. 10.
Cf. 2 Cor.
7. 1.
1 Pet. 1. 22.
^u cap. 5. 9.
^v Vid.
Matt. 23. 4.
^w Gal. 5. 1.
Cf. ver. 28.
^x Rom. 3.
24. Eph.
2. 5, 8.
2 Tim. 1. 9.
Tit. 2. 11;
3. 7.

¹ περιτεμνῆτε LTrWHR.

² + τῷ LTrWH.

³ δὲ TTr

WHR. ⁴ ζητήσεως LTrWHR.

⁵ Ἱερουσαλήμ WH.

⁶ + τε

LTrWHR. ⁷ Σαμαρίαν TWH.

⁸ Ἱεροσόλυμα

Tr (non

marg.), Ἱεροσόλυμα WH. ⁹ παρεδέχθησαν LTrWHR.

¹⁰ ἀπὸ

Tr (non marg.) WH.

¹¹ τε Tr (non marg.) WH.

¹² συν-

LTr marg., ζητήσεως TTr text. WHR.

¹³ ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ

Θεὸς LTrWHR. ¹⁴ πιστεῦσαι, WH.

¹⁵ — αὐτοῖς TTrWHR.

¹⁶ οὐδὲν TTrWH (non marg.). ¹⁷ + τοῦ LTrWH.

¹⁸ — Χρισ-

τοῦ TTrWHR.

^a ver. 3.
^b Vid.
^c Joan. 4. 48.
^d Vid. cap.
 12. 17.
^e 2 Pet. 1.
 1 (var.
 lect.). Cf.
 ver. 7.
^f Luc. 1. 68.
^g Vid. cap.
 13. 40.
^h Amos 9.
 11, 12.
ⁱ Cf. cap.
 17. 27.
^k Jac. 2. 7.
^l Cf. Esa.
 45. 21.
^m Luc. 1. 70.
ⁿ Cf. ver.
 28.
^o Vid. cap.
 14. 15.
^p Cf. ver.
 29.
^q Ezek. 4.
 13, 14.
^r Dan. 1. 8.
^s Mal. 1. 7,
 12.
^t 1 Cor. 10.
 8.
^u Gen. 9. 4.
^v Lev. 3. 17;
 7. 26; 17.
 10, 14; 19.
^w Deut.
 26. 12, 16, 23;
 15. 23.
^x 1 Sam. 14.
 33. Ezek.
 44. 7, 15.
^y cap. 13.
^z Cf.
 15. Cf.
 2 Cor. 3.
 14, 15.
^{aa} Cf. ver. 7.
^{ab} ver. 2, 4,
 6, 23 (var.
 lect.).
^{ac} ver. 23.
^{ad} 30, 35. Vid.
 cap. 13. 1.
^{ae} ver. 27,
 32, 40.
^{af} Luc. 22.
 26.
^{ag} Cf. cap.
 16. 4.
^{ah} cap. 18.
 18; 20. 3;
 21. 3. Gal.
 1. 21.
^{ai} ver. 41.
^{aj} Vid. cap. 6.
 9.
^{ak} cap. 23.
 26. Jac. 1.
 1. Cf.
 2 Joan. 10,
 11.
^{al} Gal. 1. 7;
 5. 10. Cf.
 ver. 1.

καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλου ^aἐξηγουμένων ὅσα
 ἐποίησεν ὁ Θεὸς ^bσημεῖα καὶ ^cτέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι'
 αὐτῶν. Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς, ἀπεκρίθη ¹³
^cἸάκωβος λέγων, “Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου.
^dΣυμεὼν ἐξηγήσατο, καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ^eἐπεσκέ- ¹⁴
 ψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ ^fτῷ ὀνόματι αὐτοῦ·
 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι ^gτῶν προφητῶν, ¹⁵
 καθὼς γέγραπται, ^h“Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοι- ¹⁶
 κοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαβὶδ ⁱτὴν πεπτωκυῖαν· καὶ
 τὰ κατεσκαμμένα ^jαὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω
 αὐτήν· ^kὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ¹⁷
 ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ^lἐφ’ οὓς
 ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ’ αὐτούς· λέγει Κύριος
 ὁ ^mποιῶν ταῦτα πάντα. ⁿἜγνωσά ^oἀπ’ αἰῶνός ἐστι ¹⁸
 τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ^p. διὸ ^qἐγὼ κρίνω μὴ ¹⁹
 παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ^rἐπιστρέφουσιν ἐπὶ
 τὸν Θεόν· ἀλλὰ ^sἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ²⁰
 ἀπὸ ^tτῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ ^uτῆς πορνείας
 καὶ ^vτοῦ ^wπνικτοῦ καὶ ^xτοῦ αἵματος. ^yΜωσῆς ¹⁰γὰρ ^zἐκ ²¹
 γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν
 ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ^aἀναγι-
 νωσκόμενος.”

Τότε ἔδοξε ^bτοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ²²
 σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν
 πέμψαι εἰς ^cἈντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρ-
 νάβῃ, Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαβᾶν ¹¹, καὶ
^dΣίλαν, ἄνδρας ^eἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, γρά- ²³
 ψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε ¹², “Οἱ ἀπόστολοι καὶ
 οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ¹³ἀδελφοί, τοῖς κατὰ τὴν ^zἈν-
 τιόχειαν καὶ ^bΣυρίαν καὶ ^cΚιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ
 ἐθνῶν, ^dχαίρειν. Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ²⁴
 ἡμῶν ^eἐξελθόντες ¹⁴ ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευά-
 ζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμενεσθαι καὶ

1 — ἐπὶ LTrWHR. 2 Δαυεὶδ LTrWHR. 3 κατεστρα(-e- Tr) μ-
 μένα TTrWHR. 4 — ὁ LTrWHR. 5 — πάντα. LTrWHR.
 6 γνωστὸν LWH marg. 7 — ἐστὶν ad fin. vers. TTrWHR, at L
 habet τῷ κυρίῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, WH marg. [ἐστὶν] τῷ θεῷ τὸ ἔργον
 αὐτοῦ. 8 — ἀπὸ LTrWHR. 9 — τοῦ LTrWHR. 10 Μωσῆς
 LTrWHR. 11 καλούμενον βαρσαββᾶν LTrWHR. 12 — τάδε
 LTrWHR. 13 — καὶ οἱ LTrWHR. 14 — ἐξελθόντες [Tr
 marg.] WH.R marg.

25 τηρεῖν τὸν νόμον¹, οἷς οὐ διεστείλαμεθα· ἡδοξεν ἡμῖν
γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένους² ἄνδρας πέμψαι
πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ
26 Παύλῳ, ἂνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
27 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ὀϊούδαν καὶ Ἀσίλαν, καὶ αὐτοὺς
28 διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. ἡδοξε γὰρ τῷ
Ἀγίῳ Πνεύματι³ καὶ ἡμῖν, ἵμῃδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι
29 ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν ἐπιτάξεων⁴, ἵνα ἀπέχεσθαι
ἡ εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ⁵ καὶ πορνείας·
ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε⁶. ἔρρωσθε.”
30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον⁷ εἰς Ἀντιόχειαν·
καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστο-
31 λήν. ἀναγνόντες δέ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει.
32 Ὀϊούδας τε⁸ καὶ Ἀσίλας, καὶ αὐτοὶ⁹ προφητῆται ὄντες,
διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ
33 ἔπειστήριξαν. Πουήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν
ὁ μετ’ εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστό-
34, 35 λους⁹. ἔδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.¹⁰ Παῦλος
δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκον-
τες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν,
τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

36 ΜΕΤΑ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπε Παῦλος πρὸς Βαρ-
νάβαν¹¹, “Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς
ἀδελφούς ἡμῶν¹² κατὰ πάσαν πόλιν¹³, ἐν αἷς κατηγ-
37 γείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι.” Βαρ-
νάβας δὲ ἐβουλεύσατο¹⁴ συμπααραλαβεῖν¹⁵ τὸν¹⁶ Ἰωάν-
38 νην¹⁷ τὸν καλούμενον Μάρκον· Παῦλος δὲ ἤξιον, τὸν
ἀποστάντα ἀπ’ αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συν-
ελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπααραλαβεῖν¹⁸

ΚΔ.39 τοῦτον. ἐγένετο οὖν¹⁹ παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισ-

^a ver. 28.
Luc. 1. 3.

^b cap. 9.
23—25; 14.
19.

^c ver. 22,
32.

^d ver. 22,
32, 40.

^e ver. 8.
Cf. ver.

19.
Cf. ver.

20.
^h cap. 21.

25. 1 Cor.

8. 1, 4, 7,
10; 10. 19.

Rev. 2. 14,
20.

ⁱ cap. 23.
30 (var.

lect.).
^k Vid. cap.

4. 36.
^l Vid. cap.

13. 1.
^m cap. 11.

23; 14. 22;
16. 40; 20.

1 (var.
lect.), 2.

ⁿ ver. 41.
Vid. cap.

14. 22.
^o cap. 16.

36. 1 Cor.

16. 11.
Heb. 11. 31.

^p cap. 5. 42.

^q cap. 13. 4,
13, 14, 51;

14. 6, 24, 25.

^r ver. 39.
cap. 12. 12.

^s cap. 13.
13.

^t Vid. cap.
2. 10.

^u Cf. cap.
17. 16.

¹ —λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον LTTTrWHR.

² ἐκλεξαμένους LTTTrWH (non marg.). ³ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ TTTTrWH.

⁴ τούτων τῶν ἐπιτάξεων LTTTrWH. ⁵ πνικτῶν LTTTrWH.

⁶ + φερόμενοι ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι WH marg.

⁷ κατήλθον LTTTrWHR. ⁸ δὲ BE. ⁹ ἀποστείλαντας αὐτοὺς LTTTrWHR.

¹⁰ v. 34 deest in LTTTrWH text., R text. (non marg.). WH marg. habet ἔδοξεν δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοὺς (vel αὐτοῦ) [, μόνος δὲ Ἰούδας ἐπορεύθη].

¹¹ πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος LTTTrWH. ¹² —ἡμῶν LTTTrWHR. ¹³ πόλιν πάσαν LTTTrWH.

¹⁴ ἐβούλετο LTTTrWHR. ¹⁵ συν- TWH. ¹⁶ καὶ τὸν TTTTrWH. ¹⁷ Ἰωάννην TTTTrWH. ¹⁸ συμ(συν- TWH)πααραλαμ-
βάνειν LTTTrWHR. ¹⁹ δὲ LTTTrWHR.

* ver. 37.
 Cf. Col. 4.
 10.
 * Vid. cap.
 4. 36.
 * ver. 22.
 * cap. 14.
 26.
 * Vid. cap.
 11. 23.
 * ver. 32.
 * ver. 32.
 Vid. cap.
 14. 22. Cf.
 cap. 16. 5.
 * cap. 14. 6.
 * cap. 17.
 14, 15; 18.
 5; 19. 22;
 20. 4.
 Rom. 16.
 21. 1 Cor.
 4. 17; 16.
 10. 2 Cor.
 1. 1, 19.
 Phil. 1. 1;
 2. 19. Col.
 1. 1.
 1 Thess. 1.
 1; 3. 2, 6.
 2 Thess. 1.
 1. 1 Tim.
 1. 2, 13; 6.
 20. 2 Tim.
 1. 2.
 Philem. 1.
 Heb. 13. 23.
 * 2 Tim. 1.
 5; 3. 15.
 * Vid. cap.
 6. 3.
 * Vid. cap.
 13. 51.
 * Cf. Gal.
 2. 3.
 * Cf. cap.
 15. 23.
 * Luc. 2. 1.
 * Vid. cap.
 9. 31.
 (var. lect.)
 * Cf. 1 Pet.
 5. 9.
 * Vid. cap.
 2. 10.
 * cap. 18.
 23. 1 Cor.
 16. 1. Gal.
 1. 2; 3. 1.
 2 Tim. 4.
 10. 1 Pet.
 1. 1.
 * Vid. cap.
 2. 9.
 * ver. 8.
 * 1 Pet. 1. 1.
 (var. lect.)
 Rom. 8. 9.
 Gal. 4. 6.
 Phil. 1. 19.
 1 Pet. 1.
 11. Cf.
 Joan. 14. 26.
 Vid. cap. 9. 10.
 Rom. 15. 26.

θῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν παρα-
 λαβόντα ^α τὸν Μάρκον ἐκπλεύσαι εἰς ^β Κύπρον· Παῦ- 40
 λος δὲ ἐπιλεξάμενος ^γ Σίλαν ἐξῆλθε, ^δ παραδοθεὶς ^ε τῇ
 χάριτι τοῦ Θεοῦ ¹ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. διήρχετο δὲ 41
 τὴν ^ς Συρίαν καὶ ² ^ζ Κιλικίαν, ^η ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλη-
 σίας. Κατήντησε δὲ ³ εἰς ^η Δέρβην καὶ ⁴ ^θ Λύστραν· 16
 καὶ ἰδού, μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι ^ι Τιμόθεος,
 υἱὸς ^κ γυναικὸς τινος ⁵ ^{ιουδαίας} πιστῆς, πατὴρ δὲ
^ρ Ἑλλήνος· ὃς ^ι ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν ^λ Λύστροις καὶ 2
^μ ^ι Ικονίῳ ἀδελφῶν. τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν 3
 αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ ^ν λαβὼν περιέτεμεν αὐτόν, διὰ
 τοὺς ^{ιουδαίους} τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις·
 ᾗδουσιν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι ^ρ Ἕλλην ⁶
 ὑπῆρχεν. ^ο ὥς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδί- 4
 δουν ⁷ αὐτοῖς φυλάσσειν ^π τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα
 ὑπὸ ⁹ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν ⁸ πρεσβυτέρων ⁹ τῶν ἐν
^ι Ἱερουσαλὴμ ¹⁰. ^ρ αἱ μὲν οὖν ἐκκλησὶαι ^σ ἑσπερευοῦντο τῇ 5
 πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

Διελθόντες ¹¹ δὲ τὴν ^φ Φρυγίαν καὶ τὴν ¹² ^γ Γαλατικὴν 6
 χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ^α Ἁγίου Πνεύματος λα-
 λῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ ² ^α Ἀσίᾳ, ἐλθόντες ¹³ κατὰ τὴν 7
^ν Μυσίαν ἐπείραζον κατὰ ¹⁴ τὴν ² Βιθυνίαν πορεύεσθαι ¹⁵.
 καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς ^α τὸ πνεῦμα ¹⁶. παρελθόντες δὲ 8
 τὴν ^ν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς ^δ Τρωάδα ¹⁷. καὶ ^ο ὄραμα 9
 διὰ τῆς ¹⁸ νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ ¹⁹. ^α Ἄνὴρ τις ἦν
⁴ ^α Μακεδὼν ²⁰ ἑστώς, ²¹ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων,
 “Διαβὰς εἰς ⁴ Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν.” Ὡς δὲ 10
^ο τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς
 τὴν ²² Μακεδονίαν, ²³ συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται
 ἡμᾶς ὁ ²⁴ Κύριος ²⁴ εὐαγγελίσασθαι αὐτούς. ^α Αναχθέν- 11
 τες οὖν ²⁵ ἀπὸ τῆς ²⁶ ^δ Τρωάδος ²⁷, ^ι εὐθυδρομήσαμεν εἰς

¹ κυρίου LTrWHR. ² + τὴν L[WH]. ³ + καὶ L[Tr]WHR.
⁴ + εἰς LTrWHR. ⁵ - τινος LTrWHR. ⁶ πάντες (ἅπαντες
 TrWH) ὅτι Ἕλληνας ὁ πατήρ αὐτοῦ LTrWHR. ⁷ παρεδίδουσαν
 LTrWHR. ⁸ - τῶν LTrWHR. ⁹ πρεσβυτέρων E. ¹⁰ Ἱε-
 ροσολύμοις LTrTr, Ἱεροσολύμοις WH. ¹¹ διήλθον LTrWHR.
¹² - τὴν LTrWHR. ¹³ + δὲ LTrWHR. ¹⁴ εἰς LTrWHR.
¹⁵ πορευθῆναι LTrWHR. ¹⁶ + Ἰησοῦ LTrWHR. ¹⁷ Τρωάδα
 WH. ¹⁸ - τῆς LTrWHR. ¹⁹ τῷ Παύλῳ ὤφθη TrTr (non
 marg.) WH. ²⁰ Μακεδὼν τις ἦν LTrWHR. ²¹ + καὶ LTrTr
 WHR. ²² - τὴν LTrTr WH. ²³ συν- WH. ²⁴ Θεὸς LTrWHR.
²⁵ δὲ TrTr marg. ²⁶ - τῆς LTrWHR. ²⁷ Τρωάδος WH.

* ver. 11. cap. 20. 5, 6. 2 Cor. 2. 12. 2 Tim. 4. 13. * ver. 10.
 * ver. 10, 12. cap. 18. 5; 19. 21, 22, 29; 20. 1, 3; 27. 2. Vid.
 * cap. 9. 22. * cap. 21. 1.

12 Σαμοθράκην¹, τῇ τε² ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν³, ἐκεῖθεν τε⁴ εἰς ^αΦιλίππους, ἣτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος τῆς⁵ ^βΜακεδονίας πόλις, ^γκολωνία.

Ἡμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας 13 τινάς, ^ατῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως⁶ παρὰ ποταμόν, οὗ ἐνομιζέτο προσευχή⁷ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις

14 γυναιξί. Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπω-
λις πόλεως ^αΘυατείρων, ^βσεβομένη τὸν Θεόν, ἤκουεν,
^γἥς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς

15 λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ⁸ Παύλου. ὥς δὲ ἐβαπτίσθη,
^ακαὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε λέγουσα, “Εἰ κεκρί-
κατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν

16 οἶκόν μου, ^αμείνατε⁹.” καὶ ^βπαρεβιάσατο ἡμᾶς. Ἐγένε-
το δὲ πορευομένων ἡμῶν ^γεἰς¹⁰ προσευχήν, παιδίσ-
κην τινὰ ^δἔχουσαν ^επνεῦμα Πύθωνος¹¹ ἀπαντῆσαι¹²

ἡμῖν, ἣτις ^αἐργασίαν πολλὴν παρείχε ^βτοῖς κυρίοις
17 αὐτῆς, μαντευομένη. αὕτη κατακολουθήσασα¹³ τῷ¹⁴

Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραζε λέγουσα, ^α“Οὔτοι οἱ ἄνθρω-
ποι δούλοι ^βτοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες κα-
18 ταγγέλλουσιν ἡμῖν¹⁵ ὁδὸν σωτηρίας.” Τοῦτο δὲ

ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας· ^αδιαπονηθεὶς δὲ ὁ¹⁶ Παῦ-
λος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε, ^β“Παραγ-
γέλλω σοι ^γἐν τῷ¹⁷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν

19 ἀπ’ αὐτῆς.” Καὶ ἐξήλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἰδόντες
δὲ¹⁸ ^αοἱ κύριοι αὐτῆς, ὅτι ἐξήλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργα-
σίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν

^βΣίλαν, ^γεἴλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ^δἐπὶ τοὺς ἄρχοντας·
20 καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπον¹⁹,

“Οὔτοι οἱ ἄνθρωποι ^αἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πό-
21 λιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες· καὶ καταγγέλλουσιν ^βἔθνη²⁰

^αοὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, ^γῬω-
22

^α cap. 20. 6.
Phil. 1. 1.
1 Thess. 2.
2.
^β ver. 9.
^γ Cf. ver.
21.
^δ cap. 13.
14.

^α Rev. 1.
11 ; 2. 18,
24.
^β Cf. cap.
13. 43.
^γ Cf. Luc.
24. 45.
^δ Vid. cap.
11. 14. ver.
31—34.
^ε Vid. Luc.
19. 5.
^ζ Luc. 24.
29. Cf.
Gen. 19. 3.
^η ver. 13.
^θ Luc. 13.
11.

^ι Lev. 19.
31 ; 20. 6,
27. Deut.
18. 11.
1 Sam. 28.
3, 7.
2 Reg. 21.
6. 1 Chr.
10. 13.
Esa. 8. 19.
^κ cap. 19.
24.
^λ Cf. Jac.
2. 19.
^μ Vid.
Marc. 5. 7.
^ν cap. 4. 2.
^ξ Cf. Marc.
1. 25, 34.
^ο Vid.
Marc. 16.
17.

^π ver. 16.
Cf. cap. 19.
25, 26.
^ρ ver. 25,
29. Vid.
cap. 15. 22.
^σ cap. 21.
30. Jac. 2.
6.
^τ Vid.
Matt. 10.
18. Cf.
cap. 18. 12.
^υ Cf. cap.
17. 6, 7.
^φ Cf.
Esther 8. 8.
^χ ver. 12.

¹ Σαμοθράκην BE. ² δὲ LTr WHR. ³ Νέαν πόλιν TTr WHR.
⁴ κακεῖθεν LTr WHR. ⁵ — τῆς LTr WHR. ⁶ πύλης LTr WHR.
⁷ ἐνομιζόμεν προσευχήν LTr WHR. ⁸ — τοῦ TTr WH.
⁹ μένετε LTr WH. ¹⁰ + τὴν LTr WHR. ¹¹ πύθωνα LTr WHR.
¹² ἀπαντῆσαι TTr WHR. ¹³ κατακολουθοῦσα TTr WHR.
¹⁴ [τῷ] WH. ¹⁵ ὑμῖν ETr WHR. ¹⁶ — ὁ TTr WH. ¹⁷ — τῷ LTr WH.
¹⁸ Καὶ ἰδόντες WH marg. ¹⁹ εἶπαν LTr WH.

μαίοις οὖσι.” Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ’ αὐτῶν, 22
καὶ ^αοἱ στρατηγοὶ περιρρήξαντες¹ αὐτῶν τὰ ἱμάτια,
ἐκέλευον ^βῥαβδίζειν· πολλὰς τε² ἐπιθέντες αὐτοῖς 23
^γπληγὰς, ἔβαλόν εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ
^δδεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· ὃς παραγ- 24
γελίαν τοιαύτην εἰληφώς³, ἔβαλεν αὐτούς εἰς τὴν
ἐσωτέραν ^εφυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἡσφαλί-
σατο⁴ ^ςεἰς τὸ ξύλον. ^ςΚατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦ- 25
λος καὶ ^ζΣίλας προσευχόμενοι ^ηὑμνοῦν τὸν Θεόν·
ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοι. ἄφνω δὲ σεισμός 26
ἐγένετο μέγας, ὥστε ^θσυνεσπάρησαν τὰ θεμέλια τοῦ
δεσμοτηρίου· ^ιἀνεψχθῆσαν⁵ τε⁶ παραχρῆμα⁷ αἱ θύραι
πᾶσαι, καὶ ^κπάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. ἔξυπνος δὲ 27
γενόμενος ^λὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς
θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος⁸ μάχαιραν, ἔμελ-
λεν⁹ ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγῆναι τοὺς
δεσμίους· ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος¹⁰ λέ- 28
γων, “Μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ
ἐσμεν ἐνθάδε.” Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ 29
ἔντρομος γενόμενος ^ππροσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ¹¹
^ρΣίλᾳ· καὶ προαγαγὼν αὐτούς ἔξω, ἔφη, “Κύριοι, 30
^σο τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;” Οἱ δὲ εἶπον¹², ^ς“Πίστευ- 31
σον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν¹³, ^ςκαὶ σωθήσῃ
σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.” Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν 32
λόγον τοῦ Κυρίου¹⁴, καὶ¹⁵ ^ςπᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
καὶ παραλαβὼν αὐτούς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς 33
ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ
οἱ αὐτοῦ πάντες¹⁶ παραχρῆμα· ἀναγαγὼν τε αὐτούς 34
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ¹⁷ ^ςπαρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἡγαλ-
λιάσατο πανοικί¹⁸ πεπιστευκῶς τῷ Θεῷ.

Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν ^αοἱ στρατηγοὶ 35
τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες, “Ἀπόλυσον τοὺς ἀν-

^α ver. 20,
35, 36, 38.
^β 2 Cor. 11.
25. Cf.
1 Thess. 2.
2.
^γ 2 Cor. 6.
5; 11. 23.
^δ ver. 27,
36.
^ε Vid. Luc.
21. 12.
1 Job 13.
27; 33. 11.
Jer. 20. 2,
3; 29. 26.
^ς Job 35.
10. Ps. 42.
8; 77. 6;
119. 62.
^ζ ver. 19,
29.
^η Eph. 5.
19.
^θ cap. 4. 31.
Cf. cap. 2.
2.
^ι cap. 5. 19;
12. 10.
^κ cap. 12. 7.

^λ cap. 10.
25.

^μ Vid. Luc.
3. 10.
^ν Joan. 6.
47. Vid.
Marc. 16.
16. Cf.
Jac. 2. 14,
17.
^ς ver. 15.

^ρ Ps. 23. 5.

¹ περιρρήξαντες LTr WH. ² δὲ WH (non marg.). ³ λαβὼν
LTr WH. ⁴ ἡσφαλίστατο αὐτῶν LTr WH. ⁵ ἠνεψχθῆσαν
LTr WH, ἠνοιχθῆσαν T. ⁶ δὲ LTr WH. ⁷ [παραχρῆμα] WH.
⁸ + τὴν LTr WH. ⁹ ἡμελλεν LTr WH. ¹⁰ Παῦλος φωνῇ
μεγάλῃ LTr marg., φωνῇ μεγάλῃ Παῦλος TTr text., Παῦλος μεγάλῃ
φωνῇ WH (-ὸ). ¹¹ -τῷ LTr WH. ¹² εἶπαν LTr WH.
¹³ -Χριστόν LTr WH. ¹⁴ Θεοῦ WH (non marg.) R marg.
¹⁵ σὺν LTr WH. ¹⁶ ἅπαντες TTr marg. WH. ¹⁷ -αὐτοῦ
LT[Tr] WH. ¹⁸ πανοικί TWH.

36 θρώπους ἐκείνους.” Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ
 τοὺς λόγους τούτους¹ πρὸς τὸν Παῦλον, “Ὅτι ἀπε-
 τάλκασιν² ὅι οἱ στρατηγοί, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν
 37 ἐξελθόντες, ὁπορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.” Ὁ δὲ Παῦλος
 ἔφη πρὸς αὐτούς, “Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατα-
 κρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον³
 εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα⁴ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν·
 οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.”
 38 Ἀνήγγαλαν⁵ δὲ⁶ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδούχοι τὰ
 ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν⁷ ἀκούσαντες ὅτι
 39 Ῥωμαῖοι εἰσι, καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ
 40 ἐξαγαγόντες ἡρώτων ἐξελθεῖν⁸ τῆς πόλεως. ἐξελθόν-
 τες δὲ ἐκ⁹ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον εἰς¹⁰ τὴν Λυδίαν·
 καὶ ἰδόντες¹¹ τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν αὐτούς¹², καὶ
 ἐξῆλθον¹³.

ΚΕ' 17 ΔΙΟΔΕΥΣΑΝΤΕΣ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ¹³
 Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς¹⁴ Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ¹⁴
 2 συναγωγή τῶν Ἰουδαίων. κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ
 Παύλῳ¹⁵ εἰσῆλθε πρὸς αὐτούς. καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
 3 διελέγετο¹⁵ αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ
 παρατιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν¹⁶ καὶ
 ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν,¹⁶ καὶ “ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ¹⁶ Χρισ-
 4 τὸς¹⁷ Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.” Καί¹⁸ τινες
 ἐξ αὐτῶν ἐπίεσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ
 Παύλῳ καὶ τῷ¹⁸ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων¹⁹ Ἑλλήνων
 πολὺ πλῆθος²⁰, γυναικῶν τε²¹ τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.
 5 ὁ ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες²¹ Ἰουδαῖοι, καὶ προσλα-
 βόμενοι²² τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας²² πονηρούς, καὶ
 ὀχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ἐπιστάντες
 τε²³ τῇ οἰκίᾳ²³ Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτούς ἀγαγεῖν²⁴ εἰς
 6 τὸν δῆμον· μὴ εὐρόντες δὲ αὐτούς, ἔσυρον τὸν²⁵

^a ver. 23,
27.

^b ver. 22,
35, 38.
^c 1 Sam. 1.
17, 20. 13,
42. Vid.
cap. 15. 33.
^d cap. 22.
25.

^e cap. 22.
29.
^f Vid.
Matt. 8. 34.
Cf. Marc. 5.
17.

^h Vid.
Joan. 21.
23.

ⁱ Vid. cap.
15. 32.

^k ver. 11,
13. cap.
20. 4; 27. 2.
Phil. 4. 16.
1 Thess. 1.
1. 2 Thess.
1. 1.

2 Tim. 4.
10.

^l Vid. Luc.
4. 16.

^m ver. 10,
17. Vid.

cap. 13. 5.
ⁿ Luc. 24.

32, 45. Cf.
cap. 8. 35.

^o Joan. 20.
9.

^p (Con-
structio)

Vid. cap. 1.
4.

^q Vid. cap.
14. 4.

^r ver. 10,
14, 15.

Vid. cap.
15. 22.

^s ver. 17.
Vid. cap.

13. 43.

^t Vid.
Joan. 12.
20.

^u Cf. Marc.
6. 21.

^v Cf. cap. 5.
17.

^w Judic. 9.
4; 11. 3.

2 Chr. 13. 7.

^x ver. 6, 7,
9. Rom.

16. 21.

^y cap. 12. 6
(var. lect.).

¹ — τούτους LTrWHR.

² ἀπέσταλκαν LTrWHR.

³ ἔβαλαν

LTrWHR. ⁴ λάθρα LWH.

⁵ ἀπήγγειλαν LTrWHR.

⁶ τε T.

⁷ ἐφοβήθησαν δὲ LTrWHR.

⁸ ἀπελθεῖν ἀπὸ LTrWHR.

⁹ ἀπὸ

TWH. ¹⁰ πρὸς LTrWHR.

¹¹ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς

¹² ἀπὸ

LTrWHR. ¹³ ἐξῆλθον TTrWH.

¹⁴ + τὴν LTrWHR.

¹⁵ — ἡ

LTrWHR. ¹⁶ διελέγετο LTrWHR.

¹⁷ — ὁ LTrWHR marg.

¹⁸ + [τῷ] WH.

¹⁹ + καὶ

LTrWHR. ²⁰ πλῆθος πολὺ LTrWHR.

²¹ — ἀπειθοῦντες

LTrWHR. ²² ἀνδρας τινὰς LTrWHR.

²³ καὶ ἐπιστάντες

LTrWHR. ²⁴ προαγαγεῖν LTrWHR.

²⁵ — τὸν LTrWHR.

^a ver. 31.
Vid. Matt.
24. 14.
^b Cf. cap.
16. 20.
^c Vid. Luc.
10. 38.
^d Vid. ver.
5.
^e Cf. Luc.
23. 2.

^f ver. 14.
Vid. Matt.
10. 23.
^g Vid. ver.
4.
^h ver. 13.
cap. 20. 4.
ⁱ Vid. ver. 2.
^k ver. 13.
Vid. ver. 1.
^l Vid.
2 Cor. 8. 11.
^m Luc. 11.
3.
ⁿ Joan. 5.
39.
^o Vid. cap.
13. 50.

^p 2 Thess.
2. 2.

^q ver. 15.
Vid. cap.
16. 1.
^r Cf. cap.
16. 3.
^s ver. 16, 21.
cap. 18. 1.
1 Thess. 3.
1.
^t ver. 16.
cap. 18. 5.
^u 1 Cor. 13.
5. Cf. cap.
15. 39.
^v ver. 2.
cap. 18. 4.
19; 19. 8, 9;
20. 7, 9; 24.
12, 25.
^w ver. 4.

Ἰάσωνα καὶ τινας ἀδελφούς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας,
βοῶντες, “Ὅτι οἱ ^aτὴν οἰκουμένην ^bἀναστατώσαντες,
οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, οὓς ^cὑποδέκεται ^dἸάσων· 7
καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος
πράττουσι¹, ^e βασιλέα λέγοντες ἕτερον² εἶναι, Ἰη-
σοῦν.” ^bἘτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρ- 8
χας ἀκούοντας ταῦτα· καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ 9
τοῦ ^dἸάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς.
Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς³ νυκτὸς ^fἐξέπεμψαν 10
τόν τε Παῦλον καὶ τὸν ^gΣίλαν εἰς ^hΒέροϊαν· οἵτινες
παραγενόμενοι, ⁱεἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων
ἀπήεσαν. οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν ^kΘεσ- 11
σαλονίκη, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης
^lπροθυμίας, ^mτὸ ⁴καθ’ ἡμέραν ⁿἀνακρίνοντας τὰς γρα-
φάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν 12
ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν ^oτῶν εὐ-
σχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. ὥς δὲ ἔγνωσαν οἱ 13
ἀπὸ τῆς ^kΘεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ
^hΒεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ, ἦλθον κακεῖ ^pσαλεύοντες⁵ τοὺς ὄχλους. εὐ- 14
θέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ^fἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ
πορεύεσθαι ὥς⁶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον δὲ⁷ ὁ
τε ^gΣίλας καὶ ὁ ^qΤιμόθεος ἐκεῖ. ^rΟἱ δὲ καθιστῶντες⁸ 15
τὸν Παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν⁹ ἕως ^sἈθηνῶν· καὶ λα-
βόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν ^gΣίλαν καὶ¹⁰ ^qΤιμόθεον, ἵνα
ὥς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτόν, ἐξήεσαν.
Ἐν δὲ ταῖς ^sἈθήναις ^tἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ 16 Κ⁵.
Παύλου, ^uπαρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεω-
ροῦντι¹¹ κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν. ^vδιελέγετο μὲν 17
οὖν ⁱἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ ^vτοῖς σεβο-
μένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς
τοὺς παρατυγχάνοντας. τινὲς δὲ¹² τῶν ^wἘπικουρείων¹³ 18

¹ πράσσουντι LTrWH. ² ἕτερον λέγοντες LTrWH. ³ — τῆς
LTrWHR. ⁴ — τὸ LTr text., [τὸ] Tr marg. WH. ⁵ + καὶ
παράσσοντες LTrWHR. ⁶ ὥς LTrWHR. ⁷ ὑπέμεινεν (—ἀν-
τὸν WHR) τε LTrWHR. ⁸ καθιστάνοντες LTrWH. ⁹ — αὐ-
τὸν LTrWHR. ¹⁰ + τὸν TrWH. ¹¹ θεωροῦντος LTrWHR.
¹² + καὶ LTrWHR. ¹³ Ἐπικουρίων TrWH.

καὶ τῶν¹ Στωϊκῶν² φιλοσόφων³ συνέβαλλον αὐτῷ·
καὶ τινες ἔλεγον, ^δ “Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος
λέγειν;” Οἱ δέ, “Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγε-
λεὺς εἶναι.” ὅτι ὁ τὸν Ἰησοῦν καὶ ὁ τὴν ἀνάστασιν
19 αὐτοῖς⁴ εὐηγγελίζετο⁵. ἐπιλαβόμενοί τε⁶ αὐτοῦ, ἐπὶ
τὸν Ἀρείον⁷ πάγον ἤγαγον λέγοντες, “Δυνάμεθα
γνῶναι, τίς ἡ καὶνὴ αὕτη ἡ⁸ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη
20 διδασχῇ;” ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς
ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι, τί ἂν θέλοι⁷ ταῦτα
21 εἶναι.” ἡ⁸ Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες
ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν⁹, ἢ λέγειν τι καὶ⁹
ἀκούειν¹⁰ καινότερον.
22 Σταθεὶς δὲ ὁ¹¹ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου¹² πά-
γου, ἔφη, “Ἄνδρες ἡ⁸ Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὥς¹³ δεισι-
23 δαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. διερχόμενος γὰρ καὶ
ἀναθεωρῶν τὰ ἑσβιάσματα ὑμῶν, εὑρον καὶ βωμὸν
ἐν ᾧ¹⁴ ἐπεγέγραπτο, ‘Ἀγνώστῳ Θεῷ.’” ὃν¹³ οὖν ἀγνο-
24 οῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον¹⁴ ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ὁ
Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ,
οὗτος¹⁵ οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος ὑπάρχων¹⁵, οὐκ ἐν
25 χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀν-
θρώπων¹⁶ θεραπεύεται ἢ προσδεόμενός τις, αὐτὸς δι-
26 δοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ ἰσχυρὴν κατὰ¹⁷ πάντα. ἐποίησέ
τε ἐξ ἐνὸς αἵματος¹⁸ πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν
ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον¹⁹ τῆς γῆς, ὀρίσας προτεταγ-
μένους²⁰ καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας
27 αὐτῶν. ζητεῖν τὸν Κύριον²¹, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν
αὐτὸν καὶ²² εὐροῖεν, ἢ καίτοιγε²³ οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς
28 ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ
κινούμεθα καὶ ἐσμεν· ὥς καὶ τινες²⁴ τῶν καθ’ ὑμᾶς²⁴
29 ποιητῶν εἰρήκασι, ‘Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.’ Γέ-

^a cap. 4. 15
(var. lect.).
^b Cf. 1 Cor.
4. 10.

^c ver. 31, 32.
Cf. cap. 4.

^d Vid. cap.
5. 42.

^e Marc. 1.
27. Cf.
Heb. 13. 9.
Joan. 7.
16.

^f 1 Pet. 4.
4, 12.

^g Vid. ver.
15.

^h cap. 2. 10.

ⁱ cap. 25.
19.

^j 2 Thess.
2. 4.

^k Marc. 15.
26.

^l Cf. Joan.
4. 22.

^m Cf. cap.
14. 15.

ⁿ Matt. 11.
25. Cf.
Deut. 10.

^o Ps.
115. 16.

^p cap. 7. 48.
Vid. Marc.

14. 58.

^q Ps. 50.

^r 8—12. Cf.
Job 22. 2.

^s Gen. 2. 7;
7. 22. Job

33. 4. Cf.
Job 27. 8.

^t Mal. 2. 10.
“Deut. 32.

8. Ps. 74.
17. Cf.

ver. 31.
^u Cf. cap.

14. 17. Cf.
cap. 15. 17.

^v Deut. 4. 7.
Ps. 145. 18.

^w Job 12.
10. Dan.

5. 23.
^x Cf. Tit. 1.

12.

¹ — τῶν LTTTrWHR.

² Στωϊκῶν LT, Στωϊκῶν WH.

³ εὐηγ-

γελίζετο αὐτοῖς L, at — αὐτοῖς TTrWHR.

⁴ δὲ Tr (non marg.)

WH. ⁵ Ἀρείον T.

⁶ — ἡ L[Tr WH].

⁷ τίνα θέλει LTTTrWHR.

⁸ ἡ καίρουν LTTTrWH.

⁹ ἡ LTTTrWHR.

¹⁰ + τι LT[Tr]WHR.

¹¹ — ὁ LTTTrWH.

¹² Ἀρείου T.

¹³ ὁ LTTTrWHR.

¹⁴ τοῦτο

LTTTrWHR.

¹⁵ ὑπάρχων κύριος LTTTrWH.

¹⁶ ἀνθρωπίνων

LTTTrWHR.

¹⁷ καὶ τὰ BELTTTrWHR.

¹⁸ — αἵματος LTTTr

WHR.

¹⁹ παντὸς προσώπου LTTTrWHR.

²⁰ πρὸς τεταγμένους

L, προστεταγμένους TTrWHR.

²¹ θεόν LTTTrWHR.

²² ἡ

LTT marg.

²³ καί γε LTTTrWHR.

²⁴ ἡμᾶς WH marg.

^a Esa. 40.
 18, 25; 46.
^b Cf.
 Rom. 1. 13.
^c Eph. 4.
 18. 1 Pet.
 1. 14.
^d Cf. cap.
 14. 16.
^e Cf. Tit. 2.
 11, 12.
^f cap. 26.
 20. Luc.
 24. 47.
^g Matt. 12.
 36.
^h Vid. cap.
 10. 42. Cf.
 Joan. 16. 9.
ⁱ ver. 6.
^j ver. 26.
 Vid. Luc.
 22. 22.
^k Vid. cap.
 2. 24.
^l ver. 18.
^m cap. 2.
 13.
ⁿ cap. 24.
 25.
^o ver. 19.
 22.
^p Vid. cap.
 17. 15.
^q ver. 8.
 cap. 19. 1;
 1 Cor. 1. 2.
 2 Cor. 1. 1,
 23; 6. 11.
 2 Tim. 4.
 20.
^r ver. 18,
 26. Rom.
 16. 3.
 1 Cor. 16.
 19. 2 Tim.
 4. 19.
^s Vid. cap.
 2. 9.
^t cap. 27. 1,
 6. Heb.
 13. 24.
^u cap. 11.
 28.
^v cap. 20.
 34. 1 Cor.
 4. 12; 9. 15.
 2 Cor. 11.
 7; 12. 13.
 1 Thess. 2.
 9; 4. 11.
 2 Thess. 3.
 8.
^w ver. 19.
 Vid. cap.
 17. 17.
^x ver. 19.
 Vid. cap.
 13. 5.
^y cap. 13.
 43. Cf.
 Gal. 1. 10.
^z cap. 17. 15, 16.
^{aa} Vid. Luc. 12. 50.
^{ab} Cf. Job 32. 18.
^{ac} Jer. 6. 11; 20. 9.
^{ad} Vid. Luc. 16. 28.
^{ae} ver.
 28. cap. 9. 22.
^{af} Vid. cap. 13. 45.
^{ag} Vid. Matt. 10. 14.
^{ah} Lev. 20. 9. Ezek.
 18. 13; 33. 4.
^{ai} Cf. Matt. 21. 41.
^{aj} cap. 20. 26.
^{ak} Cf. Ezek. 3. 18, 19.
^{al} cap. 13. 46.

νος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, ^aοὐκ ὀφείλομεν νομί-
 ζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ
 ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, ^aτὸ θείον εἶναι ὁμοιον. Τοὺς 30
 μὲν οὖν χρόνους ^bτῆς ἀγνοίας ^cὑπεριδὼν ὁ Θεός, τὰ
^dνῦν ^eπαραγγέλλει ^fτοῖς ἀνθρώποις ^gπᾶσι ^hπανταχοῦ
ⁱμετανοεῖν· διότι ^jἔστησεν ^kἡμέραν, ἐν ᾗ μέλλει 31
^lκρίνειν ^mτὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ⁿᾧ
^oᾧρισε, πίστιν παρασχὼν ^pπᾶσιν, ^qἀναστήσας αὐτὸν
 ἐκ νεκρῶν. ^rἈκούσαντες δὲ ^sἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ 32
 μὲν ^tἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον ^u, "^vἈκουσόμεθά σου
 πάλιν περὶ τούτου." Καὶ ^wοὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλ- 33
 θεν ἐκ μέσου αὐτῶν. τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες 34
 αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ ^xἈρεο-
 παγίτης ^y, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν
 αὐτοῖς.

ΜΕΤΑ δὲ ¹⁰ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ¹¹ἐκ τῶν 18ΚΖ'.
¹²Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς ¹³Κόρινθον· καὶ εὗρὼν τινα Ἴου- 2
 δαῖον ὀνόματι ¹⁴Ἀκύλαν, ¹⁵Ποντικὸν τῷ γένει, προσ-
 φάτως ἐλληλυθότα ἀπὸ τῆς ¹⁶Ἰταλίας, καὶ ¹⁷Πρίσκιλλαν
 γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι ¹⁸Κλαύδιον χωρί-
 ζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ ¹⁹τῆς Ῥώμης,
 προσῆλθεν αὐτοῖς· καὶ ²⁰διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, 3
 ἔμενε παρ' αὐτοῖς ²¹καὶ ἐργάζετο ²². ἦσαν γὰρ σκηνο-
 ποιοὶ τὴν τέχνην ²³. ²⁴διελέγετο δὲ ²⁵ἐν τῇ συναγωγῇ 4
 κατὰ πᾶν σάββατον, ²⁶ἔπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλ-
 ληνας. ²⁷Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς ²⁸Μακεδονίας ὁ τε 5
²⁹Σίλλας καὶ ὁ ³⁰Τιμόθεος, ³¹συνέχετο τῷ πνεύματι ³²ὁ 6
 Παῦλος, ³³διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις ³⁴ἢ τὸν Χρισ-
 τὸν Ἰησοῦν. ἀντιτασσόμενων δὲ αὐτῶν καὶ ³⁵βλασ- 6
 φημούντων, ³⁶ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐ-
 τοὺς, ³⁷"Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν·
³⁸καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ ³⁹τοῦ νῦν ⁴⁰εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι."

¹ τανὺν BE. ² ἀπαγγέλλει TTr marg. WH.R marg. ³ πάντας
 LTTTrWHR. ⁴ καθότι LTTTrWHR. ⁵ εἶπαν TTrWH. ⁶ περὶ
 τούτου καὶ πάλιν. LTTTrWHR. ⁷ — Καὶ LTTTrWHR. ⁸ —
 L[TrWH]. ⁹ Ἀρεοπαγίτης T. ¹⁰ — δὲ LTTTrWHR. ¹¹ — δὲ
 Παῦλος LTTTrWHR. ¹² τεταχέναι TTr marg. ¹³ ἀπὸ LTTTrWHR.
¹⁴ ἠργάζετο LTrWHR marg., ἠργάζοντο TWH text. R. ¹⁵ τῇ
 τέχνῃ LTTTrWHR. ¹⁶ λόγῳ LTTTrWHR. ¹⁷ + εἶναι LTTTr
 WHR. ¹⁸ ἐγὼ ἀπὸ WH.

^a Vid. cap. 16. 9. ^b Vid. cap. 15. 22. ^c Vid. cap. 16. 1.
^d Vid. Luc. 12. 50. ^e Cf. Job 32. 18. ^f Jer. 6. 11; 20. 9. ^g Vid. Luc. 16. 28. ^h ver.
 28. cap. 9. 22. ⁱ Vid. cap. 13. 45. ^j Vid. Matt. 10. 14. ^k Lev. 20. 9. Ezek.
 18. 13; 33. 4. ^l Cf. Matt. 21. 41. ^m cap. 20. 26. ⁿ Cf. Ezek. 3. 18, 19. ^o cap. 13. 46.

- 7 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν¹ εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι²
 Ἰούστου, ^ασεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνο-
 8 μορούσα τῇ συναγωγῇ· ^βΚρίσπος δὲ ^οὁ ἀρχισυνά-
 γωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ ^ασὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ·
 καὶ πολλοὶ τῶν ^οΚορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ
 9 ἐβαπτίζοντο. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος ^γδι' ὀράματος ἐν νυκτὶ³
 τῷ Παύλῳ, ^δ“Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιω-
 10 πῆσης· ^εδιότι ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθή-
 σεταί σοι τοῦ κακῶσαι σε· διότι λαός ἐστὶ μοι
 11 πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.” ^εἘκάθισέ τε⁴ ἐνιαυτὸν
 καὶ μῆνας ἑξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ
 Θεοῦ.
- 12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος⁵ τῆς⁶ Ἀχαΐας⁶, κατεπ-
 ἔστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι⁷ τῷ Παύλῳ, καὶ
 13 ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ ^ζτὸ βῆμα λέγοντες, “Ὅτι ^ηπαρὰ
 τὸν νόμον οὗτος ἀναπείθει⁸ τοὺς ἀνθρώπους σέβεισ-
 14 θαι τὸν Θεόν.” Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν
 τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους,
 “Εἰ μὲν οὖν⁹ ἦν ἀδίκημά τι ^θἢ ^ρῥαδιούργημα πονηρόν,
 15 ὧ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ^αἤνεσχόμην¹⁰ ὑμῶν· εἰ δὲ
^ιζητήμά¹¹ ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ ^βνόμου
 τοῦ καθ' ὑμᾶς, ^κᾔψεσθε αὐτοί· κριτὴς γὰρ¹² ἐγὼ
 16 τούτων οὐ βούλομαι εἶναι.” Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς
 17 ἀπὸ ^γτοῦ βήματος· ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἑλ-
 ληνες¹³ ^δΣωσθένην¹³ τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμ-
 προσθεν ^ετοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλ-
 λίῳ ἐμελεν.
- 18 Ὁ ΔΕ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς,
 τοῖς ἀδελφοῖς ^σἀποσταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν ^ζΣυρίαν,
 καὶ σὺν αὐτῷ ^ηΠρίσκιλλα καὶ ^θἈκύλας, ^κκειράμενος
 19 τὴν κεφαλὴν ἐν ^αΚεγχρεαῖς¹⁴. ^βεἶχε γὰρ εὐχήν· κατήν-
 τησε¹⁵ δὲ εἰς ^γἘφεσόν, καὶ κείνους κατέλιπεν αὐτοῦ¹⁶.

¹ εἰσῆλθεν LTTTr marg.² + Τιτίου T[Tr]WH, + Τίτου R.³ ἐν νυκτὶ δι' ὀράματος LTTTrWHR.⁴ δὲ LTTTrWHR.⁵ ἀν-

θυπάτου ὄντος LTTTrWH.

⁶ Ἀχαΐας WH.⁷ οἱ Ἰουδαῖοι ὁμοθυ-

μαδὸν WH (non marg.).

⁸ ἀναπείθει ὁδὸς LTTTrWHR.⁹ — οὖν LTTTrWHR.¹⁰ ἀνεσχόμην LTTTrWH.¹¹ ζητήματά

LTTTrWHR.

¹² — γὰρ LTTTrWHR.¹³ — οἱ Ἕλληνες LTTTr

WHR.

¹⁴ ἐν Κεγ(- TWH)

χρεαῖς τὴν κεφαλὴν LTTTrWH.

¹⁵ κατήνησαν LTTTrWHR.¹⁶ ἐκεῖ LTr marg.^a Cf. cap.

13. 43.

^b 1 Cor. 1.

14.

^c ver. 17.

Vid. Marc.

5. 22.

^d Vid. cap.

11. 14.

^e ver. 1.^f Cf. cap.

23. 11; 27.

23. Vid.

cap. 9. 10.

^g Josh. 1. 5.

Jer. 1. 8.

19. Vid.

Matt. 28.

20.

^h Luc. 24.

49.

ⁱ cap. 13. 7.

8, 12; 19.

38.

^k ver. 27.

cap. 19. 21.

Rom. 15.

26. 1 Cor.

16. 15.

2 Cor. 1. 1;

9. 2; 11. 10.

1 Thess. 1.

7, 8.

^l Cf. cap.

16. 19.

^m ver. 16,

17. Vid.

Matt. 27.

19.

ⁿ ver. 15.º Vid.

Matt. 5. 2.

^p cap. 13.

10.

^q Vid.

Matt. 17.

17.

^r cap. 23.

29; 25. 19.

^s Matt. 27.

4. 24.

^t 1 Cor. 1.

1?

^u ver. 21.

Vid. Marc.

6. 46.

^v Vid. cap.

15. 23.

^w ver. 1,

26.

^x Num. 6.

2. 18. Cf.

cap. 21. 23,

24.

^y Rom. 16.

1.

^z ver. 21.

24. cap.

19. 1, 17, 26,

28, 34, 35;

1. 18; 4. 12.

^a ver. 4.
^b ver. 18.
^c Rom. 15.
32. 1 Cor.
4. 19; 16. 7.
Heb. 6. 3.
Jac. 4. 15.
1 Pet. 3. 17.
^d ver. 19,
24.
^e cap. 11.
27.
^f Vid. cap.
8. 40.
^g Vid. cap.
13. 1.
^h cap. 11. 4.
Luc. 1. 3.
ⁱ Vid. cap.
16. 6.
^k Vid. cap.
14. 22.
^l cap. 19. 1.
1 Cor. 1.
12; 3. 4, 5;
6, 22; 4. 6;
16. 12.
Tit. 3. 13.
^m Vid. cap.
6. 9.
ⁿ cap. 7. 22.
^o Vid. Luc.
1. 4.
^p ver. 26.
Vid. cap. 9.
2.
^q Rom. 12.
11.
^r cap. 19. 3.
Luc. 7. 29.
^s Cf. cap. 4.
13.
^t ver. 1, 18.
^u cap. 23.
15, 20; 24.
22.
^x cap. 11. 4;
28. 23.
^y Vid. ver.
12.
^z Cf. 2 Cor.
3. 1.
^{aa} Vid. cap.
2. 41.
^{ab} Cf. 1 Cor.
3. 6.
^{ac} Luc. 23.
10.
^{ad} Cf. cap. 8.
35.
^{ae} ver. 5.
cap. 9. 22.
^{af} Vid. cap.
18. 1.
^{ag} Cf. cap.
18. 23.
^{ah} ver. 17,
26, 28, 34,
35. Vid.
cap. 18. 19.
^{ai} Cf. cap. 8.
16; 11. 16,
17. Joan.
7. 39.

αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, διελέχθη¹
τοῖς Ἰουδαίοις. ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλεῖονα 20
χρόνον μείναι παρ' αὐτοῖς², οὐκ ἐπένευσεν· ἀλλ' 21
ἀπετάξατο αὐτοῖς,³ εἰπὼν, “Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν
τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα⁴. πάλιν δὲ⁵
ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος.” Καί⁷
ἀνήχθη ἀπὸ τῆς^a Ἐφέσου καὶ κατελθὼν εἰς Ῥαισά- 22
ρειαν⁸, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν,
κατέβη εἰς⁹ Ἀντιόχειαν. καὶ ποιήσας χρόνον τινά, 23
ἐξῆλθε, διερχόμενος^h καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν
καὶ Φρυγίαν,^k ἐπιστηρίζων^l πάντας τοὺς μαθητάς.

Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι,^m Ἀλεξανδρεὺς 24
τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἐφεσον,
ⁿ δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. οὗτος ἦν^o κατηχημένος 25
^p τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου¹⁰, καὶ ^q ζέων τῷ πνεύματι, ἐλάλει
καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Κυρίου¹¹, ^r ἐπιστά-
μενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου¹². οὗτός τε ἤρ- 26
ξατο^s παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες
δὲ αὐτοῦ^t Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα¹³, προσελάβοντο
αὐτόν, καὶ ^u ἀκριβέστερον αὐτῷ ^x ἐξέθεντο ^p τὴν τοῦ
Θεοῦ ὁδόν¹⁴. βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν 27
^y Ἀχαΐαν¹⁵, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ^z ἔγραψαν τοῖς
μαθηταῖς ^{aa} ἀποδέξασθαι αὐτόν¹⁶. ὃς παραγενόμενος
^b συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάρι-
τος· ^c εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχето 28
δημοσίᾳ,¹⁷ ^d ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν, ^e εἶναι τὸν
Χριστὸν Ἰησοῦν.

ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Ῥο-19ΚΗ'.
ρίνθῳ, Παῦλον^g διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἔλθειν¹⁸
εἰς^h Ἐφεσον· καὶ εὐρών¹⁹ τινας μαθητάς, εἶπε^{20, 21} πρὸς 2
αὐτούς, “Εἰ Πνεῦμα Ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες;”
Οἱ δὲ εἶπον²² πρὸς αὐτόν, “Ἄλλ' οὐδὲ²³ εἰ Πνεῦμα

¹ διελέξατο LTrWHR. ² —παρ' αὐτοῖς LTrWHR. ³ ἀλλὰ
ἀποταξάμενος καὶ LTrWHR. ⁴ —Δεῖ με usque ad Ἱεροσόλυμα
LTrWHR (habet loco Πάλιν WH marg., Ἱερο- WH marg.) R.
⁵ —δὲ LTrWHR. ⁶ θέλοντος, R. ⁷ —Καὶ LTrWHR. ⁸ Και-
σαρίαν TWH. ⁹ στηρίζων LTrWHR. ¹⁰ Κυρίου (—τοῦ) WH
marg. ¹¹ Ἰησοῦ LTrWHR. ¹² Ἰωάννου TrWH. ¹³ Πρίσκιλλα
καὶ Ἀκύλας LTrWHR. ¹⁴ ὁδὸν τοῦ Θεοῦ LTrWH. ¹⁵ Ἀχαΐαν
WH. ¹⁶ Pro ver. 27 usque ad αὐτόν WH marg. sic habet: ἐν
δὲ τῇ Ἐφέσῳ ἐπιδιμοῦντές τινες Κορίνθιοι καὶ ἀκούσαντες αὐτοῦ παρε-
κάλουν διελθεῖν σὺν αὐτοῖς εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν· συνκατανεύσαντος
δὲ αὐτοῦ οἱ Ἐφέσιοι ἔγραψαν τοῖς ἐν Κορίνθῳ μαθηταῖς ὅπως ἀπο-
δέξωνται τὸν ἄνδρα. ¹⁷ δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς WH.R marg. ¹⁸ κατελ-
θεῖν TTr marg. ¹⁹ εὐρεῖν LTrWHR. ²⁰ + τε LTrWHR.
²¹ Pro ver. 1 WH marg. sic habet: Θελοντος δὲ τοῦ Παύλου κατὰ
τὴν ἰδίαν βουλὴν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα
ὑποστρέφειν εἰς τὴν Ἀσίαν· διελθὼν δὲ τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἔρχεται
εἰς Ἐφεσον, καὶ εὐρών τινας μαθητάς εἶπεν. ²² —εἶπον LTrWHR.
²³ οὐδ' LTWH.

- 3 Ἅγιόν ἐστιν, ἠκούσαμεν.” Εἰπέ τε¹ πρὸς αὐτούς²,
 “Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε;” Οἱ δὲ εἶπον³, “Εἰς τὸ
 4 Ἰωάννου⁴ βάπτισμα.” Εἶπε δὲ Παῦλος, ^δ “Ἰωάννης⁵
 μὲν⁶ ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων,
^ε εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ’ αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσι, τουτέ-
 5 στιν⁷ εἰς τὸν Χριστὸν⁸ Ἰησοῦν.” Ἀκούσαντες δὲ
 6 ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. καὶ
^ε ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς⁹ χεῖρας, ἦλθε τὸ
 Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ’ αὐτούς, ἔλάλουν τε γλώσσαις
 7 καὶ ⁹ προεφώτευον¹⁰. ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὥσει
 8 δεκαδύο¹¹. Ἐἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαρ-
 ρησιάζετο, ^ο ἐπὶ μῆνας τρεῖς^κ διαλεγόμενος καὶ πείθων
 9 ἰτὰ¹² περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὡς δέ τινες ἐ-
 σκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογούντες ^μ τὴν ὁδὸν
 ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ’ αὐτῶν ⁹ ἀφώρισε
 τοὺς μαθητάς, καθ’ ἡμέραν^κ διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ
 10 Τυράννου τινός^{13, 14}. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ^ε ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε
 πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν ^π Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν
 λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ¹⁵, Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλη-
 11 νας. ⁹ Δυνάμεις τε^ρ οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ Θεός¹⁶
 12 διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθε-
 νούντας ἐπιφέρεισθαι¹⁷ ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ ἑσουδά-
 ρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ^υ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ’ αὐτῶν τὰς
 νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ’
 13 αὐτῶν¹⁸. Ἐπεχείρησαν δέ τινες ἀπὸ¹⁹ τῶν περιερ-
 χομένων Ἰουδαίων ^ε ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς
 ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυ-
 ρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, ^υ “Ὀρκίζομεν²⁰ ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν
 14 ὃν ὁ²¹ Παῦλος κηρύσσει.” Ἦσαν δέ τινες²² υἱοὶ²³
 Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἐπτά οἱ²⁴ τοῦτο ποιούν-
 15 τες. ἀποκριθὲν δὲ ^υ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπε²⁵,

^a Vid. cap.
18. 25.
^b Vid. cap.
13. 24.

^c Joan. 1.
7, 12.

^d cap. 8. 16;
10. 48.

^e cap. 8. 17.
Heb. 6. 2.

^f cap. 10.
46. Vid.
Marc. 16.
17.

^g Cf. cap.
13. 1.

^h cap. 13. 5.
ⁱ Cf. cap. 4.
13.

^k ver. 9.
Vid. cap.
17. 17.

^l Vid. cap.
1. 3.

^m ver. 23.
Vid. cap. 9.
2.

ⁿ Vid. cap.
14. 4.

^o Cf. ver. 8.
cap. 20. 31.

^p ver. 22,
26, 27.

^q Vid. cap. 2.
9.

^r cap. 5. 12;
8. 13.

^s cap. 28. 2.
^t Cf. cap. 5.
15.

^u Vid. Luc.
19. 20.

^v Vid.
Marc. 16.
17.

^w Vid.
Matt. 7. 22.
Cf. Matt.
12. 27.

^x Luc. 11. 19.
^y Vid.
Marc. 5. 7.

¹ ὁ δὲ εἶπεν TTr marg. WH marg. ² — πρὸς αὐτούς LTr

WHR. ³ εἶπαν LTr WH. ⁴ Ἰωάννου Tr WH. ⁵ Ἰωάννης Tr WH.

⁶ — μὲν LTr WH. ⁷ τουτ’ ἐστιν TWH. ⁸ — Χριστὸν LTr

WHR. ⁹ — τὰς LTr WH. ¹⁰ ἐπροφώτευον LTr WH.

¹¹ δώδεκα LTr WH. ¹² — τὰ LTr WH. ¹³ — τινός LTr WH.

¹⁴ + ἀπὸ ὥρας ἕως δεκάτης WH marg. ¹⁵ — Ἰησοῦ LTr WH.

¹⁶ ὁ Θεὸς ἐποίει LTr WH. ¹⁷ ἀποφέρεισθαι LTr WH. ¹⁸ ἐκ-

πορεύεσθαι (— ἀπ’ αὐτῶν) LTr WH. ¹⁹ καὶ LTr WH.

²⁰ Ὀρκίζω LTr WH. ²¹ — ὁ LTr WH. ²² τινος LTr (non

marg.) WH. ²³ υἱοὶ transferunt LTr WH in locum post

ἐπτά. ²⁴ — οἱ LTr WH. ²⁵ + (ν) αὐτοῖς LTr WH.

^a Cf. Marc.
1. 24. Jac.
2. 19.

^b Vid.
Marc. 10.
42

^c Vid. ver.

1.
^d Vid. cap.
2. 43.

^e Matt. 3. 6.
Marc. 1. 5.
Jac. 5. 16.

^f Vid. cap.
6. 7.

^g 1 Cor. 16.
5. Cf. cap.
20. 1.
Rom. 15.
25, 26.
2 Cor. 1. 16.
1 Thess. 1.
7, 8.

^h ver. 22,
29. Vid.
cap. 16. 9.

ⁱ Vid. cap.
18. 12.

^k Vid. cap.
16. 1.

^l Rom. 16.
23. 2 Tim.
4. 20.

^m ver. 10.
ⁿ Cf. 2 Cor.
1. 8.

^o cap. 12.
18.

^p ver. 9.
^q cap. 16.
16.

^r Cf. cap.
16. 19.

^s cap. 11.
24, 26.
Vid. Luc.
7. 12.

^t Ps. 115. 4.
Esa. 44.
10.-20.

Jer. 10. 3.
Rev. 9. 20.

^a "Τὸν¹ Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι·
ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;" Καὶ ἐφαλλόμενος² ἐπ' αὐτοὺς ὁ³
ἄνθρωπος⁴ ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, καὶ⁵
κατακυριεύσας αὐτῶν⁶, ἰσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε
γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου
ἐκείνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις⁷
τε καὶ Ἑλλήσι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον, καὶ
ἐπέπεσε⁸ φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο
τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Πολλοὶ τε τῶν πε-⁹
πιστευκότων ἤρχοντο ἑξομολογούμενοι καὶ ἀναγ-
γέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ¹⁰
περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους
κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τι-
μὰς αὐτῶν, καὶ εὔρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. οὕτω¹¹
κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου¹² ἤρξανε καὶ ἰσχυεν.

Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ¹³
πνεύματι, ¹⁴διελθὼν¹⁵ τὴν¹⁶ Μακεδονίαν καὶ¹⁷ Ἀχαΐαν¹⁸
¹⁹πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ²⁰, εἰπὼν, "Ὅτι μετὰ τὸ
γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν." Ἀπο-²¹
στείλας δὲ εἰς τὴν²² Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούν-
των αὐτῷ, ²³Τιμόθεον καὶ²⁴ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχε
χρόνον εἰς τὴν²⁵ Ἀσίαν. Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν²⁶
ἐκείνον ὁ τάραχος οὐκ²⁷ ὀλίγος περὶ²⁸ τῆς ὁδοῦ. Δημή-
τριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς
ἀργυροῦς²⁹ Ἀρτέμιδος, ³⁰παρείχετο³¹ τοῖς τεχνίταις ἐργα-
σίαν οὐκ ὀλίγην³². οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ³³
τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, "Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι
ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν³⁴ ἐστί. καὶ³⁵
θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ³⁶
σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας
μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ
οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. οὐ μόνον δὲ τοῦτο κιν-³⁷

¹ + [μέν] WH. ² ἐφαλλόμενος LTTTrWHR. ³ ὁ ἄνθρωπος
ἐπ' αὐτοὺς LTTTrWH. ⁴ -καὶ LTTTrWHR. ⁵ ἀμφοτέρων
LTTTrWHR. ⁶ ἐπεσεν LTr. ⁷ τοῦ κυρίου ὁ λόγος LTTTrWHR.
⁸ διελθεῖν L. ⁹ + τὴν L. ¹⁰ Ἀχαΐαν WH. ¹¹ Ἱεροσόλυμα
LTTTr, Ἱεροσόλυμα WH. ¹² -τὴν T. ¹³ οὐχ L. ¹⁴ [ἀργυ-
ροῦς] WH. ¹⁵ παρείχε L. ¹⁶ οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν LTTTrWH.
¹⁷ ἡμῶν LTTTrWHR. ¹⁸ + καὶ L.

28 οἰκουμένην σέβεται.” Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι
 πλήρεις θυμοῦ⁸, ἔκραζον λέγοντες, “Μεγάλη ἡ Ἀρ-
 29 τεμις Ἐφεσίων.” Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη^{9, 10} συγ-
 χύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον,
^α συναρπάσαντες ἘΓάϊον¹¹ καὶ Ἀρίσταρχον⁹ Μακεδό-
 30 νας, ^β συνεκδήμους τοῦ¹² Παύλου. τοῦ δὲ Παύλου¹³ βου-
 λομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ
 31 μαθηταί. τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ
 φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτόν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι
 32 ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι
 ἔκραζον. ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία^{α14} συγκεχυμένη, καὶ οἱ
 πλείους οὐκ ᾔδεισαν, τίνος ἕνεκεν¹⁵ συνεληλύθεισαν.
 33 Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου¹ προεβίβασαν¹⁶ ^μ Ἀλέξανδρον, προ-
 βαλόντων¹⁷ αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ ^μ Ἀλέξανδρος
 “κατασεῖσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν^α ἀπολογεῖσθαι τῷ δή-
 34 μῳ. ἐπιγνόντων¹⁸ δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο
 μία ἐκ πάντων, ὥς¹⁹ ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων²⁰, “Με-
 35 γάλῃ ἡ Ἀρτεμις²¹ Ἐφεσίων.” ^{21α} Καταστείλας δὲ ὁ
 γραμματεὺς τὸν ὄχλον²², φησίν, “Ἄνδρες Ἐφέσιοι,
 τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος²³ ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφε-
 σίων πόλιν νεωκόρον οὔσαν τῆς μεγάλης θεᾶς²⁴
 36 Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς; ἀναντιρρήτων²⁵ οὖν
 ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς^α κατεσταλμένους ὑπ-
 37 ἀρχειν, καὶ μηδὲν^α προπετὲς πράττειν²⁶. ἡγάγετε γὰρ
 τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφη-
 38 μοῦντας τὴν θεὰν²⁷ ὑμῶν²⁸. εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ
 οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται πρὸς τινα λόγον ἔχουσιν²⁹, ἀγο-
 ραῖοι³⁰ ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν

^a ver. 10.^b Vid.Matt. 24.
14.^c ver. 32.cap. 21. 27,
31.^d Vid. cap.

6. 12.

^e cap. 20. 4.

Rom. 16.

23. 1 Cor.

1. 14.

^f cap. 20. 4;

27. 2. Col.

4. 10.

Philem. 24.

^g ver. 21.^h 2 Cor. 8.

19. Cf.

ver. 22.

cap. 20. 34.

ⁱ cap. 21.

34.

^k (Con-

structio?)

Joan. 7. 40;

16. 17.

cap. 21. 16.

^l Matt. 14.

8 (var.

lect.).

^m 1 Tim. 1.

20? 2 Tim.

4. 14?

ⁿ Vid. cap.

12. 17.

^o cap. 24.

10; 25. 8;

26. 1, 2, 24.

Cf. cap. 22.

1; 25. 16.

^p ver. 17.^q ver. 36.^r 2 Tim. 3.

4.

^s Rom. 2.

22.

^t cap. 13. 7,

8, 12; 18.

12.

¹ ἱερὸν Ἀρτέμιδος T. ² οὐθὲν LTTTrWH. ³ λογισθήσεται, μέλλει L.⁴ τε BELTTrWH. ⁵ τῆς μεγαλειότητος LTTTrWH. ⁶ [αὐτῆς]Tr marg. ⁷ [ἡ] TrWH (bis WH, prim. Tr). ⁸ + δραμόντες εἰς τὸἄμφοδον WH marg. ⁹ - ὅλη LTTTrWH. ¹⁰ + τῆς TrWH. ¹¹ Γάϊον WH.¹² - τοῦ LTTTrWH. ¹³ Παύλου δὲ LTTTrWH.¹⁴ συν- TWH. ¹⁵ ἕνεκα LTTTrWH. ¹⁶ συνεβίβασαν LTTTrWH.¹⁷ προβαλλόντων BEL. ¹⁸ ἐπιγνόντες LTTTrWH. ¹⁹ ὥσει WH(non marg.). ²⁰ κράζοντες TWH marg. ²¹ + Μεγάλη ἡἈρτεμις Ἐφεσίων WH marg. ²² τὸν ὄχλον ὁ γραμματεὺς WH.²³ ἀνθρώπων LTTTrWH. ²⁴ - θεᾶς LTTTrWH. ²⁵ ἀναντι-ρήτων WH. ²⁶ πράσσειν LTTTrWH. ²⁷ θεὸν LTTTrWH.²⁸ ἡμῶν LTTTrWH. ²⁹ ἔχουσι (ν TrWH) πρὸς τινα λόγονLTTTrWH. ³⁰ ἀγόραιοι L.

ἀλλήλοις. εἰ δέ τι περὶ ἐτέρων¹ ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ 39
ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύο- 40
μεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον· μηδενὸς
αἰτίου ὑπάρχοντος² περὶ οὗ³ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι
λόγον⁴ τῆς συστροφῆς ταύτης.” Καὶ ταῦτα εἰπὼν, 41
ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

ΜΕΤΑ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλε- 20ΚΘ’.

σάμενος⁵ ὁ Παῦλος⁶ τοὺς μαθητάς, καὶ⁷ ἀσπασάμενος,
ἔξῃλθε πορευθῆναι⁸ εἰς τὴν⁹ Μακεδονίαν. διελθὼν δὲ 2
τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ¹⁰ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ,
ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, 3
γενομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς¹¹ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλ-
λοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη¹² τοῦ
ὑποστρέφειν διὰ¹³ Μακεδονίας. συνείπετο δὲ αὐτῷ 4
ἄχρι τῆς¹⁴ Ἀσίας¹⁵ Σώπατρος¹⁶ Βεροιαῖος,¹⁷ Θεσσαλονι-
κῶν δέ,¹⁸ Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος,¹⁹ καὶ²⁰ Γαῖος²¹ Δερ-
βαῖος καὶ²² Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ δέ, ὁ Τυχικὸς²³ καὶ²⁴ Τρό-
φιμος. οὗτοι²⁵ προελθόντες²⁶ ἔμενον ἡμᾶς ἐν²⁷ Τρωάδι²⁸. 5
ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ²⁹ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων 6
ἀπὸ³⁰ Φιλίππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν
Τρωάδα³¹ ἄχρις³² ἡμερῶν πέντε, οὗ³³ διετρίψαμεν ἡμέ-
ρας ἑπτά. Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων 7
τῶν μαθητῶν³⁴ τοῦ³⁵ κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος³⁶ διελέγετο
αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέ τε
τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· ἦσαν δὲ³⁷ λαμπάδες 8
ἱκαναὶ ἐν³⁸ τῷ ὑπερῷ οὗ ἦσαν³⁹ συνηγμένοι. καθήμε- 9
νος⁴⁰ δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχὸς ἐπὶ⁴¹ τῆς θυρίδος,
καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγόμενου τοῦ Παύ-
λου ἐπὶ πλείον, κατενεχθεὶς⁴² ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν
ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω, καὶ ἦρθη νεκρός. καταβὰς 10
δὲ ὁ Παῦλος⁴³ ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ⁴⁴ συμπεριλαβὼν
εἶπε, “Μὴ θορυβεῖσθε⁴⁵. ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ

¹ περαιτέρω LTrWH.

² ὑπάρχοντος, WH, ὑπάρχοντος· R.

³ + οὗ TTrWH (marg. Ap. †) R. ⁴ + περὶ LT (ita vult) TrWHR.

⁵ μεταπεμφάμενος TTrWHR. ⁶ + παρακαλέσας, LTrWHR.

⁷ πορευέσθαι LTrWHR. ⁸ — τὴν LTrWH. ⁹ ἐπιβουλῆς

αὐτῷ LTrWH. ¹⁰ γνώμης TTrWHR. ¹¹ — ἄχρι τῆς Ἀσίας

TTr marg. [Tr text.] WH (non marg.) R marg. ¹² + Πύρρον

LTrWHR. ¹³ Σεκοῦνδος TWH. ¹⁴ Γαῖος WH. ¹⁵ Τυχικὸς WH.

¹⁶ + δὲ LTrWHR. ¹⁷ προσελθόντες TrWH (non marg.) R

marg. ¹⁸ Τρωάδι LTWH. ¹⁹ Τρωάδα LTWH. ²⁰ ἄχρι

LTrWH. ²¹ ὅπου TTr marg. ²² ἡμῶν LTrWHR. ²³ ἦμεν

LTrWHR. ²⁴ καθεζόμενος LTrWHR. ²⁵ Παύλου, ἐπὶ πλείον

κατενεχθεὶς WH marg. ²⁶ συν- TWH. ²⁷ θορυβεῖσθαι WH

marg.

^a ver. 30.

Vid. cap.

11. 36.

^b Cf. cap.

19. 21.

^c ver. 3.

Vid. cap.

16. 9.

^d ver. 1

(var. lect.).

cap. 15. 32.

^e ver. 19.

Vid. cap. 9.

24.

^f Vid. cap.

15. 23.

^g ver. 16.

18. Vid.

cap. 2. 9.

^h Rom. 16.

21.

ⁱ cap. 17.

10. 13.

^k Vid. cap.

17. 1. Cf.

2 Cor. 9. 4.

^l cap. 19.

29.

^m Vid. cap.

14. 6.

ⁿ cap. 16. 1.

^o Eph. 6.

21. Col. 4.

7. 2 Tim.

4. 12. Tit.

3. 12.

^p cap. 21.

29. 2 Tim.

4. 20.

^q ver. 6.

Vid. cap.

16. 8.

^r Vid. cap.

12. 3.

^s Vid. cap.

16. 12.

^t 1 Cor. 16.

2. Cf. Rev.

1. 10.

^u ver. 11.

Vid. Luc.

24. 35 &

cap. 2. 42.

^v ver. 9.

Vid. cap.

17. 17.

^w Vid.

Matt. 25. 1.

^x Vid. cap.

1. 13.

^y 2 Cor. 11.

33.

^z Cf. 1 Reg.

17. 21.

2 Reg. 4.

34.

^c Cf. Matt.

9. 23, 24.

- 11 ἐστίν." Ἀναβαὶς δὲ καὶ ¹ α κλάσας ² ἄρτον καὶ γευσάμε-
 νος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρις ³ αὐγῆς, οὕτως
 12 ἐξήλθεν. ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ ^δ παρεκλή-
 13 θησαν οὐ μετρίως. Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ⁴ ἐπὶ τὸ
 πλοῖον, ἀνήχθημεν εἰς ⁵ τὴν Ἀσσον, ἐκεῖθεν μέλλον-
 14 τες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διατεταγ-
 15 μένος ⁶, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. ὥς δὲ συνέβαλεν ⁷
 ἡμῖν εἰς τὴν Ἀσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς
 16 Μιτυλήνην· κακεῖθεν ἀποπλεύσαντες, ^ε τῇ ἐπιούσῃ
 κατηντήσαμεν ἀντικρὺ ⁸ Χίου· τῇ δὲ ἐτέρᾳ ⁹ παρεβά-
 λομεν εἰς Σάμον· καὶ μέναντες ἐν Τρωγυλλίῳ, τῇ
 16 ἐχομένῃ ¹⁰ ἤλθομεν εἰς ^α Μίλητον. ἔκρινε ¹¹ γὰρ ὁ Παῦ-
 λος παραπλεύσαι τὴν ^ε Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται
 αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ ^ς Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ, εἰ
 δυνατὸν ἦν ¹² αὐτῷ, τὴν ἡμέραν ⁹ τῆς Πεντηκοστῆς
^α γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα ¹³.
 17 Ἀπὸ δὲ τῆς ^α Μιλήτου πέμψας εἰς ^ε Ἐφεσον, μετε-
 18 καλέσατο ^ι τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. ὥς δὲ
 παρεγένοντο πρὸς αὐτόν ¹⁴, εἶπεν αὐτοῖς, "Ὑμεῖς
 ἐπίστασθε, ^α ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ^ι ἐπέβην εἰς
 τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενό-
 19 μην, ^μ δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύ-
 νης καὶ πολλῶν ¹⁵ δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμ-
 20 βάντων μοι ἐν ^η ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων· ὥς
 οὐδὲν ^ο ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγ-
 γεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ'
 21 οἴκους, ^ρ διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσι
 τὴν εἰς τὸν ¹⁶ Θεὸν ⁹ μετάνοιαν, καὶ ⁹ πίστιν ^ρ τὴν ¹⁷ εἰς
 22 τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν ¹⁸. καὶ νῦν ἰδοὺ
 ἐγὼ δεδεμένος ¹⁹ τῷ πνεύματι, ^α πορεύομαι εἰς Ἱερουσα-
 23 λήμ ²⁰, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι ²¹ μὴ εἰδώς, πλὴν

^a ver. 7.^b Vid. cap. 4. 36.^c cap. 21. 26. Luc. 13. 33. ^γ^d ver. 17. 2 Tim. 4. 20.^e ver. 17. Vid. cap. 18. 19.^f ver. 4. ⁹ Vid. cap. 2. 1.^h ver. 22. Cf. cap. 19. 21. ver. 6. 1 Cor. 16. 8.ⁱ Vid. cap. 11. 30. Cf. ver. 28. 1 Tim. 4. 14.^k cap. 18. 19; 19. 1, 10.^l cap. 21. 4 (var. lect.); 25. 1.^m Rom. 12. 11.ⁿ ver. 3. ^ο ver. 27. Heb. 10. 38. Cf. Jer. 42. 4.^p ver. 23, 24. Vid. Luc. 16. 28. ⁹ Marc. 1. 15. Vid. cap. 2. 38.^r cap. 24. 24; 26. 18. Col. 2. 5. Philem. 5.

¹ [καὶ] WH. ² + τὸν LTrWH. ³ ἄχρι TTrWH. ⁴ προσ-
 ελθόντες TrWH marg. ⁵ ἐπὶ LTrWH. ⁶ διατεταγμένος
 ἦν LTrWH. ⁷ συνέβαλεν LTrWH R. ⁸ ἀντικρὺς LTWH,
 ἀντικρὺς Tr. ⁹ ἐσπέρα WH marg. ¹⁰ τῇ δὲ ἐχομένῃ LTrWH
 text. (non marg.) R (non marg.). ¹¹ κεκρίκει LTrWH.
¹² εἰη LTrWH. ¹³ Ἱερουσαλήμ T, Ἱεροσόλυμα WH.
¹⁴ + ὁμοῦ ὄντων αὐτῶν L. ¹⁵ - πολλῶν LTrWH. ¹⁶ - τὸν
 TTrWH. ¹⁷ - τὴν LTrWH. ¹⁸ - Χριστόν L[Tr]WH (non
 marg.) R marg. ¹⁹ δεδεμένος ἐγὼ LTrWH. ²⁰ Ἱερουσαλήμ
 WH. ²¹ ἐμοὶ TWH.

^a Vid. cap.

9. 16.

^b ver. 21,

24.

^c cap. 21.

13.

^d Vid. Luc.

14. 26.

^e 2 Tim. 4.

7. Cf. cap.

13. 25.

^f Vid. cap.

1. 17.

^g cap. 26.

16. Gal. 1.

1. Tit. 1. 3.

^h Cf. ver.

32.

ⁱ ver. 29.

Cf. Phil. 1.

25.

^k cap. 23.

31.

^l cap. 18. 6.^m Vid. ver.

20. Cf.

Jer. 26. 2.

ⁿ Vid. cap.

13. 36.

^o Vid. cap.

5. 35.

^p ver. 29.

Luc. 12. 32.

1 Pet. 5. 2,

3.

^q Phil. 1. 1.

1 Tim. 3. 2.

Tit. 1. 7.

1 Pet. 2. 25.

^r Vid.

Joan. 21.

16.

^s 1 Cor. 10.

32; 11. 22;

15. 9.

2 Cor. 1. 1.

Gal. 1. 13.

1 Tim. 3. 5.

15.

^t 1 Tim. 3.

13. Vid.

Luc. 17. 33

(var. lect.).

^u Heb. 9.

12, 14. Cf.

1 Cor. 6. 20.

Eph. 1. 7.

1 Pet. 1. 19.

Rev. 1. 5;

5. 9.

^v Vid.

Matt. 7. 15.

^w Cf. 1 Cor.

11. 19.

2 Cor. 11.

13. 1 Tim.

1. 19, 20.

1 Joan. 2.

18, 19.

Rev. 2. 2.

^x ver. 1.

cap. 19. 9.

^y Vid.

Matt. 24. 42.

^z Cf. cap. 19. 8, 10; 24. 17.14. 3. ^f Vid. cap. 9. 31.

ὅτι ^a τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατὰ πόλιν ^b διαμαρτύρεται ¹
λέγον ^c ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις ^d μένουσιν. ἀλλ' ²⁴
οὐδενὸς λόγον ^e ποιῶμαι, οὐδὲ ἔχω ^f τὴν ψυχὴν μου ⁵
τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς ^g τελειῶσαι ^h τὸν δρόμον μου μετὰ
χαρᾶς ⁷, καὶ τὴν ⁱ διακονίαν ^j ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ, ^k διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον ^h τῆς
χάριτος τοῦ Θεοῦ. καὶ νῦν ἰδοὺ ^l ἐγὼ οἶδα, ὅτι οὐκ ²⁵
ἔτι ^m ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς
διήλθον ⁿ κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ⁹. διὸ ¹⁰
μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι ¹ καθαρὸς
ἐγὼ ¹¹ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων. οὐ γὰρ ^m ὑπέστειλά- ²⁷
μην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν ¹² πᾶσαν ⁿ τὴν βουλὴν τοῦ
Θεοῦ. ^o προσέχετε οὖν ¹³ ἑαυτοῖς καὶ παντὶ ^p τῷ ποιμνίῳ, ²⁸
ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ^q ἐπισκόπους,
^r ποιμαίνειν ^s τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ ¹⁴, ἣν ^t περιποιή-
σατο ^u διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος ¹⁵. ἐγὼ γὰρ ¹⁶ οἶδα τοῦτο ¹⁷, ²⁹
ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἀφίξίν μου ^v λύκοι βαρεῖς
εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι ^w τοῦ ποιμνίου. καὶ ^x ἐξ ὑμῶν ³⁰
αὐτῶν ¹⁸ ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμ-
μένα, τοῦ ἀποσπᾶν ^y τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν ¹⁹. διὸ ³¹
^α γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι ^b τριετίαν ^c νύκτα καὶ
ἡμέραν οὐκ ἐπανσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἓνα
ἕκαστον. καὶ τανῦν ²⁰ ^d παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοί ²¹, ³²
τῷ Θεῷ ²² καὶ ^e τῷ λόγῳ ^h τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυνα-
μένῳ ^f ἐποικοδομῆσαι ²³ καὶ δοῦναι ὑμῖν ^{24, 25} κληρονομίαν
ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ³³
ἱματισμοῦ οὐδενὸς ²⁶ ἐπεθύμησα. αὐτοὶ δὲ ²⁷ γινώσκετε ³⁴
ὅτι ^g ταῖς χρεαίαις μου καὶ ^h τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρε-
τησαν αἱ χεῖρες αὐται. πάντα ²⁸ ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι ³⁵
οὕτω κοπιῶντας δεῖ ⁱ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούν-

¹ + μοι LTrWHR.² καὶ θλίψεις με LTrWHR.³ λόγον

TrWHR.

⁴ - οὐδὲ ἔχω TrWHR, at ἔχω οὐδὲ ποιῶμαι L.⁵ - μὸν LTrWHR.⁶ τελειώσω WH text. (non marg.).⁷ - μετὰ χαρᾶς LTrWHR.⁸ οὐκέτι BELTrWHR.⁹ - τοῦ

Θεοῦ LTrWHR.

¹⁰ διότι Tr marg. WHR.¹¹ εἰμι LTr

WHR.

¹² ὑμῖν transferunt L (non marg.) TrWH ad finem

versus.

¹³ - οὖν Tr[L] WHR.¹⁴ κυρίου LTr (non marg.)

R marg.

¹⁵ αἵματος τοῦ ἰδίου LTrWHR (Ap. +, WH marg.).¹⁶ - γὰρ LTrWHR.¹⁷ - τοῦτο LTrWHR.¹⁸ [αὐτῶν] WH.¹⁹ ἑαυτῶν Tr (non marg.) WH.²⁰ τὰ νῦν LTrWH.²¹ - ἀ-

δελφοί LTrWHR.

²² κυρίῳ WH (non marg.) R marg.²³ οἰκοδομῆσαι LTrWHR.²⁴ - ὑμῖν LTrWHR.²⁵ + τὴν

TrWHR.

²⁶ οὐθενὸς T.²⁷ - δὲ LTrWHR.²⁸ αὐται

πάντα. L.

^c cap. 26. 7. Vid. Marc. 4. 27.^d cap. 14. 23.^e cap.^f Vid. cap. 18. 3.^h Cf. cap. 19. 29.ⁱ 1 Thess. 5. 14.

- των, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε, 'Μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον¹ ἢ λαμβάνειν.'² Καὶ ταῦτα εἰπὼν, 'Θεὸς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. Ἰκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς³ πάντων· καὶ⁴ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλον αὐτόν· ὁδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.
- 21 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας⁵ ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶν⁶, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν⁷ Ῥόδον, κακείθεν εἰς Πάταρα⁸. καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες⁹ ἀνήχθημεν. ἀναφάναντες¹⁰ δὲ τὴν Κύπρον, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν¹¹ εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον¹² ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. καὶ ἀνευρόντες¹³ τοὺς μαθητάς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ¹⁴ ἡμέρας ἑπτὰ· οἷτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν¹⁵ εἰς Ἱερουσαλὴμ¹⁶. ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἑξαρτίσαι¹⁷ τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἕξω τῆς πόλεως, καὶ¹⁸ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσηυξάμεθα.
- 6 καὶ ἀσπασάμενοι¹⁹ ἀλλήλους, ἐπέβημεν²⁰ εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαῖδα, καὶ ἀσπασάμενοι²¹ τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἦλθον²² εἰς Καισάρειαν²³. καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, τοῦ²⁴ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν

^a cap. 21. 5.
Vid. Luc.
22. 41.

^b Vid. Luc.
15. 20.

^c Vid.
Matt. 26.
49.

^d ver. 25.
^e cap. 21. 5.

Vid. cap.
15. 3.

^f Luc. 22.
41.

^g cap. 16.
11.

^h Cf. cap. 11.
19; 15. 3.

ⁱ ver. 16.
Vid. cap. 4.
36.

^k Vid. cap.
15. 23.

^l ver. 7.
cap. 12. 20.

^m ver. 2.

ⁿ ver. 11.
Vid. cap.
11. 16.

^o (var.
lect.) cap.
20. 18; 25.
1.

^p Joan. 19.
27.

^q ver. 17.

^r ver. 16.
Vid. cap. 8.
40.

^s cap. 6. 5;
8. 5.

^t Eph. 4.
H. 2 Tim.
4. 5.

¹ μᾶλλον διδόναι LTTTrWHR.

² κλαυθμὸς ἐγένετο LTTTrWH.

³, ἀποσπασθέντες WH marg.

⁴ Κῶ LTTTrWHR.

⁵ —τὴν L.

⁶ + καὶ Μύρα WH marg.

⁷ ἀναφάναντες BELTr.

⁸ κατήλ-

θομεν LTTTrWHR.

⁹ τὸ πλοῖον ἦν LTTTrWH.

¹⁰ ἀνευρόντες

δὲ LTTTrWHR.

¹¹ αὐτοῖς L.

¹² ἐπιβαίνειν LTTTrWHR.

¹³ Ἱεροσόλυμα LTTTr, Ἱεροσόλυμα WH.

¹⁴ ἑξαρτίσαι ἡμᾶς LTr

WH (non marg.).

¹⁵ προσευξάμενοι ἀποσπασάμεθα LTTTrWHR.

¹⁶ + καὶ LTTTrWHR.

¹⁷ ἐπέβημεν LTrWHR, ἀνέβημεν T.

¹⁸ —οἱ περὶ τὸν Παῦλον LTTTrWHR.

¹⁹ ἦλθομεν ELTr, ἦλθαμεν

TrWH.

²⁰ Καισάρειαν TWH.

²¹ —τοῦ LTTTrWHR.

^a Cf. Luc. 2. 36. cap. 2. 17, 18. 1 Cor. 11. 5. Vid. cap. 13. 1. ^b cap. 11. 27, 28. ^c Cf. Jer. 13. 1—11; 27. 2. ^d ver. 4. ^e Cf. Matt. 20. 19.

^f ver. 15. cap. 18. 22.

^g cap. 20. 23. ^h cap. 9. 16.

ⁱ Ruth 1. 18. cap. 11. 18. ^k Vid. Matt. 6. 10.

^l (Constructio) Vid. cap. 19. 33. ^m ver. 8. ⁿ Cf. cap. 15. 7.

^o cap. 15. 4 (var. lect.). Vid. cap. 2. 41.

^p ver. 7. ^q Vid. cap. 12. 17.

^r Vid. cap. 11. 30.

^s Vid. cap. 14. 27.

^t Vid. cap. 1. 17.

^u (var. lect.) cap. 11. 18. Vid. Matt. 9. 8.

^v cap. 9. 17. Philem. 20.

^w Pet. 3. 15. Cf. Gal. 2. 9.

^x cap. 22. 3. Gal. 1. 14.

^y Cf. Rom. 10. 2.

^z ver. 24. Vid. Luc. 1. 4.

παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες¹ ἀποφητεύουσαι. ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν² ἡμέ- 9
ρας πλείους κατῆλθέ τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφή- 10 Λ'.
της ὀνόματι³ Ἀγαβος· καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ 11
ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας τε⁴ αὐτοῦ τὰς
χεῖρας καὶ τοὺς πόδας⁵ εἶπε, "Τάδε λέγει⁶ τὸ Πνεῦμα
τὸ Ἅγιον, "Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δῆ-
σουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ⁷ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ⁸ παραδώσου-
σιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν." Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, 12
παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ⁹ μὴ ἀνα-
βαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ⁵.¹⁰ ἀπεκρίθη δὲ⁷ ὁ⁸ 13
Παῦλος⁹, "Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές
μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ¹⁰ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ
καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ⁵ ἐτοιμῶς ἔχω¹¹ ὑπὲρ τοῦ
ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ." Μὴ πειθομένου δὲ 14
αὐτοῦ,¹² ἠσυχάσαμεν εἰπόντες,¹³ "Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου
γενέσθω¹⁰."

Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀποσκευασόμενοι¹¹ 15 ΛΑ'.
ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλὴμ¹². συνῆλθον δὲ καὶ ἑτῶν 16
μαθητῶν ἀπὸ¹³ Καίσαρεως¹⁴ σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ
ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ,¹⁵ ἀρχαίῳ μαθητῇ.

ΓΕΝΟΜΕΝΩΝ δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα¹⁴, ἀσμέ- 17
νως¹⁶ ἐδέξαντο¹⁵ ἡμᾶς¹⁶ οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ¹⁶ ἐπιούσῃ εἰσῆι 18
ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς¹⁷ Ἰάκωβον, πάντες τε παρε-
γένοντο¹⁸ οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος αὐτούς, 19
ἔξηγεῖτο καθ' ἑν ἑκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς
ἔθνεσι διὰ τῆς¹⁹ διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες 20
ἐδόξαζον τὸν Κύριον¹⁷. εἰπὼν τε¹⁸ αὐτῷ, "Θεωρεῖς,
ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν Ἰουδαίων¹⁹ τῶν πεπισ-
τευκότων· καὶ πάντες²⁰ ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρ-
χουσι. ²¹κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν 21
διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως²⁰ τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας²¹

¹ τέσσαρες παρθένοι LTTTrWHR.

² — ἡμῶν LTTTrWHR.

³ — τε LTTTrWHR, — τε αὐτοῦ B.

⁴ ἐαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς

χεῖρας LTTTrWHR.

⁵ Ἱερουσαλὴμ WH.

⁶ + τότε LTTTrWHR.

⁷ — δὲ LTTTrWHR.

⁸ [ὁ] WH.

⁹ + καὶ εἶπεν T.

¹⁰ Τοῦ

κυρίου τὸ θέλημα γενέσθω LTTTrWH.

¹¹ ἐπισκευασάμενοι LTTTr

WHR.

¹² Ἱεροσόλυμα LTTTr.

¹³ Ἱεροσόλυμα WH.

¹⁴ Καισαρίας

TWH.

¹⁵ Ἱεροσόλυμα WH.

¹⁶ ἀπεδέξαντο LTTTrWHR.

¹⁷ Θεὸν LTTTrWHR.

¹⁸ εἰπόντες L, εἰπάν τε TTrWH.

¹⁹ ἐν τοῖς Ἰουδαίοις LTTTrWHR.

²⁰ — Ἰουδαίων T.

²¹ Μωυσέως

LTTTrWH.

²¹ — πάντας L[Tr].

Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνουν αὐτοὺς τὰ τέκνα,
 22 μηδὲ ^α τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν. ^β τί οὖν ἐστί; πάντως
 δεῖ πλήθος συνελθεῖν ¹. ἀκούσονται γὰρ ¹ ὅτι ἐλήλυθας.
 23 τοῦτο οὖν ποιήσον ὃ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες
 24 τέσσαρες ^ο εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ² ἑαυτῶν· τούτους παρα-
 λαβὼν ^α ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ'
 αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται ³ τὴν κεφαλὴν, καὶ γνῶσι ⁴
 πάντες ὅτι ὧν ^ο κατήχηται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν,
 25 ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων ⁵. περὶ
 δὲ τῶν πεπιστευκότων ἔθνων ^ς ἡμεῖς ἐπεστελαμεν ⁶,
 κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ ⁷ φυλάσ-
 σεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ τὸ ⁸ αἷμα καὶ
 ΑΒ'. 26 πνικτὸν καὶ πορνείαν." Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν
 τοὺς ἄνδρας, ⁹ τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ ⁹ σὺν αὐτοῖς ^α ἀγνισθεῖς
^κ εἰσῆγε εἰς τὸ ἱερόν, ^η διαγγέλλων ^ι τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν
 ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς
 27 ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά. ὡς δὲ ἔμελλον ^ι αἰ ἐπτα
 ἡμέραι ^κ συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς ^ι Ἀσίας Ἰουδαῖοι
^μ θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, ^ν συνέχεον ¹⁰ πάντα τὸν
 28 ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον ¹¹ τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν ¹², κρίζον-
 τες, "Ἄνδρες Ἰσραηλῖται ¹³, βοηθεῖτε. οὗτός ἐστιν
 ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ ^ο τοῦ νόμου καὶ ^ο τοῦ
 τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ ¹⁴ διδάσκων· ἔτι τε
 καὶ Ἑλλήνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ^ρ κεκοίνωκε
 29 τὸν ἅγιον τόπον τούτον." Ἦσαν γὰρ προεωρακότες
^σ Τρόφιμον τὸν ^ς Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν
 30 ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. ἐκι-
 νήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ
 λαοῦ· καὶ ^ς ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου, ^ε εἵλκον αὐτὸν
 ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.
 31 ζητούντων δὲ ¹⁵ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις "τῷ
 χιλιάρχῳ τῆς ^σ σπείρης, ὅτι ὅλη ^η συγκέχεται ¹⁶ Ἱερου-

^α Vid. cap.
6. 14.
^β 1 Cor. 14.
15, 26.

^ς Cf. cap.
18. 18.
^δ ver. 26.
cap. 24. 18.
Cf. Joan.
11. 55.
^ε ver. 21.

^ς cap. 15.
29.

⁹ Vid. cap.
20. 15.
^κ Num. 6.
10—13.
^ι Num. 6.
9.

^κ Cf. cap. 2.
1.
^ι Vid. cap.
2. 9.
^μ cap. 24.
18; 26. 21.
^ν ver. 31.
cap. 19. 29,
32.
^ο Vid. cap.
6. 13.
^ρ cap. 24. 6.
Vid. Matt.
24. 15. Cf.
Joan. 11.
48.
^σ cap. 20. 4.
^ς Vid. cap.
18. 19.

^ς cap. 26.
21.
^ε cap. 16.
19. Cf.
2 Reg. 11.
15.
^η ver. 33,
37. Marc.
6. 21.
Joan. 18.
12. cap.
22. 24; 23.
10; 24. 22.
^ι Vid.
Matt. 27.
27.

¹ συνελθεῖν πλήθος LT, at — δεῖ πλήθος συνελθεῖν et — γὰρ Tr WHR.
² ἀφ' WH (non marg.). ³ ξυρήσονται TTr WHR. ⁴ γνῶσονται
 LTTr WHR. ⁵ φυλάσσων τὸν νόμον LTTr WH. ⁶ ἀπεστεί-
 λαμεν LTr (non marg.) WH (non marg.) R marg. ⁷ — μηδὲν
 usque ad εἰ μὴ LTTr WHR. ⁸ — τὸ LTTr WHR. ⁹ τοὺς
 ἄνδρας τῇ ἐχ. ἡμ., R marg. ¹⁰ συνέχεαν L. ¹¹ ἐπέβαλαν
 TTr WH. ¹² ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας LTTr WH. ¹³ Ἰσραηλείται
 TWH. ¹⁴ πανταχῇ LTr WH, πανταχῇ T. ¹⁵ τε LTTr WHR.
¹⁶ συγχύνεται LTr, συγχύνεται TWH, συγχύνεται R.

^a Cf. cap.
23. 27.

σαλήμ¹. ^aὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν² στρατιώτας καὶ 32
ἐκατοντάρχους³, κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόν-
τες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο
τύπτοντες τὸν Παῦλον. τότε ἐγγίσας ^bὁ χιλιάρχος 33
ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε ^bδεθῆναι ^cἀλύσει
δυσί· καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν⁴ εἴη, καὶ τί ἐστι πε-
ποιηκός. ^dἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἔβων⁵ ἐν τῷ ὄχλῳ· 34
μὴ δυνάμενος δὲ⁶ γινῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυ-
βον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς ^eτὴν παρεμβολήν.
ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ ^fτοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστά- 35
ζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ
ὄχλου. ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζον⁷, 36
^g“Αἶρε αὐτόν.”

^b cap. 20.
23. Cf.
ver. 11.
^c cap. 12. 6.
Cf. cap. 22.
29; 26. 29;
28. 20.
Eph. 6. 20.
2 Tim. 1.
16.
^d cap. 19.
32.
^e ver. 37.
cap. 22. 24;
23. 10, 16,
32.
^f ver. 40.
Cf. cap. 22.
30; 23. 10,
15, 28.
^g cap. 22.
22. Cf.
Luc. 23. 18.
Joan. 19.
15.
^h ver. 31.
ⁱ Matt. 24.
26. Cf.
cap. 5. 36.
^k cap. 17. 6.
^l cap. 22. 3.
Vid. cap. 9.
11.
^m cap. 22.
3. Vid.
cap. 2. 9.

Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς ^eτὴν παρεμβολήν ὁ 37
Παῦλος λέγει ^hτῷ χιλιάρχῳ, “Εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν
τι πρὸς σε;” Ὁ δὲ ἔφη, “Ἑλληνιστὶ γινώσκεις;
ⁱοὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμε- 38
ρῶν ^kἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν ^lεἰς τὴν ἔρημον τοὺς
τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων;” Εἶπε δὲ ὁ 39
Παῦλος, ^m“Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος Ἰαρ-
σεύς, τῆς ⁿΚιλικίας⁸ οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης·
δέομαι δέ σου, ἐπίτρεφόν μοι λαλήσαι πρὸς τὸν
λαόν.”

ⁿ Vid. cap.
12. 17.
^o cap. 22. 2;
26. 14. Cf.
Joan. 5. 2.
^p cap. 1. 19.
^q cap. 7. 2.
^r Vid. cap.
19. 38.
^s Deut. 33.
3. Cf.
2 Reg. 2. 3,
5; 4. 38.
Vid. Luc.
10. 39.
^t cap. 5. 24.

^rἘπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἐστὼς ἐπὶ τῶν 40
^sἀναβαθμῶν ^tκατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ
^uσιγῆς γενομένης⁹, προσεφώνησε ^vτῇ Ἑβραϊδὶ¹⁰ ^pδια-
λέκτῳ λέγων, ^q“Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκού- 22
σατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νῦν ¹¹ἰσχυρολογίας.” Ἀκού-
σαντες δὲ ὅτι ^vτῇ Ἑβραϊδὶ¹⁰ ^pδιαλέκτῳ προσεφάνει¹²
αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησιν,
¹³“Ἐγὼ μὲν¹³ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν 3
¹⁴Ἰερουσαλὴμ τῆς ⁿΚιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ ¹⁵παρὰ τοὺς πόδας Ἰεσσαίου, πεπαιδευμένος

¹ Ἰερουσαλήμ WH. ² λαβὼν LWH marg. ³ ἐκατοντάρχας
LTTTrWH. ⁴ —ἀν LTTTrWH. ⁵ ἐπεφώνουν LTTTrWH.
⁶ δυνάμενος δὲ αὐτοῦ LTTTrWH. ⁷ κράζοντες LTTTrWH. ⁸ Ἰου-
δαῖος, Ταρσεύς τῆς Κιλικίας WH. ⁹ γενομένης σιγῆς WH marg.
¹⁰ Ἑβραϊδὶ WH. ¹¹ νῦν LTTTrWH. ¹² προσφάνει Tr marg.
¹³ —μὲν LTTTrWH.

“κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῷου νόμου, ὁ ζηλωτὴς ὑπάρ-
 χων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστὲ σήμερον·
 4 ὃς α ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίδωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων
 καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας,
 5 ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν ὁ πρεσ-
 βυτέριον· παρ’ ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς
 τοὺς ἀδελφούς, β εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ
 τοὺς ἐκείσε ὄντας, δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ¹, ἵνα
 6 τιμωρηθῶσιν. ἡ ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγί-
 ζοντι τῇ Δαμασκῷ ἑπερὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ
 τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἰκανὸν περὶ ἐμέ·
 7 ἔπεσόν² τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγού-
 8 σης μοι, ‘Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;’ Ἐγὼ δὲ
 ἀπεκρίθην, ‘Τίς εἶ, Κύριε;’ Εἶπέ τε πρὸς με³, ‘Ἐγώ
 9 εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις.’ *Οἱ δὲ σὺν
 ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, καὶ ἔμβοβοι ἐγέν-
 10 οντο⁴. ἡ τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός
 μοι. εἶπον δέ, ‘Τί ποιήσω, Κύριε;’ Ὁ δὲ Κύριος
 εἶπε πρὸς με, ‘Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν·
 11 κακεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται
 σοι ποιῆσαι.’ Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον⁵ ἀπὸ τῆς δόξης
 τοῦ φωτὸς ἐκείνου, ἡ χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόν-
 12 των μοι, ἦλθον εἰς Δαμασκόν. ἡ Ἀνανίας⁶ δὲ τις,
 ἀνὴρ ὁ εὐσεβὴς⁷ κατὰ τὸν νόμον, ἡ μαρτυρούμενος ὑπὸ
 13 πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ἡ ἐλθὼν πρὸς με⁸
 καὶ ἡ ἐπιστὰς εἶπέ μοι, ‘Σαούλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον.’
 14 Καγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ εἶπεν,
 “Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἡ προεχειρίσατό σε γινώ-
 15 σαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· ὅτι ἡ ἔσῃ μάρτυς
 αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ἡ ὦν ἐώρακας καὶ ἡκου-
 16 σας. καὶ νῦν τί μέλλεις; ἡ ἀναστὰς βάπτισαι καὶ
 ἡ ἀπολῶσαι⁹ τὰς ἁμαρτίας σου, ἡ ἐπικαλεσάμενος τὸ
 17 ὄνομα τοῦ Κυρίου¹⁰.’ ἡ Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι

α cap. 26. 5.
 Cf. Phil. 3.

β Vid. cap. 21. 20.

γ ver. 19. Vid. cap. 8. 3.

δ Cf. cap. 9. 2.

ε Vid. Luc. 22. 66.

ς cap. 9. 2.

ζ cap. 26. 12.

η ver. 6—12.

θ cap. 9. 3—8.

ι cap. 26. 12—18.

κ Cf. cap. 8. 26.

λ Cf. cap. 9. 7.

μ Cf. cap. 9. 7.

ν Cf. cap. 9. 7.

ξ Vid. Luc. 3. 10.

θ Cf. cap. 9. 8; 13. 11.

ι cap. 9. 10.

κ (var. lect.)

Luc. 2. 25.

λ Vid. cap. 6. 3.

μ cap. 9. 17.

ν cap. 23. 11.

ξ cap. 3. 13; 5. 30. Cf.

Gal. 1. 12.

θ cap. 3. 20

ι (var. lect.).

κ ver. 15.

λ cap. 9. 17; 26. 16.

μ 1 Cor. 9. 1; 15. 8.

ν Vid. cap. 3. 14.

ξ cap. 23. 11; 26. 16.

θ cap. 9. 18.

ι 1 Cor. 6. 11. Heb. 10. 22.

κ Vid. cap. 2. 38. Cf. Ps. 51. 2.

λ Vid. cap. 7. 59.

μ cap. 9. 26; 26. 20. Cf. Gal. 1. 18, 19?

¹ Ἱερουσαλὴμ WH.

² ἐπεσά LTTTrWH.

³ ἐμέ LTTTrWH.

⁴ — καὶ ἔμβοβοι ἐγένοντο LTTTrWH.

⁵ ἔβλεπον Tr marg.

οὐδὲν ἔβλεπον WH marg.

⁶ Ἀνανίας WH.

⁷ εὐλαβὴς LTTTrWH.

⁸ ἐμέ LTTTrWH.

⁹ ἀπολῶσαι T errore.

¹⁰ αὐτοῦ

LTTTrWH.

^a cap. 10.
10; 11. 5.
Cf. 2 Cor.
12. 1—4?
^b ver. 14.
^c Cf. cap. 9.
29.

^d cap. 26.
11. Vid.
Matt. 10.
17.
^e Rev. 2.
13.

^f cap. 7. 58.
^g cap. 8. 1.
Cf. cap. 26.
10.

^h Vid. cap.
9. 15 & 13.
46.
ⁱ cap. 2. 39.

^k Vid. Luc.
11. 27.

^l cap. 21.
36. Luc.
23. 18.
^m cap. 25.
24.

ⁿ Vid. cap.
21. 31.

^o Vid. cap.
21. 34.
^p ver. 29.

^q cap. 16.
37.
^r Cf. cap.
16. 38.

εἰς Ἱερουσαλήμ¹, καὶ προσευχομένον μου ἐν τῷ ἱερῷ,
γενέσθαι με ^aἐν ἐκστάσει, καὶ ^bἰδεῖν² αὐτὸν λέγοντά 18
μοι, ‘Σπεύσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ¹.
διότι ^cοὐ παραδέξονται σου τὴν³ μαρτυρίαν περὶ
ἐμοῦ.’ Καὶ γὰρ εἶπον, ‘Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται, ὅτι 19
ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ ^dδέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς
τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ ὅτε ἐξεχείτο⁴ τὸ αἷμα 20
Στεφάνου ^eτοῦ μάρτυρός σου, καὶ ^fαὐτὸς ἤμην ἐφεσ-
τῶς καὶ ^gσυνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ⁵, καὶ φυλάσ-
σων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρουντῶν αὐτόν.’ Καὶ εἶπε 21
πρὸς με, ‘Πορεύου, ὅτι ^hἐγὼ εἰς ἔθνη ⁱμακρὰν ἐξαπο-
στελῶ⁶ σε.’”

Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ 22
^kἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, ^l“Αἶρε ἀπὸ τῆς
γῆς τὸν τοιοῦτον· ^mοὐ γὰρ καθήκον⁷ αὐτὸν ζῆν.”
Κραυγαζόντων δὲ⁸ αὐτῶν, καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια, 23
καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν αέρα, ἐκέλευσεν 24
αὐτὸν ⁿὁ χιλιάρχος ἀγεσθαι⁹ εἰς ^oτὴν παρεμβολήν,
εἰπὼν ¹⁰μάστιξιν ^pἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῶ δι’
ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ὥς δὲ ¹¹προέτεινεν¹¹ 25
αὐτὸν τοῖς ἱμαῖσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἐστῶτα ἐκατόνταρ-
χον ὁ Παῦλος, “Εἰ ἄνθρωπον ^qῬωμαῖον καὶ ἀκατά-
κριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν;” ^rἈκούσας δὲ ὁ ἐκα- 26
τόνταρχος¹², προσελθὼν ἀπήγγειλε ¹³τῷ χιλιάρχῳ¹³ λέ-
γων, “Ὅρα¹⁴ τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος
οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι.” Προσελθὼν δὲ ¹⁵ὁ χιλιάρχος 27
εἶπεν αὐτῷ, “Λέγε μοι, εἰ¹⁵ σὺ Ῥωμαῖός εἶ;” Ὁ δὲ
ἔφη, “Ναί.” Ἀπεκρίθη τε¹⁶ ¹⁶ὁ χιλιάρχος, “Ἐγὼ 28
πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησά-
μην.” Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, “Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέν-
νημαι.” Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ’ αὐτοῦ οἱ μέλ- 29
λοντες αὐτὸν ^pἀνετάζειν. καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ^rἐφοβήθη,

¹ Ἱερουσαλήμ WH.

εχύννετο LTTTrWH.

⁶ ἀποστελῶ WH marg.

⁹ ὁ χιλιάρχος εἰσάγεσθαι αὐτόν LTTTrWH.

¹¹ προέτειναν BLTTrWHR.

χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν LTTTrWHR.

¹⁵ —εἰ LTTTrWHR.

² ἴδον T.

³ —τὴν LTTTrWHR.

⁵ —τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ LTTTrWHR.

⁷ καθήκον LTTTrWH.

⁸ τε LTTTrWH.

¹⁰ εἰπας LTTTrWH.

¹² ἐκατοντάρχης LTTTrWH.

¹³ τῷ

¹⁴ —Ὅρα (τί μέλλεις ποιεῖν;)

¹⁶ δὲ LTTTrWHR.

ἐπιγνούς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν¹
δεδεκώς.

- ΑΓ'. 30 Τῇ δὲ ἐπαύριον^a βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές,
τὸ τί κατηγορεῖται παρὰ² τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν
αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν³, καὶ ἐκέλευσεν ἔλθαι⁴ τοὺς
ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον⁵ τὸ συνέδριον αὐτῶν⁶. καὶ^a κατα-
23 γαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. Ἀτενίσας
δὲ ὁ Παῦλος⁷ τῷ συνεδρίῳ⁸ εἶπεν, “Ἄνδρες ἀδελφοί,
ἐγὼ⁹ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ¹⁰ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ
2 ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.” Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς¹¹ Ἀνανίας¹²
ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ, ἵτύπτειν αὐτοῦ τὸ
3 στόμα. τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, “Τύπτειν
σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε¹³ κεκονιαμένε· καὶ¹⁴ σὺ κἄθῃ
κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις
4 με τύπτεσθαι;” Οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον¹⁵, “Τὸν
5 ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς;” Ἐφη τε ὁ Παῦλος,
“Οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται
γάρ,¹⁶ ἰ¹⁷ Ἀρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.”
6 Γνούς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶ Σαδδου-
καίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν¹⁸ ἐν τῷ συνε-
δρίῳ, “Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς
Φαρισαίου¹⁹. ὁ περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν
7 ἐγὼ²⁰ κρίνομαι.” Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος²¹, ἐγένετο²²
στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν²³ Σαδδουκαίων, καὶ
8 ἐσχίσθη²⁴ τὸ πλῆθος. ²⁵ Σαδδουκαῖοι μὲν²⁶ γὰρ λέγουσι
²⁷ μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ²⁸ ἄγγελον μήτε πνεῦμα.
9 Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφοτέρα. ἐγένετο δὲ
κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες²⁹ οἱ³⁰ γραμματεῖς τοῦ
μέρους³¹ τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, “Οὐδὲν
κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ
πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν³².”
10 Πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, εὐλαβηθεὶς³³ ὁ χιλιάρ-

^a cap. 23.

28.

^b Cf. cap.

21. 33.

^c cap. 23. 1.

6, 15, 20, 28.

Vid. cap.

4. 15.

^d Cf. cap.

21. 35.

^e 1 Tim. 1.

5. Cf. Job

27. 5, 6.

cap. 24. 16.

Rom. 13. 5.

1 Cor. 4. 4.

2 Cor. 1.

12; 4. 2.

1 Tim. 3. 9.

2 Tim. 1. 3.

Heb. 13.

18.

^f Phil. 1.

27; 3. 20.

^g cap. 24. 1.

^h 1 Reg. 22.

24. Job

16. 10.

Lam. 3. 30.

Mic. 5. 1.

Cf. Matt. 5.

39. Joan.

18. 22.

2 Cor. 11.

20.

ⁱ Matt. 23.

27.

^k Deut. 25.

1, 2. Cf.

Joan. 7. 51.

^l Cf. cap.

24. 17.

^m Ex. 22.

18.

ⁿ cap. 26. 5.

Phil. 3. 5.

^o cap. 24.

15, 21;

26. 6—8;

28. 20.

^p Marc. 12.

18. Vid.

Matt. 22.

23.

^q 1 Cor. 15.

12.

^r Cf. Marc.

2. 16 (var.

lect.).

Luc. 5. 30.

^s Cf. ver.

29.

^t Cf. cap.

22. 7, 17, 18.

^u (var.

lect.) cap.

5. 39.

^v ver. 15.

22. Vid.

cap. 21. 31.

¹ αὐτὸν ἦν LTTTrWH.

δεσμῶν LTTTrWHR.

⁴ συνελθεῖν LTTTrWHR.

⁵ πάν LTTTr

WHR.

⁶ αὐτῶν LTTTrWHR.

⁷ τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος

LTTTrWH marg., Παῦλος τῷ συνεδρίῳ WH text.

⁸ Ἀνανίας WH.

⁹ εἶπαν TTrWH.

¹⁰ + ὅτι TTrWH.

¹¹ ἔκραξεν TTr (non

marg.) WHR.

¹² Φαρισαίων LTTTrWHR.

¹³ ἐγὼ [Tr

marg.] WH (non marg.).

¹⁴ εἰπόντος WH marg. R,

λαλοῦντος WH text.

¹⁵ ἐπέπεσεν WH marg.

¹⁶ τῶν

LTTTrWHR.

¹⁷ + μὲν L.

¹⁸ μὲν L[Tr]WH (non marg.).

¹⁹ μήτε LTTTrWHR.

²⁰ τινὲς LTTTrWHR.

²¹ γραμματεῖς τοῦ

μέρους L, αὐτῶν γραμματέων τοῦ μέρους TTrWHR.

²² (;, — WH)

—μὴ θεομαχῶμεν LTTTrWHR.

²³ στάσεως γενομένης φοβηθεὶς L,

γενομένης στάσεως φοβηθεὶς TWHR, γενομένης στάσεως φοβηθεὶς Tr.

χος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα ^ακαταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε ¹ εἰς ^δ τὴν παρεμβολήν.

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ^εἐπιστὰς αὐτῷ ^δ ὁ Κύριος εἶπε, ¹¹
^ε“Θάρσει Παῦλε ²· ὥς γὰρ ^ζδιεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ
εἰς Ἱερουσαλήμ ³, οὕτω σε δεῖ ⁹ καὶ εἰς Ῥώμην μαρ-
τυρῆσαι.” Γενομένης δὲ ⁴ ἡμέρας, ποιήσαντές ^α τινες ¹² ἈΔ΄.
τῶν Ἰουδαίων συστροφῇ ⁵, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς,
λέγοντες ^ι μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ⁶ ἕως οὐ ἀποκτεί-
νωσι τὸν Παῦλον· ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα ⁷ ¹³
οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν πεποιηκότες ⁸. οἵτινες ¹⁴
προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις
εἶπον ⁹, “Ἀναθέματι ^ι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτούς, ^ι μηδε-
νὸς γεύσασθαι ἕως οὐ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. νῦν ¹⁵
οὖν ὑμεῖς ^κ ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν ^μ τῷ συνεδρίῳ,
ὅπως αὔριον ¹⁰ αὐτὸν ^α καταγάγῃ πρὸς ¹¹ ὑμᾶς, ὥς μέλ-
λοντας διαγινώσκειν ¹² ^α ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ·
ἡμεῖς δέ, πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτόν, ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ
ἀνελεῖν αὐτόν.” Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς ¹⁶
Παύλου τὸ ἐνεδρον ¹³, παραγενόμενος ¹⁴ καὶ εἰσελθὼν εἰς
^δ τὴν παρεμβολήν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ. προσκα- ¹⁷
λεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἓνα τῶν ἑκατοντάρχων ¹⁵,
εἶφη, “Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε ¹⁶ πρὸς τὸν χιλιάρ-
χον· ἔχει γὰρ τι ἀπαγγεῖλαι ¹⁷ αὐτῷ.” Ὁ μὲν οὖν ¹⁸
παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς ^ι τὸν χιλιάρχον, καὶ
φησιν, “Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με
ἠρώτησε, τοῦτον τὸν νεανίαν ¹⁸ ἀγαγεῖν πρὸς σε,
ἔχοντά τι λαλήσαι σοι.” Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς ¹⁹
χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ’ ἰδίαν
ἐπυνθάνετο, “Τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι;”
Εἶπε δέ, ²⁰ “Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαι ²⁰
σε, ὅπως αὔριον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦ-

^α ver. 15,
28. Cf.
cap. 21. 35.
^δ ver. 16,
32. Vid.
cap. 21. 34.
^ε 1 Sam. 3.
10. Cf.
cap. 22. 18.
⁴ Vid. cap.
18. 9. Cf.
2 Tim. 4.
17.
^ε Vid.
Matt. 9. 2.
^ζ Vid. Luc.
16. 28.
⁹ Cf. cap.
22. 15.
^α ver. 80.
^ι ver. 14,
21.

^κ cap. 24. 1.
^ι ver. 10.
^μ ver. 1.

^π ver. 20.
Vid. cap.
18. 26.

^ο Vid. Eph.
3. 1.

^ρ ver. 14,
15.

¹ — τε WH (non marg.). ² — Παῦλε LTr WHR. ³ Ἱε-
ρουσαλήμ WH. ⁴ τε WH marg. ⁵ συστροφῇ οἱ Ἰουδαῖοι
LTr WHR. ⁶ πιεῖν WH. ⁷ τεσσαράκοντα Tr WH. ⁸ ποιη-
σάμενοι LTr WHR. ⁹ εἶπαν LTr WH. ¹⁰ — αὔριον LTr
WHR. ¹¹ καταγάγῃ αὐτὸν εἰς LTr WHR. ¹² διαγινώσκειν S.
¹³ τὴν ἐνέδραν BELTr WH. ¹⁴ παραγενόμενος, R marg. ¹⁵ ἐκ-
ατονταρχῶν TWH. ¹⁶ ἀπάγε Tr (non marg.) WH. ¹⁷ ἀπαγ-
γεῖλαι τι LTr WH. ¹⁸ νεανίσκον LTr WH marg.

- λον¹, ὡς μέλλοντές² τι ἄκριβέστερον πυνθάνεσθαι^a ver. 15.
 21 περὶ αὐτοῦ. σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἔνεδρεύουσι^b Luc. 11.
 γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα³,
 οἵτινες ἄνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε^c ver. 12
 πινῖν⁴ ἕως οὐ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν ἔτοιμοί εἰσι⁵
 22 προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.” Ὁ μὲν^d ver. 10,
 οὖν ἡ χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν^e, παραγγείλας
 μηδεὶ ἐκλαλήσαι, “ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με.”^f
 23 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς^g τῶν ἑκατοντάρχων^h
 εἶπεν, “Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους, ὅπωςⁱ
 πορευθῶσιν ἕως Καίσαρεως^j, καὶ ἱππεῖς ἑβδομή-
 κοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας
 24 τῆς νυκτός· κτήνη τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαν-
 τες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα^k τὸν ἡγε-
 25 μόνα,” γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν^l τὸν τύπον
 26 τοῦτον· “Κλαύδιος Λυσίας ἡ τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι
 27 Φήλικι χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα^m
 ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ’
 αὐτῶν, ἐπιστάς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξελόμηνⁿ 13
 28 τὸν^o, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι. βουλόμενος δὲ
 γνῶναι^p τὴν αἰτίαν δι’ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγα-
 29 γον αὐτόν^q εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν^r. ὃν εὗρον ἐγκα-
 λούμενον περὶ ζήτημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν
 30 δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἐγκλημα ἔχοντα^s. μνην-
 θείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν^t 19
 ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων^u, ἑαυτῆς^v ἐπεμψα πρὸς
 σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν τὰ πρὸς
 αὐτόν^w ἐπὶ σοῦ. Ἐρρωσο^x 23.”
 31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον
 αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς^y 24
 32 νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. τῇ δὲ ἐπαύριον ἑάσαν-
 τες^z τοὺς ἱππεῖς πορεύεσθαι^{aa} σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν^{ab}

¹ τὸν Παῦλον καταγάγης εἰς τὸ συνέδριον LTTTrWH. ² μέλλων
LTTTrWH. ³ τεσσαράκοντα WH. ⁴ πινῖν WH. ⁵ εἰσιν

ἔτοιμοι LTTTrWH. ⁶ νεανίσκον LTTTrWH. ⁷ ἐμέ TTrWH.

⁸ τινὰς δύο TTrWH. ⁹ ἑκατοντάρχων TWH. ¹⁰ Καίσαρος TWH.

¹¹ ἔχουσαν LTTTrWH. ¹² συλληφθέντα LTTTrWH. ¹³ ἐξελάμην,

LTTTrWH. ¹⁴ — αὐτόν LTTTrWH. ¹⁵ τε ἐπιγνῶναι LTTTrWH.

¹⁶ — αὐτόν T[Tr]. ¹⁷ [, κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν·] WH,

omitit R marg. ¹⁸ ἔχοντα ἐγκλημα LTTTrWH. ¹⁹ — μέλλειν

LTTTrWH. ²⁰ — ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων LTTTrWH. ²¹ ἐξ

αὐτῶν LTTTr (non marg.). ²² αὐτοὺς LTTTr marg., at — τὰ

tantum Tr text. WH. ²³ — Ἐρρωσο LTTTrWH. R (non marg.).

²⁴ — τῆς LTTTrWH. ²⁵ ἀπέρχεσθαι LTTTrWH.

^a ver. 10.

^b ver. 23.

^c ver. 24.

^d cap. 25. 1.

^e cap. 21.

39. Vid.

cap. 6. 9.

^f Vid.

Matt. 27.

27.

^g Matt. 2. 1

seu cap. 12.

19.

^h ver. 11.

ⁱ cap. 23. 2.

^k Cf. cap.

25. 6, 7.

^l cap. 23.

15.

^m ver. 10.

Vid. Luc.

20. 20.

ⁿ Vid. cap.

2. 41.

^o Vid. cap.

23. 26.

^p Cf. Luc.

23. 2.

^q Vid.

Matt. 24.

14.

^r ver. 14.

Vid. cap. 5.

17.

^s cap. 21.

28.

^t cap. 12.

19. Vid.

Luc. 23. 14.

εἰς ^aτὴν παρεμβολήν· οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν ³³
^bΚαيسάρειαν¹, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν ^cτῷ ἡγε-
 μόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ἀναγνούς ³⁴
 δὲ ^dὁ ἡγεμών², καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ^eἐπαρχίας³
 ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ ^fΚιλικίας, “Διακούσο- ³⁵
 μαί σου,” ἔφη, “ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παρα-
 γένωνται.” Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν⁴ ἐν ^gτῷ πραιτωρίῳ
 τοῦ⁵ ^hἩρώδου⁶ φυλάσσεσθαι⁷.

^hΜΕΤΑ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς ^hἈνα-²⁴ΛΕΨΙ-
 νίας⁸ ⁱκαὶ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων⁹ καὶ ῥήτορος Τερτύλλου
 τινός, οἵτινες ^jἐνεφάνισαν^m τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύ-
 λου. κληθέντος δὲ αὐτοῦ¹⁰, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρ- ²
 τυλλος λέγων, “Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ ³
 σοῦ, καὶ κατορθωμάτων¹¹ γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ
 διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντῃ¹² τε καὶ πανταχοῦ ⁿἀπο-
 δεχόμεθα, ^oκράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας.
 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ¹³ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦ- ⁴
 σαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὐρόντες ⁵
 γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμόν, καὶ ^pκινοῦντα στάσιν¹⁴
 πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ ^qτὴν οἰκουμένην, πρω-
 τοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων ^rαἵρέσεως· ^sὃς καὶ ⁶
 τὸ ἱερὸν ἐπέειρασε βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν
 καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν. παρ- ⁷
 ελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλιάρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ
 τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε, κελεύσας τοὺς κατηγόρους ⁸
 αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ·¹⁵ παρ’ οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ^tἀνα-
 κρίνας περὶ πάντων τούτων¹⁶ ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς
 κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.” Συνέθεντο¹⁷ δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, ⁹
 φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

^uἈπεκρίθη δὲ¹⁸ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ ^mτοῦ ¹⁰
 ἡγεμόνος λέγειν, “Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν
 τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθυμότερον¹⁹ τὰ περὶ

¹ Καيسαρίαν TWH. ² —ὁ ἡγεμών LTTTrWHR. ³ ἐπαρχίας
 TWH. ⁴ κελεύσας LTTTrWHR. ⁵ τῷ WH marg. ⁶ Ἡρώδου
 WH. ⁷ + αὐτόν LTTTrWHR. ⁸ Ἀνανίας WH. ⁹ πρεσ-
 βυτέρων τινῶν LTTTrWHR. ¹⁰ [αὐτοῦ] WH. ¹¹ διορθωμάτων
 LTTTrWHR. ¹² πάντῃ T. ¹³ ἐν· TWH. ¹⁴ στάσεις LTTTr
 WHR. ¹⁵ Desunt omnia in LTTTrWHR. (non marg.) a v. 6
 post ἐκρατήσαμεν usque ad ἐπὶ σέ· v. 8. ¹⁶ —τούτων B. ¹⁷ συν-
 ἐθέθεντο LTTTrWHR. ¹⁸ τε LTTTrWHR. ¹⁹ εὐθύμως LTTTrWHR.

11 ἐμαντοῦ ^α ἀπολογοῦμαι, δυναμένου σου γνῶναι ¹ ὅτι
^β οὐ πλείους εἰσὶ μοι ἡμέραι ἢ ² δεκάδυο ³, ἀφ' ἧς
 12 ἀνέβην προσκυνήσων ἐν ⁴ Ἱερουσαλήμ ⁵. καὶ οὔτε ἐν
 τῷ ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινὰ ^δ διαλεγόμενον ἢ ἐπισύ-
 στασιν ⁶ ποιῶντα ^δ ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς,
 13 οὔτε κατὰ τὴν πόλιν. ^ε οὔτε ⁷ παραστήσαί με ⁸ δύναν-
 14 ται ⁹ περὶ ὧν νῦν ¹⁰ κατηγοροῦσί μου. ὁμολογῶ δὲ
 τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ ^ς τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν ⁹ αἵρεσιν,
 οὕτω ^β λατρεύω τῷ πατρίῳ Θεῷ, ^ι πιστεύων πᾶσι τοῖς
 κατὰ τὸν νόμον καὶ ¹¹ ^κ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις,
 15 ^ι ἐλπίδα ἔχων εἰς ¹² τὸν Θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσ-
 δέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσσεσθαι νεκρῶν ¹³, ^μ δι-
 16 καίων τε καὶ ἀδίκων. ἐν τούτῳ δὲ ¹⁴ αὐτοὺς ἀσκῶ,
^ν ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ
 17 τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός ¹⁵. δι' ^ο ἐτῶν δὲ πλειόνων
^ο παρεγενόμην ¹⁶ ^π ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου
 18 καὶ προσφοράς. ἐν οἷς ¹⁷ ⁹ εὐρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ
 ἱερῷ, οὐ μετὰ ^δ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ¹⁸
 19 ἀπὸ τῆς ^ρ Ἀσίας Ἰουδαῖοι ¹⁹, οὓς δεῖ ²⁰ ἐπὶ σοῦ παρῆναι
 20 καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς με ²¹. ἢ αὐτοὶ οὗτοι
 εἰπάτωσαν, εἴ ²² τι εὐρον ἐν ἐμοὶ ²³ ἀδίκημα, στάντος
 21 μου ἐπὶ ^σ τοῦ συνεδρίου, ἢ περὶ μᾶς ταύτης φωνῆς,
 ἧς ἔκραξα ²⁴ ἐστῶς ἐν αὐτοῖς ²⁵, ^ι ^ο Ὅτι περὶ ἀναστάσεως
 νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ²⁶ ὑμῶν.”
 22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτούς ²⁷, ^ε ἀκ-
 ριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ ^ς τῆς ὁδοῦ, εἰπὼν ²⁸, ^ο Ὅταν
 Λυσίας ²⁹ ὁ χιλιάρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ'
 23 ὑμᾶς.” διαταξάμενός τε ²⁹ τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι
 τὸν Παῦλον ³⁰, ^υ ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ ² μηδένα κωλύειν
^α τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν ἢ προσέρχεσθαι ³¹ αὐτῷ.

^α Vid. cap. 19. 33.^β Cf. ver. 1. cap. 21. 18, 27.^γ ver. 25. Vid. cap. 17. 17.^δ ver. 18. ^ε cap. 25. 7.^ς ver. 22. Cf. cap. 9. 2.⁹ ver. 5. ^κ 2 Tim. 1. 3. Cf. cap. 27. 23.^μ Rom. 1. 9. ^ν cap. 26. 27.^π cap. 26. 22; 28. 23. Rom. 3. 21.^ρ ver. 21. Vid. cap. 23. 6.^σ Cf. Matt. 25. 46 & Joan. 5. 29.^τ 1 Cor. 10. 32. Phil. 1. 10. Cf. cap. 23. 1.^υ Job 27. 6. ^α Cf. cap. 20. 31.^β Rom. 15. 25--28. 1 Cor. 16. 1--3.^γ 2 Cor. 8. 1--4; 9. 1, 2, 12. Cf. Gal. 2. 10.^δ cap. 21. 24, 27.^ε Vid. cap. 2. 9. Cf. cap. 21. 27; 23. 30.^ς Vid. cap. 4. 15.^ι Vid. cap. 18. 26.^κ Vid. cap. 9. 2.^λ Vid. cap. 21. 31.^μ Cf. cap. 28. 16.^ν cap. 27. 3.^ξ Vid. cap. 4. 23.¹ ἐπιγνῶναι LTTTrWHR.⁴ εἰς LTTTrWHR. ² -ἡ LTTTrWHR. ³ δώδεκαLTTTrWH. ⁶ ἐπί-στασιν LTTTrWHR. ⁷ οὐδὲ LTTTr marg. WHR. ⁸ -μεBELTTrWHR. ⁹ + σοι LTTTrWHR. ¹⁰ νυνὶ LTTTrWH.¹¹ + ἐν BEL, + τοῖς ἐν TTrWHR. ¹² πρὸς T. ¹³ -νεκρῶνLTTTrWHR. ¹⁴ καὶ LTTTrWHR. ¹⁵ διὰ παντός LTTTrWH.¹⁶ παρεγενόμην transferunt LTTTrWHR in locum post μου.¹⁷ αἰς LTTTrWHR. ¹⁸ -δὲ BE. ¹⁹ Ἰουδαῖοι - R. ²⁰ ἔδειBELTTrWH. ²¹ ἐμέ LTTTr, ἐμέ, - WH. ²² -εἰ (τί) LTTTrWHR.²³ -ἐν ἐμοὶ LT[Tr]WHR. ²⁴ ἐέκραξα TTrWH. ²⁵ ἐν αὐτοῖςἐστῶς LTTTrWHR. ²⁶ ἐφ' LTTTrWHR. ²⁷ ἀνεβάλετο δὲ

αὐτούς ὁ Φῆλιξ (Φῆλιξ L passim) LTTTrWHR, -ὁ tantum B.

²⁸ εἰπας LTTTrWH. ²⁹ -τε LTTTrWHR. ³⁰ αὐτόν LTTTrWHR.³¹ -ἡ προσέρχεσθαι LTTTrWHR.

Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς¹ παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ² 24
 σὺν Δρουσίλλῃ τῇ³ γυναικὶ αὐτοῦ⁴ οὕσῃ Ἰουδαία,
 μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ
 "τῆς εἰς Χριστὸν⁵ πίστεως. ⁶διαλεγόμενου δὲ αὐτοῦ 25
 περὶ δικαιοσύνης καὶ ⁷ἐγκρατείας καὶ ⁸τοῦ κρίματος
 τοῦ μέλλοντος ἔσσεσθαι⁹, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ
 ἀπεκρίθη, "Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· ¹⁰καιρὸν δὲ μεταλα-
 βὼν μετακαλέσομαί σε." ἅμα δὲ¹¹ καὶ ἐλπίζων, ὅτι 26
 ἴχνηματα δοθήσεται αὐτῷ¹² ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὅπως
 λύσῃ αὐτόν¹³. διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπό-
 μενος ὠμίλει αὐτῷ. Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβε 27 Δ5'.
 διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε ¹⁴χά-
 ριτας¹⁵ καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, ¹⁶κατέλιπε
 τὸν Παῦλον δεδεμένον.

ΦΗΣΤΟΣ οὖν ἐπιβὰς τῇ ¹⁷ἐπαρχίᾳ¹⁸, μετὰ τρεῖς 25
 ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱερουσόλυμα¹⁹ ἀπὸ ²⁰Καισαρείας²¹.
²²ἐνεφάνισαν δὲ²³ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς²⁴ καὶ ²⁵οἱ πρῶτοι τῶν 2
 Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν,
 αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψῃται 3
 αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ⁴, ⁵ἐνέδραν ποιῶντες ἀνελεῖν
 αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, 4
 τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ⁶ἐν Καισαρείᾳ⁷, ἑαυτὸν δὲ μέλ-
 λειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. "Οἱ οὖν ⁸δυνατοὶ ἐν 5
 ὑμῖν," φησὶ⁹, "¹⁰συγκαταβάντες, εἴ τί ἐστιν ἐν τῷ
 ἀνδρὶ τούτῳ¹¹, κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ." Διατρίψας 6
 δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας¹² πλείους¹³ ἢ δέκα, ¹⁴καταβὰς εἰς
 Καισάρειαν¹⁵, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ ¹⁶τοῦ βήματος,
 ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. παραγενομένου δὲ 7
 αὐτοῦ, περιέστησαν¹⁷ οἱ ἀπὸ Ἱερουσαλύμων¹⁸ ¹⁹καταβε-
 βηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα φέρον-
 τες κατὰ τοῦ Παύλου²⁰, ²¹ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖλαι, ἵνα 8

^a Vid. cap.
20. 21.

^b ver. 12.

^c Gal. 5. 23.

^d Pet. 1. 6.

^e Vid. cap.

10. 42.

^f cap. 17.

32.

^g ver. 17.

^h Cf. cap.

12. 3; 25. 9.

ⁱ cap. 25.

14.

^j cap. 20.

18; 21. 6.

^k cap. 23.

34.

^l ver. 4, 6,

13. Vid.

cap. 8. 40.

^m ver. 15.

cap. 23. 15.

ⁿ Vid.

Marc. 6.

21.

^o Cf. cap. 9.

24.

^p 1 Cor. 1.

26.

^q ver. 7.

cap. 24. 1.

^r ver. 10.

17. Vid.

Matt. 27.

19.

^s cap. 24.

13.

^t ver. 16.

Vid. cap.

19. 33.

¹ τινας ἡμέρας L. ² + ἰδίᾳ LTTGrWHR. ³ - αὐτοῦ LTTGrWHR. ⁴ + Ἰησοῦν LT[Tr marg.] WHR. ⁵ - ἔσσεσθαι LTTGrWHR. ⁶ - δὲ LTTGrWHR. ⁷ (αὐτῷ) WH. ⁸ - , ὅπως λύσῃ αὐτόν LTTGrWHR. ⁹ χάριτα LTTGrWHR. ¹⁰ ἐπαρχείῳ TWH marg., ἐπαρχείᾳ WH text. ¹¹ Ἱερουσόλυμα WH. ¹² Καισαρίας TWH. ¹³ τε LTTGrWHR. ¹⁴ οἱ ἀρχιερεῖς LTTGrWHR. ¹⁵ Ἱερουσαλήμ WH. ¹⁶ εἰς Καισάρειαν (Καισαρίαν TWH) LTTGrWHR. ¹⁷ ἐν ὑμῖν, φησὶν, δυνατοὶ LTTGrWHR. ¹⁸ συν- TWH. ¹⁹ ἀποπν LTTGrWHR. ²⁰ + οὐ LTTGrWHR. ²¹ + ὁκτώ LTTGrWHR. ²² Καισαρίαν TWH. ²³ + αὐτὸν LTTGrWHR. ²⁴ Ἱερουσαλύμων WH. ²⁵ αἰτιάματα καταφέροντες (-κατὰ τοῦ Παύλου) LTTGrWHR.

λογουμένου αὐτοῦ¹, “Ὅτι οὔτε ^aεἰς τὸν νόμον τῶν
 Ἰουδαίων, οὔτε ^aεἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι
 9 ἡμαρτον.” Ὁ Φῆστος δὲ ^bτοῖς Ἰουδαίοις θέλων² χάριν
 καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε, “Θέλεις εἰς
 Ἱεροσόλυμα³ ἀναβάς, ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι⁴ ἐπ’
 10 ἐμοῦ;” Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, “Ἐπὶ ^aτοῦ βήματος Καί-
 σαρρος ἑστώς⁵ εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους
 11 οὐδὲν ἠδίκησα⁶, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις· εἰ
 μὲν γὰρ⁷ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ
 παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἔστιν ὧν
 οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς
 12 ἁρτίσασθαι. Καίσαρα⁸ ἐπικαλοῦμαι.” Τότε ὁ Φῆσ-
 τος ^bσυλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη,
 “Καίσαρα⁹ ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.”
 13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, ⁹Αγρίππας ὁ βα-
 σιλεὺς καὶ ⁹Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν⁹,
 14 ἀσπασόμενοι¹⁰ τὸν Φῆστον. ὡς δὲ πλείους ἡμέρας
 διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ^aἀνέθετο τὰ
 κατὰ τὸν Παῦλον λέγων, “Ἄνὴρ τίς ἐστι καταλε-
 15 λαιμμένος¹¹ ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, περὶ οὗ, γενομένου
 μου εἰς Ἱεροσόλυμα³, ^kἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ’ αὐτοῦ
 16 δίκην¹². πρὸς οὓς ἀπεκρίθη, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος
 Ῥωμαίοις ἁρτίζεσθαι τινα ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν¹³,
^mπρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς
 κατηγοροὺς, τόπον τε¹⁴ ⁿἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ
 17 ἐγκλήματος. συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀνα-
 βολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ
 18 ^aτοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· περὶ
 οὗ σταθέντες οἱ κατηγοροὶ οὐδεμίαν ^aαἰτίαν ἐπέφερον¹⁵
 19 ὧν ὑπενόουν ἐγώ¹⁶. ^pζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας
^qδεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περὶ τινος
 Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ἦν¹⁷.

^a Vid. cap.
6. 13. Cf.
cap. 24. 12;
28. 17.
^b Cf. cap.
12. 3; 24.
27.
^c ver. 20.

^d ver. 6, 17.

^e ver. 16.
cap. 3. 14.
^f ver. 12,
21, 25.
cap. 26. 32;
28. 19.
^g Vid. ver.
23.

^h Gal. 2. 2.

ⁱ cap. 24.
27.

^k ver. 2.

^l ver. 4, 5.

^m Cf. cap.
23. 30.
ⁿ ver. 8.

^o ver. 27.
Matt. 27.
37.

^p Vid. cap.
18. 15. Cf.
cap. 23. 29.
^q Cf. cap.
17. 22.

¹ τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου LTrWHR.

² θέλων τοῖς Ἰου-
δαίοις LTrWH.

³ Ἱεροσόλυμα WH.

⁴ ἐστὼς ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός WH.

⁵ ἑστώς ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός WH.

⁶ ἠδίκησα TTr (non
marg.) WH.

⁷ οὐν LTrWHR.

⁸ συν- TWH.

⁹ Και-
σάρειαν TWH.

¹⁰ ἀσπασόμενοι TTrWH (Ap. † in marg.) R.

¹¹ καταλειμμένος WH.

¹² καταδίκην LTrWHR.

¹³ —εἰς
ἀπώλειαν LTrWHR.

¹⁴ δὲ Tr marg. WH marg.

¹⁵ ἔφερον
LTrWHR.

¹⁶ ἐγὼ ὑπενόουν πονηρὰν LTr marg. (πονηρῶν Tr
text. WH text., non marg., R) WHR.

¹⁷ ἦν LT, passim.

² θέλων τοῖς Ἰου-
δαίοις LTrWH.

⁴ κριθῆναι LTrWH.

⁶ ἠδίκησα TTr (non
marg.) WH.

⁸ συν- TWH.

⁹ Και-
σάρειαν TWH.

¹⁰ ἀσπασόμενοι TTrWH (Ap. † in marg.) R.

¹¹ καταλειμμένος WH.

¹² καταδίκην LTrWHR.

¹³ —εἰς
ἀπώλειαν LTrWHR.

¹⁴ δὲ Tr marg. WH marg.

¹⁵ ἔφερον
LTrWHR.

¹⁶ ἐγὼ ὑπενόουν πονηρὰν LTr marg. (πονηρῶν Tr
text. WH text., non marg., R) WHR.

¹⁷ ἦν LT, passim.

^a Vid. Gal.

4. 20.

^b ver. 9.

^c ver. 11,

12, 25.

^d Vid. cap.

9. 15.

^e ver. 13,

24, 26.

cap. 26. 1.,

27, 28, 32.

^f ver. 13.

cap. 26. 30.

^g Cf. Marc.

6. 21.

^h ver. 2, 7.

ⁱ Rom. 11.

2.

^k cap. 22.

22.

^l Cf. cap.

23, 29.

^m cap. 27.

1.

ⁿ ver. 18.

^o ver. 32.

Vid. cap. 9.

15.

^p ver. 2, 24.

Vid. cap.

19. 33.

^a ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς¹ τὴν περὶ τούτου² ζήτησιν, 20
 ἔλεγον, ^b εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ³,
 κακεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. τοῦ δὲ Παύλου ^c ἐπικα- 21
 λεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ
 διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως οὗ πέμψω⁴
 αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.” Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆσ- 22
 τον ἔφη⁵, ^a “Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἀκούσαι.” Ὁ δέ⁶, “Αὔριον,” φησίν, “ἀκούσῃ
 αὐτοῦ.”

Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ ^e Ἀγρίππα καὶ τῆς 23
 Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων
 εἰς τὸ ἀκροατήριον, σὺν τε τοῖς⁷ ^g χιλιάρχοις καὶ
^g ἀνδράσι τοῖς κατ’ ἐξοχὴν οὖσι⁸ τῆς πόλεως, καὶ
 κελεύσαντος τοῦ Φῆστου, ἤχθη ὁ Παῦλος. καὶ 24
 φησιν ὁ Φῆστος, ^e “Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες
 οἱ ⁹ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ
 οὗ ^h πᾶν¹⁰ τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν¹¹ μοι ἔν
 τε Ἱεροσολύμοις¹² καὶ ἐνθάδε, ^k ἐπιβοῶντες¹³ μὴ δεῖν
 ζῆν αὐτὸν¹⁴ μηκέτι. ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος¹⁵ ^l μηδὲν 25
 ἄξιον θανάτου αὐτόν¹⁶ πεπραχέναι, καὶ¹⁷ αὐτοῦ δὲ
 τούτου ^c ἐπικαλεσαμένου τὸν ^m Σεβαστόν, ἔκρινα πέμ-
 πειν αὐτόν¹⁸. περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ 26
 οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ’ ὑμῶν, καὶ μά-
 λιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ ^e Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνα-
 κρίσεως γενομένης σχῶ τι γράψαι¹⁹. ἄλογον γάρ μοι 27
 δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ’ αὐτοῦ
ⁿ αἰτίας σημᾶναι.”

^o ἈΓΡΙΠΠΑΣ δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, ^o Ἐπι- 26
 τρέπεται σοι ὑπὲρ²⁰ σεαυτοῦ λέγειν.” Τότε ὁ Παῦ-
 λος ^p ἀπελογεῖτο²¹, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, “Περὶ πάντων 2
 ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
 ἡγῆμαι ἔμαντὸν μακάριον μέλλων ^p ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ

¹ — εἰς TTrWHR.

LTrW, Ἱεροσόλυμα WH.

LTrWHR.

⁸ — οὖσι LTrWHR.

¹¹ ἐνέτυχέν WH (non marg.).

tes LTrWHR.

¹⁴ αὐτὸν ζῆν (ζῆν TrWH) LTrWHR.

¹⁶ αὐτὸν θανάτου LTrWHR.

¹⁸ — αὐτόν LTrWHR.

²⁰ περὶ LTrWHR marg.

in locum post χεῖρα.

² τούτων LTrWHR.

⁴ ἀναπέμψω LTrWHR.

⁶ — Ὁ δέ LTrWHR.

⁹ συν- TWHR.

¹² Ἱεροσολύμοις WH.

¹⁵ κατε- λαβόμεν LTrWHR.

¹⁷ — καὶ LTrWHR.

¹⁹ τί γράψω LTrWHR.

²¹ ἀπελογεῖτο transferunt LTrWHR

³ Ἱεροσόλυμα

⁵ — ἐφη

⁷ — τοῖς LTrWHR.

¹⁰ ἀπαν LTrWHR.

¹³ βοῶν-

¹⁶ κατε- λαβόμεν LTrWHR.

¹⁷ — καὶ LTrWHR.

¹⁹ τί γράψω LTrWHR.

²¹ ἀπελογεῖτο transferunt LTrWHR

- 3 σοῦ σήμερον¹. μάλιστα γνώστην ὄντα σε² πάντων
 τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἁθῶν τε καὶ ῥητημάτων. διὸ
 4 δέομαί σου³, μακροθύμως ἀκούσαί μου. τὴν μὲν οὖν
 βίωσίν μου τὴν⁴ ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομέ-
 νην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν⁵ Ἱεροσολύμοις⁶, ἴσασι πάντες
 5 οἱ⁷ Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές με⁸ ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι
 μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἁκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς
 6 ἡμετέρας θρησκείας⁹ ἠέζησα Φαρισαῖος· καὶ νῦν ἠέπ'
 ἐλπίδι τῆς πρὸς⁹ τοὺς πατέρας¹⁰ ἐπαγγελίας γενομέ-
 7 νης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ
 ῥωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἑκτενεῖα¹¹ νύκτα καὶ ἡμέραν
 ἡλατρεῖν ἐλπίζει καταντῆσαι¹¹. περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγ-
 καλοῦμαι, βασιλεῦ Ἀγρίππα¹², ὑπὸ τῶν¹³ Ἰουδαίων¹⁴.
 8 τί¹⁵ ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς
 9 ἐγείρει; Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαντῶ πρὸς τὸ ὄνομα
 Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πράξαι.
 10 ὁ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς¹⁶ τῶν
 ἁγίων ἔγῳ¹⁷ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν
 ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων τε αὐτῶν
 11 κατήνεγκα ψῆφον. καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς
 πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν·
 περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἔδιδόν τε καὶ
 12 εἰς τὰς ἔξω πόλεις. ἐν οἷς καὶ¹⁸ πορευόμενος εἰς τὴν
 Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ¹⁹
 13 τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον,
 βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου,
 περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους.
 14 πάντων δὲ²⁰ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα
 φωνὴν λαλοῦσαν²¹ πρὸς με καὶ λέγουσαν²² τῇ Ἑβραῖδι²³
 διαλέκτῳ, 'Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν
 15 σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.' Ἐγὼ δὲ εἶπον²⁴, 'Τίς

^a Vid. cap. 6. 14.^b cap. 23. 29.^c Cf. Gal. 1. 13.^d Luc. 1. 3.^e cap. 22. 3.^f Vid. cap. 5. 17.^g Jac. 1. 26, 27.^h Vid. cap. 23. 6.ⁱ cap. 13. 32.^j Jac. 1. 1.^k Vid. Luc. 22. 30.^l Vid. Luc. 22. 44.^m Vid. cap. 20. 31.ⁿ Luc. 2. 37.º Phil. 3. 11.^p cap. 3. 17.^q Cf. Luc. 23. 34.^r Vid. cap. 9. 13.^s Vid. cap. 8. 3.^t ver. 11.^u Cf. cap. 9. 1.^v Cf. cap. 8. 1; 22. 20.^w Vid. cap. 22. 19.^x cap. 22. 5.^y Cf. Luc. 12. 1.^z ver. 12—18, cap. 9.^{aa} 3—8. cap. 22. 6—12.^{ab} Vid. cap. 21. 40.^{ac} Vid. cap. 21. 40.^{ad} Vid. cap. 21. 40.^{ae} Vid. cap. 21. 40.^{af} Vid. cap. 21. 40.^{ag} Vid. cap. 21. 40.^{ah} Vid. cap. 21. 40.^{ai} Vid. cap. 21. 40.^{aj} Vid. cap. 21. 40.^{ak} Vid. cap. 21. 40.^{al} Vid. cap. 21. 40.^{am} Vid. cap. 21. 40.^{an} Vid. cap. 21. 40.^{ao} Vid. cap. 21. 40.^{ap} Vid. cap. 21. 40.^{aq} Vid. cap. 21. 40.^{ar} Vid. cap. 21. 40.as Vid. cap. 21. 40.^{at} Vid. cap. 21. 40.^{au} Vid. cap. 21. 40.^{av} Vid. cap. 21. 40.^{aw} Vid. cap. 21. 40.^{ax} Vid. cap. 21. 40.^{ay} Vid. cap. 21. 40.^{az} Vid. cap. 21. 40.^{ba} Vid. cap. 21. 40.^{bb} Vid. cap. 21. 40.^{bc} Vid. cap. 21. 40.^{bd} Vid. cap. 21. 40.^{be} Vid. cap. 21. 40.^{bf} Vid. cap. 21. 40.^{bg} Vid. cap. 21. 40.^{bh} Vid. cap. 21. 40.^{bi} Vid. cap. 21. 40.^{bj} Vid. cap. 21. 40.¹ ἐπὶ σοῦ μέλλον σήμερον ἀπολογεῖσθαι LTTTrWHR.² σε ὄντα T. ³ -σου, LTTTrWHR. ⁴ -τὴν TrWH. ⁵ + τε LTTTrWHR.⁶ Ἱεροσολύμοις WH. ⁷ -οἱ LTTTrWHR. ⁸ θρησκείας T. ⁹ εἰς LTTTrWHR.¹⁰ + ἡμῶν LTTTrWHR. ¹¹ καταντῆσειν WH marg.¹² -βασιλεῦ Ἀγρίππα LTTTrWHR. ¹³ -τῶν LTTTrWHR.¹⁴ + βασιλεῦ LTTTrWHR. ¹⁵; BE. ¹⁶ + τε LTTTrWH (non marg.) R.¹⁷ + ἐν LTTTrWHR. ¹⁸ -καὶ LTTTrWHR. ¹⁹ -τῆς παρὰ L., -παρὰ TWHR, [τῆς] (-παρὰ) Tr.²⁰ τε LTTTrWHR. ²¹ λέγουσαν LTTTrWHR. ²² -καὶ λέγουσαν LTTTrWHR.²³ Ἑβραίδι WH. ²⁴ εἶπα LTTTrWH.

^a Ezek. 2.
¹ Dan.
¹⁰ 11.
^b Vid. cap.
²² 14.
^c Luc. 1. 2.
^d Cf. cap.
²² 14.
^e 1 Chr. 16.
³⁵ Jer. 1.
⁸ 19; 15.
²⁰.
^f Vid. cap.
⁹ 15.
^g Esa. 29.
¹⁸; 32. 3;
³⁵ 5; 42. 7.
^h Eph. 1. 18.
ⁱ Matt. 13.
¹⁵.
^j Esa. 9. 2;
⁴² 16.
^k Vid. Joan.
⁸ 12.
^l Cf. Luc.
²² 53.
^m Vid. cap.
² 38.
ⁿ Col. 1.
¹² Cf.
^{cap.} 20. 32.
^o Vid. cap.
²⁰ 21.
^p Cf. cap. 9.
¹⁹ 20; 22.
¹⁷—20.
^q cap. 17.
³⁰.
^r Vid. cap.
¹⁴ 15.
^s Matt. 3. 8.
^t Luc. 3. 8.
^u cap. 21.
²⁷.
^v cap. 21.
³¹.
^w Vid. cap.
⁸ 10.
^x cap. 24.
¹⁴ Cf.
^{cap.} 10. 43;
¹³ 29.
^y cap. 28.
²³ Luc.
¹⁶ 29.
^z Vid. cap.
³ 18.
^{aa} 1 Cor. 15.
²⁰ 23.
^{ab} Col. 1. 18.
^{ac} Rev. 1. 5.
^{ad} Rom. 1. 4.
^{ae} Vid. Luc.
² 32.
^{af} ver. 1.
^{ag} cap. 12.
^{ah} 15. Cf.
^{ai} 2 Reg. 9.
^{aj} 11. Jer.
²⁹ 26.
^{ak} Marc. 3.
^{al} 21. Joan. 10. 20.
^{am} cap. 2. 29. Cf. cap. 4. 13.

εἰ, Κύριε;’ Ὁ δὲ¹ εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ
 διώκεις. ἀλλὰ ^aἀνάστηθι, καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας ¹⁶
 σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὥφθην σοι, ^bπροχειρίσασθαί σε
^cὑπηρετήν καὶ ^dμάρτυρα ὧν τε εἶδες² ὧν τε ὀφθῆσομαί
 σοι, ^eἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ³ τῶν ἐθνῶν, ¹⁷
^fεἰς οὓς νῦν σε ἀποστέλλω⁴, ^gἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐ- ¹⁸
 τῶν, τοῦ⁵ ^hἐπιστρέφαι ἀπὸ σκοτόντος εἰς φῶς καὶ ^kτῆς
 ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν
 αὐτοὺς ⁱἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ ^mκληῖρον ἐν τοῖς ἡγιασ-
 μένοις, ⁿπίστει τῇ εἰς ἐμέ.’ Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ¹⁹
 οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, ἀλλὰ ²⁰
^oτοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον⁶ καὶ⁷ Ἱεροσολύμοις⁸, εἰς⁹
 πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν,
 ἀπαγγέλλων ¹⁰ ^pμετανοεῖν, καὶ ^qἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν
 Θεόν, ^rἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. ἔνεκα ²¹
 τούτων ^sμε οἱ¹¹ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι¹² ἐν τῷ ἱερῷ,
^tἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. ἐπικουρίας οὖν τυχὼν ²²
 τῆς παρὰ¹³ τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔσ-
 τηκα, μαρτυρούμενος¹⁴ ^uμικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν
 ἐκτὸς λέγων ὧν τε ^xοἱ προφήται ἐλάλησαν μελλόντων
 γίνεσθαι καὶ ^yΜωσῆς¹⁵, εἰ ^zπαθητὸς ὁ Χριστός, εἰ ²³
^aπρῶτος ^bἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν ^cφῶς μέλλει καταγ-
 γέλλειν τῷ¹⁶ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι.” Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ²⁴
^dἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ ἔφη¹⁷,
^e“Μαίνη, Παῦλε· τὰ πολλά σε ἔγραμματα εἰς μανίαν
 περιτρέπει.” Ὁ δέ¹⁸, “Οὐ μαίνομαι,” φησί, ^g“κρά- ²⁵
 τιστε Φῆστε, ἀλλ’¹⁹ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥή-
 ματα ^hἀποφθέγγομαι· ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ ²⁶
 βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ²⁰ ⁱπαρρησιαζόμενος λαλῶ· λαν-
 θάνειν γὰρ αὐτόν τι²¹ τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν²²· οὐ
 γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. ^kπιστεύεις, ²⁷
 βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πισ-

¹ + Κύριος LTrWHR. ² + με WH.R (non marg.). ³ + ἐκ
 LTrWHR. ⁴ ἐγὼ ἀποστέλλω se LTrWHR. ⁵ καὶ B.
⁶ + τε LTrWHR. ⁷ + ἐν L. ⁸ Ἱεροσολύμοις WH. ⁹ —εἰς
 LTrT ([εἰς] Tr marg.) WHR. ¹⁰ ἀπήγγελλον ELTrWHR.
¹¹ —οἱ TrWHR. ¹² + ὄντα T. ¹³ ἀπὸ LTrWHR.
¹⁴ μαρτυρούμενος LTrWHR. ¹⁵ Μωσῆς LTrWH. ¹⁶ + τε
 LTrWHR. ¹⁷ φησὶν LTrWHR. ¹⁸ + Παῦλος LTrWHR.
¹⁹ ἀλλὰ LTrWH. ²⁰ —καὶ WH (non marg.). ²¹ —τι WH
 (non marg.). ²² —οὐδέν L, at οὐθέν T[Tr]WH.

28 τεύεις.” Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη¹,
 29 “Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις ὁ Χριστιανὸν γενέσθαι².” Ὁ
 δὲ Παῦλος εἶπεν³, “Εὐξαίμην⁴ ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν
 ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ⁵ οὐ μόνον σε, ἀλλὰ καὶ πάντας
 τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, ὁ γενέσθαι τοιούτους
 ὁποῖος καὶ ἐγώ⁶ εἰμι, ὁ παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.”
 30 Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ⁷, ἀνέστη⁸ ὁ βασιλεὺς καὶ
 ὁ ἡγεμὼν, ἡ τε Ἑβερνίκη, καὶ οἱ ὁ συγκαθήμενοι αὐ-
 31 τοῖς. καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους
 λέγοντες, “Ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν^{10,11}
 32 πρᾶσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.” Ὁ Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήσ-
 τῳ ἔφη, “Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο¹² ὁ ἄνθρωπος οὗτος,
 εἰ μὴ ἠῖπεκέκλητο¹³ Καίσαρα.”

27 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν
 παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρους δεσμώ-
 τας ἑκατοντάρχη, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπειρῆς Σεβασ-
 2 τῆς. Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ¹⁴, μέλλοντες¹⁵
 πλεῖν¹⁶ τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνῆχθημεν,
 ὄντος σὺν ἡμῖν Ὁ Ἀριστάρχου Μακεδόνης Ὁ Θεσσαλο-
 3 νικέως. τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλαν-
 θρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέ-
 4 τρεψε πρὸς¹⁷ φίλους πορευθέντα¹⁸ ἐπιμελείας τυχεῖν.
 5 καὶ ἐκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ
 6 τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους. τό τε πέλαγος τὸ
 κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες¹⁹,
 7 κατήλθομεν²⁰ εἰς Μύρα²¹ τῆς Λυκίας. Κακεῖ εὐρὼν ὁ
 ἑκατοντάρχος²² πλοῖον Ἀλεξανδρίνον²³ πλέον εἰς τὴν
 8 Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ἐν ἱκαναῖς δὲ
 ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ
 τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπε-
 8 πλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην· μόλις τε

^a cap. 11.
^{26.} 1 Pet
 4. 16.

^b Cf. 1 Cor.
 7. 7.

^c Cf. cap.

21. 33.

^d Vid. Luc.

20. 20.

^e cap. 25.

13, 23.

^f Cf. cap.

23. 29.

^g ver. 1.

^h Vid. cap.

25. 11.

ⁱ ver. 6.

Vid. cap.

18. 2.

^k Vid.

Matt. 27.

27.

^l cap. 25.

25.

^m cap. 21.

2.

ⁿ Vid. cap.

2. 9.

^o Vid. cap.

19. 29.

^p Vid. cap.

16. 9.

^q Vid. cap.

17. 1.

^r cap. 12.

20.

^s cap. 24.

23.

^t ver. 7.

^u Vid. cap.

4. 36.

^v Cf.

cap. 21. 3.

^w Vid. cap.

6. 9.

^x Vid. cap.

2. 10.

^y Cf. cap.

28. 11.

^a ver. 12,

13, 21.

^b Vid. cap.

2. 11.

¹ — ἔφη LTTTrWHR.

³ — εἶπεν LTTTrWHR.

⁶ καὶ ἐγώ WH.

⁸ + τε LTTTrWHR.

¹¹ + τι TWH marg. (non text.).

¹⁴ Ἀδραμυττηνῷ WH.

¹⁶ + εἰς LTTTrWHR.

¹⁷ + τοὺς LTTTrWHR.

¹⁹ + δι' ἡμερῶν δεκάπεντε WH marg.

²¹ Μύρα LTTTrWH.

²³ Ἀλεξανδρίνον TWH.

² ποιῆσαι LTTTrWH (Ap. † in marg.) R.

⁴ εὐξαίμην T.

⁷ — Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ LTTTrWHR.

⁹ συν- TWH.

¹⁰ ἢ δεσμῶν ἄξιον LTTTrWH.

¹² ἡδύνατο L.

¹³ ἐπι- κέκλητο L.

¹⁵ μέλλοντι LTTTrWHR.

¹⁸ πορευθέντι LTTTrWH.

²⁰ κατήλ- θαμεν TTrWH.

²² ἑκατοντάρχης LTTTrWH.

^a ver. 13.

^a παραλεγόμενοι αὐτήν, ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ κα-
 λούμενον Καλοὺς Λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις¹ Λα-
 σαία². Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος 9
 ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός, διὰ τὸ καὶ ^b τὴν νηστείαν
 ἤδη παρεληλυθέναι, παρήγει ὁ Παῦλος λέγων αὐτοῖς, 10
^c "Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ὀζημίας
 οὐ μόνον τοῦ φόρτου³ καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν
 ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν." Ὁ δὲ 11
 ἑκατόνταρχος⁴ τῷ ^a κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπέ-
 θετο μᾶλλον⁵ ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ⁶ Παύλου λεγομένοις.
^e ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχει- 12
 μασίαν, οἱ πλείους⁷ ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κά-
 κειθεν⁸, εἴπως δύναιντο κατανήσαντες εἰς Φοίνικα
 παραχειμάσαι, λιμένα τῆς *Κρήτης βλέποντα κατὰ
 λίβα καὶ κατὰ χῶρον. ὑποπνεύσαντος δὲ νότου, 13
 δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἄσ-
 σον⁹ ^a παρελέγοντο τὴν Κρήτην. μετ' οὐ πολὺ δὲ 14
^f ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος
 Εὐροκλύδων¹⁰. συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ 15
 μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες
 ἐφερόμεθα. νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον 16
 Κλαύδην¹¹, μόλις ἰσχύσαμεν¹² περικρατεῖς γενέσθαι
 τῆς σκάφης· ἦν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑπο- 17
 ζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν
 σύρτιν¹³ ^g ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως
 ἐφέροντο. Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἐξῆς 18
^h ἐκβολὴν ἐποιοῦντο· καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν 19
 σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν¹⁴. μήτε δὲ ἡλίου, μήτε 20
 ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός
 τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιηρέϊτο πᾶσα
 ἑλπίς¹⁵ τοῦ σῶζεσθαι ἡμᾶς. πολλῆς δὲ¹⁶ ἀσιτίας 21
 ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν

^d Rev. 18.
17.^e Vid. ver.
7.^f Cf. Marc.
4. 37.^g ver. 26,
29.^h Jonah 1.
5. Cf. ver.
38.

¹ πόλις ἦν Τ. ² Ἀλασσα L, Λασία TrWH. ³ φορτίον LTr
 WHR. ⁴ ἑκατοντάρχης LTrWH. ⁵ μᾶλλον ἐπέθετο LTr
 WHR. ⁶ — τοῦ LTrWH. ⁷ πλείονες LTrWH. ⁸ ἐκείθεν
 LTrWHR. ⁹ ἄσσον S, ἄσσον BE. ¹⁰ Εὐρακύλων LTrWHR.
¹¹ Καῦδα LTrWHR, Κλαῦδα TR marg. ¹² ἰσχύσαμεν μόλις
 LTrWHR. ¹³ σύρτιν L, Σύρτιν BETWHR. ¹⁴ ἐρρίψαν
 LTr, ἐριψαν TWH. ¹⁵ ἐλπίς πᾶσα LTrWH. ¹⁶ τε
 LTrWHR.

εἶπεν, “Ἐδεῖ μὲν, ὦ¹ ἄνδρες, ^aπειθαρχήσαντάς μοι μὴ
 ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς ^bΚρήτης, κερδησαί τε τὴν ὑβριν
 23 ταύτην καὶ τὴν ^aζημίαν. καὶ τανῦν² παραινῶ ὑμᾶς
 εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ
 23 ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. ^cπαρέστη γάρ μοι τῇ νυκτὶ
 ταύτῃ³ ἄγγελος⁴ τοῦ Θεοῦ, οὗ εἰμι⁵, ὧ⁶ καὶ λατρεύω⁴,
 24 λέγων, ‘Μὴ φοβοῦ Παῦλε, Καίσαρί σε δεῖ παρα-
 στήναι· καὶ ἰδοὺ ^dκεχάρισται σοι ὁ Θεὸς πάντας τοὺς
 25 πλέοντας μετὰ σοῦ.’ Διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· ^eπιστεύω
 γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ’ ὃν τρόπον λελά-
 26 ληταί μοι. ‘εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ^fἐκπεσεῖν.’
 27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαideκάτῃ νύξ ἐγένετο, διαφορο-
 μένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ⁶, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς
 ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν⁷ τινα αὐτοῖς χώραν·
 28 καὶ βολίσαντες εὗρον ὄργυιās εἴκοσι· βραχὺ δὲ
 διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὗρον ὄργυιās
 29 δεκαπέντε· φοβούμενοί τε⁸ μήπως⁹ εἰς¹⁰ τραχεῖς τό-
 πους ^gἐκπέσωσιν¹¹, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσ-
 30 σαρας, ἡῤυχοντο¹² ἡμέραν γενέσθαι. τῶν δὲ ναυτῶν
 ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων
 τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, ^hπροφάσει ὡς ἐκ
 31 πύργου¹³ μελλόντων ἀγκύρας¹⁴ ἐκτείνειν, εἶπεν ὁ Παῦ-
 λος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις, “Ἐὰν
 μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ
 32 δύνασθε.” Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν¹⁵ τὰ σχοινία
 33 τῆς σκάφης, καὶ εἶσαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. ἄχρι δὲ
 οὗ ἔμελλεν ἡμέρα¹⁶ γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος
 ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, “Τεσσαρεσκα-
 δεκάτῃν σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες, ἄσιτοι δια-
 34 τελεῖτε, μηδὲν¹⁷ προσλαβόμενοι¹⁸. διὸ παρακαλῶ
 ὑμᾶς προσλαβεῖν¹⁹ τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς

^a ver. 10.^b ver. 7.^c 2 Tim. 4.

17. Vid.

cap. 18. 9.

^d Vid. cap.

8. 26. Cf.

cap. 24. 14.

^e Dan. 5.

23.

^f Cf. Dan.

6. 16. cap.

24. 14.

^g Cf. Ezek.

14. 14.

^h Luc. 1.

45.

ⁱ cap. 28. 1.^k ver. 17,

29.

ⁱ ver. 16.^m Joan. 15.

22.

ⁿ Joan. 2.

15.

¹ ὦ T.² τὰ νῦν LTTTrWH.³ ταύτῃ τῇ νυκτὶ LTTTrWH.⁴ ἄγγελος *transferunt* LTTTrWHR *in locum post* λατρεύω.⁵ + ἐγὼ LT.⁶ Ἀδρία WH.⁷ προσάγειν WH *marg.*⁸ δὲ Tr *marg.*⁹ μήπω L, μήπου TTrWH (μή που) R.¹⁰ κατὰ LTTTrWHR.¹¹ ἐκπέσωμεν LTTTrWHR.¹² εῤυχοντο TTr.¹³ πύργου LTWH.¹⁴ ἀγκύρας μελλόντων LTTTrWH.¹⁵ ἀπ-¹⁶ ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται LTTTrWH.¹⁷ ἡμέρα ἡμελλεν (ἔμελλεν T) LTTTrWH.¹⁸ μηδὲν LTTTrWH.¹⁹ προσλαμβανόμενοι L.¹⁹ μεταλαβεῖν LTTTrWHR.

^a Vid.
Matt. 10.
30.
^b Vid.
Matt. 15.
36.

^c Vid. cap.
2. 41.

^d Cf. ver.
18.
^e cap. 23. 1.

^f ver. 29.

^g Cf. ver.
17.

^h Cf. 2 Cor.
11. 25.

ⁱ ver. 3.

^k ver. 22.

^l cap. 27.
26, 39.
^m ver. 4.
Rom. 1. 14.
1 Cor. 14.
11. Col. 3.
11.
ⁿ cap. 19.
11.

ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς¹ γὰρ ὑμῶν
^a θρῖξ ἐκ² τῆς κεφαλῆς πεσείται³.” Εἰπὼν⁴ δὲ ταῦτα, 35
καὶ λαβὼν ἄρτον, ^b εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον
πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. εὐθυμοὶ δὲ γε 36
νόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς·
ἡμεῖς⁵ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ⁶ αἱ πᾶσαι ^c ψυχαί⁶, διακόσται⁷ 37
ἐβδομηκονταεξέ⁸. κορεσθέντες δὲ τροφῆς, ἐκούφιζον 38
τὸ πλοῖον, ^d ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασ-
σαν. ^e Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ^e τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνω- 39
σκον· κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν,
εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο⁹, εἰ δύναιντο, ^f ξῶσαι¹⁰ τὸ πλοῖον.
καὶ ^f τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶων εἰς τὴν θάλασσαν, 40
^g ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπά-
ραντες τὸν ἀρτέμονα¹¹ τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν
αἰγιαλόν. περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, 41
^h ἐπώκειλαν¹² τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῶρα¹³ ἐρείσασα
ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς
βίας τῶν κυμάτων¹⁴. τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή 42
ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μή τις ἐκ-
κολυμβήσας διαφύγοι¹⁵. ὁ δὲ ἐκατόνταρχος¹⁶ ⁱ βουλό- 43
μενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ
βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν,
ἀπορρίψαντας¹⁷ πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, καὶ τοὺς 44
λοιπούς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν
ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο ^k πάντας διασω-
θῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

ΚΑΙ διασωθέντες, ^l τότε ἐπέγνωσαν¹⁸ ὅτι Μελίτη¹⁹ ^h 28
νῆσος καλεῖται. ^m Οἱ δὲ²⁰ βάρβαροι παρέιχον²¹ ⁿ οὐ τὴν 2
τυχοῦσαν φιланθρωπίαν ἡμῖν· ἀνάψαντες²² γὰρ πυράν,
προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφε-
στῶτα, καὶ διὰ τὸ ψύχος²³. Συστρέψαντος δὲ τοῦ 3

¹ οὐδενὸς L. ² ἀπὸ LTrWHR. ³ ἀπολείται LTrWHR.
⁴ εἰπας LTrWH. ⁵ ἡμεθα LTrWH. ⁶ ἐν τῷ πλοίῳ trans-
ferunt LTrWH in locum post ψυχαί.
⁷ ὡς WH text. R
marg., διακόσται WH marg. R text. ⁸ ἐβδομήκοντα ἐξ LTrWH.
⁹ ἐβουλεύοντο LTrWHR. ¹⁰ ἐκσῶσαι WH text. (non marg.)
R marg. ¹¹ ἀρτέμωνα LTrWH. ¹² ἐπέκειλαν LTrWHR.
¹³ πρῶρα LTrWH, πρῶρα Tr. ¹⁴ — τῶν κυμάτων LTrWHR.
([τῶν κυμάτων] Tr text.) WH. ¹⁵ διαφύγει LTrWH. ¹⁶ ἐκα-
τοντάρχης LTrWH. ¹⁷ ἀπορρίψαντας TrWH. ¹⁸ ἐπέγνωμεν
LTrWHR. ¹⁹ Μελιτήνη WH.R marg. ²⁰ τε LTrWHR.
²¹ παρέιχαν LTrWH. ²² ἀψαντες LTrWH. ²³ ψύχος LT.

- Παύλου φρυγάνων¹ πλήθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἐκ² τῆς θερμῆς ἐξελθοῦσα καθήψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ εἶδον³ αἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους⁴, ⁵“Πάντως φονεύς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ὁ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.”
- ⁶ Ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας⁵ τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ⁷ἔπαθεν οὐδὲν κακόν. οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πῖμ-
πρασθαι⁶ ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ⁸ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι⁷ ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι⁸.
- ⁹ Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία ¹⁰τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας⁹ φιλοφρό-
νως ἐξένισεν. ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ¹⁰ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, ¹¹καὶ προσενξάμενος, ¹²ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. τούτου οὖν¹¹ γενομένου, καὶ¹² οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ¹³, προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο· οἱ καὶ πολ-
λαῖς¹³ τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν¹⁴.
- ¹⁵ Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας¹⁴ ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότεν ἐν τῇ νήσῳ, ¹⁶Ἀλεξανδρίνῳ¹⁵, παρασήμῳ Διοσκούροις· καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἐπε-
μείναμεν ἡμέρας τρεῖς¹⁶. ὅθεν περιελθόντες¹⁷ κατηντήσαμεν εἰς¹⁸ Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενο-
μένου νότου δευτεραῖοι ἦλθομεν εἰς Ποτιόλους· οὗ εὐρόντες ¹⁹ἀδελφούς, παρεκλήθημεν ἐπ’¹⁹ αὐτοῖς ἐπι-
μεῖναι ἡμέρας ἐπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἦλθο-
μεν²⁰. κακεῖθεν²⁰ οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν,

^a ver. 2^b Cf. Luc. 13. 2.^c Cf. Num. 32. 23.^d Amos 5. 19; 9. 3.^e Vid. Marc. 16. 18.^f Luc. 23. 41.^g cap. 8. 10;^h 14. 11.ⁱ Cf. ver. 17.^j Vid. Marc. 6. 21.^k Cf. Jac. 5. 14, 15.^l Vid. Marc. 5. 23.^m Cf. 1 Tim. 5. 17?ⁿ Cf. cap. 27. 6.º Vid. cap. 6. 9.^p Cf. cap. 27. 6.^q Vid. cap. 6. 9.^r Cf. 1 Tim. 5. 17?^s Cf. cap. 27. 6.^t Vid. cap. 6. 9.^u Cf. cap. 27. 6.^v Vid. cap. 6. 9.^w Cf. cap. 27. 6.^x Vid. cap. 6. 9.^y Cf. cap. 27. 6.^z Vid. cap. 6. 9.^{aa} Cf. cap. 27. 6.^{ab} Vid. cap. 6. 9.^{ac} Cf. cap. 27. 6.^{ad} Vid. cap. 6. 9.^{ae} Cf. cap. 27. 6.^{af} Vid. cap. 6. 9.^{ag} Cf. cap. 27. 6.^{ah} Vid. cap. 6. 9.^{ai} Cf. cap. 27. 6.^{aj} Vid. cap. 6. 9.^{ak} Cf. cap. 27. 6.^{al} Vid. cap. 6. 9.^{am} Cf. cap. 27. 6.^{an} Vid. cap. 6. 9.^{ao} Cf. cap. 27. 6.^{ap} Vid. cap. 6. 9.^{aq} Cf. cap. 27. 6.^{ar} Vid. cap. 6. 9.as Cf. cap. 27. 6.^{at} Vid. cap. 6. 9.^{au} Cf. cap. 27. 6.^{av} Vid. cap. 6. 9.^{aw} Cf. cap. 27. 6.^{ax} Vid. cap. 6. 9.^{ay} Cf. cap. 27. 6.^{az} Vid. cap. 6. 9.^{ba} Cf. cap. 27. 6.^{bb} Vid. cap. 6. 9.^{bc} Cf. cap. 27. 6.^{bd} Vid. cap. 6. 9.^{be} Cf. cap. 27. 6.^{bf} Vid. cap. 6. 9.^{bg} Cf. cap. 27. 6.^{bh} Vid. cap. 6. 9.^{bi} Cf. cap. 27. 6.^{bj} Vid. cap. 6. 9.¹ + τι LTTTrWHR.² ἀπὸ LTTTrWHR.³ εἶδαν TrWH.⁴ πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον LTTTrWH.⁵ ἀποτιναξάμενος Tr marg.⁶ ἐμπιπράσθαι T.⁷ μεταβαλλόμενοι TrWHR.⁸ αὐτὸν εἶναι

θεὸν LTTTrWH.

⁹ ἡμέρας τρεῖς WH (non marg.).¹⁰ δυσ-

εντερίῳ LTTTrWH.

¹¹ δε LTTTrWHR.¹² [καὶ] WH.¹³ ἐν

τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας LTTTrWHR.

¹⁴ τὰς χρεῖας LTTTrWHR.¹⁵ Ἀλεξανδρινῷ TWH.¹⁶ ἡμέραις τρισίν L.¹⁷ περιελόντες

WH.R marg.

¹⁸ εἰν S errore.¹⁹ παρ' LTTTrWHR.²⁰ ἦλ-

θαμεν εἰς Ῥώμην LTr marg., εἰς τὴν Ῥώμην ἦλθαμεν TrWH.

ἐξήλθον¹ εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρισ² Ἀππίου Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

“ΟΤΕ δὲ ἤλθομεν³ εἰς⁴ Ῥώμην, ὁ ἐκατόνταρχος⁵ 16
παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ⁶. “τῷ δὲ
Παύλῳ ἐπετράπη⁷ μένειν καθ’ ἑαυτόν⁸, σὺν τῷ φυλάσ-
σοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας 17
τρεῖς⁹ συγκαλέσασθαι τὸν Παῦλον⁹ τοὺς ὄντας τῶν
Ἰουδαίων¹⁰ πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε
πρὸς αὐτούς, “Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ¹⁰ οὐδὲν ἐναντίον
ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις, δέσμιος
ἐξ Ἱεροσολύμων¹¹ παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥω-
μαίων· οἵτινες ἀνακρίναντές με¹² ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, 18
διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί.
ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέ- 19
σασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι
κατηγορῆσαι¹². διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρε- 20
κάλεσα ὑμᾶς¹³ ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι· ἔνεκεν¹⁴ γὰρ
τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περί-
κειμαι.” Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον¹⁵, “Ἡμεῖς οὔτε 21
γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε
παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἡ ἐλά-
λησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν. ἀξιούμεν δὲ παρὰ σοῦ 22
ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύ-
της γνωστόν ἐστίν ἡμῖν¹⁷ ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.”
Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἤκον¹⁸ πρὸς αὐτὸν εἰς 23
τὴν¹⁹ ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ¹⁹ περὶ
τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωσέως²⁰ καὶ τῶν
προφητῶν, ἀπὸ πρῶ²¹ ἕως ἐσπέρας. καὶ οἱ μὲν ἐπεί- 24
θοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. ἀσύμφωνοι 25

^a Cf. cap.
24. 23.

^b Cf. ver. 7.
^c cap. 13. 50.

^d Cf. cap.
25. 8.
^e Vid. cap.
6. 14.

^f Vid. Luc.
23. 14.
^g cap. 26.
31. 32.
^h Cf. cap.
25. 29.
ⁱ Vid. cap.
25. 11.

^k cap. 23. 6.
^l Cf. Luc. 2.
25.
^m cap. 21.
33.

ⁿ Vid. cap.
5. 17.

^o Luc. 2. 34.
Cf. 1 Pet. 2.
12; 3. 16;
4. 14 (var.
lect.), 16.
^p Philem.
22.

^q cap. 11. 4;
18. 26.

^r Vid. Luc.
16. 28.

^s Cf. cap. 1.
3.

^t cap. 19. 8.
^u Luc. 16.

29. cap.
24. 14; 26.

22. Cf.
cap. 8. 35.

^v Vid. cap.
14. 4.

^w Vid.
Marc. 16.
16.

¹ ἤλθον LR, ἦλθαν TTrWH.

² ἄχρι TTrWH.

³ εἰσῆλθομεν

LTR, εἰσῆλθαμεν TrWH.

⁴ + τὴν T.

⁵ —ὁ ἐκατόνταρχος

usque ad στρατοπεδάρχην LTrWH (non marg.) R (non marg.).

⁶ ἐπετράπη τῷ Παύλῳ LTrWH (non marg.) R.

⁷ + ἔξω τῆς

παρεμβολῆς WH marg.

⁸ συν- TWH.

⁹ αὐτὸν LTrWHR.

¹⁰ Εγὼ, ἄνδρες ἀδελφοί, LTrWHR.

¹¹ Ἱεροσολύμων WH.

¹² κατηγορεῖν LTrWH.

¹³ ὑμᾶς, R marg.

¹⁴ ἐνεκεν TWH.

¹⁵ εἶπαν LTrWH.

¹⁶ ἐδεξάμεθα περὶ σοῦ L.

¹⁷ ἡμῖν ἐστίν

LTrWHR.

¹⁸ ἤλθον LTr, ἦλθαν WH.

¹⁹ —τὰ LTrWHR.

²⁰ Μωσέως LTrWH.

²¹ πρῶ²¹ WH.

δὲ¹ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύνοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἔν, “Ὅτι καλῶς² τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐλάλησε διὰ Ἡσαίου³ τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πα-
 26 τέρας ἡμῶν⁴, λέγον⁵, ‘Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπέ⁶, ὅ⁷ Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνήτε·
 27 καὶ ὁ βλέπωντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδῃτε·⁸ ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὥσι βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὣσιν ἀκού-
 28 σωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι⁹ αὐτούς.’ Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν¹⁰, ὅτι ἵ τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη¹¹ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ
 29 ἀκούσονται.” Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν¹².
 30 ἜΜΕΙΝΕ¹³ δὲ ὁ Παῦλος¹⁴ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἠ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευο-
 31 μένους πρὸς αὐτόν, ἡ κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ¹⁵, μετὰ πάσης¹⁶ παρρησίας ἀκωλύτως¹⁷.

^a Vid. cap. 1. 16.

^b Esa. 6. 9, 10. Vid. Matt. 13. 14.

^c Luc. 8. 10. ^d Cf. Joan. 12. 40.

^e Vid. Matt. 13. 15.

^f Vid. cap. 3. 26. Cf. Matt. 21. 41.

^g Vid. Luc. 2. 30. Cf. Esa. 40. 5. Rom. 11. 11.

^h Vid. cap. 2. 41. Cf. Phil. 1. 13. ⁱ cap. 20. 25.

^k Vid. cap. 4. 13.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹⁴.

1 ΠΑΥΛΟΣ δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁵, ἡ κλητὸς ἀπόστο-
 2 λος, ὁ ἀφωρισμένος¹⁶ εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ, ὁ ὅς προεπη-
 3 γεῖλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις,
 4 Δαβὶδ¹⁷ κατὰ σάρκα, τοῦ ὁρισθέντος¹⁸ υἱοῦ Θεοῦ¹⁹ ἐν
 δυνάμει, ὁ κατὰ πνεῦμα ἀγιοσύνης, ὁ ἐξ ἀναστάσεως

¹ Cf. Act. 13. 2.

² ver. 8. Vid. Gal. 1. 15.

³ Vid. Marc. 1. 14.

⁴ Luc. 1. 70. ⁵ Joan. 1. 14. Cf.

Matt. 1. 1. ⁶ Vid. Luc. 22. 22.

⁷ Vid. Matt. 14. 33.

⁸ Act. 10. 38.

⁹ Act. 26. 23.

¹ τε T. ² Ἡσαίου L, Ἡσαίου WH.

⁴ λέγων TTrWH. ⁵ εἰπόν LTrWH.

⁷ ὑμῖν ἔστω WH. ⁸ + τοῦτο LTrWH.

¹⁰ Εὐεμένειν TTrWH. ¹¹ — ὁ

Παῦλος LTrWH. ¹² — Χριστοῦ T.

¹³ + ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ T.

¹⁴ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ. ΠΡΟΣ ΡΩ-

ΜΑΙΟΥΣ LTr, ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ TWH.

¹⁵ Χριστοῦ Ἰησοῦ TTrWH marg.

¹⁶ Δαυεὶδ LTrWH.

³ ὑμῶν LTrWH.

⁶ ἰάσομαι TTrWH.

⁹ Deest v. 29 in

TTrWH. ¹¹ — ὁ

Παῦλος LTrWH.

¹² — Χριστοῦ T.

¹³ + ΠΡΑΞΕΙΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ T.

¹⁴ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ. ΠΡΟΣ ΡΩ-

ΜΑΙΟΥΣ LTr, ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ TWH.

¹⁵ Χριστοῦ Ἰησοῦ

νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, δι' οὗ 5
 ἐλάβομεν χάριν καὶ ^αἀποστολὴν ^δεἰς ὑπακοὴν πίστεως
^εἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν 6
 οἷς ἔστε καὶ ὑμεῖς, ^ακλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ· πᾶσι 7
 τοῖς οὗσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῦ, ^ακλητοῖς ^εἀγίοις·
^ζχάρις ὑμῖν καὶ ^ζεἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ
 Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ 8
 Χριστοῦ ὑπὲρ¹ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν
^ακαταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ· μάρτυς γάρ μου 9
 ἔστιν ὁ Θεός, ^βὃ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ
 εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ^γὥς ἀδιαλείπτως μνησθῆναι
 ὑμῶν ποιοῦμαι πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 10
 δέόμενος εἰπὼς ἤδη ποτὲ ^δεὐδοθήσομαι ^εἐν τῷ θε-
 λήματι τοῦ Θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· ^ςἐπιποθῶ γάρ 11
 ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματι-
 κόν, εἰς τὸ ^ζστηριχθῆναι ὑμᾶς, τοῦτο δέ ἐστι², ^η3 συμ- 12
 παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως
 ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ· ^θοὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελ- 13
 φοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
^ιἔκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα ^κκαρπὸν τινα⁴ σχῶ καὶ
 ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. Ἐλλησὶ 14
 τε καὶ ῥαββάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης
 εἰμί· οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν 15
 Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. ^λΟὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ 16
 εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ⁵. δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστὶν
 εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε ^μπρῶ- 17
 τον⁶ καὶ ^νἙλληνι. ^ξδικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀπο-
 καλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται,
^οἽνα ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.⁷

ἈΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ γὰρ ^πὁργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρα- 18 Α'.
 νοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν
 τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ ^ρκατεχόντων. διότι ^στὸ γνω- 19
 στὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐταῖς· ^τὁ γὰρ Θεός⁷

¹ περὶ LTrWHR.² τουτέστιν L marg.³ συν- TWH.⁴ τινα καρπὸν LTrWHR.⁵ - τοῦ Χριστοῦ LTrWHR.⁶ [πρῶτον] LTr marg. WH.⁷ θεὸς γὰρ LTrWHR.^α cap. 3. 21; 10. 3.^β Hab. 2. 4.^γ Gal. 3. 11^δ Heb. 10. 38.^ε Col. 3. 6. Cf. cap. 5. 9.^ς Vid. Luc. 4. 42.^ζ Cf. Luc. 12. 48.

^α Vid. Act. 1. 25.
^β Act. 6. 7.
^γ Vid. Act. 9. 15.
^δ 1 Cor. 1. 2, 24. Jud. 1. Cf. cap. 8. 23, 30.
^ε Vid. Act. 9. 13.
^ς 1 Cor. 1. 3. 2 Cor. 1. 2. Gal. 1. 3. Eph. 1. 2. Phil. 1. 2. Col. 1. 2.
^η 1 Thess. 1. 1. 2 Thess. 1. 2.
^θ 1 Tim. 1. 2. 2 Tim. 1. 2. Tit. 1. 4. Philem. 3.
^ι 2 Joan. 3. 2 Pet. 1. 2.
^κ Vid. Matt. 24. 14.
^λ Cf. Act. 24. 14.
^μ Eph. 1. 16.
^ν 1 Thess. 1. 2, 3. Phil. 1. 3, 4.
^ξ 2 Tim. 1. 3. Philem. 4.
^ο Gen. 24. 12, 27 (Septuagint.).
^π 1 Cor. 16. 2. 3 Joan. 2. 1 cap. 15. 32.
^ρ cap. 15. 23. Cf. Act. 19. 21.
^σ 1 Pet. 5. 10.
^τ Vid. 1 Cor. 10. 1. 2 cap. 15. 22.
^υ Vid. Joan. 4. 36.
^φ Vid. Act. 28. 2.
^ζ Vid. Marc. 8. 38. Cf. Ps. 40. 9, 10.
^η cap. 2. 9. Vid. Act. 3. 26. Cf. Marc. 7. 27.
^θ Vid. Joan. 7. 35. Eph. 5. 6. Cf. Act. 14. 17; 17. 27. cap. 2. 14, 15.

20 αὐτοῖς ἐφανερώσῃ· τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ^α ἀπὸ κτίσεως κόσμου ^β τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθοράται, ἣ τε αἰδὸς αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι
 21 αὐτοὺς ^α ἀναπολογήτους. διότι γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστησαν ¹, ἀλλ' ² ^α ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ^α ἐσκοτίσθη
 22 ἡ ^α ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· ^α φάσκοντες εἶναι σοφοὶ
 23 ἐμωράνθησαν, καὶ ^β ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ^α ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνης φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ
 24 πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. διὸ καὶ ³ ^α παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ αἰτιμάζεσθαι τὰ
 25 σῶματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ⁴. οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν ¹ τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ⁵ ὅς
 26 ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. διὰ τοῦτο ^α παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ^α πάθη αἰμιίας· αἷ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν
 27 εἰς τὴν παρὰ φύσιν· ὁμοίως τε ⁵ καὶ οἱ ἄρρενες ⁶ ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ⁷ ἄρσενες ⁷ ἐν ἄρσεσι ⁸ τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ⁹
 28 ἀπολαμβάνοντες. Καὶ καθὼς οὐκ ⁹ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, ^α παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς
 29 εἰς ⁷ ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν ^α τὰ μὴ καθήκοντα, πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ ¹⁰, ¹² ^α πονηρίᾳ, ^α πλεονεξίᾳ, ¹¹ ^α κακίᾳ ¹¹. μεστοὺς ¹² φθόνου, φόνου, ¹² ^α ἐριδος, δόλου, κακοηθείας· ^α ψιθυριστάς, ^β καταλάλους, ^α θεοσυτγείς, ^α ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ^α ἀλαζόνας, ^α ἐφευρετὰς κακῶν, ^α γο-
 30 νεῦσιν ἀπειθεῖς, ^α ἀσυνέτους, ^α ἀσυνθέτους, ^α ἀστόργους,
 31 ^α ἀσπόνδους ¹², ^α ἀνελεήμονας· οἵτινες ^β τὸ δίκαιωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγινόντες ¹³, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ^α ἀξιοί

^α Vid. Marc. 10. 6.
^β Ps. 19.
¹—⁶. Jer. 5. 21, 22.
^α cap. 2. 1.
² 2 Reg. 17. 15. Jer. 2. 5.
³ Eph. 4. 17.
⁴ ver. 31.
^α cap. 10. 19. Matt. 15. 16.
^β Jer. 10. 14.
¹ Cor. 1. 20.
^β Ps. 106.
²⁰. Jer. 2. 11. Cf. Deut. 4. 16—18.
^α Act. 17. 29.
¹ 1 Tim. 1. 17.
^α ver. 26.
²⁸. Cf. Eph. 4. 19.
¹ Isa. 28. 15; 44. 19, 20. Jer. 10. 14.
^α Amos 2. 4.
² Thess. 2. 11.
^α Cf. cap. 9. 5. 2 Cor. 11. 31.
^α Cf. Col. 3. 5. 1 Thess. 4. 5.
^α Lev. 18. 22; 20. 13.
^β Vid. cap. 2. 18.
^γ Vid. Act. 7. 42.
¹ 1 Cor. 9. 27.
^α Cf. Eph. 5. 4.
^α Marc. 7. 22.
^α Act. 8. 22. 1 Cor. 14. 20.
^α Eph. 4. 31.
^α Col. 3. 8.
¹ 1 Cor. 5. 8.
^γ Tit. 3. 3.
^α Gal. 5. 20, 21. Phil. 1. 15.
¹ Tim. 6. 4.
^α Cf. 2 Cor. 12. 20.
^α Cf. Jac. 4. 11.
^α Ps. 5. 5.
^α Ose. 9. 15.
^α 1 Tim. 1. 13.

¹ εὐχαρίστησαν LTTTrWH.² ἀλλὰ TrWH.³ —καὶ LTTTrWHR. ⁴ αὐτοῖς LTTTrWHR.⁵ δὲ LTr marg.⁶ ἄρσενες

BELTrWH.

⁷ ἄρρενες T.⁸ ἄρρεσιν T.⁹ αὐτοῖς WH.¹⁰ —πορνεία LTTTrWHR.¹¹ κακία πονηρία πλεονεξία LWH marg.¹² alter, πονηρία κακία πλεονεξία TWH marg. alter.¹³ —ἀσπόν-

δους LTTTrWHR.

¹³ ἐπιγινώσκοντες WH marg.^α 2 Tim. 3. 2, 3.^β Prov. 24. 8.^γ Cf. Jac. 2. 13.^δ cap. 2. 26; 5. 16; 8. 4.^ε cap. 6. 21.

θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν¹, ἀλλὰ καὶ

^ασυννυδοκοῦσι² τοῖς πράσσουσι.

ΔΙΟ ^δἀναπολόγητος εἶ, ^εὧ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων³ 2

^δἐν ᾧ γὰρ κρίνεις ^ετὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις·

τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. οἶδαμεν δὲ³ ὅτι τὸ 2

κρίμα⁴ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ

τοιαῦτα πράσσοντας. Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ^εὧ ἄνθρωπε 3

ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν

αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα⁴ τοῦ Θεοῦ; ἢ⁵ τοῦ 4

πλούτου ^θτῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ ^ητῆς ἀνοχῆς καὶ

^ιτῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ^κἀγνοῶν ὅτι τὸ χρη-

στὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; κατὰ δὲ τὴν 5

σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν ^ιθησανρίζεις

σεαυτῷ ὀργὴν ^μἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως

^νδικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, ^{νο}ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ 6

τὰ ἔργα αὐτοῦ· τοῖς μὲν καθ' ^πὑπομονὴν ἔργον ἀγα-

θοῦ ^ρδόξαν καὶ ^στιμὴν καὶ ^αἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ^ζζῶν

αἰώνιον· τοῖς δὲ ἐξ ^εἐριθείας⁵, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν⁶ τῇ 8

ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ ὀργή⁷,

^θθλίψις⁸ καὶ ^σστενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου 9

τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, ^ζἸουδαίου τε πρῶτον

καὶ ^εἙλλήνος· ^ρδόξα δὲ καὶ ^στιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ 10 B.

τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ

^εἙλληνι· οὐ γὰρ ἐστὶ ^ππροσωποληψία⁹ παρὰ τῷ Θεῷ. 11

ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ^ζἀνόμως καὶ ἀπολούνται· 12

καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται·

οὐ γὰρ ^αοἱ ἀκροαταὶ τοῦ¹⁰ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ¹¹ 13

Θεῷ, ἀλλ' ^{αδ}οἱ ποιηταὶ τοῦ¹⁰ νόμου δικαιοθήσονται.

^βὍταν γὰρ ἔβην τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ 14

νόμου ποιῇ¹², οὗτοι¹³ νόμον μὴ ἔχοντες, ^εἑαυτοῖς εἰσὶ

νόμος· ^δοἷτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου 15

^εγραφτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, ^{στ}συμμαρτυροῦσης

αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξύ ἀλλήλων τῶν

¹ ποιοῦντες L marg. Tr marg.

² συννυδοκοῦντες L marg. Tr

marg. ³ γὰρ L marg. TTr marg. WH marg. R marg. ⁴ κρίμα

TWH. ⁵ ἐριθείας WH. ⁶ — μὲν LTr WHR. ⁷ ὀργὴ καὶ

θυμὸς LTr WHR. ⁸ θλίψις LTr. ⁹ προσωποληψία LTr WH.

¹⁰ — τοῦ LTr WHR. ¹¹ — τῷ Tr, [τῷ] LTr marg. WH.

¹² ποιῶσιν LTr WHR. ¹³ οἱ τοιοῦτοι L marg. ¹⁴ συν- TWH.

¹⁵ — Vid. Jac. 2. 1. ^α Act. 2. 23. ^α Jac. 1. 22, 23. ^β cap. 3. 20, 28 ;

8. 3. Gal. 2. 16. Cf. Act. 13. 39. ^ε Cf. Luc. 12. 48. ^δ Cf. cap. 1. 19.

^ε Jer. 31. 33. ^ζ cap. 9. 1.

^α Luc. 11.
48, Act.
8. 1; 22. 20.
1 Cor. 7.
12, 13. Cf.
1 Cor. 13. 6.
2 Thess. 2.
12.
^β cap. 1. 20.
^γ ver. 8.
Vid. Luc.
12. 14.
^δ 2 Sam.
12. 5—7.
Vid. Matt.
7. 1.
^ε cap. 13.
8. 1 Cor.
6. 1; 10. 24.
29. Gal. 6.
4.
^ζ cap. 9. 23;
11. 33.
2 Cor. 8. 2.
Eph. 1. 17.
18; 2. 4, 7;
3. 8, 16.
Phil. 4. 19.
Col. 1. 27;
2. 2.
^η cap. 11.
22. Eph.
2. 7. Tit.
3. 4.
^θ cap. 3. 25.
^ι cap. 9. 22.
Cf. Ex. 34. 6.
^κ Cf. Esa.
30. 18.
2 Pet. 3. 9.
^λ Jac. 5. 3.
Cf. Deut.
32. 34.
^μ Ps. 110.
^ν Cf. cap.
1. 18.
^ξ Cf.
2 Thess. 1.
5.
^ο Vid.
Matt. 16.
27.
^π Vid. Luc.
8. 15.
^ρ cap. 8. 18.
^σ ver. 10.
1 Pet. 1. 7.
^τ 1 Cor. 15.
42, 50, 53,
54. Eph.
6. 24.
2 Tim. 1.
10.
^υ cap. 5. 21;
6. 23. Vid.
Matt. 25.
46.
^φ cap. 8. 35.
^χ cap. 1. 16.
Vid. Act. 3.
26.
^ψ Vid. Jac. 2. 1.
8. 3. Gal. 2. 16. Cf. Act. 13. 39.
^ω Jer. 31. 33.

16 ^a λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, ^b ἐν
 ἡμέρᾳ ^c ὅτε ¹ κρινεῖ ² ὁ Θεὸς ^c τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων,
^a κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, ^c διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ³.
 17 Ἴδε ⁴ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ ⁵
 18 νόμῳ, καὶ ^f καυχᾶσαι ἐν Θεῷ, καὶ γινώσκεις τὸ θέ-
 λημα, καὶ ^g δοκιμάζεις ^h τὰ διαφέροντα, ⁱ κατηχούμενος
 19 ἐκ τοῦ νόμου· πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι
 20 τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴν ἀφρόνων,
 διδάσκαλον νηπίων, ^k ἔχοντα τὴν μόρφωσιν ^l τῆς γνώ-
 21 σεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ ⁶. ^m ὁ οὖν διδάσκων
 ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπ-
 22 τειν, κλέπτεις; ⁿ ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις;
 23 ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδῶλα, ^o ἱεροσυλεῖς; ^p ὁς ^f ἐν νόμῳ
 καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν
 24 ^q ἀτιμάζεις; ^r Ὅτι γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασ-
 25 φημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, ^s καθὼς γέγραπται. Περι-
 τομὴ μὲν γὰρ ὠφέλει, ^t εἰς νόμον πράσσης· εἰς δὲ
 παραβάτης νόμον ἦς, ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία
 26 γέγονεν. εἰς οὖν ἡ ἀκροβυστία ^u τὰ δικαιώματα τοῦ
 νόμου φυλάσσει, οὐχί ^v ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς
 27 περιτομὴν λογισθήσεται; ^w καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως
 ἀκροβυστία, τὸν νόμον τελούσα, σὲ ^x τὸν διὰ γράμμα-
 28 τος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου; οὐ γὰρ ^y ὁ ἐν
 τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ^z ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν
 29 σαρκὶ περιτομὴ· ἀλλ' ¹ ὁ ^z ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος,
 καὶ ^{aa} περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ ^{bb} γράμματι·
^{cc} οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ^{dd} ἐκ τοῦ Θεοῦ.

Ι'. 3 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια ¹⁰
 2 τῆς περιτομῆς; πολὺ, κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον
 3 μὲν γὰρ ¹¹ ὅτι ^{bb} ἐπιστεύθησαν ^c τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. ^a τί
 γάρ, ¹² εἰ ^{cc} ἡπίστησάν τινες; ¹³ μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν
 4 πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσῃ; ^d μὴ γένοιτο· ^e γινέσθω
 δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, ^h πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς ¹³
 γέγραπται, ^{ff} Ὅπως ἂν δικαιοθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου,

¹ ἢ LWH marg. alter, at ἐν ἡμέρᾳ Tr marg. WH text. (non marg. alter).

² κρινεῖ WH marg. R text. (non marg.).

³ Χριστοῦ Ἰησοῦ TTr marg. WH (non marg.).

⁴ Ἴδε E, Εἰ δὲ LTTTr WHR.

⁵ τῷ LTTTr WHR.

⁶ νόμῳ, — WH.

⁷ οὐχ LTTTr WH.

⁸ ἀλλὰ L (non marg.) Tr.

⁹ ἀλλὰ Tr.

¹⁰ ὠφέλεια WH.

¹¹ — γὰρ LTr [WH] R.

¹² γάρ; τινες, WH.

¹³ καθάπερ TTr WH.

^a 2 Cor. 10.

^b cap. 3. 6.

^c Cf. Joan.

^d 12. 48.

^e Eccles. 12.

^f 14.

^g Cf. cap.

^h 16. 25.

ⁱ 2 Tim. 2. 8.

^j Cf. Gal. 1.

^k 11.

^l Cf. Joan.

^m 5. 45.

ⁿ ver. 23.

^o Mic. 3. 11.

^p cap. 1. 28;

^q 12. 2; 14.

^r 22. Eph.

^s 5. 10.

^t 1 Thess. 2.

^u 4.

^v Phil. 1.

^w 10.

^x Vid. Luc.

^y 1. 4.

^z 2 Tim. 3.

^{aa} Cf. Gal.

^{bb} 4. 19.

^{cc} 2 Tim. 1. 13.

^{dd} Luc. 11.

^{ee} 52.

^{ff} Cf. Matt.

^{gg} 23. 3.

^{hh} Cf. Joan.

ⁱⁱ 8. 7.

^{jj} Act. 19.

^{kk} 37. Cf.

^{ll} Mal. 3. 8.

^{mm} Cf. Mal.

ⁿⁿ 1. 6.

^{oo} Esa. 52. 5.

^{pp} Ezek. 36.

^{qq} 20, 23. Cf.

^{rr} 2 Sam. 12.

^{ss} 14. 2 Pet.

^{tt} 2. 2.

^{uu} Gal. 5. 3.

^{vv} Vid. cap.

^{ww} 1. 32.

^{xx} Cf. Gal.

^{yy} 6. 15.

^{zz} Deut. 10.

^{aaa} 16; 30. 6.

^{bbb} Jer. 4. 4.

^{ccc} Phil. 3. 3.

^{ddd} Col. 2. 11.

^{eee} 1 Pet. 3.

^{fff} 4.

^{ggg} ver. 27.

^{hhh} cap. 7. 6.

ⁱⁱⁱ 2 Cor. 10.

^{jjj} 18.

^{kkk} cap. 9. 4.

^{lll} 5. Joan.

^{mmm} 4. 22. Cf.

ⁿⁿⁿ Deut. 4. 8.

^{ooo} Ps. 147. 19.

^{ppp} 20.

^{qqq} Act. 7. 38.

^{rrr} cap. 10.

^{sss} 16. Heb.

^{ttt} 4. 2, 6.

^{uuu} Cf. Joan. 8. 26.

¹ Vid. Marc. 16. 16.

² ver. 6, 31. Vid. Luc. 20. 16.

³ Cf. Joan. 8. 26.

⁴ Ps. 62. 9; 116. 11.

Cf. ver. 7.

⁵ Ps. 51. 4.

^a Num. 35.
12. Job 9.
32.
^b cap. 5. 8.
^c cap. 6. 19.
1 Cor. 9. 8.
Gal. 3. 15.
^d ver. 4.
^e cap. 2. 16.
^f ver. 3.

^g 1 Cor. 10.
30.

^h ver. 1.

ⁱ cap. 2.
1—29.
^k cap. 1.
18—32.
^l ver.
10—12.
Ps. 14.
1—3; 53.
1—3.
^m Ps. 5. 9.
Cf. Jer. 5.
16.
ⁿ Ps. 140. 3.
^o Ps. 10. 7.
^p Prov. 1.
16. Esa.
59. 7, 8.
^q Luc. 1. 79.

^r Ps. 36. 1.

^s Vid.
Joan. 10.
34.
^t Job 5. 16.
Ps. 63. 11;
107. 42.
Ezek. 16.
63.
^u ver. 9.
^v ver. 27.
28. Vid.
cap. 2. 13.
^w cap. 7. 7.
Cf. cap. 4.
15; 5. 13,
20.
^x Vid. cap.
1. 17.
^y Cf. Act.
24. 14.
^z cap. 4. 5,
11.
^{aa} cap. 10.
12. Cf.
Col. 3. 11.
^{ab} Vid.
Matt. 10. 8.

καὶ νικήσης¹ ^a ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.' Εἰ δὲ ἡ ἀδικία 5
ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην ^b συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ
ἀδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; ^c κατὰ ἄνθρω-
πον λέγω· ^d μὴ γένοιτο· ^e ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν 6
κόσμον; εἰ γὰρ² ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ^f ἐν τῷ ἐμῷ 7
ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι
καὶ γὰρ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι;³ καὶ μὴ καθὼς ^g βλασ- 8
φημούμεθα, καὶ⁴ καθὼς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν,
‘Ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ’; ὦν
τὸ κρίμα⁵ ἔνδικόν ἐστι.

Τί οὖν; ^h προεχόμεθα; οὐ πάντως· ⁱ προηγιασάμεθα 9 Δ'.
γὰρ ^j Ἰουδαίους τε καὶ ^k Ἕλληνας πάντας ^l ὑφ' ^m ἁμαρτίαν
εἶναι, καθὼς γέγραπται, ⁿ ‘Ὅτι οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ 10
εἷς· οὐκ ἔστιν ὁ ^o συνιῶν⁸, οὐκ ἔστιν ὁ ^p ἐκζητῶν¹⁰ τὸν 11
Θεόν. πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν¹¹. οὐκ 12
ἔστι¹² ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν¹³ ἕως ἐνός. ^q τάφος 13
ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ^r ταῖς γλώσσαις αὐτῶν
ἐδολιούσαν· ^s ὡς ἀσπίδων ὁ ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν· ὧν 14
τὸ στόμα¹⁴ ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. ^t ὅξεῖς οἱ πόδες 15
αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα· σύντριμμα καὶ τλαιπωρία ἐν 16
ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· ^u καὶ ^v ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. 17
^w οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐ- 18
τῶν.’ Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ^x ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν 19
τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα ^y πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ^z ὑπόδικος
γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ. διότι ^{aa} ἐξ ἔργων νόμου 20
οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· ^{ab} διὰ γὰρ
νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου ^c δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέ- 21
ρωται, ^d μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφη-
τῶν· ^e δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ¹⁵ Χρι- 22
στοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας¹⁶ τοὺς πιστεύοντας·
οὐ γὰρ ἔστι ^f διαστολή· πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ 23
ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, δικαιούμενοι ^g ἀδω- 24

¹ νικήσεις L marg. TTr marg. WH.

R (non marg.). ³ κρίνομαι, WH.

⁵ κρίμα TWH.

(non marg.).

⁸ συνιῶν LTrWH.

(non marg.).

¹⁰ ζητῶν Tr marg. WH marg.

¹¹ ἠχρεω-
θησαν L marg. TTrWH.

¹² (ν) + ὁ T [Tr marg.] WH marg.

¹³ —οὐκ ἔστιν WH marg.

¹⁴ + αὐτῶν [L] WH marg.

¹⁵ [Ἰη-
σοῦ] WH.

¹⁶ —καὶ ἐπὶ πάντας LTrWH. R (non marg.).

² δὲ TWH (non marg.)

⁴ [καὶ] Tr marg. WH.

⁷ —ὁ L [Tr] [Tr marg.] WH

⁹ —ὁ [LTr marg.] WH

¹¹ ἠχρεω-
θησαν L marg. TTrWH.

¹² (ν) + ὁ T [Tr marg.] WH marg.

¹³ —οὐκ ἔστιν WH marg.

¹⁴ + αὐτῶν [L] WH marg.

¹⁵ [Ἰη-
σοῦ] WH.

¹⁶ —καὶ ἐπὶ πάντας LTrWH. R (non marg.).

ρεὰν ^ατῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν
 25 Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ^βἵλαστήριον ¹ διὰ
 τῆς ^απίστεως ¹ ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς
 δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγο-
 26 νότων ἁμαρτημάτων, ἐν τῇ ^αἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς ^α
 ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ^ε ἐν τῷ νῦν καιρῷ, ^ς εἰς
 τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως
 27 Ἰησοῦ. Ποῦ οὖν ^ρἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ
 ποίου νόμου; ^η τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ ^ι διὰ νόμου
 28 πίστεως. λογίζομεθα οὖν ^κ πιστεῖ δικαιοῦσθαι ⁵ ἄν-
 29 θρωπον, ^η χωρὶς ἔργων νόμου. ^κ ἡ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς
 30 μόνον ⁶; οὐχὶ δὲ ⁷ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν· ἐπεί-
 περ ⁸ εἰς ² ὁ Θεός, ὃς δικαιοῦσει περιτομὴν ἐκ πίστεως,
 31 καὶ ^μ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. νόμον οὖν καταρ-
 γοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; ^α μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον
 ἰστώμεν ⁹.

4 ΤΙ οὖν ἐροῦμεν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὐρηκέ-
 2 ναι ¹⁰ κατὰ σάρκα; εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ^η ἐξ ἔργων ἐδι-
 3 καιώθη, ἔχει ^ρ καύχημα, ἀλλ' ^ρ οὐ πρὸς τὸν ¹¹ Θεόν. τί
 γὰρ ^ρ ἡ γραφὴ λέγει; ^ρ Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ
 4 Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. ^ι Τῷ δὲ
 ἐργαζομένῳ ^ι ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ
 5 κατὰ τὸ ¹² ὀφείλημα· τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, ^κ πιστεύ-
 οντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἄσεβῃ ¹³, ^κ λογίζεται ἡ
 6 πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. καθάπερ καὶ Δαβὶδ ¹⁴
 λέγει ^κ τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ^ψ ὁ Θεὸς λογί-
 7 ζεται δικαιοσύνην ^ι χωρὶς ἔργων, ^ρ Μακάριοι ὧν ἀφέ-
 8 θησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρ-
 9 τία. μακάριος ἀνὴρ ^ψ ¹⁵ οὐ μὴ ^κ λογίσηται Κύριος
 9 ἁμαρτίαν. ^κ Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ^α ἐπὶ τὴν περι-
 τομὴν, ^η καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; ^β λέγομεν γὰρ
 ὅτι ¹⁶ ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην.

^α cap. 4. 16.
 Vid. Act.

^β 1 Joan. 2.
 2; 4. 10.
 Cf. Heb. 9.
 5.

^γ cap. 5. 9.
 Col. 1. 20.
 Heb. 10. 19.
 Vid. Act.

^δ 20. 28.
^ε cap. 2. 4.
^ς cap. 11. 5.
^ζ Vid.

Joan. 17.
 25.
^η Cf. cap. 4.
 2; 5. 2, 3,
 11.

^θ ver. 20,
 21. 28.
 Eph. 2. 9.
^ι cap. 4. 6;
 5. 1. Jac.

2. 18 (var.
 lect.), 20,
 26.
^κ cap. 9. 24;
 10. 12; 15.

^λ Gal. 3.
 18.
^μ Gal. 3. 20.
^ν Gal. 3. 8.

cap. 4. 9.
^ρ ver. 4.
^σ cap. 1. 3.
^τ Cf. 1 Cor.

1. 31.
^θ Vid. cap.
 9. 17.
^ι Gen. 15.

6. Gal. 3.
 6. Jac. 2.
 23.
^κ Cf. Deut.

9. 4. 5.
 cap. 11. 6.
 Gal. 5. 4.
^λ Rev. 22.

12.
^μ cap. 3. 22.
 Cf. Joan. 6.
 29.
^ν ver. 9.

Gal. 4. 15.
^ρ Ps. 32. 1,
 2.
^σ 2 Cor. 5.
 19.

^τ cap. 3. 30.
^θ ver. 3.

¹ ἵλαστήριον, πίστεως, R (non marg.). ² — τῆς LTrWH (non marg.). ³ + τὴν LTrWH. ⁴ γὰρ LTr (non marg.) WH (non marg.) R marg. ⁵ δικαιοῦσθαι πίστει LTrWH. ⁶ μόνων WH marg. ⁷ — δὲ LTrWH. ⁸ εἰ περ LTrWH. ⁹ ἰστανόμεν LTrWH. ¹⁰ εὐρηκεῖν Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν LTr, at — εὐρηκεῖν [Tr marg.] WH (non marg.) R marg. (προπάτορα pro πατέρα omnes). ¹¹ — τὸν LTrWH. ¹² — τὸ LTrWH. ¹³ ἄσεβῃ T. ¹⁴ Δαβὶδ LTrWH. ¹⁵ οὐ L marg. TTrWH (non marg.). ¹⁶ — ὅτι TTr[L] WH.

^c Gen. 17.
10, 11.
^b Vid.
Joan. 6. 27.

^c ver. 12.
16. Vid.
Luc. 19. 9.
^d ver. 16.
cap. 3. 22.

^e 2 Cor. 12.
18. 1 Pet.
2. 21.

^f cap. 9. 8.
Heb. 6. 15,
17; 7. 6;
11. 9, 17.
Cf. Act. 13.
32.

^g Gal. 3.
16—18.

^h Gen. 17.
4—6.

ⁱ 1 Cor. 1.
17.

^k Cf. cap. 3.
20.

^l Gal. 3. 19.
^m Eph. 2. 8.

ⁿ Vid. cap.
3. 24.

^o Gal. 3. 22.
^p Esa. 51. 2.

^q Gen. 17.
5.

^r cap. 8. 11.
Joan. 5. 21.

^s Cf. cap. 9.
11.

^t 1 Cor. 1.
28.

^u Gen. 15.
5.

^v Heb. 11.
12.

^w Gen. 17.
17.

^x Vid.
Matt. 21.
21.

^y Vid. Luc.
17. 18.

^z cap. 14. 5.
Vid. Luc.
1. 1.

^a Gen. 18.
14. Cf.

Heb. 11. 19.
^d cap. 15. 4.

1 Cor. 9. 9,
10; 10. 6,

11. 2 Tim.
3. 16, 17.

Cf. P's. 102.
18.

πὼς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἣ ἐν ἀκρο- 10
βυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. ^a καὶ 11
σημείον ἔλαβε περιτομῆς ¹, ^b σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης
τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι
αὐτὸν ^c πατέρα ^d πάντων τῶν πιστευόντων δι' ² ἀκρο-
βυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ ³ αὐτοῖς τὴν ⁴ δικαιο-
σύνην· καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς 12
μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι ^e τοῖς ἔχνεσι τῆς ἐν
τῇ ⁵ ἀκροβυστίᾳ πίστεως ^f τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.
Οὐ γὰρ διὰ νόμου ^g ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ ^h ἢ τῷ 13
σπέρματι αὐτοῦ, ⁱ τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ ⁶
κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. ^j εἰ γὰρ οἱ ἐκ 14
νόμου κληρονόμοι, ^k κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήρ-
γῃται ἡ ἐπαγγελία· ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργά- 15
ζεται. ^l οὐ γὰρ ⁷ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ ^m παράβασις.
διὰ τοῦτο ⁿ ἐκ πίστεως, ^o ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι 16
βεβαίαν ^p τὴν ἐπαγγελίαν ^q παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ
ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀ-
βραάμ, ^r ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν (καθὼς γέγραπ- 17
ται, ^s ^q ^o ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w

ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ
 ἃ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν,
 25 ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἡγέρθη
 διὰ τὴν ὀδικαίωσιν ἡμῶν.

- Ε΄. 5 ^αΔΙΚΑΙΩΘΕΝΤΕΣ οὖν ἐκ πίστεως, ὁ εἰρήνην ἔχο-
 μεν¹ πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 2 Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ ὁ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ
 πίστει² εἰς τὴν χάριν ταύτην ἣ ἐστήκαμεν· καὶ
 3 καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. οὐ
 μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα³ ἐν ταῖς θλίψεσιν,
 4 εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις⁴ ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ
 5 ὑπομονὴ⁵ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπίς
 οὐ κατασχύνει· ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ὁ ἐκκέχυται ἐν
 ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ δοθέν-
 6 τος ἡμῖν. Ἐτι γὰρ⁶ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν,⁶
 7 κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. μόλις γὰρ ὑπὲρ
 δικαίον τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα
 8 τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· ὁ συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ
 ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων
 9 ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. πολλῶ οὖν μάλ-
 λον, δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθη-
 10 σόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. εἰ γὰρ ἐχθροὶ
 ὄντες⁷ κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ
 11 υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησό-
 μεθα⁸ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ
 καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ⁹, δι' οὗ νῦν τὴν¹⁰ καταλλαγὴν ἐλάβομεν.
 12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ¹¹ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς
 τὸν κόσμον εἰσηλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνα-
 13 τος, καὶ οὕτως¹² εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος
 διήλθεν, ἐφ' ᾧ¹³ πάντες ἥμαρτον· ἄχρι γὰρ νόμον
 ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ ἔλογεῖται¹⁴,
 14 μὴ ὄντος νόμου· ἀλλ' ὁ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ

¹ ἔχωμεν L marg. TTrWHR (non marg.). ² —τῇ πίστει
 [LTrWH] R marg. ³ καυχώμενοι Tr (non marg.) WH marg.
⁴ θλίψις LTr. ⁵ εἰ γε WH (marg. Ap. †). ⁶ + ἐτι LTrWHR.
⁷ [Χριστοῦ] WH. ⁸ ἐλλογᾶτο L marg. WH. ⁹ ἀλλὰ TTrWH.

Jac. 1. 15. ^d Gen. 2. 17; 3. 19. 1 Cor. 15. 22. Cf. ver. 14, 21.
 12; 4. 10. ^f Eph. 2. 3. ^g ver. 20. cap. 3. 20.

^a Vid. Act. 2. 24.
^b Vid. Matt. 20. 28.
^c cap. 5. 18. Cf. 1 Cor. 15. 17.
^d cap. 3. 28. ^e cap. 15. 18. Vid. Luc. 2. 14.
^f (var. lect.) Heb. 12. 28. ^g Eph. 2. 18; 3. 12. ^h 1 Cor. 15. 1.
ⁱ ver. 11. Heb. 3. 6. Vid. cap. 3. 27.
^k ver. 11. cap. 8. 23; 9. 10. 2 Cor. 8. 19. ^l Jac. 1. 8. Vid. Luc. 21. 19. ^m 2 Cor. 2. 9; 8. 2; 13. 8. Phil. 2. 22.
ⁿ Ps. 119. 116. Phil. 1. 20. ^o Act. 2. 17. ^p Vid. Marc. 1. 15.
^q Joan. 15. 13. ^r cap. 3. 5. ^s cap. 8. 39. Vid. Joan. 3. 16. ^t Vid. cap. 3. 25. ^u Cf. cap. 1. 18.
^v Col. 1. 20, 21. ^w 2 Cor. 5. 13, 19, 20. Eph. 2. 16. Cf. ver. 11. ^x 2 Cor. 4. 10, 11. ^y cap. 11. 15.
^z Gen. 3. 6. 1 Cor. 15. 21, 22. Cf. Ps. 51. 5. ver. 15, 16, 17.
^{aa} cap. 6. 23. ^{ab} Phil. 3.

^a Cf. Ose.

6. 7.

^b Cf. 1 Cor.

15. 45.

^c ver. 16.

17. Vid.

ver. 12.

Cf. Matt.

26. 28.

^d Cf. 2 Cor.

5. 15.

^e Vid. Act.

11. 23.

^f ver. 19.

Esa. 53. 11.

^g 2 Cor. 11.

32.

^h ver. 18.

Vid. cap. 1.

32.

ⁱ Joan. 10.

10.

^j Rev. 22. 5.

^k Cf. ver.

19.

^m Vid.

Joan. 12.

32.

ⁿ cap. 4. 25.

^o 2 Cor. 10.

6.

^p Heb. 2. 2.

^q Heb. 5. 8.

Cf. Phil. 2.

8.

^r Gal. 3. 19.

^s Cf. Gal. 2.

4.

^t cap. 6. 1.

1 Tim. 1.

14.

^u Cf. ver.

12.

^v cap. 6. 14.

Joan. 1. 14.

^w Vid. cap.

2. 7.

^x ver. 15.

Vid. Luc.

20. 16.

^y ver. 11.

cap. 7. 4. 6.

Gal. 2. 19.

Col. 2. 20;

3. 3. 1 Pet.

2. 24.

^z Vid.

Matt. 28.

19. Cf.

Gal. 3. 27.

^a Col. 2. 12.

^b Cf. Joan.

11. 40.

^c Vid. Act.

2. 24.

^d cap. 7. 6.

Cf. 2 Cor.

5. 17. Gal.

6. 15. Eph.

4. 23. 24.

Col. 3. 10.

Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως¹ καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαν-
τας^a ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς
ἐστὶ τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παρά- 15
πτωμα, οὕτω καὶ² τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς
παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον³ ἢ
χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ^a τοῦ ἐνὸς
ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς^f τοὺς πολλοὺς ἐπερίσ-
σευσεν. καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ δώρη- 16
μα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα³ ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ
δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς^h δικαίωμα.
εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς⁴ παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασί- 17
λευσεν διὰ τοῦ ἐνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισ-
σεΐαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς⁵ τῆς δικαιοσύνης
λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύουσιν διὰ τοῦ ἐνός
Ἰησοῦ Χριστοῦ⁶. Ἀρα οὖν ὡς δι' ἐνός παραπτώ- 18
ματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα· οὕτω
καὶ δι' ἐνός^h δικαιώματος εἰς^m πάντας ἀνθρώπους εἰς
ⁿδικαίωσιν ζωῆς. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς^o παρακοῆς τοῦ 19
ἐνός ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί,
οὕτω καὶ διὰ τῆς^q ὑπακοῆς τοῦ ἐνός δίκαιοι καταστα-
θήσονται οἱ πολλοί. Νόμος δὲ^s παρεισήλθεν, ἵνα 20
πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. οὐδὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρ-
τία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· ἵνα^u ὥσπερ ἐβασί- 21
λευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ^x ἡ χάρις
βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς^y ζωὴν αἰώνιον, διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμενούμενⁱ τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ 6 Ζ'.
χάρις πλεονάσῃ; μὴ γένοιτο. οἷτινες ἀπεθάνομεν 2
τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν⁸ ἐν αὐτῇ; ἡ ἀγνοεῖτε 3
ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν⁹, εἰς τὸν
θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐ- 4
τῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ
ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν^a διὰ τῆς δόξης^e τοῦ πατρὸς,
οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν^f καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

¹ Μωσέως LTT^rWH.

² [καὶ] WH.

³ κρίμα TWH.

⁴ ἐν ἐνὶ L marg., ἐν ἐνός WH marg.

⁵ — τῆς δωρεᾶς [LT^r marg.

WH] R marg. ⁶ χριστοῦ Ἰησοῦ T^r marg. WH marg. ⁷ ἐπι-

μένωμεν LTT^rWH. ⁸ ζήσωμεν L marg. ⁹ [Ἰησοῦν] WH.

- 5 Εἰ γὰρ ^α σύμφυτοι γεγόναμεν ^β τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανά-
 6 του αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα. τοῦτο
 γινώσκοντες, ὅτι ^γ ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος ^δ συν-
 σταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ ^ε τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας,
 7 τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. ^ς ὁ γὰρ ἀπο-
 8 θανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ δὲ ^ζ ἀπε-
 θάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ ^η συζήσομεν
 9 αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ^θ οὐκ
 ἔτι ^ι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι ^κ κυριεύει.
 10 ^λ ὁ ^μ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ. ^ν ὁ
 11 δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ. οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυ-
 τούς ^ξ νεκροὺς μὲν εἶναι ^ο τῇ ἁμαρτίᾳ, ^π ζῶντας δὲ τῷ
 12 Θεῷ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν ^ρ. Μὴ οὖν
^σ βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι,
 εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ^τ ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ.
 13 μηδὲ ^θ παριστάνετε ^ι τὰ μέλη ὑμῶν ^κ ὅπλα ἀδικίας τῇ
 ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ ^λ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ ὡς ^μ
^ν ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ^ξ ὅπλα δικαιο-
 14 σύνης τῷ Θεῷ. ^ο ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ
 γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ^π ὑπὸ χάριν.
 15 Τί οὖν; ^ρ ἁμαρτήσομεν ^σ, ὅτι οὐκ ἐσμέν ὑπὸ νόμον,
 16 ἀλλ' ^τ ὑπὸ χάριν; ^θ μὴ γένοιτο. ^ι οὐκ οἴδατε ὅτι ^κ ὁ
^λ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ^μ ὑπακοήν, ^ν δούλοι
 ἐστε ^ξ ὧς ὑπακούετε, ἥτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ
 17 ^ο ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; ^π χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε
 δούλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς
 18 ὃν παρεδόθητε ^ρ τύπον διδαχῆς. ^σ ἐλευθερωθέντες δὲ
 19 ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. ^τ Ἀν-
 θρώπινον λέγω διὰ ^θ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν.
 ὥσπερ γὰρ ^ι παρεστήσατε ^κ τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ
 ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν ^λ, οὕτω νῦν
^μ παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ
 20 εἰς ἁγιασμόν. ὅτε γὰρ ^ν δούλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας,

^α Cf. Joan. 15. 5.^β Cf. 2 Cor. 4. 10. Phil. 3. 10, 11.^γ Eph. 4. 22. Col. 3. 9.^δ Gal. 2. 20. Cf. Gal. 5. 24; 6. 14.^ε Cf. cap. 7. 24.^ς Cf. 1 Pet. 4. 1.^ζ 2 Tim. 2. 11.^η Rev. 1. 18.^ι ver. 2. Vid. Luc. 20. 38.^κ ver. 14. Ps. 19. 13; 119. 133.^λ Mic. 7. 19.^μ ver. 16, 19. cap. 12. 1.^ν 2 Cor. 10. 4.^ξ Cf. 1 Pet. 2. 24.^ο cap. 5. 21.^π ver. 2. ^ρ cap. 11. 2.^σ 1 Cor. 6. 2, 9, 16, 19.^τ Matt. 6. 24.^θ 1 Pet. 1. 14.^ι ver. 20. Vid. Joan. 8. 34.^κ cap. 7. 25 (var. lect.).^λ Cf. 2 Tim. 1. 13.^μ ver. 22. Vid. Joan. 8. 32.^ν Vid. cap. 3. 5.^ξ Gal. 4. 13. Cf. cap. 8. 3.^ο ver. 13. cap. 7. 5, 23.¹ συν- LTTTrWH.² οὐκέτι BELTTTrWH.³ οὐκέτι LTTTrWH.⁴ ὁ E. ⁵ — εἶναι L, εἶναι νεκροὺς μὲν TWH, [εἶναι] νεκροὺς μὲν Tr.⁶ — τῷ Κυρίῳ ἡμῶν LTTTrWH. ⁷ — αὐτῇ ἐν LTTTrWH.⁸ ὡσεὶ LTTTrWH. ⁹ ἀλλὰ LTTTrWH. ¹⁰ ἁμαρτήσωμεν LTTTrWH. ¹¹ [εἰς τὴν ἀνομίαν] WH.

^a cap. 7. 5.
Cf. Jer. 12.
13.
^b 2 Cor. 4.
2. Eph. 5.
12. Phil.
3. 19.
^c Prov. 14.
12. cap. 1.
32.
^d ver. 18.
^e cap. 7. 4.
1 Pet. 1.

^g cap. 5. 12.
^h Vid. cap.
2. 7.

ⁱ 1 Cor. 7.
39.
^k ver. 6.
Gal. 5. 4.

^l Matt. 5.
32.

^m ver. 6.
Vid. cap. 6.
2.

ⁿ cap. 8. 2.
Gal. 2. 19;
5. 18. Eph.
2. 15.
Col. 2. 14.
^o Eph. 2.
16. Col. 1.
22.

^p cap. 8. 8.
9.
^q Gal. 5. 24.
^r cap. 6. 13.

^s Vid. cap.
6. 4.
^t cap. 2. 27,
29.

^u ver. 13.
Vid. Luc.
20. 16.
^v cap. 3. 20.
^w Ex. 20.
17. Deut.
5. 21. cap.
13. 9.

^x ver. 11.
2 Cor. 5.
12; 11. 12.
Gal. 5. 13.
1 Tim. 5.
14.
^y Cf. 1 Cor.
15. 56.
^z Cf. cap.
10. 5.

ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. ^a τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε ²¹
τότε, ¹ ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; ² τὸ ³ γὰρ τέλος
ἐκείνων, θάνατος. νυνὶ δὲ ⁴ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ²²
ἁμαρτίας, ⁵ δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε ⁶ τὸν καρπὸν
ὑμῶν εἰς ἀγιασμόν. ⁷ τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον. ⁸ τὰ γὰρ ²³
ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος. τὸ δὲ χάρισμα τοῦ
Θεοῦ, ⁹ ζωὴ αἰώνιος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

¹⁰ Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί (γινώσκουσι γὰρ νόμον ⁷ Η'.
λαλῶ), ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ'
ὅσον χρόνον ζῇ; ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ¹
ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ. εἰ δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ² κατήρ-
γεται ἀπὸ τοῦ νόμου ⁴ τοῦ ἀνδρός. ἄρα οὖν ζῶντος ³
τοῦ ἀνδρός ¹ μοιχαλὶς χρηματίζει, εἰ ἀνένηται ἀνδρὶ
ἐτέρῳ. εἰ δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ
τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλὶς, γενομένην
ἀνδρὶ ἐτέρῳ. ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ⁵ ὑμεῖς ἐθανατώ-
θητε ² τῷ νόμῳ ^ο διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ
γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα
⁶ καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ. ⁷ ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ ⁵
σαρκί, ⁹ τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου
ἐνργεῖτο ⁵ ἐν ⁵ τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ ⁶ καρποφο-
ρῆσαι τῷ θανάτῳ. νυνὶ δὲ ⁸ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ ⁶
νόμου, ¹⁰ ἀποθανόντες ⁶ ἐν ⁷ ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δον-
λεύειν ἡμᾶς ⁷ ἐν ⁸ καινότητι ⁸ πνεύματος, καὶ οὐ παλαιό-
τητι ⁹ γραμμάτος.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; ¹⁰ μὴ γένοιτο. ⁷ Θ'.
ἀλλὰ ¹¹ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω, εἰ μὴ διὰ νόμον. ¹² τὴν
τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν,
¹³ Ὁὐκ ἐπιθυμήσεις. ¹⁴ ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία ⁸
διὰ τῆς ἐντολῆς κατεργάσατο ⁹ ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυ-
μίαν. ¹⁵ χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. ἐγὼ δὲ ἔζων ⁹
χωρὶς νόμου ποτέ. ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ
ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον. καὶ εὐρέθη ¹⁰
μοι ¹¹ ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν, αὕτη ⁹ εἰς θάνατον. ἡ γὰρ ¹¹

¹; LT.
νόμου E.

². LT.
⁵ — ἐν B.

³ + μὲν L[Tr marg.].
⁶ ἀποθανόντος BE.

⁴ — τοῦ
[ἡμᾶς] LTrWH.
⁹ αὕτη B.

⁸ κατηργάσατο TTr.

- ἁμαρτία ^a ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ^b ἐξήπα-
 12 τῆσέ με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ὥστε ^c ὁ μὲν νόμος
 13 ἅγιος, καὶ ^d ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ ^e δικαία καὶ ἀγαθή. Τὸ
 οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ γέγονε ¹ θάνατος; ^f μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ²
 ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι
 κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν
 14 ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. Οἶδαμεν
 γὰρ ³ ὅτι ὁ νόμος ^g πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ ^h σαρ-
 15 κικός ⁴ εἰμι, ⁱ πεπραμένος ^k ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὁ γὰρ
 κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω, τοῦτο
 16 πράσσω· ἀλλ' ὁ μισῶ, τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω,
 17 τοῦτο ποιῶ, ⁵ σύμφημι τῷ νόμῳ ^m ὅτι καλός. νυνὶ δὲ
 "οὐκ ἔτι ⁶ ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ' ⁷ ἡ οἰκοῦσα ⁸
 I. 18 ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ⁹ ἐν ἐμοί,
 τουντέστιν ⁹ ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· ¹⁰ τὸ γὰρ θέλει
 παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ
 19 εὐρίσκω ¹⁰. οὐ γὰρ ὁ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ¹¹ ὁ οὐ
 20 θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγὼ ¹²,
 τοῦτο ποιῶ, ⁿ οὐκ ἔτι ⁶ ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ' ¹¹
 21 ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον
 τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακόν
 22 παράκειται. ^p συνῆδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ
 23 ² τὸν ἔσω ἄνθρωπον· βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ^r ἐν τοῖς
 μέλεσί μου ^q ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός
 μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ¹³ τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας
 24 τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρω-
 πος· τίς με ῥύσεται ἐκ ^t τοῦ σώματος τοῦ θανάτου
 25 τούτου; ^u εὐχαριστῶ ^{14, 15} τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
 τοῦ Κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν ¹⁶ νοῷ
 δουλεύω νόμῳ Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκί, νόμῳ ἁμαρτίας.
 8 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
 2 ^z μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα ¹⁷. ὁ
 γὰρ νόμος ^v τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

¹ ἐγένετο LTrWHR.² ἀλλ' L.³ δὲ L marg.⁴ σάρ-

κινός LTrWHR.

⁵ συν- TWH.⁶ οὐκέτι LTrWHR.⁷ ἀλλὰ

LTrWHR.

⁸ ἐνοικοῦσα TWH.⁹ τοῦτ' ἐστιν TWH.¹⁰ οὐ

LTrWHR.

¹¹ ἀλλὰ TTrWH.¹² -ἐγὼ LTr ([ἐγὼ] T

marg.) WH (non marg.) R.

¹³ + ἐν TTr [WH] R (non marg.).¹⁴ χάρις LTrWHR (non marg.) R.¹⁵ + δὲ [WH] R.¹⁶ -μὲν

T.

¹⁷ -μὴ κατὰ σάρκα ad fin. vers. LTrWHR.^a Vid. ver.^b Gen. 8.^c Heb.^d 3. 13.^e Ps. 19. 8,^f 9.^g 2 Pet. 2.^h 21.ⁱ Ps. 119.^j 137.^k ver. 7.^l 1 Cor. 3.^m 1.ⁿ 2 Cor. 8.º Heb. 7.^p 16 (var.

lect.).

^q 1 Reg. 21.^r 20. 25.^s 2 Reg. 17.^t 17. Esa.^u 50. 1; 52. 3.^v cap. 3. 9.^w Cf. ver.^x 18. 19.^y Gal. 5. 17.^z 1 Tim. 1.^{aa} 8.^{ab} ver. 20.^{ac} Gen. 6. 5;^{ad} 8. 21. Job^{ae} 14. 4; 15.^{af} 14. Ps. 51.^{ag} 5. Jer. 17.^{ah} 9.^{ai} Ps. 1. 2;^{aj} 112. 1; 119.^{ak} 35.^{al} 2 Cor. 4.^{am} 16 (var.

lect.).

^{an} Eph. 3. 16.^{ao} Cf. 1 Pet. 3.^{ap} 4.^{aq} cap. 6. 13,^{ar} 19.as Cf. Jac. 4.^{at} 1.^{au} Cf. cap. 6.^{av} 6.^{aw} (var.

lect.) cap.

^{ax} 6. 17.^{ay} 1 Cor. 15.^{az} 57.^{ba} (var.

lect.)

^{bb} ver. 4.^{bc} Cf. 1 Cor.^{bd} 15. 45.

^a cap. 7. 4.
 Vid. Joan.
 8. 32.
^b Heb. 10.
 1. 2.
^c Cf. cap. 6.
 19.
^d 2 Cor. 5.
 21.
^e Phil. 2. 7.
^f Lev. 16. 5.
 Ps. 40. 6.
 Heb. 10. 6.
 8.
^g Vid. cap.
 1. 32.
^h ver. 1
 (var. lect.).
 Gal. 5. 16,
 25.
ⁱ Cf. Gal. 6.
 8.
^k Gal. 5.
 19—21.
^l Vid.
 Matt. 16.
 23.
^m Gal. 5.
 22—25.
ⁿ cap. 7. 5.
^o Vid.
 Joan. 14.
 26 & Act.
 16. 7.

^p cap. 4. 17.
 Joan. 5. 21.
 Vid. Act.
 2. 24.

^q Col. 3. 5.

^r Gal. 5. 18.
^s Deut. 14.
 1. Ose. 1.
 10. Joan.
 1. 12.
^t Marc. 14.
 36. Gal. 4.
 6.

^u Vid.
 Matt. 25.
 34.

^v Vid. Act.
 14. 22. Cf.
 2 Cor. 1. 7.
 2 Tim. 2.
 12.

^a ἡλευθέρωσέ με¹ ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ
 θανάτου. ^b Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ^c ἡσθένει ³ ΙΑ'.
 διὰ τῆς σαρκός, ^d ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας^e ἐν
 ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ ^f περὶ ἁμαρτίας κατέ-
 κρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα ^g τὸ δικαίωμα ⁴
 τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς ^h μὴ κατὰ σάρκα
 περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ⁱ Οἱ γὰρ κατὰ ⁵
 σάρκα ὄντες, ^k τὰ τῆς σαρκὸς ^j φρονοῦσιν· ^l οἱ δὲ κατὰ
 πνεῦμα, ^m τὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ φρόνημα τῆς ⁶
 σαρκός, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος,
 ζωὴ καὶ εἰρήνη. Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκός, ⁷
 ἔχθρα εἰς Θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσ-
 σεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· ⁿ οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ ⁸
 ἀρέσαι οὐ δύνανται. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ⁹
 ἀλλ' ² ἐν πνεύματι, εἶπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν.
 εἰ δέ τις ^o πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν
 αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν ¹⁰
 δι' ³ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ ¹¹
 δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος ⁴ Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ
 ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας τὸν ⁵ Χριστὸν ⁶ ἐκ νεκρῶν ² ζωοποιή-
 σει καὶ ⁷ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ τὸ ἐνοικεῖν αὐτοῦ
 πνεῦμα ⁸ ἐν ὑμῖν.

⁹ ΑΡΑ οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν οὐ τῇ σαρκί, ¹²
 τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν· εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζήτε, μέλ- ¹³
 λετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ
 σώματος ^a θανατοῦτε, ζήσεσθε. Ὅσοι γὰρ πνεύματι ¹⁴
 Θεοῦ ^r ἄγονται, οὗτοί εἰσιν ^s υἱοὶ Θεοῦ⁹. οὐ γὰρ ἐλά- ¹⁵
 βετε πνεῦμα δουλείας¹⁰ πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ¹¹ ἐλά-
 βετε πνεῦμα υἰοθεσίας¹², ἐν ᾧ κρᾶζομεν, ¹³ ὡς Ἀββᾶ¹³, ὁ
 πατήρ. Αὐτὸ ¹² τὸ πνεῦμα ¹⁴ συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύ- ¹⁶
 ματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμέν τέκνα Θεοῦ. εἰ δὲ τέκνα, καὶ ¹⁷
^u κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, ¹⁴ συγκληρονόμοι
 δὲ Χριστοῦ· ^v εἶπερ ¹⁴ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξ-

¹ σε L marg. TTr marg. WH (non marg.). ² ἀλλὰ TTr WH.
³ διὰ LTr WH. ⁴ + τὸν TTr WH. ⁵ - τὸν LTr WHR.
⁶ + Ἰησοῦν [L] WHR, Χριστὸν Ἰησοῦν ante ζωοποιήσει pronit TWH.
⁷ [καὶ] Tr marg. WH. ⁸ τοῦ ἐνοικούντος αὐτοῦ πνεύματος BET
 WH (non marg.) R (non marg.). ⁹ υἱοὶ εἰσιν Θεοῦ LTr, at
 υἱοὶ Θεοῦ εἰσιν L marg. Tr marg. WH. ¹⁰ δουλείας T. ¹¹ ἀλλὰ
 LTr WH. ¹² υἰοθεσίας· ἐν...πατήρ, αὐτὸ WH marg. ¹³ Ἀββά
 (sic Marc. xiv. 36) WH. ¹⁴ συν- TWH.

18 ἀσθῶμεν. Λογίζομαι γὰρ ὅτι ^a οὐκ ἄξια τὰ παθή-
 ματα τοῦ νῦν καιροῦ ^b πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν
 19 ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. Ἡ γὰρ ^c ἀποκαρδοκία
 τῆς κτίσεως ^d τὴν ἀποκάλυψιν τῶν νύων τοῦ Θεοῦ
 20 ^e ἀπεκδέχεται. ^a τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη,
 21 οὐχ ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ^m ἐπ' ¹ ἐλπίδι,
 ὅτι ³ καὶ αὕτη ἡ κτίσις ^e ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δου-
 λείας ⁴ τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν
 22 τέκνων τοῦ Θεοῦ. οἶδαμεν γὰρ ὅτι ^j πᾶσα ἡ κτίσις
 23 ^{5g} συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· οὐ ^h μόνον
 δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ⁱ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος
 ἔχοντες ⁶, καὶ ἡμεῖς ⁷ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στεναζόμεν,
 νιοθεσίαν ^k ἀπεκδεχόμενοι, ^l τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώ-
 24 ματος ἡμῶν. ^m τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν. ⁿ ἐλπίς δὲ
 βλεπομένη, οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὁ γὰρ βλέπει τις, τί
 25 καὶ ⁸ ἐλπίζει ⁹; εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι'
 26 ὑπομονῆς ^k ἀπεκδεχόμεθα. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦ-
 μα συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις ¹⁰ ἡμῶν· ὁ τὸ
 γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ, οὐκ οἶδαμεν, ἀλλ' ¹¹
² αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν ¹² στεναγ-
 27 μοῖς ἀλαλήτοις· ⁹ ὁ δὲ ἐρευνῶν ¹³ τὰς καρδίας οἶδε τί ^r τὸ
 φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ^e ἐντυγχάνει
 28 ὑπὲρ ἀγίων. Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν
 πάντα συνἐργεῖ ¹⁴ εἰς ἀγαθόν, ⁱ τοῖς κατὰ πρόθεσιν
 29 κλητοῖς οὖσιν. ὅτι οὓς προέγνω, καὶ ^u προώρισε συμ-
 μόρφους τῆς εἰκόνης τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι
 30 αὐτὸν ^v πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ^z ἀδελφοῖς· οὓς δὲ
 προώρισε, ⁱ τούτους καὶ ἐκάλεσέ· καὶ οὓς ἐκάλεσε,
 τούτους καὶ ^y ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους
 31 καὶ ^z ἐδόξασε. Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ
 32 Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ^a ὅς γε τοῦ ἰδίου
 υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ¹⁵ ὑπὲρ ἡμῶν ^b πάντων παρέ-
 δωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν

^a 2 Cor. 4.
 17. Cf.
 1 Pet. 1. 5,
 6.
^b 1 Pet. 4.
 13.
^c Phil. 1.
 20.
^d Gen. 3.
 17—19.
 Eccles. 1.
^e Cf. Act. 3.
 21.

^f Marc. 16.
 15.
^g Jer. 12. 4,
 11.
^h Vid. cap.
 5. 3.
ⁱ Jac. 1. 18.
^k ver. 19,
 25. Esa.
 25. 9. Gal.
 5. 5.
^l Cf. Luc.
 20. 36.
 Vid. Luc.
 21. 28.
^m ver. 20.
 1 Thess. 5.
 8.
ⁿ 2 Cor. 4.
 18. Heb.
 11. 1.
^o Matt. 20.
 22. Jac. 4.
 3.
^p Cf. Zech.
 12. 10.
 Joan. 14.
 16. Eph.
 6. 18.
^q Vid. Luc.
 16. 15. Cf.
 Act. 1. 24.
^r ver. 6.
^s ver. 34.
^t ver. 30.
 Cf. Act. 2.
 39. cap. 1.
 7.
^u Act. 4. 28.
^v Vid.
 Matt. 28.
 10.
^w 1 Cor. 6.
 11.
^x Joan. 17.
 22.
^y Joan. 3.
 16.
^z Vid.
 Joan. 12.
 32.

¹ ἐφ' TWH (ἐλπίδι WH). ² —, WH.R (non marg.). ³ διότι T. ⁴ δουλίας T. ⁵ συν- TWH. ⁶ + ἡμεῖς T[LTrWH]R. ⁷ — ἡμεῖς LTrTWH.R. ⁸ — καὶ LTr, — τί καὶ WH (non marg.) R (non marg.) αὐτὶς καὶ ὑπομένει WH alter marg. ⁹ ὑπομένει (pro ἐλπίζει) R marg. ¹⁰ τῇ ἀσθενείᾳ LTrTWH.R. ¹¹ ἀλλὰ TTrWH. ¹² — ὑπὲρ ἡμῶν LTrTWH.R. ¹³ ἐραυνῶν TTrWH. ¹⁴ + ὁ Θεὸς L[WH]R marg. ¹⁵ ἀλλὰ LTrTWH.

^a Vid. Luc. 7. 42.
^b Vid. Luc. 18. 7.
^c Esa. 50. 8.
^d Vid. Marc. 16. 19.
^e ver. 27.
^f Heb. 7. 25.
^g Cf. 1 Joan. 2. 1.
^h cap. 2. 8.
ⁱ 2 Cor. 12. 10.
^j Deut. 28. 48.
^k 2 Cor. 11. 26, 27.
^l Ps. 44. 22.
^m Cf. Joan. 16. 33.
ⁿ Gal. 2. 20.
^o Eph. 5. 2.
^p Rev. 1. 5.
^q 1 Cor. 3. 22.
^r 1 Pet. 3. 22.
^s 1 Cor. 15. 24.
^t Eph. 3. 18.
^u Cf. Esa. 7. 11.
^v Vid. cap. 5. 8.
^w 2 Cor. 11. 10.
^x 1 Tim. 2. 7.
^y cap. 2. 15.
^z Cf. Ex. 32. 32.
^{aa} 1 Cor. 12. 3; 16. 22.
^{ab} Gal. 1. 8, 9.
^{ac} cap. 1. 3.
^{ad} ver. 6.
^{ae} Joan. 1. 48.
^{af} Cf. cap. 3. 1, 2.
^{ag} Vid. Joan. 4. 22.
^{ah} Cf. Act. 2. 39.
^{ai} Act. 3. 25.
^{aj} Cf. Act. 18. 32.
^{ak} Cf. Joan. 1. 1. cap. 1. 25.
^{al} 2 Cor. 11. 31.
^{am} Cf. Joan. 8. 33.
^{an} Vid. cap. 4. 13.
^{ao} Gen. 21. 12.
^{ap} Heb. 11. 18.
^{aq} Cf. Gal. 3. 29.

^a χαρίζεται; τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἑκλεκτῶν Θεοῦ; Ὁ Θεὸς 33
ὁ δικαίων·¹ τίς ὁ κατακρίνων²; Χριστὸς³ ὁ ἀποθα- 34
νών, μᾶλλον δὲ καὶ ἔγερθεῖς⁵, ὃς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ
τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.⁷ τίς ἡμᾶς 35 II'.
χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ⁸; Ὁ θλίψις⁹, ἡ
στενοχωρία, ἡ διωγμός, ἡ λιμός, ἡ γυμνότης, ἡ κίν-
δυνος, ἡ μάχαιρα; καθὼς γέγραπται, Ἐνεκά¹⁰ 36
σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς
πρόβατα σφαγῆς.¹¹ Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπὲρ 37
νικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. Πέπεισμαι γὰρ 38
ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί,
οὔτε δυνάμεις¹¹, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε 39
ὑψωμα οὔτε βάθος, οὔτε τις κτίσις ἐτέρα δυνήσεται
ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ¹² ἡμῶν.

Ἡ ΑΛΗΘΕΙΑ λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, 9 ID'.
¹³ συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύ-
ματι Ἁγίῳ, ὅτι λύπη μοί ἐστι μεγάλη, καὶ ἀδιά- 2
λειπτος ὁδύνη τῇ καρδίᾳ μου· ἠνυχόμην γὰρ αὐτὸς 3
ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι¹⁴ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελ-
φῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα· οἵτινές 4
εἰσιν Ἰσραηλῖται¹⁵, ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα, καὶ αἱ
διαθήκαι¹⁶ καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ
ἐπαγγελίαι, ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ 5
κατὰ σάρκα,¹⁷ ὁ ὢν ἐπὶ πάντων¹⁸ Θεὸς εὐλογητὸς εἰς
τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ 6
λόγος τοῦ Θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι
Ἰσραὴλ· οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες 7
τέκνα, ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα.
Τουτέστιν¹⁹, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκός, ταῦτα τέκνα 8
τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογιζέται
εἰς σπέρμα. ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος,¹⁹ Κατὰ 9

¹; R marg. ² κατακρινῶν LWH. ³ + Ἰησοῦς T[LWH]R.
⁴ - καὶ LTrWH. ⁵ + ἐκ νεκρῶν [WH]R. ⁶ - καὶ T[L]WH.
⁷; R marg. ⁸ θεοῦ WH marg. R marg. ⁹ θλίψις LTr.
¹⁰ ἐνεκεν LTrWH. ¹¹ οὔτε δυνάμεις in locum post μέλλοντα
transferunt LTrWH. ¹² τοῦ κυρίου L marg. ¹³ συν-
TWH. ¹⁴ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ LTrWH. ¹⁵ Ἰσραηλεῖται
TWH. ¹⁶ ἡ διαθήκη L (non marg.) Tr marg. ¹⁷ LTr marg.
(sic quidam recentes interpretes, notante R), σάρκα WH marg.
(non text.). ¹⁸ πάντων, WH text. (non marg.), πάντων. R marg.
(sic quidam recentes, notat R). ¹⁹ τοῦτ' ἐστιν TTrWH.

τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάρρει
 10 υἱός.^α Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ^βΡεβέκκα ἐξ ἐνὸς
 11 κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· ^γμήπω
 γὰρ γεννηθέντων, ^δμηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ κα-
 κόν¹, ἵνα ὅ² κατ' ἐκλογὴν τοῦ Θεοῦ πρόθεσις³ μένη,
 12 οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ^εἐκ τοῦ καλοῦντος, ἑρρήθη³ αὐτῇ,
 13 ^ς· Ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι.⁴ καθὼς⁴
 γέγραπται, ^ε· Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἑσαῦ⁵
⁶ἠμίσησα.⁶
 14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ⁷ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; ⁸μὴ
 15 γένοιτο. τῷ γὰρ Μωσῇ⁶ λέγει, ⁹· Ἐλεήσω ὃν ἂν
 16 ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω.⁷ Ἄρα οὖν οὐ
 τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦν-
 17 τος⁷ Θεοῦ. λέγει γὰρ ⁸ἡ γραφὴ τῷ Φαραώ, ⁹· Ὅτι
 εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ
 τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου
 18 ἐν πάσῃ τῇ γῇ.⁸ Ἄρα οὖν ὃν θέλει, ἐλεεῖ· ὃν δὲ
 19 θέλει, ⁹σκληρύνει. Ὅρεῖς οὖν μοι⁹, ¹⁰· Τί⁹ ἔτι μέμ-
 φεται; ¹⁰τῷ γὰρ¹⁰ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε;¹⁰
 20 Μενούνγε, ¹¹ὡς ἄνθρωπε¹¹, σὺ τίς εἶ¹¹ ὁ ἀνταποκρινόμενος
 τῷ Θεῷ; ¹²μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, ¹³· Τί με
 21 ἐποίησας οὕτως;¹² ¹⁴· Ἡ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς
 τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ¹⁵· ὃ μὲν
 22 εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; εἰ δὲ θέλων ὁ
 Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργήν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυ-
 νατὸν αὐτοῦ, ἠνεγκεν ἐν πολλῇ ¹⁶μακροθυμίᾳ¹⁶ σκευὴ
 23 ὀργῆς¹⁶ κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν· καὶ¹⁷ ἵνα γνωρίσῃ
¹⁸· τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ ¹⁹σκευῇ ἐλέους,¹⁸
 24 προητοίμασεν εἰς δόξαν;¹⁹ οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς²⁰ οὐ
 25 μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν.²⁰ ὥς καὶ ἐν
 τῷ Ὡση²¹ λέγει, ²²· Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν
 26 μου· καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην.²³ ²⁴· Καὶ

^α Vid. cap.

5. 3.

^β Gen. 25.

21.

^γ Cf. cap. 4.

17.

^δ Cf. Esa.

7. 16.

^ε cap. 8. 28.^ς Gen. 25. 23.^σ Mal. 1. 2.

3.

^λ Vid. Luc.

14. 26.

^ι Deut. 32.

4. 2 Chr.

19. 7. Job

8. 3; 34. 10.

Ps. 92. 15.

^κ Vid. Luc.

20. 16.

^ι Ex. 33. 19.^μ cap. 4. 3;

10. 11; 11.

2. Gal. 3.

8. 22; 4. 30.

1 Tim. 5.

18. Jac. 2.

8. 23; 4. 3.

1 Pet. 2. 6.

^π Ex. 9. 16.

Cf. Ex. 4.

21; 7. 3, 13,

14; 9. 12;

10. 20, 27;

11. 10; 14.

4, 8, 17.

Deut. 2. 30.

Josh. 11. 20.

^ρ cap. 11. 19.^σ 2 Chr. 20.

6. Job 6.

12. Dan.

4. 35.

^τ Vid. Luc.

12. 14.

^ς J. b 33. 13.^θ Esa. 45. 9.

Cf. Esa. 29.

16.

^ι Esa. 64. 8.

Jer. 18. 6.

^κ 2 Tim. 2.

20.

^λ cap. 2. 4.^μ ver. 23.

Act. 9. 15.

Cf. ver. 21.

^π Prov. 16.

4.

^ρ Eph. 3.

16. Cf.

cap. 2. 4.

^σ Vid. cap.

3. 29.

^τ Ose. 2. 23.

Cf. 1 Pet. 2.

10.

^θ Ose. 1. 10.¹ φαῦλον LTrWHR.² πρόθεσις τοῦ Θεοῦ LTrWHR.³ ἐρ-

ρήθη LTrWHR.

⁴ καθάπερ WH (non marg.).⁵ Ἑσαῦ

ELTWH.

⁶ Μωσῇ γὰρ L, Μωσεί γὰρ L marg., Μωϋσεῖ γὰρ

TTTr, Μωυσεῖ γὰρ WH.

⁷ ἐλεῶντος LTrWHR.⁸ μοι οὖν

LTrWHR.

⁹ + οὖν L [Tr marg.].¹⁰ - γὰρ E.¹¹ ὡς

ἀνθρώπε, μενούγγε LTrWHR.

¹² - καὶ [Tr marg.] WH.Rmarg., ¹³ δόξαν, ... ἐθνῶν - ; WH.¹⁴ Ὡση²¹ TTTr.

^a Vid.
Matt. 16.
16.
^b Esa. 10.
22, 23.
^c Gen. 22.
17.
^d cap. 11. 5.

^e Esa. 1. 9.
^f Jac. 5. 4.
^g Deut. 29.
23. Esa.
13. 19.
Jer. 49. 18;
50. 40.
Amos 4. 11.
^h cap. 1. 17;
3. 21, 22;
10. 6.
Gal. 2. 16;
3. 24.
Phil. 3. 9.
ⁱ Esa. 51. 1.

^k Esa. 28.
16.
^l Vid.
Matt. 13.
41. Cf.
Matt. 21.
44.
^m cap. 10.
11. Vid.
Act. 10. 43.
ⁿ Gal. 4.
15. Col. 4.
13.
^o Cf. Act.
21. 20.
^p cap. 1. 17.

^q Cf. Matt.
5. 17.

^r Lev. 18. 5.
Luc. 10. 28.
Cf. cap. 7.
10.
^s Deut. 30.
12, 13.

^t Cf. Joann.
3. 13.

ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρήθη¹ αὐτοῖς², Οὐ λαός μου
ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ ^aΘεοῦ ζῶντος.³ Ἡσαΐας³ 27
δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ, ^bἘὰν ᾗ ὁ ἀριθμὸς τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ ^cὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ^aκατά-
λειμμα⁴ σωθήσεται. ^bλόγον γὰρ συντελῶν καὶ συν- 28
τέμνων ἐν δικαιοσύνῃ· ὅτι λόγον συντετεμμένον⁵ ποιή-
σει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.⁶ Καὶ καθὼς προείρηκεν 29
Ἡσαΐας³, ^eἘἰ μὴ ^fΚύριος Σαβαὼθ ^gἐγκατέλιπεν ἡμῖν
σπέρμα, ^gὡς Σόδομα ἃν ἐγενήθημεν, ^gκαὶ ὡς Γόμορρα
ἃν ὁμοιωθήμεν⁷. Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔβη ταῖς μὴ 30 ^{ie}.
διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, ^hδικαιο-
σύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως. Ἰσραὴλ δὲ ⁱδιώκων νόμον 31
δικαιοσύνης, εἰς νόμον δικαιοσύνης⁸ οὐκ ἔφθασε.
διατί⁹; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου^{10, 11} 32
προσέκοψαν γὰρ¹² τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, καθὼς 33
γέγραπται, ^kἸδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμ-
ματος, καὶ πέτραν ^lσκανδάλου· καὶ πᾶς^{13 m} ὁ πιστεύων
ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχυνηθήσεται.⁷

ἈΔΕΛΦΟΙ, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ 10
ἡ δέησις ἡ¹⁴ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ἐστίν¹⁵
εἰς σωτηρίαν. ⁿμαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ὁ ζῆλον Θεοῦ 2
ἔχουσιν,¹⁶ ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν.¹⁶ ἀγνοοῦντες γὰρ 3
^pτὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην¹⁷
ζητοῦντες στηῆσαι, ^pτῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπε-
τάγησαν. ^qτέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην 4
παντὶ τῷ πιστεύοντι. Μωσῆς¹⁸ γὰρ γράφει τὴν δι- 5
καιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ¹⁹ νόμου, ^rὍτι²⁰ ὁ ποιήσας αὐτὰ²¹
ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς²². ^sἩ δὲ ἐκ πίστεως 6
δικαιοσύνη οὕτω λέγει, ^sΜὴ εἴπῃς ἐν τῇ²³ καρδίᾳ
σου, Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἐστι
^tΧριστὸν καταγαγεῖν· ἡ, Τίς καταβήσεται εἰς τὴν 7

¹ ἐρρήθη LTr WH.

² — αὐτοῖς Tr, [αὐτοῖς] LTr marg. WH.

³ Ἡσαΐας L, Ἡσαΐας WH.

⁴ ὑπόλειμμα LTr WH, ὑπόλειμμα WH.

⁵ — ἐν δικαιοσύνῃ· ὅτι λόγον συντετεμμένον LTr WH, at in margine habet [Tr]. ⁶ ἐν· T. ⁷ ὁμοιωθήμεν L marg. ⁸ — δι-

καιοσύνης LTr WH. ⁹ διὰ τί WH. ¹⁰ — νόμου LTr WH.

¹¹ WH marg. R marg. ¹² — γὰρ LTr WH.

¹³ — πᾶς

LTr WH. ¹⁴ — ἡ LTr WH. ¹⁵ αὐτῶν LTr WH. ¹⁶ ἔχου-

σιν... ἐπίγνωσιν, WH. ¹⁷ — δικαιοσύνην LTr WH. ¹⁸ Μω-

σῆς LTr WH. ¹⁹ — τοῦ TTr (non marg.) WH. ²⁰ ὅτι

transferunt L marg. TTr marg. WH in locum post γράφει.

²¹ — αὐτὰ T [LTr marg.] WH. ²² αὐτῇ LTr WH. ²³ — τῇ E.

^a ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστι ^b Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.
 8 ἀλλὰ τί λέγει; ^c Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ
 στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστι τὸ
 9 ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν· ὅτι ^d ἐὰν ὁμολογή-
 σης ^e ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν², καὶ ^f πισ-
 τεύσης ^g ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ^h ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ
 10 νεκρῶν, ⁱ σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιο-
 11 σύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. Λέγει
 γὰρ ^j ἡ γραφή, ^k Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασι-
 12 χυνθήσεται.³ Οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ Ἰουδαίου τε
 καὶ Ἑλλήνος· ^l ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, ^m πλου-
 13 τῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. Πᾶς
 γὰρ ⁿ ὃς ἂν ^o ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσε-
 14 ται.⁴ Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται ^p εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευ-
 σαν; πῶς δὲ πιστεύουσιν ^q οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς
 15 δὲ ἀκούσουσι ^r χωρὶς κηρύσσοντος; πῶς δὲ κηρύξου-
 σιν ^s, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς ^t γέγραπται, ^u Ὡς
 ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην⁵, τῶν
 16 εὐαγγελιζομένων τὰ ^v ἀγαθὰ.⁶ Ἀλλ' ^w οὐ πάντες ὑπῆ-
 κουσιν τῷ εὐαγγελίῳ· Ἡσαΐας¹⁰ γὰρ λέγει, ^x Κύριε,
 17 τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; ^y Ἄρα ἡ πίστις ἐξ
 18 ἀκοῆς, ἢ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Θεοῦ¹¹. ἀλλὰ λέγω,
 Μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε ^z εἰς πᾶσαν τὴν γῆν
^{aa} ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα ^{ab} τῆς
 19 οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.⁷ Ἀλλὰ λέγω, Μὴ
 οὐκ ἔγνω Ἰσραὴλ¹²; πρῶτος Μωσῆς¹³ λέγει, ^{ac} Ἐγὼ
 παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ^{ad} ἔθνει ^{ae} ἀσυνέτῳ
 20 παροργιῶ ὑμᾶς.⁸ Ἡσαΐας¹⁰ δὲ ^{af} ἀποτολμᾷ καὶ λέγει,
^{ag} Ἐυρέθην¹⁵ τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενό-
 21 μην¹⁶ τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.⁹ πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ
 λέγει, ^{ah} Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου
 πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.¹⁷

^a Vid. Luc. 8. 31.
^b Heb. 13. 20.
^c Deut. 30. 14.
^d Cf. 1 Cor. 12. 3.
^e Phil. 2. 11.
^f Act. 16. 31.
^g Vid. Act. 2. 24.
^h Vid. cap. 9. 17.
ⁱ Vid. cap. 9. 33.
^j cap. 3. 22.
^k Act. 10. 36.
^l cap. 2. 4.
^m Joel 2. 32.
ⁿ Act. 2. 21.
^o Vid. Act. 7. 59.
^p Eph. 4. 21.
^q Cf. Joan. 9. 36.
^r Cf. Act. 8. 31.
^s Tit. 1. 3.
^t Esa. 52. 7.
^u Nah. 1. 15.
^v Cf. Eph. 6. 15.
^w cap. 3. 3.
^x Esa. 53. 1.
^y Joan. 12. 38.
^z Ps. 19. 4.
^{aa} Marc. 16. 15.
^{ab} Vid. Matt. 24. 14.
^{ac} Deut. 32. 21.
^{ad} Vid. cap. 1. 21.
^{ae} Cf. Act. 13. 46.
^{ah} Esa. 65. 1, 2.

¹ + τὸ ῥῆμα WH (non marg.) R marg.
² ὅτι κύριος Ἰησοῦς L marg. Tr marg. WH (non marg.) R marg.
³ ἐπικαλέσονται LTrWHR.
⁴ πιστεύουσιν L (non marg.) TTrWHR.
⁵ ἀκούουσιν LTrWHR, ἀκούονται T.
⁶ κηρύξουσιν LTrWHR.
⁷ καθάπερ WH (non marg.).
⁸ — τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην LTrWHR, at in margine habet [Tr].
⁹ — τὰ LTrWHR.
¹⁰ Ἡσαΐας L, Ἡσαΐας WH.
¹¹ χριστοῦ LTrWHR.
¹² Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω LTrWHR.
¹³ Μωσῆς LTrWHR.
¹⁴ ἐπ' TTrWH.
¹⁵ + ἐν [LTr] WH marg.

^a 1 Sam. 12.

²² Jer.

^{31. 37; 33.}

^{24.}

^b ver. 11.

Vid. Luc.

^{20. 16.}

^c 2 Cor. 11.

^{22.}

^d Phil. 3. 5.

^e cap. 8. 29.

^f Cf. Marc.

^{12. 26.}

^g Luc. 20. 37.

^h Vid. cap.

^{9. 17.}

ⁱ Act. 25.

^{24.}

^j 1 Reg. 19.

^{10. 14.}

^k 1 Reg. 19.

^{18.}

^l cap. 3. 26.

^m cap. 9.

^{27. Cf.}

ⁿ Jer. 3. 14.

^o Zech. 13. 8.

^p Cf. cap. 4.

^{4.}

^q Vid.

Marc. 6. 52.

^r Cf. ver. 25.

Act. 2. 37.

^s Esa. 29.

^{10.}

^t Ps. 60. 3

(Septua-

gint.).

^u Deut. 29.

^{4. Vid.}

Matt. 13.

^{14.}

^v Ps. 69. 22.

^{23.}

^w Vid. Luc.

^{21. 35.}

^x cap. 9. 33.

^y ver. 1.

^z Cf. Act.

^{28. 28.}

^{aa} ver. 14.

cap. 10. 19.

^{ab} 1 Cor. 6.

^{7.}

^{ac} ver. 25.

^{ad} Cf. cap.

^{15. 16.}

Vid. Act.

^{9. 15.}

^{ae} Act. 1. 17.

^{af} Gen. 29.

^{ag} 2 Sam.

^{19. 12. 13.}

^{ah} 1 Cor. 9.

^{22.}

^{ai} cap. 5. 11.

^a ΑΕΓΩ οὖν, ^aΜὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐ- 1115.
τοῦ¹; ^bμὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ ^cἸσραηλίτης² εἰμί,
^{cd}ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, ^dφυλῆς Βενϊαμίν³. οὐκ ἀπώ- 2
σατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ^eὃν προέγνων. ἢ οὐκ
οἶδατε ^fἐν Ἠλίᾳ⁴ τί λέγει ^gἡ γραφή; ὡς ^hἐντυγχάνει
τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραήλ, λέγων⁵, 'Κύριε, ⁱτοὺς 3
προφήτας σου ἀπέκτειναν, καὶ ^jτὰ θυσιαστήριά σου
κατέσκαψαν· καὶ γὰρ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι
τὴν ψυχὴν μου.' Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισ- 4
μός; ^k'Κατέλιπον ἐμαντῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας,
οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.' Οὕτως οὖν καὶ 5
^lἐν τῷ νῦν καιρῷ ^mλεῖμμα⁷ κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέ-
γονεν. ⁿεἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι⁸ ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις 6
οὐκ ἔτι⁸ γίνεται χάρις. εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι ἐστὶ
χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον.⁹ Τί οὖν; ὁ 7
ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τούτου¹⁰ οὐκ ἐπέτυχεν, ἢ δὲ ἐκλογὴ
ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ^oἐπωρώθησαν, καθὼς¹¹ γέγραπ- 8
ται, ^p'Ἐδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα ^qκατανύξεως,
'ὄφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ^rὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν,'
ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ Δαβίδ¹² λέγει, 'Γενη- 9
θήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς ^sπαγίδα καὶ εἰς θήραν, καὶ
εἰς ^tσκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς· ^uσκοτισ- 10
θήτωσαν οἱ ὄφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ
τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντός¹³ ^vσύγκαμψον.' ^wΛέγω 11
οὖν, μὴ ἔπταισαν, ἵνα πέσωσι; ^xμὴ γένοιτο· ἀλλὰ
^yτῷ αὐτῶν παραπτώματι ἢ σωτηρίᾳ τοῖς ἔθνεσιν, εἰς
τὸ ^zπαραζηλωσαὶ αὐτούς. εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐ- 12
τῶν πλοῦτος κόσμος, καὶ ^aτὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος
ἔθνων, πόσῳ μᾶλλον ^bτὸ πλήρωμα αὐτῶν; Ὑμῖν 13
γὰρ¹⁵ λέγω τοῖς ἔθνεσιν· ἐφ' ὅσον μέν¹⁶ ^cεἰμι ἐγὼ
ἔθνων ἀπόστολος, ^dτὴν διακονίαν μου δοξάζω, εἴ πως 14
^eπαραζηλώσω ^fμου τὴν σάρκα, καὶ ^gσώσω τινὰς ἐξ
αὐτῶν. εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, ^hκαταλλαγὴ κόσ- 15

¹ + [, δν προέγνων] L.

LTTTrWH.

⁴ Ἠλίᾳ ST.

⁶ -καὶ LTTTrWH.

LTTTrWH.

¹⁰ τοῦτο LTTTrWH.

¹³ διὰ παντός BLTrWH.

¹⁸ + οὖν LT[Tr]WH.

² Ἰσραηλείτης TWH.

⁴ Ἠλείᾳ T, Ἠλείᾳ WH.

⁷ λῖμμα WH.

⁹ -εἰ δὲ ἐξ ἔργων ad fin. vers. LTTTrWH.

¹¹ καθάπερ TTTrWH.

¹² Δαυεὶδ LTTTrWH.

¹⁴ συν- TWH.

¹⁵ δὲ LTTTrWH.

³ Βενιαμείν

⁵ -λέγων

⁸ οὐκέτι

16 μου, τίς ἡ πρόσληψις¹, ^α εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; εἰ δὲ
^β ἡ ἀπαρχὴ ἀγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἀγία,
 17 καὶ οἱ κλάδοι. εἰ δέ ^γ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθη-
 σαν, σὺ δὲ ^δ ἀγριέλαιος ὢν ^ε ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς,
 καὶ ^ς συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ ^ζ τῆς πιότητος τῆς
 18 ἐλαίας ἐγένου, μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ
 κατακαυχᾶσαι, σὺ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ’⁴
 19 ἡ ῥίζα σέ. Ὑπερεῖς οὖν, ^η “Ἐξεκλάσθησαν οἱ ^θ κλάδοι,
 20 ἵνα ἐγὼ ^ι ἐγκεντρισθῶ.” ^ι Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλά-
 σθησαν⁷, σὺ δὲ ^κ τῇ πίστει ἔστηκας. ^ι μὴ ὑψηλοφρό-
 21 νει⁸, ἀλλὰ ^κ φοβοῦ· εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν ^λ κατὰ φύσιν
 κλάδων οὐκ ἐφείσατο, μήπως⁹ οὐδέ σου φείσεται¹⁰.
 22 Ἴδε¹¹ οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν
 τοὺς πεσόντας, ἀποτομίαν¹². ἐπὶ δέ σε, ^μ χρηστότητα¹³,
^ν ἐὰν ἐπιμείνης¹⁴ τῇ χρηστότητι· ^ξ ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκο-
 23 πῆσῃ. καὶ ἐκεῖνοι¹⁵ δέ, ^ο ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι¹⁶ τῇ ἀπισ-
 τίᾳ, ^π ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς
 24 πάλιν ^ρ ἐγκεντρίσαι αὐτούς. εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ
 φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ ^ς παρὰ φύσιν ἐνεκεν-
 τρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ
 25 φύσιν, ^ζ ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;¹⁷ ^ς Οὐ γὰρ
 θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ^ζ τὸ μυστήριον τοῦτο,
^ς ἵνα μὴ ᾔτε παρ’¹⁸ ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι ^ς πῶρως^ς ἀπὸ
 μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις¹⁹ οὗ ^ς τὸ πλήρωμα
 26 τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ· καὶ οὕτω πῶς Ἰσραὴλ σωθή-
 σεται, καθὼς γέγραπται, ^α “Ἡξεῖ ἐκ Σιών ὁ ῥνόμενος,
 27 καὶ ^β ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· ^α καὶ αὕτη
 αὐτοῖς ἡ παρ’ ἐμοῦ διαθήκη, ^β ὅταν ἀφέλωμαι τὰς
 28 ἁμαρτίας αὐτῶν.” Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ
 δι’ ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ^α ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς
 29 πατέρας. ^β ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ
 30 κλησίς τοῦ Θεοῦ. Ὡσπερ γὰρ καὶ ^γ ὑμεῖς ^δ ποτὲ²²

^α Cf. Luc.

15. 24.

^β Num. 15.

18—21.

Neh. 10. 37.

Ezek. 44.30.

^γ Jer. 11.

16. Cf. Ps.

52. 8.

^δ Cf. Eph.

2. 12.

^ε ver. 2, 3.

/ Zech. 4.

14.

^ς cap. 9. 19.^λ ver. 17.^κ 2 Sam. 3.

13. 1 Reg.

2. 18.

^κ 2 Cor. 1.

24. Cf.

1 Cor. 10.

12.

^ι cap. 12. 3.

16. 1 Tim.

6. 17.

^μ 1 rov. 28.

14. Esa.

66. 2, 5.

Jer. 44. 10.

Phil. 2. 12.

1 Pet. 1. 17.

^ν Vid. cap.

2. 4.

^ο Heb. 3. 6,

14.

^ρ Joann. 15.

2.

^ξ Cf. 2 Cor.

3. 16.

^ς Cf. ver. 21.^λ cap. 1. 13.

1 Cor. 10.

1; 12. 1.

2 Cor. 1. 8.

1 Thess. 4.

13. Cf.

Col. 2. 1.

^ζ cap. 16. 25.^ς cap. 12.

16.

^ς Cf. ver. 7.

Vid. Marc.

3. 5.

^ρ cap. 15.

15. 24.

2 Cor. 1.

14; 2. 5.

^ς ver. 12.

Cf. Luc. 21.

24.

^α Esa. 59.

20, 21.

^β Act. 3. 26.^γ Esa. 27. 9.^δ Deut. 7.

8; 10. 15.

^ε Rom. 8.

28, 30, &c.

/ Eph. 2. 2.

3, 11, 13; 5.

8. Col. 1.

21; 3. 7.

Tit. 3. 3.

¹ πρόσληψις LTrWH.² συν- TWH.³ -καὶ T[Tr]WH.R

(non marg.).

⁴ ἀλλὰ TTrWH.⁵ -οἱ LTrWH.R.⁶ ἐν-

TWH.

⁷ ἐκλάσθησαν LTr.⁸ ὑψηλὰ φρόνει L marg.

TTrWH.

⁹ -μήπως LTrWH.R.¹⁰ φείσεται LTrWH.R.¹¹ Ἴδε B.¹² ἀποτομία LTrWH.R.¹³ χρηστότης θεοῦ LTrWH.R.¹⁴ ἐπι-

μείνης L marg.

¹⁵ κακείνοι LTrWH.¹⁶ ἐπι-

μείνωνσι TTrWH (σι).

¹⁷ ἐλαία. WH.¹⁸ ἐν Tr (non marg.).

WH (non marg.).

¹⁹ ἄχρη WH.²⁰ -καὶ LTrWH.R.²¹ -καὶ LTrWH.R.²² ποτε ὑμεῖς L marg.

^a Cf. ver.

15.

^b Gal. 3. 22.

23. Cf.

cap. 3. 9.

^c 1^a s. 36. 6;

92. 5.

^d cap. 2. 4.

Eph. 3. 8.

^e Col. 2. 3.

Cf. Ps. 139.

6. Eph. 3.

10.

^f Deut. 29.

29. Job 5.

9; 11. 7.

Prov. 25. 2.

^g Esa. 40.

13. Jer.

23. 18.

1 Cor. 2. 16.

^h Job 35. 7;

41. 11. Cf.

Luc. 17. 10.

ⁱ 1 Cor. 8. 6.

^k Col. 1. 16.

^l cap. 16. 27.

Eph. 3. 21.

1 Tim. 1.

17. 1 Pet.

4. 11; 5. 11

(var. lect.).

2 Pet. 3. 18.

Jud. 25.

Rev. 1. 6;

5. 13.

^m 1 Cor. 1.

10. 2 Cor.

10. 1.

Eph. 4. 1.

1 Pet. 2. 11.

ⁿ cap. 6. 13,

16, 19.

^o Phil. 4.

18.

^p 1 Pet. 2.

2.

^q 1 Pet. 1.

14. Cf.

Ps. 51. 10.

Lam. 5. 21.

1 Joan. 2.

15.

^r Tit. 3. 5.

^s Vid. cap.

2. 18.

^t 1 Cor. 3.

10; 15. 10.

Gal. 2. 9.

Cf. ver. 6.

cap. 1. 5.

^u ver. 16.

cap. 11. 20.

^v Tit. 2. 6.

^w 1 Cor. 7.

17. 2 Cor.

10. 13. 1 Pet. 4. 11.

Eph. 4. 4, 16.

12. 4. 1 Pet.

12. 4. 10. 11.

^x 1 Cor. 12. 5.

Vid. Act. 6. 1.

Matt. 6. 2.

9. 7. Cf. Ex. 25. 2.

3. 17.

Vid. Heb. 13. 1.

ἡπειθήσατε τῷ Θεῷ, ^aνὺν¹ δὲ ἡλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ· οὕτω καὶ οὗτοι νὺν ἡπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ² 31
ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ³ ἐλεθῶσι. ^bσυνέκλεισε γὰρ ὁ 32
Θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπειθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. ^cΩ⁴ βάθος^d πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως 33
Θεοῦ. ^eὥς ἀνεξερεύνητα^f τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀν-
εξιχνίαστοι ^gαἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυ- 34
ρίου; ^hἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; ⁱἢ τίς προέ- 35
δωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; ὅτι ^jἐξ 36
αὐτοῦ καὶ ^kδι' αὐτοῦ καὶ ^lεἰς αὐτὸν τὰ πάντα. ^mαὐτῷ
ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

^m ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρ- 1212'.

μῶν τοῦ Θεοῦ, ⁿπαραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν
ζώσαν, ἁγίαν, ^oεὐάρεστον τῷ Θεῷ⁶, ^pτὴν λογικὴν λα-
τρείαν ὑμῶν· καὶ μὴ ^qὑποσχηματίζεσθε⁸ τῷ αἰῶνι 2
τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε⁹ τῇ ^rἀνακαινώσει τοῦ νοῦς
ὑμῶν¹⁰, εἰς τὸ ^sδοκιμάζειν ὑμᾶς, τί τὸ θέλημα τοῦ
Θεοῦ¹¹ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. Λέγω 3
γὰρ ^tδιὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι
ἐν ὑμῖν, ^uμὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ
φρονεῖν εἰς ^vτὸ σωφρονεῖν, ^wἐκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισε
^xμέτρον πίστεως. Καθάπερ γὰρ ^yἐν ἐνὶ σώματι μέλη 4
πολλὰ¹² ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει
πραξίν· οὕτως ^zοἱ πολλοὶ ἐν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, 5
^{aa}ὁ¹³ δὲ καθείς¹⁴ ἀλλήλων μέλη. ἔχοντες δὲ χαρίσματα 6
^{ab}κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν ^{ac}διάφορα· εἴτε
^{ad}προφητεῖαν, ^{ae}κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· εἴτε 7
^{af}διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ^{ah}ὁ διδάσκων, ἐν τῇ
διδασκαλίᾳ· εἴτε ^{ai}ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ 8
μεταδιδούς, ἐν ^{aj}ἀπλότῳ· ὁ προϊστάμενος, ἐν ^{ak}σπουδῇ·
ὁ ἐλεῶν, ἐν ^{al}ἰλαρότητι.

^mἩ ἀγάπη ^{an}ἀνυπόκριτος. ^{ao}ἀποστύγοντες τὸ πο- 9
νηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ· ^{ap}τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς 10

¹ νυνὶ WH marg.

² ἡμετέρῳ E.

³ + νὺν T[L] WHR.

⁴ Ω ETTr.

⁵ ἀνεξεραύνητα TTr WH.

⁶ τῷ θεῷ εὐάρεστον TWH

(non marg.).

⁷ συν- TWH.

⁸ υποσχηματίζεσθαι LTr marg.

WH marg.

⁹ μεταμορφοῦσθαι LTr marg.

WH marg.

¹⁰ - ὑμῶν

LTr WHR.

¹¹ Θεοῦ, WH.R marg.

¹² πολλὰ μέλη LTr WH

(non marg.) R.

¹³ τὸ LTr WHR.

¹⁴ καθ' εἰς BELTr WH.

^a Eph. 4. 7. Cf. Matt. 25. 15.

^a 1 Cor. 12. 12-14.

^b 1 Cor. 10. 17. Cf. Joan. 17. 11.

^c Eph. 4. 25.

^d 1 Cor.

^e 1 Cor. 12. 10. Cf. Act. 13. 1.

^f Cf. 2 Tim. 2. 15.

^g 1 Cor. 12. 5. Vid. Act. 6. 1.

^h cap. 15. 4.

ⁱ 2 Cor. 8. 2; 9. 11, 13. Cf.

Matt. 6. 2.

^k ver. 11. 2 Cor. 7. 11, 12; 8. 7, 8, 16.

^l Heb. 6. 11.

^m 2 Cor.

9. 7. Cf. Ex. 25. 2. 3. 17.

1 Chr. 29. 5, 6. Ezra 1. 6.

ⁿ 2 Cor. 6. 6.

^o Vid. Jac.

^p 1 Pet. 1. 22.

ἀλλήλους φιλόστοργοι· ^aτῇ τιμῇ ἀλλήλους προη-
 11 γούμενοι· ^bτῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, ^dτῷ πνεύματι ζέ-
 12 οντες, ^eτῷ καιρῷ¹ δουλεύοντες· ^fτῇ ἐλπίδι χαίροντες,
 τῇ θλίψει ^gὑπομένοντες, ^hτῇ προσευχῇ προσκαρτε-
 13 ροῦντες· ⁱταῖς χρεαῖαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, ^kτὴν
 14 φιλοξενίαν διώκοντες· ^lεὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας
 15 ὑμᾶς· ^mεὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. ⁿΧαίρειν μετὰ
 16 χαιρόντων, καὶ ^oκλαίειν μετὰ κλαιόντων. ^pτὸ αὐτὸ εἰς
 ἀλλήλους φρονοῦντες· ^qμὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες,
 ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. ^rμὴ γίνεσθε
 17 φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. ^sμηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ
 ἀποδιδόντες. ^tπρονοοῦμενοι καλὰ³ ἐνώπιον πάντων⁴
 18 ἀνθρώπων· εἰ δυνατόν, ^uτὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων
 19 ἀνθρώπων ^vεἰρηνεύοντες. ^wμὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες,
 ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον ^xτῇ ὀργῇ. γέγραπται
 γάρ, ^yἘμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύ-
 20 ριος· ^zἘὰν οὖν⁵ πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψώμιζε αὐτόν·
 ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας
 21 πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. μὴ νικῶ
 ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.
 13 ΠΑΣΑ ^aψυχὴ ^bἐξουσίαις ^cὑπερεχοῦσαις ὑποτασ-
 σέσθω. ^dοὐ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ⁶ Θεοῦ· αἱ
 δὲ οὖσαι ἐξουσίαι⁷ ὑπὸ τοῦ⁸ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσὶν.
 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ
 διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες, ἑαυτοῖς
 3 κρίμα⁹ λήφονται¹⁰. οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος
 τῶν ἀγαθῶν ἔργων¹¹, ἀλλὰ τῶν κακῶν¹². θέλεις δὲ μὴ
 φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; ^eτὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἔξεις
 4 ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστὶ σοι εἰς τὸ
 ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ ^fεἰκὴ¹³
 τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ^gἐκδι-
 5 κος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. διὸ ἀνάγκη

¹ Κυρίῳ BELTTrWHR (non marg.).

(non marg.) R. ² + [ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ] L.

³ ἀλλὰ ἐὰν LTTTrWHR. ⁴ τῶν L.

LTTTrWHR. ⁵ - τοῦ LTTTrWHR. ⁶ κρίμα SBELTr.

⁷ λήμψονται LTTTrWH. ⁸ τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ LTTTrWHR. ⁹ τῷ

κακῷ LTTTrWHR. ¹⁰ εἰκὴ LWH.

11. Tit. 3. 1.

^c 1 Pet. 2. 13.

^d Dan. 2. 21; 4. 17, 25, 32; 5. 21.

Joan. 19. 11.

^e Cf. Act. 9. 36.

^f 1 Pet. 2. 14.

^g 1 Cor. 15. 2.

Gal. 3. 4; 4. 11.

Col. 2. 18.

^h 1 Thess. 4. 6. Cf. 1 Pet. 2. 14.

^a cap. 13. 7.

Phil. 2. 3.

^b 1 Pet. 2. 17.

^c ver. 8.

^d Matt. 25.

^e 26.

^f Act. 18.

^g 25.

^h Act. 20.

ⁱ 19 (var.

lect.).

^j Cf. cap. 5.

^k 2.

^l Cf. Heb.

10. 36.

^m Vid. Act.

1. 14.

ⁿ Heb. 13.

^o 16.

^p Matt. 25.

^q 35. Heb.

^r Vid. Luc.

6. 28.

^s 1 Cor. 12.

^t 26.

^u Job 30.

^v 25.

^w cap. 15. 5.

^x 2 Cor. 13.

^y 11. Phil.

2. 2; 4. 2.

^z Cf. 1 Pet. 3.

^a 8.

^b ver. 3.

^c cap. 11. 20.

^d Cf. Ps. 131.

^e 1. Jer. 45.

^f 5.

^g Prov. 3.

^h 7. cap. 11.

ⁱ 25.

^j ver. 19.

^k Lev. 19. 18.

^l Prov. 20.

^m 22; 24. 29.

ⁿ Prov. 3. 4.

^o 2 Cor. 8. 21.

^p Cf. cap. 14.

^q 16.

^r cap. 1. 15.

^s Vid.

^t Marc. 9.

^u 50.

^v Cf. cap. 5.

^w 9.

^x Deut. 32.

^y 35. Heb.

^z 10. 30. Cf.

^a Ps. 94. 1.

^b Prov. 5.

^c 21, 22.

^d Luc. 6. 27.

^e Cf. Ex. 23.

^f 4, 5.

^g 2 Reg. 6.

^h 22.

ⁱ Vid. Act.

^j 2. 41.

^k Luc. 12.

^a 1 Pet. 2.
^{19.} Cf.
 Eccles. 8.
^{2.} Act. 23.
 1.
^b ver. 7.
 Vid. Luc.
 20. 22.
^c cap. 15.
^{16.} Phil.
 2. 25.
 Heb. 1. 7;
 8. 2.
^d Matt. 22.
 21.
^e Matt. 17.
 25.
^f Vid. cap.
 12. 10.
^g Lev. 19.
 13. Vid.
 Matt. 7. 12.
^h ver. 10.
ⁱ cap. 2. 1.
^k Ex. 20.
 13—15, 17.
 Deut. 5.
 17—19, 21.
 Marc. 10.
 19. Vid.
 Matt. 19.
 18, 19.
^l Vid. cap.
 7. 7.
^m Lev. 19.
 18. Cf.
 Matt. 22.
 40. Col. 3.
 14. Vid.
 Joan. 13.
 34.
ⁿ Gal. 6. 10.
 Eph. 5. 15.
 Col. 4. 5.
^o Cf. Esa.
 56. 1.
^p Cf. 1 Cor.
 7. 29.
 1 Joan. 2.
 18. Rev.
 1. 3; 22. 10.
^q Cf. Joan.
 9. 4.
^r Col. 3. 8.
^s Cf. Luc.
 21. 34.
^t Vid.
 Marc. 7. 22.
^u Vid. Act.
 5. 17.
^v Gal. 3. 27.
 Cf. Job 29.
 14.
^w Gal. 5. 16.
^x ver. 2.
^y cap. 15. 1.
 1 Cor. 8. 9,
 10, 11; 9.
 22.
^z 1 Cor. 12.
 10. Heb. 5. 14.
 8. 1.

ὑποτάσσεσθαι¹, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ
 διὰ τὴν συνείδησιν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τε- 6
 λείτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσὶν, εἰς αὐτὸ τοῦτο
 προσκαρτεροῦντες. ἀπόδοτε οὖν² πᾶσι τὰς ὀφειλάς· 7
 τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος·
 τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν.
^g Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, ^h εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους³. 8
 ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε. ^k τὸ 9
 γάρ, 'Οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ
 ψευδομαρτυρήσεις⁴, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα
 ἐντολή, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ⁵ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ⁶,
^{h m} 'Αγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν⁷.' Ἡ 10
 ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· ^h πλήρωμα
 οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

ΚΑΙ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς 11
 ἦδη⁸ ὅξ ὑπνου ἐγερθῆναι· οὖν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν
 ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεῦσαμεν. ^p ἡ νῦν προέκοψεν, 12
^q ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ
 σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα⁹ τὰ ὄπλα¹⁰ τοῦ φωτός. ὡς 13
 ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, ^r μὴ κώμοις
 καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ^s ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι¹¹ καὶ
^t ζήλῳ¹². ἀλλ' ¹³ ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χρι- 14
 στὸν¹⁴, καὶ ^u τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπι-
 θυμίας.

^v ΤΟΝ δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, 14
 μὴ εἰς διακρίσεις ^b διαλογισμῶν. ^a Ὃς μὲν πιστεύει 2
 φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ 3
 ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ^d ἐξουθενείτω· καὶ ὁ¹⁵
 μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα ^e μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ
 αὐτὸν προσελάβετο. ^f σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον 4
 οἰκέτην; ^g τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. σταθί-
 σεται δέ· δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς¹⁶ στῆσαι αὐτόν.

¹ προτάσσεσθαι E errore. ² —οὖν LTr WHR. ³ ἀλλή-
 λους ἀγαπᾶν LTr WH. ⁴ —οὐ ψευδομαρτυρήσεις LTr WHR.
⁵ τῷ λόγῳ τούτῳ L (non marg.) TTr WH (non marg.). ⁶ [ἐν
 τῷ] LTr WH. ⁷ σεαυτὸν LTr WH. ⁸ ἡδὴ ἡμᾶς LTr WH marg.,
 ἡδὴ ὑμᾶς TTr WH (non marg.) R. ⁹ ἐνδυσώμεθα δὲ
 LTr WH ([δὲ] WH) R. ¹⁰ ἔργα L marg. ¹¹ ἔρισι L marg.
 Tr marg. WH marg. ¹² ζήλοισ Tr marg. WH marg. ¹³ ἀλλὰ
 TTr WH. ¹⁴ χριστὸν Ἰησοῦν WH marg. ¹⁵ ὁ δὲ LTr WHR.
¹⁶ δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος LTr WHR.

^a 1 Cor. 12.
 10. Heb. 5. 14. ^b Vid. Luc. 24. 38. Cf. Phil. 2. 14. ^c ver. 14. Cf. 1 Cor.
 8. 1. ^d ver. 10. Luc. 18. 9. ^e Col. 2. 16. ^f Jac. 4. 12. ^g Vid. Luc. 16. 13.

5^a Ὃς μὲν¹ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει
 πᾶσαν ἡμέραν. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῦ^b πληροφορο-
 6 ρεῖσθω. ^aὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ²· καὶ ὁ
 μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ³. ³ὁ ἔσθίων,
 Κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ
 ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ ^aεὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ.
 7^c οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀπο-
 8 θνήσκει. ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε
 ἀποθνήσκωμεν⁴, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ⁵ἐάν τε οὖν
 9 ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν⁴, τοῦ Κυρίου ἐσμέν. ⁶εἰς
 τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ⁵ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ
 10 ἀνέζησεν⁶, ⁷ἵνα καὶ ἱνεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ
 δὲ ⁸τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί⁷ ἐξου-
 θενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; ⁹πάντες γὰρ παραστησό-
 11 μεθα⁸ τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ⁷. γέγραπται γάρ, ¹⁰ᾠδὴ
 ἐγώ, λέγει Κύριος· ὅτι ἐμοὶ ¹¹κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ
 12 πᾶσα γλῶσσα ¹²ἑξομολογήσεται⁹ τῷ Θεῷ. ¹³Ἄρα οὖν¹⁰
 ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ ¹⁴λόγον δώσει¹⁰ τῷ Θεῷ¹¹.
 13^k Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε
 μᾶλλον, ¹⁵τὸ μὴ τιθεῖν πρόσκομμα¹² τῷ ἀδελφῷ ἢ¹³
 14 σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ,
 ὅτι οὐδὲν ¹⁶κοινὸν δι' ἑαυτοῦ¹⁴. ¹⁷εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι
 15 κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν· εἰ δὲ¹⁵ διὰ βρώμα ὁ
 ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι¹⁶ ¹⁸κατὰ ἀγάπην περι-
 πατεῖς. ¹⁹μὴ τῷ βρώματί σου ἐκείνον ἀπόλλυε, ²⁰ὑπὲρ
 16 οὗ Χριστὸς ἀπέθανε. ²¹Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν
 17 τὸ ἀγαθόν. οὐ γάρ ἐστιν ²²ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ¹⁷
 ὁ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ ²³εἰρήνη καὶ
 18 ²⁴χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ· ὁ γὰρ ἐν τούτοις¹⁷ ²⁵δο-
 λεύων τῷ¹⁸ Χριστῷ, ²⁶εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ ²⁷δόκιμος¹⁹
 19 τοῖς ἀνθρώποις. ἄρα²⁰ οὖν ²⁸ἡ τῆς εἰρήνης διώκωμεν²¹,

^a Gal. 4. 10.
^b Cf. Zech. 7.
^c 5, 6.
^d cap. 4. 21.
^e Vid. Luc.
^f 1. 1.
^g 1 Cor. 10.
^h 30, 31.
ⁱ 1 Tim. 4.
^j 3, 4. Vid.
^k Matt. 15.
^l 36.
^m 2 Cor. 5.
ⁿ 15. Gal. 2.
^o 20. 1 Pet.
^p 4, 2.
^q Phil. 1.
^r 20. Vid.
^s Luc. 20. 38.
^t Rev. 1.
^u 18; 2. 8.
^v Phil. 2.
^w 11. Vid.
^x Matt. 23.
^y 18.
^z Act. 10.
^{aa} 42.
^{ab} ver. 13.
^{ac} Vid. Matt.
^{ad} 7. 1.
^{ae} ver. 3.
^{af} Vid.
^{ag} Matt. 25.
^{ah} 32.
^{ai} (var.
^{aj} lect.)
^{ak} 2 Cor. 5. 10.
^{al} o Esa. 45.
^{am} 23. Cf.
^{an} Num. 14.
^{ao} 21. Jer.
^{ap} 22. 24.
^{aq} Ezek. 5. 11.
^{ar} Phil. 2.
^{as} 10, 11.
^{at} Matt. 11.
^{au} 25. cap.
^{av} 15. 9.
^{aw} Vid.
^{ax} Matt. 12.
^{ay} 36 & 16. 27.
^{az} 1 Cor. 8.
^{ba} 13.
^{bb} Cf. ver. 2.
^{bc} Vid. Marc.
^{bd} 7. 2.
^{be} ver. 20.
^{bf} Eph. 5. 2.
^{bg} Cf. 1 Cor.
^{bh} 8. 7, 10.
^{bi} 1 Cor. 8.
^{bj} 11.
^{bk} Cf. cap.
^{bl} 12. 17.
^{bm} 1 Cor. 10.
^{bn} 29, 30.
^{bo} Cf. 1 Cor.
^{bp} 6. 9; 8. 8.
^{bq} Col. 2. 16.
^{br} Gal. 5.
^{bs} 22.
^{bt} cap. 16.
^{bu} 18.
^{bv} Ps. 34. 14.

¹ + γὰρ T[LWH].

φρονεῖ LTr WHR.

² - καὶ LTr WHR.

³ - καὶ LTr WHR.

⁴ ἐξήσεν LTr WHR.

⁵ ἐξομολογήσεται πᾶσα γλῶσσα LTr (non marg.).

⁶ [οὖν] WH.

⁷ [τῷ θεῷ] LWH.

⁸ [τῷ θεῷ] LWH.

⁹ [τῷ θεῷ] LWH.

¹⁰ [τῷ θεῷ] LWH.

¹¹ [τῷ θεῷ] LWH.

¹² [τῷ θεῷ] LWH.

¹³ [τῷ θεῷ] LWH.

¹⁴ [τῷ θεῷ] LWH.

² - καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ

³ + καὶ LTr WHR.

⁴ ἀποθνήσκει L.

⁵ Θεοῦ LTr WHR.

⁶ οὖν LTr.

⁷ (non marg.) Tr (non marg.).

⁸ [τῷ θεῷ] LWH.

⁹ [τῷ θεῷ] LWH.

¹⁰ [τῷ θεῷ] LWH.

¹¹ [τῷ θεῷ] LWH.

¹² [τῷ θεῷ] LWH.

¹³ [τῷ θεῷ] LWH.

¹⁴ [τῷ θεῷ] LWH.

¹⁵ γὰρ LTr WHR.

¹⁶ [τῷ θεῷ] LWH.

¹⁷ οὐκ ἐτι LTr WHR.

¹⁸ οὐκ ἐτι LTr WHR.

¹⁹ δοκίμοις L marg.

²⁰ ἀρα L marg.

²¹ διώκωμεν L marg.

²² διώκωμεν L marg.

²³ διώκωμεν L marg.

²⁴ διώκωμεν L marg.

²⁵ διώκωμεν L marg.

²⁶ διώκωμεν L marg.

²⁷ διώκωμεν L marg.

²⁸ διώκωμεν L marg.

²⁹ διώκωμεν L marg.

³⁰ διώκωμεν L marg.

³¹ διώκωμεν L marg.

³² διώκωμεν L marg.

³³ διώκωμεν L marg.

³⁴ διώκωμεν L marg.

³⁵ διώκωμεν L marg.

³⁶ διώκωμεν L marg.

³⁷ διώκωμεν L marg.

³⁸ διώκωμεν L marg.

³⁹ διώκωμεν L marg.

⁴⁰ διώκωμεν L marg.

⁴¹ διώκωμεν L marg.

⁴² διώκωμεν L marg.

⁴³ διώκωμεν L marg.

⁴⁴ διώκωμεν L marg.

⁴⁵ διώκωμεν L marg.

⁴⁶ διώκωμεν L marg.

⁴⁷ διώκωμεν L marg.

⁴⁸ διώκωμεν L marg.

⁴⁹ διώκωμεν L marg.

⁵⁰ διώκωμεν L marg.

⁵¹ διώκωμεν L marg.

⁵² διώκωμεν L marg.

⁵³ διώκωμεν L marg.

⁵⁴ διώκωμεν L marg.

⁵⁵ διώκωμεν L marg.

⁵⁶ διώκωμεν L marg.

⁵⁷ διώκωμεν L marg.

⁵⁸ διώκωμεν L marg.

⁵⁹ διώκωμεν L marg.

⁶⁰ διώκωμεν L marg.

⁶¹ διώκωμεν L marg.

⁶² διώκωμεν L marg.

⁶³ διώκωμεν L marg.

⁶⁴ διώκωμεν L marg.

⁶⁵ διώκωμεν L marg.

⁶⁶ διώκωμεν L marg.

⁶⁷ διώκωμεν L marg.

⁶⁸ διώκωμεν L marg.

⁶⁹ διώκωμεν L marg.

⁷⁰ διώκωμεν L marg.

⁷¹ διώκωμεν L marg.

⁷² διώκωμεν L marg.

⁷³ διώκωμεν L marg.

⁷⁴ διώκωμεν L marg.

⁷⁵ διώκωμεν L marg.

⁷⁶ διώκωμεν L marg.

⁷⁷ διώκωμεν L marg.

⁷⁸ διώκωμεν L marg.

⁷⁹ διώκωμεν L marg.

⁸⁰ διώκωμεν L marg.

⁸¹ διώκωμεν L marg.

⁸² διώκωμεν L marg.

⁸³ διώκωμεν L marg.

⁸⁴ διώκωμεν L marg.

⁸⁵ διώκωμεν L marg.

⁸⁶ διώκωμεν L marg.

⁸⁷ διώκωμεν L marg.

⁸⁸ διώκωμεν L marg.

⁸⁹ διώκωμεν L marg.

⁹⁰ διώκωμεν L marg.

⁹¹ διώκωμεν L marg.

⁹² διώκωμεν L marg.

⁹³ διώκωμεν L marg.

⁹⁴ διώκωμεν L marg.

⁹⁵ διώκωμεν L marg.

⁹⁶ διώκωμεν L marg.

⁹⁷ διώκωμεν L marg.

⁹⁸ διώκωμεν L marg.

⁹⁹ διώκωμεν L marg.

¹⁰⁰ διώκωμεν L marg.

¹⁰¹ διώκωμεν L marg.

¹⁰² διώκωμεν L marg.

¹⁰³ διώκωμεν L marg.

¹⁰⁴ διώκωμεν L marg.

¹⁰⁵ διώκωμεν L marg.

¹⁰⁶ διώκωμεν L marg.

¹⁰⁷ διώκωμεν L marg.

¹⁰⁸ διώκωμεν L marg.

¹⁰⁹ διώκωμεν L marg.

¹¹⁰ διώκωμεν L marg.

¹¹¹ διώκωμεν L marg.

¹¹² διώκωμεν L marg.

¹¹³ διώκωμεν L marg.

¹¹⁴ διώκωμεν L marg.

¹¹⁵ διώκωμεν L marg.

¹¹⁶ διώκωμεν L marg.

¹¹⁷ διώκωμεν L marg.

¹¹⁸ διώκωμεν L marg.

¹¹⁹ διώκωμεν L marg.

¹²⁰ διώκωμεν L marg.

^a cap. 15. 2.
¹ Cor. 8. 1;
 14. 3, 12, 26.
² Cor. 10.
 8; 12. 19;
 13. 10.
 Eph. 4. 12,
 16, 29. Cf.
 Act. 9. 31.
¹ Cor. 10.
 23; 14. 4, 5,
 17.
¹ Thess. 5.
 11.
^b ver. 14.
 Tit. 1. 15.
 Vid. Act.
 10. 15.
^c Cf. 1 Cor.
 8. 9—11.
^d 1 Cor. 8.
 13.
^e 1 Joan. 3.
 21.
^f Vid. cap.
 2. 18.
^g Vid.
 Matt. 21.
 21.
^h Cf. Gal.
 6. 1.
ⁱ 1 Thess.
 5. 14. Cf.
 cap. 14. 1.
^k 1 Cor. 10.
 33; 13. 5.
^l Cf. Joan.
 5. 30; 6. 38.
 Phil. 2. 5.
^m Ps. 69. 9.
ⁿ Vid. cap.
 4. 23.
^o cap. 12. 7,
 8.
^p Ps. 119.
 50.
^q 1 Thess.
 1. 3.
^r Vid. cap.
 12. 16.
^s 2 Cor. 1.
 3; 11. 31
 (var. lect.).
 Eph. 1. 3.
 Col. 1. 3.
 1 Pet. 1. 3.
^t cap. 14. 1,
 3.
^u Vid. Act.
 3. 26. Cf.
 Matt. 15.
 24.
^v cap. 3. 7.
^w Cf. Act.
 13. 32.
^x Vid. cap.
 3. 29.
^y 2 Sam.
 22. 50. Ps.
 18. 49.
^z cap. 14.
 11.
^{aa} Jac. 5. 13.
 Deut. 32.
 43.
^{ab} Ps. 117. 1.

καὶ τὰ τῆς "οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. Μὴ ἔνεκεν 20
 βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. ^bπάντα μὲν
 καθαρὰ, ἀλλὰ ^cκακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμ-
 ματος ἐσθίοντι. ^dκαλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ 21
 πιεῖν¹ οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει
 ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ². Σὺ πίστιν³ ἔχεις; κατὰ 22
 σαυτὸν⁴ ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ^eμακάριος ὁ μὴ κρί-
 νων ἑαυτὸν ἐν ᾧ^f δοκιμάζει. ὁ δὲ ^gδιακρινόμενος, ἐὰν 23
 φάγῃ, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὁ
 οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν⁵. Ὁφείλομεν δὲ ^hἡμεῖς 151H.
 οἱ δυνατοὶ ⁱτὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν,
 καὶ ^kμὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν· ἕκαστος γὰρ ^lἡμῶν τῷ 2
 πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς "οἰκοδομήν.
 καὶ γὰρ ^mὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρρεσεν, ἀλλὰ, καθὼς 3
 γέγραπται, ⁿΟἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σέ, ἐπέ-
 πσον⁷ ἐπ' ἐμέ.⁸ ^oὍσα γὰρ προεγράφη^{8,9} εἰς τὴν ἡμε- 4
 τέραν ^pδιδασκαλίαν προεγράφη¹⁰, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς
 καὶ¹¹ τῆς ^{op}παρακλήσεως τῶν γραφῶν ^qτὴν ἐλπίδα ἔχω-
 μεν¹². ὁ δὲ Θεὸς ^rτῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως 5
 δώῃ ὑμῖν ^sτὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν
 Ἰησοῦν¹³. ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε 6
^tτὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ. Διὸ ^uπροσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ 7
 Χριστὸς ^vπροσελάβετο ἡμᾶς¹⁴, εἰς δόξαν¹⁵ Θεοῦ. λέγω 8
 δέ, Ἰησοῦν¹⁶ Χριστὸν ^wδιάκονον γεγενῆσθαι¹⁷ ^xπεριτομῆς
 ὑπὲρ ^yἀληθείας Θεοῦ, ^zεἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγ-
 γελίας τῶν πατέρων· ^{aa}τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξά- 9
 σαι τὸν Θεόν, καθὼς γέγραπται, ^{ab}Διὰ τοῦτο ^bἐξομο-
 λογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ^cψαλῶ.
 Καὶ πάλιν λέγει, ^dΕὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ 10
 αὐτοῦ.¹⁸ Καὶ πάλιν¹⁸, ^eΑἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ 11
 ἔθνη¹⁹, καὶ ἐπαινέσατε²⁰ αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.¹⁹ Καὶ 12

¹ πείν WH. ² —ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ T[Tr marg.] WH.R
 (non marg.). ³ + ἦν LITrWHR (; post ἔχεις omisso).
⁴ σεαυτὸν LITrWH. ⁵ Insert R marg. cap. xvi. 25—27.
⁶ —γὰρ LITrWHR. ⁷ ἐπέπεσαν LITrWH. ⁸ ἐγράφη L marg.
⁹ + [πάντα] WH. ¹⁰ ἐγράφη LITrWHR. ¹¹ + διὰ LITrWHR.
¹² + τῆς παρακλήσεως WH marg. ¹³ Ἰησοῦν χριστὸν TrWH
 marg. ¹⁴ ἡμᾶς L (non marg.) TTr (non marg.) WH marg.,
 R (non marg.). ¹⁵ + τοῦ LITrWH. ¹⁶ γὰρ (—Ἰησοῦν)
 LITrWHR. ¹⁷ γενέσθαι LTr (non marg.) WH marg.
¹⁸ + λέγει L[Tr marg.]. ¹⁹ πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον L (non
 marg.) TTrWHR. ²⁰ ἐπαινεσάτωσαν LITrWHR.

- πάλιν Ἡσαΐας¹ λέγει, ^aἜσται ὅ^a ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί,
 καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ^eἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπι-
 13 οὔσιν.¹ Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρῶσαι ὑμᾶς
 πάσης ^aχαρᾶς καὶ ^aεἰρήνης² ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ
 περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ^fἐν δυνάμει Πνεύ-
 ματος Ἀγίου.
 14 ^gΠΕΠΕΙΣΜΑΙ δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ
 περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστε ^hἀγαθωσύνης,
 πεπληρωμένοι ⁱπάσης³ γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλή-
 15 λους νουθετεῖν. ^jτολμηρότερον⁴ δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελ-
 φοί⁵, ^kἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμνησκῶν ὑμᾶς, διὰ τὴν
 16 χάριν τὴν δοθείσάν μοι ὑπὸ⁶ τοῦ Θεοῦ, ^lεἰς τὸ εἶναι
 με ^mλειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ⁷ ⁿεἰς τὰ ἔθνη, ^oἱερουρ-
 γοῦντα ^pτὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ^qἵνα γένηται⁸ ἡ προσ-
 φορὰ τῶν ἐθνῶν ^rεὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν Πνεύ-
 17 ματι Ἀγίῳ. ^sἔχω οὖν⁹ ^tκαύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
 18 ^uτὰ πρὸς⁹ Θεόν· οὐ γὰρ ^vτολμήσω¹⁰ ^wλαλεῖν¹¹ ^xὧν οὐ
 κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ, ^yεἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν,
 19 λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἐν δυνάμει ^zσημείων καὶ ^{aa}τεράτων, ^{ab}ἐν
 δυνάμει πνεύματος Θεοῦ¹². ὥστε με ^{ac}ἀπὸ Ἱερουσαλήμ¹³
 καὶ ^{ad}κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ ^{ae}πεπληρωκέναι τὸ
 20 εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. οὕτω δὲ ^{af}φιλοτιμούμενον¹⁴
 εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ^{ag}ἵνα
 21 μὴ ἐπ' ἀλλότριον ^{ah}θεμέλιον οἰκοδομῶ· ἀλλά, καθὼς
 γέγραπται, ^{ai}Οἷς οὐκ ἀνηγγέλῃ περὶ αὐτοῦ, ὄψονται¹⁵.
 22 καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασι, συνήσουσι.¹⁶ ^{aj}Διὸ καὶ ^{ak}ἐνεκοπ-
 23 τόμην τὰ πολλὰ¹⁶ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. νυνὶ δὲ
 μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς ^{al}κλίμασι τούτοις, ^{am}ἐπιπο-
 θίαν δὲ ἔχων τοῦ¹⁷ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν¹⁸
 24 ἐτῶν, ὡς ἐάν¹⁹ πορεύωμαι εἰς ^{an}τὴν Σπανίαν, ἐλεύσομαι
 πρὸς ὑμᾶς²⁰. ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι

¹ Ἡσαΐας L, Ἡσαΐας WH.² πληροφορηῖσαι ὑμᾶς ἐν πάσῃ χαρᾷ καὶ εἰρήνῃ L marg.³ + τῆς T[Tr marg.] WH.⁴ τολμη-
ροτέρως Tr (non marg.) WH.⁵ ἀδελφοί LTrWHR.⁶ ἀπὸ
TTrWHR.⁷ Χριστοῦ Ἰησοῦ LTrWHR.⁸ + τὴν LTr[WH] R.⁹ + τὸν LTrWHR.¹⁰ τολμῶ L marg. Tr marg. WH marg.¹¹ τι λαλεῖν LTrWHR.¹² ἁγίου LTr[WH] R (θεοῦ R marg. vel
— ἁγίου et θεοῦ R alter marg.).¹³ Ἱερουσαλήμ WH.¹⁴ φιλο-
τιμούμαι LTr (non marg.).¹⁵ ὄψονται οἷς οὐκ ἀνηγγέλῃ περὶ
αὐτοῦ Tr marg. WH (non marg.) R.¹⁶ πολλάκις LTr marg.¹⁷ [τοῦ] L.¹⁸ ἱκανῶν Tr (non marg.) WH.¹⁹ ἀν LTrWHR.²⁰ —, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς LTrWHR.^a Esa. 11.^b Esa. 11. 1.^c Esa. 42. 4.^d Matt. 12.^e 21.^f cap. 5. 1^g (var. lect.);^h 14. 17.ⁱ Cf. Phil.^j 1. 25.^k ver. 19.^l Heb. 6. 9.^m Gal. 5. 22.ⁿ Eph. 5. 9.º 2 Thess. 1.^p 11.^q 1 Cor. 1.^r 5; 13. 2.^s ver. 24.^t Vid. cap.^u 11. 25.^v Cf. Mal. 1.^w 11. cap.^x 11. 13.^y Vid. cap.^z 13. 6.^{aa} Vid. Act.^{ab} 9. 15.^{ac} Vid.^{ad} Marc. 1. 14^{ae} (var. lect.).^{af} Esa. 66.^{ag} 20. Cf.^{ah} Phil. 2. 17.^{ai} ver. 31.^{aj} 2 Cor. 6. 2;^{ak} 8. 12.^{al} 1 Pet. 2. 5.^{am} Phil. 3. 3.^{an} Heb. 2.^{ao} 17; 5. 1.^{ap} Act. 15.^{aq} 12; 21. 19.^{ar} cap. 1. 5.as Vid.^{at} Marc. 16.^{au} 20. Vid.^{av} Joan. 4. 48.^{aw} Act. 22.^{ax} 17—21.^{ay} Cf. Act.^{az} 20. 1, 2.^{ba} Col. 1. 25.^{bb} 2 Cor. 5.^{bc} 9. 1 Thess.^{bd} 4. 11.^{be} Cf. 2 Cor.^{bf} 10. 13, 15,^{bg} 16.^{bh} Vid.^{bi} 1 Cor. 3. 10.^{bj} Esa. 52.^{bk} 15.^{bl} cap. 1. 13,^{bm} 1 Thess.^{bn} 2. 18.^{bo} 2 Cor. 11.^{bp} 10. Gal. 1.^{bq} 21.^{br} cap. 1. 11.^{bs} Cf. Act. 19.^{bt} 21. ver.^{bu} 29, 32.^{bv} ver. 23,

* Vid. Act.
 15. 3.
 * ver. 15.
 * Cf. Act.
 19. 21.
 * Vid. Act.
 24. 17.
 * Vid. Act.
 16. 9.
 * Vid. Act.
 18. 12.
 * 2 Cor. 9.
 13. Heb.
 13. 16.
 * 1 Cor. 9.
 11. Cf.
 Gal. 6. 6.
 * Vid.
 Joan. 3. 33.
 * Vid.
 Joan. 4. 36.
 * Cf. 2 Cor.
 1. 16.
 * ver. 23.
 * Eph. 1. 3.
 1 Pet. 3. 9.
 * Cf. Phil.
 2. 1. Col.
 1. 8.
 * Col. 4. 12.
 * 2 Thess.
 3. 2.
 * Act. 14. 2.
 * Vid. Act.
 6. 1.
 * Vid. ver.
 16.
 * cap. 1. 10.
 Vid. Act.
 18. 21.
 * Cf. 1 Cor.
 16. 18.
 2 Cor. 7.
 13. Philem.
 7. 20.
 * cap. 16.
 20. 2 Cor.
 13. 11.
 Phil. 4. 9.
 1 Thess. 5.
 23. Heb.
 13. 20.
 * 2 Cor. 8.
 1.
 * Act. 18.
 18.
 * Phil. 2.
 29.
 * ver. 15.
 Vid. Act. 9.
 18.
 * Vid. Act.
 18. 2.
 * ver. 9. 21.
 2 Cor. 8. 23.
 Phil. 2. 25;
 4. 3. Col.
 4. 11.
 Philem. 1.
 24.
 * 1 Cor. 16.
 19.

ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ¹ ὑμῶν ^aπροπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν
 πρῶτον ^bἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ ². ^cΝυνὶ δὲ πορεύομαι ²⁵
 εἰς Ἱερουσαλήμ ³, ^dδιακονῶν τοῖς ἀγίοις. εὐδόκησαν ⁴ ²⁶
 γὰρ ^eΜακεδονία καὶ ^fἈχαΐα ⁵ ^gκοινωνίαν τινὰ ποιήσα-
 σθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἀγίων τῶν ἐν Ἱερου-
 σαλήμ ³. εὐδόκησαν ⁴ γάρ, καὶ ὀφειλέται αὐτῶν εἶσιν ⁶. ²⁷
 εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινωνήσαν τὰ ἔθνη,
^hὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐ-
 τοῖς. τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ ⁱσφραγισάμενος ²⁸
 αὐτοῖς ^kτὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι ^lδι' ὑμῶν εἰς
 τὴν ^mΣπανίαν. οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν ²⁹
 πληρώματι ⁿεὐλογίας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ
 ἐλεύσομαι. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί ⁹, διὰ τοῦ ³⁰
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ ^oτῆς ἀγάπης
 τοῦ Πνεύματος, ^pσυναγωνίσασθαι μοι ἐν ταῖς προσ-
 ευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν. ^qἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ ³¹
 τῶν ^rἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἵνα ¹⁰ ἡ ^sδιακονία ¹¹
 μου ^tἢ εἰς ¹² Ἱερουσαλήμ ³ ^uεὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς
 ἀγίοις ¹³. ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω ¹⁴ πρὸς ὑμᾶς ^vδιὰ θελήματος ³²
 Θεοῦ ¹⁵, καὶ ^wσυναναπαύσωμαι ὑμῖν ¹⁶. ^xὉ δὲ Θεὸς τῆς ³³
 εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν ¹⁷.

^zΣΥΝΙΣΤΗΜΙ δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν ¹⁸, ¹⁶
 οὗσαν ¹⁹ ^aδιάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν ²⁰ ^bΚεγχρεαῖς·
 ἵνα αὐτὴν ^bπροσδέξησθε ²¹ ἐν Κυρίῳ ἀξίως ^cτῶν ἀγίων, ²
 καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήξῃ πράγματι·
 καὶ γὰρ αὕτη ²² προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ
 ἐμοῦ ²³. Ἀσπάσασθε ^dΠρίσκιλλαν ²⁴ καὶ ^eἈκύλαν ^fτοὺς ³
 συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. οἵτινες ὑπὲρ τῆς ⁴
 ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ
 ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι
 τῶν ἐθνῶν· καὶ ^gτὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ⁵

¹ ἀφ' L, ἀπὸ Tr marg.

ἐμπλησθῶ— R.

³ Ἱερουσαλήμ WH.

⁴ εὐδόκησαν Tr marg.

⁵ Ἀχαΐα WH.

⁶ εἰσιν αὐτῶν LTr WHR.

⁷ —τὴν LTr WH.

⁸ —τοῦ εὐαγγελίου τοῦ LTr WHR.

⁹ [ἀδελφοί,] WH.

¹⁰ —ἵνα LTr WHR.

¹¹ δωροφορία LTr marg.

¹² ἐν LTr marg.

¹³ τοῖς ἀγίοις γένηται LTr WHR.

¹⁴ ἐλθὼν

¹⁵ κυ-

¹⁶ —καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν L, —καὶ

¹⁷ [ἀμήν] LTr.

¹⁸ ὑμῶν

¹⁹ + [καὶ] WH.

²⁰ Κεν- TWH.

²¹ προσδέξησθε

²² αὐτὴ LTWHR.

²³ ἐμοῦ

²⁴ Πρίσκαν LTr WHR.

ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον¹ τὸν ἀγαπητόν μου, ὃς ἐστὶν
 6 ἀπαρχὴ τῆς ὁ² Ἀχαΐας εἰς Χριστόν. ἀσπάσασθε Μα-
 7 ριάμ³, ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς⁴. ἀσπάσασθε
 Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς ἀ⁵ συγγενεῖς μου καὶ
 συναιχμαλώτους μου, οἳτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς
 ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγονάσιν⁶ ἐν Χριστῷ.
 8 ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν⁷ τὸν ἀγαπητόν μου ἐν Κυρίῳ.
 9 ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν ἁ⁸ συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χρισ-
 10 τῷ⁹, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. ἀσπάσασθε
 Ἀπελλῆν τὸν ἰ¹⁰ δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε¹¹ τοὺς
 11 ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. ἀσπάσασθε Ἡροδίωνα¹² τὸν
 ἀ¹³ συγγενὴ μου. ἀσπάσασθε¹⁴ τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου,
 12 τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ
 Τρυνφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε
 Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυ-
 13 ρίῳ¹⁵. ἀσπάσασθε¹⁶ Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ,
 14 καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ἀσπάσασθε Ἀσύ-¹⁷
 κριτον, Φλέγοντα, Ἑρμᾶν¹⁸, Πατρόβαν, Ἑρμῆν¹⁹, καὶ
 15 τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ἀσπάσασθε Φιλόλογον
 καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα²⁰ καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ
 16 Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας²¹ ἁγίους. ἀσ-
 πάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται
 ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι²² τοῦ Χριστοῦ.
 17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς
 διχοστασίας καὶ τὰ ῥ²³ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδα-
 χὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιοῦντας καὶ ἐκκλίνετε²⁴
 18 ἀπ' αὐτῶν. οἳ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰη-
 σοῦ²⁵ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ²⁶ ἐαυτῶν
 κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς²⁷ χρηστολογίας καὶ εὐλογίας
 19 ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. ἡ γὰρ ὑμῶν
 ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· χαίρω οὖν τὸ ἐφ'
 ὑμῖν²⁸. θέλω δὲ ὑμᾶς²⁹ σοφοὺς μὲν³⁰ εἶναι εἰς τὸ

^a Cf. 1 Cor.
16. 6.

^b (var.
lect.)
Vid. Act.
2. 9.

^c (var.
lect.)
ver. 12.
Gal. 4. 11.

^d ver. 11,
21. cap. 9.
3.

^e Col. 4. 10.
Philem. 23.
^f Matt. 27.
16.

^g 2 Cor. 5.
17, 19; 12.
2. Gal. 1.
22.

^h ver. 8.
ⁱ cap. 14.
18. Jac. 1.
12.

^k ver. 10,
14. 1 Cor.
1. 11.

^l Marc. 15.
21?
^m 2 Joan.
1, 13.

ⁿ ver. 10,
11.
^o ver. 2.
^p 1 Cor. 16.
20. 2 Cor.
13, 12.

^q Gal. 5. 20.
^r cap. 9. 33.
^s 1 Tim. 1.
3; 6. 3.

^t Cf. 2 Joan.
10.
^u cap. 14.
18.

^v Phil. 3.
19.
^w Cf. Col. 2.
4. 2 Pet.
2. 3.

^x Heb. 7.
26.
^y cap. 1. 8.
^z Matt. 10.
16. Cf.
Jer. 4. 22.

¹ Ἐπαινετόν ST.

² Ἀσίας LTTTrWHR.

³ Μαρῖαν LTTTrWHR.

⁴ ὑμᾶς LTTTrWHR.

⁵ γέγοναν LTTTrWH.

⁶ Ἀμπλιᾶτον L

marg. TrWHR, Ἀμπλιᾶτον T.

⁷ κυρίῳ L.

⁸ Ἡρωδίωνα

LTTTr, Ἡρωδίωνα WH.

⁹ συγγενὴν Tr.

¹⁰ ἀσπάσασθε Περ-

σίδα ad fin. vers. uncinis includit L.

¹¹ Ἀσύν- TWH.

¹² Ἑρμᾶν et Ἑρμῆν transferunt LTTTrWHR.

¹³ Ἰουνίαν, Νη-

ρέαν L marg. ¹⁴ + πασαι LTTTrWHR.

¹⁵ ἐκκλίνετε TTTTrWH.

¹⁶ - Ἰησοῦ LTTTrWHR.

¹⁷ ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω LTTTrWHR.

¹⁸ - μὲν LTTTr[WH].

^a Vid.
Matt. 10.

^b Vid. cap.
15. 33.

^c Gen. 3.

^d 1 Cor. 5.
5.

^e ver. 24
(var. lect.).

1 Cor. 16.

23. 2 Cor.
13. 13.

1 Thess. 5.
28.

2 Thess. 3.

18. Rev.
22. 21.

1 Vid. Act.
16. 1.

^a ver. 3.

^b Act. 17. 5,
6, 7, 9.

^c Act. 20. 4.

^d ver. 7.

^e Col. 4. 16.

1 Thess. 5.

27. Cf.

Jer. 36. 18.

^m 1 Cor. 1.

14. Vid.

Act. 19. 29.

ⁿ Vid. Act.

19. 22.

^o Eph. 3.

20. Jud.

24.

^p cap. 1. 11.

1 Pet. 5. 10.

^q cap. 2. 16.

^r cap. 11.

25. Cf.

Matt. 13.

35.

^s 2 Tim. 1.

^t Tit. 1. 2.

^u Cf. 1 Cor.

2. 7.

^v cap. 3. 21.

Col. 1. 26.

^w cap. 1. 2.

^x 1 Tim. 1.

1.

^y cap. 1. 5.

^z Jud. 25.

^a Vid. cap.

11. 36.

^b Rom. 1. 1.

^c 2 Cor. 1.

^d 1; 8. 5.

Eph. 1. 1.

Col. 1. 1.

2 Tim. 1. 1.

^e Act. 18.

17.

1 Rom. 16.

23.

^f Vid. Act.

18. 1.

^g ver. 30.

cap. 6. 11.

Vid. Joan.

17. 19.

ἀγαθόν, ἁκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ὁ δὲ Θεὸς τῆς 20
εἰρήνης συντρίψει ἃ τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν
ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ¹
μεθ' ὑμῶν.² Ἀσπάζονται³ ὑμᾶς Ἱτιμόθεος ὁ⁴ συνερ- 21
γός μου⁴, καὶ Λούκιος καὶ ἡ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ⁵
συγγενεῖς μου. ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ⁶ 22
γραΐψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν Κυρίῳ. ἀσπάζεταιται ὑμᾶς 23
Γαῖος ὁ ξένος μου καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης⁶. ἀσπά-
ζεται ὑμᾶς Ἐραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ
Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ 24
πάντων ὑμῶν. ἀμήν.⁷ Ὁ τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς⁸ στηρί- 25
ξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ
Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν⁹ μυστηρίου¹⁰ χρόνοις αἰω-
νίοις¹¹ σεσχημένον, φανερωθέντος δὲ νῦν, διὰ τε γρα- 26
φῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ,
εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρι-
θέντος, ἡ μόνῃ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς¹² ἡ 27
δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας¹³. ἀμήν.¹⁰

Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης
τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.¹¹

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ¹².

ΠΑΥΛΟΣ¹³ κλητὸς¹³ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁴, 1
διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός, τῇ 2
ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὐσῇ ἐν Κορίνθῳ¹⁵, ἡγιασμένοις

1 - Χριστοῦ T[Tr] WH (non marg.). 2 + ἀμήν BE. 3 Ἀσ-
πάζεται LTr WH. 4 [μου] WH. 5 Γαῖος WH. 6 ὅλης
τῆς ἐκκλησίας LTr WH. 7 v. 24 deest in LTr WH. R
(non marg., verba ἡ χάρις... μεθ' ὑμῶν omittit R marg. v. 20).
8 [ὃς] WH, -ὃς BE marg. 9 + τῶν αἰώνων LT. 10 ver. 25-27
omittit R marg. Habet ad fin. cap. xiv. 11 Subscriptionem
omittunt LTr WH, ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ Tr. 12 Sic BE: ἡ πρὸς
τοὺς Κορινθίους ἐπιστολὴ πρώτη S, πρὸς Κορινθίους α' LTr WH.
13 [κλητὸς] L. 14 Χριστοῦ Ἰησοῦ LTr WH marg. 15 τῇ
οὐσῇ ἐν Κορίνθῳ ante κλητοῖς ponunt LTr (non marg.).

- ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ^a κλητοῖς ^b ἀγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς
^c ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 3 Χριστοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε¹ καὶ ἡμῶν· ^a χάρις
 ὑμῖν καὶ ^a εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου
 Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου² πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ
 τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ
 5 Ἰησοῦ· ὅτι ἔν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν
 6 παντὶ ^g λόγῳ καὶ ^h πάσῃ ^g γνώσει, καθὼς ⁱ τὸ μαρτύριον
 7 τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν· ὥστε ὑμᾶς μὴ
^k ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ^l ἀπεκδεχομένους
^m τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ³.
 8 ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ὥς τέλους² ἀνεγκλήτους^m ἐν
 9 τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ^a πισ-
 τὸς ὁ Θεός, δι' οὗ ^r ἐκλήθητε εἰς ^s κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ
 αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
- Α'. 10 Παράκαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος
 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέ-
 γητε πάντες, καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν ^u σχίσματα, ᾗτε δὲ
^x κατηρτισμένοι^y ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ.
- 11 ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ^z ὑπὸ τῶν
 12 Χλόης, ὅτι ^a ἐριδες ἐν ὑμῖν εἰσὶ· λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι
 ἕκαστος ὑμῶν λέγει, ^b “Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ
 13 δὲ ὁ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ ὁ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ.” Με-
 μέρισται ὁ Χριστός;⁴ μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ⁵
 14 ὑμῶν, ᾗ ^a εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ^r ἐβαπτίσθητε; εὐχα-
 ριστῶ τῷ Θεῷ⁶ ὅτι ^g οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ
 15 ^h Κρίσπον καὶ ⁱ Γαῖον⁷. ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν
 16 ὄνομα ἐβάπτισα⁸. ^r ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἴ-
 κον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.
- 17 Ὁὐ γὰρ ἀπέστείλέ με⁹ Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' ¹⁰
 εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ ^k κενωθῇ
 18 ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ
 τοῖς μὲν ^l ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί, τοῖς δὲ ^m σωζο-

^a Vid. Jud. 1.^b Vid. Act.

9 13.

^c Vid. Act.

7. 59.

^d Rom. 1. 7.^e Rom. 1. 8.^f 2 Cor. 9.

11.

^g 2 Cor. 8. 7.^h Rom. 15.

14. cap. 2.

1; 13. 2.

ⁱ 2 Tim. 1.

8.

^k Heb. 4. 1;

12. 15.

^l Rom. 8.

19.

^m Luc. 17.

30.

ⁿ 2 Cor. 1.

21.

^o 2 Cor. 1.

13.

^p Col. 1. 22.^q Deut. 7.

9. Esa. 49.

7. cap.

10. 13.

2 Cor. 1. 18.

^r Rom. 8.

30.

^s 1 Joan. 1.

3.

^t Vid.

Rom. 12. 1.

^u cap. 11.

18.

^v Vid.

1 Pet. 5. 10.

^w Cf. Phil.

1. 27.

^x Rom. 16.

11.

^y cap. 3. 3.^z cap. 3. 4.^a Vid. Act.

18. 24. Cf.

cap. 4. 6.

^b cap. 3. 22;

9. 5; 15. 5.

Vid. Joan.

1. 43.

^c Cf. Act. 8.

16.

^d ver. 16.

Vid. Matt.

28. 19.

^e Cf. Act.

10. 48.

ver. 17.

^f Act. 18. 8.^g Rom. 16.

23. Vid.

Act. 19. 29.

^h Rom. 4. 14.ⁱ 2 Cor. 2.

15; 4. 3.

2 Thess. 2.

10.

^m Vid. Luc.

13. 23.

¹ — τε LTrWHR.² — μου [Tr marg.] WH. R marg.³ [Χριστοῦ] WH.⁴ Χριστός. WH (non marg.) R marg.⁵ περὶ L (non marg.) Tr marg. WH marg.⁶ — τῷ Θεῷ T[Tr

marg.] WH (non marg.) R marg.

⁷ Γαῖον WH.⁸ ἐβαπ-

τίσθητε LTrWHR.

⁹ + [ὁ] LTr marg.¹⁰ ἀλλὰ TTrWH.

^a ver. 24.
 Rom. 1. 16.
^b Esa. 29.
 14. Cf.
 Job 5. 12,
 13. Jer. 8.
 9. Vid.
 Matt. 11.
 25.
^c Esa. 19.
 12.
^d Esa. 33.
 18.
^e ver. 26.
 cap. 2. 8;
 8. 18. Cf.
 Esa. 44. 25.
 Joan. 7. 48.
 Rom. 1.
 22. Cf.
 Joan. 15.
 21.
^f cap. 2. 4;
 15. 14.
 2 Tim. 4.
 17. Tit. 1.
 3.
^g Vid.
 Matt. 12.
 38. Cf.
 Marc. 8.
 11.
^h Vid.
 Joan. 7. 35.
ⁱ ver. 30.
 Cf. Luc. 11.
 49.
^j Rom. 11.
 29.
^k Act. 25.
 5.
^l Cf. Jac.
 2. 5.
^m Cf. 1 Pet.
 2. 6.
ⁿ Ps. 8. 2.
^o 2 Cor. 10.
 10.
^p Rom. 4.
 17.
^q cap. 2. 6.
 Cf. Job 34.
 19. 24.
^r Eph. 2. 9.
 Cf. Judic.
 7. 2.
^s Jer. 23. 5,
 6; 33. 16.
 2 Cor. 5.
 21. Cf.
 Phil. 3. 9.
^t Vid.
 1 Thess. 4.
 3.
^u Eph. 1. 7.
 Col. 1. 14.
 Cf. Rom. 3.
 21.
^v Jer. 9. 23,
 24. 2 Cor.
 10. 17. Cf.
 Rom. 4. 2.
^w 2 Cor. 1. 12.

μένους ἡμῖν "δύναμις Θεοῦ ἐστί. γέγραπται γάρ, 19
 ὁ Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν
 τῶν συνετῶν ἀθετήσω. Ὑποὺ σοφός; Ὑποὺ γραμ- 20
 ματεὺς; ποὺ ¹ συζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ
 ἐμώρανε·ν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου²;
 Ὑποειδὴν γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσ- 21
 μος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ
 τῆς μωρίας ³ τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας·
 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι ⁴ σημεῖον⁵ αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες 22
 σοφίαν ζητοῦσιν. ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν 23
 ἑσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι⁶
 δὲ μωρίαν· αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ 24
 Ἕλλησι, Χριστὸν ⁷ Θεοῦ δύναμιν καὶ ⁸ Θεοῦ σοφίαν.
 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων 25
 ἐστί· καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν
 ἀνθρώπων ἐστί⁹. Βλέπετε γὰρ ἵτην κλήσιν ὑμῶν, 26
 ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολ-
 λοὶ ¹⁰ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς. ἄλλα τὰ μωρὰ τοῦ 27
 κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα τοὺς σοφοὺς ¹¹ καταισ-
 χύνῃ¹². ¹³ καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός,
 ἵνα ¹⁴ καταισχύνη τὰ ἰσχυρά· καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσ- 28
 μου καὶ τὰ ¹⁵ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ ¹⁶ τὰ
 μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα ¹⁷ καταργήσῃ. ὅπως μὴ καυχῇ- 29
 σῇται¹⁸ πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ¹⁹. ἐξ αὐτοῦ δὲ 30
 ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν
²⁰ σοφία²¹ ἀπὸ Θεοῦ²², ²³ δικαιοσύνη τε καὶ ²⁴ ἁγιασμός²⁵ καὶ
²⁶ ἀπολύτρωσις· ἵνα, καθὼς γέγραπται, ²⁷ Ὁ καυχώ- 31
 μενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

Καὶ γὰρ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον ²⁸ οὐ καθ' 2
 ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ ²⁹ μαρ-
 τύριον³⁰ τοῦ Θεοῦ. οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ³¹ εἰδέναι τι³² ἐν 2
 ὑμῖν, εἰ μὴ ³³ Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ ³⁴ τοῦτον ἑσταυρω-

¹ συν- LTrWHR. ² -τούτου LTrWHR. ³ σημεῖα LTrWHR. ⁴ ἐθνεσιν LTrWHR. ⁵ -ἐστί TTrWH. ⁶ κα-
 ταισχύνῃ τοὺς σοφοὺς LTrWHR. ⁷ L uncinis includit omnia
 ab ἵνα prim. ad Θεός secund. ⁸ [καὶ] WH, -καὶ LTrR marg.
⁹ καυχῆσεται E. ¹⁰ τοῦ Θεοῦ LTrWHR. ¹¹ σοφία ἡμῖν
 LTrWHR. ¹² ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη WH marg. ¹³ +, R
 (non marg.). ¹⁴ μυστήριον WH (non marg.) R (non marg.).
¹⁵ -τοῦ LTrWHR. ¹⁶ τι εἰδέναι L (non marg.) TrWH.

3 μένον. καὶ ἐγὼ¹ ἐν^α ἀσθενείᾳ καὶ ἐν^δ φόβῳ καὶ ἐν^δ
4^δ τρόμῳ πολλῷ^ο ἐγενέμην πρὸς ὑμᾶς· καὶ ὁ λόγος μου
καὶ^α τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς² ἀνθρωπίνης³
σοφίας λόγοις, ἀλλ'⁴ ἐν ἀποδείξει^ο πνεύματος καὶ
5 δυνάμεως· ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώ-
πων, ἀλλ'⁴ ἐν δυνάμει Θεοῦ.
6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς ῥητέροις· σοφίαν δὲ
οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος
7 τούτου,⁹ τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν
Θεοῦ⁵ ἐν^β μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν ἑρω-
8 ρισεν ὁ Θεὸς^κ πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν
οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν^μ· εἰ
γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν^ν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύ-
9 ρωσαν· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, ^ο·^α ὁφθαλμοὶ οὐκ
εἶδε, καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ^ρ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου
οὐκ ἀνέβη, ἃ⁶ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν
10 αὐτόν· ἡμῖν δὲ⁷ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε⁸ διὰ τοῦ πνεύ-
ματος αὐτοῦ⁹· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ¹⁰, καὶ τὰ
11 βάθη τοῦ Θεοῦ. τίς γὰρ οἶδεν¹¹ ἀνθρώπων τὰ τοῦ
ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν
αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς οἶδεν¹², εἰ μὴ
12 τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ
κόσμου² ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ,
13 ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν. Ἄ
καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας
λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύματος Ἁγίου¹³, πνευ-
14 ματικοῖς¹⁴ πνευματικὰ¹⁵ συγκρίνοντες. Ἐν ψυχικῷ δὲ
ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ·
μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστὶ, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι
15 πνευματικῶς ἀνακρίνεται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρί-
νει μὲν¹⁶ πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.
16 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς¹⁷ συμβιβάσει αὐτόν;
ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ¹⁸ ἔχομεν.

^α cap. 4. 10.
² Cor. 11.
³⁰; 12. 5, 9,
¹⁰; 13. 4,
⁹. Gal. 4.
¹³.
^δ Eph. 6. 5.
^ε Act. 18. 1,
⁶, 12.
^δ Vid. cap.
¹. 21.
^ε Rom. 15.
¹⁵, 19.
¹ Thess. 1.
⁵. Cf. cap.
⁴. 20.
⁷ Vid.
^{Matt.} 5. 48.
⁹ cap. 1. 28,
^α ver. 1
(var. lect.).
^{Vid.} Rom.
¹⁶. 25. Cf.
^{Matt.} 13. 35.
⁴ Rom. 8.
²⁹.
^κ Cf. 2 Tim.
¹. 9.
^ν cap. 1. 20,
²⁶. Cf.
^{Luc.} 24. 20.
^μ Vid. Act.
³. 17.
^ο Cf. Act.
⁷. 2. Jac.
². 1.
^ο Esa. 64. 4.
^ρ Act. 7. 28.
⁹ Vid.
^{Matt.} 25. 34.
⁷ Matt. 16.
¹⁷. Cf.
^{Matt.} 13.
¹¹.
^α Cf. Joan.
¹⁴. 26.
^ε Prov. 20.
²⁷.
^ο Rom. 8. 9.
^κ Rom. 8.
¹⁵.
^ν Cf. cap. 1.
¹⁷.
² Cor. 10.
¹². Cf.
^{etiam} Gen.
⁴⁰. 8; 41.
¹², 15
(Septua-
^{gint}.).
^δ Vid. Jac.
³. 15. Cf.
^{cap.} 3. 1.
^δ Joan. 14.
¹⁷.
^ε cap. 4. 3,
⁴; 9. 3; 10.
²⁵, 27; 14.
²⁴.
^δ Rom. 11.
³⁴. Cf.
^{Esa.} 40. 13.
^{Joan.} 15.
¹⁵.

¹ καὶ γὰρ LTTTrWH. ² πειθοῖς WH. ³ ἀνθρωπίνης LTTTrWHR.
⁴ ἀλλὰ Tr. ⁵ θεοῦ σοφίαν LTTTrWHR. ⁶ ὅσα LTr (non
^{marg.}) WHR. ⁷ γὰρ Tr marg. WH (non marg.) R marg.
⁸ ἀπεκάλυψε^ν ὁ Θεὸς LTTTrWHR. ⁹ αὐτοῦ LTTTrWHR.
¹⁰ ἐραυνᾷ TTTTrWH. ¹¹ εἶδεν B. ¹² ἔγνωκεν LTTTrWHR.
¹³ Ἁγίου LTTTrWHR. ¹⁴ πνευματικῶς WH marg. ¹⁵ συν-
^τWH. ¹⁶ τὰ [LTr marg. WH marg.], — μὲν Tr [Tr text. WH
^{marg.}]. ¹⁷ συν· WH. ¹⁸ κυρίου L (non marg.).

Καὶ ἐγώ¹, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλήσαι ὑμῖν ὡς 3

“πνευματικοῖς, ἀλλ’ ὡς² σαρκικοῖς³, ὡς⁴ νηπίοις ἐν Χριστῷ. ⁵ γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, καὶ⁶ οὐ βρώμα· οὐπω γὰρ ⁷ ἠδύνασθε⁸, ἀλλ’ οὔτε⁹ ἔτι¹⁰ νῦν δύνασθε· ἔτι γὰρ σαρκικοὶ¹¹ ἐστε. ¹² ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι¹³, οὐχὶ σαρκικοὶ ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; ¹⁴ ὅταν γὰρ λέγῃ τις, “Ἐγὼ μὲν εἰμι Παῦλον,” ¹⁵ ἕτερος δέ, “Ἐγὼ ὁ Ἀπολλῶς,” οὐχὶ σαρκικοὶ¹⁶ ἐστε;

Τίς¹⁷ οὖν ἐστι Παῦλος¹⁸, τίς¹⁹ δὲ²⁰ ὁ Ἀπολλῶς²¹, ἀλλ’ ²² ἡ²³ διάκονοι δι’ ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστω ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν;²⁴ ²⁵ ἐγὼ ἐφύτευσα, ὁ Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ²⁶ ἀλλ’²⁷ ὁ Θεὸς ἡῤῥξανε· ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί τις, ²⁸ οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ’ ὁ αὐξάνων Θεός. ὁ φυτεύων δὲ ²⁹ καὶ ὁ ποτίζων ἓν εἰσιν· ³⁰ ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται³¹ κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. Θεοῦ γὰρ ἐσμεν ³² συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ³³ οἰκοδομὴ ἐστε. ³⁴ Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων³⁵ θεμέλιον τέθεικα³⁶, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ³⁷ ἕκαστος δὲ βλέπετω πῶς ἐποικοδομεῖ·³⁸ θεμέλιον γὰρ ³⁹ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι⁴⁰ παρά τὸν κείμενον, ⁴¹ ὅς ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός⁴². εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ ⁴³ τὸν θεμέλιον τοῦτον⁴⁴, χρυσόν, ἄργυρον⁴⁵, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, ⁴⁶ ἑκάστου τὸ ἔργον ⁴⁷ φανερόν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον⁴⁸ ὁποῖόν ἐστι, ⁴⁹ “τὸ πῦρ⁵⁰ δοκιμάσει. εἴ τις τὸ ἔργον μένει⁵¹, ⁵² ὁ ἐπικοδόμησε⁵³, μισθὸν λήψεται⁵⁴. εἴ τις τὸ ἔργον ⁵⁵ κατακαήσεται, ⁵⁶ ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτω⁵⁷ δὲ ὡς διὰ πυρός.

Οὐκ οἴδατε ὅτι⁵⁸ ναὸς Θεοῦ ἐστέ, καὶ⁵⁹ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν⁶⁰; εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, ⁶¹

¹ Rom. 7. 14. Cf. cap. 2. 14. ² Eph. 4. 14. ³ 1 Thess. 2. 7 (var. lect.). ⁴ Heb. 5. 13. Cf. Joan. 16. 12. ⁵ Heb. 5. 12. 13. ⁶ 1 Pet. 2. 2. ⁷ Cf. cap. 1. 11. ⁸ cap. 1. 12; 4. 6. ⁹ ver. 5, 6, 22. Vid. Act. 18. 24. ¹⁰ ver. 10. ¹¹ Rom. 12. 6. ¹² Cf. Act. 18. 4—11, 18, 27. ¹³ 2 Cor. 12. 11. ¹⁴ Rom. 2. 6. cap. 4. 5. ¹⁵ Marc. 16. 20. ¹⁶ Eph. 2. 20—22. Cf. Col. 2. 7. ver. 11. ¹⁷ Vid. Rom. 12. 3. ¹⁸ ver. 11, 12. Rom. 15. 20. Eph. 2. 20. ¹⁹ 2 Tim. 2. 19. Heb. 6. 1. ²⁰ Esa. 28. 16. ²¹ Dan. 11. 38. Rev. 17. 4; 18. 12, 16; 21. 11, 19. ²² cap. 4. 5. ²³ cap. 4. 3. ²⁴ ver. 15. ²⁵ 2 Thess. 1. 8. ²⁶ 1 Pet. 1. 7. ²⁷ Vid. Luc. 9. 25. ²⁸ Cf. Ps. 66. 12. ²⁹ Esa. 43. 2. ³⁰ Amos 4. 11. ³¹ Jud. 23. ³² cap. 6. 19. ³³ 2 Cor. 6. 16. Cf. Eph. 2. 21. ³⁴ Rom. 8. 9.

¹ Καγὼ LTrWH. ² σαρκίνοις LTrWHR. ³ —καὶ LTrWHR. ⁴ ἐδύνασθε LTrWH. ⁵ οὐδὲ LTrWHR. ⁶ [ἔτι] LWH. ⁷ —καὶ διχοστασίαι LTrWHR. ⁸ οὐκ ἄνθρωποι LTrWHR. ⁹ τίς L (non marg.) TrWHR. ¹⁰ Παῦλος ἐστὶν LTrWHR. ¹¹ + ἐστιν LTrWHR. ¹² —ἀλλ’ ἡ LTrWHR. ¹³ ἔδωκεν. WHR. ¹⁴ ἀλλὰ L (non marg.) TrWHR. ¹⁵ λήψεται LTrWH. ¹⁶ ἐθήκα LTrWHR. ¹⁷ Χριστὸς Ἰησοῦς L, —ὁ TrWHR. ¹⁸ —τοῦτον LTrWHR. ¹⁹ χρυσίον, ἀργύριον TrWHR. ²⁰ χρυσίον καὶ ἀργύριον WH marg. ²¹ ὁποῖον R marg. ²² + αὐτὸ LTrWHR, ([αὐτὸ] Tr marg.). ²³ μένει LTrWHR. ²⁴ ἐποικοδόμησεν TrWH. ²⁵ οὕτως E(LTrWH). ²⁶ ἐν ὑμῖν οἰκεῖ Tr marg. WH (non marg.).

φθερεῖ τοῦτον¹ ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν,
 18 οἰτίνες ἐστε ὑμεῖς. Μηδεὶς ἐαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις
 δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γε-
 19 νέσθω, ἵνα γένηται σοφός. ²ἢ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου
 τούτου μωρία παρὰ τῷ³ Θεῷ ἐστί. γέγραπται γάρ,
 “Ὁ δρασώμενος τοὺς σοφούς ἐν τῇ⁴ πανουργίᾳ αὐτῶν.”
 20 καὶ πάλιν, “Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν
 21 σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι.” Ὡστε ⁵μηδεὶς καυχάσθω
 22 ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν, ⁶εἴτε Παῦλος
 εἴτε Ἀπολλῶς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος ⁷εἴτε ζωὴ
 εἴτε θάνατος, ⁸εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα· πάντα
 23 ὑμῶν ἐστίν³· ὑμεῖς δέ, Χριστοῦ· Ἐχριστὸς δέ, Θεοῦ.
 4 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἀνθρώπος, ὡς ⁹ὑπηρέτας Χρι-
 2 στοῦ καὶ ¹⁰οἰκονόμους ¹¹μυστηρίων Θεοῦ. ὁ δὲ⁴ λοιπὸν,
 ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα ¹²πιστός τις εὑρεθῇ.
 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ’ ὑμῶν ἀνακριθῶ,
 ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ¹³ἡμέρας· ἀλλ’ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνα-
 4 κρίνω. ¹⁴οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ’ οὐκ ἐν
 τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν.
 5 ὥστε ¹⁵μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ¹⁶ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ
 Κύριος, ὃς καὶ φωτίσει ¹⁷τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ
¹⁸φανερῶσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ ¹⁹τότε ²⁰ὁ
 ἔπαινος γενήσεται ἐκαστῷ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.
 6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετέσχημάτισα ²¹εἰς ἐμαυτὸν
 καὶ Ἀπολλῶ⁵ δι’ ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ
 ὑπὲρ⁶ ὃ γέγραπται φρονεῖν⁷, ²²ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς
 7 ²³φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. τίς γὰρ σε διακρίνει;
 “τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυ-
 8 χᾶσαι ὡς μὴ λαβών;” ²⁴Ἢ δὴ κεκορεσμένοι ἐστέ,⁸ ἤδη
 ἐπλουτήσατε,⁹ χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε·¹⁰ καὶ ὁ φε-
 λὸν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν ²⁵συμβασι-
 9 λεύσωμεν. ²⁶δοκῶ γὰρ ὅτι¹⁰ ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀπο-
 στόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν¹¹ ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι
²⁷θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις¹² καὶ

^a Cf. 2 Cor. 7. 1.^b Vid. cap. 1. 20.^c Job 5. 13.^d Vid. Luc. 20. 23.^e Ps. 94. 11.^f cap. 4. 6.^g Vid. cap. 1. 12.^h Vid. Rom. 8. 38.ⁱ Joan. 20. 17.^k Luc. 1. 2.^l 1 Pet. 4. 10.^m Cf. cap. 9. 17.ⁿ Vid. Rom. 16. 25.º cap. 7. 25.^p 1 Tim. 1. 12.^q Vid. Matt. 24. 45 & Luc. 12. 42.^r Cf. Num. 12. 7.^s Neh. 13. 13.^t Prov. 13. 17.^u Vid. cap. 2. 15.^v cap. 3. 13.^w Job 9. 2.^x Ps. 143. 2.^y Cf. Act. 23. 1.^z Cf. Matt. 7. 1. 2.^{aa} Vid. Joan. 21. 22.^{ab} Rom. 2. 16.^{ac} cap. 3. 8.^{ad} 1 Pet. 1. 7.^{ae} Vid. cap. 3. 4.^{af} ver. 18,^{ag} 19.^{ah} cap. 5. 2;^{ai} 8. 1; 13. 4.^{aj} Col. 2. 18.^{ak} Cf. 2 Cor. 12. 20.^{al} Joan. 3. 27.^{am} Cf. 1 Chr. 29. 14.^{an} Cf. Rev. 3. 17.^{ao} Cf. 2 Cor. 11. 1.^{ap} cap. 7. 40.^{aq} Rom. 8. 36.^{ar} Heb. 10. 33.as Cf. Esa. 20. 3.¹ αὐτὸν L.² —τῷ L.³ —ἐστίν LTTTrWHR.⁴ ὡδε

LTTTrWHR (jungit L ὡδε, cum v. 1).

⁵ Ἀπολλῶν TTrWH.⁶ ἂ LTTTrWHR.⁷ —φρονεῖν LTTTrWHR.⁸; WH.⁹ συν-
TWH.¹⁰ —ὅτι LTTTrWHR (γάρ, WHR).¹¹ ἀπέδειξεν, WH

marg.

¹² ἀγγέλοις, καὶ R text. (non marg.).

^a Cf. cap. 1. 18. Cf. Act. 17. 18; 26. 24. ^b 2 Cor. 11. 19. ^c Vid. cap. 2. 3. ^d 2 Cor. 13. 9. ^e 2 Cor. 11. 27. ^f Rom. 8. 35. ^g 2 Cor. 11. 20, 23. ^h cap. 9. 15. Vid. Act. 18. 3. ⁱ Matt. 5. 44. Cf. Joan. 15. 20. ^k (var. lect.) 2 Cor. 6. 8. Cf. 1 Pet. 3. 9. ^l Cf. Esa. 30. 22; 64. 6. ^m Lament. 3. 45. ⁿ Cf. cap. 6. 5; 15. 34. ^o 2 Cor. 6. 13; 12. 14. 1 Thess. 2. 11. Cf. 3 Joan. 4. ^p Cf. cap. 3. 10. ^q Gal. 3. 24, 25. ^r cap. 11. 1. Phil. 3. 17. 1 Thess. 1. 6. ^s Vid. Act. 16. 1. ^t cap. 7. 17. ^u Vid. ver. 6. ^v Act. 19. 21; 20. 2. ^w Vid. Act. 18. 21. ^x Cf. cap. 2. 4. ^y Cf. 2 Cor. 1. 23; 2. 1, 3; 12. 20; 13. 2, 10. ^z Gal. 6. 1. ^{aa} cap. 6. 18. Vid. Matt. 5. 32. ^{ab} Lev. 18. 22. 30; 27. 20. ^{ac} cap. 4. 6. ^{ad} Cf. 2 Cor. 7. 8—10. ^{ae} ver. 13. ^{af} Col. 2. 5. Cf. 1 Thess. 2. 17. ^{ag} 2 Thess. 3. 6. Cf. Joan. 20. 23.

ἀνθρώποις. ^a ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ^b ὑμεῖς δὲ φρό- 10
νιμοὶ ἐν Χριστῷ. ^{ca} ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ^d ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί·
ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας 11
καὶ ^e πεινώμεν, καὶ ^e διψῶμεν, καὶ ^f γυμνιτεύομεν¹, καὶ
^g κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν, καὶ κοπιῶμεν ^h ἔργα- 12
ζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσὶ. λειδορούμενοι, εὐλογοῦ-
μεν. ⁱ διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα. ^k βλασφημούμενοι², πα- 13
ρακαλοῦμεν. ^l ὥς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενή-
θημεν, πάντων ^m περιψήμα ἕως ἄρτι. "Οὐκ ἐντρέπων 14
ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ³ ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ
νουθετῶ⁴. ἐὰν γὰρ ^p μυρίους ^q παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν 15
Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ
Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. πα- 16
ρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ^r μιμηταὶ μου γίνεσθε. Διὰ τοῦτο 17
^s ἔπεμψα ὑμῖν Ἐτιμόθεον, ὃς ἐστὶ τέκνον μου⁶ ἀγαπητὸν
καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς
μου τὰς ἐν Χριστῷ⁷, ^t καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-
κλησίᾳ διδάσκω. Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς 18
ὑμᾶς ^u ἐφυσιώθησάν τινες· ^z ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς 19
ὑμᾶς, ^v ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γινώσκει οὐ τὸν
λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν. οὐ 20
γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ^w ἐν δυνάμει.
τί θέλετε; ^x ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ, 21 Β'.

^b πνεύματί τε πραότητος⁸;

"ΟΛΩΣ ἀκούεται ἐν ὑμῖν ^e πορνεία, καὶ τοιαύτη 5
^e πορνεία, ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται⁹, ^d ὥστε
γυναικὰ τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν· καὶ ὑμεῖς ^e πεφυσιω- 2
μένοι ἐστέ,¹⁰ καὶ ^f οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ^g ἵνα ἔαρ-
θῇ¹¹ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας¹²; ^h ἐγὼ 3
μὲν γὰρ ^h ὥς¹⁴ ἀπὼν τῷ σώματι, ^h παρὼν δὲ τῷ πνεύ-
ματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν οὕτω τοῦτο κατερ-
γασάμενον, ⁱ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν¹⁵ Ἰησοῦ 4
Χριστοῦ¹⁶, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύ-

¹ γυμνιτεύομεν LTTTrWH. ² δυσφημούμενοι TTTr marg. WHR.
³ ἀλλὰ Tr. ⁴ νουθετῶν TTTr marg. WHR. ⁵ + αὐτὸ TWH.
marg. ⁶ μου τέκνον LTTTrWHR. ⁷ + Ἰησοῦ LT[WH].
⁸ πραύτητος LTTTrWH. ⁹ —ὀνομάζεται LTTTrWHR. ¹⁰ ἐστέ;
R marg. ¹¹ ἀρθῇ LTTTrWHR. ¹² πράξας TWH. ¹³ ποιήσας.
R (non marg.). ¹⁴ —ὥς LTTTrWHR. ¹⁵ —ἡμῶν T[LWH].
¹⁶ —Χριστοῦ LTTTrWHR.

ματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν¹ Ἰησοῦ
 5 Χριστοῦ², ^α παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ ^β Σατανᾷ εἰς
 ὀλεθρον τῆς σαρκός, ὅνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ^γ ἐν τῇ
 6 ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ³. Οὐ καλὸν τὸ καύχημα
 ὑμῶν. ^δ οὐκ οἴδατε ὅτι ^ε μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα
 7 ζυμοῖ; ἐκκαθάρατε οὖν ^ς τὴν παλαιὰν ^ζ ζύμην, ὅνα ἦτε
 νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι ^η καὶ γὰρ τὸ πάσχα
 8 ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν⁴ ἐτίθη⁵ Χριστός. ὥστε ἐορτάζωμεν⁶,
 μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ^θ ἐν ζύμῃ ^ι κακίας καὶ ^κ πονη-
 ρίας, ἀλλ' ἐν ἄζυμοις ^λ ἐιλικρινείας⁷ καὶ ἀληθείας.
 9 Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγ-
 10 νυσθαι πόρνοις· καὶ¹⁰ ^μ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ
 κόσμου τούτου, ἢ τοῖς ^ν πλεονέκταις,¹¹ ἢ ^ξ ἄρπαξιν, ἢ
 εἰδωλολάτραις· ^ο ἐπεὶ ὀφείλετε¹³ ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου
 11 ἐξελθεῖν. νυνὶ¹⁴ δὲ ἔγραψα ὑμῖν ^π μὴ συναναμίγνυσ-
 θαι, εἰάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ ^ρ πόρνος, ἢ
^ς πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ ^τ λοιδόρος, ἢ μέθυσος,
 12 ἢ ^θ ἄρπαξ· τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. τί γάρ μοι
 καὶ¹⁷ ^α τοὺς ἔξω κρίνετε; ^β οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρί-
 13 νετε;¹⁸ τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς κρίνει.¹⁹ καὶ ^γ ἐξαρεῖτε²⁰
 τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

Γ'. 6 ἜΤΟΛΜΑΙ τις ὑμῶν, πράγμα ἔχων πρὸς ^δ τὸν ἑτε-
 ρον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν
 2 ἀγίων;²¹ ^ε οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρι-
 νούσι²³; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί
 3 ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; ^ς οὐκ οἴδατε ^ζ ὅτι ἀγγέλους
 4 κρινοῦμεν; μήτι γε²⁴ βιωτικά; ^η βιωτικά μὲν οὖν κρι-
 τήρια εἰν ἔχητε, ^θ τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλη-
 5 σίᾳ, τούτους καθίζετε.²⁵ πρὸς ^ι ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω²⁶.
 οὕτως οὐκ ἔστιν²⁷ ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδὲ εἰς²⁸, ὃς δυνήσε-
 6 ται διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ;²⁹ ἀλλὰ
 ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίσ-

^α 1 Tim. 1.
 20.
^β 1 Chr. 21.
 1. Job 1.
 6—9, &c.
 Zech. 3. 1.
 2. Matt. 4.
 10, &c.
 Marc. 1. 13,
 &c. Luc.
 10. 18.
 Joan. 13.
 27. Act. 5.
 3; 26. 18.
 Rom. 16.
 20. cap. 7.
 5. 2 Cor.
 2. 11; 11.
 14; 12. 7.
 1 Thess. 2. 13.
 2 Thess. 2.
 9. 1 Tim.
 1. 20; 5. 15.
 Rev. 2. 9,
 13, 24; 3.
 9; 12. 9;
 20. 2, 7.
^γ Prov. 23. 14.
^δ Vid. cap.
 1. 8.
^ε Vid. cap.
 6. 2.
^ς Gal. 5. 9.
 Vid. Matt.
 16. 6.
^ζ Ex. 12. 15.
 Deut. 16. 3.
 Marc. 14.
 12. Cf.
 Joan. 19. 36.
^η Vid.
 Rom. 1. 29.
 12 Cor. 1.
 12; 2. 17.
^θ Rom. 3. 9.
^ι cap. 6. 9.
 Vid. Luc.
 12. 15.
^κ ver. 11.
 cap. 6. 10.
 Luc. 18. 11.
^λ Cf. Joan.
 17. 15.
^μ Cf.
 2 Thess. 3. 6.
^ν ch. 6. 10.
^ξ Vid.
 Marc. 4. 11.
^ο Cf. cap. 6.
 1—4.
^π ver. 2.
 Deut. 19.
 19 (Septua-
 gint.).
^ρ Rom. 2. 1.
^ς ver. 9, 16,
 19. cap. 5.
 6. Vid.
 Rom. 6. 16.
^τ Dan. 7.
 22. Cf.
 Matt. 19. 23.
^θ Luc. 21. 34.
^ι Cf. cap. 4.
 14.

¹ [ἡμῶν] L. ² —Χριστοῦ WHR. ³ [ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ] L, + [Χριστοῦ] Tr marg., —Ἰησοῦ WH (non marg.) R marg.
⁴ —οὖν LTrWHR. ⁵ —ὑπὲρ ἡμῶν LTrWHR. ⁶ ἐθύθη BE.
⁷ ἐορτάζομεν L marg. ⁸ μὴ WH marg. ⁹ ἐιλικρινίας TWH.
¹⁰ —καὶ LTrWHR. ¹¹ —, WHR. ¹² καὶ LTrWHR.
¹³ ὀφείλετε L (non marg.) TTrWHR. ¹⁴ νῦν L (non marg.).
¹⁵ ἢ BELTrWH. ¹⁶ ἢ B. ¹⁷ —καὶ LTrWHR.
¹⁸ LTrWH. ¹⁹ κρίνει; L, κρίνει. T, κρίνει; TrWHR.
²⁰ ἐξάρτε LTrWHR. ²¹ L. ²² + ἢ LTrWHR. ²³ κρί-
 νουσιν WH marg. ²⁴ μήτιγε WH. ²⁵ TWH.R (non marg.).
²⁶ λαλῶ LTr marg. ²⁷ ἐν LTrWHR. ²⁸ οὐδεὶς σοφός
 LTrWHR. ²⁹, (pro;) WHR.

^a Vid. Matt. 5. 34.
^b Rom. 11. 12.
^c Matt. 5. 39.
^d 1 Thess. 4. 6.
^e ver. 10.
^f cap. 15. 50.
^g Gal. 5. 21.
^h Eph. 5. 6.
ⁱ Cf. Rom. 14. 17.
^j cap. 5. 10, 11.
^k Vid. cap. 5. 10.
^l Vid. Act. 22. 16.
^m Cf. Joan. 13. 8. Heb. 10. 22.
ⁿ Rom. 8. 30.
^o Cf. Joan. 20. 31.
^p cap. 10. 23.
^q Cf. Matt. 15. 17.
^r Cf. Col. 2. 22.
^s ver. 15, 19.
^t Cf. Eph. 5. 23.
^u Cf. Joan. 6. 39. Vid. Act. 2. 24.
^v Matt. 22. 29.
^w Vid. ver. 2.
^x Vid. Luc. 20. 16.
^y Gen. 2. 24. Vid. Matt. 19. 5.
^z Eph. 4. 4.
^{aa} Vid. 1 Thess. 4. 8.
^{ab} Cf. Prov. 5. 11.
^{ac} cap. 3. 16.
^{ad} Cf. Joan. 2. 21.
^{ae} cap. 7. 23.
^{af} Cf. 2 Pet. 2. 1. Vid. Act. 20. 28.
^{ag} Cf. Phil. 1. 20.

των; Ἦδη μὲν οὖν ¹ ὅλως ἡττημα ἐν ² ὑμῖν ἐστίν, ὅτι 7
 κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί ³ οὐχὶ μᾶλλον
 ἀδικεῖσθε; διατί ³ οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλὰ 8
 ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ ταῦτα ⁴ ἀδελφούς.
 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἀδικοὶ βασιλείαν Θεοῦ ⁵ οὐ κληρονο- 9
 μήσουσι; Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλο-
 λάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῦ-
 ται, οὔτε κλέπται, οὔτε ἰπλεονέκται, οὔτε ⁶ μέθυσοι, 10
 οὐ ⁷ λοῖδοροι, οὐχ ⁸ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ οὐ ⁷ κλη-
 ρονομήσουσι. καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ⁸ ἀπελού- 11
 σασθε, ἀλλὰ ἡγιασθήτε, ἀλλ' ⁹ ἐδικαιώθητε ² ἐν τῷ
 ὀνόματι τοῦ Κυρίου ¹⁰ Ἰησοῦ ¹¹, καὶ ² ἐν τῷ πνεύματι
 τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Ἐάντα μοι ἐξεστίν, ἄλλ' οὐ πάντα συμφέρει· ¹ 12
 πάντα μοι ἐξεστίν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι
 ὑπὸ τινος. Ἐάντα βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία 13
 τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην ² καὶ ταῦτα
 καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ ³ τῷ
 Κυρίῳ, καὶ ² ὁ Κύριος τῷ σώματι· ² ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν 14
 Κύριον ἡγείρε, καὶ ἡμᾶς ¹² ἐξεγείρει ¹³ διὰ τῆς δυνάμεως
 αὐτοῦ. Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη 15
 Χριστοῦ ἐστίν; ἅρας οὖν ³ τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ,
 ποιήσω πόρνης μέλη; ² μὴ γένοιτο. ἢ οὐκ οἴδατε 16
 ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἐν σῶμά ἐστιν; ⁴ Ἔσον-
 ται γάρ, φησὶν ¹⁴, 'οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν·' ὁ δὲ κολ- 17
 λώμενος τῷ Κυρίῳ, ² ἐν πνεύμᾳ ἐστι. ³ Φεύγετε τὴν 18
 πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος,
 ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ² ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ
 ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ² τὸ σῶμα 19
 ὑμῶν ^b ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἀγίου Πνεύματος ἐστιν ¹⁵, ὃ οὐ
 ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ ¹⁶, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ¹⁶ ἡγορά- 20
 σθητε γὰρ ^c τιμῆς· ^d δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ

¹ — οὖν T[Tr]. ² — ἐν LTTTrWHR. ³ διὰ τί WH. ⁴ τοῦτο
 LTTTrWHR. ⁵ θεοῦ βασιλείαν LTTTrWHR. ⁶ οὐ TTr marg.
 WHR. ⁷ — οὐ LTTTrWHR. ⁸ ἀλλ' L. ⁹ ἀλλὰ TTrWH.
¹⁰ + [ἡμῶν] LTr marg. WH. ¹¹ + χριστοῦ LTTTrWHR.
¹² ὑμᾶς BE. ¹³ ἐξεγείρει L (non marg.), ἐγείρει WH marg.
¹⁴ [φησιν] L. ¹⁵ πνεύματος ἁγίου ἐστίν WH marg. ¹⁶ θεοῦ;
 ...ἑαυτῶν, WHR.

σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἀτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ¹.

- Δ'. 7 ΠΕΡΙ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι², ^ακαλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ^βἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. ^γΤῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην ^δεὐνοίαν³ ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ⁴ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ ^εἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ⁵ ἐξουσιάζει, ἀλλ'⁶ ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ'⁶ ἡ γυνή. ^αμὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴ τι ἂν⁷ ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα σχολάζητε⁸ τῇ νηστείᾳ καὶ⁹ τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχησθε¹⁰, ἵνα^α μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Ὑσατανᾶς 6 διὰ τὴν^β ἀκρασίαν ὑμῶν¹¹. Τοῦτο δὲ λέγω^γ κατὰ¹² συν- 7 γνώμην, ^δοὐ κατ'^ε ἐπιταγὴν. ^εθέλω γὰρ¹³ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ^κὡς καὶ ἑμαυτόν· ἀλλ'¹⁴ ^δἕκαστος ^εἴδιον χάρισμα ἔχει¹⁵ ἐκ Θεοῦ, ^μὃς¹⁶ μὲν οὕτως, ὃς¹⁶ δὲ οὕτως. 8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, ^ακαλὸν 9 αὐτοῖς ἐστίν¹⁷ εἶν¹⁸ μείνωσιν ^κὡς καὶ ἐγώ. εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, ^βγαμησάτωσαν· ^γκρεῖσσον¹⁹ γάρ ἐστι 10 γαμῆσαι²⁰ ἢ πυροῦσθαι. Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, ^οοὐκ ἐγώ, ἀλλ'²¹ ὁ Κύριος, ^ργυναῖκα ἀπὸ ἀν- 11 δρὸς μὴ χωρισθῆναι^{22, 23}· εἰ δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγῇτω·²³ καὶ ^ρἄνδρα γυναικα μὴ ἀφίεναι. Τοῖς δὲ λοιποῖς ^οἐγὼ λέγω²⁴, οὐχ ὁ Κύριος, εἰ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτὴ²⁵ ^σσυνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, ^ρμὴ ἀφιέτω αὐ- 13 τήν· καὶ γυνὴ ἥτις²⁶ ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ αὐτὸς²⁷ ^σσυνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, ^ρμὴ ἀφιέτω αὐτόν²⁸. 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρὶ²⁹. ^εἔπειτα ἄρα

^α ver. 8, 26.

^β ver. 7, 9.
Cf. Matt.

15. 19.
Marc. 7. 21.
^γ Ex. 21. 10.

^δ Cf. Ex.

19. 15.
1 Sam. 21.
4. Eccles.
3. 5. Joel
2. 16,
Zech. 7. 3;
12. 12—14.
^ε 1 Thess.

3. 5.
^ζ Vid. cap.
5. 5.
^η Matt. 23.
25.
^θ 2 Cor. 8,
8.

^ι Cf. Act.
26. 29.
^κ Cf. cap. 9.
5.

^λ cap. 12.
11. Cf.
Rom. 12. 6.
^μ Matt. 19.
11. 12.

^ν Cf. 1 Tim.
5. 14.
^ο Cf. ver. 6,
12. 25, 40.
2 Cor. 11.

17.
^π Mal. 2.
16. Cf.
Matt. 19. 6.
^ρ Marc. 10.
12.

^σ Vid.
Matt. 5. 32.

^τ Vid.
Rom. 1. 32.

^θ Ezra 9. 2.
Mal. 2. 15.

¹ — καὶ ἐν τῷ πνεύματι *ad fin. vers.* LTTTrWHR.

T[Tr]WHR. ³ ὀφειλὴν LTTTrWHR. ⁴ [δὲ] L.

⁵ ἐκ S *errore.* ⁶ ἀλλὰ LTTTrWH. ⁷ μήτι [ἀν] WH.

⁸ σχολάζητε LTTTrWHR. ⁹ — τῇ νηστείᾳ καὶ LTTTrWHR. ¹⁰ ἥτε LTTTr

WHR, at συνέρχεσθε E. ¹¹ [ὑμῶν] WH. ¹² συν- TWH.

¹³ δὲ LTTTrWHR (*non marg.*). ¹⁴ ἀλλὰ TTrWH. ¹⁵ ἔχει

χάρισμα LTTTrWHR. ¹⁶ ὁ LTTTrWHR. ¹⁷ — ἐστίν LTTTrWHR.

¹⁸ + [οὕτως] L. ¹⁹ κρεῖττον L (*non marg.*) TTrWH. ²⁰ γα-

μεῖν TTr marg. WH (*non marg.*). ²¹ ἀλλὰ LTTTrWH.

²² χωρίζεσθαι L. ²³ — WH, () R. ²⁴ λέγω ἐγὼ LTTTrWHR.

²⁵ αὐτὴ LTWH. ²⁶ εἰ τις T. ²⁷ οὕτως LTTTrWHR. ²⁸ τὸν

ἄνδρα LTTTrWHR. ²⁹ ἀδελφῷ LTTTrWHR.

τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, ἔνυν δὲ ἁγία ἐστίν.
 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωρίζεσθω. οὐ δεδούλω- 15
 ται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφή ἐν τοῖς τοιούτοις. ^α ἐν δὲ
 εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς¹ ὁ Θεός. ^β τί γὰρ οἶδας, γύναι, 16
^γ εἰ τὸν ἄνδρα ^δ σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυ-
 ναῖκα ^ε σώσεις; εἰ μὴ ^ς ἐκάστω ὡς ἐμέρισεν² ὁ Θεός³, 17
 ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Κύριος³, οὕτω περιπατεῖτω·
 καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις ^θ διατάσσομαι.
 Περιτετμημένους τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπᾶσθω. ἐν 18
 ἀκροβυστία τις ἐκλήθη⁴; ^η μὴ περιτεμνέσθω. ^ι ἡ περι- 19
 τομὴ οὐδὲν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστίν,
 ἀλλὰ ^κ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ. ^ι ἕκαστος ἐν τῇ ^μ κλήσει 20
 ἢ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. Δοῦλος ἐκλήθη; μὴ 21
 σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι,
 μᾶλλον χρῆσαι. ὁ γὰρ ^ν ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, 22
^ο ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως καὶ ^ς ὁ ἐλεύθερος
 κληθεὶς, ^π δοῦλός ἐστι Χριστοῦ. ^ρ τιμῆς ἡγοράσθητε· 23
^σ μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. ^τ ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, 24
 ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ τῷ⁶ Θεῷ.

Περὶ δὲ τῶν παρθένων ^ε ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· 25
^ζ γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ^η ἡλεημένος ὑπὸ Κυρίου ^ς πιστὸς
 εἶναι. νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν 26
 ἐνεστῶσαν ^θ ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ ^ι οὕτως
 εἶναι. δέδεσαι γυναικί; μὴ ζῆτει λύσιν. λέλυσαι 27
 ἀπὸ γυναικός; μὴ ζῆτει γυναῖκα. ἐὰν δὲ καὶ γήμης⁷, 28
 οὐχ ἡμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἢ ⁸ παρθένος, οὐχ
 ἡμαρτε· θλίψιν⁹ δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι·
^α ἐγὼ δὲ ὑμῶν φειδομαι. Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, 29
^β ¹⁰ ὁ καιρὸς συνεσταλμένος· τὸ λοιπὸν ἐστίν¹¹ ἵνα καὶ
 οἱ¹² ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ᾧσι· καὶ οἱ 30
 κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς
 μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ ^ο κατέχον-
 τες· καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ¹³, ὡς μὴ ^α κατα- 31

¹ ὑμᾶς TWH (non marg.) R marg. ² μεμέρικεν TTr (non
 marg.) WH (non marg.) R. ³ ὁ Θεός et ὁ Κύριος transponunt
 LTTTrWHR. ⁴ κέκληται τις LTTTrWHR. ⁵ — καὶ LTTTrWHR.
⁶ — τῷ LTTTrWHR. ⁷ γαμήσης LTTTrWH. ⁸ [ἡ] LTrWH.
⁹ θλίψιν LTr. ¹⁰ + ὅτι BE. ¹¹ ἐστίν· τὸ λοιπὸν LTrWH text.
 R text., ἐστὶν τὸ λοιπόν, TrWH marg. R marg., at τὸ λοιπὸν ἐστὶν
 cum præced. E. ¹² — οἱ E. ¹³ τὸν κόσμον LTTTrWHR.

^a Vid.
 Rom. 14.
 19.
^b 2 Sam. 12.
 22. Esther
 4. 14.
 Joel 2. 14.
 Jonah 3. 9.
^c 1 Pet. 3. 1.
^d Rom. 11.
 14.
^e Rom. 12.
 3.
^f cap. 4. 17.
^g cap. 11.
 34. Tit. 1.
 5.
^h Vid. Act.
 15. 1.
ⁱ Gal. 5. 6;
 6. 15. Col.
 3. 11.
^k Vid.
 1 Joan. 2.
 3.
^l ver. 24.
^m Vid.
 Rom. 11.
 29.
ⁿ ver. 39.
^o Vid.
 Joan. 8. 32.
^p Eph. 6. 6.
^q Vid. cap.
 6. 20.
^r Lev. 25.
 42. 55.
^s Cf. ver.
 10.
^t 2 Cor. 8.
 10.
^u 2 Cor. 4.
 1. 1 Tim.
 1. 13, 16.
^v Vid. cap.
 4. 2.
^w Vid. Luc.
 21. 23.
^x ver. 2. 8.
^y 2 Cor. 1.
 23.
^z Cf. Rom.
 13. 11, 12.
^{aa} 2 Cor. 6.
 10.
^{ab} cap. 9. 18.

χρώμενοι. ^aπαράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμον τοῦ-
 32 του. Θέλω δὲ ὑμᾶς ^bἀμερίμνους εἶναι. ^cὁ ἀγαμος
 33 ^bμεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ^aπῶς ἀρέσει¹ τῷ Κυρίῳ· ὁ
 δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει¹
 34 τῇ γυναικί. Μεμέρισται² ἡ γυνή³ καὶ ἡ παρθένος.⁴
^aἡ ἀγαμος⁵ ^bμεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἡ ἀγία καὶ^{6,7}
 σώματι καὶ⁷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ
 35 τοῦ κόσμου, ^aπῶς ἀρέσει⁸ τῷ ἀνδρί. τοῦτο δὲ πρὸς
 τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον⁹ λέγω· οὐχ ἵνα ^cβρόχον
 ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ ^dεὐσχημον καὶ ^eεὐπρόσ-
 36 εδρον¹⁰ τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως. Εἰ δέ τις ^bἀσχη-
 μονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ἡ ὑπέρ-
 ακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὁ θέλει ποιείτω·
 37 οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. ὅς δὲ ^eἔστηκεν ^zἑδραῖος
 ἐν τῇ καρδίᾳ¹¹, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει
 περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, ^hκαὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ¹²
 καρδίᾳ αὐτοῦ¹³ τοῦ¹⁴ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον,
 38 ⁱκαλῶς ποιεῖ¹⁵. ὥστε καὶ ὁ ἐγαμίζων¹⁶ καλῶς ποιεῖ¹⁷.
 ὁ δὲ¹⁸ μὴ ἐγαμίζων¹⁹ κρείσσον ποιεῖ²⁰.
 39 ^mΓυνὴ δέδεται νόμῳ²¹ ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ
 αὐτῆς· ἐὰν δὲ ⁿκοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς²², ἐλευθέρα
 40 ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ^oἐν Κυρίῳ. μακα-
 ριωτέρα δὲ ἐστὶν ἐὰν οὕτω μένῃ, ^pκατὰ τὴν ἐμὴν
 γνώμην· ^qδοκῶ δὲ²³ καὶ γὰρ πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

Ε'. 8 ΠΕΡΙ δὲ ^rτῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες
^sγινώσκιν ἔχομεν. ἡ γινώσκis ^tφυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη ^uοἴκο-
 2 δομεῖ. ^zεἰ δὲ²⁴ τις δοκεῖ εἰδέναι²⁵ τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε²⁶
 3 καθὼς δεῖ γινῶναι· εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, ^vοὗτος
 4 ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν ^rεἰ-
 δωλοθύτων, οἶδαμεν ^zὅτι οὐδὲν εἰδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ

¹ ἀρέσει LTrWH.R.² καὶ μεμέρισται. καὶ LTrWH.R marg.,

καὶ μεμέρισται καὶ TR text.

³ + ἡ ἀγαμος LTrWH.R marg.alter. ⁴ Delent. LTr. · R marg. alter.⁵ - ἡ ἀγαμος TrWH.Rmarg. alter. ⁶ [καὶ] LTrWH.⁷ + τῷ LTrWH.R.⁸ ἀρέσει LTrWH.R.⁹ σύμφερον LTrWH.R.¹⁰ εὐπρόσεδρον

LTrWH.R.

¹¹ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος LTrWH.R.¹² + ἰδία TrWH.R.¹³ - αὐτοῦ LTrWH.R.¹⁴ - τοῦ

LTrWH.R.

¹⁵ ποιήσει LTrWH.R.¹⁶ γαμίζων τὴν παρ-

θένον ἑαυτοῦ (ἑαυτοῦ παρθένον TrWH text.) LTrWH marg. R.

¹⁷ ποιήσει WH marg.¹⁸ καὶ ὁ LTrWH.R.¹⁹ γαμίζων

LTrWH.R.

²⁰ ποιήσει LTr (non marg.) WH.R.²¹ - νόμῳ

LTrWH.R.

²² - αὐτῆς LTrWH.R.²³ γὰρ Tr marg. WH

(non marg.).

²⁴ - δὲ LTrWH.R.²⁵ ἔγνωκεναι LTrWH.R.²⁶ οὐπω ἔγνω (-οὐδὲν) LTrWH.R.^a Ps. 39. 6.¹ Joan. 2^{17.} Cf.

Jac. 1. 10.

^b Vid. Luc.

10. 41.

^c Cf. Matt.

19. 12.

Vid. Matt.

6. 25.

^d ver. 34.

Cf. 1 Tim.

5. 5.

^e Prov. 23.

25.

^f Rom. 13.

13.

^g cap. 9. 13

(var. lect.).

^h cap. 13. 5.ⁱ Cf. Dan.

1. 8.

^k cap. 15.

58. Col. 1.

23.

^l Heb. 13. 4.^m Rom. 7.

2.

ⁿ cap. 11.

30; 15. 6.

51. Vid.

Matt. 27.

52.

^o ver. 22.

cap. 9. 1, 2;

11. 11; 15.

58; 16. 19.

Cf. 2 Cor.

6. 14.

^p Cf. ver.

10.

^q cap. 4. 9.^r ver. 4, 7.

10. Vid.

Act. 15. 29.

Cf. Rom.

14. 2.

^s Rom. 15.

14.

^t Vid. cap.

4. 6.

^u Vid.

Rom. 14

19.

^v Cf. cap. 8.

18. Gal. 6.

3.

^w Gal. 4. 9.

Cf. Ex. 33.

12, 17.

Ps. 1. 6.

Jer. 1. 5.

Nah. 1. 7.

cap. 13. 12.

2 Tim. 2.

19.

^z Esa. 41.

24. Cf.

Act. 14. 15.

cap. 10. 19.

^a ver. 6.

Deut. 4. 35.

39. Ps. 86.

10. Esa.

37. 16; 44.

8. ¹ Tim.

2. 5.

^b 2 Thess.

2. 4.

^c Mal. 2.

10. Eph.

4. 6.

^d cap. 11.

12.

^e Rom. 11.

36.

^f Joan. 13.

13.

^g Vid.

Joan. 1. 3.

^h Cf. Rom.

14. 14, 22,

23.

ⁱ ver. 4, 10.

^k cap. 10.

25, 28, 29.

^l Cf. Rom.

14. 20.

^m Vid.

Rom. 14. 1.

ⁿ Rom. 14.

15.

^o Cf. Matt.

25. 45.

Vid. Matt.

17. 27.

^p Rom. 14.

13, 21.

^q Cf. 2 Cor.

6. 3; 11. 29.

^r Vid. Act.

14. 4.

^s ver. 19.

^t Vid. cap.

15. 8.

^u cap. 3. 6.

^v Vid. cap.

7. 22, 39.

^w Vid.

Joan. 6. 27.

^x Vid. Act.

1. 25.

^y Vid. cap.

2. 14.

^z ver. 7—14.

Vid. Matt.

10. 10.

Cf. Matt.

19. 12.

^a cap. 7. 7.

8.

^d Vid.

Matt. 12.

46.

ὅτι "οὐδεὶς Θεὸς ἕτερος¹ εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἶπερ εἰσὶ 5
^b λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ τῆς² γῆς·
ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοί, καὶ κύριοι πολλοί· ἀλλ'³ 6
ἡμῖν^a εἷς Θεὸς ὁ πατήρ, ^d ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς
εἰς αὐτόν· καὶ εἷς^e Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ^g δι' οὗ⁴ τὰ
πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ⁷
γνώσις· ^h τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει⁵ τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι⁶
ὥςⁱ εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ^k ἡ συνειδήσις αὐτῶν
ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρ- 8
ίστησι⁷ τῷ Θεῷ· οὔτε γὰρ⁸ ἐὰν φάγωμεν, περισ-
σεύομεν· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα⁹. Ὡς 9
πετε δὲ μήπως¹⁰ ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα
γένηται τοῖς^m ἀσθενούσιν¹¹. ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σέ¹², τὸν 10
ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ¹³ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ
συνειδήσις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται
εἰς τὸ τὰⁱ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; καὶ ἀπολείται¹⁴ ^m ὁ 11
ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει¹⁵, ⁿ δι' ὃν Χριστὸς
ἀπέθανεν.¹⁶ οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς, 12
καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνειδήσιν ἀσθενούσαν, ^o εἰς
Χριστὸν ἁμαρτάνετε. διόπερ^p εἰ βρῶμα^o σκανδαλίζει 13
τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα,
^q ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

ΟΥΚ εἰμὶ^r ἀπόστολος¹⁷; οὐκ εἰμὶ^s ἐλεύθερος¹⁷; οὐχὶ 9
^t Ἰησοῦν Χριστὸν¹⁸ τὸν Κύριον ἡμῶν ἑώρακα¹⁹; οὐ τὸ
^u ἔργον μου ὑμεῖς²⁰ ἐστὲ^x ἐν Κυρίῳ; εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ 2
^r ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμὶ· ἡ γὰρ^y σφραγὶς τῆς
ἐμῆς^z ἀποστολῆς²¹ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Κυρίῳ. Ἡ ἐμὴ ἀπο- 3
λογία τοῖς ἐμὲ^a ἀνακρίνουσιν αὕτη ἐστὶ²². ^b Μὴ οὐκ 4
ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν²³; μὴ οὐκ ἔχομεν 5
ἐξουσίαν^o ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὥς καὶ οἱ λοι-
ποὶ ἀπόστολοι, καὶ ^a οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ

¹ — ἕτερος LTrWHR.

² — τῆς LTrWHR.

³ [ἀλλ']

LTr marg. WH. ⁴ ὃν WH marg. ⁵ συνιθία LTrWHR.

⁶ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου LTrWHR. ⁷ παραστήσει LTrWHR.

⁸ — γὰρ LTrWHR. ⁹ μὴ φάγωμεν περισσεύομεν (ὑστερούμεθα

TrWHR), οὔτε ἐὰν φάγωμεν ὑστερούμεθα (περισσεύομεθα TrR, πε-

ρισσεύομεν WH) LTr (non marg.) WH. ¹⁰ μὴ πως WH.

¹¹ ἀσθενέσιν LTrWHR. ¹² [σέ] LTr marg. WH. ¹³ εἰ-

δωλίῳ TWH. ¹⁴ ἀπόλλυται γὰρ LTrWHR. ¹⁵ ἐν τῇ σῇ

γνώσει, ὁ ἀδελφὸς LTrWHR. ¹⁶; SB. ¹⁷ ἀπόστολος εἰ

ἐλεύθερος transponunt LTrWHR. ¹⁸ — Χριστὸν LTrWHR.

¹⁹ ἑώρακα TWH. ²⁰ ἡμεῖς S. ²¹ μου τῆς ἀποστολῆς LTrWHR.

²² ἐστὶν αὕτη LTrWHR. ²³ πείν TWH.

- 6 ^aΚηφᾶς; ἢ ^bμόνος ἐγὼ καὶ ^bΒαρνάβας οὐκ ἔχομεν
 7 ^cἐξουσίαν τοῦ¹ μὴ ἐργάζεσθαι; ^aΤίς στρατεύεται ἰδίοις
^cὀψωνίοις ποτέ; ^fτίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ἐκ τοῦ
 καρποῦ³ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ ^gτίς ποιμαίνει ποίμνην,
 8 καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; μὴ
^hκατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος
 9 ταῦτα⁴ λέγει; ἐν γὰρ τῷ Μωσέως⁵ νόμῳ γέγραπται,
ⁱ“Οὐ φιμώσεις⁶ βοῦν ἀλοῶντα.” μὴ τῶν βοῶν μέλει
 10 τῷ Θεῷ; ἢ ^kδι’ ἡμᾶς πάντως λέγει; δι’ ἡμᾶς γὰρ
 ἐγράφη, ὅτι ἐπ’ ἐλπίδι ὀφείλει⁷ ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν,
 καὶ ^lὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ’ ἐλπίδι⁸.
 11 ^mΕἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ
 12 ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν⁹; εἰ ἄλλοι τῆς
 ἐξουσίας ὑμῶν¹⁰ μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; Ἀλλ’
ⁿοὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ^cἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα
^oστέγομεν, ^pἵνα μὴ ἐγκοπὴν ^qτινα¹¹ δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ
 13 τοῦ Χριστοῦ. ^rΟὐκ οἶδατε ὅτι ^rοἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζό-
 μενοι,¹² ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν· ^rοἱ τῷ θυσιαστηρίῳ
^sπροσεδρεύοντες¹³, τῷ θυσιαστηρίῳ¹⁴ συμμερίζονται;
 14 οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον κατ-
 15 αγγέλλουσιν, ^mἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. Ἐγὼ δὲ
 οὐδενὶ ἐχρησάμην¹⁵ τούτων· οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα,
 ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· ⁿκαλὸν γάρ μοι μᾶλλον
 ἀποθανεῖν, ἢ¹⁶ “τὸ καύχημά μου ἵνα ^qτις¹⁷ κενώσῃ¹⁸.
 16 ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι ⁿκαύχημα·
^zἀνάγκη γάρ μοι ἐπικείται· ^yοὐαὶ δέ¹⁹ μοι ἐστίν, ἐὰν
 17 μὴ εὐαγγελίζωμαι²⁰. εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω,
^zμισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, ^aοἰκονομίαν^b πεπίστευμαι.
 18 τίς οὖν μοι²¹ ἐστὶν ^zὁ μισθός; ἵνα ⁿεὐαγγελιζόμενος
^cἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ²², εἰς τὸ

^a Matt. 8.
^{14.} Vld.
^{cap. 1. 12.}
^b Vid. Act.
^{4. 86.}
^c Vid. ver.
^{4.}
^d 2 Cor. 10.
^{4.} 1 Tim.
^{1. 18.}
² Tim. 2. 3,
^{4.}
^e Vid. Luc.
^{3. 14.}
^f Deut. 20.
^{6. Prov.}
^{27. 18.}
^{cap. 3. 6.}
^g Vid.
^{Joan. 21.}
^{16.}
^h Vid.
^{Rom. 3. 5.}
ⁱ Deut. 25.
^{4.}
^k Vid.
^{Rom. 4. 24.}
^l Cf. 2 Tim.
^{2. 6.}
^m Rom. 15.
^{27. Cf.}
^{ver. 14.}
ⁿ ver. 15,
^{18. Cf.}
^{Act. 20. 33.}
^o cap. 13. 7.
^p Cf. 2 Cor.
^{6. 3; 11. 12.}
^q Vid. cap.
^{6. 2.}
^r Lev. 6. 16,
^{26; 7. 6,}
^{31, 32.}
^{Num. 5. 9,}
^{10; 18.}
^{8—20.}
^s Deut. 18. 1.
^t cap. 7. 35
^{(var. lect.).}
^u Vid. cap.
^{4. 12.}
^v 2 Cor. 1.
^{14; 11. 10.}
^{Phil. 1. 26.}
^w Cf. Act.
^{4. 20; 9. 6.}
^{Rom. 1. 14.}
^x Job 10.
^{15. Micah}
^{7. 1. Cf.}
^{Jer. 20. 9.}
^y Joan. 4.
^{36. cap. 3.}
^{8.}
^z Cf. cap. 4.
^{1.}
^a Gal. 2. 7.
^c Cf. 2 Cor.
^{11. 7; 12.}
^{13.}

¹ —τοῦ LTrWH.² τὸν καρπὸν LTrWH.³ —ἢ

L[TrWH].

⁴ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ LTrWH.⁵ Μωϋσέως

LTrWH (-v).

⁶ κημώσεις TTrWH marg.⁷ ὀφείλει ἐπ’ ἐλπίδι

LTrWH.

⁸ ἐπ’ ἐλπίδι τοῦ μετέχειν LTrWH.⁹ θερί-

σωμεν L marg.

¹⁰ ὑμῶν ἐξουσίας LTrWH.¹¹ τινα

ἐγκοπὴν (ἐκκ. T, ἐνκ. WH)

LTrWH.

¹² + τὰ TTrWH.¹³ παρεδρεύοντες LTrWH.¹⁴ συν- WH.¹⁵ οὐ κέχρημαι

οὐδενὶ LTrWH.

¹⁶ ἢ— WH.¹⁷ (· L) οὐδεὶς LTrWH.¹⁸ κενώσει L (non marg.)

TTrWH.

¹⁹ γάρ LTrWH.²⁰ εὐαγγελίσωμαι L (non marg.) TrWH (non marg.).²¹ μοῦ

TTr (non marg.) WH.

²² —τοῦ Χριστοῦ LTrWH.

^a cap. 7. 31.
^b ver. 1.
 Cf. cap. 10.
 29.
^c 2 Cor. 4.
 5. Cf. Gal.
 5. 13.
^d Vid.
 Matt. 18.
 15.
^e Act. 16. 3;
 21. 23-26.
^f Rom. 2.
 12, 14.
^g Act. 2. 23.
^h Cf. cap. 7.
 22.
ⁱ Vid. cap.
 8. 9.
^k Cf. cap.
 10. 33.
^l Rom. 11.
 14.
^m Vid. cap.
 6. 2.
ⁿ Phil. 3.
 14. Cf.
 Col. 2. 17.
^o Gal. 2. 2;
 5. 7. Phil.
 2. 16.
 Heb. 12. 1.
^p Rom. 9.
 30. Phil.
 3. 12, 13.
^q Luc. 13.
 24.
^r 2 Tim. 2.
 5. Jac. 1.
 12.
^s 1 Pet. 1.
 4.
^t Cf. cap.
 14. 9.
^u Luc. 18.
 5.
^v Rom. 1.
 23.
 2 Cor. 13.
 5, 6, 7.
 2 Tim. 3. 8.
 Tit. 1. 16.
 Heb. 6. 8.
^y Rom. 1.
 13. Vid.
 Rom. 11.
 25.
^z Ex. 13. 21;
 14. 19, 24;
 40. 34, 38.
 Num. 9. 15,
 18; 10. 34;
 14. 14.
 Deut. 1. 33.
 Neh. 9. 12,
 19. Ps. 78.
 14; 99. 7;
 105. 39.
 Esa. 4. 5.
^{aa} Ex. 14.
 22, 29.
 Num. 33. 8.
 Cf. Joan. 6. 31.
 1. 21.
 4, 33, 34.

μὴ ^a καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
^b Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, ^c πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδού- 19
 λωσα, ἵνα τοὺς πλείονας ^d κερδήσω· καὶ ^e ἐγενόμην 20
 τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους ^d κερδήσω·
^f τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον¹, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον
^d κερδήσω· τοῖς ^g ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος 21
 Θεός², ἀλλ' ^h ἔνομος Χριστῷ³, ἵνα ^d κερδήσω⁴ ἀνόμους.
 ἐγενόμην ⁱ τοῖς ἀσθενέσιν ὡς⁵ ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθε- 22
 νεῖς ^d κερδήσω. ^k τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ⁶ πάντα, ἵνα
 πάντως ⁱ τινὰς σώσω. τοῦτο⁷ δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέ- 23
 λιον, ἵνα ⁸ συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. ^m Οὐκ οἶδατε, 24
 ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν,
 εἰς δὲ λαμβάνει ⁿ τὸ βραβεῖον; οὕτω ^o τρέχετε, ἵνα
^p καταλάβητε. πᾶς δὲ ^q ὁ ἀγωνιζόμενος, πάντα ἐγ- 25
 κρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν ^r στέφανον
 λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ^s ἀφθαρτον. ἐγὼ τοίνυν οὕτω 26
^o τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκτεύω, ὡς ^t οὐκ ἀέρα
 δέρων· ἀλλ' ⁹ ^u ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλα- 27
 γωγῶ¹⁰, μήπως¹¹ ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ^z ἀδόκιμος
 γένωμαι.

^y ΟΥ θέλω δὲ¹² ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέ- 10
 ρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ ^z τὴν νεφέλῃν ἦσαν, καὶ πάντες
^a διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν 2
 Μωσῆν¹³ ἐβαπτίσαντο¹⁴ ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσ-
 σῃ, ^b καὶ πάντες τὸ αὐτὸ¹⁵ βρώμα πνευματικὸν ἔφαγον¹⁶, 3
 καὶ ^c πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον¹⁷. ἔπινον 4
 γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ
 πέτρα¹⁸ ἦν ὁ Χριστός. ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν 5
 αὐτῶν ^a εὐδόκησεν¹⁹ ὁ Θεός· ^e κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ
 ἐρήμῳ. Ταῦτα δὲ ^f τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ 6
 μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, ^g καθὼς κακέεινοι

¹ + , μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον LTrWH.

² θεοῦ LTrWH.

³ Χριστοῦ LTrWH. ⁴ κερδάνω τοὺς LTrWH, κερδανῶ τοὺς WH.

⁵ - ὡς TTr[LTr marg.] WH. ⁶ - τὰ LTrWH. ⁷ πάντα

LTrWH. ⁸ συν- TWH. ⁹ ἀλλὰ TrWH. ¹⁰ δουλαγωγῶ S.

¹¹ μὴ πως WH. ¹² γὰρ LTrWH. ¹³ Μωϋσῆν (-u- WH)

LTrWH. ¹⁴ ἐβαπτίσθησαν LTr marg. WH marg. ¹⁵ [τὸ

αὐτὸ] WH. ¹⁶ πνευματικὸν ἔφαγον βρώμα L, πνευματικὸν βρώμα

ἔφαγον TTrWH. ¹⁷ πνευματικὸν ἔπιον πόμα LTrWH. ¹⁸ πέτρα

δὲ L (non marg.) TTrWH. ¹⁹ ἠνέδοξεν LTrWH.

^b Ex. 16, 15, 35. Deut. 8. 3. Neh. 9. 15, 20.

^c Ex. 17. 6. Num. 20. 11. Deut. 8. 15. Ps. 78. 15. ^d cap.

^e Jud. 5. ^f ver. 11. 1 Pet. 5. 3. Vid. Rom. 4. 23. ^g Num. 11.

Ps. 78. 18; 106. 14.

7 ἐπεθύμησαν. ^αμηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, ^βκαθὼς
 τινες αὐτῶν· ὡς¹ γέγραπται, ^γ“Ἐκάθισεν ὁ λαὸς
 8 φαγεῖν καὶ πιεῖν², καὶ ἀνέστησαν παίζειν.” μηδὲ
^δπορνεύωμεν, ^εκαθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ
 9 ἔπεσον³ ἐν⁴ μιᾷ ἡμέρᾳ ^ςεἰκοσιτρεῖς⁵ χιλιάδες. μηδὲ
^ςἐκπειράζωμεν ^ητὸν Χριστόν⁶, καθὼς καί⁷ τινες αὐτῶν
 10 ἐπείρασαν⁸, καὶ ^ιὑπὸ τῶν ὄψεων ἀπώλοντο⁹. μηδὲ
^κγογγύζετε, ^λκαθὼς¹⁰ καί¹¹ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ
 11 ^μἀπώλοντο ὑπὸ ^ντοῦ ὀλοθρευτοῦ¹². ταῦτα δὲ πάντα¹³
^οτύποι¹⁴ συνέβαινον¹⁵ ἐκείνοις. ^πἘγράφη δὲ πρὸς νουθε-
 σίαν ἡμῶν, ^ρεἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν¹⁶.
 12, 13 ^ςὥστε ὁ δοκῶν ἐστάναι, ^αβλεπέτω μὴ πέσῃ. Πει-
 ρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· ^βπιστὸς
 δὲ ὁ Θεός, ^γὃς οὐκ ἔασει ὑμᾶς πειρασθῆναι¹⁷ ὑπὲρ ὃ
 δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν
 14 ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι ὑμᾶς¹⁸ ὑπενεγκεῖν. Διόπερ,
 15 ἀγαπητοί μου, ^αφεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. ^βὡς
 16 φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι. ^γτὸ ποτήριον
 τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ ^δκοινωνία τοῦ αἵ-
 ματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ¹⁹; “τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν,
 17 οὐχὶ ^εκοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; ὅτι
 εἰς ἄρτος, ^ςἐν σῶμα²⁰ οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες
 18 ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ
^ζκατὰ σάρκα· οὐχὶ²¹ οἱ^δ ἐσθίοντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ
 19 τοῦ θυσιαστηρίου εἰσὶ; τί οὖν φημί; ὅτι ^{εἰδωλόν}²²
 20 τί ἐστίν; ἢ ὅτι ^ςεἰδωλόθυτόν²³ τί ἐστίν; ἀλλ’ ὅτι ἂ
 θύει τὰ ἔθνη²⁴, ^ςδαμονίοις θύει²⁴, καὶ οὐ Θεῷ· οὐ θέλω
 21 δὲ ὑμᾶς ^εκοινωνοὺς τῶν δαμονίων γίνεσθαι. ^βοὐ δύ-
 νασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν καὶ ^γποτήριον δαιμο-
 νίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν καὶ
 22 ^δτραπέζης δαμονίων. ἢ ^επαραζηλοῦμεν τὸν Κύριον;

¹ ὥσπερ LTrWHR.² πῖν TWH.³ ἔπεσαν LTrWHR.⁴ — ἐν LTrWHR (non marg.).⁵ εἰκοσι τρεῖς LWH.⁶ κύριον

LTr (non marg.) WHR (non marg.).

⁷ — καὶ LTrWHR.⁸ ἐξεπείρασαν L marg. TWH marg.⁹ ἀπώλυντο TTrWHR.¹⁰ καθάπερ TTr (at goγγύζωμεν καθὼς Tr marg.) WHR.¹¹ — καὶ

LTrWHR.

¹² ὀλοθρευτοῦ LTrWHR.¹³ — πάντα TTr[L]WHR.¹⁴ τυπικῶς LTrWHR.¹⁵ συνέβαινον TTr (non marg.) WH.¹⁶ κατήντησεν LTrWHR.¹⁷ πειρασθῆναι ὑμᾶς WH marg.¹⁸ — ὑμᾶς LTrWHR.¹⁹ ἐστίν τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ TrWH.²⁰ σῶμα, R (omittit, R marg.).²¹ οὐχ LTrWHR (non

marg.).

²² εἰδωλόν et εἰδωλόθυτόν transponunt LTrWHR.²³ θύουσιν (— τὰ ἔθνη) LT, at θύουσιν τὰ ἔθνη TrWH, [τὰ ἔθνη] Tr

marg. WH.

²⁴ θύουσιν (post θεῷ pronunt) LTrWH.^a ver. 14.
Cf. 1 Joan.

5. 21.

^b Ex. 32. 4.^c Ex. 32. 6.^d Act. 15.

20.

^e Num. 25.

9.

^f Cf. Num.

25. 9. Ps.

106. 29.

^g Ex. 17. 2.^h Num.

21. 5.

ⁱ Deut. 6. 16.^j Ps. 78. 18.

41. 56; 95.

^k 8; 106. 14.^l Cf. Jud. 5

(var. lect.).

^m Num. 21.

6.

ⁿ Jud. 16.º Ex. 15. 24;

16. 2; 17. 2.

^p Num. 14. 2.

27; 16. 41.

^q Ps. 106. 25.^r Num. 14.

29—37.

^s Ex. 12. 23.

2 Sam. 24.

16. 1 Chr.

21. 15. Ps.

78. 49.

^t ver. 6.^u Vid.

Rom. 4. 23.

^v Rom. 13.

11.

^w Rom. 11.^x 2 Pet. 3.

17.

^y Vid. cap.

1. 9.

^z Cf. Dan.

3. 17.

^{aa} 2 Pet. 2. 9.^{ab} Cf. cap. 8.

1. Gal. 6. 1.

^{ac} Matt. 26.

27. 28.

cap. 11. 25.

^{ad} Cf. ver.

20. Matt.

26. 26. 27.

Vid. Act.

2. 42.

^{ae} cap. 11.

24. Vid.

Luc. 24. 35.

^{af} Rom. 12.

5. cap. 12.

12. 13. 20.

Eph. 4. 4.

16. Col. 3.

15.

^{ag} Rom. 1. 3.^{ah} Lev. 8. 3;^{ai} 7. 15.^{aj} Cf. cap. 8.

4.

^{ak} Vid. Act.

15. 29.

^{al} Deut. 32. 17. Ps. 106. 37. Cf. Lev. 17. 7. 2 Chr. 11. 15.^{am} Cf. 2 Cor. 6. 15, 16.^{an} Deut. 32. 38.^{ao} Cf. Esa. 65. 11.^{ap} Deut. 32. 21.

^a Eccles. 6.
10. Esa.
45. 9.
Ezek. 22.
14.

^b cap. 6. 12.
^c Cf. cap. 8.

9.
^d Vid.
Rom. 14.
19.

^e ver. 33.
^f ver. 29.

Rom. 2. 1.
^g Vid. Act.

10. 15.
^h ver. 27.

Vid. cap. 2.
15.

ⁱ ver. 28, 29.
cap. 8. 7.

^k Ps. 24. 1;
50. 12.

^l Luc. 10. 8.
^m Cf. cap.

8. 9—12.
ⁿ Cf. Rom.

14. 16.
^o cap. 9. 1,

19.
^p Rom. 14.

6.
^q Rom. 3. 8.

^r Vid.
Matt. 15.

36.
^s Col. 3. 17.

^t 1 Pet. 4.
11.

^u Act. 24.
16. Phil.

1. 10.
^v cap. 11.

22; 15. 9.
Vid. Act.

20. 28.
^w Cf. cap.

9. 22.
^x Vid. cap.

4. 16. Cf.

1 Thess. 1.
6.

^y ver. 17,
22.

^z Cf. cap. 4.
17.

1 Thess. 3.
6.

^{aa} 2 Thess.
2. 15; 3. 6.

Cf. cap. 7.
17.

1 Thess. 4.
1. 2.

^{ab} cap. 15. 2.
^{ac} Eph. 1.

22; 4. 15;
5. 23. Col.

1. 18.
^{ad} Eph. 5. 23.

^{ae} Cf. cap. 3. 23.
^{af} Cf. Num. 5. 18.

^a μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν; ^b Πάντα μοι¹ ἔξεστιν, 23

^c ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι¹ ἔξεστιν, ἀλλ'

^d οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. ^e μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, 24

ἀλλὰ τὸ ^f τοῦ ἑτέρου ἕκαστος². ^g Πάν τὸ ἐν μακέλλῳ 25

πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ^h ἀνακρίνοντας διὰ τὴν

ⁱ συνείδησιν· ^k τοῦ γὰρ Κυρίου³ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα 26

αὐτῆς. εἰ δέ⁴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ 27

θέλετε πορεύεσθαι, ^l πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσ-

θίετε, μηδὲν ^h ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν. ἐὰν 28

δέ τις ὑμῖν εἴπῃ, "Τοῦτο εἰδωλόθυτόν⁵ ἐστι·" ^m μὴ

ἐσθίετε, δι' ἐκείνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν ⁱ συνεί-

δησιν· ^k τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς⁶.

ⁱ συνείδησιν δὲ λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν ^f τοῦ 29

ἑτέρου. ⁿ ἵνατί⁷ γὰρ ^o ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ

ἄλλης ⁱ συνειδήσεως; ^p εἰ δέ⁸ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί 30

^q βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ ^r εὐχαριστῶ; Εἴτε οὖν 31

ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, ^s εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς ^t δόξαν

Θεοῦ ποιεῖτε. ^u ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ ^v Ἰουδαίους⁹ καὶ 32

^w Ἕλλησι καὶ ^x τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ· καθὼς ^y καγὼ 33

πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, ^z μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ συμφέ-

ρον¹⁰, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα ^{aa} σωθῶσι. ^{ab} μιμηταί 11 5'.

μου γίνεσθε, καθὼς καγὼ Χριστοῦ.

^a ἘΠΑΙΝΩ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί¹¹, ὅτι ^b πάντα μου 2

μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς ^c παραδόσεις

^d κατέχετε. θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι ^e παντὸς ἀνδρὸς 3

ἡ κεφαλὴ ^o ¹² Χριστός ἐστι· ^f κεφαλὴ δὲ γυναικός, ὃ

ἀνὴρ· ^g κεφαλὴ δὲ ¹³ Χριστοῦ, ὁ Θεός. πᾶς ἀνὴρ προσ- 4

ευχόμενος ^h ἢ ^h προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, κατ-

αισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. πᾶσα δὲ γυνὴ προσ- 5

ευχομένη ^h ἢ ⁱ προφητεύουσα ^k ἀκατακαλύπτῳ τῇ κε-

φαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς¹⁴. ἐν γάρ

ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ ⁱ τῇ ἐξυρμημένῃ. εἰ γὰρ οὐ κατακα- 6

¹ — μοι LTrWHR.

² — ἕκαστος LTrWHR.

³ κυρίου γὰρ

LTrWHR.

⁴ — δέ LTrWHR.

⁵ ἱερόθυτόν L (non marg.)

TTrWHR.

⁶ — τοῦ γὰρ Κυρίου ad fin. vers. LTrWHR.

⁷ ἵνα

τί WH.

⁸ — δέ LTrWHR.

⁹ καὶ Ἰουδαίους γίνεσθε LTrWHR.

WHR.

¹⁰ σύμφορον LTrWHR.

¹¹ — ἀδελφοί LTrWHR.

¹² — ὁ WH marg.

¹³ + τοῦ TTr[L]WHR.

¹⁴ αὐτῆς LTrWHR

(non marg.) R.

^a Vid. Act. 13. 1.

^b Luc. 2. 36. Cf. cap. 14. 24. Vid. Act. 21. 9.

^c Deut. 21. 12.

λύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχροὺς γυναικὶ
 7 τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλύπτέσθω. ἀνὴρ
 μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν,
^aεἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· ¹γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός
 8 ἐστίν· ^bοὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνή
 9 ἐξ ἀνδρός· καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυ-
 10 ναῖκα, ἀλλὰ ^cγυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα· διὰ τοῦτο ὀφείλει
 ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς
 11 ἀγγέλους. ^dπλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, οὔτε γυνή
 12 χωρὶς ἀνδρός², ^eἐν Κυρίῳ· ὡς περ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ
 ἀνδρός, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, ^fτὰ δὲ
 13 πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. ^gἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρόπον
 ἐστὶ γυναικα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι;
 14 ἡ³ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις⁴ διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν
 15 ἐὰν κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστὶ· γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾶ, δόξα
 αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δεδοται
 16 αὐτῇ. ^hεἰ δέ τις ⁱδοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύ-
 την συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ ^kαἱ ἐκκλησίαι τοῦ
 Θεοῦ.
 Ζ'. 17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων ^lοὐκ ἐπαινῶ⁵, ὅτι οὐκ εἰς τὸ
 18 κρεῖττον⁶, ἀλλ' ⁷εἰς τὸ ἥττον⁸ συνέρχεσθε. πρῶτον
 μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν τῇ⁹ ἐκκλησίᾳ, ^mἀκούω
ⁿσχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω·
 19 ^oοδεῖ γὰρ καὶ ^pαἵρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα¹⁰ οἱ ^qδόκιμοι
 20 ^rφανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. συνερχομένων οὖν ὑμῶν
 ἐπὶ τὸ αὐτό, ^sοὐκ ἔστι Κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν·
 21 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ
 22 φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ ^tμεθύει. μὴ γὰρ
 οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἡ ^uτῆς
 ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ ^vκαταισχύνετε
 τοὺς μὴ ἔχοντας; τί ὑμῖν εἶπω¹¹; ἐπαινέσω¹² ὑμᾶς¹³
 23 ἐν τούτῳ¹³; οὐκ ἐπαινῶ. ^wἘγὼ γὰρ ^xπαρέλαβον ἀπὸ

^a Cf. Jac. 3. 6.^b Gen. 2. 21—23.^c Gen. 2. 18.^d Gal. 3. 28.^e Vid. cap. 7. 39.^f Vid. cap. 8. 6.^g Cf. Luc. 12. 57. Joan. 7. 24.^h cap. 14. 37. 1 Tim. 6. 3, 4.ⁱ Matt. 3. 9.^k cap. 7. 17.^l Cf. ver. 22.^m ver. 1, 22.ⁿ cap. 1. 11, 12.º Vid. cap. 1. 10.^p Cf. Matt. 18. 7. Luc. 17. 1. Vid. Act. 20. 30.^q Vid. 2 Pet. 2. 1.^r 2 Cor. 13. 7. Vid. Jac. 1. 12.^s Cf. Deut. 13. 3.^t 1 Joan. 2. 19.^u Cf. 2 Pet. 2. 13. Jud. 12.^v Vid. Joan. 2. 10.^w Vid. cap. 10. 32.^x Cf. Jac. 2. 6.^y cap. 15. 3. Gal. 1. 12.^z ver. 23—25.¹ Matt. 26. 26—29.² Marc. 14. 22—25.³ Luc. 22. 18—20.¹ + ἡ LTrWHR. ² γυνὴ χωρὶς ἀνδρός οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός LTrWHR. ³ — ἡ LTrWHR. ⁴ ἡ φύσις αὐτῇ LTrWHR.⁵ παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν LTr (non marg.) WH marg. ⁶ κρεῖττον LTr WH. ⁷ ἀλλὰ TTr WH. ⁸ ἡσσον LTr WH. ⁹ — τῇ LTrWHR. ¹⁰ + καὶ Tr[LWH]. ¹¹ εἶπω ὑμῖν LTrWHR.¹² ἐπαινῶ L (non marg.) Tr marg. ¹³ ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ BETWH.R marg.

^a Vid. Matt. 15. 36.
^b Vid. Luc. 24. 35.
^c Vid. cap. 10. 16.
^d Vid. Luc. 22. 20.
^e Vid. Joan. 21. 22.
^f Cf. Num. 9. 10—13.
^g Joan. 13. 27.
^h Vid. Matt. 5. 21.
ⁱ Cf. ver. 29. Joan. 6. 51.
^j 53—56.
^k 2 Cor. 13. 5. Gal. 6. 4.
^l Cf. Joan. 5. 14.
^m Vid. cap. 7. 39.
ⁿ Deut. 8. 5. 2 Sam. 7. 14. Job 5. 17. Ps. 94. 12.
^o Prov. 3. 11. Heb. 12. 7—10.
^p Rev. 3. 19.
^q Cf. Rom. 5. 16.
^r ver. 21, 22.
^s cap. 4. 19.
^t Vid. cap. 7. 17.
^u cap. 14. 1.
^v Vid. Rom. 11. 25.
^w Eph. 2. 11. 12. Cf. 1 Pet. 4. 3.
^x Hab. 2. 18. 19. Cf. Ps. 115. 5; 135. 16.
^y Esa. 46. 7. Jer. 10. 5.
^z Cf. 1 Thess. 1. 9.
^{aa} Vid. Rom. 9. 3.
^{ab} Joan. 13. 13; 15. 26.
^{ac} Cf. Rom. 10. 9.
^{ad} Cf. Matt. 16. 17.
^{ae} Vid. Rom. 12. 6.

τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰη-
 σοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο¹, ἔλαβεν ἄρτον, καὶ 24
^a εὐχαριστήσας^b ἔκλασε, καὶ εἶπε, “Λάβετε, φάγετε^c.
 τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλῶμενον^d.
 τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.” Ὡσαύτως 25
 καὶ^e τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων, “Τοῦτο
 τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵ-
 ματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις ἂν^f πίνετε, εἰς τὴν ἐμὴν
 ἀνάμνησιν.” Ὅσάκις γὰρ ἂν^g ἐσθίητε τὸν ἄρτον 26
 τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο^h πίνετε, τὸν θάνα-
 τον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχριςⁱ οὗ ἂν^j ἔλθῃ.
 Ὡστε ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον^k ἢ^l πίνῃ τὸ 27
 ποτήριον τοῦ Κυρίου^m ἀναξίως, ἔνοχος ἔσταιⁿ τοῦ σώ-
 ματος καὶ^o αἵματος τοῦ Κυρίου. ἰδοκιμαζέτω δὲ 28
 ἄνθρωπος ἑαυτόν^p, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω,
 καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ 29
 πίνων ἀναξίως^q, κρίμα^r ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, ἢ μὴ
 διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου^s. διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν 30
 πολλοὶ^t ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ^u κοιμῶνται ἱκανοί.
 εἰ γὰρ^v ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 31
^w κρινόμενοι δέ, ὑπὸ^x Κυρίου^y παιδευόμεθα, ἵνα μὴ 32
 σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. Ὡστε, ἀδελφοί μου, 33
 συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε·
^o εἰ δέ^z τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω ἵνα μὴ εἰς κρίμα^{aa} 34
 συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπά, ὥς ἂν ἔλθω, διατάξομαι^{ab}.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ^c θέλω 12 Η'.
 ὑμᾶς ἀγνοεῖν. οἴδατε ὅτι^d ἔθνη ἦτε, πρὸς^e τὰ εἰδῶλα 2
 τὰ ἄφωνα, ὥς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι· διὸ γνωρίζω 3
 ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι Θεοῦ λαλῶν λέγει^f ἀνά-
 θεμα^g Ἰησοῦν^h. καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖνⁱ ὁ Κύριον
 Ἰησοῦν^j, ἂν μὴ ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ. διαιρέσεις δὲ 4

¹ παρεδίδοτο LTrWH. ² — Λάβετε, φάγετε LTrWHR.
³ — κλῶμενον LTrWH.R (non marg.). ⁴ εἰς LTrWH.
⁵ — τοῦτο LTrWHR. ⁶ ἄχρι TW. ⁷ — ἂν LTrWH.
⁸ — τοῦτον LTrWHR. ⁹ καὶ L marg. ¹⁰ + τοῦ LTrWHR.
¹¹ ἑαυτὸν ἄνθρωπος L marg. ¹² — ἀναξίως LTrWHR. ¹³ κρίμα
 SBLTr. ¹⁴ — τοῦ Κυρίου LTrWHR. ¹⁵ δὲ LTrWHR.
¹⁶ + τοῦ TTrWH. ¹⁷ κρινόμενοι δὲ ὑπὸ Κυρίου, R marg.
¹⁸ — δέ LTrWHR. ¹⁹ διατάξομαι L marg. ²⁰ + ὅτε TTr[L]
 WHR. ²¹ Ἀνάθεμα R. ²² Ἰησοῦς LTrWHR. ²³ Κύριος
 R. ²⁴ Κύριος Ἰησοῦς LTrWHR.

5 χαρισμάτων εἰσί, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις
 6 ^aδιακονῶν εἰσί, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος· καὶ διαιρέσεις
^bἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ ¹αὐτός ἐστι· ²Θεός, ὁ ἐνεργῶν
^cτὰ πάντα ἐν πᾶσιν.
 7 ^aἘκάστῳ δὲ δίδεται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος
 8 πρὸς τὸ συμφέρον. ὃ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος
 δίδεται λόγος ^eσοφίας, ἄλλω δὲ λόγος ^fγνώσεως, κατὰ
 9 τὸ αὐτὸ πνεῦμα· ἐτέρω δὲ ³πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύ-
 ματι· ἄλλω δὲ ^bχαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ ⁴
 10 πνεύματι· ἄλλω δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλω δὲ ⁵
ⁱπροφητεία, ἄλλω δὲ ⁵ ^kδιακρίσεις ⁶πνευμάτων, ἐτέρω
 δὲ ⁷ ^lγένη γλωσσῶν, ἄλλω δὲ ἑρμηνεία ⁸ ^mγλωσσῶν·
 11 πάντα δὲ ταῦτα ^bἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα,
^mδιαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ ^xκαθὼς βούλεται.
 12 Καθάπερ γὰρ ⁿτὸ σῶμα ἐν ἐστι, καὶ ^oμέλη ἔχει
 πολλά ⁹, πάντα δὲ τὰ μέλη ^oτοῦ σώματος τοῦ ἐνός ¹⁰,
 πολλά ὄντα, ἐν ἐστι σῶμα· ^pοὕτω καὶ ὁ Χριστός.
 13 καὶ γὰρ ^qἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα
 ἐβαπτίσθημεν, ^rεἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, ^{rs}εἴτε δοῦ-
 λοι εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ ^tπάντες εἰς ¹¹ἐν πνεῦμα ἐπο-
 14 τίσθημεν. Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστὶν ἐν μέλος,
 15 ἀλλὰ πολλά. ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, “Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεῖρ,
 οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος.” οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐστὶν
 16 ἐκ τοῦ σώματος. ¹² καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς, “Ὅτι οὐκ
 εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος.” οὐ παρὰ
 17 τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ σώματος. ¹² εἰ ὅλον τὸ σῶμα
 ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ¹³ ὁσ-
 18 φρησις; νυνὶ ¹⁴ δὲ ^uὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἑκάστων
 19 αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, ^xκαθὼς ἠθέλησεν. εἰ δὲ ^zἦν τὰ ¹⁵
 20 πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; νῦν δὲ ^oπολλά μὲν ¹⁶
 21 μέλη, ^oἐν δὲ σῶμα. οὐ δύναται δὲ ^{17, 18} ὀφθαλμός εἰ-
 πεῖν τῇ χειρί, “Χρεῖαν σου οὐκ ἔχω.” ἢ πάλιν ἡ
 22 κεφαλὴ τοῖς ποσὶ, “Χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω.” ἀλλὰ

^a Rom. 12.
^{7.} Vid.
^{Act. 6. 1.}
^b ver. 11.
^{Vid. Matt.}
^{14. 2.}
^c cap. 15.
^{28.} Eph.
^{1. 23.}
^d Eph. 4.
^{17.}
^e cap. 2. 6,
^{7.} Eph. 1.
^{17.} Col. 1.
^{9.}
^f cap. 1. 5;
^{13. 2, 8; 14.}
^{6.} 2 Cor.
^{8. 7; 11. 6.}
^g cap. 13. 2.
^{2 Cor. 4. 13.}
^h ver. 28,
^{30.}
ⁱ Cf. Act. 2.
^{18.}
^k Vid.
^{Rom. 14. 1.}
^l ver. 28,
^{30.} cap.
^{13. 1; 14. 2,}
^{4, &c.} Act.
^{2. 4.} Vid.
^{Marc. 16.}
^{17.}
^m Cf. Matt.
^{25. 15.}
^{cap. 7. 7.}
ⁿ Vid. cap.
^{10. 17.}
^o ver. 20.
^{Vid. Rom.}
^{12. 4.}
^p ver. 27.
^q Cf. Rom.
^{6. 5.}
^r Gal. 3. 28.
^{Col. 3. 11.}
^{Cf. Eph. 2.}
^{13—16.}
^s Eph. 6. 8.
^t Cf. Joan.
^{7. 39.}
^u ver. 28.
^x ver. 11.
^{Cf. Rom.}
^{12. 3.} cap.
^{3. 5.}

¹ καὶ ὁ Tr marg. WH (non marg.). ² —ἐστι LTrWHR.
³ —δὲ TTr[L]WHR. ⁴ ἐνὶ LTrWHR. ⁵ —δὲ LTr, [δὲ] WH.
⁶ διακρίσεις TTr marg. ⁷ —δὲ LTrWHR. ⁸ διερμηνεία L
 (non marg.), ἐρμηνία WH. ⁹ πολλά ἔχει LTrWHR.
¹⁰ —τοῦ ἐνός LTrWHR. ¹¹ —εἰς LTrWHR. ¹²; SBETr.
¹³ —ἡ B. ¹⁴ νῦν LTrWH (non marg.) R. ¹⁵ [τὰ] LTrWH.
¹⁶ [μὲν] LTr, —μὲν WH (non marg.). ¹⁷ [δὲ] LTrWH. ¹⁸ + ὁ
 LTrWHR.

πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθε-
νέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι· καὶ ἃ δοκοῦμεν 23
ἀτιμότερα¹ εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισ-
σοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐ-
σχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει· τὰ δὲ εὐσχήμονα 24
ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει. ἄλλ'² ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ
σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι³ περισσοτέραν δούς τιμὴν, ἵνα 25
μὴ ᾗ σχίσμα⁴ ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ
ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη· καὶ εἴτε⁵ πάσχει ἐν 26
μέλος, ⁶συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται
ἐν⁷ μέλος, ⁸συχχαίρει πάντα τὰ μέλη. ⁹Ὑμεῖς δέ ἐστε 27
σῶμα Χριστοῦ, καὶ ¹⁰μέλη ἐκ μέρους.

Καὶ ¹¹οὗς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον 28
¹²ἀποστόλους, δεύτερον ¹³προφῆτας, τρίτον ¹⁴διδασκά-
λους, ἔπειτα ¹⁵δυνάμεις, εἴτα¹⁶ ¹⁷ἡχαρίσματα ἱαμάτων,
¹⁸ἀντιλήψεις¹⁹, ²⁰κυβερνήσεις, ἑγένη γλωσσῶν. μὴ πάντες 29
ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδά-
σκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; μὴ πάντες ²¹ἡχαρίσματα 30
ἔχουσιν ἱαμάτων; μὴ πάντες ἑγλώσσαις λαλοῦσι;
μὴ πάντες διερμηνεύουσι; ²²Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσ- 31
ματα τὰ κρείττονα²³. καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν
ὑμῖν δείκνυμι²⁴.

ἘΑΝ ²⁵ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ 13
τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς
ἡχῶν ἢ ²⁶κύμβαλον ἀλαλάζον²⁷. καὶ ἐὰν²⁸ ²⁹ἔχω ³⁰προφη- 2
τείαν, καὶ εἰδῶ ³¹τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν ³²τὴν
γνώσιν, καὶ ἐὰν³³ ³⁴ἔχω πᾶσαν ³⁵τὴν πίστιν, ³⁶ὥστε ὅρη
μεθιστάνειν³⁷, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν³⁸ εἰμι. ³⁹καὶ ἐὰν⁴⁰ 3
ψωμίσω⁴¹ πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ⁴²ἐὰν⁴³ παραδῶ
τὸ σῶμά μου ἵνα καυθίσωμαι⁴⁴, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω,
οὐδὲν⁴⁵ ὠφελοῦμαι. ⁴⁶Ἡ ἀγάπη ⁴⁷μακροθυμεῖ, ⁴⁸αἰρησ- 4
τεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ⁴⁹ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη⁵⁰ οὐ περπε-

¹ ἀτιμότερα E. ² ἀλλὰ LTr WH. ³ ὑστεροῦντός LTr WHR.

⁴ σχίσματα TTr marg. ⁵ εἴ τι L (non marg.) Tr (non marg.).

⁶ συν- TWH. ⁷ —ἐν TTr ([ἐν] Tr marg.) WHR. ⁸ ἔπειτα

LTr WHR. ⁹ ἀντιλήψεις LTr WHR. ¹⁰ μείζονα LTr

WHR. ¹¹ καὶ ἔτι...δείκνυμι ad initium cap. xiii. transfert

WH. ¹² ἀλαλάζων L marg. ¹³ κἂν LWH. ¹⁴ κἂν Tr

(non marg.) WH. ¹⁵ μεθιστάνει LTr. ¹⁶ οὐδὲν BE.

¹⁷ κἂν LTr (primo loco Tr) WH. ¹⁸ ψωμίζω BE. ¹⁹ καυθή-

σομαι T, καυχῶμαι WH. R marg. ²⁰ οὐθὲν T. ²¹ [ἡ ἀγάπη]

LTr, —ἡ ἀγάπη WH: αὐτὴ χρηστεύεται ἡ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη, οὐ

περ. LT.

^a Rom. 12.
15.

^b ver. 12.
Cf. Eph. 1.

^c Rom. 12.
5. Eph. 5.

^d ver. 18.
Eph. 4. 11.

^e Eph. 2.
20; 3. 5.

^f Vid. Act.
13. 1.

^g ver. 10.

^h ver. 9, 30.
ⁱ Cf. Num.

11. 11 vel
Act. 20. 35.

^k Cf. Rom.
12. 8.

^l Tim. 5.
17. Heb.

13. 17, 24
vel Septua-

gint. Prov.
1. 5; 11.

^m Vid. ver.
14; 24. 6.

ⁿ Vid. ver.
10.

^o cap. 14.
1, 39. Gal.

4. 17, 18.

^p Vid. cap.
12. 10.

^q Ps. 150. 5
(Septua-

gint.).

^r Matt. 7.
22.

^s ver. 8, 9.
Cf. Act. 13.

^t cap. 14. 2;
15. 51.

^u ver. 8.
Rom. 15.

14. cap. 1.
5. Vid.

cap. 12. 8.

^v Vid. cap.
12. 9.

^w Matt. 17.
20.

^x Cf. Matt.
6. 2.

^y Dan. 3.
28.

^z Prov. 10.
12; 17. 9.

^{aa} Thess. 5.
14.

^{ab} Cf. 2 Cor.
6. 6. Gal.

5. 22. Col.
3. 12.

^{ac} Cf. Act. 7.
9.

- 5 ρεύεται, οὐ^α φυσιοῦνται, οὐκ^β ἀσχημονεῖ, ^γοὐ ζητεῖ τὰ¹
 6 εαυτῆς, οὐ^δ παροξύνεται, οὐ λογιζεται τὸ κακόν, ^εοὐ
 χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, ^ςσυγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ,
 7 πάντα ^ζστέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα
 8 ὑπομένει. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει³. εἴτε δὲ⁴
^ηπροφητεῖαι, καταργηθήσονται.⁵ εἴτε γλῶσσαι, παύ-
 9 σονται· εἴτε ^θγνώσις, καταργηθήσεται⁶. ^ιἕκ μέρους
 10 γὰρ γινώσκουμεν, καὶ ἕκ μέρους προφητεύουμεν· ὅταν
 δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε⁷ τὸ ἕκ μέρους καταργηθή-
 11 σεται. ὅτε ἡμῖν νήπιος, ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος
 ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμεν⁸. ὅτε δὲ⁹ γέγονα
 12 ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. ^κβλέπομεν γὰρ
 ἄρτι δι' ^λἐσόπτρου ἐν ^μαἰνίγματι, ^ντότε δὲ ^ξπρόσωπον
 πρὸς πρόσωπον· ἄρτι ^ςγινώσκω ἕκ μέρους, τότε δὲ
 13 ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. νυνὶ δὲ μένει
 πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τού-
 των ἡ ἀγάπη.
 14 ^ρΔΙΩΚΕΤΕ τὴν ἀγάπην· ^ςζηλοῦτε δὲ ^ττὰ πνευ-
 2 ματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα ^θπροφητεύητε. ὁ γὰρ ^ιλαλῶν
 γλῶσση, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ¹⁰ Θεῷ· οὐ-
 3 δεῖς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ ^κμυστήρια· ὁ δὲ
 προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ ^λοικοδομὴν καὶ ^μπαρά-
 4 κλησιν καὶ ^νπαραμυθίαν. ὁ λαλῶν γλῶσση, ἑαυτὸν
^ξοικοδομεῖ· ὁ δὲ ^ςπροφητεύων, ἐκκλησίαν ^τοικοδομεῖ.
 5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς ^ζλαλεῖν γλώσσαις, ^ημᾶλλον δὲ
 ἵνα ^θπροφητεύητε· μείζων γὰρ¹¹ ὁ προφητεύων ἢ ὁ
 λαλῶν γλώσσαις, ^ιἐκτὸς εἰ μὴ ^κδιερμηνεύῃ, ἵνα ἡ
 6 ἐκκλησία ^λοικοδομὴν λάβῃ. Νυνὶ¹² δέ, ἀδελφοί, ἐὰν
 ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφε-
 λήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ^αἀποκαλύψει, ἢ ἐν
 7 ^βγνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν¹³ ^γἀδιδασκαλίᾳ; Ὅμως τὰ
 αἴψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλός, εἴτε κιθάρα, ἐὰν
 διαστολὴν τοῖς φθόγγοις¹⁴ μὴ δῶ, πῶς γνωσθήσεται

^α Vid. cap. 4. 6.^β cap. 7. 36.^γ Vid. Rom. 15. 1.^δ Act. 17. 16.^ε Cf. Rom. 1. 32.^ς 2 Thess. 2. 12.^ζ cap. 9. 12.^η Vid. ver. 2.^θ ver. 12.^ι Cf. cap. 8. 2, 3.^κ Phil. 3. 12.^λ Cf. Job 36. 26.^μ 2 Cor. 3. 18.^ν Jac. 1. 23.^ξ Num. 12. 8 (Septua- gint.).^ς Cf. 1 Joan. 3. 2.^τ Gen. 32. 30.^θ Esa. 52. 8.^ι Rev. 22. 4.^κ cap. 16. 14.^λ ver. 39.^μ cap. 12. 31.^ν cap. 12. 1.^ξ Vid. cap. 13. 2.^ς ver. 4, 5, 12, 17, 26.^τ Vid. Rom. 14. 19.^θ Vid. Act. 4. 36.^ι Cf. ver. 31.^κ Phil. 2. 1.^λ Vid. cap. 12. 10.^μ Cf. Num. 11. 29.^ν ver. 26.^ξ Vid. cap. 12. 8.^ς Cf. Act. 2. 42.¹ τὸ μὴ Tr marg. WH marg.LTTTrWHR. ² [8ε] Tr.marg. ³ γνῶσις, καταργηθήσονται L marg. Tr marg.⁴ — τότε LTTTrWHR. ⁵ ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμεν ὡς νήπιος LTTTrWHR.⁶ — δὲ LTTTrWHR. ⁷ — τῷ LTTTrWHR.⁸ δὲ LTTTrWHR. ⁹ νῦν LTTTrWHR. ¹⁰ — ἐν T[Tr].¹¹ συν- TWH.¹² προφητεῖα, καταργηθήσεται WHmarg. ¹³ πῖπτει¹⁴ φθόγγοις L (non marg.).

^a Num. 10.
9. Esa. 58.
1. Jer. 4.
19. Ezek.
33. 2—6.
Joel 2. 1.

^b Cf. cap. 9.
26.
^c cap. 15.
37.

^d Vid. Act.
28. 2.

^e ver. 8, 17.

^f ver. 26.
Act. 21. 22.
^g Jac. 5. 13.
Cf. Eph. 5.
19. Col. 3.
16.

^h Vid.
Matt. 14.
19.

ⁱ ver. 23, 24.
Act. 4. 13.

^k 1 Cor. 11. 6.
^l 1 Chr. 16.
36. Neh.
5. 13; 8. 6.

Ps. 106. 48.
Jer. 11. 5;
28. 6.

Rev. 5. 14;
7. 12. Cf.
2 Cor. 1. 20.

^m Vid.
Matt. 15.
36.

ⁿ Vid. Luc.
1. 4.

^o Eph. 4.
12. Heb.
5. 12. 13.

^p Vid.
Rom. 1. 29.
^q Matt. 11.
25. Cf. Ps.
131. 2.

Esa. 28. 9.
Matt. 18. 3.
Vid. Matt.
10. 16.

^r cap. 2. 6.
Eph. 4. 13.
^s Vid.

Joan. 10.
34.

^t Esa. 28.
11, 12.
^u ver. 8, 4.

τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ καθαριζόμενον; καὶ γὰρ ^aἐὰν 8
ἄδηνον φωνὴν σάλπιγξ¹ δῶ, τίς παρασκευάζεται εἰς
πόλεμον; οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ 9
εὐσημον λόγον δώτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλού-
μενον; ἔσεσθε γὰρ ^bεἰς αέρα λαλοῦντες. Τοσαῦτα, 10
^cεἰ τύχοι, γένη φωνῶν ἐστιν² ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν
αὐτῶν³ ἄφωνον· ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς 11
φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι ^dβάρβαρος· καὶ ὁ λαλῶν,
ἐν ἐμοὶ ^eβάρβαρος· οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί 12
ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν ^fοικοδομὴν τῆς ἐκκλησίας
ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. Διόπερ⁴ ὁ λαλῶν γλώσση, 13
προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ἐὰν γὰρ⁵ προσεύχωμαι 14
γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου
ἄκαρπός ἐστι. ^gτί οὖν ἐστί; προσεύξομαι⁶ τῷ πνεύ- 15
ματι, προσεύξομαι⁶ δὲ καὶ τῷ νοί· ^hψαλῶ τῷ πνεύ-
ματι, ψαλῶ δὲ⁷ καὶ τῷ⁸ νοί. ἐπεὶ ἐὰν ⁱεὐλογήσῃς^{9,10} 16
τῷ¹¹ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον ^kτοῦ ἰδιώτου
πῶς ἐρεῖ¹² τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ ^lεὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί
λέγεις οὐκ οἶδες; σὺ μὲν γὰρ καλῶς ^mεὐχαριστεῖς, 17
ἀλλ·¹³ ὁ ἕτερος οὐκ ⁿοικοδομεῖται. εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ¹⁸ 18
μου¹³, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις¹⁴ λαλῶν¹⁵. ἀλλ·¹⁶ 19
ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός¹⁷ μου
λαλήσαι, ἵνα καὶ ἄλλους ^oκατηχήσω, ἢ μυρίους λό-
γους ἐν γλώσση. Ἀδελφοί, ^pμὴ παιδία γίνεσθε ταῖς 20
φρεσίν· ἀλλὰ ^qτῇ κακίᾳ ^rνηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ
^sτέλειοι γίνεσθε. ἐν ^tτῷ νόμῳ γέγραπται, ^u“Οτι ἐν 21
ἐτερογλώσσοις, καὶ ἐν χεῖλεσιν ἐτέροις¹⁸, λαλήσω τῷ
λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ’ οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει
Κύριος.” Ὡστε ^vαἱ γλώσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ 22
τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ^wἡ δὲ προφη-
τεία, οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. ἐὰν 23
οὖν συνέλθῃ¹⁹ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ πάντες

¹ σάλπιγξ φωνὴν TWH (non marg.).

² εἰσὶν LTrWHR.

³ — αὐτῶν LTrWHR.

⁴ διὸ LTrWHR.

⁵ [γὰρ] LTrWH.

⁶ προσεύξομαι L marg. Tr marg.

⁷ — δὲ L[TrWH].

⁸ — τῷ

⁹ εὐλογῆς LTrWHR.

¹⁰ + [ἐν] WH.

¹¹ — τῷ LTrWHR.

¹² ἀλλὰ Tr.

¹³ — μου LTrWHR.

¹⁴ γλώσση

¹⁵ λαλῶ LTrWHR.

¹⁶ ἀλλὰ

¹⁷ LTrWHR.

¹⁸ τῷ νοί LTrWHR.

¹⁹ ἐτέρων LTrWHR.

²⁰ ἐλθῇ L (non marg.).

- γλώσσαις λαλῶσιν¹, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιώται ἢ ἄπιστοι,
 24 οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; ἐὰν δὲ πάντες ὁποφ-
 τεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἠέλεγ-
 25 χεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, καὶ
 οὕτω² τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερά γίνεται·
 καὶ οὕτω³ πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῷ Θεῷ,
 ὁ⁴ ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ Θεὸς ὄντως⁵ ἐν ὑμῖν ἐστί.
 26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος
 ὑμῶν⁶ ἴκψαλμὸν ἔχει, ἰδιδαχὴν ἔχει, ἢ γλώσσαν ἔχει,
 ἢ ἀποκάλυψιν ἔχει⁷, ἢ ἑρμηνείαν⁸ ἔχει· πάντα πρὸς ὁικο-
 27 δομὴν γενέσθω⁹. Εἴτε γλώσση τις λαλεῖ, κατὰ δύο
 ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος¹⁰, καὶ εἰς ἡδιερμη-
 28 νεύτω. ἐὰν δὲ μὴ ἢ ἡδιερμηνευτής¹¹, σιγάτω ἐν ἐκ-
 29 κλησίᾳ· ἐαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ Θεῷ. ἡΠροφητῇται
 δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι ἡδιακρινέ-
 30 τωσαν· ἐὰν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῇ καθημένω, ὁ
 31 πρῶτος σιγάτω. δύνασθε γὰρ καθ' ἓνα πάντες προ-
 φητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι, καὶ πάντες ἡπαρα-
 32 καλῶνται¹²· καὶ πνεύματα ἡπροφητῶν προφητῇταις ὑπο-
 33 τάσσεται· οὐ γὰρ ἐστὶν ἡἀκαταστασίας ὁ Θεός, ἀλλ' ἡ
 ἡεἰρήνης¹³, ὡς ἡἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων¹⁴.
 34 Αἱ γυναῖκες ὑμῶν¹⁵ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν·
 οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται¹⁶ αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ἡὑποτάσ-
 35 σεσθαι¹⁷, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι μαθεῖν¹⁸
 θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν·
 36 αἰσχροὺς γὰρ ἐστὶ γυναῖξιν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν¹⁹. ἡἩ
 ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς
 37 μόνους κατήντησεν; ὁεἴ τις ὁδοκεῖ ἡπροφήτης εἶναι ἢ
 ἡπνευματικός, ὁἐπιγινωσκέτω ἡγράφω ὑμῖν, ὅτι τοῦ²⁰
 38 Κυρίου εἰσὶν²¹ ἐντολαί²². εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖτω²³.
 39 Ὡστε, ἀδελφοί²⁴, ἡζηλοῦτε ἡτὸ προφητεύειν, καὶ τὸ

^a ver. 16.^b Cf. Act. 2.

13.

^c Cf. cap.

11. 5.

^d Vid.

Joan. 16. 8.

^e Vid. cap.

2. 14.

^f Luc. 17.

16.

^g Esa. 45.

14.

^h Zech. 8.

23.

ⁱ ver. 15.^k Eph. 5.

19.

^l ver. 6.^m ver. 5.ⁿ ver. 5, 13,

27, 28.

cap. 12. 10,

30.

^o 2 Cor. 12.

19; 13. 10.

Vid. Rom.

14. 19.

^p ver. 32,

37. Vid.

Act. 13. 1.

^q cap. 6. 5;

11. 29, 31.

Cf. Job 12.

11. cap.

12. 10.

^r Joan. 4. 1.^s Cf.

1 Thess. 5.

19, 20.

^t Cf. ver. 8.^u Vid. Luc.

21. 9. Cf.

ver. 40.

^v Vid.

Rom. 14.

19.

^w cap. 7. 17.^x 1 Tim. 2.

11, 12.

^y Vid.

1 Pet. 3.

^z Gen. 3.

16. Cf.

ver. 21.

^b Cf. 2 Cor.

10. 7.

^c cap. 11.

16. Matt.

3. 9. Cf.

Marc. 10.

42.

^d cap. 3. 1.^e Cf.

1 Joan. 4.

6.

^f ver. 1.^g cap. 13. 1,

2, 8.

¹ λαλῶσιν γλώσσαις LTrWHR.² —καὶ οὕτω LTrWHR.³ ὄντως ὁ θεὸς LTrWHR, ὄντως θεὸς T.⁴ —ὑμῶν LTrWHR.⁵ ἀποκάλυψιν ἔχει, γλώσσαν ἔχει LTrWHR.⁶ ἑρμηνείαν WH.⁷ γενέσθω LTrWHR.⁸ ἀναμέρος S.⁹ ἐρμηνευτής LTrWH¹⁰ (καὶ πνεύματα...εἰρήνης,) WH (non marg.).¹¹ ἀλλὰ LTrWH.¹² Ὡς ἐν πάσαις κ.τ.λ. cum sequentibus¹³ —τοῦ LTrWHR.¹⁴ —ὑμῶν LTrWHR.¹⁵ ἐπιτρέ-¹⁶ πεταται LTrWHR.¹⁷ ὑποτασσεσθωσαν LTrWHR.¹⁸ μαν-¹⁹ θάνειν WH (non marg.).²⁰ γυναῖκι λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ LTr²¹ WHR.²² —τοῦ LTrWHR.²³ ἐστὶν LTrWHR.²⁴ ἐντολή

LTrWHR, at —ἐντολαί T.

²⁵ ἀγνοεῖται LTr marg. WH (non

marg.) R marg.

²⁶ + μου TTr[L] WHR.

^a Cf. ver. 31--33.

^b Vid. Rom. 13. 13.

^c Col. 2. 5. ^d cap. 12. 3.

^e 2 Cor. 8. 1. Gal. 1. 11.

^f Cf. Phil. 1. 22.

^g Rom. 5. 2. ^h Vid. cap. 1. 18.

ⁱ cap. 11. 2. ^j Gal. 3. 4.

^k Cf. ver. 14. 17.

^l Vid. Rom. 13. 4.

^m Vid. cap. 11. 23.

ⁿ Joan. 1. 29. Gal. 1. 4.

^o Heb. 5. 1. 3.

^p Vid. Matt. 26. 24.

^q Joan. 20. 9.

^r Vid. Act. 1. 3.

^s Vid. cap. 1. 12. Luc. 24. 34.

^t Cf. Marc. 16. 14.

^u Cf. Matt. 28. 17.

^v Act. 10. 41.

^w Vid. Joan. 21. 22.

^x ver. 18, 20, 51.

^y Vid. cap. 7. 39. Matt. 27. 52.

^z Vid. Act. 12. 17.

^{aa} Luc. 24. 50.

^{ab} cap. 9. 1. Cf. Act. 9. 3.

^{ac} Vid. Act. 22. 14.

^{ad} Eph. 3. 8. Cf. 2 Cor. 12. 11.

^{ae} 1 Tim. 1. 13--16.

^{af} Vid. Act. 8. 3.

^{ag} Vid. cap. 10. 32.

^{ah} Vid. Rom. 12. 3.

^{ai} 2 Cor. 11. 23; 12. 11.

^{aj} Col. 1. 29.

^{ak} Cf. 2 Cor. 3. 5. Phil. 2. 18.

^{al} Vid. Act. 2. 24.

λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε¹. ^a πάντα² ^b εὐσχημόνως³ καὶ ^c κατὰ τάξιν γινέσθω.

^a ΓΝΩΡΙΖΩ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ **15** Θ'. εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ^e ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε, δι' οὗ καὶ ^f σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην³ ὑμῖν⁴, εἰ ^g κατέχετε, ^h ἔκτος εἰ μὴ ⁱ εἰκῇ⁵ ἐπιστεύσατε. ^k Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ^l ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν⁶, ^m κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ⁿ ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ⁷, κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ^o ὅτι ὤφθη ^p Κηφᾶ, εἰτα⁸ ^q τοῖς δώδεκα. ἔπειτα ὤφθη ^r ἐπ' ἅνῳ ^s πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους⁹ ^t μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ^u ^v ἐκοιμήθησαν. ἔπειτα ὤφθη ^w Ἰακώβῳ, εἰτα¹¹ ^x τοῖς ἀποστόλοις ^y πᾶσιν. ἔσχατον δὲ πάντων, ὥσπερ εἰ τῷ ἐκτρώματι, ^z ὤφθη καὶ μοί. ἐγὼ γὰρ εἰμι ^a ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, ^b διότι ἐδώξα ^c τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμὶ ὃ εἰμι, καὶ ^d ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ ^e περισσώτερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· ^f οὐκ ἐγὼ δέ, ἀλλ' ^g ^h ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ ⁱ σὺν ἐμοί. εἴτε οὖν ἐγώ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται¹⁴, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν¹⁵ ^j ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, ^k οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα¹⁶ ^l τὸ κήρυγμα ^m ἡμῶν, κενὴ δὲ¹⁷ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν¹⁸. εὕρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ⁿ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἰπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· ^o εἰ δὲ Χρισ-

¹ μὴ κωλύετε (+ [ἐν] LTr marg.) γλώσσαις LTrWHR. ² + δὲ LTrWHR. ³ εὐαγγελισάμην L, forsan errore. ⁴ Deest in TTr.R marg. ⁵ εἰκῇ ELWH. ⁶ ὑμῶν B. ⁷ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ LTrWHR. ⁸ ἔπειτα TTr marg. WH marg. ⁹ πλείους LTrWH. ¹⁰ —καὶ LTrWHR. ¹¹ ἔπειτα L marg. TTr marg. WH marg. ¹² ἀλλὰ LTrWH. ¹³ —ἡ LTrWH (non marg.) R. ¹⁴ ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν T errore. ¹⁵ (ν) ἐν ὑμῖν τινὲς LTrWHR. ¹⁶ + καὶ T [LTr marg.] WH marg. ¹⁷ —δὲ LTrWHR. ¹⁸ ἡμῶν WH (non marg.) R marg.

τὸς οὐκ ἐγγίγερται, ^αματαία ἢ πίστις ὑμῶν¹. ^δἔτι
 18 ἔστὲ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν· ἄρα καὶ οἱ ^εκοιμηθέν-
 19 τες ἐν Χριστῷ, ἀπώλοντο. εἰ ^αἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ
 ἡλπιότες ἐσμέν ἐν Χριστῷ² μόνον, ἐλεεινότεροι πάν-
 20 των ἀνθρώπων ἐσμέν. Νυνὶ δὲ ^εΧριστὸς ἐγγίγερται
 ἐκ νεκρῶν, ^ζἀπαρχὴ τῶν ^εκεκοιμημένων ἐγένετο³.
 21 ἐπειδὴ γὰρ ^θδι' ἀνθρώπου ^δἡ θάνατος, καὶ ^ηδι' ἀνθρώ-
 22 που ἀνάστασις νεκρῶν. ^θὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ
 πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ
 23 πάντες ζωοποιηθήσονται. ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ
 τάγματι· ^ζἀπαρχὴ Χριστός, ^εἔπειτα οἱ⁵ Χριστοῦ ἐν
 24 ^κτῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῷ⁶
^ιτὴν βασιλείαν ^μτῷ Θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ
 25 πᾶσαν ^αἀρχὴν καὶ πᾶσαν ^νἐξουσίαν καὶ δύναμιν· δεῖ
 γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις⁷ οὗ ^αἂν⁸ θῇ πάντας
 26 τοὺς ἐχθροὺς⁹ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχατος
 27 ἐχθρὸς ^ρκαταργεῖται ὁ θάνατος. ^αἘάντα¹⁰ γὰρ ^υὑπέ-
 ταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· ὅταν δὲ εἴπῃ ^δτι¹⁰
^απάντα ὑποτέτακται' (δὴλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαν-
 28 τος αὐτῷ τὰ πάντα),¹¹ ^αὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ
 πάντα, τότε καὶ¹² αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ
 ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ^οΘεὸς ^ρτὰ¹³ πάντα
 29 ἐν πᾶσιν¹⁴. Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι¹⁵
 ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ^δὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται;
 30 τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν¹⁶; τί καὶ ἡμεῖς
 31 ^κκινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; ^κκαθ' ἡμέραν ^αἀποθνήσκω,
 ἢ τὴν ἡμετέραν¹⁷ ^υκαύχησιν¹⁸, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ
 32 Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. εἰ ^κκατὰ ἄνθρωπον ^αἐθνηριο-
 μάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος,¹⁹ εἰ νεκροὶ οὐκ
 ἐγείρονται;¹⁹ ^δφάγωμεν καὶ πίνωμεν, αὔριον γὰρ ἀπο-
 33 θνήσκομεν. ^ομὴ πλανᾶσθε· ^αφθείρουσιν ἡθὴ χρηστὰ²⁰

^a ver. 2.^b Cf. Rom.

4. 25.

^c ver. 6, 20,

51. Cf.

1 Thess. 4.

14.

^d Cf. cap. 4.

9.

^e Cf. 1 Pet.

1. 3.

^f ver. 23.

Vid. Act.

26. 23.

^g Rom. 5.

12.

^h Cf. Joan.

11. 25.

ⁱ Vid. Luc.

14. 14. Cf.

1 Thess. 4.

16.

^k Vid.

Matt. 24. 3.

^l Dan. 7.

14. 27.

^m Eph. 5.

20. Jac. 1.

27.

ⁿ Vid. Luc.

20. 20.

Rom. 8. 38.

^o Cf. Ps.

110. 1.

Matt. 22.

44.

^p 2 Tim. 1.

10. Cf.

Rev. 20. 14;

21. 4.

^q Ps. 8. 6.

Eph. 1. 22.

Heb. 2. 8.

Vid. Matt.

11. 27 & 28.

18.

^r Phil. 3.

21. Vid.

cap. 12. 6.

^s Vid.

Matt. 5. 34.

^t Cf. 2 Cor.

11. 26.

^u Luc. 9.

23.

^v Cf. Rom.

8. 36.

2 Cor. 4. 10,

11.

^y 1 Thess.

2. 19.

^z Vid.

Rom. 3. 5.

^a Vid. Act.

18. 19. Cf.

2 Cor. 1. 8.

^b Esa. 22.

13. Luc.

12. 19. Cf.

Esa. 56. 12.

^c Jac. 1. 16.^d Cf. cap. 5.

6.

¹ + [ιστίν] LWH.³ -ἐγένετο LTrWHR.² ἐν Χριστῷ ἡλπιότες ἐσμέν LTrWHR.⁴ -ὁ LTrWHR.⁵ + τοῦ LTrWHR.⁶ παραδιδῶ LTrWHR (at παραδιδῶ L marg. Tr marg. WH).⁷ ἄχρι TW.⁸ -ἂν LTrWHR.⁹ + [αὐτοῦ] L.¹⁰ [ὅτι] L, -ὅτι WH marg.¹¹ . pro , WH.R text. (non marg.).¹² -καὶ [L]Tr[WH].¹³ -τὰ LTrWHR.¹⁴ πᾶσι SE.¹⁵ οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται,

LTrWHR, at οἱ βαπτιζόμενοι. ὑπὲρ τῶν νεκρῶν εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. Tr.

¹⁶ αὐτῶν LTrWHR.¹⁷ ἡμετέραν ELTrWHR.¹⁸ + , ἀδελφοί LTrWHR.¹⁹ ; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, LTrWHR (non marg.).²⁰ Sic SB, at χρηστὰ L, χρηστὰ TTrWH.

^a Joel 1. 5
(Septuagint.).
Rom. 13. 11.
Cf. 1 Thess.
5. 6, 8.
^b Cf.
1 Thess. 4.
5.
^c cap. 6. 5.
Cf. cap. 4.
14.
^d Rom. 9.
19.
^e Cf. Ezek.
37. 3.
^f Luc. 11.
40; 12. 20.
^g Joan. 12.
24.
^h cap. 14.
10. Cf.
cap. 16. 6.
ⁱ cap. 12.
11.

^k Dan. 12.
3. Cf.
Matt. 13.
43.
^l ver. 50.
Rom. 8. 21.
Gal. 6. 8.
Col. 2. 22.
2 Pet. 1. 4;
2. 12, 19.
^m ver. 53.
54. Vid.
Rom. 2. 7.
ⁿ Phil. 3.
21. Col. 3.
4.
^o Vid. Jac.
3. 15.
^p Gen. 2. 7.
^q Cf. Rom.
5. 14. Cf.
Rom. 8. 2.
10.
^r Joan. 5.
21. Cf.
Joan. 6. 33,
39, 40, 53,
57.
^s Joan. 3.
31. Cf.
Gen. 3. 19.
^t Vid.
Joan. 3. 13.
^u Cf. ver.
51, 52.
Phil. 3. 20,
21.
^v Gen. 5. 3.
^w Vid.
Matt. 16.
17. Cf.
Joan. 3. 8.
^x Vid. cap.
6. 10.

ὁμιλῖαι κακαί.^a ἠἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτὰ· 34
νετε· ὁ ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινὲς ἔχουσι· ὁ πρὸς ἐντρο-
πὴν ὑμῖν λέγω¹.

^a Ἀλλ² ἐρεῖ τις, ὅπως ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ 35
δὲ σώματι ἔρχονται; Ἰάφρον³, σὺ δὲ σπείρεις, οὐ 36
ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ 37
σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν ὁ κόκ-
κον, ἢ εἰ τύχοι, σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν· ὁ δὲ Θεὸς 38
αὐτῷ δίδωσι⁴ σῶμα ὡς ἠθέλησεν, καὶ ἐκάστω τῶν
σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα· οὐ πάντα σάρξ, ἢ αὐτὴ 39
σάρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν σάρξ⁶ ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ
σάρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ⁷ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν⁸.
καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ⁹ 40
ἑτέρα μὲν ἢ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἢ τῶν
ἐπιγείων· ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, 41
καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἡ ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέ-
ρει ἐν δόξῃ· οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· 42
σπείρεται ἐν ὀφθαλμῷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπεί- 43
ρεται ἐν αἰμιᾷ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν
ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα 44
ὁ ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν· ἔστι σῶμα 45
ψυχικόν, καὶ ἔστι¹¹ σῶμα¹² πνευματικόν· οὕτω καὶ
γέγραπται, ὅτι Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος¹³ Ἀδὰμ εἰς
ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ὡς
ζωοποιεῖται· ἀλλ⁹ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ 46
ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν· ὁ πρῶτος ἄνθρω- 47
πος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος¹⁴
ἐξ οὐρανοῦ· οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· 48
καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·
καὶ ὡς ἠεὶ ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέ- 49
σομεν¹⁵ καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ.

Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι ὁ σὰρξ καὶ αἷμα βασι- 50

¹ λαλῶ L (non marg.) TTrWHR. ² ἀλλὰ TTrWH. ³ ἰάφρων
LTTrWHR. ⁴ δίδωσιν αὐτῷ LTTrWHR. ⁵ -τὸ LTTrWHR.
⁶ -σὰρξ LTTrWHR. ⁷ + σὰρξ TTr[L]WHR. ⁸ πτηνῶν,
ἀλλὰ δὲ ἰχθύων LTTrWHR. ⁹ ἀλλὰ LTTrWH. ¹⁰ + εἰ
LTTrWHR. ¹¹ ἔστιν καὶ LTTrWHR. ¹² -σῶμα LTTrWHR.
¹³ [ἄνθρωπος] L. ¹⁴ -, ὁ Κύριος LTTrWHR. ¹⁵ φορέσωμεν
LTTrWH (non marg.) R marg.

λείαν Θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύνανται¹, οὐδὲ ἡ φθορὰ
 51 τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ². ἰδοὺ ὁ μυστήριον ὑμῖν
 λέγω· Πάντες μὲν³ οὐ⁴ κοιμηθησόμεθα⁴. πάντες δὲ
 52 ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ⁵ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ
 ἐσχάτῃ σάλπιγγι· ὧς σαλπίζει γάρ, καὶ ὅι νεκροὶ ἐγερ-
 53 θήσονται⁶ ἀφθαρτοί, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ
 γὰρ ἡ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ
 54 ἡ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ
 φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν
 τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος
 ὁ γεγραμμένος, ἡ Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος.
 55 ἡ Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον⁷; ποῦ σου, ἡ δὴ⁸, τὸ
 56 νίκος⁹;· Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ
 57 δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος· τῷ δὲ Θεῷ χάρις
 ὡς τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 58 Χριστοῦ. Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἡ ἐδραῖοι
 γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ
 τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ
 ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

16 ΠΕΡΙ δὲ τῆς ὁλογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὡς-
 περ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω
 2 καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. ἡ κατὰ μίαν σαββάτων¹¹ ἕκαστος
 ὑμῶν παρ' ἐαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὅ τι ἂν¹² εὐδοῶ-
 3 ται¹³. ἡ ἵνα μή, ὅταν ἔλθω, τότε ὁλογίαι γίνωνται.
 3 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἂν¹⁴ δοκιμάσητε, δι' ἐπι-
 στολῶν¹⁵ τοὺτους πέμψω ἀπενεγκέιν τὴν χάριν ὑμῶν
 4 εἰς Ἱερουσαλὴμ¹⁶. ἂν δὲ ἡ ἄξιον¹⁷ τοῦ καμὲ πορεύ-
 5 εσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. ἡ Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς
 ὑμᾶς, ὅταν ἡ Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ
 6 διέρχομαι· πρὸς ὑμᾶς δὲ ἡ τυχὸν παραμεινῶ¹⁸, ἡ καὶ¹⁹
 παραχειμᾶσω, ἵνα ὑμεῖς με ἡ προπέμψητε οὐ ἂν
 7 πορεύωμαι. ἡ οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν·
 ἐλπίζω δὲ²⁰ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἂν ὁ

¹ δύνανται TTr (non marg.) WH. ² κληρονομήσει L. ³ — μὲν TTr[L] WHR. ⁴ κοιμηθησόμεθα, οὐ LTr marg. ⁵ ῥοπή L marg. ⁶ ἀναστήσονται L. ⁷ — τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν, καὶ WH (non marg.) R marg. ⁸ + [τὴν] WH. ⁹ κέντρον et νίκος transferunt L (non marg.) TTr WHR. ¹⁰ θά- νατε LTr WHR. ¹¹ σαββάτου LTr WHR. ¹² ἂν Tr WH. ¹³ εὐδοῶν WH marg. ¹⁴ ἂν LTr. ¹⁵ δοκιμάσητε δι' ἐπι- στολῶν, WH.R (non marg.), at δοκιμάσητε, R marg., ἐπιστολῶν, SBE. ¹⁶ Ἱερουσαλὴμ WH. ¹⁷ ἄξιον ἡ LTr WHR. ¹⁸ κατα- μεινῶ WH. ¹⁹ — καὶ WH (non marg.). ²⁰ γὰρ LTr WHR.

^a ver. 42.
^b Vid. cap. 13. 2.
^c 1 Thess. 4. 15, 17.
^d ver. 6, 18, 20. Vid. cap. 7. 39.
^e ver. 49, 53.
^f Vid. Matt. 24. 31.
^g Cf. ver. 23. Luc. 20. 36.
^h Joan. 5. 29.
ⁱ Cf. 2 Cor. 5. 2, 4.
^j Esa. 25. 8.
^k Cf. Heb. 2. 14, 15.
^l Rev. 20. 14; 21. 4.
^m Matt. 12. 20.
ⁿ Ose. 13. 14.
^o Cf. Rom. 7. 8.
^p Cf. Rom. 7. 25 (var. lect.).
^q Rom. 8. 37. Cf. 1 Joan. 5. 4.
^r 2 Pet. 3. 14.
^s Vid. cap. 7. 37.
^t Jer. 48. 10. Joan. 6. 29. cap. 16. 10.
^u cap. 3. 8.
^v Vid. cap. 7. 39.
^w ver. 2.
^x Cf. Rom. 15. 25, 26.
^y Vid. Act. 24. 17.
^z Rom. 12. 13.
^{aa} Vid. Act. 16. 6.
^{ab} Act. 20. 7.
^{ac} Vid. Rom. 1. 10.
^{ad} 2 Cor. 8. 3, 11.
^{ae} 2 Cor. 9. 3.
^{af} Cf. 2 Cor. 8. 18, 19.
^{ag} Rom. 2. 18.
^{ah} 2 Cor. 8. 4, 6, 19; 9. 8?
^{ai} Act. 19. ver. 11.

^a Vid. Act. 18. 19.
^b Vid. Act. 2. 1. Cf. Act. 20. 16.
^c Vid. Act. 14. 27.
^d Act. 19. 9.
^e Cf. cap. 4. 17. 2 Cor. 1. 1. Vid. Act. 16. 1. 1 cap. 15. 58.
^f Rom. 16. 21. Phil. 2. 22.
^g 1 Tim. 4. 12.
^h ver. 6.
ⁱ Vid. Act. 15. 33.
^j Vid. Act. 18. 18. 19. Cf. cap. 1. 12; 3. 4.
^k Rom. 2. 18?
^l Vid. Matt. 24. 42.
^m Cf. cap. 15. 1. Gal. 5. 1. Phil. 1. 27; 4. 1. 1 Thess. 3. 8. 2 Thess. 2. 15.
ⁿ 1 Sam. 4. 9. 2 Sam. 10. 12.
^o Esa. 46. 8.
^p Eph. 3. 16.
^q cap. 14. 1. 1 cap. 1. 16.
^r Cf. Rom. 16. 5.
^s Vid. Act. 18. 12.
^t Rom. 15. 31.
^u Cf. 1 Thess. 5. 12. Heb. 13. 17.
^v Phil. 2. 30. Cf. 2 Cor. 11. 9. Phil. 13. 1.
^w Vid. 2 Cor. 7. 13. Phil. 2. 29. 1 Thess. 5. 12.
^x Vid. Act. 2. 9.
^y Vid. cap. 7. 39.
^z Vid. Act. 18. 2.
^{aa} Rom. 16. 5.

Κύριος ἐπιτρέπη¹. ἐπιμενω δὲ ἐν Ἀφέσῳ ἕως τῆς 8
 Πεντηκοστῆς· ὁ θύρα γάρ μοι ἀνέωγε μεγάλη καὶ 9
 ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γέ- 10
 νηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται² ὡς
 καὶ ἐγώ³. ἢ μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προπέμψατε 11
 δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με⁴. ἐκδέχομαι γὰρ
 αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ 12
 ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς
 ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα
 ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ. Ἐγρηγο- 13
 ρεῖτε, ὁσθήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε,⁵ κραταιοῦ-
 σθε. πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. 14

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν 15
 Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας⁶, καὶ εἰς
 διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς 16
 ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνερ-
 γοῦντι καὶ κοπιῶντι. Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ 17
 Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου⁷ καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ
 ὑμῶν⁸ ὑστέρημα οὗτοι⁹ ἀνεπλήρωσαν· ἀνέπαιυσαν 18
 γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν
 τοὺς τοιούτους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς 19
 Ἀσίας· ἀσπάζονται¹⁰ ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας
 καὶ Πρίσκιλλα¹¹, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ·
 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε 20
 ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου· εἴ τις οὐ φιλεῖ 21, 22
 τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν¹², ἤτω ἀνάθεμα. ἡ μαρὰν¹³
 ἀθά. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁴ μεθ' ὑμῶν. ἡ 23, 24
 ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀμήν.¹⁵

Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων
 διὰ Στεφανᾶ, καὶ Φουρτουνάτου, καὶ Ἀχαϊκοῦ,
 καὶ Τιμοθέου.¹⁶

¹ ἐπιτρέψῃ LTr WHR. ² ἐργάζεται S errore. ³ ἐγώ WH,
 καὶ γὰρ LTr WH marg. ⁴ ἐμέ LTr. ⁵ + [καὶ] L. ⁶ Ἀχαΐας
 WH. ⁷ Φουρτουνάτου LTr WHR. ⁸ ὑμετέρον LTr WH (non
 marg.). ⁹ αὐτοὶ LTr marg. ¹⁰ ἀσπάζεται L marg. TTr
 marg. WHR. ¹¹ Πρίσκα TTr WHR. ¹² — Ἰησοῦν Χριστόν
 LTr WHR. ¹³ Μαράν WHR. ¹⁴ — Χριστοῦ TTr WH.
¹⁵ — ἀμήν. TTr [L] WH. ¹⁶ + Ἐν στίχοις ωὖ S, deest subscriptio
 in LTr WH.

^a Vid. Rom. 16. 16. ^b Col. 4. 18. 2 Thess. 3. 17. Cf. Rom. 16. 22. Gal. 6. 11.
 Phil. 19. ^c Cf. Eph. 6. 24. ^d Vid. Rom. 9. 3. ^e Phil. 4. 5. Jud. 14.
^f Vid. Rom. 16. 20.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ¹.

Α'. 1 ΠΑΥΛΟΣ ^αἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ², ^βδιὰ θελή-
ματος Θεοῦ, καὶ ^γΤιμόθεος ὁ ἀδελφός, ^δτῇ ἐκκλησίᾳ
τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν ^εΚορίνθῳ, σὺν τοῖς ἀγίοις πᾶσι
2 τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ ^ζἈχαΐᾳ³. ^ηχάρις ὑμῖν καὶ ^θεἰρήνη
ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 ^αΕὐλόγητός ὁ ^βΘεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς
4 πάσης ^γπαρακλήσεως, ὁ ^δπαρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ
τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν
τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς ^επαρακλήσεως ἧς
5 παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· ὅτι ^ςκαθὼς πε-
ρισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω
διὰ ^ζΧριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.
6 εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ
σωτηρίας, ^ητῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν
παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· ^θεἴτε παρακαλού-
μεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ ^ισωτηρίας· καὶ ἡ
7 ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν⁴. εἰδότες ὅτι ὥσπερ ^β
^γκοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρα-
8 κλήσεως. ^γΟὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί,
^δὑπὲρ ^ετῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν⁵ ἐν τῇ
^ςἈσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ^ζἐβαρῆθημεν ὑπὲρ δύναμιν⁶,
9 ὥστε ^ζἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· ἀλλὰ ^ιαὐτοὶ
ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχέκαμεν, ἵνα
^ςμη πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ^ζἐπὶ τῷ Θεῷ

^α Eph. 1. 1.
^β Col. 1. 1.
^γ 1 Tim. 1. 1.
^δ 2 Tim. 1. 1.
^ε Tit. 1. 1. Cf.
^ς Rom. 1. 1.
^ζ Gal. 1. 1.
^η Phil. 1. 1.
^θ Vid.
^ι 1 Cor. 1. 1.
^ς ver. 19.
^ζ Vid. Act.
^ι 16. 1. Cf.
^ς 1 Cor. 16. 10.
^α 1 Cor. 1.
^β Vid.
^γ Act. 20. 28.
^δ ver. 23.
^ε Vid. Act.
^ς 18. 1.
^ζ Vid. Act.
^η 18. 12.
^θ Vid.
^ι Rom. 1. 7.
^ς Eph. 1. 3.
^ζ 1 Pet. 1. 3.
^α 1 Pet. 1.
^β Vid.
^γ Rom. 15. 6.
^δ Vid. Act.
^ε 4. 36.
^ς cap. 7. 4, 6,
^ζ 7, 13. Cf.
^η Esa. 66. 13.
^θ Cf. cap.
^ι 4. 10.
^ς Phil. 3. 10.
^ζ Col. 1. 24.
^α Vid. Jac.
^β 5. 16.
^γ Cf. cap. 4.
^δ 15. Eph.
^ε 3. 13.
^ς 2 Tim. 2.
^ζ 10.
^η Cf. Rom.
^θ 8. 17.
^ι Vid.
^ς Rom. 11.
^ζ 25.
^α Vid.
^β 1 Cor. 15.
^γ 32. Cf.
^δ Act. 19. 23.
^ε Vid. Act.
^ς 2. 9.
^ζ cap. 5. 4.
^η cap. 4. 8.
^θ Rom. 8.
^ι 36.
^ς Luc. 18. 9.
^ζ Ps. 2. 12;
^α 25. 2; 26. 1.
^β Jer. 17. 7;
^γ 89. 18.
^δ Zeph. 8. 2.

¹ Sic BE: at Ἡ πρὸς τοὺς Κορινθίους δευτέρα S. Πρὸς Κορινθίους B' apud LTTTrWH. ² Χριστοῦ Ἰησοῦ TTrWHR. ³ Ἀχαΐα WH. ⁴ + τοῦ LTTTrWHR. ⁵ καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, LTr, at TTr marg. WH text. R sic legunt post καὶ σωτηρίας prim., εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως (—καὶ σωτηρίας secund.) τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλ. κ.τ.λ. Totum ver. 6 sic exhibet WH marg. εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας. ⁶ ὧς LTTTrWHR. ⁷ περὶ LTTTrWH marg. R. ⁸ —ἡμῖν LTTTrWHR. ⁹ ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρῆθημεν LTTTrWHR. ¹⁰ ἀλλ' L.

^a Vid. cap.

4. 14.

^b Act. 12.

11. Rom.

15. 31.

^c 1 Tim. 4.

10.

^d Cf. Act.

12. 5.

Rom. 15.

30. Phil.

1. 19.

Philem. 22.

^e Vid. cap.

2. 10.

^f cap. 4. 15;^g 11, 12.^h cap. 7. 4.ⁱ Cf. Act. 23.

1. 1 Thess.

2. 10.

^j 1 Cor. 5.

8. cap. 2.

17.

^k 1 Cor. 2.

1. 4, 13.

^l 1 Cor. 1. 8.^m cap. 2. 5.

Vid. Rom.

11. 25.

ⁿ 1 Cor. 9.

15.

^o Rom. 15.

28. 1 Cor.

16. 7. Cf.

Act. 19. 21.

^p Act. 18.

1—18.

^q Rom. 1.

11.

^r Act. 16. 9.^s Vid. Act.

15. 3.

^t cap. 5. 16;

10. 2, 3; 11.

18.

^u Jac. 5. 12.^v Vid.

1 Cor. 1. 9.

^w Vid.

Matt. 14.

33.

^x 1 Thess.

1. 1.

2 Thess. 1.

1. 1 Pet.

5. 12. Vid.

Act. 15. 22.

^y ver. 1.^z Heb. 13.

1.

^c Cf. 1 Cor.

14. 16.

^d 1 Joan. 2.

20, 27.

^e Vid.

Joan. 3. 33.

^f cap. 5. 6.^g Eph. 1. 14.^h Rom. 8.

16.

^a τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου 10
^b ἐρρύσατο ¹ ἡμᾶς καὶ ῥύεται ², ^c εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι ^{3, 4}
καὶ ἔτι ⁵ ῥύσεται, συννυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ 11
ἡμῶν ^a τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν ^e προσώπων τὸ εἰς
ἡμᾶς χάρισμα ^f διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.
^g Ἡ γὰρ ^g καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστί, τὸ μαρτύριον 12
^h τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀπλότῃ ⁶ καὶ ⁱ ἐλι-
κρινεία ^{7, 8} Θεοῦ, ⁹ οὐκ ^k ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι
Θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ
πρὸς ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ¹⁰ ἡ 13
^α ἀναγινώσκετε, ἡ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι
καὶ ¹¹ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, καθὼς καὶ ἐπέγνωτε 14
ἡμᾶς ^m ἀπὸ μέρους, ὅτι ⁿ καύχημα ὑμῶν ἐσμέν, καθάπερ
καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ^l ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ¹² Ἰησοῦ.
Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ^o ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς 15 Β'.
ἐλθεῖν πρότερον ¹³, ἵνα ^p δευτέραν ^q χάριν ¹⁴ ἔχητε ¹⁵. καὶ δι' 16
ὑμῶν διελθεῖν ¹⁶ εἰς ^r Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακε-
δονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν ^s προπεμφθῆ-
ναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βουλευόμενος ¹⁷, μή 17
τι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἡ ^t ἀ βουλευόμαι,
^u κατὰ σάρκα βουλευόμαι, ἵνα ἡ παρ' ἐμοὶ ^v τὸ ναὶ ναί,
καὶ τὸ οὐ οὐ; ^w πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ 18
πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο ¹⁸ ναὶ καὶ οὐ. ^x ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ ¹⁹ 19
υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ²⁰ ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς,
δι' ἐμοῦ καὶ ^y Σιλουανοῦ καὶ ^z Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο
^u ναὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· ὅσαι γὰρ 20
ἐπαγγελίαι Θεοῦ, ^b ἐν αὐτῷ ^v τὸ ναί, καὶ ἐν αὐτῷ ²¹ 21
ἀμήν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ὁ δὲ ⁱ βεβαιῶν 21
ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστόν, καὶ ^a χρίσας ἡμᾶς, Θεός·
ὁ ²² καὶ ^e σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ ^f δούς τὸν ^g ἀραβῶνα ²³ 22
^h τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

¹ ἐρρύσατο Tr WH.² καὶ ῥύσεται TTr [L] WHR.³ —ὅτι[L (non marg.) Tr WH] R marg. ⁴ καὶ R marg. ⁵ —ἐτιL marg. ⁶ ἀγίῳ TTr WHR. ⁷ εὐελκρινία TWH. ⁸ + τοῦLTr WH. ⁹ + [καὶ] WH. ¹⁰ [ἀλλ'] L. ¹¹ —καὶ LTr WHR.¹² + ἡμῶν T [L] WHR. ¹³ πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν LTr WHR.¹⁴ χάριν Tr marg. WH (non marg.) R marg. ¹⁵ σχῆτε TTrWHR. ¹⁶ ἀπελθεῖν L (non marg.). ¹⁷ βουλόμενος LTr WHR.¹⁸ ἐστὶν LTr WHR. ¹⁹ τοῦ θεοῦ γὰρ LTr WHR. ²⁰ ΧριστὸςἸησοῦς TTr marg. WH. ²¹ διὸ καὶ δι' αὐτοῦ LTr WHR.²² θεός, [ὁ] WH, —ὁ R. ²³ ἀραβῶνα LT.

- 23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι ^δφειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἤλθον εἰς
- 24 ^αΚόρινθον· οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν, ^ετῇ γὰρ πίστει
- 2 ἐστήκατε. ἔκρινα δὲ ¹ἐμαυτῷ τοῦτο, ^ετὸ μὴ πάλιν
- 2 ἔλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς². εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστιν³ ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος
- 3 ἐξ ἐμοῦ; καὶ ἔγραψα ὑμῖν⁴ τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ^εἐλθὼν λύπην ἔχω⁵ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν. ^σπεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ^ηὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν.
- 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ ^θσυννοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, ^κοὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.
- 5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, ^μοὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλ'⁶
- 6 ἂπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ⁷ πάντας ὑμᾶς. ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ^ηἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ ^ρτῶν πλειόνων.
- 7 ὥστε τοῦναντίον μᾶλλον⁸ ὑμᾶς ^σχαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ
- 8 ὁ τοιοῦτος. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς ^ρκυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν
- 10 ^σδοκιμὴν ὑμῶν, ^εεἰ⁹ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. ^φὅ δέ τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγὼ¹⁰. καὶ γὰρ ἐγὼ εἴ τι κεχάρισμαι,
- 11 ^ψκεχάρισμαι¹¹, δι' ὑμᾶς ἐν ^ππροσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα μὴ ^zπλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ ^ρτοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ ^zτὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.
- 12 Ἐλθὼν δὲ εἰς ^ατὴν Τρωάδα¹² εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
- 13 Χριστοῦ, καὶ ^δθύρας μοι ἀνεωγμένης ἐν Κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ^αἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὐρεῖν με
- ^ατίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ ^αἀποταξάμενος αὐτοῖς,
- 14 ἐξῆλθον εἰς ^ςΜακεδονίαν. ^ρΤῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε ^θθριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ ^ετὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ^εἐν

^a Rom. 1. 9. Cf. cap. 11. 10, 31. Gal. 1. 20. ^b 1 Cor. 7. 28. ^c cap. 2. 1, 3; 13. 2, 10. 1 Cor. 4. 21. ^d ver. 1. ^e Rom. 11. 20. ^f Cf. cap. 7. 8. ^g cap. 8. 22. 2 Thess. 3. 4. Philem. 21. Cf. cap. 7. 16. ^h Cf. Joan. 15. 11. ⁱ Luc. 21. 25. ^k cap. 7. 8, 9, 12. ^l 1 Cor. 5. 1, 2. ^m Cf. Gal. 4. 12. ⁿ Vid. cap. 1. 14. ^o 1 Cor. 5. 4. Cf. cap. 7. 11. ^p 1 Cor. 9. 19. ^q Eph. 4. 32. Cf. Gal. 6. 1. ^r Gal. 3. 15. ^s Vid. Rom. 5. 4. ^t cap. 7. 15; 10. 6. ^u Prov. 8. 30 (Septuagint.). cap. 1. 11; 4. 6. ^v cap. 7. 2; 12. 17, 18. 1 Thess. 4. 6. Cf. Luc. 22. 31. ^w Vid. 1 Cor. 5. 5. ^x cap. 3. 13; 4. 4; 10. 5; 11. 3. Phil. 4. 7. ^y Act. 16. 8. ^z Vid. Act. 14. 27. ^a cap. 7. 5. ^b cap. 7. 6, 13, 14; 8. 6, 16, 23; 12. 18. Gal. 2. 1, 3. 2 Tim. 4. 10. Tit. 1. 4. ^c Vid. Marc. 6. 46. ^d Vid. Act. 16. 9. ^e cap. 8. 16; 9. 15. Cf. Rom. 6. 17. ^f Col. 2. 15. ^g Eph. 5. 2. Phil. 4. 18. Cf. Cant. 1. 3. ^h 1 Thess. 1. 8.

¹ γὰρ Tr marg. WH (non marg.) R marg.

ὑμᾶς ἐλθεῖν LTr WHR.

³ — ἐστιν LTr WHR.

² ἐν λύπῃ πρὸς

LTr WHR.

⁵ σχῶ TTr WHR.

⁴ — ὑμῖν

LTr WHR. ⁶ ἀλλὰ LTr WH. ⁷, BETTr, at (ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ) LR.

⁸ [μᾶλλον] Tr (— μᾶλλον Tr marg. WH (non marg.) R marg.).

⁹ ἡ WH marg. R marg.

¹⁰ καὶ γὰρ

LTr WH.

¹¹ ὁ κεχάρισμαι, εἰ τι κεχάρισμαι LTr WHR.

¹² Τρωάδα LTWH.

^a Vid.
¹ Cor. 1. 18.
^b Vid. Luc.
 18. 23.
^c cap. 4. 3.
^d Cf. Joan.
 9. 39.
^e cap. 3. 5.
 6.
^f Esa. 1. 22
 (Septua-
 gint.). Cf.
 1 Thessa. 2.
 3. 5.
^g cap. 4. 2.
^h cap. 1. 12.
ⁱ Cor. 5. 8.
^j cap. 5. 12.
^k Rom. 16.
 1. cap. 4.
 2.; 6. 4.; 7.
 11.; 10. 12.
 18.; 12. 11.
^l cap. 11. 4.
^m Cf. Act.
 18. 27.
ⁿ 1 Cor. 16. 3.
^o Cf. 1 Cor.
 9. 2.
^p Act. 8. 30.
^q ver. 6.
^r 1 Cor. 3. 5.
^s Vid.
 Rom. 7. 14.
^t Vid.
 Matt. 16.
 16.
^u ver. 7.
 Ex. 24. 12;
 31. 18.; 32.
 16.; 34. 1.
 Deut. 4. 13;
 5. 22.; 9. 10.
 11.; 10. 1.
^v Prov. 3. 3;
 7. 3. Jer.
 17. 1.
^w Ezek. 11.
 19.; 36. 26.
^x Cf. Eph.
 3. 12.
^y Cf. 1 Cor.
 15. 10.
^z Col. 1. 12.
^{aa} Vid. Luc.
 22. 20.
^{ab} Rom. 2.
 27.
^{ac} Joan. 6.
 63.
^{ad} ver. 9.
 Cf. Rom.
 4. 15.
^{ae} ver. 10, 13.
 Ex. 34.
 29—35. Cf.
 Heb. 12.
 18—21.
^{af} ver. 11.
^{ag} 1 Cor. 13.
 8. 10.
^{ah} cap. 11.
 15.
^{ai} cap. 9. 3.

παντί τόπῳ. ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν 15
 τοῖς ^{ab} σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ^{ac} ἀπολλυμένοις· οἷς μὲν, 16
^a ὁσμὴ¹ θανάτου εἰς θάνατον· οἷς δέ, ὁσμὴ¹ ζωῆς
 εἰς ζωὴν. ^e καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; οὐ γὰρ ἐσμὲν 17
 ὡς οἱ πολλοί, ^f καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
 ἀλλ' ^g ὡς ἐξ ^h εἰλικρινείας³, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, ^g κατενώπιον
 τοῦ⁴ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

Ἀρχόμεθα ⁵ πάλιν ἑαυτοὺς ^k συνιστάνειν⁵; εἰ⁶ μὴ χρή- 3
 ζομεν, ὡς ⁷ ἱκανοί, ^m συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ
 ἐξ ὑμῶν συστατικῶν⁹; ⁿ ἢ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, 2
¹¹ ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, ὁ γινωσκομένη
 καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· φανερού- 3
 μενοι ὅτι ἐστέ ἐπιστολὴ Χριστοῦ ² διακονηθεῖσα ὑφ' ἡ-
 μῶν, ^{10, 11} ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ ⁹ πνεύματι⁷ Θεοῦ
 ζῶντος, οὐκ ἐν ⁸ πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ¹² ἐν ¹ πλαξὶ καρδίας¹³
^u σαρκίναίς. ^a Πεποιθήσιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ 4
 Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· ¹⁴ οὐχ ὅτι ἱκανοὶ ἐσμὲν ἀφ' 5
 ἑαυτῶν λογίσασθαι τι¹⁵, ὡς ἐξ ἑαυτῶν¹⁶, ἀλλ' ^v ἢ ἱκανό-
 της ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ· ὅς καὶ ^z ἰκάνωσεν ἡμᾶς ² διακό- 6
 νους ^a καινῆς διαθήκης, οὐ ^b γράμματος, ἀλλὰ ^c πνεύμα-
 τος· τὸ γὰρ γράμμα ^d ἀποκτείνει¹⁷, τὸ δὲ πνεῦμα
 ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ^a ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμα- 7 Δ'.
 σιν¹⁸, ἐντετυπωμένη ἐν ¹⁹ λίθοις, ἐγενήθη ^e ἐν δόξῃ,
 ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς
 τὸ πρόσωπον Μωσέως²⁰, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου
 αὐτοῦ, ^f τὴν καταργουμένην· πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἢ δια- 8
 κονία τοῦ πνεύματος ἔσται ^e ἐν δόξῃ; εἰ γὰρ ^a ἡ διακο- 9
 νία²¹ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισ-
 σεύει ^a ἢ ^g διακονία τῆς δικαιοσύνης ^e ἐν²² δόξῃ. καὶ γὰρ 10
 οὐδὲ ²³ δεδόξασται ^e τὸ δεδοξασμένον ^h ἐν τούτῳ τῷ μέ-
 ρει, ²⁴ ἔνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. εἰ γὰρ τὸ 11

¹ + ἐκ LTTTrWHR. ² ἀλλὰ Tr. ³ εἰλικρινείας TWH. ⁴ κα-
 τέναντι (-τοῦ) LTTTrWHR. ⁵ συνιστάν LTr. ⁶ ἢ BLTr
 WHR. ⁷ + [ἐπὶ] L. ⁸ συν- Tr. ⁹ - συστατικῶν LTTTr
 WHR. ¹⁰ + καὶ WH marg. ¹¹ ἐν- TWH. ¹² ἀλλὰ BE.
¹³ καρδίαις LTTTrWHR. ¹⁴ θεόν, WH marg. ¹⁵ λογιζέσθαι
 (λογίσασθαι Tr marg.) τι ἀφ' ἑαυτῶν LTr marg., at ἀφ' ἑαυτῶν
 ἱκανοὶ ἐσμὲν (, WH marg. R) λογίσασθαι τι TTrWHR. ¹⁶ αὐ-
 τῶν LTr, αὐτῶν WH. ¹⁷ ἀποκτείνει L forsan errore, ἀποκτείνει
 TTr. ¹⁸ γράμματι L (non marg.) Tr (non marg.). ¹⁹ - ἐν
 LTTTrWHR. ²⁰ Μωσέως LTTTrWH. ²¹ τῇ διακονίᾳ L (non
 marg.) TTr (non marg.) WH marg. R marg. ²² - ἐν LTTTr
 WHR. ²³ οὐ LTTTrWHR. ²⁴ εἴνεκεν L (non marg.) TTrWH.

α καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον,
 12 ἐν δάξῃ. Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ
 13 β παρρησίᾳ χρώμεθα· καὶ οὐ καθάπερ Ὁ Μωσῆς¹ ἐτίθει
 κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ², αὖ πρὸς τὸ μὴ
 ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταρ-
 14 γουμένου· ἀλλ'³ ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι
 γὰρ τῆς σήμερον⁴ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώ-
 σει⁵ τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει⁶, μὴ ἀνακαλυπτό-
 15 μενον⁶, δ τι⁷ ἐν Χριστῷ καταργεῖται· ἀλλ' ἕως σή-
 μερον, ἡνίκα ἀναγινώσκεται⁸ Μωσῆς¹, κάλυμμα ἐπὶ
 16 τὴν καρδίαν αὐτῶν κείται· ἡνίκα δ' ἂν⁹ ἐπιστρέψῃ
 17 πρὸς Κύριον, κ περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. Ὁ δὲ Κύ-
 ριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὐ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου,
 18 ἐκεῖ¹⁰ ἔλεutherία. ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ
 προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν
 αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν,
 Ε'. 4 καθάπερ¹¹ ἀπὸ Κυρίου πνεύματος. Διὰ τοῦτο ἔχον-
 τες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἡλεήθημεν, οὐκ
 2 ἔκκακούμεν¹², ἀλλ'¹³ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύ-
 νης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες
 τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει αὐτῆς ἀλη-
 θείας συνιστῶντες¹⁴ ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν
 3 ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκα-
 λυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις
 4 ἐστὶ κεκαλυμμένον· ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου
 ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐ-
 γάσαι¹⁵ αὐτοῖς¹⁶ τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς¹⁷
 5 δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. οὐ
 γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν¹⁸
 6 Κύριον· ἑαυτοὺς δέ, δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν¹⁹. ὅτι
 ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν²⁰ ἐκ σκότους φῶς λάμψαι²¹, ὃς ἔλαμ-
 ψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς

α ver. 7.
 β cap. 7. 4.
 Vid. Act.
 4. 13.
 γ Ex. 34. 30,
 33.
 δ ver. 7.
 ε Vid.
 Marc. 6. 52.
 ς cap. 4. 4.
 Vid. cap. 2.
 11.
 ζ Cf. Act.
 15. 21.
 η Cf. ver. 6.
 θ Cf. Rom.
 11. 23.
 ι Ex. 34. 34.
 Cf. Esa. 25.
 7.
 κ Gal. 5. 1,
 13. Vid.
 Joan. 8. 32.
 λ Cf. cap.
 4. 4, 6.
 μ Joan. 17.
 24. 1 Tim.
 1. 11.
 ν Cf. 1 Cor.
 13. 12.
 ξ Rom. 8.
 29. 1 Joan.
 3. 2.
 ς Cf. Ps. 84.
 7.
 ζ ver. 17.
 η Vid. Act.
 1. 17.
 θ Vid.
 1 Cor. 7. 25.
 ι ver. 16.
 Vid. Luc.
 18. 1.
 κ Vid.
 Rom. 6. 21.
 λ Vid. Luc.
 20. 23.
 μ 1 Thess.
 2. 3. Cf.
 cap. 2. 17.
 ν 1 Pet. 2. 2.
 ζ cap. 5. 11;
 11. 6.
 η cap. 6. 7;
 7. 14.
 θ Vid. cap.
 3. 1.
 ι Cf. Act.
 23. 1.
 κ cap. 2. 17.
 λ Cf. cap. 3.
 14.
 μ cap. 2. 15.
 ν Vid.
 Joan. 12.
 31.
 ξ ch. 3. 14.
 Vid. Joan.
 8. 12.
 ι Col. 1. 15.
 Cf. Phil. 2.
 6. Heb. 1.
 3.
 κ 1 Cor. 9.
 2 Pet. 1. 19.

¹ Μωσῆς LTTTrWH. ² αὐτοῦ LTrWHR. ³ ἀλλὰ TrWH.
⁴ + ἡμέρας LTTTrWH. ⁵ μένει μὴ WH. ⁶ (μένει, ἀνακαλυπτόμενον)
 ὅτι R marg. ⁷ ὅτι LTTTrWH. ⁸ ἂν ἀναγινώσκηται LTTTrWH.
⁹ δὲ ἂν TWH (non marg.), δὲ ἂν Tr. ¹⁰ — ἐκεῖ LTTTrWH.
¹¹ καθὼς περ WH marg. ¹² ἐκκακούμεν LTTTrWH. ¹³ ἀλλὰ
 LTTTrWH. ¹⁴ συνιστάντες LTTTr, συνιστάνοντες WH. ¹⁵ κα-
 ταργάσαι L marg. Tr marg. ¹⁶ — αὐτοῖς LTTTrWH. ¹⁷ τὸν E.
¹⁸ Ἰησοῦν Χριστὸν LTr marg. WH marg. ¹⁹ Ἰησοῦ L marg. WH
 marg. R marg. ²⁰ ὁ εἰπὼν (· T, R) Ἐκ σκότους LTTTrWH.
²¹ λάμψει L (non marg.) TTTTrWH.

^a Vid. cap. 2. 10.
^b 2 Tim. 2. 20. Cf. cap. 4. 7.
 Job 4. 19; 10. 9; 13. 12; 33. 6.
 Lam. 4. 2.
^c cap. 1. 8; 12. 7.
^d Judic. 7. 2.
^e cap. 1. 6; 7. 5. Cf. Ps. 129. 2.
^f cap. 6. 12. Cf. Rom. 2. 9.
^g Joan. 13. 22. Gal. 4. 20.
^h cap. 1. 8.
ⁱ Cf. 1 Cor. 4. 12.
^k Heb. 13. 5. Cf. Deut. 4. 31.
^l Ps. 37. 24. Prov. 24. 16. Mic. 7. 8.
^m Cf. cap. 1. 5. Rom. 6. 5.
ⁿ Rom. 5. 10.
^o Cf. 1 Cor. 15. 31.
^p 1 Cor. 12. 9.
^q 2 Pet. 1. 1. Ps. 116. 10.
^r Vid. Act. 2. 24. cap. 1. 9.
^s Cf. cap. 1. 6. 11.
^t Rom. 3. 7.
^u ver. 1. Vid. Rom. 7. 22.
^v Rom. 12. 2. Cf. Esa. 40. 30, 31.
^w Rom. 8. 18. Cf. Esa. 54. 7.
^x 1 Pet. 1. 6.
^y Rom. 7. 13.
^z Rom. 8. 24. Heb. 11. 1.
^{aa} Vid. Matt. 13. 21.
^{ab} Cf. cap. 4. 7.
^{ac} ver. 4. 2 Pet. 1. 13, 14. Cf. Esa. 38. 12.
^{ad} 1 Cor. 15. 54.

γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ¹ ἐν ἁπροσώπῳ Ἰησοῦ² Χριστοῦ.

Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον³ ἐν ὀστρακίνοις⁴ 7 5'.
 σκεύεσιν, ἵνα⁵ ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως⁶ ἡ τοῦ Θεοῦ,
 καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· ἐν παντὶ⁷ ἐθλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ⁸ ὅστε- 8
 νοχωρούμενοι· ἄπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ⁹ ἔξαπορούμενοι·
 ἰδιωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ¹⁰ ἐγκαταλειπόμενοι· ἱκαταβαλ- 9
 λόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι·¹¹ πάντοτε τὴν νέκρω- 10
 σιν τοῦ Κυρίου¹² Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες,
 ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι¹³ ἡμῶν φανε-
 ρωθῇ. αἰεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες¹⁴ οἱ εἰς θάνατον παρα- 11
 διδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
 φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. Ὡστε ὁ μὲν¹⁵ 12
 θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν· ἔχον- 13
 τες δὲ¹⁶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα¹⁷ τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γε-
 γραμμένον, "Ἐπίστευσα, διό¹⁸ ἐλάλησα," καὶ ἡμεῖς
 πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν· εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας 14
 τὸν Κύριον¹⁹ Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ²⁰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ,
 καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, 15
 ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα,²¹ διὰ τῶν πλειόνων²² ἐτὴν εὐ-
 χαριστίαν²³ περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Διὸ 16
 οὐκ ἐκκακοῦμεν²⁴. ἀλλ' εἰ καὶ²⁵ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος
 διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν²⁶ ἀνακαινύται ἡμέρα
 καὶ ἡμέρα. τὸ γὰρ παραντίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως 17
 ἡμῶν²⁷ καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος
 δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, ἥ μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ 18
 βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλε-
 πόμενα, ἀπρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.
 οἶδαμεν γάρ, ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ 5
 σκηνους καταλυθῇ, οἰκοδομῇ ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν
 ἥ ἀχειροποιήτον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν 2
 τούτῳ ἡ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρα-
 νοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες· εἰ γε¹³ καὶ ἐνδυσά- 3
 μενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθῇσόμεθα. καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν 4

¹ αὐτοῦ L.² - Ἰησοῦ LTrWH.³ - Κυρίου LTrWH.⁴ τοῖς σώμασιν T. ⁵ - μὲν LTrWH.⁶ + καὶ T.⁷ - Κύ-
ριον [TrWH] R marg.⁸ σὺν LTrWH.⁹ πλειόνων, R.¹⁰ ἐγκακοῦμεν LTrWH.¹¹ ἔσω ἡμῶν LTrWH.¹² [ἡμῶν]

Tr marg., - WH (non marg.).

¹³ περ LTrWH marg.¹⁴ ver. 4. 2 Pet. 1. 13, 14. Cf. Esa. 38. 12.¹⁵ Marc. 14. 58.¹⁶ ver. 4. Rom.¹⁷ 1 Cor. 15. 54.

- ^α τῷ σκῆνι ^β στενάζομεν ^γ βαρούμενοι· ^δ ἐπειδὴ ^ε οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ^ς ἐπενδύσασθαι, ἵνα ^α καταποθῇ
⁵ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεός, ὁ καὶ ^α δούς ἡμῖν τὸν ἄρραβῶνα ⁵
⁶ τοῦ πνεύματος. θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ
⁷ Κυρίου· ^ς διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ ^ς διὰ
⁸ εἶδους· ^ς θαρροῦμεν δέ, καὶ ^β εὐδοκοῦμεν μάλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον.
⁹ Διὸ καὶ ^α φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε
¹⁰ ἐκδημοῦντες, ^β εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς ^γ φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν ^δ τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ^ε ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ ^ς τοῦ σώμα-
¹¹ τος, πρὸς ^α ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν ^ς. εἰ-
¹² δότες οὖν ^β τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους ^γ πείθομεν, Θεῷ δὲ ^δ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς
¹³ συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερωῦσθαι. οὐ γὰρ ^ς πάλιν ἑαυτοὺς ^α συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ^β ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν ^γ καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν ^δ, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς
¹⁴ ἐν ^α προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ ^β καρδίᾳ. εἴτε γὰρ ^γ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε ^δ σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. Ἡ γὰρ
¹⁵ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ ^ς συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι ^α εἰ ^β εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ^γ ἄρα ^δ οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ^ε ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζώσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθα-
¹⁶ νόντι καὶ ἐγερθέντι. ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν ^β κατὰ σάρκα· εἰ δὲ ^γ καὶ ἐγνώκαμεν ^δ κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι ^ε γινώσκομεν.
¹⁷ ὥστε εἴ τις ^α ἐν Χριστῷ, ^β καινὴ κτίσις· ^γ τὰ ἀρχαῖα
¹⁸ παρῆλθεν, ^δ ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα ^ε. Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, ^ς τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ ^δ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν ^ε τὴν διακονίαν

¹ βαρούμενοι, R marg.⁴ — καὶ LTTTrWHR.

πίστεως...εἰδους), R.

TTTr (non marg.) WHR.

¹⁰ ὑμῶν L marg. Tr marg.

LTTTrWHR.

LTTTrWHR.

LTTTrWHR.

² ἐφ' ᾧ BELTTTrWHR?.⁵ ἀραβῶνα T.⁷ ἰδία L marg. Tr marg.⁹ — γὰρ LT (ita vult) TrWHR.¹¹ μὴ ἐν LTTTrWHR.¹³ ἀπέθανεν WH.¹⁴ — δὲ LTTTrWHR.¹⁶ — τὰ πάντα LTTTrWHR.³ ἀλλὰ Tr.⁶ εἰδους, — WH, at (διὰ⁸ φαῦλον¹² — εἰ¹⁵ οὐκ-¹⁷ — Ἰησοῦ^α ver. 1.^β ver. 2.^γ cap. 1. 8.^δ 1 Cor. 15.

54.

^ε cap. 1. 22.

Cf. Rom. 8.

23.

^ς Joan. 20.

29.

^ς Cf. 1 Cor.

13. 12.

^α Cf. Phil.

1. 23.

^β Vid.

Rom. 15.

20.

^γ Vid.

Rom. 14.

18.

^δ Vid.

Matt. 16.

27. Cf.

Matt. 25.

32. Gal. 6.

7.

^ε Rom. 14.

10 (var.

lect.).

^β Job 31.

23. Heb.

10. 31.

Jud. 23.

^γ Act. 18. 4.^δ Vid. cap.

4. 2.

^ς cap. 3. 1.^α Vid.

Rom. 7. 8.

^β Vid. Phil.

1. 26.

^γ cap. 10. 7.^δ Marc. 3.

21.

^ε Vid.

Marc. 5. 15.

^ς Vid. Luc.

12. 50.

^α Cf. Rom.

5. 15.

^β Rom. 14.

7. Cf.

Rom. 6. 11,

12. Vid.

Joan. 12.

32.

^β Vid. cap.

1. 17.

^γ Vid.

Rom. 16. 7.

^δ Gal. 6. 15.

Cf. Joan. 3.

3. Rom.

6. 4.

^ε Esa. 43.

18, 19; 65.

17. Rev.

21. 5.

^ς Col. 1. 20.^α cap. 3. 6.

^a Rom. 5.
10, 11.

^b Gal. 6. 14.

^c Pet. 2. 6.

^d Ps. 32. 2.

^e Rom. 4. 8.

^f Eph. 6.

^g 20. Cf.

^h Mal. 2. 7.

ⁱ cap. 6. 1.

^j Cf. 1 Pet.

^k 2. 22.

^l Rom. 8. 3.

^m Gal. 3. 13.

ⁿ Vid.

^o 1 Cor. 1. 30.

^p Cf. Act.

^q 14. 27.

^r 1 Cor. 3. 9.

^s Vid. Act.

^t 11. 23.

^u 1 Thess.

^v 3. 5. Cf.

^w Heb. 12. 15.

^x Esa. 49.

^y 8.

^z Ps. 32. 6 ;

^{aa} 69. 13.

^{ab} Esa. 55. 6.

^{ac} Heb. 3. 13.

^{ad} Vid.

^{ae} Rom. 15.

^{af} 16. Cf.

^{ag} Luc. 4. 19.

^{ah} Cf. 1 Cor.

^{ai} 8. 13.

^{aj} Cf. 1 Cor.

^{ak} 9. 12.

^{al} Vid. cap.

^{am} 3. 1.

^{an} cap. 12.

^{ao} 12. Cf.

^{ap} Act. 9. 16.

^{aq} cap. 12.

^{ar} 10.

^{as} Act. 16.

^{at} 23.

^{au} cap. 12.

^{av} 20. Vid.

^{aw} Luc. 21. 9.

^{ax} cap. 11.

^{ay} 27.

^{az} Vid. Luc.

^{ba} 2. 37.

^{bb} cap. 11. 3

(var. lect.).

^{bc} Vid.

^{bd} 1 Cor. 13. 4.

^{be} Gal. 5. 22.

^{bf} Col. 3. 12.

^{bg} 1 Thess.

^{bh} 1. 5.

^{bi} Rom. 12.

^{bj} 9.

^{bk} Vid. cap.

^{bl} 4.

^{bm} 1 Cor. 2. 5.

^{bn} cap. 10. 4.

^{bo} Cf. Eph.

^{bp} 6. 16, 17.

^{bq} Matt. 27. 63. Cf. 1 Thess. 2. 3.

^{br} Cf. Joan. 16. 22. cap. 7. 4.

^{bs} cap. 8. 9. Cf. Prov. 13. 7.

^{bt} Matt. 5. 12.

^{bu} 1 Cor. 7. 30.

^{bv} cap. 7. 3.

^{bw} Ps. 119. 32.

^{bx} cap. 4. 8.

^{by} Cf. cap. 7. 2.

^{bz} cap. 7. 15. Col. 3. 12.

^c Cf. Gal. 4. 12.

^d Vid. 1 Cor. 4.

^e Deut. 7. 3. Josh. 23. 12. Ezra 9. 2.

^f Neh. 13. 25. Cf. 1 Cor. 7. 39 ; 10. 21.

^g Eph. 5. 7, 11. 1 Joan. 1. 6.

^h Cf. Act. 26. 18.

^a τῆς καταλλαγῆς· ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ^b κόσμον 19
^a καταλλάσσω· ἐαυτῷ, ὃ μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ πα-
 ραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος¹ ἐν ἡμῖν τὸν λόγον
^a τῆς καταλλαγῆς. Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν^a πρεσβεύομεν, 20
^e ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ
 Χριστοῦ, ^a καταλλάγητε τῷ Θεῷ· ^j τὸν γὰρ² μὴ γνόν- 21
 τα ἁμαρτίαν, ^g ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα
 ἡμεῖς γινώμεθα³ ἡ δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ. ^{ei} συνερ- 6
 γοῦντες δὲ καὶ ^k παρακαλοῦμεν¹ μὴ εἰς κενὸν ^k τὴν χάριν
 τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· λέγει γάρ, ^m· Καيرῷ δεκτῷ 2
 ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά
 σοι·⁴ ⁿ ἰδοὺ νῦν καιρὸς⁵· εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα
 σωτηρίας· ^p μηδεμίαν ἐν μηδεὶν διδόντες προσκοπήν, 3
^q ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία· ἀλλ' ἐν παντὶ ^r συνισ- 4
 τῶντες⁴ ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι,⁷ ἐν ὑπομονῇ πολλῇ,
 ἐν θλίψεσιν,^t ἐν ἀνάγκαις, ^t ἐν στενοχωρίαις, ἐν ^u πλη- 5
 γαῖς, ἐν ^u φυλακαῖς, ἐν ^x ἀκαταστασίαις, ἐν ^y κόποις, ἐν
^y ἀγρυπνίαις, ἐν ^z νηστείαις, ἐν ^a ἀγνόητι, ἐν γνώσει, ἐν 6
^b μακροθυμίᾳ, ἐν ^c χρηστότητι, ^a ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ, ἐν
^e ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν ^j λόγῳ ἀληθείας, ἐν ^g δυνάμει 7
 Θεοῦ· διὰ ^h τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης ⁱ τῶν δεξιῶν
 καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ αἰμιᾶς, διὰ δυσφη- 8
 μίας καὶ εὐφημίας· ὡς ^k πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς· ὡς 9
 ἀγνοοῦμενοι, καὶ ⁱ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκον-
 τες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ^m ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θα-
 νατούμενοι· ⁿ ὡς λυπούμενοι, αἰεὶ δὲ χαίροντες· ^o ὡς 10
 πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες,
 καὶ πάντα ^p κατέχοντες.

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφυγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ^a ἡ 11
 καρδιά ἡμῶν ^r πεπλάτνται· οὐ ^s στενοχωρεῖσθε ἐν 12
 ἡμῖν, ^s στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν ^t τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν.
^u τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ^z ὡς τέκνοις λέγω, πλατύν- 13
 θητε καὶ ὑμεῖς. ^y Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπί- 14
 στοις· ^z τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας; ^a τίς

¹ θήμενος Ε.

² — γὰρ LTTTrWHR.

³ γινώμεθα LTTTrWHR.

⁴ συνιστάντες LTTTr, συνιστάνοντες WH.

^k Matt. 27. 63. Cf. 1 Thess. 2. 3.

¹ Cf. Joan. 16. 22. cap. 7. 4.

² cap. 8. 9. Cf. Prov. 13. 7.

³ Matt. 5. 12.

⁴ 1 Cor. 7. 30.

⁵ cap. 7. 3.

⁶ Ps. 119. 32.

⁷ cap. 4. 8.

⁸ Cf. Gal. 4. 12.

⁹ Vid. 1 Cor. 4.

¹⁰ Deut. 7. 3. Josh. 23. 12. Ezra 9. 2.

¹¹ Neh. 13. 25. Cf. 1 Cor. 7. 39 ; 10. 21.

¹² Eph. 5. 7, 11. 1 Joan. 1. 6.

¹³ Cf. Act. 26. 18.

¹ Cf. cap. 11. 6.

² Ps. 118.

³ cap. 8. 9. Cf. Prov. 13. 7.

⁴ Matt. 5. 12.

⁵ 1 Cor. 7. 30.

⁶ cap. 7. 3.

⁷ Ps. 119. 32.

⁸ cap. 4. 8.

⁹ Cf. Gal. 4. 12.

¹⁰ Vid. 1 Cor. 4.

¹¹ Deut. 7. 3. Josh. 23. 12. Ezra 9. 2.

¹² Neh. 13. 25. Cf. 1 Cor. 7. 39 ; 10. 21.

¹³ Eph. 5. 7, 11. 1 Joan. 1. 6.

¹⁴ Cf. Act. 26. 18.

^a Ps. 88. 18.
¹ Cor. 5. 2.
^b Vid. Luc.
⁹ 25.
^c Cf. 2 Sam.
¹² 13.
^d Act. 11. 18.
^e ver. 8.
^f Rom. 11.
²⁹.
^g Cf. Prov.
¹⁷ 22.
^h ver. 12.
ⁱ Vid. Rom.
¹² 8.
^j Act. 22.
¹; 25. 16.
¹ Cor. 9. 3.
^{Phil.} 1. 7.
¹⁶. 2 Tim.
⁴ 16.
¹ Pet. 3. 15.
^k ver. 15.
^l ver. 7.
^m Cf. cap.
² 6.
ⁿ Vid. cap.
³ 1.
^o Jac. 3. 17.
^p 1 Thess.
⁴ 6.
^q ver. 8, 9.
^r cap. 2. 4.
^s 1 Cor. 5.
¹, 2.
^t ver. 4.
^u ver. 6.
^v Rom. 15.
³². 1 Cor.
¹⁶ 18.
^w Philem. 7.
²⁰.
^x ver. 4.
^y Vid. cap.
⁴ 2.
^z cap. 6. 12.
^{aa} cap. 2. 9;
¹⁰ 6.
^{ab} 1 Cor. 2. 3.
^{ac} Cf. cap. 2.
³.
^{ad} Vid.
^{ae} 1 Cor. 15. 1.
^{af} ver. 4.
^{ag} cap. 9. 14.
^{ah} Vid. Act.
²⁴ 17.
^{ai} Vid. Act.
¹⁶ 9.
^{aj} cap. 9. 13.
^{ak} Vid. Rom.
⁵ 4.
^{al} Marc. 12.
⁴⁴.
^{am} Vid.
^{an} Rom. 2. 4.
^{ao} cap. 9. 11.
^{ap} 13. Rom.
¹² 8.
^{aq} ver. 11.
^{ar} Cf. 1 Cor.
¹⁶ 2.
^{as} ver. 17.

σεν ὑμᾶς.¹⁵ νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι 9
 ἔλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν,
 ἵνα ἐν μηδενὶ ^bζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ^cἢ γὰρ κατὰ Θεὸν 10
 λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ^dἀμεταμέλητον κατερ-
 γάζεται¹. ^eἢ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργά-
 ζεται. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ Θεὸν λυπη- 11
 θῆναι ὑμᾶς², πόσῃν κατεργάσατο³ ⁴ὑμῖν ἴσπουδὴν,
 ἀλλὰ ^gἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ ^hφόβον,
 ἀλλὰ ⁱἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ' ^kἐκδίκησιν; ἐν
 παντὶ ^lσυνεστήσατε ἑαυτοὺς ^mἀγνοῦς εἶναι ἐν ⁿτῷ
 πράγματι. ἄρα ^oεἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἴνεκεν⁷ 12
^pτοῦ ἀδικήσαντος,⁸ οὐδὲ εἴνεκεν⁷ ^pτοῦ ἀδικηθέντος·
 ἀλλ' ⁹εἴνεκεν⁷ τοῦ φανερωθῆναι ⁱτὴν σπουδὴν ὑμῶν¹⁰
 τὴν ὑπὲρ ἡμῶν¹¹ πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διὰ 13
 τοῦτο ^qπαρακεκλήμεθα¹² ἐπὶ ¹³τῇ παρακλήσει ὑμῶν¹⁴.
 περισσοτέρως δὲ¹⁵ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ
 ᾧ Τίτου, ὅτι ^rἀναπέπαιται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάν-
 των ὑμῶν· ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν ^sκεκαύχημαι, 14
 οὐ κατησχύνθη· ἀλλ' ὡς πάντα ^tἐν ἀληθείᾳ ἐλαλή-
 σαμεν ὑμῖν¹⁶, οὕτω καὶ ^uἡ καύχησης ἡμῶν¹⁷ ἢ ¹⁸ἐπὶ
 ᾧ Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη· καὶ ^vτὰ σπλάγχνα αὐτοῦ 15
 περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστίν, ἀναμιμνησκομένου ^wτὴν
 πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὥς μετὰ ^xφόβον καὶ τρόμον
 ἐδέξασθε αὐτόν. χαίρω¹⁹ ὅτι ἐν παντὶ ^yθαρρῶ ἐν 16
 ὑμῖν.

ὁ ΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ^zτὴν χάριν τοῦ 8 θ'.
 Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς ^aΜακε-
 δονίας· ὅτι ἐν πολλῇ ^bδοκιμῇ θλίψεως ἢ περισσεῖα 2
 τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ^cἢ κατὰ βάθους πτώχεια αὐτῶν
 ἐπερίσσειεν ^dεἰς τὸν πλοῦτον²⁰ ^eτῆς ἀπλότητος αὐτῶν·
 ὅτι ^fκατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ²¹ δύναμιν ^gαὐθαί- 3
 ρετοι, μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, 4

¹ ἐργάζεται LTTTrWHR. ² — ὑμᾶς LTTTrWHR. ³ κατήργα-
 στο T. ⁴ + [ἐν] L. ⁵ ἀλλὰ LTTTrWH. ⁶ — ἐν TTr[L]
 WHR. ⁷ ἐνεκεν LTTTrWH. ⁸ + [ἀλλ'] WH. ⁹ ἀλλὰ Tr.
¹⁰ ἡμῶν BEL marg. ¹¹ ὑμῶν BE. ¹² παρακεκλήμεθα, WH.
 παρακεκλήμεθα· R. ¹³ + δὲ LTTTrWHR. ¹⁴ ἡμῶν LTTTrWH.
¹⁵ — δὲ LTTTrWHR: ἡμῶν περισσοτέρως *jungunt* WHR. ¹⁶ πάν-
 τοτε ὑμῖν ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν L marg. ¹⁷ ὑμῶν L. ¹⁸ — ἢ
 T[Tr]WH (non marg.). ¹⁹ + οὖν BE. ²⁰ τὸ πλοῦτος
 LTTTrWHR. ²¹ παρὰ LTTTrWHR.

- ^ατὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς ^βδιακονίας τῆς εἰς
 5 τοὺς ἁγίους¹ δέξασθαι ἡμᾶς². καὶ οὐ καθὼς ἡλπίσα-
 μεν, ἀλλ'³ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ
 6 ἡμῖν^ο διὰ θελήματος Θεοῦ· εἰς ^ατὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς
 "Τίτον, ἵνα καθὼς ^ιπροενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ
 7 εἰς ὑμᾶς καὶ ^ατὴν χάριν ταύτην. 'Αλλ' ὥσπερ ^εἐν
 παντὶ περισσεύετε, πίστει, καὶ ^σλόγῳ, καὶ ^σᾠγῶν, καὶ ^σᾠδῶν,
 καὶ πάσῃ ^ισπουδῇ, καὶ ^κτῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν⁴ ἀγάπῃ,
 8 ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι ^ιπερισσεύητε. "οὐ κατ'
 ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων ^ισπουδῆς καὶ
 9 τὸ τῆς ὑμετέρας⁵ ^κἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· γινώσ-
 κετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ⁶, "ὅτι δι' ὑμᾶς ^νἐπτώχευσε, πλούσιος ὢν, ἵνα
 10 ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεῖα πλουτήσητε. καὶ ^ογνώμην
 ἐν τούτῳ δίδωμι· ^ρτοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἷτινες
 οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλῃν ^ιπροενήρ-
 11 ξασθε ²ἀπὸ πέρυσσι· νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτε-
 λέσατε, ὅπως καθάπερ ^τῇ προθυμίᾳ τοῦ θέλῃν, οὕτω
 12 καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. Εἰ γὰρ ^τῇ προθυμίᾳ
 πρόκειται, ^ακαθὸ ἐὰν⁷ ἔχῃ τις⁸, ^εεὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ
 13 οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἀνεσις, ὑμῖν δέ⁹ θλί-
 ψις^{10, 11}· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν
 14 περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ^νὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ
 ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα·
 15 ὅπως γένηται ἰσότης, καθὼς γέγραπται, ²"Ὁ τὸ πολὺ,
 οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἡλαττόνησε.
 16 ^ρΧάρις δὲ τῷ Θεῷ ²τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν ^ισπουδὴν
 17 ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ^ο Τίτου· ὅτι ^ατὴν μὲν παρά-
 κλησιν ἐδέξατο, ^ισπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, ^ααὐθαί-
 18 ρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. Συνεπέμφαμεν δὲ μετ'
 αὐτοῦ ^βτὸν ἀδελφόν¹², οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
 19 διὰ ^επασῶν τῶν ἐκκλησιῶν¹³. ^αοὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ
^οχειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν ^ισυνέκδημος ἡμῶν,
 σὺν¹⁴ ^ατῇ χάριτι ταύτῃ ^βτῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν,

¹ ἁγίους,— WH.² —δέξασθαι ἡμᾶς LTr WHR.³ ἀλλὰ

TTr.

⁴ ἐξ ἡμῶν ἐν ὑμῖν BWH (non marg.) R marg.⁵ ἡμε-

τέρας E.

⁶ [Χριστοῦ] WH.⁷ ἀν T.⁸ —τις LTr WHR.⁹ —δὲ LTr WHR.¹⁰ θλίψις LTr.¹¹ θλίψις,...ισότητος· WH

marg.

¹² τὸν ἀδελφὸν μετ' αὐτοῦ TR.¹³ ἐκκλησιῶν,— WH.¹⁴ ἐν LTr WHR.^α ver. 1, 6.^β ver. 19, Vid.^γ 1 Cor. 16. 3.^δ ver. 19,^ε 20. Vid.^ς Act. 6. 1.^ζ Vid.^η 1 Cor. 1. 1.^θ ver. 17.^ι cap. 12. 18.^κ ver. 16,^λ 23. Vid.^μ cap. 2. 13.^ν ver. 10.^ξ 1 Cor. 1.^ο 5.^π Vid.^ρ 1 Cor. 12. 8.^σ ver. 8, 16.

Vid. Rom.

12. 8. Cf.

ver. 17.

^τ ver. 8, 24.^υ cap. 9. 8.^φ 1 Cor. 7.^χ 6.^ψ cap. 6. 10.

Cf. Matt.

20. 28.

^ω 1 Cor. 7.

25.

^α Deut. 15.

7. 8. Prov.

19. 17; 28.

27. 1 Tim.

6. 18, 19.

Heb. 13. 16.

^β cap. 9. 2.^γ ver. 12,

19. cap. 9.

2. Act. 17.

11.

^δ Cf. Marc.

12. 43, 44.

Luc. 21. 3.

cap. 9. 7.

^ε Vid.

Rom. 15.

16.

^ς cap. 9. 12.

Cf. Act. 4.

34.

^ζ Ex. 16. 18.^η cap. 2. 14.^θ Rev. 17.

17.

^ι ver. 3.^κ cap. 12.

18. Cf.

ver. 22.

1 Cor. 16. 3.

^λ 1 Cor. 7.

17.

^μ Vid.

Rom. 5. 3.

^ν Act. 14.

23.

^ξ Act. 19.

29.

^a cap. 4. 15.

^b ver. 11.

^c 2 Thess.

^d 3.

^e ver. 4.

^f Vid.

Rom. 12. 17.

^j Cf. ver. 18.

cap. 9. 5.

^g cap. 2. 3.

^h ver. 6, 13.

ⁱ Philem.

17.

^k Rom. 16.

3.

^l Vid.

Joan. 13. 16.

^m ver. 7, 8.

ⁿ cap. 9. 2.

3. Vid.

cap. 7. 4.

^o ver. 4.

Vid. Act.

6. 1.

^p Vid.

Rom. 12.

13. ver. 12.

Cf. Act. 24.

17.

1 Thess. 4.

9, 10.

^q Vid. cap.

8. 11.

^r Vid. Act.

18. 12.

^s cap. 8. 10.

^t Phil. 1. 26.

^u cap. 3. 10.

^v 1 Cor. 16.

2.

^w Cf. Act.

20. 4.

^x cap. 11. 17.

^y Heb. 3.

14; 11. 1.

^z cap. 8. 18,

22, 23.

^{aa} ver. 6.

Gen. 33. 11.

Judic. 1. 15.

1 Sam. 25.

27; 30. 26.

2 Reg. 5. 15.

^{ab} Phil. 4. 17.

^{ac} cap. 12.

17, 18.

^{ad} Prov. 11.

24, 25.

Gal. 6. 7, 9.

Cf. Mal. 3.

10.

^{ae} Prov. 22.

8, 9.

^{af} Deut. 15.

10. Cf.

cap. 8. 12.

^{ag} Rom. 12. 8.

^{ah} 1 Cor. 16.

3.

^{ai} Phil. 4. 19.

ἡ πρὸς τὴν αὐτοῦ¹ τοῦ Κυρίου δόξαν, καὶ ὁ προθυμίαν
 ὑμῶν^{2,3}. ὅστελλονόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσῃται⁴ 20
 ἐν τῇ ἀδρότητι⁴ ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν.
 ὁ προνοούμενοι⁵ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλὰ 21
 καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Συνεπέμφαμεν δὲ αὐτοῖς 22
 τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς
 πολλαῖς σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιό-
 τερον, ὃ πεποιθῇσιν πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. εἴτε ὑπὲρ 23
 ἡ Τίτου, ἡ κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς ἡ συνεργός· εἴτε
 ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἡ ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.
 Τὴν οὖν ἐνδείξιν^m τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶνⁿ καυ- 24
 χήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς⁶ ἐνδείξασθε⁷ καὶ⁸ εἰς
 πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν. Περὶ μὲν γὰρ ὁ τῆς δια- 9
 κονίας τῆς εἰς ὁ τοὺς ἀγίους περισσὸν μοί ἐστι τὸ
 γράφειν ὑμῖν. οἶδα γὰρ τὴν ὁ προθυμίαν ὑμῶν, ἣν 2
 ὑπὲρ ὑμῶν ὁ καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι ὁ Ἀχαΐα⁹ παρεσ-
 κεύασται ὁ ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ¹⁰ ἐξ¹¹ ὑμῶν ζήλος ἡρέ-
 θισε τοὺς πλείονας. ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα 3
 μὴ ὁ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇⁿ ἐν τῷ
 μέρει τούτῳ· ὁ ἵνα καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι
 ᾗτε, μή πως ὁ ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ 4
 εὐρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν
 ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν ὁ τῇ ὑποστάσει ταύτῃ
 τῆς καυχήσεως¹². ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμεν παρα- 5
 καλέσαι ὁ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν εἰς¹³ ὑμᾶς,
 καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγγελμένην¹⁴ εὐλογίαν
 ὑμῶν, ταύτην ἐτοιμὴν εἶναι, ὁ οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ¹⁵
 μὴ ὥσπερ¹⁶ ὁ πλεονεξίαν. ὁ Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδο- 6
 μένως, φειδομένως καὶ θερίσει· ὁ καὶ ὁ σπείρων ἐπ'
 εὐλογίαις, ἐπ' ὁ εὐλογίαις καὶ θερίσει. ἕκαστος καθὼς 7
 προαιρεῖται¹⁷ τῇ καρδίᾳ· ὁ μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης·
 ὁ ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. δυνατὸς¹⁸ δὲ ὁ Θεός 8
 πᾶσαν ὁ χάριν ὁ περισσεύσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ

¹ — αὐτοῦ LTrWHR.

² ἡμῶν LTrWHR.

³ ἡμῶν, — WH.

⁴ ἀδρότητι S. ⁵ προνοοῦμεν γὰρ LTrWHR. ⁶ ὑπὲρ ὑμῶν εἰς

αὐτοὺς, R marg. ⁷ ἐνδείκνυμενοι LTr (non marg.) WH marg.

⁸ — καὶ LTrWHR. ⁹ Ἀχαΐα WH. ¹⁰ τὸ TTrWH. ¹¹ — ἐξ

LTrWHR. ¹² — τῆς καυχήσεως LTrWHR. ¹³ πρὸς LTr.

¹⁴ προεπηγγελμένην LTrWHR. ¹⁵ — καὶ T. ¹⁶ ὡς LTrWHR.

¹⁷ προῖρηται LTrWHR. ¹⁸ δυνατεῖ LTrWHR.

πάντοτε πάσαν^α αὐτάρκειαν ἔχοντες, ^δ περισσεύητε εἰς
 9 πᾶν ἔργον ἀγαθόν· καθὼς γέγραπται, ^α Ἐσκόρπισεν,
 ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς
 10 τὸν αἰῶνα. Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν^ο σπέρμα¹ τῷ σπείροντι
 καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν² χορηγήσαι³, καὶ πληθύναι⁴ τὸν
 σπόρον ὑμῶν, καὶ ⁵ αὐξήσαι⁵ τὰ γεννήματα⁶ τῆς δι-
 11 καιοσύνης ὑμῶν· ⁷ ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν
⁸ ἀπλότητα, ἣτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν
 12 τῷ Θεῷ⁷. ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ
 μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα ^κ τὰ ὑστερήματα⁸ τῶν
 ἀγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα ^ι διὰ πολλῶν εὐχαρι-
 13 στιῶν τῷ Θεῷ· διὰ ^μ τῆς δοκιμῆς⁹ τῆς διακονίας ταύτης
 ἡ δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ ^ο τῇ ὑποταγῇ¹⁰ τῆς ὁμολογίας
 ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ^β ἀπλότητι
 14 ² τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, καὶ αὐτῶν
 δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν³ ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερ-
 15 βάλλουσιν^γ χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. ^δ χάρις δὲ⁹ τῷ
 Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῆτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

Ι. 10 ΑΥΤΟΣ δὲ ἐγὼ Παῦλος ^ε παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς
 ἡραότητος¹⁰ καὶ ^ζ ἐπεικειας¹¹ τοῦ Χριστοῦ, ὅς ^η κατὰ
 πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς
 2 ὑμᾶς· δέομαι δέ, ² τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποι-
 θήσει, ἣ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινας τοὺς λογι-
 3 ζομένους ἡμᾶς ὡς ^α κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. ἐν
 σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ ^α κατὰ σάρκα ^β στρατευ-
 4 ὀμεθα (^ε τὰ γὰρ ὄπλα τῆς ^δ στρατείας¹² ἡμῶν οὐ σαρ-
 κικά, ἀλλὰ ^δ δυνατὰ ^ε τοῦ Θεοῦ⁷ πρὸς καθαίρεσιν⁹ ὀχυρω-
 5 μάτων), ^β λογισμοὺς ^γ καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα
 ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμα-
 λωτίζοντες πᾶν ^κ νόημα εἰς ^ι τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ,
 6 καὶ ἐν ἐτοιμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν ^μ παρακοήν,
 ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ¹³ ὑπακοή.
 7 Τὰ ^ν κατὰ πρόσωπον βλέπετε; ¹⁴ ^π εἴ τις πέποιθεν
 ἐαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ¹⁵

^α Cf. Phil.
 4. 11.
^β cap. 8. 7.
^γ Vid. Act.
 9. 36.
^δ Ps. 112. 9.
^ε Esa. 55.
 10.
^ς Cf. Ose.
 10. 12.
^ζ 1 Cor. 1. 5.
^η ver. 13.
^θ Vid. Rom.
 12. 8.
^ι ver. 1.
^κ cap. 8. 14.
^ι cap. 1. 11.
^μ Vid. cap.
 8. 2.
^ν Vid.
 Matt. 5. 16.
^ο cap. 10. 5.
^π 1 Tim. 6.
 12, 13.
 Heb. 3. 1;
 4. 14; 10.
 23.
^ρ Vid.
 Rom. 15. 26.
^ς cap. 8. 1.
^τ cap. 2. 14.
^θ Vid.
 Rom. 12. 1.
^ι Vid.
 Matt. 11. 29.
^κ Phil. 4. 5.
^λ Cf. Joan.
 7. 24.
^μ Vid. cap.
 13. 2. Cf.
 1 Cor. 4. 18.
^ν Vid. cap.
 1. 17.
^ξ Vid.
 1 Cor. 9. 7.
^ο Rom. 6.
 13. cap. 6.
^π Cf.
 Eph. 6. 11.
^ρ 1 Cor. 2.
 5. cap. 13.
 3, 4.
^ς (Idioma)
 Act. 7. 20.
^τ ver. 8.
^θ cap. 13. 10.
^ι Cf. Prov.
 21. 22.
 Jer. 1. 10.
^κ Rom. 2.
 15.
^λ Cf. Esa. 2.
 11. 12.
^μ Vid. cap.
 2. 11.
^ν cap. 9. 13.
^ξ Rom. 5.
 19.
^ο cap. 2. 9;
 7. 15.
^π cap. 5. 12.
^ρ Cf. 1 Cor.
 14. 37.

¹ σπόρον LTr. ² βρώσιν, R marg. ³ χορηγήσει LTrWHR.

⁴ πληθύνει LTrWHR, πληθύνει Tr. ⁵ αὐξήσει LTrWHR. ⁶ γε-
 νήματα LTrWH. ⁷ [τῷ] L, at θεοῦ (-τῷ) WH marg. ⁸ γε-
 δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, R. ⁹ -δὲ LTrWHR. ¹⁰ πρᾶυτητος
 LTrWH. ¹¹ ἐπεικειας WH. ¹² στρατίας T. ¹³ -ἡ B.
¹⁴ LWH.R (non marg.). ¹⁵ εἴ TTrWHR.

^a 1 Cor. 3.
^{23.}
^b cap. 7. 14.
^c cap. 13.
^{10.}
^d Rom. 14.
^{19.}
^e ver. 4.
^f cap. 11.
^{21, 30.}
^g 1 Cor. 1.
^{17.}
^h 1 Cor. 1.
^{28; 6. 4.}
ⁱ 1 Cor. 2.
^{13.}
^k ver. 18.
^l Vid. cap.
^{3. 1.}
^m Cf. Prov.
^{27. 18.}
ⁿ cap. 12. 6.
^o Matt. 13.
^{13.} Marc.
^{8. 21.} Eph.
^{5. 17.}
^p ver. 15.
^q Vid.
^r Rom. 12. 3.
^s ver. 15.
^t Ps. 19.
^{4.} Gal. 6.
^{16.}
^u 1 Thess.
^{4. 15.}
^v Rom. 15.
^{20.}
^w 2 Thess.
^{1. 3.}
^x Act. 5. 13.
^y Vid.
^z 1 Cor. 1. 31.
^{aa} Vid. Jac.
^{1. 12.}
^{ab} Cf. Rom.
^{2. 29.}
^{ac} Cf. 1 Cor.
^{4. 8.}
^{ad} ver. 4, 19,
^{ae} Vid.
^{af} Matt. 17.
^{17.}
^{ag} ver. 17, 21.
^{ah} Marc. 7. 22.
^{ai} Cf. Gal.
^{4. 17, 18.}
^{aj} Ose. 2.
^{19, 20.}
^{ak} Cf. Eph.
^{5. 27.} Rev.
^{14. 4.}
^{al} Col. 1. 22,
^{28.}
^{am} Gen. 3. 4.
^{an} Cf. Joan.
^{8. 44.}
^{ao} 1 Thess. 3.
^{5. 1 Tim.}
^{4. 13.}
^{ap} Vid. Luc.
^{20. 23.}

ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς ^a αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς
 Χριστοῦ¹. ^b ἔάν τε² γὰρ καὶ ³ περισσώτερόν τι καυχῇ- 8
 σωμαί⁴ περὶ ^c τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος
 ἡμῖν⁵ εἰς ^d οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς ^e καθαίρεσιν ὑμῶν,
 οὐκ αἰσχυνθήσομαι· ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν 9
 ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί⁶, 10
 φησί⁷, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώ-
 ματος ἀσθενής, καὶ ⁸ ὁ λόγος ^h ἐξουθενημένος⁸. τοῦτο 11
 λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἰοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι'
 ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.

Οὐ γὰρ τολμῶμεν ⁹ ἐγκρίναι ἢ ¹⁰ συγκρίναι ἑαυτούς 12
 τισι τῶν ἑαυτοὺς ^k συνιστανόντων, ἀλλὰ ^l αὐτοὶ ἐν ἑαυ-
 τοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ ¹⁴ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς
 ἑαυτοῖς, οὐ ^m συνιοῦσιν¹¹. ἡμεῖς δὲ οὐχί¹² εἰς ⁿ τὰ ἄμετρα 13
 καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ ^o τὸ μέτρον ^p τοῦ κανόνος οὐ
 ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεός, μέτρον¹³ ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ
 ὑμῶν. οὐ γὰρ ὡς ¹⁴ μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερ- 14
 εκτείνομεν ἑαυτούς¹⁵. ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ^q ἐφθάσαμεν
 ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ· οὐκ εἰς ^r τὰ ἄμετρα 15
 καυχώμενοι ἐν ^s ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες,
^t αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν ^u μεγαλυν-
 θῆναι κατὰ ^v τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεΐαν, εἰς τὰ 16
 ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ
^w κανόνι ^x εἰς τὰ ἔτοιμα καυχήσασθαι. ^y Ὁ δὲ καυχώ- 17
 μενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω· οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν ^z συν- 18
 ιστῶν¹⁶, ἐκεῖνός ἐστι ^{aa} δόκιμος, ^{ab} ἀλλ' ¹⁷ ὃν ὁ Κύριος
^k συνίστησιν.

^{ac} Ὁ ΦΕΛΟΝ ^{ad} ἀνέχεσθέ¹⁸ μου μικρόν¹⁹ τῇ ^{ae} ἀφροσύνῃ²⁰. 11ΙΑ'.
 ἀλλὰ καὶ ^{af} ἀνέχεσθέ μου. ^{ag} ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζηλῶ· 2
^{ah} ἡρμούσας γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ ^{ai} παρθένον ἀγνὴν ^{aj} πα-
 ραστῆσαι τῷ Χριστῷ· φοβοῦμαι δὲ μή πως ^{ak} ὡς ὁ 3
 ὄφεις Εὐάν²¹ ἐξηπάτησεν²² ἐν ^{al} τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω²³

¹ - Χριστοῦ LTTTrWHR. ² - τε Tr[L] WH marg. ³ - καὶ
 LTTTrWHR. ⁴ καυχῆσομαι T. ⁵ - ἡμῖν LTTTrWHR. ⁶ ἐπι-
 στολαὶ μὲν LTTTrWH. ⁷ φασὶν LTr marg. WH marg. ⁸ ἐξ-
 ουθενημένος L. ⁹ ἐν- TWH. ¹⁰ συν- TWH. ¹¹ συνασιν
 LTTTrWH. ¹² οὐκ LTTTrWH. ¹³ θεὸς μέτρον, WH.R marg. ¹⁴ ὡς
 γὰρ LWH marg. ¹⁵ LWH marg. ¹⁶ συνιστάντων LTTTrWH.
¹⁷ ἀλλὰ LTrWH. ¹⁸ ἡνέχεσθέ E. ¹⁹ + τι BELTTTrWHR.
²⁰ τῆς (- τῆς LTTTrWHR) ἀφροσύνης BELTTTrWHR. ²¹ Εὐάν WH.
²² ἐξηπάτησεν Εὐάν LTTTrWH (-v- WH) R. ²³ - οὕτω LTTTrWHR.

φθαρῇ^α τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος¹ τῆς
 4 εἰς τὸν² Χριστόν. εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος³ ἄλλον
 Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτε-
 ρον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον
 5 ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνέχεσθε³. Δογίζομαι γὰρ⁴
 6 ὁ μὴδὲν ὑστερηκέμαι τῶν ὑπὲρ λίαν⁵ ἀποστόλων. εἰ
 δὲ καὶ ἡ ἰδιότης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ⁶ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν
 7 παντὶ φανερωθέντες⁶ ἐν πάσιν εἰς ὑμᾶς. ἡ ἁμαρτίαν
 ἐποίησα, ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῇτε, ὅτι
 ἠδωρεὰν⁷ τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον⁸ εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
 8 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν⁹ ὀψώνιον πρὸς τὴν
 9 ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὕστερη-
 θεῖς, οὐ¹ κατενάρκησα οὐδενός⁷. τὸ γὰρ ὑστέρημά
 μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ
 "Μακεδονίας· καὶ ἔν παντὶ ἀβαρῇ ὑμῖν ἑμαυτὸν⁸ ἐτή-
 10 ρησα καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί,
 ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ σφραγίζεται⁹ εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς
 11 κλίμασι τῆς^α Ἀχαΐας¹⁰. διατί¹¹; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς;
 12 ὁ Θεὸς οἶδεν· ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω
 τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ὁ ἀφορμὴν, ἵνα ἐν¹² φ καυ-
 13 χῶνται, εὐρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. ὅι γὰρ τοιοῦτοι
 ἴψευδαπόστολοι, ἔργαται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι
 14 εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ· καὶ οὐ θαυμαστόν¹³. αὐτοὺς
 γὰρ ὁ Σατανᾶς¹⁴ μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φω-
 15 τός· οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ¹⁵ μετα-
 σχηματίζονται ὡς¹⁶ διάκονοι δικαιοσύνης, ὥν τὸ τέλος
 ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
 16 Ὁ Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξη¹⁷ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή
 γε, κἂν ὡς ἄφρονα¹⁸ δέξασθέ με, ἵνα μικρόν τι καγῶ¹³
 17 καυχῇσωμαι. ὁ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ Κύριον¹⁴, ἀλλ' ὡς ἐν
 18 ἄφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ¹⁹ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ
 "πολλοὶ καυχῶνται²⁰ κατὰ τὴν¹⁵ σάρκα, καγὼ καυχῇσο-
 19 μαι. ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες·

¹ + καὶ τῆς ἀγνότητος LTr [Tr marg. WH] R.

² - τὸν TWH

³ ἀνέχεσθε LWH text. R, ἀνέχεσθε TTrWH marg.

⁴ δὲ LTr marg. ⁵ ὑπερλίαν BLTWH. ⁶ φανερώσαντες

LTrWH. ⁷ οὐθενός LTrWH. ⁸ ἑμαυτὸν ὑμῖν LTrWH. ⁹ φραγίσεται BELTTrWH. ¹⁰ Ἀχαΐας WH. ¹¹ διὰ τί WH.

¹² αὐτὰ LTrWH. ¹³ καγὼ μικρόν τι LTrWH. ¹⁴ κατὰ

Κύριον λαλῶ LTrWH. ¹⁵ - τὴν TTr, [τὴν] WH.

² 1. ¹ Vid. 1 Cor. 5. 5.

¹ Phil. 3. 21.

¹ Gal. 1. 8.

¹ Phil. 3. 19.

¹ ver. 1.

² cap. 12. 6.

² cap. 7. 15.

¹ 1 Cor. 7. 10, 12.

¹ ver. 1, 21.

¹ cap. 9. 4 (var. lect.).

¹ Vid. cap. 1. 17.

¹ 1 Cor. 4. 10.

¹ Cf. Matt. 10. 40.

¹ Phil. 3. 3, 4.

^a Vid. cap. 2. 11.

^b Eph. 6. 5.

^c Cf. cap. 3.

1.

^d Cf. 1 Cor.

3. 11.

^e Gal. 1. 6.

^f ver. 1, 19,

20.

^g cap. 12.

11. Gal. 2.

6.

^h Act. 4. 13.

1 Cor. 14.

16, 23, 24.

ⁱ 1 Cor. 1.

17.

^k Vid.

1 Cor. 12. 8.

^l Vid. cap.

4. 2. Cf.

cap. 6. 9.

^m cap. 12.

13.

ⁿ Vid. Act.

18. 3.

^o Vid.

Matt. 10. 8.

^p Cf. 1 Cor.

9. 18.

^q Rom. 1. 1.

^r Vid.

Marc. 1. 14.

^s Vid. Luc.

3. 14.

^t Phil. 4.

12.

^u cap. 12.

13, 14.

^v 1 Cor. 16.

17.

^w Vid. Act.

16. 9.

^x Rom. 9. 1.

^y Cf. ver. 31.

^z cap. 1. 18,

23; 12. 19.

¹ 1 Cor. 9.

15.

² Vid.

Rom. 15.

23.

³ Vid. Act.

18. 12.

⁴ cap. 12.

15. Cf.

cap. 6. 11.

⁵ cap. 12. 2.

⁶ Cf. 1 Cor.

9. 12.

⁷ Vid.

Rom. 7. 8.

⁸ Cf. cap. 2.

17.

⁹ Vid. Act.

20. 30. Cf.

Rev. 2. 2.

¹⁰ Cf. Gal.

1. 7; 2. 4.

Phil. 3. 13.

Tit. 1. 10,

11. 2 Pet.

¹¹ cap. 3. 9.

^a ver. 1, 4, 19.
^b Gal. 2. 4. Cf. Gal. 4. 3, 9.
^c Cf. cap. 7. 2.
^d Vid.
^e Joan. 18. 22. Cf.
^f 1 Cor. 4. 11. Act. 23. 2.
^g ver. 30. cap. 10. 10.
^h ver. 1, 17. Marc. 7. 22.
ⁱ Act. 6. 1. Phil. 3. 5.
^j Rom. 11. 1.
^k Cf. cap. 12. 11.
^l Vid. 1 Cor. 15. 10.
^m Cf. Act. 9. 16. Luc. 21. 12.
ⁿ Act. 16. 22, 23.
^o Rom. 16. 7.
^p Deut. 25. 3.
^q Act. 14. 19.
^r Cf. Act. 27. 41.
^s Cf. 1 Cor. 15. 30.
^t Marc. 1. 45.
^u 1 Cor. 4. 11. Vid. cap. 6. 5.
^v Vid. Luc. 2. 37.
^w Vid. Rom. 8. 35.
^x Cf. 1 Cor. 8. 9, 13.
^y cap. 12. 5, 9, 10; 13.
^z Vid. 1 Cor. 2. 3.
^{aa} Vid. Rom. 15. 6.
^{ab} ver. 10.
^{ac} Cf. Rom. 9. 5.
^{ad} Vid. Act. 9. 2.
^{ae} Cf. Act. 9. 24.
^{af} Act. 20. 9.
^{ag} Act. 9. 25.
^{ah} ver. 5, 9. cap. 11. 30.
^{ai} Gal. 1. 12; 2. 2.
^{aj} Eph. 3. 3.
^{ak} Vid.
^{al} Rom. 16. 7.

^a ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς ^b καταδουλοῖ, εἴ τις ^c κατεσ- 20
 θίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ^d ὑμᾶς εἰς
 πρόσωπον¹ δέρει. κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς 21
^e ἡσθενήσαμεν². ἐν ᾧ ὁ ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἄφροσύνῃ
 λέγω, τολμῶ καγώ. ^g Ἑβραῖοί³ εἰσι; καγώ. ^h Ἰσρα- 22
 ηλίται⁴ εἰσι; καγώ. ⁱ σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι; καγώ.
 διάκονοι Χριστοῦ εἰσί; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ 23
 ἐγώ⁵. ^k ἐν κόποις περισσοτέρως, ^l ἐν πληγαῖς ὑπερβαλ-
 λόντως⁶, ^m ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις
 πολλάκις. ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις ⁿ τεσσαράκοντα⁷ 24
 παρὰ μίαν ἔλαβον, τρίς ἑρραβδίσθην⁸, ^o ἅπαξ ἐλιθάσ- 25
 θην, τρίς ^p ἐνανάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πε-
 ποιήκα· ὁδοιπορίαις πολλάκις. ^q κινδύνους ποταμῶν, 26
 κινδύνους ληστῶν, κινδύνους ἐκ γένους, κινδύνους ἐξ
 ἐθνῶν, κινδύνους ἐν πόλει, κινδύνους ^r ἐν ἔρημίᾳ, κιν-
 δύνους ἐν θαλάσῃ, κινδύνους ἐν ψευδαδέλφοις. ἐν⁹ 27
^s κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἄγρυπνίαις πολλάκις, ἐν ^u λιμῷ
 καὶ δίψει, ἐν ἔρηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ ^w γυμ-
 νότητι· χωρὶς τῶν παρεκτός, ἣ ἐπισύστασις μου¹⁰ ἢ 28
 καθ' ἡμέραν, ἣ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. ^x τίς 29
^y ἄσθενεῖ, καὶ οὐκ ἄσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ
 ἐγὼ πυροῦμαι; εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἄσθενείας 30
 μου¹¹ καυχῆσομαι. ^z Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου 31
 ἡμῶν ¹² Ἰησοῦ Χριστοῦ¹³ ^a οἶδεν, ὃ ὧν εὐλογητὸς εἰς
 τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἐν ^c Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρ- 32
 χης Ἀρέτα¹⁴ τοῦ βασιλέως ^d ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν
 πόλιν¹⁵, πιάσαι με θέλων¹⁶. καὶ διὰ θυρίδος ^e ἐν σαρ- 33
 γάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς
 χεῖρας αὐτοῦ. ^f Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύ- 12
 σομαι γὰρ¹⁷ εἰς ὀπτασίας καὶ ^h ἀποκαλύψεις Κυρίου.
 οἶδα ἄνθρωπον ⁱ ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων· 2

¹ εἰς πρόσωπον ὑμᾶς LTTTrWHR.

² ἡσθενήκαμεν LTTTrWHR.

³ Ἑβραῖοι WH (sic passim). ⁴ Ἰσραηλίται TWH. ⁵ ὑπερεγώ L, ὑπὲρ ἐγὼ WH.

⁶ ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως ante ἐν θανάτοις legunt LTTTrWHR, at ἐν πληγαῖς περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς ὑπερβαλ-
 λόντως T. ⁷ τεσσαράκοντα LTTTrWH. ⁸ ἑρραβδίσθην LTTTrWH.

⁹ — ἐν LTTTrWHR. ¹⁰ ἐπίστασις μοι LTTTrWHR. ¹¹ [μου] WH.

¹² — ἡμῶν LTTTrWHR. ¹³ — Χριστοῦ LTTTrWHR. ¹⁴ Ἀρέτα WH.

¹⁵ πόλιν Δαμασκηνῶν LTTTrWH. ¹⁶ — θέλων LTTTrWHR. ¹⁷ δεῖ, (· WH) οὐ συμφέρον μὲν, ἐλεύσομαι δὲ (+ καὶ L) LTTTrWHR, at δὲ οὐ συμφέρον κ.τ.λ. WH marg. R marg.

- εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ¹ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν· ἄρπαγέντα τὸν τοιοῦτον
 3 ἕως τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον· εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς² τοῦ σώματος, οὐκ
 4 οἶδα³. ὁ Θεὸς οἶδεν· ὅτι ἡρπάγη εἰς⁴ τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ
 5 λαλῆσαι. ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχῆσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμμαντοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις
 6 μου⁴. ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· ἡφείδομαι δέ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογίσσεται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι⁵ ἐξ ἐμοῦ.
 7 Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων⁶ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι ἰσκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος
 8 ὡς Σατανᾶ⁷ ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι⁸. ὑπὲρ τούτου ὅτρυνε τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ
 9 ἀπ' ἐμοῦ· καὶ εἰρηκέ μοι, “Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου¹⁰ ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται¹¹.” ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου¹², ἵνα
 10 ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὑβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ
 11 ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι. Γέγονα ἄφρων καυχώμενος¹⁴. ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ¹⁵ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν¹⁶ ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι.
 12 Ὅτι μὲν σημεία τοῦ ἀποστόλου κατεργάσθη¹⁷ ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν¹⁸ σημείοις¹⁹ καὶ τέρασιν καὶ
 13 δυνάμεσιν. τί γὰρ ἐστὶν ὃ ἡττήθητε²⁰ ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα
 14 ὑμῶν; ἡχαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. ἰδοὺ τρίτον²¹ ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ κατα-

^a cap. 11.
11.

^b ver. 4.
1 Thess. 4.
17. Rev.
12. 5. Cf.
Ezek. 8. 3.
^c Cf. Deut.
10. 14.
1 Reg. 8.
27. 2 Chr.
2. 6. Neh.
9. 6. Ps.
68. 33; 148.
4.

^d Vid. Luc.
23. 43. Cf.
Act. 22. 17?
^e ver. 1, 9.
^f ver. 9, 10,
11, 12.
Vid. cap.
11. 30.

^g ver. 11.
cap. 11. 16,
17.

^h 1 Cor. 7.
23.

ⁱ Cf. cap.
10. 12.

^k cap. 4. 7.
^l Num. 33.
55. Ezek.
28. 24 (Sep-
tuagint.).

^m Cf. Job
2. 6, 7.
Luc. 13. 16.

ⁿ Vid.
1 Cor. 5. 5.
^o Matt. 26.
44.

^p Cf. Phil.
4. 13.
^q 1 Cor. 2.
5.

^r Vid. Luc.
21. 23.
^s Marc. 10.
30.

^t Vid. cap.
6. 4.
^u Rom. 8.
35. Cf.
2 Tim. 3. 11.

^v cap. 13. 4.
^w ver. 10.
12. Vid.
cap. 3. 1.

^x cap. 11. 23.
Vid. cap.
11. 5. Cf.
1 Cor. 15. 9.

^y 1 Cor. 3.
7. Gal. 6.
2.

^z Vid.
Marc. 16.
20.

^a cap. 6. 4.
^d Joan. 4.
48.

^c Matt. 11.
^e ver.

20, 21, 23. ^f Cf. 1 Cor. 9. 18.
21. cap. 13. 1, 2. Cf. cap. 1. 15.

^g cap. 11. 9.

^h Vid. cap. 11. 7.

ⁱ ver.

5 ὑμᾶς¹. ἑαυτοὺς ^απειράζετε εἰ ἔστε ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς ^βδοκιμάζετε. ἢ οὐκ ἐπιγινώσχετε ἑαυτούς, ὅτι ^γἸησοῦς Χριστὸς² ἐν ὑμῖν ἔστιν³; εἰ μὴ τι ^δἀδόκιμοί⁴ 6 ἔστε. ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἔσμεν ^εἀδόκιμοι. εὐχομαι⁵ δὲ πρὸς τὸν Θεόν, μὴ ποιήσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς ^ςδόκιμοι φανώμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῇτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ^ζἀδόκιμοι ὦμεν. οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, 9 ἀλλ' ^ηὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν γὰρ ὅταν ^θἡμεῖς ἀσθενώμεν, ^ιὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε· τοῦτο δὲ⁶ καὶ 10 εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν ^κκατάρτισιν. διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ^λἀποτόμως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος⁷ ^μεἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ ^νεἰς καθαίρεσιν.

11 ^οΛοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, ^πκαταρτίζεσθε, ^ρπαρακαλεῖσθε, ^ςτὸ αὐτὸ φρονεῖτε, ^τεἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς 12 τῆς ἀγάπης καὶ ^θεἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. ^ιἈσπασασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι⁸. ^κἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. ^λἩ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ⁹, καὶ ^μἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ^νἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.¹⁰

Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας, διὰ Τίτου καὶ Δουκᾶ¹¹.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹².

1 ΠΑΥΛΟΣ ^αἀπόστολος, ^βοὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ ^γδιὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ^δΘεοῦ

¹ [εἰς ὑμᾶς] WH. ² Χριστὸς Ἰησοῦς L marg. TTr WH marg. ³ — ἐστιν TTr [L] WH. ⁴ εὐχόμεθα LTr WH. ⁵ ἀλλὰ TTr WH. ⁶ — δὲ LTr WH. ⁷ ὁ Κύριος ἔδωκέ μοι LTr WH. ⁸ φιλήματι ἀγίῳ L marg. ⁹ [Χριστοῦ] WH. ¹⁰ — ἀμήν. LTr WH. ¹¹ + Ἐν στίχοις φ4 S, Πρὸς Κορινθίους Β' Tr. Deest subscriptio in LTr WH. ¹² Ἡ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴ Παύλου S, Πρὸς Γαλάτας LTr WH.

^α Vid. Joan. 6. 6. ^β Vid. 1 Cor. 11. 28. ^γ Joan. 17. 23. ^δ ver. 6. 7. Vid. 1 Cor. 9. 27. ^ε 1 Cor. 11. 19. Vid. Jac. 1. 12.

^ς ver. 4. ^ζ 1 Cor. 4. 10. ^η Cf. ver. 11. ^θ ver. 2. cap. 2. 1; 12. 20. ^ι Tit. 1. 13. ^κ cap. 10. 8. Vid. Rom. 14. 19. ^λ Vid. cap. 10. 4. ^μ Cf. Phil. 3. 1. ^ν 1 Thess. 3. 10. Heb. 13. 21. ^ξ 1 Pet. 5. 10. Vid. Luc. 6. 40. ^ο cap. 1. 4. ^π Vid. Rom. 12. 16. ^ρ Vid. Marc. 9. 50. ^ς Vid. Rom. 15. 33. ^τ Vid. Rom. 16. 16. ^θ Phil. 4. 22. ^ι Vid. Rom. 16. 20. ^κ Jud. 21. ^λ Phil. 2. 1.

^α Cf. 2 Cor. 1. 1. ^β ver. 11. ^γ Act. 20. 24. Cf. 1 Tim. 1. 1. Tit. 1. 3.

^a Vid. Act. 2. 24.
^b Phil. 4. 21.
^c cap. 3. 1. Vid. Act. 16. 6.
^d Vid. Rom. 1. 7.
^e 1 Tim. 1. 2. 1 Cor. 15. 3.
^f 1 Joan. 5. 19. Cf. Joan. 15. 19; 17. 15.
^g Eph. 2. 2. ^h Phil. 4. 20.
ⁱ 1 Thess. 1. 3; 3. 11, 13.
^k Cf. Act. 16. 6; 18. 23. cap. 4. 13.
^l ver. 15. cap. 5. 8. Vid. Rom. 8. 30.
^m 2 Cor. 11. 4. Cf. Act. 4. 12.
ⁿ Cf. 2 Cor. 11. 13.
^o cap. 5. 10. Act. 15. 24.
^p 2 Cor. 11. 14.
^q Deut. 4. 2; 12. 32. Prov. 30. 6. Rev. 22. 18.
^r Vid. Rom. 9. 3.
^s Vid. Act. 18. 4.
^t 1 Thess. 2. 4. Eph. 6. 6. Col. 3. 22. Cf. 1 Cor. 10. 33.
^u Vid. 1 Cor. 15. 1.
^v Cf. Rom. 2. 16.
^w ver. 1. Vid. 1 Cor. 11. 23.
^x ver. 16. cap. 2. 2.
^y 2 Cor. 12. 1. Cf. Act. 22. 14.
^z Cf. Act. 26. 3.
^{aa} Vid. Jac. 3. 13.
^{ab} ver. 14. 2 Macc. 21; 8. 1; 14. 38.
^{ac} ver. 23. Vid. Act. 8. 3.

πατρὸς ^a τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ^b οἱ σὺν 2
 ἔμοι πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις ^c τῆς Γαλατίας·
^d χάρις ὑμῖν καὶ ^e εἰρήνη ^{de} ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Κυρίου 3
 ἡμῶν ¹ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ^f τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ² τῶν 4
 ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλθαι ἡμᾶς ἐκ ^g τοῦ ἐνεστῶ-
 τος αἰῶνος ³ πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα ^h τοῦ Θεοῦ καὶ
 πατρὸς ἡμῶν, ^h ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 5
 ἀμήν.

Θαναμάζω ὅτι οὕτω ^k ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ ^l τοῦ 6
 καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ, εἰς ^m ἕτερον εὐ-
 αγγέλιον· ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, ⁿ εἰ μὴ τινές εἰσιν ^o οἱ 7
 παραάσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ
 εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ^η 8
^p ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ ^q εὐαγγελίζηται ⁴ ὑμῖν ⁵ παρ' ὃ εὐηγ-
 γελισάμεθα ὑμῖν, ^r ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρηκάμεν, 9
 καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς ^q εὐαγγελίζεται παρ'
 ὃ παρελάβετε, ^r ἀνάθεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους 10
^s πείθω ^η τὸν Θεόν; ^η ζητῶ ^t ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ
⁶ γὰρ ⁶ ἐτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν
 ἦμην.

^u Γνωρίζω δὲ ^u ὑμῖν, ἀδελφοί, ^v τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγ- 11 Α'.
 γελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἀνθρωπον·
 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ ^w παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, 12
 οὔτε ⁸ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ ^z δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χρισ-
 τοῦ. ^{aa} Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ^b ἀναστροφὴν ποτε ἐν 13
 τῷ ^{cc} Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ^d ἐδίωκον ^e τὴν ἐκ-
 κλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ^f ἐπόρθουν αὐτήν· καὶ προέκοπ- 14
 τον ἐν τῷ ^{cc} Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας
 ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ^z ζηλωτῆς ὑπάρχων
 τῶν πατρικῶν μου ^g παραδόσεων. ὅτε δὲ εὐδόκησεν 15
 ὁ Θεός ⁹ ὁ ^h ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ
 καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, ^z ἀποκαλύψαι τὸν 16
 υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ^z ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς
 ἔθνεσιν· εὐθέως οὐ ^k προσανεθέμην ¹ σαρκὶ καὶ αἵματι,

¹ Transferunt ἡμῶν Tr marg. WH (non marg.) R in locum post πατρός. καὶ κυρίου [ἡμῶν] WH marg. ² περὶ LTrWH marg. ³ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος LTrWH. ⁴ εὐαγγελίσθηται L marg. TWH. ⁵ —ὑμῖν T[Tr marg. WH] R marg., seu ὑμῖν εὐαγγ. Tr marg. ⁶ —γὰρ LTrWH. ⁷ γὰρ TrWH (non marg.) R. ⁸ οὐδὲ LTrWH marg. ⁹ —ὁ Θεός T[LTr

8. 3. ^c Vid. Act. 20. 28. ^f Cf. Phil. 3. 6. Vid. Act. 21. 20. ^g Vid. Matt. 15. 2.
 Cf. Jer. 9. 14. 2 Tim. 1. 3. ^h Esa. 44. 2, 24; 49. 1, 5. Jer. 1. 5. Luc. 1. 15. Act.
 13. 2. Rom. 1. 1. ⁱ cap. 2. 9. Vid. Act. 9. 15. ^k cap. 2. 6. ^l Vid. Matt. 16. 17.

- 17 ^a οὐδὲ ἀνῆλθον¹ εἰς Ἱεροσόλυμα² πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ
ἀποστόλους, ἀλλ'³ ἀπῆλθον εἰς ^b Ἀραβίαν, καὶ πάλιν
18 ὑπέστρεψα εἰς ^c Δαμασκόν. Ἐπειτα ^d μετὰ ἑτῆ τρία⁴
^e ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα² ἱστορῆσαι Ἰπέτρον⁵, καὶ
19 ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· ἕτερον δὲ
τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ ^f Ἰάκωβον^h τὸν ἀδελ-
20 φὸν τοῦ Κυρίου. ^g αὐτὸς δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον
21 τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. Ἐπειτα ἦλθον εἰς ^k τὰ
22 κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς⁶ ^{im} Κιλικίας· ἡμην δὲ
ἀγνοοῦμενος τῷ προσώπῳ ⁿ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰου-
23 δαίας ταῖς ^o ἐν Χριστῷ· μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν,
“Ὅτι ^p ὁ διώκων ἡμᾶς ποτέ, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν
24 πίστιν ἣν ποτε ^q ἐπόρθει.” καὶ ^r ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν
B'. 2 Θεόν. Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ^s ἀνέβην
εἰς Ἱεροσόλυμα² μετὰ ^t Βαρνάβαν, ⁷ συμπαραλαβὼν καὶ
2 ^u Τίτον· ἀνέβην δὲ κατὰ ^v ἀποκάλυψιν, καὶ ^z ἀνεθέμην
αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ ^y κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ'
ἰδίαν δὲ ^z τοῖς δοκοῦσι, ^a μή πως εἰς κενὸν ^b τρέχω ἢ
3 ἔδραμον. Ἀλλ' οὐδὲ ^c Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὢν,
4 ^d ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι. διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους
^e ψευδαδέλφους, οἵτινες ^f παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι
⁷ τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
5 ἵνα ἡμᾶς ^g καταδουλώσωσιν⁸. οἷς οὐδὲ ^h πρὸς ὥραν
εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ⁱ ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου
6 διαμείνῃ⁹ πρὸς ὑμᾶς. Ἀπὸ δὲ ^j τῶν δοκούντων ^k εἰναί
τι, ^l ὅποιοί ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον¹⁰
^m Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ ⁿ οἱ δοκοῦντες
7 οὐδὲν ^o προσανέθεντο, ἀλλὰ τούναντίον, ἰδόντες ὅτι
^p πεπίστευμαι ^q τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς
8 Πέτρος τῆς περιτομῆς· ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς
^r ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ^s ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ¹¹ ^t εἰς τὰ
9 ἔθνη· καὶ γνόντες ^u τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, ^v Ἰάκω-
βος καὶ ^w Κηφᾶς καὶ ^x Ἰωάννης¹², ^y οἱ δοκοῦντες ^z στύλοι¹³

¹ ἀπῆλθον LTr marg.² Ἱεροσόλυμα WH.³ ἀλλὰ LTr WH.⁴ τρία ἔτη TWH.⁵ Κηφᾶν LTr WHR.⁶ [τῆς] WH.⁷ συν- TWH.⁸ καταδουλώσουσιν LTr WHR.⁹ διαμείνῃ L¹⁰ marg. ¹⁰ + ὁ T[WH].¹¹ καί μοι LTr.¹² Ἰωάννης Tr WH.¹³ στύλοι LTr.^a 2 Cor. 7. 8.ⁱ ver. 14.^k cap. 6. 3.

Act. 5. 36; 8. 9. Cf. 1 Cor. 3. 7.

² Cor. 11. 5; 12. 11.^m Act. 10. 34.º cap. 1. 16.¹ 1 Cor. 9. 17.² 4. 11. 1. 11. Tit. 1. 3.^p Vid. Act. 9. 15.^q Vid. Act. 1. 25.³ 5. Vid. Matt. 14. 2.^s Vid. Rom. 15. 18.^t Vid. Rom. 12. 3.

&c.

^u ver. 11, 14 (var. lect.). Vid. Joan. 1. 43.^v Vid. Luc. 22. 24.^w Rev. 3. 12.^a Cf. Act.

9. 23.

^b Act. 2. 11.^c Vid. Act.

9. 2.

^d Cf. Act.

9. 23.

^e Cf. Act.

22. 17?

^f Vid.

Joan. 1. 43.

^g cap. 2. 9.

12. Vid.

Act. 12. 17.

^h Vid.

Matt. 12. 46.

ⁱ Cf. 2 Cor.

1. 23.

^k Vid. Rom.

15. 23.

^l Vid.

Act. 15.

23.

^m Vid. Act.

6. 9. Cf.

Act. 9. 30?

ⁿ 1 Thess.

2. 14. Vid.

1 Cor. 7. 17.

^o Vid.

Rom. 16. 7.

^p ver. 13.^q 1 Pet. 2.

12.

^r Cf. Act.

15. 2?

^s ver. 9, 13.

Vid. Act. 4.

36.

^t ver. 3.

Vid. 2 Cor.

2. 13.

^u Vid. cap.

1. 12.

^v Act. 25.

14.

^w 1 Tim. 3.

16.

^x ver. 6, 9.

Marc. 10.

42.

^y cap. 4. 11.

1 Thess. 3.

5.

^z cap. 5. 7.

Vid. 1 Cor.

9. 24.

^a ver. 14.

cap. 6. 12.

Cf. Act. 16.

3.

^d Cf. cap. 1.

7. 2 Cor.

11. 13, 26.

^e Rom. 5.

20.

^f cap. 5. 1.^g 2 Cor. 11.

20. cap. 4.

3, 9, 24, 25.

^h Cf.

^a ver. 1, 13.
^b Vid. Act.
 2. 42. Cf.
 Act. 21. 20.
^c cap. 1. 16.
^d Cf. Act.
 24. 17.
^e Vid. Act.
 13. 1. Cf.
 Act. 15. 1,
 35.
^f Job 21. 31.
^g ver. 9.
^h cap. 1. 19.
ⁱ Vid. Luc.
 15. 2. Cf.
 Marc. 2. 16.
 Act. 10. 28.
^j Heb. 10.
 38, 39.
^k Vid. Act.
 11. 2.
^l 1 Tim. 4.
 2.
^m Heb. 12.
 13.
ⁿ ver. 5.
^o 1 Tim. 5.
 20.
^p ver. 3.
^q Esther 8.
 17 (Sep-
 tuagint.).
^r cap. 4. 8.
 Eph. 2. 3.
^s cap. 3. 11,
 24. Vid.
 Rom. 9. 30.
^t Rom. 3.
 20. Cf. Ps.
 143. 2.
^u cap. 3. 11.
 Cf. Act. 13.
 39.
^v Vid.
 Rom. 2. 13.
^w cap. 3. 21;
 6. 14. Vid.
 Luc. 20. 16.
^x Vid.
 Rom. 6. 2;
 7. 4.
^y 1 Thess.
 5. 10. Vid.
 Luc. 20. 38.
^z Vid.
 Rom. 14. 7.
^{aa} Rom. 6. 6.
 Cf. cap. 5.
 24; 6. 14.
^{ab} Joan. 17.
 23.
^{ac} Vid.
 Rom. 8. 37.
^{ad} cap. 3. 15.
 Vid. Luc.
 7. 30.
^{ae} Heb. 7.
 11.
^{af} Vid.
 Matt. 10. 8.

εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἔμοι καὶ ^aΒαρνάβα ^bκοινωνίας, ἵνα
 ἡμεῖς ^cεἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν·
 μόνον ^dτῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπού- 10
 δασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Ὅτε δὲ ἦλθε Πέτρος ^e 11 Γ'.
 εἰς Ἐντιόχειαν, ^fκατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι
 κατεγνωσμένος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθειν τινὰς ἀπὸ 12
 Ὀϊκώβου, ^hμετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον ⁱ,
 ἵπέστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος ^kτοὺς
 ἐκ περιτομῆς. καὶ συννυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ ^lοἱ 13
 λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη
 αὐτῶν ^mτῇ ὑποκρίσει. Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθο- 14
 ποδοῦσι πρὸς ⁿτὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον
 τῷ Πέτρῳ ^oἔμπροσθεν πάντων, "Εἰ σύ, Ἰουδαῖος
 ὑπάρχων, ἐθνικῶς ζῆς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς ^p, τί ^qτὰ 15
 ἔθνη ^rἀναγκάζεις ^sἸουδαῖζειν;" Ἡμεῖς ^tφύσει Ἰουδαῖοι, 16
 καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, ^uεἰδότες ^vὅτι οὐ δικαιου-
 ται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν ^wμὴ διὰ πίστεως
 Ἰησοῦ Χριστοῦ ^x, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ^y 17
 ἐπιστεῦσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ,
 καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου. ^zδιότι ^{aa}οὐ δικαιωθήσεται ἐξ
 ἔργων νόμου ^{ab}πᾶσα σὰρξ. εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῇ- 18
 ναι ἐν Χριστῷ, εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί,
 ἄρα ^{ac}Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; ^{ad}μὴ γένοιτο. εἰ 19
 γὰρ ^{ae}ἡ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην
 ἑμαυτὸν συνίστημι ^{af}. ^{ag}Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμον νόμῳ 20
 ἀπέθανον, ^{ah}ἵνα Θεῷ ζήσω. ^{ai}Χριστῷ συνεσταύρωμαι ^{aj}
 ζῶ δέ, ^{ak}οὐκ ἔτι ^{al}ἐγώ, ζῇ δὲ ^{am}ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ
 νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ^{an}, 21
 τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ
 ἐμοῦ. οὐκ ἵσθαι τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. ^{ao}εἰ γὰρ διὰ ^{ap}
 νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς ^{aq}ἔδωκεν ἀπέθανεν.

¹ + [μὲν] L. ² Κηφᾶς LTrWHR. ³ ἦλθεν LTr (non
 marg.). ⁴ [καὶ] WH. ⁵ Κηφᾶ LTrWHR. ⁶ καὶ οὐχ
 (οὐκ TrWH, at MSS οὐχ WH marg.) Ἰουδαϊκῶς ζῆς LTrWH.
⁷ πῶς LTrWHR. ⁸ + δὲ LTrWHR. ⁹ Χριστοῦ Ἰησοῦ
 TTr (non marg.) WH. ¹⁰ Ἰησοῦν χριστὸν L marg. WH marg.
¹¹ ὅτι LTrWH. ¹² ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται LTrWH.
¹³ ἄρα L. ¹⁴ L. ¹⁵ συνιστάνω LTrWH. ¹⁶ —, WH, R
 marg. ¹⁷ οὐκέτι LTrWH. ¹⁸ θεοῦ καὶ χριστοῦ LTr (non
 marg.).

- Δ. 3 Ὁ ἄ᾽ ΑΝΟΗΤΟΙ ὁ Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε ἡ
 ἀληθεία μὴ πείθεσθαι¹, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς
 2 Χριστὸς προεγράφη ἐν ὑμῖν² ἑσταυρωμένος; τοῦτο
 μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἑξ ἔργων νόμου τὸ
 3 πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἄ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; οὕτως ἂν ὀνό-
 τοι ἔστε; ἑναρξάμενοι πνεύματι, νῦν ἡ σαρκὶ ἐπιτε-
 4 λείσθε; τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ³; εἴ γε καὶ εἰκῇ³.
 5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἡ ἐνεργῶν δυνά-
 μεις ἐν ὑμῖν, ἑξ ἔργων νόμου ἢ ἄ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
 6 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη
 Ε'. 7 αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πί-
 8 στεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ. προῖδούσα δὲ ἡ
 γραφή ὅτι ἐκ πίστεως ἡ δικαιοσύνη τὰ ἔθνη ὁ Θεός,
 προενηγγελίστατο τῷ Ἀβραάμ, ὅτι ὅτι ἐνευλογηθήσου-
 9 ται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. ὥστε οἱ ἐκ πίστεως,
 5'. 10 εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. ὅσοι γὰρ ἐξ
 ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶ. γέγραπται
 γάρ⁶, ὅτι Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν⁷ πᾶσι
 τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ
 11 ποιῆσαι αὐτά. ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιούται
 παρὰ τῷ Θεῷ, δῆλον. ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως
 12 ζήσεται. ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ'⁸
 ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος⁹ ζήσεται ἐν αὐτοῖς.
 13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νό-
 μου, ὡς γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ. γέγραπται γάρ¹⁰,
 14 ὅτι Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. ἵνα
 εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν Χρισ-
 τῷ Ἰησοῦ¹¹, ἵνα ὁ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λά-
 Ζ'. 15 βωμεν διὰ τῆς πίστεως. Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον
 λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς
 16 ἄθετεῖ ἢ ἐπιδιатάσσεται. τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐρρήθησαν¹²
 αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει,
 ὅτι Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ'¹³

^a ver. 8.

Luc. 24. 25.

^b Vid. cap.

1. 2.

^c Cf. Act.

8. 9, 11.

^d cap. 5. 7.^e Num. 21.

9.

^f Cf. 1 Cor.

1. 23.

^g ver. 5, 14.

Act. 15. 8.

^h ver. 5.

Rom. 10.

17.

ⁱ Phil. 1. 6.^k Heb. 7.

16; 9. 10.

^l 1 Cor. 15.

2. cap. 4.

11. Vid.

Rom. 13. 4.

^m Vid. cap.

2. 8.

ⁿ Gen. 15.

6. Rom.

4. 3. Jac.

2. 23.

^o ver. 9.

Cf. Joan. 8.

39. Vid.

Luc. 19. 9.

^p Vid. ver.

22.

^q Rom. 3.

29. 30.

^r Gen. 12.

3. Cf. Gen.

18. 18; 22.

18. ver. 14.

^s Rom. 4.

15.

^t Deut. 27.

26. Jer.

11. 3.

^u Vid. cap.

2. 16.

^v Hab. 2. 4.

Rom. 1. 17.

Heb. 10. 38.

^w Lev. 18. 5.

Rom. 10. 5.

^x 2 Cor. 5.

21.

^y Deut. 21.

23.

^z Cf. Act. 5.

30.

^a Act. 2. 33.

Rom. 4. 16.

^c Esa. 32.

15; 44. 3.

Joel 2. 28.

Joan. 7. 39.

^d Vid.

Rom. 3. 5.

^e Cf. Heb.

9. 17. ver.

17.

^f 2 Cor. 2. 8.^g cap. 2. 21.^h Act. 13. 32.¹ — τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι LTTTrWHR.² — ἐν ὑμῖν LTTTr³ εἰκῇ LWH.⁴ υἱοὶ εἰσιν L (non marg.) TTr (non

marg.) WH.

⁵ εὐλογηθῆσονται BE.⁶ + ὅτι LTTTrWHR.⁷ — ἐν TTr ([ἐν] Tr marg.) WH.⁸ ἀλλὰ TTr.⁹ — ἄνθρωπος

LTTTrWHR.

¹⁰ ὅτι γέγραπται LTTTrWHR.¹¹ Ἰησοῦ χριστῷ

Tr (non marg.) WH (non marg.).

¹² ἐρρήθησαν LTTTrWH.¹³ ἀλλὰ Tr.

^a Gen. 17.
⁷ Act. 3.
²⁵.
^c ver. 15.
^c Cf. Gen.
 12. 1—3;
 15. 13. Ex.
 12. 40.
 Act. 7. 6.
^d Matt. 15.
 6. Marc.
 7. 13.
^e ver. 16.
^f Rom. 4.
 14.
^g Cf. Heb.
 6. 13, 14.
 Vid. Rom.
 3. 29.
^h Cf. Rom.
 4. 15; 5.
 20.
ⁱ Act. 7. 53.
^k Ex. 20. 19,
 21, 22.
 Deut. 5. 5,
 22, 27, 31.
 Act. 7. 38.
^l 1 Tim. 2.
 5. Heb. 8.
 6; 9. 15;
 12. 24. Cf.
 Heb. 6. 17.
^m Rom. 3.
 30.
ⁿ Vid. cap.
 2. 17.
^o cap. 2. 21.
^p ver. 23.
 Rom. 11.
 32.
^q ver. 8.
 cap. 4. 30.
 Vid. Rom.
 9. 17.
^r Rom. 3. 9.
^s Vid. Act.
 10. 43.
^t Rom. 10.
 4.
^u ver. 25.
 1 Cor. 4.
 15.
^v Vid. cap.
 2. 16.
^w Vid.
 Rom. 9. 30.
^x cap. 4. 5,
 6. Cf.
 Joan. 1. 12.
 Rom. 8. 16.
^y Vid.
 Matt. 28.
 19. Cf.
 Rom. 6. 3.
^z Rom. 13.
 14.
^{aa} Vid.
 1 Cor. 12.
 13.
^{ab} 1 Cor. 11.
 11.
 11. Cf. Joan. 17. 11.
 Rom. 8. 17.
 9, 22, 24. cap. 2. 4.

ένος, ^a “Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστι Χριστός. τοῦτο δὲ λέγω, ^b διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ ¹ Θεοῦ εἰς Χριστὸν ^c ὃ μετὰ ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα ² γεγονὼς νόμος οὐκ ^d ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ^e ἐπαγγελίαν. εἰ γὰρ ἐκ νόμου ^f ἡ κληρονομία, ¹⁸ οὐκ ἔτι ^g ἔξ ^h ἐπαγγελίας. ⁹ τῷ δὲ Ἀβραάμ δι’ ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός. Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν ¹⁹ ^h παραβάσεων χάριν προστετέθη, ἄχρισ οὐ ⁱ ἔλθῃ ^j τὸ σπέρμα ^k ᾧ ἐπήγγελται, ^l διαταγείς δι’ ἀγγέλων, ^m ἐν χειρὶ ⁿ μεσίτου. ὁ δὲ ^o μεσίτης ἐνὸς οὐκ ἔστιν, ^p ὃ δὲ ²⁰ Θεὸς εἰς ἐστίν. Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν ²¹ τοῦ Θεοῦ ^q; ^r μὴ γένοιτο. ^s εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὅπως ἂν ἐκ νόμου ^t ἦν ἡ δικαιοσύνη· ἀλλὰ ^u συνέκλεισεν ἡ ^v γραφὴ τὰ πάντα ^w ὑπὸ ²² ἁμαρτίαν, ἵνα ^x ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ ^y τοῖς πιστεύουσιν. Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν ²³ πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα ^z συγκεκλεισμένοι ⁸ εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ὥστε ὁ ²⁴ νόμος ^{aa} παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ^{ab} ἵνα ^{ac} ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, ²⁵ οὐκ ἔτι ^{ad} ὑπὸ ^{ae} παιδαγωγόν ἐσμεν. πάντες γὰρ ^{ae} υἱοὶ ²⁶ Θεοῦ ἐστέ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὅσοι ²⁷ γὰρ εἰς Χριστὸν ^{af} ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ^{ag} ἐνεδύσασθε. οὐκ ἐνι ^{ah} Ἰουδαίῳ, οὐδὲ ^{ai} Ἕλλην· οὐκ ἐνι ^{ai} δούλῳ, οὐδὲ ²⁸ ἐλεύθερῳ· οὐκ ἐνι ^{aj} ἄρσεν καὶ θήλῃ. ^{ak} πάντες ⁹ γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· εἰ δὲ ὑμεῖς Χρισ- ²⁹ τοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστέ, καὶ ¹⁰ ^f κατ’ ¹¹ ἐπαγγελίαν ⁹ κληρονόμοι. Λέγω δέ, ἐφ’ ὅσον χρόνον ⁴ ^H. ⁹ ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὢν· ἀλλὰ ὑπὸ ^h ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ ² οἰκονόμους, ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. οὕτω ³ καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ ^k τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν ¹² ⁱ δεδουλωμένοι. ὅτε δὲ ἦλθε ^m τὸ πλήρω- ⁴

¹ — εἰς Χριστὸν LTrWHR. ² τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη LTrWHR. ³ οὐκέτι LTrWH. ⁴ ἂν WH (non marg.). ⁵ [τοῦ Θεοῦ] LWH. ⁶ ἐκ νόμου ἂν LTr, at ἐκ νόμου ἦν ἂν T, ἐν νόμῳ ἂν WH text., at ἐκ νόμου ἦν [ἂν] WH marg. ⁷ ὑφ’ L. ⁸ συγ(συν-) TWH κλειόμενοι LTrWHR. ⁹ ἅπαντες TTr. ¹⁰ — καὶ LTrWHR. ¹¹ κατὰ T. ¹² ἦμεθα TTr marg. WH.

^c Cf. Joan. 17. 11. ^f Cf. Rom. 9. 11. Heb. 11. 18. ^g cap. 4. 1, 7. Rom. 8. 17. ^h Vid. Matt. 20. 8. ⁱ Gen. 24. 2. ^j Vid. ver. 9. ^k ver. 9, 22, 24. cap. 2. 4. ^m Vid. Marc. 1. 15.

μα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ,
 5 ἡ γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα
 τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα ἁτὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβω-
 6 βωμεν. ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ
 πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν¹, κρά-
 7 ζον², ὁ Ἀββᾶ ὁ πατήρ. ὥστε οὐκ ἔτι³ εἰ δούλος,
 ἀλλ'⁴ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ ἡ κληρονόμος Θεοῦ διὰ
 8 Χριστοῦ⁵. Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεόν, ἐδου-
 9 λεύσατε ἡ τοῖς μὴ φύσει⁶ οὖσι θεοῖς· νῦν δέ, γνόντες
 Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπι-
 στρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ⁷ στοιχεῖα,
 10 οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεῦειν θέλετε; ὅ ημέρας παρα-
 τηρεῖσθε, καὶ ἡ μῆνας, καὶ ἡ καιρούς, καὶ ἡ ἑνιαυτούς.⁸
 11 φοβοῦμαι ὑμᾶς, ἡ μή πως εἰκῇ⁹ ἡ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.
 12 ὁ Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι καγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέο-
 13μαι ὑμῶν. οὐδέν με ἡδικήσατε. οἴδατε δὲ ὅτι ὁ δι-
 ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν ἡ τὸ πρό-
 14τερον, καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν¹⁰ ἐν τῇ σαρκί μου
 οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ'⁴ ὡς ἡ ἀγγε-
 15λον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν ἡ Ἰησοῦν. τίς¹¹
 οὖν ἦν¹² ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; ἡ μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν
 ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες
 16 ἡν¹³ ἐδώκατέ μοι. ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἡ ἀλη-
 17θεύων ὑμῖν; ὁ Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκ-
 18κλείσαι ὑμᾶς¹⁴ θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. καλὸν
 δὲ τὸ¹⁵ ὁ ζηλοῦσθαι¹⁶ ἐν καλῷ πάντοτε, ἡ καὶ μὴ μόνον ἐν
 19τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς, ἡ τεκνία¹⁷ μου, οὖς πάλιν
 20ὡδίνω, ἡ ἄχρις¹⁸ οὗ ἡ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἡ ἤθελον
 δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἡ ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν
 μου, ὅτι ἡ ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

Θ'. 21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν
 22 νόμον οὐκ ἀκούετε¹⁹; γέγραπται γάρ, ὅτι ὁ Ἀβραάμ

^a Gen. 3.
 15. Esa. 7.
 14. Matt.
 1. 18, 22, 23.
 Vid. Joan.
 1. 14.
^b Cf. Luc.
 2. 22.
^c cap. 3. 13.
^d Rom. 8.
 15.
^e cap. 3. 26.
^f Vid. Act.
 16. 7. Cf.
 Rom. 5. 5.
 2 Cor. 3. 17.
^g Marc. 14.
 36. Rom.
 8. 15.
^h cap. 3. 29.
ⁱ Cf. Joan.
 15. 21.
 1 Cor. 1. 21.
 1 Thess. 4.
 5. 2 Thess.
 1. 8.
 1 Joan. 4. 8.
^k Vid. cap.
 2. 15.
^l 1 Thess.
 1. 9. Cf.
 2 Chr. 13.
 9. Esa. 37.
 19.
 Jer. 2. 11;
 5. 7; 16.
 20.
^m 1 Cor. 8.
 3.
ⁿ ver. 3.
 Col. 2. 8.
 20. Heb.
 5. 12. Cf.
 2 Pet. 3. 10,
 12.
^o Rom. 14.
 5.
^p Col. 2. 16.
 Cf. Num.
 28. 11.
^q 2 Chr. 8.
 13 (Sep-
 tuagint.).
^r Lev. 25.
 2—5, 8—17.
^s Vid. cap.
 2. 2.
^t Vid. cap.
 3. 4.
^u Rom. 16.
 6, 12.
^v Cf. 2 Cor.
 6. 13.
^w Cf. 2 Cor.
 2. 5.
^x Rom. 6.
 19; 8. 3.
 Vid. 1 Cor.
 2. 3.
^y Cf. cap. 1.
 6. Cf. ver.
 18.
 2 Cor. 5. 20.
^z cap. 2. 5.
^{aa} Cf. Jac. 1. 18.

¹ ἡμῶν LTTTrWHR.

⁴ ἀλλὰ LTTTrWH.

WHR.

⁸; LT. ⁹ εἰκῇ LWH.

¹² — ἦν LTTTrWHR.

¹⁵ — τὸ LTTTrWHR.

marg.) TTrWH marg.

κετε L marg.

² κράζον LTTTrWH.

⁵ διὰ θεοῦ LTTTrWHR.

⁷ δουλεύσαι TTr (non marg.)

¹⁰ ὑμῶν LTTTrWHR.

¹³ — ἂν LTTTrWHR.

¹⁶ ζηλοῦσθε Tr marg.

¹⁸ μέχρις TTrWH.

³ οὐκέτι LTTTrWH.

⁶ φύσει μὴ LTTTr

WH (non marg.).

¹¹ ποῦ LTTTrWHR.

¹⁴ ἡμᾶς BE.

¹⁷ τέκνα L (non

¹⁹ ἀναγινώσ-

^b 1 Sam. 29. 9. 2 Sam. 14. 17, 20; 19. 27. Zech. 12. 8. Etiam Mal. 2. 7.

^c Vid. Matt. 10. 40.

^d Rom. 4. 6, 9.

^e Vid. Rom. 10. 2.

^f Vid. 1 Cor. 12. 31.

^g Cf. 2 Cor. 11. 2.

^h Cf. Rom. 2. 20.

ⁱ Act. 25. 20.

^j 2 Cor. 4. 8.

^k Vid. Joan. 13. 22.

^l Vid. Rom. 10. 2.

^m Vid. 1 Joan. 2. 1.

ⁿ Cf. Jac. 1. 18.

^a ver. 30.
 31. Gen.
 16. 15.
^b Gen. 21.
 2.
^c ver. 29.
 Cf. Rom.
 9. 7.
^d ver. 28.
 Gen. 17.
 16-19; 18.
 10-14; 21.
 1. Heb.
 11. 11.
^e Vid.
 Rom. 9. 4.
^f Deut. 33.
 2.
^g Vid.
 ver. 3.
^h cap. 1. 17.
ⁱ Cf. Heb.
 12. 22.
 Rev. 3. 12;
 21. 2, 10.
^k Cf. Ezek.
 16. 61.
^l Esa. 54. 1.
^m Rom. 9.
 8. cap. 3.
 29.
ⁿ Gen. 21.
 9.
^o cap. 5. 11.
^p cap. 3. 8.
 Vid. Rom.
 9. 17.
^q Gen. 21.
 10. Joan.
 8. 35.
^r Cf. 1 Pet.
 3. 6.
^s cap. 2. 4.
 ver. 13.
 2 Cor. 3. 17.
 Vid. Joan.
 8. 32. Jac.
 1. 25.
^t 1 Cor. 16.
 13.
^u Act. 15.
 10.
^v ver. 3. 11.
 Cf. Act. 15.
 1. 1 Cor.
 7. 18.
^w Rom. 2.
 26; 4. 4.
^x ver. 11.
 Rom. 7. 2.
 6.
^y Cf. Rom.
 9. 31, 32.
 cap. 2. 21;
 3. 10.
^z 2 Pet. 3.
 17. Cf.
 Heb. 12. 15.
^{aa} Vid.
 Rom. 8. 25.
^{ab} cap. 3. 28;
 6. 15.
 1 Cor. 7. 19.
 Col. 3. 11.
^{ac} Cf. 1 Thess.
 1 Cor. 9. 24.

δύο υἱοὺς ἔσχεν· ^a ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ^b ἓνα ἐκ
 τῆς ἐλευθέρας· ἀλλ' ^c ὁ μὲν ^d ἐκ τῆς παιδίσκης, ^e κατὰ ²³
 σάρκα γεγέννηται· ^f ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ^g
 ἐπαγγελίας. ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὐται γάρ ²⁴
 εἰσιν αἱ ^h δύο ⁱ διαθήκαι· ἡ μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ ⁵,
^j ἡ εἰς δουλείαν ^k γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἀγαρ ⁷. τὸ γὰρ ²⁵
 Ἀγαρ ^{7,9} Σινᾶ ⁵ ὄρος ἐστὶν ἐν ^h τῇ Ἀραβίᾳ, ⁱ συστοιχεῖ
 δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ ¹¹, ^j δουλεῖ ¹² δὲ ¹³ μετὰ τῶν τέκ-
 νων αὐτῆς. ^k ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ¹¹ ἐλευθέρα ἐστίν, ²⁶
^l ἣτις ἐστὶ· μήτηρ πάντων ¹⁴ ἡμῶν· γέγραπται γάρ, ²⁷
^m Ἐυφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουςα· ῥῆξον καὶ βόη-
 σον ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρή-
 μου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα· Ἡμεῖς ¹⁵ ²⁸
 δέ, ἀδελφοί, ⁿ κατὰ Ἰσαάκ, ^o ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν ¹⁶.
 Ἀλλ' ὥσπερ τότε ^p ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ^q ἐδίωκε ²⁹
 τὸν κατὰ πνεῦμα, ^r οὕτω καὶ νῦν. ἀλλὰ τί λέγει ^s ἡ ³⁰
 γραφή; ^t Ἐκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς,
 οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ¹⁷ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ
 τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας· Ἀρα ¹⁸, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμέν ³¹
^u παιδίσκης τέκνα, ^v ἀλλὰ ^w τῆς ἐλευθέρας.

^x Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ¹⁹ ἢ ²⁰ Χριστὸς ἡμᾶς ²¹ ἡλευθέρωσε, ⁵
^y στήκετε ²², καὶ μὴ πάλιν ^z ζυγῷ δουλείας ²³ ἐνέχεσθε. Ἰδε ²⁴ ² Ἰ.
 ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ^{aa} ἐὰν περιτέμνησθε ²⁵, Χρισ-
 τὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει· μαρτύρομαι δὲ πάλιν ³
^{ab} παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ^{ac} ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν
 ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. ^{ad} κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ ²⁶ ⁴
 Χριστοῦ, ^{ae} οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, ^{af} τῆς χάριτος
 ἐξεπέσατε· ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα ⁵
 δικαιοσύνης ^{ag} ἀπεκδεχόμεθα. ^{ah} ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ ²⁷ ⁶
 οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ
^{ai} πίστις δι' ἀγάπης ^{aj} ἐνεργουμένη. ^{ak} Ἐτρέχετε καλῶς ²⁸. ⁷

¹ ἀλλὰ Tr.
² [μὲν] LTr marg. WH.
³ δι' Tr WH (non
 marg.) R.
⁴ — αἱ LTr WH R.
⁵ Σινᾶ WH.
⁶ δουλίαν T.
⁷ Ἀγαρ WH.
⁸ δὲ L marg. Tr marg. WH (non marg.) R (non
 marg.).
⁹ — Ἀγαρ L (non marg.) T [Tr] WH marg. R marg.
¹⁰ συν· TWH.
¹¹ Ἱερουσαλὴμ WH.
¹² δουλεῖ R.
¹³ γὰρ
 LTr WH R.
¹⁴ — πάντων TTr [L] WH R.
¹⁵ ἡμεῖς LTr
 (non marg.) WH marg. R marg.
¹⁶ ἐστὶ LTr (non marg.)
 WH marg. R marg.
¹⁷ κληρονομήσει L (non marg.) TTr WH.
¹⁸ διὸ LTr WH R.
¹⁹ — οὖν LTr WH R.
²⁰ — ἡ LTr WH R.
²¹ ἡμᾶς Χριστὸς LTr WH R.
²² (· WH R) στήκετε οὖν LTr
 WH R.
²³ δουλίαν T.
²⁴ Ἰδε BE.
²⁵ περιτέμνητε B.
²⁶ — τοῦ LTr WH.
²⁷ [Ἰησοῦ] WH.
²⁸ καλῶν L errore.

1. 3. Jac. 2. 18, 20, 22.

1 Vid. Jac. 5. 16.

9 cap. 2. 2 Vid.

- 8 τίς ὑμᾶς ἀνέκοψε¹ ἡ² ἀληθεία μὴ πείθεσθαι; ἡ πεισ-
 9 μονή οὐκ ἐκ³ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. Μικρὰ ζύμη ὅλον
 10 τὸ φύραμα ζυμοί. ἐγὼ⁴ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ,
 11 ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς
 12 βαστάσει τὸ κρίμα⁵, ὅστις ἂν⁶ ᾤ. ἐγὼ δέ, ἀδελφοί,
 13 εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα
 14 κατήργηται⁷ τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. ὄφελον
 15 καὶ ἀποκόψονται⁸ οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.
 16 Ὑμεῖς γὰρ⁹ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· ἡ μό-
 17 νον μὴ τὴν ἐλευθερίαν¹⁰ εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ
 18 διὰ τῆς ἀγάπης¹¹ δουλεύετε ἀλλήλοις. ὁ γὰρ πᾶς
 19 νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται¹², ἐν τῷ, ὅτι Ἀγαπήσεις
 20 τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν¹³. εἰ δὲ ἀλλήλους¹⁴ δάκ-
 21 νετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ¹⁵ ἀλλήλων ἀνα-
 22 λωθῆτε.
 23 Λέγω δέ, ἑνὶ πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν
 24 σαρκὸς οὐ μὴ τελήσητε. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ
 25 τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός·
 26 ταῦτα δὲ¹⁶ ἀντίκειται ἀλλήλοις¹⁷, ἵνα μὴ ἂν¹⁸ θέλητε,
 27 ταῦτα ποιῆτε. εἰ δὲ πνεύματι¹⁹ ἄγεσθε, οὐκ ἔστέ ὑπὸ
 28 νόμον. ὁ φανερὰ δὲ ἔστι· τὰ ἔργα τῆς σαρκός, αἵτινά
 29 ἔστι μοιχεύει²⁰, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδω-
 30 λολατρεία, φαρμακεία²¹, ἐχθραί, ἔρις, ζῆλοι²², θυμοί,
 31 ἐριθίαι²³, διχοστασίαι, αἰρέσεις, φθόνοι, φόνοι²⁴, μέ-
 32 θαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ²⁵ προλέγω ὑμῖν,
 33 καθὼς καὶ²⁶ προείπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες
 34 βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. ὁ δὲ καρπὸς
 35 τοῦ πνεύματος ἔστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακρο-
 36 θυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης²⁷,
 37 ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. οἱ
 38 δὲ τοῦ Χριστοῦ²⁸, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς
 39 παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. εἰ ζῶμεν²⁹ πνεύματι,

¹ ἐνέκοψεν LTrWH.² -τῇ TTrWH.³ + [δε] L.⁴ κρίμα SBEL.⁵ ἐὰν TTrWH.⁶ πεπληρωται LTrWH.⁷ σεαυτὸν LTrWH.⁸ ὑπ' LTrWH.⁹ γὰρ LTrWH.¹⁰ ἀλλήλους ἀντίκειται LTrWH.¹¹ [ἐὰν] L, ἐὰν TTrWH.¹² -μοιχεύει LTrWH.¹³ εἰδωλολατρεία, φαρμακία WH.¹⁴ ἐρις, ζῆλος LTrWH (non marg.): R ἐρις at ζῆλοι.¹⁵ ἐριθίαι WH.¹⁶ -φόνοι T[Tr]WH.¹⁷ -καὶ TTr[L]WH (non¹⁸ marg.) R.¹⁹ πραύτης LTrWH.²⁰ + Ἰησοῦ TTr[L]WH.²¹ Rom. 13. 13.²² 1 Thess. 3. 4; 4. 6.²³ Vid. 1 Cor. 6. 9.²⁴ Cf. Rev. 22. 15.²⁵ Cf. Rom. 8. 5.²⁶ 2 Cor. 6. 6.²⁷ Rom. 14. 17.²⁸ Vid. 1 Cor. 13. 4.²⁹ 1 Tim. 1. 9.³⁰ Cf. cap. 2. 20.³¹ Rom. 7. 5.³² Cf. Rom. 6. 6.³³ ver. 16.³⁴ cap. 3. 1³⁵ (var. lect.).³⁶ Vid. cap.³⁷ 1. 6.³⁸ 1 Cor. 5.³⁹ 6. Vid.⁴⁰ Matt. 16. 6.⁴¹ Vid.⁴² 2 Cor. 2. 3.⁴³ Phil. 3.⁴⁴ 15.⁴⁵ Vid. cap.⁴⁶ 1. 7. Cf.⁴⁷ ver. 12.⁴⁸ ver. 2.⁴⁹ cap. 4. 29.⁵⁰ ver. 4.⁵¹ 1 Cor. 1.⁵² 23.⁵³ Act. 17. 6.⁵⁴ Vid. ver.⁵⁵ 1.⁵⁶ Cf. 1 Pet.⁵⁷ 2. 16.⁵⁸ Vid.⁵⁹ Rom. 7. 8.⁶⁰ Cf. 1 Cor.⁶¹ 9. 19.⁶² Vid.⁶³ Matt. 7. 12.⁶⁴ Lev. 19.⁶⁵ Vid.⁶⁶ Matt. 19.⁶⁷ 19 & Joan.⁶⁸ 13. 34.⁶⁹ Cf. Phil.⁷⁰ 3. 2.⁷¹ ver. 25.⁷² Rom. 8. (1),⁷³ 4.⁷⁴ Rom. 13.⁷⁵ 14. Eph.⁷⁶ 2. 3.⁷⁷ Cf. Rom.⁷⁸ 7. 15, 23.⁷⁹ Rom. 8.⁸⁰ 5-7. Cf.⁸¹ Marc. 14.⁸² 38.⁸³ Rom. 8.⁸⁴ 14.⁸⁵ Vid.⁸⁶ Rom. 7. 4.⁸⁷ Cf. 1 Cor.⁸⁸ 3. 3.⁸⁹ Vid.⁹⁰ 2 Cor. 12.⁹¹ 20, 21. Cf.⁹² Rom. 8. 5.⁹³ Vid.⁹⁴ Marc. 7. 22.⁹⁵ Eph. 5. 3.⁹⁶ Col. 3. 5.⁹⁷ Rev. 9.⁹⁸ 21; 18. 23.⁹⁹ Rom. 16.¹⁰⁰ 17.¹⁰¹ Vid.¹⁰² 2 Pet. 2. 1.¹⁰³ Rom. 1.¹⁰⁴ 29.

α Phil. 2. 3.
 β Cf. 1 Ps.
 141. 5.
 2 Cor. 2. 7.
 1 Heb. 12. 13.
 Jac. 5. 19.
 γ 1 Cor. 2.
 15. Cf.
 1 Cor. 10.
 15.
 δ 1 Cor. 4.
 21.
 ε 2 Tim. 2.
 25.
 ς Rom. 15.
 1.
 ζ 1 Joan. 4.
 16. Cf.
 Joan. 13.
 34.
 η 1 Cor. 3.
 18. Cf.
 1 Cor. 8. 2.
 θ 2 Cor. 12.
 11. Vid.
 cap. 2. 6.
 ι Vid.
 1 Cor. 11.
 28.
 κ Prov. 9.
 12. Cf.
 Rom. 2. 1.
 λ Cf. Rom.
 14. 12.
 μ 1 Cor. 3. 8.
 ν Cf. Rom.
 15. 27.
 ξ Vid. Luc.
 1. 4.
 ο Jac. 1. 16.
 π Job 13. 9.
 ρ 2 Cor. 9.
 6.
 σ Cf. 2 Cor.
 5. 10.
 τ Cf. Rom.
 8. 5.
 υ Vid.
 1 Cor. 15.
 42.
 φ Vid. Luc.
 18. 1.
 χ Heb. 12.
 3. 5.
 ψ Vid.
 Rom. 13.
 11. Cf.
 Prov. 3. 27.
 Joan. 9. 4.
 α Eph. 4.
 28. 1 Tim.
 6. 18.
 β Cf. Eph.
 2. 19.
 γ Vid.
 1 Cor. 16.
 21.
 δ cap. 2. 3.
 ε cap. 5. 11.
 ς Rom. 2. 23.
 ζ Vid. cap. 2.
 17. α Cf. cap. 2. 20.

πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. μὴ γινώμεθα ^ακενόδοξοι, ²⁶
 ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις ¹φθονοῦντες.

Ἀδελφοί, ^βἐὰν καὶ προληφθῇ ²ἄνθρωπος ἐν τινι **6**
 παραπτώματι, ^γὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν
 τοιοῦτον ^δἐν πνεύματι πραότητος ³, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ
 καὶ σὺ πειρασθῆς. ἀλλήλων τὰ βάρη ⁴βαστάζετε, ²
 καὶ ⁵οὕτως ἀναπληρώσατε ^ετὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. ^ηεἰ ³
 γὰρ δοκεῖ τις ^ζεἶναι τι, μηδὲν ὦν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ ⁵.
 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ ⁸δοκιμαζέτω ἕκαστος ⁶, καὶ τότε ^ιεἰς ⁴
 ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἑτε-
 ρον. ^κἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. ^νΚοι- ^{5, 6}
 νωνεῖτω δὲ ^οὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχούντι,
 ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. ^πμὴ πλανᾶσθε, ^ρΘεὸς οὐ μυκτηρί- ⁷
 ζεται. ^σὁ γὰρ ἐὰν ⁷σπείρῃ ἄνθρωπος, ^ττοῦτο καὶ θερί-
 σει. ^θὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς ⁸
 σαρκὸς θερίσει ^ιφθοράν. ^κὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα,
 ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζῶν ἁιώνιον. τὸ δὲ καλὸν ⁹
 ποιοῦντες μὴ ^λἐκκακῶμεν ⁸. καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν,
^μμὴ ἐκλυόμενοι. ἄρα οὖν ^νὥς καιρὸν ἔχομεν ⁹, ^αἐργα- ¹⁰
 ζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς
 τοὺς ^βοικείους τῆς πίστεως.

ἸΔΕΤΕ ¹⁰πηλίκους ¹⁰ ὑμῖν ^γγράμμασιν ^εἔγραψα ^ετῇ ἐμῇ ¹¹IB'.
 χειρί. ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπήσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ¹²
^αἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμεσθαι, ^βμόνον ἵνα μὴ ¹¹τῷ
 σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ ¹²διώκωνται ¹³. οὐδὲ γὰρ οἱ περι- ¹³
 τεμνόμενοι ¹⁴ αὐτοὶ ^γνόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θέλου-
 σιν ὑμᾶς περιτέμεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ
 καυχῶσινται. ἐμοὶ δὲ ^δμὴ γένοιτο καυχᾶσθαι ¹⁵ ^ηεἰ μὴ ¹⁴
 ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ^ιδι'
 οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, ^κκαὶ γὰρ τῷ ¹⁶κόσμῳ. ^ιἐν ¹⁵
 γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε ¹⁷περιτομή τι ἰσχύει ¹⁸, οὔτε

¹ ἀλλήλους L (non marg.) Tr marg. WH marg. ² προλημφθῇ
 LTr WH. ³ πραότητος TTr WH. ⁴ ἀναπληρώσατε L (non
 marg.) TTr marg. ⁵ φρεναπατᾷ ἑαυτὸν LTr WH. ⁶ [ἐκα-
 στος] WH. ⁷ ἂν LTr. ⁸ ἐκκακῶμεν LTr, ἐκκακῶμεν TWH.
⁹ ἔχομεν TWH. ¹⁰ ἡλίκους WH marg. ¹¹ μὴ post Χριστοῦ
 pronunt LTr WH. ¹² + [Ἰησοῦ]—WH. ¹³ διώκονται L
 marg. T. ¹⁴ περιτεμνόμενοι L (non marg.) Tr marg. WH
 marg. R marg. ¹⁵ καυχῶσθαι L marg. ¹⁶ —τῷ LTr WH. ¹⁷
 οὔτε γὰρ TTr (non marg.) WH. ¹⁸ ἐστίν LTr, ἐστίν TWH.

17. α Cf. cap. 2. 20. β 1 Cor. 2. 2. γ 2 Cor. 5. 19. δ Vid. cap. 5. 6. ε Cf. Rom. 2. 28.

16 ἀκροβυστία, ἀλλὰ ^ακαινὴ κτίσις. καὶ ὅσοι ^βτῷ κανόνι
τούτῳ στοιχήσουσιν ¹, ^{αδ}εἰρήνη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ^αἔλεος,
καὶ ^{αε}ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.

17 Ἰ τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ
γὰρ ^θτὰ στίγματα τοῦ Κυρίου ² Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί
18 μου βαστάζω. ^ηἩ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν ³ Ἰησοῦ
Χριστοῦ ^{ηι}μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.

Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.⁴

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ⁵.

Α'. 1 ΠΑΥΛΟΣ ^κἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ⁶ ἰδιὰ θελή-
ματος Θεοῦ, ^κτοῖς ἀγίοις τοῖς οὖσιν ^νἐν Ἐφέσῳ ⁷ καὶ
2 πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὁ χάρις ὑμῖν καὶ ὁ εἰρήνη
ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ.
3 ^ρΕὐλογητὸς ²ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ ^ρεὐλογίᾳ
4 πνευματικῇ ^αἐν τοῖς ἐπουρανίοις ³ Χριστῷ, ⁴καθὼς ἐξε-
λέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ ^απρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι
ἡμᾶς ^αἀγίους καὶ ^αἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγά-
5 πῃ ⁹, ^ρπροορίσας ἡμᾶς εἰς ^αυιοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ ^ατὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος
6 αὐτοῦ, ^βεἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ^η ¹⁰
7 ^οἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν ^ατῷ ἡγαπημένῳ· ^οἐν ^ωᾧ ἔχομεν

^a Cf. Rom. 6. 4.
^b 2 Cor. 5. 17.
^c 2 Cor. 10. 13, 15, 16.
^d Ps. 125. 5;
128. 6.
^e Jud. 2.
^f Rom. 9. 6.
^g Cf. 2 Cor. 13. 11.
^h Phil. 4. 8.
ⁱ Cf. Esa. 44. 5.
^j Ezek. 9. 4.
^k Philen. 25. Cf. Rom. 16. 20.
^l 2 Tim. 4. 22.
^m Vid.
ⁿ 2 Cor. 1. 1.
^o 1 Cor. 1. 1.
^p Col. 1. 1,
2.
^q Vid. Act. 18. 19.
^r Vid. Rom. 1. 7.
^s 2 Cor. 1. 3. 1 Pet. 1. 3.
^t Vid. Rom. 15. 6.
^u Vid. Rom. 15. 29.
^v ver. 20.
^w cap. 2. 6;
3. 10; 6. 12.
^x Deut. 7. 6; 26. 18,
19. Cf. cap. 2. 10.
^y 2 Thess. 2. 18. Jac. 2. 5.
^z Cf. Matt. 13. 35.
^{aa} 2 Tim. 1. 9.
^{ab} Vid. Joan. 17. 24.
^{ac} cap. 5. 27.
^{ad} Col. 1. 22.
^{ae} Cf. Jud. 24.
^{af} ver. 11.
^{ag} Rom. 8. 29.
^{ah} Rom. 8. 15.
^{ai} ver. 9.
^{aj} Vid. Luc. 12. 32.
^{ak} ver. 12.
^{al} Cf. Phil. 1. 11.
^{am} Luc. 1. 28.
^{an} Col. 1. 13.
^{ao} Vid. Matt. 3. 17.
^{ap} Col. 1. 14.

¹ στοιχοῦσιν L marg.

² — Κυρίου LTrWHR.

³ [ἡμῶν]

WH. ⁴ + Ἐν στίχοις 84γ S, Πρὸς Γαλάτας Tr. Deest subscriptio in LTrWH.

⁵ Πρὸς Ἐφεσίους LTrWH. ⁶ Χριστοῦ Ἰησοῦ L (non marg.) TTrWHR.

⁷ — ἐν Ἐφέσῳ [TTr marg. WH] R marg. ⁸ + ἐν BELTrWHR. ⁹ (· R marg.) ἐν ἀγάπῃ LTr marg. R marg. ¹⁰ ἡς LTrWHR.

^a ver. 14.
 Rom. 3. 24.
 1 Cor. 1. 30.
 cap. 4. 30.
^b cap. 2. 13.
 Rom. 3. 25.
 Vid. Act.
 20. 28.
^c Marc. 1.
 4. Vid.
 Act. 2. 38.
^d ver. 18.
 cap. 2. 4, 7;
 3. 8, 16.
 Rom. 2. 4.
 Col. 1. 27.
^e Phil. 1. 9.
^f Luc. 1. 17.
 Cf. 1 Reg.
 4. 29.
^g Vid.
 Rom. 16.
 25.
^h Luc. 2.
 14. ver. 5.
ⁱ Vid. cap.
 8. 2.
^k Vid.
 Marc. 1. 15.
^l Rom. 13.
 9.
^m Col. 1.
 16, 20.
 cap. 3. 15.
 Phil. 2. 9,
 10.
ⁿ ver. 20,
 22. Vid.
 Matt. 28.
 18. Cf.
 Joan. 17.
 11.
^o Deut. 4.
 20; 32. 9.
^p Vid. ver.
 5.
^q cap. 3. 11.
 Rom. 8. 28.
^r ver. 20.
 cap. 2. 2.
 Vid. Matt.
 14. 2.
^s Act. 20.
 27.
^t ver. 6, 14.
^u Cf. Jac.
 1. 18.
^v Cf. cap. 4.
 21. Cf.
 Act. 1. 4.
^w 2 Cor. 6.
 7. Col. 1.
 5. 2 Tim.
 2. 15.
^x Cf. Act.
 11. 17.
^y cap. 4. 80.
 Vid. Joan.
 3. 31.
 Philem. 5.
^z Vid. 1 Cor.
 12. 8.
^{aa} cap. 2. 12;
 4. 4.
 Vid. Act. 20.
 32.
 Dan. 4. 30.
 31. cap. 4. 10

τὴν ^a ἀπολύτρωσιν ^b διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, ^c τὴν ἄφε-
 σιν τῶν παραπτωμάτων, ^d κατὰ τὸν πλοῦτον ^e τῆς χάρι-
 τος αὐτοῦ· ἧς ^f ἐπερίσσευσεν εἰς, ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ 8
 καὶ ^g φρονήσει, γνωρίσας ἡμῖν ^h τὸ μυστήριον τοῦ θε- 9
 λήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν ⁱ εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέ-
 θετο ἐν αὐτῷ· εἰς ^j οἰκονομίαν ^k τοῦ πληρώματος τῶν 10
 καιρῶν, ^l ἀνακεφαλαιώσασθαι ^m τὰ πάντα ⁿ ἐν τῷ Χρισ-
 τῷ, ^o τὰ τε ^p ἐν ^q τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν 11
 αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ^r ἐκλήρώθημεν ^s, ^t προορισθέντες ^u κατὰ 11
 πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ^v ἐνεργούντος κατὰ ^w τὴν βου-
 λὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ^x εἰς 12
 ἔπαινον τῆς ^y δόξης αὐτοῦ, ^z τοὺς προσηλπικότας ἐν τῷ
 Χριστῷ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ^{aa} ἀκούσαντες ^{ab} τὸν λόγον ^{ac} τῆς 13
 ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ
 καὶ ^{ad} πιστεύσαντες ^{ae} ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς
 ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ^{af} ὅς ^{ag} ἐστὶν ^{ah} ἄρραβὼν τῆς κληρο- 14
 νομίας ἡμῶν, εἰς ^{ai} ἀπολύτρωσιν τῆς ^{aj} περιποιήσεως, ^{ak} εἰς
 ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ^{al} ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν 15 B'.
 τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην ^{am} τὴν εἰς πάντας
 τοὺς ἁγίους, ^{an} οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, 16
 μνεΐαν ὑμῶν ^{ao} ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου·
 ἵνα ^{ap} ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ 17
 πατὴρ τῆς δόξης, δῶῃ ^{aq} ὑμῖν ^{ar} πνεῦμα σοφίας καὶ ἀπο-
 καλύψεως, ἐν ^{as} ἧ ἐπιγνώσει αὐτοῦ· ^{at} πεφωτισμένους τοὺς 18
 ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ^{au} ὑμῶν ^{av}, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς
 τίς ἐστὶν ^{aw} ἡ ἐλπίς ^{ax} τῆς κλήσεως αὐτοῦ, καὶ ^{ay} τίς ὁ 19
 πλοῦτος τῆς δόξης ^{az} τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς
 ἁγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως 19
 αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ ^{ba} τὴν ἐνέργειαν
^{bb} τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ^{bc} ἐνήργησεν ^{bd} ἐν τῷ 20
 Χριστῷ ^{be} ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ^{bf} ἐκάθισεν ^{bg} ἐν
 δεξιᾷ αὐτοῦ ^{bh} ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ^{bi}, ^{bj} ὑπεράνω πάσης 21

¹ τὸ πλοῦτος LTrWHR. ² —τε LTrWHR. ³ ἐπὶ L (non
 marg.) TTrWHR. ⁴ ἐκλήθημεν L. ⁵ —τῆς LTrWHR.
⁶ ὁ LTr marg. WH (non marg.) R. ⁷ —τὴν ἀγάπην L[Tr
 marg.] WH.R (non marg.). ⁸ —ὑμῶν LTrWHR. ⁹ δῶῃ
 L, δῶῃ vel δῶ WH marg. ¹⁰ καρδίας LTrWHR. ¹¹ [ὑμῶν]
 WH. ¹² —καὶ LTrWHR. ¹³ ἐνήργηκεν LTr marg. WH
 (non marg.). ¹⁴ καθίσας LTrWHR. ¹⁵ + αὐτὸν T.
¹⁶ οὐρανοῖς L (non marg.).

¹⁷ 2 Cor. 1. 2. ¹⁸ Vid. 1 Pet. 2. 9. Cf. Tit. 2. 14. ¹⁹ Col. 1. 4, 3.
 Cf. Rom. 1. 8. ²⁰ Col. 1. 9. Vid. Rom. 1. 9. ²¹ Joan. 20. 17.
²² Vid. 1 Cor. 12. 8. ²³ cap. 4. 13. ²⁴ Vid. Act. 26. 18. Cf. Heb. 6. 4; 10. 32.
²⁵ cap. 2. 12; 4. 4. ²⁶ Vid. Rom. 11. 29. ²⁷ ver. 7. ²⁸ ver. 14. Col. 3. 24.
 Vid. Act. 20. 32. ²⁹ cap. 8. 7. Phil. 8. 21. Col. 1. 29; 2. 12. ³⁰ cap. 6. 10. Cf.
 Dan. 4. 30. ³¹ Vid. Act. 2. 24. ³² Vid. Marc. 16. 19. ³³ Vid. ver. 3. ³⁴ Joan. 3.

^{abc} ἄρχῃς καὶ ^b ἐξουσίας καὶ ^a δυνάμεως καὶ ^c κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου ^d οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι
 22 τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· καὶ ^e πάντα ὑπέτα-
 ξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν ἔδωκε ^f κεφα-
 23 λὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ^g ἣτις ἐστὶ τὸ σῶμα
 αὐτοῦ, ^h τὸ πλήρωμα τοῦ ⁱ πάντα ἐν πᾶσι πληροῦ-
 24 μένου. καὶ ὑμᾶς ὄντας ^k νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι
 25 καὶ ταῖς ἁμαρτίαις ^l, ἐν αἷς ^m ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ
 τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, ⁿ κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς
 26 ἐξουσίας τοῦ αἵρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ^o ἐνερ-
 27 γούντος ἐν ^p τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας ^q. ἐν οἷς καὶ
 ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημεν ^r ποτὲ ἐν ^s ταῖς ἐπιθυμίαις
 28 τῆς σαρκὸς ἡμῶν ^t, ποιούντες τὰ θελήματα τῆς σαρ-
 29 κὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἤμεν ^u τέκνα ^v φύσει ^w ὀργῆς,
 30 ὡς καὶ οἱ λοιποὶ· ὁ δὲ Θεός, ^x πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει,
 31 "διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἡγάπησεν ἡμᾶς,
 32 καὶ ὄντας ἡμᾶς ^y νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι ^z συνε-
 ζωοποίησε ^{aa} τῷ Χριστῷ· ^{ab} χάριτί ἐστε σεσωσμένοι·
 33 καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ^{ac} ἐν τοῖς ἐπουρανίοις
 34 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς
 35 ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα ^{ad} πλοῦτον ^{ae} τῆς χάριτος
 αὐτοῦ ἐν ^{af} χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
 36 τῇ γὰρ ^{ag} χάριτί ἐστε σεσωσμένοι ^{ah} διὰ τῆς ^{ai} πίστεως·
 37 καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, ^{aj} Θεοῦ τὸ δῶρον· ^{ak} οὐκ ἐξ
 38 ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι. ^{al} αὐτοῦ γὰρ ἔσμεν
 39 ποίημα, ^{am} κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ^{an} ἔργοις
 ἀγαθοῖς, οἷς ^{ao} προητοιμάσεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς
 40 ^{ap} περιπατήσωμεν.
 41 Διὸ μνημονεύετε, ^{aq} ὅτι ὑμεῖς ποτὲ ^{ar} τὰ ἔθνη ἐν σαρκί,
 42 οἱ λεγόμενοι ^{as} ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης ^{at} περιτο-
 μῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, ^{au} ὅτι ἦτε ἐν ^{av} τῷ καιρῷ
 ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ^{aw} ἀπηλλοτριωμένοι ^{ax} τῆς πολι-
 43 τείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ^{ay} ξένοι ^{az} ὁ τῶν διαθηκῶν ^{ba} τῆς ἐπαγ-

¹ + τὰ LTrWHR. ² + ὑμῶν LTrWHR. ³ ἀπειθείας WH.
⁴ ὑμῶν B. ⁵ ἡμεθα TTrWHR. ⁶ φύσει τέκνα LTr marg.
⁷ συνεζωοποίησεν [ἐν] L, + ἐν WH marg. R marg. ⁸ τὸ ὑπερ-
 βάλλον πλοῦτος LTrWHR. ⁹ - τῆς LTrWHR. ¹⁰ ποτὲ
 ὑμεῖς LTrWHR. ¹¹ - ἐν LTrWHR.

^b 1 Pet. 1. 5. Cf. Act. 13. 39. Rom. 4. 16. ^c Joan. 4. 10. Heb. 6. 4. ^d Rom.
 3. 28. 2 Tim. 1. 9. Titus 3. 5. ^e 1 Cor. 1. 29. ^f Deut. 32. 6. 15. Ps. 100. 3.
 Esa. 29. 23; 64. 8. ^g cap. 4. 24. Vid. Act. 9. 36. ^h Cf. cap. 1. 4. ⁱ Col.
 1. 10. ^j Cf. 1 Cor. 12. 2. ^k Rom. 2. 26, 28. Col. 2. 11, 13. ^l cap. 4. 18.
 Col. 1. 21. Cf. Ezek. 14. 5. Rom. 11. 17. ^m ver. 19. ⁿ Vid. Rom. 9. 4.

^a Vid.
 Rom. 8. 38.
^b cap. 3. 10;
 6. 12.
^c Col. 1. 16.
^d Matt. 12.
 32.
^e Ps. 8. 6.
 1 Cor. 15.
 27.
^f cap. 4. 15;
 5. 23. Vid.
 1 Cor. 11. 8.
^g Col. 1. 18.
 24. Cf.
 1 Cor. 12.
 27. cap. 4.
 12, 16; 5.
 29, 30.
 Col. 2. 19.
^h Vid.
 Joan. 1. 16.
ⁱ Vid.
 1 Cor. 12.
 6. Cf.
 Jer. 23. 24.
 Col. 3. 11.
^k ver. 5.
 Col. 2. 13.
 Cf. Luc. 15.
 24.
^l ver. 3, 11.
 13. cap. 5.
 8. Vid.
 Rom. 11.
 30.
^m cap. 6.
 12. Vid.
 Joan. 12.
 31.
 Gal. 1. 4.
ⁿ Vid. cap.
 1. 11.
^o cap. 5. 6.
 Cf. 1 Pet.
 1. 14.
^p Gal. 5. 16.
^q Cf. 2 Pet.
 2. 14.
^r Vid. Gal.
 2. 15.
^s Ps. 51. 5.
 Rom. 5. 12.
^t ver. 7.
 cap. 1. 7.
 Vid. Rom.
 2. 4.
^u Vid.
 Joan. 3. 16.
^v Col. 2. 12.
 13. Cf.
 Joan. 14.
 19.
^w ver. 8.
 Vid. Act.
 15. 11.
^x Vid. cap.
 1. 3.
^y Vid.
 Rom. 2. 4.

* Vid. cap. 1. 18; 4. 1.
 * 1 Thess. 4. 13.
 * ver. 2.
 * ver. 17.
 Act. 2. 39;
 22. 21. Cf. Joan. 10. 16.
 * Cf. 1 Cor. 12. 13.
 * Vid. cap. 1. 7.
 * ver. 17.
 Vid. Luc. 2. 14. Ps. 72. 7. Esa. 9. 6.
 Micah 5. 5.
 Zech. 9. 10.
 * Vid. Rom. 7. 4.
 Cf. Col. 1. 21, 22.
 * ver. 16.
 Rom. 5. 10.
 * Col. 2. 14, 20.
 * cap. 4. 4.
 Col. 3. 15.
 * Esa. 57. 19.
 * Deut. 4. 7. Ps. 148. 14.
 * cap. 3. 12.
 Rom. 5. 2.
 Cf. Joan. 10. 7; 14. 6.
 * Cf. Joan. 4. 23, 24.
 1 Cor. 12. 13.
 * ver. 12.
 * 1 Pet. 2. 11. Cf. 1 Pet. 1. 17.
 * Cf. Gal. 6. 10.
 * Vid. 1 Cor. 3. 10.
 * cap. 3. 5.
 1 Cor. 12. 28. Cf. Matt. 16. 18. Rev. 21. 14.
 * Ps. 118. 22. Esa. 28. 16. Cf. 1 Cor. 3. 11.
 * Vid. 1 Cor. 3. 9.
 * cap. 4. 15, 16.
 * Cf. 1 Cor. 3. 16.
 * Cf. 1 Pet. 2. 5.
 Philem. 1. 9. Heb. 13. 3.
 1 Tim. 1. 4 (var. lect.).
 4. 9. cap. 6. 19. Col. 1. 26, 27. Vid. Rom. 16. 25.
 2. 29. * Col. 4. 3. * Vid. Matt. 8. 11. * Heb. 11. 9. * Cf. cap. 2. 16.
 * cap. 5. 7.

γελίας, ^δ ἐλπίδα ^δ μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ¹ ἐν τῷ κόσμῳ·
 νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ^ε ποτε ^δ ὄντες μακ- 13
 ρὰν ^ε ἐγγὺς ἐγενήθητε ² ἔν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.
 αὐτὸς γάρ ἐστιν ^η εἰρήνη ἡμῶν, ^δ ὁ ποιήσας τὰ ἀμ- 14
 φότερα ἔν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας·
^ι τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντο- 15
 λῶν ἐν ^κ δόγμασι καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ
 ἐν ἑαυτῷ ³ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην·
 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ^ι ἐν ἐνὶ σώματι 16
 τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ^ι ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν
 αὐτῷ· καὶ ἔλθων ^μ εὐηγγελίσαστο ^θ εἰρήνην ὑμῖν ^{αμ} τοῖς 17
 μακρὰν καὶ ⁴ ^{μν} τοῖς ἐγγύς, ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν ^ο τὴν 18
 προσαγωγὴν ^ρ οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς
 τὸν πατέρα. ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ² ξένοι καὶ ^ρ πάρ- 19
 οικοι, ἀλλὰ ⁵ συμπολιταὶ τῶν ἀγίων καὶ ^ο οἰκεῖοι τοῦ
 Θεοῦ, ^ι ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ ^υ τῶν ἀπο- 20
 στολῶν καὶ ^π προφητῶν, ² ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ ^υ πᾶσα ἡ ⁸ οἰκοδομὴ ² συναρ- 21
 μολογούμενη ² αὖξαι ^ε εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, ἐν ᾧ 22
 καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε ^δ εἰς κατοικητήριον τοῦ
 Θεοῦ ἐν πνεύματι.

* ΤΟΥΤΟΥ χάριν ἐγὼ Παῦλος ^α ὁ δέσμιος τοῦ Χρισ- 3 Δ'.
 τοῦ Ἰησοῦ ⁹ ὑπὲρ ὑμῶν ^ε τῶν ἐθνῶν· ¹⁰ —εἶγε ἠκούσατε 2
^ι τὴν οἰκονομίαν ^θ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης
 μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι ¹¹ κατὰ ^δ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισεν ¹² μοι ^ι τὸ 3
 μυστήριον, ^κ καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, ^ι πρὸς ὃ 4
 δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν
^{ιμ} τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ· ὃ ἐν ¹³ ἐτέραις γενεαῖς 5
 οὐκ ἐγνώρισθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν
 ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ^υ ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ ^π προ-
 φήταις ἐν πνεύματι· ^ν εἶναι τὰ ἔθνη ^{ο6} συγκληρονόμα 6
 καὶ ^{π14} σύσσωμα καὶ ²⁶ συμμέτοχα ^ο τῆς ἐπαγγελίας αὐ-

¹ ἔχοντες καὶ ἄθεοι, Tr. ² ἐγενήθητε ἐγγὺς LTTTrWHR. ³ αὐ-
 τῷ LTTTrR, αὐτῷ WH. ⁴ + εἰρήνην L1TrWHR. ⁵ ἀλλ-
 (ἀλλὰ TTTTrWHR) ἐστὲ LTTTrWHR. ⁶ συν- TWH. ⁷ Χριστοῦ
 Ἰησοῦ LTTTrWHR. ⁸ — ἡ LTTTrWHR. ⁹ — Ἰησοῦ T. ¹⁰ ἐθ-
 νῶν, — WHR. ¹¹ [ὅτι] LWH. ¹² ἐγνώρισθη LTTTrWHR.
¹³ — ἐν LTTTrWHR. ¹⁴ σύν- LTTTrWH.

* ver. 14. * Act. 23. 18; 25. 14, 27; 28. 16, 17. cap. 4. 1. 2 Tim. 1. 8.
 * ver. 8. * Act. 1. 10; 3. 9 (var. lect.). Col. 1. 25.
 * ver. 7. Vid. Act. 11. 23. * Vid. 2 Cor. 12. 1. * ver.
 4. 9. cap. 6. 19. Col. 1. 26, 27. Vid. Rom. 16. 25. * cap. 1. 9, 10. * Cf. Dan.
 2. 29. * Col. 4. 3. * Vid. Matt. 8. 11. * Heb. 11. 9. * Cf. cap. 2. 16.
 * cap. 5. 7.

7 τοῦ¹ ἐν τῷ² Χριστῷ³, διὰ τοῦ εὐαγγελίου, ^αοὐ ἐγενόμην⁴
^βδιάκονος κατὰ τὴν δωρεάν⁵ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, τὴν
δοθεῖσάν⁶ μοι κατὰ ^δτὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐ-
8 τοῦ·⁶ ἐμοὶ ^ετῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων τῶν⁷ ἁγίων
ἐδόθη ἡ χάρις αὐτῆς, ⁸ἐν⁹ τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελισασθαι
9 τὸν¹⁰ ⁹ἀνεξιχνίαστον ^ηπλοῦτον¹¹ τοῦ Χριστοῦ, καὶ
φωτίσαι πάντας¹² τίς ἡ ^ικοινωνία¹³ ^κτοῦ μυστηρίου τοῦ
ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ
10 πάντα ^λκτίσαντι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁴, ἵνα γνωρισθῇ
νῦν ^μταῖς ἀρχαῖς καὶ ^νταῖς ἐξουσίαις ^ξἐν τοῖς ἐπουρα-
νίοις ^οδιὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος ^πσοφία τοῦ
11 Θεοῦ, ^ρκατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν¹⁵
12 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ^ςἐν ᾧ ἔχομεν τὴν
^τπαρρησίαν καὶ τὴν¹⁶ ^θπροσαγωγὴν ἐν πεποιθῇσει¹⁷ διὰ
13 τῆς πίστεως αὐτοῦ. διὸ αἰτούμαι μὴ ^ζἐκκακεῖν¹⁷ ἐν
ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ^ςἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.—
14 ^εΤούτου χάριν ^ακάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πα-
15 τέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁸, ἐξ οὗ πᾶσα
16 ^βπατριὰ ^εἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ^δὀνομάζεται, ἵνα δώῃ¹⁹
ὑμῖν κατὰ ^ετὸν πλοῦτον²⁰ ^ετῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει
^ςκραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς ^θτὸν ἔσω
17 ἄνθρωπον, ^ηκατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως
18 ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἐν ἀγάπῃ²¹ ^εἐρριζωμένοι καὶ
^κτεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε ^λκαταλαβέσθαι σὺν
πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος ^μκαὶ βάθος
19 καὶ ὕψος²², γινῶναι τε ^ντὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώ-
σεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα ^οπληρωθῇτε εἰς²³ πᾶν
20 τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ. ^πτῷ δὲ δυναμένῳ ^ρὑπὲρ πάντα
ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ²⁴ ὧν αἰτούμεθα ἡ νοοῦμεν,
21 κατὰ τὴν δύναμιν ^ςτὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, ^ααὐτῷ ἡ

¹ — αὐτοῦ LTrWHR.

² — τῷ LTrWHR.

³ + Ἰησοῦ

LTrWHR.

⁴ ἐγενήθη LTrWHR.

⁵ τῆς δοθείσης LTrWHR.

⁶ αὐτοῦ— WH.

⁷ — τῶν LTrWHR.

⁸ αὐτῆς— WH.

⁹ — ἐν LTrWHR.

¹⁰ τὸ LTrWHR.

¹¹ πλοῦτος LTrWHR.

¹² — πάντας T[L] WH (non marg.) R marg.

¹³ οἰκονομία LTrWHR.

¹⁴ — πάντα WH.

¹⁵ — διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ LTrWHR.

¹⁶ + τῷ

LTrWHR.

¹⁷ — τὴν LTrWHR.

¹⁸ ἐγκακεῖν LTrWHR, ἐγκακεῖν

TWH.

¹⁹ — τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ LTrWHR.

²⁰ δῶ

LTrWHR.

²¹ τὸ πλοῦτος LTrWHR.

²² ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν

ἐν ἀγάπῃ· WH.

²³ ὕψος καὶ βάθος LTr (non marg.) WH (non

marg.) R.

²⁴ πληρωθῇ (—εἰς) WH marg.

²⁵ ὑπερεκπερισσοῦ

LTrWHR.

^α Cf. Phil. 4. 7.

^β Col. 2. 10. Vid. Joan. 1. 16.

^γ Vid. Rom. 16. 25.

^δ Cf.

2 Cor. 9. 8.

^ε Vid. ver. 7.

^ς Vid. Rom. 11. 35.

^α Col. 1. 23,

25.

^β 2 Cor. 3.

6.

^γ ver. 2.

^δ ver. 20.

Vid. cap. 1.

19.

^ε 1 Cor. 15.

9.

^ς Vid. Act.

9. 15.

^γ Rom. 11.

33. Cf.

Job 5. 9.

^η ver. 16.

Rom. 2. 4;

11. 33.

Vid. cap. 1.

7.

^ι Vid. ver.

2. 3.

^κ Col. 1. 26.

^λ cap. 2. 10.

^μ Vid. cap.

1. 21.

^ν Vid. cap.

1. 3.

^ξ Cf. 1 Pet.

1. 12.

^ς Rom. 11.

33.

^τ Vid. cap.

1. 11.

^θ Cf. 2 Cor.

3. 4.

^ς Heb. 4.

16; 10. 19.

^ε Vid. cap.

2. 18.

^ν Vid.

Marc. 11.

22.

^π Vid. Luc.

18. 1.

^ρ Cf. 2 Cor.

1. 6.

^ς ver. 1.

^α Cf. Luc.

22. 41.

^β Vid. Luc.

2. 4.

^γ Cf. cap. 1.

10.

^δ cap. 1. 21.

^ε Rom. 9.

23.

^ς 1 Cor. 16.

13.

^γ Vid.

Rom. 7. 22.

^η Cf. cap. 2.

22.

^ι Col. 2. 7.

^κ Cf. Col. 1.

23.

^λ Cf. Joan.

1. 5.

^μ Rom. 8.

39; 11. 33.

Cf. Job 11.

8, 9.

α Cf. Col. 1. 26.
 β Vid. Rom. 12. 1.
 γ Vid. cap. 3. 1.
 δ Vid. Col. 1. 10.
 ε ver. 4.
 Vid. Rom. 11. 29.
 ς Act. 20. 19. Phil. 2. 3. Col. 2. 18, 23;
 3. 12.
 ζ 1 Pet. 5. 5.
 η Gal. 5. 22, 23.
 θ Col. 3. 12.
 ι Col. 3. 13.
 κ Vid. Matt. 17. 17.
 λ Vid. cap. 2. 16. Cf. ver. 16.
 μ Vid. 1 Cor. 10. 17.
 ν Col. 2. 19;
 ξ 14. Cf. Act. 8. 23.
 ο Rom. 12. 4. 1 Cor. 6. 16.
 π cap. 1. 18.
 ρ 1 Cor. 8. 5. 6. Cf. Zech. 14. 9.
 σ Rom. 9. 5.
 τ ver. 16.
 υ Rom. 12. 3. Cf. Matt. 25. 15.
 φ 1 Cor. 12. 7.
 ψ Ps. 68. 18.
 ω Judic. 5. 12. Cf. Col. 2. 15.
 α Cf. Luc. 24. 51.
 β Cf. Joan. 3. 13.
 γ Ps. 63. 9;
 139. 15.
 δ Esa. 44. 23.
 ε cap. 1. 21.
 ς Heb. 4. 14; 7. 26;
 9. 24.
 ζ cap. 1. 23.
 η 1 Cor. 12. 28.
 θ Vid. Act. 13. 1.
 ι Act. 21. 8.
 κ Jer. 3. 15.
 λ Act. 20. 28.
 μ 2 Cor. 13. 9.
 ν ver. 16, 29.
 ξ ver. 5.
 2. 52; 19. 3.
 ς Cf. Matt. 11. 7.
 1 Joan. 3. 18.

δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ¹ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας
 τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. ἀμήν.

β ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ² ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, 4 5.
 ἀξίως³ περιπατῆσαι⁴ τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ⁵
 πάσης⁶ ταπεινοφροσύνης καὶ⁷ πρᾶότητος⁸, μετὰ⁹ μα-
 κροθυμίας, ¹⁰ ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδά-
 ζοντες¹¹ τηρεῖν¹² τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ¹³ συν-
 δέσμῳ τῆς εἰρήνης. ¹⁴ Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεύμα, καθὼς¹⁵
 καὶ¹⁶ ἐκλήθητε ἐν μα¹⁷ ἑλπίδι¹⁸ τῆς κλήσεως ὑμῶν. ¹⁹ εἰς²⁰
 Κύριος, ²¹ μία πίστις, ἐν βάπτισμα. ²² εἰς Θεὸς καὶ²³
 πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ
 ἐν πάσιν ὑμῖν²⁴. Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη²⁵ ἡ²⁶ χάρις²⁷
 κατὰ²⁸ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. διὸ λέγει,²⁹
 Ἄναβας εἰς ὕψος³⁰ ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, καὶ³¹
 ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις. Τὸ δέ, ἀνέβη, τί³²
 ἐστὶν εἰ³³ μὴ ὅτι καὶ κατέβη³⁴ πρῶτον³⁵ εἰς³⁶ τὰ κατώτερα
 μέρη τῆς γῆς; ὁ καταβάς, αὐτός ἐστι καὶ³⁷ ὁ ἀναβὰς³⁸
 ὑπεράνω³⁹ πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ
 πάντα. καὶ αὐτὸς ἔδωκε⁴⁰ τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς⁴¹
 δὲ⁴² προφῆτας, τοὺς δὲ⁴³ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ⁴⁴ ποι-
 μένας καὶ⁴⁵ διδασκάλους, πρὸς τὸν⁴⁶ καταρτισμὸν τῶν⁴⁷
 ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς⁴⁸ οἰκοδομὴν⁴⁹ τοῦ σώμα-
 τος τοῦ Χριστοῦ. μέχρι καταστήσωμεν⁵⁰ οἱ πάντες⁵¹
 εἰς⁵² τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ⁵³ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ
 υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς⁵⁴ ἄνδρα⁵⁵ τέλειον, εἰς μέτρον⁵⁶ ἡλικίας
 τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. ἵνα μηκέτι ὤμεν⁵⁷
 ὡς⁵⁸ νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀ-
 νέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ⁵⁹ τῶν ἀνθρώπων,
 ἐν⁶⁰ πανουργίᾳ⁶¹ πρὸς τὴν⁶² μεθοδείαν⁶³ τῆς πλάνης. ἀλη-
 θεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα,
 ὅς ἐστιν⁶⁴ ἡ κεφαλὴ, ὁ⁶⁵ Χριστός, ἐξ οὗ⁶⁶ πᾶν τὸ σῶμα⁶⁷
 συναρμολογούμενον καὶ⁶⁸ συμβιβαζόμενον⁶⁹ διὰ πάσης
 ἀφ᾽ ἧς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν⁷⁰ ἐν μέτρῳ ἐνὸς

1 + καὶ LTrWHR.

2 πρᾶτῆτος TTrWH.

3 (, L) ἐν

ἀγάπῃ σπουδάζοντες LTr marg.

4 [καὶ] Tr marg. WH.

5 - ὑμῖν LTrWHR.

6 - ἡ LTr, [ἡ] WH.

7 - καὶ LT, [καὶ]

WH.

8 - πρῶτον LTrWH (non marg.) R (non marg.).

9 κυβεία TWH.

10 +, LTr.

11 μεθοδιαν TWH.

12 - ὁ

LTrWHR.

13 συν- TWH.

14 Ver. 16, 29.

15 Ver. 5.

16 Ver. 14, 17.

17 Ver. 14, 17.

18 Ver. 14, 17.

19 Ver. 14, 17.

20 Col. 1. 24.

21 Vid. 1 Cor. 12. 27.

22 Vid. 1 Cor. 14. 20.

23 Vid. 1 Cor. 3. 1.

24 Vid. Luc. 20. 23.

25 cap. 2. 21.

26 Cf. cap. 1.

27 Matt. 6. 27.

28 Luc.

29 Vid. 1 Cor. 14. 20.

30 cap. 6. 11.

31 ver. 25.

32 Col. 2. 19.

ἐκάστου μέρους¹, ^ατὴν αὐξήσιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς ^βοικοδομὴν ἑαυτοῦ² ἐν ἀγάπῃ.

Ζ'. 17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ ^γμαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, ^δκαθὼς καὶ τὰ λοιπὰ³ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ^εματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, ^ςἐσκοτισμένοι⁴ τῇ διανοίᾳ, ὄντες⁵ ^ζἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ ^ητὴν ἀγνοίαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν 19 ^θπώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν· οἵτινες ^ιἀπηληγκότες ἑαυτοὺς ^κπαρέδωκαν τῇ ^λἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ^μἀκαθαρσίας πάσης ἐν ^νπλεονεξίᾳ· ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως 21 ^ξἐμάθετε τὸν Χριστόν, εἶγε αὐτὸν ^οἤκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ^πἐδιδάχθητε, καθὼς ἔστιν ^ρἀλήθεια⁶ ἐν τῷ Ἰησοῦ. 22 ^σἀποθέσθαι ὑμᾶς, ^τκατὰ τὴν προτέραν ^ςἀναστροφὴν, ^ζτὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς 23 ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· ^ζἀνανεοῦσθαι⁷ δὲ⁸ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν, καὶ ^ηἐνδύσασθαι⁹ ^θτὸν καὶνὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν¹⁰ ^ικτισθέντα ^κἐν δικαιοσύνῃ καὶ ^λοσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ^αἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, ^βλαλεῖτε ἀλήθειαν ἑαυτοῦς μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ^γἐσμὲν ἀλλήλων¹¹ 26 μέλη. ^δὉργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ^εὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυνέτω ἐπὶ τῷ¹² παροργισμῷ ὑμῶν, μήτε¹³ ^ςδίδοτε 28 τόπον τῷ διαβόλῳ. Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιᾷτω, ^ζἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν¹⁴, ἵνα ^ηἔχῃ μεταδιδόναι ^θτῷ χρείαν ἔχοντι. 29 Πᾶς λόγος σαπρὸς ^κἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ'¹⁵ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς ^λοικοδομὴν τῆς 30 χρείας, ἵνα δῷ ^μχάριν τοῖς ἀκούουσιν· καὶ ^νμὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ^ξἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ^οἀπολυτρώσεως.

31 Πᾶσα ^ρπικρία καὶ ^ςθυμὸς καὶ ^ζὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ 32 ^τβλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ ^θκακίᾳ· γί-

¹ μέλους WH marg.

² αὐτοῦ T.

³ —λοιπὰ LTr WHR.

⁴ ἐσκοτισμένοι LTr WH.

⁵ διανοία ὄντες, LTr WHR.

⁶ κα-

⁷ ὅς ἐστιν ἀληθεία, WH marg.

⁸ ἀνανεοῦσθε L marg. Tr marg.

⁹ [δὲ] L.

¹⁰ ἐνδύσασθε L marg. Tr marg.

¹¹ ἀνθρώπων τον

κατὰ Θεόν, R marg.

¹² —τῷ

LTr WHR.

¹³ μηδὲ LTr WHR.

¹⁴ ταῖς ἰδίαις χερσίν τον

ἀγαθὸν LTr WH (—ἰδίαις WH text., non marg.).

¹⁵ ἀλλὰ L

(non marg.) TTr WH.

1 Thess. 4. 11. ² Act. 20. 35. Cf. Prov. 21. 26. ³ Vid. Luc. 3. 11.

Col. 3. 8. Cf. Matt. 12. 34.

⁴ ver. 12. Cf. 1 Thess. 5. 11.

⁵ Col. 3. 16; 4. 6.

Cf. Eccles. 10. 12.

⁶ Esa. 63. 10. Cf. 1 Thess. 5. 19.

⁷ cap. 1. 13.

Vid. Joan.

3. 33.

⁸ Cf. Luc. 21. 28.

Vid. cap. 1. 7.

⁹ Cf. Col. 3. 10.

¹⁰ Col. 3. 8.

¹¹ Matt. 15. 19.

¹² Vid. Rom. 1. 29.

¹³ cap. 2. 21.

¹⁴ ver. 12,

29.

¹⁵ Act. 20.

26. Gal. 5.

3.

¹⁶ Cf. ver.

22. 1 Pet.

4. 3.

1 Thess. 4.

5.

¹⁷ Rom. 1.

21. 1 Pet.

1. 18.

2 Pet. 2. 18.

1 Rom. 11.

10.

¹⁸ Vid. cap.

2. 12.

¹⁹ Vid. Act.

17. 30.

²⁰ Vid.

Marc. 3. 5.

²¹ Prov. 23.

35. 1 Tim.

4. 5.

²² 1 Reg. 21.

25. Rom.

1. 24, 26, 28.

²³ Vid.

Marc. 7. 22.

²⁴ cap. 5. 3.

²⁵ Vid.

Matt. 11.

29.

²⁶ Rom. 10.

14. Cf.

cap. 1. 13.

Col. 1. 6.

²⁷ Col. 2. 7.

²⁸ Vid.

Joan. 1. 14.

²⁹ ver. 25.

Col. 3. 8.

³⁰ Vid. Jac.

3. 13.

³¹ Rom. 6.

6. Col. 3.

9.

³² Cf. Rom.

12. 2.

³³ Cf. Rom.

6. 4. Vid.

Rom. 13.

14.

³⁴ cap. 2. 10.

Col. 3. 10.

³⁵ Luc. 1. 75.

³⁶ Ps. 15. 2.

Zech. 8. 16.

³⁷ Rom. 12.

5.

³⁸ Ps. 4. 4.

(Septua-

gint.). Cf.

Ps. 37. 8.

³⁹ Deut. 24.

15.

⁴⁰ Cf. Jac. 4.

7.

⁴¹ Gal. 6. 10.

⁴² cap. 5. 4.

⁴³ Col. 3. 16; 4. 6.

⁴⁴ Vid. Joan.

⁴⁵ Rom. 2. 8.

19 ματι, ^α λαλοῦντες ἑαυτοῖς¹ ^β ψαλμοῖς καὶ ᾠδαῖς καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς², ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν³ τῇ
 20 καρδίᾳ⁴ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ, ^α εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 21 Χριστοῦ τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ^α ὑποτασσόμενοι ἀλλή-
 λοις ἐν φόβῳ Θεοῦ⁵.
 22 ^α Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίῳις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε⁶,
 23 ὡς τῷ Κυρίῳ· ὅτι ^β ὁ⁷ ἀνὴρ ἐστὶ κεφαλὴ⁸ τῆς γυναι-
 κός, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ⁹
 24 ^α αὐτὸς ἐστὶ¹⁰ σωτὴρ τοῦ σώματος· ἀλλ' ^β ὥσπερ¹¹ ἡ
 ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ
 25 γυναῖκες τοῖς ἰδίῳις¹² ἀνδράσιν ἐν παντί. ^ο Οἱ ἄνδρες,
 ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν¹³, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς
^β ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν ^β παρέδωκεν ὑπὲρ
 26 αὐτῆς· ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ, ^α καθαρίσας τῷ ῥουτρῷ
 27 τοῦ ὕδατος· ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν¹⁴ ἑαυτῷ
 ἑνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, ^β μὴ ἔχουσαν ^α σπῖλον¹⁵ ἢ ῥυτίδα
 ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ἡ ^α ἁγία καὶ ἄμωμος.
 28 οὕτως ὀφείλουσιν ^ο οἱ ἄνδρες¹⁶ ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν
 γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν
 29 ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν
 ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ^β ^α ἐκτρέφει καὶ θάλπει
 30 αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Κύριος¹⁷ τὴν ἐκκλησίαν. ὅτι
^β μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
 31 καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ¹⁸. ^α Ἀντὶ τούτου καταλείψει
 ἄνθρωπος τὸν¹⁹ πατέρα αὐτοῦ²⁰ καὶ τὴν²¹ μητέρα, καὶ
 προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα²² αὐτοῦ²³, καὶ
 32 ^β ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν·²⁴ Τὸ μυστήριον τοῦτο
 μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν, καὶ εἰς²⁵ τὴν
 33 ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα, ^α ἕκαστος τὴν

^a Col. 3. 16.^b Cf. 1 Cor.

14. 15, 26.

^c Act. 16.

25.

^d ver. 4.^e Cf. Joan.

14. 13.

/ Vid.

1 Cor. 15.

24.

^f 1 Pet. 5.

5.

^g ver. 22—

cap. 6. 9,

Col. 3.

18—4. 1.

Cf. 1 Pet. 3.

1—6.

^h Cf. cap. 6.

5.

ⁱ 1 Cor. 11.

3.

^j Vid. cap.

1. 23.

^k Cf. 1 Cor.

6. 14.

^l Cf. Col. 3.

20, 22.

^m ver. 28,

33. Cf.

1 Pet. 3. 7.

ⁿ ver. 2.º Cf. Joan.

13. 8. Cf.

Joan. 15. 3.

Tit. 2. 14.

2 Pet. 1. 9.

^p Tit. 3. 5.^q cap. 6. 17.

Heb. 6. 5.

^r Cant. 4. 7.^s 2 Pet. 2.

13.

^t cap. 1. 4.

Col. 1. 22.

Cf. 2 Cor.

11. 2.

^u cap. 6. 4.^v Cf. cap. 1.

23. 1 Cor.

6. 15; 12.

27. Cf.

Gen. 2. 23.

^w Gen. 2.

24. Matt.

19. 5.

Marc. 10.

7. 8.

^x 1 Cor. 6.

16.

^y ver. 25.¹ + [ἐν] LTr marg. WH marg.² [πνευματικαῖς] L.³ —ἐν T[Tr] WHR.⁴ ταῖς καρδίαις L.⁵ Χριστοῦ LTr WHR.⁶ —ὑποτάσσεσθε TWHR, αὐτὸς ὑποτασσέσθωσαν LTr [Tr marg.] WH

marg.

⁷ —ὁ LTr WHR.⁸ κεφαλὴ ἐστὶν WH marg.⁹ —καὶ LTr WHR.¹⁰ —ἐστὶ LTr WHR.¹¹ ἀλλὰ L (non

marg.) TTr WH.

¹² ὡς LTr WHR.¹³ —ἰδίῳις LTr WHR.¹⁴ —ἑαυτῶν LTr WHR.¹⁵ αὐτὸς LTr WHR.¹⁶ σπῖλον WH.¹⁷ καὶ οἱ ἄνδρες ὀφείλουσιν L, ὀφείλουσιν καὶ ([καὶ] WH) οἱ ἄνδρες

Tr WHR.

¹⁸ ἀλλὰ LTr WH.¹⁹ Χριστὸς LTr WHR.²⁰ —, ἐκ τῆς σαρκὸς ad fin. vers. LTr [Tr marg.] WHR.²¹ —τὸν BLTr [WH].²² —αὐτοῦ LTr WHR.²³ —τὴν

LTr [WH].

²⁴ τῇ γυναικὶ LTr WH marg.²⁵ —αὐτοῦ T.²⁶ [εἰς] L WH.

* Cf. 1 Pet.

3. 2. 6.

* Prov. 1.

8. 6. 20;

23. 22.

* Ex. 20. 12.

Lev. 19. 3.

Deut. 5. 16;

27. 16.

Ezek. 22. 7.

Mic. 7. 6.

Mal. 1. 6.

1 Tim. 5. 4.

Vid. Matt.

15. 4.

* ver. 3.

* Gen. 18.

19. Deut.

4. 9; 6. 7;

11. 19.

Ps. 78. 4.

Prov. 19.

18; 22. 6;

29. 17.

* cap. 5. 29.

Cf. 2 Tim.

3. 15.

* Cf. 1 Pet.

2. 18.

* 1 Cor. 2.

3.

* 1 Chr. 29.

17 (Septua-

gint.).

* 2 Cor. 11. 3.

* Cf. cap. 5.

22.

* Gal. 1. 10.

* 1 Cor. 7.

22.

* Col. 3. 24.

Vid. Matt.

16. 27.

* 1 Cor. 12.

13.

* Lev. 25.

43.

* Job 31.

13—15.

Joan. 13.

13.

* Vid. Jac.

2. 1.

* Phil. 3. 1;

4. 8.

1 Thess. 4.

1. 2 Thess.

3. 1. Cf.

2 Cor. 13.

11.

* Rom. 4.

20. 2 Tim.

2. 1.

* cap. 1. 19.

* ver. 14.

Job 29. 14.

Rom. 13.

12.

* ver. 13.

Luc. 11. 22.

Cf. 2 Cor.

10. 4.

* cap. 4. 14.

cap. 2. 2.

cap. 5. 16.

ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὥς ἑαυτόν· ἡ δὲ
γενῇ ἵνα ¹φοβῇται τὸν ἄνδρα.

ΤΑ τέκνα, ²ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυ- **6**
ρίῳ¹. τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον. ³“Τίμα τὸν πατέρα 2
σου καὶ τὴν μητέρα” ἧτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ⁴ἐν
ἐπαγγελίᾳ. ⁵“ἵνα² εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρό- 3
νιος ἐπὶ τῆς γῆς.” Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε 4
τὰ τέκνα ὑμῶν, ⁶ἀλλ’ ³ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ⁴ καὶ
νοουθεσίᾳ Κυρίου.

⁷Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα⁵ 5
μετὰ ⁸φόβου καὶ ⁹τρόμου, ἐν ¹⁰ἀπλότητι τῆς⁶ καρδίας
ὑμῶν, ¹¹ὥς τῷ Χριστῷ. μὴ κατ’ ὀφθαλμοδουλείαν⁷ 6
ὥς ¹²ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ’ ⁸ὡς δοῦλοι τοῦ⁸ Χριστοῦ,
ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς, μετ’ εὐ- 7
νοίας δουλεύοντες⁹ τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις.
¹⁰Ἰδότες ὅτι ὁ ¹¹ἐάν τι ἕκαστος¹⁰ ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο 8
κομιεῖται¹¹ παρὰ τοῦ¹² Κυρίου, ¹²εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύ-
θερος. Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, 9
¹³ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· ¹⁴εἰδότες ⁹ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν¹³
ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ ¹⁵προσωποληψία¹⁴ οὐκ
ἔστι παρ’ αὐτοῦ.

“Τὸ λοιπόν¹⁵, ἀδελφοί μου¹⁶, ¹⁶ἐνδυναμούσθε¹⁷ ἐν Κυ- **10** **Ι’**
ρίῳ, καὶ ἐν ¹⁷τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ¹⁸ἐνδύσασθε¹¹
¹⁸τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς
στήναι πρὸς τὰς ¹⁹μεθοδείας¹⁸ τοῦ διαβόλου· ὅτι οὐκ ¹²
ἔστιν ἡμῖν¹⁹ ²⁰ἡ πάλῃ πρὸς ²¹αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ
πρὸς ²²τὰς ἀρχάς, πρὸς ²³τὰς ἐξουσίας, πρὸς ²⁴τοὺς κοσ-
μοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος²⁰ τούτου, πρὸς
²⁵τὰ πνευματικὰ τῆς ποινηρίας ²⁶ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.
διὰ τοῦτο ²⁷ἀναλάβετε ²⁸τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα ¹³
δυνηθῇτε ἀντιστῆναι ἐν ²⁹τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ

¹ — ἐν Κυρίῳ L[TrWH].

² πρώτη, ἐν ἐπαγγελίᾳ ἵνα WH marg.

³ ἀλλὰ LTrWH.

⁴ παιδεία T secundis curis.

⁵ κατὰ σάρκα

κυρίου LTrWH.

⁶ — τῆς T.

⁷ ὀφθαλμοδουλίαν TWH.

⁸ — τοῦ LTrWH.

⁹ + ὡς B (1598) LTrWH.

¹⁰ ἕκαστος

ὁ ἐάν L text. R, at ἕκαστος ἐάν τι L marg. TWH, ἕκαστος ὁ ἂν Tr.

¹¹ κομιέσεται LTrWH.

¹² — τοῦ LTrWH.

¹³ αὐτῶν καὶ

ὑμῶν LTrWH.

¹⁴ προσωποληψία LTrWH.

¹⁵ τοῦ

λοιποῦ LTrWH.

¹⁶ — ἀδελφοί μου LTrWH.

¹⁷ δυνα-

μούσθε WH marg.

¹⁸ μεθοδίας TWH.

¹⁹ ὑμῖν L (non marg.)

Tr marg. WH marg.

²⁰ — τοῦ αἰῶνος LTrWH.

* Cf. 1 Cor. 9. 25.

* Vid. Matt. 16. 17.

* Vid. cap. 1. 21.

* Cf.

* Cf. Luc. 22. 53.

* Vid. cap. 1. 3.

* Cf. 1 Pet. 4. 1.

* Vid.

* Col. 3. 22. Philem. 16.

- 14 ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι. στήτε οὖν ἁ περι-
 ζωσάμενοι τὴν ὀσφύν¹ ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἔνδυ-
 15 σάμενοι τὸν θώρακα² τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑποδησά-
 μενοι τοὺς πόδας ἐν ἰστομασίᾳ³ τοῦ εὐαγγελίου τῆς
 16 εἰρήνης· ἐπὶ⁴ πᾶσιν ἀναλαβόντες ἁ τὸν θυρεὸν⁵ τῆς
 πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα ἅ τὰ βέλη τοῦ πονη-
 17 ροῦ τὰ⁶ πεπυρωμένα σβέσαι· καὶ ἁ τὴν περικεφα-
 λαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε⁷, καὶ ἁ τὴν μάχαιραν τοῦ
 18 πνεύματος, ὃ ἐστὶ ῥῆμα Θεοῦ·⁸ διὰ πάσης προσευχῆς
 καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἅ ἐν παντὶ καιρῷ ὅ ἐν πνεύ-
 ματι, καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο⁹ ἁ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ
 ἁ προσκαρτερήσει καὶ ἁ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,
 19 καὶ ὑπὲρ ἑμοῦ, ἵνα ἁ μοί δοθείῃ¹⁰ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ
 στόματός μου ἐν παρρησίᾳ¹¹, γνῶρῖσαι ἁ τὸ μυστήριον
 20 τοῦ εὐαγγελίου¹², ὑπὲρ οὗ ἁ πρεσβεύω ἐν ἁ ἀλύσει, ἵνα ἐν
 αὐτῷ ἁ παρρησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
 21 ἁ Ἰνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς¹³ τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω,
 πάντα ὑμῖν γνωρίσει¹⁴ ἁ Τυχικὸς¹⁵ ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
 22 καὶ ἁ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ· ὃν ἔπεμψα πρὸς
 ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ
 23 παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν. ἁ Εἰρήνη τοῖς ἀδελ-
 φοῖς καὶ ἁ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ
 24 Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ χάρις μετὰ πάντων
 τῶν ἀγαπῶντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν
 ἐν ἁφθαρσίᾳ. ἀμήν¹⁶.

Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ.¹⁷

¹ ὀσφύν LTWH.² ἐν L (non marg.) TTrWHR.³ — τὰ

L[TrWH].

⁴ δέξεσθε B.⁵ — τοῦτο LTrWHR.⁶ δοθῇ

LTrWHR.

⁷ τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ WHR (nonmarg.).⁸ [τοῦ εὐαγγελίου] LWH.⁹ καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε (ἴδτε

L marg.) LTrWH marg.

¹⁰ γνωρίσει ὑμῖν LTrWHR.¹¹ Τυχικὸς WH.¹² — ἀμήν LTrWHR.¹³ + Ἐν στίχοις

τιβ' S: deest subscriptio in LTWH. Πρὸς Ἐφεσίους Tr.

¹⁴ Cf. Act. 21. 33.¹⁵ ver. 21, 22, Col. 4. 7—9.¹⁶ Vid. Act. 20. 4.¹⁷ Vid. 1 Cor.¹ 4. 2.² Cf. Col. 2. 2.³ Gal. 6. 16. 2 Thess. 3. 16.⁴ 1 Pet. 5. 14.⁵ 3 Joan. 15.⁶ Cf. Gal. 5. 22. 1 Thess. 5. 8.⁷ Cf. 1 Cor. 16. 22.⁸ Vid. Rom. 2. 7.⁹ 2 Cor. 5.¹⁰ 20.¹¹ 50. 4.¹² 2 Thess. 3.¹³ 1.¹⁴ Vid. Act.¹⁵ 4. 13.¹⁶ Vid. cap.¹⁷ 3. 3.¹⁸ 2 Cor. 5.¹⁹ 20.²⁰ 1 Cor.²¹ 3 Joan. 15.²² 2. 7.

^a Cf. 2 Cor. 1. 1.
^b cap. 2. 19.
Vid. Act. 16. 1.
^c Eph. 1. 1.
Col. 1. 2.
^d Vid. Act. 16. 12.
^e Vid. Act. 20. 28.
^f 1 Tim. 3. 8, 12.
^g Vid. Rom. 1. 7.
^h Vid. Rom. 1. 8.
ⁱ cap. 4. 19.
Philem. 4.
Cf. Act. 27. 23.
1 Thess. 2. 2.
2 Thess. 1. 12.
^k Vid. Rom. 1. 9.
^l cap. 2. 2, 17, 18, 28, 29.
cap. 3. 1; 4. 1, 4, 10.
^m Vid. Act. 2. 42.
ⁿ Act. 16. 12-40.
cap. 2. 12; 4. 15.
^o Gal. 3. 8.
^p Ps. 57. 2; 138. 8.
Cf. 1 Thess. 5. 24.
^q 2 Cor. 6. 11; 7. 3.
^r ver. 13.
16. Vid. 2 Cor. 7. 11.
^s Heb. 6. 16.
^t Vid. Col. 3. 12.
^u Eph. 1. 8.
^v Col. 1. 9.
^w Prov. 1. 4, 22 (Septuagint.).
^x Vid. Rom. 2. 18.
^y Vid. 2 Pet. 3. 1.
^z Act. 24. 16.
1 Cor. 10. 32.
^{aa} Col. 1. 6, 10.
Joan. 15. 5.
Vid. Matt. 5. 16.
^{ab} Cf. Eph. 1. 6, 12, 14.
^{ac} ver. 25.
1 Tim. 4. 15.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹.

^a ΠΑΥΛΟΣ καὶ ^{ab} Τιμόθεος δοῦλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ², 1
πάσι ^{ac} τοῖς ἀγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν
^d Φιλίπποις, σὺν ^e ἐπισκόποις καὶ ^f διακόνοις· ^g χάρις 2
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ ^h τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνηρίᾳ ὑμῶν, 3 Α',
^k πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν 4
^l μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος, ἐπὶ ^m τῇ κοινωνίᾳ 5
ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ⁿ ἀπὸ ^o πρώτης ἡμέρας ἄχρι
τοῦ νῦν· πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ^p ἐναρξάμενος ἐν 6
ὑμῖν ἔργον ἀγαθόν, ^q ἐπιτελέσει ἄχρις ^r ἡμέρας Ἰησοῦ
Χριστοῦ⁵. καθὼς ἐστι δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν 7
ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ^s ἐν τῇ καρδίᾳ
ὑμᾶς, ^t ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ^u τῇ ἀπολογίᾳ καὶ
^v βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, ^w συγκαινωνούς μου τῆς
χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. μάρτυς γάρ μου ἐστιν⁸ 8
ὁ Θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ^x ἐν σπλάγχνοις
Ἰησοῦ Χριστοῦ⁹. καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ 9
ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον ^y περισσεύῃ¹⁰ ἐν
^z ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ ^{aa} αἰσθήσει, εἰς τὸ ^{ab} δοκιμάζειν 10
ὑμᾶς ^{ac} τὰ διαφέροντα, ἵνα ᾗτε ^{ad} εἰλικρινεῖς καὶ ^{ae} ἀπρό-
σκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, πεπληρωμένοι ^{af} καρπῶν¹¹ 11
δικαιοσύνης τῶν¹² διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ
^{ag} ἔπαινον Θεοῦ.

Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ 12 Β'.
κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς ^{ah} προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλή-

¹ Ἡ πρὸς τοὺς Φιλιππησίους ἐπιστολὴ S, πρὸς Φιλιππησίους LTTTr WH. ² Χριστοῦ Ἰησοῦ L (non marg.) TTrWHR. ³ + τῆς LT (ita vult) TrWHR. ⁴ ἄχρι TWH. ⁵ Χριστοῦ Ἰησοῦ WH marg. ⁶ + ἐν TTr[L]WHR. ⁷ συν- TWH. ⁸ — ἐστιν TTr[L]WHR. ⁹ Χριστοῦ Ἰησοῦ LTTTrWHR. ¹⁰ περισσεύει L (non marg.) Tr marg. WH marg. ¹¹ καρπὸν LTTTrWHR. ¹² τῶν TTr[L]WHR.

- 13 λυθεν· ὥστε ^α τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ
γενέσθαι ἐν ὧ ^β τῷ πραιτωρίῳ καὶ ^γ τοῖς λοιποῖς
14 πᾶσι, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ
^δ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν
15 ἀφόβως τὸν λόγον¹ λαλεῖν. *Τινὲς μὲν καὶ ^ε διὰ
φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χρισ-
16 τὸν κηρύσσουσιν. ^ς οἱ μὲν ^ζ ἐξ ἐριθείας³ τὸν⁴ Χριστὸν
καταγγέλλουσιν οὐκ ἀγνῶς, οἰόμενοι θλίψιν⁵ ἐπιφέρειν⁶
17 ^α τοῖς δεσμοῖς μου· οἱ δὲ ^β ἐξ ἀγάπης, ^γ εἰδότες ὅτι εἰς ἀπο-
18 λογίαν τοῦ εὐαγγελίου ^δ κείμεαι. τί γάρ; πλὴν⁷ παντὶ
τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγ-
γέλλεται·⁸ καὶ ^ε ἐν τούτῳ χαίρω,⁹ ἀλλὰ καὶ χαρήσο-
19 μαι. οἶδα γὰρ⁹ ὅτι τοῦτό μοι ^ς ἀποβήσεται εἰς σωτη-
ρίαν ^ζ διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ^η ἐπιχορηγίας^ο τοῦ
20 πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ^π ἀποκαταδο-
κίαν καὶ ^ρ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ ^ς αἰσχυνθήσομαι,
ἀλλ' ἐν πάσῃ ^ζ παρρησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγα-
λυνθήσεται Χριστὸς ^η ἐν τῷ σώματί μου, ^θ εἴτε διὰ
ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου.
- 21 ^α Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν,
22 κέρδος. εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί,¹⁰ τοῦτό μοι καρπὸς
23 ἔργου·¹¹ καὶ τί αἰρήσομαι,¹² οὐ ^ς γνωρίζω. ^ζ συνέχομαι
γὰρ¹³ ἐκ τῶν δύο, ^α τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ^β ἀναλυ-
σαι, καὶ ^γ σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῶ¹⁴ μᾶλλον κρείσ-
24 σον· τὸ δὲ ἐπιμένειν¹⁵ ἐν¹⁶ τῇ σαρκί, ἀναγκαιότερον δι'
25 ὑμᾶς. Καὶ ^δ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα ὅτι ^ε μενῶ καὶ συμ-
παρμενῶ¹⁷ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν ^ς προκοπὴν καὶ
26 ^ζ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα ^η τὸ καύχημα ὑμῶν περισ-
σεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρου-
- Ι'. 27 σίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. Μόνον ^α ἀξίως τοῦ εὐαγγε-
λίου τοῦ Χριστοῦ ^β πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ
ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπών, ἀκούσω¹⁸ τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι
^γ στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, ^δ μιᾷ ψυχῇ ^ε συναθλοῦντες

^α ver. 7.
Cf. Luc. 21.
13.
^β Vid.
Matt. 27.
27.
^γ Cf. Act.
28. 30.
^δ Act. 4. 31.
^ε 2 Cor. 11.
13.
^ς Vid.
Rom. 1. 29.
^ζ Rom. 2.
8.
^η 1 Cor. 9.
17.
^θ Luc. 2. 34.
1 Thess. 3.
3.
^α ver. 7.
^β Job 13. 16
(Septua-
gint.).
^γ 2 Cor. 1.
11.
^δ Gal. 3. 5.
^ε Vid. Act.
16. 7.
^ς Rom. 8.
19.
^ζ Rom. 5. 5.
^η Ps. 119.
116. Joel
2. 27.
^θ Vid. Act.
4. 13.
^ι Cf. 1 Cor.
6. 20.
^κ Rom. 14.
8.
^λ Gal. 2. 20.
^μ 2 Cor. 8.
1. Gal. 1.
11. Vid.
1 Cor. 15. 1.
^ν Act. 18. 5.
Vid. Luc.
12. 50.
^ξ Cf. 2 Cor.
5. 8.
^ο 2 Tim. 4.
6.
^π Cf. Joan.
12. 26.
^ρ Cf. cap. 2.
24. Act.
20. 25.
^ς Joan. 21.
22.
^ζ ver. 12.
^η Vid. ver.
4. Cf.
Rom. 15.
13.
^θ Rom. 4.
2. 1 Cor.
5. 6; 9. 15,
16. 2 Cor.
1. 14; 5. 12;
3. Gal.
6. 4. Heb.
3. 6.
^ι Eph. 4. 1.
^κ 1 Cor.

¹ + τοῦ θεοῦ LTrWHR. ² Praeposunt LTrWHR v. 17 ἐξ ἀγάπης...κείμεαι versui 16 ἐξ ἐριθείας κ.τ.λ. ³ ἐριθείας WH. ⁴ -τὸν [LTr]WH marg. ⁵ θλίψιν LTr. ⁶ ἐγείρειν LTrWHR. ⁷ + ὅτι LTrWHR. ⁸ καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω· WH. ⁹ δὲ WH marg. ¹⁰ σαρκί, - R. ¹¹ ἔργου, WH marg. R (non marg.), αὐτῶν, - WH text. ¹² αἰρήσομαι; WH marg. R marg. ¹³ δὲ LTrWHR. ¹⁴ + γὰρ BELTrWHR. ¹⁵ ἐπιμένειν WH marg. ¹⁶ -ἐν TWHR. ¹⁷ παρμενῶ LTrWHR. ¹⁸ ἀκούω L (non marg.) TrWHR.

^α Act. 23. 1. Cf. cap. 3. 20.
1. 10. cap. 2. 2.

^β cap. 4. 1. 1 Cor. 16. 13.
^γ cap. 4. 8. Cf. Jud. 3.

^δ Act. 4. 32. Cf. 1 Cor.

* Cf.
 2 Thess. 1.
 5.
 * Matt. 5.
 12. Cf.
 Act. 14. 22.
 * Col. 1. 29;
 2. 1.
 1 Thess. 2.
 2. 1 Tim.
 6. 12.
 2 Tim. 4. 7.
 Heb. 12. 1.
 Cf. Heb.
 10. 32.
 * Act. 16.
 19-40.
 1 Thess. 2.
 2.
 * ver. 7, 13.
 * Vid. Luc.
 2. 25.
 * 1 Cor. 14.
 3.
 * Cf. Rom.
 15. 30.
 * 2 Cor. 13.
 13.
 * cap. 1. 8.
 Col. 3. 12.
 * Joan. 15.
 11.
 * cap. 1. 4.
 ver. 29.
 * cap. 4. 2.
 Rom. 12.
 16.
 * Cf. cap. 1.
 27.
 * Jac. 3. 14.
 * Gal. 5. 26.
 * Vid. Eph.
 4. 2.
 * Vid.
 Rom. 12.
 10.
 * Cf. Rom.
 15. 1.
 * Vid.
 Matt. 11.
 29.
 * Cf. 2 Cor.
 4. 4.
 * Joan. 1.
 1; 5. 18.
 Cf. Joan.
 14. 28.
 * Cf. Matt.
 20. 23.
 Joan. 10.
 18.
 * Rom. 8. 3.
 Vid. Joan.
 1. 14.
 * Rom. 5.
 19. Vid.
 Matt. 26.
 29.
 * Cf. 2 Cor.
 13. 4.
 * Vid.
 Matt. 28.

τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πυρρόμενοι ἐν μη- 28
 δυνὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις αὐτοῖς μέν ἐστιν¹
 ἡ ἐνδείξις ἀπωλείας, ὑμῖν² δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ
 Θεοῦ· ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον 29
 τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ³ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ
 πάσχειν· τὸν αὐτὸν ἁγῶνα ἔχοντες οἷον⁴ ἴδετε⁵ ἐν 30
 ἐμοί, καὶ ὧν ἀκούετε ἐν ἐμοί. Εἴ τις οὖν ἑπαρά- 2
 κλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι ἑπαρμύθιον ἡ ἀγάπης, εἴ τις
 κοινωνία πνεύματος, εἴ τινα⁶ σπλάγχνα καὶ οἰκτιρ-
 μοί, πληρώσατέ μου⁷ τὴν χαράν, ἵνα⁸ τὸ αὐτὸ φρο- 2
 νῇτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, ⁹σύμψυχοι, τὸ ἐν⁶
 φρονούντες· μηδὲν κατὰ⁷ ἑρίθειαν⁸ ἢ⁹ κενοδοξίαν, 3
 ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερ-
 έχοντας ἑαυτῶν. μὴ¹⁰ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε¹⁰, 4
 ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἕκαστος¹¹. Τοῦτο¹² γὰρ φρονεῖσθω¹³ 5
 ἐν ὑμῖν ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς¹⁴ ἐν μορφῇ Θεοῦ 6
 ὑπάρχων, οὐχ ἄρπαγμόν ἡγήσατο¹⁵ ὅτι εἶναι ἴσα¹⁴ Θεῷ,
 ἀλλ'¹³ ἑαυτὸν ἐκένωσε, ἑμορφὴν δούλου λαβών, ἐν 7
 ὁμοιώματι¹⁶ ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ σχήματι εἵρε- 8
 θεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος
 ὑπήκοος¹⁷ μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ 9
 καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ¹⁷
 ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ 10
 ἑπάν γόνυ κάμψῃ¹⁸ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ ἡ κατα-
 χθονίων· καὶ πάντα γλῶσσαι ἑξομολογήσονται¹⁸ ὅτι 11
 Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός.
 ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, 12
 μὴ ὡς¹⁹ ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ
 μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου
 τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· ὁ²⁰ Θεὸς γάρ 13
 ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνε-
 γεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. πάντα ποιεῖτε χωρὶς ὁγογ- 14

¹ ἐστὶν αὐτοῖς (—μὲν) LTTTrWHR. ² ὑμῶν LTTTrWHR. ³ εἶ-
 δετε LTTTrWH. ⁴ τις LTTTrWHR. ⁵ συν- TWH. ⁶ αὐτὸ WH
 marg. R marg. ⁷ κατ' TTr. ⁸ ἐρίθειαν WH. ⁹ μηδὲ κατὰ
 LTTTrWHR. ¹⁰ ἕκαστοι (ἕκαστος Tr marg. WH marg.) σκο-
 ποῦντες LTTTrWHR. ¹¹ ἕκαστοι LTTTrWHR. ¹² τὰ ἐτέρων.
 ἕκαστοι τοῦτο... WH marg. ¹³ φρονεῖτε (—γὰρ) LTTTrWHR.
¹⁴ ἴσα LTTWH. ¹⁵ ἀλλὰ L (non marg.) TTrWH. ¹⁶ ὁμοιώ-
 ματι L errore. ¹⁷ + τὸ LTTTrWHR. ¹⁸ ἑξομολογήσεται L
 marg. TTr marg. ¹⁹ —ὡς [WH] R marg. ²⁰ —ὁ LTTTrWHR.

18. Cf. Joan. 10. 17. * Joan. 17. 11. Act. 5. 41 (var. lect.). Eph. 1. 21. * Esa.
 45. 23. Rom. 14. 11. * Eph. 1. 10. Cf. Rev. 5. 3, 13. * Cf. Ex. 20. 4.
 * Rom. 14. 9. Joan. 13. 13. Cf. Rom. 10. 9. 1 Cor. 12. 3. * Cf. cap. 1. 5. * 1 Cor.
 2. 3. Vid. Rom. 11. 20. * 1 Cor. 12. 6. Cf. 1 Cor. 15. 10. Vid. Matt. 14. 2.
 * Luc. 2. 14 (var. lect.). Vid. Luc. 12. 32. * 1 Pet. 4. 9.

15 γνσμῶν καὶ ^αδιαλογισμῶν, ἵνα γένησθε ^{1 β}ἄμεμιπτοι καὶ
^αἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ ἀμώμητα ² ἐν μέσῳ ^{3 α}γενεᾶς σκο-
 16 τῆρης ἐν κόσμῳ, ^γλόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς ^δκαύχημα
 ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον,
 οὐδὲ ^εεἰς κενὸν ἐκοπίασα.

17 Ἄλλ' ⁴ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ ^ελει-
 τουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ ⁵συχχαίρω
 18 πᾶσιν ὑμῖν· τὸ δ' ⁶ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς ^γχαίρετε καὶ ^δσυχ-
 χαίρετέ μοι.

Δ. 19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ ⁷Ἰησοῦ, ὁ Τιμόθεον ταχέως
 πέμψαι ὑμῖν, ἵνα καὶ γὰρ εὐψυχῶ, γνούς τὰ περὶ ὑμῶν·
 20 οὐδένα γὰρ ἔχω ⁸ῥισόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ
 21 ὑμῶν μεριμνήσει· οἱ πάντες γὰρ ⁹τὰ ἑαυτῶν ζητοῦ-
 22 σιν, οὐ τὰ τοῦ ⁸Χριστοῦ Ἰησοῦ ⁹· τὴν δὲ ^γδοκιμὴν αὐτοῦ
 γινώσκετε, ὅτι ^δὡς πατρὶ τέκνον, ^δσὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν
 23 ^εεἰς τὸ εὐαγγέλιον. ^δτοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι,
 24 ὡς ἂν ἀπίδω ¹⁰ τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς· ^δπέποιθα δὲ ἐν
 25 Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι. Ἀναγκαῖον
 δὲ ἡγησάμην ^γἘπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ ^δσυνερ-
 γὸν καὶ ¹¹συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ^αἀπόστολον,
 καὶ ^βleitourgōn τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·
 26 ἐπειδὴ ^εἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς ^{12, 13}, καὶ ^αἀδελμονῶν,
 27 διότι ἠκούσατε ὅτι ἡσθένησε. καὶ γὰρ ἡσθένησε
 παραπλήσιον θανάτῳ ¹⁴. ἀλλ' ¹⁵ ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν ¹⁶,
 οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ
 28 λύπῃ ¹⁷ σχῶ. ^εσπουδαιότερως οὖν ἔπεμψα αὐτόν,
 ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν ^δχαρῆτε, καὶ γὰρ ἀλυπότερος ὢ.
 29 ^γπροσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ ^δμετὰ πάσης χαρᾶς,
 30 καὶ τοὺς τοιούτους ^δἐντίμους ἔχετε· ^εὅτι διὰ τὸ ἔργον
 τοῦ ¹⁸Χριστοῦ ¹⁹μέχρι θανάτου ἡγγισε, παραβουλευσά-
 20 μενος ²⁰ τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ ^ετὸ ὑμῶν ὑστέρημα
 τῆς πρὸς με ^βleitourgias.

¹ ἦτε LTr marg.

² ἄμωμα LTr WHR.

³ μέσον LTr WHR.

⁴ ἀλλά LTr WH.

⁵ συν- TWH.

⁶ δὲ TTr WH.

⁷ χριστῷ L.

⁸ -τοῦ LTr WH.

⁹ Ἰησοῦ χριστοῦ LTr WH marg. R.

¹⁰ ἀφ-
ιδω LTr WH.

¹¹ συν- TTr WH.

¹² ὑμᾶς πάντας WH marg.

¹³ + ἰδεῖν [LWH] R marg.

¹⁴ θανάτου WH.

¹⁵ ἀλλά LTr WH.

¹⁶ ἠλέησεν αὐτὸν LTr WH.

¹⁷ λύπην LTr WHR.

¹⁸ -τοῦ
LTr WHR.

¹⁹ Κυρίου Tr marg. WH (non marg.) R marg.

²⁰ παραβουλευσάμενος LTr WHR.

37. Marc. 14. 33.

^ε Vid. Luc. 7. 4.

^γ Rom. 16. 2.

^δ ver. 2, 17, 18, 29.

^α Luc. 7. 2. Cf. 1 Tim. 5. 17.

^β Act. 20. 24.

Cf. 1 Cor. 16. 18.

^ε Cf. cap. 4. 10.

¹ 1 Cor. 16. 17.

^α 1 Tim. 2.

^β Cf.

Rom. 14. 1.

^γ cap. 3. 6.

Vid. Luc.

1. 6.

^δ Vid.

Matt. 10.

16.

^ε Act. 2. 40.

^β Matt. 17.

17.

^γ Matt. 5.

14.

^δ Cf. Act. 5.

20.

^α Vid. cap.

1. 26.

^β Vid.

1 Cor. 9. 24.

^γ 1 Thess.

3. 5. Cf.

Gal. 4. 11.

^δ Vid. Luc.

1. 23. Cf.

Rom. 15.

16.

^ε ver. 29.

Cf. 2 Cor.

12. 15.

Vid. 2 Cor.

7. 4.

^α ver. 23.

Cf. 1 Cor.

4. 17.

1 Thess. 3.

2.

^β Vid. cap.

1. 1.

^γ Cf. 1 Cor.

16. 10.

2 Tim. 3.

10.

^δ 1 Cor. 10.

24. 33; 13.

5. Cf.

2 Tim. 3. 2.

^ε Vid.

Rom. 5. 4.

^α 1 Cor. 4.

17.

^β Rom. 1. 9.

cap. 4. 3.

^γ Cf. cap. 1.

25.

Philem. 22.

^δ cap. 4. 18.

Cf. Col. 1.

7; 4. 12.

Philem. 23.

^ε cap. 4. 3.

Vid. Rom.

16. 3.

^α Philem. 2.

^β 2 Cor. 8.

23. Vid.

Joan. 13.

16.

^β Vid.

Rom. 13. 6.

Cf. ver. 30.

^γ cap. 1. 8.

^δ Matt. 26.

α cap. 4. 8.
 Vid. Eph.
 6. 10.
 β Vid. cap.
 1. 4.
 γ 2 Pet. 1.
 12.
 δ Ps. 22. 16.
 20. Esa.
 56. 10. 11.
 Rev. 22. 15.
 Cf. Gal. 5.
 15.
 ε Cf. 2 Cor.
 11. 13.
 ς Rom. 2.
 29.
 ζ (var.
 lect.)
 Luc. 2. 37.
 Cf. Joan. 4.
 23. 24.
 η Rom. 15.
 17.
 θ Vid.
 Rom. 2. 28.
 ι Cf. 2 Cor.
 11. 18.
 κ 1 Cor. 3.
 18; 8. 2.
 λ Gen. 17.
 12. Vid.
 Luc. 1. 59.
 μ Rom. 11.
 1.
 ν Act. 6. 1.
 2 Cor. 11. 22.
 ξ Cf. Act.
 23. 3. 6; 26.
 5.
 ο Cf. Gal. 1.
 14.
 π Vid. Act.
 8. 3.
 ρ Vid. cap.
 2. 15.
 σ Cf. Luc.
 14. 33.
 Heb. 11. 26.
 τ 2 Cor. 5.
 15.
 υ ver. 10.
 Esa. 53. 11.
 Jer. 9. 23.
 24. Joan.
 17. 3.
 φ Eph. 4. 13.
 2 Pet. 1. 3.
 χ Vid. Luc.
 9. 25.
 ψ Rom. 10. 5.
 ω Vid.
 Rom. 9. 30.
 β Vid.
 Marc. 11.
 22. Cf.
 1 Cor. 1. 30.
 γ Rom. 1. 4.
 δ Cf. Rom. 6.
 5.
 ε 1 Pet. 4.
 13.
 ς Act. 26. 7.
 ζ Heb. 5. 9.
 η Vid. 1 Cor. 9. 24.
 θ cap. 4. 10.
 ι Rom. 5. 12.
 κ Cf. Ps. 45.
 10. Luc. 9. 62.
 λ Heb. 6. 1.
 μ 1 Cor. 9. 24.
 ν Col. 3. 1. 2.
 ξ Rom. 11. 29.
 ο Cf. Heb. 3. 1.

"ΤΟ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ^βχαίρετε ἐν Κυρίῳ. ^ετὰ **3** Ε'.
 αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ
 ἀσφαλές. βλέπετε ^ατοὺς κύνας, βλέπετε ^ετοὺς κακοὺς **2**
 ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν· ἡμεῖς γάρ ἐσμεν **3**
^ζἡ περιτομή, οἱ ^θπνεύματι Θεῷ ^ιλατρεύοντες, καὶ ^κκαυ-
 χώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ^εἐν σαρκὶ πεποι-
 θότες, ^κκαίπερ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. **4**
^ιΕἰ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον.
 περιτομή ²ἡ ὀκταήμερος, ^εἐκ γένους Ἰσραὴλ, ^ηφυλῆς Βεν- **5**
 ιαμὴν ³, ^οἙβραῖος ⁴ ἐξ Ἑβραίων ⁴, ^πκατὰ νόμον Φαρισαῖος,
²κατὰ ζήλον ⁵ ^ρδιώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύ- **6**
 νην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ^σἄμεμπτος. Ἄλλ' ^ε ^τἄτινα **7**
^ηἦν μοι ⁷ κέρδη, ταῦτα ἤγημα διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν·
 ἀλλὰ μενοῦνγε ⁸ καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι ^εδιὰ **8**
 τὸ ὑπερέχον ^ζτῆς γνώσεως ^θΧριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου
 μου ¹⁰, δι' ὃν τὰ πάντα ^εἐζημιώθην· καὶ ἡγοῦμαι σκύ-
 βαλα εἶναι ¹¹, ἵνα Χριστὸν κερδήσω, καὶ εὐρεθῶ ἐν **9**
 αὐτῷ, ^κμὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ
 τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, ^ατὴν ^βἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην
 ἐπὶ τῇ πίστει, ^γτοῦ γινῶναι αὐτόν, καὶ ^ετὴν δύναμιν **10**
 τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν ¹² ^ακοινωνίαν τῶν ¹³ πα-
 θημάτων αὐτοῦ, συμμορφούμενος ¹⁴ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,
 εἰ πὼς ^εκαταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν ¹⁵ νεκρῶν **11**
 οὐχ ὅτι ἤδη ^ζἔλαβον, ἢ ἤδη ^θτετελείωμαι· διώκω δὲ **12**
 εἰ καὶ ¹⁶ ^κκαταλάβω, ¹⁷ ^εἐφ' ᾧ καὶ ^κκατελήφθην ¹⁸ ὑπὸ τοῦ ¹⁹
 Χριστοῦ Ἰησοῦ ²⁰. ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμμαντὸν οὐ ²¹ λογί- **13**
 ζομαι ^κκατεिल्φέναι· ἐν δέ, ^ετὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθα-
 νόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ **14**
 σκοπὸν διώκω ἐπὶ ²² τὸ ἱβραβεῖον ^μτῆς ἄνω ^νκλήσεως
 τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι οὖν ^οτέλειοι, **15**
 τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἰ ²τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ

¹ θεοῦ LTrWHR. ² περιτομή LTrWHR. ³ Βενιαμὴν
 LTrWH. ⁴ Ἑβρ. WH. ⁵ ζήλος LTrWHR. ⁶ ἀλλὰ Tr
 [LTr marg.] WH, — ἀλλ' T. ⁷ μοι ἦν L (non marg.) Tr marg.
⁸ μὲν οὖν LTr, μὲν οὖν γε WH. ⁹ + τοῦ L. ¹⁰ ἡμῶν L marg.
¹¹ — εἶναι LTrWHR. ¹² — τὴν LTrWHR. ¹³ — τῶν TTrWH.
¹⁴ συμ(ν T)μορφιζόμενος LTrWHR. ¹⁵ τὴν ἐκ LTrWHR.
¹⁶ — καὶ T. ¹⁷ —, R (non marg.). ¹⁸ κατελήφθην LTrWH.
¹⁹ — τοῦ LTrWHR. ²⁰ — Ἰησοῦ LTr[WH]. ²¹ οὕτω L
 marg. TTr marg. WH (non marg.) R (non marg.). ²² εἰς
 LTrWHR.

13. ς Act. 26. 7. ζ Cf. 1 Tim. 6. 12, 19. η Heb. 11. 40; 12. 23. θ 1 Cor.
 13. 10. Heb. 5. 9. ι Vid. 1 Cor. 9. 24. κ cap. 4. 10. Rom. 5. 12. λ Cf. Ps. 45.
 10. Luc. 9. 62. μ Heb. 6. 1. ν 1 Cor. 9. 24. ξ Col. 3. 1. 2. ο Rom. 11. 29.
 Cf. Heb. 3. 1.

ς 1 Cor. 2. 6. Vid. Matt. 5. 48. ς Gal. 5. 10.

- 16 ^α τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει. πλὴν εἰς ὃ ἐφθά-
 σαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν ^β κανόνι, ^γ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ¹.
 17 ^{αβ} Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε
 τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, ^α καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς.
 18 πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον
 ὑμῖν, νῦν δὲ ^α καὶ κλαίων λέγω, ^β τοὺς ἐχθροὺς τοῦ
 19 σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. ^α ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ^β ὧν ὁ
 θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ^γ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν,
 20 οἱ ^α τὰ ἐπίγεια ^β φρονοῦντες. ἡμῶν γὰρ ^α τὸ πολίτευμα
 ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ^β ἐξ οὗ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα
 21 Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὃς ^α μετασχηματίζει τὸ
 σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, ^β εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ ^γ
^α σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, ^β κατὰ ^γ τὴν
 ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ^δ ὑποτάξει ^ε αὐτῷ ⁵
 τὰ πάντα.
- 5'. 4 ^α Ὡς τε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ^β ἐπιπόθητοι,
^α χαρὰ καὶ ^β στέφανός μου, οὕτω ^α στήκετε ἐν Κυρίῳ,
 2 ἀγαπητοί ⁶. Εὐωδία ⁷ παρακαλῶ, καὶ συντύχην παρα-
 3 καλῶ, ^α τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ· καὶ ^β ἐρωτῶ καὶ σέ,
^γ σύζυγε γνήσιε ⁹, ¹⁰ συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ^α ἐν τῷ
 εὐαγγελίῳ ^α συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος,
 καὶ τῶν λοιπῶν ^α συνεργῶν μου, ^β ὧν τὰ ὀνόματα ἐν
 βίβλῳ ζωῆς.
- 4 ^α Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· ^β πάλιν ἐρῶ, χαίρετε.
 5 ^α τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ^β ὁ
 6 Κύριος ἐγγύς. ^α Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ
^β τῇ προσευχῇ καὶ ^γ τῇ δεήσει ^α μετὰ ^β εὐχαριστίας τὰ
 7 αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ^α ἡ
 εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ^β ἣ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, ^γ φρον-
 ρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ ^α τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ.
- 8 ^α Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα ^β σεμνά,
 ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα ^γ εὐφήμα,
 9 εἴ τις ^α ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ^β ἀ

^α Vid.
 Joan. 7. 17.
^β (var.
 lect.) Gal.
 6. 16.
^γ (var.
 lect.) cap.
 2. 2: 4. 2.
^δ Vid.
 1 Cor. 4. 16.
 Cf. cap. 4.
 9.
^ε 1 Pet. 5. 3.
 f Act. 20.
 31.
^α Cf. 2 Cor.
 11. 13.
^β 2 Cor. 11.
 15. Cf.
 2 Pet. 2. 3.
^γ Rom. 16.
 18. Cf.
 Tit. 1. 12.
^δ Ose. 4. 7.
 Rom. 6. 21.
 Jud. 13.
^ε Col. 3. 2.
^ζ Vid.
 Matt. 16.
 23.
^α Cf. cap. 1.
 27. Act.
 23. 1. Eph.
 2. 19.
^β 1 Cor. 1.
 7. Cf.
 Act. 1. 11.
^γ Cf. 1 Cor.
 15. 48.
 2 Cor. 11.
 13, 14, 15.
^δ Ps. 17. 15.
 Rom. 8. 29.
 Cf. ver. 10.
 Col. 3. 4.
^ε Vid.
 1 Cor. 15.
 43.
^α Vid. Eph.
 1. 19.
^β 1 Cor. 15.
 28.
^γ Cf. cap. 1.
 8.
^δ cap. 1. 25.
^ε 1 Thess.
 2. 19.
^ζ Prov. 16.
 31: 17. 6.
^α cap. 1. 27.
 Vid. cap. 1.
 4.
^β 1 Tim. 1.
 2. Tit. 1. 4.
 Cf. cap. 2.
 20.
^γ cap. 2. 22.
^δ cap. 1. 27.
^ε Vid. cap.
 2. 25.
^ζ Vid. Luc.
 10. 20.

¹ — κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν LTrWHR.

² συν- TWH.

³ — εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ LTrWHR.

⁴ συν- T.

⁵ αὐτῷ LTr

R, αὐτῷ WH.

⁶ + μου WH marg.

⁷ Εὐωδία BELTrWH.

⁸ καὶ LTrWHR.

⁹ γνήσιε σύζυγε LTrWHR (at Σύζυγε WH

marg., σύζυγε R).

¹⁰ συν- TrWH.

^α cap. 3. 1.

^β 1 Tim. 3. 3.

Tit. 3. 2.

Jac. 3. 17.

1 Pet. 2. 18.

Cf. Act. 24. 4.

2 Cor. 10. 1.

¹ 1 Cor. 16. 22.

² Vid. Matt. 6. 25.

³ 1 Tim. 2. 1.

⁴ Rom. 1. 7.

⁵ Rom.

1. 8.

⁶ Cf. Col. 3. 15.

Joan. 14. 27.

Cf. Eph. 3. 19.

⁷ 1 Pet.

1. 5.

⁸ Vid. 2 Cor. 2. 11.

⁹ Vid. Eph. 6. 10.

Cf. Gal. 6. 17.

¹⁰ 1 Tim. 3. 8.

¹¹ Cf. 1 Thess. 5. 22.

¹² 2 Pet. 1. 5.

^a Col. 2. 6.
^b Cf. cap. 3.
 17.
^c Vid.
 Rom. 15.
 33.
^d Cf. cap. 2.
 30. ver. 14.
^e cap. 3. 12.
 Rom. 5. 12.
^f Marc. 12.
 44.
^g 1 Tim. 6.
 6, 8. Cf.
 2 Cor. 9. 8.
 Heb. 13. 5.
^h 1 Cor. 4.
 11. 2 Cor.
 11. 27.
ⁱ Cf. 2 Cor.
 12. 9. Cf.
 Eph. 3. 16.
^k Act. 16. 9.
^l Heb. 10.
 33; 13. 16.
 Cf. cap. 1.
 5.
^m Vid. Act.
 17. 1. Cf.
 1 Thess. 2.
 9. 2 Thess.
 3. 8.
ⁿ Cf. 2 Cor.
 9. 5.
^o Vid.
 Joan. 4. 36.
^p Vid.
 Matt. 6. 2.
^q cap. 2. 25.
^r Vid. Eph.
 5. 2.
^s Vid.
 2 Cor. 2. 15.
^t Heb. 13.
 16.
^u Esa. 56. 7
 (Septua-
 gint.).
^v Rom. 12.
 1.
^w Vid. cap.
 1. 3.
^x Ps. 23. 1.
 2 Cor. 9. 8.
^y Vid.
 Rom. 2. 4.
^z Vid. Gal.
 1. 4.
^{aa} Gal. 1. 5.
 1 Tim. 1.
 17. 2 Tim.
 4. 18. Vid.
 Rom. 11.
 36.
^{ab} Gal. 1. 2.
^{ac} 2 Cor. 13.
 13.

καὶ ἐμάθετε καὶ ^aπαρελάβετε καὶ ἡκούσατε καὶ εἶδετε
 ἐν ἐμοί, ^bταῦτα πράσσετε· ^cκαὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης
 ἔσται μεθ' ὑμῶν.

Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ^dὅτι ἤδη ποτὲ ¹⁰ Ζ'.
 ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ^eἐφ' ᾧ καὶ ἐφρο-
 νεῖτε, ἡκαιρεῖσθε δέ. οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ¹¹
 ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμί, ^fαὐτάρκης εἶναι. οἶδα ¹²
 δὲ ¹ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ²· ἐν παντὶ
 καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ ^hπεινᾶν,
 καὶ ^aπερισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι· πάντα ἰσχύω ἐν ¹³
ⁱτῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ³. πλὴν καλῶς ἐποι- ¹⁴
 ἤσατε, ⁴συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. οἶδατε δὲ ¹⁵
 καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησίιοι, ὅτι ^kἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου,
 ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλη-
 σία ^lἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως⁵,
 εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι. ^mὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ ^oκαὶ ¹⁶
 ἅπαξ καὶ δις εἰς⁶ τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε. ⁿοὐχ ¹⁷
 ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ⁷ἐπιζητῶ ^oτὸν καρπὸν
 τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν· ^pἀπέχω δὲ πάντα, ¹⁸
 καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ ^qἘπα-
 φροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ^rὁσμὴν ^{εὐωδίας}, ^uθυσίαν
 δεκτὴν, ^zεὐάρεστον τῷ Θεῷ. ^yὁ δὲ Θεὸς μου ^zπλη- ¹⁹
 ρώσει πᾶσαν χρεῖαν ὑμῶν ^aκατὰ τὸν πλοῦτον⁸ αὐτοῦ
 ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ^bτῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ²⁰
 ἡμῶν ^cἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²¹
 ἀσπάζονται ὑμᾶς ^dοἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ἀσπάζονται ²²
 ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καί-
 σαρρος οἰκίας. ^eἩ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν⁹ Ἰησοῦ ²³
 Χριστοῦ μετὰ πάντων¹⁰ ὑμῶν. ἀμήν¹¹.

Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπα-
 φροδίτου.¹²

¹ καὶ LTrWHR. ² περισσεύσειν B. ³ -Χριστῷ LTrWHR.
⁴ συν- TWH. ⁵ λήψεως LTrWH. ⁶ [eis] L. ⁷ ἀλλὰ
 LTrWH. ⁸ τὸ πλοῦτος LTrWHR. ⁹ -ἡμῶν LTrWHR.
¹⁰ τοῦ πνεύματος LTrWHR. ¹¹ -ἀμήν Tr[L]WHR. ¹² + Ἐν
 στίχοις ση S; deest subscriptio in LTWH, Πρὸς Φιλιππησίους Tr.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ¹

Η ΠΡΟΣ

ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ² ΕΠΙΣΤΟΛΗ³.

1 ^αΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ⁴ ^αδιὰ θελή-
2 ματος Θεοῦ, ^ακαὶ ^βΤιμόθεος ὁ ἀδελφός, τοῖς ἐν Κολασ-
3 σαῖς^{5,6} ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ⁷. χάρις
ὑμῖν καὶ ^δεἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ⁸.

Α'. 3 ^εΕὐχαριστοῦμεν ^ζτῷ Θεῷ καὶ ^θπατρὶ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁰, ^θπάντοτε περὶ ¹¹ὑμῶν προσευ-
4 χόμενοι· ^αἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, καὶ ^βτὴν ἀγάπην τὴν ¹²εἰς πάντας τοὺς ἀγίους,
5 διὰ ^γτὴν ἐλπίδα ^δτὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν ^ετῷ λόγῳ ^ςτῆς ἀληθείας τοῦ
6 εὐαγγελίου, τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ^ζἐν
παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ¹³ἐστὶ ^οκαρποφοροῦμενον¹⁴, καθὼς
καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ^πἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε
7 ^ατὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ^βἐν ἀληθείᾳ· καθὼς καὶ ¹⁵ἐμάθετε
ἀπὸ ^γἘπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ ^δσυνδούλου ἡμῶν, ὅς
8 ἐστὶ ^επιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν¹⁶ διάκονος τοῦ Χριστοῦ, ὁ καὶ

Β'. 9 δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ^αἀγάπην ἐν πνεύματι. Διὰ
τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, ^βοὐ πανό-
μεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα
πληρωθῇτε ^γτὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν
10 πάσῃ σοφίᾳ καὶ ^δσυνέσει πνευματικῇ, ^απεριπατῆσαι
ὑμᾶς¹⁷ ἀξίως τοῦ Κυρίου ^βεἰς πᾶσαν ἀρεσκειαν¹⁸. ^γἐν
παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ¹⁹ καρποφοροῦντες καὶ ^δαὐξανόμενοι
11 εἰς τὴν ἐπίγνωσιν²⁰ τοῦ Θεοῦ· ^αἐν πάσῃ δυνάμει δυνα-

^α Vid.
2 Cor. 1. 1.
^β Vid. Act.
16. 1.
^γ Eph. 1. 1.
Phil. 1. 1.
^δ Eph. 1. 2.
Vid. Rom.
1. 7.
^ε ver. 3, 4.
Eph. 1. 16,
15.
^ς Vid.
Rom. 15. 6.
^θ Cf.
1 Thess. 1.
3.
^ι Heb. 6.
10.
^κ ver. 23.
Act. 23. 6.
Heb. 3. 6.
^λ 2 Tim. 4.
8. Cf.
Matt. 6. 21.
^μ Vid. Eph.
1. 13.
^ν Gal. 2. 5.
^ξ ver. 23.
Rom. 1. 8.
Vid. Matt.
24. 14. Cf.
Ps. 98. 3.
^ο (var. lect.)
ver. 10. Cf.
Joan. 15. 5,
16. Phil.
1. 11.
^π Cf. Eph.
4. 21.
^ρ Vid. Act.
11. 23.
^ς cap. 4. 12.
Vid. Phil.
2. 25.
^α cap. 4. 7.
^β cap. 4. 9.
^γ Cf. Rom.
15. 30.
^δ 2 Thess.
1. 11. Eph.
1. 16, 17.
^ε Phil. 1. 9.
Vid. 1 Cor.
12. 8.
^ς Vid.
Marc. 12.
33.
^α Eph. 2.
10; 4. 1.
cap. 2. 6.
1 Thess. 2.
12.
^β 1 Thess.
4. 1.
^γ Vid. Act.
9. 36.
^δ Cf. Eph.
3. 16.
^ε ver. 10.
1 Pet. 2. 2

¹ — Παῦλον τοῦ ἀποστόλου S. ² Κολοσσαεῖς BETR. ³ + Παύ-
λου S: Πρὸς Κολα(ο) Τ)σσαεῖς tantum LTrWH. ⁴ Χριστοῦ
Ἰησοῦ LTrWH. ⁵ Κολοσσαεῖς BETWH. ⁶ +, R marg.
⁷ + Ἰησοῦ L. ⁸ — καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ TTr[L]WH.
⁹ — καὶ LWH. ¹⁰ [Χριστοῦ] WH. ¹¹ ὑπὲρ LTrWH marg.
¹² ἣν ἔχετε LTr[WH]R. ¹³ — καὶ LTrWH. ¹⁴ + καὶ
¹⁵ αὐξανόμενον LTrWH. ¹⁶ — καὶ LTrWH. ¹⁷ ἡμῶν L
(non marg.) Tr (non marg.) WH (non marg.) R (non marg.).
¹⁸ — ὑμᾶς LTrWH. ¹⁹ ἀρεσκίαν TWH. ²⁰ ἀγαθῷ, R marg.
²⁰ τῇ ἐπιγνώσει LTrWH.

* 2 Cor. 6.
 4, 6.
 2 Tim. 3.
 10. Jac. 5.
 10, 11.
 * ver. 24.
 Matt. 5. 12.
 * cap. 3. 17.
 Eph. 5. 20.
 * 2 Cor. 8.
 6.
 * Cf. Act. 8.
 21; 26. 18.
 * Vid.
 Joan. 8. 12.
 * Luc. 22. 53.
 * Eph. 1. 6.
 * Eph. 1. 7.
 * Vid.
 1 Cor. 1. 30.
 * Vid.
 Marc. 1. 4.
 * Vid.
 2 Cor. 4. 4.
 * 1 Tim. 1.
 17. Vid.
 Joan. 1. 18.
 Cf. Joan.
 14. 19.
 Heb. 11. 27.
 * Rom. 8.
 29. Cf.
 ver. 17, 18.
 Cf. Ps. 89.
 27.
 * Vid.
 Joan. 1. 3.
 * ver. 20.
 Eph. 1. 10.
 * Cf. Ezek.
 10. 1.
 * Eph. 1. 21.
 * Rom. 11.
 36.
 * Joan. 1.
 1; 8. 58.
 * 2 Pet. 3.
 5. Cf.
 Heb. 1. 5.
 * ver. 24.
 Eph. 1. 23.
 Vid. 1 Cor.
 11. 3.
 * Vid. Act.
 26. 23.
 * cap. 2. 9.
 Vid. Joan.
 1. 16.
 * 2 Cor. 5.
 18, 19.
 * Eph. 2. 14.
 Vid. Luc.
 2. 14.
 * Eph. 2.
 13. Vid.
 Rom. 3. 25.
 * Rom. 5. 9.
 10.
 * cap. 3. 7.
 Vid. Rom.
 11. 30.
 * Eph. 2.
 12; 4. 18.
 * Cf. Rom. 7. 4.
 * Eph. 2. 14.
 * Act. 14. 22.
 * Cf. Eph. 3. 18.
 * Vid. 1 Cor. 7. 37.
 * ver. 5.
 * ver. 6. Marc. 16. 15. Act. 1. 8.
 * ver. 25. Eph. 3. 7.
 * ver. 11. Vid. 2 Cor.
 7. 4. Cf. 2 Cor. 1. 5, 6. * Cf. 2 Tim. 1. 8; 2. 10. * ver. 18. Eph. 4. 12.

μούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν
 ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς· εὐχαρι- 12
 στοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἰκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν
 μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς 13
 ἔρυσάτο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοτους, καὶ
 μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης
 αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος 14 Γ'.
 αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· ὅς ἐστιν εἰκὼν 15
 τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, ὁ πρωτότοκος πάσης κτίσεως·
 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς 16
 καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε
 ῥθρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἄρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ
 πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτισται· καὶ αὐτός ἐστι 17
 πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε· καὶ 18
 αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας· ὅς
 ἐστιν ἄρχή, ὁ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται
 ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε 19
 πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκα- 20
 τῶν αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ
 ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ ὑμᾶς ποτὲ 21 Δ'.
 ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν
 τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν 22
 τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, πα-
 ραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους
 κατενώπιον αὐτοῦ· εἶγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθε- 23
 μελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ
 τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κη-
 ρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν,
 ὃ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος. Νῦν χαίρω ἐν 24 Ε'.
 τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ
 τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ
 σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστιν ἡ ἐκ-

1 + θεῷ WH marg.

2 + καλέσαντι καὶ L.

3 ὑμᾶς TTr

marg. WH (non marg.) R marg.

4 ἐρύσατο TTr WH.

5 ἐσ-

χομεν WH marg.

6 -διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ LTr WHR.

7 -τὰ LTr WHR.

8 -τὰ T[Tr] WHR.

9 + [ἡ] WH.

10 ἠδύοκην L marg.

11 -δι' αὐτοῦ LTr [WH].

12 ἀπο-

κατηλλάγητε LTr marg. WH marg. R marg.

13 + [αὐτοῦ] L.

14 εἰ γε WH.

15 -τῇ LTr WHR.

16 -μου LTr WHR.

17 ὅς L marg.

* Cf. Rom. 7. 4.

* Eph. 2. 14.

* ver. 28. 2 Cor. 11. 2.

* Vid. Eph. 1. 4; 5. 27.

* 1 Cor. 1. 8.

* Act. 14. 22.

* Cf. Eph. 3. 18.

* Vid. 1 Cor. 7. 37.

* ver. 5.

* ver. 6. Marc. 16. 15.

Act. 1. 8.

* ver. 25. Eph. 3. 7.

* ver. 11.

Vid. 2 Cor.

7. 4.

Cf. 2 Cor. 1. 5, 6.

* Cf. 2 Tim. 1. 8; 2. 10.

* ver. 18.

Eph. 4. 12.

- 25 κλησία· ^aἥς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν ^bοικονομίαν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, ^cπληρῶσαι
 26 τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ^dτὸ μυστήριον ^eτὸ ἀποκεκρυμμένον ^fἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, ^gνυνὶ ^hδὲ
 27 ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ· οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι, ⁱτίς ^jὁ ^kπλοῦτος τῆς δόξης ^lτοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ^mὅς ⁿἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν,
 28 ^oἡ ἐλπίς τῆς δόξης· ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, ^pνουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ ^qδιδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα ^rπαραστήσωμεν πάντα
 29 ἄνθρωπον ^sτέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ^tεἰς ὃ καὶ ^uκοπιῶ, ^vἀγωνιζόμενος ^wκατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

5. 2 ^xΘΕΛΩ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ^yἀγῶνα ἔχω περὶ ^zὑμῶν καὶ τῶν ἐν ^{aa}Λαοδικείᾳ ^{ab}, καὶ ὅσοι οὐχ ἑωράκασι ^{ac}
 2 τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, ἵνα ^{ad}παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, ^{ae}συμβιβασθέντων ^{af}ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα πλοῦτον ^{ag}τῆς ^{ah}πληροφορίας ^{ai}τῆς συνέσεως, ^{aj}εἰς ^{ak}ἐπίγνωσιν ^{al}τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ ^{am}καὶ πατρὸς καὶ
 3 τοῦ ^{an}Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσὶ πάντες οἱ θησαυροὶ ^{ao}τῆς
 4 σοφίας καὶ τῆς ^{ap}γνώσεως ἀπόκρυφοι. τοῦτο δὲ ^{aq}
 λέγω, ^{ar}ἵνα μή τις ^{as}ὑμᾶς ^{at}παραλογίζεται ἐν πιθανολογίᾳ· ^{au}εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι
 5 σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν ^{av}τὴν τάξιν,
 6 καὶ τὸ ^{aw}στερέωμα ^{ax}τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν. ὥς οὖν ^{ay}παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν
 7 αὐτῷ ^{az}περιπατεῖτε, ^{ba}ἐρριζωμένοι καὶ ^{bb}ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν ^{bc}τῇ πίστει, ^{bd}καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ^{be}ἐν εὐχαριστίᾳ.
 8 ^{bf}Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ^{bg}ἔσται ^{bh}ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς ^{bi}φιλοσοφίας καὶ ^{bj}κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν ^{bk}παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ ^{bl}στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ

¹ νῦν L (non marg.) TTrWHR.

² τί τὸ LTrWHR.

³ ὁ

L (non marg.) TrWH (non marg.) R.

⁴ — Ἰησοῦ LTrWHR.

⁵ ὑπὲρ LTrWHR.

⁶ Λαοδικεία TrWH.

⁷ ἐγὼ (ὁ TrWH) ρακαν

LTrWHR.

⁸ συμβιβασθέντες LTrWH (συνβ. WH) R.

⁹ πᾶν

τὸ (— τὸ T[Tr]WHR)

πλοῦτος LTrWHR.

¹⁰ Θεοῦ, TrWH.

¹¹ — καὶ πατρὸς καὶ τοῦ LTrWH (Ap. † in marg.) R (non sine dubio R).

¹² — τῆς LTrWHR.

¹³ — δὲ T[Tr]WHR.

¹⁴ μηδεὶς LTrWHR.

¹⁵ — ἐν LTrWHR.

¹⁶ — ἐν αὐτῇ Tr

([Tr marg.]) [WH]R (non marg.).

¹⁷ ἔσται ὑμᾶς LWH marg.

^a ver. 23.

^b Vid. Eph.

³ 2.

^c Rom. 15.

¹⁹.

^d ver. 27.

Vid. Eph.

³ 3. Cf.

Matt. 13.

¹¹.

^e Eph. 3. 9.

^f Cf. Eph.

³ 21.

^g cap. 2. 3;

⁴ 3. Rom.

¹⁶ 25, 26.

^h cap. 2. 2.

Eph. 1. 7,

¹⁸; 3. 16.

Vid. Rom.

² 4.

ⁱ Rom. 5. 2.

¹ Tim. 1. 1.

^k Act. 20.

²⁰, 31.

^{cap} 3. 16.

^l ver. 22.

^m cap. 4. 12.

Vid. Matt.

⁵ 48.

ⁿ 1 Tim. 4.

¹⁰.

^o Vid.

¹ Cor. 15. 10.

^p Luc. 13.

²⁴ cap. 2.

¹; 4. 12.

Vid. Phil.

¹ 30.

^q Vid. Eph.

¹ 19.

^r Cf. Rom.

¹¹ 25.

¹ Cor. 10. 1.

^s cap. 4. 13,

¹⁵, 16.

Rev. 1. 11;

³ 14.

^t Eph. 6. 22.

^{cap} 4. 8.

² 1 Thess. 2.

¹⁷.

^u Cf. cap. 3.

¹⁴.

^v Vid. Luc.

¹ 1.

^y cap. 1. 9.

^z Eph. 4. 13.

^a Esa. 11. 2.

Rom. 11.

³³. 1 Cor.

¹ 24, 30; 2.

⁶ 7. Eph.

¹ 8. Vid.

Luc. 11. 49.

^b Cf. Rom.

¹⁶ 18. Cf.

Eph. 5. 6.

^c Jac. 1. 22.

^d 1 Cor. 5. 3.

^e 1 Cor. 14.

⁴⁰.

^f Cf. 1 Pet.

⁵ 9. ^g Vid. Act. 20. 21.

^h Phil. 4. 9. 1 Thess. 4. 1.

ⁱ Vid. cap. 1. 10. Cf.

1 Cor. 3. 9.

^k Eph. 3. 18.

^l Cf. 1 Cor. 3. 9.

Eph. 2. 20.

^m Eph. 4. 21.

ⁿ cap. 4. 2. Eph. 5. 20.

^o Heb. 3. 12. Vid. Matt. 24. 4.

^p Cf. 1 Tim. 6. 20.

^q Eph. 5. 6.

^r Vid. Matt. 15. 2. Cf. ver. 22.

^s ver. 20.

Vid. Gal. 4. 9.

^a Vid. cap. 1. 19.
^b Eph. 3. 19.
^c Cf. ver. 17.
^d Eph. 1. 22.
^e Vid. Matt. 28. 18.
^f Vid. Rom. 2. 20.
^g Cf. Eph. 2. 11.
^h Rom. 6. 4.
ⁱ Vid. Eph. 1. 19.
^k Vid. Act. 2. 24.
^l Eph. 2. 1.
^m Eph. 2. 5.
ⁿ Cf. Luc. 15. 24.
^o Vid. Luc. 7. 42.
^p Vid. Act. 3. 19.
^q ver. 20.
^r Eph. 2. 15.
^s Vid. Rom. 7. 4.
^t Cf. Gen. 3. 15. Ps. 68. 18.
^u Esa. 53. 12.
^v Matt. 12. 29.
^w Luc. 10. 18.
^x Joan. 12. 31; 16. 11.
^y Eph. 4. 8.
^z Heb. 2. 14.
^{aa} Eph. 1. 21.
^{ab} 2 Cor. 2. 14.
^{ac} Eph. 2. 16.
^{ad} Rom. 14. 3. 17.
^{ae} Gal. 4. 10.
^{af} Num. 10. 10; 28. 11.
^{ag} 1 Sam. 20. 5.
^{ah} Ezra 3. 5.
^{ai} Ezek. 46. 6.
^{aj} 1 Chr. 23. 31.
^{ak} 2 Chr. 2. 4.
^{al} Neh. 10. 33.
^{am} Esa. 1. 13.
^{an} Ezek. 45. 17.
^{ao} Ose. 2. 11.
^{ap} Cf. Marc. 2. 27.
^{aq} Heb. 8. 5;
^{ar} 10. 1.
^{as} Cf. ver. 9.
^{at} Cf. 1 Cor. 9. 24.
^{au} 1 Tim. 1. 7.
^{av} Eph. 4. 17.
^{aw} 2 Pet. 1. 5.
^{ax} Vid. 1 Cor. 15. 42. Cf. 1 Cor. 6. 13.
^{ay} Vid. Eph. 4. 2.
^{az} Vid. Rom. 13. 4.
^{ba} Vid. 1 Cor. 4. 6.
^{bb} Rev. 2. 13; 3. 11.
^{bc} ver. 8.
^{bd} ver. 16.
^{be} Cf. 1 Cor. 15. 9.
^{bf} Esa. 29. 13. Matt. 15. 9.

οὐ κατὰ Χριστόν· ὅτι ^a ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ 9
^{ab} πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, καὶ ἔστε ἐν αὐτῷ 10
 πεπληρωμένοι· ^d ὅς ¹ ἐστὶν ἡ κεφαλὴ ^e πάσης ἀρχῆς
 καὶ ἐξουσίας· ^f ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε ^g περιτομῇ ἀχει- 11 Ζ'.
 ροποιήτω, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρ-
 τιῶν ² τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ,
^h συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι ³. ἐν ᾧ καὶ 12
 συνηγέρθητε ⁴ διὰ τῆς πίστεως ⁱ τῆς ἐνεργείας ^k τοῦ Θεοῦ
 τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν ⁵ νεκρῶν· ^l καὶ ὑμᾶς νε- 13
 κροὺς ὄντας ἐν ⁶ τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ
 τῆς σαρκὸς ὑμῶν, ^m συνεζωοποίησε ^{7,8} σὺν αὐτῷ, ⁿ χαρι-
 σάμενος ἡμῖν ⁹ πάντα τὰ παραπτώματα· ^o ἐξαλείψας 14
 τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον ^p τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν
 ὑπεναντίον ἡμῖν, ^{10 q} καὶ αὐτὸ ἥρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσ-
 ηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· ^r ἀπεκδυσάμενος ^s τὰς ἀρ- 15
 χὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, ^t ἔδειγμάτισεν ¹¹ ἐν παρρησίᾳ,
^u θριαμβεύσας αὐτοὺς ^v ἐν αὐτῷ.

^z Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ¹² ἐν πόσει, 16 Π'.
^y ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ ^{aa} νουμηνίας ¹³ ἢ ^{ab} σαββάτων· ^a ἡ ¹⁴
 ἐστὶ σκιά τῶν μελλόντων, ^d τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.
 μηδεὶς ὑμᾶς ^e καταβραβεύετω ^f θέλων ¹⁵ ἐν ^g ταπεινοφρο- 18
 σύῃ καὶ ^h ὀρησκείᾳ ¹⁶ τῶν ἀγγέλων, ⁱ ἃ ¹⁷ μὴ ¹⁷ ἑώρακεν ¹⁸
 ἐμβατεύων, ^k εἰκὴ ¹⁹ ¹⁹ φυσιούμενος ^m ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρ-
 κὸς αὐτοῦ, ⁿ καὶ οὐ ^o κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν 19
 τὸ σῶμα διὰ τῶν ^p ἀφῶν καὶ ^q σσι δέσμων ^q ἐπιχορηγού-
 μενον καὶ ^r ²⁰ συμβιβαζόμενον, ^s ἡ ἀῖσα τὴν ἀῖσιν τοῦ
 Θεοῦ. Εἰ οὖν ²¹ ²¹ ἀπεθάνετε σὺν τῷ ²² Χριστῷ ἀπὸ τῶν 20
^t στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ ^u δογ-
 ματίζεσθε; ^v “Μὴ ἄψη, μηδὲ γεύση, μηδὲ θίγης”· 21
^w ἡ ²² ἐστὶ πάντα εἰς ^x φθορὰν τῇ ^y ἀποχρήσει, κατὰ τὰ 22
^z ἐντάλματα καὶ ^z διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων· ²³ ἅτινά 23
 ἐστὶ λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ^{aa} ἐθελοθησκείᾳ ²⁴

¹ δ L (non marg.) Tr marg.

² — τῶν ἁμαρτιῶν LTr WHR.

³ βαπτισμῷ L marg. Tr.

⁴ συνηγέρθημεν L marg.

⁵ — τῶν

TWH. ⁶ — ἐν TTr WHR.

⁷ συνεζωοποίησε SBE.

⁸ + (ν)

ὑμᾶς LTr WH text. R, ἡμᾶς WH marg.

⁹ ὑμῖν BEL marg.

¹⁰ ἡμῖν· WH marg. ¹¹ ἀπεκδυσάμενος, τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας

ἐδειγμάτισεν R marg.

¹² καὶ Tr marg. WH (non marg.).

¹³ νουμηνίας L (non marg.) Tr WH.

¹⁴ δ L (non marg.) WH

¹⁵ θέλων, R marg., θέλων... ἐμβατεύων, WH marg. Ap. t.

¹⁶ ὀρησκία T.

¹⁷ — μὴ TTr [L] WHR.

¹⁸ ἑώρακεν TWH.

¹⁹ εἰκὴ L WH.

²⁰ συν· TWH.

²¹ — οὖν LTr WHR.

²² — τῷ

LTr WHR.

²³ δογματίζεσθε (, R) ... ἀνθρώπων; WHR.

²⁴ ἐθε-

λοθησκία TWH.

^f ver. 23.

^g Vid. Eph. 4. 2.

^h Matt. 18. 10.

ⁱ (var. lect.) Cf.

Ezek. 13. 7.

1 Tim. 1. 7.

^k Vid. Rom. 13. 4.

^l Vid. 1 Cor. 4. 6.

^m Cf.

Eph. 4. 17.

ⁿ Eph. 4. 15, 16. Cf. Eph. 1. 23.

^o Rev. 2. 13; 3. 11.

^p Eph.

4. 3.

^q 2 Pet. 1. 5.

^r cap. 3. 3.

^s Vid. Rom. 6. 2.

^t ver. 8.

^u ver. 16.

^v Vid. 1 Cor. 15. 42. Cf. 1 Cor. 6. 13.

^w Cf. ver. 8.

Esa. 29. 13. Matt. 15. 9.

καὶ ^αταπεινοφροσύνη καὶ ^βἀφειδέα ^γσώματος, οὐκ ^δἐν

3 ^ετιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός. Εἰ οὖν

^ςσυνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, ^ατὰ ἄνω ζητεῖτε, οὐδ' ὁ Χρισ-

2 τός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθηήμενος. ^ατὰ ἄνω

3 φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. ^αἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ

ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ.

Θ'. 4 ὅταν ὁ Χριστὸς ^αφανερωθῇ, ^βἡ ζωὴ τῶν ^γὑμῶν, τότε καὶ

ὑμεῖς σὺν αὐτῷ ^αφανερωθήσεσθε ^βἐν δόξῃ.

5 ^αΝεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν ^βτὰ ἐπὶ τῆς γῆς,

^γπορνείαν, ^δἀκαθαρσίαν, ^επάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ

6 τὴν ^απλεονεξίαν, ^βἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεῖα ^γ, δι' ἧς ^δἐρ-

χεται ἡ ^εὐδοκίαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας ^ς.

7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ^αποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν

8 αὐτοῖς ^β. ἰνὶ δὲ ^γἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ^δὀρ-

γὴν, ^εθυμόν, ^ςκακίαν, ^ββλασφημίαν, ^γαἰσχρολογίαν ἐκ

9 τοῦ στόματος ὑμῶν. ^αΜὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους,

^βἀπεκδυσάμενοι ^γτὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς

10 πράξεσιν αὐτοῦ, καὶ ἐνδυσάμενοι ^ατὸν νέον, ^βτὸν ἀνα-

καινούμενον εἰς ^γἐπίγνωσιν ^δκατ' εἰκόνα ^ετοῦ κτίσαντος

11 αὐτόν. ^αὅπου οὐκ ἔστι ^βἙλλήν καὶ Ἰουδαῖος, ^γπεριτομὴ

καὶ ἀκροβυστία, ^δβάρβαρος, ^εσκύθης, ^ςδοῦλος, ^βἐλεύ-

12 θερος. ἀλλὰ ^ατὰ ^βπάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός. ^γἘν-

δύσασθε οὖν, ὡς ^αἐκλεκτοὶ τοῦ ^βΘεοῦ ἅγιοι καὶ ^γ

^δἡγαπημένοι, ^εσπλάγχχνα οἰκτιρῶν ^ς, ^βχρηστότητα, ^γτα-

13 πεινοφροσύνην, ^απραότητα ^β, ^γμακροθυμίαν. ^δἀνεχόμενοι

ἀλλήλων, καὶ ^αχαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ^βεἰάν τις πρὸς τινα

ἔχη μομφήν. καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ^αἐχαρίσατο

14 ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς. ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ^ατὴν ἀγά-

15 πην, ἥτις ^βἐστὶ ^γσύνδεσμος τῆς τελειότητος. καὶ ^δἡ

εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ^αβραβεύέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,

εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ^αἐν ^βἐνὶ ^γσώματι. καὶ εὐχάριστοι

Ι'. 16 γίνεσθε. ^αὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ^βἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν

πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ. ^αἐκδιδάσκοντες καὶ ^βνουθε-

^α [καὶ] LWH. ^β ἀφειδέα L. ^γ ὑμῶν L marg. TTr (non

marg.) WH marg. R marg. ^δ -ὑμῶν TTrWH R. ^ε εἰδωλο-

λατρία WH. ^ς διδὸ L marg. ^α [ἡ] L. ^β -ἐπὶ τοὺς υἱοὺς

τῆς ἀπειθείας TTr[L]WH, R marg. ^γ τοῖς LTTTrWH R. ^δ αἱ

10 + καὶ L. ^α -τὰ T (ita vult) WH. ^β -τοῦ L. ^γ ἅγιοι

(-καὶ), WH marg. ^δ οἰκτιρμοῦ LTTTrWH R. ^ε πραότητα

LTTTrWH. ^ς κύριος LTrWH (non marg.) R (non marg.). ^α ἐνὶ WH.

17 ὁ LTTTrWH. ^β Χριστοῦ LTTTrWH. ^γ ἐνὶ WH. ^δ κυρίου WH marg., κυρίου vel Θεοῦ R marg.

^α Vid. ver.

18. cap. 3.

^β Cf. 1 Tim.

4. 8.

^γ cap. 2. 12.

^δ ver. 2.

^ε Cf. Phil. 3.

14.

^ς Eph. 1. 20.

Vid. Marc.

16. 19.

^α Phil. 3. 19.

Cf. Matt.

16. 23.

^β Vid. cap.

2. 20.

^γ 1 Joan. 2.

28; 3. 2.

^δ Vid.

Joan. 11.

25.

^ε Vid.

1 Cor. 15.

43. Cf.

^ς Phil. 3. 21.

^α Rom. 8.

13.

^β Gal. 5. 19.

^γ 1 Thess.

4. 5. Cf.

Rom. 1. 26.

^δ Vid. Luc.

12. 15.

^ε Eph. 5. 5.

^ς Job 31.

25. 26.

^α Eph. 5. 6.

^β Vid.

Rom. 1. 18.

^γ Vid. cap.

1. 21.

^δ Rom. 13.

12. Eph.

4. 22, 25.

^ε Eph. 4.

31.

^ς Vid.

Rom. 1. 29.

^α Eph. 4.

29.

^β Lev. 19.

11. Eph.

4. 25.

^γ Cf. cap. 2.

11.

^δ Rom. 6.

6. Eph. 4.

22.

^ε Eph. 4. 24.

ver. 12.

Cf. Rom. 6.

4.

^ς Eph. 4.

23.

^α cap. 1. 9.

^β Rom. 8.

20.

^γ Eph. 2.

^δ 1 Cor.

^ε Cf. Eph. 1. 23.

^ς Phil. 1. 8;

^α Eph. 4. 2.

^β Rom. 13. 9.

^γ cap. 2. 2.

^δ Vid. 1 Cor. 10. 17.

^ε cap. 1. 28.

^ς 10; 4. 24.

^α Rom. 10. 12.

^β Cf. Rom. 3. 22.

^γ Vid. 1 Cor. 12. 13.

^δ 7. 19.

^ε Gal. 5. 6.

^ς Vid. Luc. 18. 7.

^α 1 Thess. 1. 4.

^β 2 Cor. 6. 12.

^γ Eph. 4. 32.

^δ Gal. 5. 22, 23.

^ε Eph. 4. 2.

^ς Vid. Matt. 17. 17.

^α Eph. 4. 32.

^β Marc. 11. 25.

^γ Cf. Rom. 13. 9.

^δ cap. 2. 2.

^ε Vid. 1 Cor. 10. 17.

^ς Eph. 2. 16.

^α Cf. Joan. 8. 31; 15. 3, 7.

^β cap. 1. 28.

^a Eph. 5.
^{19.}
^b cap. 4. 6.
^c Cf. 1 Cor.
^{14. 15.}
^d Eph. 4. 29.
^e ver. 23.
^f 1 Cor. 10.
^{31.}
^g cap. 4. 2.
^h Vid. cap. 1.
^{12.}
ⁱ ver. 18—
^{cap. 4. 1,}
^{Eph. 5.}
^{22—6. 9.}
^j Eph. 5. 4.
^k Philem. 8.
^l Cf. Eph.
^{4. 31.}
^m Rom. 12.
ⁿ 1. Eph. 5.
^{10.}
^o Eph. 6. 5
^{(var. lect.).}
^p Eph. 6. 6.
^q Cf. Gal. 1.
^{10.}
^r Cf.
^s Philem. 16.
^t Eph. 6. 8.
^u Eph. 1.
^{14. 15.}
^v Eph. 6. 8.
^w Vid. Matt.
^{16. 27.}
^x 2 Cor. 8.
^{14.}

^y ver. 2—4,
^{Eph. 6.}
^{18—20.}
^z Vid. Luc.
^{18. 1.}
^{aa} Vid. Act.
^{1. 14.}
^{ab} Vid.
^{ac} Matt. 24.
^{42.}
^{ad} Vid. cap.
^{2. 7.}
^{ae} Vid. Act.
^{14. 27.}
^{af} Eph. 3. 4.
^{cap. 1. 26.}
^{ag} ver. 18.
^{ah} Eph. 5.
^{15.}
^{ai} Vid.
^{aj} Marc. 4. 11.
^{ak} Eph. 5.
^{16.}
^{al} Vid.
^{am} Rom. 13.
^{11.}
^{an} Cf. Marc.
^{9. 50.}
^{ao} 1 Pet. 3.
^{15.}

τοῦντες ἑαυτοὺς, ^a ψαλμοῖς καὶ ¹ ὕμνοις καὶ ² ᾠδαῖς
 πνευματικαῖς ^b ἐν ² χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ³ ὑμῶν
 τῷ Κυρίῳ ⁴. καὶ ^e πᾶν ὃ ⁵ τι ⁵ ἂν ⁶ ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ¹⁷
 ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ ⁷, ^d εὐχαρισ-
 τοῦντες τῷ Θεῷ καὶ ⁸ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

^c Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἰδίοις ⁹ ἀνδράσιν, ¹⁸
 ὡς ἰανῆκεν ἐν Κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυναῖ- ¹⁹
 κας ¹⁰, καὶ μὴ ⁹ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ²⁰
 ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ
 ἐστὶν ^h εὐάρεστον ¹¹ τῷ ¹³ Κυρίῳ. Οἱ πατέρες, μὴ ἱρεθί- ²¹
 ζετε ¹³ τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμώσιν. Οἱ δούλοι, ²²
 ὑπακούετε κατὰ πάντα ⁱ τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ
 ἐν ^k ὀφθαλμοδουλείαις ¹⁴ ὡς ^k ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ¹⁵ ἐν
 ἀπλότῃ καρδίᾳ, φοβούμενοι τὸν Θεόν ¹⁶. καὶ πᾶν ²³
 ὃ ¹⁷ τι ¹⁷ εἰς ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ¹ ὡς τῷ Κυρίῳ
 καὶ οὐκ ἀνθρώποις. ^m εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου ἀπο- ²⁴
 λήψεσθε ¹⁸ τὴν ἀνταπόδοσιν ⁿ τῆς κληρονομίας· τῷ
 γὰρ ¹⁹ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε. ^o ὁ δὲ ²⁰ ἀδικῶν κο- ²⁵
 μίεται ²¹ ὃ ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία ²².
 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ ^p τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις ⁴
 παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν
 οὐρανοῖς ²³.

^q Τῇ προσευχῇ ⁵ προσκαρτερεῖτε, ⁱ γρηγοροῦντες ἐν ²
 αὐτῇ ²⁴ ἐν εὐχαριστίᾳ· προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ³
 ἡμῶν, ἵνα ^z ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου,
 λαλῆσαι ^y τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, ² δι' ^δ ²⁴ καὶ δέ-
 δεμαι, ἵνα φανερώσω αὐτό, ὡς δεῖ με λαλῆσαι. ⁴
^a Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς ^b τοὺς ἔξω, ^e τὸν καιρὸν ⁵
 ἐξαγοραζόμενοι ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ^d ἐν χάριτι, ⁶
^a ἅλατι ἡρτυμένος, εἰδέναι ^e πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ

¹ — καὶ LTrWHR. ² + τῇ LTrWH marg. ³ ταῖς καρ-
 διαῖς LTrWHR. ⁴ θεῷ LTrWHR. ⁵ ὅτι WH. ⁶ ἐάν
 L (non marg.) TrWH. ⁷ Ἰησοῦ χριστοῦ L. ⁸ — καὶ LTr
 WHR. ⁹ — ἰδίοις LTrWHR. ¹⁰ + ὑμῶν L. ¹¹ εὐάρεστον
 ἐστὶν LTrWHR. ¹² ἐν LTrWHR. ¹³ παροργίζετε L.
¹⁴ ὀφθαλμοδουλεία L, ὀφθαλμοδουλείας TrWH text., ὀφθαλμοδουλεία
 WH marg. ¹⁵ ἀλλὰ Tr. ¹⁶ κύριον LTrWHR. ¹⁷ ὁ
 LTrWHR. ¹⁸ ἀπολήψεσθε LTrWH. ¹⁹ — γὰρ LTrWHR.
²⁰ γὰρ LTrWHR. ²¹ κομίζεται L (non marg.) WH. ²² προσ-
 ωποληψία LTrWH. ²³ οὐρανῷ LTrWHR. ²⁴ ὅν L (non
 marg.) Tr marg.

- 7 ἀποκρίνεσθαι. "Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν
 8 ὁ Τυχικὸς¹ ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος
 9 καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ, ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς
 10 αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶ² τὰ περὶ ὑμῶν³ καὶ παρακαλέσῃ
 11 τὰς καρδίας ὑμῶν, σὺν Ὁνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ
 12 ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν
 13 γνωριοῦσι⁴ τὰ ὧδε. Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ὁ Ἀρίσταρχος
 14 ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Ὁ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Ὁ Βαρ-
 15 νάβα⁵, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς· ἔὰν ἔλθῃ πρὸς
 16 ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν· καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος
 17 Ἰουδστός, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι⁶ συνερ-
 18 γοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησαν
 19 μοι παρηγορία. ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ὁ Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ
 20 ὑμῶν, δούλος Χριστοῦ⁷, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ
 21 ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στήτε⁸ τέλειοι καὶ
 22 πεπληρωμένοι⁹ ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ. μαρ-
 23 τυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν¹⁰ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
 24 τῶν ἐν Ἰαποδικείᾳ¹¹ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει¹². ἀσπάζεταιται
 25 ὑμᾶς Ὁ Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητός, καὶ Ὁ Δημᾶς. ἀσ-
 26 πάσασθε τοὺς ἐν Ἰαποδικείᾳ¹³ ἀδελφούς, καὶ Νυμφᾶν¹⁴
 27 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ¹⁵ ἐκκλησίαν· καὶ ὅταν
 28 ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ
 29 ἐν τῇ Ἰαποδικείῳ ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ
 30 Ἰαποδικίας¹⁶ ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε· καὶ εἶπατε Ὁ Ἀρ-
 31 χίππῳ, "Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυ-
 32 ρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς." Ὁ ἀσπασμὸς¹⁷ τῇ ἐμῇ
 33 χερὶ Παύλου. μνημονεύετε¹⁸ μου τῶν δεσμῶν. ἡ
 34 χάρις μεθ' ὑμῶν. ἀμήν.¹⁵

Πρὸς Κολασσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ
 καὶ Ὁνησίμου.¹⁷

¹ Τυχικός WH. ² γνῶτε LTrWHR. ³ ὑμῶν LTrWHR.
⁴ γνωρισουσιν LWH. ⁵ Βαρνάβα B. ⁶ — LT: , WH.
⁷ + Ἰησοῦ LTrWHR. ⁸ σταθῆτε LTrWH. ⁹ πεπληροφορη-
 μένοι LTrWHR. ¹⁰ πολὺν πόνον LTrWHR. ¹¹ Ἰαποδικία
 TWH. ¹² Ἱερᾶ Πόλει WH. ¹³ Νύμφαν LTr marg. WH. R
 marg. ¹⁴ αὐτῆς LTr marg. WH. R marg., αὐτῶν TTr text.
¹⁵ Ἰαποδικίας TWH. ¹⁶ — ἀμήν. LTrWHR. ¹⁷ + Ἐν στίχοις σῇ
 S: Κολοσσαεῖς BE: deest subscriptio in LTrWH, Πρὸς Κολασ-
 σαεῖς Tr.

^a ver.
 7—9,
 Eph. 6. 21,
 22.
^b Vid. Act.
 20. 4.
^c cap. 1. 7.
^d Vid. cap.
 2. 2.
^e Philem.
 10.
^f ver. 12.
^g Philem.
 24. Vid.
 Act. 19. 29.
^h Vid.
 Rom. 16. 7.
ⁱ Philem.
 23. Vid.
 Act. 12. 12.
^k Vid. Act.
 4. 36. Cf.
 Act. 15. 39.
^l Cf. 2 Tim.
 4. 11.
^m Vid. Act.
 11. 2.
ⁿ Vid.
 Rom. 16. 3.
^o Vid. cap.
 1. 7.
^p Rom. 15.
 30.
^q Vid. cap.
 1. 29.
^r Vid. cap.
 1. 28.
^s Vid.
 1 Thess. 4.
 3. Cf. cap.
 1. 9.
^t Vid.
 Rom. 10. 2.
^u Vid. cap.
 2. 1.
^v 2 Tim. 4.
 11. Vid.
 Act. 16. 10.
^w 2 Tim. 4.
 10.
^x Rom. 16.
 5.
^y 1 Thess.
 5. 27. Vid.
 Rom. 16.
 22.
^z Cf.
 2 Thess. 3.
 14.
^{aa} Philem. 2.
^{ab} Vid.
 1 Cor. 16.
 21.
^{ac} ver. 3.
 Cf. Phil. 1.
 7. Heb.
 13. 3.
^{ad} 1 Tim. 6.
 21 (var.
 9 Vid. Luc. 1. 1.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ¹.

^a 2 Thess.
1. 1. 2.
^b Vid.
2 Cor. 1. 19.
^c cap. 3. 2.
6. Vid.
Act. 16. 1.
^d Vid. Act.
17. 1.
^e Vid.
Rom. 1. 7.
^f cap. 2. 13.
Cf. Col. 1.
3. cap. 3.
9.
^g Vid.
Rom. 1. 9.
^h cap. 2. 13;
5. 17.
ⁱ 2 Thess.
1. 11. Cf.
Joan. 6. 29.
Gal. 6. 6.
^k Heb. 6.
10 (var.
lect.).
^l Vid. Gal.
1. 4.
^m Col. 3. 12.
2 Thess. 2.
13.
ⁿ 2 Pet. 1.
10. Vid.
Luc. 18. 7.
^o Vid.
1 Cor. 2. 4.
^p Act. 10.
44. 2 Cor.
6. 6.
^q Col. 2. 2.
Vid. Luc.
1. 1.
^r 1 Cor. 4.
16. Cf.
cap. 2. 14.
2 Thess. 3.
7. 9.
^s Cf. 1 Cor.
11. 1.
^t Act. 17.
5-10.
^u Act. 13.
52. Cf.
Matt. 5. 12.
^v 1 Pet. 5. 3.
^w Cf. Act.
19. 21.
^x Vid. Act.
18. 12.
^y 2 Cor. 2.
14. Cf.
Rom. 1. 8.
2 Thess. 3.
1.
^z Act. 13.
24. cap. 2.
1.

^aΠΑΥΛΟΣ καὶ ^bΣιλουανὸς καὶ ^cΤιμόθεος, τῇ ἐκ- 1 Α'.
κλησίᾳ ^aΘεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρί, καὶ Κυρίῳ
Ἰησοῦ Χριστῷ· ^aχαρίς ὑμῖν καὶ ^eεἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ
πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ².

^fΕὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ²
ὑμῶν, ^gμνεῖαν ὑμῶν³ ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν
ἡμῶν, ^hἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν ⁱτοῦ ἔργου ³
τῆς πίστεως, καὶ ^kτοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς
ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ἔμπροσθεν ^lτοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·
εἰδότες, ἀδελφοί ^mἡγαπημένοι ὑπὸ⁴ Θεοῦ, ⁿτὴν ἐκλογὴν ⁴
ὑμῶν· ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς⁵ ⁵
ὑμᾶς ^oἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ^oἐν δυνάμει, καὶ ^pἐν
Πνεύματι Ἀγίῳ, καὶ ἐν⁶ ^qπληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς
οἴδατε οἱοὶ ἐγενήθημεν ἐν⁷ ὑμῖν δι' ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς ⁶
^rμιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε ^aκαὶ τοῦ Κυρίου, ^sδεξάμενοι
τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ ^uμετὰ χαρᾶς Πνεύματος
Ἀγίου, ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς ^xτύπους⁸ ⁷πᾶσι τοῖς πι-
στεύουσιν ἐν τῇ ^yΜακεδονίᾳ καὶ ⁹τῇ ^zἈχαΐᾳ¹⁰. ἀφ' ⁸
ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου οὐ μόνον ἐν
τῇ ^yΜακεδονίᾳ καὶ ¹¹Ἀχαΐᾳ¹⁰, ἀλλὰ καὶ ¹²ἐν παντί τόπῳ
ἢ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξεληλύθεν, ὥστε
μὴ χρεῖαν ἡμᾶς ἔχειν¹³ ⁹λαλεῖν τι. αὐτοὶ γὰρ περὶ ⁹
ἡμῶν¹⁴ ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν ^δεἰσοδὸν ἔχομεν¹⁵ πρὸς

¹ Sic B (-τοῦ et -ῆ) E. Ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολὴ Παύλου
πρὸς Θεσσαλονικεῖς A LTrWH. ² -ἀπὸ Θεοῦ
πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ TTr[L]WH. ³ -ὑμῶν
LTrWH. ⁴ + τοῦ T[WH], ὑπὸ Θεοῦ cum sequenti
jungunt SBE, cum ἡγαπημένοι WHR. ⁵ πρὸς L. ⁶ -ἐν
T[Tr]WH. ⁷ -ἐν [Tr]WH (non marg.) R. ⁸ τύπον L
(non marg.) TTrWH (non marg.) R. ⁹ + ἐν LTrWH. ¹⁰ Ἀχαΐα WH. ¹¹ + ἐν τῇ LT[Tr marg.]. ¹² ἀλλ' LWHR, ¹³ ἔχειν ἡμᾶς LTrWH. ¹⁴ ὑμῶν WH marg.
¹⁵ ἔχομεν LTrWH.

- ὑμᾶς, καὶ πῶς ^α ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ^β ἀπὸ τῶν
 10 εἰδῶλων, δουλεύειν Θεῷ ^γ ζῶντι καὶ ^δ ἀληθινῷ, καὶ ^ε ἀνα-
 μένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ᾧ ἡγείρεν
 ἐκ¹ νεκρῶν, Ἰησοῦν, τὸν ^ρ ῥυόμενον ἡμᾶς ^η ἀπὸ² τῆς
 ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.
 2 Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν
 2 τὴν πρὸς ὑμᾶς, ^κ ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν· ἀλλὰ καὶ³
^ι προπαθόντες καὶ ^ι ὑβρισθέντες, καθὼς οἶδατε, ἐν ^μ Φι-
 λίπποις, ^η ἐπαρρησιασάμεθα ἐν ^ο τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι
 πρὸς ὑμᾶς ^π τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ^ρ ἀγῶνι.
 3 Ἡ γὰρ ^ρ παρακλήσις ἡμῶν οὐκ ἐκ ^ε πλάνης, οὐδὲ ἐξ
 4 ἀκαθαρσίας, οὔτε ^ε ἐν δόλῳ· ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσ-
 μεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ^π πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον,
 οὕτω λαλοῦμεν, οὐκ ^ζ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ
 5 τῷ⁵ Θεῷ ^ρ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. Οὔτε
 γὰρ ποτε ^ε ἐν λόγῳ κολακείας⁶ ἐγενήθημεν, καθὼς οἶ-
 6 दाτε, οὔτε ἐν προφάσει ^π πλεονεξίας· ^α Θεὸς μάρτυς·
 6 οὔτε ^β ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν
 οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ^ε ἐν βάρει εἶναι, ^δ ὡς Χρισ-
 7 τοῦ ἀπόστολοι· ἀλλ' ^ε ἐγενήθημεν ^η ἡπιοὶ⁸ ἐν μέσῳ
 8 ὑμῶν, ^ζ ὡς ἂν⁹ τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα, οὕτως
 ἰμειρόμενοι¹⁰ ὑμῶν εὐδοκοῦμεν¹¹ μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ
 μόνον ^π τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ^ρ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν
 9 ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν γεγέννησθε¹². μνημονεύετε
 γὰρ, ἀδελφοί, ^η τὸν κόπον ἡμῶν καὶ ^η τὸν μόχθον·
^ι νυκτὸς γὰρ¹³ καὶ ἡμέρας ^κ ἐργαζόμενοι, ^ι πρὸς τὸ μὴ
 ἐπιβαρῆσαι¹³ τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς ^π τὸ
 10 εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. ὑμεῖς ^α μάρτυρες καὶ ὁ Θεός,
 ὡς ^π ὁσίως καὶ ^π δικαίως καὶ ^π ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πισ-
 11 τεύουσιν ἐγενήθημεν, καθάπερ οἶδατε, ὡς ἓνα ἕκασ-
 τον ὑμῶν, ^ζ ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ, παρακαλοῦντες
 12 ὑμᾶς καὶ ^π παραμυθούμενοι καὶ ^ρ μαρτυρούμενοι¹⁴, εἰς τὸ
^ρ περιπατήσαι¹⁵ ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ ^π τοῦ καλοῦντος¹⁶

¹ + τῶν LTTTr[WH]R. ² ἐκ TTrWHR. ³ -καὶ LTTTrWHR.
⁴ οὐδὲ LTTTrWHR. ⁵ -τῷ TTr[L]WHR. ⁶ κολακίας TWH.
⁷ ἀλλὰ TTrWH. ⁸ ἡπιοὶ LWH.R marg. ⁹ ἂν LTTTrWH.
¹⁰ ἰμειρόμενοι LTTTr, ἰμειρόμενοι WH. ¹¹ ἡδικοῦμεν WH.
¹² ἐγενήθητε LTTTrWHR. ¹³ -γὰρ LTTTrWHR. ¹⁴ μαρτυρό-
 μενοι TTrWHR. ¹⁵ περιπατεῖν LTTTrWHR. ¹⁶ καλέσαντος
 Tr marg. WH marg. R marg.

2 Cor. 11. 9. ⁴ Cf. 2 Cor. 4. 5. ⁵ 2 Tim. 2. 24. ⁶ Cf. ver. 11. ⁷ Esa. 49.
 23; 60. 16. ⁸ Cf. 2 Cor. 12. 15. ⁹ 2 Cor. 11. 27. ¹⁰ cap. 3. 10. ¹¹ Vid. Marc.
 5. 5. ¹² cap. 4. 11. ¹³ Vid. Act. 18. 3. ¹⁴ 2 Thess. 3. 8. ¹⁵ Cf. Phil. 4. 16. ¹⁶ Luc.
 1. 75. ¹⁷ Cf. 2 Cor. 1. 12. ¹⁸ Vid. Luc. 1. 6. ¹⁹ Vid. 1 Cor. 4. 14. ²⁰ Joan. 11.
 19. 31. ²¹ cap. 5. 14. ²² Eph. 4. 1. ²³ Eph. 4. 1. ²⁴ Vid. Col. 1. 10. ²⁵ cap.
 5. 24. ²⁶ 1 Pet. 5. 10. ²⁷ Vid. 1 Cor. 3. 1; 14. 20. ²⁸ Cf. Matt. 18. 3. ²⁹ ver. 17.

^a Vid. Act.
 14. 15.
^b Cf. 1 Cor.
 12. 2. ^c Gal.
 4. 8.
^c Vid.
 Matt. 16.
 16.
^d Vid.
 Joan. 17. 3
^e Vid.
 Matt. 16.
 27. ^f Cf.
 Act. 1. 11.
 cap. 4. 16.
^g 2 Thess. 1.
 10.
^h Vid. Act.
 2. 24.
ⁱ Col. 1. 13.
^j Matt. 3.
 7.
^k Vid. cap.
 1. 9.
^l Cf.
 2 Thess. 1.
 10.
^m Vid.
 Matt. 22. 6.
ⁿ Act. 16.
 12. ^o Cf.
 Act. 16. 22.
^p Cf. Act.
 4. 13.
^q Phil. 1. 3.
 2 Thess. 1.
 11, 12.
^r ver. 8, 9.
 Vid. Marc.
 1. 14 (var.
 lect.).
^s Vid.
 Phil. 1. 30.
^t Vid. Act.
 4. 36.
^u Cf. 2 Cor.
 4. 2.
^v ver. 5.
 Cf. 2 Cor.
 2. 17; 6. 9.
^w Vid. Gal.
 2. 7.
^x Gal. 1. 10.
^y Vid.
 Rom. 2. 18.
 Cf. Ps. 17.
 3. ^z Prov.
 17. 8.
 Rom. 8. 27.
^{aa} Cf. 2 Cor.
 7. 2.
^{ab} ver. 10.
 Rom. 1. 9.
^{ac} Cf. Joan.
 5. 41.
^{ad} 1 Tim. 5.
 16. ^{ae} Cf.

* 2 Thess. 2. 14.
 * cap. 1. 2.
 * Heb. 4. 2.
 Cf. Rom. 10. 17.
 * Matt. 10. 20.
 * Cf. cap. 1. 6.
 * Vid. Gal. 1. 22.
 * Act. 17. 5. cap. 3. 4.
 2 Thess. 1. 4, 5.
 * Heb. 10. 33, 34.
 * Vid. Matt. 21. 35.
 * Jer. 2. 30. Matt. 5. 12; 23. 30.
 * Luc. 11. 49 (var. lect.).
 * Rom. 8. 8.
 * Act. 13. 45, 50; 14. 4, 19; 17. 5, 13; 18. 12; 22. 21, 22.
 * Gen. 15. 16. Matt. 23. 32.
 * cap. 1. 10. * ver. 7. (var. lect.).
 * Cf. 2 Cor. 7. 8. Gal. 2. 5.
 * Cf. 1 Cor. 5. 3.
 * cap. 3. 10. Cf. Rom. 1. 13.
 * Rom. 15. 22.
 * Vid. 1 Cor. 5. 5.
 * Phil. 4. 1. * Prov. 16. 31 (Septuagint.).
 * 1 Cor. 15. 31. Cf. 2 Cor. 1. 14.
 2 Thess. 1. 4.
 * Cf. cap. 1. 3.
 * cap. 3. 13; 4. 15; 5. 23.
 2 Thess. 2. 1, 8. Jac. 5. 7, 8.
 2 Pet. 1. 16; 3. 4, 12.
 1 Joan. 2. 28. Vid. Matt. 24. 3. * ver. 5. 1 Cor. 9. 12. * Vid. Act. 17. 15. * ver. 6. Vid. cap. 1. 1. Cf. Phil. 2. 19. * 1 Pet. 5. 10. * Vid. Act. 14. 22. * Luc. 2. 34. Phil. 1. 17. Vid. Act. 9. 16. * Gal. 5. 21. cap. 4. 6.

ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ ἁδοξάν. ¹ Διὰ ¹³
 τοῦτο καὶ ἡμεῖς ^δ εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως,
 ὅτι παραλαβόντες ^ε λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ Θεοῦ,
 ἐδέξασθε ^α οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν
 ἀληθῶς ², λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς
 πιστεύουσιν. ὑμεῖς γὰρ ^ε μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, ¹⁴
^ζ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ^η ὅτι ταυτὰ ³ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ
 τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, ^η καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν
 Ἰουδαίων, ^ι τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰη- ¹⁵
 σοῦν καὶ ^κ τοὺς ἰδίους ⁴ προφήτας, καὶ ὑμᾶς ⁵ ἐκδιωξάν-
 των, καὶ ^μ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις
 ἐναντίων, ^ν κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα ¹⁶
 σωθῶσιν, ^ο εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας
 πάντοτε· ἔφθασε ⁶ δὲ ἐπ' αὐτοὺς ^π ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.
 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ^ρ ἀπορφανισθέντες ⁷ ἀφ' ὑμῶν ¹⁷ Β'.
 πρὸς ^ς καιρὸν ὥρας, ^π προσώψω οὐ καρδίᾳ, περισσοτέ-
 ρως ἐσπουδάσαμεν ^τ τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολ-
 λῇ ἐπιθυμίᾳ. ^θ διὸ ⁸ ἠεληγάμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ¹⁸
 ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δῖς, καὶ ^ι ἐνέκοιψεν
 ἡμᾶς ^θ ὁ Σατανᾶς. τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ ^κ χαρὰ ἢ ¹⁹
^λ στέφανος ^{2α} καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ⁹, ^β ἐμπροσθεν
 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ¹⁰ ἐν τῇ αὐτοῦ
^ε παρουσίᾳ; ὑμεῖς γὰρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά. ²⁰
 Διὸ ^μ μηκέτι στέγοντες, ^{εὐδοκίσαμεν} ¹¹ καταλειφθῆναι ³
 ἐν Ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν ^ς Τιμόθεον τὸν ²
 ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον ¹² τοῦ Θεοῦ ¹³ καὶ συνεργὸν
 ἡμῶν ¹⁴ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ ^ς στηριξάι
 ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑμᾶς ¹⁵ περὶ ¹⁶ τῆς πίστεως ὑμῶν,
 τῷ ¹⁷ μηδένα σαίνεσθαι ¹⁸ ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· ^η αὐτοὶ ³
 γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο ^ι κείμεθα· καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ⁴
 ὑμᾶς ἦμεν, ^κ προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλί-
¹ + Καὶ LTrWHR. ² ἀληθῶς ἐστὶν Tr marg. WH. ³ τὰ
 αὐτὰ L (non marg.) TTrWHR, ταυτὰ BE. ⁴ -ιδίους LTrWHR.
⁵ ἡμᾶς BELTrWHR. ⁶ ἐφθακεν L (non marg.) WH marg.
⁷ ἀποφανισθέντες E. ⁸ διότι LTrWHR. ⁹ καυχήσεως-ἢ
 οὐχὶ καὶ ὑμεῖς- WH. ¹⁰ -Χριστοῦ LTrWHR. ¹¹ ὑποδοκί-
 σαι TTrWHR. ¹² συνεργὸν L (non marg.) WH marg. R marg.
¹³ [τῷ Θεοῦ] WH. ¹⁴ -καὶ συνεργὸν ἡμῶν LTrWHR. ¹⁵ -ὑμᾶς
 LTrWHR. ¹⁶ ὑπὲρ LTrWHR. ¹⁷ τὸ LTrWHR. ¹⁸ μη-
 δὲν σαίνεσθαι L.

- 5 βεσθαι, ^aκαθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε· διὰ τοῦτο
καὶ γὰρ ^bμηκέτι στέγων, ἐπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίσ-
τιν ὑμῶν ¹, ^cμή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ^dὁ πειράζων, καὶ
6 ^eεἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. ἄρτι δὲ ἐλθόντος
^fΤιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισμαμένου
ἡμῖν ^gτὴν πίστιν καὶ ^hτὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ⁱὅτι ἔχετε
μνηεῖαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ^jἐπιποθοῦντες ἡμᾶς
7 ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, διὰ τοῦτο ^kπαρεκλή-
θημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει καὶ
8 ^lἀνάγκῃ ^mἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· ὅτι νῦν ζῶμεν,
9 εἰάν ὑμεῖς ⁿστήκητε ^oἐν Κυρίῳ. ^pτίνα γὰρ εὐχαριστίαν
δυναμέμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ
τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ^qἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ
10 ἡμῶν, ^rἡνυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ^sῥεόμενοι
^tεἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ ^uκαταρτίσαι τὰ
I'. 11 ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; ^vΑὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς
καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χρισ-
12 τὸς ^w, ^xκατευθῆναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς
δὲ ὁ Κύριος ^yπλεονάσαι καὶ ^zπερισεύσαι τῇ ἀγάπῃ
^aεἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς
13 ὑμᾶς, ^bεἰς τὸ στηριξάει ὑμῶν τὰς καρδίας ^cἀμέμπτους
ἐν ἀγιωσύνῃ, ^dἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν,
^eἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ^f
^gμετὰ πάντων τῶν ἀγίων αὐτοῦ.^h
- Δ'. 4 ⁱΤΟ ^jλοιπὸν οὖν ^kἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ
παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ ^lκαθὼς παρελάβετε
παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς ^mπεριπατεῖν καὶ ⁿἀρέσκειν
2 Θεῷ ^o, ἵνα ^pπερισεύητε μᾶλλον· οἴδατε γὰρ ^qτίνας
παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
3 τοῦτο γάρ ἐστι ^rἡ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν,
4 ^sἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας· εἰδέναι ἕκαστον ^t
ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ ^uσκευὸς κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ
5 τιμῇ, μὴ ^vἐν πάθει ἐπιθυμίας, ^wκαθάπερ καὶ τὰ ἔθνη
- ¹ ὑμῶν πίστιν WH marg. ² ἀνάγκη καὶ θλίψει LTTTrWHR.
³ στήκετε BTTTr (non marg.) WH. ⁴ ὑπερεκπερισσοῦ LTTTrWH.
⁵ -Χριστὸς LTTTrWHR. ⁶ ἀμέμπτως WH marg. ⁷ -Χριστοῦ
LTTTrWHR. ⁸ + ἀμὴν. T[L] WH marg. R marg. ⁹ -Τὸ
LTTTrWHR. ¹⁰ -οὖν WH (non marg.). ¹¹ +, ἵνα LTTTr
[WH]R. ¹² + καθὼς καὶ περιπατεῖτε (—WHR) LTTTrWHR.
¹³ + [τὸ] L. ¹⁴ ἕκαστος L marg.
- ^f Jud. 14. ^g Vld. Eph. 6. 10. ^h Col. 2. 6. ⁱ Col. 1. 10. ^j Rom. 8. 8.
^k ver. 10. ^l Cf. 1 Cor. 11. 2. ^m Rom. 12. 2. Eph. 5. 17 (var. lect.); 6. 6. Col.
4. 12. cap. 5. 18. Heb. 10. 36; 13. 21. 1 Pet. 2. 15; 3. 17; 4. 2, 19. 1 Joan. 2. 17.
ⁿ ver. 4. 7. Rom. 6. 19, 22. 1 Cor. 1. 30. 2 Thess. 2. 13. 1 Tim. 2. 15. Heb. 12. 14.
1 Pet. 1. 2. ^o Cf. 1 Cor. 6. 18. ^p 1 Pet. 3. 7. ^q Cf. Rom. 1. 24—28. ^r Eph.

^a cap. 2. 14.
^b ver. 1.
^c Vid. Gal.
2. 2. Cf.
1 Cor. 7. 5.
2 Cor. 11. 3.
^d Matt. 4. 3.
^e Phil. 2.
16. 2 Cor.
6. 1.
^f ver. 2.
Act. 18. 5.
cap. 1. 1.
Cf. 2 Cor.
7. 6, 9.
^g cap. 1. 3.
^h 1 Cor. 11.
2.
ⁱ Phil. 1. 8.
^j 2 Cor. 1.
4.
^k Vid. Luc.
21. 23.
^l 1 Cor. 16.
13.
^m Cf. cap.
1. 2.
ⁿ ver. 13.
^o cap. 1. 3.
^p 2 Tim. 1.
3.
^q cap. 2. 9.
Vid. Marc.
5. 5.
^r cap. 2. 17.
^s Vid.
2 Cor. 13.
11.
^t cap. 4. 16;
5. 23.
2 Thess. 2.
16; 3. 16.
Rev. 21. 3.
Cf. Rom. 9.
16, 26.
^u ver. 13.
Vid. Gal. 1.
4.
^v Luc. 1. 79.
2 Thess. 3.
5.
^w 2 Thess.
1. 3.
^x Phil. 1. 9.
^y cap. 4. 1.
10.
^z cap. 5. 15.
Cf. cap. 4.
9.
^a Jac. 5. 8.
1 Pet. 5. 10.
Cf. 1 Cor.
1. 8.
^b Vid. Luc.
1. 6.
^c Vid. cap.
2. 19.
^d Rom. 8. 8.

^a Vid. Gal. 4. 8. Cf. Ps. 79. 6. Jer. 9. 3; 10. 25. 1 Cor. 15. 34. ^b 2 Cor. 2. 11. Cf. 1 Cor. 6. 8. ^c 2 Cor. 7. 11. ^d Rom. 13. 4. Cf. Rom. 12. 19. Heb. 13. 4. ^e Gal. 5. 21. Vid. cap. 3. 4. ^f Vid. Luc. 16. 28. ^g cap. 2. 3. ^h ver. 3. 4. ⁱ Vid. Luc. 10. 16. ^k Vid. 1 Joan. 3. 24. ^l Rom. 12. 10. Heb. 13. 1. 1 Pet. 1. 22. 2 Pet. 1. 7. ^m cap. 5. 1. Cf. 2 Cor. 9. 1. ⁿ Joan. 6. 45. ^o cap. 3. 12. Vid. Joan. 13. 34. ^p cap. 1. 7. ^q ver. 1. ^r Vid. Rom. 15. 20. ^s Prov. 17. 14; 20. 3; 25. 8. Cf. 1 Tim. 2. 11. ^t 2 Thess. 3. 12. ^u Eph. 4. 28. Vid. cap. 2. 9. ^v Rom. 13. 13. 1 Cor. 14. 40. ^w Col. 4. 5. Vid. Marc. 4. 11. ^x Vid. Rom. 11. 25.

ἃ τὰ μὴ εἰδόντα τὸν Θεόν· τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ 6
 ὁ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·
 διότι ὁ ἐκδικος ὁ¹ Κύριος ἀπερὶ πάντων τούτων, καθὼς
 καὶ ἐπροεῖπamen ὑμῖν καὶ ἵδμεν μαρτυράμεθα. οὐ γὰρ 7
 ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἁκαθαρσίᾳ, ἀλλ'² ἐν
 ἁγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθε- 8
 τεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν καὶ τὸν καὶ³ δόντα⁴ τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ⁵
 τὸ Ἅγιον εἰς ἡμᾶς⁶.

Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας^m οὐ χρεῖαν ἔχετε⁷ γρά- 9
 φειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς ἑαυτοὶ διδάκτοί ἐστε, ὅτι εἰς τὸ
 ἀγαπᾶν ἀλλήλους·^p καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας 10
 τοὺς ἀδελφούς τοὺς⁸ ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρα-
 καλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον,
 καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, 11
 καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις⁹ χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν
 παρηγγείλαμεν· ἵνα περιπατῇτε εὐσχημόνως πρὸς 12
 τοὺς ἔξω, καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε.

ὉΥ θέλω¹⁰ δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν 13 Ε΄.
 ἁ κεκοιμημένων¹¹, ἵνα μὴ λυπησθε¹², καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ
 ὅτι μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰη- 14
 σοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς¹³ τοὺς
 κοιμηθέντας διὰ¹⁴ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. τοῦτο 15
 γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ
 ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ
 Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας· ὅτι 16
 αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἁρχαγγέλου,
 καὶ ἐν ὀσάλπιγγι Θεοῦ^m καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ
 οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον· ἔπειτα 17
 ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς
 ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυ-
 ρίου εἰς αἶρα, καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσώ-
 μεθα. ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις 18
 τούτοις.

¹ —ὁ LTrWHR. ² ἀλλὰ TTr. ³ —καὶ LTrWHR. ⁴ δι-
 δόντα L (non marg.) TTrWHR. ⁵ αὐτοῦ τὸ πνεῦμα L. ⁶ ὑμᾶς
 LTrWHR. ⁷ ἔχομεν L, ἔχομεν 8. εἴχομεν Tr marg. ⁸ —τοὺς
 LT[TrWH]. ⁹ —ἰδίαις LTrWHR. ¹⁰ θέλωμεν LTrWHR.
¹¹ κοιμωμένων LTrWHR. ¹² λυπεῖσθε L marg. ¹³ ὁ θεός
 καὶ Tr marg. ¹⁴ κοιμηθέντας, διὰ R marg.

^a ver. 14, 15. Vid. Matt. 27. 52. ^b Lev. 19. 28. Deut. 14. 1, 2. 2 Sam. 12. 20—23.
^c Eph. 2. 12. ^d 1 Cor. 15. 13. ^e Cf. 1 Cor. 15. 18. ^f 1 Reg. 13. 17, 18; 20.
^g 1 Cor. 15. 51. Cf. Act. 10. 42. ^h Vid. cap. 2. 19. ⁱ ver. 16. Cf. 1 Cor.
^j 23. 2 Thess. 2. 1. ^k 2 Cor. 10. 14. ^l Vid. cap. 3. 11. ^m cap. 1. 10. Vid.
ⁿ Matt. 16. 27. ^o Jud. 9. Cf. Joel 2. 11. ^p Vid. Matt. 24. 31. ^q Rev. 14. 13.
^r Cf. Luc. 14. 14. ^s 1 Cor. 15. 51. cap. 5. 10. ^t Vid. 2 Cor. 12. 2. ^u Dan. 7.
^v Act. 1. 9, 11. Rev. 11. 12. ^w Cf. Joan. 12. 26. ^x ver. 1, 10. cap. 2. 11;
^y 3. 2; 5. 11, 14. 2 Thess. 3. 12.

5. **5** Περὶ δὲ ^ατῶν χρόνων καὶ ^ατῶν καιρῶν, ἀδελφοί,
² οὐ^β χρειάν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· αὐτοὶ γὰρ ἀκρι-
βῶς οἴδατε ὅτι ^αἡ ἡμέρα Κυρίου ^αὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ
³ οὕτως ἔρχεται· ὅταν γὰρ ² λέγωσιν, “Εἰρήνη καὶ
ἀσφάλεια,” τότε ^ααἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ³ ὁλεθρος,
⁴ ὥσπερ ἡ ὥδιν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκ-
⁴ φύγωσιν. ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, ^βοὐκ ἐστὲ ἐν σκότει,
⁵ ἵνα ^αἡ ἡμέρα ὑμᾶς ⁴ ὡς κλέπτῃς ⁵ καταλάβῃ· πάντες ⁶
⁵ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· ^κοὐκ ἐσμὲν
⁶ νυκτὸς οὐδὲ σκότους. Ἄρα οὖν ^μμὴ καθεύδωμεν ὡς
⁷ καὶ ⁷ οἱ λοιποί, ἀλλὰ ^μγρηγορῶμεν καὶ ^ννήφωμεν. οἱ
γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ ^οοἱ μεθυ-
⁸ σκόμενοι, ^ννυκτὸς μεθύνουσιν ⁸· ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες,
⁹ νήφωμεν, ^εἐνδυσάμενοι θώρακα ^τπίστεως καὶ ^αἀγάπης,
⁹ καὶ ^σπερικεφαλαίαν, ^εἐλπίδα σωτηρίας· ὅτι οὐκ ἔθετο
¹⁰ ἡμᾶς ὁ Θεός ⁹ εἰς ^οὀργήν, ἀλλ’ ¹⁰ εἰς ^υπεριοίησιν σωτη-
¹⁰ ρίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ¹¹, ^ντοῦ
ἀποθανόντος ὑπὲρ ¹² ἡμῶν, ἵνα εἴτε ^μγρηγορῶμεν, εἴτε
¹¹ ^κκαθεύδωμεν, ἅμα ^σσὺν αὐτῷ ζήσωμεν. διὸ ^απαρακα-
λεῖτε ἀλλήλους, καὶ ^βοικοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα, καθὼς
καὶ ποιεῖτε.
¹² **ἘΡΩΤΩΜΕΝ** δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ^αεἰδέναι τοὺς
^ακοπιῶντας ἐν ὑμῖν ¹³, καὶ ^απροϊσταμένους ὑμῶν ἐν Κυ-
¹³ ρίῳ, καὶ ^ανουθετοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἡγείσθαι αὐτοὺς
¹⁴ ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ¹⁴ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. ^εεἰ-
¹⁴ ρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς ¹⁵. ^αΠαρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, ^ανουθετεῖτε ^στοὺς ἀτάκτους, ^βπαραμυθεῖσθε ^ιτοὺς
ὀλιγοψύχους, ^κἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, ^ιμακροθυμεῖτε
¹⁵ πρὸς πάντας. ὁρᾶτε μὴ τις ^μκακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ
¹⁶ ἀποδῶ ¹⁶. ἀλλὰ πάντοτε ^{τὸ} ἀγαθὸν διώκετε ^οκαὶ ¹⁷ εἰς
¹⁷ ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. ^νπάντοτε χαίρετε. ^αἀδιαλεί-
¹⁸ πτως ^τπροσεύχεσθε. ^εἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο
¹⁹ γὰρ ¹⁸ ^εθέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. ^ατὸ

^α Dan. 2.
^{21.} Act. 1.
^{7.}

^β cap. 4. 9.
^γ ver. 4.
² Pet. 3. 10.
⁴ 1 Cor. 1.
^{8.} Cf.
² Thess. 2.
^{2.}

^γ Vid.
Matt. 24.
^{43.}

^γ Luc. 21.
^{34.} Cf.
Ps. 35. 8.

Luc. 17. 24.
⁹ Esa. 13. 8.
Jer. 13. 21.

Ose. 13. 13.
Micah 4. 9,
^{10.} Vid.
Joan. 16.

^{21.}
^α 1 Joan. 2.
^{8.} Vid.

Joan. 8. 12.
^γ Vid. Luc.
^{16.} 8.

^κ Act. 26.
^{18.}

^ι Rom. 13.
^{11.} Cf.
ver. 10.

Matt. 25. 5.
^μ ver. 10.
Vid. Matt.

24. 42. Cf.
Luc. 21. 34.
^ν Vid.

1 Pet. 1. 13.
ver. 8.
Cf. 1 Cor.

15. 34.
^ο Luc. 21.
^{34.} Vid.

Joan. 2. 10.
^π Cf. Act.
^{2.} 15.

2 Pet. 2. 13.
^ρ Vid.
Eph. 6. 14.

^τ Vid.
Eph. 6. 23.
^σ Esa. 59.

^{17.}
^α Rom. 8.
^{20.} 24.

^β cap. 1. 10.
^γ Vid. Luc.
^{17.} 33 (var.

lect.).
^ν Rom. 14.
^{9.} Cf.

2 Tim. 2.
^{11.}
^α Cf. Gal. 2.

19. cap. 4.
^β Cf.

1 Cor. 4. 14.
^γ Vid.

^δ Act.
^κ Rom.
^γ Vid.

¹ — ἡ LTrWhR.

² — γὰρ TrWhR, δὲ Tr marg. [L] WH

marg. ³ ἐπίσταται TrWh.

⁴ ὑμᾶς ἡ ἡμέρα LTr marg.

⁵ κλέπτῃς LWH (non marg.) R marg.

⁶ + γὰρ LTrWhR.

⁷ — καὶ LTrWhR. ⁸ μεθύνουσι SB (non 1598).

⁹ ὁ Θεός ἡμᾶς WH marg. ¹⁰ ἀλλὰ TrWh.

¹¹ [Χριστοῦ] WH.

¹² περὶ TrWh (non marg.). ¹³ ἡμῖν B.

¹⁴ ὑπερεκπερισσός LTrWh marg., at ὑπερεκπερισσοῦ WH text.

¹⁵ αὐτοῖς Tr.

¹⁶ ἀποδοῖ T. ¹⁷ — καὶ LTrWh (non marg.) R. ¹⁸ + ἐστὶν L.

¹⁹ α ver. 14. Vid. cap. 4. 18. ^β Vid. Rom. 14. 19. Cf. Eph. 4. 29.

1 Cor. 16. 16, 18. ^γ 1 Tim. 5. 17. ^δ Act. 20. 31. Rom. 15. 14. 1 Cor. 4. 14.

Col. 1. 28; 3. 16. ver. 14. ^ε Vid. Marc. 9. 50. ^ζ 2 Thess. 3. 6, 7, 11. ^η Vid.

cap. 2. 11. Cf. Heb. 12. 12. ^θ Esa. 35. 4; 54. 6; 57. 15 (Septuagint.). ^ι Act.

20. 35. Rom. 15. 1. ^κ Vid. 1 Cor. 13. 4. ^λ Rom. 12. 17. 1 Pet. 3. 9. ^μ Rom.

12. 9. Gal. 6. 10. ^ν Cap. 3. 12. ^ξ Vid. Phil. 3. 1. ^ο cap. 1. 3. ^π Vid.

Luc. 18. 1. ^ρ Eph. 5. 20. ^σ Vid. cap. 4. 3. ^τ Cf. Eph. 4. 30. 1 Tim. 4.

14. 2 Tim. 1. 6.

- Cf. 1 Cor. 14. 30.
 δ Eph. 5.
 10. 1 Joan.
 4. 1.
 ε Rom. 12.
 9. Cf.
 Job 34. 4.
 ζ Cf. 1 Phil.
 4. 8.
 η Vid. cap. 3. 11.
 θ Vid.
 Rom. 15. 33.
 ι Ex. 31.
 13. Lev.
 20. 8.
 Joan. 17.
 17.
 κ Jac. 1. 4.
 λ Luc. 1. 46.
 μ Heb. 4. 12.
 ν Luc. 1. 6.
 ξ Vid. cap. 2. 19.
 ο cap. 2. 12. 1 Cor.
 1. 9.
 π Cf. Phil.
 1. 6.
 ρ 2 Thess.
 3. 1. Heb.
 13. 18. Cf.
 Eph. 6. 19.
 σ Vid.
 Rom. 16. 16.
 τ Vid.
 Marc. 5. 7.
 υ Col. 4. 16.
 φ Cf. Rom.
 16. 22.
 ψ Vid.
 Rom. 16. 20.
 ω 1 Thess.
 1. 1.
 α Vid.
 2 Cor. 1. 19.
 β Vid. Act.
 17. 1.
 γ Vid.
 Rom. 1. 7.
 δ cap. 2. 13.
 ε 1 Thess. 1. 2.
 ζ Eph. 5. 20.
 η 2 Cor. 10. 15.
 θ 1 Thess.
 3. 12.
 ι Cf.
 1 Thess. 2. 19.
 κ 1 Cor. 7. 17.
 λ Cf.
 1 Thess. 1. 8.

πνεῦμα μὴ σβέννυτε¹. α προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε. 20
 πάντα² δ δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε. αὐτὸ παν- 21, 22
 τὸς εἰδούς πονηροῦ ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς 23 Ζ'.
 τῆς εἰρήνης³ ἀγιάσαι ὑμᾶς⁴ ὅλοτελείς· καὶ ὁλόκληρον
 ὑμῶν⁵ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα⁶ ἀμέμπτως
 ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 τηρηθεῖη. πιστὸς⁷ ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. 24
 Ὁ Ἀδελφοί, προσεύχεσθε⁸ περὶ ἡμῶν. Ἀσπάσασθε 25, 26
 τοὺς ἀδελφούς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ὁρκίζω⁹ 27
 ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι
 τοῖς ἀγίοις¹⁰ ἀδελφοῖς· ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν 28
 Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ἀμήν.⁶

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἐπὶ Ἀθηνῶν.⁷

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ⁸.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλη- 1
 σίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίῳ
 Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ 2
 πατρὸς ἡμῶν⁹ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ 3 Α'.
 ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἀξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει
 ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου
 πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους· ὥστε ὑμᾶς αὐτοὺς¹⁰ ἐν 4
 ὑμῖν καυχᾶσθαι¹¹ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ

¹ ζβέννυτε T. ² + δὲ LTr[WH]R marg. ³ + [καὶ]
 LTr marg. [WH]R marg. ⁴ ἐνορκίζω LTrWHR. ⁵ - ἀγίοις
 LTrWH (non marg.) R (non marg.) ([ἀγίοις] Tr marg.).
⁶ - ἀμήν. LTrWHR. ⁷ + Ἐν στίχοις ρηγ S: subscriptio
 deest in LTrWHR. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς A Tr. ⁸ - Παύλου τοῦ
 ἀποστόλου S: at Πρὸς Θεσσαλονικεῖς B tantum LTrWHR. ⁹ - ἡ-
 μῶν [LTr]WHR. ¹⁰ αὐτοὺς ἡμᾶς TTrWH. ¹¹ ἐγκαυχᾶσθαι
 (ἐν- TWH) LTrWHR.

τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ^α ἐν πάσι τοῖς διω-
 5 γμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε ¹, ^β ἔνδει-
 γμα ^γ τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ ^δ καταξιω-
 θῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ
 6 πάσχετε· ^ε εἴπερ δίκαιον παρὰ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς
 7 θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν ², καὶ ^ς ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις
^ζ ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ^η ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου
 Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ^ι μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ,
 8 ^κ ἐν πυρὶ φλογός ³, ^λ διδόντος ἐκδίκησιν ^μ τοῖς μὴ εἰδόσι
 Θεόν, καὶ ^ν τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
 9 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ⁴. οἵτινες δίκην τίσου-
 σιν, ^ο ὅλθρον ⁵ αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,
 10 καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ^π ὅταν ἔλθῃ
^ρ ἐνδοξασθῆναι ^σ ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ, καὶ ^τ θαυμασθῆναι
 ἐν πάσι τοῖς πιστεύουσιν ⁶, ^θ ὅτι ἐπιστεύθη ⁷ τὸ μαρτύ-
 11 ριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. εἰς ^δ καὶ
^ι προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ^α ἀξιώσῃ
 τῆς κλήσεως ^ο ἧς ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ ^β πληρώσῃ πάσαν
 εὐδοκίαν ^γ ἀγαθωσύνης καὶ ^δ ἔργον πίστεως ἐν δυνά-
 12 μει· ὅπως ^ε ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ ⁴ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ
 τὴν χάριν ^ν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χρισ-
 τοῦ.

Β. 2 ἘΡΩΤΩΜΕΝ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ ^δ τῆς παρου-
 σίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν ⁸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν
 2 ^ε ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως ^α σαλευ-
 θῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοός, ^β μήτε ^γ ⁹ ^θ θροεῖσθαι, ^ι μήτε
^ς διὰ πνεύματος, ^ζ μήτε διὰ λόγου, ^η μήτε δι' ἐπιστολῆς
 ὡς δι' ἡμῶν, ^κ ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ^λ ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ ¹⁰ ¹¹
 3 ^ι Μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι
^μ ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ
 4 ^ν ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας ¹², ὁ ὧς υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ
 ἀντικείμενος καὶ ^ρ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα ¹³ ^ς λεγόμε-
 νον Θεὸν ἢ ^τ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ

¹ ἐνέχεσθε WH marg. ² θλίψιν LTr. ³ φλογὶ πυρὸς L (non marg.) Tr (non marg.). ⁴ —Χριστοῦ TTr[L] WHR.
⁵ ὅλθρον L (non marg.). ⁶ πιστεύουσιν LTr WHR. ⁷ ἐπι-
 στεύθη WH, at Ap. † WH marg. ⁸ [ἡμῶν] WH. ⁹ μηδὲ
 LTr WHR. ¹⁰ κυρίον LTr WHR. ¹¹ —WH marg. · R.
¹² ἀνομίας TTr (non marg.) WH (non marg.) R marg. ¹³ πάν
 τὸ B.

1 Thess. 2. 1, 13. ² Col. 1. 9. ³ 1 Thess. 2. 2. Vid. Phil. 1. 3. ⁴ ver. 3.
⁵ Rom. 15. 14. ⁶ 1 Thess. 1. 3. ⁷ Cf. Act. 13. 43. ⁸ ver. 8, 9. Vid. 1 Thess. 2.
 19. ⁹ 1 Thess. 4. 15—17. ¹⁰ Act. 17. 13. ¹¹ Matt. 24. 6. Marc. 13. 7. ¹² Cf.
 1 Joan. 4. 1. ¹³ ver. 15. ¹⁴ Cf. 1 Thess. 5. 2. ¹⁵ Vid. Matt. 24. 3. ¹⁶ 1 Cor.
 1. 8. ¹⁷ Eph. 5. 6. ¹⁸ Cf. 1 Tim. 4. 1. ¹⁹ Cf. Dan. 7. 25; 8. 24, 25; 11. 36.
 Rev. 13. 5, 6. ²⁰ Joan. 17. 12. ²¹ Dan. 11. 36. ²² 1 Cor. 8. 5. ²³ Act. 17. 23.

^α 1 Thess.
 2. 14.
^β Cf. Marc.
 10. 30.
^γ 2 Tim. 2.
 12.
^δ Cf. Phil.
 1. 28.
^ε Cf. Rom.
 2. 5.
^ς Vid. Luc.
 20. 35. Cf.
 ver. 11.
^ζ Ex. 23.
 22. Joel 3.
 4, 7.
^η Cf. Heb.
 6. 10.
^ι Cf. Rev.
 6. 10, 11;
 14. 13.
^κ Vid.
 Luc. 17. 28.
^λ Cf. 1 Thess.
 4. 16.
^μ Vid.
 Matt. 16.
 27. Cf.
 Jud. 14.
^ν 1 Cor. 3.
 13, 15.
 Heb. 10.
 27; 12. 29.
^ρ 2 Pet. 3. 7.
 Jud. 7.
 Rev. 14. 10;
 19. 20; 20.
 10, 14, 15;
 21. 8. Cf.
 Mal. 4. 1.
 Matt. 25.
 41.
^σ Esa. 35. 4;
 66. 15, 16.
^τ Vid. Gal.
 4. 8.
^θ Cf. Rom.
 2. 8.
^ι Matt. 25.
 46. Cf.
 1 hil. 3. 19.
 1 Thess. 5.
 3.
^κ Cf.
 1 Thess. 1.
 10.
^λ Ps. 89. 7
 (Septua-
 gint.). Cf.
 Esa. 2. 10,
 19, 21; 49.
 3. Joan.
 17. 10.
^μ ver. 12.
^ν Ps. 68. 35
 (Septua-
 gint.).
^ξ 1 Cor. 1.
 6. Cf.
^ς ver. 3.

^a Cf. Esa. 14. 14.
 Ezek. 28. 2, 6, 9.
^b ver. 7.
 Luc. 4. 42.
 Rom. 1. 18.
^c Dan. 11. 29, 35.
^d Rev. 17. 5, 7. Vid. Rom. 16. 25.
^e Cf. 1 Tim. 4. 1. Joan. 2. 18; 4. 3.
^f Cf. Dan. 7. 10, 11.
^g Job 4. 9.
 Esa. 11. 4.
 Cf. Ps. 33. 6.
^h 1 Tim. 6. 14. 2 Tim. 1. 10; 4. 1, 8. Tit. 2. 13.
ⁱ ver. 1.
^j Vid. Eph. 1. 19.
^k Vid. 1 Cor. 5. 5.
^m Vid. Joan. 4. 48.
ⁿ Cf. Matt. 24. 24.
^o Vid. 1 Cor. 1. 18.
^p Cf. 1 Reg. 22. 28.
 Ezek. 14. 9.
^q 1 Tim. 4. 2.
 Cf. 1 Thess. 2. 3. Vid. Rom. 1. 25.
^r Rom. 2. 8. Vid. Marc. 16. 16.
^s Cf. Rom. 1. 32.
^t cap. 1. 3.
^u Vid. 1 Thess. 1. 4.
^v Cf. Eph. 1. 4.
^w Vid. 1 Thess. 4. 3.
^x Cf. 1 Pet. 1. 5.
^y Vid. Luc. 17. 33 (var. lect.). Cf. 1 Thess. 5. 9.
^z 1 Thess. 2. 12. Cf. Joan. 17. 22.
^{aa} cap. 3. 16. Vid. 1 Thess. 3. 11.
^{ab} 18. Vid. Luc. 2. 25.
^{ac} 1 Pet. 5. 10.
^{ad} Cf. Eph. 6. 19. 1 Thess. 1. 7.

Θεοῦ ὡς Θεὸν¹ καθίσαι, ^aἀποδεικνύντα² ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός. οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὦν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα 5 ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν ^bτὸ κατέχον οἴδατε εἰς τὸ 6 ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ^cἐν τῷ ἑαυτοῦ³ καιρῷ. τὸ γὰρ 7 ^dμυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ^eὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται. καὶ τότε ἀπο- 8 καλυφθήσεται ^fὁ ἄνομος, ^gὃν ὁ Κύριος⁴ ἀναλώσει⁵ ^hτῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ⁱἐπιφανείᾳ τῆς ^jπαρουσίας αὐτοῦ. οὐ ἔστιν ἡ 9 ^kπαρουσία κατ' ^lἐνέργειαν τοῦ ^mΣατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ ⁿσημείοις καὶ ^oτέρασι ^pψεύδους, καὶ ἐν πάσῃ 10 ἀπάτῃ τῆς ^qἀδικίας ἐν⁷ ^rοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. καὶ διὰ τοῦτο ^sπέμψει⁸ αὐτοῖς ὁ Θεός 11 ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτούς ^tτῷ ψεύδει· ἵνα κριθῶσι πάντες⁹ ^uοἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, 12 ^vἀλλ' ^wεὐδοκήσαντες ἐν¹¹ τῇ ἀδικίᾳ. ^xἩμεῖς δὲ ὀφεί- 13 Γ'. λομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ^yἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ἐπὶ Κυρίου, ὅτι εἴλετο¹² ὑμᾶς ὁ Θεός ^zἀπ' ἀρχῆς¹³ εἰς σωτηρίαν ἐν ^{aa}ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ ^{ab}πίστει ἀληθείας, εἰς ὃ¹⁴ ἐκάλεσεν ὑμᾶς¹⁵ διὰ τοῦ εὐαγ- 14 γελίου ἡμῶν, εἰς ^{ac}περιποίησιν ^{ad}δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ^{ae}στήκετε, καὶ 15 κρατεῖτε ^{af}τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ λόγου εἴτε ^{ag}δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. ^{ah}αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος 16 ἡμῶν Ἰησοῦς¹⁶ Χριστός, καὶ ^{ai}ὁ¹⁷ Θεός καὶ¹⁸ πατὴρ ἡμῶν, ^{aj}ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δούς ^{ak}παρακλήσιν αἰωνίαν καὶ ^{al}ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, ^{am}παρακαλέσαι 17 ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ ^{an}στηρίξαι ὑμᾶς¹⁹ ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ^{ao}ἔργῳ²⁰ ἀγαθῷ.

"ΤΟ λοιπόν, ^{ap}προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, 3 Δ'. ἵνα ^{aq}ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ^{ar}τρέχῃ καὶ δοξάζεται^r καθὼς

1 — ὡς Θεὸν LTTWhR. 2 ἀποδεικνύντα L marg. 3 αὐτοῦ TTrWhR. 4 + Ἰησοῦς LTr[WH]R (non marg.). 5 ἀνελεῖ LTTWh text. (ἀναλοῖ WH marg.) R (non marg.). 6 — τῆς LTTWhR. 7 — ἐν LTTWhR. 8 πέμψει LTTWhR, 9 (ν) ἅπαντες L marg. TTrWh marg. 10 ἀλλὰ TTrWh. 11 — ἐν TTr[L]WhR. 12 εἴλετο LTTWh. 13 ἀ- 14 παρχὴν LWH marg. R marg. 14 + καὶ T. 15 ἡμᾶς L. 16 + ὁ L. 17 — ὁ Tr (non marg.) [LWH]. 18 ὁ L (non 19 — ὑμᾶς LTTWhR. 20 ἔργῳ καὶ λόγῳ LTTWhR.

^e 1 Cor. 16. 13. ^d cap. 3. 6. Vid. 1 Cor. 11. 2. ^e ver. 2. ^f 1 Thess. 3. 11. ^g Vid. Joan. 3. 16. Cf. Phil. 2. 1. ^h 1 Thess. 4. 18. Vid. Luc. 2. 25. ⁱ 1 Pet. 1. 3. ^j Vid. Col. 2. 2. ^k cap. 3. 3. Vid. 1 Pet. 5. 10. ^l Vid. Act. 9. 36. ^m Vid. Eph. 6. 10. ⁿ 1 Thess. 5. 25. ^o Cf. Eph. 6. 19. 1 Thess. 1. 7. ^p Ps. 147. 15. ^q Act. 17. 2, 3. 1 Thess. 1. 8.

2 καὶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἵνα ^α ῥυσθῶμεν ἀπὸ ^β τῶν ἀτόπων
καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις.
3 ^ο πιστὸς δέ ἐστιν ¹ ὁ Κύριος ², ὃς ^α στηρίζει ὑμᾶς καὶ
4 φυλάξει ἀπὸ τοῦ ^ο πονηροῦ. Ἰπεποιθάμεν δὲ ἐν Κυρίῳ
ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ^α παραγγέλλομεν ὑμῖν ³, καὶ ⁴ ποιεῖτε
5 καὶ ποιήσετε. ὁ δὲ Κύριος ^ο κατευθύνει ὑμῶν τὰς
καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς ⁵ ὑπομονὴν
τοῦ Χριστοῦ.

Ε'. 6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ^h ἐν ὀνόματι τοῦ
Κυρίου ἡμῶν ⁶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵστέλλεσθαι ὑμᾶς ^κ ἀπὸ
παντὸς ἀδελφοῦ ^ι ἀτάκτως περιπατούντος, καὶ μὴ
7 ^m κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρέλαβε ⁷ παρ' ἡμῶν. αὐτοὶ
γὰρ οἶδατε ⁿ πῶς δεῖ μιμῆσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἔτακ-
8 τήσαμεν ἐν ὑμῖν, οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά
τινος, ἀλλ' ⁸ ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ^p νύκτα καὶ ἡμέραν ⁹
⁹ ἐργαζόμενοι, ^r πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν·
9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς ^ι τύπον
10 δώμεν ὑμῖν ⁿ εἰς τὸ μιμῆσθαι ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὅτε
ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ^u ὅτι εἴ
11 τις οὐ θέλει ² ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. ἀκούομεν
γὰρ τινος ^ι περιπατούντος ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν
12 ἐργαζομένου, ἀλλὰ ^z περιεργαζομένου. τοῖς δὲ τοι-
ούτοις παραγγέλλομεν, καὶ ^v παρακαλοῦμεν διὰ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ¹⁰, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ² ἐργα-
13 ζόμενοι, τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὑμεῖς δέ, ἀδελ-
14 φοί, ² μὴ ἐκκακήσητε ¹¹ καλοποιοῦντες. εἰ δέ τις οὐχ
ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ ^a τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον
σημειοῦσθε, ^κ καὶ ¹² μὴ ^β συναναμίγνυσθε ¹³ αὐτῷ, ἵνα ἐν-
15 τραπή· ^κ καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγείσθε, ἀλλὰ ^c νουθετεῖτε
16 ² ὡς ἀδελφόν. αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης ἰδὼν
ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ¹⁴ ἐν παντὶ τρόπῳ ¹⁵. ^ο ὁ
Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν ¹⁶.

¹ ἐστι S. ² θεός L. ³ — ὑμῖν TTrWHR. ⁴ — καὶ
T[TrWH], at [ὑμῖν καὶ ἐποιήσατε καὶ] ποιεῖτε L. ⁵ + τὴν
LTrWHR. ⁶ — ἡμῶν [LTr marg.] WH (non marg.). ⁷ πα-
ρελάβετε LTr text. WH text. R marg., παρελάβοσαν L marg. TTr
marg. WH marg. R text. ⁸ ἀλλὰ Tr. ⁹ νυκτὸς καὶ ἡμέρας
L (non marg.) TTrWHR. ¹⁰ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ LTr
WHR. ¹¹ ἐκκακήσητε LTrR, ἐκκακήσητε WH. ¹² —, καὶ
LTrWHR, at · pro, καὶ T. ¹³ συναναμίγνυσθαι LTrWHR.
¹⁴ διαπαντὸς T. ¹⁵ τόπῳ L. ¹⁶ — ἀμήν LTrWHR.

Cf. 1 Cor. 4. 14.
Cf. Num. 6. 26.

² Matt. 18. 15.
³ Ruth 2. 4.

^c Vid. cap. 2. 16.

^f Vid. Eph. 6. 23.

^a Rom. 15.
30.
^b Cf. Deut.
32. 20.
^c 1 Cor. 1. 9.
^d cap. 2. 17.
^e Vid.
Matt. 5. 37.
Cf. Joan.
17. 15.
^f Vid.
2 Cor. 2. 3.
^g 1 Chr. 29.
18 (Sep-
tuagint.).
Luc. 1. 79.
1 Thess. 3.
11.
^h 1 Cor. 5.
4.
ⁱ 2 Cor. 8.
20. Cf.
Matt. 18.
17. 2 Tim.
3. 5. Tit.
3. 10.
^k Cf. ver.
14, 15.
^l ver. 7, 11.
1 Thess. 5.
14.
^m Vid. cap.
2. 15.
ⁿ ver. 9.
Cf. Act. 20.
35.
1 Thess. 1.
6.
^o 1 Thess.
2. 9. Cf.
Phil. 4. 15.
Vid. Act.
18. 3.
^p (var.
lect.)
Vid. Marc.
5. 5.
^q Vid.
1 Thess. 4.
11.
^r 1 Thess.
2. 9.
^s Cf. 1 Cor.
9. 4.
^t Vid.
1 Pet. 5. 3.
^u Gen. 3.
19.
^v Cf. 1 Pet.
4. 15.
^w Vid.
1 Thess. 4.
18.
^x Gal. 6. 9.
Vid. Luc.
18. 1.
^y Cf. Col. 4.
16.
^z 1 Cor. 5.
11.
^{aa} Vid. 1
Thess. 5. 13.
^{bb} Vid. Eph. 6. 23.

^a Vid.
1 Cor. 16.

^b Vid.
Rom. 16.
20.

^c Vid.
2 Cor. 1. 1.
^d Tit. 1. 3.
Cf. Rom.
16. 26.

^e cap. 2. 8.
Vid. Luc. 1.
47. Cf.

2 Tim. 1. 9.
Col. 1. 27.
^f ver. 18.

Vid. Act.
16. 1.

^h Tit. 1. 4.
Vid. Phil.
4. 3.

ⁱ Gal. 1. 3.
Vid. Rom.
1. 7.

^k 2 Tim. 1.
18. Cf.

Tit. 1. 5.
^l Vid. Act.

18. 19.
^m Act. 16. 9.
ⁿ cap. 6. 3.

Cf. Rom.
16. 17.
Gal. 1. 6, 7.

^o cap. 4. 7.
2 Tim. 4. 4.
Tit. 1. 14.

2 Pet. 1. 16.
^p Tit. 3. 9.
^q Vid. Eph.

3. 2.
^r Vid.

Matt. 7. 12.
^s Vid.

Joan. 13.
34.

^t 2 Tim. 2.
22. 1 Pet.

1. 22 (var.
lect.).

^u ver. 19.
Act. 23. 1.

1 Pet. 3. 16,
21.

^v 2 Tim. 1.
5.

^w Vid. Jac.
3. 17.

^x cap. 6. 21.
2 Tim. 2.
18.

^y cap. 5. 15.
2 Tim. 4. 4.
^z Tit. 1. 10.

^{aa} Cf. Jac. 3.
1.
^{ab} Vid. Luc.
5. 17.

^{ac} Cf. Col. 2.
18.

^a Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶ ση- 17
μεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω. ^b ἡ χάρις 18
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων
ὑμῶν. ἀμήν¹.

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.
Ἐν στίχοις ρς.²

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΤΙΜΟΘΕΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ³.

ΠΑΥΛΟΣ ^a ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ⁴, ^a κατ' ἐπι- 1
ταγὴν ^e Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν, καὶ Κυρίου⁵ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ⁶ ἵ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ^g Τιμοθέε ^h γνησίῳ τέκνῳ ἐν 2
πίστει· ⁱ χάρις, ἔλεος, ⁱ εἰρήνῃ ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν⁷
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

^k Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν⁸ Ἐφέσῳ, πο- 3 Ἀ.
ρευόμενος εἰς ^m Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ
ⁿ ἑτεροδιδασκαλεῖν, μηδὲ προσέχειν ^o μύθοις καὶ ^p γενεα- 4
λογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ^q ζητήσεις⁸ παρέχουσι μάλ-
λον ^r ^o οἰκονομίαν⁹ Θεοῦ τὴν ἐν πίστει¹⁰. ^r τὸ δὲ τέλος τῆς 5
παραγγελίας ἐστὶν ^s ἀγάπῃ ^t ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ
^u συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ ^x πίστεως¹¹ ^y ἀνυποκρίτου· ὧν 6
τινὲς ^z ἀστοχήσαντες, ^a ἐξετράπησαν εἰς ^b ματαιολογίαν,
^c θέλοντες εἶναι ^d νομοδιδάσκαλοι, ^e μὴ νοοῦντες μήτε ^a 7
λέγουσι, μήτε περὶ τίνων ^f διαβεβαιοῦνται· οἶδαμεν 8
δὲ ὅτι ^g καλὸς ὁ νόμος, εἰάν τις αὐτῷ νομίμως χρήται¹¹,
εἰδὼς τοῦτο, ὅτι ^h δικαίῳ νόμος οὐ κείται, ⁱ ἀνόμοις δὲ 9
καὶ ^k ἀνυποτάκτοις, ^j ἀσεβέσι καὶ ^l ἁμαρτωλοῖς, ^m ἄνοοις

¹ — ἀμήν TTrWHR. ² Deest subscriptio in LTWHR, Πρὸς Θεσσαλονικεῖς B Tr. ³ — Παύλου τοῦ ἀποστόλου S: — τοῦ et ἡ B. Πρὸς Τιμόθεον A tantum LTTrWH, hoc loco interposita ad Hebraeos Epistolā. ⁴ Χριστοῦ Ἰησοῦ TTrWHR. ⁵ — Κυρίου LTTrWHR. ⁶ Χριστοῦ Ἰησοῦ LTTrWHR. ⁷ — ἡμῶν LTTrWHR. ⁸ ἐκζητήσεις TTrWHR. ⁹ οἰκοδομίαν BE. ¹⁰ (L, at πίστει, — WH. ¹¹ χρήσεται L.

^g Rom. 7. 16.

^h Cf. Gal. 5. 23.

ⁱ Act. 2. 23.

^j Tit. 1. 6,

^k 1 Pet. 4. 18.

^l 2 Tim. 3. 2.

- καὶ ^αβεβήλοις, πατραλφαῖς¹ καὶ μητραλφαῖς², ἀνδρο-
 10 φόνοις, ^βπόρνοις, ^γἀρσενικοίταις, ^δἀνδραποδισταῖς, ^εψεύ-
 σταις, ^ςἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον ^θτῇ ὑγίαινούσῃ ^ηδι-
 11 δασκαλίᾳ ἀντίκειται, κατὰ ^ιτὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης
 Β'. 12 ^κτοῦ μακαρίου Θεοῦ, ^λὃ ἐπιστεύθη ἐγώ. καὶ ^μχάριν
 ἔχω τῷ ^νἐνδυναμώσαντί⁴ με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
 ἡμῶν, ὅτι ^ξπιστόν με ἠγήσατο, ^οθέμενος εἰς διακονίαν,
 13 τὸν ^ππρότερον ὄντα⁶ ^ρβλάσφημον καὶ ^ςδιώκτην καὶ
 ὑβριστήν· ἀλλ' ^τἠλεήθη, ὅτι ^θἀγνοῶν ἐποίησα ἐν
 14 ἀπιστίᾳ· ^υὑπερεπλεόνασε δὲ ^ζἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 μετὰ ^ηπίστεως καὶ ^θἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 15 ^ιπιστὸς ὁ λόγος ^κκαὶ ^λπάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χρι-
 στὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ^μἀμαρτωλοὺς σω-
 16 σαι, ^νὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ^ξἠλεήθη,
 ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς⁸ τὴν
 πᾶσαν⁹ μακροθυμίαν, πρὸς ^οὑποτύπωσιν τῶν μελλόν-
 17 των πιστευύν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. τῷ δὲ
 βασιλεῖ¹⁰ τῶν αἰώνων, ^αἀφθάρτῳ, ^βἀοράτῳ, ^γμόνῳ
 σοφῷ¹⁰ Θεῷ, ^δτιμῇ καὶ ^εδοξᾷ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 Γ'. 18 ἀμήν.¹¹ ταύτην τὴν παραγγελίαν ^ςπαρατίθεμαι σοι,
 τέκνον Ἰτιμόθεε, ^κκατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σε προ-
 φητείας, ἵνα ^λστρατεύῃ¹² ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρα-
 19 τείαν, ἔχων ^μπίστιν καὶ ^νἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες
 20 ἀπώσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν ^ξἐνανάγησαν· ὧν ἐστὶν
^οὙμέναιος καὶ ^πἈλέξανδρος, ^ροὓς παρέδωκα τῷ
 Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ ^ςβλασφημεῖν.
- Δ. 2 ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν πρῶτον πάντων ποιῆσθαι ^αδεή-
 σεις, ^βπροσευχάς, ^γἐντεύξεις, ^δεὐχαριστίας, ὑπὲρ πάν-
 2 των ἀνθρώπων, ^εὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν
 ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διά-
 3 γωμεν ἐν πάσῃ ^ςεὐσεβείᾳ καὶ ^τσεμνότητι. τοῦτο γὰρ¹³
^ακαλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον ^βτοῦ σωτῆρος ἡμῶν
 4 Θεοῦ, ^γὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ ^δεἰς
 5 ^εἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. ^ςεἰς γὰρ Θεός, εἰς καὶ

¹ πατρολφαῖς LTTTrWH.² μητρολφαῖς LTTTrWH.³ —καὶ

LTTTrWH.

⁴ ἐνδυναμοῦντί WH marg. R marg.⁵ τὸ

LTTTrWH.

⁶ + με L.⁷ ἀλλὰ LTTTrWH.⁸ Χριστὸς

Ἰησοῦς LTTTrWH (non marg.).

⁹ ἅπασαν LTTTrWH.¹⁰ —σο-

φῷ LTTTrWH.

¹¹) pro. L.¹² στρατεύσῃ TTr (non marg.)

WH marg.

¹³ —γὰρ LTTTrWH ([γὰρ] Tr marg.).^α 1 Joan. 3. 5. Vid. Matt. 9. 13.^β 2 Tim. 1. 13.^γ Rev. 15. 3 (var. lect.).^δ cap. 6. 15, 16.^ε Rom. 1. 23.^ς Vid. Col. 1. 15. Cf. Joan. 1. 18.^τ Vid. Joan.^θ 5. 44. ^ι Vid. Rom. 11. 36.^κ 2 Tim. 2. 2.^λ ver. 1.^μ Cf. cap. 4. 14; 5. 24.^ν 2 Tim. 2. 3, 4. Vid. 1 Cor. 9. 7.^ξ ver. 14.^ο cap. 6. 9.^π 2 Tim. 2. 17.^ρ 2 Tim. 4. 14. Act. 19. 33 ?^ς cap. 5. 15. Vid. 1 Cor. 5. 5.^τ Vid. Act. 13. 45.^θ ver. 10. Vid.^ι Eph. 6. 18.^κ Phil. 4. 6.^λ cap. 4. 5.^μ Ezra 6. 10.^ν ver. 10. Vid.^ξ cap. 3. 16.^ο cap. 3. 4; Tit. 2. 7.^π cap. 5. 4 (var. lect.).^ρ Vid. cap. 1. 1.^ς Luc. 1. 47.^τ Ezek. 18. 23, 32. Joan. 3. 17. cap. 4. 10. Cf. Tit. 2. 11.^θ 2 Tim.^ι 3. 7.^κ 2 Tim. 2. 25; 3. 7. Tit. 1. 1. Heb. 10. 26.^λ 1 Cor. 8. 4.

^a Vid. Gal. 3. 19, 20.
^c Cf. Act. 4. 12.
^b Tit. 2. 14.
^d Vid. Matt. 20. 28.
^e Vid. Joan. 12. 32.
^d 1 Cor. 1. 6.
^e cap. 6. 15.
^f Tit. 1. 3.
^g Vid. Marc. 1. 15. Cf. Gal. 4. 4.
^h 2 Tim. 1. 11.
ⁱ Rom. 9. 1.
^k Vid. Act. 9. 15.
^l cap. 3. 15.
^m Vid. Joan. 4. 21.
ⁿ Ps. 63. 4; 119. 48.
^o Job 17. 9.
^p Ps. 24. 4.
^q Vid. Phil. 2. 14.
^r Cf. 1 Pet. 3. 3, 4.
^s ver. 15.
^t Tit. 2. 4, 5.
^u Rev. 17. 4; 18. 16.
^v Cf. ver. 2.
^w Vid. Act. 9. 36.
^x Cf. 1 Thess. 4. 11. Tit. 2. 5.
^y 1 Cor. 14. 34.
^z Gen. 1. 27; 2. 8.
^{aa} Gen. 2. 18, 22.
^{ab} Gen. 3. 6.
^{ac} 2 Cor. 11. 3.
^{ad} Cf. Gal. 4. 4.
^{ae} Vid. cap. 1. 14.
^{af} Vid. 1 Thess. 4. 3.
^{ag} Vid. cap. 1. 15.
^{ah} Act. 1. 20.
^{ai} Vid. Act. 20. 28.
^{aj} ver. 2—4.
^{ak} Tit. 1. 6—8.
^{al} cap. 5. 7; 6. 14.
^{am} ver. 12. Cf. cap. 5. 9.
^{an} Vid. Phil. 4. 4.
^{ao} Tit. 1. 6.
^{ap} 2 Tim. 2. 26.
^{aq} Tit. 2. 2.
^{ar} Heb. 13. 5.
^{as} 1 Pet. 4. 9.
^{at} 2 Tim. 2. 24.
^{au} Tit. 3. 2.
^{av} Vid. cap. 2. 2.
^{aw} ver. 12. Cf. Vid. Marc. 4. 11.
^{ax} 2 Tim. 2. 26.
^{ay} Cf. Esa. 14. 12.
^{az} ver. 12. Phil. 1. 1.
^{ba} Phil. 4. 8.

^a μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰη-
 σους, ὃς δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ 6
^b μαρτύριον ¹ καίροις ἰδίοις, εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ ² κήρυξ ³
 καὶ ἀπόστολος· ⁴ ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ ⁵, οὐ ψεύ-
 δομαι· ⁶ διδάσκαλος ἐθνῶν, ἐν πίστει καὶ ⁷ ἀληθείᾳ.
 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ 8
 τόπῳ, ⁸ ἐπαίροντας ἰοσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ
⁹ διαλογισμοῦ ⁴, ὡσαύτως καὶ ⁵ τὰς ⁶ γυναῖκας ἐν κατα-
 στολῇ κοσμίῳ ⁷, μετὰ αἰδούς καὶ ὁσφροσύνης κοσμεῖν
 ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν, ἧ ⁸ χρυσῷ ⁹, ἢ ¹⁰ μαργαρίταις,
 ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ἀλλ' ὃ πρέπει γυναῖξιν ἐπαγ- 10
 γελλομέναις ¹¹ θεοσέβειαν, δι' ἣ ¹² ἔργων ἀγαθῶν. Γυνὴ 11 Ε'.
 ἐν ¹³ ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. γυναῖκί δὲ 12
 διδάσκειν ¹⁰ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός,
 ἀλλ' ¹¹ εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. ¹² Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, 13
¹³ εἴτα Εὐὰ ¹². καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη· ¹⁴ ἡ δὲ γυνὴ 14
¹⁴ ἀπατηθεῖσα ¹³ ἐν παραβάσει γέγονε· σωθήσεται δὲ 15
 διὰ ¹⁵ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν ¹⁶ πίστει καὶ ¹⁷ ἀγά-
 πῃ καὶ ¹⁸ ἀγιασμῷ μετὰ ὁσφροσύνης. ¹⁴

^a ΠΙΣΤΟΣ ὁ λόγος ¹⁴. εἴ τις ¹⁵ ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, 3 5'.
 καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. ¹⁶ δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ¹⁷ ἀνε- 2
 πύλητον ¹⁵ εἶναι, ¹⁸ ἡμῶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον ¹⁶,
¹⁹ σώφρονα, κόσμιον, ²⁰ φιλοξενον, ²¹ διδακτικόν· μὴ πάρ- 3
 οινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ ¹⁷, ἀλλ' ¹⁸ ἐπιεικῆ,
²² ἄμαχον, ²³ ἀφιλάργυρον· τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊ- 4
 στάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης
²⁴ σεμνότητος· εἰ δέ τις ²⁵ τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι 5
 οὐκ οἶδε, πῶς ²⁶ ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται; μὴ 6
 νεόφυτον, ἵνα μὴ ²⁷ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ¹⁹ ἐμπέσῃ τοῦ
 διαβόλου. δεῖ δὲ αὐτὸν ²⁰ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν 7
 ἀπὸ ²⁸ τῶν ἑξῶθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ
²⁹ παγίδα ²⁹ τοῦ διαβόλου. ³⁰ Διακόνους ὡσαύτως ³¹ σεμ- 8

¹ — τὸ μαρτύριον L.
² κήρυξ LWH.
³ — ἐν Χριστῷ LTr
⁴ WHR.
⁵ — καὶ LT (ita
 vulg) [Tr] WHR.
⁶ — τὰς LTrWHR.
⁷ κοσμίως WH marg.
⁸ καὶ LTrWHR.
⁹ χρυσίῳ LWH (non marg.). R.
¹⁰ διδάσκειν
 δὲ γυναῖκί LTrWHR.
¹¹ ἀλλὰ LTr.
¹² Εὐὰ S, Εὐὰ LT,
 Εὐὰ WH.
¹³ ἐξαπατηθεῖσα LTrWHR.
¹⁴ ὁσφροσύνης·
 πιστὸς ὁ λόγος R marg.
¹⁵ ἀνεπύλητον LTrWH.
¹⁶ νη-
 φάλιον ELTrWH, νηφάλιον B.
¹⁷ — μὴ αἰσχροκερδῆ LTr
 WHR.
¹⁸ ἀλλὰ LTrWH.
¹⁹ κρίμα SBELTr.
²⁰ — αὐτὸν
 LTrWHR.

^a ver. 12. Cf. cap. 5. 9.
^b Tit. 2. 2.
^c 1 Pet. 4. 9.
^d 2 Tim. 2. 24.
^e Tit. 3. 2.
^f Vid. Phil. 4. 4.
^g Heb. 13. 5.
^h Vid. cap. 2. 2.
ⁱ ver. 12. Cf. Tit. 1. 6.
^j ver. 15. Act. 20. 28.
^k cap. 6. 4. 2 Tim. 3. 4.
^l Vid. Marc. 4. 11.
^m 2 Tim. 2. 26.
ⁿ Cf. Esa. 14. 12.
^o ver. 12. Phil. 1. 1.
^p Phil. 4. 8.

- νούς, μὴ διλόγους, ^αμὴ οἶνω πολλῷ προσέχοντας, μὴ
 9 ^βαἰσχροκερδεῖς, ἔχοντας ^οτὸ μυστήριον τῆς πίστεως
 10 ^αἐν καθαρᾷ συνειδήσει. καὶ οὗτοι δὲ ^οδοκιμαζέσθω-
 σαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν, ^γἀνέγκλητοι ὄντες.
 11 γυναικάς ὡσαύτως ^οσεμνάς, ^δμὴ διαβόλους, ^εἠψημένους¹,
 12 πιστὰς ἐν πᾶσι. διάκονοι ἔστωσαν ^ςμῆς γυναικὸς
 ἄνδρες, τέκνων ^κκαλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων
 13 οἰκῶν. οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυ-
 τοῖς καλὸν περιποιούνται, καὶ πολλὴν ^μπαρρησίαν
 ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἔλθειν πρὸς σε ^ατάχιον³.
 15 ἂν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ^νἐν οἴκῳ Θεοῦ
 ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ^οἐκκλησία ^ωΘεοῦ ζῶντος,
 Ζ'. 16 ^αστύλος⁴ καὶ ἐδραῖωμα ^ττῆς ἀληθείας. καὶ ὁμολογου-
 μένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς ^οεὐσεβείας ^ομυστήριον. ^οΘεὸς⁵
 ἐφανερώθη ^νἐν σαρκί, ^εἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ^ωᾧ ᾤθη
 ἀγγέλοις, ^εἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ^αἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ,
^δἀνελήφθη⁶ ἐν δόξῃ.
 4 ^οΤΟ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ^αἐν ὑστέροις καιροῖς
^οἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες ^ςπνεύ-
 2 μασι πλάνοις καὶ ^δδιδασκαλίαις δαιμονίων ἐν ^υὑποκρίσει
^ηψευδολόγων, ^κκεκαυτηριασμένων⁷ τὴν ἰδίαν συνειδήσιν,
 3 ^κκωλυόντων γαμεῖν, ^αἀπέχεσθαι ^μβρωμάτων, ^αὃ ^οΘεὸς
 ἔκτισεν εἰς μετάληψιν⁸ ^ομετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς
 4 καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ
^ρκαλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμ-
 5 βανόμενον· ἀγιάζεται γὰρ ^αδιὰ λόγου Θεοῦ καὶ ^αἐν-
 6 τεύξεως. ^τΤαῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς
 ἔση διάκονος Ἰησοῦ Χριστοῦ⁹, ἐντρεφόμενος τοῖς
 λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς ^δδιδασκαλίας ἣ
 7 ^επαρηκολούθηκας^{10, 11}. Τοὺς δὲ ^νβεβήλους καὶ γραῶδεις
^μμύθους ^ρπαραιτοῦ· ^γγύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέ-
 Η'. 8 βειαν. ^αἣ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐσ-
 τὶν ὠφέλιμος· ἣ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ^δὠφέλιμός
 ἐστίν, ^οἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελ-

¹ ἠψημένους ELTrWH, ἠψημένους B.³ ἐν τάχει LTrWHR.² [πρὸς σε] WH.⁵ ὡς LTTrWH (Ap. marg.). R text. (δ marg. cum annotatione).

LTTrWH.

⁷ κεκαυτηριασμένων TTrWH.

LTTrWH.

⁹ Χριστοῦ Ἰησοῦ LTTrWHR.

L marg. WH marg.

¹¹ παρηκολούθησας, τοὺς δὲ...παραιτοῦ. WH.¹ Cf. 1 Joan. 4. 6.² Gal. 2. 13.³ Cf. 2 Thess. 2. 11.⁴ Eph. 4. 19.⁵ Dan.⁶ 11. 37. Cf. Heb. 13. 4.⁷ Vid. Luc. 1. 64 (constructio).⁸ Rom. 14. 6. Col.⁹ 2. 16. ¹⁰ Gen. 1. 29; 9. 3.¹¹ Vid. Matt. 15. 36.¹² Gen. 1. 31. Vid. Act.¹³ 10. 15. ¹⁴ Cap. 2. 1.¹⁵ 2 Tim. 3. 14.¹⁶ Cap. 1. 10; ver. 1, 13, 16; 5. 17; 6.¹⁷ 1. 3. 2 Tim. 3. 10, 16; 4. 3.¹⁸ Tit. 1. 9; 2. 1, 7, 10.¹⁹ 2 Tim. 3. 10. Vid. Marc. 16.²⁰ Vid. cap. 1. 9.²¹ Vid. cap. 1. 4.²² Cap. 5. 11.²³ 2 Pet. 2. 14.²⁴ Cf. Col. 2. 23.²⁵ Cf. cap. 6. 6.²⁶ Ps. 37. 4, 9—11; 84. 11; 85. 12; 112. 2, 3;²⁷ 145. 19. Prov. 19. 23; 22. 4; 23. 10. Cf. Matt. 6. 33.²⁸ Tit. 2. 3.²⁹ Cf. cap. 5.³⁰ 23.³¹ Tit. 1. 7.³² 1 Pet. 5. 2.³³ ver. 16.³⁴ cap. 1. 19.³⁵ 2 Tim. 1. 3.³⁶ Cf. cap. 5.³⁷ 22.³⁸ 1 Cor. 1.³⁹ 8. Tit. 1.⁴⁰ 6, 7.⁴¹ ver. 8.⁴² Tit. 2. 3.⁴³ Cf. 2 Tim.⁴⁴ 3. 3.⁴⁵ Vid. ver.⁴⁶ 2.⁴⁷ Cf. ver. 4, 5.⁴⁸ Vid. Act.⁴⁹ 20. 28.⁵⁰ Vid. Act.⁵¹ 4. 13.⁵² Cf. Eph.⁵³ 2. 21, 22.⁵⁴ 2 Tim. 2.⁵⁵ 20. Heb.⁵⁶ 3. 6. 1 Pet.⁵⁷ 4. 17.⁵⁸ ver. 5.⁵⁹ Cap. 4. 10.⁶⁰ Vid. Matt.⁶¹ 16. 16.⁶² Prov. 9.⁶³ 1.⁶⁴ Vid. cap.⁶⁵ 2. 7.⁶⁶ Cap. 2. 2,⁶⁷ (10); 4. 7, 8;⁶⁸ 6. 3, 5, 6, 11.⁶⁹ 2 Tim. 3. 5.⁷⁰ Tit. 1. 1.⁷¹ Cf. Act. 3.⁷² 12.⁷³ 1 Joan. 1.⁷⁴ 2.⁷⁵ Vid.⁷⁶ Joan. 1. 14.⁷⁷ 1 Cor. 1.⁷⁸ 30.⁷⁹ Vid. Luc.⁸⁰ 24. 51.⁸¹ Act. 1. 2.⁸² Gal. 2. 2.⁸³ 2 Thess.⁸⁴ 1. 10.⁸⁵ Vid. Luc.⁸⁶ 9. 51.⁸⁷ Vid.⁸⁸ Joan. 14.⁸⁹ 17.⁹⁰ Cf.⁹¹ 2 Thess. 2.⁹² 3, 8.⁹³ 2 Tim. 3. 1.⁹⁴ 2 Pet. 2. 1.⁹⁵ Heb. 3. 12.

^a Vid. cap. 1. 15.
^b Col. 1. 29.
^c 2 Cor. 1. 10.
^d Vid. cap. 3. 15.
^e cap. 2. 4.
^f Vid. Joan. 4. 42.
^g cap. 5. 7;
^h 6. 2.
ⁱ Cf. 1 Cor. 16. 11. Cf. Tit. 2. 15.
^j Cf. 2 Tim. 2. 22.
^k Tit. 2. 7.
^l Vid. 1 Pet. 5. 3.
^m Vid. cap. 1. 14.
ⁿ cap. 5. 1.
^o Act. 4. 36.
^p Vid. ver. 6.
^q Cf. 2 Tim. 1. 6. Vid. 1 Thess. 5. 19.
^r Cf. cap. 1. 18.
^s cap. 5. 22.
^t 2 Tim. 1. 6.
^u Vid. Act. 6. 6.
^v Cf. Act. 20. 17, 28.
^w Vid. Luc. 22. 66.
^x Phil. 1. 12, 25.
^y Ezek. 33. 9.
^z Cf. Jac. 5. 20.
^{aa} Lev. 19. 32.
^{ab} Tit. 2. 6.
^{ac} 1 Pet. 5. 5.
^{ad} ver. 5. 16.
^{ae} Vid. Eph. 6. 2. Cf. Matt. 15. 6.
^{af} cap. 2. 3.
^{ag} 1 Pet. 3. 5. Cf. 1 Cor. 7. 34.
^{ah} Luc. 2. 37.
^{ai} Vid. Marc. 5. 5.
^{aj} Jac. 5. 5.
^{ak} Rev. 3. 1.
^{al} Vid. cap. 3. 2.
^{am} Vid. Act. 4. 23.
^{an} Gal. 6. 10.
^{ao} Rev. 2. 13. Cf. 2 Pet. 2. 1. Rev. 8. 8.
^{ap} Cf. Joan. 13. 14.

λούσης. ^aπιστὸς ὁ λόγος ^aκαὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. 9
^bεἰς τοῦτο γὰρ καὶ ¹κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα ², ὅτι 10
^cἠλπίκαμεν ³ἐπὶ ^aΘεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων
 ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. ⁴Παράγγελλε ταῦτα 11 Θ'.
 καὶ δίδασκε. ⁵μηδεὶς σου ^bτῆς νεότητος καταφρονεῖτω, 12
 ἀλλὰ ^cτύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστρο-
 φῇ, ἐν ^dἀγάπῃ, ἐν πνεύματι ⁴, ἐν ^eπίστει, ἐν ^fἀγνείᾳ ⁵.
 ἕως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ ^mπαρακλήσει, 13
ⁿτῇ διδασκαλίᾳ. ὁ μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὁ 14
 ἐδόθη σοι ^pδιὰ προφητείας ^qμετὰ ἐπιθέσεως τῶν χει-
 ρῶν ^rτοῦ πρεσβυτερίου. ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις 15
 ἴσθι· ἵνα σου ^sἡ προκοπὴ φανερά ᾖ ἐν ^tπᾶσιν. ἔπεχε 16
 σεαυτῷ καὶ ^uτῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο
 γὰρ ποιῶν, καὶ ^vσεαυτὸν σώσεις καὶ ^wτοὺς ἀκούοντάς
 σου.

^zΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΙ μὴ ἐπιπλήξης, ἀλλὰ παρακάλει 5 Γ'.
 ὡς πατέρα· ^{aa}νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς· πρεσβυτέρας, 2
 ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ^{ab}ἀγνείᾳ ⁵.
 Χήρας τίμα ^{ac}τὰς ὄντως χήρας. εἰ δέ τις χήρα τέκνα 3 ΙΑ'.
^{ad}ἡ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον 4
 εὖσεβεῖν, ^{ae}καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις·
^{af}τοῦτο γὰρ ἐστὶ καλὸν καὶ ^{ag}ἀποδεκτὸν ⁸ἐνώπιον τοῦ
 Θεοῦ. ^{ah}ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ^{ai}ἡλπικεν ἐπὶ 5
 τὸν ^{aj}Θεόν ¹⁰, καὶ ^{ak}προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς
 προσευχαῖς ^{al}νυκτὸς καὶ ἡμέρας· ἡ δὲ ^{am}σπαταλῶσα, 6
^{an}ζῶσα τέθηκε. ^{ao}καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ^{ap}ἀνεπί- 7
 ληπτοὶ ¹¹ᾧσιν. εἰ δέ τις ^{aq}τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα ^{ar}τῶν ¹²8
 οἰκείων οὐ προνοεῖ ¹³, ^{as}τὴν πίστιν ἡρνηται, καὶ ἐστὶν
 ἀπίστου χείρων. Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἑλαττον 9
 ἐτῶν ἐξήκοντα, ^{at}γεγονυῖα ἐνὸς ¹⁴ἀνδρὸς γυνή, ἐν ἔργοις 10
 καλοῖς ^{au}μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ^{av}ἐξενόδο-
 χησεν, ^{aw}εἰ ἀγίων πόδας ἐνυψεν, εἰ θλιβομένοις ^{ax}ἐπήρ-
 κεσεν, εἰ παντὶ ^{ay}ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε. Νεωτέ- 11

¹ — καὶ LTr WHR. ² ἀγωνιζόμεθα LTr (non marg.) WH (non marg.) R. ³ ἠλπίσαμεν WH marg. ⁴ — ἐν πνεύματι LTr WHR. ⁵ ἀγνία WH. ⁶ — ἐν LTr WHR. ⁷ ἐστὶν (—καλὸν καὶ) LTr WHR. ⁸ ἀπόδεκτον LTr WH, etiam SBE supra ii. 3. ⁹ — τὸν T[LWH]R. ¹⁰ Κύριον (pro τὸν θεόν) WH marg. ¹¹ ἀνεπίλημπτοι LTr WH. ¹² — τῶν LTr WHR. ¹³ προνοεῖται TTr (non marg.) WH marg. ¹⁴ ἐξήκοντα γεγονυῖα, ἐνὸς LTr WHR.

¹⁵ Cf. 2 Pet. 2. 1. Rev. 8. 8. ^m cap. 3. 2. ⁿ Vid. Act. 6. 3. ^o Vid. Luc. 7. 41. Cf. Joan. 13. 14. ^p ver. 16. ^q Vid. Act. 9. 36. Cf. cap. 6. 18.

- ρας δὲ χήρας ^απαραιτοῦ· ὅταν γάρ ^βκαταστρηνιάσωσι ¹
 12 τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, ἔχουσαι κρίμα ², ὅτι
 13 τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· ἅμα δὲ καὶ ἀργαί
 μανθάνουσι, ^γπεριερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ
 ἀργαί, ἀλλὰ καὶ ^δφλύαροι καὶ ^επερίεργοι, λαλοῦσαι
 14 τὰ μὴ δέοντα. ^ςβούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκ-
 νογονεῖν, ^ζοικοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ^ηἄφορμὴν διδόναι
 15 τῷ ἀντικειμένῳ λοιδωρίας χάριν. ^θἤδη γάρ τινες ^ιἐξε-
 16 τράπησαν ^κὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. Εἴ τις πιστὸς ^λἢ
 πιστὴ ^μἔχει χήρας, ^νἐπαρκείτω ^ξαὐταῖς, καὶ μὴ ^οβαρ-
 εῖσθω ἢ ἐκκλησία, ἵνα ^πταῖς ὄντως χήραις ^ρἐπαρκέσῃ.
 IB'. 17 Οἱ καλῶς ^σπροεστῶτες ^τπρεσβύτεροι διπλῆς ^θτιμῆς
 ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ
 18 ^ιδιδασκαλίᾳ. λέγει γάρ ^κἡ γραφή, ^λ“Βοῦν ἀλοῶντα
 οὐ φιμώσεις ^μ·” καί, ^ν“Ἄξιός ἐστι ἑργάτης τοῦ μισθοῦ
 19 αὐτοῦ.” Κατὰ ^ξπρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-
 δέχου, ^οἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ^πἢ τριῶν μαρτύρων.
 20 ^ρΤοὺς ^σἁμαρτάνοντας ^τἐνώπιον πάντων ^θἐλεγχε, ^ιἵνα
 21 καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι. ^κΔιαμαρτύρομαι ^λἐνώ-
 πιον τοῦ Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ^μκαὶ τῶν
 ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προ-
 II'. 22 κρίματος, ^νμηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν ^ξ. ^οΧεῖρας
 ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, ^πμηδὲ κοινώνει ^ρἁμαρτίαις
 23 ἀλλοτρίαις. ^σΣεαυτὸν ἀγνὸν τήρει. μηκέτι ὑδροπό-
 τει, ^τἀλλ' ^θοἷον ὀλίγῳ χρῶ, ^ιδιὰ τὸν στόμαχόν σου ^κ
 ΙΔ'. 24 καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. ^λΤινῶν ἀνθρώπων αἱ
 ἁμαρτίαι ^μπρόδηλοί εἰσι, ^νπροάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ
 25 δὲ καὶ ^ξἐπακολουθοῦσιν. ὡσαύτως ^οκαὶ τὰ καλὰ
 ἔργα ^ππρόδηλά ἐστι ^ρ. ^σκαὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυ-
 βῆναι οὐ δύναται ^τ.
 ΙΕ'. 6 ^θὍσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δούλοι, τοὺς ἰδίους δεσπό-
 τας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ^ιἵνα μὴ τὸ

¹ καταστρηνιάσουσιν L marg.

² κρίμα SBELTr.

³ ἐξετρά-

πησάν τινες L (non marg.).

⁴ -πιστὸς ἢ LTrWHR.

παρκείσθω L (non marg.) TTrWH marg.

⁵ οὐ φιμώσεις βοῦν

ἀλοῶντα L.

⁷ + δὲ L[WH].

⁸ Χριστοῦ Ἰησοῦ (-Κυρίου)

LTrWHR.

⁹ πρόσκλησιν LTr marg.

¹⁰ ἀλλὰ LTrWHR.

¹¹ -σον LTrWHR.

¹² + δὲ L.

¹³ ἔργα τὰ καλὰ LTrWHR.

¹⁴ -ἐστι LTrWHR.

¹⁵ δύναται LTrWH.

^α Cf. cap. 3. 8.

^β Ps. 104. 15.

^γ ver. 20, 22.

^δ ver. 25.

Heb. 7. 14.

cap. 1. 13.

^ε Ps. 37. 6.

Prov. 10. 9.

^ς Tit. 2. 9.

Vid. 1 Pet. 2. 18.

^ζ Cf.

11.

^η Jac. 1. 27.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

^π 11.

^ρ 11.

^σ 11.

^τ 11.

^θ 11.

^ι 11.

^κ 11.

^λ 11.

^μ 11.

^ν 11.

^ξ 11.

^ο 11.

α Esā. 52. 5.
 Rom. 2. 24.
 β ver. 3.
 Vid. cap.
 4. 6.
 γ Jac. 2. 7.
 δ Philem.
 16.
 ε cap. 4. 11.
 ς cap. 1. 3.
 ζ Cf. Rom.
 16. 17.
 1 Cor. 11.
 16.
 η 2 Tim. 1.
 13. Cf.
 cap. 1. 10.
 θ Tit. 2. 8.
 ι ver. 5, 6,
 11. Vid.
 cap. 3. 16.
 κ cap. 3. 6.
 λ Cf. 1 Cor.
 8. 2.
 μ cap. 1. 4.
 ν 2 Tim. 2.
 23. Tit. 3.
 9.
 ξ Cf. 2 Tim.
 2. 14.
 ο Vid.
 Rom. 1. 29.
 π Eph. 4.
 31.
 ς 2 Tim. 3.
 8. Cf.
 Tit. 1. 15.
 ς Cf. Luc.
 12. 15.
 2 Pet. 2. 3.
 ς Cf. cap. 4.
 8.
 ζ Vid. Phil.
 4. 11. Cf.
 Ps. 37. 16.
 Prov.
 15. 16; 16.
 8. Heb.
 13. 5.
 ι Job 1. 21.
 Eccles. 5.
 15.
 κ Job 27.
 19. Ps. 49.
 17.
 λ Gen. 28.
 20.
 μ Prov. 15.
 27; 23. 4;
 23. 20.
 ver. 17.
 Matt. 6. 19;
 13. 22; 19.
 24.
 ν cap. 3. 7.
 α Vid. Luc.
 21. 34.
 β Cf. cap. 1.
 19.
 γ 1 Cor. 5. 10.
 δ 2 Tim. 3. 2.
 ε Deut. 33. 1.
 ζ 2 Tim. 2. 22.
 η Prov. 15. 9;
 21. 21.
 θ Vid. cap. 1. 14.
 ι 1 Cor. 9. 25.
 κ ver. 19.
 λ Cf. Phil. 3. 12.
 μ Cf. 1 Pet. 5. 10.
 ν Vid. 2 Cor.
 9. 13.
 ξ cap. 5. 21.
 η Matt. 27. 11.
 θ Joan. 13. 37.
 ι Cf. Rev. 1. 5;
 3. 14.
 κ Vid.
 Jac. 1. 27.
 λ Vid. cap. 3. 2.
 μ Luc. 17. 33.

α ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ὅη διδασκαλία β βλασφημῆται.
 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας, μὴ καταφρονεῖ- 2
 τωσαν, ὅτι α ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέ-
 τωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ¹ οἱ τῆς εὐερ-
 γεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. γ ταῦτα δίδασκε καὶ παρα-
 καλεῖ. Εἴ τις δ' ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται² 3 15'.
 δ ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν δ' διδασκαλίᾳ, ε' τετύ- 4
 φωται, ζ μὴδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζ' ζητή-
 σεις καὶ η' λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται θ' φθόνος, ι' ἔρις,
 κ βλασφημίας, λ ὑπόνοιαι πονηραί, παραδιατριβαί³ π διεφ- 5
 θαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων
 τῆς ἀληθείας, ς νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέ-
 βειαν. αἰσίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων⁴. ς Εἰςτι δὲ πορι- 6
 σμὸς μέγας η' ἡ εὐσέβεια θ' μετὰ αὐταρκείας. ζ οὐδὲν 7
 γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον⁵ ι' ὅτι οὐδὲ
 ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· κ ἔχοντες δὲ διατροφάς⁶ καὶ 8
 σκεπασματα, τούτοις α' ἀρκεσθυσόμεθα. β Οἱ δὲ βου- 9
 λόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ
 γ παγίδα καὶ δ' ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλα-
 βεράς, αἵτινες β' βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλε-
 θρον καὶ ἀπώλειαν. ς ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν 10
 ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἥς τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανή-
 θησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν
 ὀδύναις πολλαῖς. Σὺ δέ, α' ὦ ἄνθρωπε τοῦ⁷ Θεοῦ, 11
 ταῦτα θ' φεῦγε· δ' δώκε δὲ δικαιοσύνην, ε' εὐσέβειαν, ς πί-
 στιν, ζ ἀγάπην, ὑπομονήν, πραότητα⁸. η' ἀγωνίζου τὸν 12
 καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως· ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου
 ζωῆς, θ' εἰς ἣν καὶ ι' ἐκλήθης, καὶ ὡμολόγησας τὴν κα-
 λὴν ι' ὁμολογίαν κ' ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. Παρ- 13 13'.
 αγγέλλω σοι¹⁰ λ' ἐνώπιον τοῦ¹¹ Θεοῦ τοῦ ζωοποιούντος¹²
 τα πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ¹³ ν' τοῦ μαρτυρήσαντος
 ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου¹⁴ τὴν καλὴν ὁμολογίαν, τηρήσαι¹⁴
 σε τὴν ἐντολὴν ο' ἄσπιλον, π' ἀνεπίληπτον¹⁵, μέχρι τῆς

1 ἀγαπητοί, οἱ WH marg. 2 προσέχεται T. 3 διαπαραιτριβαί
 LTTTr WHR. 4 - αἰσίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων LTTTr WHR. 5 - δη-
 λον LTTTr WH (Ap. † marg.). R. 6 διατροφὴν WH marg. 7 - τοῦ
 LTTTr WH (non marg.) R. 8 πραῦπάθειαν LTTTr, πραῦπαθίαν
 T WH. 9 - καὶ LTTTr WHR. 10 - σοι T. 11 - τοῦ T.
 12 ζ ζωογονούντος LTTTr WHR. 13 Ἰησοῦ χριστοῦ Tr marg. WH
 marg. 14 Πιλάτου T WH. 15 ἀνεπίληπτον LTTTr WH.

γ 1 Cor. 5. 10. 2 Tim. 3. 2. 4 Deut. 33. 1. Cf. 2 Tim. 3. 17. 5 2 Tim. 2. 22.
 δ Prov. 15. 9; 21. 21. 6 Vid. cap. 1. 14. 7 2 Tim. 4. 7. Vid. Phil. 1. 30. Cf.
 1 Cor. 9. 25. 8 ver. 19. Cf. Phil. 3. 12. 9 Cf. 1 Pet. 5. 10. 10 Vid. 2 Cor.
 9. 13. 11 cap. 5. 21. 12 Matt. 27. 11. Joan. 13. 37. Cf. Rev. 1. 5; 3. 14. 13 Vid.
 Jac. 1. 27. 14 Vid. cap. 3. 2. 15 Luc. 17. 33.

- 15 ^a ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν
^b καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ ^c μακάριος καὶ μόνος δυνάστης,
^d ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευνόντων, καὶ κύριος τῶν κυρι-
 16 ευνόντων, ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, ^e φῶς οἰκῶν ἀπρόσ-
 ιτον, ^f ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται,
^g ^h ᾧ ⁱ τιμὴ καὶ κράτος αἰῶνιον. ἀμήν.
- III'. 17 Τοῖς πλουσίοις ^a ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε, μὴ
^b ὑψηλοφρονεῖν ¹, ^c μηδὲ ἡλπικέναι ² ἐπὶ πλούτου ἀδηλό-
 τητι, ἀλλ' ἐν ³ τῷ ⁴ Θεῷ τῷ ζῶντι ⁵, ⁶ τῷ παρέχοντι
 18 ἡμῖν ⁶ πλουσίως πάντα ⁷ εἰς ἀπόλαυσιν· ⁸ ἀγαθοεργεῖν,
 πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, ⁹ κοι-
 19 νωνικούς, ¹⁰ ἀποθησανρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν
 εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ¹¹ ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ⁸ ζωῆς.
- 20 ^a Ὡς ^b Τιμόθεε, ^c τὴν παρακαταθήκην ⁹ φύλαξον, ^d ἐκτρεπό-
 μενος ^e τὰς ^f βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς
 21 ψευδωνύμου γνώσεως· ἦν ¹² τινες ἐπαγγελλλόμενοι,
 περὶ τὴν πίστιν ¹³ ἡστόχησαν. ¹⁴ Ἡ χάρις μετὰ σοῦ ¹⁰.
 ἀμήν ¹¹.

Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις
 ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς. ¹²

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΤΙΜΟΘΕΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ¹³.

- 1 ΠΑΥΛΟΣ ^a ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ¹⁴ ^a διὰ θελή-
 ματος Θεοῦ ^b κατ' ἐπαγγελίαν ^b ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ
 2 Ἰησοῦ, ^a Τιμοθέε ^c ἀγαπητῷ τέκνῳ· ^d χάρις, ἔλεος, ^d εἰ-

¹ ὑψηλὰ φρονεῖν TWH marg.

LTTr WHR.

LTTr WHR.

⁸ ὁντως LTTr WHR.

LTTr (non marg.) WHR.

² ἡλπικέναι L errore.

⁴ - τῷ TTr WH (non marg.) R.

⁶ + τὰ L.

⁷ πάντα πλουσίως LTTr WHR.

⁹ παραθήκην LTTr WHR.

¹¹ - ἀμήν LTTr WHR.

³ ἐπὶ

⁵ - τῷ ζῶντι

¹⁰ μεθ' ὑμῶν

¹² + Ἐν

στίχοις σλ S: *deest subscriptio in* LTWHR, ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ
 A Tr. ¹³ - Παύλου τοῦ ἀποστόλου S: Πρὸς Τιμόθεον B tantum
 LTTr WH. ¹⁴ Χριστοῦ Ἰησοῦ TTr WHR.

^a Vid.

² Thess. 2

8.

^b Vid. cap.

2. 6.

^c cap. 1. 11.

^d cap. 1. 17.

Rev. 17.

14; 19. 16.

^e Cf. Job

37. 23.

^f Vid.

Joan. 1. 18.

^g Cf. 1 Pet.

4. 11.

^h 2 Tim. 4.

10. Tit. 2.

12.

ⁱ Vid.

Rom. 11.

20.

^k Marc. 10.

24. Cf.

Prov. 23. 5.

Vid. ver. 9.

^l Act. 14.

17.

^m Gal. 6. 6.

Cf. cap. 5.

10. Vid.

2 Cor. 8. 10.

ⁿ Vid.

Rom. 12.

13.

^o Cf. Matt.

6. 20. Luc.

12. 21.

^p ver. 12.

^q Vid. Act.

16. 1.

^r (var.

lect.)

2 Tim. 1.

12, 14 (var.

lect.). Cf.

cap. 1. 18.

^s Cf. Col. 2

8.

^t 2 Tim. 2.

16.

^u Vid. cap.

1. 9.

^v Vid. cap.

1. 6.

^w Vid. Col.

4. 18.

^x Vid.

2 Cor. 1. 1.

^y Vid.

1 Cor. 1. 1.

^z Gal. 3. 29.

Cf. Heb. 9.

16.

^c 1 Cor. 4.

17. Cf.

cap. 2. 1.

^d 1 Tim. 1.

2. Vid.

Rom. 1. 7.

^a Rom. 1. 8.
^b Act. 24.
 14.
^c Cf. Act.
 23. 1.
 1 Tim. 3. 9.
^d 1 Thess.
 3. 9. Vid.
 Rom. 1. 9.
^e Vid.
 Marc. 5. 5.
^f Phil. 1. 8.
 Cf. cap. 4.
 9. 21.
^g Act. 20.
 37.
^h 1 Tim. 1.
 5.
ⁱ Vid. Act.
 16. 1. Cf.
 cap. 3. 15.
 Ps. 86. 16;
 116. 6.
^k Vid.
 1 Thess. 5.
 19.
^l 1 Tim. 4.
 14. Vid.
 Act. 6. 6.
^m ver. 9.
 Vid. Act.
 15. 11.
ⁿ Rom. 8.
 15. Cf.
 Joan. 14.
 27. Rev.
 21. 8.
^o Act. 1. 8.
^p ver. 12.
 16. Vid.
 Marc. 8. 38.
^q 1 Cor. 1.
 6.
^r Vid. Eph.
 3. 1. Cf.
 ver. 16.
^s cap. 2. 3.
 9; 4. 5.
 Cf. Col. 1.
 24.
^t Cf. 1 Tim.
 1. 1.
^u Heb. 3. 1.
 Vid. Rom.
 11. 29.
^v Eph. 2. 9.
 Cf. Act. 13.
 39.
^w Rom. 8.
 28.
^x Tit. 1. 2.
 Cf. 1 Cor.
 2. 7. Eph.
 1. 4. Vid.
 Rom. 16.
 25.
^y Rom. 16.
 26.
^z cap. 4. 1.
 8. Vid.
 2 Thess. 2.
 8.
^{aa} 1 Cor. 15. 26.
^{ab} Heb. 2. 14, 15.
^{ac} Cf. 1 Cor. 15. 54, 55.
^{ad} Job 38. 30.
^{ae} Vid. Rom.
 2. 7.
^{af} 1 Tim. 2. 7.
^{ag} Vid. Act. 9. 15.
^{ah} ver. 14 (var. lect.).
^{ai} 1 Tim. 6. 20.
^{aj} ver. 18. cap. 4. 8.
^{ak} Vid. 1 Cor. 3. 13.
^{al} 1 Tim. 1. 16.
^{am} Cf. Rom. 2. 20;
 6. 17.
^{an} 1 Tim. 6. 8.
^{ao} Vid. 1 Tim. 1. 14.
^{ap} Vid. Rom. 8. 9.
^{aq} cap. 4. 10, 11, 16.
^{ar} Act. 19. 10.
^{as} Vid. Act. 2. 9.

ρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ¹ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

^a Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ^b ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ^c ἐν 3 Α'.
 καθαρᾷ συνειδήσει, ^d ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ
 σοῦ μνησίαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου² ^e νυκτὸς καὶ ἡμέρας,
^f ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, ^g μεμνημένος σου τῶν δακρύων, 4
 ἵνα χαρὰς πληρωθῶ³ ^h ὑπόμνησιν λαμβάνων⁴ τῆς ἐν 5
 σοὶ ⁱ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνέκησε πρῶτον ἐν
 τῇ μάμμη σου Λωΐδι⁵ καὶ τῇ μητρί σου Εὐνέκῃ⁶,
 πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμ- 6
 νήσκω σε ^k ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ
 ἐστὶν ἐν σοὶ ^l διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου^m οὐⁿ 7
 γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς ^o πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ ^p δυνά-
 μεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. ^q μὴ οὖν ἐπαι- 8
 σχυνθῇς ^r τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ
 τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ ^s συγκακοπάθησον τῷ εὐ-
 αγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ, ^t τοῦ σώσαντος ἡμᾶς 9
 καὶ ^u καλέσαντος κλήσει ἀγία, ^v οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν,
 ἀλλὰ κατ' ^w ἰδίαν ^x πρόθεσιν καὶ ^y χάριν τὴν δοθείσαν
 ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ^z πρὸ χρόνων αἰωνίων, ^a φανε- 10
 ρωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ ^b τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ⁹, ^c καταργήσαντος μὲν τὸν θά-
 νατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ^d ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ
 εὐαγγελίου, ^e εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ¹⁰ καὶ ἀπόστολος 11
 καὶ ^f διδάσκαλος ἐθνῶν¹¹. δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα 12
 πάσχω, ἀλλ' ^g οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπί-
 στευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατὸς ἐστὶ τὴν ^h παρα-
 θήκην¹² μου φυλάξαι εἰς ⁱ ἐκείνην τὴν ἡμέραν. ^j ὑποτύ- 13
 πωσιν ἔχε ^k ὑγιαίνοντων λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας,
 ἐν ^l πίστει καὶ ^m ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. τὴν κα- 14
 λὴν ⁿ παρακαταθήκην¹³ φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἀγίου
^o τοῦ ἐνοικούντος ἐν ἡμῖν. Οἶδας τοῦτο, ὅτι ^p ἀπεστρά- 15 Β'.
 φησάν με ^q πάντες οἱ ἐν τῇ ^r Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶ Φύγελλος¹⁴

¹ κυρίον Ἰησοῦ χριστοῦ Tr marg., κυρίου Ἰησοῦ WH marg.
² νυκτὸς καὶ ἡμέρας cum sequentibus LTrWHR. ³ om. WH.
⁴ λαβὼν LTrWHR. ⁵ Λωΐδι WH. ⁶ Εὐνέκη ELTrWHR.
⁷ συν- TWHR. ⁸ κατὰ LTrWHR. ⁹ Χριστοῦ Ἰησοῦ L (non
 marg.) TTr (non marg.) WHR. ¹⁰ κήρυξ LWH. ¹¹ —ἐθνῶν
 TWHR. ¹² παρακαταθήκην E 1633. ¹³ παραθήκην LTrWHR.
¹⁴ Φύγελλος LTrWHR.

^a 1 Cor. 15. 26. Heb. 2. 14, 15. Cf. 1 Cor. 15. 54, 55. Job 38. 30. ^d Vid. Rom.
 2. 7. ^e 1 Tim. 2. 7. ^f Vid. Act. 9. 15. ^g ver. 14 (var. lect.). 1 Tim. 6. 20.
^h ver. 18. cap. 4. 8. Vid. 1 Cor. 3. 13. ⁱ 1 Tim. 1. 16. Cf. Rom. 2. 20; 6. 17.
^j 1 Tim. 6. 8. ^k Vid. 1 Tim. 1. 14. ^l Vid. Rom. 8. 9. ^m cap. 4. 10, 11, 16.
ⁿ Act. 19. 10. ^o Vid. Act. 2. 9.

16 καὶ Ἑρμογένης¹. Δῶν ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησι-
φόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις ὁ με ἀνέψυξε, καὶ τὴν
17 ἄλυσίν μου² οὐκ ἐπσχύνθη³, ἀλλὰ γενόμενος ἐν
18 Ῥώμῃ, σπουδαιότερον⁴ ἐζήτησέ με καὶ εὔρε· δὴ
αὐτῷ ὁ Κύριος εὐρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου⁵ ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ ἠδικόνησε, βέλτιον
σὺ γινώσκεις.

2 ΣΥ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ
2 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ
πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα⁶ παράθου πιστοῖς ἀνθρώ-

Γ'. 3 ποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους διδάξαι. σὺ
οὖν⁷ κακοπάθησον⁸, ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χρισ-

4 τοῦ⁹. οὐδεὶς¹⁰ στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ
βίου πραγματείαις¹¹, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ.

5 Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ¹² στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομί-
6 μως ἀθλήσῃ. τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν

7 καρπῶν μεταλαμβάνειν. νόει ἃ¹³ λέγω· δὴ¹⁴ γάρ
8 σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πάσι. Μνημόνευε Ἰησοῦν

Χριστὸν ἐγγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος
9 Δαβὶδ¹⁵, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου· ἐν ᾧ κακοπαθῶ

μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· ἄλλ'¹⁶ ὁ λόγος τοῦ
10 Θεοῦ οὐ δέδεται. διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ

11 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου. Πιστὸς
12 ὁ λόγος· εἰ¹⁷ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ¹⁸ συζήσομεν· εἰ¹⁹

ὑπομένομεν, καὶ²⁰ συμβασιλεύσομεν· εἰ²¹ ἀρνούμεθα²²,
13 καὶ²³ ἐκείνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· εἰ²⁴ ἀπιστοῦμεν, ἐκείνος

πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι²⁵ ἑαυτὸν οὐ δύναται.
14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρούμενος ἐνώπιον τοῦ

Κυρίου²⁶ μὴ²⁷ λογομαχεῖν²⁸ οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ²⁹ κα-

15 ταστροφῇ τῶν ἀκούοντων. σπούδαςον σεαυτὸν³⁰ δοκι-
μον παραστήσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον,

¹ Ἑρμογένης T.

² ἐπασχύνθη LTTTrWH.

³ σπουδαίως

LTTTrWHR.

⁴ συγκακοπάθησον (συνκ. TWH) LTTTrWHR.

⁵ Χριστοῦ Ἰησοῦ LTTTrWHR.

⁶ πραγματείαις TWH.

⁷ ὁ

LTTTrWHR.

⁸ δώσει LTTTrWHR.

⁹ Δαυεὶδ LTTTrWH.

¹⁰ ἀλλὰ LTTTrWH.

¹¹ Εἰ R (non marg.).

¹² συν- T (TrWH

ver. 11).

¹³ ἀρνησόμεθα LTTTrWHR.

¹⁴ + γὰρ LTTTrWHR.

¹⁵ θεοῦ L marg. TTr (non marg.) WH (non marg.) R marg.

¹⁶ μὴ λογομαχεῖ L.

¹⁷ ἐπ' LTTTrWHR.

19. Cf. Tit. 1. 2.

¹ Tit. 3. 1.

2 Pet. 1. 12.

¹ 1 Tim. 5. 21.

cap. 4. 1. Vid.

Luc. 16. 23.

² Cf. 1 Tim. 6. 4.

³ Cf. Tit. 3. 9.

2 Pet. 2. 6.

⁴ Jac. 1. 12.

^a cap. 4. 19.

^b Matt. 25.

36.

^c ver. 8.

^d Cf. Act.

21. 33.

^e Vid. Luc.

7. 4.

^f ver. 12.

^g 1 Tim. 1.

3.

^h Heb. 6.

10.

ⁱ Cf. Act.

25. 10.

^k cap. 1. 2.

^l Vid. Eph.

6. 10.

^m 1 Tim. 1.

18.

ⁿ ver. 9.

cap. 1. 8;

4. 5.

^o Vid.

1 Cor. 9. 7.

^p 1 Cor. 9.

25.

^q cap. 4. 8.

^r Cf. 1 Cor.

9. 10. Heb.

6. 7.

^s 1 Cor. 15.

20.

^t Matt. 1. 1.

^u Rom. 2.

16. Cf.

1 Cor. 15. 1.

^v Cf. Phil.

1. 13. Cf.

cap. 4. 17.

^w Cf. 2 Cor.

12. 15. Cf.

Col. 1. 24.

^x Vid. Luc.

18. 7.

^y 2 Cor. 1.

6.

^z 1 Pet. 5.

10.

^{aa} Vid.

1 Tim. 1.

15.

^{ab} Rom. 6. 8.

1 Thess. 5.

10.

^{ac} Cf. Matt.

5. 10.

Rom. 8. 17.

Cf. 2 Thess.

1. 4.

^{ad} Luc. 22.

29. Rev.

1. 9; 22. 5.

^{ae} Matt. 10.

33.

^{af} Vid.

Marc. 16.

16. Cf.

Rom. 3. 3.

^{ag} 1 Cor. 1. 9.

^{ah} Num. 23.

^a ὀρθοτομοῦντα ^b τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. Τὰς δὲ ^c βε- 16
 βήλους κενοφωνίας ^d περιύστασο¹. ἐπὶ πλείον γὰρ
^e προκόψουσιν ἀσεβείας, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γὰγ- 17
 γραῖνα νομὴν ἔξει· ὧν ἔστιν ^f Ὑμέναιος καὶ Φιλητός²,
 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ^g ἠστούχησαν, λέγοντες ^h τὴν³ 18
 ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσι τὴν τινων
 πίστιν. ὁ μέντοι στερεὸς ⁱ θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἔστηκεν, 19
 ἔχων ^k τὴν σφραγίδα ταύτην, ^l "Ἐγὼ Κύριος τοὺς
 ὄντας αὐτοῦ," καί, ^m "Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ
 ὀνομάζων τὸ ὄνομα Χριστοῦ⁴." ⁿ ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ 20
 οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ
 ξύλινα καὶ ^o ὀστράκινα, καὶ ^p ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ^q ἃ δὲ εἰς
 αἰτιμίαν. ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, 21
 ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, καὶ ^r εὐχρηστον
 τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ^s ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.
 Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας ^t φεύγε· δώκε ^u δὲ δικαιο- 22 Ε'.
 σύνην, πίστιν, ^v ἀγάπην, ^w εἰρήνην, μετὰ ^x τῶν ἐπικα-
 λουμένων τὸν Κύριον⁷ ^y ἐκ καθαρᾶς καρδίας. Τὰς δὲ 23
 μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ^z ζητήσεις ^a παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι
 γεννώσι μάχας· δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, 24
 ἀλλ' ^b ἡπιον εἶναι πρὸς πάντας, ^c διδακτικόν, ἀνεξίκα-
 κον, ^d ἐν προφότη⁹ παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους· 25
^e μήποτε δῶ¹⁰ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν ^f εἰς ἐπίγνωσιν
 ἀληθείας, καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου πα- 26
 γίδος, ^g ἐξωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς¹¹ τὸ ἐκείνου θέλημα.
 ΤΟΥΤΟ δὲ γίνωσκε¹², ὅτι ^h ἐν ἐσχάταις ἡμέραις 3 Σ'.
 ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί. ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρω- 2
 ποι ⁱ φίλαντοι, ^k φιλάργυροι, ^l ἀλαζόνες, ^m ὑπερήφανοι,
ⁿ βλάσφημοι, ^o γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ^p ἀνόσιοι,
^q ἄστοργοι, ^r ἄσπονδοι, ^s διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, 3
^t ἀφιλάγαθοι, προδόται, ^u προπετεῖς, ^v τετυφωμένοι, φιλ- 4
 ἡδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, ^w ἔχοντες ^x μόρφωσιν ^y εὖσε- 5
 βείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρνημένοι. ^z καὶ τούτους
 ἀποτρέπον. ^a ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν ^b οἱ ἐνδύνοντες εἰς 6

¹ περιύστασο WH.² Φίλητος WH.³ - τὴν TTr ([τὴν]

Tr marg.) WH (non marg.) R marg.

⁴ κυρίου LTr WHR.⁵ - καὶ LTr WHR.⁶ + πάντων

L[Tr marg.] WH marg.

⁷ Χριστὸν B errore.⁸ ἀλλὰ LTr WH.⁹ πρᾶττη LTr WH.¹⁰ δῶν LWH marg., δῶν TTr WH text. R.¹¹ ὑπ' αὐτοῦ, εἰς Rmarg. ¹² γινώσκετε L (non marg.).

1. 1 Pet.

3. 15. ^a Cf. Act. 8. 22. ^f cap. 3. 7. Vid. 1 Tim. 2. 4.^g Luc. 5. 10.^h 1 Tim.

4. 1. cap. 4. 3. 1 Joan. 2. 18.

ⁱ Cf. Phil. 2. 21.^k Luc. 16. 14.^l Cf. 1 Tim. 6.10. ^m Rom. 1. 30, 31.ⁿ 1 Tim. 1. 13.º 1 Tim. 1. 9.^p 1 Tim. 3. 11.^q Act. 19. 36.^r Vid. 1 Tim. 3. 6.^s Vid. Matt. 7. 15.^t Rom. 2. 20.^u Vid.

1 Tim. 3. 16.

^v Cf. 2 Thess. 3. 6.^w Cf. Tit. 1. 11.

τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμαλωτεύοντες τὰ¹ γυναικάρια^α σεσω-
 ρευμένα ἁμαρτίαις, ^αἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις,
 7 πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε ^δεἰς ἐπίγνωσιν
 8 ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. ὃν τρόπον δὲ ^οἸαννῆς καὶ
 Ἰαμβρῆς ^αἀντέστησαν Μωϋσεὶ², οὕτω³ καὶ οὗτοι ἀν-
 θίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι ^οκατεφθαρμένοι τὸν
 9 νοῦν, ^ιἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. ἀλλ' οὐ ^ρπροκόψου-
 σιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ^αἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος
 Ζ'. 10 ἔσται πᾶσιν, ὥς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ
^κπαρηκολούθηκάς⁴ μου τῇ ^ιδιδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ
^μπροθέσει, τῇ ^νπίστει, τῇ ^ομακροθυμίᾳ, τῇ ^πἀγάπῃ, τῇ
 11 ^οὑπομονῇ, τοῖς ^ρδιωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, ^ροἷά μοι
 ἐγένετο ἐν ^σἈντιοχείᾳ, ἐν ^τἸκονίῳ, ἐν ^θΛύστροις·
^ιοὖτος διωγμὸς ὑπῆνεγκα, καὶ ^υἐκ πάντων με ἔρρύ-
 12 σατο⁵ ὁ Κύριος. ^αΚαὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ^νεὐσεβῶς
 13 ζῆν⁶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθήσονται· πονηροὶ δὲ
 ἄνθρωποι καὶ γόητες ^ρπροκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον,
 14 πλανῶντες καὶ ^ππλανώμενοι. ^αΣὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμα-
 15 θες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος⁷ ἔμαθες, καὶ ὅτι
^δἀπὸ βρέφους ^ετὰ⁸ ἱερὰ γράμματα οἶδας, ^ατὰ δυνάμενά
 σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν, ^οδιὰ πίστεως τῆς ἐν Χρισ-
 16 τῷ Ἰησοῦ. πᾶσα γραφὴ ^ιθεόπνευστος⁹ καὶ ὠφέλιμος
 πρὸς ^ρδιδασκαλίαν, πρὸς ^κἔλεγχον¹⁰, πρὸς ἐπανόρθωσιν,
 17 πρὸς παιδείαν¹¹ τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· ἵνα ἄρτιος ᾦ ^ιὁ τοῦ
 Θεοῦ ἄνθρωπος, ^κπρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.
 4 ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΑΙ¹² οὖν ἐγὼ¹³ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,
 καὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁴, τοῦ μέλλοντος ^μκρί-
 νειν¹⁵ ζῶντας καὶ νεκροὺς κατὰ¹⁶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐ-
 2 τοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,¹⁷ κήρυξον τὸν λόγον,
 ἐπίστηθι ^οεὐκαίρως ἀκαίρως, ^ρἔλεγχον, ^σἐπιτίμησον,
^τπαρακάλεσον¹⁸, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ ^τδιδασκῇ.
 Η'. 3 ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε ^ετῆς ὑγιαίνουσης διδασκαλίας
 οὐκ ^αἀνέξονται, ^υἀλλὰ ^ακατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας¹⁹

^α Cf. cap. 4.
^β cap. 2. 25.
^γ Vid. 1 Tim.
^δ 2. 4.
^ε Ex. 7. 11.
^ς Act. 13.
^ζ 8.
^η 1 Tim. 6.
^θ 5.
^ι Tit. 1. 16.
^κ Vid. 1 Cor.
^λ 9. 27.
^μ ver. 13.
^ν cap. 2. 16.
^ξ Luc. 6.
^ο 11.
^π Ex. 7. 12;
^ρ 8. 18; 9. 11.
^σ Cf. Wisd.
^τ 17. 7.
^υ Vid.
^φ Marc. 16.
^χ 17.
^ψ ver. 16.
^ω Vid. 1 Tim.
^α 4. 6.
^β Act. 11.
^γ 23.
^δ 1 Tim. 1.
^ε 14. Cf.
^ς Phil. 2. 20,
^ζ 22.
^η Col. 1. 11.
^θ Tit. 2. 2.
^ι Marc. 10.
^κ 30.
^λ Vid. Act.
^μ 13. 14.
^ν Act. 13.
^ξ 51.
^ο Act. 14. 6.
^π 19.
^ρ Cf. 2 Cor.
^σ 12. 10.
^τ Ps. 34.
^υ 19. cap. 4.
^φ 17. 2 Cor.
^χ 1. 10.
^ψ Vid. Act.
^ω 14. 22. Cf.
^α Joan. 15.
^β 20.
^γ Tit. 2. 12.
^δ Tit. 3. 3.
^ε 1 Tim. 4.
^ς 6.
^ζ Cf. Eph.
^η 6. 4. cap.
^θ 1. 5. Vid.
^ι Act. 16. 1.
^κ Vid.
^λ Joan. 5. 47.
^μ Ps. 119.
^ν 99.
^ξ Rom. 8.
^ο 22.
^π Cf. 2 Pet.
^ρ 1. 20, 21.
^σ 1 Tim. 5. 21.
^τ Marc. 14. 11.
^υ Vid. 1 Tim. 1. 10.

¹ αἰχμαλωτίζοντες (—τὰ) LTTTrWHR.

SBELTrWH.

² Μωϋσεὶ WH. ³ οὕτως

⁴ παρηκολούθησάς LTTTrWH (non marg.) R.

⁵ ἐρύσατο L (non marg.) TTrWH. ⁶ ζῆν εὐσεβῶς TTrWH.

⁷ τίνων LTTTrWHR. ⁸ —τὰ T [LTr]WHR. ⁹ θεόπνευστος,

¹⁰ ἐλεγκτὸν LTTTrWHR. ¹¹ παιδείαν T. ¹² Δια-

μαρτύρομαι, R marg. ¹³ —οὖν ἐγὼ LTTTrWHR. ¹⁴ Χριστοῦ Ἰησοῦ

(—τοῦ Κυρίου) LTTTrWHR. ¹⁵ κρίναι WH marg. ¹⁶ καὶ

LTTTrWHR. ¹⁷ pro, WH.R marg. ¹⁸ παρακάλεσον, ἐπι-

τίμησον, TWH marg. ¹⁹ ἰδίας ἐπιθυμίας LTTTrWH.

^σ Rom. 15. 4.

^α Heb. 11. 1.

^β Vid. cap. 2. 14.

^γ Vid. 1 Tim. 5. 20.

^δ Vid. 1 Tim. 4. 6.

^ε Matt. 17. 17.

^ς 1 Tim. 6. 11.

^η Cf. cap. 2. 21.

^θ ver. 8.

^ι Vid. cap. 1. 10.

^κ Tit. 1. 9.

^λ Vid. 1 Tim. 1. 10.

19 Ἀσπασαι^α Πρίσκαν καὶ ^αἈκύλαν, καὶ ^δτὸν Ὀνησι-
20 φόρου οἶκον. Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Ἐκρινίῳ· Ἐρ-
21 φιμον δὲ ἀπέλειπον¹ ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. Σπού-
δασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν.

Ἀσπάζεται σε Εὐβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λίνος²,
22 καὶ Κλανδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες³. ὁ Κύριος
Ἰησοῦς⁴ Χριστοῦς⁵ μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις
μεθ' ὑμῶν. ἀμήν⁶.

Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα, τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας
πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ
Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ
Καίσαρι Νέρωνι.⁷

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ⁸.

1 ΠΑΥΛΟΣ⁹ δούλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ
Χριστοῦ⁹, κατὰ πίστιν¹⁰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνώ-
2 σιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν, ἢ ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰ-
νίου, ἣν ἐπηγγέειλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς¹¹ πρὸ χρόνων
3 αἰωνίων, ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον
αὐτοῦ, ἐν¹² κηρύγματι ὃ ἐπίστεύθη ἐγὼ¹³ κατ' ἐπιταγὴν
4 τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, Τίτῳ¹⁴ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ
κοινὴν πίστιν, ^{bc} χάρις, ^b εὐλογία¹⁰, ^{bc} εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πα-
τρός, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ¹¹ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.
Α'. 5 αὐτοῦ χάριν κατέλειπον¹² σε ἐν Ἑλλάδι, ἵνα τὰ
λείποντα ἐπιδιορθώσῃ¹³, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν
6 πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι¹⁴ διατάξω.¹⁴ εἴ τίς ἐστιν

¹ ἀπέλειπον WH (non marg.).

² Λίνος LTrWH.

³ [πάντες]

WH.

⁴ — Ἰησοῦς TTrWH (non marg.) R.

⁵ — Χριστὸς

LTrWH.

⁶ — ἀμήν LTrWH.

⁷ + Ἐν στίχοις ροβ'

S: *deest subscriptio in* LTrWH, ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ B Tr.

⁸ Ἡ πρὸς Τίτον ἐπιστολὴ Παύλου S: Πρὸς Τίτον tantum LTrWH.

⁹ Χριστοῦ [Ἰησοῦ] WH marg.

¹⁰ καὶ TTrWH.

¹¹ Χριστοῦ

¹² ἀπέλειπον LTrWH marg. R.

αὐτὸ ἀπέλειπον WH text.

¹³ ἐπιδιορθώσῃς L.

¹⁴ διατάξω, WH.

^a Vid. Act.

18. 2.

^b cap. 1. 16.

^c Vid. Act.

19. 22.

^d Vid. Act.

18. 1.

^e Vid. Act.

20. 4.

^f Act. 20.

15. 17.

^g ver. 9.

^h Gal. 6. 18.

Philem. 25.

ⁱ Vid. Col.

4. 18.

^k Jac. 1. 1.

^l Vid.

2 Cor. 1. 1.

^m Cf. Luc.

18. 7.

Vid. Rom.

8. 33.

ⁿ Vid.

1 Tim. 2. 4.

^o Vid.

1 Tim. 3. 16.

^p cap. 3. 7.

Cf. cap. 2.

13. Col. 1.

5. Heb. 6.

18.

^q 2 Tim. 2.

13.

^r Vid.

2 Tim. 1. 9.

^s Vid.

1 Tim. 2. 6.

^t Vid.

1 Cor. 1. 21.

Cf. Rom.

10. 14.

^u 1 Tim. 1.

11. Vid.

Gal. 2. 7.

^v 1 Tim. 1. 1.

Cf. Rom.

16. 26.

^w cap. 2. 10;

3. 4. Vid.

Luc. 1. 47.

^x Vid.

2 Cor. 2. 13.

^y Vid.

Phil. 4. 3.

^z Vid.

1 Tim. 1. 2

(var. lect.).

^{aa} Rom. 1. 7.

^{ab} Cf. 1 Tim.

1. 3.

^{ac} ver. 12.

Vid. Act. 2.

11.

^{ad} Luc. 18. 22.

cap. 3. 13.

^{ae} Vid. Act.

11. 30.

^{af} Vid.

1 Cor. 7. 17.

^{ag} ver. 6—8.

1 Tim. 3.

2—4.

^a 1 Tim. 3.
10.

^b Cf. 1 Tim.
3. 4, 5, 12.

^c Vid. Eph.
5. 18. Vid.

Luc. 15. 13.

^d ver. 10.

^e 1 Tim. 1. 9.

^f Vid. Act.
20. 28.

^g 1 Pet. 4.
10.

^h 2 Pet. 2.
10.

ⁱ Vid.

^j 1 Tim. 3. 8.

^k Cf. 2 Tim.
3. 3.

^l 2 Tim. 4.
2.

^m Vid.

ⁿ 1 Tim. 1.
15.

^o cap. 2. 1.

^p Vid. 1 Tim.
1. 10.

^q cap. 2. 1.

^r 7. 10. Vid.

^s 1 Tim. 4. 6.

^t Vid.

Joan. 16. 8.

^u 1 Tim. 1.
6.

^v Cf. 2 Cor.
11. 13.

^w Vid. Act.
11. 2.

^x Cf. 2 Tim.
3. 6.

^y Cf. 2 Pet.
2. 3.

^z Cf. Act.
17. 28.

^{aa} ver. 5.

^{ab} Cf. Phil.
3. 19.

^{ac} cap. 2. 15.

^{ad} Vid. 1 Tim.
5. 20.

^{ae} 2 Cor. 13.
10.

^{af} Vid.

^{ag} 1 Tim. 1. 4.

^{ah} Cf. Marc.
7. 7. Col.
2. 22.

^{ai} Luc. 11.
41. Vid.

^{aj} Act. 10. 15.

^{ak} Rom. 14.
20.

^{al} Cf. 1 Tim.
6. 5.

^{am} 1 Tim. 5.
8.

^{an} cap. 3. 3.

^{ao} cap. 3. 1.

^{ap} Vid. Act.
9. 36.

^{aq} 2 Tim. 3.

^{ar} Vid. 1 Cor. 9. 27.

^{as} 3. 10. Vid. 1 Tim. 1. 14.

^{at} 5. 14.

^a ἀνέγκλητος, ^b μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά,
μὴ ἐν κατηγορίᾳ ^c ἀσωτίας, ἢ ^d ἀνυπότακτα. δεῖ γὰρ 7
τὸν ^e ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ ^f οἰκονόμον
μὴ ^g αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην,
μὴ ^h αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλόξενον, ⁱ φιλάγαθον, σώ- 8
φρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ 9
κατὰ τὴν ^k διδαχὴν ^l πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ
παρακαλεῖν ἐν ^m τῇ ⁿ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ, καὶ
τοὺς ἀντιλέγοντας ^o ἐλέγχειν. Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ^p 10 B'.
^q ἀνυπότακτοι, ^r ματαιολόγοι καὶ ^s φρεναπάται, μάλιστα ^t
^u οἱ ἐκ ^v περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἷτινες ^w ὅλους 11
οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, ^x αἰσχροῦ
κέρδους χάριν· εἰπέ ^y τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προ- 12
φήτης, ^z Ἐκρήτες αἰεὶ ψεύσται, κακὰ θηρία, ^{aa} γαστέρες
ἀργαί· ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· ^{ab} δι' ἣν 13
αἰτίαν ἔλεγε αὐτοὺς ^{ac} ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν ^{ad}
τῇ πίστει, μὴ προσέχοντες Ἰουδαίκοις ^{ae} μύθοις, καὶ 14
^{af} ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν.
^{ag} πάντα μὲν ^{ah} καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· ^{ai} τοῖς δὲ μεμιασμέ- 15
νοῖς ^{aj} καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ ^{ak} μεμιάνται
αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν ὁμολο- 16
γοῦσιν εἶδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ^{al} ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ
ὄντες καὶ ^{am} ἀπειθεῖς καὶ πρὸς ^{an} πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ^{ao} ἀδό-
κιμοι.

ΣΥ δὲ λάλει ἃ πρέπει ^{ap} τῇ ὑγιαίνουσῃ ^{aq} διδασκαλίᾳ· 2 Γ'.

^{ar} πρεσβύτας ^{as} νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, ^{at} σώφρονας, 2
^{au} ὑγιαίνοντας ^{av} τῇ πίστει, ^{aw} τῇ ἀγάπῃ, ^{ax} τῇ ὑπομονῇ· πρεσ- 3
βύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστάματι ἱεροπρεπεῖς⁷, μὴ
^{ay} διαβόλους, ^{az} μὴ ^{ba} οἶνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδι-
δασκάλους, ἵνα ^{bb} σωφρονίζωσι⁹ ^{bc} τὰς νέας φιλάνδρους 4
εἶναι, φιλοτέκνους, ^{bd} σώφρονας, ἀγνάς, ^{be} οἰκουροὺς¹⁰, ἀγα- 5
θάς, ^{bf} ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίῳις ἀνδράσιν, ^{bg} ἵνα μὴ ὁ
λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημῇται. ^{bh} Τοὺς νεωτέρους 6
ὡσαύτως παρακαλεῖ ^{bi} σωφρονεῖν· περὶ πάντα¹¹ σεαυτὸν 7

¹ — καὶ LTTTrWHR. ² + [δὲ] L. ³ + τῆς TTrWH. ⁴ [ἐν]
WH. ⁵ — μὲν LTTTrWHR. ⁶ μεμιασμένοις LTTTrWH. ⁷ ἱερο-
πρεπεῖ L marg. ⁸ (om.), μὴδὲ TTrWH (non marg.) R. ⁹ σω-
φρονίζουσιν L marg. TTr. ¹⁰ οἰκουροὺς LTTTrWHR. ¹¹ + , T.

8. Vid. 1 Cor. 9. 27. ¹ Luc. 1. 18. Philem. 9. ^m 1 Tim. 3. 2. ⁿ 2 Tim.
3. 10. Vid. 1 Tim. 1. 14. ^o 1 Tim. 3. 8, 11. Cf. 1 Tim. 2. 9, 15. ^p ver. 8. 1 Tim.
5. 14. ^q 1 Tim. 5. 2. 1 Pet. 5. 5. ^r Rom. 12. 3.

- παρεχόμενος^a τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ^b διδασκαλίᾳ¹
 8 ἀδιαφορίαν², σεμνότητα, ἀφθαρσίαν³, λόγον ὑγιῆ,
 ἀκατάγνωστον, ἵνα^c ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ, μηδὲν
 Δ'. 9 ἔχων περὶ ὑμῶν λέγειν^d φαῦλον. Ἰδούλους ἰδίους δεσπό-
 ταις^e ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ
 10 ἀντιλέγοντας, μὴ^f νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν^g
 ἐνδεικνυμένους ἀγαθὴν^h. ἵνα τὴνⁱ διδασκαλίαν^j τοῦ
 σωτῆρος ὑμῶν^k Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.
 11 Ἐπεφάνη γὰρ^l ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ^m σωτήριος
 12 πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμε-
 νοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σω-
 φρόνως καὶ δικαίως καὶⁿ εὐσεβῶς ζήσωμεν^o ἐν τῷ νῦν
 13 αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ
 ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆ-
 14 ρος ἡμῶν^p Ἰησοῦ Χριστοῦ^q, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ
 ἡμῶν, ἵνα^r λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας,
 καὶ^s καθάρισῃ ἑαυτῷ λαὸν^t περιούσιον, ζηλωτὴν κα-
 Ε'. 15 λῶν ἔργων. Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ
 ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. μηδεὶς σου περι-
 φρονεῖτω.
 3 ὙΠΟΜΙΜΝΗΣΚΕ αὐτοὺς^a ἀρχαῖς καὶ^b ἐξουσί-
 αῖς ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγα-
 2 θὸν ἐτοιμους εἶναι, μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι,
 ἀ^c ἐπεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πρᾶότητα^d πρὸς
 3 πάντας ἀνθρώπους. ἦμεν γὰρ^e ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι,
 ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ
 ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν^f κακίᾳ καὶ^g φθόνῳ διάγοντες,
 4 στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. ὅτε δὲ^h ἡ χρηστότης
 καὶ ἡ φιλανθρωπίαⁱ ἐπεφάνη^j τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
 5 Θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν^k ἐποιή-
 σαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ^l κατὰ τὸν^m αὐτοῦ ἔλεονⁿ ἔσωσεν
 ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ^o παλιγγενεσίας, καὶ^p ἀνακαινώσεως
 ἡμῶν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, ² ἀφθορίαν LTr WHR.
 3 ἀφθαρσίαν BELTr WHR. ⁴ λέγειν περὶ ἡμῶν LTr WHR.
 5 δεσπόταις ἰδίους L (non marg.). ⁶ (om. ,) μηδὲ WH marg.
 7 πᾶσαν πίστιν LTr WHR. ⁸ ἀγάπην WH marg. ⁹ + τὴν
 LTr WHR. ¹⁰ ἡμῶν BELTr WHR. ¹¹ — ἡ LTr WHR
 (, σωτήριος R marg.). ¹² ἡμῶν, WH marg. ¹³ Χριστοῦ
 Ἰησοῦ Tr WH (non marg.). ¹⁴ — καὶ LTr (ἐξουσίας Tr
 errore) WHR (ἀρχαῖς, R). ¹⁵ πρᾶυτητα LTr WH. ¹⁶ αὐ
 LTr WHR. ¹⁷ τὸ... ἔλεος LTr WHR. ¹⁸ παλιν- TWH.

^a 1 Tim. 4.
¹² Vid.
¹ Pet. 5. 3.
^b ver. 1, 10.
^c Vid. ver.
².
^d Vid.
¹ Tim. 6. 3.
^e ver. 5.
^f Neh. 5. 9.
^g 1 Pet. 2.
^h 12.
ⁱ 1 Tim. 6.
¹.
^j 1 Pet. 2. 18.
^k Act. 5. 2.
³.
^l Vid. cap.
¹. 3.
^m cap. 3. 4.
ⁿ Vid. Act.
¹¹. 23.
^o cap. 3. 7.
^p Vid. Act.
¹⁵. 11. Cf.
^q Ps. 67. 2.
^r 1 Tim. 2. 4.
^s 1 Pet. 4.
².
^t 2 Tim. 3.
¹². Cf.
^u Luc. 1. 75.
^v Act. 17. 30.
^w Vid.
^x 1 Tim. 6. 17.
^y cap. 1. 2;
³. 7.
^z Vid.
² Thess. 2.
⁸.
¹ Cf. 2 Pet.
¹. 1.
² 1 Tim. 2.
⁶. Vid.
³ Matt. 20.
²⁸.
⁴ Cf. Eph.
¹. 14.
⁵ Vid. Eph.
⁵. 26.
⁶ Cf. 1 Tim.
⁴. 12.
⁷ Vid. cap.
¹. 13.
⁸ 2 Tim. 2.
¹⁴.
⁹ Luc. 12.
¹¹.
¹⁰ Rom. 13.
¹.
² 2 Tim. 2.
²¹. Vid.
^{cap. 1. 16.}
¹ 1 Tim. 3.
³.
² 2 Tim. 2.
²⁵.
³ Vid. Phil.
⁴. 4.
⁵ Vid.
^{Rom. 11.}
³⁰.

^a cap. 1. 16. ⁴ 2 Tim. 3. 13. ^b Vid. Rom. 1. 29. ¹ Eph. 2. 7. Vid. Rom. 2. 4.
^m Vid. cap. 1. 3; 2. 10. ⁿ Act. 13. 39. Eph. 2. 9. 2 Tim. 1. 9. ^o Eph. 2. 4. 1 Pet.
¹. 3. ^p Marc. 16. 16. 1 Pet. 3. 21. ^q Eph. 5. 26. Cf. Joan. 13. 8. Vid. Joan.
³. 5. ^r Rom. 12. 2.

^a Joel 2. 28
 (Septua-
 gint.). Cf.
 Act. 2. 17.
 Rom. 5. 5.
^b Vid. cap.
 2. 11.
^c Vid. Rom.
 8. 17.
^d cap. 1. 2.
 Cf. cap. 2.
 18.
^e Vid.
 1 Tim. 1.
 15.
^f 1 Tim. 1.
 7.
^g ver. 14.
 Cf. cap. 2.
 14. Cf.
 Eph. 4. 28.
^h 1 Tim. 1.
 4.
ⁱ 1 Tim. 6.
 4.
^k 2 Tim. 2.
 16.
^l Cf. 2 Tim.
 2. 14, 16.
^m 2 Thess.
 3. 6, 14. Cf.
 Matt. 18.
 15.
ⁿ 2 Tim. 2.
 23.
^o Vid. Act.
 20. 4.
^p 2 Tim. 4.
 9.
^q Vid.
 Matt. 22.
 35.
^r Vid. Act.
 18. 24.
^s Vid. Luc.
 7. 4.
^t Vid. Act.
 15. 3.
^u Vid. cap.
 1. 5.
^v Eph. 4. 29.
^w 2 Pet. 1.
 8. Cf. Phil.
 4. 17.
^x Heb. 13.
 25. Vid.
 Col. 4. 18.

^a Πνεύματος Ἀγίου, οὐ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, 6
 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιο- 7
 θέντες ^b τῇ ἐκείνου χάριτι, ^c κληρονόμοι γενώμεθα ¹ ^d κατ'
 ἐλπίδα ² ζωῆς αἰωνίου. ^e Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ 8
 τούτων βούλομαί σε ἰδιαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντί-
 ζωσι ^f καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες
 τῷ ³ Θεῷ. ταῦτά ἐστι τὰ ⁴ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς
 ἀνθρώποις. μωρὰς δὲ ^h ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ 9
 ἔρεις ⁵ καὶ μάχας νομικὰς ^k περιΐστασο ⁶. ⁱ εἰσὶ γὰρ ἀν-
 ωφελεῖς καὶ μάταιοι. ^m Αἵρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ 10 5'.
 μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν ⁿ παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι 11
 ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει, ὣν αὐτοκα-
 τὰκριτος.

^o Όταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σε ⁷ ὁ Τυχικόν ⁷, ^p σπού- 12
 δασον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν. ἐκεῖ γὰρ κέ-
 κρικα παραχειμάσαι. Ζηνᾶν ^a τὸν νομικὸν καὶ ^r Ἀπολ- 13
 λῶ ⁸ σπουδαίως ^t πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς ⁹ λείπῃ.
 μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι ^q καλῶν ἔργων προΐ- 14
 στασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας ^z χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν
^v ἄκαρποι. Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. 15
 ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ^x ἡ χάρις
 μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν ¹⁰.

Πρὸς Τίτον ¹¹, τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκο-
 πον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς
 Μακεδονίας. ¹²

¹ γενηθῶμεν LTWHR, γενήθωμεν Tr. ², κατ' ἐλπίδα, R marg.
³ -τῷ LTTrWHR. ⁴ -τὰ LTTrWHR. ⁵ ἔριν T. ⁶ περι-
 ἵστασο WH. ⁷ Τυχικόν WH. ⁸ Ἀπολλών TWH. ⁹ λίπη
 TWH marg. ¹⁰ -ἀμήν TTr[L]WHR. ¹¹ Τίτον S. ¹² + Ἐν
 στίχοις 45 S: deest subscriptio in LTWHR, ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ Tr.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹.

Ι ΠΑΥΛΟΣ^α δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ^β Τιμόθεος
ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ^{αδ} συνεργῷ ἡμῶν,
² καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ^², καὶ^³ Ἀρχίππῳ τῷ^{³δ} συστρα-
³ τιώτῃ ἡμῶν, καὶ^⁴ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·^⁴ χάρις
ὑμῖν καὶ^⁵ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Α'. 4 Ἐὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε^⁴ μνεῖαν σου
5 ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἀκούων σου^⁵ τὴν
ἀγάπην καὶ^⁶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις πρὸς^⁵ τὸν Κύριον
6 Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, ὅπως ἡ κοινωνία
τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται^⁷ ἐν ἐπιγνώσει παν-
7 τὸς ἀγαθοῦ τοῦ^⁸ ἐν ὑμῖν^⁷ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν^⁸.^⁹ χάριν^⁹
γὰρ ἔχομεν πολλήν^{¹⁰} καὶ^{¹¹} παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ
σου, ὅτι^{¹²} τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων^{¹³} ἀναπέπνυται διὰ
8 σοῦ, ἀδελφέ. Διὼ^{¹⁴} πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν
9 ἔχων ἐπιτάσσειν σοι^{¹⁵} τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην
μᾶλλον^{¹⁶} παρακαλῶ τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος^{¹⁷} πρεσ-

Β'. 10 βύτης, νυνὶ^{¹⁸} δὲ καὶ^{¹⁹} δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ^{¹⁸, 14} ἀπαρα-
καλῶ σε περὶ^{²⁰} τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς
11 δεσμοῖς μου¹⁵, ὃν^{²¹} Ονήσιμον, τόν ποτέ σοι ἄχρηστον,
12 νυνὶ δέ¹⁶ σοι καὶ ἐμοὶ^{²²} εὐχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα· σὺ
δὲ¹⁷ αὐτόν, τουτέστι¹⁸ τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, προσλαβοῦ¹⁹.
13 ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα^{²³} ὑπὲρ
σοῦ διακονῇ μοι²⁰ ἐν²² τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου·

¹ Ἡ πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολὴ Παύλου S: Πρὸς Φιλήμονα tantum
LTrWH. ² ἀδελφῇ LTrWH. ³ συν- LTrWH. ⁴ πάν-
τοτε, R. ⁵ εἰς LTrWH (non marg.). ⁶ - τοῦ LTr[WH].
⁷ ἡμῖν LTr (non marg.) WH (non marg.) R marg. ⁸ - Ἰη-
σοῦν LTrWH. ⁹ χάριν BELTrWH. ¹⁰ πολλὴν ἔσχον
LTrWH. ¹¹ (ὡς Παῦλος) L. ¹² νῦν WH marg. ¹³ Χρισ-
τοῦ Ἰησοῦ LTrWH. ¹⁴ - WH. ¹⁵ - μου LTrWH. R.
¹⁶ + καὶ TWH marg. ¹⁷ σοι, (-δὲ) LTrWH ([σὺ δὲ] Tr
marg.) (jungit R ἀνέπεμψά σοι). ¹⁸ τοῦτ' ἐστίν TWH.
¹⁹ - προσλαβοῦ LTr ([πρόσλαβου] Tr marg.) WH. ²⁰ μοι
διακονῇ LTrWH.

^α ver. 9.
Vid. Eph.
3. 1.
^β Vid. Act.
16. 1.
^γ ver. 24.
Vid. Rom.
16. 3.
^δ Phil. 2.
25.
^ε Col. 4. 17.
^ς Rom. 16.
5.
^ζ Vid. Rom.
1. 7.
^η Rom. 1.
8. Phil. 1.
3.
^θ Vid. Rom.
1. 9.
^ι Eph. 1.
16, 15. Col.
1. 4, 3.
Vid. Act.
20. 21. Cf.
1 Thess. 1.
3.
^κ Phil. 1. 9.
^λ Vid.
2 Cor. 7. 4.
13. Cf.
Rom. 15.
32. 2 Tim.
1. 16.
^μ ver. 12.
20. Vid.
Col. 3. 12.
^ν Cf.
1 Thess. 2.
6.
^ξ Eph. 5. 4.
Col. 3. 18.
^ο Vid. Rom.
12. 1.
^π Luc. 1. 18.
Tit. 2. 2.
^ρ 3 Joan. 4.
^ς ver. 13.
Cf. 1 Cor. 4.
15.
^τ Col. 4. 9.
Cf. ver. 20.
^θ 2 Tim. 2.
21.
^ι Cf. 1 Cor.
16. 17.
^κ Phil. 1. 7.

^a Cf. 1 Cor. 9. 7.
^b 1 Pet. 5.
^c Cf. Gen. 45. 5, 8.
^d 2 Cor. 7.
^e Vid. Matt. 6. 2.
^f 1 Cor. 7.
^g 1 Tim. 6.
^h Cf. Matt. 23. 8.
ⁱ Cf. Eph. 6. 5. Col. 3. 22, 23.
^j 2 Cor. 8. 23.
^k Vid. 1 Cor. 16. 21.
^l 2 Cor. 9.
^m Cf. ver. 10.
ⁿ Act. 21. 20 (var. lect.).
^o ver. 7.
^p Phil. 1. 25. Vid. 2 Cor. 2. 3.
^q Act. 28. 23.
^r Phil. 2. 24.
^s 2 Cor. 1. 11.
^t Cf. Heb. 13. 19.
^u Col. 1. 7.
^v Col. 4. 10. Vid. Rom. 16. 7.
^w Vid. Act. 12. 12.
^x Vid. Act. 19. 29.
^y Col. 4. 14.
^z Tim. 4. 10, 11.
^{aa} Col. 4. 14.
^{ab} Vid. ver. 1.
^{ac} Gal. 6. 18.
^{ad} 2 Tim. 4. 22.
^{ae} Num. 12. 6, 8. Joel 2. 28.
^{af} Cf. Matt. 10. 20.
^{ag} Deut. 4. 30. 1 Pet. 1. 20. Cf. cap. 9. 26.

χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, 14
ἵνα μὴ ὡς ^a^b κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθὸν σου ᾗ, ἀλλὰ
^a κατὰ ἐκούσιον. ^c τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη ^d πρὸς 15
ὦραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ^e ἀπέχῃς· ^f οὐκέτι ¹ ὡς δοῦλον, 16
ἀλλ' ² ὑπὲρ δοῦλον, ^g ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί,
πόσῳ δὲ μᾶλλον σοι καὶ ^h ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ; ³ εἰ 17
οὖν ἐμέ ⁴ ἔχεις ⁱ κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ.
Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἑλλόγει ⁵. 18
ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα ^k τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα 19
μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις.
Ναί, ἀδελφέ, ἐγὼ σου ^m ὀναίμην ⁿ ἐν Κυρίῳ· ^o ἀνάπαυ- 20
σόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Κυρίῳ ⁶. ^p πεποιθὼς τῇ 21
ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ^δ ⁷ λέγω
ποιήσεις. ^q Ἀμα δὲ καὶ ἐτοιμάζέ μοι ^r ξενίαν· ^τ ἐλπίζω 22
γὰρ ὅτι ^δ διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν ⁱ χαρισθήσομαι
ὑμῖν. ^u Ἀσπάζονται ⁸ σε ^{ux}· Ἐπαφρᾶς ὁ ^z συναιχμάλωτός 23
μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ^{xx} Μάρκος, ^{zz} Ἀρίσταρχος, ^a Δη- 24
μας, ^b Λουκάς, οἱ ^c συνεργοί μου. ^a ἡ χάρις τοῦ Κυρίου 25
ἡμῶν ⁹ Ἰησοῦ Χριστοῦ ^{ae} μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.
ἀμήν ¹⁰.

Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου
οἰκέτου. ¹¹

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΕΒΡΑΙΟΥΤΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ¹².

ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ ^j πολυτρόπως πάλαι ⁹ ὁ Θεὸς 1 Α΄.
λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ^h ἐπ' ⁱ ἐσχά- 2

¹ οὐκ ἔτι T. ² ἀλλὰ TTrWH. ³ pro; WHR. ⁴ με
LTTrWHR. ⁵ ἐλλόγει LTTrWHR. ⁶ Χριστῷ LTTrWHR.
⁷ ὁ LTTrWHR. ⁸ ἀσπάζεται LTTrWHR. ⁹ — ἡμῶν TWH
(non marg.) R marg. ¹⁰ — ἀμήν LTTrWH. R marg. ¹¹ + Ἐν
στίχοις λς S: deest subscriptio in LTWHR, ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ
Tr. ¹² Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ Παύλου S: Πρὸς Ἑβραίους
tantum LTTrWH.

των¹ τῶν ἡμερῶν τούτων ^αἐλάλησεν ἡμῖν ἐν ^ββίῳ, ὃν
 ἔθηκε ^οκληρονόμον πάντων, ^αδι' οὗ καὶ ^οτοὺς αἰῶνας
 3 ἐποίησεν², ὃς ὢν ἀπαύγασμα^γ τῆς δόξης καὶ^δ χαρακτηρ
 τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα ^ετῷ ῥή-
 ματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ^εαυτοῦ³ ^κκαθαρισμὸν
 ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν⁴ ἡμῶν⁵, ^ιἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ

4 τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, ^κτοσοῦτῳ κρείττων
 γενομένου τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ ^ιδιαφορώτερον παρ'

Β'. 5 αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε
 τῶν ἀγγέλων, ^μΥἱός μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέν-

6 καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν'; ὅταν δὲ πάλιν ^οεἰσα-
 γάγῃ^π τὸν πρωτότοκον εἰς ^ατὴν οἰκουμένην, λέγει,

7 Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ.
 8 αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·^ρ πρὸς δὲ ^βτὸν υἱόν, ^υΟ θρόνος

σου, ὁ Θεός,⁷ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος*. ⁸ῥάβδος⁹
 9 εὐθύτητος ἡ¹⁰ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου¹¹. ^υἡγάπησας

δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν¹². διὰ τοῦτο ^εἔχρισέ
 σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου, ^νἐλαίον ἀγαλλιάσεως παρὰ

10 τοὺς μετόχους σου. Καί, ^ζΣὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε,
 τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, ^ακαὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰ-

11 σιν οἱ οὐρανοί. ^{2α}αὐτοὶ ἀπολούνται, σὺ δὲ διαμένεις.
 12 καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, ²καὶ ὥσεί

περιβόλαιον ἐλξῆς¹³ αὐτοὺς¹⁴ καὶ ἀλλαγῇσονται.
 σὺ δὲ ^δὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.

13 Πρὸς τίνα δὲ^ο τῶν ἀγγέλων εἰρηκέ ποτε, ^{ι2α}Κάθου ἐκ
 δεξιῶν μου, ^οἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον

14 τῶν ποδῶν σου; οὐχί^ο πάντες εἰσὶ ^ιλειτουργικά πνεύ-
 ματα, ^ιεἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλ-

λοντας ^ρκληρονομεῖν σωτηρίαν;

2 ΔΙΑ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν¹⁵ τοῖς

¹ ἐσχάτου LTrWHR.

² ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας LTrWHR.

³ — δι' αὐτοῦ LTrWHR.

⁴ τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος LTrWHR.

⁵ — ἡμῶν LTrWHR. ⁶ πάλιν, R marg. ⁷ σου ὁ

Θεός, WH marg. ⁸ [τοῦ αἰῶνος] WH. ⁹ + καὶ L, + καὶ ἡ

TTrWHR. ¹⁰ + τῆς LTrWHR. ¹¹ — ἡ LTrWHR. ¹² αὐτοῦ

WH (non marg.) R marg. ¹³ ἀδικίαν T. ¹⁴ ἐλξῆς S,

ἀλλάξεις TTr marg. ¹⁵ + , ὡς ἱμάτιον, L[Tr]WHR. ¹⁶ προσ-

έχειν ἡμᾶς LTrWHR.

* Esa. 34. 4; 51. 6. Cf. 2 Pet. 3. 10. ^δ cap. 13. 8.

Luc. 15. 10. ^ε Ps. 110. 1x ^ζ Vid. Matt. 22. 44.

1. 2. Judic. 6. 11; 13. 3, 6, 9. Ps. 34. 7; 91. 11; 103. 20, 21.

11. Matt. 18. 10. Act. 5. 19; 8. 26; 12. 7, 15; 27. 23. ^ρ Matt. 25. 34.

^α cap. 2. 3.

^β ver. 8.

cap. 3. 6; 4.

14; 5. 8; 6.

6; 7. 3, 28;

10. 29.

Vid. Matt.

14. 33.

^γ Ps. 2. 8.

Matt. 21.

38.

^δ Vid.

Joan. 1. 3.

Cf. ver. 10.

cap. 3. 3.

^ε cap. 11. 3.

^ζ Wisd. 7.

26.

^η Cf. Joan.

14. 19.

2 Cor. 4.

4. Col. 1.

15.

^ι cap. 9. 14.

^κ ver. 13.

cap. 8. 1;

10. 12; 12.

2. Vid.

Marc. 16.

19. Cf.

Matt. 26.

64. Luc.

22. 69.

^λ cap. 7. 22;

10. 25.

^μ cap. 8. 6.

Cf. Phil. 2.

9.

^ν Ps. 2. 7.

Act. 13. 33.

cap. 5. 5.

^ξ 2 Sam. 7.

14. Cf.

1 Chr. 22.

10; 28. 6.

Ps. 89. 26,

27.

^ο cap. 10. 5.

^π Vid.

Rom. 8. 29.

^ρ cap. 2. 5.

Vid. Matt.

24. 14.

^σ Cf. Deut.

32. 43 (Sep-

tuagint.).

Ps. 97. 1.

^τ Ps. 104. 4.

^υ Cf. ver.

14. cap. 8.

2, 6; 9. 21;

10. 11.

Vid. Rom.

13. 6.

^φ Ps. 45. 6, cf. Jer. 32. 17.

7.

^ψ Esa. 61. 1.

Vid. Act.

4. 26.

^χ Esa. 61. 3.

^ω Ps. 102.

25—27. cf. Lxx

(23)

11, Lxx

1: 15;

2: 10;

3: 89

Job 6. 15.
 Cf. Deut.
 32. 2. Ps.
 68. 17.
 Act. 7. 53.
 cap. 1. 2.
 Num. 15.
 30. 31.
 Deut. 4. 3;
 17. 2, 5, 12;
 27. 26.
 cap. 10. 28.
 Rom. 5.
 19.
 cap. 10.
 35; 11. 26.
 cap. 10.
 29; 12. 25.
 Jud. 3.
 Cf. Luc. 1.
 2.
 Marc. 16.
 20.
 Vid. Joan.
 4. 48.
 Act. 2.
 22. Cf.
 Act. 1. 3.
 cap. 6. 4.
 5. 1 Cor.
 2. 4.
 Cf. 1 Cor.
 12. 4, 11; 7. 17.
 Eph. 1. 5.
 Vid. cap.
 1. 6.
 cap. 6. 5.
 Vid. Luc.
 16. 28.
 cap. 4. 4.
 Ps. 8. 4—
 6. Cf. Job
 7. 17. Ps.
 145. 3.
 1 Cor. 15.
 27. Vid.
 Matt. 28.
 18.
 ver. 7.
 Cf. 1 Pet.
 1. 21.
 Phil. 2.
 7—9. Vid.
 Joan. 10. 17.
 Luc. 24.
 6. Act. 2.
 33.
 Vid. Joan.
 12. 32.
 Matt. 16.
 28. Joan.
 8. 52.
 Rom. 11.
 36.
 cap. 9. 28.
 Vid. Matt.
 20. 28.
 5. 9.
 Act. 26. 23.
 cap. 13. 12.
 cap. 10. 10, 14, 29.
 12. 17. cap. 3. 1. Cf. Matt. 12. 50; 28. 10.
 12. 23. 2 Sam. 22. 3. Ps. 18. 2. Esa. 12. 2.
 17. 2. Vid. Matt. 16. 17. ver. 17. Vid. Joan. 1. 14.
 Cf. Joan. 16. 11. 1 Cor. 15. 54. Col. 2. 15.

ἀκουσθεῖσι, μή ποτε ^απαραρνωμεν¹. εἰ γὰρ ὁ δι' ²
 ἀγγέλων ^ολαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ ^απᾶσα
 παράβασις καὶ ^οπαρακοή ἔλαβεν ἔνδικον ^ιμισθαποδο-
 σίαν, ^οπῶς ἡμεῖς ἐκφενξόμεθα τηλικαύτης ἀμελή-
 σαντες ^βσωτηρίας; ^γἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα ^δλαλεῖσθαι
 διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ^εέβε-
 байώθη, συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ ^ςσημείοις τε ⁴
 καὶ ^ςτέρασι, καὶ ποικίλαις ^ςδυνάμεσι, καὶ ^ςΠνεύματος
 Ἁγίου ^ομερισμοῖς, ^ρκατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.²
 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε ^ατὴν οἰκουμένην ^ρτὴν ⁵
 μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν· ^αδιεμαρτύρατο δέ ^ρπού ⁶
 τις λέγων, ^αΤί ³ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη αὐ-
 τοῦ· ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; ^αἤλατ- ⁷
 τωσας αὐτόν ^ρβραχύ τι παρ' ἀγγέλους· ^αδόξῃ καὶ
 τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ
 τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου⁴. ^απάντα ὑπέταξας ὑποκάτω ⁸
 τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ⁵ὑποτάξαι αὐτῷ ⁶τὰ
 πάντα, οὐδὲν ἀφήκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ
 οὐπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. ^ρτὸν δὲ ⁹Γ.
 βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰη-
 σοῦν, ^αδιὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου ^αδόξῃ καὶ τιμῇ
 ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι Θεοῦ ⁷ὑπὲρ παντὸς ^ογενύ-
 σηται θανάτου. Ἐπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα ¹⁰
 καὶ ^αδι' οὗ τὰ πάντα, ^οπολλοὺς υἱοὺς ^ιεἰς δόξαν ἀγα-
 γόντα, ^ρτὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ ^βπαθη-
 μάτων ^ιτελειῶσαι. ^αὁ τε γὰρ ἀγιαζὼν καὶ ^{οἱ}ἀγιαζό- ¹¹
 μενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν ^ςοὐκ ἐπαισχύνε-
 ται ^αἀδελφούς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, ^οἈπαγγελῶ τὸ ¹²
 ὄνομά σου ^ρτοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ^ρἐκκλησίας
 ὑμνήσω σε. Καὶ πάλιν, ^αἘγὼ ἔσομαι πεποισθὼς ¹³
 ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν, ^αἸδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ^α
 μοι ἔδωκεν ὁ Θεός. Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώ- ¹⁴
 νηκε ^ισαρκὸς καὶ αἵματος⁸, καὶ αὐτὸς παραπλησίως
^αμετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου ^ακαταργήσῃ

¹ παραρνωμεν LTrWH. ² σωτηρίας, ἥτις...θέλησιν; WH. ³ Τίς
 L marg. ⁴ —καὶ κατέστησας αὐτὸν fin. vers. T[LTrWH]R marg.
⁵ τῷ γὰρ LTrWHR. ⁶ [αὐτῷ] LWH. ⁷ χωρὶς θεοῦ Tr
 marg. ⁸ αἵματος καὶ σαρκὸς LTrWHR.

^ρRom. 8. 30. Cf. cap. 3. 1. ^ρcap. 12. 2. Vid. Act. 3. 15. Cf. cap.
 5. 9. ^αAct. 26. 23. ^ιcap. 5. 9; 7. 28. Luc. 13. 32. Cf. Phil. 3. 12. cap. 11.
 40; 12. 23. ^βcap. 13. 12. ^ιcap. 10. 10, 14, 29. ^ςcap. 11. 16. ^ρver.
 12. 17. cap. 3. 1. Cf. Matt. 12. 50; 28. 10. ^ρPs. 22. 22. ^ρAct. 7. 38. cap.
 12. 23. ^ρ2 Sam. 22. 3. Ps. 18. 2. Esa. 12. 2. ^ρEsa. 8. 17, 18. ^ρJoan.
 17. 2. ^ιVid. Matt. 16. 17. ^αver. 17. Vid. Joan. 1. 14. ^ρVid. 2 Tim. 1. 10.
 Cf. Joan. 16. 11. 1 Cor. 15. 54. Col. 2. 15.

τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι¹ τὸν
 15 διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι² φόβῳ θανά-
 16 του διὰ παντὸς τοῦ ζῆν³ ἐνοχοὶ ἦσαν δουλείας⁴. οὐ
 γὰρ δήπου⁵ ἀγγέλων⁶ ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρμα-
 17 τος Ἀβραὰμ⁷ ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν ὥφειλε⁸ κατὰ
 πάντα⁹ τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γέ-
 νηται καὶ πιστὸς¹⁰ ἀρχιερεὺς¹¹ τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ
 18 ἰλάσκεσθαι τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ γὰρ πέ-
 πονθεν¹² αὐτὸς¹³ πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις
 βοηθῆσαι.

Δ. 3 ὉΘΕΝ, ἡ ἀδελφοὶ ἅγιοι, ὁ κλήσεως ἐπουρανίου μέ-
 τοχοι, κατανοήσατε¹⁴ τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς
 2 ὁμολογίας ἡμῶν Χριστὸν¹⁵ Ἰησοῦν· πιστὸν ὄντα τῷ
 3 ποιήσαντι αὐτόν, ὥς καὶ Μωσῆς¹⁶ ἐν ὄλῳ¹⁷ τῷ οἴκῳ
 αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος¹⁸ παρὰ Μωσῆν¹⁹
 ἡξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ
 4 κατασκευάσας αὐτόν· πᾶς γὰρ οἶκος²⁰ κατασκευάζεται
 ὑπὸ τινος· ὁ δὲ τὰ²¹ πάντα²² κατασκευάσας, Θεός.
 5 καὶ Μωσῆς²³ μὲν²⁴ πιστὸς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὥς
 6 θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· Χρισ-
 τὸς δέ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὐ οἰκὸς ἐσμεν
 ἡμεῖς, ἐάνπερ²⁵ τὴν²⁶ παρρησίαν καὶ τὸ²⁷ καύχημα τῆς
 7 ἐλπίδος²⁸ μέχρι τέλους βεβαίαν²⁹ κατὰσχωμεν. Διό,
 8 καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ἡ³⁰ Σήμερον ἐὰν
 9 τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρ-
 10 δίας ὑμῶν, ὥς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέ-
 9 ραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐ ἐπείρασάν με³¹
 οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με³², καὶ εἶδον τὰ ἔργα
 10 μου³³ τεσσαράκοντα³⁴ ἔτη· διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ
 ἐκείνῃ³⁵, καὶ εἶπον³⁶, ἡ³⁷ Αεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ
 11 δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου· ὡς ὅμοσα ἐν τῇ
 ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπανσίν μου.”

¹ τοῦτ' ἐστίν T, τοῦτ' ἐστι WH. ² δουλείας T. ³ δὴ που WH.
⁴ —Χριστὸν LTrWHR. ⁵ Μωσῆς LTrWHR. ⁶ [ὄλῳ] Tr
 marg. WH. ⁷ οὗτος δόξης LTrWHR. ⁸ Μωσῆν LTrWHR.
⁹ —τὰ LTrWHR. ¹⁰ ἐάν [περ] L, ἐάν TrWHR. ¹¹ [μέχρι
 τέλους βεβαίαν] Tr marg. WH. ¹² —με LTrWHR. ¹³ ἐν
 δοκιμασίᾳ LTrWHR. ¹⁴ τεσσαράκοντα TrWHR. ¹⁵ ταύτη
 LTrWHR. ¹⁶ εἶπα L.

¹⁷ Vid. 1 Tim. 3. 16. ¹⁸ Cap. 4. 16; 10. 19, 35. Vid. Act. 4. 13.
 Vid. Phil. 1. 26. Cf. Ps. 119. 33, 112. Rom. 11. 23. Vid. Matt. 10. 22.
 5, 23. cap. 6. 11, 18; 7. 19; 10. 23. ¹⁹ ver. 14. Cf. cap. 6. 11. Rev. 2. 26.
 9, 8; 10. 15. Vid. Act. 1. 16. ²⁰ Ps. 95. 7—11. ver. 15. cap. 4. 7.
 Num. 20. 13. ²¹ ver. 17. Vid. Act. 7. 36. ²² Cf. cap. 5. 2. ²³ Cap. 4. 3, 5.

²⁴ 1 Joan. 3.
²⁵ Rom. 8.
²⁶ Vid.
²⁷ Matt. 5. 21.
²⁸ Vid. cap.
²⁹ 1. 13.
³⁰ Esa. 41. 8.
³¹ 9 (Septua-
 gint.).
³² Ecclus. 4.
³³ 11 (Gr.).
³⁴ cap. 8. 9.
³⁵ cap. 4. 15.
³⁶ ver. 11,
³⁷ 14.
³⁸ Cf. cap.
³⁹ 5, 7, 8.
⁴⁰ cap. 3. 1;
⁴¹ 4. 14, 15; 5.
⁴² 5, 10; 6.
⁴³ 20; 7. 26.
⁴⁴ 28; 8. 1, 3;
⁴⁵ 9. 11. Cf.
⁴⁶ cap. 10. 21.
⁴⁷ Vid.
⁴⁸ Rom. 15. (See 7:4)
⁴⁹ 17.
⁵⁰ Dan. 9.
⁵¹ 24.
⁵² Luc. 22.
⁵³ 28.
⁵⁴ Cf. cap. 2.
⁵⁵ 10, 11, 12.
⁵⁶ 2 Tim. 1.
⁵⁷ 9. Cf. Phil.
⁵⁸ 3. 14.
⁵⁹ cap. 9. 15.
⁶⁰ Cf. Joan.
⁶¹ 20. 21.
⁶² Rom. 15. 8.
⁶³ cap. 4. 14;
⁶⁴ 10. 23. Vid.
⁶⁵ 2 Cor. 9.
⁶⁶ 13; 17. 6:12.
⁶⁷ ver. 5.
⁶⁸ Num. 12. 7.
⁶⁹ Cf. cap. 1.
⁷⁰ 2.
⁷¹ ver. 4.
⁷² cap. 9. 2, 6;
⁷³ 11. 7.
⁷⁴ 1 Pet. 3. 20.
⁷⁵ Cf. 1 Pet.
⁷⁶ 2. 5.
⁷⁷ Num. 12.
⁷⁸ 7 (Septua-
 gint.).
⁷⁹ Vid. Matt.
⁸⁰ 24. 45.
⁸¹ Ex. 14. 31.
⁸² Deut. 34. 5.
⁸³ Josh. 1. 2;
⁸⁴ 8. 31. Ps.
⁸⁵ 105. 26. Cf.
⁸⁶ Rev. 15. 3.
⁸⁷ Deut. 18.
⁸⁸ 15, 18, 19.
⁸⁹ Vid. cap.
⁹⁰ 1. 2.
⁹¹ Rom. 5. 2.
⁹² Col. 1.
⁹³ cap.
⁹⁴ Ex. 17. 7.
⁹⁵ Cap. 4. 3, 5.

^a cap. 12.
 25. Col. 2.
 8. Cf. cap.
 4. 11.
^b Luc. 8. 13.
 1 Tim. 4. 1.
 Cf. cap. 10.
 38, 39.
^c cap. 9. 14;
 10. 31; 12.
 22. Vid.
 Matt. 16.
 16.
^d cap. 10.
 24, 25.
^e Vid.
 2 Cor. 6. 2.
^f ver. 8, 15.
 cap. 4. 7.
^g Cf. Esa.
 44. 20.
 Rom. 7. 11.
 Eph. 4. 22.
^h ver. 6.
ⁱ cap. 11. 1.
 2 Cor. 9. 4;
 11. 17.
 cap. 1. 8.
^k ver. 7.
 cap. 4. 7.
 Ps. 95. 7, 8.
^l Num. 14.
 2, 4, 11.
 Deut. 1. 34,
 35.
^m Ps. 78. 17
 (Septua-
 gint.).
ⁿ Num. 14.
 24, 30.
 Deut. 1. 36,
 38.
^o ver. 9.
^p Num. 14.
 29 (Septua-
 gint.).
 Jud. 5.
^q Num. 14.
 30. Cf. cap.
 4. 2.
^r cap. 11.
 31. Cf.
 cap. 4. 6,
 11.
^s Ps. 78. 22;
 106. 24.
 cap. 4. 6.
^t ver. 12.
 Matt. 13.
 58.
^u Matt. 3.
 9. Jac. 1.
 26. Cf. 11:16
^v cap. 12.
 15. Vid.
 1 Cor. 1. 7.
^w 1 Thess.
 2. 13.
^x ver. 6.
 Rom. 3. 3.
^y Ps. 95. 11.
 ver. 5.
 cap. 3. 11.
^z cap. 9. 26.
 20. 11; 31. 17.

ἄ βλέπετε, ἀδελφοί, μή ποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρ- 12
 δία πονηρὰ ἁπιστίας, ἐν τῷ ἁποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ
 ζῶντος· ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην 13
 ἡμέραν, ἅχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκλη-
 ρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας· μέτοχοι 14
 γὰρ γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ, ἕαντες τὴν ἀρχὴν τῆς
 ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν· ἐν 15
 τῷ λέγεσθαι, 'Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκού-
 σητε, μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὥς ἐν τῷ
 παραπικρασμῷ.' Τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκρα- 16
 ναν, ἄλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ
 Μωσέως. τίσι δὲ προσώχθισε τεσσαράκοντα ἔτη; 17
 οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεισεν ἐν τῇ
 ἐρήμῳ; τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν 18
 κατάπανσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; καὶ βλέ- 19
 πομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἁπιστίαν.
 Φοβηθῶμεν οὖν μή ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας 4 Ε'.
 εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπανσιν αὐτοῦ, ὅδοις τις ἐξ
 ὑμῶν ὑστερηκέναι. καὶ γὰρ ἔσμεν εὐηγγελισμένοι, 2
 καθάπερ κακεῖνοι· ἄλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς
 ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους τῇ πίστει τοῖς
 ἀκούσασιν. εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπανσιν οἱ 3
 πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν, Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ
 μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπανσίν μου·
 καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέν-
 των. Εἶρηκε γὰρ πού περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτω, Καὶ 4
 κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ
 πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ· καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ 5
 εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπανσίν μου· Ἐπεὶ οὖν 6
 ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρό-
 τερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθεῖαν,
 πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαβὶδ λέ- 7
 γων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον· καθὼς εἶρηται, Σή-

¹ ἐξ ὑμῶν τις L (non marg.) Tr marg. WH marg. ² τοῦ Χρι-
 στοῦ γεγόναμεν LTrWHR. ³ ἀκούσητε, — WH marg. ⁴ Τίνες...;
 LTrWHR. ⁵ Μωσέως LTrWH. ⁶; WHR. ⁷ + [καὶ]
 L. ⁸ τεσσαράκοντα TrWH. ⁹ συγκεκρασμένους LTrR (non
 marg.), συγκεκρασμένους WH text., συγκεκρασμένους TWH marg.
¹⁰ οὖν Tr marg. WH marg. R marg. ¹¹ [τῇ] TrWH. ¹² γε-
 νηθέντων, WH. ¹³ Δαβὶδ LTrWH. ¹⁴ προεῖρηται LTrWH
 text. R, προεῖρηκεν WH marg.

Vid. Matt. 13. 35. Cf. Gen. 1. 31.

^c cap. 2. 6.

^d Gen. 2. 2. Ex.

^e ver. 11.

^f Ps. 95 tit. (Septuagint.).

μερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ ^ασκληρύν-
 8 ^{1:9;} ^{2:1}ητε τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοὺς
 κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα
 9 ἡμέρας· ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ
 10 Θεοῦ. ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ,
^δκαὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ^εὥσπερ
 5' 11 ἀπὸ τῶν ιδίων ὁ Θεός. Σπουδάζωμεν οὖν εἰσελθεῖν
 εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ^αἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις
 12 ^εὑποδείγματι πέσῃ τῆς ^ζἀπειθείας. ^ηζῶν γὰρ ὁ λόγος
 τοῦ Θεοῦ, καὶ ^ηἐνεργής, καὶ τομώτερος ^ιὑπὲρ πᾶσαν
 μάχαιραν ^κδίστομον, καὶ δῦκνούμενος ^λἄχρι μερισμοῦ
^μψυχῆς τε ^νκαὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ
 13 ^νκριτικὸς ἐνθυμήσεων ^ξκαὶ ^οἐννοιῶν καρδίας· καὶ ^ποὐκ
 ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα ^ρδὲ ^σγυμνά
 καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν
 ἡμῶν ^τὁ λόγος.

14 Ἐχοντες οὖν ^αἀρχιερέα μέγαν, ^βδιεληλυθότα τοὺς
 οὐρανοὺς, Ἰησοῦν ^γτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν ^δτῆς
 15 ὁμολογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν ^εἀρχιερέα ^ςμὴ δυνάμενον
^ζσυμπαθεῖν ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, ^ηπεπειραμένον ^θδὲ
 16 κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, ^ιχωρὶς ἁμαρτίας. προσ-
 ερχώμεθα οὖν μετὰ ^κπαρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος,
 ἵνα λάβωμεν ^λἐλεον ^μ, καὶ ^νχάριν εὐρωμεν εἰς ^ξεὐκαιρον
 βοήθειαν.

5 ΠΑΣ γὰρ ^αἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμε-
 νος, ὑπὲρ ἀνθρώπων ^βκαθίσταται ^γτὰ πρὸς τὸν Θεόν,
^δἵνα προσφέρῃ ^εδῶρά τε ^ςκαὶ ^ζθυσίας ^ηὑπὲρ ἁμαρτιῶν,
 2 ^θμετριοπαθεῖν δυνάμενος ^ιτοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανω-
 3 μένοις, ἐπεὶ ^κκαὶ αὐτὸς ^λπερίκειται ἀσθένειαν· ^μκαὶ
 διὰ ταύτην ^νὀφείλει, καθὼς ^ξπερὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ
 4 ^οπερὶ ἑαυτοῦ ^ππροσφέρειν ^ρὑπὲρ ^σἁμαρτιῶν. Καὶ ^τοὐχ
 ἑαυτῷ τις ^θλαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ ὁ ^ικαλούμενος
 5 ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ^κκαθάπερ ^λκαὶ ὁ ^μἈαρών. οὕτω καὶ ὁ
 Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ^νἐδόξασε γεννηθῆναι ^ξἀρχιερέα,

¹ δεικνύμενος WH. ² —τε LTrWHR. ³ ἐνθυμήσεως L
 marg. ⁴ συν- TWH. ⁵ πεπειρασμένον BELTTrWH. ⁶ ἐλεος
 LTrWHR. ⁷ —τε L[TrWH]. ⁸ δι' αὐτήν LTrWHR.
⁹ αὐτοῦ LTr marg. ¹⁰ περὶ LTrWHR. ¹¹ —ὁ LTrWHR.
¹² καθὼς L, καθὼςπερ TTrWHR.

^ζ cap. 8. 4. ^η cap. 10. 11. ^θ ver. 8 (var. lect.). Vid. 1 Cor. 15. 3. ^ι Cf.
 cap. 3. 10. ^κ cap. 7. 23. ^λ Lev. 4. 8; 9. 7. cap. 7. 27; 9. 7.
 15. 16. ^μ Lev. 16. 6. ^ν Num. 16. 5, 40; 18. 7. ^ξ 2 Chr. 26. 18.
 27. ^ο 1 Chr. 23. 13. ^π Vid. Joan. 8. 54.

^α cap. 8. 8.
^β Rev. 6.
^γ 11; 14. 18; ^δ Rev. 5. 29.
^ε ver. 4.
^ς Cf. cap. 3.
^ζ 12.
^η Joan. 13. ^θ x. e. b. d. d.
^ι 15. Jac. 5.
^κ 10. 2 Pet. 2. 6.
^λ ver. 6.
^μ Act. 7. 38.
^ν 1 Pet. I.
^ξ 23.
^ο Jer. 23.
^π 29. 4 Jer. 1. 11; Phil. 2. 13.
^ρ 1 Thess. 2.
^σ 13.
^θ Esa. 49. 2.
^ι Eph. 6. 17.
^κ Ps. 149. 6.
^λ Prov. 5. 4.
^μ Rev. 1. 16;
^ν 2. 12.
^ξ 1 Thess. 2. 15.
^ο 5. 23. ^π 1 Cor. 14.
^ρ 24. 25.
^ς 1 Pet. 4.
^ζ 1.
^η 1 Chr. 16.
^θ 9. Job 34.
^ι 21. Ps. 33.
^κ 13, 14; 139.
^λ 4, 11, 12. ^μ 1 Cor. 15.
^ν Prov. 15. ^ξ 11.
^ο Job 26. 6.
^π Vid. cap. 2. 17; 3. 1.
^ρ Vid. Luc. 24. 47; 26;
^ς 24. 51, & 24. 48; 24. 49.
^ζ Eph. 4. 10.
^η Vid. cap. 1. 2.
^θ Vid. cap. 3. 1. Cf.
^ι cap. 5. 5, 10.
^κ Esa. 53. 3.
^λ cap. 5. 2.
^μ cap. 2. 17,
^ν 18.
^ξ cap. 9. 28.
^ο Cf. Joan. 8.
^π 46; 14. 30. ^ρ 1 Cor. 15. 3.
^ς cap. 7. 26. ^ζ 22; 23.
^η 1 Pet. 2. 22.
^θ cap. 10.
^ι 19. Eph.
^κ 3. 12. Vid.
^λ cap. 3. 6.
^μ Cf. cap.
^ν 12. 28. Vid.
^ξ Luc. 1. 30.
^ο Vid. cap.
^π 2. 17.
^ρ cap. 8. 3.
^ς Vid. 2. 17.
^ζ Rom. 15.
^η 17.
^θ cap. 9. 9;
^ι 11. 4.

^a Ps. 2. 7.
 cap. 1. 5.
 Act. 13. 33.
^b Ps. 110. 4.
 ver. 10.
 cap. 6. 20;
 7. 8, 11, 17,
 21.
^c Cf. cap. 2.
 17.
^d Matt. 26.
 39, 44.
 Marc. 14.
 36, 39.
^e Marc. 14.
 36.
^f Ps. 22. 1,
 2. Matt.
 27. 46, 50.
 Marc. 15.
 34, 37.
 Luc. 22. 44;
 23. 46.
^g Cf. Luc.
 19. 41.
^h Ps. 22. 24.
ⁱ cap. 12.
 28. Cf. cap.
 11. 7.
^k cap. 6. 6.
 Vid. cap. 1.
 2.
^l Phil. 2. 8.
^m Rom. 5.
 19.
ⁿ Cf. Phil.
 3. 12.
^o Cf. cap. 2.
 10.
^p cap. 9. 28.
^q cap. 9. 12,
 15.
^r Cf. 2 Pet.
 3. 16.
^s cap. 6. 12.
^t cap. 10. 32.
^u Vid. Gal.
 4. 3.
^v Cf. cap.
 6. 1.
^w Act. 7. 38.
^x 1 Cor. 3.
 2. 1 Pet.
 2. 2.
^y Vid.
 1 Cor. 3. 1
 & 14. 20.
^z Eph. 4.
 13. ^{aa} Cf. cap.
 6. 1.
^{ab} cap. 12.
 11. Vid.
 2 Pet. 2. 14.
^{ac} Gen. 3.
 22. 1 Reg.
 3. 9. Esa.
 7. 15.
^{ad} Vid. Rom. 14. 1.
^{ae} cap. 9. 14.
 17. 31, 32.
^{af} 2 Pet. 2. 14.
^{ag} Joan. 4. 10.
^{ah} Cf. cap. 12. 17.
 11. Ps. 65. 10.
 28. 4. 5, 16 & 2. 6; 14. 20.

ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, ^a "Υἱὸς μου εἰ σύ, ἐγὼ
 σήμερον γεγέννηκά σε." καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, ^b
^b "Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ."
^c Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ^d δεήσεις τε καὶ ^e
 ἱκετηρίας ^f πρὸς τὸν δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανά-
 του, ^g μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ ^h δακρύων προσενέγκας,
 καὶ ⁱ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς ^j εὐλαβείας, ^k καίπερ ὢν υἱός, ^l
^l ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε ^m τὴν ὑπακοήν, καὶ ⁿ τελειωθεὶς ^o
 ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ ^p πᾶσιν ^q αἷτιος ^r σωτηρίας
^s αἰωνίου· ^t προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ^u ἀρχιερεὺς ^v
 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ ^z δυσερμήνευτος ^{z'}
 λέγειν, ἐπεὶ ^a νωθοὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. καὶ γὰρ ^b
 ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι ^c διὰ τὸν χρόνον, πάλιν
 χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα ^d ^e τὰ στοιχεῖα
^f τῆς ἀρχῆς ^g τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ ^h γεγόνατε χρεῖαν
 ἔχοντες γάλακτος, καὶ ⁱ οὐ στερεᾶς τροφῆς. πᾶς γὰρ ^j
 ὁ μετέχων γάλακτος, ^k ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης·
^l νήπιος γάρ ἐστι· ^m τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, ⁿ
 τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια ^o γεγυμνασμένα ἐχόν-
 των ^p πρὸς ^q διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

ΔΙΟ ἀφέντες ^r τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ ^s
^t τὴν ^u τελειότητα φερώμεθα· μὴ πάλιν ^v θεμέλιον κατα-
 βαλλόμενοι μετανοίας ^w ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως
 ἐπὶ Θεόν, ^x βαπτισμῶν διδαχῆς, ^y ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ^z
^{aa} ἀναστάσεώς τε ^{ab} νεκρῶν, καὶ ^{ac} κρίματος αἰωνίου. καὶ ^{ad}
 τοῦτο ποιήσομεν ^{ae}, ὅταν περ ἐπιτρέπη ὁ Θεός. ^{af} Ἀδύνα-
 τον γὰρ ^{ag} τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, ^{ah} γευσσαμένους τε τῆς
^{ai} δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ ^{aj} μετόχους γεννηθέντας Πνεύ-
 ματος Ἁγίου, καὶ καλὸν ^{ak} γευσσαμένους Θεοῦ ^{al} ῥῆμα, ^{am}
 νάμεις τε ^{an} μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ^{ao}
 ἀνακαίνιζεν ^{ap} εἰς μετάνοιαν, ^{aq} ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς
^{ar} τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ^{as} παραδειγματίζοντας. ^{at} γῆ γὰρ ^{au}
 ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ^{av} πολλάκις ἐρχόμενον ^{aw} ἑτόν, καὶ

¹ πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ LTr WHR. ² ὑμᾶς τινὰ WH.R
 (non marg.). ³ — καὶ T[Tr] WH (non marg.). ⁴ διδαχῆν
 L (non marg.) WH (non marg.) R marg. ⁵ — τε [Tr] WH
 (non marg.). ⁶ ποιήσωμεν L marg. ⁷ —, WH (non
 marg.) R (non marg.). ⁸ ἐρχόμενον πολλάκις LTr WHR.

^a Vid. Rom. 14. 1. ^f Phil. 3. 13. ^g Col. 3. 14. ^h Vid. 1 Cor. 3. 11.
ⁱ cap. 9. 14. ^j cap. 9. 10. Act. 19. 4. 5. ^k Act. 8. 17; 19. 6. ^l Act.
 17. 31, 32. ^m Vid. Act. 10. 42. ⁿ 1 Cor. 16. 7. Vid. Act. 18. 21. ^o Matt.
 19. 26. Cf. cap. 10. 26, 27. 2 Pet. 2. 21. 1 Joan. 5. 16. ^p cap. 10. 32. Eph. 1. 18.
^q Joan. 4. 10. ^r cap. 2. 4. ^s 1 Pet. 2. 3. ^t Eph. 5. 26; 6. 17. ^u cap. 2. 5.
^v Cf. cap. 12. 17. ^w Cf. cap. 10. 29. ^x Matt. 1. 19 (var. lect.). ^y Deut. 11.

σεν Ἀβραάμ· πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς
 δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστι
 βασιλεὺς εἰρήνης· ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἄγενεαλόγητος·
 μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων· ἀφωμοιω-
 μένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.
 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ¹ δεκάτην Ἀβραάμ
 ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὃ πατριάρχης. καὶ οἱ μὲν
 ἐκ τῶν υἱῶν² Δευτ³ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἔντο-
 λὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν⁴ τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον,
 τουτέστι⁵ τοὺς ἀδελφούς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθό-
 τας⁶ ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· ὃ δὲ μὴ γενεαλογούμε-
 νος ἐξ αὐτῶν, ἠδεκάτωκε τὸν⁷ Ἀβραάμ, καὶ τὸν
 ἔχοντα ἑτάς ἐπαγγελίας ἠεὺλόγηκε⁸. χωρὶς δὲ πάσης
 ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖ-
 ται. καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἄποθνήσκοντες ἄνθρωποι
 λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. καί,
 ὡς ἔπος εἰπεῖν⁹, διὰ¹⁰ Ἀβραάμ καὶ Δευτ¹¹ ὃ δεκάτας
 λαμβάνων δεδεκάτωται· ἔτι γὰρ¹² ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ
 πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὃ¹³ Μελχισεδέκ.
 Ἐἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Δευτικῆς¹⁴ ἱερωσύνης
 ἦν· ὃ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ¹⁵ ὀνενομοθέτητο¹⁶. τίς ἔτι
 χρειά,¹⁷ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἕτερον ἀνίστασ-
 θαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι;
 μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ
 νόμου μετάθεσις γίνεται. ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα,
 φυλῆς ἐτέρας μετέσχκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχκε
 τῷ θυσιαστηρίῳ· πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ¹⁸ Ἰουδα ἀνατέ-
 ταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερω-
 σύνης¹⁹ Μωσῆς²⁰ ἐλάλησε. Καὶ περισσότερον ἔτι
 κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδέκ
 ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς
 σαρκικῆς²¹ γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκατα-

^a Ps. 76. 2
(Septua-
gint.).

^b Cf. ver. 6.

^c ver. 28.

Vid. cap. 1.

² cap. 10. 1,

12, 14.

^c Vid. Act.

2. 29.

^f Num. 18.

21, 26.

² Chr. 31.

4, 5.

^g ver. 10.

^h ver. 1, 2.

ⁱ Vid. cap.

6. 15.

^k Vid. cap.

6. 16.

^l ver. 11, 17,

21. Vid.

cap. 5. 6.

^m Vid.

Luc. 24. 5.

ⁿ Cf. ver.

18, 19.

^o cap. 8. 7.

Gal. 2. 21.

^p cap. 8. 6.

^q ver. 14.

^r cap. 2. 14.

^s 1 Tim. 5.

24, 25.

^t Esa. 11. 1.

Mic. 5. 2.

Matt. 1. 3.

Luc. 3. 33.

Rev. 5. 5.

^u Cf. cap. 9.

10. Gal. 3.

3. Vid.

Rom. 7. 14.

¹ — καὶ LTrWH (non marg.) R. ² — υἱῶν L errore. ³ Δευτ
 TTrWH. ⁴ ἀποδεκατοῦν TTrWH. ⁵ τοῦτ' ἐστίν TWH. ⁶ (ν)
 — τὸν LTTrWHR. ⁷ ἠεὺλόγηκεν L. ⁸ εἶπεν L marg. ⁹ δι'
 LT (ita vult) TrWH. ¹⁰ Δευτ L, Δευτ L TrWH. ¹¹ — ὃ
 LT (ita vult) TrWHR. ¹² Δευτικῆς TWH. ¹³ αὐτῆς LTTr
 WHR. ¹⁴ νενομοθέτηται LTTrWHR. ¹⁵ περὶ ἱερέων οὐδὲν
 LTTrWHR. ¹⁶ Μωσῆς LTTrWH. ¹⁷ σαρκικῆς LTTrWHR.

17 λύτον· μαρτυρεῖ¹ γάρ, ^α“Οτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
 18 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.’ ^βἈθέτησις μὲν γὰρ γί-
 νεται προαγωγῆς ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ^γἀσθενὲς καὶ
 19 ^δἀνωφελές· ^εοὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ^ςἐπεισα-
 γωγὴ δὲ ^ζκρείττονος ^ηἐλπίδος, δι’ ἧς ^θἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.
 20, 21 Καὶ καθ’ ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας· οἱ μὲν γὰρ,
 χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δέ, μετὰ ^ι
 ὀρκωμοσίας, ^κδιὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, ^λ“Ὡμοσε
 Κύριος καὶ οὐ ^μμεταμεληθήσεται, ^ν“Σὺ ἱερεὺς ^ξεἰς τὸν
 22 αἰῶνα ^οκατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ’ ^πκατὰ τοσοῦτον ^ρ
 23 ^σκρείττονος ^τδιαθήκης γέγονεν ^θἐγγυος Ἰησοῦς. Καὶ οἱ
 μὲν, πλείονες εἰσι γεγονότες ἱερεῖς ^ι, διὰ τὸ θανάτῳ
 24 κωλύεσθαι παραμένειν· ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν ^κεἰς
 25 τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην· ὅθεν καὶ
 σώζειν ^λεἰς τὸ παντελὲς δύναται ^μτοὺς προσερχομένους
 δι’ αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ^νἐντυγχάνειν
 26 ^ξὑπὲρ αὐτῶν. τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ^οἡμῖν ^πἔπρεπεν ^ρἀρχιε-
 ρεύς, ^σὅσιος, ^τἁκακος, ἀμίαντος, ^θκεχωρισμένος ἀπὸ τῶν
 ἀμαρτωλῶν, καὶ ^ιὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος·
 27 ὃς οὐκ ἔχει ^κκαθ’ ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς,
 πρότερον ^λὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν,
 ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ^μἐφ’ ἅπαξ ^ν,
 28 ^ξἐαυτὸν ἀγενέγκας ^ο. ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστη-
 σιν ^πἀρχιερεῖς, ^ρἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς
 ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, ^συῖόν ^τεἰς τὸν αἰῶνα
^θτετελειωμένον.

8 ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον
 ἔχομεν ^αἀρχιερέα, ^βὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου
 2 τῆς μεγαλυσύνης ^γἐν τοῖς οὐρανοῖς, ^δτῶν ἁγίων ^ελει-
 τουργός, καὶ ^ςτῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ^ζἔπηξεν ὁ
 3 Κύριος, καὶ ^ηοὐκ ἄνθρωπος. ^θπᾶς γὰρ ^ιἀρχιερεὺς εἰς
 τὸ προσφέρειν ^κδῶρά τε καὶ θυσίας ^λκαθίσταται· ὅθεν
 4 ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. εἰ μὲν

¹ μαρτυρεῖται LTTtWHR.² ἀνωφελές, WH.³ ἀνωφελές(οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος), R. ⁴ ἐπεισαγωγὴ δὲ... WHR.⁵ μεθ’ L. ⁶ ver. 20—21 ὀρκωμοσίας, (οἱ μὲν γὰρ... εἰς τὸν αἰῶνα,) WHR.⁷ —κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ TTTtWHR. ⁸ τοσοῦτοLTTtWHR. ⁹ + καὶ TTTt marg.] WHR. ¹⁰ ἱερεῖς γεγο-νότες LTTt marg. ¹¹ ὑμῖν T errore. ¹² + καὶ TTTt [LWH].¹³ ἐφ’ ἅπαξ Tt. ¹⁴ προσενέγκας TTTt marg. WH marg. ¹⁵ κα-θίστησαν L errore. ¹⁶ —καὶ LTTtWHR.¹ Vid. cap. 1. 8. ² cap. 9. 1, 2, 8, 12, 24, 25; 10. 19; 18. 11. ³ cap. 1. 7. Vid.Rom. 13. 6. ⁴ Cf. cap. 9. 11, 24. ⁵ Ex. 33. 7. ⁶ cap. 5. 1.^a ver. 8. 21.^b cap. 9. 26.

Cf. cap. 10.

28.

^c Rom. 8. 3.^d cap. 13. 9.^e cap. 9. 9;

10. 1. Vid.

Act. 13. 39.

^f Vid. cap.

6. 9.

ver. 22.

^g Vid. cap.

3. 6.

^h Jac. 4. 8.

Cf. ver. 25.

Lev. 10. 3.

ⁱ ver. 21,

28.

^k ver. 11,

17.

cap. 5. 6.

^l Vid.

Matt. 21.

29.

^m ver. 24,

28.

ⁿ cap. 1. 4.º Vid.

Rom. 9. 4.

^p Job 17. 3.^q Luc. 13.

11.

^r cap. 4.

16; 11. 6.

^s Rom. 8.

34. Cf.

1 Joan. 2.

1.

^t cap. 9. 24.^u ver. 28.

cap. 8. 1, 3.

Vid. cap. 2.

17.

^v Ps. 16. 10.

Rev. 15. 4;

16. 5.

^w Rom. 16.

18.

^x Vid. cap.

4. 15.

^y Eph. 4.

10. Cf.

cap. 4. 14;

8. 1.

^z cap. 10.

11.

^{aa} cap. 5. 8;

9. 7.

^{ab} Rom. 6.

10. cap. 9.

12; 10. 10.

^{ac} Vid. Eph.

5. 2. cap.

9. 14; 10.

12.

^{ad} cap. 5. 2.^{ae} ver. 3.^{af} Lev. 21.

10 (Septua-

gint.).

Vid. cap. 2

10.

^a cap. 5. 1.
^b cap. 9. 23.
^c cap. 10. 1.
^d Vid. Col. 2. 17.
^e cap. 11. 7;
^f 12. 25.
^g Vid. Luc. 2. 26.
^h Vid. Act. 7. 44.
ⁱ Ex. 25. 40; 26. 30;
^j 27. 8.
^k Num. 8. 4.
^l ^a cap. 1. 4;
^m ^b cap. 1. 7;
ⁿ 9. 21; 10. 11. Vid.
^o Luc. 1. 23.
^p Vid. cap. 6. 9.
^q Vid. Gal. 3. 19.
^r Cf. cap. 7. 11.
^s Jer. 31. 31—34.
^t ver. 13.
^u cap. 9. 15.
^v 2 Cor. 3. 6.
^w Vid. Luc. 22. 20.
^x cap. 2. 16.
^y Act. 7. 36.
^z cap. 10. 16. Cf.
^{aa} Rom. 11. 27.
^{ab} Cf. 2 Cor. 3. 3.
^{ac} Cf. Joan. 6. 45.
^{ad} 1 Joan. 2. 17.
^{ae} Vid. Act. 8. 10.
^{af} cap. 10. 17.
^{ag} Cf. 2 Cor. 5. 17.
^{ah} ^y cap. 6. 8.
^{ai} ver. 10.
^{aj} Ex. 15. 25, 26 (Septuagint.).
^{ak} ver. 6.
^{al} Rom. 9. 4.
^{am} ver. 2, 8, 12, 24, 25.
^{an} Vid. cap. 8. 2.
^{ao} Ex. 26. 1. ver. 6.
^{ap} Vid. cap. 3. 3.
^{aq} Ex. 25. 31—39.
^{ar} Ex. 26. 35; 40. 4.

γὰρ¹ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν ἱερέων²
 τῶν^a προσφερόντων κατὰ τὸν³ νόμον^a τὰ δῶρα, οἵτινες 5
^b ὑποδείγματι καὶ^c σκιᾷ^c λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων,
 καθὼς^d κεχηρμάτισται Μωσῆς⁴ μέλλων ἐπιτελεῖν^e τὴν
 σκηνήν, ἵ·^f 'Ορα,' γάρ φησι, 'ποιήσης⁵ πάντα κατὰ
 τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει.' νυνὶ⁶ δὲ 6
^g διαφορωτέρας τέτευχε⁷ ^h λειτουργίας, ὅσῳ καὶⁱ κρείτ-
 τονόςⁱ ἐστὶ διαθήκης^k μεσίτης, ἣτις ἐπὶ κρείττοσιν
 ἐπαγγελίαις^l ^mνενομοθέτηται. ⁿΕἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη 7 **ΙΑ'.**
 ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. μεμ- 8
 φόμενος γὰρ αὐτοῖς⁸ λέγει, ^m·^m 'Ιδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται,
 λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ
 καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰουδαⁿ διαθήκην καινὴν. ^mοὐ κατὰ 9
 τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν
 ἡμέρᾳ^o ἐπιλαβομένου μου⁹ τῆς χειρὸς αὐτῶν, ^pἐξαγα-
 γεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέ-
 μειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα αὐτῶν,
 λέγει Κύριος. ^mq^q ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη¹⁰ ἦν διαθήσομαι 10
 τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει
 Κύριος, διδούς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν,
 καὶ^r ἐπὶ καρδίας¹¹ αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι
 αὐτοῖς εἰς Θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν.
^mκαὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πλησίον¹² αὐτοῦ, 11
 καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γινῶθι τὸν
 Κύριον· ὅτι^s πάντες εἰδήσουσί με, ^tἀπὸ μικροῦ αὐ-
 τῶν¹³ ἕως μεγάλου αὐτῶν· ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς 12
 ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ ^uτῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν
 ἀνομιῶν αὐτῶν¹⁴ οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.' Ἐν τῷ λέγειν, 13
ⁿ·ⁿ 'Καινὴν,' πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ ^xπαλαιού-
 μενον καὶ γηράσκον, ^yἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

ΕΙΧΕ μὲν οὖν καὶ¹⁵ ἡ πρώτη σκηνὴ¹⁶ ^zδικαιώματα 9
^aλατρείας, ^bτό τε ἅγιον κοσμικόν. ^cΣκηνὴ γὰρ^a κατε- 2
 σκευάσθη^c ἡ πρώτη, ἐν ᾗ^c ἡ τε λυχνία καὶ^d ἡ τράπεζα

¹ οὖν LTrWHR. ² — τῶν ἱερέων LTrWHR. ³ — τὸν
 LTrWHR. ⁴ Μωσῆς LTrWH. ⁵ ποιήσεις LTrWHR.
⁶ νυν LTr marg. WH (non marg.). ⁷ τέτευχε LTr marg.
 WHR. ⁸ αὐτοὺς LTr marg. WH (non marg.). ⁹ — μου E.
¹⁰ + [μου] L. ¹¹ καρδίαν TWH marg. ¹² πολίτην LTrWHR.
¹³ — αὐτῶν LTrWHR. ¹⁴ — καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν TTrWHR.
¹⁵ [καὶ] TrWH. ¹⁶ — σκηνὴ BLTrWHR.

- 3 καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων¹, ἣτις λέγεται² ἁγία³. μετὰ
 δε⁴ τὸ δεύτερον⁵ καταπέτασμα σκηνῇ ἢ λεγομένη⁶ ἁγία
 4 ἁγίων, χρυσοῦν⁷ ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ⁸ τὴν κιβω-
 τὸν⁹ τῆς διαθήκης¹⁰ περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυ-
 σίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῇ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ
 ῥάβδος Ἀαρὼν ἢ βλαστήσασα, καὶ¹¹ αἱ πλάκες τῆς
 5 διαθήκης· ὑπεράνω δὲ αὐτῆς¹² Ὁ Χερουβὶμ¹³ δόξης, κατα-
 σκιάζοντα¹⁴ τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέ-
 6 γειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτω¹⁵ κατεσκευασμένων,
 εἰς μὲν¹⁶ τὴν πρώτην σκηνὴν¹⁷ διαπαντός¹⁸ εἰσίστιν οἱ
 7 ἱερεῖς¹⁹ τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες· εἰς δὲ²⁰ τὴν δευτέ-
 ραν²¹ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ²² μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς
 αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ
 8 ἁγιοματιῶν²³. τοῦτο δηλοῦντος²⁴ τοῦ Πνεύματος τοῦ
 ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν²⁵ τῶν ἁγίων²⁶ ὁδόν, ἔτι
 9 τῆς πρώτης σκηνῆς²⁷ ἐχούσης στάσιν²⁸. ἣτις²⁹ ἀπαραβολὴ
 εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ὃν³⁰ δῶρά τε καὶ
 10 ὁ θυσίαι προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν
 11 ὁ τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μόνον³¹ ἐπὶ³² βρώμασι καὶ
 πόμασι καὶ³³ διαφόροις³⁴ βαπτισμοῖς³⁵, καὶ³⁶ δικαιώμασι³⁷
 IB. 11 ἡ σαρκός, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. Χρισ-
 τὸς δὲ παραγενόμενος³⁸ ἀρχιερεὺς³⁹ τῶν μελλόντων⁴⁰ ἁγα-
 θῶν, διὰ⁴¹ τῆς μείζονος καὶ τελειότερας σκηνῆς, οὐ
 ἡ χειροποιήτου, τουτέστιν⁴², οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,
 12 οὐδὲ⁴³ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, ἀλλὰ⁴⁴ διὰ τοῦ
 ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν⁴⁵ ἐφ' ἅπαξ⁴⁶ εἰς⁴⁷ τὰ ἁγία, αἰωνίαν
 13 ἡ λύτρωσιν⁴⁸ εὐράμενος⁴⁹. εἰ γὰρ⁵⁰ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τρά-
 γων⁵¹, καὶ⁵² σποδὸς δαμάλεως⁵³ ῥαντίζουσα τοὺς κεκοι-
 νωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,
 14 πόσῳ μᾶλλον⁵⁴ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύ-
 ματος αἰωνίου ἑαυτὸν⁵⁵ προσήνεγκεν⁵⁶ ἁμωμον τῷ Θεῷ,
 ἡ καθαριεῖ⁵⁷ τὴν συνείδησιν ὑμῶν⁵⁸ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων,
 15 εἰς τὸ⁵⁹ λατρεύειν⁶⁰ Θεῷ ζῶντι⁶¹, καὶ⁶² διὰ τοῦτο δια-

¹ + [καὶ τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον] Tr marg.

² + τὰ WH marg.

³ ἁγία BETTr WHR, at ἁγία, ἁγίων L.

⁴ + τὰ Tr WH marg.

⁵ + τῶν Tr WH marg.

⁶ [χρυσοῦν] et [θυμιατήριον καὶ] Tr

marg.

⁷ Χερουβὶμ LTr WH.

⁸ διὰ παντός LTr WH.

⁹ ἡν

LTr WHR.

¹⁰ (ἐπὶ βρώμασι...βαπτισμοῖς) R.

¹¹ δικαιώ-

ματα (-καὶ LT[Tr]) LTr WH (habet καὶ WH marg.) R.

¹² γε-

νομένων LTr marg. WH (non marg.) R marg.

¹³ τοῦτ' ἐστιν

TWH.

¹⁴ ἐφ' ἅπαξ Tr.

¹⁵ εὐρόμενος E.

¹⁶ τράγων καὶ

ταύρων LTr WHR.

¹⁷ ἡμῶν LTr marg. WH (non marg.) R

marg.

¹⁸ + καὶ ἀληθινῶ L.

¹⁹ pro; WH.

²⁰ Col. 2. 16.

²¹ Lev. 11. 2—47.

²² cap. 13. 9.

²³ Lev. 11. 25, 28, 40; 13. 6,

²⁴ 47; 15. 5; 16. 28, 37.

²⁵ Num. 19. 7, 10, 21; 31. 24.

²⁶ Marc. 7. 4.

²⁷ cap. 6. 2.

²⁸ ver. 1.

²⁹ Gal. 3. 3.

³⁰ cap. 2. 17.

³¹ cap. 10. 1.

³² ver. 24.

³³ Vid. Marc. 14. 58.

³⁴ ver. 13, 19.

³⁵ cap. 10. 4.

³⁶ cap. 13. 12.

³⁷ Vid. Act. 20. 28.

³⁸ Vid. cap. 7. 27.

³⁹ cap. 5. 9.

⁴⁰ ver. 15.

⁴¹ Vid. Luc. 1. 68.

⁴² Cf. Job 33. 24.

⁴³ Dan. 9. 24.

⁴⁴ 1 Cor. 6. 20.

⁴⁵ Lev. 16. 14—16.

⁴⁶ Num. 19. 2.

⁴⁷ Num. 19. 17, 18.

⁴⁸ Vid. cap. 7. 27.

⁴⁹ Vid. 1 Pet. 1. 19.

⁵⁰ Tit. 2. 14.

⁵¹ ver. 22, 23.

⁵² cap. 1. 3.

⁵³ cap. 10. 22.

⁵⁴ cap. 6. 1.

⁵⁵ Act. 24. 14.

⁵⁶ cap. 12. 28.

⁵⁷ Vid. cap. 3. 12.

¹ Ex. 25.

² 23—30.

³ Vid. ver.

⁴ 1.

⁵ Ex. 26.

⁶ 31—33; 40.

⁷ 3, 21. Cf.

⁸ ver. 7.

⁹ cap. 10. 20.

¹⁰ cap. 6. 19.

¹¹ Ex. 26. 33.

¹² 2 Chr. 26.

¹³ 19. Ezek.

¹⁴ 8. 11. Cf.

¹⁵ Lev. 16. 12,

¹⁶ 13. Rev.

¹⁷ 8. 3.

¹⁸ Ex. 25.

¹⁹ 10; 26. 33;

²⁰ 40. 3, 21.

²¹ Rev. 11. 19.

²² Vid.

²³ Rom. 9. 4.

²⁴ Ex. 25. 11.

²⁵ Ex. 16.

²⁶ 33, 34.

²⁷ Num. 17.

²⁸ 10.

²⁹ Ex. 25.

³⁰ 16, 21; 40.

³¹ 20. Deut.

³² 10. 2, 5.

³³ Cf. 1 Reg.

³⁴ 8. 9. 2 Chr.

³⁵ 5. 10.

³⁶ Ex. 25.

³⁷ 18—22.

³⁸ 1 Reg. 8. 6,

³⁹ 7.

⁴⁰ Lev. 16. 2,

⁴¹ 13, 15. Cf.

⁴² Rom. 3. 25.

⁴³ ver. 2.

⁴⁴ ver. 1, 8.

⁴⁵ Cf. Num.

⁴⁶ 28. 3.

⁴⁷ ver. 3.

⁴⁸ cap. 6. 19.

⁴⁹ Lev. 16.

⁵⁰ 34.

⁵¹ ver. 25.

⁵² Cf. cap. 10.

⁵³ 3.

⁵⁴ cap. 5. 3;

⁵⁵ 7. 27.

⁵⁶ Ecclus.

⁵⁷ 23. 2 (Gr.).

⁵⁸ Vid. Act.

⁵⁹ 1, 16 & cap.

⁶⁰ 3. 7.

⁶¹ cap. 10.

⁶² 20. Joan.

⁶³ 14. 6.

⁶⁴ cap. 11.

⁶⁵ 19.

⁶⁶ cap. 5. 1;

⁶⁷ 11. 4.

⁶⁸ cap. 7. 19;

⁶⁹ 10. 1, 11.

^a cap. 8. 8.
^{Vid.} Luc.
 22. 20. ^{Cf.}
 cap. 12. 24.
^b cap. 8. 6.
^{Vid.} Gal. 3.
 19.
^c ^{Vid.}
 Rom. 3. 24.
^d cap. 10.
 36. ^{Cf.}
 2 Tim. 1. 1.
^e cap. 3. 1.
^{Vid.} Rom.
 8. 28.
^f ver. 12.
^g Act. 20.
 32.
^h ^{Cf.} Gal.
 3. 15.
ⁱ cap. 10.
 20. ¹ Reg.
 8. 63. ^{Cf.}
 Num. 7. 10.
^j ver. 12.
^k Ex. 24.
 6—8.
^l Lev. 14.
 4, 6, 7, 49,
 51, 52.
 Num. 19. 6,
 17, 18.
^m ^{Vid.}
 Joan. 19.
 29.
ⁿ ^{Cf.} Matt.
 26. 28.
^o Ex. 29.
 12, 36.
 Lev. 8. 15,
 19; 16. 14,
 18, 19.
 2 Chr. 29.
 22.
^p ^{Vid.} cap.
 8. 6.
^q ver. 14.
^r Lev. 17.
 11.
^s cap. 8. 5.
^t ^{Vid.} cap.
 6. 9.
^u ver. 11.
^v ver. 25.
^{Vid.} ver. 1.
^w 1 Pet. 3.
 21.
^x cap. 8. 2.
^{Cf.} ver. 11.
^y Eph. 4.
 10.
^z cap. 7. 25.
^{Cf.} 1 Joan.
 2. 1.
^{aa} ver. 7.
^{ab} cap. 10.
 19.
^{ac} ^{Vid.} cap.
 4. 3.
^{ad} 1 Pet. 3.
 18. ^{Vid.} cap. 7. 27.
 7. 18. ^{ae} 1 Joan. 3. 5. ^{af} Gen. 3. 19. ^{ag} ^{Vid.} Matt. 16. 27. ^{ah} ^{Vid.} cap. 7. 27
 (var. lect.). ^{ai} ^{Vid.} cap. 2. 10. ^{aj} 1 Pet. 2. 24. ^{ak} ^{Vid.} cap. 4. 15. ^{al} 1 Cor. 1.
 7. ^{Cf.} Gen. 49. 18.

θήκης ^a καινῆς ^b μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομέ-
 νου, εἰς ^c ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ
 παραβάσεων, ^d τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν ^e οἱ κεκλημέ-
 νοι ^f τῆς αἰωνίου ^g κληρονομίας. ὅπου γὰρ διαθήκη, 16
 θάνατον ἀνάγκῃ φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου. ^h διαθήκη 17
 γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μή ποτε ⁱ ἰσχύει ὅτε ζῇ
 ὁ διαθέμενος. ^j ὅθεν οὐδ' ^k ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος 18
^l ἔγκεκαίνισται. λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς 19
 κατὰ ^m νόμον ὑπὸ Μωϋσέως ⁿ παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν
^o τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ ^p τράγων, ^q μετὰ ὕδατος καὶ
 ἐρίου ^r κοκκίνου καὶ ^s ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ
 πάντα τὸν λαὸν ἑρράντισε ^t, λέγων, ^u 'Τοῦτο τὸ αἷμα 20
 τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός.' καὶ 21
^v τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς ^w λειτουργίας
 τῷ αἵματι ὁμοίως ἑρράντισε ^x. καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι 22
 πάντα ^y καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ ^z χωρὶς αἱμα-
 εκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν 23
^{aa} ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρί-
 ζεσθαι. αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια ^{ab} κρείττοσι θυσίαις
 παρὰ ταύτας. οὐ γὰρ εἰς ^{ac} χειροποίητα ^{ad} ἅγια εἰσῆλθεν ^{ae} 24
 ὁ ^{af} Χριστός, ^{ag} ἀντίτυπα ^{ah} τῶν ἀληθινῶν, ^{ai} ἀλλ' εἰς αὐ-
 τὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ
 Θεοῦ ^{aj} ὑπὲρ ἡμῶν. οὐδ' ^{ak} ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυ- 25
 τόν, ὥσπερ ^{al} ὁ ἀρχιερεὺς ^{am} εἰσέρχεται εἰς ^{an} τὰ ἅγια κατ'
 ἐνιαυτὸν ^{ao} ἐν αἵματι ἀλλοτριῷ. ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολ- 26
 λάκις παθεῖν ^{ap} ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. νῦν ^{aq} δὲ ^{ar} ἅπαξ
 ἐπὶ ^{as} συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ^{at} ἀθέτησιν ^{au} ἁμαρτίας,
 διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ ^{av} πεφανέρωται. καὶ καθ' ὅσον 27
 ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ^{aw} ἅπαξ ἀποθανεῖν, ^{ax} μετὰ δὲ
 τοῦτο κρίσις. οὕτως ^{ay} ὁ Χριστὸς ἅπαξ ^{az} ^{ba} προσενεχθεὶς 28
 εἰς τὸ ^{bb} πολλῶν ^{bc} ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου
^{bd} χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ^{be} ἀπεκδεχομέ-
 νοις ^{bf} εἰς σωτηρίαν.

¹ μὴ τότε WH (non marg.). ²; LWH marg. R (non marg.).
³ οὐδὲ LTrWH. ⁴ ἐν- TWH. ⁵ + τὸν LTrWHR. ⁶ Μωυσέως
 WH. ⁷ + τῶν LTrWHR. ⁸ ἑρράντισεν LTrWH. ⁹ εἰς-
 ἦλθεν ἅγια TTrWH. ¹⁰ - ὁ LTrWHR. ¹¹ νυνὶ LTrWHR.
¹² + τῆς LT (ita vult) TrWH. ¹³ + καὶ LTrWHR.

¹⁴ cap. 7. 27. ¹⁵ Vid. Matt. 13. 39. ¹⁶ Cf. cap. 1. 2. ¹⁷ 1 Cor. 10. 11. ¹⁸ cap.
 7. 18. ¹⁹ 1 Joan. 3. 5. ²⁰ Gen. 3. 19. ²¹ Vid. Matt. 16. 27. ²² Vid. cap. 7. 27
 (var. lect.). ²³ Vid. cap. 2. 10. ²⁴ 1 Pet. 2. 24. ²⁵ Vid. cap. 4. 15. ²⁶ 1 Cor. 1.
 7. ^{Cf.} Gen. 49. 18.

- 10 ^αΣΚΙΑΝ γὰρ ἔχων ὁ νόμος ^βτῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαντὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις¹ ^{δς}² προσφέρουσιν ^εεἰς τὸ διηνεκές, οὐδέποτε δύναται³ τοὺς προσερχομένους
- 2 ^ατελειῶσαι. ἐπεὶ οὐκ⁴ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς
- 3 λατρεύοντας, ἅπαξ κεκαθαρμένους⁵; ἀλλ' ^εἐν αὐταῖς
- 4 ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν ^ςκατ' ἐνιαντόν. ^ζἄδύνατον γὰρ
- ΙΓ'. 5 ^ηαἷμα ταύρων καὶ τράγων⁶ ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. Διὸ ^ιεἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, ^κΘυσίαν καὶ προσφορὰν⁷ οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι
- 6 ^μὀλοκαυτώματα καὶ ^νπερὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας⁷.
- 7 ^κτότε εἶπον, ^οἸδοὺ ἤκω, ἐν ^πκεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θέλημά σου.⁸
- 8 Ἀνώτερον λέγων, ^ρὍτι θυσίαν⁸ καὶ προσφορὰν⁹ καὶ ^μὀλοκαυτώματα καὶ ^νπερὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας⁷, αἵτινες κατὰ τὸν¹⁰ νόμον
- 9 προσφέρονται, τότε εἶρηκεν, ^ρἸδοὺ ἤκω τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός¹¹, τὸ θέλημά σου.⁸ ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα
- 10 τὸ δεύτερον στήσῃ. ἐν ^ψθελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν οἱ¹² διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος τοῦ¹³ Ἰησοῦ
- 11 Χριστοῦ ^εἐφάπαξ¹⁴. Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς¹⁵ ἔστηκε ^{καθ'} ἡμέραν ^λλειτουργῶν, καὶ ^ντὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, ^ζαἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν
- 12 ἁμαρτίας. αὐτοῖς¹⁶ δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ^ςπροσενέγκας θυσίαν¹⁷ ^εεἰς τὸ διηνεκές ^αἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ
- 13 Θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ^δἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ
- 14 αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. μῖα γὰρ προσφορὰ^α τετελειώκεν ^εεἰς τὸ διηνεκές ^ετοὺς ἀγιαζομένους.
- 15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ ^ατὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. μετὰ
- 16 γὰρ τὸ προειρηκέναι¹⁸, ^εἈὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει

^α Vid. cap. 8. 5. Cf. Rom. 8. 3, 4.
^β cap. 9. 11.
^γ ver. 12, 14. cap. 7. 3.
^δ cap. 7. 19; 9. 9. Cf. ver. 11, 14.
^ε Lev. 16. 21.
^ς cap. 9. 7.
^ζ Cf. Mic. 6. 6—8.
^η ver. 11.
^θ cap. 9. 12.
^ι cap. 1. 6.
^κ Ps. 40. 6—8.
^λ 1 Sam. 15. 22. Ps. 50. 8; 51. 16. Prov. 21. 3. Esa. 1. 11. Jer. 6. 20. Amos 5. 21, 22.
^μ Vid. Marc. 12. 33.
^ν ver. 8. Vid. Rom. 8. 3.
^ο Zech. 2. 10.
^π Ezra 6. 2. Esa. 8. 1. Jer. 36. 2.
^ρ 4. Ezek. 2. 9. Zech. 5. 1, 2.
^σ ver. 5.
^τ ver. 7.
^θ ver. 14, 29. cap. 2. 11. Cf. Joan. 17. 19.
^ι Vid. cap. 7. 27.
^κ Num. 28. 3.
^λ Vid. cap. 8. 6.
^μ cap. 5. 1.
^ν ver. 1, 4.
^ξ cap. 9. 9.
^ο Vid. cap. 1. 3.
^π cap. 1. 13. Cf. Matt. 22. 44.
^ρ 1 Cor. 15. 25—28.
^σ cap. 2. 11.
^τ Vid. cap. 3. 7 & Act. 1. 16.
^θ Jer. 31. 33. cap. 8. 10.

¹ + αὐτῶν WH marg. (non marg.).

² αἷς TWH.

³ δύναται LTrWH.R

(non marg.). ⁴ —οὐκ E. ⁵ κεκαθερισμένους L, κεκαθαρισμένους TTrWHR.

⁶ τράγων καὶ ταύρων WH marg. ⁷ ὑνδόκησας LTrTr.

⁸ θυσίας LTrTrWHR. ⁹ προσφορὰς LTrTrWHR.

¹⁰ —τῶν LTrTrWHR. ¹¹ —ὁ Θεός LTrTrWHR. ¹² —οἱ BE

LTrTrWHR. ¹³ —τοῦ LTrTrWHR. ¹⁴ ἐφ' ἅπαξ Tr. ¹⁵ ἀρ-

χιερεὺς LTr marg. WH marg. R marg. ¹⁶ οὗτος LTrTrWHR.

¹⁷, εἰς τὸ διηνεκές ἐκάθισεν S.R marg. ¹⁸ εἰρηκέναι LTrTrWHR.

^a Jer. 31.
^{34.} cap. 8.
^{12.}
^b ver. 35.
^{Eph.} 3. 12.
^{cap.} 4. 16.
^{Vid.} cap. 3.
^{6.}
^c cap. 9. 25.
^{Vid.} cap. 8.
^{2.}
^a Vid.
^{Rom.} 3. 25.
^c cap. 9. 18.
^f cap. 9. 8.
^{Joan.} 14. 6.
^g Cf. cap. 9.
^{3.}
^h Zech. 6.
^{11—13.}
^{cap.} 4. 14.
^{Vid.} cap.
^{2.} 17.
ⁱ 1 Pet. 4.
^{17.}
^k cap. 6. 11.
^{Vid.} Luc.
^{1.} 1.
^j Ps. 51. 7
 (Septua-
 gint.).
^{Ezek.} 36.
^{25.} Cf.
² Cor. 7. 1.
^{cap.} 12. 24.
¹ Pet. 1. 2.
^m cap. 9.
^{14.}
ⁿ 1 Cor. 6.
^{11.} Cf.
^{Joan.} 13. 8.
^{Vid.} Act.
^{22.} 16.
^o Vid. cap.
^{3.} 6.
^p Vid. cap.
^{3.} 1.
^q cap. 11.
^{11.} Vid.
¹ Cor. 1. 9.
^r Cf. 2 Cor.
^{1.} 20.
^s Cf. Act. 2.
^{42.}
^t cap. 3. 13.
^u cap. 1. 4.
^x ver. 37.
^{Cf.} Jac. 5.
^{8.}
^y 1 Cor. 3.
^{13.}
^z Num. 15.
^{30.} Deut.
^{17.} 12.
^a Vid.
¹ Tim. 2. 4.
^b Vid. cap. 6. 4.
^{Cf.} 2 Pet. 2. 20, 21.
^{1.} 18; 3. 8.
^{Zech.} 8. 2.
^{Vid.} 2 Thess. 1. 8.
^{7.} 18.
^{Vid.} Luc. 7. 30.
^c Deut. 19. 15.
^{Vid.} Matt. 18. 16.
^f Vid. cap. 1. 2.
^g Cf. cap. 6. 6.
^h Zech. 9. 11.
^{cap.} 13. 20.
ⁱ Vid. Marc. 7. 2.
^k ver. 10.
² Cf. Matt. 12. 31, 32.
³ Deut. 32. 35.
^{Rom.} 12. 19.
⁴ Deut. 32. 36.
^{Ps.} 135. 14.
^o Luc. 12. 5.
^{Cf.} 2 Cor. 5. 11.
^p Vid. cap. 3. 12.
^{Cf.} Deut. 32. 40.
^q Cf. cap.
^{5.} 12.
^r cap. 6. 4.
^{Cf.} Eph. 1. 18.
^s Cf. Phil. 1. 30; cap. 12. 4.
^t cap. 11.
^{26;} 13. 13.
^u 1 Cor. 4. 9.

Κύριος, διδούς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν¹ αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· ¹⁷ καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ² ἔτι· ¹⁸ Ὅπου δὲ ἄφεις τούτων, οὐκ ἔτι³ προσφορά περὶ ἁμαρτίας.
 ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί,⁴ παρρησίαν εἰς τὴν εἰσοδὸν ¹⁹ τῶν ἁγίων⁵ ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν⁶ ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ²⁰ ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ⁷ καταπετάσμα-
 τος, τουτέστι⁸, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ⁹ ἱερέα μέγαν ἐπὶ ²¹ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, προσερχόμεθα μετὰ ἀληθινῆς ²² καρδίας ἐν¹⁰ πληροφῶρᾳ πίστεως, ἱερρατισμένοι⁵ τὰς ²³ καρδίας¹¹ ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς,⁶ καὶ¹² λελουμένοι⁷ τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ,⁸ κατέχωμεν² τὴν ὁμολογίαν ²³ τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ⁹ ὁ ἐπαγγελάμενος· καὶ ²⁴ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης ²⁴ ἸΔ· καὶ ²⁵ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυνα- ²⁵ γωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ¹³ παρακαλοῦν-
 τες· καὶ¹⁴ τοσοῦτω μᾶλλον ὅσω βλέπετε² ἐγγίζουσιν ²⁶ τὴν ἡμέραν. Ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν ²⁶ μετὰ τὸ λαβεῖν¹⁵ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ²⁷ ἔτι³ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία· φοβερὰ δέ ²⁷ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ¹⁶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλον-
 τος τοὺς ὑπεναντίους. ²⁸ ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως⁹, ²⁸ χωρὶς οἰκτιρμῶν¹⁷ ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνή-
 σκει· πόσω δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθῆσεται τιμωρίας ²⁹ ὁ¹⁸ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ⁹ καταπατήσας, καὶ¹⁹ τὸ αἷμα τῆς ³⁰ διαθήκης¹ κοινὸν ἡγήσάμενος ἐν²⁰ ᾧ¹⁰ ἡγιασθή, καὶ²¹ τὸ ³⁰ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;¹⁰ οἶδαμεν γὰρ τὸν ³⁰ εἰπόντα, ³¹ Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει ³¹ Κύριος¹¹, καὶ²² πάλιν, ³² Κύριος κρινεῖ¹² τὸν λαὸν αὐτοῦ· ³¹ Ὁ φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας²³ Θεοῦ ζώντος. Ἀνα- ³¹ ³² ³² μιμνήσκεσθε δέ² τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς¹³ φωτισ-
 θέντες πολλὴν¹⁴ ἀθλήσιν ὑπεμείνατε παθημάτων· ³³ τοῦτο μέν, ³³ ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι¹⁵ θεατριζόμενοι·

¹ τὴν διάνοιαν LTrWHR. ² μνησθήσομαι LTrWHR. ³ οὐκ-
 ἔτι LTrWH. ⁴ τοῦτ' ἔστιν TWH. ⁵ ἱερρατισμένοι (ἱερ.
 LTrWH) LTrWHR. ⁶ πονηρᾶς R marg. ⁷ λελουσμένοι
 TWH. ⁸ καθαρῷ WH. ⁹ Μωσέως LTrWH. ¹⁰ pro; WH.
¹¹ — λέγει Κύριος TTrWHR. ¹² Κρινεῖ κύριος LTrWHR.

τοῦτο δέ, ^ακοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενη-
 34 θέντες· καὶ γὰρ ^βτοῖς δεσμοῖς μου ^γσυνεπαθήσατε, καὶ
 τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν ^δμετὰ χαρᾶς
 προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἐν ^εἑαυτοῖς ^ςκρείτ-
 35 τωνα ^ζὑπαρξίν ἐν οὐρανοῖς ^ηκαὶ μένουσαν. μὴ ἀποβά-
 λητε οὖν τὴν ^θπαρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει ^ιμισθαποδο-
 36 σίαν μεγάλην ^κ. ^λὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα ^μτὸ
 θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, ^νκομίσησθε τὴν ἐπαγ-
 37 γελίαν. ^ξΕτι γὰρ ^ομικρὸν ὅσον ὅσον, ^πὁ ἐρχόμενος
 38 ἦξει, καὶ οὐ χρονίει ^ρ. ^σὁ δὲ δίκαιος ^ςἐκ πίστεως ζήσε-
 ται· καὶ ἐὰν ^τὑποστείλῃται, οὐκ εὐδοκεῖ ^ζἡ ψυχὴ μου
 39 ἐν αὐτῷ. ^ηἩμεῖς δὲ οὐκ ἐσμέν ὑποστολῆς ^θεἰς ἀπώ-
 λειαν, ^ιἀλλὰ πίστεως εἰς ^κπεριποίησιν ψυχῆς.

15.11 ^λΕΣΤΙ δὲ πίστις ^μἐλπίζομένων ^νὑπόστασις, πραγμά-
 2 των ^ξἔλεγχος ^οοὐ βλεπομένων. ^πἐν ταύτῃ γὰρ ^ρἔμαρτυ-
 3 ρήθησαν οἱ ^ςπρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι
^ττοὺς αἰῶνας ^ζἀβήματι Θεοῦ, ^ηεἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων
 4 τὰ βλεπόμενα ^θγεγονέναι. Πίστει πλείονα θυσίαν
^ιἈβελ ^κπαρὰ Κάιν ^λπροσῆνεγκε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἔμαρ-
 τυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς ^μδωροῖς
 αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ^νκαὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ^ξἔτι ^ολαλεῖται ^π.
 5 Πίστει ^ρἘνῶχ ^ςμετετέθη ^ττοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ
^ζοὐχ εὐρίσκετο ^η, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός· ^θπρὸ
 γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ ^ιμεμαρτύρηται ^κεὐηρεστή-
 6 κέναι ^λτῷ Θεῷ· χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐареστή-
 σαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ ^μτὸν προσερχόμενον τῷ ^νΘεῷ,
^ξὅτι ἔστι, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν ^ομισθαποδότης
 7 γίνεται. Πίστει ^πχρηματισθεὶς ^ρΝῶε περὶ ^ςτῶν μηδέπω
 βλεπομένων, ^τεὐλαβηθεὶς ^ζκατεσκεύασε ^ηκιβωτὸν εἰς
 σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· ^θδι' ἧς κατέκρινε τὸν
 κόσμον, καὶ ^ιτῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κλη-
 8 ρονόμος. Πίστει ^κκαλούμενος ^λἈβραὰμ ὑπήκουσεν

¹ δεσμοῖς LTr (non marg.) WHR.

² — ἐν LTrWHR.

³ ἑαυτοῖς LTrWHR (non marg.).

⁴ κρείσσονα LTrWHR.

⁵ — ἐν οὐρανοῖς LTrWHR.

⁶ μεγάλην μισθαποδοσίαν LTrWHR.

⁷ χρονίσει Tr (non marg.) WH.

⁸ + μου LTr[WH]R (non marg.).

⁹ ὑπόστασις πραγμάτων, WH marg.

¹⁰ τὸ βλεπόμενον LTrWHR.

¹¹ Ἀβελ, Κάιν WH.

¹² τῷ θεῷ LTr

(lectionem in dubium vocat R marg.).

¹³ λαλεῖ LTrWHR.

¹⁴ Ἐνῶχ WH.

¹⁵ εὐρίσκετο LTrWH.

¹⁶ — αὐτοῦ LTrWHR.

¹⁷ εὐαρεστήκεναι LWH.

¹⁸ — τῷ T[TrWH].

¹⁹ + ὁ L[Tr].

^α Matt. 15. 2.

^β Cf. 1 Pet. 2. 3.

^γ Cf. 2 Pet. 3. 5.

^δ Rom. 4. 17.

^ε 4. 8. Matt. 23. 35. Cf. Jud. 11.

^ς cap. 5. 1; 9. 9.

^ζ (var. lect.) cap. 12.

^η Gen. 5. 22. Eccus. 44. 16.

^θ Vid. Luc. 2. 26.

^ι Gen. 5. 24.

^κ cap. 13. 16. Cf. cap. 12. 28.

^λ cap. 4. 16; 7. 25.

^μ Vid. cap. 8. 5.

^ν Gen. 1. 2.

^ξ 6. 9, 13—22. Ezck. 14. 14, 20. Eccus. 44. 17.

^ο Cf. cap. 5. 7.

^π Vid. cap. 3. 3.

^ρ 1 Pet. 3. 20.

^ς Cf. Matt. 12. 41.

^τ Rom. 4. 13; 9. 30.

^ζ Gen. 12. 1—4.

Act. 7. 2—4. Eccus. 44. 19—21.

^α Phil. 4.

^β 14, 15. Cf.

^γ 1 Thess. 2.

^δ 14.

^ε cap. 13. 8.

^ς Cf. Matt.

^ζ 25. 36.

^η Vid.

^θ Matt. 5. 12.

^ι Vid. cap.

^κ 6. 9. Cf.

^λ 1 Pet. 1. 4.

^μ ver. 19.

^ν cap. 2. 2.

^ξ Cf. Matt.

^ο 10. 32.

^π Vid. Luc.

^ρ 8. 15. Cf.

^ς Rom. 12.

^τ 12. cap.

^ζ 12. 1.

^η cap. 13.

^θ 21. Vid.

^ι 1 Thess. 4.

^κ 3.

^λ cap. 11.

^μ 39. Cf.

^ν cap. 6. 12;

^ξ 9. 15.

^ο Cf. ver.

^π 25.

^ρ Luc. 18. 8.

^ς 2 Pet. 3. 9.

^τ Rev. 22. 20.

^ζ Esa. 26.

^η 20. Agg.

^θ 2. 7. Cf.

^ι Ps. 37. 10.

^κ Hab. 2.

^λ 3. 4. Cf.

^μ Matt. 11. 2.

^ν Vid.

^ξ Rom. 1. 17.

^ο Vid. Act.

^π 20. 20, 27.

^ρ Gal. 2. 12.

^ς Cf. cap. 3.

^τ 12.

^ζ Cf. ver.

^η 26.

^θ Act. 16.

^ι 31.

^κ Vid. Luc.

^λ 17. 33 (var.

^μ lect.).

^ν 1 Thess. 5.

^ξ 9.

^ο Rom. 8.

^π 24. 2 Cor.

^ρ 4. 18. Cf.

^ς ver. 7, 27.

^τ Vid. cap.

^ζ 3. 14.

^η 2 Tim. 3.

^θ 16.

^ι ver. 4.

^κ ver. 39.

^a Gen. 12.

^b 1 Chr. 16.
19 (Septuagint.).

^c Act. 7. 5.

^d Gen. 12.

8; 13. 8, 18;

18. 1, 9.

^e Gen. 35.

27.

^f cap. 6. 17.

^g Eph. 3. 6.

^h ver. 17.

Vid. cap. 6.

15.

ⁱ cap. 12.

22. Cf.

ver. 16.

cap. 13. 14.

^k Ps. 87. 1.

Rev. 21. 14.

^l Cf. ver.

17.

Rev. 21. 2,

10.

^m Wisd. 13.

1 (Gr.).

ⁿ Gen. 17.

19; 18.

11—14; 21.

2.

^o Vid. cap.

10. 23.

^p Gal. 4. 23.

^q Rom. 4.

19. Cf.

ver. 19.

^r Gen. 15.

5; 26. 4.

Ex. 32. 13.

Deut. 1. 10;

10. 22.

1 Chr. 27.

23.

^s Gen. 22.

17. Esa.

48. 19.

Rev. 20. 8.

^t Gen. 32.

12. 2 Sam.

17. 11.

1 Reg. 4.

20. Jer.

33. 22.

Rom. 9. 27.

^v ver. 39.

^x Vid.

Matt. 13.

17. Cf.

Joan. 8. 56.

2 Cor. 4. 18.

^y Gen. 23.

4; 47. 9.

1 Chr. 29.

15. Ps. 39.

12; 119. 19.

24. 6—8.

ἐξελθεῖν εἰς τὸν¹ τόπον^a ὃν ἡμελλε² λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. Πίστει³ παρώκησεν^c εἰς τὴν³ γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς 9 ἀλλοτρίαν, ^d ἐν σκηναῖς κατοικήσας^e μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ^f τῶν^g συγκληρονόμων^h τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο γὰρⁱ τὴν^k τοὺς θεμελίους ἔχουσιν 10 πόλιν, ^l ἧς^m τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός.

Πίστει καὶ αὕτῃⁿ Σάρρα³ δύναμιν εἰς καταβολὴν 11 σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν⁶, ἐπεὶ^o πιστὸν ἡγήσατο^p τὸν ἐπαγγειλάμενον. διὸ καὶ 12 ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν⁷, καὶ ταῦτα^q νεκρωμένον, ^r καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ^s ὡσεὶ⁸ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης^t ἢ ἀναρίθμητος. Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, ^u μὴ λαβόν- 13 τες⁹ τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ ^x πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ πεισθέντες¹⁰, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ^z ξένοι καὶ ^a παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ γὰρ 14 τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι. καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνεον¹¹ ἀφ' ἧς ἐξῆλθον¹², 15 ^b εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· νυνὶ¹³ δὲ ^c κρείττονος 16 ὀρέγονται, τουτέστιν¹⁴ ἐπουρανίου· διὸ ^d οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεός, ^e Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ^f ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς¹⁵ πόλιν. Πίστει^g προσενήνοχεν 17 Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν^h μονογενῆ προσέφερεν ὅτι τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, ⁱ πρὸς ὃν 18 ἐλαλήθη, ^k· Ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα· ^l λογισάμενος ὅτι ^q καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς¹⁵ ὁ 19 Θεός, ὃθεν αὐτὸν καὶ ἐν^m παραβολῇ ἐκομίσατο. Πί- 20 στει¹⁶ ⁿ περὶ μελλόντων εὐλόγησεν¹⁷ Ἰσαὰκⁿ τὸν Ἰακώβ καὶ ^o τὸν Ἠσαῦ¹⁸. Πίστει Ἰακώβ^o ἀποθνήσκων^p ἕκασ- 21 τον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησε¹⁷. καὶ προσεκύνησεν ^q ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. Πίστει Ἰωσήφ 22

¹ — τὸν LTrWHR.

² ἐμελλεν L.

³ — τὴν LTrWHR.

⁴ συν· TWH.

⁵ αὐτῇ Σάρρα WH marg.

⁶ — ἔτεκεν LTrWHR.

⁷ ἐγεννήθησαν LWH marg.

⁸ ὡς ἡ LTrWHR.

⁹ προσδεξάμενοι L, κομισάμενοι TTrWHR.

¹⁰ — καὶ πεισθέντες LTrWHR.

¹¹ μνημονεύουσιν TTr.

¹² ἐξέβησαν LTrWHR.

¹³ νῦν

LTrWHR.

¹⁴ τοῦτ' ἐστίν TWH.

¹⁵ ἐγείραι δύναται L.

¹⁶ + καὶ L[Tr]WHR.

¹⁷ ἡνύλογησεν L.

¹⁸ Ἠσαῦ E, non S

(cf. xii. 16).

^a Eph. 2. 19.

^a 1 Pet. 1. 1; 2. 11.

Cf. 2 Cor. 5. 6.

^b Gen.

^c ver. 35, 40.

Vid. cap. 6. 9.

^d cap. 2. 11.

Vid. Marc. 8. 38.

^e Gen. 26. 24; 28. 13. Ex. 3. 6, 15; 4. 5. Cf. Matt. 22. 32.

^f Gen. 22. 1—10. Jac. 2. 21, 22. ^h Luc. 7. 12. ⁱ cap. 1. 7, 8. ^k Gen. 21.

12. Rom. 9. 7, 9. ^l Cf. Gal. 3. 29. ^m Cf. Rom. 4. 21. ⁿ cap. 9. 9. ^o Gen.

27. 27, 29, 39, 40. ^p Gen. 48. 1, 5, 16, 20. ^q Gen. 47. 31 (Septuagint.).

- “τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν νιῶν Ἰσραὴλ ἐμνημό-
 23 νευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. Πί-
 σται Μωσῆς¹ γεννηθεὶς ἔκρῦβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν
 πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἄστειον τὸ παιδίον· καὶ
 24 οὐκ ἐφοβήθησαν ἃ τὸ διάταγμα² τοῦ βασιλέως. Πίστει
 Μωσῆς¹ μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς
 25 θυγατρὸς Φαραῶ, μᾶλλον ἐλόμενος³ συγκακουνχεῖσθαι
 τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ ἡ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπό-
 26 λαυσιν· μείζονα πλοῦτον ἡγήσάμενος τῶν ἐν⁴ Αἰ-
 γύπτῳ⁵ θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ.
 27 ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν ἴμισθαποδοσίαν. Πίστει⁶ κατέ-
 λιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασι-
 28 λέως· τὸν γὰρ ὁ αὐράτον⁷ ὡς ὄρων ἐκαρτέρησε. Πί-
 σται⁸ πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ
 αἵματος, ἵνα μὴ τὸ ὀλοθρεύω⁹ τὰ πρωτότοκα θίγῃ
 29 αὐτῶν. Πίστει¹⁰ διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς
 διὰ ξηρᾶς¹¹. ἧς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατε-
 30 πόθησαν. Πίστει¹² τὰ τεῖχη Ἱεριχῶ¹³ ἔπεσε, ἡ κυκλω-
 31 θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει¹⁴ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ
 συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, ἀδεξιμένη τοὺς κατα-
 32 σκόπους μετ’ εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει
 γὰρ με¹⁵ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Ἰδεῶν, Ῥαράκ
 τε¹⁶ καὶ¹⁷ Σαμφὼν καὶ¹⁸ Ἰεφθά, ὁ Δαβὶδ¹⁹ τε καὶ²⁰ Σα-
 33 μουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως κατηγωνί-
 σαντο βασιλείας, ἐργάσαντο²¹ δικαιοσύνην, ἡ ἐπίτυχον
 34 ἐπαγγελιῶν, ὁ ἔφραξαν στόματα λεόντων, ὁ ἔσβεσαν
 δύναμιν πυρός, ἔφυγον²² στόματα μαχαίρας²³, ἐνεδυνα-
 μώθησαν²⁴ ἀπὸ ἀσθενείας, ἡ ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν
 35 πολέμῳ, ἡ παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· ἡ ἔλαβον
 γυναῖκες²⁵ ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἡ ἄλλοι
 δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύ-
 36 τρωσιν, ἡ ἵνα²⁶ κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· ἄλλοι
 δὲ ἡ ἐμπαιγμῶν καὶ ἡ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ

¹ Μωσῆς LTrWH. ² δόγμα L. ³ συν- TWH. ⁴ ἐν-
 TTrWHR. ⁵ Αἰγύπτου LTrWHR. ⁶ ὀλοθρεύων L. ⁷ + γῆς
 LTrWHR. ⁸ Ἱεριχῶ T, Ἱεριχῶ WH. ⁹ ἔπεσαν LTrWHR.
¹⁰ με γὰρ LTrWHR. ¹¹ — τε LTrWHR. ¹² pro καὶ
 LTrWHR. ¹³ Δαβὶδ LTrWH. ¹⁴ ἐργάσαντο LTrWH.
¹⁵ μαχαίρας LTrWH. ¹⁶ ἐδυναμώθησαν LTrWHR. ¹⁷ γυ-
 ναϊκας LWH marg. (MSS. Ap.).

¹⁸ Judic. 4. 6. ¹⁹ Judic. 13. 24. ²⁰ Judic. 11. 1. ²¹ 1 Sam. 16. 1, 13. ²² Vid.
 Act. 3. 4. ²³ 1 Sam. 1. 20. ²⁴ Cf. 2 Sam. 7. 11, 12. 1 Chr. 22. 9. ²⁵ Judic.
 14. 5, 6. 1 Sam. 17. 34—36. Dan. 6. 22. ²⁶ Dan. 8. 25. ²⁷ Gen. 34. 26. Luc.
 21. 24. ²⁸ Judic. 7. 21; 15. 8, 15. 1 Sam. 17. 51, 52. 2 Sam. 8. 1—6; 10. 15—19;
 12. 29. 1 Macc. 1. 1—7. ²⁹ 1 Reg. 17. 22. 2 Reg. 4. 35. ³⁰ 2 Macc. 6. 19, 28.
³¹ 2 Macc. 6. 18—31. ³² 2 Macc. 7. 9, 14, 23, 29. ³³ ver. 16, 40. ³⁴ 2 Macc.
 7. 7 (Gr.). ³⁵ Matt. 21. 35.

¹ Gen. 50.
 24, 25. Ex.
 13. 19.
² Ex. 2. 3.
³ Ex. 2. 2
 (Septua-
 gint.). Act.
 7. 20.
⁴ Ex. 1. 16,
 22.
⁵ Ex. 2. 10,
 11.
⁶ Cf. Job
 36. 21. Ps.
 84. 10.
⁷ ver. 37.
⁸ Vid.
 Matt. 13.
 21. 2 Cor.
 4. 18.
⁹ Cf. Phil.
 3. 7, 8.
 Rev. 2. 9.
 Vid. Luc.
 14. 33.
¹⁰ cap. 10.
 33; 13. 13.
 Cf. Ps. 89.
 50, 51.
 1 Pet. 4. 14.
¹¹ cap. 2. 2.
¹² Ex. 2. 15
 vel Ex. 12.
 27.
¹³ Ex. 10.
 28, 29.
¹⁴ Col. 1. 15.
¹⁵ Cf. ver.
 1, 13.
 1 Pet. 1. 8.
¹⁶ Matt. 26.
 18.
¹⁷ Ex. 12. 21.
¹⁸ Ex. 12. 22.
¹⁹ Ex. 12. 23
 (Septua-
 gint.).
²⁰ Ex. 12.
 29.
²¹ Ex. 14.
 22, 30.
²² Ex. 14.
 23—29.
²³ Josh. 6.
 20.
²⁴ Josh. 6.
 14—16.
²⁵ Josh. 6.
 25.
²⁶ cap. 3. 18.
²⁷ Josh. 2.
 1, 8—13.
²⁸ Vid. Act.
 15. 33.
 Judic. 6.
 11.

^a Gen. 39.
 20. Jer.
 20. 2; 37.
 15.
^b 1 Reg. 21.
 13. 2 Chr.
 24. 21.
 Matt. 21.
 35.
^c 2 Reg. 23.
 29.
^d 2 Reg. 1.
 8. Zech.
 13. 4.
 Matt. 3. 4.
^e ver. 25.
 cap. 13. 3.
 1 Sam.
 23. 15, 19;
 24. 1.
 2 Macc. 5.
 27.
^f Judic. 6.
 2.
^g 1 Sam.
 22. 1.
^h Cf. ver. 2.
ⁱ ver. 13.
 cap. 10. 36.
 Cf. 1 Pet. 1.
 12.
^j ver. 16.
 40. Cf.
 Rev. 6. 11.
^k Phil. 3.
 12. cap.
 12. 23.
 Vid. cap. 2.
 10.
^l Cf. ver. 2.
 cap. 6. 18.
^m Cf. Eph.
 4. 22.
ⁿ cap. 10.
 36.
^o Vid.
 1 Cor. 9.
 24.
^p Vid. Phil.
 1. 30.
^q Vid. cap.
 2. 10.
^r Cf. Esa.
 53. 11.
 Luc. 24. 26.
 Joan. 15.
 11.
^s Phil. 2. 8.
^t Ps. 22. 6,
 7; 69. 19.
 Esa. 53. 3.
^u Vid. cap.
 1. 3.
^v Cf. Matt.
 10. 24.
 Rev. 2. 3.
^w Vid. cap.
 6. 16.
^x ver. 5.
 Gal. 6. 9.
 Act. 4. 36.
 3. 19.
 18; 23. 13.
 Cf. Job 12. 10. Eccles. 12. 7. Esa. 42. 5; 57. 16. Zech. 12. 1.

^a δεσμῶν καὶ φυλακῆς. ^b ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, 37
 ἐπειράσθησαν¹, ^c ἐν φόνῳ μαχαίρας² ἀπέθανον· περι-
 ἦλθον ^d ἐν μηλωταῖς, ^e ἐν αἰγείοις³ δέρμασιν, ὑστερού-
 μενοι, θλιβόμενοι, ^f κακουχούμενοί, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ 38
 κόσμος· ^g ἐν⁴ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ^h ὄρεσι καὶ
ⁱ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες 39
 ἑμαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ^k ἐκομίσαντο τὴν
 ἐπαγγελίαν⁵, τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν ^l κρείττον τι προ- 40
 βλεψαμένον, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν ^m τελειωθῶσι.

ΤΟΙΓΑΡΟΥΝ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες ⁿ περι- 1212.
 κείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι
 πάντα καὶ ^o τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, ^p δι' ὑπομονῆς
^q τρέχωμεν τὸν ^r προκειμένον ἡμῖν ^s ἀγῶνα· ἀφορῶντες 2
 εἰς τὸν τῆς πίστεως ^t ἀρχηγὸν καὶ ^u τελειωτὴν Ἰησοῦν,
 ὃς, ^v ἀντὶ τῆς ^w προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε^x σταυ-
 ρόν, ^y αἰσχύνῃς καταφρονήσας, ^z ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρό-
 νου τοῦ Θεοῦ ἐκάθισεν⁶. ^{aa} ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν 3
 τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς
 αὐτόν⁷ ^{ab} ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
^{ac} ἐκλνύμενοι.

^{ad} Οὐπὼ μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν 4
 ἁμαρτίαν ^{ae} ἀνταγωνιζόμενοι, καὶ ἐκλέλησθε τῆς ^{af} παρα- 5
 κλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· ^{ag} Ὑιέ μου,
^{ah} μὴ ὀλιγῶρει παιδείας⁸ Κυρίου, μηδὲ ^{ai} ἐκλνύου, ὑπ' αὐ-
 τοῦ ἐλεγχόμενος. ^{aj} ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, ^{ak} παιδεύει· 6
 μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται· ^{al} Εἰ⁹ παι- 7
 δεῖν¹⁰ ὑπομένετε, ^{am} ὥς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός·
 τίς γὰρ ἐστὶν¹² υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; εἰ δὲ χωρὶς 8
 ἐστε παιδείας⁸, ^{an} ἧς μέτοχοι γεγόνασιν πάντες, ἄρα νό-
 θοι ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί¹³. εἰτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς 9
 ἡμῶν πατέρας εἵχομεν παιδευτάς, καὶ ^{ao} ἐντροπέμεθα¹⁴.
 οὐ πολλῶ¹⁵ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα ^{ap} τῷ πατρὶ τῶν
 πνευμάτων, ^{aq} καὶ ζήσομεν; οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας 10
 ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδεον· ὁ δὲ ἐπὶ

¹ ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν, TTr marg. WH (non marg.).
² μαχαίρας LTTTr WH. ³ αἰγίοις WH. ⁴ ἐπὶ LTTTr WH (non
 marg.) R. ⁵ τὰς ἐπαγγελίας L. ⁶ κεκάθικεν LTTTr WH R.
⁷ ἐαυτὸν LTTTr, αὐτόν SB, αὐ τοὺς WH text. R text., ἐαυτὸν WH
 marg. R marg. ⁸ παιδίας T. ⁹ εἰς LTTTr WH R. ¹⁰ παι-
 δίαν T. ¹¹ L. WH R. ¹² —ἐστὶν LTTTr WH R. ¹³ καὶ οὐχ
 υἱοὶ ἐστε LTTTr WH R. ¹⁴ ἐντροπέμεθα E. ¹⁵ πολὺ LTTTr WH R.

^c Cf. cap. 10. 32—34. ^d Cf. 1 Cor. 9. 26. ^e cap. 13. 22. Vid.
^f Prov. 3. 11, 12. ^g Job 5. 17. ^h Ps. 94. 12; 119. 67, 75. Rev.
ⁱ Vid. 1 Cor. 11. 32. ^j Deut. 8. 5. 2 Sam. 7. 14. Cf. Prov. 13. 24; 19.
^k Cf. 1 Pet. 5. 9. ^l Vid. Luc. 18. 2. ^m Num. 16. 22; 27. 16.
 Cf. Job 12. 10. Eccles. 12. 7. Esa. 42. 5; 57. 16. Zech. 12. 1. ⁿ Esa. 38. 16.

- τὸ συμφέρον, εἰς τὸ ^αμεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐ-
- 11 τοῦ. ^βπᾶσα δὲ ^γπαιδεία ^δπρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ
 χαρὰς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ^εὕστερον δὲ ^ςκαρπὸν εἰρη-
 νικὸν τοῖς δι' αὐτῆς ^ζγεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι ^ηδι-
- 12 καιοσύνης. Διὸ ^θτὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ
 13 παραλελυμένα ^ιῥγόνατα ἀνορθώσατε· καὶ ^κτροχιάς
 ὀρθὰς ποιήσατε ^λτοῖς ποσὶν ὑμῶν, ^μἵνα μὴ τὸ χωλὸν
 14 ἐκτραπῇ, ^νἰαθῇ δὲ μᾶλλον. ^ξΕἰρήνην ^οδιώκετε μετὰ
 πάντων, καὶ τὸν ^πἁγιασμόν, ^ροὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται
 15 τὸν Κύριον· ἐπισκοποῦντες μὴ τις ^σὑστερῶν ἀπὸ ^ττῆς
 χάριτος τοῦ Θεοῦ· μὴ τις ^θρίζα πικρίας ἀνω φύουσα
 16 ^ιἐνοχλῇ, καὶ ^κδιὰ ταύτης ^λμιανθῶσι ^μπολλοί· μὴ τις
^νπόρνος, ἢ ^ξβέβηλος, ὡς Ἡσαῦ ^ο, ^ςὃς ἀντὶ βρώσεως
 17 μιᾶς ἀπέδοτο ^ττὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ· ἴστε γὰρ ὅτι
 καὶ μετέπειτα ^θθέλων κληρονομήσαι τὴν εὐλογίαν,
 ἀπεδοκιμάσθη ^ιμετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρε, ^κκαί-
 περ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.
- 18 ^αΟὐ γὰρ προσεληλύθατε ^βψηλαφωμένῳ ὄρει ^γ, καὶ
^δκεκαυμένῳ πυρί, καὶ ^εγνόφῳ, καὶ ^ςσκότῳ ^ζ, καὶ θυέλλῃ,
 19 καὶ ^ησάλπιγγος ἤχῳ, καὶ ^θφωνῇ ῥημάτων, ^ιἧς οἱ ἀκού-
 σαντες παρητήσαντο μὴ ^κπροστεθῆναι αὐτοῖς λόγον·
 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, ^λΚἂν θηρίον
 θίγῃ τοῦ ὄρους λιθοβοληθήσεται, ἢ βολίδι κατατοξευ-
 21 θήσεται ^μ, καὶ, ^νοὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον,
 22 Μωσῆς ^ξεἶπεν, “Ἐκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος ^ο”· ἀλλὰ
 προσεληλύθατε ^πἡ Σιών ὄρει, καὶ ^ρπόλει ^ςΘεοῦ ζῶντος,
^τἹερουσαλὴμ ^θἐπουρανίῳ, καὶ ^ιμυριάσιν ^κἀγγέλων,
 23 πανηγύρει ^λκαὶ ^μἐκκλησίᾳ ^νπρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς
^ξἀπογεγραμμένων ^ο, καὶ ^ςκριτῇ ^ζΘεῷ πάντων, καὶ πνεύ-
 24 μασι δικαίων ^ητετελειωμένων, καὶ διαθήκης νέας ^θμε-
 σίτῃ Ἰησοῦ, καὶ ^ιαἵματι ῥαντισμοῦ ^κκρείττονα ^λλα-
 25 λούντι παρὰ ^μτὸν ^νἈβελ ^ξ. ^οΒλέπετε ^ςμὴ παραιτήσησθε

¹ μὲν TTr marg. WH (non marg.) R. ² παιδία T. ³ ποιεῖτε TTr WH (non marg.). ⁴ δι' αὐτῆς LTr marg. WH (non marg.).

⁵ (ν) + οἱ LTr WH R. ⁶ Ἡσαῦ S, non E. ⁷ ἀπέδοτο L WH.

⁸ αὐτοῦ LTr WH R. ⁹ ἀπεδοκιμάσθη, μετανοίας...εὔρεν, WH, αὐτὸ ἀπεδοκιμάσθη (μετανοίας...εὔρεν), R. ¹⁰ -ὄρει LTr WH R.

¹¹ ζόφῳ LTr WH R. ¹² -μὴ WH (non marg.). ¹³ -ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται LTr WH R. ¹⁴ Μωσῆς LTr WH. ¹⁵ ἐκ-τρομος TTr marg. WH marg. ¹⁶ Ἱερουσαλὴμ WH. ¹⁷ LTr.

¹⁸ Jungunt SLTr marg. πανηγύρει cum v. 22. ¹⁹ ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς LTr WH R. ²⁰ κρείττον LTr WH R. ²¹ Ἀβελ WH.

11; 5. 22. ⁴ Ex. 19. 16, 19; 20. 18. Cf. ver. 26. ⁷ Ex. 20. 19. Deut. 5. 5, 25, 27; 18. 16. Cf. ver. 25. ⁸ Cf. Ex. 19. 12, 13. ⁹ Rev. 14. 1. ¹⁰ cap. 11. 10. Eph. 2. 19. ¹¹ Vid. cap. 8. 12. ¹² Cf. Gal. 4. 26. ¹³ Jud. 14. 1. ¹⁴ cap. 2. 12. ¹⁵ Ex. 4. 22. ¹⁶ Vid. Luc. 10. 20. ¹⁷ Gen. 18. 25. Ps. 9. 8; 50. 6; 58. 11; 67. 4; 75. 7; 82. 1; 94. 2; 96. 10, 13; 98. 9. ¹⁸ Vid. cap. 11. 40. ¹⁹ Vid. Gal. 3. 19. Cf. cap. 8. 6; 9. 15. ²⁰ 1 Pet. 1. 2. Cf. Ex. 24. 8. cap. 10. 22. ²¹ Vid. cap. 6. 9. ²² cap. 11. 4. ²³ cap. 3. 12.

^α 2 Pet. 1.

^β 4. Cf.

Lev. 11. 44;

19. 2.

^γ 1 Pet. 1. 15,

16.

^δ Cf. 1 Pet.

1. 6.

^ε Jac. 3. 18.

^ς cap. 5. 14.

^ζ Esa. 35. 3.

Cf. Job 4.

3, 4.

^η 1 Thess. 5.

14.

^θ Ps. 109.

24.

^ι Prov. 4.

26 (Septua-

gint.).

^κ Prov. 4.

27. Cf.

Gal. 2. 14.

^λ Jac. 5. 16.

Cf. Gal. 6.

1.

^μ Vid.

Marc. 9. 50.

^ν Vid.

Rom. 14.

19.

^ξ Vid.

1 Thess. 4.

3.

^ο Matt. 5.

8. Cf.

1 Pet. 1. 15.

^ς Vid. cap.

4. 1 &

1 Cor. 1. 7.

Cf. 2 Cor.

6. 1. Cf.

Gal. 5. 4.

^τ Vid. Act.

11. 23.

^θ Deut. 29.

18. Cf.

Act. 8. 23.

^ι Luc. 6. 13

(var. lect.).

^κ Cf. Gal. 5.

9.

^λ cap. 13. 4.

Vid. 1 Cor.

6. 9.

^μ Vid.

1 Tim. 1. 9.

^ν Gen. 25.

33.

^ξ Gen. 27.

34, 36, 38.

^ο Cf. cap. 6.

6.

^ς Cf. 2 Cor.

3. 7, 9.

^ζ Ex. 19.

18; 20. 18.

^η Deut. 4.

" (var. lect.) cap. 2. 3.
 " Vid. cap. 8. 5.
 " Ex. 19. 18. Cf. ver. 19.
 " Agg. 2. 6, 21.
 " Ps. 102. 26. Esa. 34. 4; 54. 10; 65. 17. Matt. 24. 35. Rev. 20. 11; 21. 1.
 " Dan. 2. 44.
 " Rom. 5. 1 (var. lect.) cap. 4. 16.
 " cap. 9. 14. Act. 24. 14.
 " Cf. cap. 11. 5; 13. 16, 21.
 " cap. 5. 7. " Deut. 4. 24.
 " Ex. 24. 17. Deut. 9. 3. Ps. 50. 3; 97. 3.
 " 2 Thess. 1. 8.
 " Vid. 1 Thess. 4. 9. Rom. 12. 10.
 " Rom. 12. 13. Cf. Matt. 25. 35. 1 Pet. 4. 9.
 " Cf. cap. 6. 10.
 " Gen. 18. 3; 19. 2.
 " cap. 10. 34. Col. 4. 18.
 " cap. 11. 25, 37.
 " 1 Cor. 7. 38.
 " 1 Thess. 4. 6. 1 Tim. 4. 3.
 " cap. 12. 16. 1 Cor. 6. 9.
 " 1 Tim. 3. 3. Vid. 1 Tim. 6. 6. Phil. 4. 11.
 " Cf. Matt. 6. 25. 28. 20. Ps. 37. 25. " Gen. 28. 15. Deut. 31. 6, 8. Josh. 1. 5. 1 Reg. 8. 57. 1 Chr. 17. 24. Vid. Luc. 22. 26. " Wisd. 2. 17 (Gr.). " Vid. Jac. 3. 13. " cap. 6. 12.
 " Rev. 1. 4, 8, 17. Cf. Joan. 8. 58. " cap. 1. 12. Cf. 2 Cor. 1. 19, 20. " Cf. Marc. 1. 27. Act. 17. 19. " Jud. 12 (var. lect.). Cf. Eph. 4. 14. " Col. 2. 7. Vid. 1 Cor. 1. 8. " cap. 9. 10. Cf. Col. 2. 16. " cap. 7. 18. " Cf. 1 Cor. 9. 13; 10. 18. cap. 8. 5. " Ex. 29. 14. Lev. 4. 11, 12, 21; 9. 11; 16. 27. Num. 19. 3, 5. " Vid. Rom. 8. 3.

τὸν λαλοῦντα. εἰ γὰρ ἐκείνοι οὐκ ἔφυγον¹, τὸν²
 ἐπὶ τῆς³ γῆς παραιτησάμενοι⁴ ὁ χρηματίζοντα, πολ-
 λῶ⁵ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν⁶ ἀποστρεφόμε-
 νοι, οὐ ὅτι φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ 26
 ἐπήγγελται, λέγων, ἀ⁷ "Ετι ἅπαξ ἐγὼ σεῶ⁷ οὐ μόνον
 τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.⁷ Τὸ δέ, "Ετι ἅπαξ,⁷ 27
 δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν⁸ μετάθεσιν, ὡς πεποιημέ-
 νων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. διὸ ὁ βασιλείαν 28
 ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς
 ἡ λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ αἰδούς καὶ εὐλα-
 βείας⁹. καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν¹⁰ πῦρ καταναλίσκον.¹⁰ 29
 Ἡ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑ μενέτω. τῆς φιλοξενίας μὴ 13² Κ'.
 Ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν² τινες ξενί-
 σαντες ἀγγέλους. μιμησέσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς 3
 συνδεδεμένοι. τῶν κακουχομένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄν-
 τες ἐν σώματι. τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη 4
 ἁμίαντος. ἔ¹⁰ πόρνους δὲ¹⁰ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός.
 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος. ἄρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· 5
 αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν, "Οὐ μὴ σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μὴ σε
 ἐγκαταλίπω¹¹. ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν, ὁ Κύριος 6
 ἐμοὶ βοηθός, καὶ¹² οὐ φοβηθήσομαι¹³ τί ποιήσει μοι
 ἄνθρωπος.¹³ Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, 7
 οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ὧν
 ἀναθεωροῦντες τὴν ἑκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, ἡμι-
 μείσθε τὴν πίστιν.

Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ χθὲς¹⁴ καὶ ἡ σήμερον ὁ αὐτός, ἡ καὶ 8
 εἰς τοὺς αἰῶνας. διδασκαίς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ 9 ΚΑ'.
 περιφέρεσθε¹⁵. καλὸν γὰρ χάριτι¹⁶ βεβαιοῦσθαι τὴν
 καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ
 περιπατήσαντες¹⁶. Ἐχομεν θυσιαστήριον, ἔξ οὗ φα- 10
 γεῖν οὐκ ἔχουσιν ἑξουσὶαν¹⁷ οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.
 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων¹⁸ τὸ αἷμα¹⁹ περὶ ἁμαρτίας¹⁹ 11

¹ ἐξέφυγον LTrWHR. ² — τὸν LTrWHR. ³ — τῆς LTrWHR. ⁴ + τὸν LTrWHR. ⁵ πολὺ LTrWHR. ⁶ οὐρανοῦ WH marg. ⁷ σεῖσω LTrWHR. ⁸ τὴν ([τὴν] WH) τῶν σαλευομένων LTrWHR. ⁹ εὐλαβείας καὶ δέους LTrWHR. ¹⁰ γὰρ LTrWHR. ¹¹ ἐγκαταλείπω T. ¹² — καὶ T[LTr]WHR. ¹³ — τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος; LTrWHR. ¹⁴ ἐχθὲς LTrWHR. ¹⁵ παραφέρεσθε LTrWHR. ¹⁶ περιπατοῦντες LTrWHR (non marg.). ¹⁷ [ἐξουσὶαν] WH. ¹⁸ ζῶων LWH. ¹⁹ περὶ ἁμαρτίας post ἁγία ponit L.

" Gen. 28. 15. Deut. 31. 6, 8. Josh. 1. 5. 1 Reg. 8. 57. 1 Chr. 28. 20. Ps. 37. 25. " 2 Cor. 4. 9. " Ps. 27. 1; 118. 6. " Ps. 56. 4, 11. " ver. 17, 24. Vid. Luc. 22. 26. " Wisd. 2. 17 (Gr.). " Vid. Jac. 3. 13. " cap. 6. 12.
 " Rev. 1. 4, 8, 17. Cf. Joan. 8. 58. " cap. 1. 12. Cf. 2 Cor. 1. 19, 20. " Cf. Marc. 1. 27. Act. 17. 19. " Jud. 12 (var. lect.). Cf. Eph. 4. 14. " Col. 2. 7. Vid. 1 Cor. 1. 8. " cap. 9. 10. Cf. Col. 2. 16. " cap. 7. 18. " Cf. 1 Cor. 9. 13; 10. 18. cap. 8. 5. " Ex. 29. 14. Lev. 4. 11, 12, 21; 9. 11; 16. 27. Num. 19. 3, 5. " Vid. Rom. 8. 3.

εἰς τὰ ἁγία διὰ τοῦ ἀρχιερέως, ὁ τούτων τὰ σώ-
 12 ματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς· διὸ καὶ
 Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν
 13 λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε. τοίνυν ἔξερχώμεθα
 πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμόν
 14 αὐτοῦ φέροντες· οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πό-
 15 λιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. ^κ Δι' αὐτοῦ
 οὖν ¹ ἀναφέρωμεν ¹ θυσίαν αἰνέσεως διαπαντός ² τῷ
 Θεῷ, τουτέστι ³, ^μ καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ
 16 ὀνόματι αὐτοῦ. τῆς δὲ εὐποιίας ⁴ καὶ ὁ κοινωνίας μὴ
 ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ ^ρ θυσίαις ^α εὐαρεστεῖται
 ὁ Θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπέικετε·
 αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν,
 ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο
 ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελεῖς γὰρ ὑμῖν
 18 τοῦτο. ^ρ Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πεποιθάμεν ⁵ γάρ,
 ὅτι ^κ καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς
 19 θέλοντες ἀναστρέφεσθαι· περισσοτέρως δὲ πα-
 ρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ⁶ ἀποκατασταθῶ
 ὑμῖν.

ΚΒ'. 20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν
^α τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι δια-
 21 θήκης ^ζ αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, ^ρ καταρτίσαι
 ὑμᾶς ἐν ^η παντὶ ἔργῳ ⁷ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα
 αὐτοῦ, ⁸ ποιῶν ἐν ὑμῖν ⁹ ^κ τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ,
 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰώνων. ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε ¹⁰ τοῦ λόγου
^μ τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ ὁ διὰ βραχέων ἐπέστειλα
 23 ὑμῖν. Γινώσκετε ^ρ τὸν ἀδελφὸν ¹¹ Τιμόθεον ἀπολελυ-
 μένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον ⁶ ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.
 24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάν-

^α Vid. cap.

8. 2.

^δ Ex. 29.

14. Lev. 4.

11, 12, 21;

9. 11; 16.

27. Num.

19. 3, 5.

^ε ver. 13.

^δ cap. 2. 11.

^ε cap. 9. 12.

^ζ Matt. 21.

39; 27. 32.

Vid. Act.

7. 58. Cf.

Joan. 19.

17, 20. Rev.

14. 20.

^ρ cap. 10.

33; 11. 26.

^κ Cf. Mic.

2. 10.

Eph. 2. 19.

^ι Cf. cap.

11. 10, 16;

12. 28.

^κ Eph. 5.

20.

^ι Lev. 7. 12.

Ps. 107. 22;

116. 17.

^μ Ose. 14.

2. Cf.

Esa. 57. 19.

Ps. 119.

108.

^ν Ps. 113. 1.

^ο Rom. 12.

13. Vid.

Rom. 15.

26.

^ρ Phil. 4.

18. Cf.

2 Cor. 8. 10.

^ρ cap. 11. 5.

Cf. cap. 12.

28. ver. 21.

^ρ ver. 7, 24.

Cf. 1 Cor.

12. 28.

^ρ Cf. Ezek.

3. 17; 33. 2.

6. Act. 20.

28.

^ι Vid.

Marc. 13.

33. Cf.

1 Cor. 16.

16.

^ν Vid.

Matt. 12.

36. Cf.

Jer. 13. 20.

Ezek. 34.

10. Act.

20. 24.

^ρ Cf. Act.

20. 31.

^ρ 1 Thess.

5. 25. Cf.

^ο Rom.

10. 29.

^κ cap.

Act. 13.

15.

^ο cap. 12. 5.

^ο Cf. 1 Pet. 5. 12.

^ρ Col. 1. 1. Vid. Act. 16. 1.

¹ — οὖν [Tr] WH (non marg.) R marg.

² διὰ παντός LTr WH.

² τουτ' ἐστίν TWH.

⁴ εὐποιίας WH.

⁵ πειθόμεθα LTr WH R.

⁶ τάχειον WH.

⁷ — ἔργω TWH R (non marg.).

⁸ + αὐτῷ

LWH marg.

⁹ ἡμῖν TTr marg. WH R (non marg.).

¹⁰ ἀν-

έχεσθαι LWH marg.

¹¹ + ἡμῶν LTr WH R.

Rom. 15. 30.

² Cf. Act. 23. 1.

⁴ Cf. Philem. 22.

⁵ Vid. Rom. 15. 33.

10. 7. Vid. Act. 2. 24.

Cf. Esa. 63. 11.

^δ Vid. Joan. 10. 11.

^ε Vid. cap. 10. 29.

^ζ Cf. Esa. 54. 10.

^ρ Vid. 1 Pet. 5. 10.

^κ 2 Thess. 2. 17.

Cf. Act. 9. 36.

10. 36. Cf. Phil. 2. 13.

^κ Vid. Rom. 14. 18.

^ι Vid. Phil. 4. 20.

^μ Act. 13.

15. ^ο cap. 12. 5.

^ο Cf. 1 Pet. 5. 12.

^ρ Col. 1. 1. Vid. Act. 16. 1.

^a Vid. Act. 18. 2.
^b Tit. 3. 15.
^c Cf. Col. 4. 18.
^d Vid. Act. 12. 17.
^e Act. 2. 18.
^f Tit. 1. 1.
^g 1 Pet. 2. 16.
^h Rev. 7. 3.
ⁱ Rom. 1. 1.
^j 2 Pet. 1. 1. Jud. 1. Cf. Phil. 1. 1.
^k Luc. 22. 30. Act. 26. 7.
^l 1 Pet. 1. 1. Vid. Joan. 7. 35.
^m Vid. Act. 15. 23.
ⁿ ver. 12.
^o Matt. 5. 12.
^p 1 Pet. 1. 6.
^q 1 Pet. 1. 7.
^r Rom. 5. 8. Cf. Heb. 10. 36. 2 Pet. 1. 6. Vid. Luc. 21. 19.
^s cap. 3. 2. Vid. Matt. 5. 48.
^t 1 Thess. 5. 23.
^u 1 Reg. 3. 9—12.
^v Job 32. 8.
^w Prov. 2. 3—6; 28. 5.
^x Vid. Matt. 7. 7.
^y Marc. 11. 23, 24.
^z cap. 2. 4. Vid. Matt. 21. 21.
^{aa} Luc. 8. 24. Cf. Luc. 57. 20. Eph. 4. 14.
^{ab} cap. 4. 8.
^{ac} cap. 3. 8 (var. lect.). Cf. 2 Pet. 2. 14; 3. 16.
^{ad} Jer. 9. 23.
^{ae} Ps. 102. 4.
^{af} 1 Pet. 1. 24. Vid. 1 Cor. 7. 31.
^{ag} 2 Pet. 3. 10.
^{ah} Vid. Matt. 20. 12.
^{ai} Esa. 40. 7.
^{aj} cap. 5. 11.
^{ak} 1 Pet. 3. 14.

τας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν¹.

25

Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου.²

ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ³.

ἸΑΚΩΒΟΣ^a Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ 1 Α΄.

δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν.^b

Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσγητε ποικίλοις, γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν· ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ᾗτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτεῖτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθῇσεται αὐτῷ. αἰτεῖτω δὲ ἐν πίστει, μὴδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅτι λήψεται τι παρὰ τοῦ Κυρίου. ἀνὴρ δύνυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ· ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. Μακάριος ἀνὴρ ὃς

¹ — ἀμήν TWH (non marg.). ² + Ἐν στίχοις ψ 8: deest subscriptio in LTWH, ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ Tr. ³ — τοῦ ἀποστόλου S: Ἐπιστολαὶ (—Ἐπιστ. L) Καθολικαί. Ἰακώβου ἐπιστολή LTTr, ΙΑΚΩΒΟΥ WH. ⁴ λήμψεται LTTrWH. ⁵, LTWH marg., at Κυρίου ἀνὴρ WH text. R marg., Κυρίου ἀνὴρ R text. ⁶ [ὁ] WH.

ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι ^αδοκιμος γενόμενος λήψεται ¹
^δτὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ^εὃν ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος ²
^ατοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

- 13 Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, “Ὅτι ἀπὸ τοῦ³ Θεοῦ
 πειράζομαι.” ὁ γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν,
 14 πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. ἕκαστος δὲ πειράζεται,⁴
 ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας⁵ ἐξελκόμενος καὶ ὀδευζό-
 15 μενος· εἴτα ἡ ἐπιθυμία⁶ συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν·
⁷ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα⁸ ἀποκύει ⁹θάνατον.
 16, 17 ^βΜὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· πᾶσα
¹δόσις ἀγαθή, καὶ πᾶν ^κδῶρημα τέλειον ^ιἄνωθὲν ἐστι,
 καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, ^μπαρ’ ᾧ οὐκ
 18 ἐνι παραλλαγῇ, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. ^νβουληθεὶς
⁷ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς
^οἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ⁵ κτισμάτων.
 19 “Ὡστε⁶, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω⁷ πᾶς ἄνθρωπος
^βταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, ^ρβραδὺς εἰς τὸ λαλήσαι, ^τβραδὺς
 20 εἰς ὀργήν. ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ οὐ
 21 κατεργάζεται⁸. Διό ^αἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ
 περισσείαν ^κκακίας, ^ζἐν πραΰτητι⁹ δέξασθε τὸν ἔμφυτον
 22 λόγον, ^ντόν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Γί-
 νεσθε δὲ ^πποιηταὶ λόγου, ^τκαὶ μὴ μόνον ἀκροαταί¹⁰,
 23 ^απαραλογιζόμενοι ἑαυτούς. ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου
 ἐστὶ καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι
 24 τὸ πρόσωπον ^δτῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ^εἐσόπτρῳ· κατε-
 νόησε γὰρ ἑαυτόν καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελά-
 25 θετο ὁποῖος ἦν. ὁ δὲ ^απαρακύψας εἰς ^βνόμον· γέλειον
 τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ παραμείνας, οὗτος¹¹ οὐκ ἀκροα-
 τὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου,
 26 ^γοὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. Εἰ¹² τις
^δδοκεῖ θρῆσκος εἶναι ἐν ὑμῖν¹³, ^εμὴ χαλιναγωγῶν γλῶσ-
 σαν αὐτοῦ¹⁴, ἀλλ’¹⁵ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ¹⁶, τούτου
 27 μάταιος ^ζἡ θρησκεία¹⁷. ^θθρησκεία¹⁷ καθαρὰ καὶ ^ιἀμίαντος

¹ λήψεται LTTTrWH.² —ὁ Κύριος LTTTrWH.³ —τοῦ

LTTTrWH.

⁴ πειράζεται...ἐπιθυμίας, R marg.⁵ ἑαυτοῦ WH⁶ ἴστε LTTTrWH.⁷ (ἀγαπητοί.) + δὲ LTTTrWH.⁸ οὐκ ἐργάζεται LTTTrWH.⁹ πραΰτητι WH.¹⁰ ἀκροαταί

μόνον LTr (non marg.) WH.

¹¹ —οὗτος LTTTrWH.¹² + δὲ

L[Tr marg.].

¹³ —ἐν ὑμῖν LTTTrWH.¹⁴ ἑαυτοῦ WH

(non marg.).

¹⁵ ἀλλὰ LTTTrWH.¹⁶ ἑαυτοῦ LWH (non

marg.).

¹⁷ θρησκεία T.

* 1 Cor. 15. 2. Eph. 1. 13.

* Rom. 2. 13.

Cf. Matt. 7. 21, 24—27.

cap. 2. 14—20; 4. 11. 1 Joan. 2. 3, 10.

* Col. 2. 4.

* cap. 3. 6.

13. 12.

* 1 Pet. 1. 12.

* cap. 2. 12.

Gal. 2. 4; 5. 1, 13.

1 Pet. 2. 16.

2. 19. Vid. Joan. 8. 32.

* Vid. Luc. 11. 23.

* Matt. 3. 9.

1 Cor. 10. 12; 11. 16; 14. 37.

Heb. 4. 1.

* Ps. 34. 12, 13; 39. 1; 141. 3.

cap. 3. 2,

3, 6.

* Act. 26. 5.

* Heb. 7. 26.

* 1 Joan. 2. 21.

* cap. 3. 13.

Joan. 13. 17.

* 1 Cor. 13. 13.

* 1 Pet. 2. 1.

* 2 Cor. 7. 1.

* Rev. 22. 11.

* Rom. 1. 29.

^a cap. 3. 9.
^b Eph. 5. 20.
^c Vid. 1 Cor. 15. 24.
^d Matt. 25. 36.
^e Job 31. 17, 18.
^f Esa. 1. 17, 23.
^g 1 Tim. 6. 14. 1 Pet. 1. 19.
^h 2 Pet. 3. 14.
ⁱ 1 Tim. 5. 22. 1 Joan. 5. 18.
^j ver. 9.
^k Act. 10. 34.
^l Rom. 2. 11.
^m Eph. 6. 9.
ⁿ Col. 3. 25.
^o 1 Pet. 1. 17.
^p Vid. Matt. 22. 16.
^q 1 Cor. 2. 8. Cf. Act. 7. 2.
^r ver. 3.
^s Luc. 23. 11.
^t Act. 10. 30.
^u Cf. Rev. 15. 6; 19. 8.
^v Cf. Prov. 18. 23.
^w cap. 1. 6.
^x (Construction)
^y Vid. Luc. 18. 6.
^z Matt. 15. 19.
^{aa} 1 Cor. 1. 26, 27. Eph. 1. 4. Cf. Job 34. 19.
^{ab} Luc. 6. 20.
^{ac} 2 Cor. 8. 9. Rev. 2. 9. Cf. Luc. 12. 21.
^{ad} Vid. Matt. 25. 34.
^{ae} Luc. 12. 32.
^{af} cap. 1. 12.
^{ag} Cf. 1 Cor. 11. 22.
^{ah} Act. 16. 19. Cf. Act. 8. 3.
^{ai} Vid. Matt. 10. 18.
^{aj} 1 Tim. 6. 1. Vid. Act. 13. 45.
^{ak} Esa. 63. 19; 65. 1. Jer. 7. 10. Amos 9. 12. Act. 15. 17.
^{al} 19. 18. Rom. 13. 9. Vid. Matt. 19. 19.
^{am} 2. 25, 27. Gal. 2. 18.
^{an} Vid. Matt. 5. 21.
^{ao} 21. 13. Ezek. 25. 11, 14. Matt. 18. 32—35. Luc. 6. 38. Cf. Rom. 1. 31.
^{ap} 6. 12, 15; 7. 1.

παρὰ ^a τῷ¹ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτῇ ἐστίν, ^b ἐπισκέπτεσθαι
 ὁρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ^c ἄσπιλον
 ἑαυτὸν ^d τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

ἈΔΕΛΦΟΙ μου, μὴ ἐν ^e προσωποληψίαις² ἔχετε **2 Γ'.**
 τὴν πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ³ ^g τῆς
 δόξης.⁴ ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν⁵ συναγωγὴν ὑμῶν 2
 ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῇτι ^h λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ
 καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῇτι, καὶ ἐπιβλέψῃτε⁶ ἐπὶ 3
 τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα ^h τὴν λαμπράν, καὶ εἴπητε
 αὐτῷ⁷, “Σὺ κάθου ὧδε καλῶς,” καὶ ⁱ τῷ πτωχῷ εἴπητε,
 “Σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ κάθου⁸ ὧδε⁹ ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν
 μου.” καὶ¹⁰ οὐ¹¹ ^k διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε 4
 ἵκριται ^m διαλογισμῶν πονηρῶν;¹² Ἀκούσατε, ἀδελφοί 5
 μου ἀγαπητοί. ⁿ οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο^o τοὺς πτωχοὺς
 τοῦ κόσμου¹³ ^p τούτου¹⁴, ^q πλουσίους ἐν πίστει, καὶ ^r κλη-
 ρονόμους ^r τῆς βασιλείας ^s ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγα-
 πῶσιν αὐτόν; ὑμεῖς δὲ ^t ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. 6
 οὐχ¹⁵ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν¹⁶, καὶ αὐτοὶ
 “ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; οὐκ αὐτοὶ ^z βλασφημοῦσι 7
 τὸ καλὸν ^y ὄνομα ^y τὸ ἐπικληθὲν ἐφ’ ὑμᾶς; Εἰ μέντοι 8
 νόμον τελεῖτε βασιλικόν, ^z κατὰ τὴν γραφὴν, ^{aa} Ἀγα-
 πῆσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, ^{ab} καλῶς ποιεῖτε·
 εἰ δὲ ^c προσωποληπτεῖτε¹⁷, ^b ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγ- 9
 χόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς ^c παραβάται. ὅστις γὰρ 10
 ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, ^a πταίσει¹⁸ δὲ ἐν ^c ἐνί, γέγονε
 πάντων ^d ἔνοχος. ὁ γὰρ εἰπὼν, ^e “Μὴ μοιχεύσης,” εἶπε 11
 καί, ^e “Μὴ φονεύσης.” εἰ δὲ οὐ ^e μοιχεύσεις, φονεύσεις¹⁹
 δέ, γέγονας ^e παραβάτης νόμου. Οὕτω λαλεῖτε καὶ 12
 οὕτω ποιεῖτε, ὡς διὰ ^h νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες
 κρίνεσθαι. ⁱ ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεως²⁰ ^k τῷ μὴ ποιήσαντι 13
 ἔλεος· καὶ²¹ κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

Ἴτί τὸ²² ὄφελος, ἀδελφοί μου, ^m ἐὰν πίστιν λέγῃ τις²³ 14 Δ'.

¹ — τῷ T. ² προσωποληψίαις LTTTrWH. ³ Χριστοῦ, WH
 marg. ⁴; WH, R marg. ⁵ — τὴν LTTTrWH. ⁶ ἐπι-
 βλέψῃτε δὲ Tr marg. WH. ⁷ — αὐτῷ LTTTrWH. ⁸ ἢ κάθου ἐκεῖ
 WH (non marg.). ⁹ — ὧδε LTTTrWH. ¹⁰ — καὶ LTTTrWH.
¹¹ — οὐ WH marg. ¹² πονηρῶν. WH marg. ¹³ τῷ κόσμῳ
 LTTTrWH. ¹⁴ — τούτου LTTTrWH. ¹⁵ οὐχὶ L. ¹⁶ ὑμᾶς T.
¹⁷ προσωποληπτεῖτε LTTTrWH. ¹⁸ τηρήσῃ, πταίσις LTTTrWH.
¹⁹ μοιχεύεις, φονεύεις LTTTrWH. ²⁰ ἀνέλεος LTTTrWH. ²¹ — καὶ
 LTTTrWH. ²² — τὸ L[Tr marg.] WH. ²³ τις λέγῃ Tr marg.

^a ver. 23. cap. 4. 5. ^a Lev. 19. 18. Rom. 13. 9. Vid. Matt. 19. 19. ^b Vid. Joan. 16. 8. ^c ver. 11. Rom. 2. 25, 27. Gal. 2. 18. ^d cap. 3. 2. 2 Pet. 1. 10. Cf. Jud. 24. ^e Matt. 5. 19. ^f Vid. Matt. 5. 21. ^g Ex. 20. 14, 13. ^h cap. 1. 25. ⁱ Job 22. 6—11. Prov. 21. 13. Ezek. 25. 11, 14. Matt. 18. 32—35. Luc. 6. 38. Cf. Rom. 1. 31. ^k Matt. 6. 12, 15; 7. 1. ^l ver. 16. 1 Cor. 15. 82. ^m Cf. cap. 1. 22.

ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; ^a μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι
 15 αὐτόν; ^b ἂν δὲ ¹ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφή ^c γυμνοὶ ὑπάρχωσι
 16 καὶ λειπόμενοι ὥσι ² τῆς ἡμέρου τροφῆς, ^d εἴπη δέ
 τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, “Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαί-
 νεσθε καὶ χορτάζεσθε,” μὴ δώτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτή-
 17 δεια τοῦ σώματος, ^e τί τό ³ ὄφελος; οὕτω καὶ ἡ πίσ-
 18 τις, ἂν μὴ ἔργα ἔχῃ ⁴, νεκρά ἐστι καθ’ ἑαυτήν. ἀλλ’
 ἐρεῖ τις, “Σὺ πίστιν ἔχεις, ⁵ καὶ γὰρ ἔργα ἔχω.” Ἰδεῖξόν
 μοι τὴν πίστιν σου ⁶ ἐκ ⁶ τῶν ἔργων σου ⁷, καὶ γὰρ δείξω
 19 σοι ⁸ ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου ⁹. σὺ πισ-
 τεύεις ὅτι ^h ὁ Θεὸς εἰς ἐστὶ ¹⁰. καλῶς ποιεῖς. ⁱ καὶ τὰ
 20 δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι. θέλεις δὲ γνῶ-
 ναι, ^k ὡς ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις ⁹ χωρὶς τῶν ἔργων
 21 νεκρά ¹¹ ἐστίν; ^l Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ^m ἔργων
 ἐδικαιώθη, ⁿ ἀνερέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ
 22 θυσιαστήριον; βλέπεις ὅτι ἡ πίστις ¹² συνήργει ¹² τοῖς
 ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; ¹³
 23 καὶ ^o ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα, ^p “Ἐπίστευσε δὲ
 Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύ-
 24 νην,” καὶ ^q “φίλος Θεοῦ” ἐκλήθη. Ὁράτε τοίνυν ¹⁴ ὅτι
 ἐξ ἔργων δικαιούται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως
 25 μόνον. ¹⁵ ὁμοίως δὲ καὶ ^r Ραὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων
 ἐδικαιώθη, ^s ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ^t ἑτέρα
 26 ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; ὥσπερ γὰρ ¹⁶ τὸ σῶμα ⁹ χωρὶς πνεύ-
 ματος νεκρόν ἐστίν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ¹⁷
 ἔργων νεκρά ἐστὶ.

Ε. 3 ΜΗ πολλοὶ ^u διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου,
 2 εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα ¹⁸ ληψόμεθα ¹⁹. ^x πολλὰ γὰρ
^y πταίμεν ἅπαντες. ^z εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος
^a τέλειος ἀνὴρ, ^b δυνατὸς χαλιναγωγεῖν καὶ ὅλον τὸ
 3 σῶμα. ^c Ἰδοὺ ²⁰ τῶν ἵππων ^b τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στό-
 ματα βάλλομεν ^c πρὸς ²¹ τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν ²², καὶ
 4 ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μεταγομεν. Ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα

¹ — δὲ TTrWHR. ² — ὅσι TTrWHR. ³ — τὸ L[Tr marg.]
 WH. ⁴ ἔχῃ ἔργα LTrWHR. ⁵ ἔχεις; WH marg. ⁶ χωρὶς
 LTrWHR. ⁷ — σου LTrWHR. ⁸ σοι δείξω TTr (non marg.)
 WH. ⁹ — μου TTrWHR. ¹⁰ εἰς ἐστὶν ὁ θεός LT (θεός, T)
 TrR text., εἰς θεὸς ἐστὶν Tr marg. WH text. (ἐστίν;), R marg.,
 at εἰς ὁ θεός ἐστὶν WH marg. ¹¹ ἀργῇ LTrWHR. ¹² συν-
 ἔργει T, συνέργει Tr (non marg.). ¹³ ἐτελειώθη, WH, ἐτελειώθη·
 R (non marg.). ¹⁴ — τοίνυν LTrWHR. ¹⁵; SBELTr.
¹⁶ — γὰρ WH (non marg.). ¹⁷ — τῶν T[Tr] WHR. ¹⁸ κρίμα
 SBELTr. ¹⁹ ληψόμεθα LTrWH. ²⁰ εἰ δὲ LTrWHR.
²¹ εἰς LTrWHR. ²² ἡμῖν αὐτοὺς Tr marg.

1 Tim. 1. 7. ²¹ 1 Reg. 8. 46. Prov. 20. 9. Eccles. 7. 20. 1 Joan. 1. 8, 10. ²² cap.
 2. 10. ²³ Cf. Matt. 12. 34—37. ²⁴ Vid. cap. 1. 4. ²⁵ ver. 3. cap. 1. 26.
²⁶ Ps. 82. 9. ²⁷ 2 Pet. 1. 8.

^a Cf. ver.
 17. Act.
 16. 31.
^b Lev. 25.
 35. Job
 31. 19, 20.
 Vid. Luc.
 3. 11.
^c Matt. 25.
 35.
^d 1 Joan. 8.
 17, 18.
^e ver. 14.
^f cap. 3. 13.
 Cf. Gal. 5.
 6. Vid.
 Matt. 7. 16.
^g (var.
 lect.)
 ver. 20, 26.
 Rom. 3.
 28; 4. 6.
^h Deut. 6.
 4. Cf.
 Rom. 2.
 17—25.
ⁱ Matt. 8.
 28, 29.
 Marc. 1.
 24; 5. 7.
 Luc. 4. 33.
 34. Act.
 16. 17; 19.
 15.
^k Judic. 9.
 4. Cf.
 1 Cor. 15.
 36. Gal. 3.
 1.
^l Gen. 22. 9,
 12; 16—18.
^m Cf. Joan.
 6. 28, 29.
 1 Thess. 1.
 3. 2 Thess.
 1. 11.
ⁿ Heb. 11.
 17.
^o ver. 8.
 Vid. Rom.
 9. 17.
^p Gen. 15.
 6. Rom.
 4. 3. Gal.
 3. 6.
^q 2 Chr. 20.
 7. Esa. 41.
 8.
^r Heb. 11.
 31.
^s Vid. Luc.
 10. 38.
^t Josh. 2.
 1—22; 6.
 23.
^u Matt. 23.
 8 (var.
 lect.).
 Act. 13. 1.
 Rom. 2. 20,
 21. Cf.

^a Ps. 12. 3.
⁴ : 73. 8. 9.
^b Prov. 26.
 20, 21.
^c Ps. 120.
 2-4.
 Prov. 16.
 27.
^d Cf. Matt.
 15. 18.
^e Jud. 23.
^f cap. 1. 23.
^g Vid.
 Matt. 5. 22.
^h (var.
 lect.) cap.
 1. 8. Cf.
 ver. 16.
 Vid. cap. 1.
 27.
ⁱ Ps. 140. 3.
 Eccles. 10.
 11. Rom.
 3. 13.
^k Vid. cap.
 1. 27.
^l Cf. Gen.
 1. 26, 27 ;
 5. 1 ; 9. 6.
 1 Cor. 11.
 7. Col. 3.
 10.
^m cap. 2.
 18.
ⁿ Gal. 1. 13.
 Eph. 4. 22.
 1 Tim. 4.
 12. Heb.
 13. 7.
 1 Pet. 1. 15,
 18 ; 2. 12 ;
 3. 1, 2. 16.
 2 Pet. 2. 7 ;
 3. 11.
^o cap. 1. 21.
^p ver. 16.
 Vid. Act.
 5. 17.
^q ver. 16.
 Rom. 2. 8.
 2 Cor. 12.
 20. Gal. 5.
 20. Phil. 1.
 16 (17) ; 2. 3.
^r ver. 17.
 cap. 1. 17.
^s Cf. 1 Cor.
 2. 6, 7.
^t 1 Cor. 2.
 14 ; 15. 44,
 46. Jud.
 19.
^u 1 Reg.
 22. 22.
 2 Thess. 2.
 9. 1 Tim.
 4. 1. Rev.
 2. 24.
^v Vid. Luc.
 21. 9.
^w Cf. cap. 4. 8.
 2 Cor. 7. 11.
 Ose. 10. 12.
^x Luc. 6. 36.
 1. 5. 1 Pet. 1. 22.
^y Cf. cap. 2. 4.
^z Matt. 5. 9.

τηλικάυτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων¹ ἐλαυνόμενα, μεταάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἂν² ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται³. οὕτω καὶ ἡ⁵ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστί, καὶ⁶ μεγαλαυχεῖ⁴. Ἴδου⁵ ὀλίγον⁵ πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει· καὶ⁶ ἡ γλῶσσα⁷ 6 πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας.⁸ οὕτως⁹ ἡ γλῶσσα¹⁰ καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ¹¹ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν¹² τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς¹³ γέέννης· πᾶσα γὰρ φύσις 7 θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ· τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι¹². 8 ἡ ἀκατάσχετον¹³ κακόν, ἡ μεστὴ τοῦ θανατηφόρου. ἐν 9 αὐτῇ εὐλογοῦμεν¹⁴ τὸν Θεόν¹⁴ καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους· τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γεγονότας· ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται 10 εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι. μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὁπῆς 11 βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; μὴ δύναται, ἀδελφοί 12 μου, συκὴ ἐλαίας ποιῆσαι, ἡ ἄμπελος σῦκα; οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἄλυκόν καὶ¹⁵ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; ^mδειξάτω ἐκ 13 τῆς καλῆςⁿ ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ^o ἐν πράττητι¹⁶ σοφίας. εἰ δὲ^p ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ^q ἐρίθειαν¹⁷ ἐν 14 τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας¹⁸. Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία^r ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ'^s ἐπίγειος, ^tψυχικὴ, ^uδαιμονιώδης. ὅπου γὰρ^z ζῆλος καὶ^q ἐρίθεια²⁰, ἐκεῖ^{h x} ἀκαταστα- 16 σία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ^r ἄνωθεν σοφία 17 πρῶτον μὲν^v ἁγνὴ ἐστίν, ἔπειτα^w εἰρηνικὴ, ^aἐπιεικής, εὐπειθής, ^bμεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ^cἀδιάκριτος καὶ²¹ ἀνυπόκριτος. ^zκαρπὸς δὲ τῆς²² δικαιο- 18 σύνης^e ἐν εἰρήνῃ^f σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

¹ ἀνέμων σκληρῶν LTTTrWH. ² - ἂν TTr ([ἂν] Tr marg.) WHR. ³ βούληται TTrWHR. ⁴ μεγάλα αὐχεῖ LTTTrWHR. ⁵ ἡλίκην LTTTrWHR. ⁶ - καὶ T. ⁷ T. ⁸ - WHR (non marg.). ⁹ - οὕτως LTTTrWHR. ¹⁰ ἡ γλῶσσα, R marg. alter. ¹¹ καὶ T. ¹² δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων LTrWHR, δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων T (ita vult) Tr marg. ¹³ ἀκατάστατον LTTTrWHR. ¹⁴ Κύριον LTTTrWHR. ¹⁵ οὐτε ἄλυκόν LTTTrWHR. ¹⁶ πράττητι WH. ¹⁷ ἐριθείαν LTTTr, ἐριθίαν WH. ¹⁸ τῆς ἀληθείας καὶ ψεύδεσθε T. ¹⁹ ἀλλὰ TTrWH. ²⁰ ἐριθεία LTTTr, ἐριθία WH. ²¹ - καὶ (+) LTTTrWHR. ²² - τῆς LTTTrWH.

² Cf. cap. 4. 8. 2 Cor. 7. 11. ^a Heb. 12. 11. ver. 18. Prov. 11. 18. Esa. 32. 17. Ose. 10. 12. Phil. 1. 11. ^b Phil. 4. 4. 1 Tim. 3. 3. Tit. 3. 2. 1 Pet. 2. 13. ^c Luc. 6. 36. ^d Cf. cap. 2. 4. ^e Rom. 12. 9. 2 Cor. 6. 6. 1 Tim. 1. 5. 2 Tim. 1. 5. 1 Pet. 1. 22. ^f Matt. 5. 9. ^g Gal. 6. 7, 8. ^h cap. 1. 8.

- 4 ΠΟΘΕΝ πόλεμοι καὶ¹ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν² τῶν στρατευσόμενων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε·³ φονεύετε⁴ καὶ⁵ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν. μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε,⁶ οὐκ ἔχετε δέ⁷, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε,⁸ διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. Μοιχοὶ καὶ⁹ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου¹⁰ ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστίν¹¹; ὃς ἂν¹² οὖν βουλευθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται.
- 5 ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς¹³ ἡ γραφή λέγει;¹⁴ ἢ πρὸς¹⁵ φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα¹⁶ ὃ κατώκησεν¹⁷ ἐν ἡμῖν;¹⁸ μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει,¹⁹ Ὁ Θεὸς ὑπερῆφάνοις ἀντιτάσσεται,²⁰ ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.²¹ Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ.²² ἀντίστητε²³ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν.²⁴ Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἀγνίστατε καρδίας,²⁵ δίψυχοι. τάλαιπωρήσατε καὶ²⁶ πενήθησατε καὶ²⁷ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω²⁸,
- 10 καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν.²⁹ ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ³⁰ Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.
- 11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, καὶ³¹ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμον, καὶ κρίνει νόμον·³² εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ³³ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτής. εἰς ἐστίν³⁴ ὁ νομοθέτης³⁵ ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ³⁶ ἀπολέσαι·³⁷ οὐδὲν τίς εἶ ὃς κρίνεις³⁸ τὸν ἕτερον³⁹;
- 13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες,⁴⁰ Ὁ Σήμερον καὶ⁴¹ αὔριον πορευσώμεθα⁴² εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν⁴³ ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἓνα⁴⁴ καὶ ἐμπορευσώμεθα⁴⁵, καὶ κερδήσωμεν⁴⁶.
- 14 οἷτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ⁴⁷ τῆς αὔριον⁴⁸ ποία

¹ Cf. Rom. 7. 23.
² 1 Pet. 2. 11.
³ cap. 5. 6.
⁴ Cf. Act. 7. 9.
⁵ Rom. 8. 26.
⁶ Esa. 54. 5.
⁷ Jer. 2. 2.
⁸ Ezek. 16. 32.
⁹ 2 Pet. 2. 14.
¹⁰ Vid. Matt. 12. 39.
¹¹ Cf. Matt. 6. 24.
¹² Joan. 15. 19.
¹³ 1 Joan. 2. 15.
¹⁴ Rom. 8. 7.
¹⁵ Eph. 2. 15.
¹⁶ Vid. cap. 2. 8.
¹⁷ Cf. Gal. 5. 19—24.
¹⁸ 1 Cor. 6. 19.
¹⁹ 2 Cor. 6. 16.
²⁰ ver. 10.
²¹ Vid. Matt. 13. 12.
²² Cf. Jer. 3. 14.
²³ Ose. 2. 19.
²⁴ cap. 1. 12.
²⁵ Prov. 3. 34.
²⁶ 1 Pet. 5. 5.
²⁷ Vid. Matt. 23. 12.
²⁸ 2 Cor. 7. 6.
²⁹ ver. 10.
³⁰ 1 Pet. 5. 8, 9.
³¹ Cf. Eph. 4. 27;
³² 6. 11.
³³ 2 Chr. 15. 2.
³⁴ Lam. 3. 57.
³⁵ Zech. 1. 3.
³⁶ Mal. 3. 7.
³⁷ Cf. Luc. 15. 20.
³⁸ Heb. 7. 19.
³⁹ Esa. 1. 16.
⁴⁰ Jer. 4. 14.
⁴¹ Cf. cap. 8. 17.
⁴² cap. 1. 8.
⁴³ Cf. Matt. 5. 4.
⁴⁴ 1 Pet. 5. 6.
⁴⁵ Ps. 138. 6.
⁴⁶ Cf. Luc. 1. 52.
⁴⁷ Cf. 2 Cor. 12. 20.
⁴⁸ Rom. 1. 30.
⁴⁹ Vid. Matt. 7. 1.
⁵⁰ cap. 5. 1.

¹ + πόθεν LTTTrWHR.
² φονεύετε, WH marg.
³ + καὶ T.
⁴ — δὲ LTTTrWHR.
⁵ — Μοιχοὶ καὶ LTTTrWHR.
⁶ ἐστὶν τῷ θεῷ T.
⁷ ἐὰν LTrWH.
⁸ —; L(SBE) WH (non marg.).
⁹ Πρὸς WH (non marg.).
¹⁰ R (non marg.).
¹¹ κατώκησεν LTTTrWHR (non marg.).
¹² ἡμῖν, WH marg. alter, ἡμῖν. R marg.
¹³ + δὲ LTTTrWHR.
¹⁴ — καὶ T.
¹⁵ μεταστραφήτω WH (non marg.).
¹⁶ — τοῦ LTTTrWHR.
¹⁷ ἢ LTTTrWHR.
¹⁸ — ὃ WH (non marg.).
¹⁹ + καὶ κριτής, LTTTrWHR.
²⁰ + δὲ LTTTrWHR.
²¹ ὁ κρίνων LTTTrWHR.
²² πλησίον LTTTrWHR.
²³ πορευσώμεθα BELTTTrWHR.
²⁴ ποιήσωμεν BELTTTrWHR.
²⁵ — ἓνα LTTTrWHR.
²⁶ ἐμπορευσώμεθα BELTTTrWHR.
²⁷ κερδήσωμεν BELTTTrWHR.
²⁸ τὰ L[Tr marg.] WH marg., — τὸ WH text.
²⁹ delet · WH (non marg.).

¹ cap. 1. 22.

² Esa. 33. 22.

³ Matt. 10. 28.

⁴ Rom. 14. 4.

⁵ Prov. 27. 1. Luc. 12. 18—20.

⁶ cap. 5. 9.

^a Ps. 102. 3.
^b Job 7. 7.
^c Act. 13.
^d Cf. Dan.
^e 5. 23.
^f Vid. Act.
^g 18. 21.
^h 1 Joan. 2.
ⁱ 16.
^j Cf. 1 Cor.
^k 5. 6.
^l 2 Pet. 2.
^m 21. Cf.
ⁿ Luc. 12. 47.
^o 48. Joan.
^p 9. 41.
^q cap. 4. 13.
^r Luc. 6. 24.
^s Esa. 13. 6.
^t Ezek. 30. 2.
^u Rom. 3.
^v 16.
^w Matt. 6.
^x 19. 20.
^y Job 13.
^z 28. Esa.
^{aa} 50. 9.
^{ab} Matt. 8.
^{ac} 4. Cf.
^{ad} Luc. 9. 5.
^{ae} Rom. 2. 5.
^{af} 2 Pet. 3. 7.
^{ag} Vid. Luc.
^{ah} 12. 21.
^{ai} Cf. ver. 8.
^{aj} 9.
^{ak} Lev. 19.
^{al} 13. Job
^{am} 24. 10, 11.
^{an} Jer. 22. 13.
^{ao} Mal. 3. 5.
^{ap} Deut. 24.
^{aq} 15.
^{ar} Ex. 2. 23.
^{as} Rom. 9.
^{at} 29.
^{au} 2 Pet. 2.
^{av} 13. Cf.
^{aw} Job 21. 13.
^{ax} Luc. 16. 19.
^{ay} Ezek. 16.
^{az} 49 (Septuagint.).
^{ba} Amos 6. 4
^{bb} (Septuagint.).
^{bc} 1 Tim. 5. 6.
^{bd} Cf. Luc.
^{be} 21. 34.
^{bf} Jer. 12. 3.
^{bg} cap. 4. 2.
^{bh} Vid. Act.
^{bi} 3. 14.
^{bj} Vid.
^{bk} 1 Thess. 2.
^{bl} 19.
^{bm} Luc. 18. 7.
^{bn} Deut. 11. 14. Job 29. 23. Jer. 5. 24. Ose. 6. 3. Joel 2. 23. Zech. 10. 1. 1 Thess.
^{bo} 3. 13. Vid. 1 Pet. 5. 10. Cf. Rom. 13. 11, 12. Phil. 4. 5. Heb. 10. 25, 37.
^{bp} 1 Pet. 4. 7. Matt. 7. 1, 2. cap. 4. 12 (var. lect.). Cf. 1 Pet. 4. 5.
^{bq} Matt. 24. 33. Rev. 3. 20. Joan. 13. 15. Heb. 4. 11. Col. 1. 11. Matt.
^{br} 5. 10, 12. Cf. Dan. 12. 12. 1 Pet. 3. 14. cap. 1. 12. Job 1. 21, 22; 2. 10.

¹ γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν· ² ἅτμις γὰρ ³ ἐστὶν ⁴ ἡ ⁵ πρὸς ὀλίγον
 φαινομένη, ἔπειτα δὲ ⁶ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ λέγειν ¹⁵
 ὑμᾶς, ⁷ “Εὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσωμεν, καὶ
 ποιήσωμεν ⁹ τοῦτο ἢ ἐκείνο.” νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ¹⁶
 ταῖς ἀλαζονεαῖς ¹⁰ ὑμῶν· ¹¹ πάντα καύχησις τοιαύτη
 πονηρά ἐστίν. ¹² εἰδοῦσι οὖν καλὸν ποιεῖν, καὶ μὴ ¹⁷
 ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

¹⁸ ὦ ἄΓΕ νῦν ¹⁹ οἱ πλούσιοι, ²⁰ κλαύσατε ὁλολύζοντες ἐπὶ ²¹ 55'.
 ταῖς ²² τάλαιπωραῖς ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ²³ ὁ πλου- ²⁴ 2
 τος ὑμῶν σέσηπε, καὶ ²⁵ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα
 γέγονεν· ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, ²⁶ 3
 καὶ ὁ ἱὸς αὐτῶν ²⁷ εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγε-
 ται τὰς σάρκας ὑμῶν ²⁸ ὡς πῦρ· ²⁹ ἐθησανρίσατε ³⁰ ἐν ³¹
 ἐσχάταις ἡμέραις. ³² ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ³³ 4
 ἀμνησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ³⁴ ἀφ'
 ὑμῶν, κρᾶζει· καὶ ³⁵ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ
 ὧτα Κυρίου Σαβαωθ εἰσεληλύθασιν ³⁶ 5
 τῆς γῆς, καὶ ³⁷ ἐσπαταλήσατε. ³⁸ ἐθρέψατε τὰς καρδίας
 ὑμῶν ³⁹ ὡς ⁴⁰ 14 ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε, ⁴¹ ἀφονεύ- ⁴² 6
 σατε ⁴³ τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν. ⁴⁴ 15

Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως ⁴⁵ τῆς παρουσίας ⁴⁶ 7
 τοῦ Κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον
 καρπὸν τῆς γῆς, ⁴⁷ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ, ἕως ἂν ⁴⁸ 16 λάβῃ
⁴⁹ ἐυτεὸν ⁵⁰ 17 πρῶτον ⁵¹ 18 καὶ ὄψιμον· μακροθυμήσατε καὶ ⁵² 8
 ὑμεῖς, ⁵³ στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ⁵⁴ ὅτι ⁵⁵ ἡ παρουσία
 τοῦ Κυρίου ⁵⁶ ἤγγικε. Μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ⁵⁷ 9
 ἀδελφοί ⁵⁸ 19, ἵνα μὴ κατακριθῆτε ⁵⁹ 20. ⁶⁰ 21 ἰδοὺ ⁶¹ 21 κ' ⁶² 21
 κριτὴς ⁶³ 21 πρὸ τῶν ⁶⁴ 21
 θυρῶν ἑστηκεν. ⁶⁵ 21 Ὑπόδειγμα λάβετε τῆς κακοπαθείας, ⁶⁶ 10
 ἀδελφοί μου, καὶ ⁶⁷ 22 τῆς ⁶⁸ 22 μακροθυμίας, ⁶⁹ 22 τοὺς προφήτας
 οἱ ἐλάλησαν ⁷⁰ 23 τῷ ὀνόματι Κυρίου. ⁷¹ 23 ἰδοὺ μακαρίζομεν ⁷² 11
 τοὺς ⁷³ 24 ὑπομένοντας ⁷⁴ 24. ⁷⁵ 24 τὴν ⁷⁶ 24 ὑπομονὴν ⁷⁷ 24 ἰωβ ⁷⁸ 24 ἠκούσατε,

¹ — γὰρ [Tr] WH (non marg.) R. ² ὑμῶν· WH text. ³ — γὰρ
 LWH marg. ⁴ ἐστὶν LTrWHR. ⁵ — ἡ WH (non marg.).
⁶ καὶ LTrWHR. ⁷ θέλη Tr marg. WH (non marg.). ⁸ ζήσωμεν
 LTrWHR. ⁹ ποιήσωμεν BELTrWHR. ¹⁰ ἀλαζονεαῖς TWH.
¹¹ ὑμῶν· ὡς πῦρ ἐθ. WH (non marg.). ¹² ἀφστερημένος
 TTrWH. ¹³ εἰσεληλύθ. LTrWH. ¹⁴ — ὡς LTrWHR.
¹⁵ ὑμῖν; WH (non marg.). ¹⁶ — ἂν TTrWHR. ¹⁷ — ἐυτεὸν LTrWH.
¹⁸ πρῶτον TTrWH. ¹⁹ ἀδελφοί, κατ' ἀλλήλων, LTrWHR.
²⁰ κριθῆτε LTrWHR. ²¹ + ὁ LTrWHR. ²² ἀδελφοί,
 τῆς κακοπαθείας (κακοπαθίας WH) καὶ LTrWHR. ²³ + ἐν
 LTrWHR. ²⁴ ὑπομειναντας LTrWHR.

¹ Luc. 18. 7.
² Deut. 11. 14. Job 29. 23. Jer. 5. 24. Ose. 6. 3. Joel 2. 23. Zech. 10. 1. 1 Thess.
³ 3. 13. Vid. 1 Pet. 5. 10. Cf. Rom. 13. 11, 12. Phil. 4. 5. Heb. 10. 25, 37.
⁴ 1 Pet. 4. 7. Matt. 7. 1, 2. cap. 4. 12 (var. lect.). Cf. 1 Pet. 4. 5.
⁵ Matt. 24. 33. Rev. 3. 20. Joan. 13. 15. Heb. 4. 11. Col. 1. 11. Matt.
⁶ 5. 10, 12. Cf. Dan. 12. 12. 1 Pet. 3. 14. cap. 1. 12. Job 1. 21, 22; 2. 10.

- καὶ ^ατὸ τέλος Κυρίου εἶδετε, ὅτι πολὺσπλαγχνός
 12 ἐστὶν ὁ ^βΚύριος καὶ ^γοικτίρμων. Πρὸ πάντων δέ,
 ἀδελφοί μου, ^δμὴ ὀμνύετε μήτε τὸν οὐρανόν, μήτε
 τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν ^ετὸ
 ναί, ναί, καὶ τὸ οὐ, οὐ· ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν ^ςπέσχητε.
 13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις;
 14 ^φψαλλέτω. ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω
 τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθω-
 σαν ἐπ' αὐτόν, ^ρἵνα αἰείψαντες αὐτόν ^ςἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνό-
 15 ματι τοῦ ^ςΚυρίου. καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως ^ςσώσει
 τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτόν ὁ Κύριος· ^ςκαὶ ἁμαρ-
 16 τίας ἡ ^ςπεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ^ςἘξομολο-
 γείσθε ^ςἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ ^ςεὐχεσθε
 ὑπὲρ ἀλλήλων, ὥπως ἰαθῇτε. ^ςπολὺ ἰσχύει δέησις
 17 δικαίου ^ςἐνεργουμένη. Ὁ ^ςἝλίας ἄνθρωπος ἦν ^ςὁμοιο-
 παθὴς ἡμῖν, καὶ ^ςπροσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέ-
 ξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ ἐνιαντοὺς τρεῖς καὶ
 18 μῆνας ἕξ. καὶ ^ςἅλιν προσηύξατο, καὶ ^ςὁ οὐρανὸς
 ὑετὸν ἔδωκε ^ς, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.
 19 Ἀδελφοί ^ς, ^ςεάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀλη-
 20 θείας, καὶ ^ςἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, ^ςγινώσκειτω ὅτι ὁ
 ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, ^ςσώ-
 σει ψυχὴν ^ςἐκ θανάτου ^ς, καὶ ^ςκαλύψει πλῆθος ἁμαρ-
 τιῶν. ^ς

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ ¹⁶.

Α'. 1 ΠΕΤΡΟΣ ^ςἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ^ςἐκλεκτοῖς
^ςπαρεπιδήμοις ^ςδιασπορᾶς ^ςΠόντου, ^ςΓαλατίας, ^ςΚαπ-

¹ - ὁ WH marg. ² ὑπὸ κρίσιν BELTTrWHR. ³ - αὐτόν
 TWH. ⁴ - τοῦ L[Tr]. ⁵ [τοῦ Κυρίου] WH. ⁶ + οὐν
 LTrWHR. ⁷ τὰς ἁμαρτίας LTrWHR. ⁸ προσευχέσθε
 LTr marg. WH (non marg.). ⁹ Ἕλίας LTr, Ἡλείας T, Ἡλείας
 WH. ¹⁰ ἔδωκεν ὑετὸν LTr (non marg.) WH marg. ¹¹ + μου
 LTrWHR. ¹² γινώσκετε Tr marg. WH (non marg.) R marg.
¹³ + αὐτοῦ LT[Tr marg.] WH. ¹⁴ ἐκ θανάτου αὐτοῦ WH marg.
¹⁵ + Ἰακώβου ἐπιστολὴ ἐγρᾶφῃ ἐν στίχοις συμβ'. S, deest subscriptio
 LTrWH, + Ἰακώβου Tr. ¹⁶ Πέτρον καθολικὴ ἐπιστολὴ πρώτη S:
 Πέτρον A tantum LTrWH: Πέτρον ἐπιστολὴ ᾧ Tr.

Gal. 6. 1. ¹ Ps. 51. 13. Dan. 12. 3. Mal. 2. 6. ² Rom. 11. 14. 1 Cor. 7. 16;
 9. 22. 1 Tim. 4. 16. Jud. 23. Cf. Ezek. 13. 19. ³ 1 Pet. 4. 8. Cf. Ps. 32. 1; 85. 2.
 Prov. 10. 12. ⁴ 2 Pet. 1. 1. ⁵ cap. 2. 9. Vid. Luc. 18. 7. Cf. Eph. 1. 4. 5.
⁶ cap. 2. 11. Heb. 11. 13. ⁷ Jac. 1. 1. Vid. Joan. 7. 35. ⁸ Act. 2. 9. ⁹ Vid.
 Act. 16. 6.

^α Job 42.
 10. 12.
^β Ex. 34. 6.
 Num. 14.
 18. Luc.
 6. 36.
^γ Matt. 5.
 34.
^δ 2 Cor. 1.
 17-19.
^ε Rom. 15.
 9. 1 Cor.
 14. 15.
 Eph. 5. 19.
 Cf. Col. 3.
 16.
^ς Act. 11.
 30.
^φ Marc. 6.
 13. Vid.
 Marc. 16.
 18.
^ρ Marc. 10.
 52. Cf.
 ver. 16.
 Act. 9. 40;
 28. 8. Vid.
 Matt. 8. 10.
^ρ Isa. 33.
 24. Matt.
 9. 2.
^ς Vid. Act.
 19. 18.
^ς Heb. 12.
 13.
^ς Gen. 18.
 23-32; 20.
 17. Num.
 11. 2.
 1 Reg. 13.
 6; 17. 22.
 2 Reg. 4.
 33; 19.
 15-20; 20.
 2-5. Job
 42. 8. Ps.
 34. 15; 145.
 18. Prov.
 15. 29.
 1 Pet. 3. 12.
^ς 2 Cor. 1.
 6. Gal. 5.
 6. Eph. 3.
 20. Col. 1.
 29.
 1 Thess. 2.
 13.
^ο 1 Reg. 17.
 1; 18. 1.
 Luc. 4. 25.
^ρ Act. 14.
 15.
^ς 1 Reg. 18.
 42.
^ς 1 Reg. 18.
 45.
^ς Cf. Matt.
 18. 15.

^a Vid. Act. 2. 9.
^b Act. 16. 7.
^c Act. 2. 23.
 Cf. ver. 20.
 Rom. 8. 29;
 11. 2.
^d 2 Thess. 2. 13. Vid. 1 Thess. 4. 3.
^e ver. 14.
 22. Rom. 1. 5; 6. 16;
 16. 19. 26.
 2 Cor. 10. 5. 6.
^f Cf. Heb. 10. 22; 12. 24.
^g 2 Pet. 1. 2. 2 Joan. 3.
^h Dan. 4. 1; 6. 25. Jud. 2.
ⁱ 2 Cor. 1. 3. Eph. 1. 3. Vid. Rom. 15. 6.
^k Tit. 3. 5.
^l ver. 23.
 Cf. Joan. 3. 3. Jac. 1. 18.
^m Tit. 3. 7. Cf. 2 Thess. 2. 16.
ⁿ cap. 3. 21. Cf. 1 Cor. 15. 20.
^o Rom. 8. 17.
^p 1 Cor. 9. 26. Cf. Luc. 12. 33. 2 Tim. 1. 10.
^q Cf. cap. 5. 4.
^r Jud. 1. Cf. 2 Tim. 4. 8.
^s Col. 1. 5. Cf. Heb. 10. 34.
^t Gal. 3. 23. Phil. 4. 7.
^u Vid. Eph. 2. 8. Cf. 2 Thess. 2. 13.
^v Cf. Rom. 6. 18. 17.
 2 Cor. 4. 12.
^w Jac. 1. 2.

παδοκίας, ^a Ἀσίας, καὶ ^b Βιθυνίας, κατὰ ^c πρόγνωσιν ² Θεοῦ πατρός, ^d ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, εἰς ^e ὑπακοὴν καὶ ^f ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· ^g χάρις ὑμῖν καὶ ^h εἰρήνη πληθυνθείη.

ⁱ Εὐλόγητος ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ³ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ^k κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἁναγεννήσας ἡμᾶς ^l εἰς ἐλπίδα ζώσαν ^m δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς ⁿ κληρονομίαν ^o ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ^p ἀμάραντον, ^q τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ἡμᾶς ², τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ ^r φρουρουμένους ^s διὰ πίστεως, εἰς σωτηρίαν ^t ἐτοιμὴν ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ· ἐν ᾧ ^u ἀγαλλιάσθε, ^v ὀλίγον ⁶ ἄρτι, εἰ δέον ἐστὶ ³, λυπηθέντες ἐν ^w ποικίλοις πειρασμοῖς, ἵνα ^x τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ τιμώτερον ⁴ χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, ^y διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένον, εὐρεθῇ εἰς ^z ἔπαινον καὶ ^{aa} τιμὴν καὶ ^{ab} δόξαν ⁵, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃν οὐκ εἰδότες ⁶ ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρώντες, ^c πιστεύοντες δέ, ^d ἀγαλλιάσθε ⁷ χαρᾷ ἀνεκκαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, κομιζόμενοι ^h τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν ⁸, σωτηρίαν ψυχῶν· περὶ ἧς σωτηρίας ⁱ ἐξέζητήσαν καὶ ἐξηρένησαν ⁹ ¹⁰ προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, ^j ἐρευνῶντες ¹⁰ ^k εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου ^l τὸ ¹¹ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα ^m Χριστοῦ, ⁿ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· οἷς ¹² ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ἡμῖν ¹³ δὲ διηκόνουν αὐτά, ¹³ ^a νῦν ἀνγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισσαμένων ὑμᾶς ἐν ¹⁴ Πνεύματι Ἀγίῳ ^p ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, ^q εἰς ᾧ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι ^r παρακύψαι.

Διὸ ^s ἀναζωσάμενοι τὰς ὁσφύας τῆς διανοίας ¹³ B'. ὑμῶν, ^t νήφοντες, τελείως ¹⁵ ἐλπίζατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ^u ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὡς τέκνα ^v ὑπακοῆς, μὴ ^{uz} ¹⁶ σονσχηματιζόμενοι ^w ταῖς πρό- ¹⁴

¹ ὑμᾶς E. ² ὑμᾶς LTrWHR. ³ —ἐστὶ TTr ([ἐστίν] Tr marg.) WH. ⁴ πολυτιμότερον LTrWHR. ⁵ δόξαν καὶ τιμὴν LTrWHR. ⁶ ἰδόντες LTrWHR. ⁷ ἀγαλλιάτε Tr marg. WH. ⁸ —ὑμῶν WH. ⁹ ἐξηραύνησαν TTrWH. ¹⁰ ἐραυνῶντες TTrWH. ¹¹ ἐδηλοῦτο WH marg. ¹² ὑμῖν LTrWHR. ¹³ —, WH marg. ¹⁴ —ἐν LTrWH. ¹⁵, νήφοντες τελείως, WH. ¹⁶ συν- TrWH.

Cf. cap. 4. 12. Heb. 12. 11. ^a cap. 5. 10. ^a Jac. 1. 3. Cf. 1 Cor. 3. 13. 15. Rev. 3. 18. Job 23. 10. Ps. 66. 10. Prov. 17. 3. Esa. 48. 10. Dan. 11. 35. Zecl. 13. 9. ^b 1 Cor. 4. 5. ^c Rom. 2. 7, 10. ^d Vid. Luc. 17. 18. ^e ver. 13. cap. 4. 12. Cf. Luc. 17. 30. ^f Cf. Joan. 20. 29. Heb. 11. 27. ^g Vid. Luc. 24. 52. ^h Cf. Rom. 6. 22. ⁱ 2 Pet. 1. 19. ^k Cf. Dan. 8. 13, 14; 9. 24–26. ^l 2 Pet. 1. 21. ^m Rom. 8. 9. Vid. Act. 16. 7 (var. lect.). ⁿ Act. 3. 18. Vid. Matt. 26. 24 & Luc. 24. 26. ^o Dan. 12. 4, 9, 13. Matt. 13. 17. Cf. Heb. 11. 39, 40. ^p Act. 2–4. ^q Cf. Eph. 3. 10. ^r Jac. 1. 25. ^s Luc. 12. 35. Vid. Eph. 6. 14. ^t 1 Thess. 5. 6, 8. 2 Tim. 4. 5. cap. 4. 7; 5. 8. ^u Rom. 12. 2. ^v Cf. Eph. 2. 2; 5. 6. ^w Tit. 3. 3. cap. 4. 2, 3.

- 15 ^ατερὸν ἐν ^ατῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ ^βκατὰ
τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πά-
16 σῃ ^γἀναστροφῇ γενήθητε· διότι γέγραπται ¹, ^αἱ ἅγιοι
17 ²γένεσθε, ³ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι ⁴. Καὶ ^εεἰ πατέρα ἐπι-
καλῆσθε τὸν ^δἀπροσωπολήπτως ⁵κρίνοντα ⁶κατὰ τὸ
ἐκάστου ἔργον, ⁷ἐν φόβῳ τὸν ⁸τῆς παροικίας ὑμῶν
18 χρόνον ἀναστράφητε· εἰδότες ὅτι ⁹οὐ φθαρτοῖς, ¹⁰ἀρ-
γυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ¹¹ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ¹²ματαιίας ὑμῶν
19 ἀναστροφῆς πατροπαράδοτου, ἀλλὰ ¹³τιμῇ αἵματι ὡς
20 ὁ ἄμνοῦ ¹⁴ἁμώμου καὶ ¹⁵ἀσπίλου Χριστοῦ· ¹⁶προεγνωσ-
μένου μὲν ¹⁷πρὸ καταβολῆς κόσμου, ¹⁸φανερωθέντος δὲ
21 ¹⁹ἐπ' ἐσχάτων ²⁰τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς, τοὺς δι' αὐτοῦ
²¹πιστευόντας ²²εἰς Θεόν, ²³τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν, καὶ ²⁴δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε ²⁵τὴν πίστιν ὑμῶν
22 καὶ ἐλπὶδα εἶναι εἰς Θεόν. Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ²⁶ἀγνικό-
τες ἐν τῇ ²⁷ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ Πνεύματος ²⁸εἰς
²⁹φιλαδελφίαν ³⁰ἀνυπόκριτον, ³¹ἐκ καθαρᾶς ³²καρδίας ἀλ-
23 λήλους· ἀγαπήσατε ³³ἐκτενῶς· ³⁴ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ
σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ ³⁵λόγου ζῶντος
24 Θεοῦ καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα ³⁶. διότι ³⁷πᾶσα σὰρξ
ὡς ³⁸χόρτος, καὶ ³⁹πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ⁴⁰ὡς ἄνθος
χόρτου. ⁴¹ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ ⁴²τὸ ἄνθος αὐτοῦ ⁴³
25 ἐξέπεσε· ⁴⁴τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
⁴⁵Τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.
- Γ'. 2 ⁴⁶Ἀποθέμενοι οὖν ⁴⁷πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ
2 ⁴⁸ὑποκρίσεις ⁴⁹καὶ φθόνους καὶ πάσας ⁵⁰καταλαλίας, ὡς
ἀρτιγέννητα ⁵¹βρέφη, ⁵²τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπι-
3 ποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ ⁵³αὐξηθῆτε ⁵⁴, ⁵⁵εἵπερ ⁵⁶ἐγεύ-
σασθε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος.
- 4 Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώ-
πων μὲν ἀποδοδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ ⁵⁷ἐκλεκτόν,
5 ⁵⁸ἐντιμον, καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες ⁵⁹οἰκοδομεῖσθε ⁶⁰,

¹ + [ὅτι] WH. ² ἔσεσθε LTrWHR. ³ διότι T. ⁴ -εἰμι LTrWHR. ⁵ ἀπροσωπολήπτως LTrWHR. ⁶ ἐσχατοῦ LTrWHR. ⁷ πιστοῦς LTrW (non marg.) WHR. ⁸ -διὰ Πνεύματος LTrWHR. ⁹ -καθαρᾶς LTrWHR (non marg.). ¹⁰ -εἰς τὸν αἰῶνα LTrWHR. ¹¹ -ὡς L. ¹² αὐτῆς LTrWHR. ¹³ -αὐτοῦ LTrWHR ([αὐτοῦ] Tr marg.). ¹⁴ ὑπόκρισιν WH (non marg.). ¹⁵ + εἰς σωτηρίαν LTrWHR. ¹⁶ εἰ LTrWHR. ¹⁷ ἐποικοδομεῖσθε T.

^α Joan. 14. 1. Cf. Joan. 12. 44. ^β Vid. Act. 2. 24. Cf. Rom. 10. 9. ^γ Cf. Joan. 13. 32; 17. 5. Act. 3. 13. Heb. 2. 9. ^δ Cf. Joan. 17. 17. ^ε Ver. 2, 14. ^ς Rom. 12. 9. Vid. 1 Thess. 4. 9. Cf. cap. 2. 17. ^ζ Vid. Jac. 3. 17. (var. lect.). ^η 2 Tim. 2. 22. Cf. Matt. 5. 8. Act. 15. 9. Jac. 4. 8. ^θ Vid. Luc. 22. 44. ^ι ver. 3. Cf. Joan. 3. 3. ^κ Heb. 4. 12. Cf. Dan. 6. 26. ^λ Esa. 40. 6-8. Jac. 1. 10, 11. ^μ Jac. 1. 21. ^ν Eph. 4. 31. ^ξ Jac. 4. 11. ^ο Cf. Matt. 18. 3. Vid. 1 Cor. 3. 2. Heb. 5. 12. ^π Rom. 12. 1. ^ρ Cf. 2 Cor. 4. 2. ^ς Col. 1. 6 (var. lect.), 10. ^τ Ps. 34. 8. Heb. 6. 5. ^υ ver. 6. ^φ Eph. 2. 20-22. Cf. 1 Cor. 3. 9.

^α Vid. Act. 17. 30. ^β 1 Thess. 4. 7. ^γ 1 Joan. 3. 3. Cf. 2 Cor. 7. 1. Heb. 12. 14. Vid. Matt. 5. 48. ^δ ver. 18. Vid. Jac. 3. 13. ^ε Lev. 11. 44; 19. 2; 20. 7. ^ς Jer. 3. 19. Mal. 1. 6. 2 Cor. 6. 18. ^ζ Vid. Jac. 2. 1. ^η Ps. 62. 12. Vid. Matt. 16. 17. ^θ Vid. Rom. 11. 20. Cf. 2 Cor. 7. 1. cap. 3. 15. ^ι Cf. Eph. 2. 19. cap. 2. 11. ^κ Cf. Esa. 52. 3. 1 Cor. 6. 20. 2 Pet. 2. 1. ^λ Vid. Matt. 20. 28. ^μ Eph. 4. 17. ^ν Vid. Act. 20. 28. ^ξ Vid. Joan. 1. 29. ^ο Eph. 1. 4; 5. 27. Col. 1. 22. Heb. 9. 14. Jud. 24. Rev. 14. 5. Cf. Ex. 12. 5. ^π Vid. Jac. 1. 27. ^ρ ver. 2. ^ς Joan. 17. 24. Cf. Matt. 13. 35. Rev. 13. 8. ^τ Vid. Rom. 16. 26. ^υ Heb. 1. 2 (var. lect.). ^φ Cf. Joan. 8. 12. ^χ Rom. 1. 5. ^ψ 1 Tim. 1. 5. ^ω Vid. Joan. 1. 13. ^ς Esa. 40. 9.

^a Cf. Heb. 3. 4. 6. Cf. Eph. 2. 22. ^b Vid. ver. 9. ^c Esa. 56. 7. Mal. 1. 11. Rom. 12. 1. Heb. 13. 15. ^d Vid. Rom. 15. 16. ^e Vid. Rom. 9. 17. ^f Esa. 28. 16. ^g ver. 4. ^h Rom. 10. 11. Cf. 1 Cor. 1. 27. ⁱ ver. 4. cap. 1. 7. ^k (var. lect.) Vid. Marc. 16. 16. ^l Ps. 118. 22. Rom. 9. 33. Vid. Matt. 21. 42, 44. ^m Esa. 8. 14. ⁿ Rom. 14. 13. Cf. Dan. 2. 45. Rom. 9. 32. 1 Cor. 1. 23. Gal. 5. 11. ^o Cf. Rom. 9. 22. Jud. 4. ^p Deut. 10. 15. Esa. 43. 20. cap. 1. 1. ^q ver. 5. Ex. 19. 6. Rev. 1. 6; 5. 10. Cf. Esa. 61. 6; 66. 21. ^r Ex. 19. 5. Deut. 7. 6; 14. 2. Ps. 185. 4. Esa. 43. 21. Mal. 3. 17. ^s Eph. 1. 14. 1 Thess. 5. 9. 2 Thess. 2. 14. Heb. 10. 39. Vid. Luc. 17. 38 (var. lect.). ^t Esa. 42. 12. ^u Esa. 42. 16. Vid. Act. 26. 18. ^v Vid. Rom. 12. 1. 1. Heb. 11. 13. Cf. Act. 28. 22. ^w ver. 14. Vid. Joan. 18. 30. ^x Luc. 19. 44. ^y Rom. 13. 1. Cf. Rom. 13. 4. ^z Rom. 13. 3. 4. 2, 19. Vid. 1 Thess. 4. 3. ^{aa} Cf. Gal. 5. 13. Jac. 1. 25. ^{ab} 1 Cor. 7. 22. Cf. Rom. 6. 22. ^{ac} Rom. 12. 10; 13. 7. ^{ad} cap. 5. 9. Cf. cap. 1. 22. ^{ae} 1 Prov. 24. 21. ^{af} Vid. Luc. 16. 13. ^{ag} Cf. Eph. 6. 5. Col. 3. 22. 1 Tim. 6. 1. Tit. 2. 9. ^{ah} Jac. 3. 17. ^{ai} Cf. Act. 2. 40. ^{aj} Luc. 6. 32.

^a οἶκος πνευματικός, ⁱ ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνένεγκαι πνευματικὰς θυσίας ^a εὐπροσδέκτους τῷ ² Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὸ καὶ ³ περιέχει ἐν τῇ γραφῇ ⁴, Ἰδοὺ 6 τίθημι ἐν Σιών λίθον ἀκρογωνιαίον, ⁵ ἐκλεκτόν ⁵, ⁶ ἐντιμον. ⁷ καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ ⁸ οὐ μὴ κατασχνυθῇ. Ὑμῖν οὖν ⁹ ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν. ¹⁰ ἀπειθούσι ⁶ δέ, ⁷ ¹¹ λίθον ⁷ ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας, ⁸ καὶ ⁹ λίθος προσκόμματος 8 καὶ πέτρα ¹⁰ σκανδάλου. ⁹ οἱ προσκόπτουσι ⁸ τῷ λόγῳ ἀπειθύντες, ¹⁰ εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. ὑμεῖς δέ ⁹ γένος ἐκ 9 λεκτόν, ¹⁰ βασιλείον ¹¹ ἱεράτευμα, ¹² ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς ¹³ περιποίησιν, ¹⁴ ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγεῖλητε ¹⁵ τοῦ ἐκ σκοτῶν ὑμᾶς καλέσαντος εἰς ¹⁶ τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς. ¹⁷ οἱ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ. ¹⁸ οἱ οὐκ 10 ἡλεθμένοι, νῦν δὲ ἐλεθθέντες.

¹⁹ ἈΓΑΠΗΤΟΙ, ²⁰ παρακαλῶ ὡς ²¹ παροίκους καὶ ²² παρεπιδήμους, ²³ ἀπέχεσθαι ²⁴ τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες ²⁵ στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς. ²⁶ τὴν ἀναστροφὴν ²⁷ ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλὴν, ἵνα ἐν ²⁸ ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ²⁹ ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ³⁰ ἐποπτεύσαντες ³¹ ³² δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ³³ ἡ ἐπισκοπῆς. ³⁴ Ὑποτάγητε οὖν ³⁵ πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει, ³⁶ διὰ τὸν Κύριον. εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι ³⁷ εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκευσιν ³⁸ μὲν ³⁹ κακοποιῶν, ⁴⁰ ⁴¹ ἐπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν. ⁴² ὅτι ⁴³ οὕτως ἐστὶ ⁴⁴ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιούντας ⁴⁵ φειδοῦν ⁴⁶ τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν. ⁴⁷ ὡς ⁴⁸ ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ⁴⁹ ὡς δούλοι Θεοῦ ⁵⁰. ⁵¹ πάντας ⁵² οἱ τιμῆσατε, ⁵³ τὴν ἀδελφότητα ἀγαπάτε, ⁵⁴ τὸν Θεὸν φοβεῖσθε, ⁵⁵ τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

Οἱ ⁵⁶ οἰκέται, ⁵⁷ ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς 18 δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ⁵⁸ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ⁵⁹ σκολιοῖς. Τοῦτο γὰρ ⁶⁰ χάρις, εἰ διὰ 19

¹ (—) + εἰς LTrWHR. ² — τῷ LTrWHR. ³ διότι LTrWHR. ⁴ ἡ γραφὴ L, — τῇ tantum TTrWHR. ⁵ ἐκλεκτόν ἀκρογωνιαίον WH. ⁶ ἀπιστοῦσιν TTrWHR. ⁷ λίθος LTrWHR. ⁸ προσκόπτουσι, R marg. ⁹ + ὑμᾶς L. ¹⁰ ἐποπτεύοντες LTrWHR. ¹¹ — οὖν LTrWHR. ¹² — μὲν LTrWHR. ¹³ φειδοῖν WH. ¹⁴ θεοῦ δούλοι TTrWH.

¹⁵ Ose. 1. 9, 10; 2. 23. Cf. Rom. 9. 25. ¹⁶ Vid. Rom. 12. 1. ¹⁷ cap. 1. 17. Eph. 2. 19. Cf. Gen. 23. 4. ¹⁸ cap. 1. 1. Heb. 11. 13. ¹⁹ Jac. 4. 1. ²⁰ Vid. Jac. 3. 13. ²¹ cap. 3. 16; 4. 14, 16. Cf. Act. 28. 22. ²² ver. 14. Vid. Joan. 18. 30. ²³ Matt. 5. 16. Gal. 1. 24. ²⁴ Luc. 19. 44. ²⁵ Rom. 13. 1. Cf. Rom. 13. 4. ²⁶ Rom. 13. 3. ²⁷ cap. 3. 17; 4. 2, 19. Vid. 1 Thess. 4. 3. ²⁸ Cf. Gal. 5. 13. Jac. 1. 25. ²⁹ 1 Cor. 7. 22. Cf. Rom. 6. 22. ³⁰ Rom. 12. 10; 13. 7. ³¹ cap. 5. 9. Cf. cap. 1. 22. ³² 1 Prov. 24. 21. ³³ Vid. Luc. 16. 13. ³⁴ Cf. Eph. 6. 5. Col. 3. 22. 1 Tim. 6. 1. Tit. 2. 9. ³⁵ Jac. 3. 17. ³⁶ Cf. Act. 2. 40. ³⁷ Luc. 6. 32.

^a συνειδήσιν Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδί-
 20 κως. ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφι-
 ζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιούντες καὶ πά-
 21 σχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο¹ χάρις παρὰ Θεῷ. ^bΕἰς
 τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ
 ἡμῶν², ἡμῖν³ ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα⁴ ἔπακο-
 22 λουθήσῃτε τοῖς ἵχνεσιν αὐτοῦ. ὃς ἁμαρτίαν οὐκ
 ἐποίησεν, οὐδὲ εὔρεθῇ δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ.
 23 ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδύρει, πάσχων οὐκ ἠπεί-
 24 λει, ^hπαρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως. ⁱὃς τὰς ἁμαρ-
 τίας ἡμῶν⁴ αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ⁵ ἐπὶ
 τὸ ξύλον, ἵνα⁶ ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δι-
 καιοσύνῃ ζήσωμεν. ^mοὐ τῷ μῶλωπι αὐτοῦ⁵ ἰάθητε.
 25 ⁿἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενα⁶. ἀλλ' ^{*}ἐπεστράφητε
 νῦν ἐπὶ ^pτὸν ποιμένα καὶ ^qἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.
 3 ^rΟΜΟΙΩΣ, ^aαἱ⁷ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς
 ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα⁸ καὶ⁸ εἰ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ,
 διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου
 2 ^xκερδηθήσονται⁹, ἐποπτεύσαντες ^yτὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν
 3 ἀναστροφὴν ὑμῶν. ὧν ἔστω οὐχ^z ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς
 τριχῶν¹⁰, καὶ¹¹ περιθέσεως^z χρυσίων, ἢ^z ἐνδύσεως ἱμα-
 4 τίων κόσμος. ἀλλ' ὁ^a κρυπτὸς τῆς καρδιάς ἄνθρωπος,
 ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πρᾶεός καὶ ἡσυχίου¹² πνεύματος,
 5 ὃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές. οὕτω γὰρ ποτε
 καὶ αἱ ἅγαι γυναῖκες ^bαἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν¹³ Θεὸν
 ἐκόσμου ἐαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδρά-
 6 σιν¹⁴ ὡς Σάρρα ὑπήκουσε¹⁵ τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν
 καλοῦσα, ^dἧς ἐγενήθητε τέκνα¹⁴, ἀγαθοποιοῦσαι καὶ
 7 ^eμη φοβούμεναι¹⁴ μηδεμίαν πτόησιν. ^fΟἱ ἄνδρες ὁμοί-
 ως, συνοικούντες κατὰ^g γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρω^h σκεύει
 τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ ⁱσυγκληρο-
 νόμοι¹⁶ χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐκκόπτεσθαι¹⁷ τὰς προσ-
 8 ευχαῖς¹⁸ ὑμῶν.

¹ + γὰρ L. ² ὑμῶν BELTTrWHR. ³ ὑμῖν BELTTrWHR.
⁴ ὑμῶν WH marg. ⁵ -αὐτοῦ LTr ([αὐτοῦ] Tr marg.) WHR.
⁶ πλανώμενοι LTrWHR. ⁷ -αἱ LTrWHR. ⁸ -καὶ
 WH (non marg.). ⁹ κερδηθήσονται LTrWHR. ¹⁰ -τριχῶν L.
¹¹ ἢ L. ¹² ἡσυχίου καὶ πρᾶεός L, at πρᾶεός καὶ ἡσ. TrWH
 marg., ἡσ. καὶ πρᾶεός WH text. ¹³ εἰς (-τόν) LTrWHR.
¹⁴ (ὡς Σάρρα...τέκνα), WH marg. R marg. ¹⁵ ὑπήκουεν LTr
 marg. WH. ¹⁶ συγκληρονόμοις TWH marg., συγκληρονόμοις
 Tr text., συγκληρονόμοι (i.e. μω) Tr marg., συγκληρονόμοι WH
 text. ¹⁷ ἐγκόπτεσθαι LTrWHR, ἐνκόπτεσθαι T. ¹⁸ ταῖς
 προσευχαῖς WH marg.

^a Cf. ver. 6. Eph. 5. 33. ^b Cf. 1 Tim. 2. 9, 10. Cf. Esa. 3. 18, 23. ^c Rom. 2.
 29. Cf. Ps. 45. 13. Rom. 7. 22. 2 Cor. 4. 16. Eph. 3. 16. ^d 1 Tim. 5. 5. ^e Gen.
 18. 12. ^f Cf. Gal. 4. 31. ^g Prov. 3. 25. Cf. ver. 2. ^h Cf. Eph. 5. 25. Col.
 3. 18. ⁱ 2 Pet. 1. 5, 6. ^j 1 Thess. 4. 4. ^k Heb. 11. 9.

^a Rom. 13.
 5. cap. 3.
 16. 21.
^b cap. 3. 9.
 Vid. Act.
 14. 22.
^c Vid.
 Matt. 11.
 29.
^d Vid.
 Rom. 4. 12.
^e Vid. Luc.
 23. 4.
^f Esa. 53. 9.
 Cf. 2 Cor.
 5. 21.
 Heb. 4. 15.
 1 Joan. 3.
 5.
^g Esa. 53. 7.
 cap. 3. 9.
 Heb. 12. 3.
^h Vid.
 Joan. 10.
 17.
ⁱ Esa. 53. 4,
 11. Matt.
 8. 17. Heb.
 9. 28. Vid.
 Rom. 4. 25.
^k Act. 5.
 30: 13. 29.
^l Cf. Rom.
 6. 2, 3, 11.
 13: 7. 4, 6.
 Col. 2. 20;
 3. 3. cap.
 4. 1.
^m Esa. 53.
 5.
ⁿ Esa. 53.
 6. Cf. Ps.
 119. 176.
 Ezek. 34. 6.
^o Luc. 15.
 6.
^p cap. 5. 4.
 Vid. Joan.
 10. 11, 16.
^q Vid. Act.
 20. 28.
^r ver. 7.
 Cf. cap. 2.
 13.
^s 1 Cor. 14.
 34. Cf.
 Gen. 3. 16.
 Eph. 5.
 22-24.
 Col. 3. 18.
 1 Tim. 2.
 11, 13.
 Tit. 2. 5.
^t 1 Cor. 7.
 16.
^u ver. 2, 16.
 Vid. Jac. 3.
 13.
^v Vid.
 Matt. 18.
 15.

* Cf. Rom. 12. 16.

^b Eph. 4. 32.

^c (var. lect.)

Prov. 29.

23 (Septuagint.).

Cf. Eph. 4. 2.

^d Rom. 12. 17.

1 Thess. 5. 15.

^e cap. 2. 23.

Cf. 1 Cor. 4. 12.

^f Luc. 6. 28.

Rom. 12. 14.

1 Cor. 5. 12.

^g cap. 2. 21.

^h Vid.

Rom. 15. 29.

ⁱ Vid.

Matt. 25. 34.

^k Ps. 34. 12, 13.

^l Ps. 34. 14-16.

^m Heb. 12. 14.

Vid.

Rom. 14. 19.

ⁿ Jac. 5. 16.

^o Cf. Prov. 16. 7.

^p cap. 2. 19.

Vid. Matt. 5. 11.

^q Esa. 8. 12, 13.

Matt. 10. 28.

^r Joan. 14. 1, 27.

Cf. ver. 6.

^s Esa. 29. 23.

^t Matt. 6. 9.

^u Vid.

2 Cor. 7. 11.

Cf. Col. 4. 6.

^v 2 Tim. 2. 25.

^w cap. 1. 17.

^x ver. 21.

cap. 2. 19.

Act. 23. 1.

1 Tim. 1. 5.

Heb. 13. 18.

^y Vid. cap. 2. 12.

^z Luc. 6. 28.

lect.)

Cf. 2 Cor. 13. 4.

^{aa} Heb. 11. 7.

9. 24.

Τὸ δὲ τέλος, πάντες ^a ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλά- 8
 δελφοί, ^b εὖσπλαγχνοί, ^c φιλόφρονες ¹. ^d μὴ ἀποδιδόντες 9
 κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ ^e λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τοῦ-
 ναντίον δὲ ^f εὐλογούντες, εἰδότες ² ὅτι ^g εἰς τοῦτο ἐκλή-
 θητε, ἵνα ^h εὐλογίαν ⁱ κληρονομήσητε. ^k Ὁ γὰρ θέλων 10
 ζῶν ἀγαπᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθάς, πανσάτω
 τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ³ ἀπὸ κακοῦ, καὶ χεῖλη αὐτοῦ ³
 τοῦ μὴ λαλήσαι δόλον. ^l Ἐκκλινάτω ⁴ ἀπὸ κακοῦ, καὶ 11
 ποιησάτω ἀγαθόν. ^m ζητησάτω ⁵ εἰρήνην, καὶ διωξάτω
 αὐτήν. ⁿ ὅτι οἱ ⁶ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ 12
 ὦτα αὐτοῦ ^o εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου
 ἐπὶ ποιοῦντας κακά. ^p Καὶ ^q τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν 13
 τοῦ ἀγαθοῦ ^r μιμηταί ⁷ γέννησθε; ἀλλ' ^s εἰ καὶ πάσχετε 14
 διὰ δικαιοσύνην, ^t μακάριοι. ^u Τὸν δὲ φόβον αὐτῶν
 μὴ φοβηθῆτε, ^v μηδὲ ταραχθῆτε. ^w Κύριον δὲ τὸν Θεόν ⁸ 15
^x ἀγιάσατε ⁸ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.

Ἐτοιμοὶ δὲ ⁹ αἰεὶ πρὸς ^y ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦν-
 τι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ¹⁰ ^z μετὰ 16
 πραύτητος ¹¹ καὶ ^{aa} φόβου· ^{ab} συνειδήσιν ἔχοντες ἀγαθὴν, 16
 ἵνα ^{ac} ἐν ^{ad} ᾧ καταλαλώσιν ¹² ὑμῶν ὡς ^{ae} κακοποιῶν ¹³, κατα-
 σχυνθῶσιν οἱ ^b ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χρι-
 στῷ ^{af} ἀναστροφῇ. Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιούντας, ^{ag} εἰ 17
 θέλει ¹⁴ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ^{ah} πάσχειν, ἢ ^e κακοποιούν-
 τας· ὅτι καὶ Χριστὸς ^{ai} ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ^{aj} ἑπαθε ¹⁵, 18
 δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ,
^{ak} θανατωθεὶς μὲν ⁱ σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ τῷ ¹⁶ πνεύματι,
^{al} ἐν ^{ad} ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυ- 19
 ξεν, ^{am} ἀπειθήσασί ποτε, ^{an} ὅτε ἅπαξ ἐξεδέχετο ¹⁷ ἢ τοῦ 20
 Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, ^{ao} κατασκευαζομέ-
 νης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι ¹⁸, ^{ap} τουτέστιν ¹⁹ ὀκτώ, ²⁰ ὧν
 χαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος, ^{aq} καὶ ἡμᾶς ²² ἀντίτυπον 21

¹ ταπεινόφρονες LTrWHR.

τοῦ LTrWHR.

² —εἰδότες LTrWHR.

³ —αὐ-
 θόν· ζητησάτω S errore.

⁴ + δὲ LTr ([δὲ] Tr marg.) WHR.

⁵ —οἱ LTrWHR.

⁶ —οἱ LTrWHR.

⁷ ζηλωταὶ
 LTrWHR.

⁸ Χριστὸν LTrWHR.

⁹ —δὲ LTrWHR.

¹⁰ + ἀλλὰ LTrWHR.

¹¹ πραύτητος WH.

¹² καταλαλοῦσιν
 LTr, καταλαλεῖσθε TTr marg. WHR.

¹³ —ὑμῶν ὡς κακοποιῶν
 TTr marg. WHR.

¹⁴ θελοὶ LTrWHR.

¹⁵ ἀπέθανεν LTrWHR.

¹⁶ —τῷ LTrWHR.

¹⁷ ἀπε-
 ξεδεχετο LTrWHR.

¹⁸ ὀλίγοι LTrWHR.

¹⁹ τοῦτ' ἐστίν
 TWH.

²⁰ Deest, in SLTrWHR.

²¹ Ω BE.

²² ὑμᾶς
 LTrWHR.

^c Vid. ver. 1, 2.

^d Vid. cap. 2. 15.

^e (text.) cap. 2. 21; 4. 1.

^f cap. 4. 6.

^g Vid. Heb. 3. 18.

^h Gen. 7. 1, 7, 23; 8. 18.

ⁱ 2 Pet. 2. 5.

^j Vid. Act. 2. 41.

^k Heb.

^l Vid. Joan. 18. 30 (var.

^m Col. 1. 22. cap. 4. 1.

ⁿ Gen. 6. 3, 6, 13, 14.

^o Vid. Act. 2. 41.

^p Heb.

νῦν ^α σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ ^β συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν, ^γ δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ^δ ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ ^ε Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ^ς ὑποταγέντων αὐτῷ ἰαγγέλων καὶ ^ζ ἑξουσιῶν καὶ ^η δυνάμεων.

Ε'. 4 Χριστοῦ οὖν ἵπαθόντος ὑπὲρ ἡμῶν ^α σαρκί, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ^β ὀπλίσασθε· ὅτι ὁ παθὼν ἐν ^γ σαρκί, πέπαυται ἁμαρτίας ^δ. ^ε εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ^ς ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ ^ζ θελήματι Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκί κὶ βιώσαι χρόνον. ἄρκετὸς γὰρ ἡμῖν ^ε ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου ^ς, τὸ θέλημα ^ζ τῶν ἐθνῶν ἵκατεργάσασθαι ^ε, πεπορευμένους ἐν ἵασελγείαις, ^ς ἐπιθυμίαις, οἰοφλυγίαις, ^ζ κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις ἵεἰδωλολατρείαις· ἐν ^ς ᾧ ^ζ ἐξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἵασωτίας ἀνάχυσιν, ^ζ βλασφημοῦντες· οἱ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἵετοίμως ἵχοντι ^α κρῖναι ^ς ζώοντας καὶ νεκρούς. εἰς τοῦτο γὰρ ^β καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους ^γ σαρκί, ζῶσι δὲ ^δ κατὰ Θεὸν ^ε πνεύματι.

7 ^α Πάντων δὲ τὸ τέλος ἵγγικε. ἵσωφρονήσατε οὖν καὶ ^ς νήψατε ^ζ εἰς τὰς ^ε προσευχάς· πρὸ πάντων δὲ ^ς τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἵεκτενῇ ἵχοντες, ^ε ὅτι ^ς ἀγάπη καλύψει ^ε πλήθος ἁμαρτιῶν. ἵφιλόξενοι εἰς ἀλλήλους, ^α ἵνευ γογγυσμῶν ^ε. ἵεαστος καθὼς ἵλαβε ^ς χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ ^α οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ· εἴ τις λαλεῖ, ὡς ^ς λόγια Θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ^ζ ὡς ἐξ ἵσχύος ἵης χορηγεῖ ὁ Θεός. ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζεται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστιν ἵῆ δόξα καὶ ἵτὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ^ζ ἐξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν ἵπυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένην, ὡς ξένου ὑμῖν ^ε συμβαίνοντος· ^α ἀλλὰ καθὼς ^ς κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, ἵχαίρετε, ἵνα καὶ ^ε ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς

^α Tit. 3. 5. Vid. Marc. 16. 16. Cf. Rom. 10. 10. ^β ver. 16. ^γ cap. 1. 3. ^δ Vid. Marc. 16. 19. ^ε Vid. Matt. 23. 18. ^ς Vid. Rom. 8. 38. ^ζ 1 Cor. 15. 24. Eph. 1. 21. ^ε Col. 1. 16. ^ς cap. 3. 18 (text.). ^ε cap. 3. 18. ^ζ Heb. 4. 12. ^α Cf. Eph. 6. 13. ^β Cf. cap. 2. 24. Rom. 6. 7. 2 Pet. 2. 14. ^γ Rom. 14. 7. 2 Cor. 5. 15. Gal. 2. 20. ^δ Tit. 2. 12. ^ε cap. 1. 14. ver. 3. ^ς ver. 19. ^ζ Vid. cap. 2. 15. ^ε Ezek. 44. 6; 45. 9. Cf. Act. 14. 16; 17. 30. ^ς Cf. 1 Cor. 12. 2. Eph. 4. 17, 22. ^ε 1 Thess. 4. 5. ^ς Vid. Marc. 7. 22. ^ζ Rom. 13. 13. Gal. 5. 21. ^ε ver. 12. ^ς Act. 17. 20. Cf. Act. 13. 45. ^ζ Vid. Eph. 5. 13. Cf. Luc. 15. 13. ^ε Vid. Matt. 12. 36. ^ς Vid. Act. 10. 42. Cf. Jac. 5. 9. ^ε Cap. 3. 19. ^ς Cap. 3. 18. ^ζ Cap. 5. 2 (var. lect.). ^ε Jac. 5. 8. Cf. Luc. 21. 34. ^ς Rom. 12. 3. 2 Cor. 5. 13. Tit. 2. 6. ^ζ Vid. cap. 1. 13. ^ε Vid. Luc. 18. 1. ^ς Vid. Luc. 22. 44. ^ζ Jac. 5. 20. Cf. 1 Cor. 13. 5, 6. ^ε Heb. 13. 2. Cf. 1 Tim. 3. 2. Tit. 1. 8. ^ς Phil. 2. 14. ^ζ Vid. Rom. 12. 6. ^ε Luc. 12. 42. 1 Cor. 4. 1. Tit. 1. 7. ^α Act. 7. 38. ^β Vid. Rom. 12. 3. ^γ Vid. Joan. 13. 31. ^δ 1 Tim. 6. 16. ^ε cap. 6. 11. Jud. 25. Rev. 1. 6; 5. 13. ^ς Prov. 27. 21 (Septuagint.). Cf. cap. 1. 7. ^ζ ver. 13-16, vid. Act. 5. 41. Cf. Rom. 8. 17, 18. 2 Tim. 2. 12. ^ε Phil. 3. 10. cap. 6. 1. ^ς cap. 1. 7, 13.

1 — τοῦ TTrWH. ^β — ὑπὲρ ἡμῶν LTrWH. ^γ — ἐν LTrWH. ^δ ἁμαρτίας WH (non marg.) R marg. ^ε — ἡμῖν LTrWH. ^ς — τοῦ βίου LTrWH. ^ζ βούλημα LTrWH. ^ε κατεργάσθαι LTrWH. ^ς κρίνουντι WH. ^ζ — τὰς LTrWH. ^ε — δὲ TTrWH. ^ς + ἡ BE. ^ζ καλύπτει LTrWH. ^ε γογγυσμοῦ LTrWH. ^ς ξυμ- B. ^ζ καθὼς E.

^a Ps. 89. 51.
^b Matt. 5. 11.
^c Marc. 9.
^d 41 (var. lect.).
^e ver. 16 (var. lect.).
^f Cf. Heb. 11. 26.
^g Esa. 11. 2.
^h Vid.
ⁱ Joan. 18. 30.
^j Cf.
^k 1 Thess. 4. 11.
^l 2 Thess. 3.
^m 11. 1 Tim. 5. 13.
ⁿ Vid. Act. 11. 26.
^o Vid. cap. 2. 12.
^p Jer. 25. 29.
^q Ezek. 9. 6. Amos 3. 2. Rom. 2. 9.
^r Cf. 1 Tim. 3. 15.
^s Heb. 10. 21.
^t Cf. Luc. 23. 31.
^u Vid.
^v Marc. 1. 14 (var. lect.).
^w Prov. 11. 31 (Septuagint.).
^x 1 Tim. 1. 9.
^y Jud. 15. 2.
^z ver. 2.
^{aa} Ps. 10. 14; 31. 5.
^{ab} Luc. 23. 46.
^{ac} Vid. Act. 11. 30.
^{ad} Cf.
^{ae} 2 Joan. 1.
^{af} 3 Joan. 1.
^{ag} Vid. Luc. 24. 48.
^{ah} cap. 4. 13.
^{ai} Vid.
^{aj} Joan. 21. 16. Act. 20. 28.
^{ak} Philem. 14.
^{al} Vid.
^{am} 1 Tim. 3. 8.
^{an} Cf. 2 Cor. 11. 12.
^{ao} Matt. 20. 25. Marc. 10. 42.
^{ap} Deut. 4. 20; 9. 29.
^{aq} Rom. 5. 14; 6. 17. 1 Cor. 10. 6, 11. Phil. 3. 17. 1 Thess. 1. 7. 2 Thess. 3. 9. 1 Tim. 4. 12. Tit. 2. 7. 4 cap. 2. 25. Heb. 13. 20. Vid. Joan. 10. 11. Cf. cap. 1. 4. Jac. 1. 12. Luc. 22. 26. 1 Tim. 5. 1. Tit. 2. 6. Eph. 5. 21. Vid. Eph. 4. 2. Prov. 3. 34. Jac. 4. 6. Vid. Matt. 23. 12. Jac. 4. 10. Ps. 55. 22. Cf. Ps. 37. 5. Phil. 4. 6. Vid. Matt. 6. 25. Ps. 40. 17. Rom. 8. 27. 2 Cor. 7. 9. Eph. 4. 24. cap. 4. 6.

δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. ^aΕἰ ὀνειδίξεσθε ¹⁴
^bἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης ¹
 καὶ ^cτὸ τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται·
 κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζε- ¹⁵
 ται ². μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεύς, ἢ κλέ-
 πτης, ἢ ^dκακοποιός, ἢ ὡς ^eἄλλοτριοεπίσκοπος ³. εἰ δὲ ὡς ¹⁶
^fΧριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, ^gδοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν
 ἐν τῷ ^hμέρει ⁴ τούτῳ. ὅτι ὁ ⁱκαιρὸς ⁵ τοῦ ἄρξασθαι τὸ ¹⁷
 κρίμα ⁶ ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ'
 ἡμῶν, ^kτί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων ⁷ τῷ τοῦ Θεοῦ
 εὐαγγελίῳ; καὶ ^mεἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ⁷
ⁿἄσεβής καὶ ⁸ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; ⁹ ὥστε καὶ οἱ ¹⁸
^oπάσχοντες ⁹ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς ⁹ πιστῶ
 κτίστη ^p παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἑαυτῶν ¹⁰ ἐν ἀγα-
 θοποιᾷ ¹¹.

^qΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ τοὺς ¹² ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ ⁵ Ζ'.
^r¹³ συμπρεσβύτερος καὶ ¹μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ πα-
 θημάτων ¹⁴, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι
 δόξης ¹κοινωνός, ^uποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ ²
 Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες ¹⁵ μὴ ^xἀναγκαστῶς ἀλλ' ¹⁶ ἐκου-
 σίως ¹⁷. μὴδὲ ^yαἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ ^zπροθύμως· μὴδ' ³
 ὡς ^aκατακυριεύοντες ^bτῶν κλήρων, ἀλλὰ ^cτύποι γινό-
 μενοι ^dτοῦ ποιμνίου. καὶ φανερωθέντος τοῦ ^eἀρχιποί- ⁴
 μενος, κομμείσθε τὸν ^fἁμαράντινον τῆς δόξης ⁵ στέ-
 φανον.

Ὅμοιως, ^gνέωτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάν- ⁵
 τες δὲ ^hἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι, ⁱτὴν ¹⁹ ταπεινοφροσύ-
 νην ἐγκομβώσασθε· ὅτι ^k· ²⁰ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντι-
 τάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν· ^lΤαπεινώθητε ⁶
 οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα ²¹ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς
 ὑψώσῃ ἐν καιρῷ ²². ^mπᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρ- ⁷
 ρίσαντες ²³ ἐπ' αὐτόν, ὅτι ⁿαὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

¹ + καὶ δυνάμειος L.
² —· κατὰ μὲν αὐτοὺς ad fin. vers.
 LTrWHR. ³ ἄλλοτριοεπίσκοπος LTrWHR. ⁴ ὀνόματι LTrWHR.
⁵ —ὁ T[WH]. ⁶ κρίμα SELTr. ⁷ + [δε] WH.
⁸ + ὁ TWH marg. ⁹ —ὡς LTrWHR. ¹⁰ —ἑαυτῶν WH text., at αὐτῶν LTrWHR marg. R. ¹¹ ἀγαθοποίαις LTr marg.
¹² οὖν LTrWHR, at οὖν τοὺς T. ¹³ συν· TWH. ¹⁴ ποθη-
 μάτων L errore. ¹⁵ —ἐπισκοποῦντες TWH.R marg. ¹⁶ ἀλλὰ
 TTrWH. ¹⁷ +, κατὰ θεόν LTrR (non marg.), ([κατὰ θεόν]
 Tr marg.). ¹⁸ —ὑποτασσόμενοι, LTrWHR. ¹⁹ ἀλλήλοις.
 τὴν R marg. ²⁰ [ὁ] WH. ²¹ χεῖραν T. ²² + ἐπισκοπῆς L.
²³ ἐπιρρίψαντες LTrWHR.

14; 6. 17. 1 Cor. 10. 6, 11. Phil. 3. 17. 1 Thess. 1. 7. 2 Thess. 3. 9. 1 Tim. 4. 12.
 Tit. 2. 7. 4 cap. 2. 25. Heb. 13. 20. Vid. Joan. 10. 11. Cf. cap. 1. 4. Jac. 1. 12.
 Luc. 22. 26. 1 Tim. 5. 1. Tit. 2. 6. Eph. 5. 21. Vid. Eph. 4. 2. Prov. 3. 34. Jac. 4. 6. Vid. Matt. 23. 12. Jac. 4. 10. Ps. 55. 22. Cf. Ps. 37. 5. Phil. 4. 6. Vid. Matt. 6. 25. Ps. 40. 17. Rom. 8. 27. 2 Cor. 7. 9. Eph. 4. 24. cap. 4. 6.

^a Vid.
¹ Pet. 5. 10.
^b Cf. Heb.
 12. 10.
¹ Joan. 3.
 2.
^c cap. 2. 18,
 20.
^d cap. 2. 12.
 19. Vid.
¹ Cor. 15.
 42.
^e Jud. 3.
^f ver. 11.
² Cor. 9. 10.
 Gal. 3. 5.
 Col. 2. 19.
^g Phil. 4. 8.
^h 1 Pet. 3.
 7.
ⁱ Gal. 5. 23.
 Vid. Act.
 24. 25.
^k Vid. Jac.
 1. 8.
^l ver. 3.
^m Vid.
 1 Thess. 4.
 9.
ⁿ Jac. 2. 20
 (var. lect.).
^o Matt. 13.
 22. Marc.
 4. 19.
 Eph. 5. 11.
 Tit. 3. 14.
 Jud. 12.
 Cf. Joan.
 15. 2.
^p ver. 2. 3.
^q Job 5. 14;
 12. 25.
 Esa. 59. 10.
 Zeph. 1. 17.
 Cf. 1 Joan.
 2. 9. 11.
^r Cf. Eph.
 5. 26. Tit.
 2. 14. Heb.
 9. 14.
 1 Joan. 1.
 7. 9.
^s Vid.
 Rom. 11.
 29.
^t 1 Thess.
 1. 4.
^u Jud. 23.
 Cf. cap. 3.
 17. 1 Joan.
 2. 10.
^v ver. 1.
^w Cf. Col. 1.
 13.
^x Tit. 3. 1.
 Jud. 5.
 Vid. 2 Tim.
 2. 14. ver. 13.
 1 Pet. 5. 10.
 22; 31. 14. Cf. 2 Tim. 4. 6. Joan. 13. 36; 21. 18, 19.
 1 Cor. 1. 17; 2. 1, 13. 2 Cor. 2. 17; 4. 2.
^y Luc. 1 Tim. 1. 4.
^z 1 Cor. 2. 4.
^{aa} cap. 3. 4, 12. Vid. 1 Thess. 2. 19. ^{ab} Luc. 1. 2. Vid. Matt. 17. 5.

γνώσεως ^a τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς ¹,
 δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ τίμια ² ἐπαγγέλματα δε- ⁴
 δώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας ^b κοινωνοὶ
 φύσεως, ^c ἀποφυγόντες τῆς ἐν ³ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ
^d φθορᾶς. καὶ αὐτὸ τοῦτο ⁴ δέ, ^e σπουδὴν πᾶσαν παρεισ- ⁵
 ενέγκαντες, ^f ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν ^g τὴν
 ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν ^h γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνῶσει ⁶
ⁱ τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ ^k τὴν ὑπομονήν,
 ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ ^l τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ ⁷
^m τὴν φιλαδελφίαν ⁵, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.
 ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα ⁶ καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ⁸
ⁿ ἄργους οὐδὲ ^o ἀκάρπους καθίστησιν ^p εἰς τὴν τοῦ Κυ-
 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. ᾧ γὰρ μὴ ⁹
 πάρεστι ταῦτα, ² τυφλὸς ἐστὶ, μυωπάζων, λήθην λα-
 βὼν ^r τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν.
 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε ⁸ βεβαίαν ὑμῶν ¹⁰ B'.
 τὴν ^s κλήσιν καὶ ^t ἐκλογὴν ποιεῖσθαι ⁹. ταῦτα γὰρ
 ποιοῦντες οὐ μὴ ^u πταισῆτέ ποτε. οὕτω γὰρ πλου- ¹¹
 σίως ^f ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἰσοδος εἰς τὴν αἰώ-
 νιον ^z βασιλείαν ² τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ
 Χριστοῦ.

Διὸ οὐκ ἀμελήσω ¹⁰ ὑμᾶς ἀλλ' ¹¹ ὑπομιμνήσκειν περὶ ¹²
 τούτων, ^u καίπερ εἰδότας, καὶ ^a ἐστηριγμένους ἐν ^δ τῇ
 παρουσίᾳ ἀληθείᾳ. δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον ¹³
 εἰμὶ ἐν τούτῳ ^c τῷ σκηνώματι, ^d διεγείρειν ὑμᾶς ^e ἐν
 ὑπομνήσει. ^e εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστὶν ἡ ἀπόθεσις ⁶ τοῦ ¹⁴
 σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
 Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ¹⁵
 ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ^f ἑξοδον, τὴν τούτων μνή-
 μην ποιεῖσθαι.

Οὐ γὰρ ^g σεσοφισμένοις ^h μύθοις ἐξακολουθήσαντες ¹⁶
 ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ δύναμιν καὶ ^k παρουσίαν, ἀλλ' ⁱ ἐπόπτει γενη-

¹ ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ LTr WH marg. R (non marg.). ² τὰ
 μέγιστα καὶ τίμια ἡμῖν LTr, τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα TWH
 marg. R, at τὰ τίμια καὶ μέγιστα ἡμῖν WH. ³ + τῷ LTr WHR.
⁴ αὐτοῖ L. ⁵ φιλαδελφίαν E. ⁶ παρόντα L. ⁷ ἁμαρτη-
 μάτων TTr (non marg.) WH marg. ⁸ + ἵνα διὰ τῶν καλῶν
 ὑμῶν ἔργων L. ⁹ ποιείσθε L. ¹⁰ μελήσω LTr WHR.
¹¹ ἀλλ' ὑμᾶς TTr WHR.

^a Cf. Rom. 15. 14, 15. Phil. 3. 1. 1 Joan. 2. 21. ^b Vid.
^c 2 Joan. 2. ^d Cf. 2 Cor. 5. 1, 4. ^e cap. 3. 1. ^f Deut. 4. 21.
 22; 31. 14. Cf. 2 Tim. 4. 6. Joan. 13. 36; 21. 18, 19. ^g Luc. 9. 31. ^h Cf.
 1 Cor. 1. 17; 2. 1, 13. 2 Cor. 2. 17; 4. 2. ⁱ Luc. 1 Tim. 1. 4. ^j 1 Cor. 2. 4.
^k cap. 3. 4, 12. Vid. 1 Thess. 2. 19. ^l Luc. 1. 2. Vid. Matt. 17. 5.

17 θέντες τῆς ἐκείνου ^αμεγαλειότητος. λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς ^βτιμὴν καὶ ^γδόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαύδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, ^δ“Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός¹, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα.²”

18 Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθείσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν ^ατῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ³.

19 Καὶ ^εἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ὃ ^ςκαλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ^ζὡς λύχνῳ φαίνονται ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ ^ηφωσφόρος ^ιἀνατείλῃ ^κἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· τοῦτο πρῶτον ἰγινώσκοντες, ὅτι ^λπᾶσα προφητεία γραφῆς ^μἰδίας ^νἐπιλύσεως οὐ γίνεται. ^ξοὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἡνέχθη ποτὲ ^οπροφητεία⁴, ἀλλ’ ^πὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν οἱ ^ρἅγιοι⁵ ^σΘεοῦ ἀνθρωποι.

Γ'. 2 ^τἘΓΕΝΟΝΤΟ δὲ καὶ ^θψευδοπροφῆται ἐν ^ιτῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, ^κοἵτινες ^λπαρεισάξουσιν ^μαἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ^νἀγοράσαντα αὐτοὺς ^ξδεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς τα^ς χινὴν ἀπώλειαν· καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀπωλείαις⁹, δι’ οὓς ^βἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας ^γβλασφημηθήσεται· καὶ ^δἐν πλεονεξίᾳ ^επλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ^ςἐμπορεύονται· ^ζοἷς τὸ κρίμα¹⁰ ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφέισατο, ἀλλὰ ^ησειραῖς¹¹ ζόφον ταρταρώσας ^θπαρέδωκεν ^ιεἰς κρίσιν ^κτετηρημένους¹². καὶ ^λἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφέισατο, ^μἀλλ’ ^νὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, ^ξκατακλυσμὸν ^οκόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας· καὶ ^ππόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας ^ρκαταστροφῇ¹⁴ κατέκρινεν, ^σὑπόδειγμα μελλόντων ^τἀσεβεῖν τεθεικώς· καὶ ^θδικαίον Διώτ, καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ^ιἀθέσμων ^κἐν ^λἀσελγείᾳ ^μἀναστροφῆς, ἑρρύσατο¹⁵. βλέμματι γὰρ

¹ Ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν Tr marg. WH. ² εὐδόκησα.— WH.

³ ἁγίῳ ὄρει TrWH. ⁴ προφητεία ποτέ Tr (non marg.) WHR.

⁵ ἀπὸ TWHR. ⁶ ἀλλὰ TTrWH. ⁷ —οἱ LTTrWHR.

⁸ τοῦ L. ⁹ ἀσελγείαις LTTrWHR.

¹⁰ κρίμα SBELTr. ¹¹ σιροῖς LT, σειροῖς TrWHR (non marg.).

¹² τηρουμένους TTrWHR, κολαζομένους τηρεῖν L. ¹³ ἀλλὰ TTrWH.

¹⁴ —καταστροφῇ WH[Tr marg.]. ¹⁵ ἐρρύσατο TrWH.

5. 9. 1 Pet. 1. 18, 19. ¹⁶ Rev. 6. 10. Cf. Luc. 2. 29.

Act. 9. 2. Rev. 15. 3. ¹⁷ Esa. 52. 5. Rom. 2. 24.

17. 1 Tim. 6. 5. Tit. 1. 11. ¹⁸ Cf. Rom. 16. 18. Col. 2. 4.

¹⁹ Jud. 4. Cf. Deut. 32. 35. Phil. 3. 19. ²⁰ Jud. 13. ver. 17.

Cf. Rev. 20. 2, 3, 10. ²¹ Jud. 6. Cf. 1 Joan. 3. 8. ²² Ezek. 26. 20.

3. 20. ²³ Job 22. 16. cap. 3. 6. ²⁴ 2 Cor. 5. 19. Gal. 6. 14.

Deut. 29. 23. Lam. 4. 6. Jud. 7. ²⁵ 2 Tim. 2. 14. ²⁶ Num. 26. 10.

²⁷ Gen. 19. 16, 29. ²⁸ cap. 3. 17. ²⁹ Jud. 4. Vid. Marc. 7. 22.

3. 13. ³⁰ 1 Pet. 4. 3.

^α Luc. 9.

43. Cf.

Joan. 1. 14.

^β 1 Tim. 1.

17. Rev.

4. 9, 11; 5.

12, 13.

^γ Matt. 17.

5. Vid.

Marc. 9. 7.

^δ Cf. Ex. 3.

5. Josh. 5.

15.

^ε Act. 10.

43. 1 Pet.

1. 10.

^ς 3 Joan. 6.

^ζ Joan. 5.

35. Cf. Ps.

119. 105.

^η 2 Cor. 4. 6.

^θ Cf. Mal.

4. 2. Rev.

2. 28; 22.

16.

^ι Luc. 1. 78.

^κ 2 Cor. 4.

6.

^λ cap. 3. 3.

^μ Cf. Marc.

4. 34.

^ν 2 Sam.

23. 2. Cf.

2 Tim. 3.

16.

^ο Rom. 12.

6.

^π 1 Pet. 1.

11. Vid.

Act. 1. 16.

^ξ Deut. 13.

1. 1 Joan.

4. 1.

^ρ Vid.

Matt. 7. 15.

Cf. 2 Cor.

11. 13.

Vid. 1 Tim.

4. 1.

^σ Rom. 15.

10. Jud. 5.

^τ Act. 20.

30.

^θ Jud. 4.

Cf. Gal. 2.

4.

^ι 1 Cor. 11.

19. Gal. 5.

20.

^ν Ex. 15.

16. Cf.

1 Cor. 6.

20; 7. 23.

Gal. 3. 13;

4. 5. Rev.

^κ Cf.

^a Ps. 119.
 158. Ezek.
 9. 4.
^b 1 Cor. 10.
 13. Rev.
 3. 10. Ps.
 34. 17, 19.
 Prov. 12.
 13.
^c Act. 10. 2.
 7; 22. 12
 (var. lect.).
^d Matt. 10.
 15; 11. 22.
 24; 12. 36.
 cap. 3. 7.
 1 Joan. 4.
 17. Jud. 6.
^e Jud. 7.
^f ver. 20.
^g cap. 3. 3.
 Jud. 16. 18.
^h Jud. 8.
 Cf. Ex. 22.
 28.
ⁱ Tit. 1. 7.
^k Jud. 9.
^l Jud. 10.
^m ver. 19.
 Vid. cap. 1.
 4.
ⁿ Vid. Act.
 13. 45.
^o ver. 15.
 Act. 1. 18.
^p Cf.
 1 Thess. 5.
 7.
^q Jac. 5. 5.
^r Eph. 5.
 27. Cf.
 Jud. 12.
^s Cf. 1 Cor.
 11. 20, 21.
^t Jac. 4. 4.
^u Cf. 1 Pet.
 4. 1.
^v ver. 18.
 Jac. 1. 14.
^w cap. 3. 16.
 Cf. Jac. 1.
 8.
^x 1 Tim. 4.
 7. Heb. 5.
 14; 12. 11.
^y ver. 3.
^z Cf. Eph.
 2. 3.
^{aa} Act. 13.
 10.
^{ab} Ezek. 14.
 11.
^{ac} Num. 22.
 5. 7. Deut.
 23. 4.
 Neh. 13. 2.
 Jud. 11.
 Rev. 2. 14.
^{ad} Num. 22.
 21, 23, 28.
^{ae} Jud. 12. 13.
^{af} ver. 4.
^{ag} Jud. 16. Cf. Ps. 73. 8.
^{ah} Eph. 4. 17.
^{ai} 1 Pet.
 4. 3. Vid. Marc. 7. 22.
^{aj} ver. 20. cap. 1. 4.
^{ak} Cf. Jac. 1. 25.
^{al} Vid. Joan.
 8. 34. ^{am} ver. 12. ^{an} ver. 10. ^{ao} cap. 1. 2. ^{ap} cap. 3. 2.

καὶ ἀκοῇ ὁ¹ δίκαιος, ² ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ
 ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ^a ἐβασάνιζεν·
^b οἶδε Κύριος ^c εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ³ ῥύεσθαι, ἀδίκους 9
 δὲ εἰς ^d ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν· μά 10
 λιστα δὲ ^e τοὺς ὑπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ ^f μαίσεως
^g πορευομένους, καὶ ^h κυριότητος καταφρονούντας. Τολ-
 μηταί, ⁱ αὐθάδεις, ^k δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες·
 ὅπου ^l ἄγγελοι ἰσχυῖ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ 11
 φέρουσι κατ' αὐτῶν παρὰ Κυρίῳ⁴ βλάσφημον κρίσιν.
⁵ οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα⁵ φυσικὰ γεγεννημένα⁶ εἰς ἁλω- 12
 σιν καὶ ^m φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι ⁿ βλασφημοῦντες,
 ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρήσονται⁷, κομιούμενοι⁸ 13
^o μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ^p ἐν ἡμέρᾳ
^q τρυφῆς, ^r σπῖλοι⁹ καὶ μῶμοι, ^s ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς
 ἀπάταις¹⁰ αὐτῶν ^t συνευχόμενοι ὑμῖν, ὀφθαλμοὺς 14
 ἔχοντες μεστοὺς ^u μοιχαλίδος καὶ ^v ἀκαταπαύστους¹¹
 ἁμαρτίας, ^x δελεάζοντες ψυχὰς^y ἀστηρίκτους, καρδίαν
^z γεγυμνασμένην ^{aa} πλεονεξίαις¹² ἔχοντες, ^b κατὰρας τέκνα,
 καταλιπόντες¹³ ^c τὴν¹⁴ εὐθείαν ὁδόν, ^d ἐπλανήθησαν, ἐξά- 15
 κολουθήσαντες ^e τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ¹⁵, ὅς¹⁶
^o μισθὸν ἀδικίας ἡγάπησεν¹⁶, ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας 16
 παρανομίας· ^f ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ
 φθεγξάμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρο-
 νίαν. ^g Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἀνδρῶν, νεφέλαι¹⁷ ὑπὸ λαί- 17
 λαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ^h ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς
 αἰῶνα¹⁸ τετήρηται. ⁱ Ὑπέρογκα γὰρ ^k ματαιότητος 18
 φθεγγόμενοι, ^x δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκός,¹⁹
^l ἀσελγείαις, τοὺς ὄντως ^m ἀποφυγόντας²⁰ τοὺς ἐν πλάνῃ
 ἀναστρεφομένους, ⁿ ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμε- 19
 νοι, ^o αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς ^p φθορᾶς· ^q ὧ γὰρ
 τις ἡττηται, τούτῳ καὶ²¹ δεδούλωται. Εἰ γὰρ ^m ἀποφυ- 20
 γόντες ^a τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ^r ἐν ἐπιγνώσει ^s τοῦ

¹ —ὁ LWH (non marg.). ² ἐν- TWH. ³ πειρασμῶν T.
⁴ —παρὰ Κυρίῳ L[TrWH]. ⁵ ζῶα LWH. ⁶ γεγεννημένα
 (γεγεννημένα T) φυσικὰ LTrWHR, φυσικά, γεγεννημένα E. ⁷ καὶ
 φθαρήσονται LTrWHR. ⁸ ἀδικούμενοι Tr marg. WHR.
⁹ σπῖλοι WH. ¹⁰ ἀγᾶται LTr (non marg.) WH marg. R (non
 marg.). ¹¹ ἀκαταπάστους LTr marg. WH. ¹² πλεονεξίας
 LTrWHR: ¹³ καταλείποντες TWH (non marg.) R. ¹⁴ —τὴν
 LTrWHR. ¹⁵ Βεὼρ WH (non marg.) R (non marg.).
¹⁶ —ὅς, etiam ἡγάπησαν Tr marg. WH marg. ¹⁷ καὶ ὀμίχλαι
 LTrWHR. ¹⁸ —εἰς αἰῶνα LTrWHR. ¹⁹ + ἐν BE. ²⁰ ὁλί-
 γως ἀποφεύγοντας LTrWHR. ²¹ —καὶ T[Tr]WH.

^{ae} Jud. 12. 13. ^{af} ver. 4. ^{ag} Jud. 16. Cf. Ps. 73. 8. ^{ah} Eph. 4. 17. ^{ai} 1 Pet.
 4. 3. Vid. Marc. 7. 22. ^{aj} ver. 20. cap. 1. 4. ^{ak} Cf. Jac. 1. 25. ^{al} Vid. Joan.
 8. 34. ^{am} ver. 12. ^{an} ver. 10. ^{ao} cap. 1. 2. ^{ap} cap. 3. 2.

Κυρίου¹ καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ
 πάλιν² ἐμπλακέντες ἡττώνται, ³ γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσ-
 21 χατα χείρονα τῶν πρώτων. ⁴ κρείττον⁵ γὰρ ἦν αὐτοῖς
 μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἣ ἐπι-
 γνοῦσιν⁶ ἐπιστρέψαι⁷ ἐκ⁸ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς
 22 ἀγίας ἐντολῆς. συμβέβηκε δὲ⁹ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀλη-
 θοῦς παροιμίας, ¹⁰ ὅτι ὁ Κύριος ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον
 ἐξέραμα¹¹· καί, ¹² ὅτι ὁ Λουσαμένη, εἰς κύλισμα¹³ βορ-
 ρόρου.

Δ'. 3 ΤΑΥΤΗΝ ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω
 ἐπιστολήν, ἐν αἷς ¹ διεγείρω ὑμῶν ἐν ² ὑπομνήσει τὴν
 2 ἐλίκρινήν διάνοιαν, ³ μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥη-
 μάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν, καὶ τῆς ⁴ τῶν ἀπο-
 στόλων ἡμῶν ⁵ ἐντολῆς, ⁶ τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος·
 3 "τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ⁷ ἐπ' ⁸ ἐσχά-
 του⁹ τῶν ἡμερῶν ¹⁰ ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν
 4 ἐπιθυμίας¹¹ ¹² ὡς πορευόμενοι, ¹³ καὶ λέγοντες, "Ποῦ ἐστὶν
 ἡ ἐπαγγελία¹⁴ τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ
 πατέρες ¹⁵ ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ¹⁶ ἀπ' ἀρ-
 5 χῆς κτίσεως." Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλον-
 τας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ¹⁷ ἐκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ
 6 δι' ὕδατος ¹⁸ συνενστώσα¹⁹, ²⁰ τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ, δι' ὧν ὁ
 7 τότε κόσμος ὕδατι ²¹ κατακλυσθεὶς ²² ἀπώλετο· ²³ οἱ δὲ νῦν
 οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ αὐτοῦ²⁴ ²⁵ λόγῳ ²⁶ τεθησανρισμένοι εἰσὶ,
 8 τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. ²⁷ Ἐν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω
 ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια
 9 ἔτη, καὶ ³⁰ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. ³¹ οὐ βραδύνει ὁ³²
 Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ³³ ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦν-
 ται· ἀλλὰ ³⁴ μακροθυμεῖ εἰς³⁵ ἡμᾶς³⁶, ³⁷ μὴ βουλόμενός
 10 τινος ἀπολέσθαι, ἀλλὰ ³⁸ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῇ-
 σαι. ³⁹ Ἡεὶ δὲ ἡ⁴⁰ ἡμέρα Κυρίου ⁴¹ ὡς κλέπτῃς ἐν νυκ-

α 2 Tim. 2.

4.

b Matt. 12.

45.

c Ezek. 18.

24. Cf.

Heb. 6.

4—6; 10.

26, 27.

Jac. 4. 17.

d Rom. 7.

12.

e Joan. 10.

6; 16. 25,

29.

f Prov. 26.

11.

g cap. 1. 13.

h Phil. 1.

10. Cf.

1 Cor. 5. 8.

i Cf. cap. 1.

12.

k Jud. 17.

l Luc. 1. 70.

Act. 3. 21.

m cap. 2. 20.

n cap. 1. 20.

o Cf. Jud.

18.

p cap. 2. 10.

q Esa. 5. 19.

Jer. 17. 15.

Ezek. 11. 3;

12. 22. 27.

Mal. 2. 17.

r ver. 12.

Vid.

1 Thess. 2.

19.

s Vid.

Matt. 27.

52.

t Vid.

Marc. 10. 6.

u cap. 2. 3.

v Col. 1. 17.

Cf. Ps. 24.

2; 136. 6.

y Gen. 1. 6.

9. Ps. 33.

6. Cf.

Heb. 11. 3.

z Vid. cap.

2. 5.

a Gen. 7.

11, 21.

b ver. 10,

12. Cf.

Jud. 7.

Vid.

2 Thess. 1.

8.

c Jac. 5. 3.

d Vid. cap.

2. 9.

e 2 Tim. 2.

4.

f Matt. 12.

45.

g Ezek. 18.

24. Cf.

Heb. 6.

4—6; 10.

26, 27.

Jac. 4. 17.

d Rom. 7.

12.

e Joan. 10.

6; 16. 25,

29.

f Prov. 26.

11.

g cap. 1. 13.

h Phil. 1.

10. Cf.

1 Cor. 5. 8.

i Cf. cap. 1.

12.

k Jud. 17.

l Luc. 1. 70.

Act. 3. 21.

m cap. 2. 20.

n cap. 1. 20.

o Cf. Jud.

18.

p cap. 2. 10.

q Esa. 5. 19.

Jer. 17. 15.

Ezek. 11. 3;

12. 22. 27.

Mal. 2. 17.

r ver. 12.

Vid.

1 Thess. 2.

19.

s Vid.

Matt. 27.

52.

t Vid.

Marc. 10. 6.

u cap. 2. 3.

v Col. 1. 17.

Cf. Ps. 24.

2; 136. 6.

y Gen. 1. 6.

9. Ps. 33.

6. Cf.

Heb. 11. 3.

z Vid. cap.

2. 5.

a Gen. 7.

11, 21.

b ver. 10,

12. Cf.

Jud. 7.

Vid.

2 Thess. 1.

8.

c Jac. 5. 3.

d Vid. cap.

2. 9.

e 2 Tim. 2.

4.

f Matt. 12.

45.

g Ezek. 18.

24. Cf.

Heb. 6.

4—6; 10.

26, 27.

Jac. 4. 17.

d Rom. 7.

12.

e Joan. 10.

6; 16. 25,

29.

f Prov. 26.

11.

g cap. 1. 13.

h Phil. 1.

10. Cf.

1 Cor. 5. 8.

i Cf. cap. 1.

12.

k Jud. 17.

l Luc. 1. 70.

Act. 3. 21.

m cap. 2. 20.

n cap. 1. 20.

o Cf. Jud.

18.

p cap. 2. 10.

q Esa. 5. 19.

Jer. 17. 15.

Ezek. 11. 3;

12. 22. 27.

Mal. 2. 17.

r ver. 12.

Vid.

1 Thess. 2.

19.

s Vid.

Matt. 27.

52.

t Vid.

Marc. 10. 6.

u cap. 2. 3.

v Col. 1. 17.

Cf. Ps. 24.

2; 136. 6.

y Gen. 1. 6.

9. Ps. 33.

6. Cf.

Heb. 11. 3.

z Vid. cap.

2. 5.

a Gen. 7.

11, 21.

b ver. 10,

12. Cf.

Jud. 7.

Vid.

2 Thess. 1.

8.

c Jac. 5. 3.

d Vid. cap.

2. 9.

e 2 Tim. 2.

4.

f Matt. 12.

45.

g Ezek. 18.

24. Cf.

Heb. 6.

4—6; 10.

26, 27.

Jac. 4. 17.

d Rom. 7.

12.

e Joan. 10.

6; 16. 25,

29.

f Prov. 26.

11.

g cap. 1. 13.

h Phil. 1.

10. Cf.

1 Cor. 5. 8.

i Cf. cap. 1.

12.

k Jud. 17.

l Luc. 1. 70.

Act. 3. 21.

m cap. 2. 20.

n cap. 1. 20.

o Cf. Jud.

18.

p cap. 2. 10.

q Esa. 5. 19.

Jer. 17. 15.

Ezek. 11. 3;

12. 22. 27.

Mal. 2. 17.

r ver. 12.

Vid.

1 Thess. 2.

19.

s Vid.

Matt. 27.

52.

t Vid.

Marc. 10. 6.

u cap. 2. 3.

v Col. 1. 17.

Cf. Ps. 24.

2; 136. 6.

y Gen. 1. 6.

9. Ps. 33.

6. Cf.

Heb. 11. 3.

z Vid. cap.

2. 5.

a Gen. 7.

11, 21.

b ver. 10,

12. Cf.

Jud. 7.

Vid.

2 Thess. 1.

8.

c Jac. 5. 3.

d Vid. cap.

2. 9.

e 2 Tim. 2.

4.

f Matt. 12.

45.

g Ezek. 18.

24. Cf.

Heb. 6.

4—6; 10.

26, 27.

Jac. 4. 17.

d Rom. 7.

12.

e Joan. 10.

6; 16. 25,

29.

f Prov. 26.

11.

g cap. 1. 13.

h Phil. 1.

10. Cf.

^a ver. 7, 12.
^b Rev. 6.
 14; 20. 11;
 21. 1. Cf.
 Heb. 1. 11.
 Vid. Matt.
 24. 35.
^c ver. 12.
 Vid. Gal. 4.
 9.
^d Esa. 34. 4.
 Mic. 1. 4.
 Nah. 1. 6.
 Cf. Esa. 24.
 19.
^e Vid. Jac.
 3. 13.
^f cap. 1. 3.
 6, 7. Act.
 3. 12.
^g Cf. Matt.
 24. 50.
 Luc. 12. 36.
 1 Cor. 1. 7.
 ver. 13, 14.
 1 Thess. 1.
 10. Tit. 2.
 13. Jud.
 21.
^h ver. 4.
ⁱ Esa. 65.
 17; 66. 22.
 Rev. 21. 1.
 Cf. Rom. 8.
 21.
^k Esa. 60.
 21. Rev.
 21. 27.
^l Cf. 1 Cor.
 15. 58.
^m Vid. Jac.
 1. 27.
ⁿ Phil. 2.
 15. Cf.
 Col. 1. 22.
^o Cf. Phil.
 1. 10.
 1 Thess. 3.
 13; 5. 23.
^p ver. 9.
^q Act. 9.
 17; 21. 20.
 Cf. Gal. 2.
 9.
^r 1 Cor. 3.
 10. Cf.
 1 Pet. 4. 11.
^s Rom. 8.
 19. 1 Cor.
 15. 23, 24.
 1 Thess. 4.
 15.
^t Cf. Heb.
 5. 11.
^u cap. 2. 14.
 Cf. Jac. 1.
 8.
^v Cf. Esa.
 28. 13.
^w Cf. Marc. 13. 23.
 cap. 1. 12.
 Jud. 5.
^x cap. 2. 7.
^y cap. 1. 5.
^z cap. 1. 1.
^{aa} Jud.
 25. Vid. Rom. 11. 36.
^{ab} Cf. ver. 8.
^{ac} cap. 2. 13, 14.
 Vid. Joan. 1. 1.
^{ad} ver.
 3. Act. 4. 20. Cf. Luc. 1. 2.
^{ae} ver. 2. Joan. 19. 35.
^{af} cap. 4. 14. Vid. Joan.
 1. 14.
^{ag} Luc. 24. 29. Joan. 20. 27.

τί¹, ἐν ᾗ² οὐρανοὶ ῥοιζήδον³ παρελεύσονται, °στοι-
 χεῖα δὲ °καυσούμενα λυθήσονται⁴, καὶ γῇ καὶ τὰ ἐν
 αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται⁵. Τούτων οὖν⁶ πάντων λυο- 11
 μένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς⁶ ἐν ἀγίαις °ἀνα-
 στροφαῖς καὶ °εὐσεβείαις, °προσδοκῶντας καὶ σπενύ- 12
 δοντας^h τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν
 "οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, καὶ °στοιχεῖα καυ-
 σούμενα τήκεται⁷; °Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν 13
 καινὴν⁸ ἰ κατὰ τὸ ἐπάγγελμα⁹ αὐτοῦ °προσδοκῶμεν, °ἐν
 οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. διό, ἀγαπητοί, ταῦτα °προσ- 14
 δοκῶντες, °σπουδάσατε °ἄσπιλοι καὶ °ἀμώμητοι αὐτῷ
 εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν °μα- 15
 κροθυμίαν σωτηρίαν ἡγείσθε· καθὼς καὶ ὁ ἀγαπη-
 τὸς ἡμῶν °ἀδελφὸς Παῦλος °κατὰ τὴν αὐτῷ δοθείσαν¹⁰
 σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς¹¹ ἐπι- 16
 στολαῖς, °λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν οἷς¹² ἐστὶ
 °δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ °ἀστήρικτοι στρε-
 βλοῦσιν, °ὥς καὶ τὰς λοιπὰς γραφάς, πρὸς τὴν ἰδίαν
 αὐτῶν ἀπώλειαν. Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, °προγινώ- 17
 σκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν °ἀθέσμων πλάνῃ
 συναπαχθέντες, °ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ· °αὐ- 18
 ξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ °γνώσει °τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ °ἡ δόξα καὶ νῦν
 καὶ °εἰς ἡμέραν αἰῶνος. ἀμήν^{13 14}

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ¹⁵.

°Ο °ΗΝ ἀπ' ἀρχῆς, °ὁ ἀκηκόαμεν, °ἡ ἑωράκαμεν τοῖς 1 Α'.
 ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, °ὁ ἔθεασάμεθα, καὶ °αἱ χεῖρες ἡμῶν

¹ — ἐν νυκτί LTrWHR. ² — οἱ T. ³ λυθήσεται LTrWHR.
⁴ εὐρεθήσεται TrWH.R marg. ⁵ οὕτως Tr marg. WHR.
⁶ [ὑμᾶς] WH. ⁷ τικήσεται L. ⁸ καινὴν γῆν T. ⁹ καὶ τὰ
 ἐπαγγέλματα LTr marg., κατὰ τὰ ἐπαγγέλματα T. ¹⁰ δοθείσαν
 αὐτῷ LTrWH. ¹¹ — ταῖς LTrWHR. ¹² αἷς LTrWHR.
¹³ — ἀμήν T[Tr]WH. ¹⁴ Deest subscriptio in LTrWH, etiam in
 S, Πέτρου β Tr. ¹⁵ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου καθολικὴ πρώτη S:
 Ἰωάννου (Ἰωάνου WH) α LTrWH: Ἰωάννου ἐπιστολὴ α Tr.

- 2 ἐψηλάφησαν περὶ ^α τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· καὶ ἡ ^β ζωὴ
^γ ἐφανερώθη, καὶ ^δ ἐωράκαμεν, καὶ ^ε μαρτυροῦμεν, καὶ
ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν ^ς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν
3 ^ρ πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· ὃ ^δ ἐωράκαμεν
καὶ ἀκηκόαμεν ἀπαγγέλλομεν ¹ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς
κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ ^ς κοινωνία δὲ ἡ
ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς ^η καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
4 Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν ², ἵνα ^κ ἡ
5 χαρὰ τῶν ³ ἡ πεπληρωμένη. Καὶ ^ι αὕτη ἐστὶν ⁴ ἡ
ἐπαγγελία ⁵ ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλο-
μεν ὑμῖν, ὅτι ^ω ὁ Θεὸς φῶς ἐστί, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ
6 οὐκ ἐστὶν ⁶ οὐδεμία. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ^η κοινωνίαν ἔχο-
μεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει ^ο περιπατοῦμεν, ^ρ ψευ-
7 δόμεθα, καὶ ^α οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· ἐὰν δὲ ^ε ἐν
τῷ φωτὶ ^ο περιπατοῦμεν, ^ς ὥς αὐτὸς ἐστὶν ἐν τῷ φωτί,
κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ ^{τὸ} αἷμα Ἰησοῦ
Χριστοῦ ⁷ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ^υ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης
8 ἁμαρτίας. ² Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν,
ἐαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ^η ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ⁸.
9 ^ε ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ^{αβ} πιστὸς ἐστί
καὶ ^{αγ} δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ ^υ καθα-
10 ρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ² ἐὰν εἴπωμεν ὅτι
οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ^α ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ^ο ὁ
λόγος αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.
- 2 ^ι ΤΕΚΝΙΑ μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρ-
τητε· καὶ ἐὰν τις ἁμάρτη, ^ρ παράκλητον ἔχομεν πρὸς
2 τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν ^η δίκαιον· καὶ αὐτὸς
^ι ἱλασμός ἐστι ⁹ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν
ἡμετέρων δὲ μόνον ¹⁰, ἀλλὰ καὶ ^κ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
3 Καὶ ^ι ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ^ω ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν
4 ^η τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. ^ο ὁ λέγων, ¹¹ ^ω ἐγνώκα
αὐτόν, καὶ ^η τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης
5 ἐστί, καὶ ^η ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν· ὅς δ' ^{αν}
τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ^ρ ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη

1 + καὶ LTT^rWHR.2 ἡμεῖς TT^rWHR.3 ὑμῶν BET^r

marg. WH marg. R (non marg.).

4 ἀγγελία LTT^rWHR.5 ἐστὶν αὕτη TT^rWHR.

6 οὐκ ἐστὶν ἐν αὐτῷ Tr (non marg.) WH.

7 - Χριστοῦ LTT^rWHR.

8 ἐν ἡμῖν οὐκ ἐστὶν LTr.

9 ἐστὶν

ἱλασμός L.

10 μόνων WH marg.

11 (-) + ὅτι TT^r[L]WHR.

β 1 Cor. 1. 9; 10. 13. 2 Tim. 2. 13. Heb. 10. 23.

γ Vid. Joan. 17. 25.

3. 26.

δ cap. 5. 10.

ε Cf. Joan. 5. 38; 8. 87. Cf. Col. 3. 16.

ς Cf. Rom. 13.

ζ Gal. 4. 19 (var. lect.). ver. 12. 28. cap. 3. 7, 18; 4. 4; 5. 21.

η Cf. 1 Cor. 4. 15.

θ Vid. Joan. 14. 16. Cf. Rom. 8. 30. 1 Tim. 2. 5. Heb. 7. 25; 9. 24.

ι Vid. Act.

κ cap. 4. 10. Cf. Rom. 3. 25.

λ 2 Cor. 5. 18, 19. Col. 1. 20.

μ Joan. 11.

52. cap. 4. 14. Vid. Joan. 12. 32.

ν Vid. ver. 5.

ξ cap. 3. 6; 4. 7, 8.

ο Joan.

14. 15; 15. 10. 1 Cor. 7. 19. cap. 3. 22, 24; 5. 3. Rev. 12. 17; 14. 12.

π cap. 1. 6.

ρ Joan. 14. 15, 23.

σ Ps. 143. 1.

τ Prov. 28.

υ Cf.

φ 1 Cor. 11.

χ 31.

ψ Ps. 143. 1.

^a ver. 3.^b Cf. Joan.

15. 4. 5.

^c Vid.

Matt. 11.

29.

^d Lev. 19.

18.

^e ver. 24.

Luc. 1. 2.

Joan. 15.

27. 2 Joan.

5. 6.

^f Vid.

Joan. 13.

34.

^g Cf. Joan.

16. 15.

^h Rom. 13.

12. Eph.

5. 8.

1 Thess. 5.

4. 5.

ⁱ Joan. 1.

4. 9.

^k ver. 11.

cap. 3. 14.

15; 4. 20.

Cf. Jac. 1.

22. 2 Pet.

1. 9.

^l Prov. 4.

19. Cf.

Joan. 11. 9.

10. 2 Pet.

1. 10. Vid.

Rom. 9.

33.

^m Vid. cap.

1. 6.

ⁿ Joan. 12.

35.

^o ver. 1. 28.^p Cf. Act.

13. 38.

Vid. Luc.

7. 48.

^q Vid. Luc.

24. 47.

^r ver. 14.

cap. 1. 1.

^s ver. 14.

cap. 4. 4.

Joan. 16.

33.

^t cap. 5. 18,

19. Vid.

Matt. 5. 37.

^u Joan. 21.

5. ver. 18.

^v Joan. 14.

7.

^w Cf. Eph.

6. 10.

^x Cf. Rom.

12. 2. Jac.

4. 4.

2 Tim. 4. 10.

4. 8; 5. 11.

Rom. 13. 12.

2 Tim. 3. 1.

Jac. 5. 3.

2 Pet. 3. 3.

Jud. 18.

Cf. Matt. 24. 5, 24.

2 Thess. 2. 8.

^y Cf. 2 Thess. 2. 6.

Vid. Act. 20. 30.

τοῦ Θεοῦ τετελείωται. ^a ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. ὁ λέγων ^b ἐν αὐτῷ μένειν, ὁφείλει, ^c καθὼς 6 ἐκείνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτω ¹ περιπατεῖν.

² Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ⁷ B'.

^d ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἶχετε ^e ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστίν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς ³. πάλιν ^f ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν ⁴, ὁ ἐστὶν ἀληθὲς ^g ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ^h ἡ σκοτία παράγεται, καὶ ⁱ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ ⁹ εἶναι, καὶ ^k τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ ¹⁰ φωτὶ μένει, καὶ ^l σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν ⁵. ὁ δὲ ¹¹ ^k μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστί, καὶ ἐν ^m τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ ⁿ οὐκ οἶδε ⁶ ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

ΓΡΑΦΩ ὑμῖν, ^o τεκνία, ^p ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρ- ¹² ^q ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹

ἡμῶν ἐξηλθον¹, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· ^αεἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν², μεμενῆκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ^βἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν· ^γΚαὶ ὑμεῖς ^δχρίσμα³ ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ ^εοἴδατε πάντα⁴. οὐκ ἔγραψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀληθειαν, ἀλλ' ^ςὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ^ζὅτι πᾶν ψεύδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι. Τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ^ηὁ ἄρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ^θἀντίχριστος, ὁ ἄρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. ^ιπᾶς ὁ ἄρνούμενος τὸν υἱόν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει⁶. Ὑμεῖς οὖν⁷ ὁ ἠκούσατε ^κἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἔαν ^λἐν ὑμῖν μείνῃ ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν⁸ τῷ πατρὶ μενεῖτε. καὶ ^μαὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγάειλατο ἡμῖν⁹, ^ντὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ^α τῶν πλανώντων ὑμᾶς. ^βΚαὶ ὑμεῖς ^γτὸ χρίσμα³ ^δὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, ^εἐν ὑμῖν μένει¹⁰, ^ςκαὶ οὐκ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ' ^ζὡς¹¹ τὸ αὐτὸ ^ηχρίσμα³ διδάσκει ὑμᾶς¹³ περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι ψεύδος· ^θκαὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, ^ιμενεῖτε¹⁵ ἐν αὐτῷ. Καὶ νῦν, ^κτεκνία, ^λμένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ^μὅταν¹⁶ φανερωθῇ, ^νἔχωμεν¹⁷ παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ^ξτῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. ἔαν εἰδῇτε ^οὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε ὅτι¹⁸ πᾶς ^πὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ^ρἐξ αὐτοῦ γεγέννηται¹⁹.

3 ^σΙΔΕΤΕ ^αποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα ^βτέκνα Θεοῦ κληθῶμεν²⁰. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ^γὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. ἀγαπητοί, ^δνῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμέν, καὶ ^εοὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· ^ςοἶδαμεν δὲ²² ὅτι ^ζἐὰν φανερωθῇ, ^ηὁμοιοὶ αὐτῷ ἐσόμεθα, ^θὅτι ^ιὁπόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστι. Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ^κἐπ' αὐτῷ, ^λἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς

¹ ἐξηλθον LTTTrWH.² ἐξ ἡμῶν ἦσαν TrWH. ³ χρίσμα LTTTr. ⁴ —καὶ (non marg.)· οἴδατε πάντες— WH.⁵ πάντες TTr marg. WH (non marg.) R marg. ⁶ +ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱόν καὶ τὸν πατέρα ἔχει LTTTrWHR.⁷ —οὖν LTTTrWHR. ⁸ —ἐν L, [ἐν] WH. ⁹ ὑμῖν R marg. ¹⁰ μένει ἐν ὑμῖν LTTTrWHR.¹¹ ἀλλὰ (—ὡς) WI marg. ¹² αὐτοῦ TTrWHR. ¹³ ἡμᾶς L, ¹⁴ ἐν LTTTrWHR. ¹⁵ μένετε LTTTrWHR.¹⁶ ἐὰν LTTTrWHR. ¹⁷ σχῶμεν LTTTr (non marg.) WHR. ¹⁸ +καὶ TTr ([καὶ] Tr marg.) WH marg.¹⁹ γεγέννηται S. ²⁰ +καὶ ἐσμέν LTTTrWHR. ²¹ ἐσόμεθα, WHR. ²² —δε LTTTrWHR.

9; 4. 7; 5. 1, 4, 18.

Vid. 2 Cor. 6. 18.

4. 5, 6. Eph. 1. 5.

Vid. Joan. 21. 24.

¹ Joan. 17. 24. 1 Cor. 13. 12.

2 Cor. 7. 1. 1 Pet. 1. 15.

² Joan. 3. 16. cap. 4. 10.³ Cf. Joan. 15. 21. cap. 4. 17.⁴ Rom. 8. 18. 1 Cor. 13. 12.⁵ Rom. 8. 20. 2 Cor. 3. 18; 4. 11.

Rev. 22. 4. Vid. Matt. 5. 8.

⁶ Cf. Joan. 13. 13.⁷ Joan. 1. 12; 11.⁸ Rom. 8. 15.

2 Cor. 4. 17, 18.

Phil. 3. 21.

⁹ Rom. 15. 12.¹⁰ Cf.^a Joan. 17.

12.

^b Cf. 1 Cor.

11. 19.

^c ver. 27.^d ver. 27.

2 Cor. 1. 21.

Vid. Joan.

14. 26.

^e Marc. 1.

24.

^f Jac. 1. 19

(var. lect.).

Cf. Prov.

28. 5.

Matt. 13.

11. Rom.

15. 14.

1 Cor. 1. 5.

2 Pet. 1. 12.

Jud. 5.

^g Joan. 18.

37. cap. 3.

19.

^h cap. 4. 3.

2 Joan. 7.

ⁱ cap. 5. 1.^k Vid. ver.

18.

^l cap. 4. 15;

5. 1.

2 Joan. 9.

^m ver. 7.ⁿ Cf. Joan.

14. 23.

Vid. cap.

1. 8.

^o cap. 3. 11.

2 Joan. 6.

Cf. ver. 7.

^p Cf. Joan.

10. 28; 17.

2. Vid.

cap. 1. 2.

^q cap. 3. 7.

2 Joan. 7.

^r Cf.

1 Thess. 4.

9.

^s cap. 3. 24.

Cf. Jer.

31. 34.

Heb. 8. 11.

^t Cf. Joan.

14. 17.

^u ver. 1, 12.^v cap. 3. 2.

Col. 3. 4.

cap. 3. 21;

4. 17; 5.

14. Cf.

11eb. 4. 16.

^w Vid.

1 Thess. 2.

19.

^x cap. 3. 7.

Cf. 3 Joan.

11.

^y Joan. 1.

13. cap. 3.

52. ver. 10.

Gal. 3. 26;

^z ver. 14.

2 Pet. 1. 4.

^{aa} Cf.

* Rom. 4.
 15. cap. 5.
 17.
 * ver. 8.
 cap. 1. 2.
 Heb. 9. 26.
 * Joan. 1.
 29. 1 Tim.
 1. 15. Heb.
 9. 28. Cf.
 Esa. 53. 11,
 12.
 * Vid.
 1 Pet. 2. 22.
 * 3 Joan.
 11.
 * Vid. cap.
 2. 3.
 * ver. 18.
 Vid. cap.
 2. 1.
 * cap. 2. 26.
 Vid. Matt.
 24. 4.
 * cap. 2. 29.
 * Cf. 2 Pet.
 2. 4.
 * ver. 10.
 Heb. 2. 14.
 Vid. Matt.
 13. 39.
 * Cf. Gen.
 3. 15. Luc.
 10. 18.
 Joan. 12.
 31; 16. 11.
 * cap. 5. 18.
 * Vid. cap.
 2. 29.
 * ver. 1. 8.
 * cap. 4. 8.
 * cap. 2. 25.
 * cap. 1. 5
 (var. lect.).
 * ver. 23.
 Cf. Joan.
 13. 34.
 * Vid.
 * Jud. 11.
 Matt. 5. 37.
 * ver. 15.
 Joan. 8. 44.
 * Ps. 38. 20.
 Prov. 23.
 10.
 * Joan. 5.
 28. Cf.
 Joan. 3. 7.
 * Joan. 15.
 18.
 * ver. 2.
 * Joan. 5.
 24.
 * Cf. cap. 2.
 9. 10.
 * Gal. 5. 20.
 21. Rev.
 21. 8. Cf.
 Matt. 5. 21,
 22.
 * Joan. 15.
 13. Vid.
 Joan. 10. 11.
 15. 7.

ἐκεῖνος ἄγνός ἐστι. Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ 4
 τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ¹ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.
 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας 5
 ἡμῶν² ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστι. πᾶς ὁ ἐν 6
 αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ
 ἑώρακεν αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. ³Τεκνία³, μηδεὶς 7
 ἂν πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός
 ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν. ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ- 8
 τίαν, ἔκ⁴ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβο-
 λος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ὁ ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
 ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. ⁵πᾶς ὁ γεγεννημέ- 9 Δ.
 νος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα
 αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν,
 ὅτι ὁ ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. ἐν τούτῳ φανερά ἐστι 10
 ὅτι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. Πᾶς
 ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην⁴, οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ
 ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ὅτι αὕτη ἐστὶν 11
 ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν
 ἀλλήλους· οὐ καθὼς⁵ Καίμ⁵ ἐκ⁶ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ 12
 ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν
 αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ
 ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. ⁶μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου, 13
 εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Ἡμεῖς οἵδαμεν ὅτι ἡ μετα- 14
 βεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶ-
 μεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφόν⁸, μένει
 ἐν τῷ θανάτῳ. ⁷πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ⁹, 15
 ἡ ἀνθρωποκτονία ἐστὶ· καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωπο-
 κτονίας οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ¹⁰ μένουσαν. Ἐν 16
 τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην¹¹, ὅτι ὁ ἐκεῖνος ὑπὲρ
 ἡμῶν¹² τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν
 ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθεῖν¹³. ὅς ὁ ἄν¹⁴ ἔχη 17
 τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
 χρεῖαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ¹⁵ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ'
 αὐτοῦ, ⁸πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; ⁹τεκνία 18

1 - ἡ L.

2 - ἡμῶν LTTTrWHR.

3 Παιδιά WH marg.

4 ὢν δίκαιος L.

5 Καὶν WH.

6 + Καὶ T.

7 - μου LTTTrWHR.

8 - τὸν ἀδελφόν LTTTrWHR.

9 αὐτοῦ WH marg.

10 αὐτῷ

LTTTrWHR.

11 + τοῦ θεοῦ B.

12 ὑμῶν T, errore.

13 θεῖ-

* Cf. Phil. 2. 17. 1 Thess. 2. 8.

* Jac. 2. 15, 16.

* Cf. Deut.

* Cf. Col. 3. 12.

* Cf. cap. 4. 20.

* ver. 7.

μου¹, ^αμὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ² γλώσσῃ, ἀλλ'³
 19 ⁴ἔργῳ καὶ ^δἀληθείᾳ. Καὶ⁵ ἐν τούτῳ γινώσκομεν⁶ ὅτι
^εἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσο-
 20 μεν τὰς καρδίας⁷ ἡμῶν· ὅτι⁸ ^αἐὰν καταγινώσκη ἡμῶν
 ἡ καρδιά, ^αὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν,
 21 καὶ γινώσκει πάντα. ἀγαπητοί, ^εἐὰν ἡ καρδιά ἡμῶν⁹
 μὴ καταγινώσκη ἡμῶν¹⁰, ^επαρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν
 22 Θεόν, καὶ ^εὅ ^αἐὰν¹¹ αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παρ'¹² αὐτοῦ,
 ὅτι ^θτὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ ^hτὰ ἀρεστὰ
 23 ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ
 αὐτοῦ, ^ιἵνα πιστεῦσωμεν¹³ τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ^κἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς
 24 ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. καὶ ^ρὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς
 αὐτοῦ, ^ιἐν αὐτῷ μένει, ^mκαὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. καὶ ^{no}ἐν
 τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ^ιμένει ἐν ἡμῖν, ^{pa}ἐκ τοῦ Πνεύ-
 ματος ^qοὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

4 ^αΑΓΑΠΗΤΟΙ, ^ρμὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ
^εδοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ὅτι
^ιπολλοὶ ψευδοπροφῆται ^uἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσ-
 2 μον. ^νἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ ^{zv}Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· ^υπάν
 πνεῦμα ^zὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθό-
 3 ται¹⁴, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστί. καὶ ^ππάν πνεῦμα ^δμὴ ὁμολογεῖ¹⁵
 τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα¹⁶, ἐκ τοῦ Θεοῦ
 οὐκ ἔστι· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ^ατοῦ ἀντιχρίστου, ^δἀκη-
 κόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ ^δνῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἡδη.
 4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστέ, ^ετεκνία, καὶ ^ανενικήκατε
 αὐτούς· ὅτι ^εμείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ^ρἡ ^δὁ ἐν τῷ κόσμῳ.
 5 ^θΑὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶ· διὰ τοῦτο ^hἐκ τοῦ κόσμου
 6 λαλοῦσι, καὶ ^ιὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. ἡμεῖς ἐκ τοῦ
 Θεοῦ ἐσμέν· ^κὁ γινώσκων τὸν Θεόν, ^ιἀκούει ἡμῶν· ὃς
 οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου
 γινώσκομεν ^mτὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ ⁿτὸ πνεῦμα
 7 τῆς πλάνης. Ἀγαπητοί, ^αἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ὅτι

^a Ezek. 33.
 31. Cf.
 Eph. 4. 15.
^b 2 Joan. 1.
 3 Joan. 1.
^c Vid. cap.
 2. 21.
^d Cf. 1 Cor.
 4. 4.
^e cap. 5. 14.
 Cf. Job 11.
 15; 22. 26.
 Rom. 14.
 22. Vid.
 cap. 2. 28.
^f Vid.
 Matt. 7. 7.
^g ver. 24.
 Vid. cap. 2.
 3.
^h Joan. 8.
 29.
ⁱ Joan. 6.
 29.
^k ver. 11.
 Cf. cap. 2.
 8.
^l cap. 2. 27,
 28; 4. 12,
 13, 15, 16.
 Vid. Joan.
 6. 56.
^m Joan. 14.
 20; 17. 21.
 cap. 1. 3.
ⁿ cap. 2. 5;
 4. 2.
^o cap. 4. 13.
^p Rom. 8.
 9, 16.
^q 1 Thess.
 4. 8.
^r Jer. 29. 8.
 Cf. 1 Cor.
 14. 29.
 Rev. 2. 2.
^s 1 Thess.
 5. 21.
^t 2 Pet. 2. 1.
 cap. 2. 18.
 Cf. 2 Thess.
 2. 2. Vid.
 Matt. 7. 15.
^u 2 Joan. 7.
^v Phil. 3. 3.
^w 1 Cor. 12.
 3.
^x 2 Joan. 7.
 Vid. Joan.
 1. 14. Cf.
 cap. 2. 22.
^y Vid. cap.
 2. 18.
^z Cf.
 2 Thess. 2.
 3-8.
^{aa} Vid. cap.
 2. 1.
 1 Cor. 2. 12.
 cap. 5. 20.
^{ab} 1 Tim.

¹ -μου LTrWHR.

² +τῇ LTrWHR.

³ ἀλλὰ TrWHR.

⁴ +ἐν LTrWHR.

⁵ -Καὶ L[Tr]WHR.

⁶ γνωσόμεθα

LTrWHR.

⁷ τὴν καρδίαν Tr marg. WHR.

⁸ ὅ τι LR.

⁹ -ἡμῶν LTr ([ἡμῶν] Tr marg.) WHR.

¹⁰ -ἡμῶν [Tr marg.]

WH.

¹¹ ἀν WH.

¹² ἀπ' LTrWHR.

¹³ πιστευόμεν

LTrWHR marg.

¹⁴ ἐληλυθέναι Tr marg. WH marg.

¹⁵ λύνει

WH marg. R marg.

¹⁶ -Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα

LTrWHR.

^d Vid. cap. 2. 13, 14.

^e Rom. 8. 31.

^f Cf. Joan. 12. 31.

^g Joan. 8. 23.

^h Joan. 3. 31.

ⁱ Cf. Joan. 15. 19.

^k Gal. 4. 9.

^l Joan. 8. 47; 10. 16; 18. 37.

^m Cf. 1 Cor. 14. 37.

ⁿ Vid. Joan. 14. 17.

^o 4. 1. ^p ver. 10, 11, 12, 21. Vid. Joan. 13. 34.

^a Vid. cap.² 29.^b ver. 6, 8.

cap. 3. 1.

Vid. cap. 2.

3.

^c cap. 3. 10.^d ver. 16.

Cf. 2 Cor.

13. 11.

^e Joan. 3.

16. ver. 10.

Cf. cap. 5.

11.

^f Joan. 1.

18 (var.

lect.).

^g Rom. 5.

7, 8, 10.

ver. 19.

^h Joan. 3.

16. cap. 3.

1.

ⁱ Vid. cap.

2. 2. Vid.

Luc. 18. 13.

^k Cf. Matt.

18. 33.

^l ver. 20.

Vid. Joan.

1. 18.

^m ver. 15.

16. Vid.

cap. 3. 24.

ⁿ cap. 2. 5.

Cf. ver. 17,

18.

^o cap. 3. 24.^p cap. 1. 1.^q cap. 1. 2.

Vid. Joan.

15. 27.

^r Joan. 3.

17.

^s Joan. 4.

42.

^t Cf. cap. 2.

2.

^u cap. 2. 23

(var. lect.).

Cf. Rom.

10. 9.

^x cap. 5. 5.

Vid. Matt.

14. 33 &

Joan. 11.

27.

^y Joan. 6.

69.

^z Cf. Gal. 6.

2. ver. 21.

^a Vid. cap.

2. 28.

^b Vid.

2 Pet. 2. 9.

^c Cf. cap. 3.

1.

^d Cf. Joan.

3. 18.

Rom. 8. 15.

^e ver. 10.^f cap. 1. 6.^g Vid. cap.

2. 9, 11.

ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστί, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ^a ἐκ τοῦ
 Θεοῦ γενένηται, καὶ ^b γινώσκει τὸν Θεόν· ὁ μὴ ἀγα- 8
 πῶν ^b οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ^d ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν.
 Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ^d ἐν ἡμῖν, ὅτι 9
 τὸν υἱὸν αὐτοῦ ^f τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς
 τὸν κόσμον, ^e ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. ἐν τούτῳ ἐστίν 10
 ἡ ἀγάπη, ^g οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν ¹ τὸν Θεόν, ἀλλ'
 ὅτι ^h αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ^e ἀπέστειλε τὸν υἱὸν
 αὐτοῦ ⁱ ἵλασμον περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. ἀγαπητοί, 11
 εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν
 ἀλλήλους ἀγαπᾶν. ^j Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· 12
 εἰ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ^m ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ
 ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστίν ἐν ἡμῖν ². ἐν τούτῳ 13
 γινώσκουμεν ὅτι ^m ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν,
 ὅτι ^o ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.

Καὶ ἡμεῖς ^p θεαέμεθα, καὶ ^q μαρτυροῦμεν ³ ὅτι ^r ὁ 14
 πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν ^s σωτῆρα ^t τοῦ κόσμου.
 ὁς ^u ἂν ⁴ ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ⁵ ἐστίν ^z ὁ υἱὸς τοῦ 15 5'
 Θεοῦ, ^m ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ.
 Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγά- 16
 πην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ^a ἐν ἡμῖν. ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστί,
 καὶ ^z ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ^m ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ
 Θεὸς ἐν αὐτῷ ⁶.

Ἐν τούτῳ ⁿ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα 17
^a παρρησίαν ἔχωμεν ^b ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι
^c καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ
 τούτῳ. φόβος οὐκ ἐστίν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ^d ἡ τελεία 18
 ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν
 ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος ⁿ οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ.
 ἡμεῖς ⁸ ἀγαπῶμεν αὐτόν ⁹, ὅτι αὐτὸς ¹⁰ πρῶτος ἠγάπησεν 19
 ἡμᾶς. Ἐάν τις εἴπῃ, “Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν,” καὶ 20
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ^f ψεύστης ἐστίν· ^h ὁ γὰρ μὴ
 ἀγαπῶν ⁱ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν ὃν
 οὐκ ἑώρακε πῶς ¹¹ δύναται ἀγαπᾶν; ¹² καὶ ¹² ταύτην τὴν 21

¹ ἠγαπήκαμεν WH (non marg.).² ἐν ἡμῖν τετελειωμένη ἐστίν

L, τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν TTr WH.

³ μαρτοῦμεν S.⁴ ἂνWH. ⁵ [Χριστός] WH.⁶ + μένει [LWH] TR.⁷ ἀλλὰ Tr.⁸ + οὖν L.⁹ - αὐτόν LTr WHR.¹⁰ ὁ θεὸς L.¹¹ οὐ

LTTr (non marg.) WH.R (non marg.).

¹² ἀγαπᾶν. LTWH.R

(non marg.), ἀγαπᾶν· Tr.

^a Cf. cap. 3. 17.ⁱ Cf. Joan. 13. 25.

ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν,
ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

5 ^a ΠΑΣ ὁ πιστεύων ^b ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός,
^c ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ ^a πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεν-
2 νήσαντα ἀγαπᾷ καὶ ¹ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. ^d ἐν
τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἀγαπῶμεν ^e τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ,
ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
3 τηρῶμεν². Ἡ αὕτη γάρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα
^g τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· ^h καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ
4 βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. ὅτι πᾶν ^c τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ
Θεοῦ ⁱ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἣ
5 νικήσασα τὸν κόσμον, ^k ἡ πίστις ἡμῶν. τίς ἐστὶν³ ὁ
νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς
ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν ^m δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰη-
σοῦς ὁ ^d Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον⁵, ἀλλ' ⁶ ἐν
τῷ ὕδατι καὶ⁷ τῷ αἵματι· καὶ ⁿ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ
7 μαρτυροῦν, ὅτι ^o τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἡ ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς
εἰσιν ⁿ οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατήρ, ὁ Λό-
γος, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἐν εἰσι.

8 καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ⁸, τὸ πνεῦμα,
καὶ ^m τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν
9 εἰσιν⁹. ^p Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνο-
μεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη
ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ^q ἣν¹⁰ μεμαρτύρηκε περὶ
10 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ
^r ἔχει τὴν μαρτυρίαν¹¹ ἐν ἑαυτῷ¹². ὁ μὴ πιστεύων τῷ
Θεῷ¹³ ^s ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν
εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς ^t περὶ τοῦ
11 υἱοῦ αὐτοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ^z ζωὴν
αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός¹⁴· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ
12 υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. ὁ ἔχων τὸν υἱόν, ἔχει τὴν ζωὴν· ^y ὁ
μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 ^z ΤΑΥΤΑ ἔγραψα ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα

^a Joan. 1.
12. Cf.
Joan. 8. 42.
^b cap. 2. 22.
^c ver. 4. 18.
Vid. cap. 2.
29.
^d cap. 2. 5.
^e Vid.
Joan. 11.
52.
^f 2 Joan. 6.
Vid. Joan.
14. 15.
^g Vid. cap.
2. 3.
^h Cf. Matt.
11. 30.
ⁱ Joan. 16.
33.
^k Cf. 1 Cor.
15. 57.
Eph. 6. 16.
^l Vid. cap.
4. 15.
^m ver. 8.
Joan. 19.
34.
ⁿ Joan. 15.
26. ver. 7.
8.
^o Cf. Joan.
14. 17.

^p Joan. 5.
34. 37. Cf.
Joan. 8. 18.
^q Matt. 3.
16. 17.
^r Rom. 8.
16. Gal. 4.
6. Cf.
Rev. 12. 17;
19. 10.
^s cap. 1. 10.
Cf. Joan. 3.
33.
^t Cf. Joan.
5. 38.
^u Rom. 1.
3.
^v ver. 13,
20.
^w cap. 1. 2.
Cf. cap. 4.
9. Vid.
Joan. 1. 4.
Joan. 3.
15. 16.
^y Joan. 20.
31.

¹ — καὶ [LTr] WH.

² ποιῶμεν LTr WHR.

³ + δὲ [Tr] R,

at ἐστὶν [δὲ] WH.

⁴ ὁ TTr WHR.

⁵ μόνον WH marg.

⁶ ἀλλὰ Tr.

⁷ + ἐν LTr WHR.

⁸ — ἐν τῷ οὐρανῷ usque ad

γῇ LTr WHR.

⁹ εἰσι S.

¹⁰ ὅτι LTr WHR.

¹¹ + τοῦ

θεοῦ L.

¹² αὐτῷ TTr WH marg. R, αὐτῷ WH text.

¹³ υἱῷ

L (WH marg. Ap. †).

¹⁴ ὁ θεὸς ἡμῖν Tr marg. WH.

^a ver. 11,
20. Vid.
Joan. 3. 15.
^b Joan. 1.
12. Cf.
Joan. 9. 35.
^c cap. 3. 21.
Vid. cap. 2.
28.
^d cap. 3. 22.
Vid. Matt.
7. 7. Cf.
Prov. 10.
24.
^e Cf. Rom.
8. 27.
^f ver.
18—20.
Vid. Joan.
21. 24.
^g Job 42. 8.
Jac. 5. 15,
16.
^h Matt. 12.
32. Marc.
3. 29. Luc.
12. 10. Cf.
Heb. 6. 4;
10. 26.
ⁱ Cf. Jer. 7.
16; 14. 11.
^k cap. 3. 4.
^l cap. 8. 9.
ver. 1. 4.
^m Cf. Joan.
1. 18?
ⁿ (var.
lect.) Jac.
1. 27.
^o cap. 2. 13.
Vid. Matt.
5. 37.
^p Cf. Luc.
4. 6. Joan.
12. 31.
Gal. 1. 4.
Rev. 13. 12.
^q Cf. Luc.
24. 45.
^r cap. 4. 6.
^s Vid.
Joan. 17. 3.
^t Vid. cap.
2. 1.
^u Cf. 1 Cor.
10. 7, 14.
Gal. 5. 20.
^x 3 Joan. 1.
Cf. 1 Pet.
5. 1. Vid.
Act. 11. 30.
^y ver. 13.
Rom. 16.
13.
^z ver. 5.
^{aa} 1 Joan. 3.
18.
^{ab} 3 Joan. 1.
^{ac} ver. 3.
Vid. Joan.
1. 14.
^{ad} Joan. 8.

τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ¹, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ^aζωὴν ἔχετε αἰώνιον,
καὶ ἵνα ^bπιστεύητε² εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
Καὶ αὕτη ἐστὶν ^cἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ¹⁴
^dὅτι ἐάν ^eτι³ αἰτώμεθα ^eκατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει
ἡμῶν⁴. καὶ ἐάν ^fοἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν,⁵ ὁ ^gἂν ^hαἰ- ¹⁵
τώμεθα, ⁱοἶδαμεν ^dὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾔτηκαμεν
παρ' ⁸αὐτοῦ. Ἐάν τις ^{iδῇ}⁹ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ¹⁶ ^z.
ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, ^gαἰτήσῃ,¹⁰
καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς
θάνατον. ^hἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· ^oοὐ περὶ ἐκεί-
νης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ· ^kπᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστί· ¹⁷
καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον. ⁱΟἶδαμεν ὅτι ¹⁸
^lπᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει·
ἀλλ' ¹¹ ^mὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ ⁿτηρεῖ ἑαυτόν¹², καὶ
^oὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ. ⁱοἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ ¹⁹
Θεοῦ ἐσμέν, καὶ ^pὁ κόσμος ὅλος ἐν ^oτῷ πονηρῷ κείται.
ⁱοἶδαμεν δὲ ¹³ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦκει, καὶ ^qδέδωκεν ²⁰
ἡμῖν διάνοιαν ἵνα ^rγινώσκωμεν¹⁴ ^sτὸν ἀληθινόν·¹⁵ καὶ
ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χρισ-
τῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ ἡ ¹⁶ ^aζωὴ αἰώ-
νιος. ^tΤεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ¹⁷ ^uἀπὸ τῶν εἰδώλων. ²¹
ἀμήν^{18 19}.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ²⁰.

^zὉ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ^yἘκλεκτῇ²¹ ^zκυρίᾳ²² καὶ ¹
τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ^aἐγὼ ἀγαπῶ ^bἐν ἀληθείᾳ, καὶ
οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες ^cοἱ ἐγνωκότες ^cτὴν

¹ — τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ LTTTrWHR.
² οἱ πιστεύοντες L, τοῖς πιστεύουσιν TTrWHR. ³ ὁ τι ἂν L.
⁴ ὑμῶν S errore. ⁵ ἂν L. ⁶ —, LTTTrWHR. ⁷ ἐάν TWH.
⁸ ἀπ' LTTTrWH. ⁹ εἰδῇ L. ¹⁰ —, R marg. ¹¹ ἀλλὰ Tr.
¹² αὐτόν TTrWHR. ¹³ καὶ οἶδαμεν L. ¹⁴ γινώσκωμεν
TTrWHR. ¹⁵ ἀληθινόν, WH marg. ¹⁶ — ἡ LTTTrWHR.
¹⁷ ἑαυτὰ LTTTrWHR. ¹⁸ — ἀμήν LTTTrWHR. ¹⁹ + Ἰωάννου
ἐπιστολὴ καθολικὴ πρώτη ἐγράφη ἐν στίχοις 589. S: deest subscriptio
in LTrWH: Ἰωάννου ᾱ Tr. ²⁰ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου δευτέρα SB:
Ἰωάννου (Ἰωάννου WH) β LTrWH: Ἰωάννου ἐπιστολὴ β Tr. ²¹ ἐκ-
λεκτῇ BELTTTrWHR, ατ' Ἐκλέκτη WH marg. ²² Κυρίᾳ LTrWH
marg.

- 2 ἀλήθειαν, "διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν,
3 καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα· ἔσται μεθ' ἡμῶν¹
^{bc} χάρις, ^{bd} ἔλεος, ^{bcd} εἰρήνη ^b παρὰ Θεοῦ πατρός, ^b καὶ
παρὰ Κυρίου² Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός,
^e ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
- A. 4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὗρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου ^f περι-
πατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν
5 παρὰ τοῦ πατρός. καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, ^g κυρία³, ^h οὐχ
ὡς ἐντολὴν γράφω σοι καινὴν⁴, ἀλλὰ ⁱ ἣν εἶχομεν⁵ ἀπ'
6 ἀρχῆς, ⁱ ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. ^k καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ
ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ.
αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολή^{6,7}, ^h καθὼς ⁱ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
7 ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῇτε· ὅτι ^m πολλοὶ ⁿ πλάνοι ^o εἰς-
ἦλθον⁸ εἰς τὸν κόσμον, ^p οἱ μὴ ^q ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν
Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ^r ὁ πλάνος
8 καὶ ^m ὁ ἀντίχριστος. ^r βλέπετε ἑαυτοὺς, ^s ἵνα μὴ ἀπολέ-
σωμεν⁹ ἃ ἐργασάμεθα¹⁰, ἀλλὰ ^t μισθὸν πλήρη ἀπολά-
9 βωμεν¹¹. πᾶς ὁ παραβαίνων¹², καὶ μὴ μένων ἐν τῇ¹³
διδασχῇ τοῦ Χριστοῦ, "Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ
διδασχῇ τοῦ Χριστοῦ¹⁴, "οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν
10 υἱὸν ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν
διδασχὴν οὐ φέρει, ^x μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν,
11 ^x καὶ ^y χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· ὁ γὰρ λέγων¹⁵ αὐτῷ
^y χαίρειν, ^z κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.
- E. 12 "Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἠβουλήθην¹⁶ ^a διὰ
χάρτου καὶ μέλανος· ^b ἀλλὰ ἐλπίζω¹⁷ ἔλθειν¹⁸ πρὸς ὑμᾶς,
^b καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ^c ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν¹⁹ ᾖ
13 πεπληρωμένη²⁰. ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς
σου τῆς ^d Ἐκλεκτῆς²¹. ἀμήν^{22,23}.

- ^a 2 Pet. 1.
12.
^b 1 Tim. 1.
2. 2 Tim. 1.
2. Tit. 1. 4.
^c 1 Pet. 1.
2. Rev. 1.
4. Vid.
Rom. 1. 7.
^d Jud. 2.
^e ver. 1.
^f Cf.
3 Joan. 3.
4. Cf.
1 Cor. 13. 6.
^g ver. 1.
Cf. Joan.
13. 34.
^h ver. 6.
Vid.
1 Joan. 2. 7.
ⁱ Vid.
1 Joan. 3.
11.
^k 1 Joan. 5.
3. Vid.
Joan. 14. 15.
^l 1 Joan. 2.
24; 3. 11.
^m Vid.
1 Joan. 2.
18. Cf.
Matt. 24. 24.
ⁿ 1 Joan. 2.
26.
^o 1 Joan. 4.
1.
^p 1 Joan. 4.
2.
^q Vid.
1 Joan. 2.
22 (var.
lect.). Cf.
Joan. 1. 14.
^r Marc. 13.
9.
^s Cf. Gal. 3.
4. Heb.
10. 35.
^t Cf. Joan.
15. 16.
^u 1 Cor. 3. 8.
^v Cf.
1 Joan. 2.
23.
^w Cf. Rom.
16. 17.
Gal. 1. 8, 9.
2 Thess. 3.
6, 14. Tit.
3. 10.
^x Cf. Act.
15. 23.
^y 1 Tim. 5.
22.
^z 3 Joan. 13.
^a 3 Joan. 14.
^b 1 Joan. 1.
^c 4. Vid.
Joan. 3. 20.
^d ver. 1.
^e 3 Joan. 9.

¹ ὑμῶν BEL. ² — Κυρίου LTTTrWHR. ³ Κυρία LT. ⁴ και-
νὴν γράφω σοι LTTTr, γράφω σοι καινὴν BEWHR. ⁵ εἶχαμεν
TTrWH. ⁶ ἡ ἐντολή ἐστὶν LTTTrWHR. ⁷ + ἵνα T. ⁸ ἐξῆλθον
LT (nec vult) TrWH, ἐξῆλθον R. ⁹ ἀπολέσγητε LTTTrWHR.
¹⁰ εἰργασάσθε LTTTr (non marg.) R marg., at ἠργασάμεθα WH.
¹¹ ἀπολάβητε LTTTrWHR. ¹² προάγων LTTTrWHR. ¹³ — τῇ
B. ¹⁴ — τοῦ Χριστοῦ LTTTrWHR. ¹⁵ λέγων γὰρ LTTTrWH.
¹⁶ ἐβουλήθην LTTTrWH. ¹⁷ ἐλπίζω γὰρ L. ¹⁸ γενέσθαι
LTTTrWHR. ¹⁹ ὑμῶν LTrWH (non marg.) R. ²⁰ πεπλη-
ρωμένη ἢ LTWH. ²¹ ἐκλεκτῆς BELTTTrWHR. ²² — ἀμήν
LTTTrWHR. ²³ + Ἰωάννου ἐπιστολὴ δευτέρα ἐγγραφὴ ἐν στίχοις
λ. S: deest subscriptio in LTWH: Ἰωάνου β Tr.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΡΙΤΗ¹.

^a 2 Joan. 1.
^c 1 Pet. 5.
¹. Vid.
^{Act.} 11. 30.
^b 2 Tim. 1.
². Philem.
^{1, 2}.
^c 2 Joan. 1.
^d 1 Joan. 3.
¹⁸.
^e Vid.
^{Rom.} 1. 10.
^f Cf.
² Joan. 4.
^g Philem.
¹⁰. Vid.
¹ Cor. 4. 14,
¹⁵.
^h Gal. 6.
¹⁰.
ⁱ Heb. 13.
^{1, 2}. Vid.
^{Matt.} 25.
³⁵.
^k Act. 10.
³⁸. 2 Pet.
¹. 19.
ⁱ Vid. Act.
¹⁵. 3.
^m 1 Thess.
². 12. Cf.
^{Col.} 1. 10.
ⁿ Vid. Act.
⁵. 41 (var.
^{lect.}).
^o 1 Cor. 9.
¹². 15.
^{Vid.} Act.
²⁰. 33.
^p Cf.
² Joan. 9
^(var. lect.).
^{Cf.} Matt.
²³. 6.
^q 1 Tim. 5.
¹³.
^r Cf. ver. 5.
^s Ps. 34. 14;
³⁷. 27.
^r Isa. 1. 16,
¹⁷.
^t Cf.
¹ Joan. 2.
²⁹.
^u Vid.
^{Joan.} 18.
³⁰.
^x 1 Joan. 3.
⁶.
^y 1 Tim. 3.
⁷. Vid.
^{Act.} 6. 3.
^z Joan. 21.
²⁴.
^{aa} 2 Joan.
¹².

^a Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Γαίω² τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ¹
ἀγαπῶ^d ἐν ἀληθείᾳ. Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί² Α'.
σε εὐδοοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς^e εὐδοοῦταί σου ἡ
ψυχή. ἐχάρην γάρ³ λίαν, ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ³
μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ
περιπατεῖς. Ὡς μείζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν⁴, ἵνα⁴
ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν⁵ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. Ἀ-⁵
γαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ⁶ εἰς^h τοὺς ἀδελ-
φοὺς καὶ εἰς^h τοὺς⁷ ξένους, οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ⁶
ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς^k καλῶς ποιήσειςⁱ προ-
πέμψας^m ἀξίως τοῦ Θεοῦ. ὑπὲρ γὰρⁿ τοῦ ὀνόματος⁸
ἐξῆλθον⁹ μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν¹⁰. ἡμεῖς⁸
οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν¹¹ τοὺς τοιούτους, ἵνα συν-
εργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. Ἐγραψα¹² τῇ ἐκκλη-⁹
σίᾳ· ἀλλ'^p ὃ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφῆς¹³ οὐκ
ἐπιδέχεται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω¹⁰
αὐτοῦ τὰ ἔργα^a ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς^q φλυαρῶν
ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς^r
ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βεβυλωμένους κω-
λύει, καὶ ἐκ¹⁴ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. Ἀγαπητέ, μὴ¹¹
μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. Ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ¹¹
τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ὃ δὲ¹⁵ κακοποιῶν^x οὐχ εὔρακε τὸν
Θεόν. Δημητρίῳ^y μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ¹² Β'.
ὑπ'¹⁶ αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν,
καὶ^z οἴδατε¹⁷ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστι.

^a Πολλὰ εἶχον γράφειν¹⁸, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος¹³ Ι'.
καὶ καλάμου σοι γράψαι¹⁹. Ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε²⁰, Ι4

¹ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου τρίτη SB: Ἰωάννου (Ἰωάνου WH) γ LTWH:
Ἰωάνου ἐπιστολὴ γ Tr. ² Γαίω WH. ³ - γάρ T[Tr].
⁴ χάριν WH (non marg.) R marg. ⁵ + τῇ LTTTrWHR.
⁶ ἐργάζη L. ⁷ τοῦτο LTTTrWHR. ⁸ + αὐτοῦ BE. ⁹ ἐξῆλ-
θαν LTTTrWH. ¹⁰ ἐθνικῶν LTTTrWHR. ¹¹ ὑπολαμβάνειν
LTTTrWHR. ¹² + τι LTTTrWHR. ¹³ Διοτρεφῆς LWH.
¹⁴ - ἐκ T. ¹⁵ - δὲ LTTTrWHR. ¹⁶ ὑπὸ TWH. ¹⁷ οἴδας
LTTTrWHR. ¹⁸ γράψαι σοι LTTTrWHR. ¹⁹ γράφειν σοι L,
σοι γράφειν TTrWHR. ²⁰ σε ἰδεῖν LTTTrWH.

15 ^a καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. ^b Εἰρήνη σοι. ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους ^c κατ' ὄνομα.¹

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ².

1 ^a ΙΟΥΔΑΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ ³ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ ^c Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις ⁴ καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ ^b τετηρημένοις ⁵ κλητοῖς. ⁶ ἔλεος ὑμῖν καὶ ⁷ εἰρήνη καὶ ἀγάπη ⁸ πληθυνθείη.

Α'. 3 Ἀγαπητοί, ⁹ πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς ¹⁰ κοινῆς ¹¹ σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ¹² ἐπαγωνίζεσθαι ¹³ τῇ ἀπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. ¹⁴ Πареисέδυσαν* γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάσαι ¹⁵ προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο ¹⁶ τὸ κρίμα ¹⁷, ἀσεβεῖς, ¹⁸ τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν χάριν ¹⁹ μετατιθέντες εἰς ²⁰ ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην Θεὸν ²¹ καὶ ²² Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

5 Ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ²³ εἰδότες ὑμᾶς ²⁴ ἅπαξ τοῦτο ²⁵, ὅτι ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

1 + Ἰωάννου ἐπιστολὴ καθολικὴ τρίτῃ στίχων λβ. S: *deest subscriptio in* LTWH: Ἰωάννου ὃ Tr. ² Ἐπιστολὴ τοῦ Ἰουδα καθολικῆ S: Ἰουδα ἐπιστολὴ LTTr: Ἰουδα TWH. ³ Χριστοῦ Ἰησοῦ L. ⁴ ἡ ἡγιασμένοις LTTrWHR. ⁵ + ἡμῶν LTTrWHR. * παρεισεδύσαν WH. ⁶ κρίμα SBELTr. ⁷ χάριτα LTTrWH. ⁸ — Θεὸν LTTrWHR. ⁹ , καὶ R marg. ¹⁰ — ὑμᾶς LTTrWHR. ¹¹ πάντα LTTrWHR. ¹² — ὁ TrWH. ¹³ Ἰησοῦς LTTr marg. WH marg. R marg. ¹⁴ πιστεύσαντες T *errore*. ¹⁵ τρόπον τοῦτοις LTTrWHR. ¹⁶ δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου, R marg.

^a Matt. 25. 41. ver. 7. ^b Cf. 2 Pet. 2. 4. ^c 2 Pet. 3. 7. ^d Vid. 2 Pet. 2. 6. ^e Deut. 29. 23. Ose. 11. 8. ^f 2 Pet. 2. 10. ^g Vid. 2 Thess. 1. 8. ^h Col. 3. 12. 1 Thess. 1. 4. 2 Thess. 2. 13.

^a 2 Joan. 12. ^b Vid. Eph. 6. 23. ^c Joan. 10. 3. ^d Luc. 6. 16. Joan. 14. 22. Act. 1. 13. ^e Vid. Jac. 1. 1. ^f Vid. Act. 12. 17. ^g Rom. 1. 7. 1 Cor. 1. 2, 24. Gal. 6. 16. Col. 3. 12. 1 Tim. 1. 2. 2 Tim. 1. 2. 2 Joan. 3. ^h 1 Pet. 1. 4. Cf. Joan. 17. 11, 15. 1 Thess. 5. 23. ⁱ 1 Pet. 1. 2. ^k 2 Pet. 1. 5. ^l Tit. 1. 4. ^m Heb. 2. 3. ⁿ 1 Tim. 6. 12. 2 Tim. 4. 7. Cf. Luc. 13. 24. 1 Cor. 9. 25. Phil. 1. 27. ^o Cf. Eph. 4. 5, 13. ^p 2 Pet. 2. 1. Cf. Gal. 2. 4. ^q Rom. 15. 4. 1 Pet. 2. 8. ^r 2 Pet. 2. 3. ^s Act. 13. 43. ^t 2 Pet. 2. 7. Vid. Marc. 7. 22. ^u 1 Joan. 2. 20, 21. Cf. 2 Pet. 1. 13; 3. 17. ^v 1 Cor. 10. 4, 5, 9 (var. lect.). ^w 2 Pet. 2. 1. ^x Num. 14. 29, 37; 26. 64, 65. 1's. 106, 26. Heb. 3. 17—19. ^y 2 Pet. 2. 6. ^z Col. 3.

^a Ex. 22.
^{28.} 2 Pet.
^{2.} 10.
^b Dan. 10.
^{13, 21;} 12.
^{1.} Rev.
^{12.} 7.
^c 1 Thess.
^{4.} 16. Cf.
² Pet. 2. 11.
^d Cf. Deut.
^{24.} 6.
^e Zech. 3. 2.
^f Vid. Act.
^{13.} 45.
^g 2 Pet. 2.
^{12.}
^h Gen. 4.
^{5-8.}
ⁱ Heb. 11. 4.
¹ Joan. 3.
^{12.}
^j Vid.
² Pet. 2. 15.
^k Vid. Heb.
^{6.} 16.
^l Num. 16.
^{1-3.}
^{31-35.}
^m 2 Pet. 2.
^{13.} Cf.
¹ Cor. 11.
^{20.}
ⁿ Ezek. 34.
^{2, 8, 10.}
^o 2 Pet. 2.
^{17.} Cf.
^p Prov. 25.
^{14.}
^q Eph. 4.
^{14.}
^r Vid.
² Pet. 1. 8.
^s Matt. 15.
^{13.}
^t Esa. 57.
^{20.}
^u Cf. 2 Cor.
^{4.} 2. Phil.
^{3.} 19.
^v Cf. Esa.
^{14.} 12.
^w 2 Pet. 2.
^{4.}
^x Gen. 5.
^{21-24.}
^y Esa. 26.
^{21.} Mic. 1.
^{3.} 1 Cor.
^{16.} 22.
^z Deut. 33.
^{2.} Dan. 7.
^{10.} Zech.
^{14.} 5. Cf.
¹ Thess. 3.
^{13.} 2 Thess.
^{1.} 7. Vid.
^{1.} Matt. 16.
^{27.} Heb.
^{12.} 22.
^{Rev.} 5. 11.
^{6.}
^g ver. 18. 2 Pet. 2. 10.
^h 2 Pet. 2. 18.
ⁱ Vid. Matt. 22. 16.
^{1.} Vid. 1 Joan. 2. 18.
² Vid. Joan. 16. 8. Cf. 2 Pet. 2. 5.
³ Ps. 94. 4.
⁴ 1 Cor. 10. 10. Cf. Prov. 19. 3.
⁵ Lev. 19. 15. Deut. 10. 17 (Septuagint.).
⁶ 2 Pet. 3. 2.
⁷ Cf. 2 Pet. 3. 3.
⁸ Heb. 13. 9.

μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα μὲν μαί-
 νουσι, ^aκυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, ^aδόξας δὲ βλασφη-
 μοῦσιν. ^bὁ δὲ Ἰ. Μιχαὴλ ^cὁ ἀρχάγγελος, ^dὅτε ^eτῷ δια- 9
 βόλῳ διακρινόμενος διελέγετο ^fπερὶ τοῦ Μωσέως ^g3
 σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφη-
 μίας, ἀλλ' ^hεἶπεν, ⁱ“Ἐπιτιμήσαι ^j5 σοι Κύριος.” ^kΟὐ- 10
 τοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασι ^lβλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ
 φυσικῶς, ^mὡς τὰ ἄλογα ζῶα ⁿ6, ἐπίστανται, ἐν τούτοις
 φθείρονται. Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι ^hτῇ ὁδῷ τοῦ Καὶν ⁷ 11 B'.
 ἐπορεύθησαν, καὶ ⁱτῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ
 ἐξεχύθησαν, καὶ ^kτῇ ἀντιλογία ^l1 τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο.
 Οὗτοί εἰσιν ⁸ ἐν ^mταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, ⁿ12
 συννευχοῦμενοι, ἀφόβως ⁹ εαυτοὺς ^oποιμαίνοντες·
 ὀνεφέλαι ἀνδρῶν, ὑπὸ ἀνέμων ^p2 περιφερόμεναι ^{10, 11} δένδρα
 φθινοπωρινά, ^qἄκαρπα, ^r12 δις ἀποθανόντα, ^sἔκριζωθέντα·
^tκύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα ^u13 τὰς εαυτῶν
 αἰσχύνas· ^vἄστέρες πλανῆται, ^w13 οἷς ^x14 ζόφος τοῦ ¹⁵
 σκότους εἰς τὸν ^y16 αἰῶνα τετήρηται. Προεφῆτευσεν ^z17 δὲ 14
 καὶ τούτοις ^{aa}ἑβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ ¹⁸, λέγων, “Ἰδοὺ
^{bb}ἦλθε Κύριος ἐν ^{cc}μυριάσιν ἀγίαις ¹⁹ αὐτοῦ, ποιῆσαι ¹⁵
^{dd}κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ^{ee}ἐξελέγξει ²⁰ πάντας τοὺς
^{ff}ἄσεβεῖς αὐτῶν ²¹ περὶ πάντων τῶν ἔργων ἄσεβειας ²²
 αὐτῶν ὧν ^{gg}ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν ^{hh}σκληρῶν ²³
 ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ⁱⁱἁμαρτωλοὶ ^{jj}ἄσεβεῖς.”
 Οὗτοί εἰσι ^{kk}γογγυσταί, μεμψίμοιροι, ^{ll}κατὰ τὰς ¹⁶
 ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι· καὶ ^{mm}τὸ στόμα αὐτῶν
 λαλεῖ ὑπέρογκα, ⁿⁿ24 ἠθανμάζοντες πρόσωπα, ^{oo}ἠὲ ²⁵
 χάριν. ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ^{pp}μνησθήτε τῶν ῥημάτων ¹⁷ 1'.
 τῶν προειρημένων ^{qq}26 ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, ^{rr}ὅτι ²⁷ ^{ss}ἢ ἐς- ¹⁸
 χάτῳ χρόνῳ ²⁸ ἔσονται ἐμπαίκεται, ^{tt}κατὰ τὰς εαυτῶν
 ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἄσεβειῶν.

¹ ὅτε L. ² τότε L. ³ Μωυσέως LTrWh. ⁴ ἀλλὰ LTrWh.
⁵ ἐπιτιμήσαι E. ⁶ ζῶα LWh. ⁷ Καὶν WH. ⁸ + οἱ
 LTrWhR. ⁹ ἀφόβως, LT. ¹⁰ ⁿⁿ παραφερόμεναι LTrWhR.
¹¹ -μεναι, WH, -μεναι· R. ¹² (δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα,) R.
¹³ πλανήτες οἷς WH marg. ¹⁴ -ὁ WH marg. ¹⁵ -τοῦ WH
 marg. ¹⁶ -τὸν LTrWh. ¹⁷ Ἐπροφῆτευσεν TTrWh.
¹⁸ Ἐνὼχ WH. ¹⁹ ἀγίαις μυριάσιν LTrWhR. ²⁰ ἐλέγξει
 LTrWhR. ²¹ -αὐτῶν LT (ita vult) TrWhR. ²² [ἄσεβειας]
 Tr. ²³ + λόγων T. ²⁴ πορευόμενοι (καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ
 ὑπέρογκα), R. ²⁵ ὠφελίας WH. ²⁶ προειρημένων ῥημάτων L.
²⁷ -ὅτι LT[Tr]WhR. ²⁸ ἐπ' ἐσχάτου τοῦ (-τοῦ TrWhR)
 χρόνον LTrWhR.

- 19 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες¹, ^a ψυχικοί, ^b πνεῦμα
 20 μὴ ἔχοντες. ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, τῇ ἀγνωστῇ ὑμῶν
 πίστει ^c ἐποικοδομοῦντες ἑαυτούς², ^d ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ
 21 προσευχόμενοι, ἑαυτοὺς ^e ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε,
 ἵπροσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 22 Χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ οὓς μὲν ἐλεῖτε δια-
 23 κρινόμενοι· οὓς δέ ^g ἐν φόβῳ ^h σώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἀρπά-
 ζοντες³, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ^k ἐσπιλω-
 μένον ^l χιτῶνα.

- Δ. 24 ^m Τῷ δὲ δυναμένῳ ⁿ φυλάξαι αὐτοὺς⁴ ^o ἀπταίστους,
 καὶ ^p στήσαι ^q κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ^r ἀμώ-
 25 μους ἐν ἀγαλλιάσει, ^s μόνῳ ^t σοφῷ⁵ ^u Θεῷ σωτῆρι
 ἡμῶν⁶, ^x δόξα καὶ ^y μεγαλowsύνη, ^z κράτος καὶ ἐξουσία⁸,
 καὶ νῦν καὶ ^{aa} εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.⁹

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ¹⁰.

- Α. 1 ἈΠΟΚΑΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ
 ὁ Θεός,¹¹ ^u δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ¹² ^a δεῖ γενέσθαι
 ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας ^b διὰ τοῦ ἀγγέλου
 2 αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ ^c Ἰωάννῃ¹³, ὃς ἐμαρτύρησε ^d τὸν
 λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ^e τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 3 ὅσα τε¹⁴ εἶδε¹⁵. ^f μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ ^g οἱ
 ἀκούοντες τοὺς λόγους¹⁶ τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες
 τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ^h ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.
 4 ⁱ Ἰωάννης¹⁷ ^j ταῖς ἐπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ ^k Ἀσίᾳ·
 ἡ χάρις ὑμῖν καὶ ^l εἰρήνη ἀπὸ τοῦ¹⁸ ^m ὧν καὶ ⁿ ὁ ἦν καὶ ὁ

¹ + ἑαυτοὺς BE.

² ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἀγνωστῇ ὑμῶν
 πίστει LTrWHR.

³ ἐλέγχετε (ἐλεᾶτε Tr marg. WHR) δια-
 κρινόμενους, οὓς δὲ (-οὓς δὲ WH) σώζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες, οὓς
 δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ LTrWHR (R lectionem in dubium vocat).

⁴ ὑμᾶς BELTrWHR. ⁵ - σοφῷ LTrWHR. ⁶ + διὰ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν LTrWHR. ⁷ - καὶ LTrWHR.

⁸ + πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος LTrWHR. ⁹ + Ἐπιστολὴ Ἰουδα
 καθολικῇ στίχων σα. S: deest subscriptio in LTrWH; Ἰουδα Tr.

¹⁰ - τοῦ Θεολόγου LTrWH (Ἰωάνου TrWH). ¹¹ deest, WH.R
 (non marg.). ¹² +, WH. ¹³ Ἰωάνη Tr, Ἰωάνει WH.

¹⁴ - τε LTrWHR. ¹⁵ ἵδεν T. ¹⁶ τὸν λόγον T. ¹⁷ Ἰωάνης
 TrWH. ¹⁸ - τοῦ LTrWHR.

^c cap. 12. 17; 19. 10. Cf. 1 Cor. 1. 6. ^d cap. 17. 6.

^e cap. 22. 7. ^f cap. 22. 10. Vid. Rom. 13. 12. Cf. cap. 3. 11; 22. 7. 12. ^g ver.

11. 20. ^h Vid. Act. 2. 9. ⁱ Vid. Rom. 1. 7 & 2 Joan. 8. ^j ver. 8. ^k cap. 4.
 8; 11. 17; 16. 5. Cf. Heb. 13. 8. ^l Ex. 3. 14 (Septuagint.). Cf. Joan. 8. 58.

^m Vid. Joan. 1. 1.

^a Vid. Jac.
 3. 15.

^b Cf. Rom.
 8. 9. 1 Cor.

2. 14.
 Phil. 3. 3.

^c Col. 2. 7.
 Vid. Act. 9.

31.
^d Eph. 6.

18. Cf.
 Rom. 8. 23.

^e 2 Cor. 13.
 14.

^f Vid.
 2 Pet. 3. 12.

^g Vid.
 2 Cor. 5. 11.

^h Vid. Jac.
 5. 20.

ⁱ Amos 4.
 11. Zech.

3. 2. Vid.
 1 Cor. 3. 15.

^k Jac. 3. 6.
^l Cf. Zech.

3. 4. Rev.
 3. 4.

^m Eph. 3.
 20. Vid.

Rom. 16.
 25.

ⁿ Joan. 17.
 12.

^o Jac. 2. 10.
 2 Pet. 1. 10.

^p Col. 1. 22.
^q Eph. 1. 4.

^r Eph. 5.
 27. Phil.

2. 15 (var.
 lect.).

Rev. 14. 5.
 Vid. 1 Pet.

1. 19.
^s Vid.

Joan. 5. 44.
 Cf. 1 Tim.

6. 15.
^t Rom. 16.

27. 1 Tim.
 1. 17.

^u Luc. 1. 47.
^v 1 Pet. 4.

11. 2 Pet.
 3. 18. Vid.

Rom. 11.
 36.

^y cap. 22. 6.
 Cf. cap. 4.

1.
^z cap. 22.

16.
^{aa} ver. 4. 9.

cap. 22. 8.
^b ver. 9.

cap. 6. 9;
 12. 11; 20.

4.

^a cap. 3. 1; 4. 5; 5. 6.
^b Cf. cap. 8. 2.
^c cap. 3. 14.
^d 1 Tim. 6.
^e 13. Cf. Ps. 89. 37.
^f Esa. 55. 4.
^g cap. 2. 13.
^h Vid.
ⁱ Rom. 8. 29.
^j Vid. Act. 26. 23.
^k cap. 17.
^l 14. Cf. cap. 20. 6.
^m 2 Tim. 2. 11.
ⁿ Vid.
^o Joan. 3. 16 & Rom. 8. 37.
^p (var. lect.) Esa. 40. 2 (Septuagint.).
^q Vid. Act. 20. 28.
^r Vid.
^s Rom. 15. 6.
^t cap. 5. 13.
^u 1 Pet. 4. 11.
^v Vid. Rom. 11. 36.
^w Dan. 7. 13.
^x 1 Thess. 4. 17.
^y Vid. Matt. 16. 27.
^z Zech. 12. 10.
^{aa} Matt. 24. 30.
^{ab} Joan. 19. 37.
^{ac} cap. 21. 6; 22. 13.
^{ad} Cf. ver. 11.
^{ae} ver. 4.
^{af} cap. 4. 8.
^{ag} Vid. 2 Cor. 6. 13.
^{ah} ver. 1. 4.
^{ai} Phil. 4. 14.
^{aj} Vid. Act. 14. 22.
^{ak} 2 Tim. 2. 12.
^{al} cap. 5. 10.
^{am} ver. 2.
^{an} cap. 4. 2.
^{ao} Luc. 4. 1.
^{ap} Vid. Matt. 22. 43.
^{aq} Cf. Act. 20. 7.
^{ar} 1 Cor. 16. 2.
^{as} cap. 4. 1.
^{at} ver. 19.

ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ ^a τῶν ἐπτά πνευμάτων ἃ ¹ ἐστὶν ² ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ· καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ³ ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ⁴ ὁ πρωτότοκος ⁵ ἐκ ⁶ τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλείων τῆς γῆς· ⁷ τῷ ἀγαπήσαντι ⁸ ἡμᾶς, καὶ ⁹ λούσαντι ¹⁰ ἡμᾶς ἀπὸ ¹¹ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ¹² ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς ¹³ βασιλεῖς ¹⁴ 6 καὶ ¹⁵ ἱερεῖς ¹⁶ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ¹⁷ ἡ δόξα καὶ ¹⁸ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ¹⁹. ἀμήν.
²⁰ Ἴδου ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ²¹ ὄψεται αὐτὸν ²² 7 πᾶς ὀφθαλμός, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ κόφονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν. ²³ Ἐγὼ εἰμι τὸ Α ²⁴ 11 καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ ²⁵ 8 τέλος ²⁶ 12, λέγει ὁ ²⁷ 13 Κύριος ²⁸ 14, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ²⁹ ὁ παντοκράτωρ.

Ἐγὼ ³⁰ Ἰωάννης ³¹ 15, ὁ καὶ ³² 16 ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ ³³ 17 συγ- ³⁴ 9 Β'. κοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ ³⁵ 18 βασιλείᾳ καὶ ³⁶ ὑπομονῇ ³⁷ 19 Ἰησοῦ Χριστοῦ ³⁸ 20, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ ³⁹ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ ⁴⁰ 21 τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ ⁴¹ 20. ἐγενόμην ⁴² ἐν πνεύ- ⁴³ 10 ματι ⁴⁴ ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ⁴⁵ 22 ὥς σάλπιγγος, λεγούσης, ⁴⁶ Ἐγὼ ⁴⁷ 11 εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· ⁴⁸ 23 καὶ ⁴⁹ 24 Ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς ⁵⁰ 24 ἐκκλησίαις ταῖς ἐν ⁵¹ α' Ἀσίᾳ ⁵² 25, εἰς ⁵³ β' Εφεσον, καὶ εἰς ⁵⁴ 26 Σμύρναν, καὶ εἰς ⁵⁵ α' Πέργαμον, καὶ εἰς ⁵⁶ ε' Θάτειραν ⁵⁷ 27, καὶ εἰς ⁵⁸ ζ' Σάρδεις, καὶ εἰς ⁵⁹ θ' Φιλαδέλφειαν ⁶⁰ 28, καὶ εἰς ⁶¹ ἡ' Λαοδικεῖαν ⁶² 29. Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ⁶³ 12 ἐλάλησε ⁶⁴ 29 μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ⁶⁵ ἐπτά ⁶⁶ 13 λυχνίας χρυσαῖς, καὶ ⁶⁷ ἐν μέσῳ τῶν ἐπτά ⁶⁸ 30 λυχνιῶν

¹ τῶν Tr (non marg.) WH marg. ² — ἐστὶν LTrWHR.
³ — ἐκ LTrWHR. ⁴ ἀγαπῶντι LTrWHR. ⁵ λούσαντι LTrWHR. (non marg.). ⁶ ἐκ LTrWHR.
⁷ [ἡμῶν] WH. ⁸ ἡμῶν L, ἡμῖν Tr (non marg.) WH marg. ⁹ βασιλείαν, LTrWHR. ¹⁰ — τῶν αἰώνων WH.R marg. ¹¹ ἀλφα (at ω L, ω T, Ω TrWH) LTrWH (Ἄλφα TrWH). ¹² — ἀρχὴ καὶ τέλος LTrWHR. ¹³ — ὁ LTrWHR. ¹⁴ + ὁ Θεός LTrWHR (Κύριος, WH.R marg.). ¹⁵ Ἰωάννης TrWH. ¹⁶ — καὶ LTrWHR. ¹⁷ συν- TWH. ¹⁸ — ἐν τῇ LTrWHR. ¹⁹ + ἐν LTrWHR. ²⁰ — Χριστοῦ LTrWHR. ²¹ — διὰ LTrWHR. ²² φωνὴν μεγάλην ὅπισθεν μου WH marg. ²³ — Ἐγὼ εἰμι usque ad ἔσχατος· καὶ LTrWHR. ²⁴ m + ἐπτά LTrWHR. ²⁵ — ταῖς ἐν Ἀσίᾳ LTrWHR. ²⁶ Ζμύρναν T. ²⁷ Θνάτειραν L. ²⁸ — ἰαν TWH. ²⁹ ἐλάλει LTrWHR. ³⁰ — ἐπτά LT[Tr]WHR.

^a Act. 2. 9. ^b cap. 2. 1. Vid. Act. 18. 19. ^c cap. 2. 8. ^d cap. 2. 12. ^e cap. 2. 18, 24. Act. 16. 14. ^f cap. 3. 1, 4. ^g cap. 3. 7. ^h cap. 3. 14. Vid. Col. 2. 1. ⁱ ver. 20. cap. 2. 1. Cf. Ex. 25. 36, 37; 37. 23. 2 Chr. 4. 20. Zech. 4. 2. ^k cap. 2. 1. ^l cap. 5. 10. ^m cap. 1 Pet. 2. 9. ⁿ cap. 2. 1.

ἄμοιον ^αβ ^γυἱᾶ ^δἑ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ
 ὁ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ^εζώνην χρυσῆν ^ζ.
 14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ ^ααἱ τρίχες λευκαὶ ὡσεὶ ^βἔριον
 λευκόν, ὡς χιών· καὶ ^γοἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ
 15 πυρός· καὶ ^δοἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς
 ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι ^ε. καὶ ^ζἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ
 16 ὑδάτων πολλῶν· καὶ ἔχων ^αἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χεὶρ ^β
 ἀστέρας ἑπτὰ· καὶ ^γἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία
^δδιόστομος ὅς ἐστι ἐκπορευομένη· καὶ ^εἡ ὄψις αὐτοῦ, ὡς
 17 ὁ ἥλιος φαίνει ^αἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. Καὶ ^βὅτε εἶδον
 αὐτόν, ^γἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ
^δἐπέθηκε ^ετὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα ^ζἐπ' ἐμέ, ^ηλέγων μοι ^θ,
 “Μὴ φοβοῦ. ^αἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος,
 18 ^βκαὶ ὁ ζῶν, ^γκαὶ ἐγενόμην νεκρός, ^δκαὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν ^ε. καὶ ^ζἔχω τὰς
 19 κλεῖς ^ατοῦ ᾧδου καὶ ^βτοῦ θανάτου ^γ. ^δΓράψον ^εἃ ^ζεἶδες,
 20 καὶ ^αἃ εἰσὶ, καὶ ^βἃ μέλλει γίνεσθαι ^γμετὰ ταῦτα· ^δτὸ
 μυστήριον ^ετῶν ἑπτὰ ^ζἀστέρων ὧν ^ηεἶδες ἐπὶ τῆς
 δεξιᾶς ^θμου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. ^αοἱ
 ἑπτὰ ἀστέρες, ^βἄγγελοι ^γτῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσὶ·
 καὶ ^δαἱ ἑπτὰ λυχνίαι ^εἃς εἶδες ^ζ, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσὶ.
 1^ο. 2 ^α“Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ^βἑφεσίνης ^γἐκκλησίας γράψον,
 Τάδε λέγει ὁ κρατῶν ^δτοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ
 αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ^εἐν μέσῳ ^ζτῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν
 2 χρυσῶν ^α. ^βΟἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον σου ^γ,
 καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ ^δβαστάσαι
 κακούς, καὶ ^εἐπειράσω ^ζτοὺς φάσκοντας εἶναι ^ηἀπο-
 3 στόλους καὶ οὐκ εἰσὶ, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς, καὶ
^δἐβάστασας ^εκαὶ ὑπομονὴν ἔχεις, ^ζκαὶ ^ηδιὰ τὸ ὄνομα

¹ υἱὸν TWH (non marg.). ² μαζοῖς L, μασθοῖς T. ³ χρυσῶν
 LTrWH. ⁴ ὡς LTrWH. ⁵ πεπυρωμένης LTrWH
 (non marg.) R, πεπυρωμένη TTr marg.
 LTrWH. ⁷ ἔθηκεν LTrWH. ⁸ —χεῖρα LTrWH.
⁹ —μοι LTrWH. ¹⁰ —ἀμήν LTrWH. ¹¹ θανάτου καὶ τοῦ
 ᾧδου (Ἰδου L) LTrWH. ¹² +οὖν LTrWH. ¹³ γενέσ-
 θαι T. ¹⁴ ἑπτὰ E. ¹⁵ οὓς LTrWH. ¹⁶ ἐν τῇ δεξιᾷ L.
¹⁷ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ LTrWH. ¹⁸ —ἃς εἶδες LTrWH. ¹⁹ τῶν
 LTr (non marg.) WH. ²⁰ ἐν ἑφέσω LTrWH. ²¹ χρυ-
 σῶν LTr. ²² —σου LTrWH. ²³ ἐπειράσας LTrWH.
²⁴ λέγοντας ἑαυτοὺς LTrWH. ²⁵ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας
 (—, καὶ sequens) LTrWH.

15. 7. Rom. 6. 9. Cf. Dan. 12. 7. Vid. Luc. 24. 5. ² cap. 3. 7. Cf. cap. 2. 1;
 20. 1. Matt. 16. 19. ³ cap. 6. 8; 20. 13, 14. ⁴ ver. 11. cap. 14. 13; 19. 9;
 21. 5. Cf. cap. 10. 4. ⁵ ver. 12—16. ⁶ cap. 2. 1—3. 22. ⁷ cap. 4. 1, &c.
⁸ cap. 10. 7; 17. 5. 7. Vid. Rom. 16. 25. ⁹ ver. 12. cap. 2. 1. ¹⁰ Mal. 2. 7
 (Septuagint.). cap. 2. 1, 8, 12, 18; 3. 1, 7, 14. ¹¹ ver. 4, 11. ¹² Cf. Matt. 5. 14.
¹³ Vid. cap. 1. 11. ¹⁴ cap. 1. 13. ¹⁵ ver. 9, 13, 19. cap. 3. 1, 8, 15. ¹⁶ ver. 3.
 Joan. 16. 12. ¹⁷ Vid. Joan. 6. 6. ¹⁸ Vid. Act. 20. 30. Cf. 2 Cor. 11. 13.
 1 Joan. 4. 1. ¹⁹ Vid. 1 Cor. 9. 1. ²⁰ Cf. Heb. 12. 3, 5.

^a Dan. 7.
 13. cap.
 14. 14. Cf.
 cap. 2. 18.
^b Dan. 10.
 16. Cf.
 Ezek. 1. 16.
 Dan. 8. 15.
 Vid. Joan.
 1. 52.
^c Dan. 10.
 5. cap. 15.
 6. Cf. Ex.
 28. 8.
^d Dan. 7. 9.
^e cap. 2. 18;
 19. 12. Cf.
 Dan. 10. 6.
^f Ezek. 1. 7.
 Dan. 10. 6.
 cap. 2. 18.
 Cf. cap. 10.
 1.
^g Ezek. 1.
 24; 43. 2.
 cap. 14. 2;
 19. 6. Cf.
 Dan. 10. 6.
^h ver. 20.
 cap. 2. 1;
 3. 1.
ⁱ cap. 2. 12.
 21. Cf.
 Esa. 49. 2.
 cap. 2. 12,
 16.
^k Vid. Heb.
 4. 12.
^l Matt. 17.
 2. cap. 10.
 1. Cf.
 Esa. 49. 2.
^m Judic. 5.
 31.
ⁿ Josh. 5.
 14. Ezek.
 1. 28; 3.
 23; 43. 3;
 44. 4.
^o Dan. 8. 17.
^p Dan. 8.
 18; 9. 21;
 10. 10.
^q Matt. 17.
 7.
^r Esa. 41.
 4; 44. 6;
 48. 12.
 cap. 2. 8;
 22. 13. Cf.
 ver. 4. 8.
^s cap. 2. 8.
 Rom. 14. 9.
^t cap. 4.
 10; 10. 6;
 10. 10.

^a Cf. Jer. 2

2.

^b ver. 2.

^c Cf. Joan.

21. 22.

^d ver. 1.

^e ver. 15.

^f ver. 11.

17, 29; 3. 6.

13, 22; 13. 9.

Vid. Matt.

11. 15.

^g ver. 11.

17, 26; 3. 5.

12, 21; 21.

^h Cf.

1 Joan. 2.

13, 14.

ⁱ Gen. 2. 9.

Prov. 3. 18;

11. 30; 13.

12; 15. 4.

cap. 22. 2.

14.

^j Ezek. 23.

13. Vid.

Luc. 23. 43.

^k ver. 1, 12,

18. Vid.

cap. 1. 20.

^l cap. 1. 11.

^m Vid. cap.

1. 17.

ⁿ Vid. cap.

1. 13.

^o ver. 2.

^p Cf. Heb.

11. 26.

Jac. 2. 5.

^q cap. 3. 9.

^r ver. 13,

24. Vid.

1 Cor. 5. 5.

^s Cf. cap. 3.

10. 2 Pet.

2. 9.

^t Matt. 24.

9.

^u Gen. 24.

55. Dan.

1. 12, 14.

^v ver. 13.

cap. 17. 14.

Vid. 1 Cor.

4. 2.

^w cap. 12.

11.

^x cap. 3. 11.

Vid. Jac. 1.

12.

^y cap. 20. 6,

14; 21. 8.

^z ver. 16.

Vid. cap.

1. 16.

^a Cf. ver. 9.

^b cap. 3. 11.

Col. 2. 19.

^c 1 Tim. 5.

8.

^d cap. 1. 5.

^e cap. 17. 6.

Act. 22. 20.

μου κεκοπίακας καὶ οὐ κέκμηκας¹. Ἄλλ² ἔχω κατὰ σοῦ, 4
ὅτι ἁτὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας³. μνημό- 5
νευε οὖν πόθεν ἐκπέπτωκας⁴, καὶ μετανόησον, καὶ ὁ τὰ
πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι τάχει⁵,
καὶ κινήσω ἁτὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς,
εἰ μὴ μετανόησῃς. Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισοῖς 6
τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ καὶ γὰρ μισῶ. Ὁ ἔχων 7
οὓς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς⁶ ἐκκλησίαις·
Τῷ νικῶντι⁷ δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ ἡ τοῦ ξύλου τῆς
ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου⁸ τοῦ Θεοῦ⁹.

“Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς¹⁰ ἐκκλησίας Σμυρναίων¹¹ γρά- 8 Δ.
ψον, Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο
νεκρὸς καὶ ἐζησεν· Οὐδὲν σου τὰ ἔργα καὶ τὴν 9
θλίψιν¹³ καὶ τὴν πτωχείαν· πλούσιος δὲ¹⁴ εἶ· καὶ τὴν
βλασφημίαν¹⁵ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς,
καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. Μηδὲν¹⁶ 10
φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν¹⁷
ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος¹⁸ εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῇτε·¹⁹
καὶ ἔξετε²⁰ θλίψιν¹³ ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς²¹
ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.
Ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς 11
ἐκκλησίαις· Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανά-
του τοῦ δευτέρου.

“Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγᾶμυ ἐκκλησίας 12 Ε'.
γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων ἁτὴν ῥομφαίαν τὴν δίστο-
μον τὴν ὀξεῖαν· Οὐδὲν τὰ ἔργα σου καὶ²¹ ποῦ κατοί- 13
κεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ, καὶ κρατεῖς τὸ
ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου καὶ²² ἐν
ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς²³ Ἀντίπας²⁴ ὁ μάρτυς μου²⁵ ὁ
πιστὸς²⁵, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου κατοικεῖ ὁ

¹ καὶ οὐ κεκοπίακας LTTTr (-κας TrR) WHR.

² ἀλλὰ TTTrWH.

³ ἀφῆκες TTTrWH.

⁴ πέπτωκας LTrR, πέπτωκες TWH.

⁵ -τάχει LTTTrWHR, ατ ταχὺ BE.

⁶ +ἐπτά L

⁷ νικούντι

⁸ τῷ παραδείσῳ LTTTrWHR.

⁹ +μου WH marg.

¹⁰ τῷ

¹¹ ἐν Σμύρνῃ (Ζμύρνῃ T) ἐκκλησίας LTTTrWHR.

¹² -τὰ ἔργα καὶ LTTTrWHR.

¹³ θλίψιν LTr.

¹⁴ ἀλλὰ πλούσιος

¹⁵ +ἐκ LTTTrWHR.

¹⁶ μὴ LTrWH (non marg.)

¹⁷ βάλλειν LT (ita vulg) TrWHR.

¹⁸ ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν

¹⁹ πειρασθῇτε, καὶ WH, πειρασθῇτε καὶ R marg.

²⁰ ἔχετε LWH (non marg.) R marg. (ἔχετε vel ἔχετε WH marg.).

²¹ -τὰ ἔργα σου καὶ LTTTrWHR.

²² -καὶ T[Tr].

²³ -ἐν αἷς

²⁴ Ἀντίπας (Ap. + WH marg.) R (R. lectionem in dubium vocat).

²⁵ +μου LT[TrWH]R.

- 14 Σατανᾶς¹. α' ΑΛΛ' ² ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα,³ ἔτι ⁴ ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν ⁵ Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν ἐν τῷ⁶ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν
- 15 Ἰσραήλ, ⁷ φαγεῖν εἰδωλόθута καὶ ⁸ πορνεῦσαι. οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν ⁹ Νικολαϊ-
16 τῶν· ὁ μισῶ⁷. Μετανόησον⁸. εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ ⁹ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ¹⁰ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. Ὁ ¹¹ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ¹² Τῷ νικῶντι ¹³ δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ¹⁰ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ¹⁴ ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ¹⁵ ὃ οὐδεὶς ἔγνω¹¹ εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.
- 18 "ΚΑΙ ὁ τῷ ἀγγέλῳ τῆς¹² ἐν ¹³ Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων ¹⁴ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ¹³ ὡς φλόγα ¹⁵ πυρός, ¹⁶ καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· ¹⁷ Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ ¹⁸ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν διακονίαν, καὶ ¹⁹ τὴν πίστιν¹⁵ καὶ ²⁰ τὴν¹⁶ ὑπομονήν σου¹⁷, καὶ τὰ ἔργα σου, καὶ¹⁸ τὰ ²¹ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. α' ΑΛΛ' ²² ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα²⁰, ὅτι ἔῃς²¹ τὴν γυναῖκα²² ²³ Ἰεζαβήλ²³, τὴν λέγουσαν²⁴ ἑαυτὴν²⁵ προφητίν, διδάσκειν καὶ πλανᾶσθαι²⁶ ²⁷ ἐμοὺς δούλους, ²⁸ πορνεῦσαι καὶ ²⁹ εἰδωλόθута φαγεῖν²⁸.
- 21 Καὶ ³⁰ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ³¹ ἵνα μετανόησῃ ἐκ τῆς πορ-
22 νείας αὐτῆς, ³² καὶ οὐ μετενόησεν²⁹. ἰδοὺ ἐγὼ ³³ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν³¹ μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανόησωσιν³² ἐκ τῶν ³⁴ ἔργων αὐτῶν³³, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν

^a ver. 20.^b Vid.
2 Pet. 2. 15.^c ver. 20.
Vid. Act.
15. 29.^d Num. 25.
1; 31. 16.^e ver. 6.
^f cap. 22. 7,
12, 20.^g Cf.
2 Thess. 2.
8.^h ver. 12.
ⁱ ver. 7, 29.^k ver. 7.
^l Joan. 6.
31, 48—50.^m Cf. cap.
3. 12.ⁿ cap. 19.
12. Cf.^o ver. 8.
^p ver. 24.^q Vid. cap. 1.
11.^r Cf. cap. 1.
13.^s Vid. cap.
1. 14.^t Vid. cap.
1. 15.^u Vid. ver.
2.^v 1 Thess.
1. 3.^w 1 Reg. 16.
31; 21. 25.^x 2 Reg. 9. 7.
^y Cf. cap. 9.
20, 21; 16.
9, 11.^z Rom. 2. 4.
^{aa} 2 Pet. 3.
9.^{ab} Matt. 9.
2.¹ ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ LTTTrWHR. ² ἀλλὰ WH. ³ ὀλίγα· WH marg.⁴ —ὅτι LWH marg. ⁵ τὸν BE, τῷ LTTTrWHR.⁶ —τῶν L[Tr]WHR. ⁷ ὁμοίως (delent · præcedens) LTTTrWHR.⁸ +οὖν LTTTrWHR. ⁹ νικοῦντι LTTTr. ¹⁰ —φαγεῖν ἀπὸ LTTTrWHR.¹¹ οἶδεν LTTTrWHR. ¹² τῷ LWH. ¹³ —αὐτοῦ L[WH].¹⁴ φλόξ T. ¹⁵ πίστιν καὶ τὴν διακονίαν LTTTrWHR. ¹⁶ —τὴν L.¹⁷ αὐτὴ καὶ τὴν πίστιν αὐτῆς καὶ τὴν ἀγάπην ρονιέ. ¹⁸ —σου T.¹⁹ —, καὶ LTTTrWHR. ²⁰ ὀλίγα LTTTrWHR.²¹ ἀφείς LTTTrWHR. ²² +σου LWH marg. R marg.²³ τὴν Ἰεζάβελ L, Ἰεζάβελ TWHR. ²⁴ Ἰεζαβὲλ Tr.²⁵ ἡ λέγουσα LTTTrWHR. ²⁶ αὐτὴν T. ²⁷ καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς LTTTrWHR (· præponit R, at, WH).²⁸ +τοὺς WHR. ²⁹ φαγεῖν εἰδωλόθута LTTTrWHR. ³⁰ καὶ οὐ θέλει (οὐκ ἠθέλησεν L marg.) μετανόησαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς LTTTrWHR.³¹ —ἐγὼ LTTTrWHR. ³² θλίψιν LTr. ³³ μετα- νοήσουσιν TTrWH. ³⁴ αὐτῆς L (non marg.) TTrWH (non marg.) R (non marg.).

^a Ex. 5. 3.
^b Lev. 26. 25
 (Septuagint.).
^c cap. 6. 8.
^d Ps. 7. 9;
^e 26. 2. Jer.
 11. 20; 17.
 10; 20. 12.
^f 1 Chr. 28.
 9; 29. 17.
^g Rom. 8. 27.
^h cap. 20.
 12; 22. 12.
ⁱ Vid. Matt.
 16. 27.
^j ver. 18.
^k 1 Cor. 2.
 10.
^l Cf. Jac.
 3. 15. Vid.
 ver. 9.
^m Act. 15.
 23.
ⁿ cap. 3. 11.
^o Vid.
 Joan. 21.
 22.
^p ver. 7, 11,
 17.
^q Heb. 6.
 11. Cf.
 Matt. 10.
 22. Heb.
 3. 6.
^r Joan. 6.
 29.
^s Ps. 2. 8.
^t Cf. cap. 3.
 21; 20. 4.
^u cap. 12.
 5; 19. 15.
^v Cf. Matt.
 2. 6.
^w Ps. 2. 9.
^x Esa. 30. 14.
^y Jer. 19. 11.
^z Matt. 11.
 27.
^{aa} cap. 22.
 16. Cf.
 2 Pet. 1. 19.
^{ab} ver. 7, 17.
^{ac} ver. 7, 14.
^{ad} Vid. cap. 1.
 20.
^{ae} ver. 4.
^{af} cap. 1. 11.
^{ag} Vid. cap.
 1. 4.
^{ah} cap. 1. 16,
 20; 2. 1.
^{ai} cap. 2. 2,
 19. ver. 8,
 15.
^{aj} 1 Tim. 5.
 6. Cf. Luc.
 15. 24.
^{ak} ver. 3. Vid. Matt. 24. 42.
^{al} 1. 13.
^{am} Jud. 23.
^{an} Eccles. 9. 8.
^{ao} Phil. 4. 3.
^{ap} cap. 13. 8;
 17. 8; 20. 12,
 15; 21. 27;
 22. 19 (var. lect.).
^{aq} Vid. Luc. 10. 20.
^{ar} Matt. 10. 32.

^a θανάτῳ· καὶ γινώσκονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ ^b ἐρευνῶν ^c νεφροὺς καὶ ^d καρδίας· καὶ ^e δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. Ὑμῖν δὲ λέγω καὶ ²⁴ λοιποῖς τοῖς ἐν ^e Θουατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, καὶ ²⁵ οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν ^f τὰ βάθη ^g τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, ^h Οὐ βαλῶ ⁱ ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· πλὴν ^j ὃ ἔχετε κρατήσατε, ^k ἄχρι ²⁵ οὗ ἂν ἦξω.· Καὶ ^l ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ^m ἄχρι τέλους ⁿ τὰ ²⁶ ἔργα μου, ^o δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ ²⁷ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· ⁸ ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ^r ὡς καὶ ἐγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου· καὶ δώσω αὐτῷ ^s τὸν ἀστέρα τὸν πρωῒ- ²⁸ νόν· ^t Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ²⁹ ταῖς ἐκκλησίαις.

“Καὶ” τῷ ἀγγέλῳ τῆς ¹⁰ ἐν ^x Σάρδεσιν ἐκκλησίας **3 Z'.** γράψον, Ταδε λέγει ὁ ἔχων ^y τὰ ¹¹ πνεύματα τοῦ Θεοῦ καὶ ^z τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· ^a Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ^b τὸ ¹² ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. Γίνου ^c γρηγορῶν, ² καὶ ^d στήριξον ¹³ τὰ λοιπὰ ^e μέλλει ¹⁴ ἀποθανεῖν· οὐ γὰρ εὐρηκά σου τὰ ¹⁵ ἔργα ^f πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ¹⁶. ^g μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ ³ τῇρει, καὶ μετανόησον. Ἐὰν οὖν μὴ ^h γρηγορήσῃς, ⁱ ἦξω ἐπὶ σε ¹⁷ ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ ^j γνῶς ¹⁸ ποίαν ὥραν ἦξω ἐπὶ σε. ¹⁹ Ἐχεις ὀλίγα ²⁰ ὀνόματα καὶ ²¹ ἐν ^x Σάρδεσιν, ⁴ ⁱ ὃ οὐκ ^k ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν ^l λευκοῖς, ὅτι ^m ἄξιοί εἰσιν. ⁿ Ὁ ⁵ νικῶν, οὗτος ²² περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις ^l λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ^o ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ ^p τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ^q ἐξομολογήσομαι ²³ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ^r ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ^s Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ⁶ ἐκκλησίαις.

1 — ὁ B. ² ἐραυνῶν LTrWHR. ³ τοῖς LTrWHR, — καὶ B (1565). ⁴ — καὶ LTrWHR. ⁵ βαθεῖα LTrWHR. ⁶ βάλλω LTrWHR. ⁷ ἄχρι LTrWHR. ⁸ σιδηρὰ ὡς WH, σιδηρᾶ, ὡς R (non marg.). ⁹ πρωινόν WH. ¹⁰ τῷ WH marg. (Ap. †). ¹¹ + ἑπτὰ BELTrWHR. ¹² — τὸ LTrWHR. ¹³ στηρίσιν LTrWHR. ¹⁴ ἐμελλον LTrWHR. ¹⁵ — τὰ L[Tr]WH (non marg.) R (non marg.). ¹⁶ + μου LTrWHR. ¹⁷ — ἐπὶ σε LTrWHR. ¹⁸ γνώση Tr (non marg.) WH marg. ¹⁹ + ἀλλὰ LTrWHR. ²⁰ ὀλίγα ἔχεις T, nec vulg. ²¹ — καὶ LTrWHR. ²² οὕτως LTrWHR. ²³ ὁμολογήσω LTrWHR.

^a ver. 3. Vid. Matt. 24. 42. ^b Vid. 1 Pet. 5. 10. ^c Act. 14. 26. ^d Cf. 2 Tim. 1. 13. ^e cap. 16. 15. Vid. Matt. 24. 43. ^f cap. 11. 13. Vid. Act. 1. 15. ^g Cf. Jud. 23. ^h cap. 14. 4. ⁱ ver. 5, 18. cap. 4. 4, 6. 11; 7. 9, 13, 14; 19. 14. Cf. Eccles. 9. 8. ^j Vid. Matt. 22. 8. ^k Vid. cap. 2. 7. ^l Ex. 32. 32. Ps. 69. 28. ^m Phil. 4. 3. cap. 13. 8; 17. 8; 20. 12, 15; 21. 27; 22. 19 (var. lect.). Vid. Luc. 10. 20. ⁿ Matt. 10. 32. ^o Luc. 12. 8. ^p ver. 13, 22. Vid. cap. 2. 7.

- Η'. 7 "Καὶ ^ατῷ ἀγγέλῳ τῆς ¹ἐν ^βΦιλαδελφείᾳ ²ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ^{αδ}ὁ ἅγιος, ὁ ³ἄληθινός ³, ὁ ^δἔχων ⁹τὴν κλεῖδα ⁴ τοῦ ⁵Δαβὶδ ⁶, ὁ ⁷ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείει ⁷,
8 καὶ ⁸κλείει ⁹ καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει ¹⁰. 'Οἶδά σου τὰ ἔργα, ¹¹ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου ^κθύραν ἀνεωγμένην ¹¹, καὶ ¹²οὐδεὶς δύναται κλείσαι αὐτήν· ὅτι μικράν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ¹ἠρνήσω
9 τὸ ὄνομά μου. ἰδοὺ δίδωμι ¹³ ἐκ ^μτῆς συναγωγῆς ^ντοῦ Σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ^οἵνα ἥξωσι ¹⁴ καὶ προσκυνήσωσιν ¹⁵ ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου,
10 καὶ γνῶσιν ²ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. ³Ὅτι ⁴ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, ⁷καὶ γὰρ σε τηρήσω ⁸ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ ^ττῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι ^υτοὺς κατοικοῦντας
11 ἐπὶ τῆς γῆς. ²Ἰδοὺ ¹⁶ἔρχομαι ταχύ· ³κράτει ὁ ^δἔχεις, ¹²ἵνα μηδεὶς λάβῃ ²τὸν στέφανόν σου. ³Ὁ ^ανικῶν, ποιήσω αὐτὸν ^βστύλον ¹⁷ ἐν τῷ ναῷ ¹⁸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν ^ττὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα ^ατῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ ¹⁹, ^αἣ καταβαίνουσα ²⁰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ^ττὸ ὄνομά μου τὸ
13 καινόν. ³Ὁ ^δἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
- Θ'. 14 "Καὶ ¹τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας ²Λαοδικέων ²¹ γράψον, Τάδε λέγει ³ὁ ^δἈμὴν, ὁ μάρτυς ⁴ὁ πιστὸς καὶ ²³
15 ^εἄληθινός, ^κἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ· ¹Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· ^μὄφελον
16 ψυχρὸς εἶς ²³, ^ἡ ζεστός· οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς οὔτε ζεστός ²⁴, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ
17 στόματός μου. ὅτι λέγεις, ^νὍτι πλουσιός εἰμι, καὶ

¹ τῷ WH marg. (Ap. †).

² -ία TWH.

³ ὁ ἄληθινός, ὁ

⁴ κλείει LTrWH.

⁵ - τοῦ

⁶ Δανεὶδ LTrWH.

⁷ κλείσει

⁸ - καὶ Tr[L].

⁹ κλείων L (non marg.)

¹⁰ ἀνοίξει TTr.

¹¹ ἠνεωγμένην

¹² ἡν LTrWH.

¹³ διδῶ LTrWH.

¹⁴ ἡξουσιν LTrWH.

¹⁵ προσκυνήσουσιν LTrWH.

¹⁶ - ἰδοὺ LTrWH.

¹⁷ στύλον LTr.

¹⁸ λαῶ BE errore.

¹⁹ Ἱερουσαλὴμ WH.

²⁰ ἣ καταβαίνει BE.

²¹ ἐν Λαοδικείᾳ TWH.

²² + [ὁ] WH.

²³ ἡς

²⁴ ζεστός οὔτε ψυχρὸς TTrWH.

²⁵ LTrWH.

²⁶ Gal. 4. 26.

²⁷ ver. 6, 22. Vid. cap. 2. 7.

²⁸ Vid. ver. 7.

²⁹ Ver. 1.

³⁰ 1 Joan. 8. 14.

³¹ Vid. cap. 1. 5.

³² Vid. cap. 21. 6.

³³ ver. 1.

³⁴ 1 Cor.

³⁵ 1 Cor.

³⁶ 1 Cor.

³⁷ 1 Cor.

³⁸ 1 Cor.

³⁹ 1 Cor.

⁴⁰ 1 Cor.

⁴¹ 1 Cor.

⁴² 1 Cor.

⁴³ 1 Cor.

⁴⁴ 1 Cor.

⁴⁵ 1 Cor.

⁴⁶ 1 Cor.

⁴⁷ 1 Cor.

⁴⁸ 1 Cor.

⁴⁹ 1 Cor.

⁵⁰ 1 Cor.

⁵¹ 1 Cor.

⁵² 1 Cor.

⁵³ 1 Cor.

⁵⁴ 1 Cor.

⁵⁵ 1 Cor.

⁵⁶ 1 Cor.

⁵⁷ 1 Cor.

⁵⁸ 1 Cor.

⁵⁹ 1 Cor.

⁶⁰ 1 Cor.

⁶¹ 1 Cor.

⁶² 1 Cor.

⁶³ 1 Cor.

⁶⁴ 1 Cor.

⁶⁵ 1 Cor.

⁶⁶ 1 Cor.

⁶⁷ 1 Cor.

⁶⁸ 1 Cor.

⁶⁹ 1 Cor.

⁷⁰ 1 Cor.

⁷¹ 1 Cor.

⁷² 1 Cor.

⁷³ 1 Cor.

⁷⁴ 1 Cor.

⁷⁵ 1 Cor.

⁷⁶ 1 Cor.

⁷⁷ 1 Cor.

⁷⁸ 1 Cor.

⁷⁹ 1 Cor.

⁸⁰ 1 Cor.

⁸¹ 1 Cor.

⁸² 1 Cor.

⁸³ 1 Cor.

⁸⁴ 1 Cor.

⁸⁵ 1 Cor.

⁸⁶ 1 Cor.

⁸⁷ 1 Cor.

⁸⁸ 1 Cor.

⁸⁹ 1 Cor.

⁹⁰ 1 Cor.

⁹¹ 1 Cor.

⁹² 1 Cor.

⁹³ 1 Cor.

⁹⁴ 1 Cor.

⁹⁵ 1 Cor.

⁹⁶ 1 Cor.

⁹⁷ 1 Cor.

⁹⁸ 1 Cor.

⁹⁹ 1 Cor.

¹⁰⁰ 1 Cor.

¹⁰¹ 1 Cor.

¹⁰² 1 Cor.

¹⁰³ 1 Cor.

¹⁰⁴ 1 Cor.

¹⁰⁵ 1 Cor.

¹⁰⁶ 1 Cor.

¹⁰⁷ 1 Cor.

¹⁰⁸ 1 Cor.

¹⁰⁹ 1 Cor.

¹¹⁰ 1 Cor.

¹¹¹ 1 Cor.

¹¹² 1 Cor.

¹¹³ 1 Cor.

¹¹⁴ 1 Cor.

¹¹⁵ 1 Cor.

¹¹⁶ 1 Cor.

¹¹⁷ 1 Cor.

¹¹⁸ 1 Cor.

¹¹⁹ 1 Cor.

¹²⁰ 1 Cor.

¹²¹ 1 Cor.

¹²² 1 Cor.

¹²³ 1 Cor.

¹²⁴ 1 Cor.

¹²⁵ 1 Cor.

¹²⁶ 1 Cor.

¹²⁷ 1 Cor.

¹²⁸ 1 Cor.

¹²⁹ 1 Cor.

¹³⁰ 1 Cor.

¹³¹ 1 Cor.

¹³² 1 Cor.

¹³³ 1 Cor.

¹³⁴ 1 Cor.

¹³⁵ 1 Cor.

¹³⁶ 1 Cor.

¹³⁷ 1 Cor.

¹³⁸ 1 Cor.

¹³⁹ 1 Cor.

¹⁴⁰ 1 Cor.

¹⁴¹ 1 Cor.

¹⁴² 1 Cor.

¹⁴³ 1 Cor.

¹⁴⁴ 1 Cor.

¹⁴⁵ 1 Cor.

¹⁴⁶ 1 Cor.

¹⁴⁷ 1 Cor.

¹⁴⁸ 1 Cor.

¹⁴⁹ 1 Cor.

¹⁵⁰ 1 Cor.

¹⁵¹ 1 Cor.

¹⁵² 1 Cor.

¹⁵³ 1 Cor.

¹⁵⁴ 1 Cor.

¹⁵⁵ 1 Cor.

¹⁵⁶ 1 Cor.

¹⁵⁷ 1 Cor.

¹⁵⁸ 1 Cor.

¹⁵⁹ 1 Cor.

¹⁶⁰ 1 Cor.

¹⁶¹ 1 Cor.

¹⁶² 1 Cor.

¹⁶³ 1 Cor.

¹⁶⁴ 1 Cor.

¹⁶⁵ 1 Cor.

¹⁶⁶ 1 Cor.

¹⁶⁷ 1 Cor.

¹⁶⁸ 1 Cor.

¹⁶⁹ 1 Cor.

¹⁷⁰ 1 Cor.

¹⁷¹ 1 Cor.

¹⁷² 1 Cor.

¹⁷³ 1 Cor.

¹⁷⁴ 1 Cor.

¹⁷⁵ 1 Cor.

¹⁷⁶ 1 Cor.

¹⁷⁷ 1 Cor.

¹⁷⁸ 1 Cor.

¹⁷⁹ 1 Cor.

¹⁸⁰ 1 Cor.

¹⁸¹ 1 Cor.

¹⁸² 1 Cor.

¹⁸³ 1 Cor.

¹⁸⁴ 1 Cor.

¹⁸⁵ 1 Cor.

¹⁸⁶ 1 Cor.

¹⁸⁷ 1 Cor.

¹⁸⁸ 1 Cor.

¹⁸⁹ 1 Cor.

¹⁹⁰ 1 Cor.

¹⁹¹ 1 Cor.

¹⁹² 1 Cor.

¹⁹³ 1 Cor.

¹⁹⁴ 1 Cor.

¹⁹⁵ 1 Cor.

¹⁹⁶ 1 Cor.

¹⁹⁷ 1 Cor.

¹⁹⁸ 1 Cor.

¹⁹⁹ 1 Cor.

²⁰⁰ 1 Cor.

²⁰¹ 1 Cor.

²⁰² 1 Cor.

²⁰³ 1 Cor.

²⁰⁴ 1 Cor.

²⁰⁵ 1 Cor.

²⁰⁶ 1 Cor.

²⁰⁷ 1 Cor.

²⁰⁸ 1 Cor.

²⁰⁹ 1 Cor.

²¹⁰ 1 Cor.

²¹¹ 1 Cor.

²¹² 1 Cor.

²¹³ 1 Cor.

²¹⁴ 1 Cor.

²¹⁵ 1 Cor.

* Cf. 1 Cor. 4. 8.
^b Esa. 55.
 1. Matt. 13. 24.
^c Vid. 1 Pet. 1. 7.
^d ver. 4.
 Cf. cap. 19. 8.
^e cap. 16. 15. Cf. 2 Cor. 5. 3.
^f Cf. ver. 9.
^g Vid. Heb. 12. 6. Cf. 1 Cor. 11. 32.
^h Cant. 5. 2. Cf. Matt. 24. 33.
 Jac. 5. 9.
ⁱ Luc. 12. 36.
^j Joan. 14. 23.
^k ver. 12.
^l cap. 20. 4. Vid. Matt. 19. 28. Cf. cap. 2. 26.
^m cap. 5. 5; 6. 2; 17. 14.
ⁿ ver. 6, 13.
^o Cf. cap. 1. 1.
^p cap. 1. 10.
^q cap. 11. 12.
^r cap. 1. 19.
^s Vid. cap. 1. 10.
^t Esa. 6. 1. Ezek. 1. 26; 10. 1. Dan. 7. 9. ver. 9, 10. cap. 5. 1, 7, 13; 6. 16; 7. 10, 16; 16. 17; 19. 4; 20. 11; 21. 5.
^u Ps. 11. 4; 103. 19. Matt. 5. 34.
^v Ex. 28. 20; 39. 13. Ezek. 28. 13. cap. 21. 11, 18, 19.
^w Ex. 28. 17; 39. 10. Ezek. 28. 13. cap. 21. 20.
^x Ezek. 1. 28. cap. 10. 1.
^y 11; 7. 11. cap. 3. 4.

πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς¹ χρεῖαν ἔχω, ^aκαὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ² ἔλεινός³, καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός· συμβουλεύω σοι ^bἀγοράσαι 18 παρ' ἐμοῦ ^cχρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσης, καὶ ^dἱμάτια λευκά, ^eἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου· καὶ κολούριον⁴ ἔγχεσον⁵ τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς. Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ^fἐλέγχω καὶ παιδεύω· 19 ζήλωσον⁶ οὖν καὶ μετανόησον. Ἴδου ^gἔστηκα ἐπὶ 20 τὴν θύραν καὶ ^hκρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν,⁷ ⁱἐσσεύσομαι πρὸς αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. ^jὉ νικῶν, δώσω αὐτῷ ^kκαθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ 21 μου, ^lὡς καὶ γὰρ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. ^mὉ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί 22 τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.”

ⁿΜΕΤΑ ταῦτα εἶδον⁸, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεωγμένη⁹ ἐν 4 Γ'. τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ^oὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγουσα¹⁰, ^p“Ἀνάβα¹¹ ὧδε, καὶ ^qδείξω σοι ^rἃ ^sδεῖ ^tγενέσθαι μετὰ ταῦτα¹².” Καὶ¹⁴ 2 εὐθέως ἐγενόμην ^uἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ ^vθρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ^wἐπὶ τοῦ θρόνου¹⁵ καθήμενος· καὶ ὁ 3 καθήμενος¹⁶ ἦν¹⁷ ὁμοιος ὁράσει λίθῳ¹⁸ ^xἰάσπιδι καὶ ^yσαρδίνῳ¹⁹. καὶ ^zἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοιος¹⁹ ὁράσει ^aσμαραγδίνῳ. Καὶ ^bκυκλόθεν τοῦ θρόνου ^cθρόνοι²⁰ εἴ- 4 κοσι καὶ²¹ τέσσαρες²². καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον ^dαὐτοὺς εἴκοσι καὶ τέσσαρας²³ πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἐν²⁴ ^eἱματίοις λευκοῖς· καὶ ἔσχον²⁵ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ^fστεφάνους χρυσοῦς²⁶. Καὶ ἐκ 5

¹ οὐδὲν LTrWHR.

² + ὁ LWH marg.

³ ἐλεινός WH.

⁴ κολλύριον TTr.

⁵ ἔγχεσαι LWHR, ἔγχεσαι TTr.

⁶ ζήλωσε

⁷ LTr (non marg.) WHR.

⁸ + καὶ TWH marg.

⁹ ἰδὼν T.

¹⁰ ἀνεωγμένη L.

¹¹ λέγων LTrWHR.

¹² Ἀνάβηθι L.

¹³ ὅσα L.

¹⁴ μετὰ ταῦτα cum sequentiibus LWHR marg.

¹⁵ — καὶ LTrWHR.

¹⁶ τὸν θρόνον LTrWHR.

¹⁷ [καὶ ὁ καθήμενος] Tr marg.

¹⁸ — ἦν LTrWHR.

¹⁹ ὁμοία BE.

²⁰ θρόνους LTrWHR marg.

²¹ LTrWHR.

²² τέσσαρες L, τέσσαρας T.

²³ εἴκοσι τέσσαρες θρόνους L, θρόνους εἴκοσι τέσσαρες (τέσσαρας TWH) TTrWHR

(— ἰδὼν τοὺς et καὶ LTrWHR).

²⁴ — ἐν LWH (non marg.).

²⁵ — ἔσχον LTrWHR.

²⁶ χρυσοῦς Tr.

^b Ex. 28. 18; 39. 11. Ezek. 27. 16; 28. 13. cap. 21. 19.

^c ver. 6. cap.

^d cap. 11. 16.

^e ver. 10. cap. 5. 8, 14 (var. lect.); 19. 4.

^f Vid.

^g ver. 10.

- τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ^a ἄστραπαὶ καὶ ^a βρονταὶ καὶ ^a φωναί¹. καὶ ^b ἑπτὰ ^b λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἱ εἰσι² ^a τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου³ ^a θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία κρυστάλλῳ. Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου ^a τέσσαρα⁴ ζῶα⁵ ἡ γέμοντα ὀφθαλμῶν ^a ἔμπροσθεν καὶ ^a ὀπισθεν. καὶ τὸ ζῶον⁶ τὸ πρῶτον ^a ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον⁷ ^a ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον⁸ ^a ἔχον⁹ τὸ πρόσωπον ^a ὡς ἀνθρώπου⁸, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον⁹ ^a ὅμοιον αἰετῷ πετωμένῳ⁹. καὶ ¹⁰ ^a τέσσαρα⁴ ζῶα⁵, ἐν καθ' ἑαυτό¹¹, εἶχον¹² ἅνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν ^a γέμοντα¹³ ὀφθαλμῶν, καὶ ^a ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ^a ἡμέρας καὶ νυκτός, λέγοντα¹⁴, ^a Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος ^a Κύριος ὁ Θεὸς ^a ὁ παντοκράτωρ, ^a ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.”
- 9 Καὶ ὅταν δώσουσι ^a τὰ ζῶα⁵ ^a δόξαν καὶ ^a τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν ^a τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου¹⁵, ^a τῷ ζῶντι
- 10 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ^a πεσοῦνται ^a οἱ εἴκοσι καὶ ¹⁶ τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον ^a τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνοῦσι¹⁷ ^a τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βάλλουσι¹⁸ ^a τοὺς στεφάνους
- 11 αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες, ^a Ἄξιός ἐστι, Κύριε¹⁹, λαβεῖν ^a τὴν δόξαν καὶ ^a τὴν τιμὴν καὶ ^a τὴν²⁰ δύναμιν. ^a ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου εἰσι²¹ καὶ ἐκτίσθησαν.”
- ΚΑΙ 5 Εἶδον ^a ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου ^a βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ^a ὀπισθεν, καὶ ^a κατεσφραγισμένον σφραγίσιν ἑπτὰ. Καὶ εἶδον ^a ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα²² φωνῇ μεγάλῃ, “Τίς ἐστιν²³ ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς σφρα-

^a (var. lect.) cap. 8. 5; 11. 19; 16. 18. Cf. Ex. 19. 16. Ps. 77. 18. cap. 10. 3, 4. ^b Zech. 4. 2. Cf. Ezek. 1. 13. Vid. Matt. 25. 1. ^d cap. 1. 4. ^e cap. 15. 2. Cf. cap. 21. 18, 21. ^f ver. 4. ^g Ezek. 1. 5. ver. 8, 9. cap. 5. 6, 8, 11, 14; 6. 1, 6; 7. 11; 14. 3; 15. 7; 19. 4. ^h ver. 8. ⁱ cap. 5. 1. ^k Ezek. 1. 10; 10. 14. ^l Esa. 6. 2. ^m cap. 14. 11. ⁿ Vid. Marc. 5. 5. cap. 7. 15; 12. 10; 20. 10. ^o Esa. 6. 3. ^p cap. 1. 8; 11. 17; 15. 3; 16. 7; 19. 6; 21. 22. ^q Vid. 2 Cor. 6. 18. ^r Vid. cap. 1. 4. ^s ver. 11. cap. 5. 12; 13; 7. 12; 19. 1; 21. 24, 26. ^t 1 Tim. 1. 17. 2 Pet. 1. 17. ^u ver. 2, 10. ^v Vid. cap. 1. 18. ^w cap. 5. 8, 14; 7. 11; 11. 16; 19. 4. ^x ver. 4. ^y cap. 5. 9, 12. ^z ver. 9.

^b cap. 5. 12; 7. 12; 12. 10; 19. 1. ^c Neh. 9. 6. Cf. cap. 10. 6; 14. 7. Ps. 124. 8. Act. 14. 15. Eph. 3. 9. ^d ver. 7, 13. Vid. cap. 4. 2. ^e Ezek. 2. 9, 10. ver. 7 (var. lect.), 8, 9. ^f Esa. 29. 11. Dan. 12. 4. ^g cap. 10. 1.

^a ver. 13.
Cf. Phil. 2.
10.
^b ver. 6, 8,
11, 14.
Vid. cap.
4. 4.
^c Vid. cap.
3. 21.
^d Gen. 49.
9, 10.
^e Vid. Heb.
7. 14.
^f Esa. 11.
1, 10.
Rom. 15.
12. cap.
22. 16.
^g ver. 1.
cap. 6. 1.
^h ver. 8, 11,
14. Vid.
cap. 4. 6.
ⁱ Jer. 11.
19 (Septua-
gint.).
ver. 8, 12.
cap. 6. 1.
16; 13. 8;
14. 1. Cf.
Joan. 1. 29.
^k Zech. 3.
9; 4. 10.
^l cap. 1. 4.
^m ver. 1, 8,
9.
ⁿ ver. 1.
^o ver. 14.
Vid. cap. 4.
10.
^p cap. 14. 2;
15. 2.
^q cap. 15. 7.
^r cap. 8. 3,
4. Ex. 30.
7, 8.
^s Ps. 141. 2.
Cf. Mal. 1.
11.
^t Ps. 33. 3;
40. 3; 96.
1; 98. 1;
149. 1.
Esa. 42. 10.
cap. 14. 3.
Cf. cap. 15.
3.
^u ver. 12.
cap. 4. 11.
^v cap. 14. 3,
4. Vid.
2 Pet. 2. 1.
^w Act. 20.
28.
^x cap. 7. 9;
11. 9; 14. 6.
Cf. cap. 10.
11; 13. 7;
17. 15.
Dan. 3. 4, 7,
29; 4. 1; 5. 19; 6. 25; 7. 14.
4. 4, 6.

γίδας αὐτοῦ;” καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο¹ ἐν τῷ οὐρανῷ, “οὐδὲ² 3
ἐπὶ τῆς γῆς, “οὐδὲ³ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βι-
βλίον, οὐδὲ³ βλέπειν αὐτό. Καὶ ἐγὼ⁴ ἔκλαιον πολλά⁵, 4
ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὐρέθῃ ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι⁶ τὸ
βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ εἰς^δ ἐκ τῶν πρεσ- 5 IB’
βυτέρων λέγει μοι, “Μὴ κλαίε· ἰδοὺ ἐνίκησεν^α ὁ
λέων ὁ ὢν^γ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ὃ ῥίζα Δαβὶδ⁸,
ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι⁹ τὰς ἐπτὰ σφραγίδας
αὐτοῦ.” Καὶ εἶδον καὶ¹⁰ ἰδοὺ¹¹ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου 6
καὶ ἡ τῶν τεσσάρων ζώων¹², καὶ ἐν μέσῳ^δ τῶν πρεσ-
βυτέρων, ἄρνιον ἑστηκὸς¹³ ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον¹⁴ κέ-
ρατα ἐπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἐπτὰ, οἳ εἰσι τὰ ἐπτὰ¹⁵
τοῦ Θεοῦ πνεύματα¹⁶ τὰ ἀπεσταλμένα¹⁷ εἰς πᾶσαν τὴν
γῆν. Καὶ ἦλθε, καὶ ἔληφε¹⁸ τὸ βιβλίον¹⁸ ἐκ τῆς 7
δεξιᾶς^ο τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. καὶ ὅτε ἔλαβε 8
τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα¹⁹ ζῶα²⁰ καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες²¹
πρεσβύτεροι ἔπεσον²² ἐνώπιον τοῦ ἁρνίου, ἔχοντες
ἕκαστος κιθάρας²³, καὶ ψαλμοὺς χρυσᾶς²⁴ γεμονύσας θυ-
μαμάτων, ²⁵ αἶ²⁵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων· καὶ 9
ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες, “Ἄξιός ἐστι λαβεῖν
τὸ βιβλίον, καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ· ὅτι
ἐσφάγης καὶ ἡγόρασας τῷ Θεῷ²⁶ ἡμᾶς²⁶ ἐν²⁷ τῷ αἱματί
σου, ἐκ πάσης² φυλῆς καὶ² γλώσσης καὶ² λαοῦ καὶ²
ἐθνους, καὶ ἐποίησας ἡμᾶς²⁷ τῷ Θεῷ²⁶ ἡμῶν βασιλεῖς²⁸ 10
καὶ ἱερεῖς· καὶ βασιλεύσομεν²⁹ ἐπὶ τῆς γῆς.” Καὶ 11
εἶδον, καὶ ἤκουσα³⁰ φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν^ο κυκλόθεν³¹
τοῦ θρόνου καὶ ἡ τῶν ζώων¹² καὶ ἡ τῶν πρεσβυτέρων³².
καὶ χιλιάδες χιλιάδων, λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ, 12
“Ἄξιόν³³ ἐστι τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν

¹ ἠδύνατο TWH.² οὔτε TWH marg.³ οὔτε LTrWHR.⁴ — ἐγὼ TTrWH].⁵ πολὺ LTrWHR.⁶ — καὶ ἀναγνῶναι⁷ — ὢν LTrWHR.⁸ Δαυεὶδ LTrWH.⁹ — καὶ TTrWHR.¹⁰ — λῦσαι LTrWHR.¹¹ — ἰδοὺ LTrWHR.¹² ζώων LTrWH.¹³ ἑστηκὸς TTr (non marg.) WH marg.¹⁴ ἔχον TTrWHR.¹⁵ — ἐπτὰ L[WH]R marg.¹⁶ πνεύματα¹⁷ ἀπεσταλμένοι LTrWH (non marg.)¹⁸ — τὸ βιβλίον LTrWHR.¹⁹ τέσσαρα²⁰ ζῶα LTrWH.²¹ εἰκοσι τέσσαρες LTrWH.²² ἔπεσαν LTrWH.²³ κιθάραν LTrWHR.²⁴ χρυσᾶς²⁵ αἶ T (ita vult) WH marg.²⁶ — ἡμᾶς LTrWHR.²⁷ βασι-²⁸ αὐτοὺς LTrWHR.²⁹ βασιλευσούσιν TTr marg.³⁰ + ὡς TTrWH³¹ κύκλω LTrWH.³² d + καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν³³ Ἄξιός TWH marg.³⁴ μυριάδες μυριάδων BELTTrWHR.³⁵ a Vid. cap. 1. 6.³⁶ b cap. 1. 9.³⁷ c cap.³⁸ d Cf. cap. 9. 16. Jud. 14.

τὴν ^αδύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ ^βσοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ
 13 ^ατιμὴν καὶ ^αδόξαν καὶ ^βεὐλογίαν.” Καὶ πᾶν ^οκτίσμα
^αὃ ^εστιν ¹ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ ², καὶ ὑποκάτω
 τῆς γῆς ³, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ^α ⁴ἐστι ⁵, καὶ τὰ ἐν
 αὐτοῖς πάντα, ⁶ἤκουσα λέγοντας ⁷, “Τῷ καθημένῳ
 ἐπὶ τοῦ θρόνου ⁸ καὶ τῷ ἁρνίῳ ^β ἡ εὐλογία καὶ ^αἡ τιμὴ
 καὶ ^αἡ δόξα καὶ ^γτὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
 14 νων.” Καὶ ^ατὰ τέσσαρα ⁹ ζῶα ¹⁰ ἔλεγον, ^α“Ἀμήν.”
 καὶ ^ιοἱ εἰκοσιτέσσαρες ¹¹ πρεσβύτεροι ἔπεσαν, ^κκαὶ
 προσεκύνησαν ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ¹².

ΙΓ'. 6 ΚΑΙ εἶδον ¹³ ὅτε ἤνοιξε ^ιτὸ ἁρνίον ^μμίαν ἐκ τῶν ¹⁴
 σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἐνὸς ^νἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ¹⁵
 λέγοντος, ὡς φωνῆς ¹⁶ βροντῆς, ^π“Ἐρχου καὶ βλέπε ¹⁷.”
 2 Καὶ εἶδον ¹³, καὶ ἰδοὺ ^ρἵππος λευκός, καὶ ^ρὁ καθήμενος
 ἐπ' αὐτῷ ¹⁸ ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ^ςστέφανος,
 καὶ ἐξῆλθε ^ννικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ.

ΙΔ'. 3 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν δευτέραν σφραγίδα ¹⁹, ἤκουσα ^ττοῦ
 4 δευτέρου ζώου ²⁰ λέγοντος, ^π“Ἐρχου καὶ βλέπε ¹⁷.” Καὶ
 ἐξῆλθεν ἄλλος ^ρἵππος ^ςπυρρός· καὶ ^ττῷ καθημένῳ ἐπ'
 αὐτῷ ¹⁸ ἐδόθη αὐτῷ ²¹ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἀπὸ ²² τῆς
 γῆς, καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξωσι ²³. καὶ ἐδόθη αὐτῷ
 μάχαιρα μεγάλη.

ΙΕ'. 5 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τρίτην σφραγίδα ²⁴, ἤκουσα ^ττοῦ
 τρίτου ζώου ²⁰ λέγοντος, ^π“Ἐρχου καὶ βλέπε ¹⁷.” Καὶ
 εἶδον ¹³, καὶ ἰδοὺ ^βἵππος μέλας, καὶ ^ρὁ καθήμενος ἐπ'
 6 αὐτῷ ¹⁸ ἔχων ^οζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἤκουσα ²⁵
 φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων ¹⁵ λέγουσαν,
 “Χοῖνιξ σίτου ^αδηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς ²⁶
^αδηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον ^ομὴ ἀδικήσῃς.”

ΙΣ'. 7 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκου-

^α ver. 13.
 Vid. cap. 4.
 9, 11.
^β ver. 13.
 cap. 7. 12.
^γ cap. 8. 9.
^δ ver. 3.
^ε ver. 1. 7.
 Cf. 1 Chr.
 29. 11.
^ς Vid. cap.
 1. 6.
^ο Vid. cap.
 4. 6.
^ι cap. 7. 12.
 Vid. 1 Cor.
 14. 16.
^κ ver. 5.
 Vid. cap. 4.
 4.
^λ cap. 19. 4.
 ver. 8.
 Vid. cap. 4.
 10.
^μ Vid. ver.
 16. cap. 5.
 6.
^ν cap. 5. 1,
 5—7.
^ξ ver. 6.
 Vid. cap. 4.
 6.
^ο cap. 14. 2;
 19. 6. Cf.
 cap. 10. 3, 4.
^π ver. 3, 5,
 7.
^ρ Zech. 6. 3.
 cap. 19. 11.
^ς ver. 4, 5.
 cap. 19. 11,
 19. 21.
^τ Ps. 45. 4.
 5. Hab. 3.
 8, 9. Zech.
 9. 13, 14.
^υ cap. 14.
 14. Cf.
 Zech. 6. 11.
 cap. 9. 7.
^φ Vid. cap.
 3. 21.
^χ cap. 4. 7.
^ψ Zech. 1.
 8; 6. 2.
^ω cap. 12. 3.
^α Cf. Matt.
 10. 34.
^β Zech. 6. 2.
^γ (Septua-
 gint.) Lev.
 19. 36.
 Ose. 12. 7.
^δ Vid.
 Matt. 18.
 28. Ezek.
 5. 10, 16.
 ver. 8.
 Cf. Matt.
 20. 2.
^ε cap. 7. 8;
 9. 4.

¹ — ἐστιν LTrWHR.
 ὑποκάτω τῆς γῆς] Tr marg.
 TTr[WH]. ⁶ + καὶ T.

² ἐπὶ τῆς γῆς LTrWHR.

⁴ — α LTrWHR.

³ [καὶ

⁵ — ἐστι

θρόνῳ LTrWH marg.

⁹ τέσσαρα LTrWH.

⁸ τῷ

¹¹ — εἰκοσιτέσσαρες LTrWHR.

¹² — ζῶντι ad fin. vers. LTrWHR.

¹³ ἰδὸν T.

¹⁴ + ἐπὶ τῷ LTrWHR.

¹⁵ ζώων LTrWH.

¹⁶ φωνῇ LTrR ?, φωνῇ WH

(forsan R).

¹⁷ — καὶ βλέπε LTrWHR.

¹⁸ αὐτὸν LTrWHR.

¹⁹ σφραγίδα τὴν

δευτέραν LTrWHR.

²⁰ ζώου LTrWH.

²¹ [αὐτῷ] LTr marg.

²² ἐκ LTrR text.

(om. R marg.).

[ἐκ] WH.

²³ σφα-

ξουσιν LTrWHR.

²⁴ σφραγίδα τὴν τρίτην LTrWHR.

²⁵ + ὡς LTrWHR.

²⁶ κριθῶν LTrWHR.

^a cap. 4. 7.
^b ver. 1, 3,
 5.
^c Cf. Zech.
 6. 3.
^d Vid. cap.
 1. 18.
^e Vid. cap.
 2. 23.
^f Ezek. 5.
 17; 14. 21.
 Cf. Jer. 14.
 12. Ezek.
 12. 16; 32.
 27.
^g Lev. 26.
 22. Deut.
 32. 24.
^h Cf. Ex.
 29. 12.
 Lev. 4. 7;
 8. 15.
ⁱ cap. 14.
 18; 16. 7.
^k cap. 20.
 4.
^l cap. 1. 2.
 9.
^m Cf. Zech.
 1. 12.
ⁿ Vid.
 2 Pet. 2. 1.
^o Vid. cap.
 3. 7.
^p cap. 11.
 18; 18. 20;
 19. 2. Cf.
 2 Thess. 1.
 6.
^q Ps. 79. 10;
 119. 84.
 Luc. 18. 7.
^r Vid. cap.
 3. 10.
^s Marc. 16.
 5. cap. 7.
 9. Vid.
 cap. 3. 4.
^t cap. 14.
 13. Cf.
 2 Thess. 1.
 7. Heb. 4.
 10.
^u Cf. Heb.
 11. 40.
^v Judic. 5.
 4. 2 Sam.
 22. 8.
 1 Reg. 19.
 11. Act.
 16. 26.
 cap. 8. 5;
 11. 13, 19;
 16. 18.
^w cap. 8. 12;
 16. 8.
 Joel 2. 31. Vid. Matt. 24. 29.
 9. 1. ^b Cant. 2. 13 (Septuagint.).
 34. 4 (Septuagint.).
 Nah. 1. 5.
^z cap. 19. 18.
^{aa} cap. 13. 16; 19. 18.
^{ab} cap. 19. 18.

σα φωνήν¹ α τοῦ τετάρτου ζῶον² λέγουσαν³, ὃς ἔρχου
 καὶ βλέπε⁴. Καὶ εἶδον⁵, καὶ ἰδὸν⁶ ἵππος χλωρός, 8
 καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ⁶, ὄνομα αὐτῷ^δ ὁ Θάνα-
 τος, καὶ ὁ ἄδης⁸ ἀκολουθεῖ⁹ μετ' αὐτοῦ¹⁰. καὶ ἐδόθη
 αὐτοῖς ἐξουσία ἀποκτείνειν ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς¹¹
 ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν ῥιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ
 τῶν θηρίων τῆς γῆς.

Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον⁵ ὑπο- 9 ΙΖ'.
 κάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων
 διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ¹² τὴν μαρτυρίαν ἣν
 εἶχον, καὶ ἔκραζον¹³ φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, Ὅτι ἕως 10
 πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινός, οὐ κρίνεις
 καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἀπὸ¹⁵ τῶν κατοικούντων
 ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ ἐδόθησαν¹⁶ ἑκάστοις¹⁷ στολαὶ λευ- 11
 καί¹⁸, καὶ ἔρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται¹⁹ ἔτι χρό-
 νον²⁰ μικρόν, ἕως οὗ²¹ πληρώσονται²² καὶ οἱ σύνδου-
 λοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ μέλλοντες ἀπο-
 κτείνεσθαι²³ ὡς καὶ αὐτοί.

Καὶ εἶδον⁵ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην. 12 ΙΗ'.
 καὶ ἰδὸν²⁴ σεισμός μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο
 μέλας²⁵ ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη²⁶ ἐγένετο
 ὡς αἷμα, καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς 13
 τὴν γῆν, ὡς συκὴ βάλλει²⁷ τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ
 μεγάλου ἀνέμου²⁸ σειομένη· καὶ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη 14
 ὡς βιβλίον ἐλίσσόμενον³⁰, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος
 ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν· καὶ οἱ βασιλεῖς 15
 τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ
 χιλιάρχοι³¹, καὶ οἱ δυνατοί³², καὶ πᾶς δοῦλος καὶ

¹ [φωνήν] Tr. ² ζῶον LTrWH. ³ λέγοντος LTTTrWHR.
⁴ — καὶ βλέπε LTTTrWH.R (non marg.). ⁵ ἰδὸν T. ⁶ [αὐτοῦ]
 WH. ⁷ — ὁ T[WH]. ⁸ Ἄδης L, ἄδης TWH. ⁹ ἠκολουθεῖ
 LTTTrWHR. ¹⁰ αὐτῷ Tr marg. ¹¹ ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς,
 ἀποκτείνει LTTTrWHR. ¹² — διὰ L. ¹³ ἔκραζον LTTTrWHR.
¹⁴ ὁ LTTTrWHR. ¹⁵ ἐκ LTTTrWHR. ¹⁶ ἐδόθη LTTTrWHR.
¹⁷ αὐτοῖς ἑκάστῳ LTTTrWHR. ¹⁸ στολὴ λευκὴ LTTTrWHR.
¹⁹ ἀναπαύσονται WH. ²⁰ χρόνον ἔτι L. ²¹ — οὐ LTTTrWHR.
²² πληρωθῶσιν LWH text. R text., πληρώσων LTTTrWH marg. R
 marg. ²³ ἀποκτείνεσθαι LTTTrWH. ²⁴ — ἰδὸν LTTTrWHR.
²⁵ μέλας ἐγένετο T. ²⁶ + ὅλη LTTTrWHR. ²⁷ βάλλουσα T.
²⁸ ἀνέμου μεγάλου LTTTrWH. ²⁹ + ὁ LTTTrWHR. ³⁰ ἐλίσ-
 σόμενον LTTTrWH text., ἐλίσσόμενος Tr marg. WH marg. ³¹ χι-
 λιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι LTTTrWHR. ³² ἰσχυροὶ LTTTrWHR.

^a Cf. cap. 8. 10;
 9. 1. ^b Cant. 2. 13 (Septuagint.). ^c 2 Pet. 3. 10. cap. 20. 11; 21. 1. ^d Esa.
 34. 4 (Septuagint.). ^e cap. 16. 20. ^f Esa. 54. 10. Jer. 4. 24. Ezek. 28. 20.
 Nah. 1. 5. ^g cap. 19. 18. ^h Marc. 6. 21. ⁱ cap. 18. 23. ^k cap. 13. 16.
^l cap. 13. 16; 19. 18. ^m cap. 19. 18.

πᾶς¹ ἐλεύθερος^a ἔκρυσαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ
 16 εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, καὶ^b λέγουσι τοῖς ὄρεσι
 καὶ ταῖς πέτραις, “Πέσετε² ἐφ’^c ἡμᾶς, καὶ κρύψατε
 ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου^d τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρό-
 17 νου³, καὶ ἀπὸ^e τῆς ὀργῆς τοῦ ἁρνίου, ὅτι ἦλθεν ἡ
 ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ⁴, καὶ⁵ τίς δύναται
 ἵσταθῆναι;”

7 ΚΑΙ⁶ μετὰ ταῦτα⁶ εἶδον⁷ ἑτέσσaras ἀγγέλους ἐσ-
 τῶτας ἐπὶ^k τὰς τέσσaras γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας
 ἑτοὺς τέσσaras ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος
 ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ πᾶν⁸
 2 δένδρον. Καὶ εἶδον⁷ ἄλλον ἄγγελον ἀναβάντα⁹ ἀπὸ
 ἀνατολῆς¹⁰ ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα^o Θεοῦ ζῶντος· καὶ
 ἔκραξε¹¹ φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς
 ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,
 3 λέγων, “Μὴ^m ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε¹² τὴν θάλασ-
 σαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ¹³ σφραγίσωμεν¹⁴ τοὺς
 δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.”

ΙΘ'. 4 Καὶ⁵ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων· ἑμδ¹⁵
 χιλιάδες, ἐσφραγισμένοιⁿ ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσ-
 5 ραήλ· ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ιβ'¹ ἑκατὸν χιλιάδες² ἐσφραγισ-
 μένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν, ιβ'¹⁶ χιλιάδες ἐσφραγισ-
 μένοι¹⁷· ἐκ φυλῆς Γὰδ, ιβ'¹⁶ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹⁷.
 6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, ιβ'¹⁶ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹⁷· ἐκ
 φυλῆς Νεφθαλείμ¹⁸, ιβ'¹⁶ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹⁷.
 ἐκ φυλῆς Μανασσῆ¹⁹, ιβ'¹⁶ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹⁷.
 7 ἐκ φυλῆς Συμεών, ιβ'¹⁶ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹⁷.
 ἐκ φυλῆς Λευὶ²⁰, ιβ'¹⁶ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹⁷· ἐκ
 8 φυλῆς Ἰσαχάρ²¹, ιβ'¹⁶ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹⁷· ἐκ
 φυλῆς Ζαβουλών²², ιβ'¹⁶ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹⁷.
 ἐκ φυλῆς²³ Ἰωσήφ, ιβ'¹⁶ χιλιάδες ἐσφραγισμέ-

^a Esa. 2. 19.^b Ose. 10. 8.
Luc. 23. 30.^c Vid. cap.

4. 2.

^d Marc. 3.

5.

^e ver. 1.^f Joel 2.

11, 31. Cf.

Esa. 13. 6.

Jer. 30. 7.

Zeph. 1. 14.

cap. 16. 14.

^g Ezra 9.

15. Ps. 76.

7; 130. 3.

Nah. 1. 6.

Mal. 3. 2.

^h Luc. 21.

36. Cf.

Ps. 1. 5.

ⁱ Cf. cap. 9.

14.

^k Ezek. 7.

2. cap. 20.

8.

^l Dan. 7. 2.

Matt. 24.

31. Marc.

13. 27.

^m ver. 3.ⁿ cap. 16.

12 (var.

lect.). Cf.

Ezek. 40. 6.

^o Vid.

Matt. 16.

16.

^p cap. 6. 6;

9. 4.

^q ver. 5, 8,

vid. Joan.

3. 33.

^r Ezek. 9.

4. cap. 14.

1; 22. 4.

Cf. Ezek. 3.

8, 9.

^s cap. 9. 16.^t cap. 14. 1,

3.

^u Vid. Jac.

1. 1.

^v Cf. Gen.

48. 14. Ex.

1. 2—5.

¹ — πᾶς LTrWHR.² Πέσατε LWH.³ τῷ θρόνῳ TTrmarg. ⁴ αὐτῶν TTrWHR.⁵ — Καὶ L[Tr]WH (non marg.).⁶ τοῦτο LTrWHR.⁷ ἶδον T.⁸ (ἐπὶ) τι LTrR,

ἐπὶ [τι] WH marg., at p̄an TWH text.

⁹ ἀναβαίνοντα LTrWHR.¹⁰ ἀνατολῶν LWH marg.¹¹ ἔκραζεν WH marg.¹² καὶ Tr

marg. WH marg.

¹³ ἄχρι LTrWHR, ἄχρις Tr.¹⁴ σφραγίσω-

μεν BELTrWHR.

¹⁵ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες LTrWHR.¹⁶ δώδεκα LTrWHR.¹⁷ — ἐσφραγισμένοι LTrWHR.¹⁸ Νεφ-

θαλίμ WH.

¹⁹ Μανασσῆ Tr.²⁰ Λευεὶ TTrWH.²¹ Ἰσα-

χάρ E, Ἰσαχάρ T, Ἰσσαχάρ TrWHR.

²² Ζαβουλών L, forsan

errore.

^a Cf. Rom. 11. 25.
^b Vid. cap. 5. 9.
^c ver. 13, 14. cap. 3.
^d Vid. cap. 6. 11.
^e Lev. 23. 40.
^f Ps. 3. 8; 37, 39; 62.
^g Jer. 3. 23. cap. 12. 10; 19.
^h Cf. Esa. 43. 11; 45. 21.
ⁱ Ose. 13. 4.
^j ver. 15.
^k Vid. cap. 4. 2.
^l Vid. cap. 4. 6.
^m cap. 4. 4.
ⁿ Vid. cap. 4. 10.
^o Vid. cap. 5. 14.
^p cap. 5. 12, 13.
^q Vid. cap. 4. 9.
^r Vid. cap. 4. 11.
^s Vid. Matt. 11. 25.
^t Matt. 24. 21.
^u cap. 22. 14 (var. lect.). Cf. Esa. 1. 18.
^v Zech. 3. 3—5.
^w Act. 20. 28.
^x cap. 22. 3.
^y Vid. cap. 4. 8.
^z cap. 3. 12.
^{aa} Lev. 26. 11. Ps. 68. 13. Ezek. 37. 27; 43. 7 (Septuagint.).
^{ab} Joan. 1. 14. cap. 21. 3.
^{ac} Cf. Esa. 4. 5. 6. cap. 12. 12; 13. 6.
^{ad} Esa. 49. 10.
^{ae} Ps. 121. 6.
^{af} cap. 6. 1.
^{ag} Ps. 23. 1.
^{ah} Joan. 10. 11. Vid. Joan. 21. 16.

νοι¹. ἐκ φυλῆς Βενιαμίν², ιβ'³ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

ΜΕΤΑ ταῦτα εἶδον⁴, καὶ ἰδού⁵ ὄχλος πολὺς⁶, ὃν 9 Κ'. ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο⁷, ^a ἐκ παντὸς ^b ἔθνους καὶ ^c φυλῶν καὶ ^d λαῶν καὶ ^e γλωσσῶν, ἐστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ^f περιβεβλημένοι⁸ στολὰς λευκάς, καὶ ^g φοῖνικες⁹ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· καὶ κρᾶζοντες¹⁰ φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, ^h “Ἡ σωτη- 10 ρία ⁱ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν¹¹, καὶ τῷ ἀρνίῳ.” Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ^j ἐστήκεισαν¹² ^k κύκ- 11 λῳ τοῦ θρόνου καὶ ^l τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων¹³, καὶ ^m ἔπεσον¹⁴ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ πρόσωπον¹⁵ αὐτῶν, καὶ ⁿ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, λέ- 12 γοντες, ^o “Ἀμήν· ἡ ^p εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ ^q σοφία καὶ ἡ ^r εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ^s ἡ ^t ἰσχύς ^u τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ^v Ἀμήν¹⁶.” Καὶ ^w ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, 13 λέγων μοι, “Οὗτοι οἱ ^x περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς, τίνες εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλθον;” καὶ εἶρηκα 14 αὐτῷ, “Κύριε¹⁷, σὺ οἶδας.” Καὶ εἶπέ μοι, “Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ ^y τῆς θλίψεως τῆς¹⁸ μεγάλης, καὶ ^z ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ^{aa} ἐλεύκαναν στολὰς αὐτῶν¹⁹ ἐν ^{ab} τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. διὰ τοῦτό εἰσιν 15 ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ ^{ac} λατρεύουσιν αὐτῷ ^{ad} ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν ^{ae} τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ^{af} ὁ καθη- 16 μενος ἐπὶ τοῦ θρόνου²⁰ ^{ag} σκηνώσει ἐπ’ αὐτούς. ^{ah} οὐ πει- 17 νάσουσιν ἔτι, ^{ai} οὐδὲ²¹ διψήσουσιν ἔτι, ^{aj} οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ’ αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα· ὅτι ^{ak} τὸ ἀρνίον 17 τὸ ἀναμέσον²² τοῦ θρόνου ^{al} ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ^{am} ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ^{an} ζώσας²³ πηγὰς ὑδάτων, καὶ ^{ao} ἐξα-

¹ — ἐσφραγισμένοι LTrWHR. ² Βενιαμὲν LTrWH. ³ δώδεκα LTrWH. ⁴ ἰδον T. ⁵ — καὶ ἰδού L. ⁶ ὄχλον πολὺν L. ⁷ ἠδύνατο LTrWH. ⁸ περιβεβλημενους LTrWHR. ⁹ φοινικας T. ¹⁰ κρᾶζουσι LWHR, κρᾶζουσιν TTr. ¹¹ Θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου (τῷ θρόνῳ LTrWH) BELTTrWHR. ¹² εἰστήκεισαν LTrT, ἰστήκεισαν WH. ¹³ ζῶων LTrWH. ¹⁴ ἔπεσαν LTrTWH. ¹⁵ τὰ πρόσωπα LTrWHR. ¹⁶ — ἀμήν L[WH]. ¹⁷ + μουν TTr[L]WHR. ¹⁸ ἀπὸ θλίψεως L. ¹⁹ αὐτὰς LTrWHR. ²⁰ τῷ θρόνῳ T, nec vult. ²¹ + μὴ L. ²² ἀναμέσον BELTWH. ²³ ζώης LTrWHR.

λείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.”

ΚΑ'. 8 ΚΑΙ ὅτε² ἤνοιξε^a τὴν σφραγίδα τὴν ἐβδόμην, ἐγένετο² σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμῴριον³. Καὶ εἶδον⁴ τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους,^o οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν⁵ αὐτοῖς ἑπτὰ^a σάλπιγγες. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον⁶, ἔχων^e λίβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσῃ⁷ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ⁹ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ^h ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων⁷ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸ⁸ λίβανωτόν, καὶⁱ ἐγέμισεν αὐτὸ⁹ ἐκ τοῦ πυρὸς⁹ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν^k εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντοⁱ φωναὶ καὶ^l βρονταὶ καὶ^m ἀστραπαὶ¹⁰ καὶⁿ σεισμός.

ΚΒ'. 7 γὰρ ἠτοίμασαν ἑαυτοὺς¹² ἵνα σαλπίσωσι. Καὶ ὁ^o πρῶτος ἄγγελος¹³ ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο^o χάλαζα καὶ^o πῦρ μεμιγμένα¹⁴ αἵματι, καὶ ἐβλήθη^k εἰς τὴν γῆν¹⁶. καὶ^q τὸ τρίτον^r τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς^r χόρτος

ΚΓ'. 8 χλωρὸς κατεκάη. Καὶ ὁ^o δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ^t ὡς ὅρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο^q τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης⁹ αἷμα. καὶ ἀπέθανε^q τὸ τρίτον^r τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα^u ψυχάς, καὶ^q τὸ τρίτον^v τῶν

ΚΔ'. 10 πλοίων διεφθάρη¹⁷. Καὶ ὁ^o τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ^z ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς^a λαμπράς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ^a τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ^b ἐπὶ^b τὰς πηγὰς¹⁸ ὑδάτων. καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρους λέγεται¹⁹ Ἀψινθος· καὶ γίνεται²⁰ τὸ τρίτον²¹

¹ ἐκ LTrWHR. ² ὅταν LTrWHR. ³ ἡμῴριον LTrWHR. ⁴ εἶδον T. ⁵ ἐδόθη WH marg. ⁶ τοῦ θυσιαστηρίου TrWHR (non marg.) R. ⁷ δώσει LTrWHR. ⁸ τὸν ELTrWH. ⁹ αὐτὸν ELTrWH. ¹⁰ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ LWH marg., βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ TrWHR text. R. ¹¹ οἱ LTrWHR. ¹² αὐτοὺς LTrWHR, αὐτοὺς WH. ¹³ ἄγγελος LTrWHR. ¹⁴ μεμιγμένον TrWHR marg. ¹⁵ ἐν LTrWHR. ¹⁶ καὶ^q τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη LTrWHR. ¹⁷ διεφθάρησαν LTrWHR. ¹⁸ + τῶν LTrWHR. ¹⁹ ὁ LTWHR. ²⁰ ἐγένετο LTrWHR. ²¹ + τῶν ὑδάτων BELTrWHR.

^a cap. 5. 1; 6. 1, 3, 5, 7, 9, 12. ^b Tobit 12. 15. ver. 6. 7, 8, 10, 12, 13. ^c Luc. 1. 19. Cf. cap. 1. 4; 7. 11. ^d Cf. Lev. 25. 9, 10. Num. 10. 8—10; 1 Chr. 15. 24, 28; 16. 6. 2 Chr. 5. 12, 13; 7. 6; 13. 14; 29. 26—28. Ezra 3. 10. Neh. 12. 35, 41. ^e Amos 9. 1. Cf. Heb. 9. 4. ^f cap. 5. 8. Cf. Ps. 141. 2. ^g ver. 5. Ex. 30. 1, 3. ^h Act. 10. 4. Cf. Dan. 10. 12. ⁱ Lev. 16. 12. ^k ver. 7. cap. 16. 2 (var. lect.). ^l Vid. cap. 4. 5. ^m Vid. cap. 6. 12. ⁿ ver. 2. ^o Ezek. 38. 22. ^p cap. 11. 19; 16. 21. ^q ver. 8—12, cap. 9. 15, 18; 12. 4. ^r cap. 9. 4. ^s Cf. Esa. 2. 13. ^t Cf. Jer. 51. 25. ^u cap. 16. 3, 4. Cf. cap. 11. 6. Ex. 7. 17, 19. ^v cap. 5. 13. ^w Esa. 2. 16. ^x Cf. cap. 6. 13; 9. 1. Esa. 14. 12. ^y Vid. Matt. 25. 1. ^z cap. 16. 4.

^a Deut. 29.
^{18.} Jer. 9.
^{15;} 23. 15.
^{Lam.} 3. 15,
^{19.} Amos
^{5.} 7.
^b Cf. Ex.
^{15.} 23.
^c ver. 1, 7,
^d cap. 6. 12,
^{13.} Vid.
^{Matt.} 24.
^{29.}
^e cap. 14. 6.
^{Cf.} cap. 19.
^{17.}
^f cap. 9. 12;
^{11.} 14.
^g cap. 12.
^{12.}
^h Vid. cap.
^{3.} 10.
ⁱ ver. 1.
^k Cf. 6. 13;
^{8.} 10.
^l Luc. 10.
^{18.}
^m Cf. cap.
^{1.} 18.
ⁿ ver. 2, 11.
^{Luc.} 8. 31.
^{Rom.} 10. 7.
^{cap.} 11. 7;
^{17.} 8; 20. 1,
^{3.}
^o Matt. 13.
^{42.} 50.
^p Joel 2.
^{10.}
^q cap. 16.
^{10.}
^r ver. 7.
^{Ex.} 10. 4.
^{Prov.} 30.
^{27.} Joel 1.
^{4;} 2. 25.
^{Cf.} Judic.
^{6.} 5; 7. 12.
^s ver. 5, 10.
^{Deut.} 8. 15.
¹ Reg. 12.
^{11.} 14.
² Chr. 10.
^{11.} 14.
^{Ezek.} 2. 6.
^{Luc.} 10. 19;
^{11.} 12.
^t ver. 10.
^{Vid.} ver.
^{19.}
^u cap. 8. 7.
^v cap. 7. 2.
^w cap. 7. 3.
^x ver. 10.
^y Job 3. 21;
^{7.} 15, 16.
^{Jer.} 8. 3.
^z Joel 2. 4.

εἰς ^a ἄψινθον, καὶ πολλοὶ ¹ ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν
 ὑδάτων, ^b ὅτι ἐπικράνθησαν. Καὶ ὁ τέταρτος ^c ἄγγελος ¹² ΚΕ'.
 ἐσάλπισε, καὶ ^d ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ
 τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα
 σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ ²
 τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως. Καὶ εἶδον ³, καὶ ¹³
 ἤκουσα ^e ἐνὸς ἀγγέλου πετωμένου ⁴ ἐν μεσουρανήματι,
 λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ, ^f "Οὐαί, οὐαί, ^g οὐαί ^h τοῖς κατ-
 οικοῦσιν ⁵ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς
 σάλπιγγος ⁱ τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλ-
 πίζειν."

ΚΑΙ ^j ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ⁸ Θ Κς'.
^k ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ^l πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ
 ἐδόθη αὐτῷ ^m ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος ⁿ τῆς ἀβύσσου, καὶ ²
 ἤνοιξε τὸ φρέαρ ⁿ τῆς ἀβύσσου. καὶ ἀνέβη καπνὸς
 ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς ^o καμίνου μεγάλης, ^p καὶ
^q ἐσκοτίσθη ⁶ ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ
 φρέατος. Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ^r ἀκρίδες εἰς ³
 τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ⁷ ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξου-
 σίαν ^s οἱ σκορπίοι τῆς γῆς· καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ⁷ ἵνα μὴ ⁴
^t ἀδικήσωσι ⁸ τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ ^u πᾶν χλωρόν,
 οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους ^v μόνους ⁹ οἷ-
 τινες οὐκ ἔχουσι ^x τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ^y ἐπὶ τῶν
 μετώπων αὐτῶν ¹⁰. καὶ ἐδόθη αὐταῖς ¹¹ ἵνα μὴ ἀποκτεί- ⁵
 νωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι ¹² ^z μῆνας πέντε·
 καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς ^{aa} σκορπίου,
 ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ⁶
^{ab} ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐχ εὕρη-
 σουσιν ¹³ αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ
 φεύγεται ¹⁴ ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. Καὶ ^b τὰ ὁμοιώματα ⁷
^c τῶν ἀκρίδων ^{δμοια} ¹⁵ ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλε-

¹ + τῶν LTrWHR.

² φάνη LTWHR, φανῇ Tr.

³ ἶδον T.

⁴ αἰετοῦ πετομένου LTrWHR.

⁵ τοὺς κατοικοῦντας TTrWHR

(non marg.) R.

⁶ ἐσκοτώθη LTWH.

⁷ αὐτοῖς T.

⁸ ἀδι-

κήσουσιν LTrWHR.

⁹ — μόνους LTrWHR.

¹⁰ — αὐ-

τῶν LTrWHR.

¹¹ αὐτοῖς LTrWHR.

¹² βασανισθῶσιν TTrWHR.

¹³ οὐ μὴ εὕρωσιν (εὕρησουσιν text.) LTrWHR marg. R.

¹⁴ φεύγει LTrWHR.

¹⁵ ὁμοιοι

TWH marg.

μον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ^αὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ^βὡς πρόσωπα ἀνθρώπων· καὶ εἶχον ^γτρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν· καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν· καὶ εἶχον ^δθώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς· καὶ ^εἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων· ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. καὶ ἔχουσιν οὐράς ὁμοίας ^ςσκορπίοις, καὶ κέντρα ἦν ^βἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· καὶ ^γἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους ^δμῆνας πέντε.

Καὶ ^εἔχουσιν ἐφ' αὐτῶν ^βἡ βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ ^γἘβραϊστὶ ^δἈβαδδὼν, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. ^εἩ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχονται ^ςἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

ΚΑΙ ^αὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων ^βκεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, λέγουσαν ^γτῷ ἔκτῳ ἀγγέλῳ ὃς εἶχε ^δτὴν σάλπιγγα, “Δύσον ^ετοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ ^ςτῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.” Καὶ ἐλύθησαν ^βοἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ^γἡμέραν καὶ ^δμῆνα καὶ ^εἐνιαυτόν, ἵνα ^ςἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὁ ἀριθμὸς ^βστρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δύο ^γμυριάδες ^δμυριάδων· καὶ ^εἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Καὶ οὕτως εἶδον ^βτοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας ^γπυρίνους καὶ ^δὑακινθίνους καὶ ^εθειώδεις· καὶ ^ςαἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ^βἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ ^γκαπνὸς καὶ ^δθεῖον. ὑπὸ ^ετῶν τριῶν ^ςτούτων ἀπεκτάνθησαν ^βτὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ ^γτοῦ πυ-

^α Nah. 3.
^β 17. Cf. cap. 6. 2.
^γ Dan. 7. 8.
^δ Joel 1. 6.
^ε Joel 2. 5.
^ς Jer. 8. 6.
^β ver. 5.
^γ ver. 5.
^δ Cf. Job 18. 14.
^ε Eph. 2. 2.
^ς ver. 1. 2.
^β cap. 16.
^γ 16. Vid. Joan. 5. 2.
^δ Heb. in Job 26. 6 ; 28. 22 ; 31. 12. Ps. 88. 11.
^ε Prov. 15. 11 ; 27. 20.
^ς cap. 8.
^β 13 ; 11. 14.
^γ cap. 8. 1.
^δ Ex. 30. 3.
^ε Vid. cap. 8. 3.
^ς Cf. cap. 7. 1.
^β cap. 16. 12.
^γ Esa. 34. 8 ; 61. 2.
^δ Ose. 5. 7.
^ε ver. 18.
^ς Vid. cap. 8. 7.
^β Ezek. 38. 4.
^γ Cf. cap. 5. 11 (var. lect.).
^δ Jud. 14.
^ε cap. 7. 4.
^ς Ezek. 28. 14, 16.
^β Ecclus. 48. 9 (Gr.).
^γ Cf. ver. 18.
^δ Septuagint. in Ex. 25. 5 ; 26. 4 ; 28. 33.
^ε Num. 4. 6, 8—11. Cf. Ecclus. 40. 4 ; 45. 10.
^ς 1 Mace. 4. 23. cap. 21. 20.
^β ver. 18.
^γ cap. 14. 10 ; 19. 20 ; 20. 10 ; 21. 8.
^δ Cf. 1 Chr. 12. 8. Esa. 5. 28, 29.
^ε cap. 11. 5.
^ς cap. 16. 8. ver. 18.

¹ εἶχαν LTTTrWH.

(Ap. †). ³ καὶ LTWH, ⁴ καὶ TrE. ⁵ — καὶ LTTTrWHR.

⁶ — καὶ LTTTrWHR.

⁷ ἐπ' αὐτῶν LTTTrWHR. ⁸ + φ T.

⁹ Ἐβραϊστὶ WH. ¹⁰ ἔρχεται LTTTrWHR. ¹¹ — τεσσαρῶν LTTTrWHR.

¹² λέγοντα LTTTrWHR. ¹³ ὁ ἔχων LTTTrWHR.

¹⁴ + τῶν LTTTrWHR. ¹⁵ δις μυριάδες LT, ¹⁶ δις μυριάδες WH.

¹⁷ — καὶ LTTTrWHR. ¹⁸ ἰδον T. ¹⁹ ἀπὸ LTTTrWHR.

²⁰ + πλεονάζων LTTTrWHR.

^a Vid. ver. 17.
^b cap. 2. 11; 6. 6; 7. 2; 3; 11. 5.
^c ver. 4, 10.
^d ver. 21.
^e Cf. cap. 2. 21.
^f Deut. 31. 29. Vid.
^g Act. 19. 26.
^h Cf. 1 Cor. 10. 20.
ⁱ Ps. 115. 4—7; 135. 15—17.
^j Dan. 5. 23.
^k cap. 21. 8; 22. 15.
^l 2 Reg. 9. 22. Gal. 5. 20. cap. 18. 23.
^m Vid.
ⁿ 1 Cor. 6. 18.
^o cap. 5. 2.
^p cap. 18. 1.
^q cap. 4. 3.
^r cap. 1. 16.
^s cap. 1. 15.
^t Cant. 5. 15.
^u ver. 8, 9, 10. Ezek. 2. 9.
^v ver. 5, 8.
^w Joel 3. 16.
^x Amos 1. 2.
^y Cf. cap. 6. 1.
^z Cf. cap. 4. 5.
^{aa} ver. 8.
^{ab} Dan. 8. 26; 12. 4.
^{ac} Cf. cap. 22. 10.
^{ad} Cf. cap. 1. 19.
^{ae} Gen. 14. 22. Ex. 6. 8 (Heb.). Num. 14. 30 (Heb.). Deut. 32. 40. Ezek. 20. 5, 6, 15, 23, 28, 42; 36. 7; 47.
^{af} Dan. 14. 7.
^{ag} Vid. cap. 1. 13.
^{ah} Cf. cap. 4. 11.

ρὸς καὶ ἐκ¹ ^a τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ¹ ^a τοῦ θείου, ^a τοῦ ἐκ-
 πορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. αἱ γὰρ ἔξου- 19
 σίαι αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εἰσὶν². αἱ γὰρ οὐραὶ
 αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσai κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐ-
 ταῖς ^b ἀδικοῦσι. Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἳ οὐκ 20
 ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, ^c οὔτε³ μετε-
 νόησαν ἐκ ^a τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ
 προσκυνήσωσι⁴ ^e τὰ δαιμόνια, καὶ ^e εἰδωλα ^f τὰ χρυσᾶ
 καὶ ^f τὰ ἀργυρᾶ καὶ ^g τὰ χαλκᾶ καὶ ^g τὰ λίθινα καὶ τὰ
^g ξύλινα, ^g ἃ οὔτε βλέπειν δύναται⁶, οὔτε ἀκούειν, οὔτε
 περιπατεῖν· καὶ ^h οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ^h φόνων αὐ- 21
 τῶν, οὔτε ἐκ τῶν ^h φαρμακεῶν⁷ αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς
^h πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

ΚΑΙ εἶδον¹ ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν ^m καταβαίνοντα 10ΚΗ'
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ^h ἵρις
 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς⁹, καὶ ^o τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος,
 καὶ ^p οἱ πόδες αὐτοῦ ^q ὡς στύλοι¹⁰ πυρός· καὶ εἶχεν¹¹ ἐν 2
 τῇ χεὶρὶ αὐτοῦ ^r βιβλαρίδιον ἀνεωγμένον¹². καὶ ἔθηκε
 τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν¹³, τὸν δὲ
 εὐώνυμον ἐπὶ τὴν γῆν¹⁴, καὶ ἔκραξε ^t φωνῇ μεγάλῃ 3
 ὥσπερ λέων μυκάται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν ^u αἱ
 ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς· καὶ ὅτε ἐλάλησαν 4
 αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς φωνὰς ἑαυτῶν¹⁵, ἔμελλον¹⁶ γρά-
 φειν· καὶ ^z ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσάν
 μοι¹⁷, ^y “Σφράγισον ^a ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί,
 καὶ ^z μὴ ταῦτα¹⁸ γράψῃς.” Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον 5
 ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ^a ἦρε
 τὴν χεῖρα αὐτοῦ¹⁹ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ^a ὤμοσεν ἐν 6
^b τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ^c ὃς ἔκτισε τὸν
 οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ,

¹ —ἐκ LTrWHR. ² ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν LTrWHR. ³ οὐδὲ T, οὐ WH text. R, οὔτε vel οὐδὲ WH marg. ⁴ προσκυνήσουσιν LTrWHR. ⁵ +τὰ LTrWHR. ⁶ δύναται LTrWHR. ⁷ φαρμακιῶν TWH marg., φαρμάκων Tr marg., WH text. R. ⁸ +ἡ LTrWHR. ⁹ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ LTrWHR. ¹⁰ στύλοι LT. ¹¹ ἔχων LTrWHR. ¹² ἀνεωγμένον LTrWHR. ¹³ τῆς θαλάσσης LTrWHR. ¹⁴ τῆς γῆς LTrWHR. ¹⁵ —τὰς φωνὰς ἑαυτῶν LTrWHR. ¹⁶ ἔμελλον LTrWHR. ¹⁷ —μοι LTrWHR. ¹⁸ αὐτὰ LTrWHR. ¹⁹ +τὴν δεξιὰν LTrWHR.

- καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ¹, ^α“Ὅτι χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι^{2,3} ἀλλὰ⁴ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς^δ τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν,^ε καὶ ^ετελεσθῇ⁶ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς ^εεὐηγγέλισε τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις⁷.”
- 8 Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσα⁸ μετ’ ἐμοῦ, καὶ λέγουσα⁹, ^α“Ὑπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον¹⁰ τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ¹¹ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.”
- 9 Καὶ ἀπῆλθον¹² πρὸς τὸν ἀγγελον, λέγων αὐτῷ, ^α“Δός μοι τὸ βιβλαρίδιον.” Καὶ λέγει μοι, ^α“Λάβε καὶ ^ακατάφαγε αὐτό· καὶ ^απικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ’
- ΚΘ’¹⁰ ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.” Καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ ^ακατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι, γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ^αἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. Καὶ λέγει¹⁴ μοι, ^α“Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ ^αλαοῖς καὶ¹⁵ ^αἔθνεσι καὶ ^αγλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.”
- 11 Καὶ ἐδόθη μοι ^ακάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ,¹⁶ λέγων, ^α“Ἐγειραι¹⁷, καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ^ατὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ· καὶ ^ατὴν αὐλὴν ^ατὴν ἔσωθεν¹⁸ τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω¹⁹, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ^αὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· καὶ ^ατὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι ^αμῆνας τεσσαράκοντα
- Α’³ δύο²⁰. Καὶ δώσω^α τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ προφητεύσουσιν ^αἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα, ^απεριβεβλημένοι²¹ σάκκους.” Οὗτοί εἰσιν ^ααἱ δύο ἐλαίαι καὶ²² ^αδύο λυχνίαι ^ααἱ²³ ἐνώπιον τοῦ²⁴ Θεοῦ²⁵ τῆς γῆς ἐστῶσαι²⁶. καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ²⁷ ^αἀδικῆσαι, ^απῦρ ἐκ-

¹ [καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ] LWH, *omittit hæc verba R marg.* ² οὐκέτι ἔσται LTTTrWHR. ³ ἔσται, WH *marg.*

⁴ ἀλλ’ LTTTrWH. ⁵ σαλπίζειν· WH *marg.* ⁶ τελεσθῇ LTTTrWHR. ⁷ τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφῆτας LTTTrWHR. ⁸ λαλοῦσαν LTTTrWHR. ⁹ λέγουσαν LTTTrWHR. ¹⁰ βιβλίον LTTTrWHR. ¹¹ + τοῦ LTTTrWHR. ¹² ἀπῆλθα LTTWH. ¹³ (*om.*) δοῦναι LTTTrWHR. ¹⁴ λεγουσίν LTTTrWHR. ¹⁵ + ἐπὶ T, *pec. vult.* ¹⁶ + καὶ ὁ ἄγγελος εἰστήκει BE. ¹⁷ Ἐγειρε LTTTrWH. ¹⁸ ἔξωθεν BELTTTrWHR. ¹⁹ ἔξωθεν LTTTrWHR. ²⁰ τεσσαρακονταδύο B, τεσσαράκοντα καὶ (—καὶ TTr, [καὶ] WH) δύο LTTTrWH. ²¹ περιβεβλημένους Tr (*non marg.*) WH. ²² + αἱ LTTTrWHR. ²³ [αἱ] WH. ²⁴ — τοῦ L. ²⁵ κυρίου LTTTrWHR. ²⁶ ἐστῶτες LTTTrWHR. ²⁷ θέλει LTTTrWHR.

^α Cf. Dan. 12. 7. cap. 12. 12; 16. 17; 21. 6. ^β cap. 11. 15. ^γ cap. 17. 17. ^δ Vid. cap. 1. 20. ^ε cap. 14. 6. ^ς ver. 4. ^ζ ver. 2, 9, 10. ^η ver. 2. ^ι Ezek. 2. 8; 3. 1—3. ver. 10. Cf. Jer. 15. 16. ^κ Ezek. 37. 4, 9. ^λ Cf. cap. 5. 9. ^μ Ezek. 40. 3. Zech. 2. 1. cap. 21. 15, 16. Cf. Jer. 31. 39. ^ν cap. 3. 12. ^ξ Ezek. 41. 22. Vid. cap. 8. 3. ^ο Ezek. 40. 17, 20. ^π Vid. Matt. 26. 3. ^ρ Luc. 21. 24. Cf. Ps. 79. 1. ^ς Cf. cap. 21. 2, 10; 22. 19. ^τ ver. 3. cap. 12. 6; 13. 5. Vid. Matt. 4. 5. ^θ Cf. ver. 10. cap. 19. 10; 20. 4. ^ι Gen. 27. 34. 2 Sam. 3. 31. ^κ 1 Reg. 20. 31; 21. 27. ^λ 2 Reg. 6. 20; 19. 1, 2. ^μ 1 Chr. 21. 16. Neh. 9. 1. Esth. 4. 1. Ps. 35. 13; 69. 22. Esa. 11. 12; 37. 1, 2. Joel 1. 13. ^ν Zech. 4. 3, 11. Cf. Ps. 52. 8. Jer. 11. 16. ^ξ Zech. 4. 2. ^ο Zech. 4. 14. ^π cap. 9. 19. ^ρ cap. 9. 17, 18. Cf. 2 Reg. 1. 10, 12. Jer. 5. 14.

Jonah 3. 5, 6, 8. Matt. 11. 21. Luc. 10. 13. ^ς Zech. 4. 3, 11. Cf. Ps. 52. 8. Jer. 11. 16. ^ξ Zech. 4. 2. ^ο Zech. 4. 14. ^π cap. 9. 19. ^ρ cap. 9. 17, 18. Cf. 2 Reg. 1. 10, 12. Jer. 5. 14.

- ^a Vid. cap. 9. 19.
^b Cf. Num. 16. 29, 35.
^c Luc. 4. 25. Cf. 1 Reg. 17. 1.
^d Jac. 5. 17.
^e Cf. cap. 8. 8.
^f Ex. cap. 7—10.
^g Cap. 17. 8.
^h Cf. cap. 13. 1.
ⁱ Cap. 9. 1.
^j Vid. Luc. 8. 31.
^k Dan. 7. 21. Cf. cap. 12. 7, 17; 13. 7; 19. 19.
^l Cap. 16. 19; 17. 18; 18. 10, 18, 19, 21.
^m Cf. Esa. 1. 10; 3. 9.
ⁿ Cf. Ezek. 23. 3, 8, 19, 27.
^o Cf. cap. 14. 20.
^p Vid. cap. 5. 9.
^q Ps. 79. 2, 3.
^r Vid. cap. 8. 10.
^s Neh. 8. 10, 12.
^t Esther 9. 19, 22.
^u Cf. ver. 3.
^v Cf. 1 Reg. 18. 17.
^w ver. 9.
^x Gen. 2. 7.
^y Ezek. 37. 5, 9, 14.
^z Ezek. 37. 10.
^{aa} Cap. 4. 1.
^{ab} Cf. cap. 12. 5.
^{ac} 2 Reg. 2. 11.
^{ad} 1 Thess. 4. 17.
^{ae} ver. 19.
^{af} Vid. cap. 6. 12.
^{ag} Cap. 3. 4.
^{ah} Vid. Act. 1. 15.

πορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ¹ ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. Οὗτοι ἔχουσιν² ἐξου- 6
 σίαν κλείσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ βρέχῃ ὑετὸς ἐν ἡμέραις αὐτῶν τῆς προφητείας³. καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν⁴ ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ἵνα στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατά-
 ξαι τὴν γῆν⁵ πάσῃ πληγῇ, ὅσακις ἐὰν θελήσωσι. Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον 7
 τὸ ἀναβαῖνον ἐκ⁶ τῆς ἀβύσσου⁷ ποιήσῃ πόλεμον μετ' αὐτῶν⁸, καὶ νικήσῃ αὐτούς, καὶ ἀποκτενέῃ αὐτούς. καὶ 8
 τὰ πτώματα⁹ αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας¹⁰ πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν¹¹ ἐσταυρώθη. καὶ βλέψουσιν¹² ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἔθνων τὰ πτώματα¹³ αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι¹⁴ τεθῆναι εἰς μνήματα¹⁵. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς 10
 γῆς χαροῦσιν¹⁶ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφρανθήσονται¹⁷. καὶ δῶρα πέμψουσιν¹⁸ ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφη-
 ται¹⁹ ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ 11 ΛΑ.
 μετὰ τὰς²⁰ τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν ἐπ' αὐτούς²¹, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἔπεσεν²² ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. καὶ ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην²³ 12
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν²⁴ αὐτοῖς, Ὁ Ἀνάβητε²⁵ ὦδε." Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ 13
 τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφο-

¹ θέλει αὐτοὺς L, θελήσῃ αὐτοὺς TWH text. R (θέλει vel θελήσει αὐτ. WH marg.), αὐτοὺς θελήσῃ Tr. ² +τὴν LTrWHR. ³ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν LTrWHR. ⁴ +ἐν LTrWHR. ⁵ μετ' αὐτῶν πόλεμον LTrWHR. ⁶ τὸ πτώμα LTrWHR. ⁷ +τῆς LTrWHR. ⁸ αὐτῶν LTrWHR. ⁹ βλέ-
 πουσιν LTrWHR. ¹⁰ ἀφίουσιν LTrWHR. ¹¹ μνήμα LTrWHR. ¹² χαίρουσιν LTrWHR. ¹³ εὐφραίνονται LTrWHR. ¹⁴ πέμψουσιν T. ¹⁵ —τὰς vult T, [τὰς] WH. ¹⁶ ἐν αὐτοῖς LTR, [ἐν] αὐτοῖς WH, αὐτοῖς Tr. ¹⁷ ἐπέπεσεν LTrWHR. ¹⁸ φωνῆς μεγάλης T (ita vult) TrWH (non marg.) R. ¹⁹ λεγούσης T (ita vult) TrWH (non marg.) R. ²⁰ Ἀνάβητε LTrWHR.

βοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.

14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἴδου ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.

ΔΒ'. 15 ΚΑΙ ὁ ἑβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι, Ἐγένοντο αἱ βασιλείαι τοῦ κόσμου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ οἱ ἑξήκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, λέγοντες, Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ᾄων καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἔβασίλευσας. καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου, καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι, καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.

ΔΓ'. 19 ΚΑΙ ἡνείκη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὥφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμός καὶ χάλαζα μεγάλη. Καὶ σημεῖον μέγα ὥφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα· καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, κράζει ὠδίνουσα, καὶ βασανίζομένη τεκεῖν. Καὶ ὥφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἴδου δράκων μέγας ἑπυρρός, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ διαδήματα ἑπτὰ· καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν

cap. 14.
7; 16. 9;
19. 7. Cf.
cap. 15. 4.
Vid. Luc.
17. 18.
cap. 16.
11. 2 Chr.
36. 23.
Ezra 1. 2;
5. 11, 12;
6. 9; 7. 12,
13. Neh.
1. 4, 5; 2.
4. Dan. 2.
18, 19, 44.
Joan. 1. 9.
cap. 8. 13;
9. 12.
cap. 8. 2;
10. 7.
cap. 16.
17; 19. 1, 6.
Cf. Esa. 27.
13.
Cf. cap.
12. 10.
Ps. 2. 2
(Septua-
gint.).
ver. 17.
Dan. 2. 44;
7. 14, 15, 27.
Luc. 1. 33.
cap. 19. 6.
Vid. cap.
4. 4.
Vid. cap.
4. 10.
Vid. cap.
4. 8.
Vid.
2 Cor. 6. 18.
cap. 1. 4.
Ps. 2. 5;
110. 5.
cap. 14. 7;
18. 8; 20.
12.
cap. 6. 10;
19. 2. Cf.
Dan. 7. 10.
cap. 16. 6.
cap. 19. 5.
cap. 13.
16; 19. 18;
20. 12.
Vid. Act.
8. 10.
Cf. cap.
13. 10.
cap. 15. 5;
19. 11.
cap. 3. 12.
Vid. Heb.
9. 4.
(var.
lect.) Vid.
Cf.
ver. 4, 7, 9,
cap. 6. 4.
Vid. cap.

1 + καὶ B (1598).

2 λέγοντες (λέγουσαι Tr) Ἐγένετο ἡ βασι-

λεῖα LTr WHR. 3 -οἱ L. 4 -καὶ LTr WHR. 5 -οἱ

L, [οἱ] WH text.: οἱ WH marg. R. 6 οἱ καθήμενοι TTr, κάθη-

ται WH marg. R. 7 -καὶ ὁ ἐρχόμενος LTr WHR. 8 +καὶ

TWH marg. 9 εἴληφες WH. 10 τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους

LTr WHR. 11 διαφθείραντας L. 12 +ὁ LTr WHR. 13 καὶ

ἐκραζεν L, καὶ κράζει TWHR, at ἔχουσα κράζει, WH marg.

14 πυρρὸς μέγας LTr WH marg. R. 15 ἑπτὰ διαδήματα LTr

WHR.

cap. 4. 5.

ver. 13.

cap. 8. 7; 16. 21.

ver. 3. cap. 15. 1.

Ps. 104. 2.

Cf. Cant. 6. 10.

Esa. 66. 7—10. Mic. 4. 10.

13, 16, 17.

cap. 13. 2, 4, 11; 16. 13; 20. 2.

Cf. Ps. 91. 13. Esa. 27. 1.

cap. 13. 1; 17. 8, 7, 9, 12.

Dan. 7. 7.

cap. 13. 1; 19. 12.

8. 7.

Dan. 8. 10.

^a Vid. ver.

3.

^b ver. 2.

^c Cf. Ex. 1.

16. Matt.

2. 16.

^d ver. 13.

^e Matt. 2.

6. Vid.

cap. 2. 27.

^f Vid.

2 Cor. 12.

2.

^g Cf. cap.

11. 12.

^h ver. 14.

cap. 17. 3.

ⁱ cap. 11. 2.

3; 13. 5.

^k Vid. Jud.

9.

^l Cf. Matt.

25. 41.

^m ver. 9, 12.

13. Vid.

Luc. 10. 18.

ⁿ Dan. 2.

35.

^o Gen. 3. 1.

cap. 20. 2.

^p ver. 12.

Vid. 1 Pet.

5. 8.

^q Vid.

1 Cor. 5. 5.

^r cap. 13.

14; 20. 3.

10.

^s Vid.

Matt. 24.

14.

^t Vid. cap.

7. 10.

^u Vid. cap.

4. 11.

^v Cf. cap.

11. 15.

^w Job 1. 9;

2. 5. Zech.

3. 1. Cf.

Rom. 8. 33.

34. 1 Pet.

5. 8.

^x Vid. cap.

4. 8.

^y cap. 15. 2.

Vid. Joan.

16. 33. Cf.

Rom. 16.

20.

^b ver. 17.

cap. 1. 2.

^c Vid. Luc.

14. 26.

^d cap. 2. 10.

^e Ps. 96. 11.

Esa. 44. 23;

49. 13 (Sep-

tuagint.).

cap. 3. 10.

40. 31. Dan. 12. 4.

γῆν. Καὶ ^a ὁ δράκων ἔστηκεν ¹ ἐνώπιον τῆς γυναικὸς
τῆς μελλούσης τεκεῖν, ^c ἵνα ὅταν τέκη, τὸ τέκνον αὐ-
τῆς καταφάγῃ. καὶ ^d ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ² ὃς μέλλει 5
^e ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ. καὶ
^f ἤρπασθη τὸ τέκνον αὐτῆς ^g πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ³ τὸν
θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν ^h εἰς τὴν ἔρημον, 6
ὅπου ἔχει ⁴ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα
ἐκεῖ τρέφωσιν ⁵ αὐτὴν ἡμέρας ⁱ χιλίας διακοσίας ἐξή-
κοντα.

Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ. ⁶ ^k Μιχαὴλ 7 ΔΔ'.
καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ἐπολέμησαν κατὰ ⁷ αὐτοῦ δράκον-
τος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ ^l οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ,
καὶ οὐκ ἔσχυσαν ⁸, ^m οὔτε ⁹ τόπος εὗρεθῇ αὐτῶν ἔτι ἐν 8
τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ^a ὁ δράκων ὁ μέγας, ^o ὁ ὄφης 9
ὁ ἀρχαῖος, ^o ὁ καλούμενος ^p Διάβολος, καὶ ὁ ^q Σατανᾶς,
^r ὁ πλανῶν ^t τὴν οἰκουμένην ὅλην, ^m ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν,
καὶ ⁿ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. Καὶ 10
ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λέγουσαν ἐν τῷ οὐρανῷ ¹⁰,
“Ἄρτι ἐγένετο ^u ἡ σωτηρία καὶ ^v ἡ δύναμις καὶ ^w ἡ βα-
σιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ^x ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ
αὐτοῦ. ^m ὅτι κατεβλήθη ¹¹ ^y ὁ κατήγορος ¹² τῶν ἀδελφῶν
ἡμῶν, ^y ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ¹³ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν
^z ἡμέρας καὶ νυκτός. καὶ αὐτοὶ ^a ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ 11
αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ ^b διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας
αὐτῶν, καὶ ^c οὐκ ¹⁴ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ^a ἄχρι
θανάτου. διὰ τοῦτο ^e εὐφραίνεσθε οἱ ¹⁵ οὐρανοὶ καὶ ^l οἱ 12
ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. ^g οὐαὶ ^h τοῖς κατοικοῦσι ¹⁶ τὴν γῆν
καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ^o ὁ διάβολος πρὸς
ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, ^e εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν
ἔχει.” Καὶ ὅτε εἶδεν ^a ὁ δράκων ^m ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν 13 ΔΕ'.
γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ^a ἣτις ἔτεκε τὸν ἄρρενα ¹⁷.
Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ ¹⁸ δύο ^k πτέρυγες τοῦ αἵτου 14

¹ ἔστηκεν WHR, Joan. viii. 44 WH.

² ἄρσεν, LTTTrWHR.

³ + πρὸς LTTTrWHR.

⁴ + ἐκεῖ T[Tr marg.] WHR: ita vult Tr.

⁵ τρέφουσιν TTrWH marg.

⁶ ὁ τε L.

⁷ τοῦ (-τοῦ T) πολε-

μήσαι μετὰ LTTTrWHR.

⁸ ἔσχυσεν WH (non marg.).

⁹ οὐδὲ

LTTTrWHR.

¹⁰ ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν LTTTrWHR.

¹¹ ἐβλή-

θη LTTTrWHR.

¹² κατήγορ LTrWH.

¹³ αὐτοὺς LTrWH.

¹⁴ οὐχ L.

¹⁵ -οἱ TTrWH (non marg.) R.

¹⁶ -τοῖς κατοι-

κοῦσι LTTTrWHR.

¹⁷ ἄρσεναν L, ἄρσενα TTrWH.

¹⁸ + αἱ

LTTTrWHR.

cap. 18. 20.

^f cap. 13. 6. Vid. cap. 7. 15.

^g cap. 8. 13.

^h Vid.

cap. 3. 10. ⁱ Cf. Matt. 8. 29. cap. 10. 6.

^k Ex. 19. 4. Deut. 32. 11. Esa.

τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτῃται ^aεἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ ^bκαιρόν, καὶ καιρούς, καὶ ἡμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφεις ὀπίσω τῆς γυναικὸς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ¹ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα ταύτην ²ποταμοφόρη-
 16 τον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἡνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμόν ὃν ἔβαλεν ^aὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
 17 Καὶ ὠργίσθη ^aὁ δράκων ἐπὶ ³τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθε ^eποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν ^fτοῦ σπέρματος αὐτῆς, ^gτῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ
 ΑΣ'. 18 ^bἐχόντων ⁱτὴν μαρτυρίαν τοῦ ⁴Ἰησοῦ Χριστοῦ ⁵. Καὶ ἐστάθη ⁶ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.
 13 ΚΑΙ εἶδον ⁷ἐκ τῆς θαλάσσης ¹θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον ^mκεφαλὰς ἑπτὰ καὶ ⁿκέρατα δέκα ⁷, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα ^mδιαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
 2 αὐτοῦ ὄνομα ⁸βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον ^pπαρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ^qἄρκτου ⁹, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα ^rλέοντος ¹⁰. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ^aὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ ⁱτὸν θρόνον αὐτοῦ,
 3 καὶ ^uἐξουσίαν μεγάλην. καὶ εἶδον ¹¹μίαν ¹²τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ^zἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη, καὶ ^vἐθαυμάσθη ¹³ἐν ¹⁴ᾧ ᾧ
 4 τῇ γῇ ¹⁵ὀπίσω τοῦ θηρίου. καὶ προσεκύνησαν ⁱτὸν δράκοντα ¹⁶ὃς ¹⁷ἔδωκεν ¹⁸ἡ ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τὸ θηρίον ¹⁹, λέγοντες, ^z“Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ;
 5 ²⁰τίς δύναται πολεμῆσαι μετ’ αὐτοῦ;” καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα ^aλαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας ²¹. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ^uἐξουσία ²²ποιῆσαι μῆνας ²³τεσσαράκοντα ²⁴

¹ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς LTrWHR. ² αὐτὴν LTrWHR. ³ — ἐπὶ L. ⁴ — τοῦ LTrWHR. ⁵ — Χριστοῦ LTrWHR.

⁶ ἐστάθη LTrWHR. ⁷ κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ LTrWHR. ⁸ ὀνόματα LTrWH (non marg.) R.

⁹ ἄρκτου LTrWHR. ¹⁰ λεόντων TWH marg. ¹¹ — εἶδον LTrWHR. ¹² + ἐκ LTrWHR. ¹³ ἐθαύμασεν BETTr marg. R.

¹⁴ — ἐν BELTr marg. WHR. ¹⁵ ὅλη ἡ γῆ BELTr marg. WHR. ¹⁶ τῷ δράκοντι LTrWHR. ¹⁷ ὅτι LTrWHR.

¹⁸ + τὴν LTrWHR. ¹⁹ τῷ θηρίῳ LTrWH (non marg.) R. ²⁰ + καὶ LTrWHR. ²¹ βλασφημία L.

²² + πολεμον E. ²³ τεσσαράκοντα LTrWH, αὐτὰς τεσσαράκοντα BΕ.

^a ver. 6. ^b Dan. 7. 25; 12. 7. ^c Cf. Esa. 59. 19. ^d ver. 3, 17. ^e Vid. cap. 11. 7. ^f Gen. 3. 15. ^g cap. 14. 12. ^h Vid. 1 Joan. 2. 3. ⁱ cap. 19. 10. ^j Vid. 1 Joan. 5. 10. ^k ver. 11. cap. 1. 2. ^l Dan. 7. 3. ^m Cf. cap. 11. 7. ⁿ ver. 14, 15. ^o cap. 15. 2; 16. 13. ^p cap. 12. 3; 13. 12. ^q cap. 17. 12. ^r (var. lect.) cap. 17. 3. ^s Dan. 7. 6. ^t Cant. 4. 8. ^u Esa. 11. 6. ^v Jer. 5. 6; 13. 23. ^w Ose. 13. 7. ^x Hab. 1. 8. ^y Esa. 11. 7. ^z Dan. 7. 5. ^{aa} Dan. 7. 4. ^{ab} ver. 4, 11. ^{ac} Vid. cap. 12. 3. ^{ad} cap. 16. 10. ^{ae} Luc. 4. 6. ^{af} ver. 4, 5, 7, 12. ^{ag} Cf. Gal. 1. 4. ^{ah} 1 Joan. 5. 19. ^{ai} ver. 12. ^{aj} Cf. ver. 14. ^{ak} cap. 17. 8, 11. ^{al} Cf. cap. 17. 8. ^{am} Cf. cap. 18. 18. ^{an} Dan. 7. 8, 11, 20, 25. ^{ao} Cf. Dan. 11. 36. ^{ap} 2 Thess. 2. 3, 4. ^{aq} Vid. cap. 11. 2.

¹ δύο· καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν² ἕως πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ³ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. ⁴ Καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι⁵ μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν⁶ καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.

Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ⁷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς ὧν⁸ οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα⁹ ἐν τῇ βίβλῳ¹⁰ τῆς ζωῆς τοῦ ἁρνίου¹¹ ἐσφαγμένου ἀπὸ¹² καταβολῆς κόσμου. ¹³ Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. ¹⁴ Εἴ τις¹⁵ αἰχμαλωσίαν¹⁶ συνάγει¹⁷, εἰς αἰχμαλωσίαν¹⁸ ὑπάγει· ¹⁹ εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ²⁰ ἀποκτενεῖ²¹, ²² δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ²³ ἀποκτανθῆναι· ²⁴ ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

Καὶ οἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ²⁵ εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἁρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ²⁶ ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ²⁷ ἵνα προσκυνήσωσι²⁸ τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ²⁹ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. καὶ πλανᾷ³⁰ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὰ σημεῖα³¹ ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα³² τοῦ θηρίου ὃ ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας³³ καὶ ἔζησε. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ³⁴ δοῦναι πνεῦμα³⁵ τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ὡς εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ³⁶ ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι³⁷

¹ + [καὶ] LWH. ² βλασφημίας LTrWHR. ³ — καὶ LTrWHR. ⁴ — Καὶ ἐδόθη usque ad νικῆσαι αὐτούς· L[Tr marg. WH]R marg. ⁵ ποιῆσαι πόλεμον TTrWHR. ⁶ δ + καὶ λαὸν LTrWHR. ⁷ αὐτὸν LTrWHR. ⁸ οὐ LTrWHR. ⁹ τὸ ὄνομα αὐτοῦ LTrWHR. ¹⁰ τῷ βιβλίῳ LTrWHR. ¹¹ + τοῦ LTrWHR. ¹² ἐσφαγμένου, ἀπὸ R marg. ¹³ + εἰς LTrWHR. ¹⁴ — αἰχμαλωσίαν Tr. ¹⁵ — συνάγει LTrWHR (R marg. *lectionem in dubium vocat*). ¹⁶ μαχαίρῃ LTrWH. ¹⁷ ἀποκταίνει L, ἀποκτείνει WH marg. (Ap. †). ¹⁸ ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας TTrWHR. ¹⁹ προσκυνήσουσιν LTrWHR. ²⁰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν LTrWHR. ²¹ εἰκόνα L. ²² δς LTrWHR. ²³ μαχαίρης LTrWHR. ²⁴ αὐτῇ LWH. ²⁵ πνεῦμα, R. ²⁶ ποιήσῃ Tr marg. WH marg. R marg. ²⁷ + ἵνα LTr [WH]R. ²⁸ ἐὰν LTrWHR. ²⁹ προσκυνήσουσιν TTr marg.

^a cap. 12.
^{12.} Vid.
^b cap. 7. 15.
^b Vid. cap.
11. 7.
^c ver. 2, 12.
^d Cf. cap. 5.
9.
^e ver. 12,
14. Vid.
cap. 3. 10.
^f cap. 17. 8.
^g Vid. cap.
3. 5.
^h ver. 11.
cap. 5. 6,
12.
ⁱ Vid.
Matt. 13.
35. Cf.
1 Pet. 1. 20.
^k Vid. cap.
2. 7.
^l Cf. cap.
17. 8, 11.
^m Vid.
Matt. 26.
52. Cf.
Esa. 33. 1.
cap. 11. 18.
ⁿ cap. 14.
12.
^o ver. 1, 14,
15. Cf.
cap. 16. 13.
^p ver. 2, 4.
^q ver. 14.
^r ver. 15.
cap. 14. 9,
11; 16. 2;
19. 20; 20.
4.
^s ver. 3, 14.
^t cap. 19.
20. Vid.
Matt. 24.
24. Cf.
cap. 16. 14.
^u 1 Reg. 18.
38. 2 Reg.
1. 10, 12.
Luc. 9. 54.
cap. 20. 9.
^v Cf. cap.
12. 9.
^w Vid.
2 Thess. 2.
9.
^x cap. 19.
20.
^y cap. 14. 9,
11; 15. 2;
16. 2; 19.
20; 20. 4.
^z Vid. cap.
5. 9.

16 τὴν εἰκόνα¹ τοῦ θηρίου, ἵνα² ἀποκτανθῶσι. Καὶ ποιεῖ πάντας, ³ τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ ⁴ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ ⁵ τοὺς ἐλευθέρους καὶ ⁶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσῃ⁸ αὐτοῖς ⁷ χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ⁹ ἐπὶ τῶν μετώπων⁴ αὐτῶν, καὶ ⁵ ἵνα μὴ τις δύνηται⁶ ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων ¹⁰ τὸ χάραγμα ἢ ⁷ τὸ ὄνομα⁸ τοῦ ΛΗ'. 18 θηρίου, ἢ ⁹ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. ¹¹ Ὡς οὖν ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων τὸν⁹ νοῦν, ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστί, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ¹⁰ ¹¹ χξς'.

ΛΘ'. 14 ΚΑΙ εἶδον¹², καὶ ἶδον¹³ ^κ ἄρνιον ἐστηκὸς¹⁴ ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ¹⁵ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες¹⁵ χιλιάδες, ἔχουσαι ¹⁶ τὸ ὄνομα¹⁶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γε-
2 γραμμένον ¹⁷ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ¹⁸ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς ¹⁹ φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ φωνὴν ἤκουσα¹⁷ ¹⁸ κιθαρωδῶν κιθαριζόντων ἐν ²⁰ ταῖς κιθάραις αὐτῶν.
3 καὶ ¹⁹ ᾄδουσιν ὡς¹⁹ ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον ²⁰ τῶν τεσσάρων ζώων²⁰ καὶ ²¹ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ²¹ οὐδεὶς ἠδύνατο²¹ μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ ²² αἱ ἑκα-
4 τὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες¹⁵ χιλιάδες, ²³ οἱ ἡγορασμέ-
5 νοι ἀπὸ τῆς γῆς. Οὗτοί εἰσιν²² οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ²⁴ ἐμολύνθησαν· ²⁵ παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοί εἰσιν²³ οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ²⁴. οὗτοι ²⁶ ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ²⁷ ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ
5 καὶ τῷ ²⁸ ἀρνίῳ. καὶ ²⁹ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὗρέθη δόλος²⁵. ³⁰ ἄμωμοι γάρ²⁶ εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ²⁷.

^a Cf. cap. 16. 6.
^b Vid. Act. 8. 10 & cap. 11. 18.
^c cap. 6. 15.
^d ver. 17.
^e cap. 15. 2.
^f Cf. Gal. 6. 17.
^g Ezek. 9. 4.
^h cap. 14. 11.
ⁱ cap. 15. 2.
^j Cf. cap. 17. 9.
^k Cf. cap. 21. 17.

^k ver. 4.
^l Vid. cap. 5. 6.
^m Ps. 2. 6.
ⁿ Cf. Heb. 12. 22.
^o ver. 3.
^p cap. 7. 4.
^q Vid. cap. 3. 12.
^r cap. 7. 3;
^s 22. 4.
^t Vid. cap. 1. 15.
^u cap. 6. 1;
^v 19. 6.
^w cap. 5. 8;
^x 15. 2.
^y Vid. cap. 5. 9.
^z Vid. cap. 4. 6.
^{aa} Vid. cap. 4. 4.
^{ab} Cf. cap. 2. 17.
^{ac} ver. 4.
^{ad} cap. 5. 9.
^{ae} Cf. cap. 3. 4.
^{af} Cf. 2 Cor. 11. 2.
^{ag} Vid. Jac. 1. 18.
^{ah} Zeph. 3. 13.
^{ai} Cf. Ps. 32. 2;
^{aj} Jo. 13.
^{ak} Joan. 1. 48.
^{al} Vid. Jud. 24.

¹ τῇ εἰκόνι TTrWH (non marg.) R.
² δῶσιν LTrWH (δῶσει WH marg. Ap. †) R.
³ δῶσιν LTrWH. ⁴ τὸ μέτωπον LTrWH. ⁵ — καὶ LT[WH].
⁶ δύνηται WH marg.
⁷ — ἢ LTrWH. ⁸ τοῦ ὀνόματος L.
⁹ — τὸν LTrWH R.
¹⁰ + ἐστὶν TrWH marg. ¹¹ ἐξακόσιοι (ἐξακόσιαι WH marg.) ἐξήκοντα ἐξ LWH, at ἐξακόσιοι δεκαεῖς L marg. R marg. (i. e. χξς' TTrR text., χς' R marg.). ¹² ἶδον T. ¹³ + τὸ LTrWH R.
¹⁴ ἐστὸς LTrWH. ¹⁵ τεσσα[ε Tr]ρακοντατέσσαρες BETr, τεσσαράκοντα τέσσαρες LT (sic Tr ver. 3) WH. ¹⁶ + αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα LTrWH R. ¹⁷ ἢ φωνὴ ἣν ἤκουσα LTrWH R. ¹⁸ + ὡς LTrWH R. ¹⁹ — ὡς Tr marg., [ὡς] Tr. ²⁰ ζώων LWH.
²¹ ἐδύνατο LTrWH. ²² — οὗτοί εἰσιν WH marg. (γῆς, οἱ). ²³ — εἰσιν LTrWH R. ²⁴ ὑπάγει LTrWH. ²⁵ ψεύδος LTrWH R. ²⁶ — γάρ L[Tr marg.] WH R. ²⁷ — ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ LTrWH R.

^a cap. 8. 13.
^b cap. 10. 7.
^c Cf. cap. 5.
 9.
^d cap. 15. 4.
^e Vid. cap.
 11. 13.
^f ver. 15.
 cap. 11. 18.
^g Neh. 8. 6.
^h Ps. 146. 6.
 Act. 14. 15.
 Cf. cap. 4.
 11.
ⁱ Vid. cap.
 18. 2.
^k cap. 16.
 19; 17. 5.
^l ver. 10.
 cap. 17. 2;
 18. 3.
^m Jer. 51. 7.
 Cf. Job 21.
 20. Ps. 60.
 3; 75. 8.
 Esa. 51. 17,
 22; 63. 6.
 Jer. 25. 15.
 Obad. 16.
ⁿ ver. 11.
 Vid. cap.
 13. 14.
^o ver. 11.
 Vid. cap.
 13. 16.
^p cap. 15. 1,
 7; 16. 1.
^q Cf. cap.
 18. 6. Esa.
 1. 22.
^r cap. 16.
 19. Cf.
 cap. 19. 15.
^s cap. 20.
 10.
^t Vid.
 2 Thess. 1.
 8.
^u Vid. cap.
 9. 17.
^v Vid.
 Marc. 8. 38.
^w cap. 18. 9,
 18; 19. 3.
^x cap. 4. 8.
^y cap. 13.
 17.
^z cap. 13.
 10.
^{aa} Vid. cap.
 12. 17.
^{ab} Vid. cap.
 1. 11, 19.
^{ac} cap. 20. 6.
 Cf. Eccles.
 4. 1, 2.
^{ad} 1 Cor. 15.
 18.
^{ae} 1 Thess. 4.
 16.
^{af} Vid. cap.
 6. 11.

ΚΑΙ εἶδον ἄλλον¹ ἄγγελον^a πετόμενον² ἐν μεσου- 6 Μ'.
 ρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον^b εὐαγγελίσαι³
 τοὺς κατοικοῦντας⁴ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ³ πᾶν^c ἔθνος καὶ
^c φυλὴν καὶ^c γλῶσσαν καὶ^c λαόν, λέγοντα⁵ ἐν⁶ φωνῇ⁷
 μεγάλη, ^a“Φοβήθητε τὸν Θεόν, καὶ^{de} δότε αὐτῷ δόξαν,
 ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ^g προσκυνή-
 σατε^h τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
⁷ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.” Καὶ ἄλλος⁸ ἄγγε- 8 ΜΑ'.
 λος⁹ ἠκολούθησε, λέγων, [“]Επεσεν ἔπεσε Βαβυλὼν¹⁰
 ἡ πόλις¹¹ ^k ἡ μεγάλη· ὅτι¹² ^l ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ
 τῆς πορνείας αὐτῆς^m πεπότικε πάντα¹³ ἔθνη.” Καὶ 9 ΜΒ'.
¹⁴ τρίτος ἄγγελος¹⁵ ἠκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ
 μεγάλη, [“]Εἴ τις τὸ θηρίον προσκυνεῖ¹⁶ ⁿ καὶ τὴν εἰκόνα
 αὐτοῦ, καὶ^o λαμβάνει χάραγμα^o ἐπὶ τοῦ μετώπου
 αὐτοῦ ἡ^q ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς^r πίεται ἐκ 10
 τοῦ οἴνου^p τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, ^q τοῦ κεκερασμένου
 ἀκράτου^r ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασα-
 νισθήσεται ἐν^s πυρὶ καὶ^t ^u θείῳ ἐνώπιον^x τῶν¹⁷ ἁγίων
 ἀγγέλων¹⁸, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου· καὶ^y ὁ καπνὸς τοῦ 11
 βασανισμοῦ αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς αἰῶνας αἰώνων¹⁹· καὶ
^z οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς^{aa} οἱ προσ-
 κυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις
^{ab} λαμβάνει^a τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.” ^{de} Ὡδε²⁰ 12
 ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν· ^{ωδε} ²¹ οἱ τηροῦντες τὰς
 ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.

Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης μοι²², 13
^a“Γράψον, ^c Μακάριοι οἱ νεκροὶ^f οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνή-
 σκοντες²³ ἀπάρτι.²⁴ Ναί,” λέγει τὸ Πνεῦμα, ^g“ἵνα
 ἀναπαύσωνται²⁵ ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ²⁶ ἔργα
 αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.”

¹ [ἄλλον] Tr marg. ² πετόμενον LTTTrWHR. ³ + ἐπὶ LTTTrWHR. ⁴ καθήμενος LTTTrWHR. ⁵ λέγων LTTTrWHR.
⁶ - ἐν L. ⁷ + τὴν T. ⁸ +, δεύτερος LTTTrWHR, at ἄγγελος
 δευτέρως T. ⁹ [ἄγγελος] WH. ¹⁰ Βαβυλὼν E. ¹¹ - ἡ
 πόλις LTTTrWHR. ¹² ἡ LTTTrWHR. ¹³ + τὰ LTTTrWHR.
¹⁴ + ἄλλος LTTTrWHR. ¹⁵ ἄγγελος τρίτος LTTTrWHR. ¹⁶ προσ-
 κυνεῖ τὸ θηρίον LTTTrWHR. ¹⁷ - τῶν LTTTrWH (non marg.) R.
¹⁸ ἀγγέλων ἁγίων LTTTrWH text. R (- ἁγίων WH marg.). ¹⁹ εἰς
 αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει LTTTrWHR. ²⁰ + ἡ LTTTrWHR.
²¹ - ὥδε LTTTrWHR. ²² - μοι LTTTrWHR. ²³ ἀποθνήσκοντες.
²⁴ Ἀπ' ἀρτι καὶ R marg., at ἀπάρτι. TTr. ²⁵ ἀπ' ἀρτι. LWH.
²⁶ ἀναπαύσονται LTTTrWHR. ²⁷ γὰρ LTTTrWHR.

ΜΓ'.¹⁴ Καὶ εἶδον¹, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἂ ἐπὶ τὴν
νεφέλην καθήμενος ὅμοιος² ὡς³ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς⁴ αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ
15 χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἔξῃλ-
θεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κρᾶζων ἐν μεγάλῃ φωνῇ⁵ τῷ καθη-
μένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, ἴ "Πέμψον τὸ δρέπανόν σου,
καὶ θέρισον, ὅτι ἤλθε σοι⁶ ἡ ὥρα τοῦ⁷ θερίσαι, ὅτι
16 ἔξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς." Καὶ ἔβαλεν ὁ καθή-
μενος ἐπὶ τὴν νεφέλην⁸ τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

ΜΔ'.¹⁷ Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἔξῃλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν
18 τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. καὶ ἄλλος
ἄγγελος ἔξῃλθεν⁹ ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου,¹⁰ ἔχων ἔξου-
σίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησε κραυγῇ¹¹ μεγάλη
τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, λέγων, "Πέμψον σου
τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας¹²
19 τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς." Καὶ
ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν,
καὶ ἐτρύγησε τὴν ἀμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς
20 τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην¹³. καὶ
ἔπατήθη ἡ ληνὸς ὡς¹⁴ τῆς πόλεως, καὶ ἔξῃλθεν¹⁵
αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων,
ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

ΜΕ'.¹⁵ Καὶ εἶδον¹ ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ
θαυμαστόν, ἃ ἄγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ
τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ
2 Θεοῦ. Καὶ εἶδον¹ ὡς ἑθάλασαν ὑαλίνην μεμιγμένην
πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς
εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ¹⁶, ἐκ τοῦ
ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ Θεοῦ.

^a ver. 15.
16 (var.
lect.).
Vid. Luc.
21. 27.
^b cap. 1. 13.
Vid. Joan.
1. 52.
^c cap. 6. 2.
^d ver. 17.
Cf. cap. 15.
6; 16. 17.
^e Vid. cap.
3. 12.
f Joel 3. 13.
Marc. 4. 29.
Cf. Matt.
13. 39.
^g ver. 7.
^h Cf. Jer.
51. 33.

ⁱ cap. 6. 9;
16. 7.
^k Cf. cap.
16. 8.
^l ver. 17.

^m Joel 3.
13. Cf.
ver. 29.

ⁿ cap. 19.
15. Cf.
Esa. 63. 3.
Lam. 1. 15.
^o Heb. 13.
12. Cf.
cap. 11. 8.
^p Cf. cap.
19. 14.
^q cap. 12. 1,
3.

^r ver. 6, 7.
8. cap. 16.
1; 17. 1;
21. 9.
^s ver. 7.
Vid. cap.
14. 10.
^t ver. 2.
cap. 4. 6;
21. 18, 21.
^u cap. 12.
11.

^v cap. 13. 1.
^w Vid. cap.
13. 14.
^x Vid. cap.
13. 16.
^y cap. 13.
17.
^z cap. 5. 8;
14. 2.

¹ ἰδον T. ² καθήμενον ὅμοιον LTTTrWHR. ³ ὡς TWHR.
⁴ τὴν κεφαλὴν LT (nec vult). ⁵ φωνῇ μεγάλῃ LTTTrWH.
⁶ — σοι LTTTrWHR (ἦλθεν). ⁷ — τοῦ LTTTrWHR. ⁸ τῆς
νεφέλης LTTTrWH (non marg.) R. ⁹ — ἐξῃλθεν LTTTrWH.
¹⁰ + ὁ LTTTr marg. WH] R. ¹¹ φωνῇ LTTTrWHR. ¹² + τῆς
ἀμπελοῦ BELTTTrWHR. ¹³ τὸν μέγαν LTTTr (non marg.) WH.
¹⁴ ἔξωθεν LTTTrWHR. ¹⁵ ἐξῃλθε E. ¹⁶ — ἐκ τοῦ χαράγματος
αὐτοῦ LTTTrWHR.

^a Ex. 15. 1.
 Deut. 31.
 30. Cf.
 cap. 5. 9.
^b Cf. Heb.
 3. 5.
^c Deut. 32.
 4. Ps. 111.
 7. cap. 16.
 7. Cf.
 Job 37. 5.
 Ps. 66. 3;
 92. 5; 111.
 2; 139. 14;
 145. 17.
 Ose. 14. 9.
^d Vid. cap.
 4. 8.
^e Vid.
 2 Cor. 6.
 18.
^f 2 Pet. 2.
 2.
^g 1 Tim. 1.
 17.
^h Jer. 10. 7.
 cap. 14. 7.
ⁱ Mal. 2. 2.
 cap. 11. 13.
^k cap. 16. 5.
 Heb. 7. 26.
^l Ps. 66. 9.
 Esa. 66. 23.
^m cap. 19.
 8.
ⁿ cap. 11.
 19.
^o Ex. 38. 21.
 Num. 1.
 50; 3. 7, 8
 (Septua-
 gint.).
^p Cf. cap.
 14. 15.
^q ver. 1, 7,
 8; 16. 1.
^r cap. 19. 8.
 Cf. Jac. 2.
 2.
^s cap. 1. 13.
^t Vid. cap.
 4. 6.
^u cap. 5. 8.
^v Neh. 7.
 70 (Septua-
 gint.).
^w cap. 16. 1—
 4, 8, 10, 12,
 17; 17. 1;
 21. 9.
^x ver. 1.
^y cap. 14. 10;
 16. 1.
^z Vid. cap.
 1. 18.
^{aa} Esa. 6. 4.
 Cf. Ex. 29. 43; 40. 34. Lev. 16. 2. Num. 9. 15. 1 Reg. 8. 10, 11. 2 Chr. 5. 13, 14; 7.
 2.
^{ab} cap. 9. 18.
^{ac} Cf. 2 Thess. 1. 9.
^{ad} Ex. 40. 35. 1 Reg. 8. 11.
^{ae} ver.
 2—4, 8, 10, 12. Ps. 79. 6. Jer. 10. 25. Zeph. 3. 8.
^{af} (var. lect.) cap. 8. 5, 7.
^{ag} Deut. 28. 35 (Septuagint.).
^{ah} ver. 11. Ex. 9. 9—11. Deut. 28. 27 (Septuagint.).
^{ai} Vid. cap. 13. 14.
^{aj} ver. 4. cap. 8. 8.
^{ak} cap. 8. 9.
^{al} Ezek. 23. 13.
^{am} cap. 8. 5.

καὶ ^a ἄδουνσι τὴν ᾠδὴν Μωσέως ¹ ^{b2} δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ ³
 τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες, ^c “Μεγάλα καὶ θαν-
 μαστὰ τὰ ἔργα σου, ^d Κύριε ὁ Θεὸς ^e ὁ παντοκράτωρ·
^f δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ ^g αἱ ὁδοὶ σου, ^h ὁ βασιλεὺς τῶν
 ἁγίων ³. ⁱ τίς οὐ μὴ φοβηθῇ σε ⁴, Κύριε, καὶ ^j δοξάσῃ ⁵
 τὸ ὄνομά σου; ὅτι ^k μόνος ⁶ ὁ σίος. ⁶ ὅτι ^l πάντα τὰ ἔθνη
 ἤξουσιν, καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου· ὅτι ^m τὰ
 δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.”

Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ⁷, καὶ ἰδοὺ ⁸ ἡ νοίγη ὁ ναὸς ⁵
 ὁ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ⁹ ἐξῆλ- ⁶
 θον ⁹ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ¹⁰ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς,
 ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον ¹¹ ^r καθαρὸν καὶ ¹² λαμ-
 πρόν, καὶ ^s περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυ-
 σᾶς. καὶ ^t ἐν ^u ἐκ ^v τῶν τεσσάρων ζώων ¹³ ἔδωκε ^w τοῖς ⁷
 ἑπτὰ ἄγγελοις ^x ἑπτὰ ^y φιάλας χρυσᾶς, γεμούσας ^z τοῦ
 θυμοῦ τοῦ Θεοῦ ² τοῦ ζώντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰώνων. καὶ ^a ἐγεμίσθη ὁ ναὸς ^b καπνοῦ ^c ἐκ τῆς δόξης ⁸
 τοῦ Θεοῦ, καὶ ^d ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ ^e οὐδεὶς
 ἠδύνατο ¹⁴ εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναόν, ἄχρι τελεσθῶσιν
 αἱ ἑπτὰ πληγαὶ ⁹ τῶν ἑπτὰ ἄγγέλων.

ΚΑΙ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ¹⁵ ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγού- ¹⁶ Μ5'.
 σης ⁹ τοῖς ἑπτὰ ἄγγελοις, “Ὑπάγετε, καὶ ¹⁶ ἐκχέατε ¹⁶
^z τὰς ¹⁷ φιάλας ^y τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.” Καὶ ²
 ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ¹⁸ ἐξέχεε ^x τὴν φιάλην αὐτοῦ ¹⁸ ἐπὶ ¹⁸
 τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ¹⁹ ἔλκος κακὸν καὶ ¹⁹ πονηρὸν εἰς ¹⁹
 τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θη-
 ρίου, καὶ ¹ τοὺς τῇ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνούντας ²⁰. Καὶ ³ ΜΖ'.
 ὁ δευτέρος ἄγγελος ²¹ ἐξέχεε ^x τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν
 θάλασσαν· καὶ ¹⁴ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ ²⁰ πᾶσα
¹ ψυχὴ ²² ζῶσα ²² ἀπέθανεν ²³ ἐν τῇ θαλάσῃ. Καὶ ὁ τρί- ⁴ ΜΗ'.

¹ Μωσέως LTrWHR. ² + τοῦ LTrWHR. ³ ἐθνῶν
 LTrWH marg. R marg., ^m αἰώνων WH text. R text. ⁴ —σε
 LTrWHR. ⁵ δοξάσει LTrWHR. ⁶ σου, ὅτι μόνος ὁ σίος;
 WH. ⁷ ἰδον T. ⁸ —ἰδοὺ LTrWHR. ⁹ ἐξῆλθαν WH.
¹⁰ + οἱ LTr[WH]R. ¹¹ λίνον LTrWH.R (non marg.), at
 καθαρὸς λίνους λαμπροὺς Tr marg. ¹² —καὶ LTrWHR.
¹³ ζώων LWH. ¹⁴ ἠδύνατο LTrWH. ¹⁵ μεγάλης φωνῆς
 LTr marg. WH. ¹⁶ ἐκχέετε LTrWH. ¹⁷ + ἑπτὰ LTrWHR.
¹⁸ εἰς LTrWHR. ¹⁹ ἐπὶ LTrWHR. ²⁰ προσκυνούντας τῇ
 εἰκόνι αὐτοῦ LTrWHR. ²¹ —ἄγγελος LTrWHR. ²² ζωῆς
 LTrR (non marg.) WH. ²³ +, τὰ LTrWHR.

Cf. Ex. 29. 43; 40. 34. Lev. 16. 2. Num. 9. 15. 1 Reg. 8. 10, 11. 2 Chr. 5. 13, 14; 7.
 2.
^a cap. 9. 18.
^b Cf. 2 Thess. 1. 9.
^c Ex. 40. 35. 1 Reg. 8. 11.
^d ver.
 2—4, 8, 10, 12. Ps. 79. 6. Jer. 10. 25. Zeph. 3. 8.
^e (var. lect.) cap. 8. 5, 7.
^f Deut. 28. 35 (Septuagint.).
^g ver. 11. Ex. 9. 9—11. Deut. 28. 27 (Septuagint.).
^h Vid. cap. 13. 14.
ⁱ ver. 4. cap. 8. 8.
^j cap. 8. 9.
^k 1 Tim. 1. 17.
^l Ezek. 23. 13.
^m cap. 8. 5.

5 τος ἄγγελος¹ ἔξέχεε² τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποτα-
 μους καὶ εἰς³ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο⁴
 αἷμα. Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων, λέ-
 γοντος, “Δίκαιος, Κύριε⁵, εἰ, ὅς ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ⁶
 6 ὁσος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας·⁷ ὅτι αἷμα⁸ ἁγίων καὶ
 προφητῶν ἔξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας⁹ πιεῖν.
 7 ἄξιοι γάρ¹⁰ εἰσι.” Καὶ ἤκουσα ἄλλου ἐκ¹¹ τοῦ θυσια-
 στηρίου, λέγοντος, “Ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκρά-
 8 τωρ, ὁ ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.” Καὶ ὁ
 τέταρτος ἄγγελος¹² ἔξέχεε¹³ τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν
 ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους
 9 ἐν πυρὶ· καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα
 μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ
 ἔχοντος¹⁴ ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ
 μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
 10 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος¹⁵ ἔξέχεε¹⁶ τὴν φιάλην αὐτοῦ
 ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία
 αὐτοῦ ἔσκοτωμένη· καὶ ἔμασσῶντο¹⁷ τὰς γλώσσας
 11 αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν
 τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν
 12 αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καὶ
 ὁ ἕκτος ἄγγελος¹⁸ ἔξέχεε¹⁹ τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν
 ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν²⁰ Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη
 τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων
 13 τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν²¹ ἡλίου. Καὶ εἶδον²² ἐκ τοῦ στό-
 ματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ
 14 θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου,
 πνεύματα τρία ἀκάθαρτα, ὅμοια βατράχοις²³. εἰσὶ
 γὰρ πνεύματα δαιμόνων²⁴ ποιοῦντα σημεῖα ἐκπορευέ-
 σθαι²⁵ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ²⁶ τῆς οἰκουμένης
 ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς²⁷ πόλεμον τῆς ἡμέρας

¹ — ἄγγελος LTrWHR.

² — εἰς LTrWHR.

³ ἐγένοντο

LWH marg. R marg.

⁴ — Κύριε LTrWHR.

⁵ — καὶ ὁ

LTr, [ὁ] Tr marg. WH, at — καὶ tantum TR.

⁶ ἔκρινας, WH:

ἐκρινας. R marg.

⁷ αἵματα T.

⁸ δέδωκας LTr (non marg.)

WH (non marg.) R.

⁹ πιν L, πείν TWH.

¹⁰ — γὰρ LTr

WHR.

¹¹ — ἄλλου ἐκ LTrWHR.

¹² + τὴν LTrWHR.

¹³ ἔμασσῶντο LTrWH.

¹⁴ — τὸν T[TrWH].

¹⁵ ἀνατολῆς

TTr (non marg.) WH (non marg.).

¹⁶ ἰδον T.

¹⁷ ὡς

βάτραχοι LTrWHR.

¹⁸ δαιμονίων LTrWHR.

¹⁹ ἀ ἐκ-

πορεύεται BEL (σημεῖα. — ἁ L) TTrWHR.

²⁰ — τῆς γῆς καὶ LTr

WHR. ²¹ + τὸν LTrWHR.

¹ Vid. cap. 12. 3.

² Vid. cap. 13. 1. Cf. cap. 13. 11.

³ cap. 19. 20; 20. 10.

Vid. Matt. 7. 16.

⁴ cap. 18. 2.

⁵ Cf. Ex. 8. 6.

⁶ Cf. 1 Tim. 4. 1.

cap. 13. 13. Vid. Matt. 24. 24.

⁷ Vid. Matt. 24. 14.

⁸ cap. 19. 19; 20. 8.

Cf. ver. 16. cap. 17. 14.

⁹ cap. 6. 17.

^a ver. 8, 10,

^b Vid.

ver. 1.

^c ver. 8, 10,

^d ver. 12, 17.

^e Vid. cap.

16. 7.

^f cap. 8. 10.

^g ver. 3.

^h Cf. Ex. 7.

ⁱ 17 — 20.

^j Joan. 17.

^k 25.

^l cap. 1. 4.

^m Vid. cap.

15. 4.

ⁿ cap. 18.

^o 24. Cf.

cap. 13. 15;

^p 17. 6.

^q cap. 11.

^r 18.

^s Cf. Esa.

49. 26.

^t cap. 6. 9;

^u 14. 18.

^v Vid. cap.

4. 8.

^w ver. 14.

^x Vid. 2 Cor.

6. 18.

^y cap. 15. 3;

^z 19. 2.

^{aa} ver. 2, 8,

^{ab} 4, 10, 12, 17.

^{ac} Vid. ver. 1.

^{ad} Cf. cap. 6,

^{ae} 12.

^{af} Cf. cap.

9. 17; 14.

^{ag} 18.

^{ah} ver. 11,

^{ai} 21.

^{aj} ver. 11.

^{ak} Cf. cap. 2.

^{al} 21. Cf.

Dan. 5. 22,

^{am} 23.

^{an} Vid. cap.

11. 13.

^{ao} cap. 13. 2.

^{ap} cap. 9. 2.

^{aq} Cf. Ex. 10.

^{ar} 21.

^{as} Vid. cap.

11. 13.

^{at} ver. 2.

^{au} cap. 9. 14.

^{av} Cf. Esa.

27. 12; 44.

^a Vid. ver.

^b cap. 3. 3.

Vid. Matt.

24. 43.

^c Matt. 24.

46.

^d cap. 3. 18.

^e ver. 14.

^f Vid. cap.

9. 11.

^g ver. 8.

^h ver. 4.

ⁱ Cf. Eph.

2. 2.

^k Vid. cap.

11. 15.

^l Vid. cap.

4. 2.

^m cap. 21.

ⁿ Cf. cap.

10. 6.

^o Vid. cap.

4. 5.

^p Vid. cap.

6. 12.

^q Dan. 12.

24. 21.

^r Vid. cap.

11. 8.

^s Cf. cap.

11. 13.

^t cap. 14. 8 ;

17. 5.

^u cap. 18. 5.

Cf. Ps. 74.

18 ; 89. 50.

^v cap. 14.

10.

^w cap. 6. 14.

^x cap. 8. 7 ;

11. 19. Cf.

Job 38. 22,

23.

^y ver. 9. 11.

^z Ex. 9.

23—25.

^{aa} cap. 21. 9.

^{ab} Vid. cap.

15. 1.

^{ac} Vid. cap.

15. 7.

^{ad} ver. 5. 15,

16. cap.

19. 2. Cf.

Esa. 1. 21.

Jer. 2. 20.

Nah. 3. 4.

^{ae} ver. 15.

^{af} Cf. Jer. 51.

13.

^{ag} cap. 18.

3. 9.

^{ah} ver. 6.

Vid. Joan.

2. 10.

^{ai} Vid. cap.

14. 8.

^{aj} ver. 8.

Vid. cap. 3.

10.

^{ak} cap. 21. 10.

Cf. cap. 1. 10.

^{al} cap. 12. 3.

ἐκείνης τῆς μεγάλης¹ τοῦ Θεοῦ^a τοῦ παντοκράτορος.

^b “Ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτῃς. ^cμακάριος ὁ γρηγορῶν, ¹⁵

καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ^dἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ,

^eκαὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.” Καὶ ^eσυνή- ¹⁶

γαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον ^fἘβραϊ-

στι² Ἀρμαγεδδών³. Καὶ ^gὁ ἔβδομος ἄγγελος⁴ ^hἐξέχεε ^{17NB}.

^hτὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς⁵ τὸν αέρα· καὶ ^kἐξῆλθε φωνὴ

μεγάλη⁶ ἀπὸ⁷ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ⁸, ἀπὸⁱ τοῦ θρό-

νου, λέγουσα, ^m“Γέγονε.” Καὶ ἐγένοντο ⁿφωναὶ καὶ ¹⁸

ⁿβρονταὶ καὶ ^oἀστραπαὶ⁹, καὶ ^oσεισμὸς ἐγένετο μέγας,

^pοἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ’ οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο¹⁰ ἐπὶ τῆς

γῆς, τηλικούτος ^oσεισμὸς οὕτω μέγας. καὶ ἐγένετο ¹⁹

^qἡ πόλις ἡ μεγάλη ^rεἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν

ἐθνῶν ^sἐπεσον¹¹. καὶ ^tΒαβυλὼν ἡ μεγάλη ^uἐμνήσθη

ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ ^vτὸ ποτήριον τοῦ

οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. καὶ ^wπᾶσα νῆσος ²⁰

^xἔφυγε, καὶ ^yὅρη οὐχ εὐρέθησαν. καὶ ^zχάλαζα μεγάλη ²¹

ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς

ἀνθρώπους· καὶ ^{aa}ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν

Θεόν, ἐκ ^{ab}τῆς πληγῆς ^{ac}τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν

ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

ΚΑΙ ἦλθεν ^bεἰς ἐκ ^cτῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχόντων ^{17NT}.

^dτὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ’ ἐμοῦ, λέγων μοι¹²,

^e“Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα¹³ ^fτῆς πόρνῃς τῆς μεγά-

λης, ^gτῆς καθημένης ἐπὶ τῶν¹⁴ ὑδάτων τῶν¹⁴ πολλῶν·

^hμεθ’ ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ⁱἐμεθύ-

σθησαν ^jἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς ^kοἱ κατοικοῦντες

τὴν γῆν¹⁵.” Καὶ ^lἀπήνεγκέ με ^mεἰς ἔρημον ⁿἐν πνεύματι ³

καὶ εἶδον¹⁶ γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον,

γέμον ^oὀνομάτων¹⁷ βλασφημίας¹⁸, ἔχον¹⁹ ^{no}κεφαλὰς

¹ μεγάλης ἡμέρας LWH marg., ἡμέρας τῆς μεγάλης (—ἐκείνης) TTrWH text. R.

² Ἐβραϊστί WH. ³ Ἀρμαγεδών LTrWR.

⁴ Ἀρ. ^p Μαγεδών WH. ⁴ — ἄγγελος LTrWR. ⁵ ἐπὶ LTrWR.

⁶ — μεγάλη L. ⁷ ἐκ LTrWR. ⁸ — τοῦ οὐρανοῦ LTrWR.

⁹ ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ LTrWR. ¹⁰ ἄνθρωπος ἐγένετο LTrWR marg. R marg., ἄνθρωποι ἐγένοντο Tr marg. WH text. R text.

¹¹ ἐπεσαν LTrWR. ¹² — μοι LTrWR.

¹³ κρίμα BEL. ¹⁴ — τῶν LT (ita vult) TrWR. ¹⁵ οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς LTrWR.

¹⁶ εἶδα L (Tr ver. 6 tantum). ¹⁷ γέμοντα ὀνόματα LTrWR, γέμοντα τὰ ὀνόματα Tr.

¹⁸ (γέμοντα ὀνόματα βλασφημίας) R marg.

¹⁹ ἔχοντα TrWH marg., ἔχων WH text.

^m cap. 12. 6, 14. ⁿ cap. 13. 1. ^o ver. 7, 9,

^p Judic. 5. 19. ² Reg. 23. 29, 30. ² Chr. 35. 22. Zech. 12. 11.

4 ἐπτά καὶ κέρατα δέκα. καὶ ἡ γυνὴ ἡ¹ ἀπεριβεβλη-
μένη ἀπορφύρα² καὶ ἀκοκκίνω³, καὶ κεχρυσωμένη
χρυσῷ⁴ καὶ λίθω τιμῷ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα
χρυσοῦν ποτήριον⁵ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον⁶ βδελυ-
5 μάτων⁷ καὶ ἀκαθάρτητος⁸ πορνείας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὸ
μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, ἡ⁹ Μυστήριον⁹,
ἡ⁹ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν
6 βδελυγμάτων τῆς γῆς.” Καὶ εἶδον¹⁰ τὴν γυναῖκα
μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος¹¹ τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ
αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν
αὐτήν, θαῦμα μέγα.

ΝΔ. 7 Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος, “Διατί¹² ἐθαύμασας; ἐγώ
σοι ἐρῶ¹³ τὸ μυστήριον τῆς γυναικός, καὶ τοῦ θηρίου
τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἐπτά κεφα-
8 λὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. Ὁ θηρίον ὃ εἶδες, ἦν, καὶ
οὐκ ἔστι, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου,
καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν¹⁵. καὶ θαυμάσονται¹⁶ οἱ
κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται¹⁷ τὰ ὀνό-
ματα¹⁸ ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου, βλέποντες¹⁹ τὸ θηρίον ὅτι ἦν, καὶ οὐκ ἔστι,
9 καὶ περ ἔστιν²¹. Ὡς δὲ ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Ὁ αἱ ἐπτά
κεφαλαί, ὅρη εἰσὶν ἐπτά²², ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ’
10 αὐτῶν. καὶ βασιλεῖς ἐπτά εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν,
καὶ²³ ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὐπω ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ,
11 ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μέναι. καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ
οὐκ ἔστι²⁴, καὶ αὐτὸς²⁵ ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἐπτά
12 ἔστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. Καὶ ὅτι τὰ δέκα κέρατα
ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσὶν, οἵτινες βασιλείαν οὐπω²⁶
ἔλαβον, ἀλλ’ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς ἑμίαν ὥραν λαμ-
13 βάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου. οὗτοι ἑμίαν γνώμην ἔχου-

¹ cap. 18.² Vid.

Matt. 27.

28.

³ cap. 18.

12, 16; 21.

11, 19.

Vid. 1 Cor.

3. 12. Cf.

Dan. 11. 38.

⁴ cap. 18.

16; 21. 21.

Vid. 1 Tim.

2. 9.

⁵ Jer. 51. 7.⁶ ver. 5.

cap. 21. 27.

⁷ ver. 7.

Vid.

2 Thess. 2.

7 & cap. 1.

20.

⁸ cap. 14. 8

(var. lect.);

16. 19.

⁹ ver. 15.

16. Vid.

ver. 1.

¹⁰ ver. 2.

Esa. 34. 7

(Septua-

gint.).

¹¹ Cf. cap.

16. 6; 18.

24.

¹² cap. 2. 13.

Cf. cap. 1.

2.

¹³ ver. 1.¹⁴ ver. 3.¹⁵ ver. 9, 12.¹⁶ ver. 11.

Cf. cap. 13.

3, 12.

¹⁷ cap. 11. 7.¹⁸ Vid. Luc.

8. 31 & cap.

9. 1.

¹⁹ ver. 11.

Cf. cap. 13.

10.

²⁰ Cf. cap.

13. 3.

²¹ ver. 2.²² Vid. cap.

3. 5.

²³ Vid. cap.

13. 8.

²⁴ Cf. cap.

13. 18.

²⁵ ver. 16.

Dan. 7. 24.

Cf. Zech. 1.

18—21.

cap. 13. 1.

²⁶ Cf. cap.

18. 10, 16,

19. Vid.

2 Cor. 7. 8.

²⁷ ver. 17.¹ ἦν LTrWHR.

LTrWHR.

² πορφυροῦν LTrWHR.³ χρυσῷ LWH (non marg.) R.⁴ χρυσοῦν LTrWHR.

R (non marg.).

⁵ γέμον TWH marg.⁶ τὰ ἀκαθάρτα τῆς LTrWHR.⁷ μόνον, μυστήριον, WH, γεγραμμένον μυστήριον, R marg.⁸ LTr.⁹ τῷ αἵματι Tr marg.¹⁰ LTrWH (non marg.) R.¹¹ LWH (non marg.) R marg.¹² LTrWHR.¹³ LTrWHR.¹⁴ LTrWHR.¹⁵ LTrWHR.¹⁶ LTrWHR.¹⁷ LTrWHR.¹⁸ LTrWHR.¹⁹ LTrWHR.²⁰ LTrWHR.²¹ LTrWHR.²² LTrWHR.²³ LTrWHR.²⁴ LTrWHR.²⁵ LTrWHR.²⁶ LTrWHR.²⁷ LTrWHR.² πορφυροῦν LTrWHR.³ χρυσῷ LWH (non marg.) R.⁴ χρυσοῦν LTrWHR.⁵ γέμον TWH marg.⁶ τὰ ἀκαθάρτα τῆς LTrWHR.⁷ μόνον, μυστήριον, WH, γεγραμμένον μυστήριον, R marg.⁸ LTr.⁹ τῷ αἵματι Tr marg.¹⁰ LTrWH (non marg.) R.¹¹ LWH (non marg.) R marg.¹² LTrWHR.¹³ LTrWHR.¹⁴ LTrWHR.¹⁵ LTrWHR.¹⁶ LTrWHR.¹⁷ LTrWHR.¹⁸ LTrWHR.¹⁹ LTrWHR.²⁰ LTrWHR.²¹ LTrWHR.²² LTrWHR.²³ LTrWHR.²⁴ LTrWHR.²⁵ LTrWHR.²⁶ LTrWHR.²⁷ LTrWHR.³ κόκκινον⁴ χρυσῷ LWH (non marg.) R.⁵ χρυσοῦν LTrWHR.⁶ γέμον TWH marg.⁷ τὰ ἀκαθάρτα τῆς LTrWHR.⁸ μόνον, μυστήριον, WH, γεγραμμένον μυστήριον, R marg.⁹ LTr.¹⁰ τῷ αἵματι Tr marg.¹¹ LTrWH (non marg.) R.¹² LWH (non marg.) R marg.¹³ LTrWHR.¹⁴ LTrWHR.¹⁵ LTrWHR.¹⁶ LTrWHR.¹⁷ LTrWHR.¹⁸ LTrWHR.¹⁹ LTrWHR.²⁰ LTrWHR.²¹ LTrWHR.²² LTrWHR.²³ LTrWHR.²⁴ LTrWHR.²⁵ LTrWHR.²⁶ LTrWHR.²⁷ LTrWHR.²⁸ LTrWHR.²⁹ LTrWHR.³⁰ LTrWHR.³¹ LTrWHR.³² LTrWHR.³³ LTrWHR.³⁴ LTrWHR.³⁵ LTrWHR.³⁶ LTrWHR.³⁷ LTrWHR.³⁸ LTrWHR.³⁹ LTrWHR.⁴⁰ LTrWHR.⁴¹ LTrWHR.⁴² LTrWHR.⁴³ LTrWHR.⁴⁴ LTrWHR.⁴⁵ LTrWHR.⁴⁶ LTrWHR.⁴⁷ LTrWHR.⁴⁸ LTrWHR.⁴⁹ LTrWHR.⁵⁰ LTrWHR.⁵¹ LTrWHR.⁵² LTrWHR.⁵³ LTrWHR.⁵⁴ LTrWHR.⁵⁵ LTrWHR.⁵⁶ LTrWHR.⁵⁷ LTrWHR.⁵⁸ LTrWHR.⁵⁹ LTrWHR.⁶⁰ LTrWHR.⁶¹ LTrWHR.⁶² LTrWHR.⁶³ LTrWHR.⁶⁴ LTrWHR.⁶⁵ LTrWHR.⁶⁶ LTrWHR.⁶⁷ LTrWHR.⁶⁸ LTrWHR.⁶⁹ LTrWHR.⁷⁰ LTrWHR.⁷¹ LTrWHR.⁷² LTrWHR.⁷³ LTrWHR.⁷⁴ LTrWHR.⁷⁵ LTrWHR.⁷⁶ LTrWHR.⁷⁷ LTrWHR.⁷⁸ LTrWHR.⁷⁹ LTrWHR.⁸⁰ LTrWHR.⁸¹ LTrWHR.⁸² LTrWHR.⁸³ LTrWHR.⁸⁴ LTrWHR.⁸⁵ LTrWHR.⁸⁶ LTrWHR.⁸⁷ LTrWHR.⁸⁸ LTrWHR.⁸⁹ LTrWHR.⁹⁰ LTrWHR.⁹¹ LTrWHR.⁹² LTrWHR.⁹³ LTrWHR.⁹⁴ LTrWHR.⁹⁵ LTrWHR.⁹⁶ LTrWHR.⁹⁷ LTrWHR.⁹⁸ LTrWHR.⁹⁹ LTrWHR.¹⁰⁰ LTrWHR.

* Cf. cap. 16. 14; 19. 19; 20. 8.
 * Vid. cap. 3. 21.
 * Deut. 10. 17. Dan. 2. 47. cap. 1. 5; 19. 16. Act. 10. 36. 1 Tim. 1. 17; 6. 15. Vid. Matt. 25. 34.
 * Cf. cap. 14. 4.
 * Matt. 22. 14. Luc. 18. 7.
 * Rom. 1. 6.
 * cap. 2. 10. ^a ver. 1.
 Cf. Esa. 8. 7.
ⁱ ver. 1, 5, 16. cap. 19. 2.
^k Cf. cap. 5. 9.
ⁱ ver. 12.
^m Cf. Jer. 50. 41, 42.
ⁿ cap. 18. 16, 19.
 * Ezek. 16. 37, 39.
 * cap. 19. 18.
 * cap. 18. 8. Cf. Lev. 21. 9.
 * 2 Cor. 8. 16.
 * ver. 13.
 * Cf. cap. 10. 7.
 * Vid. cap. 11. 8.
 * cap. 17. 1, 7.
 * cap. 10. 1. * Ezek. 10. 4; 43. 2.
 * Esa. 21. 9. cap. 14. 8. Cf. Jer. 51. 8.
 * Esa. 13. 21; 34. 14. Jer. 50. 39; 51. 37. Cf. Zeph. 2. 14, 15.
 * cap. 16. 13. Cf. Marc. 5. 2, 3.
 * Esa. 14. 23; 34. 11.
 * cap. 14. 8. Cf. ver. 19. 51. 6, 45. Jer. 25. 27,

σι, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν¹ ἐξουσίαν αὐτῶν² τῷ θηρίῳ διαδιδώσουσιν³. αὐτοὶ μετὰ τοῦ ἀρνίου πολε- 14
 μήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον ἠνικήσει αὐτούς, ὅτι ὁ Κύριος κυρίων ἐστὶ καὶ ὁ Βασιλεὺς βασιλέων, καὶ αἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.”

Καὶ λέγει⁴ μοι, ἡ “Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, ἡ οὐ⁵ ἡ πόρνη 15
 κάθηται, ^k λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ^k ἔθνη καὶ ^k γλῶσσαι. Καὶ ἡ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες ἐπὶ⁵ τὸ θηρίον, οὗτοι 16
 μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἡ ῥημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ ὁ γυμνὴν, καὶ ^p τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ ^q αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν⁶ πυρί. ὁ γὰρ Θεὸς 17
 ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι ἓ μίαν γνώμην⁷, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι⁸ τελεσθῇ τὰ ῥήματα⁸ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἐστὶν ἡ πόλις ἡ 18
 μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.”

ΚΑΙ⁹ μετὰ ταῦτα εἶδον¹⁰ ἄγγελον ὃν καταβαίνοντα 18 NE'.
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην. καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ ἔκραξεν ἐν 2
 ἰσχύϊ, φωνὴ μεγάλη¹¹, λέγων, α “Ἐπεσεν ἔπεσε¹² Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο ^b κατοικητήριον δαιμόνων¹³, καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου¹⁴, καὶ φυ-
 λακὴ ^a παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου. ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου¹⁵ τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέ- 3
 πωκε¹⁶ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς
 δυνάμειος ἡ τοῦ στρήνου αὐτῆς ἐπλούτησαν.”

Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγου- 4
 σαν, “Ἐξέλθετε¹⁷ ἐξ αὐτῆς ὁ λαὸς μου¹⁸, ἵνα μὴ¹⁹ συγ-

1 - τὴν LTrWH (non marg.) R. 2 αὐτῶν LTrWH. 3 δι-
 δόσιν LTrWH. 4 εἶπεν L. 5 καὶ LTrWH. 6 - ἐν
 T[WH]. 7 - καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην L. 8 τελεσθῆσονται
 οἱ λόγοι LTrWH. 9 - Καὶ LTrWH. 10 * + ἄλλον LTr
 WH. 11 ἰσχυρᾶ φωνῇ LTrWH. 12 - ἔπεσε Tr ([ἐπεσεν]
 Tr marg.). 13 δαιμονίων LTrWH. 14 + καὶ μεμισημένου
 L. 15 - τοῦ οἴνου L[TrWH]R marg. 16 πέπτωκαν LTrWH
 marg., πέπτωκαν TrWH (non marg.) R (non marg.), πεπτώ-
 κασιν Tr marg. 17 Ἐξέλθε L, Ἐξέλθατε TTrWH. 18 ὁ λαὸς
 μου ἐξ αὐτῆς TTr marg. WH (non marg.) R. 19 συν- TWH.

ἰ ver. 9. cap. 17. 2. ἰ ver. 11, 15, 23. Esa. 47. 15. Ezek. 27. 36.
 * Cf. ver. 7, 9. 1 Tim. 5. 11. * Esa. 48. 20; 52. 11. Jer. 50. 8;
 51. 6, 45. Zech. 2. 6, 7. 2 Cor. 6. 17. * cap. 10. 1. * Esa. 51. 17 (Septuagint.).

- κοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα μὴ λάβητε
 5 ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς¹. ὅτι ἠκολούθησαν² αὐτῆς αἱ
 ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔμνημόνευσεν ὁ
 6 Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ἁπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ
 αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν³, καὶ διπλώσατε αὐτῇ⁴ ὅτι διπλᾶ
 κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς. ἔν τῷ ποτηρίῳ ὃ ἔκεράσε,
 7 κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. ὅσα ἐδόξασεν ἑαυτὴν⁵ καὶ
 ἔστρηνιάσε, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ
 πένθος· ὅτι ἔν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει, ἡ⁶ Κάθημαι
 βασίλισσα, ἡ καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ πένθος οὐ μὴ
 8 ἴδω. Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ
 αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός· καὶ ἔν πυρὶ
 κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος⁸ ὁ Θεὸς ὁ
 9 κρίνων⁹ αὐτήν. Καὶ κλαύσονται¹⁰ αὐτήν¹¹, καὶ κόψον-
 ται ἐπ' αὐτῇ¹² οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς
 πορνεύσαντες καὶ ἔστρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν
 10 καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν ἔστη-
 κότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγον-
 τες, Ὁαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλὼν, ἡ πό-
 λις ἡ ἰσχυρά, ὅτι ἐν¹³ μιᾷ ὥρᾳ¹⁴ ἦλθεν ἡ κρίσις σου.
 11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσι καὶ πενθοῦσιν ἐπ'
 αὐτῇ¹⁵, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκ
 12 ἔτι¹⁶ γόμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ λίθου τιμίου,
 καὶ μαργαρίτου¹⁷, καὶ βύσσου¹⁸, καὶ πορφύρας,
 καὶ σηρικῆς¹⁹, καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον²⁰,
 καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου
 τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ μαρμάρου,
 13 καὶ κινάμωμον²¹, καὶ θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ
 λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν, καὶ
 σῖτον, καὶ κτήνη, καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων, καὶ

^a (var. lect.) Jer. 51. 9. Cf. Gen. 18. 20, 21. Jonah 1. 2. ^b cap. 16. ^c Ps. 137. 8. Jer. 50. 15, 29; 51. 24, 49. ^d Vid. 2 Tim. 4. 14. ^e Cf. cap. 14. 10. ^f Cf. Ezek. 28. 2-8. ^g Vid. ver. 3. ^h Ps. 10. 6. Zeph. 2. 15. ⁱ Esa. 47. 7, 8. ^j Esa. 47. 9. ^k Cf. ver. 10. ^l cap. 17. ^m Jer. 50. 34. Cf. cap. 11. 17, 18. ⁿ Jer. 50. 46. Ezek. 26. 16, 17; 27. 35. ^o Vid. ver. 3. ^p ver. 18. ^q cap. 14. 11; 19. 3. ^r ver. 16, 19. ^s ver. 18, 19, 21. ^t Vid. cap. 11. 8. ^u ver. 16, 19. ^v Cf. cap. 17. 12. ^w Vid. ver. 3. ^x ver. 16. ^y Vid. cap. 17. 4. ^z Luc. 16. 19. cap. 19. 8, 14. ^{aa} Lev. 2. 1, 2. ^{ab} Gen. 18. 6. Num. 6. 15. ^{ac} 1 Sam. 1. 24 (Septuagint.).

¹ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε LTTTrWHR. ² ἠκολούθησαν LTTTrWHR. ³ — ὑμῖν LTTTrWHR. ⁴ — αὐτῇ LTTTrWHR. ⁵ + τὰ TTr[WH]R. ⁶ αὐτὴν LTTTr, αὐτήν WH. ⁷ + ὅτι LTTTrWHR. ⁸ [Κύριος] WH, — Κύριος R marg. ⁹ κρίνας LTTTrWHR. ¹⁰ κλαύσουσιν T (nec vult) TrWH (non marg.). ¹¹ — αὐτὴν LTTTrWHR. ¹² αὐτὴν TTrWH (non marg.) R. ¹³ — ἐν LTTTrWHR. ¹⁴ μιᾷ ὥρᾳ WH marg. ¹⁵ αὐτὴν TTrWHR. ¹⁶ οὐκέτι BELTTTrWHR. ¹⁷ μαργαρίτας LWH marg. (Ap. †) L, μαργαριτῶν TTrWH (non marg.) R. ¹⁸ βυσσίνου LTTTrWHR. ¹⁹ σιρικῆς LTWH. ²⁰ θύϊον T errore, θύϊνον WH. ²¹ κιννάμωμον LTTTrWHR. ²² + καὶ ἁμωμον LTTTrWHR.

* Gen. 36.
6 (Septua-
gint.).
* Num. 31.
35. Ezek.
27. 13
(Septua-
gint.) Cf.
1 Tim. 1.
10.
* Vid. ver.
3.
* Cf. ver. 9.
* ver. 10,
19.
* Vid. cap.
17. 4.
* ver. 12.

* ver. 10,
19.
* ver. 19.
cap. 17. 16.
* Ezek. 27.
28, 29.
* Act. 27.
11.
* Ezek. 27.
30.
* ver. 9.
* Ezek. 27.
32. Cf.
cap. 13. 4.
* ver. 10,
19, 21.
* Josh. 7. 6.
1 Sam. 4.
12. Job 2.
12.
* Ezek. 27.
31.
* Cf. ver. 3,
15.

* cap. 12.
12. Cf.
Jer. 51. 48.
* Luc. 11.
49.
* cap. 6. 10;
19. 2.
* Jer. 51.
68, 64.
* Esa. 24. 8.
* Ezek. 26.
13.
* Matt. 9.
23.
* Jer. 25.
10.
* Cf.
Eccles. 12.
4.

ῥεδῶν, καὶ ^ασωμάτων, καὶ ^βψυχὰς ἀνθρώπων. καὶ ἡ ¹⁴
ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου¹ ἀπῆλθεν ἀπὸ
σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπῆλθεν²
ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ ἔτι³ οὐ μὴ εὐρήσῃς αὐτά⁴. ^{οἱ} 15
ἔμποροι τούτων ^αοἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ
μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισ-
μοῦ αὐτῆς, ^γκλαίοντες καὶ πενθοῦντες, καὶ ^δλέγοντες, ¹⁶
^εΟὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἥ περιβεβλημένη
βύσσινον⁶ καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον⁶, καὶ ⁷κεχυ-
σωμένη⁷ ἐν⁸ χρυσῷ⁹ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρί-
ταις¹⁰. ὅτι ^ημῶ ὥρα ἡ ἡρημώθη^ε ὁ τοσοῦτος πλούτος.
^κΚαὶ πᾶς ^ικυβερνήτης, καὶ πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ¹⁷
ὄμιλος¹¹, καὶ ναῦται, ^κκαὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργά-
ζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, ^λκαὶ ἔκραζον¹², ὁρῶν- ¹⁸
τες¹³ ¹³τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες, ^οΤίς
ὁμοία ^πτῇ πόλει¹⁴ τῇ μεγάλῃ; Καὶ ^μἔβαλον¹⁵ χοῦν ¹⁹
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον¹⁶ ^γκλαίοντες καὶ
πενθοῦντες, λέγοντες, ^εΟὐαί, οὐαί, ^πἡ πόλις ἡ μεγάλη,
ἐν ^ηᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες¹⁷ πλοῖα ἐν τῇ
θαλάσῃ ἐκ τῆς τιμότητος αὐτῆς, ὅτι ^ημῶ ὥρα
ἡ ἡρημώθη. ^ιΕὐφραίνου ἐπ' αὐτήν¹⁸, οὐρανέ, καὶ οἱ ²⁰
ἄγιοι¹⁹ ^υἀπόστολοι καὶ οἱ ^φπροφῆται, ^ζὅτι ἔκρινεν ὁ
Θεὸς τὸ κρίμα²⁰ ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.”

Καὶ ^ηἦρεν εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον²¹ ²¹
μέγαν, καὶ ^ηέβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων, “Οὐ-
τως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ^πἡ μεγάλη πό-
λις, καὶ οὐ μὴ εὐρεθῇ ἔτι. ²καὶ φωνή ^ακιθαρωδῶν ²²
καὶ ^αμουσικῶν καὶ ^βαὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ
ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης²²
οὐ μὴ εὐρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ^εκαὶ φωνή ^δμύλου οὐ μὴ

¹ σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς LTrWHR. ² ἀπόλετο LTr
WHR, αὐτὸ ἀπόλετο T. ³ —οὐκ ἔτι Tr, errore, οὐκέτι BELT
WHR. ⁴ αὐτὰ οὐ μὴ εὐρήσουσιν LR, οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν
TTrWH. ⁵ —καὶ LTrWHR. ⁶ βύσσινον et κόκκινον trans-
fert L. ⁷ κεχυρωμένοι E. ⁸ —ἐν LTrR, [ἐν] WH. ⁹ χρυ-
σίῳ LTr (non marg.) WH (non marg.) R. ¹⁰ μαργαρίτη
LTrWHR. ¹¹ ὁ ἐπὶ τόπον πλέων LTrWHR. ¹² ἔκραξαν
LTrWHR. ¹³ βλέποντες LTrWHR. ¹⁴ + ταύτη L. ¹⁵ ἔβα-
λαν L, ἐπέβαλον WH marg. ¹⁶ ἔκραξαν LTr marg. WHR.
¹⁷ + τὰ LTrWHR. ¹⁸ αὐτῇ LTrWHR. ¹⁹ + καὶ οἱ LTr
WHR. ²⁰ κρίμα SBEL. ²¹ μύλινον LWHR. ²² [πάσης
τέχνης] WH, om. R marg.

- 23 ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ ^a φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ¹ ἐν ² σοὶ ἔτι, καὶ ^a φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι ^c οἱ ³ ἔμποροί σου ἦσαν ^{cd} οἱ μεγίστανες τῆς γῆς, ὅτι ^e ἐν τῇ φαρμακείᾳ ⁴ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἐν αὐτῇ ^f αἷμα ⁵ προφητῶν καὶ ἁγίων εὗρέθη, καὶ ^g πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.”

- NS'. 19 ΚΑΙ ⁶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα ⁷ ^a φωνὴν ὄχλου πολλοῦ μεγάλην ⁸ ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντος ⁹, “^a Ἀλληλουῖα ¹⁰. ^k ἡ σωτηρία καὶ ^l ἡ δόξα καὶ ^m ἡ τιμὴ ¹¹ καὶ ⁿ ἡ δύναμις Κυρίῳ τῷ Θεῷ ¹² ἡμῶν· ὅτι ^a ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε ^p τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἣτις ἔφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ^q ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ τῆς ¹³ χειρὸς αὐτῆς.”
- 3 Καὶ δεύτερον εἶρηκαν, ⁴ “^a Ἀλληλουῖα ¹⁰. καὶ ^r ὁ καπνὸς αὐτῆς ^a ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.” Καὶ ἔπεσαν ¹⁴ οἱ ¹⁵ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες ¹⁵, καὶ ^u τὰ τέσσαρα ¹⁶ ζῶα ¹⁷, καὶ ^x προσεκύνησαν τῷ Θεῷ ¹⁸ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου ¹⁸, ^z λέγοντες, “^a Ἀμήν· ⁴ Ἀλληλουῖα ¹⁰.”
- 5 Καὶ φωνὴ ἐκ ¹⁹ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα, ^a “^a Αἰνεῖτε τὸν Θεόν ²⁰ ἡμῶν ^a πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ ²¹ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν καὶ ²² οἱ ^{bc} μικροὶ καὶ ²³ οἱ μεγάλοι.” Καὶ ἤκουσα ^h ὡς ^a φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς ²³ ^e φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς ^f φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λέγοντας ²⁴, “^a Ἀλληλουῖα ¹⁰. ὅτι ^g ἔβασί-
- NZ'. 7 λευσε ^h Κύριος ὁ Θεὸς ²⁵ ὁ ⁱ παντοκράτωρ. χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα ²⁶, καὶ ^k δώμεν ²⁷ τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι ἦλθεν ὁ ^l γάμος τοῦ ἁρνίου, καὶ ^m ἡ γυνὴ αὐτοῦ ^m ἡτοί-
- 8 μασεν ἑαυτήν.” Καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται

¹ φάνη LTWHR. ² — ἐν L.

TWH. ⁵ αἵματα TR.

ELTrWHR. ⁶ — καὶ LTTrWHR.

των LTTrWHR. ⁸ μεγάλην ὄχλου πολλοῦ LTTrWHR.

WHR. ¹⁰ Ἀλληλουῖα WH. ¹¹ — καὶ ἡ τιμὴ LTTr

¹² τοῦ θεοῦ LTTrWHR. ¹³ — τῆς LTTrWHR.

¹⁴ ἔπεσον E. ¹⁵ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι L, πρεσβύτεροι οἱ

εἴκοσι τέσσαρες LTTrWHR. ¹⁶ τέσσαρα LTTrWH. ¹⁷ ζῶα

LTTrWH. ¹⁸ τῷ θρόνῳ LTTrWHR. ¹⁹ ἀπὸ LTTrWHR.

²⁰ τῷ θεῷ LTTrWHR. ²¹ καὶ T[Tr]WHR. ²² — καὶ LTTr

WHR. ²³ — ὡς L. ²⁴ λεγόντων ELTrWHR text. R, λέγοντες

WH marg. ²⁵ + ἡμῶν TTr[WH]R. ²⁶ ἀγαλλιώμεν LTTrWHR.

²⁷ δώσωμεν LWH (non marg.).

14. ^a Vid. cap. 4. 8.

ⁱ ver. 9. Cf. Matt. 22. 2; 25. 10. Luc. 12. 36; 14. 8. Joan. 2. 1.

Cf. Esa. 54. 5.

³ — οἱ L[WH].

⁴ φαρμακεία

⁷ + ὡς

⁹ λεγόν-

¹⁰ Ἀλληλουῖα WH.

¹¹ — καὶ ἡ τιμὴ LTTr

¹² τοῦ θεοῦ LTTrWHR.

¹³ — τῆς LTTrWHR.

¹⁴ ἔπεσον E.

¹⁵ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι L, πρεσβύτεροι οἱ

εἴκοσι τέσσαρες LTTrWHR.

¹⁶ τέσσαρα LTTrWH.

¹⁷ ζῶα

¹⁸ τῷ θρόνῳ LTTrWHR.

¹⁹ ἀπὸ LTTrWHR.

²⁰ τῷ θεῷ LTTrWHR.

²¹ καὶ T[Tr]WHR.

²² — καὶ LTTr

WHR.

²³ — ὡς L.

²⁴ λεγόντων ELTrWHR text. R, λέγοντες

WH marg.

²⁵ + ἡμῶν TTr[WH]R.

²⁶ ἀγαλλιώμεν LTTrWHR.

²⁷ δώσωμεν LWH (non marg.).

^a Jer. 25.

^b Jer. 7. 34;

^c Jer. 16. 9; 33.

^d Esa. 23. 8.

^e Vid. ver. 3.

^f Marc. 6.

^g 21. Vid.

^h cap. 6. 15.

ⁱ Vid. cap.

^j 9. 21. Cf.

^k Nah. 3. 4.

^l cap. 16. 6.

^m Cf. cap. 17.

ⁿ Jer. 51.

^o Vid. cap.

^p 11. 15. Cf.

^q ver. 6.

^r ver. 3, 4.

^s 6. Ps. 106.

^t 1, &c.

^u Vid. cap.

^v 7. 10.

^w Vid. cap.

^x 4. 9.

^y Vid. cap.

^z 4. 11. Cf.

^{aa} Ps. 62. 11.

^{ab} cap. 15.

^{ac} 3; 16. 7.

^{ad} cap. 6.

^{ae} 10; 18. 20.

^{af} Vid. cap.

^{ag} 17. 1.

^{ah} Deut. 32.

^{ai} 43. 2 Reg.

^{aj} 9. 7.

^{ak} cap. 14.

^{al} 11; 18. 9.

^{am} Esa. 34.

^{an} 10.

^{ao} Vid. cap.

^{ap} 4. 4.

^{aq} Vid. cap.

^{ar} 4. 6.

^{as} Vid. cap.

^{at} 4. 10.

^{au} Vid. cap.

^{av} 4. 2.

^{aw} Vid. cap.

^{ax} 5. 14.

^{ay} Ps. 134.

^{az} 1; 135. 1.

^{ba} Vid. cap.

^{bb} 11. 18.

^{bc} ver. 18.

^{bd} Vid. Act.

^{be} 8. 10.

^{bf} Dan. 10.

^{bg} 6.

^{bh} Vid. cap.

^{bi} 1. 15.

^{bj} cap. 6. 1;

^{bk} 14. 2.

^{bl} Vid. cap.

^{bm} 11. 15, 17.

^{bn} Cf. cap. 17.

^{bo} Vid. cap. 11. 13.

^{bp} cap. 21. 2.

^a ver. 14.
 cap. 18. 12.
 Cf. Ps. 45.
 13, 14.
 Ezek. 16. 10.
^b ver. 14.
 cap. 15. 6.
 Cf. Jac. 2.
 2. cap. 3.
 4, 18.
^c cap. 15. 4.
 Cf. Ps. 132.
 9. Esa. 61.
 10. Rom.
 5. 16, 18.
^d cap. 1. 19.
^e Luc. 14.
 15. Cf. Luc.
 22. 30.
^f ver. 7.
^g cap. 21. 5;
 22. 6.
^h cap. 22. 8.
ⁱ cap. 22. 9.
 Act. 10. 26.
^k Vid. cap.
 12. 17.
^l cap. 1. 2.
^m Matt. 4.
 10.
ⁿ cap. 11. 3,
 10; 20. 4.
^o Cf. cap.
 11. 19.
 Vid. Joan.
 1. 52.
^p ver. 19, 21.
 cap. 6. 2.
^q cap. 3. 7,
 14.
^r Cf. Esa.
 11. 4.
 ver. 11.
^s Vid. cap.
 1. 14.
^t cap. 12. 3;
 13. 1.
^u ver. 16.
 cap. 2. 17.
 Cf. Prov.
 30. 4.
^v Esa. 63.
 2, 3.
^w Vid.
 Joan. 1. 1.
^x Cf. cap.
 14. 20.
^{aa} Vid. cap.
 1. 16. Cf.
 ver. 21.
^b Vid. cap.
 2. 26, 27.
^c cap. 14.
 19, 20.
^d Cf. cap.
 14. 10.
^e ver. 6.
^f Vid. cap.
 17. 14.
^g ver. 21.
^h Cf. cap. 8.
 13.

^a βύσσινον ^b καθαρὸν καὶ λαμπρόν¹. τὸ γὰρ ^a βύσσινον
^c τὰ δικαιώματά ἐστι τῶν ἁγίων².

Καὶ λέγει μοι, ^a “Γράψον, ^e Μακάριοι οἱ ^e εἰς τὸ 9
 δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι.” Καὶ λέ-
 γει μοι, ^g “Οὔτοι οἱ λόγοι³ ἀληθινοὶ εἰσι τοῦ Θεοῦ⁴.”
 Καὶ ^h ἔπεσον⁵ ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνή- 10
 σαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, ⁱ “Ὅρα μὴ· σὺνδουλός σου
 εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου ^k τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυ-
 ρίαν τοῦ⁶ Ἰησοῦ· ^m τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ
 μαρτυρία τοῦ⁶ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφη-
 τείας.”

Καὶ εἶδον ^o τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον⁷, καὶ ἰδοὺ ἵπ-11 INH.
 πος λευκός, καὶ ^p ὁ καθήμενος ἐπ’ αὐτόν, καλούμενος
^q πιστὸς⁸ καὶ ^q ἀληθινός, καὶ ἐν ^r δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ
 πολεμεῖ· ^s οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς⁹ φλόξ πυρός, 12
 καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ^t διαδήματα πολλὰ· ἔχων
^u ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν¹⁰ εἰ μὴ αὐτός· καὶ 13
^x περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον¹¹ αἵματι· καὶ
 καλεῖται¹² τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ^y “Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.”
 Καὶ τὰ στρατεύματα¹³ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ 14
^z ἐφ’ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι ^a βύσσινον ^b λευκόν¹⁴
 καὶ¹⁵ καθαρὸν. καὶ ^{aa} ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπο- 15
 ρεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ^b ἐν αὐτῇ πατάσῃ¹⁶ τὰ
 ἔθνη· καὶ αὐτὸς ^b ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ·
 καὶ ^x αὐτὸς πατεῖ ^c τὴν ληνὸν ^a τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ καὶ¹⁷
 τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ ^e τοῦ παντοκράτορος. καὶ ἔχει 16
 ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ^u τὸ¹⁸ ὄνομα
 γεγραμμένον, ^f “Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυ-
 ρίων.” Καὶ εἶδον ἓνα ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· 17
 καὶ ἔκραξε¹⁹ φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι ^g τοῖς ὀρνέοις
^h τοῖς πετωμένοις²⁰ ἐν μεσουρανήματι, “Δεῦτε καὶ συνά-

¹ λαμπρὸν καθαρὸν LTTfWHR. ² τῶν ἁγίων ἐστὶν LTTfWHR.
³ +οἱ LWh marg. ⁴ τοῦ θεοῦ εἰσὶν LTTfWHR. ⁵ ἔπεσα
 LTTfWH. ⁶ -τοῦ LTTfWHR. ⁷ ἠνεωγμένον LTTfWH.
⁸ πιστὸς καλούμενος Tr, [καλούμενος] πιστὸς Tr marg., πιστὸς
 [καλούμενος] WH, -καλούμενος R marg. ⁹ -ὡς TTrWH (non
 marg.) R. ¹⁰ εἶδεν B. ¹¹ περιβεβλημένος T, ῥεραντισμένον
 WH, ῥεραντισμένον R (non marg.). ¹² κέκληται LTTfWHR.
¹³ +τὰ BELWHR. ¹⁴ λευκοβύσσινον WH marg. ¹⁵ -καὶ
 LTTfWHR. ¹⁶ πατάξῃ LTTfWHR. ¹⁷ -καὶ LTTfWHR.
¹⁸ -τὸ LTTfWHR. ¹⁹ (ν) +ἐν T[WH]. ²⁰ πετομένοις
 LTTfWHR.

18 γασθε¹ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ μεγάλου² Θεοῦ, ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας³ χιλιάρχων, καὶ σάρκας⁴ ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας⁵ ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν⁶, καὶ σάρκας πάντων, ὁ ἐλευθέρων⁷ καὶ ὁ δου-

19 λων, καὶ ἡ μικρῶν καὶ μεγάλων." Καὶ εἶδον⁸ τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν⁹ συνηγμένα ποιῆσαι¹⁰ πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρα-

20 ΝΘ. 20. τεύματος αὐτοῦ. καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετὰ τούτου¹¹ ὁ¹² ψευδοπροφήτης¹³ ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα¹⁴ ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς¹⁵ ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ¹⁶ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς¹⁷ προσκυνούντας¹⁸ τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. ὧν¹⁹ ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην²⁰ τοῦ

21 πυρὸς τὴν καιομένην²² ἐν²³ τῷ²⁴ θείῳ. καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ²⁵ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐκπορευομένῃ²⁶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

Ξ'. 20 ΚΑΙ εἶδον²⁷ ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα²⁸ τὴν κλεῖδα²⁹ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἄλυσιν μεγάλην

2 ἐπὶ τὴν χεῖρα³⁰ αὐτοῦ. καὶ ἐκράτησε³¹ τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον³², ὃς³³ ἐστὶ³⁴ διάβολος καὶ³⁵

3 ὁ Σατανᾶς, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν χίλια ἔτη, καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς³⁶ τὴν ἄβυσσον, καὶ ἐκλείσεν αὐτόν³⁷, καὶ ἔσφραγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ³⁸ πλανήσῃ τὰ ἔθνη ἔτι³⁹, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. καὶ⁴⁰ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν

ΞΑ'. 4 λυθῆναι⁴¹ μικρὸν χρόνον. Καὶ εἶδον⁴² ἱθρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἡ κρίμα⁴³ ἐδόθη αὐτοῖς. καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πέπελεκισμένων διὰ⁴⁴ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ⁴⁵ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ⁴⁶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ⁴⁷, οὔτε⁴⁸ τὴν εἰκόνα⁴⁹ αὐτοῦ,

¹ συνάχθητε LTrWHR.

² τὸ μέγα τοῦ LTrWHR.

³ αὐ-

τούς LTrWHR (non marg.) R.

⁴ + τε LTrWHR.

⁵ ἴδον T.

⁶ αὐτοῦ L.

⁷ + τὸν LTrWHR.

⁸ μετ' αὐτοῦ ὁ LTrWHR

marg., μετ' αὐτοῦ ὁ WH text. R.

⁹ τῆς καιομένης LTrWHR.

¹⁰ - τῷ LTrWHR.

¹¹ ἐξελεύσῃ LTrWHR.

¹² κλεῖν

LTrWHR.

¹³ ἐν τῇ χειρὶ Tr marg.

¹⁴ ὁ ὄφεις ὁ ἀρχαῖος

LTrTr (non marg.) WH (non marg.).

¹⁵ ὁ T.

¹⁶ (-ν) + ὁ

T.

¹⁷ + ὁ LTrWHR.

¹⁸ - αὐτόν LTrWHR.

¹⁹ ἔτι

τὰ ἔθνη LTrWHR.

²⁰ - καὶ LTrWHR.

²¹ λυθῆναι αὐτόν

LTrWHR.

²² κρίμα SBEL.

²³ τὸ θηρίον LTrWHR.

²⁴ οὐδὲ LTrWHR.

²⁵ τῇ εἰκόνι E.

^a Esa. 34.

^b Jer. 46.

^c Jer. 12. 9.

^d Ezek. 39.

^e Jer. 17. 18.

^f Cf. 1 Sam. 17.

^g 44. cap.

^h 17. 16.

ⁱ Marc. 6.

^j 21.

^k Ezek. 39.

^l 20.

^m cap. 6. 15.

ⁿ ver. 5.

^o Vid. cap.

^p 11. 18.

^q Vid. cap.

^r 11. 7.

^s cap. 16.

^t 14; 20. 8.

^u Cf. cap. 17.

^v 14.

^w ver. 11,

^x 21.

^y cap. 16.

^z 13; 20. 10.

^{aa} cap. 13.

^{ab} 13. Vid.

^{ac} Matt. 24.

^{ad} 24.

^{ae} cap. 13.

^{af} 14.

^{ag} cap. 13.

^{ah} 16.

^{ai} cap. 20. 4.

^{aj} Vid. cap.

^{ak} 13. 12.

^{al} Vid. cap.

^{am} 13. 14.

^{an} cap. 20.

^{ao} 10, 14, 15.

^{ap} Cf. Dan. 7.

^{aq} 11. cap.

^{ar} 21. 8.

^{as} Vid.

^{at} 2 Thess. 1.

^{au} 8.

^{av} Vid. cap.

^{aw} 9. 17.

^{ax} ver. 15.

^{ay} ver. 17.

^{az} Vid. cap.

^{ba} 9. 1. Cf.

^{bb} cap. 1. 18.

^{bc} Luc. 8.

^{bd} 31.

^{be} Vid. cap.

^{bf} 12. 3.

^{bg} cap. 12. 9.

^{bh} ver. 7.

^{bi} Vid. 1 Cor.

^{bj} 5. 5.

^{bk} 2 Pet. 2. 4.

^{bl} Jud. 6.

^{bm} Dan. 6.

^{bn} 17. Cf.

^{bo} Matt. 27.

^{bp} 66.

^{bq} ver. 8, 10.

^f Dan. 7. 9.

^{cap. 4. 2.}

^g Cf. cap. 2. 26; 3. 21.

^h Dan. 7. 22.

ⁱ Cf. 1 Cor. 6. 2, 3.

^j cap. 6. 9.

^k cap. 1. 2.

^l cap. 11. 3, 10; 19. 10.

^m Vid. cap. 13. 15.

^a Vid. cap. 13. 16 (var. lect.).
^b Vid. Luc. 14. 14.
^c ver. 6.
 Dan. 7. 18, 27. 2 Tim. 2. 12. cap. 22. 5. Cf. Ps. 45. 16.
^d Vid. 1 Thess. 4. 16.
^e Cf. cap. 14. 13.
^f ver. 14.
 cap. 2. 10; 21. 8.
^g cap. 1. 6.
^h ver. 2.
ⁱ ver. 3. 10.
^k cap. 7. 1.
^l Ezek. 38. 2.
^m Ezek. 39. 1.
ⁿ Gen. 10. 2.
^o cap. 16. 14; 19. 19.
^p Vid. Heb. 11. 12.
^q Cf. Esa. 8. 8. Ezek. 38. 9. 16.
^r Hab. 1. 6.
^s Heb. 13. 11. 13.
^t Eccles. 24. 11 (var. lect.). Cf. Ps. 132. 13.
^u Vid. cap. 13. 13.
^v ver. 2.
^w ver. 14.
 15. Vid. cap. 19. 20.
^x cap. 14. 10.
^y ver. 14.
 15. Vid. 2 Thess. 1. 8.
^z Vid. cap. 9. 17.
^{aa} cap. 16. 13; 19. 20.
^{ab} Vid. cap. 4. 8.
^{ac} cap. 21. 5.
 Vid. cap. 4. 2.
^{ad} cap. 6. 14; 21. 1. 4.
 2 Pet. 3. 10.
 Vid. Heb. 12. 27.
^{ae} Dan. 2. 35.
^{af} Vid. Act. 8. 10 & cap. 11. 18.
^{ag} Dan. 7. 10. cap. 2. 23.

καὶ οὐκ ἔλαβον ^a τὸ χάραγμα ^a ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν ¹, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν. ^b καὶ ἔζησαν, ^b καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ ² Χριστοῦ τὰ ³ χίλια ἔτη. ⁴ οἱ δὲ ⁵ λοιποὶ ⁵ ΞΒ'. τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέζησαν ἕως ⁶ τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. ^a αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. ^e Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ⁶ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ. ἐπὶ τούτων ^f ὁ θάνατος ὁ δεύτερος ⁷ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ⁸ ἔσονται ^g ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ ⁹ χίλια ἔτη.

Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ ⁷ ΞΓ'. ^h Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξελεύσεται ⁸ ⁱ πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ^k ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν ^{lm} Γῶγ καὶ τὸν ¹⁰ ^{ln} Μαγῶγ, ^o συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς ¹¹ πόλεμον, ^p ὧν ὁ ἀριθμὸς ¹² ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. καὶ ^q ἀνέβησαν ἐπὶ ^r τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ⁹ ἐκύκλωσαν ¹³ ^s τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ ^t τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην. καὶ ^u κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ¹⁴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς. καὶ ^z ὁ ¹⁰ διάβολος ⁱ ὁ πλανῶν αὐτοὺς ^v ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην ^{za} τοῦ πυρὸς καὶ ¹⁵ ^{zb} θείου, ὅπου ¹⁶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης. καὶ βασανισθήσονται ^a ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Καὶ εἶδον ^{θρόνον} λευκὸν μέγαν ¹⁷, καὶ ^ο τὸν καθήμενον ¹¹ ΞΔ'. ἐπ' ¹⁸ αὐτοῦ ¹⁹, οὗ ἀπὸ ²⁰ προσώπου ^ς ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ ^g τόπος οὐχ εὗρέθη αὐτοῖς. καὶ εἶδον ¹² τοὺς νεκρούς, ^h μικροὺς καὶ μεγάλους ²¹, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ²², καὶ ⁱ βιβλία ἠνεψῆχθησαν ²³. καὶ βιβλίον ἄλλο ἠνεψῆχθη ²⁴, ^k ὃ ἐστὶ τῆς ζωῆς. καὶ ^l ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, ^m κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ ¹³

¹ — αὐτῶν LTTTrWHR. ² + τοῦ ELTTTrWHR. ³ — τὰ LTTTrWHR. ⁴ + καὶ TrWH marg. ⁵ — δὲ LTTTrWHR. ⁶ ἔζησαν ἀκρι LTTTrWHR. ⁷ δεύτερος θάνατος LTTTrWHR. ⁸ ἀλλὰ TTr. ⁹ + τὰ TTr[WH]R marg. ¹⁰ — τὸν LT[Tr] WHR. ¹¹ + τὸν LTTTrWHR. ¹² + αὐτῶν LTTTrWHR. ¹³ ἐκύκλευσαν LTTTrWHR. ¹⁴ — ἀπὸ τοῦ Θεοῦ LTWH (non marg.) R (non marg.). ¹⁵ + τοῦ TWH marg. ¹⁶ + καὶ LTTTr ([καὶ] Tr marg.) WHR. ¹⁷ μέγαν λευκὸν LTTTrWHR. ¹⁸ ἐπ' αὐτῶν Tr (non marg.). ¹⁹ αὐτόν TWH marg. ²⁰ + τοῦ LTTTrWHR. ²¹ τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς LTTTrWHR. ²² θρόνον LTTTrWHR. ²³ ἠνοιχθήσαν LTTTrWHR. ²⁴ ἄλλο, βιβλίον ἠνοιχθη LTTTrWHR.

² ver. 15. Vid. cap. 3. 5.

¹ cap. 11. 18.

^m ver. 13. Vid.

νεκρούς¹, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἔδωκαν² τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκρούς³. καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος⁴. καὶ εἴ τις οὐχ εὐρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

ΞΕ'. 21 ΚΑΙ εἶδον οὐρανὸν καὶ γῆν καινὴν καὶ γῆν καινὴν⁵. ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ παρήλθε⁶, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης εἶδον⁷ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, ἡ Ἱερουσαλὴμ καινὴν, καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ⁸, λεγούσης, Ἰδοὺ ὁ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν. καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτοὶ τὸς ὁ Θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν⁹, Θεὸς αὐτῶν¹⁰. καὶ ἔξαλειψαι ὁ Θεὸς¹¹ πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι. οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι. ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον¹². Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου¹³, Ἰδοὺ, καινὰ πάντα ποιῶ¹⁴. Καὶ λέγει μοι¹⁵, Γράψον. ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοί¹⁶ εἰσι. Καὶ εἶπέ μοι, Ἔγινε¹⁷. ἐγὼ εἶμι τὸ Α¹⁸ καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω¹⁹ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. ὁ νικῶν κληρονομήσει πάντα²⁰, καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. δειλοῖς δέ²¹

¹ νεκρούς τοὺς ἐν αὐτῇ LTTTrWHR.

² ἔδωκεν L.

³ νεκρούς

τοὺς ἐν αὐτοῖς LTTTrWHR.

⁴ ὁ θάνατος ὁ δευτέρος (ὁ δευτέρος θάνατος Tr) ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός LTTTrWHR.

⁵ ἀπῆλθαν

LTTTrWH, ἀπῆλθον R. ⁶ ἐγὼ Ἰωάννης LTTTrWHR.

⁷ εἶδον

transfuerunt LTTTrWHR *in locum post καινήν*. ⁸ Ἱερουσαλὴμ WH, Ἱερουσαλὴμ, καινὴν εἶδον R *marg.*

⁹ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ LTTTrWHR.

¹⁰ θρόνου LTWHR.

¹¹ λαὸς WH *marg.*

¹² μετ' αὐτῶν ἔσται LTWHR.

¹³ αὐτῶν θεός LWH *marg.*

—θεὸς αὐτῶν TTrWH *text.* R *marg.*

¹⁴ —ὁ Θεὸς TTrWHR.

¹⁵ ἐκ LTTTrWH (non *marg.*) R.

¹⁶ —ὁ T. ¹⁷ —ὅτι L[Tr]

WHR: *at* ἔτι, ὅτι τὰ WH *marg.*

¹⁸ ἀπῆλθαν LTTTrWH *text.*, ἀπῆλθεν WH *marg.*

¹⁹ τῷ θρόνῳ LTTTrWHR.

²⁰ ποιῶ πάντα LTTTrWHR.

²¹ —μοι LT[Tr]WH (non *marg.*) R.

²² Γράψον ὅτι οὗτοι R *marg.*

²³ πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ LTTTrWHR.

²⁴ Γέγοναν LTTTrWHR.

²⁵ —εἰμι TWHR.

²⁶ ἄλφα (*at* ὦ) LTTTrWH.

²⁷ +αὐτῷ T.

²⁸ ταῦτα LTTTrWHR.

²⁹ —ὁ LTTTrWHR.

³⁰ τοῖς δέ δειλοῖς LTTTrWHR.

^a ver. 14. Vid. cap. 1. 18.

^b ver. 12. ^c Cf. 1 Cor. 15. 26, 54.

^d ver. 10. 15. cap. 21. 4.

^e ver. 6. ^f ver. 12. ^g 2 Pet. 3. 13.

^h ver. 4. cap. 20. 11. Vid. cap. 6. 14.

ⁱ Esa. 52. 1. cap. 11. 2; 22. 19.

^k ver. 10. Vid. cap. 3. 12.

^l ver. 10. Cf. Heb. 11. 10. cap. 10. 1.

^m Esa. 61. 10. cap. 19. 7.

ⁿ ver. 9. cap. 22. 17. Vid. Matt. 25. 1.

^o Lev. 26. 11, 12. Jer. 24. 7; 30. 22; 31. 33; 32. 38. Ezek. 37. 26, 27.

^p Zech. 8. 8. Cf. ver. 7. 2 Cor. 6. 16. ^q Joan. 1. 14. Vid. cap. 7. 15. Cf. Ezek. 48. 35. cap. 22. 3.

^r Esa. 25. 8. cap. 7. 17.

^s Esa. 35. 10; 51. 11; 65. 19.

^t cap. 20. 11. Vid. cap. 4. 2.

^u 2 Cor. 5. 17. ^v cap. 1. 19; 19. 9.

^w cap. 22. 6. Cf. cap. 19. 9.

^x cap. 16. 17. Cf. cap. 10. 6.

^y Cf. cap. 17. Cf. cap. 17. Cf. cap. 17. Cf. cap. 17.

¹ cap. 1. 8; 22. 13 (var. lect.). Cf. cap. 3. 14. Joan. 1. 1.

² 2. Vid. Joan. 4. 10.

³ Vid. Matt. 10. 8.

⁴ Vid. cap. 2. 7.

⁵ Vid. 2 Cor. 6. 18.

⁶ Vid. 2 Tim. 1. 7.

^a cap. 22.

^b Cf. cap.

^c Vid. Matt.

^a Luc. 12

46.

^b Ose. 9. 10

(Septua-

gint.). Cf.

ver. 27.

cap. 17. 4.

^c 1 Joan. 3.

15.

^d cap. 9. 21;

22. 15.

^e Vid.

1 Cor. 6. 9.

^f cap. 22.

15.

^g Ps. 4. 2;

5. 6 (Sep-

tuagint.).

Vid. 1 Tim.

1. 10.

^h Vid. cap.

19. 20.

ⁱ Vid.

1 Thesa. 1.

8.

^k Vid. cap.

9. 17.

^l cap. 2. 11;

20. 6, 14.

^m cap. 17.

1.

ⁿ Gen. 37.

25 (Septua-

gint.).

cap. 15. 7.

^o Vid. cap.

15. 1.

^p ver. 2.

^q Ezek. 43.

5. cap. 17.

3.

^r Cf. cap.

3. 12.

^s ver. 23.

Ps. 84. 11.

Ezek. 43. 2.

4. Cf. cap.

22. 5.

^t Phil. 2.

15.

^u ver. 19.

Vid. cap.

17. 4.

^v ver. 18.

19. Vid.

cap. 4. 3.

^w cap. 4. 6;

22. 1.

^x Ezek. 48.

31-34.

^y ver. 13.

15. 21. 25.

cap. 22. 14.

Vid. Matt.

26. 71.

^z Marc. 15.

26. Act.

17. 23.

^{aa} 1 Cor. 3.

10. 2 Tim. 2.

καὶ ἄπιστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ ^{ca} φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ ^d φαρμακεῦσι ¹ καὶ ^e εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι ^f τοῖς ψευδέσι ², τὸ μέρος αὐτῶν ^h ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ ⁱ πυρὶ καὶ ^k θείῳ, ^l ὃ ἐστι δεύτερος θάνατος ³.”

Καὶ ἦλθε πρὸς με ⁴ ^m εἰς ⁵ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ^g ^h ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας ⁿ τὰς γεμούσας ⁶ ^o τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ’ ἐμοῦ, λέγων, “Δεῦρο, δείξω σοι ^p τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου τὴν γυναικα ⁷.” Καὶ ^q ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ’ ^r ὄρος μέγα ¹⁰ καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν μεγάλην ⁹, ^{rr} τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ ¹⁰, ^s καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ^t ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ ¹¹ καὶ ¹¹ ^u ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος ^v λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ^x ἰάσπιδι ^y κρυσταλλίζοντι. ^z ἔχουσάν τε ¹² ¹² τείχος ¹² μέγα καὶ ὑψηλόν, ^{aa} ἔχουσαν ¹³ ^a πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ¹⁴ ἀγγέλους δώδεκα ¹⁵, καὶ ὀνόματα ^b ἐπιγεγραμμένα, ^c ἃ ἐστι ¹⁶ τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν ¹⁷ υἱῶν Ἰσραὴλ. ^d Ἀπ’ ¹⁸ ἀνατολῆς, ^e πυλῶνες τρεῖς ¹⁹ ἀπὸ ¹³ βορρᾶ, ^f πυλῶνες τρεῖς ¹⁹ ἀπὸ νότου, ^g πυλῶνες τρεῖς ¹⁹ ἀπὸ ¹⁴ δυσμῶν, ^h πυλῶνες τρεῖς. καὶ τὸ τείχος τῆς ¹⁴ πόλεως ^b ἔχον ²⁰ ^o θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐν αὐτοῖς ²¹ ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ ¹⁵ λαλῶν μετ’ ἐμοῦ εἶχε ²² ^a κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς ^a πυλῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ τείχος αὐτῆς. καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ ¹⁶ τὸ μῆκος αὐτῆς τοσοῦτόν ἐστιν ²³ ὅσον καὶ ²⁴ τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν ^a τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων ²⁵ δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ

¹ φαρμακοῖς LTTTrWHR.

² ψεύσταις L.

³ (ν) ὁ θάνατος

ὁ δεύτερος LTTTrWHR.

⁴ (ν) —πρὸς με LTTTrWHR.

⁵ + ἐκ

LTTTrWHR. ⁶ τῶν γεμόντων LTTTrWHR.

⁷ τὴν γυναῖκα τοῦ

ἀρνίου LTTTrWHR.

⁸ ἐπὶ LTTTrWH.

⁹ —τὴν μεγάλην LTTTr

WHR. ¹⁰ Ἱερουσαλὴμ WH.

¹¹ —καὶ LTTTrWHR.

¹² ἔχουσα

LTTTrWHR. ¹³ ἔχουσα LTTTrWHR.

¹⁴ τοὺς πυλῶνας Tr

(non marg.).

¹⁵ —καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα L.

¹⁶ ἐστὶν τὰ ὀνόματα L[Tr].

¹⁷ —τῶν LTTTrWHR.

¹⁸ ἀπὸ

LTTTrWH. ¹⁹ + καὶ LTTTrWHR.

²⁰ ἔχων TTTTrWHR.

²¹ ἐπ’

αὐτῶν δώδεκα LTTTrWHR.

²² + μέτρον LTTTrWHR.

²³ —τοσ-

οῦτόν ἐστιν LTTTrWHR, αὐτὸ τοσοῦτόν ἐστι E.

²⁴ —καὶ TTTTrWHR.

²⁵ σταδίου ELTTTrWH marg.

4 ver. 16. Vid. cap. 11. 1.

- 17 ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί. καὶ ἐμέτρησε ^a τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα ¹ τεσσάρων ² πηχῶν, ^b μέτρον ἀνθρώπου, ^c ὃ ἐστὶν ἀγγέλου. Καὶ ἦν ³ ἡ ἐνδόμησις ⁴ τοῦ τείχους αὐτῆς, ^d ἰασπις· καὶ ἡ πόλις ^e χρυσίον καθαρὸν, ὁμοία ⁵ ὕάλῳ καθαρῷ. καὶ ⁶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ ^g λίθῳ τιμῷ κεκοσμημένοι. ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ^h ἰασπις· ὁ δεύτερος, ⁱ σάπφειρος· ὁ τρίτος, χαλκηδών ⁷. ὁ τέταρτος, ^h σμάραγδος· ὁ πέμπτος, ^k σαρδόνυξ ⁸. ὁ ἕκτος, ^h σάρδιος ⁹. ὁ ἕβδομος, ⁱ χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, ^m βήρυλλος· ὁ ἕνατος ¹⁰, ⁿ τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος ¹¹. ὁ ἐνδέκατος, ^o νάκινθος· ὁ δωδέκατος, ^p ἀμέθυστος. καὶ οἱ δώδεκα ^q πυλῶνες, δώδεκα μαργαρίται ¹². ἀνὰ εἰς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς ^r μαργαρίτου· καὶ ^s ἡ πλατεία τῆς πόλεως, ^e χρυσίον καθαρὸν, ὡς ὕαλος διαφανής ¹³. Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ^t ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ^u ὁ παντοκράτωρ ¹⁴ ναὸς αὐτῆς ἐστί, καὶ τὸ ἄρνιον. καὶ ^v ἡ πόλις οὐ χρεῖαν ἔχει τοῦ ἡλίου, οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν ἐν ¹⁵ αὐτῇ· ^w ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς ¹⁶ τὸ ἄρνιον. καὶ ^x τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι ¹⁷. καὶ ^y οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ^a φέρουσι ^b τὴν δόξαν καὶ ^b τὴν τιμὴν ¹⁸ αὐτῶν εἰς αὐτήν. καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· ^z νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ. καὶ ^a οἴσουσι ^b τὴν δόξαν καὶ ^b τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. Καὶ ^c οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν ^d κοινὸν ¹⁹, καὶ ποιῶν ²⁰ βδέλυγμα, καὶ ^e ψεύδος· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν ^f τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς **ΞΗ'. 22** τοῦ ἁρνίου. Καὶ ἔδειξέ μοι ^g καθαρὸν ²¹ ποταμὸν ^h ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς ⁱ κρύσταλλον, ^j ἐκπορευόμενον

¹ τεσσαράκοντα LTWH.² τεσσαρακοντατεσσάρων BE.³ — ἦν LTWH.⁴ ἐνδόμησις TTrWHR.⁵ ὁμοιον LTrWHR.⁶ — καὶ LTWH.⁷ χαλκεδών T error.⁸ σαρδόνιξ L.⁹ σάρδιον LTrWHR.¹⁰ ἕνατος BE.¹¹ χρυσόπρασον L.¹² μαργαρίται LTWH.¹³ διαυγής LTrWHR.¹⁴ + ὁ L.¹⁵ — ἐν LTrWHR.¹⁶ καί, ὁ λύχνος αὐτῆς, R marg.¹⁷ περιπατήσουσιν¹⁸ τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτος αὐτῆς (— τῶν σωζομένων) LTrWHR.¹⁹ — καὶ τὴν τιμὴν LTrWHR.²⁰ κοινόν LTrWHR.²¹ — καθαρὸν LTrWHR.

Zech. 14. 7.

¹ Vid. ver. 11.² Esa. 60. 3. Cf. cap. 22. 2.³ ver. 26. Vid. cap. 4. 9.⁴ Esa. 35. 8; 52. 1. Joel 3. 17. Zech. 14.

14, 15. Cf. cap. 18. 4, 5.

⁵ Vid. 2 Pet. 8. 13.⁶ Vid. Marc. 7. 2.⁷ cap. 22. 2, 14, 19. Vid. cap. 3. 5.⁸ Ezek. 47. 1. Zech. 14. 8.

cap. 21. 6. Cf. Ps. 36. 8. Joan. 4. 10.

⁹ cap. 4. 6; 21. 11.^a ver. 12,

14, 15.

^b Deut. 3.

11. Cf.

cap. 13. 18.

^c ver. 9.^d ver. 11,

19.

^e ver. 21.

Cf. cap. 4.

6; 15. 2.

^f Cf. Esa.

54. 11, 12.

^g ver. 11.^h Vid. cap.

4. 3.

ⁱ Ex. 24.

10; 28. 18;

39. 11.

Job 28. 6.

16. Cant.

5. 14.

Lam. 4. 7.

Ezek. 1.

26; 10. 1;

28. 13.

^k Cf. Ex.

39. 13.

Ezek. 28.

13.

^l (Septua-

gint.) Ex.

28. 20; 39.

13; (36. 20).

^m Ex. 28.

20; 39. 13.

Cant. 5. 14.

Ezek. 1. 16;

10. 9; 28.

13. Dan.

10. 6.

ⁿ Ex. 28. 17;

39. 10.

Job 28. 19.

Ezek. 28.

13.

^o Vid. cap.

9. 17.

^p Ex. 28.

19; 39. 12.

^q ver. 12,

25.

^r Vid. cap.

17. 4.

^s cap. 22. 2.^t Vid. cap.

4. 8.

^u Vid.

2 Cor. 6.

18.

^v Esa. 60.

19, 20.

cap. 22. 5.

Cf. ver. 23.

^w Esa. 60. 11.

21. cap. 22.

^x Vid. ver. 8.^y ver. 17.

* Ezek. 47.
12.
o cap. 21.
21.
c ver. 14,
19 (var.
lect.) Cf.
cap. 21. 6.
Vid. cap.
2. 7.
d Cf. cap.
21. 24.
e Cf. Gen.
3. 17.
Zech. 14.
11.
f Cf. cap.
21. 3.
g cap. 7. 15.
h Matt. 5.
8. Vid.
1 Joan. 3.
2.
i Vid.
1 Cor. 13.
12.
k Vid. cap.
3. 12.
l cap. 7. 3;
14. 1.
m cap. 21.
25.
n cap. 21.
23.
o Ps. 36. 9.
Cf. cap. 21.
11.
p Rom. 5.
17. 2 Tim.
2. 12. cap.
1. 5; 20. 4.
q Dan. 7.
18.
r cap. 19. 9;
21. 5 (var.
lect.).
s cap. 1. 1.
t ver. 12,
20. cap. 2.
16; 3. 11.
Cf. cap. 2.
25.
u cap. 1. 3.
v cap. 1. 1,
4. 9.
z cap. 19.
10.
aa Cf. cap.
10. 4.
ab ver. 7.
Vid. cap. 1.
3.
ac Ezek. 3.
27. Cf.
Dan. 12. 10.
2 Tim. 3.
13.
ad Jac. 1. 21.

ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. ἔν μέσῳ^δ τῆς² 1
πλατείας αὐτῆς,¹ καὶ τοῦ ποταμοῦ, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦ-
θεν², ἐξύλον ζωῆς, ποιοῦν³ καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα⁴
ἓνα⁵ ἕκαστον ἀποδιδόν⁶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ
φύλλα τοῦ ξύλου^α εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. Καὶ³
ὅπ᾽ ἀν κατανάθεμα⁷ οὐκ ἔσται ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ
Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι
αὐτοῦ λατρεύουσιν αὐτῷ· καὶ ὁψονται⁸ τὸ πρόσωπον⁴
αὐτοῦ, καὶ^κ τὸ ὄνομα αὐτοῦ¹ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
καὶ^μ νῦν οὐκ ἔσται ἐκεῖ⁸, καὶ^ν χρεῖαν οὐκ ἔχουσι^{9, 10} λύχ- 5
νου καὶ φωτὸς¹¹ ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτίζει¹²
αὐτούς· καὶ^π βασιλεύσουσιν² εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων.

ΚΑΙ εἶπέ μοι, ῥ^α “Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀλη- 6 ΞΘ’.
θινοί· καὶ¹³ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων¹⁴ προφητῶν¹⁵
ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ^δ δεῖξαι τοῖς δούλοις
αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. ¹⁶ Ἴδου ἔρχομαι ταχύ. 7 Ο’.
¹⁷ μακάριος ὁ τηρῶν^α τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ
βιβλίου τούτου.” Καὶ ἐγὼ¹⁸ Ἰωάννης ὁ βλέπων ταῦτα 8
καὶ ἀκούων¹⁹· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα²⁰, ἔπεσα²¹
προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ
δεικνύντός²² μοι ταῦτα. καὶ λέγει μοι, ^ν “Ὁρα μὴ· 9
^υ σύνδουλός σου γάρ²³ εἰμι, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν
προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ
βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.” Καὶ λέγει 10 ΟΑ’.
μοι, ²⁴ “Μὴ σφραγίσῃς^α τοὺς λόγους τῆς προφητείας
τοῦ βιβλίου τούτου· ὅτι²⁴ ὁ καιρὸς²⁵ ἐγγύς ἐστιν. ^δ ὁ 11
ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι· καὶ²⁶ ὁ ῥυπῶν²⁶ ῥυπωσάτω²⁷ ἔτι·

¹ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς· WH, at καὶ τοῦ ἀρνίου, ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς. R text. (non marg.). ² ἐκείθεν LTTTr WHR. ³ ποιῶν TWH marg. ⁴ μῆναν L. ⁵ — ἓνα LTTTr WHR. ⁶ ἀποδίδους TTrWH marg. ⁷ κατάθεμα LTTTr WHR. ⁸ ἔτι LTTTr WHR. ⁹ οὐκ ἔχουσιν (οὐχ ἔξουσιν L) χρεῖαν LTTTr WH. ¹⁰ + φωτὸς LTTTr WHR. ¹¹ φῶς WH. ¹² φωτίζει (φωτίζει TTr) ἐπ’ ([ἐπ’] WH) LTTTr WHR. ¹³ + ὁ LTTTr WH (non marg.). ¹⁴ πνευμάτων τῶν LTTTr WHR. ¹⁵ Κύριος, ... προφητῶν, WHR. ¹⁶ + καὶ LTTTr WHR. ¹⁷ + ἔρχομαι ταχύ. L, errore, ut vide- tur. ¹⁸ καγὼ LTTTr WH. ¹⁹ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα LTTTr WHR, βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα TTr marg. ²⁰ ἔβλεπον WH marg. ²¹ ἔπεσον E. ²² δεικνύντος T. ²³ — γάρ LTTTr WHR. ²⁴ — ὅτι LTTTr WHR. ²⁵ + γάρ LTTTr WHR. ²⁶ ῥυπαρὸς LTTTr WHR. ²⁷ ῥυπανθήτω LTTTr WH text. R: ῥυπα- ρευθήτω WH marg.

καὶ ὁ δίκαιος δικαιωθήτω¹ ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω²
 12 ἔτι. Καὶ³ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ'
 ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔσται³.
 13 ἄγω εἰμι⁴ τὸ Α⁵ καὶ τὸ Ω, ἄρχῃ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος
 καὶ ὁ ἔσχατος⁶.

14 “Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ⁷, ἵνα
 ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ
 15 τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. ἔξω δὲ⁸
 οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ
 φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς ὁ φιλῶν καὶ
 ποιῶν¹⁰ ψεῦδος.

16 “Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆ-
 σαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ¹¹ ταῖς ἐκκλησίαις· ἐγὼ εἰμι ἡ
 ρίζα καὶ τὸ γένος τοῦ¹² Δαβὶδ¹³, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς
 17 καὶ ὁ ὀρθρινός¹⁵.” Καὶ τὸ¹⁶ πνεῦμα καὶ ἡ¹⁷ νύμφη
 λέγουσιν, “Ἐλθέ¹⁸. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, Ἐλθέ¹⁸.
 καὶ ὁ διψῶν ἔλθέτω¹⁹, καὶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ²¹
 ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.”

ΟΒ'. 18 Συμμαρτυροῦμαι γὰρ²² παντὶ²³ ἀκούοντι τοὺς λόγους
 τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἔάν τις ἐπιτιθῇ
 πρὸς ταῦτα²⁴, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν²⁵ τὰς πληγὰς
 19 τὰς γεγραμμένας ἐν²⁶ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ ἔάν τις
 ἀφαιρῇ²⁷ ἀπὸ τῶν λόγων βιβλίου²⁸ τῆς προφητείας
 ταύτης, ἀφαιρήσει²⁹ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ
 βιβλίου³⁰ τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ³¹ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας,
 20 καὶ³² τῶν γεγραμμένων ἐν³³ βιβλίῳ τούτῳ. Λέγει ὁ

^a Vid. ver.

⁷ Es. 40.

¹⁰ & 11.

¹¹ Cf. Rom. 4.

¹² Vid. cap.

² 23.

³ Vid. cap.

⁴ 21. 6.

⁵ cap. 1. 8

(var. lect.).

⁶ Vid. cap.

¹ 17.

² cap. 6. 8.

³ ver. 2, 19

(var. lect.).

⁴ Vid. cap.

⁵ 21. 27.

⁶ Vid.

⁷ Matt. 26.

⁸ 71 & cap.

⁹ 21. 12.

¹⁰ Ps. 118.

¹¹ Cf.

¹² cap. 21. 27.

¹³ Cf. Gal. 5.

¹⁴ 21.

¹⁵ Vid.

¹⁶ Phil. 3. 2.

¹⁷ Vid. cap.

¹⁸ 21. 8.

¹⁹ cap. 21.

²⁰ 27.

²¹ cap. 1. 1.

²² cap. 1. 4.

²³ Vid. cap.

²⁴ 5. 5.

²⁵ cap. 2. 28.

²⁶ Cf. Num.

²⁷ 24. 17.

²⁸ Es. 60. 3.

²⁹ cap. 21. 2.

³⁰ Cf.

³¹ Cant. 8. 13,

³² 14.

³³ Vid. cap.

³⁴ 21. 6.

³⁵ Vid. ver.

¹ 1.

² Deut. 4.

³ 2; 12. 32.

⁴ Cf. Prov.

⁵ 30. 6. Gal.

⁶ 1. 8.

⁷ Cf. cap. 3.

⁸ 5.

⁹ b cap. 11. 2;

¹⁰ 21. 2, 10.

¹¹ cap. 7. 14.

¹² cap. 2. 28.

¹ δικαιοσύνην ποιησάτω LTrWHR.

² — Καὶ LTrWHR.

³ ἐστὶν αὐτοῦ LTrWHR.

⁴ — εἰμι LTrWHR.

⁵ Ἀλφα

(αὐτῷ) LTrWHR.

⁶ πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος LWH marg., ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος TWH text.

⁷ R., ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἀρχὴ καὶ τέλος Tr.

⁸ πλύνοντες τὰς

στολὰς αὐτῶν LTrWHR.

⁹ — δε LTrWHR.

¹⁰ ποιῶν καὶ φιλῶν T.

¹¹ ἐν LTr marg. WH marg.

¹² — τοῦ

LTrWHR.

¹³ Δαυεὶδ LTrWHR.

¹⁴ — καὶ TrWHR.

¹⁵ ὁ

¹⁶ πρῶτός LTrWHR (πρωινός WH).

¹⁷ — τὸ WH marg.

¹⁸ — ἡ WH marg.

¹⁹ Ἐρχου LTrWHR.

²⁰ ἐρχέσθω LTrWHR.

²¹ — καὶ LTrWHR.

²² λαβέτω LTrWHR.

²³ Μαρ-

τυρῶ ἐγὼ LTrWHR.

²⁴ + τῷ LTrWHR.

²⁵ ἐπιθῇ ἐπ'

αὐτά LTrWHR.

²⁶ ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸς T.

²⁷ + τῷ LTrWHR.

²⁸ ἀφῆλ LTrWHR.

²⁹ τοῦ βιβλίου LTrWHR.

³⁰ ἀφελεί

LTrWHR.

³¹ τοῦ ξύλου LTrWHR.

³² — ἐκ L[Tr].

³³ — καὶ LTrWHR.

³⁴ + τῷ LTrWHR.

^a Vid. ver.
7. Cf.
Heb. 10. 37.
^b Cf. 2 Tim.
4. 8.
^c Vid.
Rom. 16.
20.

μαρτυρῶν ταῦτα, “Ναὶ^a ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν.” Ναὶ¹,
^b ἔρχου², Κύριε Ἰησοῦ.

^c Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν³ Ἰησοῦ Χριστοῦ⁴ 21
μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν^{5 6}.

¹ καὶ B, — Ναὶ (ταχύ. Ἀμήν.) LTrWHR. ² Ἀμην· ἔρχου
WHR. ³ — ἡμῶν LTrWHR. ⁴ — Χριστοῦ LTr[WH]R
text. (non marg.). ⁵ πάντων LTr marg., τῶν ἁγίων. TrWHR
text. Ἀμήν habet R. ⁶ Deest subscriptio in LTrWHR.

ΤΕΛΟΣ.

MONITUM.

*In errorum typographicorum tabulâ Stephanicae editioni
1550 suffixâ, haec sunt notanda.*

*Ad fin. Matthaei addere vult: Τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέ-
λιον ἐγράφη ἐν στίχοις β, φιδ, κεφαλαίοις τνῆ.*

*Johan. xvi. 33 ἔχετε legere videtur pro ἔξετε, quo ex fonte
manavit ἔξετε apud BE &c.*

*Ad fin. Johan. addere vult: Τοὺς τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγ-
γελίου στίχους ἐν τοῖς ἡμετέροις οὐχ εὑρομεν ἀντιγράφοις.*

*Ad fin. subscriptionis Epist. ad Romanos addit Ἐν στί-
χοις θκ.*

*γεννῶν Matth. xxiii. 36, λαθέντες Act. iii. 11, praeunte
Stephano, taciti correximus.*

*Postremo, cum Stephano ἐπιτοαυτὸ legimus Act. i. 15; ii. 1,
44; iii. 1: ἐπὶ τὸ αὐτὸ Act. iv. 26; 1 Cor. xiv. 23.*

Cantabrigiae:
TYPIS ACADEMICIS
EXCUDEBANT
G. J. CLAY ET FILII.

March 1886.

A CLASSIFIED LIST
OF
EDUCATIONAL WORKS
PUBLISHED BY
GEORGE BELL & SONS.

Full Catalogues will be sent post free on application.

BIBLIOTHECA CLASSICA.

A Series of Greek and Latin Authors, with English Notes, edited by eminent Scholars. 8vo.

- Æschylus.** By F. A. Paley, M.A. 18s.
Cicero's Orations. By G. Long, M.A. 4 vols. 16s., 14s., 16s., 18s.
Demosthenes. By R. Whiston, M.A. 2 vols. 16s. each.
Euripides. By F. A. Paley, M.A. 3 vols. 16s. each.
Homer. By F. A. Paley, M.A. Vol. I. 12s.; Vol. II. 14s.
Herodotus. By Rev. J. W. Blakesley, B.D. 2 vols. 32s.
Hesiod. By F. A. Paley, M.A. 10s. 6d.
Horace. By Rev. A. J. Maclean, M.A. 18s.
Juvenal and Persius. By Rev. A. J. Maclean, M.A. 12s.
Lucan. The Pharsalia. By C. E. Haskins, M.A. [*In the press.*]
Plato. By W. H. Thompson, D.D. 2 vols. 7s. 6d. each.
Sophocles. Vol. I. By Rev. F. H. Blaydes, M.A. 18s.
——— Vol. II. Philoctetes. Electra. Ajax and Trachiniae. By F. A. Paley, M.A. 12s.
Tacitus: The Annals. By the Rev. P. Frost. 15s.
Terence. By E. St. J. Parry, M.A. 18s.
Virgil. By J. Conington, M.A. 3 vols. 14s. each.
An Atlas of Classical Geography; Twenty-four Maps. By W. Hughes and George Long, M.A. New edition, with coloured Outlines. Imperial 8vo. 12s. 6d.

Uniform with above.

- A Complete Latin Grammar.** By J. W. Donaldson, D.D. 3rd Edition. 14s.

GRAMMAR-SCHOOL CLASSICS.

- A Series of Greek and Latin Authors, with English Notes. Fcap. 8vo.*
Cæsar: De Bello Gallico. By George Long, M.A. 5s. 6d.
——— Books I.–III. For Junior Classes. By G. Long, M.A. 2s. 6d.
——— Books IV. and V. in 1 vol. 1s. 6d.
Catullus, Tibullus, and Propertius. Selected Poems. With Life. By Rev. A. H. Wratishaw. 3s. 6d.

- Cicero**: De Senectute, De Amicitia, and Select Epistles. By George Long, M.A. 4s. 6d.
- Cornelius Nepos**. By Rev. J. F. Macmichael. 2s. 6d.
- Homer**: Iliad. Books I.-XII. By F. A. Paley, M.A. 6s. 6d.
- Horace**. With Life. By A. J. Macleane, M.A. 6s. 6d. [In 2 parts, 3s. 6d. each.]
- Juvenal**: Sixteen Satires. By H. Prior, M.A. 4s. 6d.
- Martial**: Select Epigrams. With Life. By F. A. Paley, M.A. 6s. 6d.
- Ovid**: the Fasti. By F. A. Paley, M.A. 5s.
- Sallust**: Catilina and Jugurtha. With Life. By G. Long, M.A. and J. G. Frazer. 5s., or separately, 2s. 6d. each.
- Tacitus**: Germania and Agricola. By Rev. P. Frost. 3s. 6d.
- Virgil**: Bucolics, Georgics, and Æneid, Books I.-IV. Abridged from Professor Conington's Edition. 5s. 6d.—Æneid, Books V.-XII. 5s. 6d. Also in 9 separate Volumes, 1s. 6d. each.
- Xenophon**: The Anabasis. With Life. By Rev. J. F. Macmichael. 5s. Also in 4 separate volumes, 1s. 6d. each.
- The Cyropædia. By G. M. Gorham, M.A. 6s.
- Memorabilia. By Percival Frost, M.A. 4s. 6d.
- A Grammar-School Atlas of Classical Geography**, containing Ten selected Maps. Imperial 8vo. 5s.

Uniform with the Series.

- The New Testament**, in Greek. With English Notes, &c. By Rev. J. F. Macmichael. 7s. 6d.

CAMBRIDGE GREEK AND LATIN TEXTS.

- Æschylus**. By F. A. Paley, M.A. 3s.
- Cæsar**: De Bello Gallico. By G. Long, M.A. 2s.
- Cicero**: De Senectute et de Amicitia, et Epistolæ Selectæ. By G. Long, M.A. 1s. 6d.
- Ciceronis Orationes**. Vol. I. (in Verrem.) By G. Long, M.A. 3s. 6d.
- Euripides**. By F. A. Paley, M.A. 3 vols. 3s. 6d. each.
- Herodotus**. By J. G. Blakesley, B.D. 2 vols. 7s.
- Homeri Ilias**. I.-XII. By F. A. Paley, M.A. 2s. 6d.
- Horatius**. By A. J. Macleane, M.A. 2s. 6d.
- Juvenal et Persius**. By A. J. Macleane, M.A. 1s. 6d.
- Lucretius**. By H. A. J. Munro, M.A. 2s. 6d.
- Sallusti Crispi Catilina et Jugurtha**. By G. Long, M.A. 1s. 6d.
- Sophocles**. By F. A. Paley, M.A. 3s. 6d.
- Terenti Comœdiæ**. By W. Wagner, Ph.D. 3s.
- Thucydides**. By J. G. Donaldson, D.D. 2 vols. 7s.
- Virgilius**. By J. Conington, M.A. 3s. 6d.
- Xenophontis Expeditio Cyri**. By J. F. Macmichael, B.A. 2s. 6d.
- Novum Testamentum Græcum**. By F. H. Scrivener, M.A. 4s. 6d. An edition with wide margin for notes, half bound, 12s.

CAMBRIDGE TEXTS WITH NOTES.

A Selection of the most usually read of the Greek and Latin Authors, Annotated for Schools. Fcap. 8vo. 1s. 6d. each, with exceptions.

Euripides. *Alcestis.*—*Medea.*—*Hippolytus.*—*Hecuba.*—*Bacchæ.*—*Ion.* 2s.—*Orestes.*—*Phoenissæ.*—*Troades.*—*Hercules Furens.*—*Andromache.*—*Iphigenia in Tauris.* By F. A. Paley, M.A.

Æschylus. *Prometheus Vincetus.*—*Septem contra Thebas.*—*Agamemnon.*—*Persæ.*—*Eumenides.* By F. A. Paley, M.A.

Sophocles. *Œdipus Tyrannus.*—*Œdipus Coloneus.*—*Antigone.* By F. A. Paley, M.A.

Homer. *Iliad.* Book I. By F. A. Paley, M.A. 1s.

Terence. *Andria.*—*Hauton Timorumenos.*—*Phormio.*—*Adelphoe.* By Professor Wagner, Ph.D.

Cicero. *De Senectute,* *De Amicitia,* and *Epistolæ Selectæ.* By G. Long, M.A.

Ovid. *Selections.* By A. J. Maclean, M.A.

Others in preparation.

PUBLIC SCHOOL SERIES.

A Series of Classical Texts, annotated by well-known Scholars. Cr. 8vo.

Aristophanes. *The Peace.* By F. A. Paley, M.A. 4s. 6d.

——— *The Acharnians.* By F. A. Paley, M.A. 4s. 6d.

——— *The Frogs.* By F. A. Paley, M.A. 4s. 6d.

Cicero. *The Letters to Atticus.* Bk. I. By A. Pretor, M.A. 4s. 6d.

Demosthenes de Falsa Legatione. By R. Shilleto, M.A. 6s.

——— *The Law of Leptines.* By B. W. Beatson, M.A. 3s. 6d.

Livy. Book XXI. Edited, with Introduction, Notes, and Maps, by the Rev. L. D. Dowdall, M.A., B.D. 3s. 6d.

Plato. *The Apology of Socrates and Crito.* By W. Wagner, Ph.D. 8th Edition. 4s. 6d.

——— *The Phædo.* 7th Edition. By W. Wagner, Ph.D. 5s. 6d.

——— *The Protagoras.* 4th Edition. By W. Wayte, M.A. 4s. 6d.

——— *The Euthyphro.* 2nd Edition. By G. H. Wells, M.A. 3s.

——— *The Euthydemus.* By G. H. Wells, M.A. 4s.

——— *The Republic.* Books I. & II. By G. H. Wells, M.A. 5s. 6d.

Plautus. *The Aulularia.* By W. Wagner, Ph.D. 3rd Edition. 4s. 6d.

——— *Trinummus.* By W. Wagner, Ph.D. 3rd Edition. 4s. 6d.

——— *The Menæchmi.* By W. Wagner, Ph.D. 4s. 6d.

——— *The Mostellaria.* By Prof. E. A. Sonnenschein. 5s.

Sophocles Trachiniæ. By A. Pretor, M.A. 4s. 6d.

Sophocles. *Oedipus Tyrannus.* By B. H. Kennedy, D.D. 5s.

Terence. By W. Wagner, Ph.D. 10s. 6d.

Theocritus. By F. A. Paley, M.A. 4s. 6d.

Thucydides. Book VI. By T. W. Dougan, M.A., Fellow of St. John's College, Cambridge. 6s.

Others in preparation.

CRITICAL AND ANNOTATED EDITIONS.

Ætna. By H. A. J. Munro, M.A. 3s. 6d.

Aristophanis Comœdiæ. By H. A. Holden, LL.D. 8vo. 2 vols. 23s. 6d. Plays sold separately.

——— *Pax.* By F. A. Paley, M.A. Fcap. 8vo. 4s. 6d.

Corpus Poetarum Latinorum. Edited by Walker. 1 vol. 8vo. 18s.

- Horace.** *Quinti Horatii Flacci Opera.* By H. A. J. Munro, M.A.
Large 8vo. 1l. 1s.
- Livy.** *The first five Books.* By J. Prendeville. 12mo. roan, 5s.
Or Books I.-III. 3s. 6d. IV. and V. 3s. 6d. [in the Press.]
- Lucretius.** With Commentary by H. A. J. Munro. *New Edition*
- Ovid.** *P. Ovidii Nasonis Heroides XIV.* By A. Palmer, M.A. 8vo. 6s.
- *P. Ovidii Nasonis Ars Amatoria et Amores.* By the Rev.
Herb. Williams, M.A. 3s. 6d. [2s. 6d.]
- *Metamorphoses. Book XIII.* By Chas. Haines Keane, M.A.
- Propertius.** *Sex Aurelii Propertii Carmina.* By F. A. Paley, M.A.
8vo. Cloth, 9s.
- Sex Propertii Elegiarum. Libri IV.** By A. Palmer. Fcap. 8vo. 5s.
- Sophocles.** *The Ajax.* By C. E. Palmer, M.A. 4s. 6d.
- *The Oedipus Tyrannus.* By B. H. Kennedy, D.D. With
a Commentary, containing selected Notes by the late T. H. Steel, M.A.
Crown 8vo. 8s.
- Thucydides.** *The History of the Peloponnesian War.* By Richard
Shilleto, M.A. Book I. 8vo. 6s. 6d. Book II. 8vo. 5s. 6d.

LATIN AND GREEK CLASS-BOOKS.

- Auxilia Latina.** A Series of Progressive Latin Exercises. By
M. J. B. Baddeley, M.A. Fcap. 8vo. Part I. Accidence. 2nd Edition, revised.
2s. Part II. 4th Edition, revised. 2s. Key to Part II. 2s. 6d.
- Latin Prose Lessons.** By Prof. Church, M.A. 6th Edit. Fcap. 8vo.
2s. 6d.
- Latin Exercises and Grammar Papers.** By T. Collins, M.A. 5th
Edition. Fcap. 8vo. 2s. 6d.
- Unseen Papers in Latin Prose and Verse.** With Examination
Questions. By T. Collins, M.A. 3rd Edition. Fcap. 8vo. 2s. 6d.
- in Greek Prose and Verse. With Examination Questions.
By T. Collins, M.A. 2nd Edition. Fcap. 8vo. 3s.
- Tales for Latin Prose Composition.** With Notes and Vocabulary.
By G. H. Wells, M.A. 2s.
- Latin Vocabulary for Repetition.** By A. M. M. Stedman, M.A.
Fcap. 8vo. 1s. 6d.
- Analytical Latin Exercises.** By C. P. Mason, B.A. 4th Edit.
Part I., 1s. 6d. Part II., 2s. 6d.
- Latin Mood Construction, Outlines of.** With Exercises. By
the Rev. G. E. C. Casey, M.A., F.L.S., F.G.S. Small post 8vo. 1s. 6d.
Latin of the Exercises. 1s. 6d.
- Scala Latina.** Elementary Latin Exercises. By Rev. J. W.
Davis, M.A. New Edition, with Vocabulary. Fcap. 8vo. 2s. 6d.
- Scala Græca: a Series of Elementary Greek Exercises.** By Rev. J. W.
Davis, M.A., and R. W. Baddeley, M.A. 3rd Edition. Fcap. 8vo. 2s. 6d.
- Greek Verse Composition.** By G. Preston, M.A. Crown 8vo. 4s. 6d.
- Greek Particles and their Combinations according to Attic Usage.**
A Short Treatise. By F. A. Paley, M.A. 2s. 6d.
- BY THE REV. P. FROST, M.A., ST. JOHN'S COLLEGE, CAMBRIDGE.
- Eclogæ Latinæ; or, First Latin Reading-Book, with English Notes
and a Dictionary.** New Edition. Fcap. 8vo. 2s. 6d.
- Materials for Latin Prose Composition.** New Edition. Fcap. 8vo.
2s. 6d. Key, 4s.
- A Latin Verse-Book.** An Introductory Work on Hexameters and
Pentameters. New Edition. Fcap. 8vo. 3s. Key, 5s.
- Analecta Græca Minora, with Introductory Sentences, English
Notes, and a Dictionary.** New Edition. Fcap. 8vo. 3s. 6d.

Materials for Greek Prose Composition. New Edit. Fcap. 8vo. 3s. 6d. Key, 5s.

Florilegium Poeticum. Elegiac Extracts from Ovid and Tibullus. New Edition. With Notes. Fcap. 8vo. 3s.

Anthologia Græca. A Selection of Choice Greek Poetry, with Notes. By F. St. John Thackeray. 4th and Cheaper Edition. 16mo. 4s. 6d.

Anthologia Latina. A Selection of Choice Latin Poetry, from Nævius to Boëthius, with Notes. By Rev. F. St. John Thackeray. Revised and Cheaper Edition. 16mo. 4s. 6d.

By H. A. HOLDEN, LL.D.

Foliorum Silvula. Part I. Passages for Translation into Latin Elegiac and Heroic Verse. 10th Edition. Post 8vo. 7s. 6d.

—— Part II. Select Passages for Translation into Latin Lyric and Comic Iambic Verse. 3rd Edition. Post 8vo. 5s.

—— Part III. Select Passages for Translation into Greek Verse. 3rd Edition. Post 8vo. 8s.

Folia Silvulæ, sive Eclogæ Poetarum Anglicorum in Latinum et Græcū conversæ. 8vo. Vol. II. 12s.

Foliorum Centuriæ. Select Passages for Translation into Latin and Greek Prose. 9th Edition. Post 8vo. 8s.

TRANSLATIONS, SELECTIONS, &c.

* * Many of the following books are well adapted for School Prizes.

Æschylus. Translated into English Prose by F. A. Paley, M.A. 2nd Edition. 8vo. 7s. 6d.

—— Translated into English Verse by Anna Swanwick. Post 8vo. 5s.

Homer. The Iliad. Books I.-IV. Translated into English Hexameter Verse by Henry Smith Wright, B.A. Royal 8vo. 5s.

Horace. The Odes and Carmen Sæculare. In English Verse by J. Conington, M.A. 9th edition. Fcap. 8vo. 5s. 6d.

—— The Satires and Epistles. In English Verse by J. Conington, M.A. 6th edition. 6s. 6d.

—— Illustrated from Antique Gems by C. W. King, M.A. The text revised with Introduction by H. A. J. Munro, M.A. Large 8vo. 1l. 1s.

—— Translations from. By Sir Stephen E. de Vere, Bart., with Latin Text. Crown 8vo. 3s. 6d.

Horace's Odes. Englished and Imitated by various hands. Edited by C. W. F. Cooper. Crown 8vo. 6s. 6d.

Lusus Intercisi. Verses, Translated and Original, by H. J. Hodgson, M.A., formerly Fellow of Trinity College, Cambridge. 5s.

Propertius. Verse Translations from Book V., with revised Latin Text. By F. A. Paley, M.A. Fcap. 8vo. 3s.

Plato. Gorgias. Translated by E. M. Cope, M.A. 8vo. 7s.

—— Philebus. Translated by F. A. Paley, M.A. Small 8vo. 4s.

—— Theætetus. Translated by F. A. Paley, M.A. Small 8vo. 4s.

—— Analysis and Index of the Dialogues. By Dr. Day. Post 8vo. 5s.

Reddenda Reddita : Passages from English Poetry, with a Latin Verse Translation. By F. E. Gretton. Crown 8vo. 6s.

Sabrinæ Corolla in Hortulis Regiæ Scholæ Salopiensis contexuerunt tres viri floribus legendis. Editio tertia. 8vo. 8s. 6d.

Theocritus. In English Verse, by C. S. Calverley, M.A. New Edition, revised. Crown 8vo. 7s. 6d.

Translations into English and Latin. By C. S. Calverley, M.A. Post 8vo. 7s. 6d.

Translations into Greek and Latin Verse. By R. C. Jebb. 4to. cloth gilt. 10s. 6d.

— into English, Latin, and Greek. By R. C. Jebb, M.A., H. Jackson, Litt.D., and W. E. Currey, M.A. Second Edition. 8s.

Between Whiles. Translations by Rev. B. H. Kennedy, D.D. 2nd Edition, revised. Crown 8vo. 5s.

REFERENCE VOLUMES.

A Latin Grammar. By Albert Harkness. Post 8vo. 6s.

— By T. H. Key, M.A. 6th Thousand. Post 8vo. 8s.

A Short Latin Grammar for Schools. By T. H. Key, M.A. F.R.S. 15th Edition. Post 8vo. 3s. 6d.

A Guide to the Choice of Classical Books. By J. B. Mayor, M.A. 3rd Edition, with a Supplementary List. Crown 8vo. 4s. 6d. Supplementary List, 1s. 6d.

The Theatre of the Greeks. By J. W. Donaldson, D.D. 8th Edition. Post 8vo. 5s.

Keightley's Mythology of Greece and Italy. 4th Edition. 5s.

A Dictionary of Latin and Greek Quotations. By H. T. Riley. Post 8vo. 5s. With Index Verborum, 6s.

A History of Roman Literature. By W. S. Teuffel, Professor at the University of Tübingen. By W. Wagner, Ph.D. 2 vols. Demy 8vo. 21s.

Student's Guide to the University of Cambridge. 4th Edition revised. Fcap. 8vo. 6s. 6d.; or in Parts.—Part 1, 2s. 6d.; Parts 2 to 9, 1s. each.

CLASSICAL TABLES.

Latin Accidence. By the Rev. P. Frost, M.A. 1s.

Latin Versification. 1s.

Notabilia Quædam; or the Principal Tenses of most of the Irregular Greek Verbs and Elementary Greek, Latin, and French Construction. New Edition. 1s.

Richmond Rules for the Ovidian Distich, &c. By J. Tate, M.A. 1s.

The Principles of Latin Syntax. 1s.

Greek Verbs. A Catalogue of Verbs, Irregular and Defective; their leading formations, tenses, and inflexions, with Paradigms for conjugation, Rules for formation of tenses, &c. &c. By J. S. Baird, T.C.D. 2s. 6d.

Greek Accents (Notes on). By A. Barry, D.D. New Edition. 1s.

Homeric Dialect. Its Leading Forms and Peculiarities. By J. S. Baird, T.C.D. New Edition, by W. G. Rutherford. 1s.

Greek Accidence. By the Rev. P. Frost, M.A. New Edition. 1s.

CAMBRIDGE MATHEMATICAL SERIES.

Algebra. Choice and Chance. By W. A. Whitworth, M.A. 3rd Edition. 6s.

Euclid. Exercises on Euclid and in Modern Geometry. By J. McDowell, M.A. 3rd Edition. 6s.

Trigonometry. Plane. By Rev. T. Vyvyan, M.A. 3rd Edit. 3s. 6d.

Geometrical Conic Sections. By H. G. Willis, M.A. Manchester Grammar School. 7s. 6d.

Conics. The Elementary Geometry of. 4th Edition. By C. Taylor, D.D. 4s. 6d.

- Solid Geometry.** By W. S. Aldis, M.A. 3rd Edition. 6s.
Rigid Dynamics. By W. S. Aldis, M.A. 4s.
Elementary Dynamics. By W. Garnett, M.A. 3rd Edition. 6s.
Dynamics. A Treatise on. By W. H. Besant, D.Sc., F.R.S. 7s. 6d.
Heat. An Elementary Treatise. By W. Garnett, M.A. 3rd Edit.
 3s. 6d.
Hydromechanics. By W. H. Besant, M.A., F.R.S. 4th Edition.
 Part I. Hydrostatics. 5s.
Mechanics. Problems in Elementary. By W. Walton, M.A. 6s.

CAMBRIDGE SCHOOL AND COLLEGE TEXT-BOOKS.

- A Series of Elementary Treatises for the use of Students in the
Universities, Schools, and Candidates for the Public
Examinations. Fcap. 8vo.*
- Arithmetic.** By Rev. C. Elsee, M.A. Fcap. 8vo. 12th Edit. 3s. 6d.
Algebra. By the Rev. C. Elsee, M.A. 6th Edit. 4s.
Arithmetic. By A. Wrigley, M.A. 3s. 6d.
 ——— A Progressive Course of Examples. With Answers. By
 J. Watson, M.A. 5th Edition. 2s. 6d.
Algebra. Progressive Course of Examples. By Rev. W. F.
 M'Michael, M.A., and R. Prowde Smith, M.A. 4th Edition. 3s. 6d. With
 Answers. 4s. 6d.
Plane Astronomy, An Introduction to. By P. T. Main, M.A.
 5th Edition. 4s.
Conic Sections treated Geometrically. By W. H. Besant, M.A.
 5th Edition. 4s. 6d. Solution to the Examples. 4s.
Elementary Conic Sections treated Geometrically. By W. H.
 Besant, M.A. [In the press.
Conics. Enunciations and Figures. By W. H. Besant, M.A. 1s. 6d.
Statics, Elementary. By Rev. H. Goodwin, D.D. 2nd Edit. 3s.
Hydrostatics, Elementary. By W. H. Besant, M.A. 11th Edit. 4s.
Mensuration, An Elementary Treatise on. By B. T. Moore, M.A. 6s.
Newton's Principia, The First Three Sections of, with an Appen-
 dix; and the Ninth and Eleventh Sections. By J. H. Evans, M.A. 5th
 Edition, by P. T. Main, M.A. 4s.
Optics, Geometrical. With Answers. By W. S. Aldis, M.A. 3s. 6d.
Analytical Geometry for Schools. By T. G. Vyvyan. 4th Edit. 4s. 6d.
Greek Testament, Companion to the. By A. C. Barrett, A.M.
 5th Edition, revised. Fcap. 8vo. 5s.
Book of Common Prayer, An Historical and Explanatory Treatise
 on the. By W. G. Humphry, B.D. 6th Edition. Fcap. 8vo. 2s. 6d.
Music, Text-book of. By H. C. Banister. 12th Edit. revised. 5s.
 ——— Concise History of. By Rev. H. G. Bonavia Hunt, B. Mus.
 Oxon. 7th Edition revised. 3s. 6d.

ARITHMETIC AND ALGEBRA.

See foregoing Series.

GEOMETRY AND EUCLID.

Euclid. The Definitions of, with Explanations and Exercises, and an Appendix of Exercises on the First Book. By R. Webb, M.A. Crown 8vo. 1s. 6d.

—— Book I. With Notes and Exercises for the use of Preparatory Schools, &c. By Braithwaite Arnett, M.A. 8vo. 4s. 6d.

—— The First Two Books explained to Beginners. By C. P. Mason, B.A. 2nd Edition. Fcap. 8vo. 2s. 6d.

The Enunciations and Figures to Euclid's Elements. By Rev. J. Brasse, D.D. New Edition. Fcap. 8vo. 1s. On Cards, in case, 5s. Without the Figures, 6d.

Exercises on Euclid and in Modern Geometry. By J. McDowell, B.A. Crown 8vo. 3rd Edition revised. 6s.

Geometrical Conic Sections. By H. G. Willis, M.A. 7s. 6d.

Geometrical Conic Sections. By W. H. Besant, M.A. 5th Edit. 4s. 6d. Solution to the Examples. 4s.

Elementary Geometrical Conic Sections. By W. H. Besant, M.A. [In the press.

Elementary Geometry of Conics. By C. Taylor, D.D. 4th Edit. 8vo. 4s. 6d.

An Introduction to Ancient and Modern Geometry of Conics. By C. Taylor, M.A. 8vo. 15s.

Solutions of Geometrical Problems, proposed at St. John's College from 1830 to 1846. By T. Gaskin, M.A. 8vo. 12s.

TRIGONOMETRY.

Trigonometry, Introduction to Plane. By Rev. T. G. Vyvyan, Charterhouse. 3rd Edition. Cr. 8vo. 8s. 6d.

An Elementary Treatise on Mensuration. By B. T. Moore, M.A. 5s.

**ANALYTICAL GEOMETRY
AND DIFFERENTIAL CALCULUS.**

An Introduction to Analytical Plane Geometry. By W. P. Turnbull, M.A. 8vo. 12s.

Problems on the Principles of Plane Co-ordinate Geometry. By W. Walton, M.A. 8vo. 16s.

Trilinear Co-ordinates, and Modern Analytical Geometry of Two Dimensions. By W. A. Whitworth, M.A. 8vo. 16s.

An Elementary Treatise on Solid Geometry. By W. S. Aldis, M.A. 3rd Edition revised. Cr. 8vo. 6s.

Elementary Treatise on the Differential Calculus. By M. O'Brien, M.A. 8vo. 10s. 6d.

Elliptic Functions, Elementary Treatise on. By A. Cayley, M.A. Demy 8vo. 15s.

MECHANICS & NATURAL PHILOSOPHY.

Statics, Elementary. By H. Goodwin, D.D. Fcap. 8vo. 2nd Edition. 3s.

Dynamics, A Treatise on Elementary. By W. Garnett, M.A. 3rd Edition, Crown 8vo. 6s.

- Dynamics. Rigid.** By W. S. Aldis, M.A. 4s.
- Dynamics. A Treatise on.** By W. H. Besant, D.Sc., F.R.S. 7s. 6d.
- Elementary Mechanics, Problems in.** By W. Walton, M.A. New Edition. Crown 8vo. 6s.
- Theoretical Mechanics, Problems in.** By W. Walton. 2nd Edit. revised and enlarged. Demy 8vo. 16s.
- Hydrostatics.** By W. H. Besant, M.A. Fcap. 8vo. 11th Edition. 4s.
- Hydromechanics, A Treatise on.** By W. H. Besant, M.A., F.R.S. 8vo. 4th Edition, revised. Part I. Hydrostatics. 5s.
- Optics, Geometrical.** By W. S. Aldis, M.A. Fcap. 8vo. 3s. 6d.
- Double Refraction, A Chapter on Fresnel's Theory of.** By W. S. Aldis, M.A. 8vo. 2s.
- Heat, An Elementary Treatise on.** By W. Garnett, M.A. Crown 8vo. 3rd Edition revised. 3s. 6d.
- Newton's Principia, The First Three Sections of, with an Appendix; and the Ninth and Eleventh Sections.** By J. H. Evans, M.A. 5th Edition. Edited by P. T. Main, M.A. 4s.
- Astronomy, An Introduction to Plane.** By P. T. Main, M.A. Fcap. 8vo. cloth. 4s.
- Astronomy, Practical and Spherical.** By R. Main, M.A. 8vo. 14s.
- Astronomy, Elementary Chapters on, from the 'Astronomie Physique' of Biot.** By H. Goodwin, D.D. 8vo. 3s. 6d.
- Pure Mathematics and Natural Philosophy, A Compendium of Facts and Formulæ in.** By G. R. Smalley. 2nd Edition, revised by J. McDowell, M.A. Fcap. 8vo. 3s. 6d.
- Elementary Mathematical Formulæ.** By the Rev. T. W. Openshaw. 1s. 6d.
- Elementary Course of Mathematics.** By H. Goodwin, D.D. 6th Edition. 8vo. 16s.
- Problems and Examples, adapted to the 'Elementary Course of Mathematics.'** 3rd Edition. 8vo. 5s.
- Solutions of Goodwin's Collection of Problems and Examples.** By W. W. Hutt, M.A. 3rd Edition, revised and enlarged. 8vo. 9s.
- Mechanics of Construction. With numerous Examples.** By S. Fenwick, F.R.A.S. 8vo. 12s.

TECHNOLOGICAL HANDBOOKS.

Edited by H. TRUEMAN WOOD, Secretary of the
Society of Arts.

1. **Dyeing and Tissue Printing.** By W. Crookes, F.R.S. 5s.
2. **Glass Manufacture.** By Henry Chance, M.A.; H. J. Powell, B.A.; and H. G. Harris. 3s. 6d.
3. **Cotton Manufacture.** By Richard Marsden, Esq., of Manchester. 6s. 6d.
4. **Chemistry of Coal-Tar Colours.** By Prof. Benedikt. Translated by Dr. Knecht of Bradford. 5s.

HISTORY, TOPOGRAPHY, &c.

- Rome and the Campagna.** By R. Burn, M.A. With 85 Engravings and 26 Maps and Plans. With Appendix. 4to. 3l. 3s.
- Old Rome.** A Handbook for Travellers. By R. Burn, M.A. With Maps and Plans. Demy 8vo. 10s. 6d.
- Modern Europe.** By Dr. T. H. Dyer. 2nd Edition, revised and continued. 5 vols. Demy 8vo. 2l. 12s. 6d.
- The History of the Kings of Rome.** By Dr. T. H. Dyer. 8vo. 16s.
- The History of Pompeii: its Buildings and Antiquities.** By T. H. Dyer. 3rd Edition, brought down to 1874. Post 8vo. 7s. 6d.
- The City of Rome: its History and Monuments.** 2nd Edition revised by T. H. Dyer. 5s.
- Ancient Athens: its History, Topography, and Remains.** By T. H. Dyer. Super-royal 8vo. Cloth. 1l. 5s.
- The Decline of the Roman Republic.** By G. Long. 5 vols. 8vo. 14s. each.
- A History of England during the Early and Middle Ages.** By C. H. Pearson, M.A. 2nd Edition revised and enlarged. 8vo. Vol. I. 16s. Vol. II. 14s.
- Historical Maps of England.** By C. H. Pearson. Folio. 3rd Edition revised. 31s. 6d.
- History of England, 1800-15.** By Harriet Martineau, with new and copious Index. 1 vol. 3s. 6d.
- History of the Thirty Years' Peace, 1815-46.** By Harriet Martineau. 4 vols. 3s. 6d. each.
- A Practical Synopsis of English History.** By A. Bowes. 4th Edition. 8vo. 2s.
- Lives of the Queens of England.** By A. Strickland. Library Edition, 8 vols. 7s. 6d. each. Cheaper Edition, 6 vols. 5s. each. Abridged Edition, 1 vol. 6s. 6d.
- Eginhard's Life of Karl the Great (Charlemagne).** Translated with Notes, by W. Glaister, M.A., B.C.L. Crown 8vo. 4s. 6d.
- Outlines of Indian History.** By A. W. Hughes. Small Post 8vo. 3s. 6d.
- The Elements of General History.** By Prof. Tytler. New Edition, brought down to 1874. Small Post 8vo. 3s. 6d.

ATLASES.

- An Atlas of Classical Geography.** 24 Maps. By W. Hughes and G. Long, M.A. New Edition. Imperial 8vo. 12s. 6d.
- A Grammar-School Atlas of Classical Geography.** Ten Maps selected from the above. New Edition. Imperial 8vo. 5s.
- First Classical Maps.** By the Rev. J. Tate, M.A. 3rd Edition. Imperial 8vo. 7s. 6d.
- Standard Library Atlas of Classical Geography.** Imp. 8vo. 7s. 6d.

PHILOLOGY.

WEBSTER'S DICTIONARY OF THE ENGLISH LANGUAGE. With Dr. Mahn's Etymology. 1 vol. 1628 pages, 3000 Illustrations. 21s. With Appendices and 70 additional pages of Illustrations, 1919 pages, 31s. 6d.

'THE BEST PRACTICAL ENGLISH DICTIONARY EXTANT.'—*Quarterly Review*, 1873.
Prospectuses, with specimen pages, post free on application.

Richardson's Philological Dictionary of the English Language. Combining Explanation with Etymology, and copiously illustrated by Quotations from the best Authorities. With a Supplement. 2 vols. 4to. 4l. 14s. 6d.; half russias, 5l. 15s. 6d.; russias, 6l. 12s. Supplement separately. 4to. 12s.

An 8vo. Edit. without the Quotations, 15s.; half russias, 20s.; russias, 24s.

Supplementary English Glossary. Containing 12,000 Words and Meanings occurring in English Literature, not found in any other Dictionary. By Rev. T. L. O. Davies. Demy 8vo. 16s.

Folk-Etymology. A Dictionary of Words perverted in Form or Meaning by False Derivation or Mistaken Analogy. By Rev. A. S. Palmer. Demy 8vo. 21s.

Brief History of the English Language. By Prof. James Hadley, LL.D., Yale College. Fcap. 8vo. 1s.

The Elements of the English Language. By E. Adams, Ph.D. 20th Edition. Post 8vo. 4s. 6d.

Philological Essays. By T. H. Key, M.A., F.R.S. 8vo. 10s. 6d.

Language, its Origin and Development. By T. H. Key, M.A., F.R.S. 8vo. 14s.

Synonyms and Antonyms of the English Language. By Archdeacon Smith. 2nd Edition. Post 8vo. 5s.

Synonyms Discriminated. By Archdeacon Smith. Demy 8vo. 2nd Edition revised. 14s.

Bible English. Chapters on Words and Phrases in the Bible and Prayer Book. By Rev. T. L. O. Davies. 5s.

The Queen's English. A Manual of Idiom and Usage. By the late Dean Alford 6th Edition. Fcap. 8vo. 5s.

A History of English Rhythms. By Edwin Guest, M.A., D.C.L., LL.D. New Edition, by Professor W. W. Skeat. Demy 8vo. 18s.

Etymological Glossary of nearly 2500 English Words derived from the Greek. By the Rev. E. J. Boyce. Fcap. 8vo. 3s. 6d.

A Syriac Grammar. By G. Phillips, D.D. 3rd Edition, enlarged. 8vo. 7s. 6d.

DIVINITY, MORAL PHILOSOPHY, &c.

Novum Testamentum Græcum, Textus Stephanici, 1550. By F. H. Scrivener, A.M., LL.D., D.C.L. New Edition. 16mo. 4s. 6d. Also on Writing Paper, with Wide Margin. Half-bound. 12s.

By the same Author.

Codex Bezae Cantabrigiensis. 4to. 26s.

A Plain Introduction to the Criticism of the New Testament. With Forty Facsimiles from Ancient Manuscripts. 3rd Edition. 8vo. 18s.

Six Lectures on the Text of the New Testament. For English Readers. Crown 8vo. 6s.

- A Guide to the Textual Criticism of the New Testament.** By the Rev. Edward Miller, M.A. Crown 8vo. 4s.
- The New Testament for English Readers.** By the late H. Alford, D.D. Vol. I. Part I. 3rd Edit. 12s. Vol. I. Part II. 2nd Edit. 10s. 6d. Vol. II. Part I. 2nd Edit. 16s. Vol. II. Part II. 2nd Edit. 16s.
- The Greek Testament.** By the late H. Alford, D.D. Vol. I. 6th Edit. 1l. 8s. Vol. II. 6th Edit. 1l. 4s. Vol. III. 5th Edit. 18s. Vol. IV. Part I. 4th Edit. 18s. Vol. IV. Part II. 4th Edit. 14s. Vol. IV. 1l. 12s.
- Companion to the Greek Testament.** By A. C. Barrett, M.A. 5th Edition, revised. Fcap. 8vo. 5s.
- The Book of Psalms.** A New Translation, with Introductions, &c. By the Very Rev. J. J. Stewart Perowne, D.D. 8vo. Vol. I. 5th Edition, 18s. Vol. II. 5th Edit. 16s.
- Abridged for Schools. 5th Edition. Crown 8vo. 10s. 6d.
- History of the Articles of Religion.** By C. H. Hardwick. 3rd Edition. Post 8vo. 5s.
- History of the Creeds.** By J. R. Lumby, D.D. 2nd Edition. Crown 8vo. 7s. 6d.
- Pearson on the Creed.** Carefully printed from an early edition. With Analysis and Index by E. Walford, M.A. Post 8vo. 5s.
- Liturgies and Offices of the Church,** for the use of English Readers, in Illustration of the Book of Common Prayer. By the Rev. Edward Burhidge, M.A. Crown 8vo. 9s.
- An Historical and Explanatory Treatise on the Book of Common Prayer** By Rev. W. G. Humphry, B.D. 6th Edition, enlarged. Small Post 8vo. 2s. 6d.; Cheap Edition, 1s.
- A Commentary on the Gospels, Epistles, and Acts of the Apostles.** By Rev. W. Denton, A.M. New Edition. 7 vols. 8vo. 18s. each, except Vol. II. of the Acts, 14s. Sold separately.
- Notes on the Catechism.** By Rt. Rev. Bishop Barry. 7th Edit. Fcap. 2s.
- Catechetical Hints and Helps.** By Rev. E. J. Boyce, M.A. 4th Edition, revised. Fcap. 2s. 6d.
- Examination Papers on Religious Instruction.** By Rev. E. J. Boyce. Sewed. 1s. 6d.
- The Winton Church Catechist.** Questions and Answers on the Teaching of the Church Catechism. By the late Rev. J. S. B. Monsell, LL.D. 4th Edition. Cloth, 3s.; or in Four Parts, sewed.
- The Church Teacher's Manual of Christian Instruction.** By Rev. M. F. Sadler. 34th Thousand. 2s. 6d.
- Easy Lessons on the Church Catechism,** for Sunday Schools. By Rev. B. T. Barnes. 1s. 6d.
- Butler's Analogy of Religion;** with Introduction and Index by Rev. Dr. Steere. New Edition. Fcap. 3s. 6d.
- Kent's Commentary on International Law.** By J. T. Abdy, LL.D. New and Cheap Edition. Crown 8vo. 10s. 6d.
- A Manual of the Roman Civil Law.** By G. Leapingwell, LL.D. 8vo. 12s.
- Essays on some Disputed Questions in Modern International Law.** By T. J. Lawrence, M.A., LL.M. 2nd Edition, revised and enlarged. Post 8vo. 6s.

FOREIGN CLASSICS.

A Series for use in Schools, with English Notes, grammatical and explanatory, and renderings of difficult idiomatic expressions.

Fcap. 8vo.

Schiller's Wallenstein. By Dr. A. Buchheim. 5th Edit. 5s.

Or the Lager and Piccolomini, 2s. 6d. Wallenstein's Tod, 2s. 6d.

—— **Maid of Orleans.** By Dr. W. Wagner. 1s. 6d.

—— **Maria Stuart.** By V. Kastner. 1s. 6d.

Goethe's Hermann and Dorothea. By E. Bell, M.A., and E. Wölfel. 1s. 6d.

German Ballads, from Uhland, Goethe, and Schiller. By C. L. Bielefeld. 3rd Edition. 1s. 6d.

Charles XII., par Voltaire. By L. Direy. 4th Edition. 1s. 6d.

Aventures de Télémaque, par Fénelon. By C. J. Delille. 4th Edition. 2s. 6d.

Select Fables of La Fontaine. By F. E. A. Gasc. 18th Edit. 1s. 6d.

Picciola, by X. B. Saintine. By Dr. Dubuc. 15th Thousand. 1s. 6d.

Lamartine's Le Tailleur de Pierres de Saint-Point. Edited, with Notes, by J. Boëlle, Senior French Master, Dulwich College. 2nd Edition. Fcap. 8vo. 1s. 6d.

Italian Primer. By Rev. A. C. Clapin, M.A. Fcap. 8vo. 1s.

FRENCH CLASS-BOOKS.

French Grammar for Public Schools. By Rev. A. C. Clapin, M.A. Fcap. 8vo. 11th Edition, revised. 2s. 6d.

French Primer. By Rev. A. C. Clapin, M.A. Fcap. 8vo. 6th Edit. 1s.

Primer of French Philology. By Rev. A. C. Clapin. Fcap. 8vo. 2nd Edit. 1s.

Le Nouveau Trésor; or, French Student's Companion. By M. E. S. 18th Edition. Fcap. 8vo. 1s. 6d.

French Examination Papers in Miscellaneous Grammar and Idioms. Compiled by A. M. M. Stedman, M.A. Crown 8vo. 2s. 6d.

Manual of French Prosody. By Arthur Gosset, M.A. Crown 8vo. 3s.

F. E. A. GASC'S FRENCH COURSE.

First French Book. Fcap. 8vo. 96th Thousand. 1s. 6d.

Second French Book. 42nd Thousand. Fcap. 8vo. 2s. 6d.

Key to First and Second French Books. 4th Edit. Fcp. 8vo. 3s. 6d.

French Fables for Beginners, in Prose, with Index. 15th Thousand. 12mo. 2s.

Select Fables of La Fontaine. New Edition. Fcap. 8vo. 3s.

Histoires Amusantes et Instructives. With Notes. 15th Thousand. Fcap. 8vo. 2s. 6d.

Practical Guide to Modern French Conversation. 15th Thousand. Fcap. 8vo. 2s. 6d.

French Poetry for the Young. With Notes. 5th Edition. Fcap. 8vo. 2s.

Materials for French Prose Composition ; or, Selections from the best English Prose Writers. 17th Thousand. Fcap. 8vo. 4s. 6d. Key, 6s.

Prosateurs Contemporains. With Notes. 9th Edition, revised. 12mo. 5s.

Le Petit Compagnon ; a French Talk-Book for Little Children. 11th Thousand. 16mo. 2s. 6d.

An Improved Modern Pocket Dictionary of the French and English Languages. 36th Thousand, with Additions. 16mo. Cloth. 4s. Also in 2 vols. in neat leatherette, 5s.

Modern French-English and English-French Dictionary. 3rd and Cheaper Edition, revised. In 1 vol. 10s. 6d.

The A B C Tourists' French Interpreter of all Immediate Wants. By F. E. A. Gasc. 1s.

GOMBERT'S FRENCH DRAMA.

Being a Selection of the best Tragedies and Comedies of Molière, Racine, Corneille, and Voltaire. With Arguments and Notes by A. Gombert. New Edition, revised by F. E. A. Gasc. Fcap. 8vo. 1s. each ; sewed, 6d.

CONTENTS.

MOLIERE:—*Le Misanthrope. L'Avare. Le Bourgeois Gentilhomme. Le Tartuffe. Le Malade Imaginaire. Les Femmes Savantes. Les Fourberies de Scapin. Les Précieuses Ridicules. L'Ecole des Femmes. L'Ecole des Maris. Le Médecin malgré Lui.*

RACINE:—*Phédre. Esther. Athalie. Iphigénie. Les Plaideurs. La Thébaïde ; ou, Les Frères Ennemis. Andromaque. Britannicus.*

P. CORNEILLE:—*Le Cid. Horace. Cinna. Polyeucte.*

VOLTAIRE:—*Zaïre.*

GERMAN CLASS-BOOKS.

Materials for German Prose Composition. By Dr. Buchheim. 9th Edition. Fcap. 4s. 6d. Key, Parts I. and II., 3s. Parts III. and IV., 4s.

Advanced German Course. Comprising Materials for Translation, Grammar, and Conversation. By F. Lange, Ph.D., Professor R. M. A. Woolwich. Crown 8vo. 1s. 6d.

GERMAN SCHOOL CLASSICS.

Meister Martin, der Kufner. Erzählung von E. T. A. Hoffman. Edited by F. Lange, Ph.D., Professor, Royal Military Academy, Woolwich. Fcap. 8vo. 1s. 6d.

Hans Lange. Schauspiel von Paul Heyse. Edited by A. A. Macdonell, M.A., Ph.D., Taylorian Teacher, University, Oxford. *Authorised Edition.* Fcap. 8vo. 2s.

Auf Wache. Novelle von Berthold Auerbach. **DER GEFRORENE KUSS.** Novelle von Otto Roquette. Edited by A. A. Macdonell, M.A. *Authorised Edition,* fcap. 8vo. 2s.

Wortfolge, or Rules and Exercises on the Order of Words in German Sentences. By Dr. F. Stock. 1s. 6d.

A German Grammar for Public Schools. By the Rev. A. C. Clapin and F. Holl Müller. 3rd Edition. Fcap. 2s. 6d.

A German Primer, with Exercises. By Rev. A. C. Clapin. 1s.

Kotzebue's Der Gefangene. With Notes by Dr. W. Stromberg. 1s.

ENGLISH CLASS-BOOKS.

- A Brief History of the English Language.** By Prof. Jas. Hadley, LL.D., of Yale College. Fcap. 8vo. 1s.
- The Elements of the English Language.** By E. Adams, Ph.D. 20th Edition. Post 8vo. 4s. 6d.
- The Rudiments of English Grammar and Analysis.** By E. Adams, Ph.D. 15th Thousand. Fcap. 8vo. 2s.
- A Concise System of Parsing.** By L. E. Adams, B.A. Fcap. 8vo. 1s. 6d.

By C. P. MASON, Fellow of Univ. Coll. London.

- First Notions of Grammar for Young Learners.** Fcap. 8vo. 21st Thousand. Cloth. 8d.
- First Steps in English Grammar for Junior Classes.** Demy 18mo. 38th Thousand. 1s.
- Outlines of English Grammar for the use of Junior Classes.** 53rd Thousand. Crown 8vo. 2s.
- English Grammar, including the Principles of Grammatical Analysis.** 28th Edition. 110th Thousand. Crown 8vo. 3s. 6d.
- A Shorter English Grammar, with copious Exercises.** 21st Thousand. Crown 8vo. 3s. 6d.
- English Grammar Practice, being the Exercises separately.** 1s.
- Code Standard Grammars.** Parts I. and II. 2d. each. Parts III., IV., and V., 3d. each.

-
- Practical Hints on Teaching.** By Rev. J. Menet, M.A. 6th Edit. revised. Crown 8vo. cloth, 2s. 6d. ; paper, 2s.
- How to Earn the Merit Grant.** A Manual of School Management. By H. Major, B.A., B.Sc. 2nd Edit. revised. Part I. Infant School, 3s. Part II. 4s. Complete, 6s.
- Test Lessons in Dictation.** 3rd Edition. Paper cover, 1s. 6d.
- Drawing Copies.** By P. H. Delamotte. Oblong 8vo. 12s. Sold also in parts at 1s. each.
- Poetry for the Schoolroom.** New Edition. Fcap. 8vo. 1s. 6d.
- The Botanist's Pocket-Book.** With a copious Index. By W. R. Hayward. 4th Edit. revised. Crown 8vo. cloth limp. 4s. 6d.
- Experimental Chemistry, founded on the Work of Dr. Stöckhardt**
By O. W. Heaton. Post 8vo. 5s.

Picture School-Books. In Simple Language, with numerous Illustrations. Royal 16mo.

The Infant's Primer. 3d.—School Primer. 6d.—School Reader. By J. Tilleard. 1s.—Poetry Book for Schools. 1s.—The Life of Joseph. 1s.—The Scripture Parables. By the Rev. J. E. Clarke. 1s.—The Scripture Miracles. By the Rev. J. E. Clarke. 1s.—The New Testament History. By the Rev. J. G. Wood, M.A. 1s.—The Old Testament History. By the Rev. J. G. Wood, M.A. 1s.—The Story of Bunyan's Pilgrim's Progress. 1s.—The Life of Christopher Columbus. By Sarah Crompton. 1s.—The Life of Martin Luther. By Sarah Crompton. 1s.

356101

BOOKS FOR YOUNG READERS.

A Series of Reading Books designed to facilitate the acquisition of the power of Reading by very young Children. In 9 vols. limp cloth, 6d. each.

The Old Boathouse. Bell and Fan; or, A Cold Dip.

Tot and the Cat. A Bit of Cake. The Jay. The

Black Hen's Nest. Tom and Ned. Mrs. Bee.

The Cat and the Hen. Sam and his Dog Red-leg.

Bob and Tom Lee. A Wreck.

The New-born Lamb. The Rosewood Box. Poor

Fan. Sheep Dog.

Suitable
for
Infants.

The Story of Three Monkeys.

Story of a Cat. Told by Herself.

The Blind Boy. The Mute Girl. A New Tale of

Babes in a Wood.

The Dey and the Knight. The New Bank Note.

The Royal Visit. A King's Walk on a Winter's Day.

Queen Bee and Busy Bee.

Gull's Crag.

A First Book of Geography. By the Rev. C. A. Johns.

Illustrated. Double size, 1s.

Suitable
for
Standards
I. & II.

BELL'S READING-BOOKS.

FOR SCHOOLS AND PAROCHIAL LIBRARIES.

The popularity of the 'Books for Young Readers' is a sufficient proof that teachers and pupils alike approve of the use of interesting stories, in place of the dry combination of letters and syllables, of which elementary reading-books generally consist. The Publishers have therefore thought it advisable to extend the application of this principle to books adapted for more advanced readers.

Now Ready. Post 8vo. Strongly bound in cloth, 1s. each.

Grimm's German Tales. (Selected.)

Andersen's Danish Tales. Illustrated. (Selected.)

Great Englishmen. Short Lives for Young Children.

Great Englishwomen. Short Lives of.

Great Scotsmen. Short Lives of.

Masterman Ready. By Capt. Marryat. Illus. (Abgd.)

Friends in Fur and Feathers. By Gwynfryn.

Parables from Nature. (Selected.) By Mrs. Gatty.

Lamb's Tales from Shakespeare. (Selected.)

Edgeworth's Tales. (A Selection.)

Gulliver's Travels. (Abridged.)

Robinson Crusoe. Illustrated.

Arabian Nights. (A Selection Rewritten.)

Light of Truth. By Mrs. Gatty.

The Vicar of Wakefield.

Settlers in Canada. By Capt. Marryat. (Abridged.)

Marie: Glimpses of Life in France. By A. R. Ellis.

Poetry for Boys. Selected by D. Munro.

Southey's Life of Nelson. (Abridged.)

Life of the Duke of Wellington, with Maps and Plans.

Sir Roger de Coverley and other Essays from the *Spectator*.

Tales of the Coast. By J. Runciman.

Others in preparation.

Suitable
for
Standards
III. & IV.

Standards
IV. & V.

Standards
V. VI. &
VII.

1155

111

